

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmy programa

ŠVIETIMO,
MOKSLO
IR SPORTO
MINISTERIJA

NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamas projektas Nr. 09.2.1-ESFA-V-726-03-0001
„Skaitmeninio ugdymo turinio kūrimas ir diegimas“

PRADINIO UGDYMO BENDRŲJŲ PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO REKOMENDACIJŲ PROJEKTAS

Turinys

1. [Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos](#)
2. [Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus](#)
3. [Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė.](#)
4. [Kalbinių gebėjimų ugdymas per dalyko pamokas](#)
5. [Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų](#)
6. [Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai](#)
7. [Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti](#)
8. [Literatūros ir šaltinių sąrašas](#)
9. [Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai](#)

Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos

Mokant (-is) naujo turinio reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį į individualius vaiko poreikius, gebėjimus ir galimybes; kilus mokymosi sunkumams, laiku suteikti reikiamą pagalbą. Naujo ugdymo turinio mokymas ir mokymasis turėtų remtis humanizmo ir konstruktyvizmo idėjomis, kurios pabrėžia, kad naują turinį reikėtų pritaikyti mokiniui, jo turimai patirčiai: sudominti, skatinti aktyviai veikti, spręsti problemas, dalintis savo žinojimu, sieti naujas žinias su jau turimomis, anksčiau įgytomis. Todėl svarbu, kad ugdymosi procese būtų užtikrinta įvairių mokymo priemonių, būdų ir metodų dermė, skirtingų mokymosi aplinkų įvairovė, nes natūraliai vaiko asmenybės raidai būtinos pradinėse klasėse įgytos pozityvios mokymosi patirtys.

Išskirtinė pradinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna. Pradinis ugdymas organizuojamas kaip vieninga sistema, kiek įmanoma neskaidant ugdymo sričių į atskiras, nesusietas dalis – mokomuosius dalykus.

Dar viena svarbi naujo turinio mokymo ypatybė – kontekstualumas. Nauja informacija pateikiama vaiko gyvenimo patirties kontekste, pažįstamose ir naujose gyvenimiškose situacijose; kuriami kuo artimesni realiam gyvenimui mokymosi kontekstai, kuriose atrandamos naujos, pritaikomos jau turimos žinios, sprendžiamos probleminės situacijos; mokomasi įvairioje – mokyklinėje ir nemokyklinėje – aplinkoje; ieškoma ugdymo turinio sąsajų su sociokultūriniu gyvenimo kontekstu; atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos) ypatumus.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Turinys papildytas ryškiau, nei ankstesnėje programoje, akcentuotomis virtualumo ir aplinkosaugos (santykis su augmenija ir gyvūnija) temomis, per kurias yra ugdomos kompetencijos - pažinimo, komunikacinė, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė, pilietiškumo, kūrybiškumo ir skaitmeninė.

Pagal ugdomas kompetencijas yra suformuotas ir ugdymo turinys - tai aiškiai matosi ne tik iš atskirų temų, bet ir pasiekimų aprašo (jis suformuotas naujai, lyginant su 2008 m. programa).

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija ugdoma naujai papildytu ir akcentuotu turiniu, kur ryškiai išskirta Kito kaip artimo ir svetimo tema. Tačiau ši tema apima ir pilietiškumo kompetencijos ugdymą (naujų asmenų priėmimas į pilietinę bendruomenę). Moralės prasme tai yra labai svarbūs segmentai.

Komunikacijos kompetencija ugdoma ne tik per tradicinį etinį turinį (bendravimas su savais ir tolimais šeimos, bendruomenės nariais), bet ir virtualią komunikaciją (socialiniai tinklai). Komunikavimo kompetencija etikoje apima ir gebėjimo *sutarti* ugdymą.

Virtualumo temoje siūloma plačiai derinti technologinių aspektų aptarimą su etiniais aspektais. Sykiu siūloma reflektuoti įvykusį technologinį (skaitmeninį) pokytį (čia labai svarbus vizualinis aspektas, kuris veikia kognityvinius gebėjimus, kultūrinį tapatumą, etinį jautrumą, pilietiškumą ir net savivoką) ir jo nepainioti su senuoju, tradiciniu komunikacijos (rašytinė komunikacija, kuri mokyklose dar dominuoja kaip tekstų rašymas ir analizė) būdu. Taip pat turime kalbėti apie atvirumą technologijoms, kurios ir konstituota žmogaus buvimą pasaulyje, bet, sykiu, suprasti kaip veikia naujosios technologijos ir kuo jos skiriasi nuo senųjų. Konkrečios išvalgos į virtualybės aspektus suteikia etikos programai papildomų aspektų, ugdant įvairias kompetencijas.

Aplinkosaugos tema turi būti nagrinėjama pasitelkus konkrečias ekologines veiklas ir jų patirtis (šiukšlių rūšiavimas, gyvūnų priežiūra ir pan.). Tai atsakomybės etikos sritis, kuri apima tokias ugdomas kompetencijas kaip - skaitmeninė (aplinkosauginių temų raiška virtualybėje), kultūrinė (tiek plačios, tiek individualios kultūros prasme), komunikacijos ir pilietiškumo.

Ugdymo metodai siūlomi tokie:

- diskusija,
- savirefleksija,
- vaizdinės ir rašytinės medžiagos analizė,
- sąvokų (raktinių sąvokų, kaip pamatinių supratimo sąlygų) kūrimas ir jų taikymas įvairiuose kontekstuose.

1-4 klasės

Etikos programa pradžioje ugdyme yra integruota: dorinį suvokimą ir jį apimančias kompetencijas mokiniai ugdomi per kitus dalykus ir įvairias veiklas. Pavyzdžiui, gimtosios kalbos pamokose mokiniai ugdomi kompetenciją komunikuoti mandagiai, aiškiai išreikšti savo mintį ir dorinę poziciją. Gamtos pažinimo pamokose mokiniai ugdomi ne tik pažinimo kompetenciją apie biologinę ir zoologinę įvairovę ir pan., bet ir moraliai atsakingo elgesio. Naujame turinyje daugiau dėmesio virtualumo, saugaus elgesio ir komunikacijos virtualioje tikrovėje temai; taip pat stipriai akcentuota ekologinės etikos, aplinkosaugos tema.

Tikyba

Katalikų tikyba

Katalikų tikybos programos sudarytos remiantis teologine-filosofine metodologine prieiga. Yra išskiriamos penkios pažinimo sritys, kurios atitinka ir pasiekimų sritis: Šventojo Rašto pažinimas, Tikėjimo turinio pažinimas, Bažnyčia ir liturgija, Dvasinis gyvenimas ir asmens tobulėjimas, Asmuo ir moralė. Šios pažintinės sritys išsiplečia nuo tikėjimo turinio ir ištakų pažinimo iki individualios praktikos ir moralinių nuostatų. Teminis išskleidimas yra labai detalus. Kiekvienai temai pateikiami keli probleminiai klausimai, kurie aktualizuoja temą, ją susieja su gyvenimu. Kadangi programa orientuota į patirtinį mokymąsi, tai pamoką rekomenduojama pradėti į asmeninę patirtį, susikaupimą, vidujiškumą nukreiptu gestu, simboliu, pvz.: pasikartojančia malda, simboliu veiksmu, prasminga mintimi ir pan.

Ankstesniąją Katalikų tikybos programą galima pasitelkti, kaip papildomą metodinę ar informacinę medžiagą, bet naujoji ne papildo seną programą, bet ją pateikia visiškai naujai su kitokia vidine struktūra ir sąranga.

Karaimų tikyba

Naujoji karaimų tikybos programa remiasi šiais pagrindiniais 'ramsčiais', be kurių šio dalyko neįmanoma suprasti ir įsisavinti, tai karaimų istorijos pažinimas, bendras religijos supratimas ir pasirengimas liturgijai.

Tie patys ramsčiai galiojo ir ankstesniais metais parengtai programai, tačiau ji pagal tuometinius reikalavimus buvo žymiai bendresnio pobūdžio. Naujoji programa yra detalesnė, konkretesnė ir orientuota ne į žinias, o į kompetencijas.

Kadangi naujojoje programoje yra daugiau konkretikos, gan detalios nusakytas pamokų turinys atskiroms klasėms, o taip pat ir siektinos kompetencijos, be to, jos visa struktūra yra kitokia, šią naująją programą reikėtų traktuoti visą kaip naują, o ne ieškoti ankstesnės papildymų. Be jokios abejonės, naujosios programos turinys ir struktūra nepaneigia ankstesnės programos aprašymų. Tačiau tai yra du skirtingi 'opusai', skirti tam pačiam tikslui pasiekti. Norint ankstesniąją programą galima pasitelkti kaip papildomą metodinę ar informacinę medžiagą naujajai aiškintis ar dėstyti.

Ortodoksų tikyba

Ortodoksų tikybos programos sudarytos remiantis kontekstine metodologine prieiga bei krikščioniškais antropologiniais, teologiniais didaktikos gairėmis. Yra išskirtos penkios pažinimo sritys, kurios atitinka ir pasiekimų sritis: Šventojo rašto pažinimas, Tikėjimo turinio pažinimas, Bažnyčia ir liturgija, Asmens tobulėjimas ir visuomenė, Žmogus ir pasaulis. Šios pažintinės sritys išsiplečia nuo tikėjimo turinio pažinimo iki individualios praktikos ir moralinių nuostatų, padeda ugdytiniams savyje atrasti religinę, dvasinę, etinę dimensiją, kartu su mokytojais ieškoti inovatyvių mokymosi veiklos ir priemonių idėjų, padedančių kryptingai bei veiksmingai siekti turinyje numatytų pasiekimų. Tai padeda mokiniams geriau suprasti save ir įprasinti savo gyvenimą, gerbti savo ir kitas religijas, puoselėti pasirinktas vertybes ir priimti kitokias nuostatas. Ugdytinio tikėjimas turi būti išgirstas, suprastas, atpažintas, trokštamam gerbiant Dievo vaikų laisvę.

Programa orientuota į patirtinį mokymąsi, įtraukiančių mokymosi kontekstų kūrimą. Vadovaujamosi pažangių didaktinių sistemų praktikomis – darnios plėtros, kūrybos proceso integralumo teorijų, konstrukcionizmo, universalaus ugdymo dizaino sinteze. Atnaujintame ugdymo turinyje siūlomos tokios mokymo(si) veiklos idėjos, kurios turėtų padėti tikybos mokytojui tapti aktyviu (ne pasyviu) vaiko mokymosi situacijų mentoriumi, naudojančiu visą eilę veiksmingų būdų: įtraukiančio konteksto mokymuisi kūrimą, kūrybinio iššūkio modeliavimą, kūrybinių idėjų pažadinimą, dialogą, projektinį mokymąsi, mąstymą ir kūrybą kartu, refleksijas, įgalinimą. Pažangios mokymosi praktikos orientuotos kurti kontekstus aktyviam, iniciatyviam, judriam, tyrinėjimais grindžiamam, savarankiškam, interaktyviam, turinčiam daug skirtingų galimybių veikti mokymuisi.

Evangelikų reformatų tikyba

Naujosios evangelikų reformatų tikybos programos ašis yra Šventojo Rašto naratyvas, atskleidžiamas Atpirkimo istorijos kontekste. Visos keturios pasiekimų sritys (Šventojo Rašto pažinimas, Tikėjimo turinio pažinimas, Bažnyčia ir liturgija, Biblinis dvasingumas, Moralė ir etika: žmogus ir pasaulis), atitinkančios ir 5 pažinimo sritis, atskleidžiamos įvairiais aspektais nagrinėjamų bibliinių istorijų fone, nepaleidžiant iš akių viso Šventojo Rašto naratyvo vienovės. Visos pasiekimų sritys išsiskleidžia nuo Šventojo Rašto autoriteto ir naratyvo pažinimo iki asmeninio dvasingumo praktikos, moralinių nuostatų įgyvendinimo šeimos, bendruomenės, visuomenės kontekste.

Naujoje programoje pažintis su Šventojo Rašto naratyvu vyksta spiralės principu, siejant naują mokymosi turinį su ankstesniu. Pradinėse klasėse mokiniai susipažįsta su pagrindiniais Biblijos veikėjais ir įvykiais, mokomi pastebėti jų tematines sąsajas. Pasitelkiant patyrimines veiklas, refleksiją, projektinį mokymą yra siekiama sudėtingus gyvenimo ir tikėjimo klausimus padaryti prieinamus ir prasmingus mokiniams.

Ankstesniąją Evangelikų reformatų tikybos programą galima naudoti kaip papildomą medžiagą, tačiau naujoji programa yra pateikta kitokia sąranga, yra detalesnė, konkretesnė ir orientuota ne į žinias, o į kompetencijas, ugdant konceptualaus mąstymo gebėjimus.

Judėjų tikyba

Naujoji judėjų tikybos mokymo programa vietoje ankstesnės siauros orientacijos į religinio kalendoriaus šventes ir šventraščių tekstų pateikimo orientuota į platesnio istorinio konteksto, paaiškinančio tiek šventraščių ar tradicijų raidą, tiek jų socialinę-kultūrinę reikšmę istorijos eigoje. Nuoseklus ir platesnis istorinio konteksto pateikimas pritaikomas pagal amžiaus grupes bei nagrinėjamas temas.

Taip pat pateikiama išsamesnė informacija judaizmo visai nežinantiems mokiniams, susiejanti tradicinius mokymus ir šventes su šiuolaikiniu asmens ir visuomenės gyvenimu. Pagrindinis programos akcentas – asmens etinis-moralinis augimas sąryšyje su kitais, bendradarbiavimas ir bendruomeniškumas.

Įvairių kompetencijų ugdymas programoje siejamas su bendra etine „pasaulio taisymo“ (*tikkun ha olam*) orientacija jauno žmogaus gyvenime; religiniai-kultūriniai elementai (šventraščiai, šventės, ritualai) nuosekliai siejami su praktiniais-moraliniais pavydžiais, dilemomis, praktikomis. Priklausomai nuo amžiaus pereinama nuo faktinių žinių lygi jų platesnio interpretavimo pagal *pilpul* metodą (atsakymų į probl. klausimus variantų kėlimo ir svarstymo).

Lietuvių kalba ir literatūra

Rekomenduojama literatūra

Rekomenduojamos literatūros sąrašą siekiama padėti pradinių klasių mokytojams susiorientuoti vaikų literatūros gausoje ir pasirinkti vertingiausius lietuvių bei kitų tautų autorių vaikų literatūros kūrinius kalbos ugdymo veikloms (lietuvių kalbos bei kitų dalykų pamokose) bei mokinių skaitymo laisvalaikio rekomendacijoms.

Sudarant rekomenduojamos literatūros sąrašą buvo atsižvelgta tiek į pradinių klasių mokinių skaitymo gebėjimus, interesus, šio amžiaus mokinių aktualijas, tiek į vaikų literatūros kūrinių literatūrinę vertę, reikšmingumą lietuvių vaikų literatūrai, žanrinę kūrinių įvairovę. Be to buvo atsižvelgta į vyresnėse klasėse numatomus skaityti kūrinius, kūrinių sąsajas su Bendrosiose programose numatytais integruoto ugdymo temomis, bendrosiomis kompetencijomis. Siekiant supažindinti pradinių klasių mokinius su jiems įdomiais kultūros reiškiais ir plėtoti mokinių kultūrinės raiškos gebėjimus, greta įprastų vaikų literatūros kūrinių formų pateikiami ir kūriniai su įdomesniais raiškos sprendimais (pvz., bežodė knyga, komiksas, animacinis filmas, knyga su šešėlių teatro vaizdo įrašu, knyga su garso įrašu).

Sąrašą sudaro dvi dalys: rekomendacijos 1-2 klasės mokiniams ir 3-4 klasių mokiniams. Jose kūriniai suskirstyti į dar smulkesnes grupes siekiant padėti pedagogams kryptingai atrinkti kūrinius planuojamoms ugdymo veikloms bei siekti literatūrinio lavinimo nuoseklumo/ tęstinumo. Kad rekomenduojamus kūrinius būtų lengviau pritaikyti konkrečiose ugdymo situacijose, jie papildomi trumpa informacija (pvz., pateikiama nuoroda į elektroninius išteklius, įvardijami konkretūs kūriniai rinkiniuose, patikslinama kūrinių tema ar žanras)*.

Mokytojas, gerai pažindamas savo klasės mokinius, atsižvelgdamas į jų patirtį ir galimybes bei konkrečią ugdomąją situaciją, pats sprendžia, kurie kūriniai ar jų ištraukos bus skaitomos su mokiniais pamokų metu, kurie kūriniai bus rekomenduojami klasės mokiniams skaityti savarankiškai laisvalaikio. Esant poreikiui, šį rekomenduojamos literatūros sąrašą mokytojas gali papildyti savo nuožiūra (pavyzdžiui, naujaisiais kūrinių).

	1-2 KLASĖ	3-4 KLASĖ
Tautosaka	<ul style="list-style-type: none">• Pasirinktos pasakos apie gyvūnus ir buitinės pasakos (pvz., rinkiniai „Gulbė karaliaus pati“ (sudarė Aldona Liobytė), „Lietuviškos pasakos“ (Iš Jono Basanavičiaus rinkinių vaikams paruošė Jonas Stukas), „Stebuklingas žodis“ (Parengė Kostas Aleksynas). Pasiiekiamos internetu: „Upelis“ 1-2 klasei (2018):<ul style="list-style-type: none">• Pasakos apie gyvūnus: „Ožka ir vilkas“, „Vilkas ir siuvėjas“, „Žmogus, lapė ir vilkas“, „Šuns ir vilko bičiulystė“• Buitinės pasakos: „Pavogtas jautis“, „Kiaulė - kūma“, „Piš“, „Kaip bernas atsiskaitė su ponu“• Pasirinkti padavimai (atitinkamo etnografinio regiono, pvz. rinktinės „Ežeras ant milžino delno: Lietuvių liaudies padavimai“ Atrinko ir	<ul style="list-style-type: none">• Pasirinktos stebuklų pasakos (pvz., iš knygos „Gulbė karaliaus pati“, „Gyvasis vanduo“. Pasiiekiamos internetu: „Upelis“ 3-4 klasei (2018): „Broliuko ieškotojos“, „Raganiui parduotas vargdienio sūnus“, „Meškos pirkelė“, „Karalaitė ant stiklo kalno“.• Pasirinktos saktės (pvz., iš knygos „Sužeistas vėjas“). Pasiiekiamos internetu: „Upelis“ 3-4 klasei (2018): „Išperintas aitvaras“, „Išgelbėtas ūkininkas“, „Laumės ir kūdikis“, „Nusaugotas paparčio žiedas“, „Muzikantas velnių puotoje“, „Pienas iš apynasrių“.

	<p>parengė Norbertas Vėlius, Vilnius: Mintis, 1995).</p> <p>Pasiekiami internetu: „Upelis“ 1-2 klasei (2018): „Aukštaičiai“, „Prakeiktos vestuvės“, „Piemuo piliakalnyje“, „Žemaičiai“, „Jurbarko milžinai“, „Medvėgalio kalnas“, „Suvalkiečiai“, „Varno dvaras“, „Vištytis“, „Dzūkai“, „Švendubrės akmuo“, „Glėbo ežeras“.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • „Čir vir vir pavasaris“ Sud. K.Grigas. Lietuvių smulkioji tautosaka (1997). • „Šepetys repetys: dainelės, pasakos, skaičiuotės, priežodžiai, mįslės.“ Sud. Leonardas Sauka. Dail. Algirdas Steponavičius. (2016). • Animacinis filmas J.Leikaitė „Margučių rytas“ (2007, 7 min. animacinis filmas apie kiaušinių marginimo tradicijas) • „Šešios žąsys: lietuviškos greitakalbės“ Sud. Kazys Grigas. Dail. Giedrė Gučaitė. (2001). • „Bėk, Pilypai, iš kanapių: lietuvių liaudies skaičiuotės.“ Sud. Bronė Kazlauskienė. Dail. Taida Balčiūnienė. (1989). • „Kadarai, kadarai: juokavimai“ Sud. Vida Bėkštienė, Kazys Grigas. Dail. V. Ajauskas. (1990). • „Dievo karvyte, pasakyk: tradiciniai vaikų būrimai“ Sud. Gediminas Radvilas. Dail. Živilė Šimėnienė (2005). • „Klausė žvirblis čiulbuonėlis. Lietuvių liaudies žaidimai.“ <u>Pranė Jokimaitienė</u> (2013) 	<ul style="list-style-type: none"> • „Menu mįslę keturgyslę“. Lietuvių mįslės; Sud. K.Grigas, (1970) • Linksmų plaučių, vieno kaulo: šmaikštūs lietuviški frazeologizmai. Sudarė Gediminas Radvilas, iliustravo Živilė Šimėnienė. Serija <i>Šnekutis</i>. Šmaikščių lietuviškų frazeologizmų, kuriuose minimos žmogaus ir gyvūnų kūno dalys, rinktinė. (2005) • Lįsk vabalo blauzdon! Sudarė Gediminas Radvilas, iliustravo Živilė Šimėnienė. Serija <i>Šnekutis</i>. Linksmų tradicinių lietuviškų keiksnojimų rinkinys, į kurį sudėta daugiau kaip pusė šimto senųjų praeiksmų iškrypimų, nepiktų linkėjimų, šmaikščių atsikirtimų, blogo elgesio, būdo pajuokimų, nustebimo šūksnių. (2004).
Grožinė literatūra		
Bežodės ir paveikslėlių knygos, komiksai	<ul style="list-style-type: none"> • Kęstutis Kasparavičius „Trumpos istorijos“ (Pasakos) • Marius Marcinkevičius (2019) „Sivužas“ (Pasaka) • Eva Muggenthaler „Kai žuvys pasivaikščioti išėjo“ (Pasakojamieji paveikslai emocinio intelekto ugdymui) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ieva Babilaitė (2019) „Ne vienas“ (Bežodė knyga; Vertybės: draugystė, vienišumo tema, nežinomybės baimė) • Lina Itagaki, Jurga Vilė (2017) „Sibiro haiku“ (Tremtis, komiksas)

	<ul style="list-style-type: none"> • M.Marcinkevičius, I. Dagilė. Akmenėlis. (2020) (Paveikslėlių knyga holokausto tema) 	
Poezija: eilėraščiai, poemėlės, eiliuotos pasakos	<ul style="list-style-type: none"> • Anzelmas Matutis. Margaspalvė genio kalvė. (Eilėraščiai apie gamtą) • Ramutė Skučaitė. „Žvangučiai“, „Laiškas sekmadieniui“ (Eilėraščių rinkinys) • Martynas Vainilaitis. „Mano volungėlė“ (Eilėraščių rinkinys) • Justinas Marcinkevičius. Grybų karas. (Eiliuota pasaka, pirmą kartą išleista 1958 metais.) • Leonardas Gutauskas. Pasirinkti eilėraščiai. P.vz., Kur nakvoja vėjai“ (Poezijos ir dailės kūrinio dermė vieno autoriaus kūryboje) • Violeta Palčinskaitė. Po kabančiu pasakos tiltu (Eilėraščių rinkinys, serija 33 eilėraščiai) • Alma Karosaitė. „Asilėlis“ 1999 (Įdomiai iliustruotas eilėraščių rinkinys). • Salomėja Nėris „Kur ta ugnelė“ (Eilėraščių rinktinė; serija 33 eilėraščiai) • Mykolas Karčiauskas „Jojam varnų kaustyti“ (2009; eilėraščiai su CD paukščių garsų įrašais) 	<ul style="list-style-type: none"> • Janina Degutytė. Į saulėtekį ir dainą (Serija 33 eilėraščiai; • Sigitas Geda. Baltoji varnelė (Moderniosios poezijos rinkinys. Daug eilėraščių virto dainomis.) • Martynas Vainilaitis. „Bruknelė“ (1991; Mitologinė eiliuota pasaka) • A.Matutis „Girios televizorius“ (1973; Poema; gamta gretinama su televizijos laidomis.) • Violeta Palčinskaitė. Senamiesčio lėlės. (Eilėraščių rinkinys) • L.Degėsys „Žvėrynas. Žolynas“ (Netradicinės formos eilėraščių rinkinys) • E.Mieželaitis „Dainos dienoraštis“ (Poema, V., 1983)
Apsakymai, novelės	<ul style="list-style-type: none"> • Pranas Mašiotas. „Žiema“, „Dagiliukas“, „Švityryje“, „Kaip Jonines švenčia“ (pasiekiami internetu „Upelis“ 1-2 klasei; 2018) • Vytautas Misevičius. Danuko Dunduliuko nuotykių (Humoristiniai apsakymai, miniatiūros) • Vytautas Petkevičius. „Kodėlčius“ (Miniatiūros) • Rebeka Una. „Aš esu Tomas, SEKLYS“ (2016) • Savickytė, Ramunė. „Adelės dienoraštis“ (Apsakymas dienoraščio forma) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pranas Mašiotas „Morkos“ (Apsakymas) • Janina Degutytė. „Nepalik manęs“ • Vytautė Žilinskaitė. Pasirinkti apsakymai (Pavyzdžiui: „Viso pasaulio tetos“, „Svogūnėlis“) • Antonas Čechovas. Kaštonė. • Vilė Vėl. „Parašyk man iš Afrikos“ (Skyrybų, žmonių „susikalbėjimo“ tema) • Gaja Guna Eklė. Brolis, kurio nereikėjo. (Įvaikinimo tema)

<p>Literatūrinės pasakos</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Janina Degutytė. „Pelėdžiuko sapnas“ (7 pasakų rinkinys) • Nijolė Kepenienė. Madingiausias krokodilas. • Sigitas Poškus Viena kartą. (Pasakų rinktinė, 2009) • Donald Bisset. „Aukštyn kojom“. • Otfried Preussler. Pasirinktas kūrinys. (Pavyzdžiui, „Raganiukė“, „Vaiduokliukas“) • Gianni Rodari. „Pasakos telefonu“. • Edgar Valter. Puokiai. Puokių istorijos. (Estų rašytojo ir dailininko knyga gamtosaugos tema) • Jujja ir Tomas Wieslander. Mamulė Mū. Mamulė Mū laipioja po medžius. (pasakos) 	<ul style="list-style-type: none"> • Leonardas Gutauskas. „Auksinė šiaudų šviesa“ (Literatūrinės sakmės) • Gendrutis Morkūnas. Blusyno pasakojimai. (Tarp realistinio pasakojimo ir pasakos balansuojantys pasakojimai apie moralines vertybes.) • Vytautė Žilinskaitė. „Robotas ir peteliškė“ (Pasakų rinkinys) • Vytautas V.Landsbergis. „Arklis Dominyko meilė“ (Nonsense stiliaus pasaka. 2004 m. pripažinta geriausia knyga vaikams ir paaugliams) • Hans Christian ANDERSEN, (Hansas Kristianas Andersenai). „Bjaurusis ančiukas“. Mergaitė su degtukais. Sniego karalienė. „Eglutė“ (pasakos) • A. A. Milne. „Pūkuotuko pasaulis“ (Literatūrinė pasaka) • Carlo Collodi. „Pinokio nuotykių“ (Literatūrinė pasaka) • Christine Nöstlinger. „Ateina šuo!“ (Literatūrinė pasaka)
<p>Apysakos, romanai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vincas Pietaris. Lapės gyvenimas ir mirtis. (Pirmoji lietuvių literatūros istorijoje apysaka- pasaka tradicinių pasakų apie lapę ir vilką motyvais) • Jona Avyžius „Aštuonetas iš Trepsės namų“ (Didaktinė apysaka- pasaka apie vertybes) • Vytautas Petkevičius. „Gilės nuotykių Ydų šalyje“ (Didaktinė apysaka- pasaka) • Emilija Liegutė. Rudis, kuris tapo Džimu (1995) (Apysaka; šunelio, kurį skriaudė šeimininkas, istorija) • Astrid Lindgren. „Lota iš Pramuštgalvių gatvės“ (Apysaka apie vaikų nuotykius.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Vytautas Tamulaitis. „Skrudėlytės Greitutės nuotykių“. (1935. Apysaka – pasaka apie gamtą, vertybes.) • Vytautas. Račickas. Šlepetė. (Geriausia 1996 metų knyga. Apysaka apie skyrybas išgyvenanti vaiką.) • Kazys Saja. „Ei, slėpkitės!“ (Apysaka – pasaka apie žmonių tarpusavio santykius ir santykių su gamta tema.) • Vytautė Žilinskaitė. „Kelionė į Tandadriką“ (1984; Apysaka- pasaka apie vertybes). • Astrid Lindgren. „Pepė Ilgakojinė“ • <u>Luis Sepulveda</u> „Apie žuvėdrą ir katiną, kuris išmokė ją skraidyti“ (2018; pasaka gamtosaugos, tolerancijos tema; yra spektaklis visai šeimai „Mažajame teatre“) • Roald Dahl (Roalas Dalas). „Čarlis ir šokolado fabrikas.“ (Anglų rašytojo apysaka- pasaka, virtusi filmu.) • Eno Raudas „Pabaldukai“ (1998) (Estų rašytojo apysaka- pasaka)

		<ul style="list-style-type: none"> • Astrid Lindgren. „Emilis iš Lionebergos“ (Apysaka) • Jostein Gaarder. „Ei! Ar čia yra kas nors?“ (1996; Pasaka- apysaka apie brolio laukimą; filosofija vaikams) • Tove Jansson. „Nematomas vaikas“ (pasakos)
Dramos	<ul style="list-style-type: none"> • Aldona Liobytė. Jaučio trobelė. (Pjesė teatrui tautosakos motyvais) 	<ul style="list-style-type: none"> • Janina Degutytė. „Pelėdžiuko sapnas“ (Drama) • Marcelijus Martinaitis. „Pelenų antelė“. • Nijolė Indriūnaitė. Baltos pasakos. (2008; Savaip pasektos žinomų Anderseno, Š.Pero ir kitų autorių pasakos. Su DVD: 15 min. šešėlių teatro spektaklio „Mergytė su degtukais epizodas.)
Negrožinė literatūra	<ul style="list-style-type: none"> • S.Paltanavičius „Pažinkime Lietuvos gyvūnus“ (2011) (Gausiai iliustruota žinomo gamtininko knyga vaikams apie Lietuvos gyvūnus su veiklų idėjomis) • Violeta Indriūnienė, Rita Pauliukevičiūtė, Alina Pavasarytė, Birutė Valečkaitė. <i>Vilniaus aarkikatedros mįslės</i>. (2018) • O.Brenifer, J.Despres. Didžiųjų filosofinių priešybių knyga (2008; filosofija vaikams) • Vida Plentaitė. Mokomasis lietuvių kalbos rašybos žodynėlis I-IV klasei. (2004). • Poškus, Marius. Ką aš jaučiu: jausmų žinynas 5–8 metų vaikams (Psichologija vaikams; 2020). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nelė Kostinienė, Živilė Mikailienė, Lina Itagaki (2020) „Vilniaus rūmai ir jų šeiminkai“ (Paveikslėlių knyga apie valdovų rūmus.) • A.Meškauskaitė, A.Venislovaitė. Istorijos skanėstai (2018) (Šmaikštus žvilgsnis į istoriją.) • Viliūnė, Gina. Smiltės ir Vėjaus kelionė po Baltijos jūrą (2019; Ekologinė tema: ruoniukų iš Jūrų muziejaus kelionė namo į Saremo salas). • Kerstin Ljunggren „Svečiuose pas Astridą Lindgren“ (1997) (biografinė knyga) • Rytis Daukantas „Jonas Basanavičius – barzdota varna“ (Pasakojimas apie istorinę asmenybę) • Vida Plentaitė. Mokomasis lietuvių kalbos rašybos žodynėlis I-IV klasei. (2004) • Justas Tertelis,; Elena Maya,; Rita Mačiliūnaitė-Dočkuvienė, Vandens gyvenimo linija: [knyga su papildytos realybės elementais]. – (Klaipėda: Lietuvos jūrų muziejus, 2020. Ekologinė tema: jūros gyvūno pasakojimas apie Baltijos jūrą; tinka integruotoms su muzika, klausymosi gebėjimų ugdymo pamokoms: nuskaičius kodą telefonu girdimi jūros garsai ir muzika.

Mokymosi tyrinėjant esmė

Mokymasis tyrinėjant suprantamas kaip mokymasis siejant mokinio turimą patirtį bei turimas žinias su problemų sprendimu siekiant „pasigaminti“ reikiamas žinias. Tokio mokymosi idėjos pasitelktos ieškant alternatyvos formaliam žinių „perdavimui“. Pradinėse klasėse kalbos ugdymo pamokose tai ypač naudinga gramatikos mokymosi situacijose. Kitaip sakant, taikant tyrinėjimu grindžiamo mokymosi idėjas siekiama pereiti nuo formalaus gramatikos mokymosi prie veiklų, kuriose mokiniai mokosi suprasti kalbos taisyklės tyrinėdami kalbą ir kalbos vartojimą, reflektuodami savo kalbinę veiklą. Toks mokymasis skatina mokinius mąstyti, vertinti savo supratimą ir mokymosi procesą.

Taikant tyrinėjimu grįstas veiklas labai svarbi mokinio kalbinė veikla: dirbdami porose ar grupėse mokiniai skatinami kalbėtis apie analizuojamas temas, vartoti sąvokas, ieškoti tinkamų pavadinimų objektų grupėms, kategorijoms, kelti hipotezes ir jas lyginti, todėl mokiniai ne tik aktyviau įsitraukia į mokymosi procesą, bet ir gilina žinias, didėja jų mokymosi motyvacija, ugdomi mąstymo gebėjimai. Pabrėžtina, jog tyrinėjimu grindžiamo mokymosi vertė – tai ne tik toje konkrečioje veikloje mokinių „atrastos“ taisyklės, susitarimai, sąvokos ar kitos žinios, bet pirmiausia mąstymo ir mokymosi proceso supratimas, savarankiško mokymosi gebėjimai.

Didaktiniai akcentai

Kadangi siekiame aktyvaus mokinių įsitraukimo, mąstymo, darbo pradžioje svarbi veikti skatinanti probleminė situacija. Tai gali būti ir pastebėtos mokinių klaidos, netinkamai vartojamos sąvokos, mokiniams kylantys sunkumai. Kitaip sakant, išnaudojame arba tikslingai sukuriame kalbą ar kalbos vartojimą tirti skatinančią situaciją. Jei remsimės mokinių kalbine veikla, mokiniai jaus žinių poreikį.

Tyrinėjimu grindžiamas mokymasis veiksmingas, nes mokiniai gali užsiimti labai įvairia veikla. Siekiama, kad mokiniai atlikdami tyrimus aktyviai veiktų: eksperimentuotų, rinktų kalbos vienetus (raides, žodžius, sakinius, tekstus), juos rūšiuotų, žaistų kalba ir kalbinius žaidimus.

Veiklas naudinga numatyti, planuoti su pačiais mokiniais. Pirmenybę teikime ne tik pradinių klasių mokiniams įveikiamoms, bet ir jiems įdomioms, įtraukiančioms veikloms (stebėkime, lyginkime, grupuokime...), pasitelkime žaidimo elementų. Prasminga veiklas organizuoti taip, kad mokiniai išmoktų mąstyti kaip tam tikros srities žinovai ar net išradėjai („mąstykime kaip kalbą tiriantys mokslininkai“). Tada ugdomoji veikla klasėje ar kitoje netradicinėje aplinkoje (pavyzdžiui, bibliotekoje) galėtų tapti savotiška „laboratorija“, kur tiriama žodžiai, sakiniai, tekstai, knygos, vaizdo įrašai, filmai ar vaikams skirtos laidos.

Mokantis tokiu būdu ypač naudingos mokinių diskusijos įvairiomis juos dominančiomis temomis. Diskusijos bus dar naudingesnės, jei vaikai bus skatinami joms iš anksto pasirengti. Skirdamas užduotis mokytojas veikas parenka atsižvelgdamas į mokinių gebėjimų lygį, tokiu būdu ir individualizuodamas turinį. Veiklose mokiniams kyla įvairių klausimų, pavyzdžiui, *kaip išmokti, kam ir kodėl to reikia*. Tad mokytojas padeda mokiniams rasti atsakymus.

Kalbinės veiklos refleksija – naudingas baigiamasis veiklos elementas. Mokiniai turi būti skatinami apmąstyti savo kalbinę veiklą (skaitymą, rašymą, kalbėjimą, klausymą) ir apie tai kalbėtis. Apmąstydami mokiniai ne tik įvertina savo pasiekimus (ko išmokau?), bet ir mokosi tinkamai vartoti kalbines sąvokas (pvz., *garsas, raidė, žodis, sakinys*).

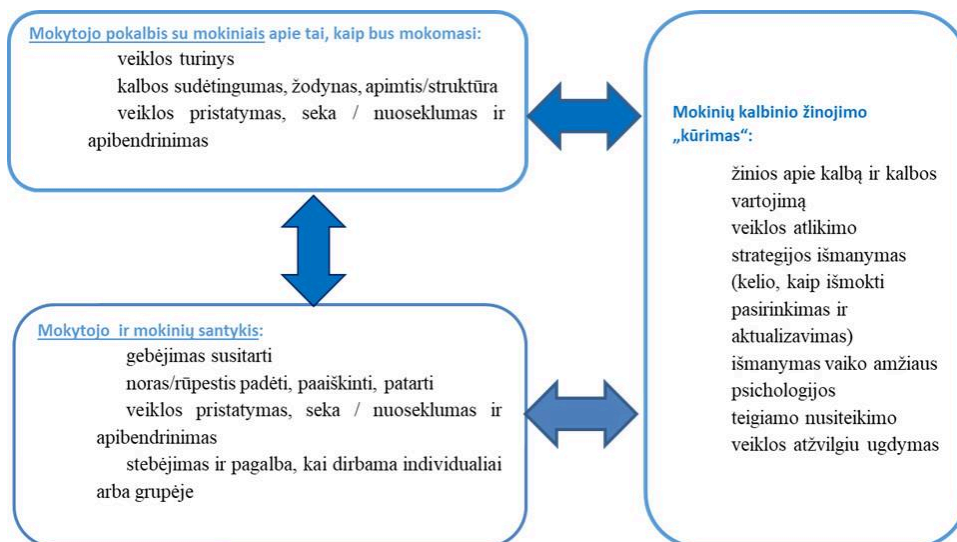
Mokytojo vaidmuo

Mokantis tyrinėjant labai svarbus mokytojo vaidmuo: *pažintinis ir motyvacinis mokinių veiklų skatinimas, dalyvavimas, įsitraukimas į mokinių užduotį ir apgalvotas laiko numatymas užduočiai atlikti*. Klasės mokinių sąveika, kai jie dirba grupėje, poroje ar individualiai, kai veiklą pristato visai klasei, yra svarbi mokymosi proceso dalis, todėl mokytojas, pažindamas savo klasės mokinius, turi numatyti veiklas (jų pobūdį, trukmę, pagalbines priemones) taip, kad viskas vyktų sklandžiai.

Apmąstant jau įgyvendintą veiklą ar galvojant apie veiklos tobulinimą mokytojai būtų naudinga kelti šiuos klausimus: *Kaip mokytojas organizuoja veiklą klasėje? Kokias veiklos strategijas taiko? Kiek klasė jas jau yra įvaldžiusi? Kokia žodinė veikla nukreipia klasės mokinius elgtis viena ar kita linkme? (Kaip aktualizuojama, paaiškinama, perteikiama, sustiprinama / pagiriama, nukreipiama / vertinama ir t.t.?)*

Atskirai derėtų aptarti mokytojo ir mokinių žodinę veiklą. Žodinės veiklos klasėje apmąstymui, analizei gali būti naudinga pateikta schema (1 pav.).

1 pav. Žodinės veiklos klasėje, kai mokomasi tyrinėjant, analizės schema

Kodėl tokie svarbūs metakognityviniai gebėjimai mokantis kalbos? Ryšys tarp metakognicijos (mąstymo apie mokymąsi ir galvojimo, iš kur aš apie tai žinau) ir mokymosi gebėjimų yra labai svarbus. Apmąstydamas įvairias kalbines veiklas, atliktas užduotis, mokinys gali atsakyti sau, ką ir kiek moku. Taip galvodami vaikai gali įsivertinti, kiek ir ko išmoko tyrinėdami kalbą ir kalbos vartojimą, ar pasirinkta strategija leido jiems tai išmokti; ar jie norėjo taip mokytis. Be to, naudinga apsvarstyti, ką kitą kartą būtų galima daryti kitaip, kad mokymasis būtų dar naudingesnis. Klausimai apie mokymąsi turėtų apimti pažintinius, emocinius ir socialinius aspektus. Apmąstomi kognityviniai gebėjimai, apimantys konstatuojamąsias ir procedūrines žinias; problemų sprendimą; mąstymą apie pasirinktas ir taikytas strategijas mokymosi procese. Visi ugdymo metodai, priemonės pateisinami tiek, kiek jie padeda mokiniams išmokti kalbos mokslo.

Tyrinėjimu grįsto kalbos pažinimo mokymosi veiklų pavyzdžiai

1 pavyzdys

1 klasė. Veikla „Kaip žmonės sveikinasi?“

Pasiekimai	1-2 klasės pasiekimai
D.5. Taiko kalbos pažinimo strategijas.	D.5.2. Pagal pavyzdį atlieka nesudėtingus kalbos vartojimo tyrimus (pvz., stebi kalbos vartojimo situacijas artimoje aplinkoje, daro išvadas pagal aiškiai pastebimus požymius).

Veiklos aprašymas:

- Mokytojas, pastebėjęs, kad ne visi vaikai ryte sveikinasi su klasės draugais, kelia mokiniams klausimą: kaip ir kodėl žmonės sveikinasi? Siūlo atlikti tyrimą.
- Visi drauge svarsto, kaip galėtų tyrimą atlikti. Numato tyrimo tikslą ir dalis: aptaria, ko sieks, kaip rinks duomenis, kaip juos analizuos. Sutaria, kad vieną rytą mokiniai ateis anksčiau į mokyklą ir prie mokyklos įėjimo stebės įeinančius žmones, užsirašys žmonių pasakytus pasisveikinimus. Po to juos lygins, grupuos ir ieškos atsakymo į tyrimo pradžioje iškeltus klausimus.
- Numatytą rytą surinkę reikiamą medžiagą ir grįžę į klasę mokytojas su mokiniais drauge surašo išgirstus pasisveikinimus lentoje, aptaria tai, ką pastebėjo. Pvz.:

Mokytojas skatina mokinius kelti klausimus ir svarstyti:

- Ar visi žmonės sveikinasi?
- Kokiais žodžiais?
- Kaip vienas žmogus sveikinasi su skirtingais žmonėmis?
- Kaip sveikinasi vaikai/ suaugę?

- Kaip sveikinasį pažįstami/ nepažįstami žmonės?

Mokiniai skatinami dalytis pastebėjimais, grupuoti išgirstus pasisveikinimus. Keliamos hipotezės ir jas stengiamasi patvirtinti arba paneigti remiantis surinkta medžiaga. Pavyzdžiui, keliamą hipotezę, kad vienas žmogus turi vieną mėgstamą pasisveikinimą ir su visais sveikinasį vienodai. Mokiniai skatinami patvirtinti arba paneigti šią mintį remdamiesi savo pastebėjimais. (*Mokytoja Lina pasisveikino su trimis žmonėmis ir visus tris kartus vartojo skirtingus žodžius.*) Veiklos pabaigoje drauge apibendrinama, daromos išvados.

Patarimai mokytojui

- Jei mokiniai vyresni ir savarankiškesni, jei tokio pobūdžio veiklas organizuojame jau ne pirmą kartą, stebėjimui galime skirti ne vieną dieną, o ilgesnį laikotarpį. Pavyzdžiui, keletą dienų ar savaitę. Tokiu atveju stebėti galime įvairesnius žmones, surinkti įvairesnės medžiagos.
- Kad vaikams būtų lengviau, rinkti medžiagai galime naudoti paruoštus „tyrimo lapus“. Pavyzdžiui, lenteles. Tyrimo planavimo etape šiuos lapus galime drauge sukurti. Pvz.:

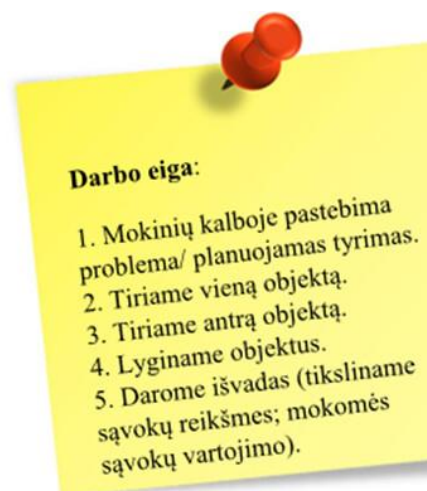
<i>Pasisveikinimas Ką sakė?</i>	<i>Pastabos (Kas? Su kuo?)</i>

- Panašiai gali būti išnaudojamos įvairios kitos 1 klasėje susidariusios klasės mokiniams aktualios situacijos, susijusios su mandagumo normomis. Pvz., *paprašymas, padėkojimas, atsiprašymas, atsisveikinimas*. Veiklos pabaigoje gali būti sudaromos aktualios klasės taisyklės, susitariama jų laikytis.

2 pavyzdys

1 klasė. Veikla „Kuo raidė skiriasi nuo garso?“

Pasiekimai	1-2 klasės pasiekimai
D.1. Atpažinti lietuvių kalbos garsus ir raides, tobulinti tartį.	D.1.1. Skiria lietuvių kalbos garsus kalbos sraute, užrašo juos atitinkamomis raidėmis; paaiškina, kuo raidė skiriasi nuo garso.

Veiklos aprašymas:

- Mokytojas, pastebėjęs, jog vaikai painioja sąvokas *garsas ir raidė*, siūlo atlikti tyrimą ir išsiaiškinti, kuo garsas skiriasi nuo raidės, išmokti tinkamai vartoti šias sąvokas.
- Organizuojama integruota kalbos ir technologijų veikla:
- Mokiniam siūloma pasiklausyti kelių garso įrašų, kuriuose įrašytas triukšmas ir atpažinti, kas jį sukelia. Pvz., traukinių stotis, statybos, krepšinio varžybos. Drauge aptariami girdėti garsai: stengiamasi įsiklausyti, išgirsti įvairius garsus. Mokiniai patys bando sukelti/ sukurti įvairius garsus, triukšmą. Aptariama garsų įvairovė, jie grupuojami. Tarp daiktų, gamtos, muzikos garsų mokomasi atskirti kalbos garsus. Aptariant analizuojama, kokie jutimai/ jutimo organai mums padeda garsus išgirsti. Eksperimentuojame: ar girdime garsus užsimerkę, užsidengę ausis... Išbandomi mokinių siūlomi būdai. Pavyzdžiui, ar galime garsą paliesti, užuosti?
- Mokiniai prašomi užsimerkti ir kiekvienas gauna iš storesnio popieriaus iškirptą raidę. Prašoma neatsimerkus atpažinti raidę. Žodžiais stengtis pasakyti, ką jaučia, iš ko atpažino. Atsimerkę visi aptaria, ar pavyko atpažinti raidę jos nematant, kodėl, kokie jutimai dalyvavo šiame procese. Mokiniai pagal gautą formą gamina raidės spaudą iš storesnio popieriaus ir kamščio: kerpa, klijuoja.
- Kol spaudai džiušta, mokiniai grupėse pildo garso ir raidės palyginimo lentelę. Mokiniai skatinami grupėse tartis ir tik po to bendrą sprendimą įrašyti.

	GARSAS	RAIDĖ
Galiu pamatyti 	-	+
Galiu išgirsti 	+	-
Galiu paliesti 	-	+

- Veiklos pabaigoje mokiniai skatinami išbandyti pasigamintus spaudus: ant vieno didelio popieriaus lapo drauge sukurti raidžių ornamentą ar raidžių mandalą. Kiekvienas spausdamas raidės antspaudą prašomas pasakyti sakinį: *Garsą aš girdžiu, o atspaudžiu raidę*

Patarimai mokytojui

- Problema: mokydamiesi mokiniai kartais pakartoja mokytojo pasakytus sakinius, bet ne visada supranta. Kaip atskirti supratimą nuo mechaniško kartojimo? Palyginkime mokinių kalbos citatas. Kuris mokinyš painioja sąvokas?

1 klasės mokinio kalbos citata	Komentaras
<i>Raidė - tai garso ženklas. Tai, iš ko mes galime sudėti žodį. Raidę atpažįstu iš</i>	Mokinyš ne tik pakartojo mokytojo sakytą sakinį, bet ir mintį išplėtė remdamasis

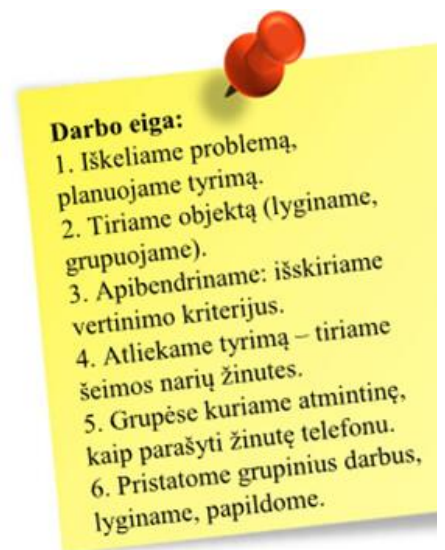
<p><i>formas. Čia raidės parašytos ant kvadratėlių. Jų formą aš esu išmokusi atmintinai ir suprantu, kad čia s, k. Iš jų formas.</i></p>	<p>savo patirtimi. Kalbėdamas tinkamai pavartojo sąvoką raidė.</p>
<p><i>Raidė - tai garso ženklas. Kai ištari tai jisai garso ženklas. Matyti negalima. Jeigu nupieši matome, bet iš tikro negalime matyti raidžių. Čia raidės, kai jos nenupieštos – tai jų nematome, kai nupieštos matome. Kai pamatai kokią raidę, ją ištari. Jeigu nematai vis tiek gali ištarti žodyje tas raides.</i></p>	<p>Mokinys irgi pakartojo mokytojo sakytą sakinį, bet toliau kalbėdamas sąvoką raidė vartojo jau netinkamai. Sąvoką garsas vengė vartoti. Manoma, kad abstrakti sąvoka garsas mokiniams yra sudėtingesnė.</p>

- Manoma, jog sėkmingam mokymuisi labai svarbus mokytojo ir mokinio ryšys, bendravimas. Planuojant integruotas veiklas reikėtų suprasti, jog būtent kalbinės veiklos situacijos, sąveikos sukuria galimybę mokytis: mokinys jaučia motyvaciją kalbėti, vartoti sąvokas reikšdamas savo mintis.
- Veiklą galime plėtoti gamindami raides iš įvairių medžiagų: iš vatos, siūlų, gamtinių medžiagų. Tokiu atveju mokinius naudinga skatinti kalbėti apie savo pojūčius (*švelni, balta, aštri...*) ir tinkamai vartoti sąvokas *raidė ir garsas (garsus, tylus, erzinantis...)*.
- Šią veiklą galime integruoti ir su pasaulio pažinimo tema apie žmogaus jautimus, papildyti veiklą žodyno turinimo užduotimis.

3 pavyzdys

2 klasė. Veikla „Kokias žinutes siunčiame telefonu?“

Pasiiekimai	1-2 klasės pasiekimai
<p>D.5. Taiko kalbos pažinimo strategijas</p>	<p>D.5.2. Pagal pavyzdį atlieka nesudėtingus kalbos vartojimo tyrimus (pvz., stebi kalbos vartojimo situacijas artimoje aplinkoje, daro išvadas pagal aiškiai pastebimus požymius).</p>

Veiklos aprašymas:

Žinutė – glaustas pranešimas apie įvykį, faktą. Pvz., laikraščio žinutė.

- Veikla pradedama intriga/diskusija. Mokytoja(-as) pasidalina telefono žinute, kurioje parašytas tik vienas nesuprantamas žodis.

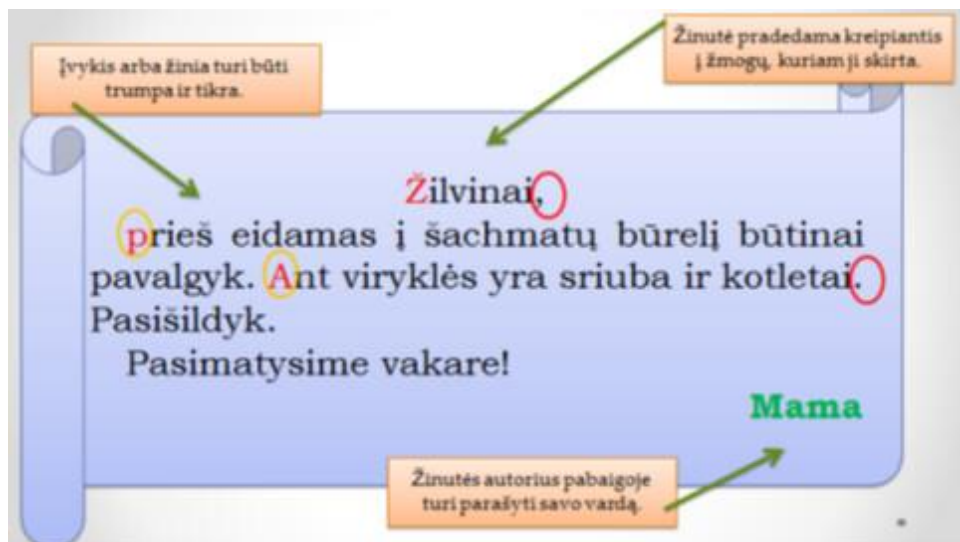

Mokytoja prašo mokinių pagalbos: kaip žinutę ji turėtų suprasti? Mokiniai dalijasi nuomonėmis. Pastebima, kad klasės mokiniai skirtingai supranta tą pačią žinutę (pvz.: kad tai pasisveikinimas, tačiau parašytas netaisyklingai). Apibendrinant mokytoja siūlo apsvarstyti, kodėl sunku suprasti, kas žinutėje norima pasakyti? Ką reikėtų patarti žinutės autoriui, kad mintis būtų suprasta? Siūloma visiems drauge sukurti žinutės rašymo instrukciją/atmintinę.

- Mokiniai siūlo, kaip galima būtų tai padaryti. Pvz., atsinešti įvairių telefonu siunčiamų žinučių pavyzdžių.
- Mokiniai numato, ką sieks ištirti, planuoja tyrimą: sieks išsiaiškinti, kokias žinutes telefonu rašo jų šeimos nariai. Ar tokias žinutes rašo taisyklingai?
- Tiriame objektą – išanalizuojame žinutės, parašytos telefone, pavyzdį. Galima pasirinkti iš šių siūlomų pavyzdžių arba analizuoti kitą pavyzdį:

<p>Mokytoja! Mokykloje pamečiau knygą. radot? Kotryna</p>	<p style="text-align: center;">KUO SKIRIASI?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div data-bbox="767 1093 1011 1509" style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #e0f0ff;"> <p>Akva! Susitinkam po pamokų kieme. Ar gerai? 😊❤️ Sima</p> </div> <div data-bbox="1050 1137 1241 1487" style="text-align: center;"> </div> <div data-bbox="1289 1093 1481 1509" style="border: 1px solid black; padding: 5px; background-color: #e0f0ff;"> <p>Mokytoja Akvile neatvyksiu į mokyklą. Susirg Simona</p> </div> </div>
---	--

- Aptariame reikalavimus / kriterijus, kaip turėtų būti parašyta žinutė, kad ją kitas asmuo teisingai suprastų. Aptariami svarbiausi žinutės aspektai:
 - Nurodomas asmuo, kam parašyta žinutė.
 - Pateikiama svarbi informacija. Informacija išdėstoma atsakymų į klausimus (*kas? kur? kada?*) forma.
 - Pasirašo asmuo, kuris rašė žinutę.
 - Atkreipiamas dėmesys į vardų rašybą, sakinio pradžios ir pabaigos rašybą bei skyrybos ženklus.

- Atliekame tyrimą aptardami su šeimos nariais, kaip dažnai ir kokio turinio žinutes jie rašo telefonu. Išanalizuoja vieno ar dviejų šeimos narių 2-3 žinutes. Mokiniai išsiaiškina, ar šios žinutės rašomos taisyklingai, laikantis bendrųjų susitarimų: ar yra vardas, pasisveikinimas, perduota svarbi informacija; ar vartojami pilni žodžiai ir t.t. Užpildomas tyrimo lapas, kuriame pagal kriterijus išanalizuojama, kam ir kaip žinutės buvo parašytos.

Mokinių tyrimo atlikimui analizuojant namuose šeimos narių rašomas žinutes galima pasiūlyti užpildyti tokią lentelę, kurioje ir būtų matoma svarbiausia informacija:

	Vardas.....	Vardas.....	Vardas.....	Vardas.....	Vardas.....
Kam skirta žinutė?					
Ar atsakyta į klausimą, kas?					
Ar paaiškinta, kur vyksta veiksmas?					
Ar atsakyta, kada tai vyksta?					
Ar pasirašo asmuo, kuris siunčia žinutę? Kas jis?					
Ar yra žodžių trumpinių?					

Šio darbo rezultatai pristatomi klasėje mokiniams arba mokinių kitoms grupėms.

- Mokiniai, pasitardami porose arba mažose grupėse, sukuria žinutės rašymo atmintinę ir pavyzdį. Atmintinėje nurodo svarbiausią informaciją, kaip parašyti žinutę tinkamai. Galimas tokios atmintinės pavyzdys:

Patarimai mokytojui:

- Kalbant ir su mokiniais diskutuojant žinutės rašymo klausimu, būtina aptarti žinutei keliamus reikalavimus – tai tikroviškumas (teisingos žinios, tikri faktai) ir aiškumas (logiškumas, nuoseklumas, suprantama kalba).
- Kai mokiniai mokysis žinutes ranka ir klaviatūra rašyti patys, rekomenduojama jiems pateikti tokios žinutės rašymo atmintines/patarimus.

Žinutės rašymui ranka galėtų būti pateikti šie patarimai:

- dažniausiai žinutė pradedama kreipiantis į žmogų ar žmones, kuriems ji skirta;
- įvykio aprašymas turėtų būti trumpas, pagrįstas faktais. Vardai ir pavardės tikri, nepramanyti. Žinutę reikia rašyti aiškiai, įskaitomai, tvarkingai, ant švaraus popieriaus lapo. Suklydus ir ištaisius ją reikia perrašyti;
- žinutės autorius (arba autoriai) pabaigoje pasirašo.

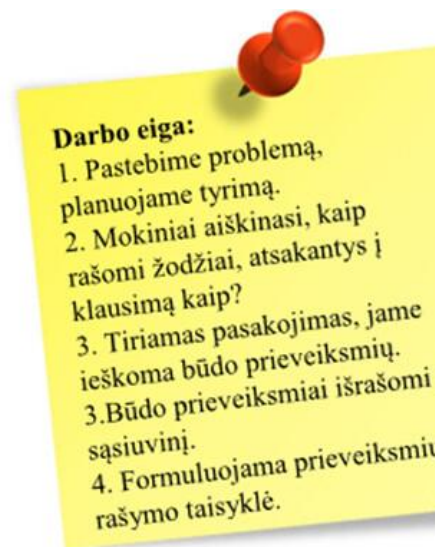
Žinutės rašymui mobiliu telefonu galėtų būti pasakyti visi rašymo žingsniai:

- prisimink, kad vardai rašomi didžiąja raide, o telefone tam reikia pasirinkti didžiąsias raides. Po vardo reikėtų dėti šauktuką arba kablelį;
- parašęs žinutę, įrašyk draugo telefono numerį jam skirtoje vietoje;
- viską parašęs, išsiųsk žinutę, nuspausdamas reikiamą mygtuką.
- Kitoje panašioje veikloje kartu su mokiniais galima analizuoti ir lyginti panašaus arba skirtingo turinio ranka parašytas žinutes (raštelius) ir telefone parašytas žinutes.

4 pavyzdys

3 klasė. Veikla „Kaip rašomirieveiksmai?“

Pasiekimai	3-4 klasės pasiekimai
D.5. Taiko kalbos pažinimo strategijas	D.5.1. Savarankiškai atlieka nesudėtingus kalbos tyrimus (pvz., pastebi dėsningumus, padaro išvadas; sudaro atmintines, išveda taisykles).

Veiklos aprašymas:

- Aptardami rašinius mokytojas su mokiniais aiškinamasi, kas mokiniais kelia abejonių rašant tokius žodžius. (Pvz., „girdžiu -ei, o reikia rašyti --iai“), pavyzdžiui, *gražiai, puikiai*.
- Mokytoja (-as) pasiūlo vaikams patiems išsiaiškinti/ išvesti taisyklę, kaip reikėtų rašytirieveiksnius, kurie atsako į klausimą *kaip?*
- Paprašyti mokinių pasiimti ir perskaityti bet kokį vaikų literatūros kūrinį iš klasės bibliotekėlės, paieškotirieveiksmių, t.y. žodžių ir įsidėmėti jų rašybą. Nusirašyti bent 5-10rieveiksminių į

sąsiuvinį. Galime vaikams pasiūlyti kūrinio ištrauką, kurioje yrarieveiksmių. Arbarieveiksmius išrinkti iš sakinių:

Lengvomis snaigėmis apsnigtu miško takučiu atsargiai sliūkino lapė.

Automobilis greitai atūžė griausmingai kaukdamas.

Vaikai garsiai kalbėjo apie atostogas.

Senelis namo ilgį išmatavo tiksliai, aiškiai užsirašė kiekvieną centimetrą.

- Mokinių galima paprašytirieveiksmių rašybą patikrinti ir elektroniniame žodyne: <http://www.lkz.lt/> Pavyzdžiui, patikrinama, kaip rašomi žodžiai *saldžiai, meiliai, gražiai, aiškiai* ir pan.
- Mokiniai formuluoja taisyklę:

Žodžių, kurie atsako į klausimą KAIP?, pabaigoje rašome

Pavyzdžiui:

Patarimai mokytojui:

- Prieveiksmių rašybos išsiaiškinimas sietinas su tikslingu prieveiksmių vartojimu mokinių kūrybiniuose rašto darbuose, ypač kai siekiama nusakyti veiksmo intensyvumą, išraiškingumą ir pan. Prieveiksmių vartojimas svarbus ir apie įvykius pasakojant žodžiu, dalijantis patirtimi.

Lietuvių gestų kalba

Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimo mokymo(si) turinys

Kurčiųjų žaidimai

Nuoroda: <https://www.lgki.lt/klausimai/ar-yra-zaidimu-kurtiesiems/>

- Žaidimas „Dramblys“ (1–4 kl.). Visi žaidėjai sustoja ratu. Žaidimo vedėjas stovi rato viduryje. Vedėjas rodo pirštu į žaidėjus. Tas žaidėjas, į kurį parodo pirštu, yra „dramblio galva“. Jis turi iš rankų prie savo nosies parodyti straublį. Iš jo kairės ir dešinės stovintys žaidėjai yra „dramblio ausys“. Jie turi prie „dramblio galvos“ ausų savo rankomis rodyti ausis. Jeigu žaidėjas nespėja parodyti arba susipainioja ir parodo ne tą – jis iškrenta. Žaidžiama iki paskutinio žaidėjo. Bus aiškiau, jei žaidimą pažiūrėsite gyvai, jį pamatyti galima čia: <http://www.youtube.com/watch?v=slkpc88tpis>.
- Vienas dalyvis išrenkamas žaidimo vedėju. Jis atsistoja prieš visą grupę ir suplojęs parodo judesį rankomis. Tai gali būti sakinytis gestų kalba arba sugalvotas judesys (ištiesti rankas, plasnoti, pakelti aukštyn ir t.t.). Yra viena išimtis. Jei vedėjas prieš rodydamas gestą nesuploja – to gesto kartoti nereikia, visi dalyviai turi stovėti sustingę. (1–4 kl.)
- Žaidimas „Dvyniai“ (1–4 kl.). Žaidimo vedėjas nupiešia po du lapelius su vienodais piešiniais (pvz., saulė-saulė, medis-medis ir t.t.). Lapelių porų tiek, kiek yra žaidėjų. Tada lapeliai sulankstomi ir

padalinami žaidėjams. Vedėjas stovi ant kėdės, kad jį visi gerai matytų. Vedėjas rodo dalyviams, kad visi vaikščiotų ratu. Visi vaikščioja, kol sulaukia vedėjo signalo – STOP. Tada dalyviai turi kuo greičiau išlankstyti lapelius ir rasti savo porą. Kaip ieškoti? Girdintieji šaukia – „šuo“, o kurtieji rodo gestais „šuo“. Kai randi savo porą, reikia atsitūpti. Paskutiniai savo porą radę žaidėjai – pralaimėjo ir iškrenta. Toliau žaidimas vyksta be jų. Laimi tie, kurie greičiau randa savo porą ir atsitupia.

- Žaidimas „Šviesoforas“ (1–4 kl.). Žaidėjų skaičius nesvarbus. Vedėjas atsistoja priešais žaidėjus. Šie atsisukę į jį veidu. Sutariama, kad, pavyzdžiui, jeigu vedėjas rodys gestą GELTONA, visi turi ploti; jeigu ŽALIA – vaikščioti, jeigu RAUDONA – stovėti. Vedėjas rodo sutartus gestus, o žaidėjai daro atitinkamus veiksmus. Tas, kuris suklysta, iškrinta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi.
- Žaidimas „Kas greičiau?“ (1–4 kl.). Žaidėjai susėda dviem eilėmis vienas priešais kitą, taip sudarydami dvi komandas. Vedėjas stovi šalia ir paskirsto žaidėjus numeriais, pavyzdžiui, kad pirmieji nuo jo sėdintys vienas priešais kitą bus skaičius 1, antri – skaičius 2 ir t. t. Tada vedėjas rodo kokį nors skaičių, o tie, kurių tas skaičius yra, turi atsistoti ir apibėgę visą eilę vėl atsistoti. To, kuris greitesnis, komanda gauna tašką. Vedėjas rodo kitą skaičių ir t. t. Laimi komanda pirma surinkusi 20 taškų. Vietoj skaičių žaidėjams galima priskirti kitus gestus, pavyzdžiui, daržovių pavadinimus: pirmiems – MORKA, antriems – BULVĖ, tretiems – BUROKAS, ketvurtiems – KOPŪSTAS ir t. t. (<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/kaip-galime-zaisti/>)
- Žaidimas „Kas yra tokia spalva?“ (1–4 kl.). Vardinkite daiktus ir vaikui pažįstamus objektus, kurie būtų būtent tokios spalvos. ARBA Mokiniai susėda ratu ir pagal mokytojo pateiktą spalvą vienas pradeda sakyti, kas gali būti tokios spalvos, kitas mokinys įvardina kitą šios spalvos daiktą. Pastaba: to paties daikto ar gyvūno negalima kartoti, jei daiktas ar gyvūnas kartojamas arba per ilgai uždelsiama, iškrentama iš žaidimo.

(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/megiamos-spalvos-ir-megiamas-daiktas/>)

- Žaidimas „Sugedęs telefonas“ (1–4 kl.). Žaidimo metu mokytojas padalija mokinius į dvi grupes ir susodina į dvi eilutes vieną paskui kitą (jei mokinių mažai, tad galima į vieną eilę). Tuomet esantiems priekyje mokytojas pasako gestą ar sakinį apie mažų gyvūnėlių mielumą ar pan. Eilės priekyje esantys peržiūri mokytojo pasakytus gestus, tik jie žiūri į mokytoją, o kiti eilėje būna nusisukę nuo mokytojo. Tada pirmieji eilėje paprašo už jų esančius atsisukti ir persako tą patį gestą, sakinį. Taip mokytojo tekstas nukeliauja iki eilės gale stovinčiųjų. Dažniausiai gaunamas visiškai kitas gestas ar sakinytis. (<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/mazi-mieli-gyvunai/>)
- Žaidimas „Užšalk“ (1–4 kl.). Tai improvizacinis žaidimas. Pradžioje klasė susitaria, kokią situaciją vaidins (pvz.: „Vaikas perka ledus.“ arba „Šeima pietauja prie bendro stalo.“). Vienas mokinys pradeda tą situaciją vaidinti, kitas įsitraukia į vaidinimą, jį keičia, papildo, kuria naują situaciją. Veiksmas vyksta be gestų / su gestų k. Kiti mokiniai stovi vienas už kito ir laukia savo eilės. Pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Tada tie, kurie vaidino, sutingsta. Pirmas iš eilės, sakęs užšalk, prieina ir kuria savo situaciją. Aktoriai vėl atgyja ir tęsia improvizuotą vaidinimą. Kas iš aktorių jaučia, kad pavargo ir nebenori dalyvauti toje situacijoje, eina į eilės galą. Veiksmas vyksta toliau, ir vėl pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Aktoriai vėl sustingsta. Pastaba: Gali būti kuriamos vis naujos situacijos. ARBA Kiekvienas turi judėti, šokti, kol mokytojas duoda kokį nors ženklą. Kai jis parodo tokį ženklą, reikia „užšalti“ toje pozoje, kurioje mokiniai buvo. Jei kuris nors nespėjo, iškrenta iš žaidimo. Laimi tas, kuris geriausiai matė / suprato mokytojo duotą ženklą.

(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/vesa-ir-saltis/>)

- Žaidimas „Metų laikai“ (1–2 kl.). Mokytojas atsistoja priešais mokinius. Šie atsisukę į jį veidu. Jeigu mokytojas rodys gestą PAVASARIS, visi turi rodyti gestus „tirpti“, jeigu VASARA – „saulė“, jeigu RUDUO – „lyti“, o jeigu ŽIEMA – „snigti“. Mokytojas rodo sutartus gestus, o žaidėjai rodo atitinkamus gestus. Tas, kuris suklysta, iškrenta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi.

(<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/>)

- „Galima ar negalima?“ (1–4 kl.). Mokytoja ant kortelių / lapelių surašo žemiau nurodytų vietų pavadinimus, tada ištraukia kortelę / lapelį su vietos pavadinimu. Mokiniai turi atspėti, kokia tai vieta užduodami klausimus: Ar galima ten daryti...? Mokytojas pakartoja veiksmą ir atsako galima, negalima, neišsina, netinka, nelabai. Mokiniai klausinėja tol, kol kas nors atspėja vietos pavadinimą. Paskui kitą kortelę traukia kuris nors iš mokinių, o kiti vėl bando atspėti.

(Vietos: KAVINĖ, PARKAS, TURGUS, KALĖJIMAS, BOKŠTAS, BAŽNYČIA, KNYGYNAS, BALETO TEATRAS, CIRKAS, KLASĖ, SPORTO SALĖ, BIBLIOTEKA).

(<https://gestukas.ugdome.lt/mokykla-ir-klase/situacijos/ekskursija-i-kina-su-klase/>)

- Žaidimas „Dramblys“ (1–4 kl.). Visi žaidėjai sustoja ratu. Žaidimo vedėjas stovi rato viduryje. Vedėjas rodo pirštu į žaidėjus. Tas žaidėjas, į kurį parodo pirštu, yra „dramblio galva“. Jis turi iš rankų prie savo nosies parodyti straublį. Iš jo kairės ir dešinės stovintys žaidėjai yra „dramblio ausys“. Jie turi prie „dramblio galvos“ ausų savo rankomis rodyti ausis. Jeigu žaidėjas nespėja parodyti arba susipainioja ir parodo ne tą – jis iškrenta. Žaidžiama iki paskutinio žaidėjo. Bus aiškiau, jei žaidimą pažiūrėsite gyvai, jį pamatyti galima čia: <http://www.youtube.com/watch?v=slkpc88tpis>.
- Vienas dalyvis išrenkamas žaidimo vedėju. Jis atsistoja prieš visą grupę ir suplojęs parodo judesį rankomis. Tai gali būti sakinytis gestų kalba arba sugalvotas judesys (ištiesti rankas, plasnoti, pakelti aukštyn ir t.t.). Yra viena išimtis. Jei vedėjas prieš rodydamas gestą nesuploja – to gesto kartoti nereikia, visi dalyviai turi stovėti sustingę. (1–4 kl.)
- Žaidimas „Kartą“ (3–4 kl.) Žaidėjų skaičius nelyginis. Žaidėjai sustoja ratu poromis, vienas už kito. Tas, kuris lieka be poros, pradeda pasakoti istoriją apie vieną iš stovinčiųjų priekyje: galima apibūdinti jo išvaizdą, pasakoti, kaip kartu ką nors veikėte, tik nepasakyti vardo. Tas, kuris supranta, kad pasakoja apie jį, turi kuo greičiau bėgti prie pasakotojo, o jo porininkas turi spėti jį sučiupti, kad nepabėgtų. Jeigu nespėja, lieka vienas ir tampa pasakotoju. Viskas kartojasi. Jeigu pasakotojas nori pasakoti apie žmogų, stovintį ne priekyje, o už nugaros, jis turi parodyti gestą KARTAS – tada poros pasikeičia vietomis.
- Žaidimas „Dvyniai“ (1–4 kl.). Žaidimo vedėjas nupiešia po du lapelius su vienodais piešiniais (pvz., saulė-saulė, medis-medis ir t.t.). Lapelių porų tiek, kiek yra žaidėjų. Tada lapeliai sulankstomi ir padalinami žaidėjams. Vedėjas stovi ant kėdės, kad jį visi gerai matytų. Vedėjas rodo dalyviams, kad visi vaikščiotų ratu. Visi vaikščioja, kol sulaukia vedėjo signalo – STOP. Tada dalyviai turi kuo greičiau išlankstyti lapelius ir rasti savo porą. Kaip ieškoti? Girdintieji šaukia – „šuo“, o kurtieji rodo gestais „šuo“. Kai randi savo porą, reikia atsitūpti. Paskutiniai savo porą radę žaidėjai – pralaimėjo ir iškrenta. Toliau žaidimas vyksta be jų. Laimi tie, kurie greičiau randa savo porą ir atsitupia.
- Žaidimas „Šviesoforas“ (1–4 kl.). Žaidėjų skaičius nesvarbus. Vedėjas atsistoja priešais žaidėjus. Šie atsikusę į jį veidu. Sutariama, kad, pavyzdžiui, jeigu vedėjas rodys gestą GELTONA, visi turi ploti; jeigu ŽALIA – vaikščioti, jeigu RAUDONA – stovėti. Vedėjas rodo sutartus gestus, o žaidėjai daro atitinkamus veiksmus. Tas, kuris suklysta, iškrinta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi.
- Žaidimas „Kas greičiau?“ (1–4 kl.). Žaidėjai susėda dviem eilėmis vienas priešais kitą, taip sudarydami dvi komandas. Vedėjas stovi šalia ir paskirsto žaidėjus numeriais, pavyzdžiui, kad pirmieji nuo jo sėdintys vienas priešais kitą bus skaičius 1, antri – skaičius 2 ir t. t. Tada vedėjas rodo kokį nors skaičių, o tie, kurių tas skaičius yra, turi atsistoti ir apibėgę visą eilę vėl atsistoti. To, kuris greitesnis, komanda gauna tašką. Vedėjas rodo kitą skaičių ir t. t. Laimi komanda pirma surinkusi 20 taškų. Vietoj skaičių žaidėjams galima priskirti kitus gestus, pavyzdžiui, daržovių pavadinimus: pirmiems – MORKA, antriems – BULVĖ, treiems – BUROKAS, ketvirtiems – KOPŪSTAS ir t. t. (<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/kaip-galime-zaisti/>)
- Žaidimas „Kas yra tokia spalva?“ (1–4 kl.). Vardinkite daiktus ir vaikui pažįstamus objektus, kurie būtų būtent tokios spalvos. ARBA Mokiniai susėda ratu ir pagal mokytojo pateiktą spalvą vienas pradeda sakyti, kas gali būti tokios spalvos, kitas mokinytis įvardina kitą šios spalvos daiktą. Pastaba:

to paties daikto ar gyvūno negalima kartoti, jei daiktas ar gyvūnas kartojamas arba per ilgai uždelsiama, iškrentama iš žaidimo.

<https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/megiamos-spalvos-ir-megiamas-daiktas/>

- Žaiskite žaidimą TAIP / NE (3–4 kl.) Mokiniai sėdi ratu. Mokytojas arba vienas kuris mokiny sugalvoja daiktą. Kiekvienas mokiny s užduoda klausimą apie daiktą, neįvardindamas, kas tai. Pavyzdžiui, negalima iškart klausti: „Ar tai braškė?“ Klausimai gali būti tokie: Ar šis daiktas valgomas? Ar tai daržovė? Ar jis auga ant žemės? ir pan. Ir tik paklašinėjus apie daiktą, galima spėti. Daiktą sugalvojęs asmuo į klausimus gali atsakyti tik TAIP arba NE, negali atsakinėti plačiau.

[\(https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/idomus-pavirsiai/\)](https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/idomus-pavirsiai/)

- Žaidimas „Atspėk, kas esi“ (3–4 kl.). Kiekvienam mokiniui-žaidėjui priklijuojamas ant nugaros užrašas, kas jis toks yra: gali būti kažkuris metų laikas arba kažkuris metų mėnuo. Žaidimo tikslas išsiaiškinti, kas toks esi. Tam, kad išsiaiškintume, reikia eiti prie kitų žaidėjų ir užduoti jiems klausimus, pavyzdžiui: „Ar tuo laiku noksta obuoliai? / Ar tą mėnesį mokiniams prasideda vasaros atostogos?“. Į klausimus žaidėjai gali atsakyti tik TAIP arba NE.

[\(https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/\)](https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/)

- Žaidimas „Sugedęs telefonas“ (1–4 kl.). Žaidimo metu mokytojas padalija mokinius į dvi grupes ir susodina į dvi eilutes vieną paskui kitą (jei mokinių mažai, tad galima į vieną eilę). Tuomet esantiems priekyje mokytojas pasako gestą ar sakinį apie mažų gyvūnėlių mielumą ar pan. Eilės priekyje esantys peržiūri mokytojo pasakytus gestus, tik jie žiūri į mokytoją, o kiti eilėje būna nusisukę nuo mokytojo. Tada pirmieji eilėje paprašo už jų esančius atsisukti ir persako tą patį gestą, sakinį. Taip mokytojo tekstas nukeliauja iki eilės gale stovinčiųjų. Dažniausiai gaunamas visiškai kitas gestas ar sakiny s.

[\(https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/mazi-mieli-gyvunai/\)](https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/mazi-mieli-gyvunai/)

- Žaidimas „Užšalk“ (1–4 kl.). Tai improvizacinis žaidimas. Pradžioje klasė susitaria, kokią situaciją vaidins (pvz.: „Vaikas perka ledus.“ arba „Šeima pietauja prie bendro stalo.“). Vienas mokiny s pradeda tą situaciją vaidinti, kitas įsitraukia į vaidinimą, jį keičia, papildo, kuria naują situaciją. Veiksmas vyksta be gestų / su gestų k. Kiti mokiniai stovi vienas už kito ir laukia savo eilės. Pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Tada tie, kurie vaidino, sutingsta. Pirmas iš eilės, sakęs užšalk, prieina ir kuria savo situaciją. Aktoriai vėl atgyja ir tęsia improvizuotą vaidinimą. Kas iš aktorių jaučia, kad pavargo ir nebenori dalyvauti toje situacijoje, eina į eilės galą. Veiksmas vyksta toliau, ir vėl pirmasis iš eilės sako: „Užšalk“. Aktoriai vėl sutingsta. Pastaba: Gali būti kuriamos vis naujos situacijos. ARBA Kiekvienas turi judėti, šokti, kol mokytojas duoda kokį nors ženklą. Kai jis parodo tokį ženklą, reikia „užšalti“ toje pozoje, kurioje mokiniai buvo. Jei kuris nors nespėjo, iškrenta iš žaidimo. Laimi tas, kuris geriausiai matė / suprato mokytojo duotą ženklą.

[\(https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/vesa-ir-saltis/\)](https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/vesa-ir-saltis/)

- Žaidimas „Metų laikai“ (1–2 kl.). Mokytojas atsistoja priešais mokinius. Šie atsisukę į jį veidu. Jeigu mokytojas rodys gestą PAVASARIS, visi turi rodyti gestus „tirpti“, jeigu VASARA – „saulė“, jeigu RUDUO – „lyti“, o jeigu ŽIEMA – „snigti“. Mokytojas rodo sutartus gestus, o žaidėjai rodo atitinkamus gestus. Tas, kuris suklysta, iškrenta iš žaidimo. Žaidėjų vis mažėja, kol lieka vienas, jis ir laimi.

[\(https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/\)](https://gestukas.ugdome.lt/as-jauciu/situacijos/metu-laikai-ir-pojuciai/)

- Žaidimas „Pridėk gestą“ (3–4 kl.). Kurkite pasakojimą pagal paveikslėlį (mokytojas suranda paveikslėlių). Žiūrite į paveikslėlį ir pradėdate kurti istoriją. Mokiniai tęsdami pasakojimą pakartoja tą patį, anksčiau parodytą gestą, ir pridėda po vieną naują gestą istoriją pratęsdami. Gali būt keli istorijos kūrimo variantai: vienas mokiny s pagal paveikslėlį sugalvoja vieną gestą, o kitas pakartoja tą patį gestą ir pridėda dar vieną, trečias pakartoja pirmo ir antro mokinių gestus ir pridėda dar savo gestą ir taip tęsiamas pasakojimas; mokinių grupė pakartoja tą patį gestą (g.b. mokytojo sugalvotas gestas) ir kiekvienas mokiny s pridėda po vieną gestą; vienas mokiny s pagal paveikslėlį sugalvoja vieną gestą, o kitas pakartoja tą patį ir pridėda dar vieną, trečias kartuoja antrojo gestą ir pridėda savo, o ketvirtas mokiny s trečiojo ir savo, ir t.t.

<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/nakvyne-palapineje/>

- Žaiskite žaidimą „Sausuma ir / arba vanduo“ (3–4 kl.). Vaikai sustoja ratu. Tas, kuris žaidimą pradeda, pasiūlo variantą: sausuma, vanduo, sausuma ir vanduo. Pavyzdžiui, jei pasiūlyta tema „sausuma“, kiekvienas rate dalyvaujantis pasako po gyvūną, kuris gyvena tik sausumoje. Kartotis negalima. Tas, kuris pakartoja jau pasakytą gyvūną arba nebežino gyvūno, arba suklysta dėl gyvūno gyvenamosios vietos (pasako vandens gyvūną vietoj sausumos), iš rato iškrenta. Tas mokinys, kuris žaidimą laimi (lieka rate), siūlo naują temą ir vėl vyksta gyvūnų vardijimas ratu pagal pasirinktą temą. <https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sausumos-ir-vandens-gyvunai/>
- Žaidimas „Vagystė kaimynystėje“ (3–4 kl.). Mokytojas paaiškina taisyklės: vienas grupės narys išrenkamas policininku, o kiti būsite kaimynai. Vienas iš kaimynų bus nukentėjęs – iš jo pavogtas dviratis ir šią vagystę norima išsiaiškinti. Taigi pas kaimynus ateina nukentėjęs kaimynas su policininku ir užduoda klausimus apie dviratį:
 - sugalvokite, koks buvo dviratis – spalva, dydis,
 - sugalvokite, kada jis dingo ir kur jis buvo pastatytas paskutinį kartą,
 - kiekvienas kaimynas turi sugalvoti ALIBI – ką kito jis veikė nusikaltimo laiku, kodėl to dviračio pavogti jis negalėjo,
 - tada policininkas sprendžia, kurio iš kaimynų ALIBI yra tvirčiausias, o kurio – prastas.

Po žaidimo aptarkite, kodėl vogti yra nusikaltimas? Kaip manote, ar kaimynai turi vieni kitiems padėti, būti atidūs?

<https://gestukas.ugdome.lt/seima/situacijos/gyvenamoji-vieta-ir-kaimynai/>

- „Galima ar negalima?“ (1–4 kl.). Mokytoja ant kortelių / lapelių surašo žemiau nurodytų vietų pavadinimus, tada ištraukia kortelę / lapelį su vietos pavadinimu. Mokiniai turi atspėti, kokia tai vieta užduodami klausimus: Ar galima ten daryti...? Mokytojas pakartoja veiksmažodį ir atsako galima, negalima, neišeina, netinka, nelabai. Mokiniai klausinėja tol, kol kas nors atspėja vietos pavadinimą. Paskui kitą kortelę traukia kuris nors iš mokinių, o kiti vėl bando atspėti.

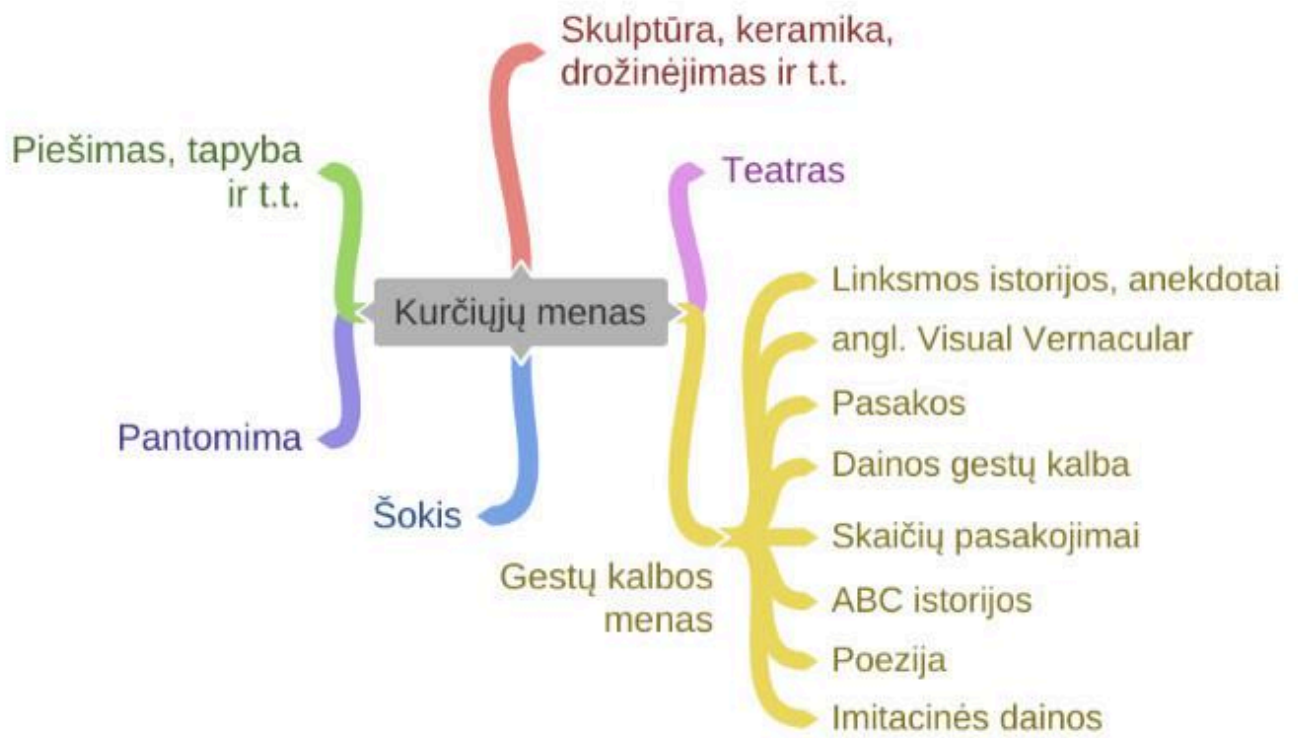
(Vietos: KAVINĖ, PARKAS, TURGUS, KALĖJIMAS, BOKŠTAS, BAŽNYČIA, KNYGYNAS, BALETO TEATRAS, CIRKAS, KLASĖ, SPORTO SALĖ, BIBLIOTEKA).

<https://gestukas.ugdome.lt/mokykla-ir-klase/situacijos/ekskursija-i-kina-su-klase/>

Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimo mokymo(si) turinys

Gestų kalbos poezija

Kurčiųjų tapatybės atrama – gestų kalbos menas.

Kas yra gestų kalbos poezija?

kalbos poezijoje nėra popieriaus ar teksto. Ritmas išreiškiamas rankų forma ir judesiais.

Siejant su žodine, rašytine poezija, rankų formos panašumas gali būti naudojama kaip aliteracija (tikslingas tų pačių arba panašiai skambančių priebalsių kartojimas eilutėse, posmuose), o pasikartojantys tokie patys rankų formos gestai yra naudojami kaip ritmas.

Gestų kalbos poezija kuriama remiantis panašiu principu, koku yra kuriama kinematografija. Dėl tos priežasties gestų kalbos poezija remiasi vaizdu ir judesio technika: stambus planas, platus kadras, vaizdiniai, išsiskaidantys į kitus vaizdinius ir tų vaizdinių iškarpymas iš pradžios ir pabaigos, atskleidžiant skirtingus tos pačios scenos požiūrio taškus.

Verčiant gestų kalbos poeziją į rašytinį tekstą ar žodinę kalbą tekstas yra kūnas, todėl reikėtų rasti sprendimą, kaip pateikti tekstą, kad jis atitiktų poezijoje išreikštą mintį.<...>

Gestų kalbos poezijos tekstas egzistuoja gyvai atliekant gestų kalbos poeziją arba žiūrint gestų kalbos poezijos įrašą, bet tik ne popieriuje. Ritmikos scenos remiasi vizualiniais elementais. Pavyzdžiui: veido išraiška, judesys, gesto rodymo vieta, rankų formos. Dėl šių priežasčių rašytinis ar žodinis gestų kalbos poezijos vertimas gali būti tik apytikslis išreiškimas to, kas buvo pasakyta.

Apibendrinkime. Gestų kalbos poezija yra meninė gestų kalbos forma. Tai yra poezija, kuriama gestų kalba. Tai originalas – ne vertimas iš žodinės ar rašytinės kalbos į gestų kalbą. Jeigu neturite galimybės pamatyti gyvai atliekamos gestų kalbos poezijos, galite rasti vaizdo įrašų internetinėje erdvėje ir pasirinkti jums labiausiai patinkantį gestų kalbos atlikėją.

Informacijos šaltinis: <https://www.lgki.lt/klausimai/kas-yra-gestu-kalbos-poezija/>

„Gestų kalbos poezija – tai užkoduota paslaptis“

„Yra tūkstantis būdų tą pačią istoriją papasakoti poetiškai ir vis kitaip, pasitelkiant skirtingas stilistines priemones, pasirenkant vis kitą poezijos žanrą (jie taip pat egzistuoja gestų kalboje), įprastas gestų reikšmes išplečiant ar keičiant, galimai iki begalybės.“

Gestų kalbos poezijos išversti neįmanoma?

„Pasitelkiu B proformą ir visą eilėraščių

konstruoju vien iš šios plaštakos formos gestų. Tačiau tai nėra savitiksle užgaida, tai – visavertis

eilėraštis, kuriame ir polėkis, mintis, sklidina aliuzijų, asociacijų. Tačiau kas, sakykite, iš viso šito liks,

kai bandysite versti? – intriguoja A. Bražinskas. – Kaip lietuvių kalba būtų galima perteikti B profomos grožį, žaismę ir atskleisti jos naudojimo tikslą kūrybinėmis priemonėmis?..“

http://www.lkd.lt/uploads/pdf/akiratis/Akiratis_2020_kovas.pdf

2012 m. Lietuvoje buvo surengtas pirmasis lietuvių gestų kalbos poezijos festivalis.

Poezija gestų kalba

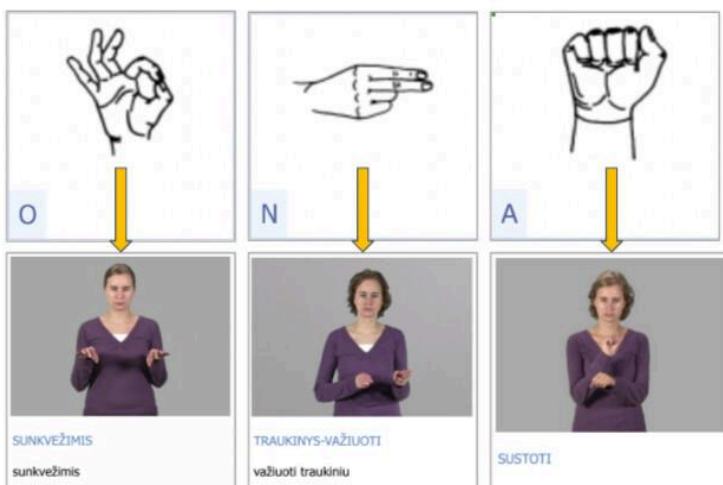
Šaltinis: <https://youtu.be/fsuDGLdfgmg>

Daugiau Poezijos festivalio akimirų rasite šaltinyje: [Poezijos festivalio akimirkos 2019](#)

<https://youtu.be/tQHguVmIRyY>

Galimų veiklų pavyzdžiai

Eksperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai *KAROLIAI, NESVARBU, LAISVAS, APIE* ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba.

Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: *SUNKVEŽIMIS RIEDA*. Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą *TRAUKINYS*. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – *SUSTOTI*. Visas sakiny: *SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS*.

<http://gestai.ndt.lt/>

Pav. <https://www.flickr.com/photos/30478819@N08/48166849367>

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/01/82/0182c140-4b86-4eb4-bf84-725c049e68c1/1_tema_4_situacija_3_2.mp4

Iš pateiktų gestų ar jų junginių sugalvokite kalėdinę istoriją, pasaką ar gal net ir kalėdinę gestų kalbos poeziją: KALĖDŲ-SENELIS, ELNIAI, ROGĖS, KAMINAS, ŽIDINYS, KALĖDŲ SENELIO PĖDOS SNIEGE, DOVANŲ MAIŠAS, TROBELĖ, KALĖDŲ EGLUTĖ, DOVANOS.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/2f/b5/2fb55bc4-ab51-4940-9034-118cde9249d6/2_tema_7_situacija_uzd_4.mp4

Improvizuok – tu esu gėlė, kuri pajunta pavasariškus pasikeitimus: šyla žemė, kalasi daigelis, kaip išdygsta daigas, stiebiasi aukštyn, leidžia lapus, kaip susiformuoja žiedas, kuris vėliau išsiskleidžia. Papasakok, kas vyksta su tavimi – gėle, kaip tu keitiesi, kokia tavo nuotaika, kaip jautiesi, kai tave šildo saulė ar kedena vėjas. Improvizaciją kaip vėlykinį pasveikinimą galima pateikti ir gestų kalbos poezijos forma.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/f1/37/f137057f-ee90-4308-a108-98c0b59b9296/4_tema_5_situacija_uzd_4.mp4

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

LENKŲ KALBA

Pasiekimų sritis: Kalbėjimas, klausymas ir sąveika

Tema: Ugdymo patarimai 1–4 kl.

MR rengėja: Kinga Geben

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, Projektas 2021-03-31)

A 1 Klausos ir supranta įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoja ir interpretuoja turinio elementus, nagrinėja tekstą kalbinės raiškos aspektu, geba analizuoti ir vertinti kalbinį elgesį.

A 2 Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, tikslingai ir tinkamai komunikuoja, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą.

A 3 Pristato sakytinius tekstus, atsižvelgdamas į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.

Metodiniai patarimai

1–2 klasė

Ko mokosi?	Ugdymo patarimai
1. Mokosi klausyti ir suprasti kalbėjimą (klausomą tekstą)	Amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų klausymas iš įvairių šaltinių (pvz., vaizdo ir garso įrašų ar transliacijų), perteikiamų įvairių kalbėtojų.
2. Mokosi taisyklingos tarties	Artikuliacijos lavinimas, pvz., pratimai taikant šviriakalbes ir greitakalbes, rašykų mįslių minimą.
3. Mokosi bendrauti su kitais žmonėmis, mokosi kalbos etiketo	Dalyvauja dialoge (atsako į klausimus ir pats klausia, reiškia mintis ir jausmus), naudojasi neverbalinės kalbos priemonėmis (pvz., mimika, judesiais). Kalbėdamas atsižvelgia į kalbėjimo tikslą: papasakoja, informuoja, paaiškina, apibūdina. Kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją, pasirenka tinkamas kalbos priemones. Kalbos etiketo laikymasis. Pašnekovo gerbimas. Kalbos susitarimų, bendravimo telefonu ir internete elgesio taisyklių laikymasis. Klausosi pozityviai: pasitikslinimas, ko nors neišgirdęs ar nesupratęs, paprašo pašnekovą paaiškinti dar kartą, pasakyti kitaip, paprašo pasakyti mintį kitais žodžiais, kalbą papildyti gestais; paprašo pakartoti.
4. Mokosi atpasakoti	Chronologine tvarka, išvelgiant priežasties ir pasekmės ryšius, turinio atpasakojimas savais žodžiais, naudojant tinkamą raišką. Pagrindinės temos įvardijimas. Emocinio santykio išsakymas. Išgirstos informacijos siejimas su savo patirtimi.
5. Mokosi pristatymo	Pristatymas, jo situacija ir tikslai: kam, kas ir kodėl pristatoma. Rišlaus trumpo teksto kalbinėmis temomis kūrimas ir pristatymas, pagrįstas, pvz., piešiniais, iliustracijomis.
6. Mokosi apmąstyti	Apmąsto savo kalbėjimą ir nusako, kas pasisekė, kas – ne, ką kitąkart reikėtų daryti kitaip.
7. Mokosi naujų žodžių	Naujų žodžių, posakių, patarlių paaiškinimas, įsidėmėjimas žodyno turtinimui. Tinkamas jų vartojimas įprastose, žinomose situacijose.

3–4 klasė

Ko mokosi?	Ugdymo patarimai
1. Mokosi klausyti ir suprasti kalbėjimą (klausomą tekstą)	Amžiaus tarpsnį atitinkančių grožinių ir negrožinių tekstų klausymas iš įvairių šaltinių (pvz., vaizdo ir garso įrašų ar transliacijų), perteikiamų įvairių kalbėtojų.
2. Mokosi taisyklingos tarties	Artikuliacijos lavinimas, pvz., pratimai taikant švariakalbes ir greitakalbes, raškų mįslių minimą, žaidimą patarlėmis ir priežodžiais.
3. Mokosi bendrauti su kitais žmonėmis, mokosi kalbos etiketo	Pokalbio pradžios ir pabaigos etiketas (kreipimasis, sveikinimasis). Pokalbio inicijavimas, plėtojimas, išvengimas, kultūringas pertraukimas. Požiūrio išsakymo ir prieštaravimo etiketas. Išgirstos medžiagos komentavimas. Kalbos ir laikysenos etiketo (pvz., dėmesys veido išraiškai, gestams) laikymasis. Pašnekovo gerbimas. Kalbos etiketo (bendravimo telefonu, internete) ir bendradarbiavimo (pvz., pokalbio, komandinio darbo) laikymasis.
4. Mokosi atpasakoti	Chronologine tvarka, išvelgiant priežasties ir pasekmės ryšius, išsamus turinio atpasakojimas savais žodžiais, nenukrypstant nuo temos, naudojant tinkamą raišką. Savo nuomonės išsakymas, išgirstos informacijos siejimas su savo patirtimi.
5. Mokosi pristatymo	Pristatymas, jo situacija ir tikslai: kam, kas ir kodėl pristatoma. Aiškaus, riškaus ir vaizdingo teksto kalbinėmis temomis kūrimas ir pristatymas, pagrįstas, pvz., piešiniais, iliustracijomis, nuotraukomis.
6. Mokosi apmąstyti	Apmąsto savo kalbėjimą ir nusako, kas pasisekė, kas – ne, ką kitąkart reikėtų daryti kitaip.
7. Mokosi naujų žodžių	Tiesioginės ir perkeltinės žodžių reikšmės, posakių, patarlių, frazių paaiškinimas, įsidėmėjimas žodyno turtinimui. Tinkamas jų vartojimas įprastose ir naujose situacijose.

Pasiekimų sritis: Kalbėjimas, klausymas ir sąveika

Tema: Užduočių pavyzdžiai 1–2 kl.

MR rengėja: Alina Balčiūnienė, Barbara Zinkevič

Klausymas

Mokydami kalbos, niekada nemokome tik kalbos. Mes mokome mokinius apie visą pasaulį, apie kultūrą ir santykius tarp žmonių. Mes taip pat mokome tam tikro bendravimo būdo, tačiau bendravimas visada užpildytas turiniu.

Mokiniai, mokydamiesi naujų žodžių ir lenkų kalbos struktūrų, pamažu vis labiau supranta savo kalbos bendravimą ir su ja susijusią kultūrą. Jie gali vis geriau bendrauti, palaipsniui lavina ne tik kalbos įgūdžius, bet ir kuria savo leksiką, išmoksta vis daugiau gramatinių struktūrų, leidžiančių perteikti įvairesnį turinį ir pasiekti bendravimo tikslus.

Kad mokiniai galėtų lavinti pagrindinius įgūdžius, taikant kalbos užduotis reikia lavinti mąstymo įgūdžius, t. y. stebėti, palyginti, klasifikuoti informaciją, analizuoti, aiškinti ir daryti išvadas bei vertinti.

Turėtų būti naudojamos darbo formos, kad mokiniai turėtų galimybę panaudoti turimas žinias ir įgūdžius. Mokydami kalbos, mes taip pat mokome mąstyti ir suaktyviname tokius procesus kaip išvados apie esamas gramatikos taisykles, tinkamų žodžių pasirinkimą, palyginti ir įvertinti objektus ar žmones.

Mokydami kalbos, mes stengiamės užtikrinti, kad mūsų mokiniai, net jei jie dar nepakankamai kontroliuoja gramatiką ar neturi plataus žodyno, galėtų susidoroti su bendravimo situacijomis.

Rengdamiesi įvairias tekstų temas, kurias naudojame klausymui, mes įkvepiame mokinius susieti įvairias savo žinių sritis, galime paveikti jų požiūrį.

Kai tekstas, kurio klausosi mokiniai, yra apie gamtą ar technologijas, galite suplanuoti pamoką taip, kad mokiniai apmąstytų turinį ir priverstų juos kalbėti apie gamtos pamokų veiklą. Galima įkvėpti juos lavinti teksto supratimo įgūdžius, užduodami klausimus, kad jie geriau suprastų turinį. Autentiška medžiaga apie tikrąsias situacijas suteikia mokiniams galimybę atlikti užduotis, su kuriomis jie gali susidurti ne klasėje. Prieš klausymą mokytojas gali suteikti mokiniams žinių, reikalingų suprasti tekstą ir suaktyvinti mokiniu turimas žinias.

Užduotis, gerinančias klausymąsi, galima apibūdinti atsižvelgiant į reagavimo į išgirstą ištariamą būdą:

- Klausykite ir užpildykite – mokiniai užpildo lentelę;
- Klausyti ir taisyti – mokiniai klausosi įrašo, palygina jį su parašytu tekstu ir atkreipia dėmesį į abiejų versijų skirtumus arba ištaiso turinio klaidas;
- Klausyk ir daryk – tai gali būti įvairūs pratimai, susiję su teksto turiniu;
- Klausyti ir piešti – mokiniai klausosi žmogaus, vietos ar daikto aprašymo ir piešia jį klausydamiesi;
- Išgirsti ir atspėti – mokiniai klausosi žmonių aprašymų, paveikslėlių ar vietų ir bando atspėti, kas tai yra.

Kalbėjimas

Atrodytų, kad kalbėjimas turėtų būti paprasčiausias, nes šį įgūdį dažniausiai naudojame gimtąja kalba, tačiau gerai žinome, kad mokant vaikus iš dvikalbių šeimų tai kelia nemažai problemų. Kalbėjimas yra sudėtinis įgūdis:

- kalbinis – žodyno ir gramatikos išmanymas, tarimas, gebėjimas kurti žodžius ir sakinius;
- pragmatiškas – gebėjimas pasiekti konkrečių tikslų bendraujant;
- socialinis-kalbinis – gebėjimas reaguoti socialiai priimtiniu būdu;

Kalbos mokymo sritys niekada nėra izoliuotos viena nuo kitos. Kalbėjimo pratimai labai pagerina teksto supratimą ir kalbėjimą, literatūrinis ugdymas bei kalbos pažinimas pagerina rašymą ir teksto kūrimą, o šitos sritys savo ruožtu pagerina kalbėjimą. Net ruošiant pamoką iš vienos lenkų kalbos srities mes netiesiogiai stipriname kitas.

Labai svarbus yra pasiruošimas prieš atliekant kalbėjimo pratimus ir užduotys. Tai:

- pasirengimas – pratimai, aktyvinantys leksines ir gramatines struktūras;
- įvadas į pamokos temą;
- užduoties aiškinimas, konkretizavimas;
- užduoties atlikimas;
- grįžtamasis ryšys;
- tolesni pratimai toje pačioje leksikos srityje.

Ankstyvojo kalbos ugdymo metu verta mokinius supažindinti su kalbą stimuliuojančia medžiaga, tokia kaip tekstai, paveikslėliai, garso ar vaizdo įrašai. Pradinėje mokykloje vaizdinė medžiaga yra efektyviausia. Populiariausios kalbos tobulinimo užduotys yra šios:

- Paprasti klausimai ir atsakymai – mokinys A užduoda klausimą mokiniui B. Mokinys B atsako ir klausia kitą mokinį.
- Apibūdinti ir piešti – mokiniai dirba dviese. Mokinys A turi iliustraciją, kurios B nemato. Mokinys A aprašo žodžiu savo partneriui tai, ką mato, o mokinys B nupiešia vaizdą pagal girdimą apibūdinimą. Kad mokiniai galėtų geriau formuluoti klausimus, B gali būti leidžiama užduoti klausimus, kurie padėtų jam teisingiau nupiešti vaizdą.
- Diskusija - mokiniai, dirbdami poromis ar grupėmis, dalijasi savo nuomone tam tikra tema. Atlikimo tvarka – mokiniai rikiuojasi kambario centre tam tikra tvarka (vardų ar pavardžių abėcėlės tvarka, pagal mėnesį, kai gimė ir pan.), klausdami vieni kitų reikalingos informacijos.

- Vaidmenų žaidimas – mokiniai vaidina sceną / dialogą, remdamiesi raktiniais žodžiais arba aprašydami jų vaidmenis pokalbyje.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, Projektas 2021-03-31)

A 1 Klauso ir supranta įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoja ir interpretuoja turinio elementus, nagrinėja tekstą kalbinės raiškos aspektu, geba analizuoti ir vertinti kalbinę elgesį.

A 2 Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, tikslingai ir tinkamai komunikuoja, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą.

A 3 Pristato sakininius tekstus, atsižvelgdamas į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.

A 4 Taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas.

Užduotys

Temat: Poranek w lesie

Zadanie 1.

Opowieść ruchowa połączona z ćwiczeniami artykulacyjnymi *Wędrujemy po lesie (parku)*. Dzieci ilustrują ruchem opowiadanie nauczyciela, powtarzają słowa dźwiękonaśladowcze.

Pewnego pięknego jesiennego dnia uczniowie klasy pierwszej razem ze swoją panią wybrały się na wycieczkę do lasu. Liście pod ich stopami szeleściły na przemian: cicho i głośno (dzieci mówią: szur, szur, szur). Drzewa szumiały na wietrze (szuuuuu, szuuuu, szuuuu) i ich konary chwiały się w różne strony. Kolorowe liście odrywały się od gałęzi i tańczyły poruszane podmuchami wiatru. Dzieci podały sobie ręce i podskakiwały pomiędzy listkami, śmiejąc się wesoło (śmieją się: ha, ha, ha, hi, hi, hi). Nagle wiatr powiał mocniej i strącił na głowy pierwszaków orzechy z leszczyny i sosnowe szyszki. Było to dosyć bolesne. Dzieciaki głośno krzyczały (aj, aj, ajajaj!) i chowały głowy, zakrywając je rękami. Szyszki turlały się po trawie, a potem zastygały bez ruchu w miękkim mchu. W oddali słychać było dziwne stukanie (stuk-puk, stuk-puk) – to dzięcioł wystukiwał swym dziobem leśne piosenki (odtwarzają rytmy zaproponowane przez nauczyciela). Na jarzębinie dzieci zobaczyły wronę. Wspięły się na palce, aby jej się dokładnie przyjrzeć. Ptak poruszał delikatnie skrzydełkami i głośno albo cicho krakał (kra, kra, kra). Później, wysoko unosząc kolana, dzieci chodziły po miękkim mchu i zbierały kolorowe liście, które przyniosły do szkoły jako pamiątkę z wycieczki.

Zadanie 2.

Ekspresja słowna – Co kojarzy się z lasem? Nauczyciel rzuca piłkę do dzieci stojących w kole, zadając pytanie:

Co kojarzy się wam z lasem, a dzieci odrzucają piłkę, podając swoje propozycje odpowiedzi.

Ćwiczenie

Wysłucha uważnie wiersza i do podkreślonych wyrazów utworzy rymy.

Wiersz: „Ranek na leśnej polanie” T. Fiutowskiej

Na leśnej polanie sarenka przystanie. Przebiegnie <u>zajączek</u> , leszczyny zje pączek. W <u>korę</u> puka dzięcioł, a robi to z chęcią. Sroka coś tam <u>skrzeczy</u> ,	jak zwykle od rzeczy... Na kwiatku przez chwilę posiedzi motylek. Kukułeczka <u>kuka</u> , pewnie czegoś szuka. Miły jest <u>ranek</u> na leśnej polanie.
--	---

Układanie rymów do słów wybranych z wiersza, np. polana – lama; zajączek – pączek, bączek; kora – nora, pora; skrzeczy – leczy, beczy; kuka – puka, stuka, szuka; ranek – panek, baranek.

Zadanie 3.

Uczeń uważnie wysłucha pierwszego opowiadania pt. „Wiewiórka” słuchowiska „Leśne opowieści” (https://www.youtube.com/watch?v=cs706BU_7wU) i oceni prawdziwość podanych zdań. Zaznaczy P, jeśli jest prawdziwe albo F, jeśli jest fałszywe.

1.	Bohaterem opowiadania jest wiewiórka.	P	F
2.	Wiewiórka miała wielu nieprzyjaciół.	P	F
3.	Miała swe własne, bezpieczne mieszkanie w dużej dziupli starego dębu.	P	F
4.	Rude zwierzątko zostało postrzelone przez myśliwych.	P	F
5.	Wiewiórkę uratowały spacerujące w lesie dzieci.	P	F
6.	Zranioną wiewiórką zaopiekował się gajowy.	P	F
7.	Dzieci gajowego karmiły wiewiórkę bułkami, cukrem i owocami.	P	F
8.	Wiewióreczce tak urosły ząbki, że nie mogła zamknąć pyszczka ani coś zjeść.	P	F
9.	Wiewiórka na zawsze została w rodzinie gajowego.	P	F

Zadanie 4.

Nauczyciel recytuje wiersz, pokazując obrazki, a dzieci na ich podstawie dopowiadają brakujące słowa (wytuszczone w tekście), zwracając uwagę na ich właściwą formę gramatyczną i rym albo można podać ten tekst z lukami i uczniowie mają go uzupełnić korzystając z ilustracji.

Wiersz M. Buczkówny „Grzybobranie”

<p>Kiedy <i>ptaki</i> już wstaną, kiedy <i>kwiaty</i> zbudzą się rano, <i>z koszem</i> idę do <i>lasu</i>. Dlaczego? Zbieram tylko <i>koźlaki</i>, <i>prawdziwki</i> i <i>maślaki</i>,</p>	<p><i>muchomory</i> omijam. Dlaczego? Każdy <i>grzybek</i> wykręcę, żeby było ich więcej. Wyjmę z ziemi ostrożnie. Dlaczego?</p>
--	--

Uczeń ma podzielić nazw grzybów występujących w wierszu na sylaby oraz udzielić po każdej zwrotce odpowiedzi na pytanie Dlaczego?

Material metodyczny można znaleźć:

Chyb Marta Urszula, Kształcenie umiejętności efektywnego słuchania na lekcjach języka polskiego, Polonistyka. Innowacje, Numer 2, 2015

DOI: 10.14746/pi.2015.1.2.9Biedrzycki K.: PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4

Grelowska W.: Kluczowa rola nauki czytania i pisania w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl 2012.

http://www.bc.ore.edu.pl/Content/972/JO_2_1.pdf

Stanowski Marcin, Teoria w pigułce, Ośrodek Rozwoju Edukacji, www.ore.edu.pl Warszawa 2017

Pasiekimų sritis: Kalbėjimas, klausymas ir sąveika

Tema: užduočių pavyzdžiai 3–4 kl.

Klausymas

Mokydami kalbos, niekada nemokome tik kalbos. Mes mokome mokinius apie visą pasaulį, apie kultūrą ir santykius tarp žmonių. Mes taip pat mokome tam tikro bendravimo būdo, tačiau bendravimas visada užpildytas turiniu.

Mokiniai, mokydami naujų žodžių ir lenkų kalbos struktūrą, pamažu vis labiau supranta savo kalbos bendravimą ir su ja susijusią kultūrą. Jie gali vis geriau bendrauti, palaipsniui lavina ne tik kalbos

įgūdžius, bet ir kuria savo leksiką, išmoksta vis daugiau gramatinių struktūrų, leidžiančių perteikti įvairesnį turinį ir pasiekti bendravimo tikslus.

Kad mokiniai galėtų lavinti pagrindinius įgūdžius, taikant kalbos užduotis reikia lavinti mąstymo įgūdžius, t. y. stebėti, palyginti, klasifikuoti informaciją, analizuoti, aiškinti ir daryti išvadas bei vertinti.

Turėtų būti naudojamos darbo formos, kad mokiniai turėtų galimybę panaudoti turimas žinias ir įgūdžius. Mokydami kalbos, mes taip pat mokome mąstyti ir suaktyviname tokius procesus kaip išvados apie esamas gramatikos taisykles, tinkamų žodžių pasirinkimą, palyginti ir įvertinti objektus ar žmones.

Mokydami kalbos, mes stengiamės užtikrinti, kad mūsų mokiniai, net jei jie dar nepakankamai kontroliuoja gramatiką ar neturi plataus žodyno, galėtų susidoroti su bendravimo situacijomis. Rengdamiesi įvairias tekstų temas, kurias naudojame klausymui, mes įkvepiame mokinius susieti įvairias savo žinių sritis, galime paveikti jų požiūrį.

Kai tekstas, kurio klausosi mokiniai, yra apie gamtą ar technologijas, galite suplanuoti pamoką taip, kad mokiniai apmąstytų turinį ir priverstų juos kalbėti apie gamtos pamokų veiklą. Galima įkvėpti juos lavinti teksto supratimo įgūdžius, užduodami klausimus, kad jie geriau suprastų turinį. Autentiška medžiaga apie tikrąsias situacijas suteikia mokiniams galimybę atlikti užduotis, su kuriomis jie gali susidurti ne klasėje. Prieš klausymą mokytojas gali suteikti mokiniams žinių, reikalingų suprasti tekstą ir suaktyvinti mokiniu turimas žinias.

Užduotis, gerinančias klausymąsi, galima apibūdinti atsižvelgiant į reagavimo į išgirstą ištarimą būdą:

- Klausykite ir užpildykite – mokiniai užpildo lentelę;
- Klausyti ir taisyti – mokiniai klausosi įrašo, palygina jį su parašytu tekstu ir atkreipia dėmesį į abiejų versijų skirtumus arba ištaiso turinio klaidas;
- Klausyk ir daryk – tai gali būti įvairūs pratimai, susiję su teksto turiniu;
- Klausyti ir piešti – mokiniai klausosi žmogaus, vietos ar daikto aprašymo ir piešia jį klausydamiesi;
- Išgirsti ir atspėti – mokiniai klausosi žmonių aprašymų, paveikslėlių ar vietų ir bando atspėti, kas tai yra.

Kalbėjimas

Atrodytų, kad kalbėjimas turėtų būti paprasčiausias, nes šį įgūdį dažniausiai naudojame gimtąja kalba, tačiau gerai žinome, kad mokant vaikus iš dvikalbių šeimų tai kelia nemažai problemų. Kalbėjimas yra sudėtinis įgūdis:

- kalbinis – žodyno ir gramatikos išmanymas, tarimas, gebėjimas kurti žodžius ir sakinius;
- pragmatiškas – gebėjimas pasiekti konkrečių tikslų bendraujant;
- socialinis-kalbinis – gebėjimas reaguoti socialiai priimtinu būdu;

Kalbos mokymo sritys niekada nėra izoliuotos viena nuo kitos. Kalbėjimo pratimai labai pagerina teksto supratimą ir kalbėjimą, literatūrinis ugdymas bei kalbos pažinimas pagerina rašymą ir teksto kūrimą, o šitos sritys savo ruožtu pagerina kalbėjimą. Net ruošiant pamoką iš vienos lenkų kalbos srities mes netiesiogiai stipriname kitas.

Labai svarbus yra pasiruošimas prieš atliekant kalbėjimo pratimus ir užduotys. Tai:

- pasirengimas – pratimai, aktyvinantys leksines ir gramatines struktūras;
- įvadas į pamokos temą;
- užduoties aiškinimas, konkretizavimas;
- užduoties atlikimas;
- grįžtamasis ryšys;
- tolesni pratimai toje pačioje leksikos srityje.

Ankstyvojo kalbos ugdymo metu verta mokinius supažindinti su kalbą stimuliuojančia medžiaga, tokia kaip tekstai, paveikslėliai, garso ar vaizdo įrašai. Pradinėje mokykloje vaizdinė medžiaga yra efektyviausia. Populiariausios kalbos tobulinimo užduotys yra šios:

- Paprasti klausimai ir atsakymai – mokinys A užduoda klausimą mokiniui B. Mokinys B atsako ir klausia kitą mokinį.
- Apibūdinti ir piešti – mokiniai dirba dviese. Mokinys A turi iliustraciją, kurios B nemato. Mokinys A aprašo žodžiu savo partneriui tai, ką mato, o mokinys B nupiešia vaizdą pagal girdimą apibūdinimą. Kad mokiniai galėtų geriau formuluoti klausimus, B gali būti leidžiama užduoti klausimus, kurie padėtų jam teisingiau nupiešti vaizdą.
- Diskusija - mokiniai, dirbdami poromis ar grupėmis, dalijasi savo nuomone tam tikra tema. Atlikimo tvarka – mokiniai rikiuojasi kambario centre tam tikra tvarka (vardų ar pavardžių abėcėlės tvarka, pagal mėnesį, kai gimė ir pan.), klausdami vieni kitų reikalingos informacijos.
- Vaidmenų žaidimas – mokiniai vaidina sceną / dialogą, remdamiesi raktiniais žodžiais arba aprašydami jų vaidmenis pokalbyje.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, Projektas 2021-03-31)

- A 1 Klausio ir supranta įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoja ir interpretuoja turinio elementus, nagrinėja tekstą kalbinės raiškos aspektu, geba analizuoti ir vertinti kalbinį elgesį.
- A 2 Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, tikslingai ir tinkamai komunikuoja, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą.
- A 3 Pristato sakytinius tekstus, atsižvelgdamas į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.
- A 4 Taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas.

Užduotys

Temat: Zasady dobrego wychowania

Cele edukacyjne:

- wspomaganie wszechstronnego harmonijnego rozwoju ucznia;
- przygotowanie do świadomego uczestnictwa w życiu społecznym;
- rozwijanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji w ustawicznym samokształceniu;
- kształtowanie i utrwalenie postawy twórczej: wyzwalać spontaniczną aktywność twórczą dziecka, rozwijanie umiejętności realizowania własnych pomysłów;
- rozwijanie zainteresowań czytelniczych.

Wg. Grzegorz Kasdepke „Autograf”. Jak się zwracamy do kogoś z prośbą?

1. Wysłuchaj tekstu Grzegorza Kasdepke „Autograf”, 3.25 min (fragment powieści „Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci” ze wstępem) <https://www.youtube.com/watch?v=5rEih5VbuaY>
2. Posłuchaj jeszcze raz i zapisz jak najwięcej wyrazów, które zapamiętałeś.
3. Przedstaw wyrazy koledze w parze, porównajcie i uzupełnijcie swoje notatki. Podkreście wśród nich te, które – waszym zdaniem – są najważniejsze dla zrozumienia sensu utworu.
4. Odpowiedz ustnie pełnym zdaniem na pytania (pytania kolejno są wyświetlane na ekranie).
 - Co to jest savoir vivre?
 - Kto to jest ten dobrze wychowany człowiek?
 - Kto jest autorem książki „Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci”?
 - Kim są Kuba i Buba?
 - Jak ma na imię babcia bliźniaków?
 - Jaki podręcznik chciała kupić babcia bliźniakom?
 - Dlaczego było warto pójść do księgarni?
 - Co rozdawał pisarz w księgarni?
 - Jaką karteczkę podała pisarzowi Buba?
 - Na czym zaproponował pisarzowi podpisać się Kuba?

- Co podała babci pani z wydawnictwa?
- Czy kiedykolwiek prosiłeś kogoś o autograf?

Scenka „Proszę o autograf”, jeden uczeń gra rolę pisarza, chętni biorą przygotowane kartki i podchodzą do stołu poprosić o autograf. Na ekranie są propozycje wyrażenia do wykorzystania, jak można poprosić o autograf: *dzień dobry, mam wielką prośbę, czy zechciałby Pan podpisać, pisze Pan niezwykle interesujące książki, mam wiele Pana książek w swej bibliotece, bardzo proszę, czy mógłby Pan, czy mogę prosić o autograf, dziękuję, dziękuję serdecznie, bardzo mi miło, do widzenia.*

Wg. Grzegorz Kasdepke „Bekanie”

1. Wysłuchaj tekstu Grzegorza Kasdepke „Bekanie”, 2 min (fragment powieści „Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci”) <https://www.youtube.com/watch?v=5rEih5VbuaY>
2. Posłuchaj jeszcze raz i zapisz jak najwięcej wyrazów, które zapamiętałeś.
3. Przedstaw wyrazy koledze w parze, porównajcie i uzupełnijcie swoje notatki.
4. Podkreście wśród nich te, które – waszym zdaniem – są najważniejsze dla zrozumienia sensu utworu.
5. Odpowiedz ustnie pełnym zdaniem na pytania (pytania kolejno są wyświetlane na ekranie).
 - Jakie miny miały bliźnięta po powrocie do domu?
 - U kogo na obiedzie była babcia i bliźnięta??
 - Co urządziły bliźniaki przy stole?
 - Jak brzydkie bekanie przy stole tłumaczył Kuba?
 - W jakim kraju bekanie jest uważane za normalne?
 - Jaki rozdział jest na początku książki?

Wykonaj ćwiczenia na tablecie:

<https://wordwall.net/pl/resource/3165723/polski-jako-obcy/zwroty-grzecznościowe>

<https://wordwall.net/pl/resource/2489598/zwroty-grzecznościowe>

<https://wordwall.net/pl/resource/12181599/zwroty-grzecznościowe>

Materiał metodyczny można znaleźć:

- Chyb Marta Urszula, Kształcenie umiejętności efektywnego słuchania na lekcjach języka polskiego, Polonistyka. Innowacje, Numer 2, 2015
- Biedrzycki K.: PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4
- Grelowska W.: Kluczowa rola nauki czytania i pisanie w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl 2012.

http://www.bc.ore.edu.pl/Content/972/JO_2_1.pdf

- Stanowski Marcin, Teoria w pigułce, Ośrodek Rozwoju Edukacji, www.ore.edu.pl Warszawa 2017

Pasiekimų sritis: Skaitymas ir teksto suvokimas

Tema: skaitymo ir teksto suvokimo strategijų taikymas (1–2 kl.)

Parentams tokie mokymo metodai ir būdai, kurie padės mokiniui sklandžiai ir sąmoningai skaityti atitinkamą tekstą balsu ir tyliai. Mokinys skaitydamas taisyklingai tars garsus, tinkamai kirčiuos žodžius ir intonus sakinius, išskirs svarbiausią prasminę sakinio vietą.

Mokinys sąmoningai taiko skaitymo strategijas, padedančias tekste rasti informaciją ir sietingos raiškos informacijos fragmentus bei juos grupuoti; išskiria pateikiamos informacijos esminius žodžius ir sakinius, taip pat palygina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.

Siekiama, kad mokinys rastų tekste netiesiogiai pateiktą informaciją, atpažintų netiesiogiai pasakytas mintis ir jas paaiškintų.

Mokinys geba suformuluoti teksto temą, aiškiai nusakyti pagrindinę mintį, o tekste esančią informaciją geba susieti su bendro pobūdžio kasdienėmis žiniomis ir asmenine patirtimi, išsako savo nuomonę.

Nurodytame šaltinyje mokinys ieško ir atrenka informaciją pagal tikslą, sieja ir palygina informaciją iš dviejų skirtingų šaltinių.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, Projektas 2021-03-31)

B 1 Skaito ir suvokia įvairių tipų tekstus (verbalinius ir neverbalinius), taiko įvairias skaitymo strategijas, atsižvelgdamas į skaitymo tikslą.

B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

B 3 Ieškodamas informacijos, tikslingai ir atsakingai naudojami įvairiais šaltiniais ir technologijomis, vertina šaltinių patikimumą, rūšiuoja, atsirenka ir vertina informaciją.

Metodiniai patarimai

Czytanie ze zrozumieniem to bardzo ważna umiejętność, która przydaje się dzieciom nie tylko na każdym przedmiocie, ale także w życiu codziennym. Rozumienie czytanego tekstu pozwala uczniowi zdobyć określone informacje dotyczące otaczającej go rzeczywistości, może także decydująco wpłynąć na sukcesy w nauce. Czytanie to podstawowa umiejętność, decydująca o powodzeniu uczniów klas początkowych w dalszej nauce. Główne aspekty składające się na poziom czytania to: rozumienie, technika i szybkość.

Ukierunkowanie nauki czytania w okresie wczesnoszkolnym na rozumienie czytanych tekstów sprzyja kształceniu umiejętności czytania w sposób funkcjonalny, który pozwala m.in. na rozwiązywanie różnych problemów wynikających z tekstu, zdobycie pewnej zdolności do refleksji, krytycznego myślenia, a także do coraz to innej działalności w postaci nowych pytań czy pomysłów.

Czytanie umożliwia człowiekowi właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie. Jest to proces złożony i kształtuje się od najmłodszych lat życia dziecka. Czytanie jest uzależnione od wielu czynników. Jednym z nich są metody stosowane w nauce czytania. Istotę rozumienia czytanego tekstu stanowi uchwycenie jego sensu. Na rozumienie składają się elementy spostrzeżeniowe, pamięciowe, myślowo-rozumowe, wyobrażeniowe oraz emocjonalne.

Dla dzieci rozpoczynających naukę czytania typowe jest dosłowne rozumienie treści. Dopiero później dziecko jest w stanie odnaleźć w czytanim tekście sens ukryty.

Zrozumienie tekstu zależy od warunków sprzyjających rozumieniu:

- dostosowanie stopnia trudności czytanego tekstu do poziomu czytelnika;
- przygotowanie do czytania (wyjaśnienie niezrozumiałych słów itp.);
- odpowiednia motywacja;
- właściwa atmosfera, umożliwiająca skupienie podczas czytania.

Należy pamiętać, że czytanie ze zrozumieniem to nie tylko czytanie jednolitych tekstów, ale także czytanie map, wykresów, tabel, rozkładów jazdy, instrukcji obsługi, wyszukiwanie potrzebnych informacji w literaturze popularno-naukowej. Do opanowania tych umiejętności powinniśmy wdrażać dzieci przez cały okres kształcenia.

W opanowaniu umiejętności czytania ze zrozumieniem uczniowie napotykają różnego rodzaju trudności, które nauczyciel powinien pomóc przezwyciężyć. Najczęściej to:

- Trudności w rozumieniu pisemnych poleceń. Aby im zaradzić należy wykonywać jak najwięcej ćwiczeń samodzielnie, bez ingerencji nauczyciela. Uczniowie samodzielnie czytają polecenia, a nauczyciel dyskretnie sprawdza, czy dobrze je zrozumieli.

- Trudności w rozumieniu tekstu z powodu braku rozumienia podstawowych struktur logicznych. Należy zachęcać do czytania różnego rodzaju tekstów, zwiększyć kontakt z literaturą popularno-naukową, co zmusi czytających do większego wysiłku włożonego w zrozumienie.
- Trudności w rozpoznawaniu konstrukcji składniowych oraz mały zasób słownictwa. Należy systematycznie czytać literaturę o dobrej stylistyce, z bogatym słownictwem, wzbogacać słownik dziecka poprzez zastosowanie różnego rodzaju ćwiczeń np. krzyżówki, rebusy.
- Trudności w czytaniu tekstów ciągłych i wyodrębnianiu potrzebnych informacji. Należy często stosować na lekcji pracę z tekstem – wyszukiwanie fragmentów na dany temat, odpowiedzi na pytania itp.

Propozycje ćwiczeń:

Wyszukiwanie wyrazów z daną literą w różnych jego pozycjach.

Wyszukiwanie wyrazów w tekście np. oznaczających imiona, nazwy pór roku itp.

Układanie rozsypanek wyrazowych.

Uzupełnianie zdań z lukami.

Dobieranie podpisów do obrazków.

Wykonywanie poleceń pisemnych.

Odpowiedzi na samodzielnie przeczytane pytanie.

Porządkowanie zdań.

Wyszukiwanie fragmentów tekstu na dany temat.

Zdawanie relacji z samodzielnie przeczytanego tekstu.

Ciche czytanie jako przygotowanie do dłuższych wypowiedzi

Ćwiczenia takie w pierwszym etapie edukacji wdrażają uczniów do rozumienia czytanego tekstu, a jednocześnie informują nauczyciela o jego postępach w tym zakresie. Systematyczna kontrola opanowania tej umiejętności jest ogromnie ważna. Daje wskazówki, jak organizować pracę na lekcji, aby osiągnąć zamierzone cele.

Musimy mieć na uwadze, że czytanie to jedna z kompetencji oceniania na sprawdzianie zewnętrznym uczniów kończących szkołę podstawową, a edukacja wczesnoszkolna jest bardzo ważnym ogniwem kształcącym tę umiejętność.

Użduotys

Hans Christian Andersen IMBRYK		Tekst informacyjny o pingwinach	
Etapy	Polecenia	Etapy	Polecenie
1. Przygotowanie do czytania	Zadanie 1.	1. Przygotowanie do czytania	Zadanie 1. Zadanie 2.
2. Czytanie książki	Zadanie 2.	2. Czytanie tekstu	Zadanie 3.
3. Opracowanie książki	Zadanie 3. Zadanie 4. Zadanie 5. Zadanie 6.	3. Opracowanie książki	Zadanie 4. Zadanie 5. Zadanie 6. Zadanie 7.

Hans Christian Andersen
IMBRYK

Był sobie pewnego razu imbryk do herbaty, dumny z porcelany, z której był zrobiony, dumny ze swej wysmukłej szyi i z dużego ucha. Miał on szyję z przodu, ucho z tyłu i o tym wciąż mówił; nie mówił zaś nigdy o swej pokrywce, która była stłuczona i sklejona, co było wielkim brakiem, a niechętnie mówi się o swych brakach, inni to przecież robią za nas. Filiżanki, garnuszek do śmietanki i cukiernica,

cały serwis do herbaty – całe to towarzystwo zwracało uwagę na pęknięcie pokrywki i rozmawiali o tym więcej niż o pięknym uchu i niezwykłej szyi; imbryk do herbaty wiedział o tym dobrze.

– Znam ich! – mówił sam do siebie. – Znam także dobrze moje wady i uznaję je, na tym właśnie polega moja pokora i skromność; wszyscy mamy wady, ale posiadamy także i zalety. Filiżanki mają uszka, cukiernica ma pokrywkę, a ja mam jedno i drugie, i jeszcze w dodatku coś z przodu, czego oni nie posiadają – szyję, która sprawia, że jestem królem stołu.

Wszystko to mówił imbryk, kiedy był beztroski i młody. Stał na nakrytym stole, podnosiła go w górę delikatna rączka; ale delikatna rączka okazała się niezręczna, imbryk upadł na ziemię, szyjka się stłukła, stłukło się ucho, o pokrywce nie ma co gadać, dość się już o niej mówiło. Imbryk leżał zemdlny na podłodze, wrzątek wyciekał z niego.

– Nigdy nie będę się mógł pozbyć tego wspomnienia! – mówił imbryk później, opowiadając dzieje swego życia. – Zszedłem do rzędu nędzarzy, stałem bez użytku w kącie; ale kiedy tak stałem, zaczęło się dla mnie lepsze życie; jest się czymś jednym, a nagle staje się zupełnie czymś innym. Napelniono mnie ziemią, a do ziemi włożono cebulkę kwiatu. Kto ją tam włożył, kto mi ją podarował – nie wiem; ale był to dla mnie dar. Cebulka leżała w ziemi, leżała we mnie, stała się moim sercem, moim żywym sercem, a przecież nigdy przedtem nie miałem takiego serca. Wstąpiło we mnie życie i siły; puls bił, cebulka wypuściła pędy; można było pęknąć od rozsadzających uczuć i myśli; wyrósł z niej kwiat, patrzałem na niego, dźwigałem go; patrząc na jego piękno, sam zapomniałem o sobie; to prawdziwe błogosławieństwo zapomnieć przez innych o sobie.

Zadanie 1.

Motywacja. Odpowiedz na pytania:

Do czego służy imbryk? Jak inaczej go nazywamy?

Jakie znasz baśnie H. CH. Andersena? Podaj tytuły.

Zadanie 2.

Tekst czyta nauczyciel lub dobrze czytający uczniowie.

- a. *Pytania do pierwszego akapitu:* Jak wyglądał imbryk? Z czego był zrobiony? Jakie miał towarzystwo?
- b. *Polecenie do drugiego akapitu:* Znajdź zdanie, które mówi, dlaczego imbryk czuł się królem stołu.
- c. *Pytanie do trzeciego akapitu:* Co się przytrafiło imbrykowi?
- d. *Pytanie do czwartego akapitu:* Jak się zmieniło życie imbryka?

Zadanie 3.

Wybierz tylko jedną poprawną odpowiedź i zaznacz ją kółkiem.

1. Jaki był imbryk na początku baśni?

- a. smutny
- b. skromny
- c. zarozumiały
- d. niepewny siebie

2. Imbryk stłukł się, ponieważ...

- a. nalano do niego wrzątku.
- b. był niezdarny.
- c. ktoś go upuścił.
- d. zemdlął.

3. Jaka roślina wyrosła w stłuczonym imbryku?

- a. zielony szczypiorek
- b. piękny kwiat
- c. listeczek w kształcie serca
- d. pękata cebulka

4. Za co kwiat podziękował imbrykowi?

- a. za szlachetne serce
- b. za wygodną doniczkę
- c. za dobrą ziemię
- d. kwiat nie podziękował imbrykowi

5. Imbryk, służąc pięknemu kwiatuśkowi za doniczkę, czuł się...

- a. zmęczony.
- b. szczęśliwy.
- c. zapomniany.
- d. rozgorączony.

6. Jaka mądrość wypływa z baśni?

- a. Należy myśleć tylko o sobie.
- b. Uroda jest w życiu najważniejsza.
- c. Nie warto poświęcać się dla innych.
- d. Gdy żyjemy dla innych, wzbogacamy siebie.

Zadanie 4.

Uporządkuj zgodnie z kolejnością wydarzeń.

- Upadek ze stołu.
- Piękny kwiat.
- Potłuczony imbryk.
- Posadzenie kwiatowej cebulki.
- Przechwałki imbryka.
- Imbryk zostaje donicą.

Zadanie 5.

Dopisz prawidłowe zakończenie.

Imbryk był zrobiony zImbryk nazywał siebie.....stołu. Imbryk miał ucho, szyjkę, ale pokrywka była.....
Pewnego razu niezręczna rączka.....imbryk. Po wypadku oddano imbryk Do imbryka włożono.....Imbryk cieszył się i był szczęśliwy, bo.....

Zadanie 6.

Przeczytaj poniższe zdania o szczęściu i wybierz to, które najbardziej pasuje do baśni „Imbryk”.

Większym szczęściem jest dawać niż brać.

Chcesz być szczęśliwym – pozwól, by inni byli z tobą szczęśliwi.

Shczęście należy dzielić, by je mnożyć.

Na podstawie przeczytanej baśni dokończ zdanie:

Jesteśmy szczęśliwi, gdy

Tekst informacyjny o pingwinach.

Zadanie 1.

Wysłuchaj piosenki: <https://www.youtube.com/watch?v=C3hg36xItpM>

Zadanie 2.

Odgadnij zagadkę.

Ten dość znany dziwny ptak
elegancki nosi frak
i we fraku swym na co dzień
bierze kąpiel w zimnej wodzie.

Zadanie 3.

Przeczytaj tekst o pingwinie.

Pingwin Adeli żyje na Antarktydzie. To ptak nielot. Inaczej nazywa się białooki. Głowę, plecy, szyję ma czarne a brzuch biały. Jego długość wynosi od 60cm do 75cm jest niewielki. Waży od 2kg do 5kg. Gniazdo składa w kamieniach. Jaja wysiadują oboje rodziców przez 30-43 dni. Żywi się rybami. Żyje w koloniach.

Zadanie 4.

Odpowiedz na pytania.

O czym jest ten tekst?

Czy przedstawiona informacja jest prawdziwa czy wymyślona?

W jakich książkach można znaleźć takiego rodzaju informację?

Zadanie 5.

Znajdź w tekście odpowiedzi na pytania i zapisz je.

<p>Gdzie mieszka pingwin Adeli? Czy pingwiny są ptakami? Jakiego koloru jest ten ptak? Ile wynosi długość jego ciała? Jaka jest jego waga? Gdzie budują gniazda? Czym się żywi?</p>	
---	--

Zadanie 6. Słowa-klucze

Dobierz odpowiednie określenia i połącz.

Antarktyda	ptak, który utracił zdolność lotu
Nielot	skupisko zwierząt
Kolonie	najzimniejszy kontynent na świecie

Zadanie 7. Prawda-falsz

Prawdziwe twierdzenia zaznacz literą P, natomiast fałszywe – literą F.

- Pingwiny są ssakami.
- Pingwiny to nielatające ptaki.
- Pingwiny składają jaja.
- Pingwiny mieszkają na Madagaskarze.

- Pingwiny jedzą rośliny.
- Pingwiny żyją w koloniach.

Atvirieji skaitmeniniai lenkų kalbos mokymo(si) ištekčiai

Material metodyczny można znaleźć:

1. Łukasik S., Micińska-Łyżniak I., Wiśniewski A., Czytamy ze zrozumieniem, WSiP, Warszawa, 1998.
2. Warszawa, 1998. Grelowska W.: Kluczowa rola nauki czytania i pisanie w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl 2012.
3. Tobias Saum, Skaitymo kompetencijų ugdymo metodika, IQESonline, Mokymasis bendradarbiaujant, metodika, 2010 m. gruodis.
4. <https://www.bryk.pl/lektury/jadwiga-korczakowska/spotkanie-nad-morzem>
5. <https://lubimyczytac.pl/aktualnosci/rozmowy/6115/jestem-autorem-ktoremu-brakuje-czasu-a-nie-pomyslow---wywiad-z-grzegorzem-kasdepke>
6. Hans Christian Andersen, Baśnie, t. 3., Warszawa 1977, s. 94.

Pasiekimų sritis: Skaitymas ir teksto suvokimas

Tema: Skaitymo ir teksto suvokimo strategijų taikymas (3–4 kl.)

Parenkami tokie mokymo metodai ir būdai, kurie padės mokiniui sklandžiai ir sąmoningai skaityti atitinkamą tekstą balsu ir tyliai. Mokinys skaitydamas taisyklingai tars garsus, tinkamai kirčiuos žodžius ir intonus sakinius, išskirs svarbiausią prasminę sakinio vietą.

Mokinys sąmoningai taiko skaitymo strategijas, padedančias tekste rasti informaciją ir sieti skirtingos raiškos informacijos fragmentus bei juos grupuoti; išskiria pateikiamos informacijos esminius žodžius ir sakinius, taip pat palygina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.

Siekama, kad mokinys rastų tekste netiesiogiai pateiktą informaciją, atpažintų netiesiogiai pasakytas mintis ir jas paaiškintų.

Mokinys geba suformuluoti teksto temą, aiškiai nusakyti pagrindinę mintį, o tekste esančią informaciją geba susieti su bendro pobūdžio kasdienėmis žiniomis ir asmenine patirtimi, išsako savo nuomonę.

Nurodytame šaltinyje mokinys ieško ir atrinka informaciją pagal tikslą, sieja ir palygina informaciją iš dviejų skirtingų šaltinių.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, Projektas 2021-03-31)

B 1 Skaityti ir suvokti įvairių tipų tekstus (verbalinius ir neverbalinius), taiko įvairias skaitymo strategijas, atsižvelgdamas į skaitymo tikslą.

B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

B 3 Ieškodamas informacijos, tikslingai ir atsakingai naudojami įvairiais šaltiniais ir technologijomis, vertina šaltinių patikimumą, rūšiuoja, atsirenka ir vertina informaciją.

Metodiniai patarimai

Czytanie ze zrozumieniem to bardzo ważna umiejętność, która przydaje się dzieciom nie tylko na każdym przedmiocie, ale także w życiu codziennym. Rozumienie czytanego tekstu pozwala uczniowi zdobyć określone informacje dotyczące otaczającej go rzeczywistości, może także decydująco wpłynąć na sukcesy w nauce. Czytanie to podstawowa umiejętność, decydująca o powodzeniu uczniów klas początkowych w dalszej nauce. Główne aspekty składające się na poziom czytania to: rozumienie, technika i szybkość.

Ukierunkowanie nauki czytania w okresie wczesnoszkolnym na rozumienie czytanych tekstów sprzyja kształceniu umiejętności czytania w sposób funkcjonalny, który pozwala m.in. na rozwiązywanie różnych problemów wynikających z tekstu, zdobycie pewnej zdolności do refleksji, krytycznego myślenia, a także do coraz to innej działalności w postaci nowych pytań czy pomysłów.

Czytanie umożliwia człowiekowi właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie. Jest to proces złożony i kształtuje się od najmłodszych lat życia dziecka. Czytanie jest uzależnione od wielu czynników. Jednym z nich są metody stosowane w nauce czytania. Istotę rozumienia czytanego tekstu stanowi uchwycenie jego sensu. Na rozumienie składają się elementy spostrzeżeniowe, pamięciowe, myślowo-rozumowe, wyobrażeniowe oraz emocjonalne.

Dla dzieci rozpoczynających naukę czytania typowe jest dosłowne rozumienie treści. Dopiero później dziecko jest w stanie odnaleźć w czytany tekście sens ukryty.

Zrozumienie tekstu zależy od warunków sprzyjających rozumieniu:

- dostosowanie stopnia trudności czytanego tekstu do poziomu czytelnika;
- przygotowanie do czytania (wyjaśnienie niezrozumiałych słów itp.);
- odpowiednia motywacja;
- właściwa atmosfera, umożliwiająca skupienie podczas czytania.

Należy pamiętać, że czytanie ze zrozumieniem to nie tylko czytanie jednolitych tekstów, ale także czytanie map, wykresów, tabel, rozkładów jazdy, instrukcji obsługi, wyszukiwanie potrzebnych informacji w literaturze popularno-naukowej. Do opanowania tych umiejętności powinniśmy wdrażać dzieci przez cały okres kształcenia.

W opanowaniu umiejętności czytania ze zrozumieniem uczniowie napotykają różnego rodzaju trudności, które nauczyciel powinien pomóc przezwyciężyć. Najczęściej to:

- Trudności w rozumieniu pisemnych poleceń. Aby im zaradzić należy wykonywać jak najwięcej ćwiczeń samodzielnie, bez ingerencji nauczyciela. Uczniowie samodzielnie czytają polecenia, a nauczyciel dyskretnie sprawdza, czy dobrze je zrozumieli.
- Trudności w rozumieniu tekstu z powodu braku rozumienia podstawowych struktur logicznych. Należy zachęcać do czytania różnego rodzaju tekstów, zwiększyć kontakt z literaturą popularno-naukową, co zmusi czytających do większego wysiłku włożonego w zrozumienie.
- Trudności w rozpoznawaniu konstrukcji składniowych oraz mały zasób słownictwa. Należy systematycznie czytać literaturę o dobrej stylistyce, z bogatym słownictwem, wzbogacać słownik dziecka poprzez zastosowanie różnego rodzaju ćwiczeń np. krzyżówki, rebusy.
- Trudności w czytaniu tekstów ciągłych i wyodrębnianiu potrzebnych informacji. Należy często stosować na lekcji pracę z tekstem – wyszukiwanie fragmentów na dany temat, odpowiedzi na pytania itp.

Uźduotys

Praca na podstawie książki Jadwigi Korczakowskiej SPOTKANIE NAD MORZEM		
Etapy		
1. Przygotowanie do czytania	Audio https://chomikuj.pl/zonext/Ksi*c4*85*c5*bcki/Spotkanie+nad+morzem/Jadwiga+Korczakowska+-+Spotkanie+nad+morzem.+Audiobook+Pl.+Ksi*c4*85*c5*bc ka+czytana,5714696827.mp3(audio)	Zadanie 1. Zadanie 2.
2. Czytanie książki	W trakcie czytania uczniowie notują czas i miejsce akcji, imiona bohaterów, cechy ich charakterów, ważne	Zadanie 3. Zadanie 4.

	spozrzeżenia, wyrazy, które nie udało się zrozumieć z kontekstu.	
	Uczniowie używają terminów: nadawca, odbiorca, czas i miejsce akcji, środowisko, rezultat, narrator, rozumieją różnice między narratorem w pierwszej i narratorem w trzeciej osobie.	Zadanie 5.
3. Opracowanie książki	„Burza mózgów”	Zadanie 6. Zadanie 7.
	Domek literacki. Korzystając z wcześniej wykonanych notatek do książki „Spotkanie nad morzem” uczniowie wykonują swój domek literacki, wpisując to, co im wydaje się ważne.	Ilustracja

Zadanie 1.

Posłuchaj urywek z książki Jadwigi Korczakowskiej SPOTKANIE NAD MORZEM (2 min). Odpowiedz na pytania:

1. Co robiła Danusia na początku słuchanego fragmentu?
2. Jakie było zdanie babci w sprawie wyjazdu Danusi?
3. Dlaczego tatuś nie mógł odwieźć Danusi nad morze?
4. Od czyich kroków skrzypiała podłoga?
5. Do kogo miała jechać Danusia?

Zadanie 2.

Wspólnie z nauczycielem uczniowie ustalają czas i miejsce akcji. Szukamy miejscowości na mapie Polski.

Opisane wydarzenia rozgrywają się podczas wakacji w 1961 roku. Rok można ustalić na podstawie wieku Elzy – ma jedenaście lat, a w 1952 roku do osady przybyła jej matka z roczną wówczas córką.

Akcja powieści toczy się w pierwszym rozdziale w Toruniu, w pozostałych w niewielkiej osadzie rybackiej pod Władysławowem. Danusia mieszka w willi zwanej Pisanką, z przyjaciółką spotyka się na plaży i w chacie jej przybranych dziadków.

(Uczniowie szukają też innych miejscowości na terenie Polski, które znajdują się nad Morzem Bałtyckim.)

Zadanie 3.

W trakcie czytania uczniowie wpisują do tabeli nazwy miejscowości, imiona bohaterów, cechy ich charakterów, ważne spostrzeżenia, wyrazy, które nie udało się zrozumieć z kontekstu.

Nazwy miejscowości					
Imiona i nazwiska bohaterów					
Cechy charakteru					
Niezrozumiałe wyrazy					

Ważne spostrzeżenia					
---------------------	--	--	--	--	--

Zadanie 4.

Odpowiedz na pytania pełnym zdaniem:

1. Jak się nazywa główna bohaterka książki „Spotkanie nad morzem”?
2. Dlaczego Danusia musiała spędzić czas nad morzem?
3. Kto spotkał dziewczynkę na dworcu?
4. Jak się wabił pies pani Ady?
5. W jakim zawodzie pracowała pani Ada?
6. Jak pani Ada chciała nazywać Danusię?
7. Opisz, w jakiej sytuacji Danusia po raz pierwszy ujrzała Elżę?

Zadanie 5.

Przeczytaj urywek z książki, wypełnij tabelkę (wprowadzając tabelkę po raz pierwszy, nauczyciel prowadzi wspólne wpisywanie treści).

Danusia stoi na opustoszałym peronie, namyśla się, co robić, skoro nikt nie przyszedł po nią na stację. Ale właśnie nadbiega wysoka pani w kolorowej sukni pod rozpiętym płaszczem, z torebką i wyładowaną siatką w jednej – a z bukietem róż w drugiej ręce.

– Nazywasz się Danusia Gawlikówna? – Przypada zdyszana do dziewczynki i nie czekając na odpowiedź, całuje ją w oba policzki.

– Jak się masz, kochanie, witaj! Przepraszam, że trochę się spóźniłam, ale ciągle jestem zagoniona. Dobrze ci się jechało? Jak się czujesz? A rodzice zdrowi? Bardzo się zmęczyłaś? No, jestem rada, że nareszcie przyjechałaś, mam nadzieję, że będziesz zadowolona z pobytu... To twoja walizka? Panie numerowy! Panie numerowy! Proszę to zanieść do autobusu! Sama bym wzięła, ale kupiłam po drodze trochę prowiantów.

– Proszę dać mi siatkę, poniosę.

– Nie trzeba, córeczko, dziękuję. Potrzymaj tylko bukiet, zapalę papierosa. Spotkałam pacjentkę, która ma piękny ogród, obdarzyła mnie kwiatami. Biedne róże, przywiędły z gorąca. Ale duża panna wyrosła z ciebie, ho, ho! Gdy ostatni raz cię widziałam, byłaś jeszcze niemowlęciem. Dobrze, co? Jeszcze kilka kroków do przystanku. Jak na złość miałam dzisiaj dużo pacjentów, nie mogłam się wyrwać. Zaraz musimy napisać do mamy, że szczęśliwie dojechałaś. U nas naprawdę jest pięknie. Przed willą rosną krzaki jaśminów. Franciszka czeka z obiadem, a Smok jak się ucieszy!

– Smok? – wreszcie udało się wtrącić Danusi.

– Kto to jest? – Mój najwierniejszy przyjaciel. Artur go tak ochrzcił. Czy lubisz psy?

– Nie bardzo.

– Jego na pewno polubisz, córeczko, jest przemiły. Biedakowi przykrzy się, nie ma się z kim bawić, rano wyjeżdżam do Ośrodka Zdrowia, a po południu przyjmuję u siebie. Oho, nadjeżdża nasz autobus! Dziękuję, panie numerowy, do widzenia panu! Wchodź pierwsza, kochanie... tak... weź siatkę, a ja wciągnę walizkę... dziękuję panu uprzejmie... O, tu jest miejsce, siadaj.

– Ja? Co znowu, proszę pani! Pостоję.

– Widzę, że jesteś dobrze wychowana. Ale proszę, mów mi: ciociu, zgoda? Widzisz, serdecznie przyjaźniłyśmy się w szkole z twoją mamą, więc i ty jesteś dla mnie bliska. Trochę trzęsie, prawda? Ale to tylko kawałek złej drogi, dalej już będzie asfalt. Poproszę jeden bilet, ja mam miesięczny. Dziękuję! Bardzo jesteś podobna do mamy, ten sam kolor włosów, te same oczy. Tylko cera mi się nie podoba, blada jesteś, podobno przeszłaś ciężką anginę, no nic, morskie powietrze świetnie ci zrobi, u mnie się poprawisz, nabierzesz rumieńców.

Kto?	Co mówi?	Do kogo?	Gdzie? Kiedy?	Jak?	W jakim celu?
------	----------	----------	---------------	------	---------------

Nadawca	Wiadomość	Odbiorca	Kontekst	Środowisko	Rezultat

Zadanie 6.

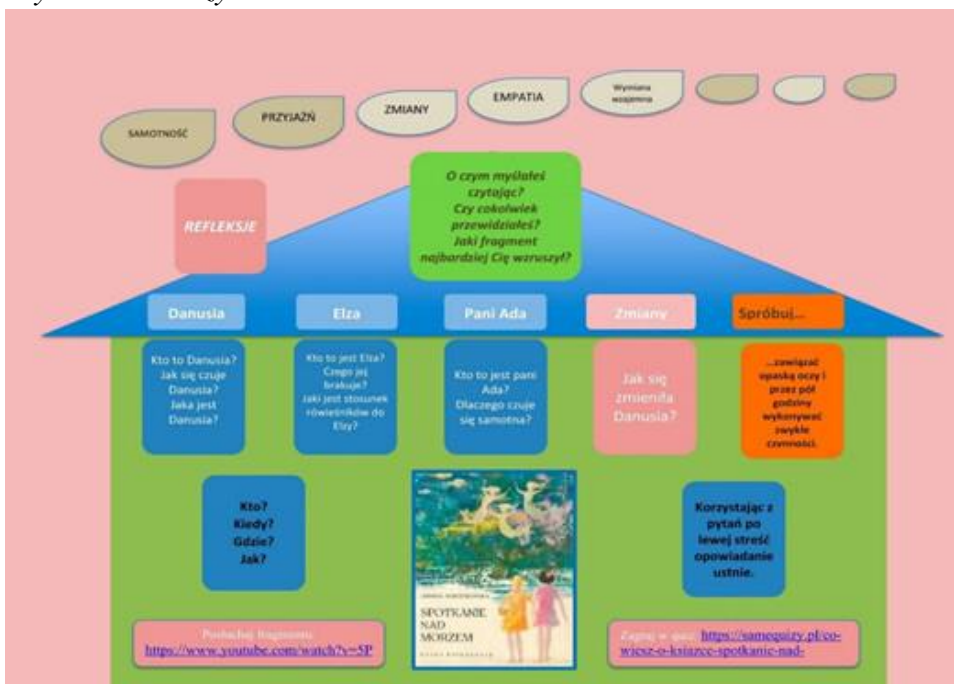
Praca podczas lekcji:

1. Odszukaj w książce „Spotkanie nad morzem” fragmenty dotyczące wyglądu, zachowania i cech charakteru Danki i Elzy.
2. Wymień miejscowości, w których rozgrywa się akcja „Spotkania nad morzem”
3. Posługując się mapą geograficzną zapoznaj się z trasą Danusi i Gawlikówny z Torunia na Półwysep Helski oraz z miejscowościami, które mijała po drodze.
4. Określ czas akcji, znajdź fragmenty, które wskażą nam, kiedy i gdzie toczy się akcja.
5. Wymień bohaterów i określ związki, które ich łączą.

Zadanie 7.

Praca podczas lekcji „Burza mózgów”.

Pomóżcie autorce przedłużyć treść tej książki. Podajcie swoje pomysły jak mogłyby potoczyć się dalsze losy Danusi i Elzy.

Wywiad z Grzegorzem Kasdepke <https://lubimyczytac.pl/aktualnosci/rozmowy/6115/jestem-autorem-ktoremu-brakuje-czasu-a-nie-pomyslow---wywiad-z-grzegorzem-kasdepke>

Zadania	
Przygotowanie do czytania wywiadu	Audio : https://www.youtube.com/watch?v=2VfH-aa08Hg Słuchamy dwa razy. Podczas drugiego słuchania uczniowie dają umowny znak na zatrzymanie, jeżeli nie rozumieją wyrazu albo wyrażenia.

Czytanie wywiadu	Uczniowie czytają wywiad (skrótowy)	Zadanie 1. Zadanie 2.
------------------	-------------------------------------	--------------------------

Jestem autorem, któremu brakuje czasu, a nie pomysłów! – wywiad z Grzegorzem Kasdepke

Zofia Karaszewska: Czy to prawda, że na spotkania z Tobą trzeba się umawiać z kilkuletnim wyprzedzeniem?

Grzegorz Kasdepke: Umówiliśmy się w przeciągu paru dni, tak czy nie? Czyli nie jest to do końca prawda. Ale, rzeczywiście, moje spotkania z czytelnikami są planowane z dużym wyprzedzeniem. Zwłaszcza te zagraniczne. ...

Czy ta sława sięga już poza granice Polski?

Jestem znany tam, gdzie mieszkają polskie dzieci – a że Polacy rozjechali się po całym świecie, wszędzie spotykam swoich czytelników. Obcokrajowcy dopiero zaczynają mnie poznawać.

Czy w Polsce można się utrzymać z pisania książek?

Stanowią pyzaty dowód na to, że tak, można!

Czy nie masz dość pisania dla dzieci?

Lubię pisać dla dzieci, choć nigdy nie ukrywałem, że jako nastoletni smarkacz chciałem być nie bajkopisarzem, lecz Markiem Hłasko swego pokolenia. Gdy napisałem moją pierwszą książkę dla najmłodszych, „Kacperiadę...”, myślałem, że na niej się skończy. Plan był prosty – zrobić frajdę mojemu paroletniemu wówczas synkowi. ...

Jakie kryteria musi spełniać książka, żeby podobała się dzieciom? Co jest najważniejsze bohaterowie, ich przygody czy może narracja?

Bohater zawsze jest najważniejszy. ... Nudne towarzystwo zożydzi najciekawszą wyprawę. Dlatego interesujący bohater to jest to! Zresztą ciekawi bohaterowie mają umiejętność przyciągania ciekawych sytuacji.

Jaka jest Twoja ukochana książka z dzieciństwa?

Cóż, jako dziecko nie przepadałem za książkami... No, chyba, że były to komiksy – na przykład „Przygody Kwapiszona” Bohdana Butenko! Moje życie toczyło się na jednym z białostockich podwórek. Póki miałem prawdziwych kolegów, nie potrzebowałem papierowych. Potem moi rodzice otrzymali wymarzone mieszkanie na białostockich peryferiach, przeprowadziliśmy się – i z braku kumpli, zacząłem czytać. ...

Dlaczego Twoim zdaniem dzieci nie lubią czytać lektur? ...

Eee, bez przesady, niektóre lubią... Zwykliśmy winić szkołę, ale szukajmy winy też w rodzinach. Jeżeli rodzice nie czytają książek, to zazwyczaj i ich dzieci mają do czytelnictwa stosunek, delikatnie rzecz ujmując, niechętny. Jako dorośli powinniśmy spalić się ze wstydu! I tu właśnie upatrywałbym tajemnicy niechętnego sięgania po lektury przez naszych milusińskich – skoro tatuś krzywi się na widok książek, to

i dziecko będzie się krzywiło. Jasne, dobór właściwych tytułów jest kluczowy. Nauczyciele mogą w znaczący sposób wpływać na to, co czytają ich uczniowie. ...

Co sądzisz o nurcie antypedagogicznym w literaturze dziecięcej?

Niektóre z moich książek także są do niej zaliczane, zwłaszcza seria o Kubie i Bubie. Lubię nurt antypedagogiczny – ale tylko w dobrym wydaniu. W złym staje się schlebującą złym gustem szmirą. Dlatego do pisania takich książek powinni się brać tylko najlepsi.

Gdzie szukasz inspiracji?

Wcale jej, psia krew, nie szukam – sama mnie znajduje! Jestem autorem, któremu brakuje czasu, a nie pomysłów.

Co teraz czytasz?

Znowu południowych sąsiadów. Dopiero co przeczytałem wszystkie dostępne w języku polskim książki Jaroslava Rudis'a, łącznie ze znakomitymi komiksami stworzonymi do jego scenariuszy – komiksami o Aloisie Neblu. ...

Czy wszystko co napiszesz wydajesz, czy piszesz też książki do szuflady?

Brrrr, pisanie do szuflady musi być okropne...

Nad czym teraz pracujesz?

Nad bestsellerem, jak zwykle!

Czy pisarz dziecięcy nigdy nie przestaje być dzieckiem?

Nigdy, jak każdy – z tym, że twórcy dla dzieci mają z tego frajdę. I pieniądze.

Zadanie 1.

Napisz, co to znaczy:

Umawiać się z kilkuletnim wyprzedzeniem.

Sława sięga poza granice Polski.

Można utrzymać się z pisania książek.

Mieć dość pisania książek.

Szukać inspiracji.

Pisać do szuflady.

Seria książek.

Zadanie 2.

Odpowiedz na pytania:

Kto bierze wywiad?
Kto udziela wywiadu?
Kim jest Grzegorz Kasdepke?
Jakie książki tego pisarza już przeczytałeś?

Material metodyczny można znaleźć:

1. Baran J.: Co robić, żeby dziecko sprawniej czytało i pisało, a dorośli przetrwał. Opracowanie dla terapeutów i rodziców, Wydawnictwo HARMONIA, Gdańsk 2009.
2. Biedrzycki K.: PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4
3. Grelowska W.: Kluczowa rola nauki czytania i pisania w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl 2012.
4. Tobias Saum, Skaitymo kompetencijų ugdyimo metodika, IQESonline, Mokymasis bendradarbiaujant, metodika, 2010 m. gruodis.
5. <https://www.bryk.pl/lektury/jadwiga-korzakowska/spotkanie-nad-morzem>
6. <https://lubimyczytac.pl/aktualnosci/rozmowy/6115/jestem-autorem-ktoemu-brakuje-czasu-a-nie-pomyslow---wywiad-z-grzegorzem-kasdepke>

Pasiekimų sritis: Rašymas ir teksto kūrimas

Tema: teksto kūrimo tobulinantys pratimų rūšys (1–2 kl.)

Siekama, kad mokinys pagal užduotį ir nurodytą temą žodžiu ir raštu sukurtų trumpą sakinį, tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, rūšių ir žanrų reikalavimus, siedamas sakinius tekste, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.

Atitinkami mokymo metodai ir būdai parenkami bei pritaikomi, kad mokinys aiškiai ir taisyklingai rašytų žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus, paisydamas rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių (atitinkančių amžių ir mokymosi turinio apimtį).

Kiekvienu mokymo etapu siekiama, kad mokinys sukurtų planą tekstui ir tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją, savarankiškai tobulintų tekstą, taikydamas mokymosi turinio apimtyse nurodytas strategijas.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31)

C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.

C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).

Metodiniai patarimai

W klasach pierwszej i drugiej oprócz doskonalenia umiejętności czytania uczniowie zaczynają wypowiadać się w krótkich formach pisemnych. Na pewno największy wpływ na tworzenie tekstu ma lektura dla dzieci. Dzieci, które dużo czytają, mają bogaty zasób słownictwa, z łatwością nazywają nie tylko przedmioty i zjawiska, ale też swoje uczucia. Ze względu na swój wiek dzieci potrzebują dużo bodźców wizualnych – filmów, ilustracji w formie prac plastycznych, obrazków oraz coraz bardziej dostępnych obrazów animowanych, by potem przetworzyć to na wyraz, zdanie, tekst, czyli zakodować w piśmie. W wieku wczesnoszkolnym na płaszczyźnie zajęć polonistycznych z zakresie tworzenia tekstu ważne są ćwiczenia doskonalące wypowiedzianie się formie pisemnej oraz inne działania, które:

- rozwijają umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;

- zachęcają do zorganizowanego i świadomego działania;
- przygotowują do poszukiwania, porządkowania, krytycznej analizy oraz wykorzystania informacji z różnych źródeł;
- zachęcają do wykorzystania metod i technik wywodzących się z informatyki;
- pozytywna ocena opisowa walorów pracy.

Warto zaznaczyć, że na wszystkie powyższe czynniki ważny wpływ ma aktualność tematyki, odpowiedniej i bliskiej dziecku w wieku wczesnoszkolnym – z życia rówieśników, rodziny, klasy, szkoły, itp.

Użduotys

Zakres tematyczny	Zadania, pomoce multimedialne, karty pracy	Ocena kształtująca
Tworzenie zdań, gromadzenie słownictwa tematycznego.	<p>Zadanie 1.</p> <p>Zadanie 2.</p> <p>Praca z tekstem, tworzenie zdań, układanie planu, zdania do ilustracji: http://ips.poloniam.edu.pl/wp-content/uploads/pdf/KartyPracy1_3.pdf</p>	<p>Wyraźnie i poprawnie napiszesz znane wyrazy.</p> <p>Rozpoczniesz wielką literą imiona, nazwiska, tytuły, nazwy miast, ulic i nazwy geograficzne.</p> <p>Ułożysz krótkie zdania z wyrazów, odpowiednio dobierzesz słownictwo.</p> <p>Zmienisz formę wyrazu.</p> <p>Napisz krótki ciąg zdarzeń w formie krótkich zdań.</p> <p>Ptrafisz korzystać z różnych źródeł wiedzy i informacji, np. z podręczników, albumów, encyklopedii, słowników przeznaczonych dla dzieci.</p> <p>Układając zdania i dobierzesz różnorodne wyrazy.</p>
Uporządkowanie logiczne podanych zdań, tworzenie opowiadania na podstawie ilustracji.	<p>Zadanie 3.</p> <p>Zadanie 4.</p> <p>Obrazki i animacje do tworzenia opisu: https://pixabay.com/pl/vectors/pszczo%C5%82y-miodnej-pszczo%C5%82a-owad-42907/</p> <p>Praca z tekstem, tworzenie zdań, układanie planu, zdania do ilustracji: http://ips.poloniam.edu.pl/wp-content/uploads/pdf/KartyPracy1_3.pdf</p>	<p>Ułożyć ciąg zdarzeń i zapiszesz to w formie krótkich zdań.</p> <p>Porządkujesz podane zdania z zachowaniem logicznej treści.</p> <p>Na podstawie lektury oraz wyrażeń z tabelki uzupełniasz zdania.</p>
Tworzenie planu na podstawie	<p>Zadanie 5.</p> <p>Zadanie 6.</p>	<p>Numerujesz zdania według kolejności zdarzeń.</p>

<p>tekstu. Wyodrębnienie w tekście potrzebnej informacji.</p>	<p>Teksty bajek terapeutycznych do pracy z tekstem: http://www.pomagamydzieciom.info/files/pdf/bajki%20terapeutyczne%20PROMYK%20SLONCA.pdf</p> <p>Teksty bajek świata, w tym dwie bajki litewskie: https://www.bajkowyzakatek.eu/p/legendy-swiata.html</p> <p>Teksty poznawcze o tematyce przyrodniczej: https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/lesnoteka-1</p>	<p>Nadajesz tytuły poszczególnym częściom tekstu. Układasz plan do tworzenia tekstu na określony temat.</p> <p>Wyodrębniasz w utworze fragmenty tekstu i zdania odpowiednio do pytania.</p> <p>Wskazując w tekście odpowiedni fragment argumentujesz swój wybór.</p>
<p>Tworzenie krótki opis przedmiotu, osoby, list, życzenia, zaproszenie, korzysta ze schematu pisanie opowiadania.</p>	<p>Zadanie 7.</p> <p>Redagowanie zaproszenia: https://view.genial.ly/5fb12f874847550d25c68af1/presentation-zaproszenie</p> <p>Redagowanie życzeń: https://view.genial.ly/5fce78e8f4bedc0d202e29dc/presentation-piszemy-zyczenia</p> <p>Wizualne pomoce dydaktyczne dla uczniów – tworzenie opowiadanie, listu, zaproszenia, opis osoby, opis przedmiotu: https://dlabelfra.pl/tworzenie-wypowiedzi-w-formie-pisemnej/</p>	<p>Swobodnie tworzysz opis przedmiotu.</p> <p>Potrafisz poprawnie zredagować krótki list, zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, życzenia.</p> <p>Pisziesz krótkie opowiadanie.</p> <p>Nie powtarzasz tego samego wyrazu na początku kolejnego zdania.</p> <p>Zamieniasz rzeczownik odpowiednim zaimkiem.</p>
<p>Korzystanie z pomocy dydaktycznych i multimedialnych.</p>	<p>Dostępny dla uczniów internetowy słownik ortograficzny: https://marcinmilkowski.pl/pl/slownik-ortograficzny/</p> <p>Internetowy słownik języka polskiego: https://sjp.pwn.pl/so/online;4480749.html</p>	<p>Podczas pisania wykorzystujesz dostępne pomoce dydaktyczne – gabloty w klasie, słownik, Internet.</p> <p>Wykonujesz zadania w przestrzeni internetowej, potrafisz poprawnie napisać i wysłać odpowiedź.</p>
<p>Składnia i interpunkcja.</p>	<p>Zadanie 8.</p> <p>Zadanie 9.</p>	<p>Rozpoczynać zdanie wielką literą, a kończyć kropką, wykrzyknikiem lub znakiem zapytania.</p> <p>Podczas pisania używasz poprawnych konstrukcji zdań prostych.</p> <p>Rozróżniasz zdania ze względu na cel wypowiedzi.</p>

Zadanie 1

Przeczytaj uważnie tekst listu, a następnie odpowiedz na pytania poniżej. Podkreśl w tekście zdanie, które mówi o tym, co babcia kupiła.

Drogi Romku!

Teraz mieszkam u babci na wsi. Jest tu całkiem wesoło. Mam wielu kolegów. Często jeżdżę na rowerze. Pewnego dnia wybrałem się z babcią do miasta po zakupy. Długo chodziliśmy po rynku i wybieraliśmy potrzebne produkty. Babcia kupiła różne owoce, słodycze i piękne zielone ogórki na mizerię. Wreszcie powiedziała:

– Tomku, koniec zakupów. Musimy szybko wracać, bo będzie burza.

Rzeczywiście, zanim zdążyliśmy dojść do domu, zaczęło okropnie padać. Burza była bardzo groźna z piorunami i błyskawicami. Nie lubię takich burz.

Pozdrawiam Cię, Tomek.

1. Gdzie mieszka Tomek?
2. Do kogo Tomek napisał list?
3. Dokąd wybrali się Tomek i babcia?
4. Co kupiła babcia?
5. Dlaczego babcia chciała wracać szybko do domu?

Zwróć uwagę, jak należy zaadresować kopertę:

Zadanie 2

Przeczytaj uważnie zdania. Dokończ pytania do podkreślonego wyrazu w każdym zdaniu.

Karolina maluje piękny obraz.

Kto _____

Karolina maluje piękny obraz.

Co robi _____

Karolina maluje piękny obraz.

Jaki _____

Karolina maluje piękny obraz.

Co _____

Obraz: <https://www.tapeciarnia.pl/tapeta-dziewczynka-malujaca-obraz>

Zadanie 3

Przeczytaj uważnie tekst. Ułóż pytania do tekstu korzystając z podanych wyrazów.

Nietoperze to niezwykle zwierzęta. Latają w powietrzu, chociaż są ssakami. Dzień przesypiają, a nocą wylatują na polowanie. Żywią się owadami. Całą zimę nietoperze spędzają w chłodnych, wilgotnych jaskiniach lub piwnicach. Zawieszane u stropu, zwisają głową w dół. Temperatura ich ciała obniża się. W ten sposób śpią. Nietoperze są pod ścisłą ochroną.

Gdzie ?

Czym ?

Co ?

Obraz: <https://pl.wiktionary.org/wiki/nietoperz>

Zadanie 4

Przeczytaj uważnie tekst. Narysuj opisywaną rzecz.

Jest duże, ma rozległe gałęzie. Kolor igieł ze środka ma barwę ciemnozieloną, natomiast od zewnątrz jasna zieleń. Przykryta jest sporą liczbą czerwonych bombek, dookoła niej jest gruby, złoty łańcuch. Na szczycie znajduje się gwiazda. Pod nią stoją prezenty.

Bardzo mi się ona podoba.

Zadanie 5

Przeczytaj fragment opowiadania i spróbuj je dokończyć pamiętając, że w opowiadaniu musimy odnaleźć odpowiedź na pytania:

1. Kiedy i gdzie się to działo? (WSTĘP)
2. Co się wydarzyło? (ROZWINIĘCIE)
3. Jak się skończyło? (ZAKOŃCZENIE)

Następnie wymyśl i zapisz tytuł opowiadania.

.....
tytuł opowiadania

Magda miała wczoraj zły dzień. Chyba wstała lewą nogą. Podczas śniadania rozlała kakao. Wszystko ją denerwowało.

W szkole pokłóciła się z Anią i Martą, pokrzykiwała na kolegów i rozpychała się łokciami przed klasą. Lekcje już się skończyły i dzieci wyszły ze szkoły.....

Obraz: <https://www.1zoom.me/pl/wallpaper/511589/z3490.2/>

Zadanie 6

Ułóż pytanie do każdego zdania.

W naszej klasie każdy ma jakieś zwierzątko.

Mój najlepszy kolega Paweł hoduje rybki w dużym akwarium.

Ania ma psa Rekxa.

W domu Bartka mieszka stepowy żółw.

Jego siostra Basia dostała od rodziców chomika na urodziny.

Ja bardzo chciałbym mieć jaszczurkę.

Mój brat marzy o króliku.

Zadanie 7

1. *Przeczytaj tekst.*

Deszczowa pogoda

Pewnego dnia padał rześisty deszcz i wiał silny wiatr. Halinka musiała kupić chleb na kolację. Wysła z domu i otworzyła parasol.

-
-
-
2. *Pomyśl, co mogło się zdarzyć? Jaka przygoda mogła spotkać dziewczynkę? A może tylko parasol miał ciekawe przygody?*
3. *Ułóż opowiadanie i napisz je. Nie zapomnij – tytuł, wielka litera, kropka. Zwróć uwagę, czy nie zaczynasz każdego zdania od tego samego wyrazu.*

Zadanie 8

Przeczytaj uważnie zadania. Wstaw na końcu zdania kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik (.?!).

- Nakarmiłeś psa wieczorem__
Posprzątaj, proszę, swój pokój__
Przychodzimy do szkoły punktualnie__
Nie rozmawiaj na lekcji__
Zwiedziłam w sobotę Kowno__
Napisałeś wypracowanie z języka polskiego__

Zadanie 9

Przepisz zdanie kilka razy dodając do kolejnego zdania jeden z podanych wyrazów. Podkreśl dodany wyraz.

Wyrazy do rozwijania zdania:

od rana, sąsiada, głośno, mojego, na ludzi, ezarny.

Pies szczeka.

1. Czarny pies szczeka.
2.
3.
4.

Obraz: <https://www.psy.pl/rasa/czarny-terier/>

Atvirieji skaitmeniniai lenkų kalbos mokymo(si) ištekliai

Material metodyczny można znaleźć:

1. Gąsiorek K.: O sposobach kształcenia sprawności językowych w edukacji wczesnoszkolnej. Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne 20, 35–49 2011.
2. Lorenc Z., Wróbel T.: Nauka czytania i pisanie, Praca nauczyciela i ucznia w klasach I–III, WSIP 1990S
3. Sawa B.: Jeżeli dziecko źle czyta i pisze. Warszawa, WSiP, 1980.
4. Smolińska-Rębas H., Filipiak E.: Technika swobodnego tekstu. Otwock–Warszawa, Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki C . Freineta, 1995.

5. Wygotski L.: Myślenie i mowa. Przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 1989.

Pasiekimų sritis: Rašymas ir teksto kūrimas

Tema: Teksto kūrimo tobulinantys pratimų rūšys (3–4 kl.)

Siekama, kad mokinys sugebėtų kurti žodžiu ir raštu trumpa tekstą, atitinkantį svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, rūšių ir žanrų reikalavimus.

Atitinkami mokymo metodai ir būdai parenkami ir pritaikomi, kad kuriamo teksto turinys atitiktų užduotį ir nurodytą temą. Siekiama, kad mokinys pakankamai sklandžiai ir aiškiai rašytų tekstus ranka, o kompiuteriu – trumpus tekstus.

Siekama, kad mokinys panaudotų įvairią vaizdinę medžiagą tekstų elementams iliustruoti ir sukurtų planą tekstui bei tekstą pagal planą.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31)

C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.

C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).

Metodiniai patarimai

W klasach trzeciej i czwartej wypowiedzi uczniów stają się coraz bardziej poprawne, uczeń ma już częściowo wypracowaną strategię tworzenia tekstu. Więcej czyta, zapas słownictwa też stale się wzbogaca. Uczeń potrafi z łatwością nazywają nie tylko przedmioty i zjawiska, ale też swoje uczucia, wyrażać swoje zdanie, poglądy, wyciągać wnioski. Bodźce wizualnych – filmy, ilustracje w formie prac plastycznych, obrazków oraz coraz bardziej dostępnych obrazów animowanych są atrakcyjnym elementem, który urozmaica zajęcia, ale nie są już tak ważne. Bardziej rozwinięta wyobraźnia pomaga wizualizację przetworzyć na opowiadanie, opis osoby czy przedmiotu, list, zaproszenie, życzenia. Na płaszczyźnie zajęć polonistycznych z zakresie tworzenia tekstu nadal ważne są ćwiczenia doskonalące wypowiedziania się formie pisemnej oraz inne działania, które:

- rozwijają umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;
- zachęcają do zorganizowanego i świadomego działania;
- przygotowują do poszukiwania, porządkowania, krytycznej analizy oraz wykorzystania informacji z różnych źródeł;
- zachęcają do wykorzystania metod i technik wywodzących się z informatyki.

Warto zaznaczyć, że na wszystkie powyższe czynniki ważny wpływ ma aktualność tematyki, odpowiedniej i bliskiej dziecku w wieku wczesnoszkolnym – z życia rówieśników, rodziny, klasy, szkoły, itp.

Užduotys

Zakres tematyczny	Pomoce multimedialne, karty pracy	Ocena kształtująca
Tworzenie prostych zdań	Zadanie 1.	Piszesz płynnie, wyraźnie i starannie.

<p>rozwinętych, nieskomplikowanych zdań złożonych.</p>	<p>Zadanie 2.</p> <p>Praca z tekstem, tworzenie zdań, ćwiczenia: http://docplayer.pl/5616734-Film-ukladac-papierki-zbierac-dzieci-klasa-w-rozpozecie-szkolnego-roku-nowego-tornister-pedzelki-zeszyty-c-e-u-l-a-k-r-o-k-o-y-l-y-m.html</p>	<p>Używasz poprawnego języka polskiego.</p> <p>Odpowiednio dobierasz formy wyrazów.</p> <p>Rozwijasz zdania proste.</p> <p>Potrafisz połączyć dwa zdania proste w jedno złożone.</p> <p>Korzystasz z internetowego materiału edukacyjnego.</p> <p>Poprawiasz swój tekst zgodnie z ustalonymi kryteriami.</p>
<p>Uporządkowanie logiczne podanych zdań, tworzenie opowiadania, opisu osoby i przedmiotu, zaproszenia, listu.</p>	<p>Zadanie 3.</p> <p>Zadanie 4.</p> <p>Tworzenie opowiadania twórczego: https://view.genial.ly/5eaf2b5c3733b00d45dbe870/presentation-tworzenie-opowiadanie</p> <p>Wizualne pomoce dydaktyczne dla uczniów – tworzenie opowiadanie, listu, zaproszenia, opis osoby, opis przedmiotu: https://dlabelfra.pl/tworzenie-wypowiedzi-w-formie-pisemnej/</p> <p>Obrazki i animacje do tworzenia opisu: https://pixabay.com/pl/vectors/pszcz%C5%82y-miodnej-pszcz%C5%82a-owad-42907/</p> <p>Tworzenie opisu: https://zajecia3.jimdofree.com/klasa-iii-b/edukacja-polonistyczna/opis/</p> <p>Pisanie listu: https://zajecia3.jimdofree.com/klasa-iii-b/edukacja-polonistyczna/list/</p>	<p>Swobodnie tworzysz kilkuzdaniowe ustne i pisemne wypowiedzi, stworzysz spójny tekst na podany temat.</p> <p>Pisząc opowiadanie zachowujesz kolejność wydarzeń.</p> <p>Nie powtarzasz na początku kolejnego zdania tego samego wyrazu.</p> <p>Piszesz opowiadanie oraz opis przedmiotu i osoby z zachowaniem części składowych tekstu.</p> <p>Potrafisz napisać krótki list, zaproszenie, zawiadomienie, ogłoszenie, życzenia.</p>
<p>Praca nad tekstem. Odpowiadanie na pytania i układanie pytań do zdań/tekstu.</p>	<p>Teksty bajek terapeutycznych do pracy z tekstem: http://www.pomagamydzieciom.info/files/pdf/bajki%20terapeutyczne%20PROMYK%20SLONCA.pdf</p> <p>Teksty bajek świata, w tym dwie bajki litewskie:</p>	<p>Rozumiesz treści edukacyjne przeczytanego tekstu.</p> <p>Odróżniasz zdarzenia istotne od mniej istotnych.</p>

<p>Tworzenie planu na podstawie tekstu.</p>	<p>https://www.bajkowyzakatek.eu/p/leg-edy-swiata.html</p> <p>Teksty przyrodnicze, wyszukanie informacji: https://www.lasy.gov.pl/pl/edukacja/esnoteka-1</p>	<p>Wyodrębniasz w utworze fragmenty tekstu i zdania odpowiednio do polecenia.</p> <p>Uzasadniasz swój wybór na temat postępowania bohaterów, potrafisz sformułować własne zdanie i zapisać.</p> <p>Formułujesz pytania do podanego zdania lub fragmentu tekstu.</p>
<p>Korzystanie z pomocy dydaktycznych i multimedialnych.</p>	<p>Dostępny dla uczniów internetowy słownik ortograficzny: https://marcinmilkowski.pl/pl/slownik-ortograficzny/</p> <p>Internetowy słownik języka polskiego: https://sjp.pwn.pl/so/online;4480749.html</p> <p>Słownik synonimów: https://www.synonimy.pl/szukaj/</p>	<p>Podczas pisania wykorzystujesz dostępne pomoce dydaktyczne – gabloty w klasie, słowniki, zasoby Internetu.</p> <p>Potrafisz napisać tekst przy pomocy komputera, używasz klawiatury języka polskiego.</p> <p>Znasz podstawy redagowania tekstu w programie Word.</p>
<p>Składnia i interpunkcja</p>	<p>Zadanie 5.</p> <p>Zadanie 6.</p> <p>Opowiadanie, dialog: https://zajecia3.jimdofree.com/klasa-iii-b/edukacja-polonistyczna/opowiadanie-dialog/</p> <p>Cel wypowiedzi: https://zajecia3.jimdofree.com/klasa-iii-b/edukacja-polonistyczna/zdania/</p>	<p>Tworzysz poprawne konstrukcje zdań prostych rozwiniętych oraz nieskomplikowane zdania złożone.</p> <p>Potrafisz napisać lub wskazać w tekście zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące.</p> <p>W zdaniu stosujesz podstawowe zasady spójności, pisowni wielkiej litery, interpunkcji zdania.</p> <p>Radując napisany tekst zamiast powtarzania tego samego wyrazu użyjesz zaimków lub wyrazów bliskoznacznych.</p> <p>Zapisując dialog używasz myślnika.</p> <p>Tytuły książek piszesz w cudzysłowie.</p>

Zadanie 1.

Uzupełnij luki zgodnie z własnym pomysłem tak, by tekst miał sens. W lukę można wpisać więcej niż jedno słowo.

	<p>Od zawsze lubiałam baśnie. Gdy byłam jeszcze małą i nie umiałam czytać, przed snem</p>
--	---

  	<p>zawsze robiła to moja Był to nasz codzienny Ten świat wciągnął mnie tak mocno, że nie mogłam bez wysłuchania choć jednej baśni.</p> <p>Pamiętam, jak bałam się o Czerwonego Kapturka, gdy groźnego wilka. Nie lubiłam macochy i starszych Kopciuszka, za to Królownę Śnieżkę i jej małych Było mi bardzo dziewczynki z zapałkami. Pamiętam, jak bardzo, że mam rodzinę, która o mnie dba.</p> <p>..... muszę przyznać, że baśnie nauczyły mnie wrażliwości i, że dobro zawsze zwycięża. Dzisiaj nadal lubię do nich wracać. już sama, ale z takim samym zapałem jak kiedyś.</p>
--	---

Zadanie 2.

Wszystkie zdania zawierają nieprawdziwą informację. Dowiedz się, jak jest naprawdę i popraw zdania. Litwa graniczy z 5 państwami.

-
Pierwszą stolicą Litwy był Paryż.
-
Na godle Litwy znajduje się niedźwiedź.
-
Założycielem miasta Wilna był Mendog.
-
W herbie miasta Wilna jest rycerz na koniu.
-
Przez Wilno przepływają 3 rzeki: Niemen, Wilia i Wilenka.
-
Litwa nie ma dostępu do Morza Bałtyckiego.

Zadanie 3.

Opis przedmiotu
Cofnij się myślami do czasów wczesnego dzieciństwa i przypomnij sobie, co było Twoją ulubioną zabawką. Pluszowy miś, lalka, a może wóz strażacki? Następnie weź udział w poniższej ankiecie odpowiedz na pytania.

Ankieta

– Co było Twoją ulubioną zabawką w dzieciństwie?

.....

– Od kogo ją dostałeś(-aś)?

.....

– Jaki kształt miała Twoja zabawka?

.....

– Jakiego była koloru?

.....

– Z jakiego materiału została wykonana?

.....

– Jakie cechy charakterystyczne posiadała?

.....

– Dlaczego Ci się podobała?

.....

– Co się z nią stało?

.....

Zadanie 4.

Dokończ opowiadanie

Nie szata zdbi człowieka, ale ...

– Chyba nie zamierzasz w tym pójść do teatru? – zapytała na widok córki oniemiała mama. Kasia miała na sobie wytarte džinsy z modną dziurą na kolanie i kolorową koszulkę nie pierwszej już świeżości. Do tego założyła na głowę mały kapelusz, w którym wyglądała, delikatnie mówiąc, cudacznie. Mama Kasi z przerażeniem stwierdziła, że jej córka nie ma za grosz wyczucia stylu.

– Mamo, czuję się w tym wygodnie i swobodnie. Zresztą w teatrze jest ciemno, więc jakie ma znaczenie, co na siebie założę? – dodała Kasia.

Dziewczynka zdawała się nie pamiętać, że teatr to miejsce, gdzie strój mówi dużo o człowieku. Trzeba ubrać się elegancko, bo tak nakazuje etykieta. Kasi ten argument nie przekonał. Zdecydowanie odrzuciła propozycję mamy, która wyciągnęła z szafy śnieżnobiałą bluzkę i granatową, plisowaną spódniczkę. Dziewczynka wybiegła z domu przekonana o tym, że nie szata zdbi człowieka.

W holu teatru zgromadziła się już duża grupa ludzi. Gdy Kasia wbiegła do środka i stanęła pośród nich, jej twarz przybrała dziwny wyraz...

Zadanie 5.

Zapisz przebieg rozmowy między Karoliną i Marcinem w formie dialogu. Skorzystaj z podpowiedzi.

✓ *Po zdaniu wprowadzającym wypowiedź dialogową stawiamy dwukropki.*

✓ *Każdą wypowiedź bohatera zaczynamy myślnikiem i od nowej linii.*

✓ *W wypowiedź bohatera mogą być wtrącone słowa narratora. Oddzielamy je wtedy myślnikami.*

Karolina zapytała Marcina, czy w czwartek wybiorą się razem do kina. Chłopiec wyraźnie poczuł się zakłopotany i odpowiedział wymijająco, że tego dnia jest już zajęty. Koleżanka koniecznie chciała się dowiedzieć, co będzie robił. Marcin początkowo twierdził, że nic ważnego, ale, gdy dziewczynka nie dawała za wygraną, odpowiedział wreszcie, że jest to tajemnica, której nie może wyjawić.

Karolina zapytała Marcina:

Zadanie 6.

Przeczytaj poniższy wywiad z naukowcem badającym wiewiórki pospolite. Niestety ktoś usunął pytania z tekstu. Napisz je na nowo na podstawie odpowiedzi, jakich udzielił naukowiec.

Reporter: *Jakie tereny zamieszkują wiewiórki?*

Naukowiec: Zwierzęta te żyją tam, gdzie rosną drzewa. Najbardziej lubią lasy iglaste lub mieszane, ale spotyka się je także w starych parkach.

Reporter:

Naukowiec: Największym jej wrogiem jest kuna. Potrafi złapać wiewiórkę zarówno w koronach drzew, jak i na ziemi. Wiewiórki obawiają się też jastrzębi, a w pobliżu siedzib ludzkich zagrażają im koty.

Reporter:

Naukowiec: Raczej nie. Sowy są aktywne nocą, czyli w porze, kiedy wiewiórki śpią schowane w swoich kryjówkach. Dlatego bardzo rzadko się to zdarza.

Reporter:

Naukowiec: Na Wyspach Brytyjskich i we Włoszech wiewiórki pospolite są zagrożone z powodu sprowadzenia tam wiewiórki szarej, której naturalnym obszarem występowania jest Ameryka Północna. Wiewiórki szare konkurują z wiewiórkami pospolitymi o pokarm i siedliska, a przede wszystkim roznoszą bardzo groźnego i śmiertelnego dla naszych wiewiórek wirusa.

Reporter:

Naukowiec: Szyszki wyjedzone przez dzięcioła różnią się od tych obranych przez wiewiórkę. Wiewiórka, by dostać się do nasion, odgryza wszystkie łuski i zostawia tylko samą oś szyszki. Dzięcioł natomiast zostawia na szyszce łuski, które tylko strzępi i odgina, by dostać się do nasion.

Reporter: Dziękuję bardzo za ciekawą rozmowę.

Materiał metodyczny można znaleźć:

1. Baran J.: Co robić, żeby dziecko sprawniej czytało i pisało, a dorosły przetrwał. Opracowanie dla terapeutów i rodziców, Wydawnictwo HARMONIA, Gdańsk 2009.
2. Krystyna Gąsiorek: O sposobach kształcenia sprawności językowych w edukacji wczesnoszkolnej. Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne 20, 35–49 2011.
3. Grelowska W.: Kluczowa rola nauki czytania i pisanie w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl 2012.
4. Jastrzębska-Golonka D.: Baśń jako uniwersalne źródło wychowania językowego w edukacji polonistycznej – repozytorium.ukw.edu.pl, 2015.
5. Smolińska-Rębas H., Filipiak E.: Technika swobodnego tekstu. Otwock–Warszawa, Polskie Stowarzyszenie Animatorów Pedagogiki C. Freineta, 1995.
6. Żytko M.: Pozwólmy dzieciom mówić i pisać w kontekście badań i umiejętności językowych trzecioklasistów. Warszawa, CKE, 2010.

Pasiekimų sritis: Kalbos pažinimas

Tema: kalbėk taip, o ne kitaip (1–2 kl.)

Ankstyvojo mokyklinio amžiaus vaikų kalbos mokymas(is) priklauso nuo vaikų protinių gebėjimų išsivystymo lygio, o tai savo ruožtu lemia mokytojo pasirinktas mokymo metodus ir strategijas pamokos metu. Pradinių klasių moksleiviai nesimoko gramatikos, naudodamiesi formaliomis taisyklėmis. Jie tai įvaldo netiesiogiai, nesistemiškai, lavindami individualius kalbinius įgūdžius ir imituodami paruoštus teiginių pavyzdžius. Pamažu jie stiprina kalbos supratimą ir sistemina lenkų kalbos žinias kaip taisyklių sistemą.

Lenkų kalbos mokymo specifika Lietuvoje yra susijusi su dvikalbe aplinka, kurioje auga vaikai. Dažnai tik mokykloje vaikas pirmą kartą susiduria su lenkų kalbos standartais. Šeimos kalba dažniausiai prisotinta kitų kalbų regionalizmu, pvz., rusų ar baltarusių. Tik mokykloje mokiniai pradeda mokytis taisyklingos kalbos. Vilniaus krašto jaunosios kartos lenkų kalba turi daugybę leksikos bruožų, besiskiriančių nuo bendrinės lenkų kalbos normos. Mokinių žodynas dažnai yra labai skurdus. Lenkų ir rusų kalbų panašumas mokymosi procese turi du efektus: viena vertus, tai palengvina šių kalbų mokymąsi, tačiau, kita vertus, sunkina jų teisingą vartojimą. Nors 1–2 klasėse programa orientuota į mokinių vartojamų tarminių elementų korekciją, vėlesniu laikotarpiu kalbinis sąmoningumas leidžia mokiniams panaudoti kelių artimų kalbų žinias, palyginti ir analizuoti žodžių formas. Galutinis lenkų kalbos pamokų tikslas yra pasiekiamas tada, kai mokinys rašydamas ir kalbėdamas automatiškai naudojami teisinga kalbinę žodžio formą.

Svarbu, kad kalbos klaidų taisymas tęstųsi ne tik kiekviename lenkų kalbos mokymosi etape, bet ir kitų dalykų mokymo metu, siekiant automatizuoti taisyklingą lenkų kalbos vartojimą.

Koreguoti lenkų kalbos vartojimą padeda toliau pateikiami veiksmai.

- Tikslus funkcinį tikslų apibrėžimas, t. y. kad mokiniai vartoja taisyklingas žodžių formas, suvokia tekstą kaip kalbą ir vis aktyviau pritaiko įgytas žinias bendravimo poreikiams.
- Glaudus lenkų kalbos programos skyrių sujungimas. Tai skatina dalykinę integraciją.
- Tarpdalykinės integracijos taikymas lenkų kalbos ugdymo tikslams pasiekti, pasitelkiant kitas švietimo sritis (muziką, gamtą, geografiją, kultūrą ir istoriją, meną, matematiką).
- Spiralinė mokymo turinio struktūra yra svarbi, nes ji suteikia vaikams saugumo jausmą, pastebint esamus ir naujai įgytus įgūdžius; ji leidžia mokytojui sukurti tvirtus pagrindus tolesniam mokymuisi.
- Lenkų kalbos mokymo medžiagos pasirinkimas pagal siekiamą tikslą, temų aktualumą; temų ir gramatinių pratimų pritaikymas atitinkamam lenkų kalbos žinių lygiui, susijusių su vaikams artima tikrove.
- Taikyti daugiakanalį kalbos įgūdžių pateikimo ir praktikavimo būdą, žadinant įvairius jausmus.
- Įvairių ir patrauklių mokiniui mokymo metodų naudojimas.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31)

D 3 Sąmoningai stebi kalbinius reiškinius, vykstančius daugiakalbėje aplinkoje, ir reflektuoja; gretina žinomų kalbų ar jų atmainų (pvz., gimtosios ir kitos kalbos, bendrinės kalbos ir tarmės) kalbinius elementus.

D 4 Taiko kalbos žinių kaupimo ir sisteminimo; taisyklingos kalbos vartojimo strategijas.

Metodinai patarimai

Proces nauczania/uczenia się języka przez dzieci w wieku wczesnoszkolnym jest uwarunkowany predyspozycjami rozwojowymi dzieci, te z kolei decydują o wybieranych przez nauczyciela strategiach nauczania, metodach i technikach pracy na lekcji. Dzieci w wieku wczesnoszkolnym nie poznają gramatyki za pomocą sformalizowanych reguł. Opanowują ją w sposób pośredni, niesystemowy

rozwijając poszczególne sprawności językowe i imitując gotowe przykłady wypowiedzi. Stopniowo budują swoją świadomość językową, która pozwoli systematyzować wiedzę o języku jako systemie zasad.

Specyfika nauczania języka polskiego na Litwie wiąże się dodatkowo z dwujęzycznym środowiskiem, w jakim dzieci wrażliwieją. Często dziecko dopiero w szkole po raz pierwszy spotyka się z normami języka. Język, którym posługuje się rodzina, najczęściej jest nasycony regionalizmami, wyrazami innych języków, np. rosyjskiego, białoruskiego. Dopiero w szkole uczniowie zaczynają opanowywać standardową odmianę języka. W polszczyźnie młodego pokolenia na Wileńszczyźnie, uczącego się języka ogólnopolskiego w szkole, utrzymuje się sporo cech leksykalnych odbiegających od normy języka ogólnego. Słownictwo jest podsystemem języka najmniej podatnym na kształcenie poprawnościowe. Podobieństwo języków polskiego i rosyjskiego w procesie uczenia się oddziałuje dwójako: z jednej strony ułatwia uczenie się tych języków, ale z drugiej utrudnia poprawne posługiwanie się nimi. O ile w klasach 1–2 program stawia na korektę używanych przez uczniów elementów gwarowych, to w okresie późniejszym stopniowo kształtująca się u uczniów świadomość językowa pozwala im wykorzystać znajomość kilku bliskich języków do porównania i analizy form wyrazów. Ostatecznym osiągnięciem działań i ćwiczeń podczas lekcji języka polskiego w zakresie używania wyrazów i konstrukcji składniowych języka polskiego jest automatyczne stosowanie przez ucznia poprawnej formy językowej wyrazów podczas pisania i mówienia.

Ważne jest, aby wyrównanie błędów językowych trwało na każdym etapie nauki języka polskiego, jak również podczas opanowywania innych przedmiotów w celu zautomatyzowania użycia poprawnych form wyrazów, które były używane przez ucznia w wersji regionalnej/błędnej.

Realizację korygowania stosowania odmiany gwarowej języka polskiego zakładają działania:

- Dokładne określenie celów funkcjonalnych, tzn., aby uczniowie używali poprawnych form wyrazów, uświadamiali tekst jako język oraz stawali się coraz bardziej aktywni w zdobywaniu wiedzy i dostosowaniu jej do własnych potrzeb komunikacyjnych.
- Ścisłe współdziałanie z rozdziałami Programu – Współdziałanie mówienia i odbioru, Czytanie i rozumienie tekstu, Pisanie i tworzenie tekstu, Kształcenie literackie i kulturowe, co zakłada integrację wewnątrzprzedmiotową.
- Możliwe jest również stosowanie integracji między przedmiotowej – wykorzystanie innych obszarów kształcenia (muzyka, przyroda, geografia, kultura i historia, plastyka, matematyka) do osiągnięcia celów kształcenia w zakresie języka polskiego, co zakłada ścisłą współpracę nauczycieli różnych przedmiotów.
- Ważny jest spiralny układ treści nauczania, który zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa poprzez dostrzeganie umiejętności już posiadanych oraz nowo nabywanych, a nauczycielowi pozwala na budowanie solidnych fundamentów pod dalszą naukę,
- Selektywny dobór materiału językowego ze względu na cel, który ma być osiągnięty, aktualność tematów, dostosowanie materiału do poziomu znajomości języka polskiego oraz wykorzystywanie ćwiczeń gramatycznych związanych z rzeczywistością bliską dzieciom (zajęcia szkolne, różne formami wypoczynku i świętowania, rozwijanie zainteresowań).
- Stosowanie wielokanałowego sposobu prezentowania i ćwiczenia umiejętności językowych poprzez odwoływanie się do wszystkich zmysłów.

Wykorzystanie zróżnicowanych i atrakcyjnych dla dziecka technik nauczania.

Użduotys

Zadanie 1.

<https://wordwall.net/pl/resource/11275065/polski/b%5%82%4%99dy-j%4%99zykowe>

<https://wordwall.net/pl/resource/11290736/b%5%82%4%99dy-j%4%99zykowe>

<https://wordwall.net/pl/resource/2376058/b%5%82%4%99dy-j%4%99zykowe>

Zadanie 2.

Zapisz zdanie używając poprawnej formy czasowników:

a) (drę, drzę) papier na drobne kawałki, by zrobić maskę.

- b) Trzeba (wylączać, wylanczać) urządzenie elektryczne z sieci.
- c) W czasie klasówki (szep tam, szepczę) sobie pod nosem.
- d) Wczoraj (poszłem, poszedłem) do kina z moją najlepszą koleżanką.
- e) Zawsze najbardziej (lubiłem, lubiałem) piątki.
- f) (uwolnij, uwolń) wreszcie tego wróbla!
- g) Wczoraj (zasłabnąłem, zasłabłem) na lekcji przyrody.
- h) (zmoknąłem, zmokłem) w ten piątek, gdyż nie zabrałem parasola.

Zadanie 3.

Utwórz formy czasowników według wzoru:

Wziąć – on wziął, ona wzięła

wyjąć –	objąć –
zdjąć –	cisnąć –
runąć –	dmuchnąć –
minąć –	stanąć -

Zadanie 4.

Uzupełnij według wzoru.

Kasia	Ja (dziewczynka)	Olek	Ja (chłopak)
czytała	czytałam	czytał	czytałem
śpiewała		śpiewał	
marzyła		marzył	
biegała		biegał	
opowiadała		opowiadał	

Zadanie 5.

Podkreślone wyrazy są niepoprawnie użyte, zamień je wyrazem **mam, mamy, ma**.

U mnie w poniedziałek zawody sportowe.

Dzisiaj u mnie na drugie śniadanie jabłko.

U nas dużo książek w domowej bibliotece.

Co u niego w zeszycie?

U mnie urodziny latem.

U nas na wsi kózki i cielątko.

Zadanie 6.

Zastosuj wyrazy w nawiasach w odpowiedniej formie.

W ZOO widziałem kolczastego (jeż)....., wysoką (żyrafa), skaczącą (żaba)....., syczącego (wąż)..... i wiele innych zwierząt. Grażynce podobały się powolne (żółw)..... i potężne (żubr)..... Krzys zachwycał się kolorowymi (rybka)..... w akwarium.

Zadanie 7.

Zmień zdania według wzoru:

Mama powiedziała Oli: „Posprzątaj pokój”. Mama powiedziała, żeby Ola posprzątała pokój. Lekarz poradził Krzysiowi: „Nie jedz tyle słodczy”.	Kasia zawołała: “Nie pójdę jutro do szkoły”. Kasia zawołała, że nie pójdzie jutro do szkoły. „Nie wybieram się na wycieczkę”. – poinformował klasę Karol.
..... Gosia prosiła siostrę: „Poczytaj mi do snu”.

Material metodyczny można znaleźć:

1. Kinga Geben, *Współczesny język polski Swoistość języka polskiego na Litwie Skrypt dla studentów I stopnia kierunków humanistycznych*, Vilniaus universiteto leidykla, 2019
https://www.vu.lt/leidyba/images/eknygos/Geben_Wspolczesny_jezyk_polski.pdf
2. Biedrzycki K.: *PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia*, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4
3. <https://docplayer.pl/7260591-Cwiczenia-z-gramatyki-ortografii-interpunkcji-i-podstaw-stylistyki-w-klasie-3.html>

Pasiekimų sritis: Kalbos pažinimas

Tema: kalbėk taip, o ne kitaip (3–4 kl.)

Ankstyvojo mokyklinio amžiaus vaikų kalbos mokymas(is) priklauso nuo vaikų protinių gebėjimų išsivystymo lygio, o tai savo ruožtu lemia mokytojo pasirinktas mokymo metodus ir strategijas pamokos metu. Pradinių klasių moksleiviai nesimoko gramatikos, naudodamiesi formaliomis taisyklėmis. Jie tai įvaldo netiesiogiai, nesistemiškai, lavindami individualius kalbinius įgūdžius ir imituodami paruoštus teiginių pavyzdžius. Pamažu jie stiprina kalbos supratimą ir sistemina lenkų kalbos žinias kaip taisyklių sistemą.

Lenkų kalbos mokymo specifika Lietuvoje yra susijusi su dvikalbe aplinka, kurioje auga vaikai. Dažnai tik mokykloje vaikas pirmą kartą susiduria su lenkų kalbos standartais. Šeimos kalba dažniausiai prisotinta kitų kalbų regionalizmo, pvz., rusų ar baltarusių. Tik mokykloje mokiniai pradeda mokytis taisyklingos kalbos. Vilniaus krašto jaunosios kartos lenkų kalba turi daugybę leksikos bruožų, besiskiriančių nuo bendrinės lenkų kalbos normos. Mokinių žodynas dažnai yra labai skurdus. Lenkų ir rusų kalbų panašumas mokymosi procese turi du efektus: viena vertus, tai palengvina šių kalbų mokymąsi, tačiau, kita vertus, sunkina jų teisingą vartojimą. Nors 1–2 klasėse programa orientuota į mokinių vartojamų tarminių elementų korekciją, vėlesniu laikotarpiu kalbinis sąmoningumas leidžia mokiniams panaudoti kelių artimų kalbų žinias, palyginti ir analizuoti žodžių formas. Galutinis lenkų kalbos pamokų tikslas yra pasiekiamas tada, kai mokinys rašydamas ir kalbėdamas automatiškai naudojami teisinga kalbinę žodžio formą.

Svarbu, kad kalbos klaidų taisymas tęstųsi ne tik kiekviename lenkų kalbos mokymosi etape, bet ir kitų dalykų mokymo metu, siekiant automatizuoti taisyklingą lenkų kalbos vartojimą.

Koreguoti lenkų kalbos vartojimą padeda toliau pateikiami veiksmai.

- Tikslus funkcinių tikslų apibrėžimas, t. y. kad mokiniai vartoja taisyklingas žodžių formas, suvokia tekstą kaip kalbą ir vis aktyviau pritaiko įgytas žinias bendravimo poreikiams.
- Glaudus lenkų kalbos programos skyrių sujungimas. Tai skatina dalykinę integraciją.
- Tarpdalykinės integracijos taikymas lenkų kalbos ugdymo tikslams pasiekti, pasitelkiant kitas švietimo sritis (muziką, gamtą, geografiją, kultūrą ir istoriją, meną, matematiką).
- Spiralinė mokymo turinio struktūra yra svarbi, nes ji suteikia vaikams saugumo jausmą, pastebint esamus ir naujai įgytus įgūdžius; ji leidžia mokytojui sukurti tvirtus pagrindus tolesniam mokymuisi.
- Lenkų kalbos mokymo medžiagos pasirinkimas pagal siekiamą tikslą, temų aktualumą; temų ir gramatinių pratimų pritaikymas atitinkamam lenkų kalbos žinių lygiui, susijusių su vaikams artima tikrove.
- Taikyti daugiakanalį kalbos įgūdžių pateikimo ir praktikavimo būdą, žadinant įvairius jausmus.
- Įvairių ir patrauklių mokiniui mokymo metodų naudojimas.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31)

D 3 Sąmoningai stebi kalbinius reiškinius, vykstančius daugiakalbėje aplinkoje, ir reflektuoja; gretina žinomų kalbų ar jų atmainų (pvz., gimtosios ir kitos kalbos, bendrinės kalbos ir tarmės) kalbinius elementus.

D 4 Taiko kalbos žinių kaupimo ir sisteminimo; taisyklingos kalbos vartojimo strategijas.

Metodinai patarimai

Proces nauczania/uczenia się języka przez dzieci w wieku wczesnoszkolnym jest uwarunkowany predyspozycjami rozwojowymi dzieci, te z kolei decydują o wybieranych przez nauczyciela strategiach nauczania, metodach i technikach pracy na lekcji. Dzieci w wieku wczesnoszkolnym nie poznają gramatyki za pomocą sformalizowanych reguł. Opanowują ją w sposób pośredni, niesystemowy rozwijając poszczególne sprawności językowe i imitując gotowe przykłady wypowiedzi. Stopniowo budują swoją świadomość językową, która pozwoli systematyzować wiedzę o języku jako systemie zasad.

Specyfika nauczania języka polskiego na Litwie wiąże się dodatkowo z dwujęzycznym środowiskiem, w jakim dzieci wrażliwieją. Często dziecko dopiero w szkole po raz pierwszy spotyka się z normami języka. Język, którym posługuje się rodzina, najczęściej jest nasycony regionalizmami, wyrazami innych języków, np. rosyjskiego, białoruskiego. Dopiero w szkole uczniowie zaczynają opanowywać standardową odmianę języka. W polszczyźnie młodego pokolenia na Wileńszczyźnie, uczącego się języka ogólnopolskiego w szkole, utrzymuje się sporo cech leksykalnych odbiegających od normy języka ogólnego. Słownictwo jest podsystemem języka najmniej podatnym na kształcenie poprawnościowe. Podobieństwo języków polskiego i rosyjskiego w procesie uczenia się oddziałuje dwójako: z jednej strony ułatwia uczenie się tych języków, ale z drugiej utrudnia poprawne posługiwanie się nimi. O ile w klasach 1–2 program stawia na korekcję używanych przez uczniów elementów gwarowych, to w okresie późniejszym stopniowo kształtująca się u uczniów świadomość językowa pozwala im wykorzystać znajomość kilku bliskich języków do porównania i analizy form wyrazów. Ostatecznym osiągnięciem działań i ćwiczeń podczas lekcji języka polskiego w zakresie używania wyrazów i konstrukcji składniowych języka polskiego jest automatyczne stosowanie przez ucznia poprawnej formy językowej wyrazów podczas pisania i mówienia.

Ważne jest, aby wyrównanie błędów językowych trwało na każdym etapie nauki języka polskiego, jak również podczas opanowywania innych przedmiotów w celu zautomatyzowania użycia poprawnych form wyrazów, które były używane przez ucznia w wersji regionalnej/błędnej.

Realizację korygowania stosowania odmiany gwarowej języka polskiego zakładają działania:

- Dokładne określenie celów funkcjonalnych, tzn., aby uczniowie używali poprawnych form wyrazów, uświadamiali tekst jako język oraz stawali się coraz bardziej aktywni w zdobywaniu wiedzy i dostosowaniu jej do własnych potrzeb komunikacyjnych.
- Ścisłe współdziałanie z rozdziałami Programu – Współdziałanie mówienia i odbioru, Czytanie i rozumienie tekstu, Pisanie i tworzenie tekstu, Kształcenie literackie i kulturowe, co zakłada integrację wewnątrzprzedmiotową.
- Możliwe jest również stosowanie integracji między przedmiotowej – wykorzystanie innych obszarów kształcenia (muzyka, przyroda, geografia, kultura i historia, plastyka, matematyka) do osiągnięcia celów kształcenia w zakresie języka polskiego, co zakłada ścisłą współpracę nauczycieli różnych przedmiotów.
- Ważny jest spiralny układ treści nauczania, który zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa poprzez dostrzeganie umiejętności już posiadanych oraz nowo nabywanych, a nauczycielowi pozwala na budowanie solidnych fundamentów pod dalszą naukę,
- Selektywny dobór materiału językowego ze względu na cel, który ma być osiągnięty, aktualność tematów, dostosowanie materiału do poziomu znajomości języka polskiego oraz

wykorzystywanie ćwiczeń gramatyczne związanych z rzeczywistością bliską dzieciom (zajęcia szkolne, różne formami wypoczynku i świętowania, rozwijanie zainteresowań).

- Stosowanie wielokanałowego sposobu prezentowania i ćwiczenia umiejętności językowych poprzez odwoływanie się do wszystkich zmysłów.

Wykorzystanie zróżnicowanych i atrakcyjnych dla dziecka technik nauczania.

Užduotys

Zadanie 1. (regionalne błędy językowe)

a. Wpisz odpowiednie wyrazy z nawiasów:

(sprzykrzyło się, lekarzowi, przyjaciołom, o rozkład, oglądał, ciemnogrnatowy, wyjrzał, jasne)

Romkowi _____ długie oczekiwanie. Chciał szybciej powiedzieć _____, że jutro pojedzie na biwak. Nie zdążył jeszcze spytać mamę _____ jazdy autobusów. Wczoraj długo _____ telewizję. Z gabinetu _____ lekarz. Miał _____ włosy, ubrany był w _____ garnitur. Romek uważnie przyjrzał się _____.

b. Wybierz jedno zdanie i zwróć się do kolegi z klasy (ten z kolei zwraca się do kolejnego...):

Jurku, czy nie sprzykrzyła się Ci ta książka?

_____, czy powiedziałeś już przyjaciołom o biwaku?

_____, poproś tatę o rozkład jazdy autobusów.

_____, oglądałeś film o Harrym Potterze?

_____, wyjrzyj, proszę, przez okno.

_____, czy podoba Ci się kolor jasnozielony?

_____, chcesz o tym razem powieści dyrektorowi?

_____, może wolisz oglądać kreskówki?

_____, wyjrzyj, proszę, za drzwi.

_____, przynieś, proszę, jutro harmonogram zawodów.

_____, chcesz pójść ze mną do sklepu spożywczego?

_____, pojedziesz latem nad morze?

_____, pójdz, proszę, ze mną do biblioteki.

Zadanie 2. (regionalne błędy językowe)

Połącz według wzoru odpowiednie wyrazy. Następnie dodawaj do wyrazów z pierwszej kolumny inne pasujące wyrazy.

wiele	lekarzy
wielu	uczniowie
wbiegli	dziewcząt
wbiegły	sandały
przyszli	dzieci
używać	żołnierze
kupić	pasty

Zadanie 3. (regionalne błędy językowe)

Podkreślone wyrazy są napisane niepoprawnie. Nie należy tak mówić.

Przepisując popraw błędy.

Skorzystaj z poprawnie napisanych wyrazów w tabeli.

Zosia wzięła z koszyka cukierka. Kucharz położył kotleta na talerz.

Na stole kładniemy sztuce. Na imprezę zaprosili również swoich sąsiedzi.

Pokazał lekarzu wyniki badań. Na talerzu leżała serdelka.

Na wakacje pojedziemy na morze. W upalne dni Ania lubiła opalać się na rzece.
Z całego serca Adaś dziękował dla babci. Wujek korzystał tym odkurzaczem od dawna.
Kucharz od tygodnia chorował grypa. Po lekcjach zadzwoniła koleżance.

cukierek, kotlet, kładziemy, sąsiadów, lekarzowi, leżał serdelek, nad, nad rzeką, babci, na grypę, do koleżanki, z tego odkurzacza

Zadanie 4. (regionalne błędy językowe)

Wpisz w zdaniach odpowiednie wyrazy z tabelki, dostosuj formę wyrazu:

Prać, remontować, myć, materiał, naprawiać, tkanina, podlewać, odkrywać, otworzyć, kieszeń, uprzedzić, akcja, promocja

Józek długo _____ swoje skarpety.

Gdy Ala wracała z podróży, starannie _____ ręce.

Rzeźba była wykonana z wyjątkowo twardego _____.

Krawcowa uszyła córce sukienkę z cieniutkiej _____.

Należy dwa razy w tygodniu _____ kwiaty.

Pozostałe pieniądze tato włożył do _____.

Zosia _____ przyjaciół, że dzisiaj ma spotkanie w bibliotece.

Artur chciał ten piórnik kupić taniej, więc czekał, aż będzie _____.

Sprzątanie boiska szło opornie, aż do _____ przystąpili uczniowie z młodszych klas.

Wujek Adam bardzo lubi _____ mieszkania.

Staś potrafi samodzielnie _____ taboret.

Monika chce w przyszłości _____ nowe kraje.

Patryk _____ książkę o piratach.

Wraz z kolegą z ławki szkolnej wybierzcie dwa zdania i ułóżcie do każdego zdania jak najwięcej różnych pytań. Czytajcie kolejno pytanie-odpowiedź, sprawdźcie, czy odpowiedź pasuje.

Zadanie 5. (poprawne użycie wyrazów)

Dokończ zdania dodając odpowiednie do pytań wyrazy.

Zofia prała (co?) _____.

Sławek naprawił (co?) _____.

W czasie ferii dozorca podlewał (co?) _____.

Podczas powitania wyciągnął rękę (skąd?) z _____.

Czytelnik otworzył (co?) _____.

Kolumb odkrył (co?) _____.

Tkanina na sukienkę była (jaka?) _____.

Zadanie 6. (rozwój słownictwa i konstrukcji językowych)

Dokończ życzenia, zwróć uwagę na okazje.

Marek zwyciężył w zawodach koszykarskich.
Napisz mu życzenia:

Marku, gratuluję Ci

Ola obchodzi urodziny. Dokończ:

Olu!

Z okazji Twoich _____

Waldek jest na koloniach zimowych. Chce napisać i wysłać kartkę dla babci z okazji zbliżającego się Nowego Roku:

Kochana Babciu!

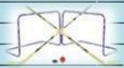
Przyjmij wiązankę najpiękniejszych

Chłopcy z klasy zajęli I miejsce w zawodach hokejowych. Dziewczeta postanowiły z tej okazji wręczyć im kartkę z życzeniami:

Chłopaki!

Gratulujemy zajęcia _____

Zadanie 7. (mowa zależna i niezależna)

To, co powiedziały konkretne osoby, zamień na mowę niezależną. Użyj w odpowiedniej formie wyrazów: powiedzieć, stwierdzić, zapytać, ogłosić.

Tatuś:

– Musisz, Waldku, się wyspać, bo wcześniej z rana pójdziesz ze mną na ryby.

Tatuś powiedział, że Waldek

Nauczyciel:

– Proszę powiedzieć, kto już przeczytał książkę „Afryka Kazika”?

Nauczyciel

Starosta:

– Uwaga, jutro po dwóch lekcjach klasa wyrusza do muzeum.

Starosta

Mama:

– Smutno mi, Aniu, że po raz kolejny nie odrobiłaś pracy domowej.

Mama

Zadanie 8. (użycie odpowiedniej formy wyrazu)

Zmień zdanie na przeczące. Dopasuj formę wyrazu.

Pamiętaj, że „nie” z czasownikami piszemy rozłącznie.

Po wykonaniu przeczytaj na przemian z kolegą z ławki pary zdań.

Np. Adam kupił skarpetki. – Adam nie kupił skarpetek.

Tadeusz wziął łyżkę. Tadeusz nie wziął łyżki.

Mira zdjęła kapelusz. _____

Pszczola przyniosła miód.

Romek zdjął czapkę.

Kinga wyjęła portmonetkę.

Zenek wyjął portfel.

Kazik zjadł kanapkę.

Artur kopnął piłkę.

Ała wyjęła książkę.

Mela zdjęła skarpetki.

Julek palnął głupstwo.

Arnold minął sklep spożywczy.
Hela zaparzyła herbatę.
Rumak wyrócił bramkę.

Material metodyczny można znaleźć:

1. Kinga Geben *Współczesny język polski Swoistość języka polskiego na Litwie Skrypt dla studentów I stopnia kierunków humanistycznych*, Vilniaus universiteto leidykla, 2019
https://www.vu.lt/leidyba/images/eknygos/Geben_Wspolczesny_jezyk_polski.pdf
2. Biedrzycki K.: *PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia*, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4

Pasiekimų sritis: Literatūros ir kultūros pažinimas

Tema: draugystės galia (1–2 kl.)

Mokiniai skatinami skaityti ir aptarti tautosakos, lenkų ir kitų tautų svarbiausius vaikų literatūros kūrinius, supažindinami su informaciniais tekštais, interviu, publicistika. Siekiama, kad mokiniai sietų autorius su kūriniais. Siūdomi tekstai atitinka mokinių raidą ir sudomina skaitytojus.

Nuo pirmos klasės mokinys, padedamas mokytojo, nusako įvykių seką ir aptaria priežasties ir pasekmės ryšius. Parenkamos tokios užduotys ir pratybos, kuriuos ugdo gebėjimą apibūdinti kūrinio veikėjus, aptarti jų veiksmus, santykius, jausmus ir mintis, padeda rasti vaizdingus žodžius. Siekiama, kad mokinys paaiškintų iliustracijų sąsajas su tekstu, formuluotų grožinio teksto temą, aiškiai nusakytą pagrindinę mintį ir pagrindines išreikštas vertybes; išsakytų įspūdį; aptartų kūrinio nuotaiką.

Nagrinėdamas įvairius kultūros ir literatūros tekstus, mokinys išmoks skirti poeziją, prozą ir dramą.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31)

E 1 Aptaria svarbiausius baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir kitų tautų literatūros kūrinius, žymiausių rašytojų kūrybą istorijos kontekste, supranta ir paaiškina jų kūrybos vertę.

E 2 Įvairiais aspektais analizuoja, interpretuoja ir vertina literatūros ir kitus meno kūrinius, remdamasis literatūros, kultūros ir istorijos, kalbos žiniomis; supranta ir paaiškina meninės raiškos ypatumus ir kuriamą prasmę.

E 3 Domisi savo regiono, Lietuvos ir gimtosios kalbos kultūra, tradicijomis, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu; ieško baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir lietuvių literatūros ir kultūros sąsajų, tarpkultūrinių ryšių, gerbia kultūrų įvairovę, aktyviai dalyvauja kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

Metodiniai patarimai

<https://www.ore.edu.pl/nowa-podstawa-programowa/WYCHOWANIE%20PRZEDSZKOLNE,%20EDUKACJA%20WCZESNOSZKOLNA/Podstawa%20programowa%20wychowania%20przedszkolnego%20i%20kształcenia%20ogólnego%20dla%20szkoły%20podstawowej%20z%20komentarzem.pdf>

Ważnym zadaniem szkoły jest wprowadzenie uczniów w świat literatury, ugruntuoti jų žinių ir suinteresuoti skaityti, aprūpinti juos kompetencijomis, reikalingomis kritiškai analizuoti literatūros kūrinius. Škola vykdo veiksmus, turinčius įtaką kultūros ir literatūros pažinimui bei mokinių sąsajos su kultūra ir literatūra. Šiame procese dalyvauja mokytojai, mokytojos, bibliotekos darbuotojai, tėvai ir mokiniai. Mokytojai skatina mokinius skaityti literatūros kūrinius, aptarti jų turinį, formą, stilių, žanrus. Siekiama, kad mokiniai suvoktų literatūros kūrinių reikšmę ir suvoktų jų kūrėjų niuansus. Mokiniai skatinami skaityti literatūros kūrinius, aptarti jų turinį, formą, stilių, žanrus. Siekiama, kad mokiniai suvoktų literatūros kūrinių reikšmę ir suvoktų jų kūrėjų niuansus. Mokiniai skatinami skaityti literatūros kūrinius, aptarti jų turinį, formą, stilių, žanrus. Siekiama, kad mokiniai suvoktų literatūros kūrinių reikšmę ir suvoktų jų kūrėjų niuansus.

indywidualnych prób twórczych. Wysokie kompetencje czytelnicze wpływają na sukces uczniów w szkole, a w późniejszym życiu pozwalają pokonywać uczniom ograniczenia i trudności związane z mniej sprzyjającym środowiskiem społecznym. Czytanie jako umiejętność rozumienia, wykorzystywania i refleksyjnego przetwarzania tekstów, w tym tekstów kultury, to jedna z najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w procesie kształcenia. Dzieci, które dużo czytają, mają bogaty zasób słownictwa, z łatwością nazywają swoje uczucia i wchodzą w relacje z rówieśnikami, rzadziej sprawiają kłopoty wychowawcze, mając lepiej rozwiniętą wyobraźnię umożliwiającą obiektywne spojrzenie na zachowania własne i innych, w konsekwencji lepiej radzą sobie z obowiązkami szkolnymi, a także funkcjonowaniem w społeczności szkolnej.

Aby zainteresować ucznia czytaniem, ważne:

- Zapewnienie kontaktu ucznia z książką.
- Zajęcia wyprzedzające, czyli przygotowanie ucznia do odbioru tekstu literackiego lub innego tekstu kultury.
- Poszukiwanie różnorodnych form pracy przed i podczas omawiania lektur.
- Stosowanie takich metod, które zachęcą ucznia do lektury, rozbudzą jego ciekawość, skłonią do refleksji.
- Przygotowanie fragmentu lektury w formie cd lub audiobooka oraz obrazów okładek.
- Zapisywanie jak największej ilości pytań do wysłuchanego fragmentu.
- Integracja tekstów kultury z innymi przedmiotami.

Užduotys

Klasa 1–2	Temat podstawowy SIĻA PRYZYJAŽNI (Draugystēs galia.)
Temat pochodny	Zadania
Portret przyjaciela	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie 1. • Słuchowisko KUBUSIOWE OPOWIEŚCI O PRYZYJAŽNI: https://www.youtube.com/watch?v=12noA3Z8-Zw • PORTRET PRYZYJAŽNI: https://www.pinterest.com/pin/AWDBcMs1AARzVSjTxeH0BhL0ny2j0UyLjzU5CBfBhiIpA9mXr5aHJQ/
Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie.	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie 2. • H. Ch. Andersen KRÓLOWA ŚNIEGU • Kreskówka https://www.youtube.com/watch?v=XdIa4HMD1Eo • Quiz https://quizizz.com/admin/quiz/5692a54800d389fe5cf54c50/krolowa-niegu • Pomyłone tytuły baśni https://wordwall.net/pl/resource/2289768/ba%c5%9bnie/pomylone-tytu%c5%82y
Zostań moim przyjacielem.	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie 3. • Piosenka Zostań moim przyjacielem https://www.youtube.com/watch?v=K7i5YGNN4v8
Czy to jest przyjaźń?	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie „Scharakteryzuj przyjaciela i nieprzyjaciela”: https://wordwall.net/pl/resource/1325014/przyja%C5%BA%C5%84 • Wiersz A. Fredro „Paweł i Gawel” • Słuchowisko: https://www.youtube.com/watch?v=tIgzWpJzzYQ • QUIZ do wiersz A.Fredry „Paweł i Gawel”, zaznacz prawidłową odpowiedź:

	<ul style="list-style-type: none"> • https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=_ylXr24IHE-k0CmhDZ_EXiSM4j2rZ_ZEtHM0-dmkgy1UQU5JQTK4MURXUFJFRzFYTzdWRjgyRVpISi4u
Każdy potrzebuje przyjaciela.	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie 5. a • Zadanie 5. b • Opowiadanie: Danuta Parlak „O misiu, który szukał przyjaciela” • Film animacyjny „Drzewo, które umiało dawać”: https://www.youtube.com/watch?v=rZ_W3LdFwsw
Najwierniejszy przyjaciel człowieka. PIES	<ul style="list-style-type: none"> • Filmy fabularne o przyjaźni psa i chłopca: LASSIE, BELLA I SEBASTIAN
Mądrość ludowa	<ul style="list-style-type: none"> • Zadanie 7. • Połącz w pary przysłowia: https://wordwall.net/pl/community/przys%C5%82owia-o-przyja%C5%BAni

Zadanie 1.

1. Napisz słowa należące do rodziny wyrazu „przyjaźń”.

PRZYJAŹŃ

2. Opisz, jaki powinien być według Ciebie dobry przyjaciel. Pomogą Ci w tym słowa z ramki.

lojalny, oddany, szczerzy, uczciwy, bezinteresowny, wierny, godny zaufania

3. Jak myślisz, czy warto mieć przyjaciół? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Zadanie 2.

Zaznacz kolejność wydarzeń:

- W pałacu Królowej Śniegu.
- Rozbicie zwierciadła na miliony kawałków.
- Zbudowanie diabelskiego lustra.
- Gerda zapłakała gorącymi łzami i stopiła lód w sercu Kaja.
- Okruchy lustra wbijają się w oko Kaja i w jego serce.
- Spotkanie z rozbójnikami.
- Porwanie chłopca przez Królową Śniegu.
- Szczęśliwy powrót do domu.
- Poszukiwanie Kaja przez Gerdę.
- Przyjaciel Gerdy stał się nieznośnym chłopcem.

Zadanie 3.

Dokończ przysłowia, wykorzystaj wyróżnione wyrazy:

prawdę mówi, znajdziesz przyjaciela, poznaje się w biedzie, nie umiera, nie opuszczaj starego

- ❖ Nie ten przyjaciel, co cię chwali, ale ten, co ci
- ❖ Dla przyjaciela nowego.....
- ❖ Przyjaźń szczerza.....
- ❖ Prawdziwych przyjaciół
- ❖ Umiej być przyjacielem,

Zadanie 4. a

Spróbuj odpowiedzieć i zapisać w kilku zdaniach:

Kogo spotka Miś? Odnajdzie przyjaciela? Gdzie to się wydarzy?

To nie powinno się było zdarzyć, bo żaden miś nie powinien być sam. A jednak... Na ławce siedział Miś. Sam. Zupełnie sam. Nie ma chyba nic smutniejszego niż widok samotnego misia. Każdy miś – mały, duży, a nawet średni – potrzebuje przyjaciela. A najlepszym przyjacielem misia jest...

„Wiem, wiem, nie podpowiadaj” – powiedział Miś. „Wiadomo, misie i dzieci zawsze trzymają się razem” – stwierdził zadowolony i wyruszył na poszukiwanie przyjaciela...

Zadanie 4. b

Odpowiedz na pytania do filmiku animacyjnego „Drzewo, które umiało dawać”.

- ❖ Czego pragnął chłopiec w różnych okresach swojego życia?
- ❖ Co drzewo dawało chłopcu?
- ❖ Jakich udzielało mu rad?
- ❖ Jakie były uczucia drzewa wobec chłopca? Chłopca wobec drzewa?
- ❖ Czy i kiedy chłopiec zrozumiał czym jest przyjaźń?
- ❖ Jakie znaczenie w życiu chłopca miała przyjaźń z drzewem?

Zadanie 5.

Odgadnij zagadki.

1. To jedna z najważniejszych osób na świecie.

Jeśli go jeszcze nie macie – może kiedyś znajdziecie.

To ktoś, z kim dobrze jest się bawić, śmiać, rozmawiać.

Czasami miłe niespodzianki sobie sprawiać.

.....

2. Nieprzeciętny to kolega,
Bo wysłucha i doradzi,
Więc jak brata go szanuję,
I z radością wypatruję.

.....

3. Pomoże Ci w szkole, gdy problem masz,
Z nim zawsze miło spędzasz czas,
On najlepiej zna Cię,
Bo to jest twój

Cykl wydarzeń „PIERNIKOWE SERDUSZKA“

Temat	Forma realizacji
Czy św. Kazimierz lubił pierniki?	Pogadanka o św. Kazimierzu. Wycieczka do miejsc, związanych ze św. Kazimierzem – katedra wileńska, kościół pw. św. Kazimierza w Wilnie, ul. Św. Kazimierza, Zamek i kościół w Miednikach.
Kiermasz Św. Kazimierza – Kaziuki Wileńskie. Tradycje społeczności szkolnej – Kiermasz Kaziukowy.	Udział w kiermaszu w szkole, przygotowanie stoiska. Wycieczka na kiermasz stołeczny.
Zajęcia edukacyjne.	Zajęcia edukacyjne – przygotowanie pierników: https://www.vilniausmeduoliai.com/edukacija Piernikowe serce na walentynki. Dawne i współczesne życzenia na piernikach.
Piernikowa chatka.	Piosenka o Jasiu i Małgosi: https://www.youtube.com/watch?v=s_CSCSHu-5Q Bracia Grimm, baśń „Jaś i Małgosia”, opis chatki Baby Jagi: https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/jas-i-malgosia.pdf Zadanie 1.
Toruńskie pierniki.	Tradycje pieczenia pierników w Polsce. Żywe Muzeum Piernika: https://www.youtube.com/watch?v=XnwHhMQWddA

Zadanie 1.

Przeczytaj tekst i zilustruj go.

Pośrodku polany stała mała chatka. Jej dach był zrobiony z pierników w kształcie serc, oblanych pyszną, brązową czekoladą. Na szczycie dachu stał komin – tort z bitą śmietaną. Ściany chatki, wykonane z różowego marcypana wyglądały równie smakowicie. Okna otoczone były warstewką lukru, a drzwi – podwójnym rzędem rodzynek. Przy chatce stało drzewko obwieszone kolorowymi cukierkami. I pomyśleć, że to cudowne miejsce zamieszkuje zła wiedźma...

Material metodyczny można znaleźć:

1. Baran J.: *Co robić, żeby dziecko sprawniej czytało i pisało, a dorośli przetrwał. Opracowanie dla terapeutów i rodziców*, Wydawnictwo HARMONIA, Gdańsk 2009.
2. Biedrzycki K.: *PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia*, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4
3. Grelowska W.: *Kluczowa rola nauki czytania i pisanie w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl* 2012.
4. Tobias Saum, *Skaitymo kompetencijų ugdyimo metodika*, IQESonline, Mokymasis bendradarbiaujant, metodika, 2010 m. gruodis.
5. <https://www.ore.edu.pl/nowa-podstawa-programowa/WYCHOWANIE%20PRZEDSZKOLNE,%20EDUKACJA%20WCZESNOSZKO LNA/Podstawa%20programowa%20wychowania%20przedszkolnego%20i%20ksza%C5%82cena%20og%C3%B3lnego%20dla%20szko%C5%82y%20podstawowej%20z%20komentarzem.pdf>

Pasiekimū sritis: Literatūros ir kultūros pažinimas

Tema: kelionės po tikrą ir išgalvotą pasaulį (3–4 kl.)

Mokiniai skatinami skaityti ir aptarti tautosakos, lenkų ir kitų tautų svarbiausius vaikų literatūros kūrinius, supažindinami su informaciniais tekstais, interviu, publicistika.

Siekiama, kad mokiniai sietų autorius su kūriniais.

Siūlomi tekstai atitinka mokinių raidą ir sudomina skaitytojus.

Nuo pirmos klasės mokinyms, padedamas mokytojo, nusako įvykių seką ir aptaria priežastis ir pasekmės ryšius.

Parenkamos tokios užduotys ir pratybos, kuriuos ugdo gebėjimą apibūdinti kūrinio veikėjus, aptarti jų veiksmus, santykius, jausmus ir mintis, padeda rasti vaizdingus žodžius.

Siekiama, kad mokinyms paaiškintų iliustracijų sąsajas su tekstu, formuluotų grožinio teksto temą, aiškiai nusakytą pagrindinę mintį ir pagrindines išreikštas vertybes; išsakytų išpūdį; aptartų kūrinio nuotaiką.

Užduotys

Temat podstawowy

PODRÓŻE PO ŚWIECIE RZECZYWISTYM I FIKCYJNEM (Kelionės po tikrą ir išgalvotą pasaulį.)

Teksty	Zadania	
Opowiadanie	Roman Pisarski O PSIE, KTÓRY JEŹDZIŁ KOLEJĄ Łukasz Wierzbicki AFRYKA KAZIKA	Zadanie 1. Zadanie 2.
	<ul style="list-style-type: none"> • Lekcja online AFRYKA KAZIKA: https://www.ekreda.pl/public/view/6498140470378496 • Audio AFRYKA KAZIKA: https://www.youtube.com/watch?v=b-natYvpqDc • Ćwiczenia do lektury AFRYKA KAZIKA: https://www.superkid.pl/cwiczenia-do-lektur-afryka-kazika?gclid=Cj0KCQiAvP6ABhCjARIsAH37rbRNWE9Ht6XwbtUI3tw53zfg9BBSStK4Sv6jDKgfx-6yifaFXftCsUTkaAmAqEALw_wcB • Quiz OPSIE, KTÓRY JEŹDZIŁ KOLEJĄ: https://wordwall.net/pl/resource/1208400/edukacja-polonistyczna/czy-znasz-psa-lampo • Prezentacje i pytania do książki O PSIE, KTÓRY JEŹDZIŁ KOLEJĄ: https://view.genial.ly/5fc0aa5ed342a20d8b8dde56/presentation-o-psie-ktory-jezdzil-koleja • https://view.genial.ly/5e9f6cf343a2920da1ddcf8e/horizontal-infographic-timeline-historia-bohaterskiego-psa?fbclid=IwAR15u9eV1une8m0BQiNXa6TnMiaXCQ3yipLGXwoE3GNUSFUd3fV1nGGERI 	
Reportaż	Książki Neli NELA NA 3 KONTYNENTACH	
	<ul style="list-style-type: none"> • Artykuł: http://www.wilnoteka.lt/artukul/edukoteka-na-wakacje-quot10-niesamowitych-przygod-neliquot • Nagrody i wyróżnienia: https://pl.wikipedia.org/wiki/Nela_mała_reporterka • Quizy o Neli i jej podróżach: https://samequizy.pl/ile-wiesz-o-neli-malej-reporterce-2/ 	
Opowiadanie fantastyczne	Jan Brzechwa AKADEMIA PANA KLEKSA Przemysław Hytroś PIEŚNI ZAGINIONEGO KONTYNENTU Andrzej Maleszka MAGICZNE DRZEWO: CZERWONE KRZESŁO	Zadanie 3.
	<ul style="list-style-type: none"> • Quiz, Jan Brzechwa AKADEMIA PANA KLEKSA: https://wordwall.net/pl/resource/4484086/polski/akademia-pana-kleksa • Quiz, Jan Brzechwa AKADEMIA PANA KLEKSA: https://www.eduelo.pl/quizy/poziom-v/jezyk-polski/lektury/akademia-pana-kleksa/ • Audio, Jan Brzechwa AKADEMIA PANA KLEKSA: https://www.youtube.com/watch?v=QkTSbiZzXY0 • Audio, Andrzej Maleszka MAGICZNE DRZEWO. CZERWONE KRZESŁO: https://www.youtube.com/watch?v=70OR-AmnPoo • Lekcja online MAGICZNE DRZEWO. CZERWONE KRZESŁO: https://www.ekreda.pl/public/view/6326567331430400 	
	Władysław Zahorski PODANIA I LEGENDY WILENSKIE Grzegorz Kasdepke MITY DLA DZIECI	

Podania i mity z ojczystrych i dalekich stron	<ul style="list-style-type: none"> • PDF, Władysław Zahorski PODANIA I LEGENDY WILEŃSKIE: https://chomikuj.pl/fulmen/Literatura+polska/W*c5*82adys*c5*82aw+Zahorski+-+Podania+i+legendy+wile*c5*84skie.440854196.pdf • Audio, Władysław Zahorski PODANIA I LEGENDY WILEŃSKIE: https://www.legimi.pl/ebook-legendy-wilenskie-wladyslaw-zahorski,b361931.html • Audio, Grzegorz Kasdepke MITY DLA DZIECI: https://www.youtube.com/watch?v=IXeE3jIicIM • Mit NASZ PRZYJACIEL PROMETEUSZ https://www.youtube.com/watch?v=8VKcV7RDsWM • Quiz a mitologii dla dzieci: https://czasdzieci.pl/quizy/quiz.631ba3-mitologia_grecka.html
Liryka	<p>Roman Pisarski PODRÓŻE MAŁE I DUŻE Jan Brzechwa NA WYSPACH BERGAMUTACH</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wiersz, Jan Brzechwa NA WYSPACH BERGAMUTACH: https://www.youtube.com/watch?v=noSEYnSG478 • Karaoke NA WYSPACH BERGAMUTACH: https://www.youtube.com/watch?v=K2Gf3V7QRPY • Piosenka z filmu Akademia Pana Kleksa https://www.youtube.com/watch?v=H9Qr9b3hycQ
Film	<ul style="list-style-type: none"> • W 80 DNI DOKOŁA ŚWIATA • PSIE, KTÓRY JEŹDZIŁ KOLEJĄ • AKADEMIA PANA KLEKSA

Zadanie 1.

O psie, który jeździł koleją

Kiedy Lampo zaginął, zawiadowca poprosił redaktora gazety o pomoc. Ten zamieścił w prasie ogłoszenie. Jego treść jest poniżej. Uzupełnij luki w tekście według własnego pomysłu.

OGŁOSZENIE:

LAMPO ZAGINAŁ!

Drodzy czytelnicy!

Już nie raz opisywaliśmy na łamach naszej gazety przygody psa o imieniu Lampo! Któż go nie zna i któż go nie lubi? Teraz ten czworonożny podróżnik potrzebuje waszej pomocy.

Ostatni raz widziano go w Marittimie w ostatnią sobotę. Nie wiadomo, ani gdzie może się znajdować. Dlatego zwracamy się do Was z prośbą o Ktokolwiek go widział, ktokolwiek – prosimy..... do redakcji niniejszej gazety lub bezpośrednio do w Marittimie, który wyczekuje go i jak nikt lęka się o jego losy.

Nie, pomóżcie go odnaleźć!

Zadanie 2.

Wyobraź sobie, że jesteś Kazimierzem Nowakiem. W jego imieniu udziel wywiadu. Odpowiadaj zgodnie z treścią lektury.

Jan Kowalski: Dzień dobry, czy mógłbym zadać Panu kilka pytań?

Kazik Nowak:

J. K.: Bardzo dziękuję! Proszę powiedzieć, czym się Pan zajmuje.

K. N.:

J. K.: Och, to musi być fascynujące! A gdzie Pan był ostatnio?

K. N.:

J. K.: Naprawdę samotnie?! Jak w takim razie radził Pan sobie w trudnych sytuacjach?

K. N.:

J. K.: Dlaczego lubi Pan podróżować?

K. N.:

J. K.: Czy tęskni Pan za Afryką? Jeśli tak, dlaczego?

K. N.:

J. K.: Bardzo Panu dziękuję za rozmowę.

Zadanie 3.

*Uzupełnij plan wydarzeń, wykorzystując zapisane w ramce równoważniki zdań.
„Magiczne drzewo. Czerwone krzesło”.*

1.
2. Produkcja czerwonego krzesła w fabryce mebli Hoga.
3.
4. Wizyta ciotki Maryli w domu rodziny Rossów.
5. Życzenie ciotki wypowiedziane podczas Jarmarku Augustino.
6.
7.
8.
9.
10. Pełna przygód podróż w poszukiwaniu rodziców.
11.
12.
13.

Decyzja rodziców o rejsie. Spotkanie z rodzicami na statku i odwrócenie czaru. Życzenie mamy i odlot domu Rossów. Zmiana ciotki w małą dziewczynkę. Szczęśliwy powrót rodziny do domu. Znalezienie krzesła przez rodzeństwo.

Pobyt rodzeństwa w domu cioci. Odkrycie zasady działania Magicznego Krzesła.

Gwałtowna burza i powalenie drzewa.

Cykl wycieczek „KRAJOZNAWCZE SOBOTY“

Komponenty	Realizacja
Wycieczka „Okolice Góry Zamkowej”.	Jedna z cyklu wycieczek krajoznawczych. Uczniowie zwiedzają miejsca, związane z początkami państwowości Litwy, poznają legendy o początkach stolicy. Quiz: https://quizizz.com Poznajemy Wilno (I)
Biesiada przy stole.	Po wycieczce i zabawie w parku, czekając na obiad w restauracji, uczniowie relacjonują ustnie, co zapamiętali z opowiadania nauczyciela.
Relacja lub fotoreportaż z wycieczki.	Podczas lekcji języka polskiego uczniowie piszą relację z wycieczki. Po sprawdzeniu nauczyciel przesyła na np. zw.lt: https://zw.lt/radar-wilenski/krajoznawcze-soboty-uczniow-gimnazjum-im-szymona-konarskiego/
Władysław Zahorski PODANIA I LEGENDY WILEŃSKIE O świątyni Perkunasa Podanie o żelaznym wilku	Podczas lekcji języka polskiego do pracy wykorzystuje się teksty podań i legend z książki W. Zahorskiego „Podania i legendy wileńskie”. Jedna z legend może być opracowana jako tekst do napisania streszczenia.
Wystawa prac plastycznych	Integracja międzyprzedmiotowa. Podczas lekcji plastyki uczniowie rysują lub malują widoki z wycieczki, organizują wystawę prac plastycznych.

Material metodyczny można znaleźć:

1. Baran J.: *Co robić, żeby dziecko sprawniej czytało i pisało, a dorosły przetrwał. Opracowanie dla terapeutów i rodziców*, Wydawnictwo HARMONIA, Gdańsk 2009.
2. Biedrzycki K.: *PISA: czytanie, rozumienie, rozumowanie i – nieporozumienia*, Polonistyka. Innowacje, Numer 12, 2020, DOI: 10.14746/pi.2020.12.4
3. Grelowska W.: *Kluczowa rola nauki czytania i pisanie w edukacji polonistycznej – czasopisma.ignatianum.edu.pl* 2012.
4. Tobias Saum, *Skaitymo kompetenciją ugdymo metodika*, IQESonline, Mokymasis bendradarbiaujant, metodika, 2010 m. gruodis.

<https://www.ore.edu.pl/nowa-podstawa->

[programowa/WYCHOWANIE%20PRZEDSZKOLNE,%20EDUKACJA%20WCZESNOSZKOLNA/P](https://www.ore.edu.pl/nowa-podstawa-programowa/WYCHOWANIE%20PRZEDSZKOLNE,%20EDUKACJA%20WCZESNOSZKOLNA/P)

RUSŲ KALBA

Pasiekimų sritis: Kalbėjimas, klausymas ir sąveika

Tema: Mokinių klausymosi ir kalbėjimo gebėjimų ugdymas (1–2 kl.)

Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendrosios programos ugdymo turinį sudaro santykinai atskirtos, bet ugdymo procese susijusios kalbinės veiklos sritys: kalbėjimas, klausymas ir sąveika; skaitymas ir teksto suvokimas; rašymas ir teksto kūrimas; kalbos pažinimas; literatūrinis ir kultūrinis ugdymas.

Toks skirstymas yra sąlyginis, nes ugdymo procese visos šios dalys glaudžiai susijusios. Ypač svarbi yra dermė tarp visų pasiekimų sričių, kad mokinių įgūdžiai tobulėtų. Nepakankamas dėmesys kuriai nors sričiai (ar jos ignoravimas) palieka visą kalbinę veiklą menkavertę. Todėl labai svarbu yra kalbėjimo ir klausymo mokyti taip pat nuosekliai ir sistemingai, kaip ir rašymo, skaitymo ar kalbos pažinimo.

Ši sritis apima mokinio pasiekimus ir gebėjimus suprasti kalbėjimo ir klausymosi paskirtį, teikiamas galimybes ir naudą; dalyvauti įvairiose komunikavimo situacijose, kalbėti, atsižvelgiant į tikslą, adresatą; aktyviai klausytis, suprasti informacijos turinį, interpretuoti, daryti išvadas ir vertinti išgirstą informaciją; tinkamai vartoti kalbinės raiškos priemones, laikytis kalbos normų; taikyti kalbėjimo ir klausymosi strategijas.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

A 1. Klausio ir supranta įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoja ir interpretuoja turinio elementus, nagrinėja tekstą kalbinės raiškos aspektu, geba analizuoti ir vertinti kalbinį elgesį.

A 2. Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, tikslingai ir tinkamai komunikuoja, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą.

A 3. Pristato sakininius tekstus, atsižvelgdamas į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.

A 4. Taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas.

Metodiniai patarimai

Умение воспринимать информацию на слух и перерабатывать её (аудировать) – одно из важнейших умений, без владения которым невозможна жизнь человека и обучение. Особенностью аудирования является то, что им человек овладевает с рождения, поэтому осознанное слушание является базовым в обучении говорению, чтению и письму.

Важнейшим средством обеспечения целенаправленности процесса слушания является установка на восприятие. Например, на этапе подготовки к восприятию стихотворения А. С. Пушкина «Зимнее утро» может быть сделана следующая установка: «Слушая, представьте картины, описанные поэтом. Как вы думаете, какое настроение было у поэта, когда он писал это стихотворение?»

Установка на восприятие текста стимулирует деятельность слушающего, помогает осознать ее конечную цель. Внимание слушающего распределяется между смыслом высказывания и его языковой формой. Цели слушания могут быть разными: 1) понять, 2) понять и запомнить, 3) понять

и оценить, 4) понять и сделать. Определив цель восприятия данного текста, учитель должен сформулировать ее в виде установки для учеников, например: «Послушайте высказывание и скажите, согласны ли вы с автором». Отсутствие установки лишает процесс слушания результативности.

Второе условие обучения эффективному слушанию - совершенствование всех компонентов речевого слуха: физического, фонематического, интонационного. Для эффективного развития фонематического восприятия важно, чтобы учащиеся слышали правильную речь, умели сравнивать свою собственную речь с образцовой речью учителя и контролировали своё произношение. Для этого необходима богатая речевая среда. Учитель может создавать такую среду разными средствами, приёмами, например, с помощью чтения вслух, чтения стихотворений и различных рифмованных текстов. Чтение рифмованных текстов позволяет учащимся различать высоту, силу голоса, интонацию, когда они вслушиваются в одни и те же речевые звуки, звукосочетания и слова. Умение различать слова, близкие по звуковому составу, которые встречаются в рифмованных текстах, помогает выделять слоги, их количество в слове, определять ударный слог и проводить анализ гласных и согласных звуков. Модельное чтение вслух учителем должно идти параллельно с упражнениями на выявление, определение учащимися звуков и манипуляцию ими. Для достижения этой цели используются разные стратегии. Наиболее эффективным является использование карточек с изображением предметов. Эти карточки направлены на то, чтобы учащиеся называли звуки, которые встречаются в названиях изображённых предметов, манипулировали этими звуками. Упражнения с карточками позволяют не только разнообразить процесс обучения, но и в игровой, комфортной для учащихся данного возраста форме достигать поставленных целей.

Главная особенность слушания – это степень адекватности понимания услышанного. Для этого нужна последовательная работа с аудиотекстом. Для работы с ним выделяют три этапа.

Первый этап- это предтекстовый, который направлен на преодоление лингвистических трудностей, понимание проблемы текста, развитие навыков прогнозирования. Выделяют следующие виды предтекстовой работы:

- работа с новыми словами и с наиболее сложными грамматическими структурами;
- группировка слов по теме и составление предложений по теме;
- отработка техники чтения, произношение, ударение;
- визуальные представления (иллюстрация, фото, видео);
- акустические импульсы (голоса, звуки, музыка).

Второй этап – текстовый, который включает прослушивание всего текста. На этом этапе используются следующие виды работ:

- ответы на вопросы;
- заполнение таблицы;
- заполнение пропусков в тексте;
- установление правильной последовательности;
- тест;
- озаглавливание абзацев;
- перефразирование.

Третий этап – послетекстовый, который необходим для проверки полноты и точности содержания. На этом этапе можно использовать следующие задания:

- нахождение соответствий между иллюстрациями, картинками, заголовками;
- придумывание продолжения рассказа;
- составление плана;
- придумывание рассказа по аналогии;
- проведение ролевой игры;
- составление диалога по теме текста и т.д.

Для аудирования нужно подбирать или составлять текст, который соответствует задачам урока по тематике, объёму, степени сложности для учащихся. В качестве аудиотекстов могут быть использованы художественные, научно-художественные произведения, а также связные высказывания учителя о языковом явлении (к примеру, о значении, происхождении слова, о способе выполнения задания и т.д.) Желательно использовать и тексты культурологического содержания, например, о русских народных обычаях, об особенностях быта и национального костюма, а также о русских писателях, художниках, музыкантах. Немаловажным фактом является то, что тексты должны представлять разные формы речи (диалогическую, монологическую и диалого-монологическую).

Задания по слушанию могут быть самыми разнообразными. Очень важно соблюдать принцип «от простого к сложному»: определить тему и идею текста, ответить на вопросы по тексту или сформулировать их самостоятельно, высказать свое мнение о прослушанной информации, связать с жизнью и привести собственные примеры.

При составлении вопросов к прослушанному тексту, кроме вопросов на знание, понимание, анализ и синтез, необходимо включать вопросы на рефлексию: Как вы относитесь к данной проблеме?

Аудиотексты дают информацию для обсуждения, что способствует развитию навыков говорения. Обучение говорению предполагает целенаправленную комплексную работу по расширению словарного запаса школьников, воспитанию звуковой культуры речи, овладению грамматическим строем речи, развитию выразительности и связности высказывания, умению участвовать в диалоге или монологе. Для успешного обучения говорению могут быть использованы естественные ситуации из реальной жизни учащихся: дома, в школе, за пределами школы и жизненный опыт учащихся, их родителей и знакомых, любые реальные события, соответствующие осваиваемым темам. Ситуации при обучении говорению играют двоякую роль: во-первых, они отражают или подсказывают общее содержание высказываний собеседника, а во-вторых, определяют условия, в которых протекает коммуникация и ее характер.

При организации учебного процесса следует стремиться к тому, чтобы упражнения и ситуации содержали как можно больше проблемных вопросов, позволяющих учащимся высказывать противоположные точки зрения, спорить и убеждать друг друга; не просто высказывать, но и аргументировать своё мнение, корректно выслушивать другие мнения, сопоставлять их со своей точкой зрения.

При этом следует широко использовать работу в парах или небольших группах, что создаёт условия для активизации речевой деятельности всех учащихся класса, усвоения школьниками культуры общения, навыков употребления формул речевого этикета, умения внимательно и доброжелательно выслушать собеседника и т. д.

Аудирование и говорение взаимосвязаны в учебном процессе: прослушивание может служить основой для говорения, в свою очередь, качество понимания прослушанного материала контролируется обычно путём ответов на вопросы к содержанию прослушанного или путем его пересказа.

Работу по формированию умения понимать услышанный текст и строить на основе его собственное высказывание необходимо начинать с 1-го класса и проводить в системе, усложняя приемы и способы от класса к классу.

Užduotys

В. Драгунский «Друг детства»

- Работа до знакомства с текстом:

А) Рассматривание иллюстрации

Рисунок (<https://peskarlib.ru/ris/dragunskiy/drug-detstva-1.jpg>)

Б) Лексическая работа: астроном, Сингапур, утлый челнок, приспичило, боксерская груша, спятил, картуз.

- Первичное восприятие текста.

Послушай рассказ В. Драгунского «Друг детства» (<https://peskarlib.ru/v-dragunskiy/drug-detstva/>) и постарайся понять, кто и о чём рассказывает.

- Кто рассказывает историю?
- Сколько лет было главному герою рассказа Драгунского «Друг детства» во время событий, описываемых в рассказе?
- Какие профессии нравились главному герою рассказа в этом возрасте?
- Каким видом спорта и почему заинтересовался мальчик после того, как увидел по телевизору спортивные соревнования?
- С какой просьбой главный герой обратился к отцу?
- Как папа отреагировал на эту просьбу и почему?
- Что предложила мальчику мама?
- Как выглядел мишка?
- Что помешало герою рассказа тренировать силу удара на мишке?
- Почему мальчик передумал становиться боксёром?

- Вторичное прослушивание текста и ответы на вопросы.

Послушай рассказ ещё раз и выполни задание.

Прочитай высказывания. Говорится ли об этом в рассказе? Отметь ДА или НЕТ:

	ДА	НЕТ
1. Когда мальчику было шесть – шесть с половиной лет, ему нравились все работы.		
2. Главный герой рассказа отказался от затеи стать путешественником, потому что боялся очень похудеть и растаять в воздухе как дым.		
3. Мальчик обиделся на папу за то, что он купил вместо груши морковь.		
4. Мама купила мальчику для тренировки плюшевого мишку.		
5. У плюшевого медведя были разные глаза.		
6. Мальчик не стал тренировать на мишке силу удара, потому что игрушка была очень мягкая и не годилась для тренировки.		

- Составление устного рассказа.

Расскажи о своей любимой игрушке.

Рассказывай, отвечая на вопросы:

- Какая твоя любимая игрушка?
- Как и когда она появилась у тебя?
- Какая твоя игрушка?
- Как и с кем ты в неё играешь?
- Почему эта игрушка является любимой?

- Выслушивание рассказов и обратная связь

- Подумай, о чём бы ты хотел(а) спросить, что бы ты хотел(а) сказать друзьям, услышав их рассказ о любимой игрушке. Закончи предложения.

Мне понравился

Было интересно

Как я понял(а), тебе

Хочу спросить

В другой раз попробуй

Šaltiniai

- Рисунок (<https://peskarlib.ru/ris/dragunskiy/drug-detstva-1.jpg>)
- Аудиотекст В. Драгунский «Друг детства» (<https://peskarlib.ru/v-dragunskiy/drug-detstva/>)
- Развитие навыков слушания и говорения на уроках русского языка: методическое пособие/сост.: Г.Кожамкулова. К.Шомина. - Астана, 2015 г. http://sc0005.stepnogorsk.aqmoedu.kz/public/files/2019/12/4/041219_214335_razvitie-navykov-slushaniya-i-govoreniya-na-urokah-russkogo-yazyka-301.pdf
- V. Dailidėnienė, D. Jakavonytė-Staškuvienė, N. Kasperavičienė. Lietuvių kalba. Vadovėlis 2 klasei. I dalis. Šviesa, 2017

Tema: Mokinių klausymosi ir kalbėjimo gebėjimų ugdymas (3–4 kl.)

Koncentras / klasė: 3–4 klasės

Ši sritis apima mokinio pasiekimus ir gebėjimus suprasti kalbėjimo ir klausymosi paskirtį, teikiamas galimybes ir naudą; dalyvauti įvairiose komunikavimo situacijose, kalbėti, atsizvelgiant į tikslą, adresatą; aktyviai klausytis, suprasti informacijos turinį, interpretuoti, daryti išvadas ir vertinti išgirstą informaciją; tinkamai vartoti kalbinės raiškos priemones, laikytis kalbos normų; taikyti kalbėjimo ir klausymosi strategijas.

Komunikaciniai gebėjimai ugdomi tuomet, kai mokomasi vartoti kalbą situacijose, susijusiose su realiais bendravimo poreikiais. Pateiktos kalbinės veiklos temos ir situacijos apima dvi kalbos vartojimo sritis: asmeninę ir visuomeninę. Tokiu būdu siekiama užtikrinti tarpdalykinę integraciją ir žodyno plėtojimą.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

A 1. Klauso ir supranta įvairių tekstų turinį ir intenciją, analizuoja ir interpretuoja turinio elementus, nagrinėja tekstą kalbinės raiškos aspektu, geba analizuoti ir vertinti kalbinį elgesį.

A 2. Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, tikslingai ir tinkamai komunikuoja, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą.

A 3. Pristato sakininius tekstus, atsižvelgdamas į žanro reikalavimus, komunikavimo situaciją.

A 4. Taiko klausymosi ir kalbėjimo strategijas.

Metodiniai patarimai

Учебная дискуссия диалогична по самой своей сути – как форма организации обучения, и как способ работы с содержанием учебного материала. Поэтому уже с первых дней учитель учит детей общению, учебному диалогу, выступая первоначально в роли ведущего. Для формирования и развития познавательных интересов в процессе обучения ведущее место принадлежит занимательности. Это стимулирует инициативность учащихся, способствует развитию рефлексивного мышления. Однако необходимо помнить, что применение дискуссии рекомендуется в том случае, когда учащиеся обладают значительной степенью зрелости и самостоятельности в приобретении знаний и формировании проблем, в подборе и четком представлении собственных аргументов, в предметной подготовке к теме дискуссии, т. е. в 3-4 классах. На первых порах (1-2 классы) усилия педагогов сосредоточены на формировании дискуссионных процедур. Учитель помогает выявить различные точки зрения, позиции, способы аргументации, их соотнесение. Взаимодействие в учебной дискуссии строится не просто на поочередных высказываниях, вопросах и ответах, а на обращении учеников друг к другу для углубленного и разностороннего обсуждения самих идей, точек зрения, проблемы.

Учебная дискуссия высокоэффективна для закрепления сведений, творческого осмысления изученного материала и формирования ценностных ориентаций.

Важными являются результаты деятельности младших школьников по взаимодействию в группе: переработка сведений; представление своей точки зрения как позиции, ее аргументация; выбор и взвешивание подходов к решению проблемы; применение подхода как результата осознанного выбора.

Такие занятия решают ряд важнейших задач:

- сопоставление разных точек зрения, поиск истины;
- подготовка к самостоятельной исследовательской работе (в малых группах, индивидуально);
- развитие коммуникативных умений: вести диалог, слушать, соглашаться с мнением партнера, возражать, доказывать свою точку зрения;
- воспитание уважительного отношения к другому мнению, стремление к согласию.

Правила ведения дискуссии:

1. Правило поднятой руки.
2. Не будь агрессивным!
3. Критикуя, предлагать.
4. Слышать и слушать друг друга (не перебивать).

5. Соблюдай регламент (время для высказывания).
6. Критикуй идеи, а не личность (уважительно относись к собеседнику).
7. Не навязывай свое мнение!
8. Сдерживай эмоции!

Užduotys

Kalbinės veiklos tema: šiuolaikinės informacinės ir kompiuterinės technologijos

- Урок- дискуссия «Наше свободное время и компьютер».
- Чем вы любите заниматься в свободное от учебы время? Дети отвечают.
- Кто из Вас любит проводить время за компьютером. Любимые занятия (игры, общение)?
- Ответы детей.
- Как вы думаете, увлечение компьютером – это полезное или вредное увлечение для человека? Обсудив в группах, дети высказывают идеи о том, в чем вред и в чем польза увлечения компьютером.

Учитель предлагает с помощью пиктограмм сделать рисунки «вреда» и «пользы» на листах бумаги и на доске (объяснить значение слова «пиктограммы» можно на примере дорожных знаков). Выслушав все мнения о вреде и пользе, сделав пиктограммы, ведущий подводит итоги.

• Рассказ. Сегодня я расскажу вам о мальчике, с которым произошла удивительная история. В одной обыкновенной семье жил мальчик. Он учился в школе, как все дети, имел друзей, был общительный и жизнерадостный. Его папа и мама радовались, глядя на своего ребенка, и не о чем не беспокоились. Мальчик любил играть и всегда мечтал иметь самые новые и интересные игрушки. Однажды в доме появилась необычная машина, которая очень заинтересовала мальчика, она могла делать удивительные вещи. При помощи нее можно было попасть в удивительные, сказочные миры. Нажал кнопку – и ты оказался внутри любимого мультлика. Снова нажал – и ты уже римский воин, а вокруг тебя поле битвы и ты – герой. И так все по-настоящему, аж дух захватывает. Мальчик был очень удивлен, ничего подобного он раньше не видел. Будто бы ты не в своей комнате сидишь дома, а путешествуешь по фантастическим мирам.

Время шло. Новая машина так увлекла мальчика, что все свободное время он проводил в необыкновенных путешествиях. Они были не настоящие, но постепенно все это стало для него интереснее, чем живая жизнь. Первое время он приходил со школы, делал уроки, потом играл. Услышав, что родители вернулись с работы – бросал игру и бежал им навстречу, рассказывая о своих делах. Родители радовались, видя, как увлечен их сын.

День ото дня мальчик погружался в мир игры все глубже и глубже, словно в бездонный колодец. Вскоре игра так захватила его, что он забыл о друзьях, забыл об уроках, и даже, что самое страшное, забыл, что у мамы день рождения и не поздравил ее. Иногда мама пыталась отвлечь его от игры, но он сердито отмахивался, убегая в свою комнату. Однажды они сильно поссорились из-за того, что мама хотела запретить игру. Он кричал так, как никогда раньше не мог кричать на маму. Она плакала, а папа ударил его. Но мальчик ничего не чувствовал, его голова была заполнена сказочными мирами и он поскорее скрылся в своей комнате.

Странно, с тех пор исчезла та радость, с которой мальчик играл в свою игру. Ему хотелось все новых впечатлений, он играл все дольше и дольше. Однажды он так долго сидел за своей игрушкой, что уснул от усталости прямо на месте.

И ему приснился странный сон. Будто он не человек, а механическое существо с железной головой, руками и ногами на шарнирах, с микросхемами и светодиодами вместо глаз, безжизненным голосом. Но самое страшное – он не мог двигаться, говорить и действовать по своему желанию. Только какое-то ужасное чудовище заставляло двигаться его неживое тело и

угрожающе говорило: «Теперь ты в моей власти, ты не человек, ты такой же, как я, будешь всегда выполнять мою волю...».

Мальчика охватил ужас, он закричал от страха и отчаянья и... проснулся. Открыв глаза, отдышавшись, будто вынырнул из глубокого колодца, он огляделся. На столе стояла любимая игрушка, безмолвно чернел экран. Но мальчику почему-то не хотелось снова начинать игру. Он вдруг вспомнил маму и папу... Потом подумал, что хорошо было бы поиграть с ребятами...

- Учитель предлагает поделиться ребятам своими впечатлениями об услышанной истории.

Работа в группах. Обсуждение и представление своего мнения.

- Предлагается придумать желаемое продолжение этой истории. Выслушиваются варианты ребят.
- Ведущий предлагает детям послушать авторский конец этой истории.

На следующий день мальчик рассказал свой сон маме. Выслушав, она сказала: «Вспомни, раньше у тебя было много разных увлечений, а сейчас ты играешь в одно и то же все время». Мальчик согласился и подумал, что это правда. Он любит лепить из пластилина и все удивляются, как похоже у него получается. По вечерам он любит с мамой и папой быть вместе и разговаривать о том, что произошло за день. А еще ему всегда очень хотелось научиться играть с папой в шахматы. А еще он любит, когда ребята приходят в гости или зовут его играть на улицу. Они долго с мамой вспоминали, что он умеет и любит делать. А потом он подумал: «Конечно, интересно играть в свою новую игру, но только не все свободное время. Ведь надо успеть все остальное, вокруг в жизни так много всего важного и интересного, ничего нельзя пропустить».

- Рефлексия. Обсуждение и выводы.

Kalbinės veiklos tema: sveikata ir kūno dalys

Решение проблемного вопроса.

-«Здоровый нищий богаче больного короля». Почему так говорят?

Игра «Я начинаю – ты договариваешь».

-Здоровье всего ... (дороже).

-Здоровому врач... (не нужен).

-Держи голову в холоде, живот в голоде, а ноги... (в тепле).

А ещё говорят: «Здоровье потеряешь – всё потеряешь»

-Почему мы теряем здоровье?

Обсуждение в группах. Представление идей.

Анализ ситуаций.

- Эрик и Денис пришли из школы домой.

Эрик переоделся, покушал, старательно выполнил домашние задания, помогал маме и вышел на улицу погулять. На спортивной площадке играл с товарищами. Пришёл домой, вытер пыль, сбегал в магазин за продуктами. Вечером посмотрел телевизор, почитал книгу Драгунского, почистил зубы, в 9 часов лёг спать.

Денис пришёл домой, бросил портфель на пол, поел. Прилёг поспать. Потом посмотрел книжку с картинками. Поиграл с собакой. Позвонил всем друзьям, чтобы узнавать домашние задания. Собрался сделать уроки, но по телевизору начался интересный фильм. Фильм закончился поздно, он не успел погулять. Кое-как выполнил письменные задания, а устные задания так и остались невыполненными.

-Кто из мальчиков с большей пользой для здоровья провёл свободное время?

-Почему вы так думаете?

-Как вы понимаете, что такое режим дня?

Обсуждение в группах. Представление выводов.

- У Саши болит голова. Он вечером долго сидел за компьютером. Смотрел телевизор. Не бывал на свежем воздухе. Поздно ложился спать. На следующее утро не пошёл в школу. А что можно изменить, чтобы Саша был здоров?

Обсуждение в группах. Представление выводов.

- У Дианы удалили больной зуб. Она не любит чистить зубы. Иногда чистила, но плохо чистила. Хотя знает, как надо чистить зубы. А вы умеете чистить зубы?

Обсуждение в группах. Представление выводов.

Объяснение смысла пословиц.

Иногда с нами случаются несчастья, которые впоследствии ухудшают наше здоровье. Легко ли найти причины произошедших событий? Не легко, но можно. О чём эти пословицы:

-Дурная голова ногам покоя не даёт.

-Всё хорошо, что хорошо кончается.

-Прежде чем войти, думай о выходе.

Обсуждение в группах. Представление выводов.

Игра «Назови возможные последствия событий»

-Дети купаются в воде во время грозы.

-Илья не выучил правила поведения на улице.

-Камила спешит к автобусу, двери которого закрываются.

-Во дворе ребята предлагают вам новую жвачку.

-На реке тает лёд.

-Эрнест стоит около старшеклассников, которые курят.

Обсуждение в группах. Представление выводов.

Игра «Комплимент». Пусть каждый в группе сделает комплимент себе. Начните со слов: «Я люблю себя, потому что ...» и закончите словами: «И поэтому забочусь о своём здоровье». В конце игры все встают и хором говорят: «Мы любим друг друга и заботимся друг о друге.

Игра «Закончи выражения»

-Думай о последствиях (своих поступков)

-Каждое дело надо начинать («Что? Зачем? Как?»)

-Рано утром (просыпайся),

Себе, людям (улыбайся),

Ты зарядкой (занимайся),

Обливайся, (вытирайся),

Всегда правильно (питайся),

Аккуратно (одевайся),

В школу смело (отправляйся!)

Pasiekimų sritis: Skaitymas ir teksto suvokimas

Tema: Skaitymo ir teksto suvokimo strategijų taikymas (1–2 kl.)

Klasės: 1–2

Kuo geresnė skaitymo technika ir kuo mažiau laiko reikalauja pats skaitymas, tuo daugiau dėmesio galima skirti teksto turiniui suvokti, jam nagrinėti ir interpretuoti. Svarbu vaikams sudaryti sąlygas tekstus skaityti pakartotinai, nes skaitydami pirmą kartą jie dar tik pradeda suvokti žodžių reikšmes ir dažnai tik skaitydami pakartotinai supranta viso kūrinio prasmę. Mokantis suvokti tekstą, labai praverčia skaitymo strategijos. Skaitymo strategijos – tai būdas ar būdų kompleksas, kurį skaitytojas sąmoningai taiko, norėdamas suprasti tekstą. Mokant ir mokantis suprasti skaitomą tekstą, turėtų dominuoti šiuolaikiškos strategijos, skatinančios mokinio mąstymą, kūrybiškumą ir bendradarbiavimą. Skaitymo strategijos yra intelektualiniai įrankiai, kuriais tekstas „atrankinamas“. Kai su skaitymo strategijomis supažindinama aiškiai ir jų mokomasi, vėliau mokiniai gali jas savarankiškai tikslingai taikyti.

Kad tekstą skaityti ir suprasti būtų lengviau, mokiniai 1–2 klasėse mokomi taikyti jų amžiaus grupei priimtinas strategijas: skaitymas dar kartą; atsakinėjimas į klausimus; neaiškių žodžių reikšmės patikslinimas; teksto ir iliustracijų siejimas; pavadinimo aiškinimasis; kitų klausinėjimas; iliustravimas; žodinės ir nežodinės informacijos siejimas.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

B 1. Skaityti ir suvokti įvairių tipų tekstus (verbalinius ir neverbalinius), taikyti įvairias skaitymo strategijas, atsižvelgdamas į skaitymo tikslą.

B 2. Išvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją, informacinę vertę.

B 3. Ieškodamas informacijos, tikslingai ir atsakingai naudojasi įvairiais šaltiniais ir technologijomis, vertina šaltinių patikimumą, rūšiuoja, atsirenka ir vertina informaciją.

Metodiniai patarimai

Работу по формированию умения понимать прочитанный текст необходимо начинать с 1-го класса и проводить в системе, усложняя приемы и способы чтения и обработки информации от класса к классу.

Работа с любым текстом предполагает три этапа: до чтения текста, во время чтения текста, после чтения текста. Для работы с текстом на каждом из этапов читатель выбирает свои стратегии. Этим стратегиям учеников нужно последовательно и систематически учить. Для этого можно использовать карточки, представленные в книге Тобиаса Саума «Skaitymo kompetencijų ugdymo metodika» или памятки (V. Dailidėnienė, D. Jakavonytė-Staškuvienė, N. Kasperavičienė. Lietuvių kalba 2 klasei. Vadovėlis, III dalis).

Учусь понимать текст

1. Читаю текст несколько раз.
2. Рассматриваю картинки и сравниваю их с текстом.
3. Нахожу в тексте ответы на вопросы.

Работа с текстом

1. Кто главные герои этого произведения?
2. Когда происходят события?
3. Где происходят события?
4. Как всё началось?
5. Что было дальше?
6. Как всё закончилось?

Užduotys

Стратегия «Установление связи между словом, предложением, текстом и рисунком».
Эта стратегия широко представлена в учебниках и рабочих тетрадях И. Любинской, И. Захаровой, Р. Якубовой «Весёлая карусель. 1 класс».

Стратегия «Вопросы»

Вначале учитель придумывает вопросы к прочитанным текстам и учит отвечать на них обычно одним полным предложением, используя слова из вопроса и текста. На следующем этапе учитель побуждает детей придумывать свои вопросы к прочитанному предложению или тексту. Чтобы задать вопрос, ученик должен найти в предложении или тексте важную информацию, правильно сформулировать вопрос и сам себя проверить. Уместно на первых порах использовать таблицу-опору с вопросительными словами: КТО? ЧТО? КАК? ГДЕ? КОГДА?

Задания на постановку вопросов можно проводить в виде соревнования, лучшие вопросы записывать на доске. Очень важно с самых ранних этапов формирования умения задавать вопросы заботиться не только об их количестве, но и помнить, что они должны быть корректны, значимы и небанальны.

Пример 1.

(И. Любинская, И. Захарова, Р. Якубова «Весёлая карусель. Книга первая», стр. 44)

Вопросы:

1. Кто у Кире?
2. Что любит Мурка?
3. Что Кира дала Мурке?

Пример 2.

<p>Прочитай.</p> <p>Два шалуна</p> <p>У Тома два котика.</p> <p>Один котик Дымка.</p> <p>Другой котик Тимка.</p> <p>Они шалуны.</p> <p>Дымка сидит под домом.</p> <p>А Тимка сидит за домом.</p> <p>А Тома их ловит.</p>	<p>Найди в тексте ответы на вопросы и раскрась их тем же цветом, что и вопрос.</p>
--	--

Пример 3.

(И. Любинская, И. Захарова, Р. Якубова «Весёлая карусель. Книга первая», стр. 53).

КОТ и КОШКА

У По-ли́-ны кот и ко́ш-ка.

Кот Пу-шо́к и ко́ш-ка Ти́ш-ка.

По-ли́-на на-ли-ла́ ми́с-ку мо-ло-ка́.

Кто сыт и спит? А кто ла-ка́л мо-ло-ко́?

Стратегия «Выдвижение гипотез»

Работа с текстом до или во время чтения на основе антиципации (предвосхищения) предполагает определение смысловой, тематической и эмоциональной направленности текста, выделение героев произведения (по имени автора, по названию, иллюстрации, ключевым словам). Предугадывание детьми содержания произведения до его прочтения повышает активность и способствует большей осознанности в работе с новым художественным произведением.

Пошагово работа с текстом до чтения на таких уроках выглядит следующим образом:

- Дети читают фамилию автора произведения, его название, рассматривают иллюстрацию и высказывают свои предположения о главных героях, теме текста и его содержании.
- Дети читают заранее выписанные учителем на доску ключевые слова и вносят уточнения в предположения о теме произведения, его героях и развитии событий. Учитель может также предложить ученикам составить устный рассказ на основе этих слов, а потом проверить правильность своих предположений.
- Во время чтения ученики пытаются предугадать дальнейшее развитие событий, опираясь на свой личный опыт.
- После чтения дети сверяют свои предположения с текстом произведения.

Пример 4.

В. Драгунский «Заколдованная буква»

Как называется произведение? Это название рассказа или сказки? Как вы думаете, кто будет героем этого произведения?

(Р. Якубова, Т. Атабаева. Детский мир. Книга вторая, стр.21)

Е. Чарушин «Страшный рассказ»

Сегодня мы познакомимся с одним из произведений Е. Чарушина. Зная автора, можем предположить жанр произведения, с которым мы сегодня познакомимся? (Сказка, рассказ?) Прочитайте, как Е. Чарушин назвал свой рассказ. Предположите, о чём будет это произведение. Рассмотрите иллюстрацию к рассказу. Что на ней изображено? Можете предположить, о каком животном пойдёт речь?

Прочитайте слова:

Шура и Петя остались одни;

у самого леса;

ни папы, ни мамы;

темно;

не страшно, не боялся;

кто-то топает;

закрылись с головой;

прижались друг к другу;

пришли (родители);

зажгли;

ёжик

Какие чувства возникают у вас при чтении этих строк?

Кто будет героем произведения? Предположите, как могут разворачиваться события?

Б. Заходер «Кискино горе»

1. Прочитайте только фамилию автора и заголовок стихотворения.

КИСКИНО ГОРЕ

Б. Заходер

Знаете ли вы другие произведения этого автора?

2. Как вы думаете, о чём это произведение? Как Киска переживает горе?

ПЛАЧЕТ, ЖАЛУЕТСЯ, ЖАЛОБНО МЯУКАЕТ, СИДИТ В УГЛУ, ЗАБИЛАСЬ ПОД КРОВАТЬ

3. Прочитайте начало текста.

КИСКИНО ГОРЕ

Б. Заходер

Плачет Киска в коридоре.

У неё

Большое горе.

Догадайтесь, какое горе могло случиться у Киски?

4. Проверьте свою догадку. Прочитайте стихотворение полностью.

КИСКИНО ГОРЕ

Б. Заходер

Плачет Киска в коридоре.

У неё

Большое горе.

Злые люди

Бедной Киске

Не дают

Украсть

Сосиски!

5. Какие чувства вы испытываете после прочтения этого стихотворения?

6. Как автор относится к Кискиному «горю»? Объясните своё мнение.

Пример 5.

Урок: Литовская народная сказка «Заячья губа»

(И. Любинская, И. Захарова, Р. Якубова. Весёлая карусель. Книга вторая, стр.55)

1. Работа с текстом до чтения.

- Прочитайте название произведения и рассмотрите иллюстрацию.

Что мы можем предположить, глядя на иллюстрацию и заголовок сказки? (Предположения детей).

- Подумайте и предположите, почему у зайца рассечена губа? (Предположения детей – подрался, от мороза, от природы, смеялся сильно, стукнулся обо что-то).

- Прочитайте слова из сказки: заяц, плакал, дятел, боюсь, заберись-ка, овцы, испугаются, притаился, выскочил, испугались, смеяться, лопнула.

- Какие предположения можно добавить, используя ключевые слова сказки? (Предположения детей).

- Чтобы проверить наши предположения, начнём читать сказку.

2. Работа с текстом во время чтения.

А) Чтение сказки учителем или хорошо читающим учеником.

- Ребята, кому сказка понравилась?

- О чём мы предположили правильно?

- Так на какой вопрос отвечает сказка?

- Но мы ещё ищем мысли... Как быть? (Перечитать)

Б) Чтение сказки вслух цепочкой и анализ её содержания.

1 абзац: Задайте в парах простые вопросы.

- Кто желает озвучить вопросы? (Ученики задают вопросы и отвечают на них).

2 абзац: Почему плакал заяц? Уточните, сколько жалоб было у зайца.

3 абзац: Какой совет дал дятел? На какую жалобу зайца он даёт совет? Объясните значение выражения «шашть из кустов».

4 абзац: Почему в этой части сказки можно заволноваться?

5 абзац: Представьте себе, как всё это происходило. Кто хочет рассказать, какую мысленную картинку он увидел?

6 абзац: Прочитайте предложение, которое подходит к иллюстрации.

3. Работа с текстом после чтения.

- Как вы думаете, в этой сказке дано научное объяснение такого строения губы зайца или нет?

- А почему такая сказка могла появиться? (Это объясняющая сказка. У разных народов существует много таких сказок. Иногда человек не может объяснить особенности животного, повадки, даже их происхождение. И придумывает разные истории, сказки.)

4. Творческая работа

А)- Давайте попробуем сочинить свою сказку.

- Что мы должны сначала придумать? (Название и тему).

- Отгадайте загадку и узнайте, о ком мы будем сочинять сказку.

Сердитый недотрога

Живет в глуши лесной,

Иголок очень много,

А нитки - ни одной.

- Кто это? (ёжик)

-Какая особенность у ёжика? (колючки)

-Как можно назвать сказку? (Почему у ёжика иголки?)

Б) Работа в группах.

Пример 5.

Урок: Г.Цыферов. «Что у нас во дворе?»

(Р. Якубова, Т. Атабаева. Детский мир. Книга вторая, стр.6 - 7)

Сегодня мы познакомимся с рассказом Г.Цыферова «Что у нас во дворе?».

-Как вы думаете, о чём этот рассказ?

-Чтобы узнать оправдались ваши предположения или нет, нам необходимо прочитать этот рассказ и выполнить ряд заданий. Работать вы будете в группах.

1.Работа с текстом до чтения.

А) Прочитайте название рассказа. Рассмотрите иллюстрацию.

Где происходят события?

По названию и иллюстрации предположите, о чём будет рассказ? (Предположения детей).

Чтобы узнать оправдались ваши предположения или нет, нам необходимо прочитать этот рассказ и выполнить ряд заданий. Работать вы будете в группах (класс делится на 6 групп – по количеству частей в рассказе). Давайте вспомним правила работы в группе.

Б) Словарная работа: мачта, корабельные снасти.

2. Работа с текстом во время чтения.

Каждая группа получает задание и лист бумаги.

Задание:

- Прочитайте __ часть рассказа.
- Обсудите друг с другом и определите, о чём говорится в этой части текста.
- 3. Подумайте, какое слово пропущено в начале текста, и напишите его фломастером на рабочем листе.
- Нарисуйте рисунок к прочитанной части рассказа.
- Выберите представителя своей группы, который будет пересказывать текст.
- Работа с текстом после чтения.

Представители групп вывешивают рисунки на диску и пересказывают свою часть рассказа.

После пересказа каждой части учитель задаёт вопросы всему классу:

1 часть – дом	Что первым описал во дворе Г. Цыферов? Почему? С какого места видел свой дом рассказчик? Почему вы так думаете? С чем сравнивает дом? (с кораблем).
---------------	---

	<p>Что напомнило о сходстве дома и корабля?</p> <p>Где видел автор такой корабль? (на картинке)</p>
2 часть - дерево	<p>Какое дерево растёт во дворе?</p> <p>Когда тополь смеётся, а когда – плачет?</p> <p>Что значит «тополиная зима»?</p>
3 часть - качели	<p>Кто герои этой главы? (Дети и дедушка.)</p> <p>Кем был дедушка, с которым познакомились ребята?</p> <p>Какое открытие он помог сделать детям?</p> <p>Что после этого стал видеть мальчик, качаясь на качелях с закрытыми глазами?</p> <p>В первых двух главах можно ли определить, сколько лет рассказчику? А в третьей?</p>
4 часть - фонари	<p>Сколько фонарей во дворе?</p> <p>Почему один фонарь похож на жирафа? Что общего между этим фонарём и жирафом?</p> <p>На что похож второй фонарь?</p>
5 часть - клумба	<p>С чем рассказчик сравнивает цветы?</p> <p>Почему автору стало жаль бабочку с зелёными ножками?</p> <p>Почему обида потом прошла?</p>
6 часть - месяц	<p>Какие новые герои появились в этой главе?</p> <p>В чем особенность главы? (есть диалог)</p>

- Работа с текстом после чтения.

А) Понравился ли вам рассказ Г. Цыферова? Чем?

Оправдались ли ваши предположения относительно того, о чём будет рассказ?

Б) Посмотрите на доску. У нас получился план рассказа. И не просто план, а план из рисунков. Рисунки помогут вспомнить содержание каждой части. Конечно, вспомнить все слова бывает трудно. У вас при пересказе получится рассказ, изложенный своими словами. Чтобы более точно передать содержание рассказа, достаточно добавить к нашим рисункам другие слова-рисунки. Какие рисунки вы дорисовали бы к плану?

(Например, к 1-й части – кораблик на волнах; ко 2-й части – с одной стороны – улыбающееся лицо, с другой – плачущее (капли дождя, слёзы); к 3-й части – справа от качелей лицо старика с закрытыми глазами и в облачке – кораблик на волнах с множеством мачт; к 4-й части – к маленькому фонарю – в сундучке золотая рыбка; к 5-й части – на клумбе цветы-бабочки; к 6-й части – слева от домика солнышко, а справа – улыбающийся месяц с рожками).

В) Рассмотрите рисунок ребёнка. Чем похожи рассказ Г. Цыферова и этот рисунок? А чем отличаются?

http://vklass88.blogspot.com/p/blog-page_62.html

Г) Нахождение главной мысли рассказа.

Чей двор описан в этом рассказе?

Понравился ли вам двор, который описал автор? Чем? От чего зависит, какой будет двор: уютный и чистый или грязный и неухоженный? (от людей)

Прочитайте пословицу: «Всякий двор хозяином держится».

Как вы понимаете эту пословицу?

А теперь давайте попробуем определить, что хотел сказать нам автор, определим главную мысль «между строк».

Работа на карточках.

Задание в паре: Подчеркните предложение, которое раскрывает главную мысль рассказа.

КАРТОЧКА №1.

Двор – это часть твоей маленькой родины, нужно каждому беречь и любить все, что тебя окружает; заботиться о том, чтобы двор стал уютнее, чище, красивее.

Во дворе много взрослых и старших ребят, они позаботятся о чистоте и уюте.

КАРТОЧКА №2.

Как интересно играть во дворе! Во дворе нужно не только играть. Хоть мы дети, но и нам нужно помогать взрослым, чтобы в нашем дворе было интересно и весело играть с друзьями.

- Творческая работа.

Подготовьте рассказ в картинках о своём дворе.

Šaltiniai

Tobias Saum. Skaitymo kompetencijų ugdymo metodika. 2010

(<https://medeikiai.birzai.lm.lt/wp-content/uploads/2016/08/Skaitymo-kompetencij%C5%B3-ugdymo-metodika.pdf>)

V. Dailidėnienė, D. Jakavonytė-Staškuvienė, N. Kasperavičienė. Lietuvių kalba 2 klasei. Vadovėlis, III dalis. - Šviesa, 2017

Pasiekimų sritis: Skaitymas ir teksto suvokimas

Tema: Skaitymo ir teksto suvokimo strategijų taikymas (3–4 kl.)

Koncentras / klasė: 3–4 klasės

Kuo geresnė skaitymo technika ir kuo mažiau laiko reikalauja pats skaitymas, tuo daugiau dėmesio galima skirti teksto turiniui suvokti, jam nagrinėti ir interpretuoti. Mokantis suvokti tekstą, labai praverčia skaitymo strategijos. Skaitymo strategijos – tai būdas ar būdų kompleksas, kurį skaitytojas sąmoningai taiko, norėdamas suprasti tekstą. Mokant ir mokantis suprasti skaitomą tekstą, turėtų dominuoti šiuolaikiškos strategijos, skatinančios mokinio mąstymą, kūrybiškumą ir bendradarbiavimą.

Pagal nurodymus mokiniai taiko skaitymo strategijas, derindami jas su skaitymo tikslu. Randa tekste tiesiogiai pateiktą informaciją, grupuoja ją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Sieja ir palygina skirtingos raiškos informacijos fragmentus. Aptaria veikėjus, jų poelgius, mokosi juos vertinti. Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją, atpažįsta netiesiogiai pasakytas mintis ir jas paaiškina, kai yra suteikiama pagalba. Suformuluoja teksto temą ir aiškiai nusakytą pagrindinę mintį.

Pasiekimai

Pagal nurodymus taiko skaitymo strategijas, derindamas jas su skaitymo tikslu.

(Naujos strategijos: hipotezių kūrimas (apie ką gali būti tekstas); nuolatinis apmąstymas, ar suprantu prasmę; reikšmingų žodžių, minčių radimas arba žymėjimas.)

Sieja tinkamą informaciją, perskaitytą tekste, su iliustracija, aptaria jų panašumus ir skirtumus.

Ižvelgia ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste priežasties ir pasekmės ryšius.

Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: formuluoja teksto temą, pagrindinę mintį ir nusako teksto tikslą. Tekste esančią informaciją susieja ir lygina su žiniomis iš kitų šaltinių. Išsako ir pagrindžia savo nuomonę apie tekstą ar jo elementus, remdamasis konkrečia asmenine patirtimi. Lygina tekstą su kitais tekstais. Skiria grožinius ir negrožinius tekstus.

Tekste esančią informaciją geba susieti su žiniomis iš kitų šaltinių ir konkrečia asmenine patirtimi, išsako savo nuomonę.

Sudaromos sąlygos eksperimentuoti teksto kalba: praleisti, keisti žodžius, papildyti tekstą savais žodžiais, pratęsti pasakojimą.

Metodiniai patarimai

Стратегии чтения - это комбинации приемов, которые используют учащиеся для восприятия графически оформленной текстовой информации и ее переработки в соответствии с коммуникативно-познавательной задачей. Технология смыслового чтения включает в себя 3 этапа работы с текстом:

1 этап. Работа с текстом до чтения.

2 этап. Работа с текстом во время чтения.

3 этап. Работа с текстом после чтения.

Работа с текстом до чтения.

- Антиципация (предвосхищение, предугадывание предстоящего чтения). Определение смысловой, тематической, эмоциональной направленности текста, выделение его героев по названию произведения, имени автора, ключевым словам, предшествующей тексту иллюстрации с опорой на читательский опыт.
- Постановка целей урока с учетом общей (учебной, мотивационной, эмоциональной, психологической) готовности учащихся к работе.

Цель: развитие важнейшего читательского умения, антиципация, то есть умение предполагать, прогнозировать содержание текста по заглавию, фамилии автора, иллюстрации.

Главная задача - вызвать у ребёнка желание, мотивацию прочитать книгу. Предтекстовые ориентировочные стратегии нацелены на постановку чтения и, следовательно, на выбор вида чтения, актуализацию предшествующих знаний и опыта, понятий и словаря текста, а также на создание мотивации к чтению. («Мозговой штурм», «Прогноз по обложке», «Ориентиры предвосхищения», «Предваряющие вопросы», «Лови ошибку» и др.)

Работа с текстом во время чтения.

- Первичное чтение текста. Самостоятельное чтение в классе или чтение-слушание, или комбинированное чтение (на выбор учителя) в соответствии с особенностями текста, возрастными и индивидуальными возможностями учащихся. Выявление первичного восприятия (с помощью беседы, фиксации первичных впечатлений, смежных видов искусств – на выбор учителя).

- Перечитывание текста. Медленное «вдумчивое» повторное чтение (всего текста или его отдельных фрагментов). Анализ текста. Постановка уточняющего вопроса к каждой смысловой части.
- Беседа по содержанию текста. Обобщение прочитанного. Выявление скрытого смысла произведения, если таковой имеется. Постановка к тексту обобщающих вопросов, как учителем, так и детьми. Обращение (в случае необходимости) к отдельным фрагментам текста.

Цель: понимание текста и создание его читательской интерпретации (истолкования, оценки).
 Главная задача – обеспечить полноценное восприятие текста всеми доступными средствами.
 К стратегиям текстовой деятельности относятся: «Чтение вслух», «Чтение с остановками», «Чтение в кружок (попеременное чтение)», «Чтение с вопросником» и др.

Работа с текстом после чтения.

- Концептуальная (смысловая) беседа по тексту. Коллективное обсуждение прочитанного, дискуссия. Соотнесение читательских интерпретаций (истолкований, оценок) произведения с авторской позицией. Выявление и формулирование основной идеи текста или совокупности его главных смыслов.
- Работа с заглавием, иллюстрациями. Обсуждение смысла заглавия. Обращение учащихся к готовым иллюстрациям. Соотнесение видения художника с читательским представлением.
- Творческие задания, опирающиеся на какую-либо сферу читательской деятельности учащихся (эмоции, воображение, осмысление содержания, художественной

Цель: корректировка читательской интерпретации в соответствии с авторским замыслом.

Главная задача педагога: обеспечить углубление восприятия и понимания текста.

Стратегии послетекстовой деятельности: «Отношения между вопросом и ответом», «Тайм-аут», «Проверочный лист», «Вопросы после текста» и др.

Užduotys

Kūrinio pagal veiksmo nuoseklumą analizavimas.

Vaizduojamo pasaulio elementų aptarimas: veikėjas, laikas, vieta, įvykis.

Pagrindinių ir antraeilių kūrinio veikėjų nurodymas.

Temos ir pagrindinės teksto minties nusakymas.

Užduotis: Работа с текстом К. Паустовский «Заячьи лапы»

I etapas: Развитие умения прогнозировать содержание текста. Выработать мотивацию к прочтению текста. (strategija „hipotezių kūrimas“)

Стратегия «Мозговой штурм»

Задание: Ответьте на вопрос перед чтением текста.

-Что вы знаете о К.Г. Паустовском?

Стратегия «Прогноз по обложке» (работа с невербальным текстом)

Задание: Рассмотрите обложку и ответьте на вопросы.

- Что происходит на картине?
- Как вы думаете, о чем будет рассказ?
- Кто может быть главным героем?
- Какое событие в рассказе может быть описано.

	Тема рассказа	Главный герой	Основное событие
Перед прочтением текста			
После прочтения текста			

II этап: Обеспечение полноценного восприятия текста. (strategija nuolatinis apmąstymas, ar suprantu prasme;)

Стратегия «Чтение с остановками».

Чтение рассказа от начала до слов ...под засаленной курткой.

- Почему лапы зайца пожженные? - Кого называют ветеринаром?
- Почему ветеринар прогнал Ваню?
- Какие чувства испытывал Ваня. – Как вел себя заяц?
- Что означает слово оголец?
- Расскажите продолжение рассказа. Что будет дальше, как вы думаете? (Ответы детей)

Чтение рассказа до слов ...под маленький кратер.

- Что такое маленький кратер?
- Кого встретил мальчик у ветеринара? - Что рассказал ей Ваня?
- Что она посоветовала ему? Как вы думаете, зачем? Какие слова употребляла в своей речи Анисья? Какие это слова? Как Ваня дошел до своего дома?
- Какие чувства испытывал Ваня, когда нес зайца домой?
- Куда и зачем пошли дед и Ваня?
- Как вы думаете, поможет ли им Карл Петрович?

Чтение рассказа до конца.

- Как бы вы назвали этот рассказ?
- Какое стихийное бедствие послужило началом этой истории?
- Кто участвовал в спасении зайца? Зачем? - Каким вы представляете зайца?
- Назовите положительных и отрицательных героев.

- Как заяц спас деда?
- Как бы вы поступили, если бы к вам попал этот заяц?
- Какая основная мысль этого рассказа?

Вывод: Добро, которое мы делаем другим, может послужить и нам.

III этап: Корректировка читательской интерпретации в соответствии с авторским смыслом. Обеспечение углубленного восприятия и понимания текста.

Словарная работа:

Задание: Вы познакомились с произведением Константина Паустовского «Заячьи лапы». Какие слова были непонятны, вызвали затруднения – составьте свой список.

Задание: Соедините слово с его значением:

Оголец	Углубление в вершине вулкана, похожее на воронку
Онучи	Знахарь, лечащий лошадей
Суховой	Говорить невнятно, пришепётывая (беззубым ртом)
Пенсне	Озорной мальчишка
Кратер	Ветер разрушительной силы
Шамкать	Обмотки, портянки
Коновал	Очки без дужек, укрепленные на переносице
Ураган	Сухой горячий ветер
Лапти	Плетеная обувь из лыка или бересты

Действующие лица:

Задание: Найдите слова и выражения о главном герое и слова, с помощью которых автор показывает, что заяц болен, ему плохо. (Предложения отмечаются стикерами цветными в учебнике и выписываются в схему.)

1. Ваня принес маленького теплого зайца.
2. Заяц плакал и часто моргал красными от слез глазами.
3. Это заяц особенный: его дед прислал, велел лечить.
4. Лапы у него пожженные.
5. Заяц тихо дрожал под засаленной курткой.
6. Пожженный он, дедушкин заяц.

7. На лесном пожаре лапы себе пожег, бегать не может. Вот-вот, гляди, умрет.

8. Заяц стонал.

9. Заяц посмотрел на листья, уткнулся в них головой и затих.

10. Заяц молчал.

11. Заяц повел рваным ухом и закрыл глаза.

Задание: Составьте общий список действующих лиц рассказа.

Распределите действующих лиц в три столбика по отношению к зайцу. Аргументируйте свой выбор.

действующее лицо	отношение к зайцу			аргументы
	положительное	отрицательное	равнодушие	

Стратегия «Составление плана». Ученики проводят смысловую группировку текста, выделяют опорные пункты, расчлениют текст на смысловые части и озаглавливают каждую часть.

Задание: Распределите план по порядку.

1. Надежда на спасение.
2. Встреча Вани с ветеринаром.
3. Ваня и заяц по дороге домой.
4. Совет бабки Анисьи.
5. Дедова вина.
6. Благодарность зайцу.

Осмысление прочитанного. Выборочное чтение. Работа в группах.

Задания:

1 группа.

Прочитайте отрывок рассказа о встрече Вани с ветеринаром в лицах (чтение 1 части)

- Что вы чувствуете после прочитанного? Почему?

2 группа.

- Кто помог добрым словом? (бабка Анисья)

- Какой ответ она дала? Прочитайте об этом.

3 группа

- Какое решение принимает Ваня?

Прочитайте о том, как Ваня бежит с больным зайцем и передайте свои чувства при чтении.

4 группа

- Как Ваня и дед нашли доктора, кто им помог? (Аптекарь)

- Прочитайте и обсудите диалог аптекаря с дедом.

5 группа

- Кто вылечил зайца? (Доктор Карл Петрович)

Найдите в рассказе разговор деда с Карлом Петровичем, прочитайте его.

Обобщение и систематизация знаний

Задание: Выберите какова тема рассказа? Обоснуйте свой ответ.

+/ -	Тема рассказа	Обоснование выбора
	Это рассказ о зайце.	
	Это рассказ о страшной беде: лесном пожаре.	
	Это рассказ о людской доброте и отзывчивости.	

- Зачем же Паустовский рассказывает нам эту историю о зайце?
- Объясните смысл пословицы «Доброму человеку и чужая болезнь к сердцу» и слов Жана Лафонтена «Добро, которое мы делаем другим, добром же служит нам самим.»
- Могут ли они быть подтверждением основной мысли рассказа?
- Какова его главная мысль?

Pasiekimų sritis: Rašymas ir teksto kūrimas

Tema: Teksto kūrimą tobulinančių pratimų rūšys (1-2 kl.)

Klasės: 1–2

Ugdant rašytinę kalbą, svarbu išmokyti mokinius gana sklandžiai ir taisyklingai reikšti mintis raštu, kad jie išmoktų parašyti svarbiausią informaciją apie save, gebėtų parašyti žinutę, trumpą laišką, galėtų tam tikrais užrašais papildyti savo piešinius, mokėtų raštu atsakyti į nesudėtingus (dažniausiai uždarus) klausimus. Įvairūs pratimai padeda mokiniams pasiruošti sudėtingesnei veiklai – rašyti ir kurti tekstus. Svarbiausia, kad raštu kuriami tekstai būtų prasmingi ir susiję su vaiko poreikiais.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.

C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.

C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, rišlumo aspektais ir kt.).

Metodiniai patarimai

В 1 – 2 классах на уроках родного языка ученики приобретают первоначальный опыт письменного связного изложения собственных мыслей, т.е. опыт работы над сочинением. Первые сочинения невелики по объёму, основным источником для них является личный жизненный опыт, прочитанный текст или иллюстративный материал.

В процессе подготовки необходимо выработать у учеников умения, которые необходимы при написании сочинения:

- строить простое предложение: правильно располагать в нём слова, видеть границы предложений;
- излагать свои мысли по готовому плану, составленному в форме вопросов;
- коллективно составлять и под руководством учителя писать небольшие рассказы;
- находить для выражения своих мыслей наиболее точные и выразительные слова.

Чтобы дети овладели этими умениями, требуется система упражнений, основанная на принципе их постепенного усложнения. Поэтому письменному сочинению предшествуют различные обучающие устные и письменные упражнения:

- ответы на вопросы. Вопросы должны быть сформулированы так, чтобы, отвечая на них, ребёнок учился строить развёрнутые связные высказывания;
- составление предложений по сюжетным картинкам;
- восстановление деформированного предложения;
- составление предложений, объединённых общей темой;
- восстановление деформированного текста;
- составление рассказов по аналогии с прочитанным и др.

МЕТОДИКА РАБОТЫ НАД РАССКАЗОМ ПО КАРТИНКЕ

Рассказ по картинке — это изложение своих мыслей, чувств по иллюстрации, рисунку в книге.

Данный вид работы не только развивает устную и письменную речь ребёнка, но и формирует его умение вникать в смысл и содержание картинки и контролировать, чтобы вымысел не противоречил действительности, а также обогащает словарный запас школьника.

При работе над сочинением по картинке можно соблюдать определённый порядок действий.

Создание эмоционального настроения на занятие. Рассмотрение картинки, серии картинок. Восстановление порядка расположения рисунков, если это серия сюжетных картинок и нарушена их последовательность. Вопросы по содержанию картинки, выявлению темы и основной мысли, настроению и чувствам, связанным с восприятием рисунка. Обсуждение вариантов заголовка и выбор наиболее удачного. Составление плана будущего сочинения. При работе над серией сюжетных картинок составить план — значит, озаглавить каждый рисунок. Лексическая работа: подбор синонимов, сравнений, образных выражений, определение точного значения слов и т. п. Устный рассказ по плану, используя опорные слова и словосочетания. Самостоятельное написание сочинения. Если у ребёнка во время работы возникнут вопросы по написанию каких-либо слов или постановке знаков препинания, не требуйте вспомнить правило, скажите правильный ответ, не отвлекайте его от творческого процесса. Важно, чтобы ребёнок не испытывал страха перед исправлениями, поэтому покажите, как надо аккуратно зачеркнуть ошибочно написанное слово или букву. Проверка своего сочинения.

Užduotys

• Подбор предложений к рисункам.

Задание 1.

 *Подбери предложения к рисункам и обозначь их такой же цифрой.

4. Ау, гном!			2. Гном играл.
1. Гном гулял.			3. Грохнул гром.

Р. Якубова, И. Любинска, И. Захарова. Рабочая тетрадь 2 «Весёлая карусель», с. 19.

Задание 2.

Подбери предложения к картинкам и обозначь их такой же цифрой.

___ Вдруг они увидели ёжика.

___ Дети пошли в лес за грибами.

___ Дети посадили ёжика в корзинку и принесли домой.

(Развивающая игра-лото «Читаем истории в картинках», 2019, Весна-дизайн)

• Восстановление деформированного текста.

Задание 3.

Прочитайте предложения (предложения напечатаны на отдельных полосках).

У Кати жил скворец.

Но кошку скворец называл «шошка».

Катя смеялась.

Он научился говорить.

Говорящий скворец.

- Составьте из предложений рассказ. Что для этого нужно сделать?
 - Почему нельзя составить рассказ, расположив предложения в любом порядке?
 - Среди предложений есть заголовок. Кто догадался, как будет называться текст? Почему вы так думаете?
 - Как будем устанавливать порядок предложений?
 - Как проверить, правильно ли мы определили порядок предложений?
- (Г. С. Щёголева. Моя письменная речь: учебная тетрадь. 1 класс. 2008)

Задание 4.

Прочитайте части текста.

Ну и домик облюбывал себе ёжик!

Как Алеша ёжика искал.

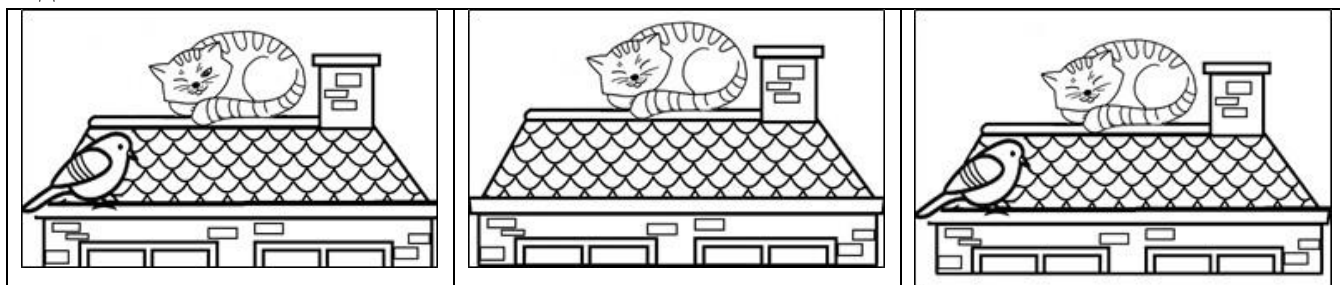
У Алеши был ежик. Он жил в комнате.

Встал однажды утром Алеша и не нашел ежа. Пропал ёжик. Стал Алёша надевать сапог и уколол ногу. Встряхнул он сапог, а из сапога ёж вывалился.

Расположите части текста так, чтобы получился рассказ.

- Составление рассказа по серии картинок.

Задание 5.

- Рассматривание картинок.
- Определение последовательности картинок.
- Свободные рассказы по картинкам.
- Коллективная запись предложений.
- Озаглавливание текста.

- Записка, СМС – сообщение.

Задание 6.

Рабочий лист

1. Найди лишний текст: обведи его.

1. Сидит дед во сто шуб одет.

Кто его раздевает, тот слёзы проливает

2. Красный нос в землю врос, а зелёный хвост снаружи

3. Мама!

Я во дворе с ребятами. Приду в 5 часов.

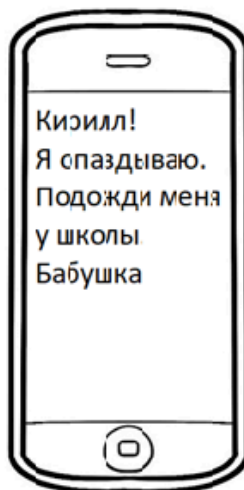
Саша

2. Прочитай записки. Спроектируй, с какой целью их написали.

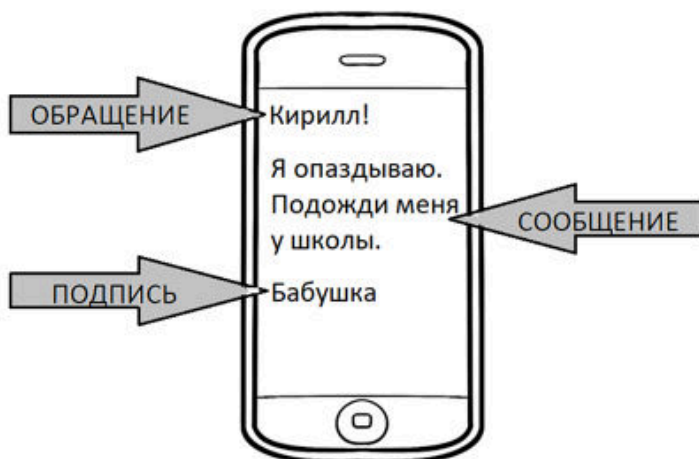
Сынёк!
Скоро приду.
Завтрак на столе.
Мама

Ира!
Приходи ко мне в гости. Мне купили новую компьютерную игру.
Сергей

Юра!
Дай, пожалуйста, мне домик твой альбом с марками. Хочу показать брату.
Антон

3. Рассмотрю схему. Сколько частей в записке?

Выдели в каждой записке (задание №2) обращение красным цветом, сообщение – зелёным, а подпись – синим.

4. Составь записку: пронумеруй карточки с фразами в нужной последовательности.

1. Хочешь поиграть в футбол? Приходи на стадион.

2. Андрей

3. Доминик!

Напиши свою записку или набери в телефоне СМС- сообщение с просьбой о чём-то, с предложением чего-либо, с приглашением в гости.

Текст – описание.

Задание 7.

Рабочий лист

1. Прочитай текст.

Мышки

Собрались мышки у своей норки, старые и малые.

Глазки у них чёрненькие. Лапки у них маленькие. Остренькие зубки. Серенькие шубки. Ушки кверху торчат. Хвостика по земле волочатся.

К. Ушинский

2. Опиши мышек: выпиши из текста подходящие слова.

Глазки у мышек (какие?) _____

Лапки у мышек (какие?) _____

Зубки у мышек (какие?) _____

Ушки у мышек (какие?) _____

Шубки у мышек (какие?) _____

3. Допиши предложения.

Мышки собрались у _____.

Хвостица по земле _____.

4. Подготовься писать сочинение.

Подумай, о каком животном ты
будешь писать.

.....

Где живёт это животное?

.....

Как выглядит животное?

Голова.....

Какие у него глаза, зубы, уши?
Длинный или короткий хвост?

Мордочка.....

Какого цвета шерстка?

Глазки

Ушки

Нос.....

Усики.....

Лапки.....

Шерсть.....

Чем питается?

.....

Что любит делать?

.....

- **Приглашение, редактирование приглашения.**

Задание 8: урок – исследование «Приглашение»

1. Прочитайте тексты. Что это такое?

Дорогая Лиза!

Приглашаю тебя завтра, 20 марта, в 12 часов ко мне домой на день рождения. Буду рада тебя видеть!

Твоя подруга Агне.

Мой адрес: ул. Берёзовая, д. 3, кв. 11.

Максим!

Приглашаю тебя 5 июня (в субботу) в 16 часов на праздник окончания 1 класса в детский центр «Апельсин».

Жду тебя!

Никита.

Приходилось ли вам получать приглашение на день рождения или какой-то другой праздник? Для чего и как пишут приглашение? Работа в группах: внимательно изучите приглашения и заполните таблицу. Сделайте вывод, из каких частей состоит приглашение.

1 приглашение:

Дорогой Саша!

Приглашаю тебя на празднование моего дня рождения, которое состоится 3 марта (в субботу) в 12 часов в парке развлечений «Джунгли» (улица Берёзовая, 7).

Будет весело и интересно! Оденься так, чтобы было удобно бегать и играть.

Максим

Телефон моей мамы xxxxxxxxxx

2 приглашение

Любимые бабушка и дедушка!

Приглашаю вас на праздничный концерт, который состоится 28 декабря (в пятницу) в 17 часов в актовом зале моей музыкальной школы (улица Мирная, 29).

Очень жду вас!

Маша

Заполните таблицу:

	1 приглашение	2 приглашение	Части приглашения
Кому адресовано приглашение?			Обращение
На какое мероприятие приглашают?			Сообщение: ЧТО?
Когда состоится мероприятие?			КОГДА? ГДЕ?

Где состоится мероприятие?			Подпись
Кто написал приглашение?			

Вывод.

Приглашение состоит из

- Прочитайте приглашение. Что забыл указать в приглашении Буратино?

<p>Дорогая Мальвина!</p> <p>Очень жду тебя на праздник! Будет много смеха, сказок и веселья для всех, вкусный торт и приключенья, песни, танцы, угощенье.</p> <p>Твой друг Буратино</p>

Перепишите приглашение так, чтобы стало понятно, где и когда состоится праздник.

- Творческая работа.

Напишите приглашение своим родителям или друзьям на праздник весны. Красочно его оформите.

Atvirieji skaitmeniniai rusų kalbos mokymo(si) ištekliai

R. Jakubova, I. Liubinska, I. Zacharova. Vesiolaja karusel. Pratybų sąsiuviniai 1 klasei NMPP testai. 2 klasė. Rašymas, 1 dalis – teksto kūrimas

https://www.nec.lt/failai/8052_Rasymas_NMPP2019_2kl_RU.pdf<https://www.nec.lt/573/>

https://www.nec.lt/failai/7607_Rasymas_ST2018_2kl_RU.pdf

https://www.nec.lt/failai/7052_Rasymas_ST2017_2kl_RU.pdf

https://www.nec.lt/failai/6583_Rasymas_DT2016_2kl_2sas_RU.pdf

Щёголева Г. С. Система обучения связной письменной речи в начальной школе/Первый класс, 2014

(<https://1class.press/seria/shegoleva/#sistemaobucheniya-svyaznoipismennoirech>)

Щёголева Г. С. Моя письменная речь. Учебная тетрадь. 1 класс/Специальная Литература, 2008

Щёголева Г. С. Моя письменная речь. Учебная тетрадь. 2 класс/Специальная Литература, 2019

Воробьева В.И., Тивикова С.К. Сочинения по картинам в начальных классах/Издательство АСТ, 2002.

Pasiekimų sritis: Rašymas ir teksto kūrimas

Tema: Paveikslo aprašymas pagal planą (3–4 kl.)

Klasės: 3–4

Pasiekimai

Atsižvelgdamas į temą ir užduotį (tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją), žodžiu ir raštu kuria pagal planą tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, rūšių ir žanrų reikalavimus.

Siekdamas aiškumo, sieja sakinius pastraipoje, nuosekliai plėtoja mintį. Laikosi teksto struktūros

logikos. Vartoja trumpą įvadą ir pabaigą. Sieja vieną sakinį su kitu pagal prasmę, pasirinkdamas

tinkamus sieti žodžius. Nepagrįstai nekartoja tų pačių žodžių. Taiko teksto kūrimo, rašymo strategijas.

Tobulina kuriamą tekstą pagal iš anksto susitartus kriterijus.

Обучение написанию сочинения по картине В.М. Васнецова «Иван Царевич на Сером волке» 4 класс, с использованием памятки-подсказки.

(Используемая литература: Л.Л. Страхова «Сочинение по картине для младших школьников»)

Памятка- подсказка:

- Перед тем как начать писать сочинение по картине, внимательно рассмотри её, прочитай статью об её авторе.
- Постарайся понять настроение, которое передал художник.
- Прислушайтесь к себе: какие чувства вызывает у вас картина?
- Определите тему и основную мысль вашего сочинения. Озаглавьте его. Составьте план.
- Соберите материал по картине.
- Помните, главное – передать своё отношение к картине, найти слова: яркие, эмоциональные, помогающие зрительно представить то, что изобразил художник.
- Избегайте ненужных повторов, используйте синонимы, например: художник, автор картины, живописец; изобразил, показал, передал; картина, произведение живописи.

I. Подготовительная работа:

1. Знакомство с художником. Сюжеты русских народных сказок привлекали многих художников, но особенно много внимания уделял им в своём творчестве Виктор Михайлович Васнецов. По мотивам русских народных сказок и былин В.М.Васнецов создаёт такие картины, как «Алёнушка», «Ковёр-самолёт», «Богатыри», «Витязь на распутье», «Три царевны подземного царства», «Иван-царевич на Сером Волке».
2. Рассмотрите внимательно картину, определите её тему и жанр.

Картина написана по сюжету русской народной сказки. О чем она?

Сказка — «Иван-царевич и серый волк»

Картина — «Иван-царевич на Сером Волке»

Чем отличаются названия сказки и картины? Почему слова «Серый Волк» в названии картины написаны с заглавных букв? Каково отношение художника к этому персонажу? Почему в названии картины использован не союз *и*, как бы объединяющий героев, а предлог *на*? (Серый Волк для художника не менее важный герой, чем Иван-царевич. Предлог указывает на то, что в картине отражён только один эпизод сказки.)

3. Назовите признаки предметов, изображённых на картине (цвет, размер, форма, объём). Какие детали картины помогают нам понять, что герои находятся не в реальном, а в волшебном лесу?

- Опишите предметы, которые вы видите на переднем плане, в центре картины, слева, справа, на заднем плане. Какую цветовую гамму использовал Васнецов? Почему? Сравните центр картины и фон. Как художник передаёт контраст между ними?
- Опишите ситуацию, изображённую на картине. Какой эпизод из сказки запечатлел художник на картине? Учащиеся получают листочки с отрывками из сказки. Детям предлагается из фрагментов выбрать один, наиболее соответствующий картине. Затем нужный отрывок зачитывается и идёт соответствующий анализ.
- Опишите героев картины: внешний вид, позу, состояние и т.д.
- Выразите своё отношение к герою, к картине.
- Опишите чувства, которые у вас вызывает картина.

Подбор материала к сочинению. Выявление основных микротем картины:

- Составьте предложения на тему этой картины.
- Назовите признаки предметов, изображенных на картине.
- Составьте словосочетания.
- При описании всадников попробуйте передать их чувства, мысли.
- Составьте с этими словосочетаниями предложения, а затем объедините их в связный текст.

Елена Прекрасная: грустная, печальная, задумчивая, испуганная, молодая, прекрасная. Сидит верхом на Сером Волке, прижалась к Ивану-царевичу, верит, что Иван-царевич спасёт их.

Иван-царевич: смелый, мужественный, безбоязненный, решительный, заботливый. Сидит верхом на Сером Волке, крепко держит Елену Прекрасную, с тревогой глядит назад.

Лицо Ивана-царевича выражает тревогу и в тоже время отвагу, он оглядывается назад, готовый встретить любых преследователей.

Серый волк: огромный, волшебный помощник, человеческие глаза, мчащийся через лес, быстро мчится вперёд, спасает друзей, уверен в себе, уносит в счастливое будущее.

Скачка: быстрая, стремительная.

Лапы Волка не касаются земли — он как бы летит над болотом; глаза его похожи не на волчьи, а на человеческие; только этот персонаж картины смотрит вперёд и в то же время на зрителей и может увидеть то, что ждёт героев.

Цветущая яблоня: светлые краски надежды, вера в счастливое будущее.

Лес: дремучий, глухой, густой, древний, вековой, косматый мох, вековой.

Болото: топкое, вязкое, глубокое. Чёрная тина болота.

Составление плана сочинения:

- Художник - сказочник.
- Главные герои картины, их облик, мысли, чувства.
- Волшебный лес.
- Чувства, навеянные картиной.

Коллективное устное составление текста по отдельным частям плана:

Здесь внимание обращается на то, как можно начать, закончить сочинение, как связать между собой отдельные части. На доске могут быть написаны варианты начала и концовки.

Знаменитый русский художник В.М. Васнецов в основу многих своих картин взял сюжеты русских народных сказок...

Перед нами картина известного русского художника...

На картине В.М. Васнецова «Иван-царевич на Сером Волке» изображены...

Самостоятельная письменная работа.

Картина В. Васнецова «Иван- царевич и серый волк» — сочинение.

Перед нами картина Виктора Васнецова «Иван-царевич на сером волке».

На ней изображены следующие герои: Иван-царевич, Елена Прекрасная, Серый волк. Они уходят от погони коварного царя. Художник изобразил лес в темных тонах, чтобы отобразить напряжение погони, их переживание и страх, что их могут догнать.

Иван-царевич оглядывается, чтобы увидеть, что там сзади. Серый волк бежит во всю прыть, поджав уши. Он знает, что от него зависит жизнь всех. Елена-Прекрасная верит своим друзьям. Лес изображен очень темным, но сквозь него еле проглядывает светлое небо. Художник как бы намекает, что все закончится благополучно.

Мне эта картина очень понравилась.

Сочинение по картине В. Васнецова «Иван-царевич на Сером Волке»

Когда мы смотрим на картину Васнецова, мы будто бы попадаем в сказочный мир, вместе с главными героями волшебного произведения: Иваном-царевичем и Еленой Прекрасной, которые несутся подальше от злого царя на Сером Волке. Волк мчится что есть духу, чтобы его не догнали преследователи.

Иван-царевич, опасаясь погони, волнительно всматриваются в глубину дремучего леса. Не отнимет ли злодей его счастье: Елену Прекрасную, которая доверилась возлюбленному. За спиной у Ивана — меч, всегда готовый встать на защиту Елены-Прекрасной. Видно, что их дорога пролегает сквозь старый и мрачен лес.

Он символизирует злые силы, окружившие главных героев. Сами Иван и Елена изображены яркими светлыми красками — это добрые, светлые силы. Борьба добра со злом непременно закончится победой первого, как обычно завершаются все народные русские сказки.

Pasiekimų sritis: Rašymas ir teksto kūrimas

Tema: Tekstas-instrukcija pagal paveikslėlių seriją 3–4 kl.

Klasės: 3–4

Pasiekimai

Atsižvelgdamas į temą ir užduotį (tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją), žodžiu ir raštu kuria pagal paveikslėlių seriją tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, rūšių ir žanrų reikalavimus. Siekdamas aiškumo, sieja sakinius pastraipoje, nuosekliai plėtoja mintį. Laikosi teksto struktūros logikos. Taiko teksto kūrimo, rašymo strategijas.

Užduotys

Составить и озаглавить текст -инструкцию по серии картинок. 3 класс

- Рассмотрите картинки.
- Составьте текст о правилах поведения при пожаре в лесу, подобрав предложения по картинкам в нужном порядке.
- Подумайте, как можно озаглавить текст.

- При нехватке кислорода пригнитесь к земле.
- Выберите безопасный маршрут выхода из леса.
- Отходите в безопасное место.
- Дышите через мокрый платок или смоченную одежду.
- Накройтесь мокрой одеждой.
- Сообщите о пожаре и обратитесь за помощью.
- Окунитесь в ближайший водоем.
- Почувствовав запах дыма, определите, что и где горит.

Pasiekimų sritis: Kalbos pažinimas

Tema: Rusų abėcėlė 1–2 kl.)

MR rengėja: Ala Kirkevič

Įvadas

Gimtosios kalbos pamokose pradinių klasių mokiniai, dalyvaudami įvairiose kalbinės veiklos situacijose, įgyja kalbos sistemos pradmenis. Kalbos sistemos elementų pažinimas sietinas su gebėjimų tinkamai, veiksmingai ir taisyklingai vartoti kalbą įvairiose situacijose ugdymu. Kalbos sistemos pažinimas pradinėje mokykloje turi vykti nesigilinant į teoriją, taikant tyrinėjimu grįstas veiklas, per žaidimo situacijas. Toks mokymasis skatina mokinius mąstyti, aktyviau įsitraukti į mokymosi procesą, giliau įsisavinti žinias. Mokymosi procese svarbu atsižvelgti į gimtosios bei lietuvių kalbos sąveiką. Sąmoningas lietuvių ir gimtosios kalbos gretinimas padeda sudaryti klaidų prevencijos sistemą, geriau išvelgti lietuvių ir gimtosios kalbos panašumus ir skirtumus, geriau šias kalbas pažinti.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa,

Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

D 1. Suvokia pagrindines kalbotyros sąvokas ir terminus ir taiko juos (aptardamas gimtosios (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) kalbos, kalbinės komunikacijos reiškinius ir mokydamasis kitų kalbų).

D 2. Taiko gimtosios (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) kalbos sistemos (fonetikos

D 3. Sąmoningai stebi kalbinius reiškinius, vykstančius daugiakalbėje aplinkoje, ir reflektuoja; gretina mokamų kalbų ar jų atmainų (pvz., gimtosios ir kitos kalbos, bendrinės kalbos ir tarmės) kalbinius elementus.

D 4. Taiko kalbos žinių kaupimo ir sisteminimo, taisyklingos kalbos vartojimo strategijas.

Metodiniai patarimai

Na uroках родного языка рекомендуется применять такие формы обучения, которые предполагают активную познавательную деятельность учеников. Активизировать деятельность учащихся по овладению знаниями можно путём умелого применения занимательного материала, творческих заданий, дидактических игр, включением учащихся в проблемно-поисковую и проектную деятельность. Так как ученики изучают одновременно два языка, то следует учитывать степень совпадения изучаемого материала в обоих языках: тренировать школьников в перенесении знаний из одного языка на тождественные понятия с применением терминологии

другого языка, предупреждать ошибочный перенос знаний и умений при похожем, но не одинаковом учебном материале.

Užduotys

Тема: Алфавит. Названия букв.

- Прочитайте произведение Б. Заходера «Песенка – азбука» и ответьте на вопросы.

Вопросы и задания:

- О чем стихотворение?
- Как автор называет буквы?
- Какие буквы прикатили на еже?
- Какие влезли в окно?
- Какие оседлали петуха?
- Кому плохо жить на свете? Почему?
- Что такое азбука? Как иначе можно назвать?
- Прочитайте ещё раз строки стихотворения, в которых названы буквы.
- Все ли буквы упомянул поэт в своем стихотворении? Назовите пропущенные буквы.

- Чтение и инсценировка стихотворения А. Шибаяева «Запутались»

Запутались

А. Шибаяев

Смотрите, буква! ... Вот те на!

Не в книжке, на дорожке!

Как называется она,

Похожая на рожки?

Ученый пес, бык и коза

Таращат на нее глаза ...

Коза прикинула в уме,

Сказала:

- « Это буква «ме»!

Бык возразил:

- «Не «ме», а «му»!

Я лучше знаю, что к чему!

А пес воскликнул:

- «Полно вам! Не спорьте! Это буква «ам»!

- Нет, «му»!

- Нет, «ме»!

- Нет, «ам! Ам! Ам!»

Такой поднялся тарарам!

Такой ужасный шум икрик! ...

Запутались совсем

Ученый пес, коза и бык,

Увидев букву «эМ».

Не спорьте, милые друзья,

Не ссорьтесь, не кричите,

А лучше азбуку скорей

Все вместе изучите!

- Алфавит.

А) - Прочитайте алфавит, правильно называя все буквы.

- Назовите буквы, которые обозначают гласные/согласные звуки.

- Назовите буквы, которые могут обозначать два звука.

- Назовите буквы, которые не обозначают звуков.

Б) Работа в группах (4 – 6 человек).

- Задание «Имена»: запишите по алфавиту имена ребят своей группы. Подумайте, в каких ситуациях удобно пользоваться списком слов в алфавитном порядке.
- Задание «Библиотека»: расположите данные книги в алфавитном порядке (по фамилиям авторов).

Задание «Географические названия»: определите, в какой из данных групп все слова расположены по алфавиту? Подберите для этой группы ещё одно слово (можете пользоваться картой Литвы). Найдите для него место, чтобы не был нарушен алфавитный порядок.

Нямунас, Дубиса, Мяркис, Шешупе.

Вильнюс, Клайпеда, Панявежис, Шяуляй.

Алитус, Каунас, Друскининкай, Паланга.

* Дополнительно: записать слова в остальных строчках в алфавитном порядке.

Сравнение русского и литовского алфавита.

- Сколько букв в русском алфавите?
- А в литовском алфавите?
- Похожи ли буквы литовского и русского алфавита?
- Назовите буквы, которых нет в литовском алфавите.
- Назовите буквы, которых нет в литовском алфавите.
- Назовите буквы литовского алфавита, которых нет в русском.

- Как называют алфавит по-литовски?
- Одинаковый ли порядок похожих букв в русском и литовском алфавитах?
- Давайте проверим. Расположите эти слова в литовском алфавитном порядке:

Vilniu s	Klaipėd a	Panevėžy s	Šiaulia i
-------------	--------------	---------------	--------------

Говорение.

- Рассмотрите рисунки, прочитайте диалоги.
- Какие диалоги вам удалось прочитать? На каких языках? Как вы об этом узнали?
- Какие языки вы изучаете в школе?
- Какой язык для вас родной? Почему?
- На каком языке общаются люди разных национальностей в Литве?
- Подготовьте небольшое устное сообщение на тему «Почему надо знать литовский язык?»

Творческие задания.

А) - Прочитайте весёлые стихи А. Шибаява.
Буквам весело

Разыгралась буква бэ
И бараном блеет: «Бэ-э-э!»
Хохотушка буква ха
Рассмеялась «Ха-ха-ха!»

- Придумайте свои весёлые строки с названиями букв алфавита. Например, используйте такие пары:

всем – эм,
уже – же,
пример – эр,
помогай-ка – ка.

Б) Интегрированный проект «Географическая азбука Литвы».

- Распределите все буквы алфавита между собой.

Для каждой буквы алфавита нарисуйте страничку. Подумайте, какое географическое название (пользуйтесь картой Литвы) вы на ней напишите, что нарисуете или какие фотографии подберёте для иллюстрации этого названия.

Представьте в классе свои странички в алфавитном порядке.

Šaltiniai / nuorodos

Лапшина И.Н., Зорька Н.Н. Русский язык и чтение: учебник для 2 класса с обучением на русском языке. Часть 1. - Освита, 2019.

Pasiekimų sritis: Kalbos pažinimas

Tema: Būdvardis – kalbos dalis (3–4 kl.)

Koncentras / klasė: 3–4 klasės

MR rengėja: Tatjana Chruščiova

Įvadas

Kalbos sistemos pažinimas pradinėje mokykloje turi vykti nesigilinant į teoriją, taikant tyrinėjimu grįstas veiklas, per žaidimo situacijas. Toks mokymasis skatina mokinius mąstyti, aktyviau įsitraukti į mokymosi procesą, giliau įsisavinti žinias. Mokymosi procese svarbu atsižvelgti į gimtosios bei lietuvių kalbos sąveiką. Sąmoningas lietuvių ir gimtosios kalbos gretinimas padeda sudaryti klaidų prevencijos sistemą, geriau išvelgti lietuvių ir gimtosios kalbos panašumus ir skirtumus, geriau šias kalbas pažinti. Mokiniai susipažįsta su kalbos pažinimo strategijomis. Bando lyginti, grupuoti, pertvarkyti informaciją. Pagal pateiktus kriterijus planuoja veiklą, nusistato užduočių atlikimo seką.

Pasiekimai

Rašydamas ir kalbėdamas laikosi mokymosi turinyje numatytų gramatikos, tarimo, rašybos ir skyrybos taisyklių. Taiko linksniavimo ir asmenavimo modelius. Atpažįsta gramatines žodžių formas, nuosekliai vartoja jas kalboje. Derina žodžius sakinyje pagal pagrindinius požymius. Vartoja įvairius išplėstinius ir sudėtinius sakinius, taisyklingas ir įvairias gramatines konstrukcijas. Nurodo ir aptaria svarbiausius skirtingų (taip pat gimtosios kalbos bendrinio ir regioninio variantų) kalbų tarimo, leksikos, gramatikos skirtumus.

Metodiniai patarimai

Основной задачей является научить определять:

- Морфологические признаки прилагательного.
- Синтаксическую функцию прилагательного в предложении.
- Роли прилагательного в тексте.

И использовать полученные знания и навыки на практике.

Užduotys

Имя прилагательное как часть речи. 4 класс

Прочитайте текст.

К дереву летит небольшая птица, поменьше галки. Сама вся пестрая – белая с черным, а на голове черная с красным бантиком шапочка. Сразу узнал я

Летит ... , несет в клюве сосновую шишку.

Прилетел и уселся на осину. Да не на ветку, как все птицы, а прямо на ствол, как муха на стену. Зацепился за кору острыми когтями, а снизу еще хвостом подпирается. Перья у него в хвосте жесткие, крепкие.

- О какой птице идет речь?
- Как вы это определили?
- Какие средства языка помогли вам узнать дятла, хотя название птицы ни разу не упомянуто в тексте?
- К какой части речи относятся слова, с помощью которых дано такое точное и выразительное описание птицы?

Прочитайте отрывок из книги известной финской писательницы Туве Янссон «В счастливой долине муми-троллей».

«Шнырек, собиравший ракушки в прибрежной воде, пулей выскочил на берег и начал высыпать на скалу содержимое своих карманов.

- Одной пуговицы хватит!

- Пожалуйста! – обрадовался Шнырек. – Какую лучше? Костяную, плюшевую, деревянную, стеклянную, металлическую, перламутровую? Однотонную, пеструю в крапинку, полосатую или клетчатую? Круглую, овальную, вогнутую, выпуклую, восьмиугольную или...

- Можно обыкновенную брючную пуговицу, - сказал Юксаре.

- Сгруппируйте с каких сторон охарактеризованы пуговицы. К какой части речи они относятся?
- Что означает, на какие вопросы отвечает имя прилагательное?

Прочитайте и определите какие прилагательные помогают поэту образно нарисовать березку?

Белая береза под моим окном Принакрылась снегом, точно серебром. На пушистых ветках снежною каймой Распустились кисти белой бахромой. И стоит береза в сонной тишине, И горят снежинки в золотом огне. А заря, лениво обходя кругом, Осыпает ветви новым серебром. <p style="text-align: right;">С.Есенин</p>	Aš – beržas. Lietuviškas beržas, Išbridęs Iš pievų nakties, Sustojau Ant mūšių Didžiausiojo kelio Su plieno dalgiu Ant peties. <p style="text-align: right;">Paulius Širvys Aš beržas</p>
---	--

- Как называется такое средство выразительности речи?
- Разберите по составу прилагательное *грустная*.
- Подберите к нему синонимы, а затем антонимы.
- Выпишите из текста три словосочетания «прилагательное + существительное» (с различными существительными).
- Определите род, число, падеж прилагательных. От чего они зависят?

Игра «Составь слово» Составьте слово, предварительно выполнив ряд действий.

Взять приставку от слова, являющегося в предложении определением:

Шел бесконечный дождь.

Добавить подлежащее предложения: *Страх овладел им.*

Добавить суффикс прилагательного *прелестный* и окончание прилагательного *красные*.

Получилось слово (*бесстрашные*)

С каким фонетическим явлением вы встретились?

Разберите слово *бесстрашные* по составу.

Составьте и запишите предложение со словом *бесстрашные*.

Запишите предложения, вставляя пропущенные окончания.

Приближалась довольно скучн... пора. (А.Пушкин)

Никнут шелков... травы. (С.Есенин)

И в это время лебедь бел... оглянула даль зеркальн... . (С.Есенин)

Мелькает желт... лист на зелени дерев. (Н.Греков)

Осыпается весь наш бедн... сад. (А.Голстой)

- Как согласовываются прилагательные?
- Что могут обозначать прилагательные?
- **Вывод:** прилагательные могут показывать не только качества и свойства предмета, но и выражать чувства человека, его впечатления от предмета.
- Выделите грамматическую основу и определение.
- Какова синтаксическая роль прилагательного в предложении

Объясните смысл выражений.

Светлая мысль -

Прозрачный намёк -

Чёрная зависть -

Острое слово -

Живая беседа -

Используются ли в литовском языке прилагательные в переносном смысле? Приведите примеры. Рефлексия.

Прилагательное – это....?

Что обозначает прилагательное?

Как изменяется имя прилагательное?

Какую синтаксическую роль играет имя прилагательное?

Pasiekimų sritis: Literatūrinis ir kultūrinis ugdymas

Tema: Pasakų pasaulyje (1 kl.)

MR rengėja: Ala Kirkevič

Įvadas

Gimtosios kalbos pamokose pradinių klasių mokiniai, aptardami vaikų literatūros kūriniai, jų ekranizacijas ir inscenizacijas, dalyvaudami įvairiose veiklose, mokosi vertinti gimtąją kalbą ir literatūrą kaip svarbią gimtosios kultūros dalį ir puoselėtiną vertybę, domisi regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu kaip kultūrinio gyvenimo dalimi. Skaitydami grožinę ir negrožinę literatūrą, lankydamiesi bibliotekoje, teatre, kine, dalyvaudami klasės ir mokyklos renginiuose, mokiniai susipažįsta su šio amžiaus vaikams aktualiais kultūros reiškiniais, mokosi atpažinti juose perteikiamas idėjas, vertybes, dalijasi apie tai patirtimi su bendraamžiais ir suaugusiais, plėtoja savo kultūrinės raiškos gabumus.

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti metodiniai patarimai, kaip galima pasirinkti literatūros kūriniai ir įvairius kultūros tekstus, norint nagrinėti privalomą temą.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

E 1. Aptaria svarbiausius baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir kitų tautų literatūros kūrinius, žymiausių rašytojų kūrybą istorijos kontekste, supranta ir paaiškina jų kūrybos vertę.

E 2. Įvairiais aspektais analizuoja, interpretuoja ir vertina literatūros ir kitus meno kūrinius, remdamasis literatūros, kultūros ir istorijos, kalbos žiniomis; supranta ir paaiškina meninės raiškos ypatumus ir kuriamą prasmę.

E 3. Domisi savo regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, tradicijomis, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu; ieško baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir lietuvių literatūros ir kultūros sąsajų, tarpkultūrinių ryšių, gerbia kultūrų įvairovę, aktyviai dalyvauja kultūriname ir visuomeniniame gyvenime.

Metodiniai patarimai

Тема «В мире сказок» (1 класс) может быть представлена как народными, так и литературными сказками. Сказка как жанр вполне отвечает возрастным потребностям учащихся начальной школы, так как сказки характеризуются богатством содержания и затрагивают ряд очень важных нравственных положений: дружба, взаимовыручка, любовь и преданность, существование в мире зла и противостояние ему и др. Эти нравственные проблемы доступны детям и актуальны для них как модели их собственного поведения.

Центром этого блока являются сказки народные, среди которых преобладают русские (напомним, что одна из задач учебного курса – приобщение детей к основам, истокам родной культуры). Но помимо этого на уроках родного языка ученики знакомятся и с литовскими сказками, и со сказками других народов.

Народные сказки представлены в трех своих разновидностях: сказки о животных, волшебные и бытовые. Дети не просто знакомятся с разными видами сказок, они должны усвоить их жанровые признаки. Последовательная работа по определению жанровых признаков конкретных произведений постепенно формирует у детей одно из самых важных литературоведческих понятий – понятие жанра.

Народная сказка дана в соотношении со сказкой литературной (сказки отечественных и зарубежных писателей).

Работа над сказками предполагает тесную взаимосвязь с другими видами искусств: театром, кино, живописью, музыкой, телевидением. Используя различные виды искусства, учитель тем самым включает различные рецепторы учащихся. Использование разных видов искусств позволяет «озвучить» и «оживописать» текст, пробудить у читателей целую гамму чувств и ассоциаций.

Виды работы с текстами сказок:

Назвать главных героев, место и время событий.

Дать характеристику персонажа (каков тот или иной из них).

Установить различие между словами и поступками персонажей. Дать нравственную оценку этому расхождению.

Назвать/восстановить последовательность событий (например, составление картинного плана).

Рассказать, как и почему изменился характер героя.

Объяснить, почему произошло то или иное событие.

Сравнение персонажей разных сказок.

Объяснить, чему учит сказка/что высмеивает.

Прочитать в лицах сказочные диалоги, выделяя голосом характерные особенности персонажа.

Выразительно прочитать самый смешной/грустный отрывок из сказки.

Подобрать к сказке пословицу.

Сравнение, аналогия, сопоставление (чем сказки одного народа напоминают сказки другого народа, чем отличается сказка и мультфильм, фильм, спектакль, картина).

Выполнить творческую работу: нарисовать комикс к сказке, придумать другую концовку сказки, сочинить свою сказку по аналогии и др.

Užduotys

Представлен цикл уроков по теме «В мире сказок», на которых первоклассники слушают, читают и анализируют народные и литературные сказки, а также смотрят и обсуждают мультфильмы, снятые по сказкам. Главным героем всех изучаемых в этом цикле произведений является заяц.

Литовская народная сказка «Заячья губа»

Работа с текстом до чтения.

- Прочитайте название произведения и рассмотрите иллюстрацию.

Что мы можем предположить, глядя на иллюстрацию и заголовок сказки? (Предположения детей).

- Подумайте и предположите, почему у зайца рассечена губа? (Предположения детей – подрался, от мороза, от природы, смеялся сильно, стукнулся обо что-то).

- Прочитайте слова из сказки: заяц, плакал, дятел, боюсь, заберись-ка, овцы, испугаются, притаился, выскочил, испугались, смеяться, лопнула.

- Какие предположения можно добавить, используя ключевые слова сказки? (Предположения детей).

- Чтобы проверить наши предположения, начнём читать сказку.

Работа с текстом во время чтения.

А) Чтение сказки учителем или хорошо читающим учеником.

- Ребята, кому сказка понравилась?

- О чём мы предположили правильно?

- Так на какой вопрос отвечает сказка?

- Но мы ещё ищем мысли... Как быть? (Перечитать)

Б) Чтение сказки вслух цепочкой и анализ её содержания.

1 абзац: Задайте в парах простые вопросы.

- Кто желает озвучить вопросы? (Ученики задают вопросы и отвечают на них).

2 абзац: Почему плакал заяц? Уточните, сколько жалоб было у зайца.

3 абзац: Какой совет дал дятел? На какую жалобу зайца он даёт совет? Объясните значение выражения «шашть из кустов».

4 абзац: Почему в этой части сказки можно заволноваться?

5 абзац: Представьте себе, как всё это происходило. Кто хочет рассказать, какую мысленную картинку он увидел?

6 абзац: Прочитайте предложение, которое подходит к иллюстрации.

Работа с текстом после чтения.

- Как вы думаете, в этой сказке дано научное объяснение такого строения губы зайца или нет?

- А почему такая сказка могла появиться? (Это объясняющая сказка. У разных народов существует много таких сказок. Иногда человек не может объяснить особенности животного, повадки, даже их происхождение. И придумывает разные истории, сказки)

Творческая работа

А)- Давайте попробуем сочинить свою сказку.

- Что мы должны сначала придумать? (Название и тему).

- Отгадайте загадку и узнайте, о ком мы будем сочинять сказку.

Сердитый недотрога

Живет в глуши лесной,

Иголок очень много,

А нитки - ни одной.

- Кто это? (ёжик)

-Какая особенность у ёжика? (колючки)

-Как можно назвать сказку? (Почему у ёжика иголки?)

Б) Работа в группах: сочинение и представление сказки.

Русская народная сказка «Заяц – хваста». Мультфильм по сказке Д. Мамина- Сибиряка «Сказка про храброго зайца...»

Сообщение темы урока.

- Отгадайте загадку и определите, о ком мы будем сегодня читать:

Мой папа – красавец!

Соседям на зависть.

Глаза, словно сливы –

Раскосы, красивы.

Он длинные уши

На солнышке сушит.

Врагов не боится –

Ни зверя, ни птицы.

Храбрец и красавец,

Зовут его – ... (заяц).

- Прочитайте название произведения (написано на доске): Заяц – хвастун.

- Кто такой хвастун?

- А можно ли по названию понять, о чём пойдет речь в произведении? (заяц хвастается)

- Как думаете, к какому литературному жанру относится? (сказка). Почему?

- Сегодня на уроке мы познакомимся с русской народной сказкой «Заяц – хвастун», узнаем значение непонятных слов, ответим на вопросы по содержанию сказки, поиграем в радиотеатр и составим план для пересказа сказки.

Первичное знакомство с текстом: чтение сказки.

- Отмечайте во время чтения непонятные слова карандашом.

Вопрос после чтения сказки:

- Так подтвердились ваши предположения о сюжете сказки?

Словарная работа: объяснение значений слов «гумно», «крестьянин» и др.

Вторичная работа с текстом. Чтение с «ловушками».

- На экране написано несколько предложений из этой сказки. В них есть разные ловушки. В некоторые предложения нужно вставить пропущенные слова, а в некоторых исправить ошибки.

1) Жил-был заяц в _____.

2) Приходит он к одному крестьянину на гумно, а там уж стадо **овец**.

3) Полетела ворона хвосту разыскивать и нашла его под _____.

4) Потрепала его ворона за ушки и говорит:

- Больше не **обманывай!**

5) Раз сидела ворона на дереве, собаки её подхватили и давай мять, а _____ это увидел.

6) Немного погодя ворона опять **потрепала** этого зайца и говорит ему:

- Вот ты молодец, не хваста, а _____!

5. Анализ прочитанного произведения с выборочным чтением.

- Понравилась ли сказка? Что запомнилось?

- Почему зайцам приходилось ходить на гумно? Найдите в тексте ответ на вопрос и прочитайте его.

- Выразительно прочитайте, как заяц хвастается при зайцах.

- А как меняется интонация этих же слов в разговоре с вороной? (Неуверенно говорит, побаивается).

- Как отреагировала ворона на рассказ зайцев.

- Как понимаете выражение «маленько потрепала»?

- Как и за что ворона похвалила зайца?

- Почему хвастаться это плохо? А вам в жизни приходилось хвастаться?

6. Составление плана сказки. Радиотеатр (чтение по ролям).

- Давайте выделим в этой сказке три главных события.

- Расставьте цифры в правильном порядке, чтобы план стал правильным.

Деформированный план

___ Разговор зайца с вороной

___ Спасение вороны

___ Заяц хвастается

- А к какому событию мы можем разыграть радиотеатр? (ко второму).

- Где начинаются слова персонажей?

- Где заканчиваются? Кто говорит первый? Как нужно говорить слова зайца? А слова вороны?

- Прочитайте отрывок по ролям выразительно.

7. Работа в парах: составление паспорта героя сказки.

- Чтобы лучше понять, как же автор относится к Зайцу, нам нужно подробнее о нем поговорить, собрать больше информации – охарактеризовать героя. Давайте составим паспорт героя.

Паспорт героя

Имя героя _____

Место жительства _____

Время года _____

Какой герой по характеру в начале сказки? _____

Как проявил себя в конце сказки _____

Как ты относишься к главному герою? _____

8. Просмотр мультфильма «Сказка про храброго зайца...»

- Чем похожи и чем отличаются русская народная сказка «Заяц – хваста» и мультфильм «Сказка про храброго зайца...»?

9. Подведение итогов. Рефлексия.

- Как к Зайцу относится автор в начале сказки? Осуждает или одобряет?
- А какие качества поощряются в этой сказке? (дружба, храбрость, взаимопомощь).
- Какой урок вы вынесли из сказки?
- Что для вас было самым интересным на уроке?

В. Сутеев «Мешок яблок»

1. Сообщение темы урока.

А) (Выставка книг В. Сутеева)

- Сегодня на уроке мы познакомимся с произведением В. Сутеева. Владимир Григорьевич Сутеев родился и жил в Москве. Он писал для детей рассказы и сказки, сам рисовал к ним иллюстрации. В. Сутеев оформил несколько книг К.И.Чуковского, С.В.Михалкова, С.Я. Маршака. А.Л.Барто, Дж. Родари и др. А еще Владимир Сутеев был режиссером и сценаристом, снял фильмы и большое количество мультфильмов.

- Какие сказки В. Сутеева вы уже читали?

Б) Прочитайте, начиная с самой маленькой буквы по возрастанию:

Я О Б К О Л

- Сегодня мы познакомимся со сказкой В. Сутеева «Мешок яблок».

2. Кроссворд «Кто будет героем сказки?»

- Разгадайте загадки, угадайте героев сказки. Кто из них главный, и кто еще встретится нам в сказке, вы узнаете, прослушав сказку до конца.

1. Летом бродит без дороги

Между сосен и берез,

А зимой он спит в берлоге,

От мороза прячет нос. (Медведь)

2. Не мышь, не птица,

В лесу резвится.

На деревьях живет

И орешки грызет. (Белка)

3. В густом лесу под елками,

Осыпанный листвой,

Лежит клубок с иголками,

Колючий и живой. (Еж)

4. Серовато, зубовато,

По полю рыщет,

Телят, ягнят ищет. (Волк)

5. Прыг-скок трусишка:

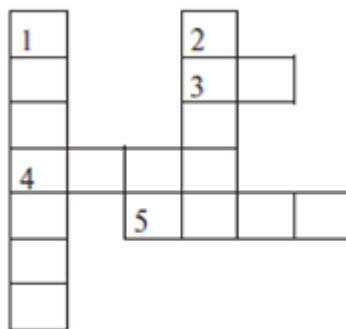
Хвост коротышка,

Ушки вдоль спинки,

Глаза с косинкой,

Одежда в два цвета:

На зиму и лето. (Зяц)

2. Первичное знакомство с текстом: слушание сказки В.Сутеева “Мешок яблок” в аудиозаписи.

3. Вопросы по содержанию.

- Понравилась ли вам сказка?
- Какие герои запомнились больше всего?
- Кто понравился, а кто нет? Почему?
- Как вы думаете, кто хуже: Волк или Ворона? Почему?
- Что можно сказать о характере Зайца?

Если у учащихся это задание вызовет затруднение, то им можно предложить выбрать из списка слова, описывающие характер Зайца:

ЗЛОЙ, ДОБРЫЙ, ДОВЕРЧИВЫЙ, ЩЕДРЫЙ, ЖАДНЫЙ, ЗАБОТЛИВЫЙ, СМЕЛЫЙ, ДОБРОДУШНЫЙ, СКРОМНЫЙ, ХВАСТЛИВЫЙ, ТРУСЛИВЫЙ, НАХОДЧИВЫЙ, ХИТРЫЙ.

- Кого угощал яблоками Заяц?
- Почему они неожиданно закончились?
- Почему Заяц не пошёл домой с пустым мешком?
- Как отблагодарили друзья Зайца?
- Поучительная ли это сказка? Чему она вас научила?

4. Работа в группах:

1 группа: В тексте были слова – «Вот тут- то и пригодился Зайцу пустой мешок...»

- Каким образом он ему пригодился? Додумайте за автора и расскажите.

2 группа: объясните вороне, как могло из пустого мешка столько добра появиться?

3 группа: Подберите пословицы, которые подходят к сказке. Объясните их смысл:

Жизнь дана на добрые слова.

Азбуки не знает, а читать садится.

Для друга ничего не жаль.

Семья вместе, так и душа на месте.

5. Творческое задание: нарисовать один эпизод сказки.

Д. Хармс «Лиса и заяц»

1. Актуализация знаний.

- Отгадайте загадки:

Рыжая плутовка, хитрая да ловкая, в сарай попала, кур пересчитала. (Лиса)

Много бед таят леса,

Волк, медведь там и лиса.

Там зверек живет в тревоге,

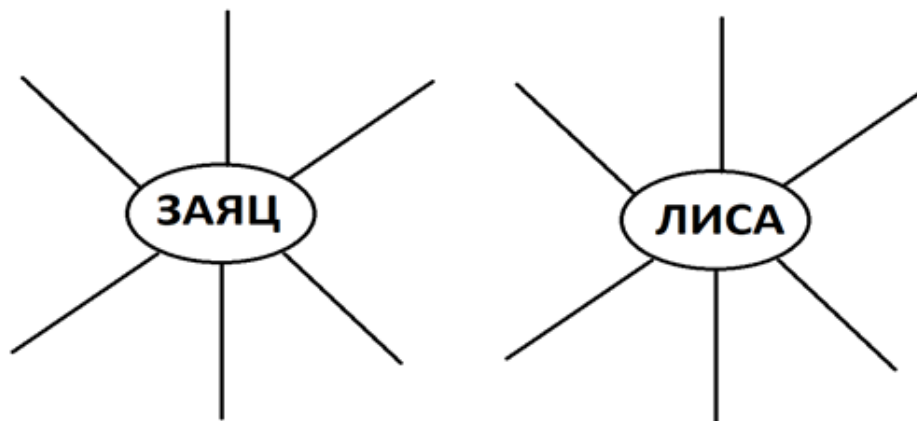
От беды уносит ноги.

Ну-ка, быстро отгадай-ка,

Как зверек зовется? (Зайка)

- В каких сказках встречаются заяц и лиса?

- Какова обычно лиса в сказках? А заяц? (Учитель на доске рисует схему)

(Хитрый, ловкий, жадный, ленивый, скупой, ласковый, добрый, привлекательный, глупый, трудолюбивый, злой, смелый, трусливый, хвастливый и т.д.)

- А как лиса и заяц относятся друг к другу в сказках?
- Сегодня мы прочитаем ещё одну сказку про лису и зайца. Её написал Д. Хармс.

2. Самостоятельное чтение произведения Д. Хармса «Лиса и заяц».

3. Вопросы после чтения сказки.

- Понравилась вам сказка? Почему?
- О чём рассказывает эта сказка?
- Из-за чего поссорились лиса и заяц?
- Чем эта сказка отличается от других сказок про лису и зайца?
- На какую народную сказку похожа сказка Д. Хармса?

4. Выразительное чтение сказки по ролям.

5. Деление сказки на части, составление плана сказки.

6. Творческая работа: сочинить другое окончание сказки.

Заключительный урок

1. Актуализация знаний.

- Какие бывают сказки? (Народные и авторские).
- Что вы знаете о народной и авторской сказке?
- Каких вы знаете писателей - сказочников?

2. Постановка задачи урока.

- Давайте вспомним, какие сказки мы читали на уроках?

- «Послушался заяц дятла. Забрался в кусты и притаился. Увидел овец да как выскочит из кустов, овцы испугались и разбежались. Обрадовался зайчишка и принялся смеяться. Смеялся-смеялся, губа у него и лопнула.» (литовская народная сказка «Заячья губа»)

- Как-то зайчик Серый Хвостик

Прибежал к лисице в гости:

«Отвори-ка!» Тук! Тук! Тук!

Вдруг он слышит: «Что за стук?

Видишь: поздно, скоро ночь.

Уходи-ка лучше прочь!» (Д. Хармс «Лиса и заяц»)

«Вот забрался он раз к одному крестьянину на гумно снопы воровать, видит – там уже много зайцев собралось. Он и начал им хвастать:

- У меня не усы, а усищи, не лапы, а лапищи, не зубы, а зубищи – я никого не боюсь!» (русская народная сказка «заяц – хвастун»)

«Набрал Заяц полный мешок яблок. Мешок тяжёлый — не поднять. С трудом потащил его Заяц волоком по лесной тропинке...

И вдруг голова его уткнулась во что-то мягкое. Поднял голову Заяц и обомлел — перед ним Медведь стоит!» (В. Сутеев «Мешок яблок»)

- Что общего у этих произведений? (главный герой - заяц).

- Сегодня на уроке мы сравним прочитанные произведения и попробуем сочинить свою сказку о зайце.

3. Обобщение изученной темы: сравнение прочитанных сказок и заполнение таблицы.

А) Работа в группах: каждая группа работает с одной сказкой и заполняет таблицу.

Название произведения	
Автор	
Герои	
Где и когда происходят события?	
Чему учит сказка?	

Б) Представление результатов работы.

4. Творческое задание: сочинить сказку «Почему у зайца длинные уши?»

Šaltiniai

R. Jakubova, I. Liubinska, I. Zacharova. Vesiolaja karusel. Rusų kalba. 2-oji kn. I kl. / Šviesa, 2006.

R. Jakubova, I. Liubinska, I. Zacharova. Vesiolaja karusel. Rusų kalba. 3-ioji kn. I kl. / Šviesa, 2006.

Мультфильм „Сказка про храброго зайца...“ (1978)

<https://www.youtube.com/watch?v=WSszzqa8ECA>

В. Сутеев. Мешок яблок. Аудиосказка: <https://deti-online.com/audioskazki/skazki-suteeva-mp3/meshok-yablok/>

Д. Хармс. Лиса и заяц (<https://www.culture.ru/poems/25248/lisa-i-zayac>)

Tema: Lyginamoji įvairių kultūrų kūrinų analizė (1–2 kl.)

MR rengėja: Ala Kirkevič

Įvadas

Gimtosios kalbos pamokose pradinių klasių mokiniai, aptardami vaikų literatūros kūrinius, jų ekranizacijas ir inscenizacijas, dalyvaudami įvairiose veiklose, mokosi vertinti gimtąją kalbą ir literatūrą kaip svarbią gimtosios kultūros dalį ir puoselėtiną vertybę, domisi regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu kaip kultūrinio gyvenimo dalimi. Skaitydami grožinę ir negrožinę literatūrą, lankydami bibliotekoje, teatre, kine, dalyvaudami klasės ir mokyklos renginiuose mokiniai susipažįsta su šio amžiaus vaikams aktualiais kultūros reiškiniais, mokosi atpažinti juose perteikiamas idėjas, vertybes, dalijasi apie tai patirtimi su bendraamžiais ir suaugusiais, plėtoja savo kultūrinės raiškos gabumus.

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti metodiniai patarimai, kaip galima pasirinkti literatūros kūrinius ir įvairius kultūros tekstus, norint nagrinėti privalomą temą.

Pasiekimai

(Tautinės mažumos (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių) gimtosios kalbos ir literatūros bendroji programa, Pradinis ir pagrindinis ugdymas, projektas 2021-03-31.)

E 1. Aptaria svarbiausius baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir kitų tautų literatūros kūrinius, žymiausių rašytojų kūrybą istorijos kontekste, supranta ir paaiškina jų kūrybos vertę.

E 2. Įvairiais aspektais analizuoja, interpretuoja ir vertina literatūros ir kitus meno kūrinus, remdamasis literatūros, kultūros ir istorijos, kalbos žiniomis; supranta ir paaiškina meninės raiškos ypatumus ir kuriamą prasmę.

E 3. Domisi savo regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, tradicijomis, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu; ieško baltarusių / lenkų / rusų / vokiečių ir lietuvių literatūros ir kultūros sąsajų, tarpkultūrinių ryšių, gerbia kultūrų įvairovę, aktyviai dalyvauja kultūriniame ir visuomeniniame gyvenime.

Metodiniai patarimai

Литература в период начального обучения является одним из главных средств открытия мира. Она способна дать широкую картину внешнего мира, ввести в мир внутренней жизни человека, обогатить духовно, нравственно и эмоционально, развить воображение, речь, способность выразить себя в слове. Этого можно добиться при условии постоянной и последовательной работы с текстом художественного произведения, чтения, обсуждения и анализа прочитанного.

Работая с художественными и культурными текстами, актуальным является формирование у учеников представлений о культуре, обычаях русского народа, а также заинтересованного отношения к литовскому и другим языкам, достижениям культуры, обычаям литовского и других народов, умения соблюдать соответствующие правила речевого и неречевого поведения, налаживать и поддерживать контакты с представителями других этнических групп, взаимно учитывать социальные и национальные особенности участников общения.

Užduotys

Тема: Сравнительный анализ басни И. А. Крылова «Ворона и Лисица» и литовской народной сказки «Ворона и рак» (2 урока)

Работа над данными произведениями занимает два урока. На первом уроке ученики читают и анализируют басню И. А. Крылова «Ворона и Лисица». На втором уроки дети читают литовскую народную сказку «Ворона и рак» и сравнивают два произведения. Сравнивая эти произведения, ученики многократно возвращаются к их текстам, используя разные виды чтения (выборочное, поисковое, просмотровое) в соответствии с задачей работы.

Работа в парах.

Для проведения сравнительного анализа класс делится на 2 группы. Каждая группа работает с одним произведением и результаты своей работы заносит в таблицу:

Название произведения	
Автор	
Герои	
Как начинается произведение?	
Что происходит в основной части?	
Чем закончилось?	

Сравнение двух произведений.

Вопросы и задания для сравнения произведений:

1. Сравните названия.
2. Назовите авторов произведений.
2. Назовите главных героев произведений.
3. Какие события происходят в произведениях?
4. Как начинаются и как заканчиваются произведения? (выборочное чтение)
5. Охарактеризуйте ворону.
6. Сравните лису и рака. Чем они похожи и чем отличаются друг от друга?
7. Какое произведение больше понравилось и почему?

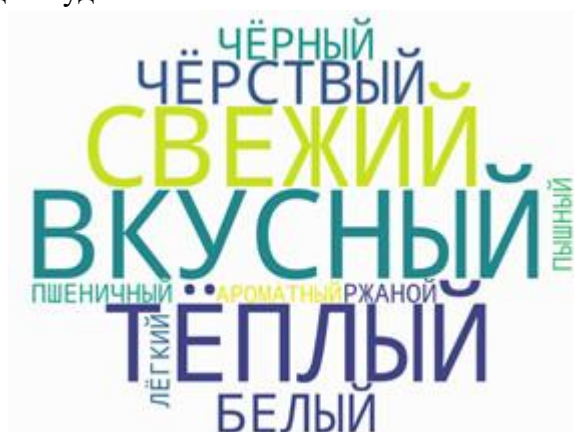
На доске - таблица, в которую учитель заносит данные о произведениях.

Название	«Ворона и Лисица»	«Ворона и рак»
Автор	И. А. Крылов	литовский народ
Герои и их характеристика	Ворона Лисица	Ворона Рак
Как начинается произведение?	Вороне где-то бог послал кусочек сыру.	Летала однажды голодная ворона над озером и поймала рака.
Что происходит в основной части?	Лисица видит сыр и начинает льстить Вороне. Ворона радуется и каркает.	Рак видит, что плохи его дела, и стал ворону расхваливать. Ворона радуется и говорит: «Ага!»
Чем закончилось?	Сыр выпал, и Ворона осталась ни с чем.	Рак выпал, и Ворона осталась ни с чем.

Литовская народная сказка «Как волк вздумал хлеб печь»

(Р. Якубова, Т. Атабаева. Детский мир. Книга первая. Учебник для 2 класса, Šviesa) **Работа с текстом до чтения.**

- Отгадайте, о чём мы сегодня будем читать:

- Прочитайте название произведения и рассмотрите иллюстрацию.

Что мы можем предположить, глядя на иллюстрацию и заголовок сказки? (Предположения детей).

- Чтобы проверить наши предположения, начнём читать сказку.

Работа с текстом во время чтения.

А) Самостоятельное чтение сказки.

- Ребята, понравилась ли вам сказка понравилась?
- Назовите главных героев.
- О чём мы предположили правильно?

Б) Чтение сказки по частям вслух и анализ её содержания.

- Где волк встретил человека?
- Что попросил волк у человека?
- Понравился ли волку хлеб? Докажите.
- Чему хотел научиться волк?
- Почему волк не захотел печь хлеб?
- О каком хлебе – пшеничном или ржаном говорится в сказке?
- Чему учит эта сказка?

Работа с текстом после чтения.

А) Определение последовательности событий (работа в парах).

- Рассмотрите рисунки, которые сделал художник к этой сказке (рисунки в учебнике). Правильно ли их расположил художник? Расположите рисунки в правильной последовательности, подберите к каждому рисунку предложение из сказки.

Б) Пересказ содержания сказки по картинному плану.

- Расскажите, используя картинный план, какой путь проходит хлеб от поля до стола.

В) Работа с пословицами.

- Выберите ту пословицу, которая больше всего подходит к сказке “Как волк вздумал хлеб печь”.

Горька порой работа, да хлеб сладок.

Не трудиться, так хлеба не добиться.

Терпенье и труд всё перетрут.

Любишь кататься, люби и саночки возить.

Худ обед, когда хлеба нет.

Кто пахать не ленится, у того хлеб родится.

Творческая работа: создание книжки-малютки «Как в старину выращивали хлеб».

Совет учителю: провести после урока эдукационное занятие «От зерна до буханки» в Литовском национальном музее. Во время этого занятия ученики узнают о том, как литовцы в старину относились к хлебу, увидят и подержат в руках старинные орудия труда и посуду, выполнят различные задания.

Šaltiniai

Литовская народная сказка «Как волк вздумал хлеб печь»

(Р. Якубова, Т. Атабаева. Детский мир. Книга первая. Учебник для 2 класса, Šviesa)

R. Jakubova, T. Atabajeva. Detskij mir. Rusų kalba. 1-oji kn. II kl. / Šviesa, 2007.

Edukacija Lietuvos nacionaliniame muziejuje „Nuo grūdo iki kepalo“ [https://lnm.lt/edukacija/nuo-grudo-iki-kepalo/](https://lnm.lt/edukacija/nuo-grudo-iki-kepal/)

Pasiekimų sritis: Literatūros ir kultūros pažinimas

Tema: Kelionės po tikrą ir išgalvotą pasaulį (3–4 kl.)

MR rengėja: Tatjana Chruščiova

Įvadas

Gimtosios kalbos pamokose pradinių klasių mokiniai, aptardami vaikų literatūros kūrinis, jų ekranizacijas ir inscenizacijas, dalyvaudami įvairiose veiklose, mokosi vertinti gimtąją kalbą ir literatūrą kaip svarbią gimtosios kultūros dalį ir puoselėtiną vertybę, domisi regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu kaip kultūrinio gyvenimo dalimi. Skaitydami grožinę ir

negrožinę literatūrą, lankydami bibliotekoje, teatre, kine, dalyvaudami klasės ir mokyklos renginiuose mokiniai susipažįsta su šio amžiaus vaikams aktualiais kultūros reiškiniais, mokosi atpažinti juose perteikiamas idėjas, vertybes, dalijasi apie tai patirtimi su bendraamžiais ir suaugusiaisiais, plėtoja savo kultūrinės raiškos gabumus.

Pagal nurodymus mokiniai taiko skaitymo strategijas, derindami jas su skaitymo tikslu. Randa tekste tiesiogiai pateiktą informaciją, grupuoja ją. Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją, atpažįsta netiesiogiai pasakytas mintis ir jas paaiškina, kai yra suteikiama pagalba. Dalyvauja animacijos filmų vaikams aptarime.

Pasiekimai

Mokėti interpretuoti ir vertinti įvairius tekstus: nusakyti ir aptarti įvykių seką, priežasties ir pasekmės ryšį; apibūdinti pagrindinius ir antraeilinius kūrinio veikėjus, jų veiksmus, santykius, jausmus ir mintis; suformuluoti teksto temą, pagrindinę mintį ir aptarti išreikštas vertybes; paaiškinti netiesiogiai pasakytas mintis, remiantis savo žinojimu ir vertybėmis; apibūdinti teksto nuotaiką ir išsakyti savo nuomonę.

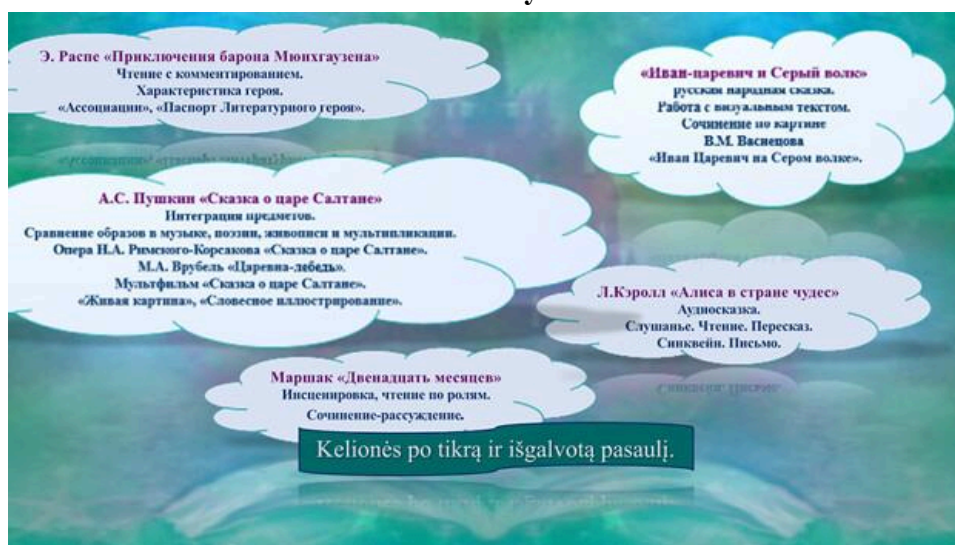
Metodiniai patarimai

Тема «Келionės po tikrą ir išgalvotą pasaulį» позволяет сравнить и сопоставить мир волшебный, вымышленный и мир реальный. Очень важно прийти к выводу что основные законы жизни одинаково действуют как в мире реальном, так и в мире вымышленном.

Для раскрытия темы предлагаются произведения разных авторов, разных жанров, разных форм. При анализе текстов используются различные стратегии.

Для раскрытия темы предлагаются произведения разных авторов, разных жанров, разных форм. При анализе текстов используются различные стратегии.

Užduotys

Аудиосказка Л.Кэрролл «Алиса в стране чудес»

<http://deti-online.com/audioskazki/sbornik-skazok-mp3/alisa-v-strane-chudes/>

Актуализация знаний: Стратегия «Цепочка ассоциаций». Учитель просит учащихся по цепочке проговорить, какие ассоциации вызывает у него словосочетание «страна чудес».

Слушание отрывка из аудиосказки Л.Кэрролла «Алиса в стране чудес»

<http://deti-online.com/audioskazki/sbornik-skazok-mp3/alisa-v-strane-chudes/>

Вопросы после прослушивания:

1. Подумайте, почему в произведении вторник становится средой?
2. Почему добро и зло живут на разных берегах?
3. Какое имя у Кэрролла?
4. Как вы поняли, что это сказка? По каким словам?
5. Какой кот упоминается в сказке?
6. Как зовут девочку в сказке?

Чтение отрывка (глава 2 «Море слез»).

<http://jabberwocky.ru/books/demurova/alisa-demurova02.html>

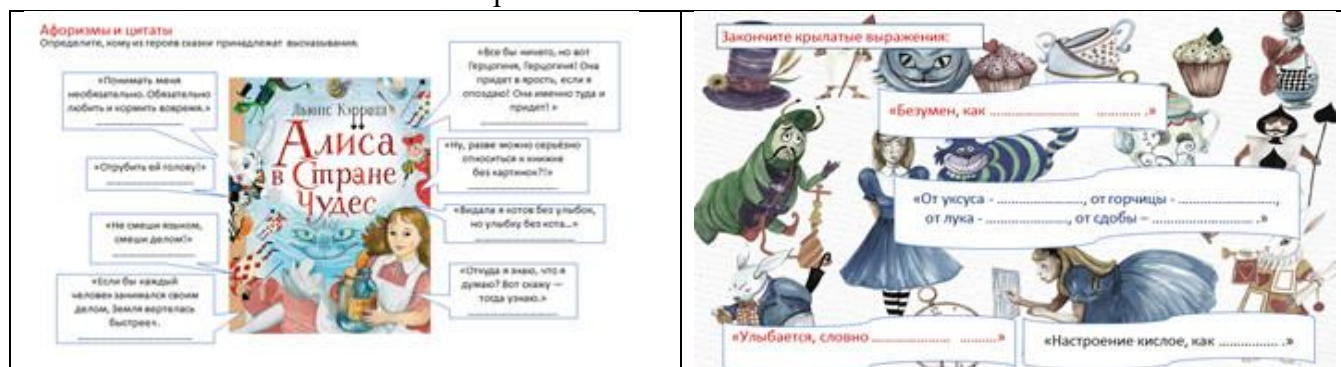
Вопросы и задания после прочтения (работа в группах):

1. О чем повествуется во 2 главе сказки?
2. Какие герои встретились вам в этой главе? (Алиса, Белый Кролик, мышь)
3. Кратко охарактеризуйте их.
4. К какому жанру вы отнесете это произведение?
5. Укажите признаки сказки.
6. Определите тему
7. Учитывая характерные особенности, докажите, что тип текста- повествование.
8. Определите стиль прочитанного текста. Приведите 2-3 аргумента.

Дифференциация.

Дополнительные задания:

- Прочитать понравившийся отрывок из сказки Л.Кэрролл «Алиса в стране чудес» и подготовить краткий пересказ.
- Проиллюстрировать отрывок из произведения и поделиться своими впечатлениями о прочитанном.
- Составить синквейн со словом «чудеса».
- Написать письмо главной героине.

Пьеса-сказка С.Я. Маршак «Двенадцать месяцев»

Актуализация знаний:

- К какому типу сказок мы отнесем сказку С.Я. Маршака «Двенадцать месяцев»?
- Заметьте это не просто сказка, а сказка – пьеса. А в чем отличие простой сказки от сказки-пьесы?
- Что такое пьеса?
- Почему сказка так называется?

Чтение отрывка по ролям.

Анализ произведения

- Легко ли вам было читать пьесу по ролям? В чем особенность такого чтения?
- Что такое ремарки?
- Что в сказке жизненно, правдиво, а что неправдоподобно, фантастично?
- Чего достигает автор этим сочетанием фантастического и реального?
- Что вы можете рассказать о героях: Падчерице, Королеве, Мачехе и ее дочерях?
- Кого мы осуждаем, кому сочувствуем, над чем смеемся?
- Почему сказка называется так?

Мини-сочинение.

Напишите небольшой текст, в котором сравните характер девочки-королевы и падчерицы.

Выбери героя сказки и дай ему характеристику по следующему плану.

1. Имя героя и кем он является
2. Где живёт этот герой
3. Внешность и характер героя
4. Поступки героя и их оценка
5. Отношение автора к герою
6. Твоё отношение к герою

Э. Распе «Приключения барона Мюнхгаузена»

Актуализация знаний:

Люди всегда любили путешествовать. В путешествиях часто случались удивительные встречи, истории. Вспомните, какие авторы описывали свои путешествия? (Пришвин, Паустовский). О чём мы узнавали из их произведений? Сегодня мы продолжим знакомство с автором удивительных приключений и его героем, который находил выход из самых безвыходных ситуаций. Нам предстоит понять, как ему это удавалось.

Посмотрите на портрет героя. Кто знает, как его зовут?

Прочитайте имя автора с произведением, которого мы познакомимся.

Сформулируйте задачу урока. (Ознакомиться с рассказами Р. Распе о бароне Мюнхгаузене, составить характеристику барона.)

Чтение нескольких рассказов с комментированием.

Вопросы после прочтения:

«Не любо-не слушай, а врать не мешай». Барона можно назвать фантазером?

Что в этих историях вызвали у вас смех и недоверие? Почему?

Эти рассказы, правда или выдумка?

Причиняла ли эта выдумка кому-то вред? Почему?

Каким человеком можем назвать Барона Мюнхгаузена - фантазёр, выдумщик, лжец? посмотрим в «Толковом словаре» какое лексическое значение у этих слов.

Характеристика барона Мюнхгаузена.

Кумулятивная беседа.

- Так кем же был Барон Мюнхгаузен? (Фантазёр, выдумщик)

- А почему, не лжец? Какая разница? (Лжец приносит вред, от неё нет пользы)

- Какая польза от этих рассказов? (Посмеяться, повеселиться, отдохнуть)

- Что можно сказать о характере Барона Мюнхгаузена? (Добрый, весёлый, гостеприимный, щедрый, находчивый)

-Что говорит о себе Мюнхгаузен?

Словарная разминка.

-Подбери синонимы к словам

Великолепный - красивый, прекрасный, роскошный, прелестный, видный.

Любоваться-видеть, зреть, наблюдать, примечать.

-Объясните смысл словосочетаний

Бежать сломя голову - очень быстро, стремительно.

Вставать с солнцем - проснуться раньше всех.

Схватить впопыхах – поспешно взять.

Говорить как ни в чем не бывало – не замечая того, что произошло.

Выходить сухим из воды - выйти без потерь из сложной ситуации.

Паспорт литературного героя

	Имя _____
	Семейство _____
	Прописка _____
	Внешний вид (особые предметы) _____
	Личные качества _____

Как называются такие словосочетания?

Работа в группах.

Задание: составить характеристику барона Мюнхгаузена.

(прием «Ассоциации» или «Паспорт Литературного героя»)

Каждая группа рисует портрет барона Мюнхгаузена и пишет характеристику.

А.С. Пушкин «Сказка о царе Салтане»

Задача: Формировать умение сопоставлять произведения на основе сравнения.

Игра- задание «Волшебный сундук князя Гвидона».

Угадать предметы, которые принадлежат героям сказки, прочитав описание героя.

Меч - 33 богатыря и дядька Черномор

В свете есть такое диво- море вздуется бурливо,

Закипит, поднимет вой,

Хлынет на берег пустой

Разольётся в шумном беге,

И очутятся на бреге,

В чешуе, как жар, горя,33 богатыря...

Орешек - Белочка грызет орешки золотые и напевает песенку.

Белка песенки поёт, да орешки всё грызёт.

А орешки непростые, в них скорлупки золотые.

Перо коршуна – злой чародей волшебник.

Смотрит: коршун в море тонет, и не птичьим криком стонет.

Лебедь около плавёт, злого коршуна клюёт.

Кораблик – на нём плыли гости.

Ветер на море гуляет, да кораблик подгоняет

Он бежит себе в волнах, на раздутых парусах.

Комар – превращался князь Гвидон.

Тут он в точку уменьшился. Комаром оборотился,

Полетел и запищал, судно на море догнал.

Звезда - Прекрасная царевна Лебедь.

Месяц под косой блестит. А во лбу звезда горит.

А сама-то величава, выступает словно пава.

Говорят, царевна есть,
Что не можно глаз отвести:
Днем свет божий
затмевает,
Ночью землю освещает -
Месяц под косой блестит,
А во лбу звезда горит.
А сама-то величавая,
Выступает, будто павая;
Сладкую речь-то говорит,
Будто реченка журчит.

Совместы:	
_____	_____
_____	_____
Отлично:	
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Сравнение образов в музыке, поэзии, живописи и мультипликации.

Сравнить описание шмеля в сказке А.С. Пушкина и музыкальный фрагмент «Полёт шмеля» из оперы Н.А. Римского-Корсакова «Сказка о царе Салтане».

Сравнить описание царевны Лебеди в сказке А.С. Пушкина с портретом М.А.Врубеля «Царевна-лебедь».

Сравнить фрагменты фильма или мультфильма с текстом Пушкина.

https://www.youtube.com/watch?v=q-yO_m3FKJk

Работа в группах.

Изобразить «живую картину» по отдельным фрагментам сказки. Например, «В синем море волны хлещут...» («Живая картина» - момент из художественного произведения, запечатленный не на полотне, а в позах, выражении лиц.)

«Словесное иллюстрирование» отрывка из сказки на выбор.

Обучение написанию сочинения по картине В.М. Васнецова «Иван Царевич на Сером волке»

Подготовительная работа:

- Знакомство с художником.
- Рассмотрите внимательно картину, определите её тему и жанр.

Картина написана по сюжету русской народной сказки. О чем она?

Сказка — «Иван-царевич и серый волк»

Картина — «Иван-царевич на Сером Волке»

Чем отличаются названия сказки и картины? Почему слова «Серый Волк» в названии картины написаны с заглавных букв? Каково отношение художника к этому персонажу? Почему в названии картины использован не союз *и*, как бы объединяющий героев, а предлог *на*? (Серый Волк для художника не менее важный герой, чем Иван-царевич. Предлог указывает на то, что в картине отражён только один эпизод сказки.)

- Назовите признаки предметов, изображённых на картине (цвет, размер, форма, объём). Какие детали картины помогают нам понять, что герои находятся не в реальном, а в волшебном лесу?
- Опишите предметы, которые вы видите на переднем плане, в центре картины, слева, справа, на заднем плане. Какую цветовую гамму использовал Васнецов? Почему? Сравните центр картины и фон. Как художник передаёт контраст между ними?
- Опишите ситуацию, изображённую на картине. Какой эпизод из сказки запечатлел художник на картине? Учащиеся получают листочки с отрывками из сказки. Детям предлагается из фрагментов выбрать один, наиболее соответствующий картине. Затем нужный отрывок зачитывается и идёт соответствующий анализ.
- Опишите героев картины: внешний вид, позу, состояние и т.д.
- Выразите своё отношение к герою, к картине.
- Опишите чувства, которые у вас вызывает картина.

Подбор материала к сочинению. Выявление основных микротем картины:

- Составьте предложения на тему этой картины.
- Назовите признаки предметов, изображенных на картине.
- Составьте словосочетания.
- При описании всадников попробуйте передать их чувства, мысли.
- Составьте с этими словосочетаниями предложения, а затем объедините их в связный текст.

Составление плана сочинения:

- Художник - сказочник.
- Главные герои картины, их облик, мысли, чувства.
- Волшебный лес.
- Чувства, навеянные картиной.

Коллективное устное составление текста по отдельным частям плана.

Самостоятельная письменная работа

Pasiekimų sritis: Literatūros ir kultūros pažinimas

Tema: Eglė – žalčių karalienė (3–4 kl.)

MR rengėja: Tatjana Chruščiova

Įvadas

Gimtosios kalbos pamokose pradinių klasių mokiniai, aptardami vaikų literatūros kūrinis, jų ekranizacijas ir inscenizacijas, dalyvaudami įvairiose veiklose, mokosi vertinti gimtąją kalbą ir literatūrą kaip svarbią gimtosios kultūros dalį ir puoselėtiną vertybę, domisi regiono, Lietuvos ir savosios tautos kultūra, istorija ir šiuolaikiniu gyvenimu kaip kultūrinio gyvenimo dalimi. Skaitydami grožinę ir negrožinę literatūrą, lankydamiesi bibliotekoje, teatre, kine, dalyvaudami klasės ir mokyklos renginiuose mokiniai susipažįsta su šio amžiaus vaikams aktualiais kultūros reiškiniais, mokosi atpažinti juose perteikiamas idėjas, vertybes, dalijasi apie tai patirtimi su bendraamžiais ir suaugusiais, plėtoja savo kultūrinės raiškos gabumus.

Pagal nurodymus mokiniai taiko skaitymo strategijas, derindami jas su skaitymo tikslu. Randa tekste tiesiogiai pateiktą informaciją, grupuoja ją. Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją, atpažįsta netiesiogiai pasakytas mintis ir jas paaiškina, kai yra suteikiama pagalba. Dalyvauja animacijos filmų vaikams aptarime. Skiria ir apibūdina tautinius simbolius, kultūros reiškinis ir tradicijas, aptaria jų reikšmę.

Pasiekimai

Aptaria savo mokyklos, regiono, Lietuvos ir gimtosios kalbos kultūros reiškinis. Paaiškina, kaip kultūros reiškiniai padeda pažinti save ir pasaulį bei suvokti save kaip bendruomenės dalį (narį). Skiria tautinius simbolius nuo kultūros reiškinų ir tradicijų. Apibūdina kultūrinės tradicijas, supranta jų reikšmę.

Metodiniai patarimai

Литература в период начального обучения является одним из главных средств открытия мира. Она способна дать широкую картину внешнего мира, ввести в мир внутренней жизни человека, обогатить духовно, нравственно и эмоционально, развить воображение, речь, способность выразить себя в слове. Этого можно добиться при условии постоянной и последовательной работы с текстом художественного произведения, чтения, обсуждения и анализа прочитанного.

Работая с художественными и культурными текстами, актуальным является формирование у учеников представлений о культуре, обычаях русского народа, а также заинтересованного отношения к литовскому и другим языкам, достижениям культуры, обычаям литовского и других народов, умения соблюдать соответствующие правила речевого и неречевого поведения, налаживать и поддерживать контакты с представителями других этнических групп, взаимно учитывать социальные и национальные особенности участников общения.

Анализ текста на этом этапе представляет собой его разбор с особой целью: понять главный авторский замысел, «увидеть», как эта мысль преподносится в произведении. Читатель может принять эту концепцию, может не принять, но построение анализа выстраивается учителем таким образом, чтобы ребенку было, что открывать. Иначе диалог о смысле произведения не заинтересует, а разбор будет скучным, не значимым для читателя. Чуковский К.И., зная детскую психологию, чувствуя ребенка, понимая его желания, высказал удивительно точную и верную мысль: «Анализ - это открытие увлекательных и поражающих ценностей там, где дети их раньше не замечали». Действительно, учителю и нужно стремиться к такому анализу произведения, чтобы он помогал ученикам самостоятельно делать открытия «смыслов». Какие стороны произведения охватывает анализ? В первую очередь он нацелен на понимание конкретной картины действительности, созданной автором. Это путь наблюдений и размышлений читателя за тем, как развивается мысль автора от первого до последнего слова в тексте. Такой разбор предполагает как анализ произведения, так и его интерпретацию. Маленькие читатели как бы намечают пути дальнейшей работы с текстом, знакомясь с разными произведениями, расширяя свой читательский кругозор. Ученики, знакомясь с автором, наблюдают за особенностями языка, стиля, манерой подачи темы в произведении. Они учатся, следя за развитием мысли и чувств авторов, «видеть» то мастерство, которое помогло каждому из них создать неповторимый художественный образ.

А для этого необходимо научить ребенка всматриваться и вчитываться в каждое слово, высказывание, абзац, текст, и наоборот, идти от общего представления целого текста к его деталям, частностям. Ведь именно они, эти частности, переплетаясь друг с другом, по-особому выстроенные автором, создают целостный образ. И этот образ привлекателен для читателя своим содержанием, или композицией, или непривычной эмоцией. Обращая внимание детей к тексту, помним, что весь смысл произведения спрятан автором только в нем. Не стоит уводить читателей в пространные размышления ни о чем, ищем все ответы на поставленные учениками вопросы в самом произведении. Именно об этом пишет литературовед А.П. Скафтымов: «Только само произведение может за себя говорить. Ход анализа и все заключения его должны имманентно вырастать из самого произведения. В нем самом автором заключены все концы и начала».

Анализируя произведение, нужно грамотно определять с детьми рамки диалога. Не надо сразу браться за разбор всех особенностей текста, а выбирать лишь те, которые помогут ученикам решить конкретные учебные задачи. Чтобы вникнуть в тайны образа, созданного тем или другим автором, стоит определить основные, ключевые моменты, без которых невозможен грамотный анализ любого исследуемого текста.

Может показаться, что работа над отдельными словами - это мелочи, которые не будут играть важной роли при анализе общего смысла текста. Но наши дети лишь учатся вникать в произведение. Каждое отдельное слово для них - это огромное пространство, в котором нужно освоиться. От того, насколько пристально и внимательно мы научим ребенка обращаться с каждым словом, будет в дальнейшем зависеть то, как понят главный авторский замысел.

Важнейшим этапом работы над художественным произведением является выразительное чтение. Именно выразительность даёт понять отношение ребёнка к прочитанному тексту. Это возможность проникнуть в самую суть произведения, понять внутренний мир героев.

Интерпретации - этап соединения первых представлений о замысле автора детей с результатами анализа. Это творческое, сознательное стремление читателей обнаружить, истолковать смысл произведения в каждой его части.

В процессе поиска ответов на вопросы у каждого ребёнка рождается свое, личное представление о смысле произведения. Этим представлением он делится с другими читателями, становясь участником общего диалога. То, что было не понято на начальном этапе знакомства, в результате воплощается в рождение нового смысла.

Užduotys

Работа с текстом Эгле - королева ужей (lietuviu liaudies pasaka). 3 класс

Сравнение структуры русской и литовской народной сказки.

(Задания выполняются после первичного прочтения произведения).

1. Определи жанр произведения. Приведи свои доказательства.
2. Есть ли в сказке зачин? Найди в тексте и прочитай эти строки.
3. Есть ли в сказке повторение действий? Найди в тексте повторы. Сколько раз повторяются действия?
4. Есть ли в сказке сказочные слова, которыми соединены части сюжета (например, «Долго ли коротко», «я того не ведаю»? Найди их.
5. Найди в сказке повторяющиеся числа. Как думаешь, почему именно эти числа?
6. Есть ли в сказке концовка? Найди в тексте и прочитай эти строки.
7. Что волшебного в сказке?

Определение и объяснение символики в тексте.

1. Перечисли как звали героев сказки.
2. Переведи с литовского языка их имена.
3. Почему именно уж был главным героем?
4. В какие деревья превратились сыновья и дочь Эгле?
5. Назови, кто был старшим сыном, а кто младшим. Объясни почему так считаешь.
6. Почему дочь превратилась в осину?
7. Какими ещё чертами человек наделяет деревья? Приведи примеры.

Определение и объяснение традиций:

1. Найди, объясни значение слов – сорочка, сваты, кудель, курпы, горн.
2. Что это за «Заячий пирог»? Найди в тексте и прочитай объяснение.
3. Расскажи, как в Литве относятся деревьям. Какие черты людей приписывают деревьям?
4. Объясни почему деревья отождествляются с людьми?

Работа в музее. (Эдукационная программа «Цвета национального костюма» в Литовском национальном музее)

„Tautinio kostiumo spalvos“ – Lietuvos nacionalinis muziejus

<https://kulturospasas.emokykla.lt/renginiai/renginys/983>

Задания выполняются после посещения эдукационной программы:

1. Расскажи о каких особенностях литовского национального костюма ты узнал?
2. Опираясь на полученные знания нарисуй, в какие костюмы были одеты герои сказки «Эгле - королева ужей».

Проектная работа «Известные деревья Литвы».

<https://www.arcgis.com/apps/MapTour/index.html?appid=a7fe68f41a01471ba00974b635344985>

<https://lietuvosgamta.lt/objektai/medziai/> „Idomiausi Lietuvos medžiai“

<https://www.youtube.com/watch?v=fKO-X5GyjVI> „Stelmužės ažuolas“

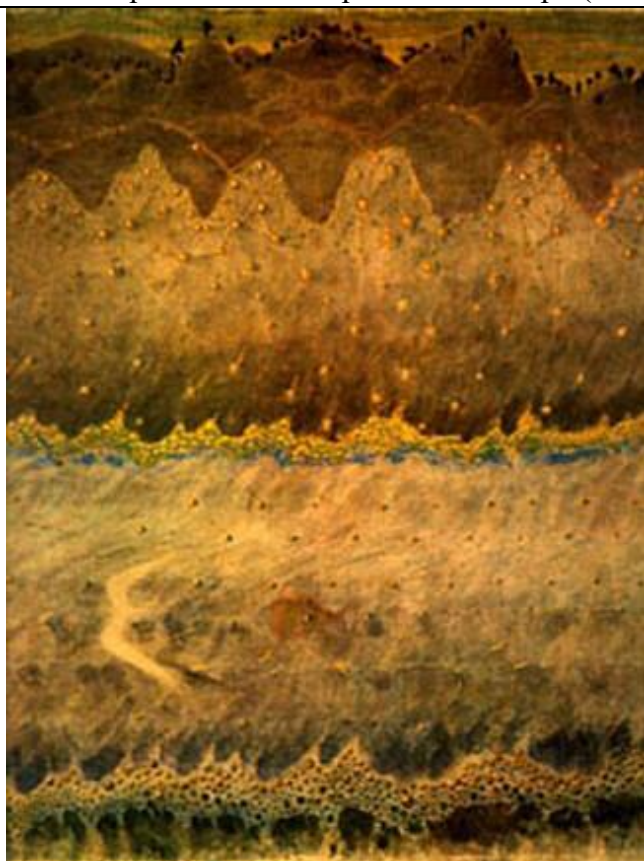
Задание: Изучив материал представь одно из самых известных деревьев Литвы.

План представления (презентации):

1. Название.
2. Место произрастания.
3. Описание (возраст, размеры, особенности).
4. Интересные факты.

Работа с невербальным текстом. Интеграция с Исто.

Анализ картины К.М. Чюрлёниса Аллегро (соната моря). Созвучие картины и сказки.

М.К. Čiurlionis *Allegro*

[Анна Олейникова](#) Впечатление от одноименной картины литовского художника и композитора М.Чюрлёниса

Кисти, холст. Музыкальная форма.
Передать бы все части сонаты.
Моря рокот. Фантазия вольно
Нарисует тот образ когда-то.

Образ моря. Мир, красок богатый.
И симфонии звук не смолкает.
Не симфония это - соната.
Не оркестр - один лишь играет.

Фортепьяно звучит. Или скрипка.
Бьются клавиши. Струны ли стонут.
Все три части в волнах. Где-то чайка
Пронесется. А крики потонут.

Тонут звуки. И пенятся волны.
Вновь палитра в руках заиграла.
Напиши, композитор, картину,
Чтобы в звуках душа трепетала.

Чтоб аллегро штормило вначале,
Успокоилось море - анданте,
Вновь волнение звучало в финале -
Бурей звуков обрушилось в карте.

В карте жизни. Разменной монетой.
Жизнь - как холст. Можно ль набело снова?
А соната звучит. Создан образ:
Музыкант и художник - два слова.

Užsienio kalba (pirmoji)

Užsienio kalbos Bendrosios programos naujovės pradinio ugdymo pakopoje

Pradinio ugdymo pakopoje užsienio kalbos ugdymas orientuojamas į Prieš-A1 kalbos mokėjimo lygį 2 klasėje ir A1 kalbos mokėjimo lygį 3–4 klasėse (pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis).

- Mokinių kalbinė veikla skirstoma į 4 sritis: recepcija/supratimas, produkavimas/raiška, interakcija/sąveika, mediacija/tarpininkavimas.
- Numatomi tokie nauji kalbiniai gebėjimai:
- 2 klasėje – audiovizualinio teksto supratimas, sakytinė ir rašytinė interakcija virtualioje erdvėje;

3–4 klasėse – audiovizualinio teksto supratimas, audiovizualinio teksto kūrimas, sakytinė ir rašytinė interakcija virtualioje erdvėje, teksto mediacija, grupės darbo proceso mediacija.

- Programoje detaliau pateikiamos komunikacinės intencijos, abstrakčiosios sąvokos, gramatinė medžiaga. Įgyvendinimo rekomendacijose pateikiama šių turinio aspektų kalbinės raiškos pavyzdžių.
- Kalbos vartojimo kontekstai papildyti aktualiomis ir tarpdalykinėmis temomis, potėmėmis, pvz., asmens savybių ugdymasis, santykiai bendruomenėje, medijos ir informacinės technologijos, ekologija, atsakingas vartojimas, sveika gyvensena, kalbų ir kultūrų įvairovė Lietuvoje ir pasaulyje.
- Programoje numatoma integruotai ugdyti šias kompetencijas: komunikavimo, skaitmeninę, kultūrinę, kūrybiškumo, pažinimo, pilietinę, socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos.

Audiovizualinio teksto kūrimo užduoties pavyzdys 3–4 klasė

Užduotis	Sukurkite vaizdo įrašą apie savo kambarį naudodamiesi mobiliuoju telefonu.
Numatomi pasiekimai	Sukuria labai trumpą vaizdo įrašą apie savo kambarį.
Komunikacinės intencijos	Prisistatyti. Pasisveikinti / atsisveikinti. Informuoti. Apibūdinti.
Abstrakčiosios sąvokos	Egzistencijos raiška (buvimas, turėjimas). Erdvė raiška (buvimo vieta, išdėstymas, atstumas). Kiekybės (skaičius, kiekis, lyginimas). Požymis (spalva, dydis).
Gramatika	Verbs: to be, to have. Prepositions of place.
Tema, potėmė. Leksika / konkrečiosios sąvokos.	Gyvenamoji aplinka. Mokinio gyvenamoji vieta: kambarys, baldai, jų išdėstymas. Asmeniniai daiktai, knygos, žaidimai ir pan.
Tarpdalykinis elementas	Informacinės technologijos
Bendrosios kompetencijos	Komunikacinė – pristatys specifinio žanro tekstą. Kūrybiškumo – kurs vaizdo įrašą apie savo kambarį. Skaitmeninė – naudosis reikiamomis programėlėmis.
Įrašo apimtis	1–2 minutės
Vertinimo kriterijai	Atlikties vertinimas: IV lygis (aukštesnysis) – puikiai arba labai gerai. Vaizdo įrašo struktūra nuosekli, tematika ir trukmė atitinka reikalavimus. Leksinės ir gramatinės struktūros vartojamos tinkamai ir taisyklingai. Tikslingai taiko raiškos strategijas (perfrazuoja, pasitaiso).

	<p>III lygis (pagrindinis) – gerai, pakankamai gerai. Didžioji dalis vaizdo įrašo struktūros nuosekli, tematika ir trukmė ne visada atitinka reikalavimus. Leksinės ir gramatinės struktūros dažniausiai vartojamos tinkamai ir taisyklingai. Dažniausiai tinkamai pritaiko raiškos strategijas (perfrazuoja, pasitaiso).</p> <p>II lygis (patenkinamas) – patenkinamai. Dalis vaizdo įrašo struktūros nuosekli, tematika ir trukmė iš dalies atitinka reikalavimus. Leksinės ir gramatinės struktūros vartojamos iš dalies taisyklingai. Raiškos strategijas (perfrazavimo, pasitaisymo) taiko ribotai.</p> <p>I lygis (slenkstinis) – pakankamai. Minimali dalis vaizdo įrašo struktūros nuosekli, tematika ir trukmė minimaliai atitinka reikalavimus. Leksinės ir gramatinės struktūros vartoja iš dalies taisyklingai. Raiškos strategijomis naudojasi labai ribotai.</p>
--	--

Audiovizualinio teksto supratimo užduoties pavyzdys_3–4 klasė

<p>AUDIOVIZUALINIS TEKSTAS: https://www.youtube.com/watch?v=bPOrNefYxxc&feature=emb_title</p>	
<p>VEIKLOS EIGA:</p>	
<p>1. Warm up: Pasakykite 10 gyvūnų pavadinimų.</p>	
<p>2. Pre–watching: Pristatome aktyvius naujus žodžius paveikslėlių ar apibūdinimų pagalba. Pvz.: Koks gyvūnas prasideda raide R.? RABBIT dar gali būti vadinamas HARE (plg. LT triušis ir kiškis). Kur dažniausiai sutinkame žodžius START ir FINISH? Ką darome varžybose? (race, run quickly etc.).</p>	
<p>3. While–watching 1: Žiūrėdami video, sunumeruokite šias veiklas:</p>	
<p><i>was quite ahead of the tortoise</i> <i>started laughing</i> <i>gun</i></p>	<p><i>decided to take a little nap</i> <i>challenged to a race</i> <i>woke up</i> <i>fired the</i></p>
<p>4. While–watching 2: In pairs, rearrange the pictures according to the story.</p>	
	

		
		<div style="border: 1px solid black; height: 100px; width: 100%;"></div>

5. **After–watching:** Each sentence has a mistake. Find the mistake and correct it.

- (1) ~~The tortoise~~ started laughing loudly. The hare _____
- (2) The tortoise was happy. _____
- (3) The cat fired the gun. _____
- (4) The hare decided to run faster. _____
- (5) The tortoise was walking quickly. _____
- (6) The hare reached the finish line first. _____

VEIKLOS APRAŠAS

Numatomi pasiekimai:

Supranta trumpus animacinius filmukus apie pažįstamus dalykus, kai kalbama lėtai ir aiškiai.

Komunikacinės intencijos:

Įvardyti, konstatuoti.

Abstrakčiosios sąvokos:

Laiko raiška (pasikartojimas, seka, pabaiga).

Požymio raiška (fizinė būklė).

Gramatika:

Past simple, regular verbs.

Adverbs.

Tema, potėmė. Leksika / konkrečiosios sąvokos:

Draugai.

Žaidimai, sportas.

Tarpdalykinis elementas:

Literatūra

Informacinės technologijos

Bendrosios kompetencijos:

Pažinimo (ieškos informacijos, analizuos, atsirinks, apibendrins).

Socialinė-emocinė (dirbs poroje).

Kultūrinė (susipažins su klasikine pasaka).

Matematika

Mokymosi turinio keitimo priežastys ir svarbiausi turinio pokyčiai

Matematikos mokymosi turinys atnaujinamas vadovaujantis [Bendrujų programų atnaujinimo gairėmis](#), patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. V-1317 „Dėl Bendrujų programų atnaujinimo gairių patvirtinimo“, [Bendrujų programų atnaujinimo vadovu](#), [Kompetencijų ir vaiko raidos aprašais](#) bei susitarimais, priimtais visų dalykų programų rengėjų, siekiant kuo didesnės tarpdalykinės programų dermės.

Priimant sprendimus dėl turinio naujinimo, buvo atlikta daug parengiamųjų darbų. Apibendrinta ir įvertinta Lietuvos matematikos mokymo(si) praktika. Išnagrinėti šalies mokslininkų ir mokytojų teikti siūlymai dėl turinio atnaujinimo. Įsigilinta į programų rengėjus konsultuojančių tarptautinių ekspertų siūlymus. Išanalizuotos tarptautinių tyrimų, kuriuose dalyvauja Lietuva (TIMSS, PISA) programos bei šalių, kurių mokiniai pasižymi aukštais pasiekimais šiuose tyrimuose, nacionalinės programos. Atnaujinama programa siekta suderinti šalies viduje ryškėjančius ugdymo poreikius, mokslininkų ir praktikų matymą, o taip pat atsižvelgti į matematinio ugdymo kaitos tendencijas tarptautinėje praktikoje.

Matematinio ugdymo tikslo formuluotė – *sudaryti prielaidas ugdytis matematinį raštingumą, kuris šiame dokumente suprantamas kaip įgytas gebėjimas matematiškai **samprotauti, taikyti ir interpretuoti** matematiką sprendžiant problemas įvairiuose realiuose, aktualiuose ir mokiniams suprantamuose kontekstuose* – ambicinga, bet, programos rengėjų nuomone, pasiekama. Tikslo realizacija – dešimt pasiekimų, kuriuos išsiugdys mokiniai. Šie pasiekimai svariai prisideda prie Bendrosiose programose numatytų įgyjamų mokinių kompetencijų.

Pasiekimams ugdyti numatytas konkretus matematikos turinys. Jis sukonstruotas taip, kad kiekvienoje klasėje būtų ugdomi visi dešimt programoje apibrėžti pasiekimai, turint omeny, kad jų raiška skirtinguose klasių centruose kitokia (žr. programą). Modeliuojant temas, siekta, kad kiekvienoje aukštesnėje klasėje jos būtų nuosekliai ir sistemiškai plėtojamos, užtikrinant ne tik vidinę jų dermę, bet ir su kitų mokomųjų dalykų ugdymo programomis.

Šioje matematikos programoje, skirtingai, nei 2008 metų, kiekvienoje klasėje aprašytas tik naujas, toje klasėje numatytas mokytis matematikos turinys. Visos temos suskirstytos į keturias sritis: *skaičiai ir skaičiavimai, modeliai ir sąryšiai, geometrija ir matavimai, duomenys ir tikimybės*. Temos iš klasės į klasę plėtojamos nuosekliai, tačiau ne visos pradedamos ir baigiamos nagrinėti toje pačioje klasėje.

Mokant naujo turinio reikėtų atkreipti dėmesį į individualius vaiko poreikius, gebėjimus ir galimybes; kilus mokymosi sunkumams, laiku suteikti reikiamą pagalbą. Naujo ugdymo turinio mokymas ir mokymasis turėtų remtis humanizmo ir konstruktyvizmo idėjomis, kurios pabrėžia, kad naują turinį reikėtų pritaikyti mokiniui, jo turimai patirčiai: sudominti, skatinti aktyviai veikti, spręsti problemas, dalintis savo žinojimu, sieti naujas žinias su jau turimomis, anksčiau įgytomis. Todėl svarbu, kad ugdymosi procese būtų užtikrinta įvairių mokymo priemonių, būdų ir metodų dermė, skirtingų mokymosi aplinkų įvairovė, nes natūraliai vaiko asmenybės raidai būtina įgyti pozityvios mokymosi patirties.

Kokias konkrečias žinias ir gebėjimus iš kiekvienos temos ir kaip veikdami turėtų įgyti mokiniai detalizuota programos turinio sričių temų aprašymuose. Tekstuose *pasviruoju* šriftu išskirti nauji turinio elementai (sąvokos, terminai, dėsniai, savybės, teoremos), kuriuos tos klasės mokiniai turėtų gebėti atpažinti, suprasti, mokėti paaiškinti, apibūdinti, apibrėžti ar taikyti tekste nurodytu būdu. Kiek daug ir kaip giliai plėtoti mokinių pasiekimus kiekvienu konkrečiu atveju (kiekvienoje temoje) sprendžia

mokytojas, tačiau jis turi užtikrinti, kad išnagrinėję visas pasiūlytas temas, mokiniai patobulins visus programoje numatytus pasiekimus (žr. lenteles žemiau). Sprendimą apie laiką, kurį mokytojas skirs mokinių pasiekimams ugdyti priima mokytojas, atsižvelgdamas į mokinių amžių, turimą jų mokymosi patirtį, interesus ir poreikius. Kaskart įvertinti esamą ir numatyti siekiamą mokinio pasiekimų lygį mokytojui padės pasiekimų lygių aprašai bendrojoje programoje.

3 klasė. Turinio ir mokinių pasiekimų sąsajų pavyzdys

Kontekstai

Viena iš itin svarbių mokinių pasiekimų sričių – *Problemų sprendimas* (pasiekimai C1–C3). Verta atkreipti dėmesį, kad kiekvienos klasės bent keliose temose numatytas kryptingas šių pasiekimų ugdymas. Tai apima labai svarbų aspektą – įgytų žinių ir gebėjimų taikymą *įvairiuose kontekstuose*. Mokiniai turi įgyti patirties veikti asmeniniame, profesiniame, visuomeniniame ir moksliniame kontekstuose.

Asmeninis. Šio konteksto situacijos apima matematikos taikymus asmens, jo šeimos ar bendraamžių veiklose. Tai situacijos apie maisto gamybą, sportą, keliones, apsipirkimą, žaidimus, sveikatą, sveiką gyvenseną, asmeninį planavimą ir kt. Mokymo(si) turinyje minimas asmeninių finansų kontekstas taip pat priskiriamas šiai kontekstų rūšiai.

Profesinis. Šiam kontekstui priskiriamos situacijos, susijusios su profesinių veiklų pasauliu. Tokios užduotys gali būti, pavyzdžiui, apie reikiamų statybinių medžiagų kiekio ir kainos apskaičiavimus bei užsakymą, darbo užmokesčio apskaičiavimą, pridėtinę vertę kuriančias darbo vietas, kokybės kontrolę, apskaitą ir inventorizaciją, architektūrą ir dizainą (darnūs miestai ir gyvenvietės), su darbu susijusių sprendimų priėmimą. Profesinės veiklos kontekstas gali būti susijęs su įvairiausiomis profesijomis – nuo ypatingų įgūdžių nereikalaujančios veiklos iki aukštos kvalifikacijos reikalaujančiomis profesijomis. Svarbu, kad šio konteksto užduotys būtų suprantamai pateiktos atitinkamo amžiaus mokiniams.

Visuomeninis. Šio konteksto tematika susijusi su pasaulio, valstybės ar vietos bendruomene. Socialinio konteksto užduotys gali būti, pavyzdžiui, apie rinkimų sistemą, valstybės politiką, viešąjį transportą, demografiją, skurdo ir bado problemas pasaulyje, reklamą, pasaulio bei šalies statistiką ir ekonomiką ir pan. Šio konteksto užduotys turėtų būti orientuotos į visuomenės tendencijas ir perspektyvą.

Mokslinis. Šio konteksto situacijos susijusios su gamtos pasauliu, mokslu bei technika. Čia tiktu užduotys apie klimato kaitos prevenciją, darnią energetiką, transportą, aplinkos apsaugą, ekosistemų, biologinės įvairovės apsaugą, mediciną, visatą, genetiką, pažangias technologijas ir inovacijas, įvairius matavimus ir pan. Vidinės integracijos matematikoje atvejai taip pat priskirtini šiam kontekstui.

Pradiniame ugdyme visi šie kontekstai nagrinėjami vaikui artimos aplinkos situacijose.

Mokymosi turinio pokyčiai lyginant su 2008 metų matematikos bendraja programa 1–2 klasės

Skaičiai ir skaičiavimai

Temos „Natūralieji ir sveikieji skaičiai“ turinys atnaujintoje programoje detalizuotas ir šiek tiek papildytas.

Anksčiau 100-o ribose mokiniai turėjo išmokti skaičiuoti baigdami 2-ą klasę, o dabar – 1-ą. 2-oje klasėje mokiniai mokysis skaičiuoti jau 1000-čio ribose.

Detalizuota, jog 1-oje klasėje mokiniai mokysis atlikti šiuos sudėties ir atimties veiksmus: vienaženklį skaičių peržengiant dešimtį, dviženklį ir vienaženklį skaičių peržengiant dešimtį, dviženklį skaičių neperžengiant dešimties. Mokant sudėti ir atimti vis didesnius skaičius

rekomenduojama ypatingą dėmesį kreipti į mintino skaičiavimo strategijų atradimą ir jų taikymą kasdienėje vaiko veikloje (pvz., ieškant trūkstamo daiktų skaičiaus iki dešimties; perstatant, grupuojant skaičius ir pan.). Visos šios strategijos paremtos skaičiaus sandaros, sudėties ir atimties veiksmų ryšio suvokimu, atliekamų operacijų savybėmis. Kad mokiniai atrastų šias strategijas, įgustų jas taikyti skaičiavimui mintyse, būtina apgalvoti modelius, kurie bus pasitelkti šiam tikslui, ir užtikrinti, kad mokiniai turėtų pakankamai daug situacijų, skatinančių skaičiuoti mintyse. Gebėjimas skaičiuoti mintyse kloja tvirtus pagrindus algebriniam mąstymui aukštesnėse klasėse rasti, ugdo mokinių gebėjimą pastebėti dėsningumus ir modeliuoti situacijas. Kol mokiniai įgus skaičiuoti mintyse, rekomenduojama pastoviai naudoti kelis tuos pačius mokytojo pasirinktus praktinius ir vaizdinius modelius (pvz. rankų pirštus, pagaliukus, kvadratėlius, šimto skaičių lentelę, skaičių tiesę ir kt.). Siekime, kad mokiniai suprastų, jog atliekant veiksmus su įvairaus didumo skaičiais, taikomi tie patys principai, dėsniai ir strategijos. Pavyzdžiui, jais paremtas tiek skaičiavimas eilute, tiek stulpeliu.

Skaičiavimus ir išmokus veiksmus mokiniai mokysis taikyti kasdieniame gyvenime. Rekomenduojama susitelkti į tokių situacijų nagrinėjimą, kurių sprendimas susiveda į vieno kurio lygybių $a + b = c$, $a - b = c$ komponento radimą. Pavyzdžiui, uždavinio sąlygoje gali būti prašoma sužinoti, kiek yra iš viso; koks bus likutis; keliais vienetais yra mažiau ir pan. Mokomasi tokiose lygybėse nustatyti ir trūkstamą skaičių (žymimą pvz. langeliu), kai kiti du skaičiai žinomi, sukurti tekstinį uždavinį, kai situacija pavaizduota ne tik lygybe, bet ir ją iliustruojančiais piešiniais, schemomis. Numatyta, kad 2-oje klasėje mokiniai mokysis spręsti jau dviejų žingsnių sudėties/atimties veiksmo reikalaujančius uždavinius, ieškos atsakymų ne tik į tiesiogiai, bet ir netiesiogiai suformuluotus klausimus.

2-oje klasėje pradedama mokytis daugybos ir dalybos. Formuojant šių veiksmų sampratą taip pat pasitelkiami modeliai (pvz., dirbama su vienodomis objektų grupėmis, eilučių ir stulpelių rinkiniais daugybos lentelės ribose), aptariamasi šių veiksmų ryšys. Mokiniai turėtų atlikti daug įvairių užduočių, kad atrastų ir gerai perprastų daugybos lentelės (10×10) sudarymo principus ir jų taikymą. Daugybos ir dalybos veiksmus mokiniai turėtų mokytis taikyti kasdienėse situacijose. Rekomenduojama susitelkti į tokių situacijų nagrinėjimą, kurių sprendimas susiveda į vieno kurio lygybių $a \times b = c$, $a : b = c$ komponento radimą. Pavyzdžiui, uždavinio sąlygoje gali būti prašoma sužinoti, kiek gausime imdami 3 kartus po 2 obuolius, kiek kartų skiriasi dvi kainos, kiek bus dvigubai ar trigubai daugiau, perpus mažiau ir pan.

Nauja tai, kad 2-oje klasėje mokiniai susipažins su lyginio ir nelyginio skaičiaus sąvokomis, jas taikys apibūdindami pastebėtus dėsningumus, savybes, pagrįsdami teiginius. Naujas svarbus akcentas, mokantis spręsti žodinius uždavinius – išmoksi uždavinio sprendimą užrašyti kaip klausimų ir atsakymų seką, perprasti, kaip gali būti siejamos įvairios žodinės situacijos su jų grafinėmis ir skaitinėmis išraiškėmis.

Kaip ir anksčiau, 2-oje klasėje mokiniai susipažins su vieneto sąvoka, aiškinsis, ką reiškia pusė, trečdalis, ketvirtadalis, aštuntadalis. Kol kas trupmenos sąvoka dar nebus įvedama, bet mokiniai nagrinėdami ir aptardami konkrečius pavyzdžius mokysis rasti ir apibūdinti daikto ar daiktų skaičiaus dalį (pusę, trečdalį, ketvirtadalį, aštuntadalį), aiškinsis, kaip rasti visą daiktų skaičių, kai žinoma jų pusė, trečdalis, ketvirtadalis, aštuntadalis. Numatoma, kad bus nagrinėjamos ir tokios situacijos, kai visumos vienodos dalys gali būti skirtingų formų. Ši patirtis svarbi, trupmenos sąvokos įvedimui 3-oje klasėje.

Nuo pirmos klasės į matematinę ugdymą integruojama finansinio raštingumo tema, tačiau pirmose dviejose klasėse ši tema apims įprastas kasdienės situacijas, kuriose atsiskleidžia pinigų vaidmuo ir mokomasi naudotis pinigais. Siūlomos mokymosi situacijos turėtų padėti mokiniams įvaldyti žodyną, būtiną kalbant apie prekių ar paslaugų kainas ar kainų pokyčius. Ši tema galėtų būti nagrinėjama kaip projektinė veikla ar kaip kelias matematikos temas integruojanti veikla.

Modeliai ir sąryšiai

Atnaujintoje programoje išskirta nauja tema „Dėsningumai“. 1-oje klasėje mokiniai mokysis atpažinti ir apibūdinti įvairias objektų sekas iš 2–3 pasikartojančių narių grupių, jas pratęsti, rasti trūkstantus sekų narius (pvz., nagrinėjama objektų seka pvz., nagrinėjama objektų seka $\triangle \square \triangle \square \triangle \square \dots$, kurios nariai yra \triangle ir \square , o pasikartojanti narių grupė – $\triangle \square$) sudaryti seką pagal nurodytą taisyklę, sukurti savo. 2-oje klasėje nagrinėjamos sekos sudėtingės: jos galės būti ir iš daugiau narių, bus nagrinėjamos įvairios skaičių sekos.

Pradiniame ugdyme numatyta informatikos mokyti integruotai, per kitų dalykų pamokas. Matematikos pamokose daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama algoritmo ir komandos sąvokoms pažinti ir taikyti. Mokiniai aiškinsis, ką reiškia nuoseklus komandų atlikimas, mokysis schema, piešiniu pavaizduoti nuosekliai atliekamų komandų seką. Susipažinę su viena ar keliomis žaidybinėmis programavimo priemonėmis (pvz.: ScratchJr, Bee-Bot ar Blue-Bot robotukais, Blockly Games, SpriteBox, Bebro kortelėmis, specialiais stalo žaidimais), jie mokysis jomis kurti ir taikyti nesudėtingas programas; piešiniais, žodžiais, simboliais apibūdinti jų algoritmus.

Geometrija ir matavimai

Temos „Matavimo skalės ir vienetai“ turinys patikslintas, detalizuota kurioje klasėje su kokiais matavimo vienetais ir kokiomis matavimo priemonėmis mokiniai bus supažindinami ir mokysis jomis pasinaudoti. Pagrindinis dėmesys sutelkiamas ne į skaičiavimus su matiniais skaičiais, kaip kad buvo ankstesnėje programoje, o į „mato jausmo“ ugdymą, t. y. mokinio suvokimą, kokiais vienetais galima apibūdinti kasdienėje aplinkoje esančius dydžius, kokie prietaisai bei būtinės priemonės ir kaip naudojami įvairiems dydžiams išmatuoti. Rekomenduojama atlikti įvairių praktinių užduočių, kuriuose taikomas metodas „spėti ir tikrinti“, mokoma įvertinti dydžio didumą „iš akies“, o tada išmatuoti tam skirtu prietaisu, aptarti rezultatus su mokytoja(-u). Antroje klasėje numatyta nagrinėti masės, laiko, ilgio, tūrio gretimų smulkesnių ir stambesnių matavimo vienetų sąryšius, supažindinti su ploto sąvoka, tačiau plotą mokiniai mokysis „matuoti“ dar tik sąlyginiais matavimo vienetais.

Programoje išskirta nauja tema „Konstravimas“. Ji bus plėtojama iki 10-os klasės. 1-oje klasėje šios temos nagrinėjimas apims ir ankstesnėje programoje nagrinėtą tematiką: objektų ar žmonių vietos ar padėties vienas kito atžvilgiu apibūdinimą ir vaizdavimą. 2-oje klasėje ši tema bus plėtojama plačiau: mokiniai mokysis kurti tam tikrą vietą vaizduojančius planus, sukurti ir vykdyti kelių žingsnių instrukciją, susijusią su judėjimu tame plane, įskaitant pusės ar ketvirčio apskritimo posūkius. Atnaujinta ir detalizuota 2 klasėje tema – simetriškų ašies atžvilgiu figūrų nagrinėjimas. Mokiniai ir pagal ankstesnę programą mokėsi simetrijos pavyzdžių ieškoti aplinkoje, gamtoje, architektūroje, mene (integracinės temos), tačiau svarbu drauge mokyti pagrįsti, kodėl nagrinėjama figūra yra/nėra simetriška, užbaigti ar sukurti ašies atžvilgiu simetrišką piešinį. Tai įvadinis kursas į transformacijas, itin tinkamas matematinio komunikavimo ir gilaus supratimo gebėjimams lavinti. Ankstesnėje programoje ši tema buvo gvildinama paviršutiniškai (kaip rekomendacija), o kaip mokymosi tema programoje buvo nurodyta tik 7–8 klasėje, iš karto įvedant įvairias transformacijas.

Pažintį su plokščiomis geometrinėmis figūromis 1-oje klasėje mokiniai pradės nuo paprasčiausių figūrų – taško, tiesės, spindulio, atkarpos – vaizdavimo brėžinyje ir mokymosi apibūdinti šių figūrų padėtį viena kitos atžvilgiu (pvz., taškas yra/nėra tiesėje, taškas priklauso/nepriklauso spinduliui, taškas dalija tiesę į du spindulius, atkarpa kerta tiesę ir pan.). 2-oje klasėje mokiniai išsiaiškins, ką reiškia tokios sąvokos, kaip uždara laužtė, kampas, daugiakampis, daugiakampio kampas, daugiakampio kraštinė. Tyrinėdami konkretų daugiakampį mokiniai įsitikins, kad jis turi tiek kampų, kiek ir kraštinių, o nuo jų skaičiaus priklauso daugiakampio pavadinimas. Mokiniai reikėtų įtraukti į diskusiją apie tai, kodėl trikampį ar keturkampį galima pavadinti daugiakampiu, pateikti nedaugiakampio pavyzdžių. Daugiau dėmesio numatoma skirti įvairių teiginių formulavimui, aiškinimuisi, kuomet teiginys

teisingas/neteisingas, kokie teiginiai laikomi priešingais. Nors teiginių formulavimo rekomenduojama pradėti mokytis nagrinėjant geometrijos temas, tačiau įgyta patirtis turėtų būti perkeliama ir į kitas matematikos temas. Numatyta, kad jau 1–2 klasėje be kubo ir rutulio atpažinimo, bus susipažįstama ir mokomasi įvardyti stačiakampį gretasienį, kūgį, ritinį, mokomasi šias figūras atpažinti paveikslėlyje, rasti į jas panašių daiktų aplinkoje, rūšiuoti, tačiau dar nenumatoma nagrinėti ir pavadinti šių figūrų elementų (to bus mokomasi 3–4 klasėje).

Duomenys ir tikimybės

Šios srities turinys, palyginti su ankstesne programa, kiek praplėstas. Numatyta, kad jau 2-oje klasėje stebėjimo ar apklausos duomenis mokiniai mokysis pavaizduoti ne tik grafiškai (piktograma ar stulpeline diagrama), bet ir dažnių lentelė, o taip pat praktikuosis susieti diagramos ir dažnių lentelės duomenis. Anksčiau dažnių lentelė buvo nagrinėjama 3–4 klasėje.

3–4 klasės

Skaičiai ir skaičiavimai

Pagal atnaujinamą programą skaičiuoti 1000-čio ribose mokiniai išmoks 2-oje klasėje. 3-oje klasėje jie mokysis perskaityti, užrašyti žodžiais, skaitmenimis, skyrių suma, palyginti ir apvalinti skaičius iki 10 000, o 4-oje klasėje – iki 1 000 000 (pagal ankstesnę programą pradinėje mokykloje mokiniai mokėsi skaičiuoti iki 10 000). Tačiau pažintis su didesniais skaičiais nereiškia, kad su tokiais skaičiais bus mokomasi atlikti ir veiksmus. Veiksmų sudėtingumas, palyginti su ankstesne programa, nekinta. Atkreipiame dėmesį, kad dalinti mokiniai mokysis tik iš vienaženkliai skaičiaus (anksčiau buvo mokomasi dalinti ir iš dviženkliai skaičiaus). Naujesnis akcentas – didesnis dėmesys įvairių problemų sprendimo ir skaitymo siejamųjų strategijų mokymui ir jų taikymui įvairių kontekstų uždaviniuose.

Atnaujintoje programoje sustiprintas dėmesys trupmenų mokymui. Jau 2-oje klasėje įvedamas propedeutinis kursas į trupmenų mokymą, todėl mokiniai jau turės kalbinės patirties diskutuoti apie dalį, kurią galima išreikšti trupmena. Tačiau trupmenos sąvoka bus apibrėžiama 3-oje klasėje. Čia mokiniai sužinos, kad trupmena yra skaičius, kuriuo nusakomas kiekis, kurį sudaro viena dalis, kai visuma padalijama į n lygių dalių ($n = 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 100$). Svarbu, kad mokiniai suprastų, kaip trupmenos atidedamos skaičių tiesėje, kai intervalas nuo 0 iki 1 apibrėžiamas kaip visuma (vienetas). Jau 3-oje klasėje, naudodamiesi modeliais, pavaizduodami trupmenas tame pačiame skaičių intervale, mokiniai išmoks vieneto neviršįjančias trupmenas palyginti tarpusavyje. Taip pat 3-oje klasėje jie mokysis skaičius 0 ir 1 užrašyti kaip trupmenas ir , aiškinsis, kokios dvi trupmenos ir kodėl laikomos lygiomis (lygiavertėmis) 4-oje klasėje taip pat susipažįstama su skaičiais, užrašytais dešimtainiu pavidalu (su kableliu), išsiaiškinama, kodėl $1,5 = 1,50$ ir pan.

Iš 5-os į 4-ą klasę yra perkelta turinio dalis apie mišriuosius skaičius, jų sudėtį bei atimtį, kai trupmeninės dalys yra su tuo pačiu vardikliu (trupmeninės dalis sudėjus neviršijamas vienetas, o atimant nereikalaujama papildomų pertvarkių) Taip pat bus mokomasi sudėti ir atimti dešimtainiu pavidalu parašytus skaičius su vienu ar dviem skaitmenimis po kablelio.

Atkreipkime dėmesį, kad visi šie klausimai ankstesnėje programoje buvo nepakankamai aptarti ir detalizuoti, kas neretai trukdė suformuoti teisingą trupmenos sampratą. Atnaujintam trupmenų kursui 3–4 klasėje įsisavinti būtina skirti deramą dėmesį, nes įgytomis sampratomis ir procedūriniais įgūdžiais mokiniai turės remtis pagrindinėje mokykloje.

Atnaujiamoje programoje finansinio raštingumo tema nagrinėjama nuo 1-os klasės. Numatyta, kad 1–2 klasėje ši tema apims įprastas kasdienes situacijas, kuriose atsiskleidžia pinigų vaidmuo ir mokomasi naudotis pinigais. Mokiniai turėtų įvaldyti žodyną, būtiną kalbant apie prekių ar paslaugų kainas ar kainų pokyčius. 3-oje klasėje pinigų tema toliau plėtojama, tačiau atliekamos sudėtingesnės

operacijos su pinigais, įskaitant pinigų smulkinimą ir stambinimą, mintinio skaičiavimo strategijų taikymą apskaičiuojant prekių ar paslaugų kainą, jos pokytį, likutį ir pan. 4-oje klasėje atliekami kainų skaičiavimai, kai kainos nurodytos dešimtainiu pavidalu. Plėtojant mokinių finansinio raštingumo kompetenciją, numatoma nagrinėti situacijas, kuriose mokomasi priimti skaičiavimais grįstus sprendimus apie išlaidas ir taupymą, uždarbį, aukojimą. Aptariama, kaip kiekvieno žmogaus elgesys, susijęs su išlaidavimu, taupymu, veikia artimą ar globalią aplinką. Aiškinamasi kaip asmuo gali įvertinti, ar kaina yra priimtina pagal jo/jo šeimos finansines galimybes.

Modeliai ir sąryšiai

Atnaujintoje programoje išskirta nauja tema „Dėsningumai“. Jau pirmose dvejose klasėse mokiniai bus nuosekliai supažindinami su įvairiomis sekomis, jų sudarymo būdais. Šią temą numatoma plėtoti ir 3–4 klasėse. Nagrinėjamų sekų įvairovė didės. 3-oje klasėje bus nagrinėjamos ir tokios sekos, kurių elementai skiriasi dydžiu, spalva, linijos storiu, posūkio kampu, seka gali būti perkelta ir į kitą eilutę. Taip pat numatoma, jog sekoms kurti ir pristatyti bus naudojamos ne tik fizinės, bet ir skaitmeninės priemonės. 4-oje klasėje mokinių akiratį apie įvairias sekas papildys sekos, kurių nariais yra trupmenos arba dešimtainiu pavidalu parašyti skaičiai. Bus nagrinėjamos objektų sekos, kai kiekvieną kitą sekos objektą sudaro vis daugiau (mažiau) elementų, kurie nebūtinai išdėstomi vienoje eilėje, o taip pat sekos, gautos suliejus dvi sekas.

Pradiniame ugdyme numatyta informatikos mokyti integruotai, per kitų dalykų pamokas. Matematikos pamokose daugiausia dėmesio bus skirta algoritmo ir komandos sąvokoms pažinti ir taikyti. Mokiniai 2 klasėje bus susipažinę su pasirinkimo komanda jei–tai. 3-oje klasėje jų laukia pažintis su pasirinkimo komanda jei–tai–kitaip, o 4-oje – su kartojimo komanda. Mokiniai turėtų praktiškai įsitikinti, kokia svarbi algoritme ar programoje komandų atlikimo tvarka. Visas šis kursas turėtų būti turtingas žaidybiniais elementais, į praktinę veiklą įtraukiančiomis situacijomis.

Lygčių ir raidinių reiškinių mokymasis 3–4 klasėje nedaug pasikeitęs, tačiau rekomenduojama daugiau dėmesio skirti giliam sąvokų ir procedūrų supratimui, įvairesnių lygčių sprendimo būdų ir strategijų išbandymui ir aptarimui.

Jau 3-oje klasėje bus formuojama lygties sprendimo samprata, o ne tik mokomasi patikrinti ar nurodytas skaičius yra lygties sprendinys. Mokiniai turėtų būti skatinami atrasti įvairius paprasčiausių lygčių (su vienu sudėties, atimties, daugybos ar dalybos veiksmu; nežinomojo vietoje – raidės) sprendinio radimo būdus, įskaitant ir kitos lygties (su atvirkštiniu veiksmu) parašymą (pvz., lygtis $x - 5 = 2$ pakeičiama lygtimi $x = 5 + 2$, t. y. mokoma su tais pačiais trimis skaičiais bei sudėties ir atimties arba daugybos ir dalybos veiksmų ženklais parašyti 4 lygybes). Labai svarbu, kad mokiniai gerai suprastų, kuo lygties sprendimo procedūra skiriasi nuo sprendinio patikrinimo procedūros.

4-oje klasėje rekomenduojama sutelkti mokinių dėmesį į tai, jog ta pačia lygtimi galima sumodeliuoti labai daug įvairių situacijų, paskatinti mokinius kurti modelius (reiškinius ar lygtis) atitinkančias situacijas, tik atkreipkime dėmesį, kad kintamasis ar nežinomasis uždavinio sąlygoje ar situaciją vaizduojančioje schemoje turėtų būti nurodyti).

Geometrija ir matavimai

Atnaujintoje programoje ši sritis kiek prasiplėtė. Nauja tai, kad 4-oje klasėje bus nagrinėjami įvairesni greičio matavimo vienetai (km/h, m/min, m/s), tūrio matavimo vienetai *kubinis centimetras* (cm³), *kubinis metras* (m³) (anksčiau to buvo mokoma 5 klasėje). Svarbu, kad mokiniai turėtų galimybių praktikuotis nustatant statinio, sudaryto iš vienodo dydžio kubelių, tūrį; suvoktų, kokie vienetai tinkami įvairių objektų judėjimo greičiui apibūdinti; gerai įgustų taikyti kelio formulę, t. y. apskaičiuoti kelią, greitį arba laiką, kai žinomi kiti du dydžiai.

Nauja tai, kad pradiniam ugdyme nuosekliai ir palaipsniui plėtojama nauja tema apie transformacijas. 1–2 klasėje mokiniai įgys simetriškos ašies atžvilgiu figūros sampratą. 3-oje klasėje jų supratimas apie simetriją plėsis: mokiniai nagrinės ir kurs ornamentus iš detalių, taikant simetriją tiesės atžvilgiu, posūkį ar postūmį horizontalia ar vertikalia kryptimi. 4-oje klasėje numatoma mokinių pirmoji pažintis su koordinačių plokštuma (anksčiau to buvo mokoma 5-oje klasėje). Mokiniai mokysis užrašyti taško koordinatės skaičių pora, taikys 2-oje klasėje įgytas žinias apie posūkį, postūmį, simetriją tiesės (ašies) atžvilgiu, objekto (taško) judėjimą koordinačių plokštumos pirmame ketvirtyje. Svarbu, kad mokiniai suprastų taškų, atkarpų, tiesių, figūrų perkėlimo idėją: jei figūrą transformacijų pagalba galima perkelti į kitą ar grąžinti tą pačią vietą, tai gautoji ir pradinė figūra laikomos lygiomis. Ankstesnėje programoje ši tema buvo gvildinama gerokai per vėlai, tik 7–8 klasėje, tuo tarpu daugelio kitų šalių patirtis rodo, kad šias temas prasminga nagrinėti pradinėje mokykloje.

Kalbant apie figūrų pažinimą, 3-oje klasėje nauja tai, kad mokiniai išmoks įvardyti ir pavaizduoti susikertančias ir nesusikertančias tieses, paaiškinti, kada jas vadiname lygiagrečiomis ar statmenomis, atrasti įvairių tiesių porų pasireiškimo aplinkoje pavyzdžių. 4-oje klasėje mokiniai taip pat mokysis rūšiuoti trikampių ne tik pagal kampus, bet ir pagal kraštines (įvairiakraštis/lygiašonis/lygiakraštis). Rūšiuoti pagal kraštines anksčiau buvo mokoma 5 klasėje.

Su erdvės figūrų įvairove mokiniai jau bus susipažinę 1–2 klasėje. 4-oje klasėje mokiniai mokysis įvardyti įvairių erdvės figūrų elementus (viršūnes, briaunas, sienas, šonines sienas, pagrindus), apibūdinti jų tarpusavio padėtį, atrasti įvairių erdvės figūrų išsklotines ar trūkstamus išsklotinių elementus.

Duomenys ir tikimybės

Pirminė pažintis su dažnių lentele naujoje programoje numatyta 2-oje klasėje, o vietoje to 3–4 klasės kursas papildytas veiklomis, kuriose mokiniai mokysis kelti su artima aplinka susijusius klausimus, į kuriuos atsakyti galima surinkus ir susisteminius statistinius duomenis. Mokiniais siūlomos užduotys turėtų įtraukti mokinius apklausos ar stebėjimo rezultatų pristatymą, dalyvavimą diskusijose apie gautų išvadų tinkamumą ir pritaikymą.

3–4 klasės turinys papildytas ir žaidimų, kurie sudaromi remiantis atsitiktinumo principu, nagrinėjimu. Tai padės mokiniams įgyti patirtį, būtiną sėkmingam tikimybių mokymuisi aukštesnėse klasėse.

Numatyta, kad 3-oje klasėje mokiniai mokysis formuluoti ir vertinti teiginius apie baigčių tikėtinumą. Tai yra pagrindas sampratai apie tai, kas yra atsitiktinumas, o kas dėsningumas, formuoti. Jie įgys patirties parinkti tinkamiausią žodį įvykio tikėtinumui nusakyti ar atsitiktiniams įvykiams pagal tikėtinumą palyginti (labiau/mažiau tikėtina, kad...).

4-oje klasėje mokiniai kaups patirtį apie įvykių tikėtinumo nustatymą. Jie nagrinės atsitiktinumo principu paremtus žaidimus jau su keliomis vienodai ir nevienodai galimomis 2–6 baigtimis (pvz., monetos ar kauliuko metimas, suktuko sukimas ir pan.). Jiems yra keliamas sunkesnis, nei 3-okams uždavinys – išmokti formuluoti hipotezes apie baigčių tikėtinumą, o tada atlikus eksperimentą patikrinti, ar pasitvirtino spėjimo rezultatas. Rekomenduojama įtraukti mokinius į diskusijas, kodėl jų spėjimo rezultatas pasitvirtino ar nepasitvirtino. Taip pat mokiniai kurs žaidimus, kuriuose kiekvienas žaidžiantysis turėtų tą pačią tikimybę (galimybę) laimėti.

Socialinis ugdymas

Sėkmingam kiekvieno mokinio mokymuisi ypatingai svarbus šiuolaikiškas, aktualus bei prasmingas ugdymo turinys. Atnaujintoje socialinio ugdymo programoje nuosekliai aprašoma pasiekimų raida siekiant kryptingai ugdyti mokinių pasiekimus pereinant iš vieno koncentro į kitą. Atnaujintoje bendrojoje socialinio ugdymo programoje sąlygiškai išskiriamos keturios pasiekimų sritys:

Žmonių gyvenimas kartu (*pilietinė sritis*) apima mokinio savęs ir bendruomenės santykių pažinimą, socialinius ryšius, gyvenimą demokratinėje visuomenėje, įsitraukimą ir veiklą artimiausioje socialinėje aplinkoje.

Žmonių ekonominė veikla (*ekonominė sritis*) apima ekonominių procesų, vykstančių artimiausioje aplinkoje, pažinimą, verslumo ir finansinio raštingumo ugdymą.

Žmonių gyvenimo kaita (*istorinė sritis*) apima mokinio supratimą apie praeitį-dabartį-ateitį, suasmenintą žmonių gyvenimo kaitos, jos tęstinumo pažinimą ir naujų prasmų apie praeitį ir dabartį kūrimą.

Aplinka ir žmogus (*geografinė sritis*) apima artimiausios geografinės aplinkos pažinimą, aktyvų tyrinėjimą, siekiant įgyti naujas patirtis ir plėsti supratimą apie pasaulį.

Šių sričių pasiekimai ugdomi atsižvelgiant į individualius kiekvieno mokinio gebėjimus, amžiaus tarpsnio ypatumus, pradinio ugdymo integralumą.

Ugdant socialinio ugdymo programoje numatytus pasiekimus prasminga klasėje/mokykloje organizuoti veiklas, skatinančias mokinius įsitraukti ir aktyviai bei atsakingai veikti bendruomenei ir bendruomenėje. Dalyvaujant bendruomenės veikloje, mokiniai ne tik mokosi kultūriškai priimtinių mąstymo ir kalbėjimo būdų. Jie ne tik perima kultūrinį palikimą, bet ir kuria naujas bendrabūvio, komunikacijos formas ir normas, kurias laiko teisingomis ir atitinkančiomis bendruomenės poreikius.

Ugdymo procese svarbu lanksčiai taikyti **metodus, skatinančius mokinių kūrybinį mąstymą, problemų sprendimą, bendradarbiavimą**. Mokymosi bendradarbiaujant strategijų taikymas ugdymo procese tampa ypatingai aktualus, nes mokymasis bendradarbiaujant padeda mokiniams įgyti ne tik akademinį, bet ir socialinių žinių bei gebėjimų. Mokydamiesi ir bendradarbiaudami grupėse mokiniai siekia drauge išspręsti tam tikrus probleminius klausimus, tariasi, išklauso grupės narių nuomones, diskutuoja, priima bendrus sprendimus, kuria bendrus darbus ir juos pristato.

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

Saugus elgesys. Prisimenamos pagrindinės žmogaus kūno dalys ir jutimo organai; aptarimai pojūčiai; aiškinamasi, kaip juos galima apsaugoti nuo traumų ir kodėl tai svarbu. Mokomasi saugiai elgtis klasėje, žaidimų aikštelėje, kieme. Aiškinamasi, kur kreiptis pagalbos ištikus nelaimei, kaip elgtis kilus gaisrui.

Sveikas gyvenimas. Aiškinamasi, kodėl svarbu kasdien mankštintis, grūdintis, laikytis poilsio ir mokymosi režimo, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą. Aiškinamasi mitybos svarba žmogui: kiek kartų valgyti, koks maistas sveikas (*be mitybos piramidžių*). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz., plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsisaugojama nuo ligų. Aiškindamiesi stuburo ir raumenų reikšmę organizmui mokomasi taisyklingos laikysenos – taisyklingai stovėti, sėdėti, nešioti kuprinę, aptariamasi netaisyklingos laikysenos pasekmės.

Žmonių įvairovė. Mokomasi žmones apibūdinti pagal išorinius požymius (pvz., aukštas / žemas, rudaakis / mėlynakis, jaunas / senas ir pan.), aptariamas vaikų panašumas į tėvus, mokomasi empatiškai priimti kitokius žmones. Mokomasi savais žodžiais apibūdinti žmogaus ir kitų organizmų (augalų, gyvūnų) pokyčius nuo gimimo iki senatvės.

Gyvūnai. Aptariami naminiai gyvūnai, aiškinamasi, kaip juos reikia prižiūrėti. Aiškinamasi dėl ko, žmonės laiko naminius gyvūnus: dėl naudos, sveikatos (pvz., terapija, aklių vedliai) ir socialinių poreikių, pomėgių (pvz., jodinėjimas), bendravimo. Susipažinama su laukiniais gyvūnais, kurie gyvena ir lankosi šalia mūsų namų, aptariama, kaip jiems padėti išgyventi šaltą žiemą (pvz., lesyklėlė).

Augalai. Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Aptariama augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknis, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas, vaisių brandinimas ir sėklų išbarstymas).

Bendri gyvų organizmų požymiai. Mokomasi atskirti gyvus organizmus nuo negyvų daiktų, išskirti bendrus gyvo organizmo požymius (juda, kvėpuoja, auga, maitinasi, dauginasi).

Gamtos išteklių, jų tarša ir tausojimas. Mokomasi atskirti gamtinius daiktus nuo žmogaus sukurtų daiktų. Aptariama gamtos išteklių (vandens, oro, dirvožemio) svarba siejant su bendrais gyvo organizmo poreikiais. Aiškinamasi, kodėl gamtos išteklius reikia tausoti, kas nutinka, juos užteršus. Aptariami paprasčiausi šių išteklių tausojimo pavyzdžiai kasdieninėje aplinkoje (pvz., valant dantis vandens įsipilti į stiklinę).

Vandens būsenos. Mokomasi atpažinti skirtingų formų (snaigės, šerkšnas, ledas) kietąjį vandens būseną, atliekant bandymus išsiaiškinama, kaip įsitikinti, kad ore yra dujinės vandens būsenos – nematomų plika akimi garų ir tyrinėjama, kaip vanduo pereina iš vienos būsenos į kitą.

Judėjimas. Stebint judančius daiktus aiškinamasi, kokiomis sąlygomis jie juda lėčiau ar greičiau, kaip daiktai gali judėti (tiesiai, lanku, ratu), ko reikia norint pajudinti daiktą. Tyrinėjant paprasto objekto (pvz., kamuoliuko, mašinytės) judėjimą mokomasi matuoti kelią ir laiką, daryti išvadas apie judėjimo greitį. Mokomasi atpažinti ir įvardyti oro (pvz., lėktuvas, sraigtasparnis, oro balionas), sausumos (pvz., automobilis, motociklas, dviratis, traukinys) ir vandens (pvz., valtis, laivas, burlaivis) transporto priemonės. Mokomasi parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti pagal tai, kaip greitai ji gali judėti ir siejant atstumą su jam įveikti reikalingu laiku (pvz., į mokyklą važiuoti dviračiu, į gretimą miestelį autobusu, automobiliu, į kitą šalį – lėktuvu, traukiniu).

Energija. Aiškinamasi, kokios energijos reikia, kad daiktai ir gyvi organizmai galėtų judėti (pvz., kuro, vėjo žmogaus, maisto ir pan.). Aiškinamasi, kaip pasikeitė žmonių reikmėms anksčiau naudoti ir dabar naudojami daiktai susiejant su gamtos mokslų pažanga (pvz., važiavimo priemonės, darbo priemonės, buitiniai prietaisai ir pan.).

Naujas dalyko turinys	Siūlomi metodai	Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos ir naudingos nuorodos (aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą BP).
<p>6.1.2. Sveikas gyvenimas: Aiškinamasi, kodėl svarbu kasdien mankštintis, grūdintis, laikytis miego, poilsio ir mokymosi režimo, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą. Aiškinamasi mitybos svarba žmogui: kiek kartų valgyti, koks maistas sveikas (be mitybos piramidžių). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz., plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsaugojama nuo ligų.</p> <p>Aiškindamiesi stuburo ir raumenų reikšmę organizmui mokomasi taisyklingos laikysenos – taisyklingai stovėti, sėdėti, nešioti kuprinę, aptariamą netaisyklingos laikysenos pasekmės.</p>	<p>Situaciniai žaidimai, pokalbis, minčių lietus, praktinis darbas.</p> <p>Atvejo analizė. Situaciniai žaidimai (vaidybiniai, stalo, situaciniai). Praktinė veikla, IKT.</p>	<p>Ugdant vaikų sveiko gyvenimo įgūdžius galima žaisti situacinius žaidimus: „Noriu miegoti, o reikia ruošti pamokas“, „Draugai kviečia į kiemą, o reikia skaityti knygeles“, „Užsibuvau pas draugą, o dar neparuošti namų darbai“, taikyti praktinį darbą parengiant savo poilsio ir mokymosi režimą.</p> <p>Pradinuko dienos režimas. Pateiktis. Peržiūrėta 2020-12-20. http://rsveikata.lt/wp-content/uploads/2020/03/Mokinio-Dienos-re%C5%BEimas.pdf Sveikos mitybos lėkštė. Filmukas vaikams. Peržiūrėta 2020-12-20. https://sveikatostv.lt/sveikos-mitybos-lekste/</p> <p>Veiksmingiausias šio amžiaus vaikų ugdymo principas yra leisti pačiam vaikui būti aktyviam. Būtina sudaryti sąlygas jo iniciatyvoms reikštis įvairios veiklos metu. Ypač skatintina projektinė-tiriamoji veikla (pvz., atlikti tyrimą: „Kiek sveria mano, mano suolo draugo kuprinė?“ Naudojantis suprantama vaizdine medžiaga (pvz., dėlionėmis, modeliais, IKT) įvardijamos žmogaus kūno dalys ir aptariama, kaip jos nukenčia nuo per sunkios bei nepritaikytos vaiko amžiui kuprinės, jos netaisyklingo nešiojimo (pvz., jei kuprinės petnešos per ilgos, visas kuprinės svoris gula ant inkstų ir pan.).</p>

		<p>Žmogaus kūno dalys – filmukas vaikams. Peržiūrėta 2020 -12 - 20. <u>Žmogaus kūno dalys - filmukas vaikams</u></p> <p>Dziudo meistrė: „Mokėjimas saugiai griūti pravers žiemą“. Peržiūrėta 2020-12-20. https://www.moteris.lt/lt/sveikata/g-65964-dziudo-meistre-mokejimas-saugiai-griuti-pravers-ziema</p> <p>Mokyklinė kuprinė: kaip ją išsirinkti? Specialistų komentarai ir vaizdo atmintinė. Peržiūrėta 2020-12-20. https://www.zmones.lt/naujiena/mokykline-kuprine-kaip-ja-issirinkti-specialistu-komentarai-ir-vaizdo-atmintine.48669337-9adf-11e8-9f90-aa000054c883</p>
<p>6.1.5. Augalai: Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Aptariama augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla).</p>	<p>Tiriamoji veikla, ekskursijos į mokyklos kiemą, miesto parką ar mišką.</p>	<p>Nagrinėjant šio skyriaus temas pravartu atlikti ekskursijas į mokyklos kiemą, miesto parką ar mišką. Čia stebėti medžius, jų žievę – kuo skiriasi jauno ir seno medžio žievė; daryti žievės atspaudų piešinius, matuoti, lyginti medžių lapus ir pan. Pastebėti, kas „gyvena“ ant medžių žievės – grybai, kerpės, samanos, skruzdėlės ir kt.</p> <p>1. Artimoje aplinkoje augančių medžių, krūmų ir žolių tyrimas. Peržiūrėta 2020-12-20 http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/1.html</p> <p>Mokomasis filmukas. Lietuvos medžiai. Peržiūrėta 2020-12-20 <u>Lietuvos medžiai SmartkinderTV</u></p> <p>Pamokos objektas pirmokams – medžiai. Peržiūrėta 2020-12-20 <u>Pamokos objektas pirmokams - Lietuvos medžiai</u></p>

<p>Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas, vaisių brandinimas ir sėklų išbarstymas).</p>	<p>Tiriamoji veikla: bandymo atlikimas, stebėjimas</p>	<p>Aiškinantis temą svarbu pasitelkti tiriamosios veiklos metodą, kuris skatina vaikų smalsumą, ugdo pažintinius gebėjimus. Svarbu sudaryti galimybes vaikams veikti su tikrais daiktais, eksperimentuoti ir stebėti natūralią aplinką. Siūloma atlikti bandymus „Nuo sėklos iki sėklos“ (klasės patalpoje auginti pupelę, žirni ir pan.) bei stebėti augalo gyvenimo etapus. Stebėjimus fiksuoti stebėjimo lape (pvz., kada pasirodė daigelis, kiek paaugo stiebelis, kada sukrovė žiedą ir pan.), daryti išvadas.</p>
<p>6.1. 8. Vandens būsenos: Mokomasi atpažinti skirtingų formų (snaigės, šerkšnas, ledas) kietąją vandens būseną, atliekant bandymus išsiaiškinama, kaip įsitikinti, kad ore yra dujinės vandens būsenos – nematomų plika akimi garų ir tyrinėjama, kaip vanduo pereina iš vienos būsenos į kitą.</p>	<p>Tiriamoji veikla, demonstracinis bandymas, minčių lietus</p>	<p>Mokiniam keliamas probleminis klausimas: „Ar kietoji vandens būsena gali būti skirtingų formų? Kokių?“ Minčių lietaus teiginius siūloma patikrinti atliekant arba stebint demonstracinius bandymus. Daroma išvada, kad vandens kietoji būsena gali būti įvairių formų. Diskutuojama, kodėl vandens kietosios būsenos forma gali būti įvairi (pvz. šerkšno susidarymo sąlygos).</p> <p>Kaip susidaro snaigės (pro mikroskopą) <u>snowtime</u></p> <p><u>youtube.com/watch?v=kkCc9pfaXVw</u></p> <p>Peržiūrėta 2021-06-12 Apie sniegą ir snaiges <u>Sniegas Dabar žinai # 05</u></p> <p>Peržiūrėta 2021-06-12 Apie tris vandens būsenas <u>Les états de l'eau</u></p>

		<p>Peržiūrėta 2021-06-12 Apie medžiagų būsenas <u>Les états de la matière</u></p>
<p>6.1.9. Judėjimas: Stebint judančius daiktus aiškinamasi, kokiomis sąlygomis jie juda lėčiau ar greičiau, kaip daiktai gali judėti (tiesiai, lanku, ratu), ko reikia norint pajudinti daiktą. Tyrinėjant paprasto objekto (pvz., kamuoliuko, mašinytės) judėjimą mokomasi matuoti kelią ir laiką, daryti išvadas apie judėjimo greitį.</p> <p>Mokomasi atpažinti ir įvardyti oro (pvz., lėktuvas, sraigtasparnis, oro balionas), sausumos (pvz., automobilis, motociklas, dviratis, traukinys) ir vandens (pvz., valtis, laivas, burlaivis) transporto priemonės. Mokomasi parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti pagal tai, kaip greitai ji gali judėti ir siejant atstumą su jam įveikti reikalingu laiku (pvz., į mokyklą važiuoti dviračiu, į gretimą miestelį autobusu, automobiliu, į kitą šalį – lėktuvu, traukiniu).</p>	<p>Tiriamoji veikla, darbas porose, aiškinimas, įtraukiamasis pokalbis, diskusija.</p> <p>Darbas porose, žaidimas, IKT.</p>	<p>Peržiūrėta 2021-06-12</p> <p>Mokiniamis užduodamai klausimai: „Kokie daiktai juda skirtingu greičiu?“, „Kas juos priverčia judėti?“, „Kaip priversti daiktą judėti greičiau, ar lėčiau?“. Pamokos metu atliekamas tyrimas siekiant išsiaiškinti nuo ko priklauso daikto judėjimo greitis. Keliamas probleminis klausimas: kaip gali judėti daiktai, ridenami nuožulniaja plokštuma. Vaikai pasigamina iš plastilino ritinį, rutulį, kiaušinio formos daiktą ir stebi, kaip daiktai juda ridenant juos nuožulniaja plokštuma. Apibendrinant vaikų atsakymus, pateiktus per minčių lietų, daromos išvados, kad daiktai juda skirtingai (tiesiai, lanku ir kt.). Diskutuojama, kodėl daiktai juda skirtingai.</p> <p>Kaip juda daiktai (išmanieji robotai) <u>Kaip juda daiktai</u> www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-07</p> <p>Nagrinėjant šios temos potemę apie transporto priemonių rūšis siūloma žaisti žaidimą „Kelionių agentūra“. Mokiniai poromis turi sudaryti nurodyto maršruto įveikimo būdus (transporto priemonės). Ruošiant maršruto įveikimo būdus mokiniai gali naudoti IKT (google Maps arba kitomis programomis). Siekiama, kad mokiniai transporto priemonės</p>

		<p>pasirinkimą pagrįstų. Sudaromas plakatas „Oro, vandens ir sausumos transporto priemonės“.</p> <p>Transporto rūšys Mode of transport for kids types of transportation Transportation video for kids</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-07 Transporto rūšys Transport for kids -Means and Modes</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-07 Transporto rūšys Modes of Transport for kids Learn Transport Vehicles Nursery Rhymes For Children</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-07</p>
--	--	--

2 klasė

Saugus elgesys. Mokomasi saugiai elgtis namuose ir mokykloje atliekant įvairias veiklas, naudojant įvairius daiktus, prietaisus ir medžiagas, kurios gali sukelti pavojų sau ir kitiems. Aiškinamasi, kaip reikia elgtis esant nepalankioms gamtos sąlygoms (esant žaibavimui, labai stipriam vėjui, plikledžiui, labai aukštai ar labai žemai oro temperatūrai, didelei sausrai). Aptariama, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus.

Mitybos piramidės. Mokomasi paaiškinti ir sudaryti mitybos piramidę, nurodant produktus ir jų proporcijas (pvz., kurių daugiausia, kurių mažiausia ir pan.). Mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo mitybą. Aptariama, kad žmogus energijos gauna iš maisto.

Augalai. Nagrinėjami pagrindinių augalo dalių funkcijos. Tyrinėjamas augalų augimas, aiškinamasi, kokių aplinkos sąlygų reikia augalo augimui. Mokomasi atpažinti artimiausius aplinkos krūmus (pvz., lazdyną, alyvą, ievą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos) ir pievų bei dekoratyvines žoles (kiaulpienę, dobilą, žibuoklę, gyslotį, narcizą, tulpę, kardelį, jurginą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos).

Gyvūnai. Mokomasi atpažinti Lietuvoje gyvenančius ir dažnai matomus informacijos šaltiniuose kitų šalių gyvūnus (po keletą žinduolių, paukščių, vabzdžių, žuvų, roplių pavyzdžių, nepriskiriant jų organizmų klasėms). Aiškinamasi, kas yra raudonoji knyga ir kuo ji svarbi. Mokomasi palyginti naminius ir laukinius gyvūnus pagal skirtingus kriterijus: gyvenamoji aplinka, nauda bei santykis su žmogumi, gyvūnų poreikiai.

Prisitaikymas prie aplinkos. Augalų ir gyvūnų ypatybės siejamos su prisitaikymu prie gyvenamosios aplinkos: vietos (vanduo / oras / žemė), klimatu (šiltas / šaltas), metų sezoniškumo (žiema / vasara).

Augalų vaisių ir sėklų forma siejama su jų platinimo būdu: vėjas, vanduo, gyvūnai (pvz., paukščiai, žinduoliai, žmogus).

Daiktai ir medžiagos. Mokomasi atskirti daiktus ir medžiagas, iš kurių pagaminti daiktai. Mokomasi atpažinti ir įvardyti medžiagas: popierių, molį, medieną, stiklą, metalus (pvz., geležį, aliuminį, sidabrą), plastikus, gumą. Aptariamas medžiagų panaudojimas daiktams gaminti siejant su jų savybėmis. Aiškinamasi, kaip ir kodėl rūšiuojamos atliekos, įvardijamos medžiagos, kurios rūšiuojant atskiriamos.

Medžiagų savybių tyrimas. Naudojantis pojūčiais tiriamos medžiagų, daiktų savybės (pvz., skaidrumas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, ir pan.). Mokomasi tirti kasdieniniame gyvenime sutinkamų medžiagų vandens sugėrimą, tirpumą ir degumą. Aptariamos gaisrų priežastis ir apsaugos būdai siejant su medžiagų degumu, aiškinamasi, kaip elgtis užsidegus įvairiems aplinkos daiktams.

Energija. Aptariamas elektros ir šilumos naudojimas kasdieniniame gyvenime. Aiškinamasi, kaip saugiai elgtis su elektros prietaisais, kaip taupyti elektros ir šilumos energijas.

Šiluma. Atlikus bandymus su šaltu, karštu ir kambario temperatūros vandeniu išsiaiškinama, kad žmogaus šilumos pojūtis yra subjektyvus, aptariama temperatūros kaip objektyvaus šilumos mato sąvoka. Mokomasi naudotis termometru, nuskaityti jo rodmenis, pasirinkti tinkamą termometrą, matuoti oro, vandens, žmogaus kūno temperatūrą. Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra, o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.

Naujas dalyko turinys	Siūlomi metodai	Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos ir naudingos nuorodos (aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą BP).
<p>6.2.1. Saugus elgesys: Mokomasi saugiai elgtis namuose ir mokykloje atliekant įvairias veiklas, naudojant įvairius daiktus, prietaisus ir medžiagas, kurios gali sukelti pavojų sau ir kitiems. Aiškinamasi, kaip reikia elgtis esant nepalankioms gamtos sąlygoms (esant žaibavimui, labai stipriam vėjui, plikledžiui, labai aukštai ar labai žemai oro temperatūrai, didelei sausrai). Aptariama, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus.</p>	<p>Atvejo analizė, įtraukiamieji klausimai, darbas porose: plakatų su taisyklėmis kūrimas.</p> <p>Panaudojant išmaniuosius telefonus pritaikyti interviu metodą, vaidybinių situacijų kūrimas</p>	<p>Nagrinėjant atvejo analizes (pvz., „Žaibas užklupo miške“ arba „Žaibas užklupo prie vandens“, arba „Karšta diena paplūdimyje“) kartu su mokiniais ieškoma bendrų sprendimų, kaip elgtis vienoje ar kitoje situacijoje ir sukurti rekomendacinius plakatus (lankstinukus).</p> <p>Gamtiniai pavojai. Peržiūrėta 2021-04-07: https://www.lt72.lt/?page_id=2023 Kaip elgtis žaibuojant? Patarimai. Peržiūrėta 2021-04-07: https://pagd.lrv.lt/lt/ugniagesiai-pataria/kaip-elgtis-zaibuojant</p> <p>Ugdant vaikų saugios elgsenos įgūdžius, galima saikingai ir kryptingai naudoti IKT ieškant informacijos interneto svetainėse,</p>

		<p>pavyzdžiui, žiūrėti ir analizuoti filmukus, vaizdo pamokėles, žiūrėti vaizdo reportažus, naudoti garso ir vaizdo atkūrimo techniką (pavyzdžiui, situacijų komentavimui). Porose suvaidinti situaciją, kuri moko saugiai elgtis.</p> <p>Kaip elgtis puolant bitėms, širšėms, vapsvoms ir kamanėms. Peržiūrėta 2021-04-07: https://www.lt72.lt/?page_id=2023 Saugus elgesys su gyvūnais. Animacinis filmukas Peržiūrėta 2021-04-07: Saugus elgesys su gyvūnais</p>
<p>Mitybos piramidės. Mokomasi paaiškinti ir sudaryti mitybos piramidę, nurodant produktus ir jų proporcijas (pvz.: kurių daugiausia, kurių mažiausia ir pan.). Mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo mitybą.</p>	<p>Praktinė veikla, įtraukiamasis pokalbis, aiškinimas</p>	<p>Mokiniam siūloma ant popierinių lėkštelių parašyti (nuspiešti) pusryčių lėkštę. Aptariami vaikų pusryčių pavyzdžiai. Remiantis trumpametražio filmuko „Mityba ir matavimo vienetai“ medžiaga nagrinėjamos mitybos piramidės. Vėliau mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo pusryčių lėkštę. Mityba ir matavimo vienetai (trumpametražis filmukas). Peržiūrėta 2021-04-07: www.ismaniejrobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse</p> <p>Sveika mityba (trumpametražis filmukas). Peržiūrėta 2021-04-07: Sveika mityba</p>
<p>6.2.3. Augalai: Nagrinėjami pagrindinių augalo dalių funkcijos. Tyrinėjamas augalų augimas, aiškinamasi, kokių aplinkos sąlygų reikia augalo augimui. Mokomasi atpažinti artimiausius aplinkos krūmus (pvz., lazdyną, alyvą, ievą ir</p>	<p>Darbas porose, ekskursija į gamtą, minčių žemėlapis „Medžiai, krūmai, žolės“.</p>	<p>Esant galimybei pamokos tema geriausiai aiškintis gamtoje (mokyklos kieme, miesto parke, miške). Mokiniai gali naudotis „iNaturalist“ programėle ir atpažinti augalus. Mokantis šią temą klasėje mokiniams galima pasiūlyti dirbti su augalų paveikslėliais ar interneto svetainių</p>

<p>2–3 kitus iš savo aplinkos) ir pievų bei dekoratyvines žoles (kiaulpienę, dobilą, žibuoklę, gyslotį, narcizą, tulpę, kardelį, jurginą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos).</p>		<p>medžiaga, augalų paveikslų dėlionėmis. Mokiniai sudaro artimos aplinkos augalų atlasą.</p> <p>1. Artimoje aplinkoje augančių medžių, krūmų ir žolių tyrimas. Peržiūrėta 2020-12-20: http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/1.html Lietuvos augalai. Trumpametražis filmukas. Peržiūrėta 2021-04-07: www.ismaniejrobotai.lt 1-4 klasei Dirba ir planšetėse</p>
<p>6.2.4. Gyvūnai: Mokomasi atpažinti Lietuvoje gyvenančius ir dažnai matomus informacijos šaltiniuose kitų šalių gyvūnus (po keletą žinduolių, paukščių, vabzdžių, žuvų, roplių pavyzdžių, nepriskiriant jų organizmų klasėms). Aiškinamasi, kas yra raudonoji knyga ir kuo ji svarbi. Mokomasi palyginti naminius ir laukinius gyvūnus pagal skirtingus kriterijus: gyvenamoji aplinka, nauda bei santykis su žmogumi, gyvūnų poreikiai.</p>	<p>Situaciniai žaidimai, įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus.</p> <p>Įtraukiamasis pokalbis, provokuojantys klausimai, darbas porose.</p>	<p>Mokiniam pateikiama situacija: žmonės nebepastebi savo įprastoje aplinkoje gyvenančių varlių. Užduodamas probleminis klausimas: „Kodėl nyksta varlės?“ Pasitelkiant interneto galimybes, pavyzdžiui, žiūrint ir analizuojant filmukus, vaizdo pamokėles, žiūrint vaizdo reportažus nagrinėjamos gyvūnų nykimo priežastys. Kalbama apie tai, kam reikalinga raudonoji knyga ir kuo ji svarbi (įtrauktus gyvūnus draudžiama medžioti, saugomos jų gyvenamosios teritorijos, jie veisiami zoologijos soduose ir po to išleidžiami į laisvę, pvz., lūšys). Aukštesniųjų gebėjimų mokiniai analizuodami raudonosios knygos medžiagą paruošia savo regiono saugomų gyvūnų plakatą.</p> <p>Lietuvos raudonoji knyga. Peržiūrėta 2020-12-20: https://www.raudonojiknyga.lt/#ogle_vignette Saugomi varliagyviai Lietuvoje. Europinė medvarlė. Vaizdo ir garso įrašas. Peržiūrėta 2020-12-20: https://www.raudonojiknyga.lt/gyvunai/varliagyviai/82-europine-medvarle-hyla-arborea Mokantis temą galima mokiniams užduoti provokuojančius klausimus: „Ar išgyventų laukinėje gamtoje pasimetęs šunytis ar nuklydusi karvė lankose?“</p>

		<p>Aiškinamasi, kodėl naminiai gyvūnai neišgyventų be žmogaus pagalbos. Keliamas probleminis klausimas. Aptariami kriterijai. Prieinama prie skirtumų tarp naminių ir laukinių gyvūnų lyginant juos pagal kriterijus. Piešiamos schemas arba pildomos lentelės. Darbas atliekamas porose. Ugdomas suvokimas apie žmogaus atsakomybę už savo augintinius. Viskas apie arklį. Peržiūrėta 2020-12-20: http://arkliomuziejus.lt/viskas-apie-arkli/ Kuo skiriasi šernas ir karpuotis nuo naminės kiaulės. Peržiūrėta 2020-12-20: anglų kalba. WILD BOAR VS WARTHOG - Who would win a fight?</p>
<p>6.2.5. Prisitaikymas prie aplinkos: Augalų ir gyvūnų ypatybės siejamos su prisitaikymu prie gyvenamosios aplinkos: vietos (vanduo / oras / žemė), klimatu (šiltas / šaltas), metų sezoniškumo (žiema / vasara). Augalų vaisių ir sėklų forma siejama su jų platinimo būdu: vėjas, vanduo, gyvūnai (pvz., paukščiai, žinduoliai, žmogus)</p>	<p>Tiriamasis darbas, sėklų kolekcijos sudarymas-paroda, įtraukiamais pokalbis</p>	<p>Mokiniam pasiūloma iš anksto į klasę atsinešti augalų sėklų pavyzdžių. Sudaroma sėklų kolekcija-parodėlė. Aptariama sėklų įvairovė (dydis, forma, sėklos paviršius, spalva ir t.t.). Siūloma atlikti tiriamąją veiklą „Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas“.</p> <p>15. Sėklų tyrimai. Peržiūrėta 2020-12-20: http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/15.html</p>
<p>6.2.6. Daiktai ir medžiagos: Mokomasi atskirti daiktus ir medžiagas, iš kurių pagaminti daiktai. Mokomasi atpažinti ir įvardyti medžiagas: popierių, molį, medieną, stiklą, metalus (pvz., geležį, aliuminį, sidabrą), plastikus, gumą. Aptariamas medžiagų panaudojimas daiktams gaminti siejant su jų savybėmis. Aiškinamasi, kaip ir kodėl rūšiuojamos atliekos, įvardijamos medžiagos, kurios rūšiuojant atskiriamos.</p>	<p>Tiriamoji veikla (bandymų atlikimas), darbas grupėse, įtraukiamieji klausimai, demonstravimas.</p>	<p>Pamokoje paranku taikyti tokius metodus, kad mokiniai patys veiktų ir rastų atsakymus į iškeltus klausimus. Pamokos pradžioje galima mokiniams pasiūlyti sugrupuoti pateiktus daiktus (pvz.: įvairaus formato ir dydžio knygos, popierius, guminiai, stikliniai, plastmasiniai, moliniai ir metaliniai daiktai), pagal kriterijų, iš kurių medžiagų jie pagaminti. Atlikus šį darbą mokiniams galima užduoti klausimą „Kokiomis daiktų savybėmis rėmėsi, kai grupavo daiktus?“ Galimi atsakymai – mediniai, guminiai ir t.t. Mokiniam siūloma priskirti medžiagų savybes sugrupuotiems daiktams. Medžiagų savybės gali</p>

		<p>būti pateikiamos ant atskirų lapelių, kuriuos lengva rūšiuoti ir priskirti kuriai nors daiktų grupei apibūdinti, kaip: degi, nedegi, trapi, netrapi, lanksti, nelanksti, dūžtanti, nedūžtanti, kieta, minkšta. Galima ir pateikti demonstracinį bandymą: „Kokios medžiagos degios?“ (deginti molio, popieriaus, medžio ir t.t. gabalėlius) ir daryti išvadas. Daromos apibendrinančios išvados (pvz., parengiami medžiagų savybių plakatai: Molio savybės. Plastiko savybės).</p> <p>Popieriaus gamyba. (trumpametražis filmukas). Peržiūrėta 2021-04-07: www.ismaniejrobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse</p> <p>Papiruso gamyba. Trumpametražis filmukas. Peržiūrėta 2021-04-07: Papiruso gamyba namų sąlygomis</p>
<p>6.2.7. Medžiagų savybių tyrimas: Naudojantis pojūčiais tiriamos medžiagų, daiktų savybės (pvz., skaidrumas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, ir pan.). Mokomasi tirti kasdieniniame gyvenime sutinkamų medžiagų vandens sugėrimą, tirpumą ir degumą. Aptiriamos gaisrų priežastys ir pasekmės, apsaugos būdai siejant su medžiagų degumu, aiškinamasi, kaip elgtis užsidegus įvairiems aplinkos daiktams.</p>	<p>Tiriamoji veikla (bandymų atlikimas), darbas grupėse.</p>	<p>Pamokos pradžioje mokiniams pateikiami tokio paties dydžio tik iš skirtingų medžiagų padaryti daiktai, pvz. trintukas, drožtukas, medinė trinkelė, vatos gumulėlis ir pan. Vaikams užduodamas provokuojantis klausimas, pvz. „Šie daiktai vienodo dydžio, bet ar juos galime vadinti vienodais?“ Išklauius mokinių samprotavimus galima pasiūlyti mokiniams sugrupuoti daiktus į kelias grupes. Pagal kokį požymį grupuoti – mokiniai renkasi patys, pvz., minkšti-kieti, skambantys-neskambantys ir pan. daiktai. Kai aptariami mokinių atlikti darbai, pasiūloma jiems grupėse atlikti bandymus pagal mokytojo pasiūlytą metodiką (remiamasi pojūčiais tiriamos daiktų savybės: skaidrumas, plūduriavimas, paviršiaus struktūra, kietumas, tamprumas, skambesys). Atlikus</p>

		<p>bandymus daromos kartu su mokiniais išvados.</p> <p>17. Įvairių medžiagų laidumo vandeniui tyrimas Peržiūrėta 2020-12-20: http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/17.html</p> <p>19. Medžiagų savybių tyrimas B dalis. Medžiagų grupavimas į lengvas ir sunkias. Peržiūrėta 2020-12-20: http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/19B.html</p>
<p>6.2.9. Šiluma: Atlikus bandymus su šaltu, karštu ir kambario temperatūros vandeniui išsiaiškinama, kad žmogaus šilumos pojūtis yra subjektyvus, aptariama temperatūros kaip objektyvaus šilumos mato sąvoka. Mokomasi naudotis termometru, nuskaityti jo rodmenis, pasirinkti tinkamą termometrą matuoti oro, vandens, žmogaus kūno temperatūrą. Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra, o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.</p>	<p>Demonstravimas, praktinė veikla, atvejo analizė, įtraukiamieji klausimai</p>	<p>Temos aiškinimą galima pradėti paprasčiausiais pavyzdžiais iš mokinių gyvenimo, pvz.: mokiniams pateikiamas klausimas, ar įšils stiklinė, jei į ją įpilsime karšto vandens? Kodėl taip manome? Kaip galima patikrinti? Po šių klausimų – analizuoti praktinį pavyzdį (kaip alternatyvą galima išbandyti indus, padarytus iš kitų medžiagų: molio, medžio, plastmasės ir kt.). Mokiniai įtraukiami į pokalbį, aptariami demonstruojami bandymai, aiškinamasi, kad daiktai gali būti padaryti iš medžiagų, kurios gerai arba blogai praleidžia šilumą. Mokiniai gali ir patys atlikti bandymus, prižiūrėti mokytojo. Formuojama samprata, kad žmogaus šilumos pojūtis yra subjektyvus. Šis teiginys tikrinamas atliekant tyrimus. Nustatoma vandens temperatūra su termometru ir jutimų pagalba (pvz. ragaujant arbatą, paimant į rankas stiklinę su skirtingos temperatūros arbata ir kt.). Analizuojami tyrimo duomenys, daromos išvados (termometru gauta informacija patikimesnė negu gauta iš mokinių).</p> <p>Matavimo prietaisai (išmanieji robotukai) www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse</p>

		<p>Peržiūrėta 2021-04-13 Matuojame vandens temperatūrą Thermometer to measure temperatures Measurement Physics</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-13 Kaip patikrinti vandens temperatūrą be termometro How to Check Water Temperature Without a Thermometer</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-13</p>
--	--	---

3 klasė

Fizinė, socialinė-emocinė sveikata. Aiškinamasi priežasties-pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių aplinkos sąlygų (apšvietimo, garsio (garso stiprumo), švaros ir tvarkos, tinkamų priemonių) darbui ir poilsiui. Aptariami žmogaus sveikatai žalingų medžiagų pavyzdžiai (tabakas, alkoholis, narkotikai, ne pagal paskirtį naudojami vaistai, perteklinis maisto papildų ir vitaminų vartojimas), aptiriamos šių medžiagų vartojimo pasekmės žmogaus organizmui.

Užkrečiamosios ligos. Aptariami užkrečiamųjų ligų pavyzdžiai (pvz., gripo, koronaviruso, roto viruso, vėjaraupiai), šių ligų simptomai ir perdavimas siejant su neatsakingu elgesiu ir higienos reikalavimų nesilaikymu. Aptariami savęs ir kitų apsaugojimo nuo užkrečiamųjų ligų būdai.

Organizmai.

Gyvūnai: Mokomasi įvardyti pagrindines žinduolio (tarp jų ir žmogaus) organų sistemų – judėjimo ir atamos, nervų, kraujotakos, virškinimo, kvėpavimo – dalis (pvz., virškinimo sistemoje – dantys, skrandis, žarnynas), aiškinamasi šių dalių funkcijos (pvz., dantys susmulkina maistą). Mokomasi pagrįsti taisyklingos laikysenos, sėdėsenos, sveikos mitybos, fizinio aktyvumo, dienos ir poilsio režimo svarbą remiantis žiniomis apie organų sistemas.

Prisitaikymas prie aplinkos: Nagrinėjamas augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos pagal atskirus kriterijus: aplinkos ypatybes, klimato sąlygas, mitybos būdus, išorinius augalų ir gyvūnų požymius. Gyvūnų elgesio ypatumai siejami su didesne išlikimo tikimybe. Mokomasi išvelgti ryšį tarp gyvūnų bendruomeninio gyvenimo būdo ir galimybės išlikti, aptariami bendruomeninių gyvūnų pavyzdžiai.

Medžiagų būsenos. Apibūdinamos trys įvairių medžiagų (ne tik vandens) būsenos pagal jų formą (ar kinta priklausomai nuo indo, ar išvis turi formą), aptariami pavyzdžiai. Aptariami medžiagų būsenos kitimai siejant su temperatūra, pateikiami pavyzdžiai.

Vandens apytakos ratas. Aptiriamas vandens apytakos ratas gamtoje. Nagrinėjant pavyzdžius vanduo apibūdinamas, kaip labai svarbus gamtos išteklius, aiškinamasi jo tausojimo svarba. Aptiriamos vandens taršos priežastys ir pasekmės, taip pat ir siejant su vandens apytakos ratu gamtoje.

Tirpumas. Tiriamas medžiagų tirpumas vandenyje, aptariama, kaip galima paspartinti medžiagų tirpimą.

Energijos šaltiniai. Nagrinėjant pavyzdžius aptariama elektros energijos svarba žmogaus gyvenime, aiškinamasi, kaip elektros energija sukuriama ir pasiekia pastatus. Aptariami energijos virsmų pavyzdžiai (vėjo – elektros, elektros – šilumos ir pan.). Aptariami atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos šaltinių pavyzdžiai, jų privalumai ir trūkumai.

Elektros grandinės: Mokomasi konstruoti paprasčiausias elektros grandines, įvardyti jos dalis, aptariama elektros grandinės dalių paskirtis. Aiškinamasi, kad elektros energija grandinėje gali virsti šviesa, garsu, šiluma ir priversti daiktus judėti. Aptariami elektrai laidžių, nelaidžių medžiagų ir jų pritaikymo pavyzdžiai.

Magnetai: Magneto savybės (gebėjimą pritraukti tam tikras medžiagas) susiejamos su jo panaudojimu kasdieniniame gyvenime. Nurodoma, kad magnetas turi šiaurės ir pietų polių, tiriama, kaip magnetai veikia vienas kitą. Nurodoma, kad Žemė yra magnetas ir su tuo siejamas kompasas naudojimas.

Naujas dalyko turinys	Siūlomi metodai	Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos ir naudingos nuorodos (aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą BP).
<p>6.3.1. Užkrečiamosios ligos: Aptariami užkrečiamųjų ligų pavyzdžiai (pvz., gripo, koronaviruso, roto viruso, vėjaraupiai), šių ligų simptomai ir perdavimas siejant su neatsakingu elgesiu ir higienos reikalavimų nesilaikymu. Aptariami savęs ir kitų apsaugojimo nuo užkrečiamųjų ligų būdai.</p>	<p>Atvejo analizė. Situaciniai-vaidybiniai žaidimai. Praktinė veikla, IKT.</p>	<p>Veiksmingiausias šio amžiaus vaikų ugdymo principas yra leisti pačiam vaikui būti aktyviam. Svarbu sudaryti sąlygas jo iniciatyvoms reikštis įvairios veiklos metu. Siūloma atlikti bandymus, padedančius atskleisti užkrečiamųjų ligų plitimo būdus (pvz. su skirtingų spalvų gvašiu išsitepus delnus sveikintis, liesti durų rankenas ar kitus daiktus ir pan.). Pateikus probleminius klausimus stebėti vaizdo filmus. Juos aptarti. Grupėse siūloma parengti lankstinuką, kada reikia plautis rankas ir pan.</p> <p>Vietos, kur susikaupia daugiausia pavojingų mikrobu https://www.delfi.lt/gyvenimas/seima/vietos-kur-susikaupia-daugiausia-pavojingu-mikrobu.d?id=71187252 Peržiūrėta 2021-04-06 Gripas http://www.ulac.lt/lt/ligos/G/gripas Peržiūrėta 2021-04-06 Roto virusas http://www.ulac.lt/lt/ligos/R/rotavirusinis-enteritas Peržiūrėta 2021-04-06 Vėjaraupiai</p>

		http://www.ulac.lt/lt/ligos/V/vej_araupiai Peržiūrėta 2021-04-06
6.3.5. Medžiagų būsenos: Apibūdinamos trys įvairių medžiagų (ne tik vandens) būsenos pagal jų formą (ar kinta priklausomai nuo indo, ar išvis turi formą), aptariami pavyzdžiai. Aptariami medžiagų būsenos kitimai siejant su temperatūra, pateikiami pavyzdžiai.	Praktinė veikla, minčių lietus, demonstracinis bandymas.	Nagrinėjant šią temą paranku pasirinkti mokinių aplinkoje sutinkamas medžiagas, pvz. (druska, sviestas, mediena, vanduo) ir atlikti demonstracinius bandymus. Jų metu (kaitinant, šaldant, pilant į skirtingų formų indus) aiškinantis medžiagų savybes. Keliant probleminius temas klausimus žiūrimi ir aptariami vaizdo filmai. Galima pasiūlyti savarankiškai atlikti bandymą „Ledo papuošalas“ (žr. Užduočių lapas potemei „Grįžtamieji medžiagų pokyčiai: vanduo“. (žr. skyriuje „Užduočių pavyzdžiai“) Ledas, vanduo, garai – Vaikų enciklopedija. Ledas, vanduo, garai - Vaikų enciklopedija Peržiūrėta 2021-04-06 Vandens šiluminės savybės. STEAMuko eksperimentai Vandens šiluminės savybės STEAMuko eksperimentai Peržiūrėta 2021-04-06
6.3.6. Vandens apytakos ratas: Aptariamas vandens apytakos ratas gamtoje. Nagrinėjant pavyzdžius vanduo apibūdinamas, kaip labai svarbus gamtos išteklius, aiškinamasi jo tausojimo svarba. Aptariamos vandens taršos priežastys ir pasekmės, taip pat ir siejant su vandens apytakos ratu gamtoje.	Pokalbis, minčių lietus, praktiniai darbai „Vandens tarša vyksta kondensacijos metu“ ir „Vandens tarša vyksta susigėrimo metu“, schemos nagrinėjimas.	

<p>6.3.8. Energijos šaltiniai: Nagrinėjant pavyzdžius aptariama elektros energijos svarba žmogaus gyvenime, aiškinamasi, kaip elektros energija sukurama ir pasiekia pastatus. Aptariami energijos virsmų pavyzdžiai (vėjo – elektros, elektros – šilumos ir pan.). Aptariami atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos šaltinių pavyzdžiai, jų privalumai ir trūkumai.</p>	<p>Klausimų pateikimas, minčių lietus, darbas grupėse, minčių žemėlapis, diskusija.</p>	<p>Pakartojama, kas išmokta apie elektros energijos svarbą žmonių gyvenime ir energijos virsmų pavyzdžius. Keliamas probleminis klausimas, kokie yra atsinaujinantys ir neatsinaujinantys energijos šaltiniai. Žiūrima vaizdo medžiaga. Grupėse mokiniai sudaro schemą apie energijos šaltinius. Aptariami rezultatai. Kartu su mokytoju diskutuojama apie atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos šaltinių pavyzdžius, jų privalumai ir trūkumai. Siekiama, kad mokiniai suvoktų, kad sąnaudos įdėtos į atsinaujinančius energijos šaltinius, duoda ilgalaikę naudą klimato kaitos atžvilgiu.</p> <p>Biokuro nauda kovai su klimato kaita. http://www.biokuras.lt/koks-yra-energijos-taupymo-potencialas-pramones-procesu-sirtyje Peržiūrėta 2021-04-12 Energijos taupymas namuose. How to save energy in your home</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-12 Nafta. Kaip susidarė nafta. Oil and Gas Formation</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-12 Atsinaujinantys energijos šaltiniai. Renewable Energy Sources - Types of Energy for Kids</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-12 Neatsinaujinantys energijos šaltiniai.</p>
---	---	---

		Non-renewable Energy Sources - Types of Energy for Kids Peržiūrėta 2021-04-12
<p>6.3.10. Magnetai: Magneto savybės (gebėjimą pritraukti tam tikras medžiagas) susiejamos su jo panaudojimu kasdieniniame gyvenime. Nurodoma, kad magnetas turi šiaurės ir pietų polius, tiriama, kaip magnetai veikia vienas kitą. Nurodoma, kad Žemė yra magnetas ir su tuo siejamas kompasas naudojimas.</p>	<p>Demonstracinis bandymas, darbas grupėse.</p>	<p>Temos aiškinimąsi galima pradėti nuo minčių lietaus, ką mokiniai jau žino apie sąvoką „magnetas“, magneto savybes, pritaikymą žmonių gyvenime. Temos nagrinėjimas siejamas su magneto savybių aiškinimusi. Atliekami įvairūs demonstraciniai bandymai, kurie parodo magneto savybes, jų taikymą buityje (pvz. magnetas traukia metalinius daiktus ir naudojamas, kaip siuvimo adatų laikiklis). Demonstraciniai bandymai kaitaliojami su vaizdo filmų peržiūra, kurių metu plačiau parodomas magneto savybės. Mokiniais siūloma susiskirstyti į grupes. Grupėse mokiniai, naudodamiesi IKT, ieško magneto naudojimo buityje ir kt. srityse pavyzdžių. Refleksijos metu kuriamas magneto panaudojimo buityje idėjų žemėlapis.</p> <p>6. Magneto savybių tyrimas. https://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/6.html Peržiūrėta 2021-02-06 Įvairūs bandymai su magnetu. 27 MAGNETIC EXPERIMENTS TO BLOW YOUR MIND</p> <p>Peržiūrėta 2021-02-06</p>

4 klasė

Organizmų klasės. Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šioms pagrindinėms gyvųjų organizmų klasėms: kirmėlėms (sliškams), moliuskams (sraigėms), vabzdžiams, voragyviams (vorams, erkėms), varliagyviams (varlėms), paukščiams, žinduoliams, žuvims, ropliams. Aptariami šių organizmų klasių pavyzdžiai. Mokomasi įvardyti ir grupuoti stuburinius ir bestuburius gyvūnus.

Dauginamasis ir paveldėjimas. Aptariami augalų skirtingų dauginimosi būdų pavyzdžiai. Skirtingi vystymosi būdai priskiriami atitinkamoms gyvūnų klasėms. Palyginami ir sugretinami žinomų augalų bei gyvūnų gyvenimo ciklai. Apibūdinamos drugio ir varlės vystymosi stadijos. Nagrinėjant pavyzdžius aiškinamasi, kad augalų, gyvūnų, žmogaus palikuonių požymiai ir elgsena panašūs į tėvų. Mokomasi atskirti augalų ir gyvūnų savybes atsiradusias dėl aplinkos sąlygų (pvz., išstypęs gležnas augalas dėl Saulės šviesos trūkumo) nuo paveldimų savybių (pvz., vijokliniai augalai).

Žmogaus amžiaus tarpsniai. Nagrinėjami žmogaus amžiaus tarpsniai per kūno pokyčius, elgesio ypatumus, vaidmenis bendruomenėje. Aptariami pagrindiniai paauglystėje vykstantys pokyčiai.

Mitybos grandinės. Aptariami gamtinių miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių panašumai ir skirtumai. Aiškinamasi, kas yra mitybos grandinės, mokomasi sudaryti paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines. Aiškinamasi, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse, koks Saulės šviesos vaidmuo mitybos grandinėse. Aptariami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastose mitybos grandinėse.

Natūralių buveinių tarša. Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.

Medžiagų naudojimas. Aptariamas medžiagų praktinis panaudojimas siejant su jų savybėmis, naudojimo sąlygomis ar situacija. Aptariamas atliekų rūšiavimas susiejant su jų savybėmis ir tolesnio perdurbimo galimybėmis (pvz., plastikas, metalas, stiklas, popierius).

Mišiniai. Aptariami įvairių medžiagų mišinių kasdieniniame gyvenime pavyzdžiai. Siejant su medžiagų savybėmis aiškinamasi, kokiais būdais galima atskirti mišinio medžiagas. Mokomasi praktiškai atskirti dviejų medžiagų mišinį pasirenkant tinkamą būdą (pvz., sijoiant, filtruojant, garinant, pasitelkiant magnetinę trauką ir pan.).

Medžiagų kitimai. Tiriama medžiagų kitimai: puvimas, degimas, rūdijimas, lydymasis, kietėjimas, garavimas, kondensacija. Aptariami negrįžtamieji medžiagų kitimai siejant su pastebimais medžiagų pokyčiais, nulemtais puvimo, degimo, rūdijimo procesų, kuriems vykstant susidaro naujos medžiagos, pasižyminčios kitomis savybėmis. Tyrinėjami grįžtamieji medžiagų pokyčiai susiejant su medžiagų būsenos kitimu joms lydantis, kietėjant, garuojant, kondensuojantis.

Jėgos, inercija. Atliekant paprasčiausius tyrimus, nagrinėjant pavyzdžius, situacijas, aiškinamasi kaip kūno judėjimą ir/ar formą keičia jėgos: sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties. Aiškinamasi, kad kūnai negali staigiai pakeisti savo judėjimo greičio dėl inercijos. Pritaikant žinias apie inerciją mokomasi pagrįsti saugaus elgesio taisykles judant gatvėje ir kitur. Aptariama, kad darbei atlikti reikia panaudoti jėgą, bet žmogus ne visada turi jos pakankamai, todėl naudoja paprastuosius mechanizmus – svertus, skridinius, nuožulniąsias plokštumas. Tyrinėjama, kiek paprastieji mechanizmai leidžia laimėti jėgos.

Saulės sistema. Aiškinamasi, kad Saulės sistemą sudaro Saulė ir aplink ją besisukančių planetų grupė, įvardijamos Žemei artimiausios planetos. Saulė apibūdinama kaip viena iš daugelio žvaigždžių ir kaip šviesos ir šilumos šaltinis visai Saulės sistemai. Aptariamas Mėnulis kaip natūralus Žemės palydovas. Aiškinamasi aplink Žemę skriejančių dirbtinių palydovų paskirtis, aptariami pavyzdžiai, kaip žmonės tyrinėja kosmosą. Aptariamas Žemės judėjimas (sukimasis aplink Saulę ir aplink savo ašį) siejant su paros ir metų laikų kaita.

Šviesa. Aptariami sutinkamų kasdieniniame gyvenime natūralių ir dirbtinių šviesos šaltinių pavyzdžiai. Aiškinamasi, kurie matomi dangaus kūnai skleidžia (žvaigždės), o kurie atspindi (Mėnulis) šviesą. Tyrinėjama, kokiomis sąlygomis matomas šviesos atspindys, šešėlis, kaip veikia saulės laikrodis.

Naujas dalyko turinys	Siūlomi metodai	Dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos ir naudingos nuorodos
-----------------------	-----------------	--

		(aptariami metodai ir būdai, kaip mokyti dalyko naują turinį, įtrauktą į atnaujintą BP).
<p>6.4.4. Mitybos grandinės: Aptariami gamtinių miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių panašumai ir skirtumai. Aiškinamasi, kas yra mitybos grandinės, mokomasi sudaryti paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines. Aiškinamasi, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse, koks Saulės šviesos vaidmuo mitybos grandinėse. Aptariami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastose mitybos grandinėse.</p>	<p>Įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, kortelių dėlionės „Mitybos grandinės“</p>	<p>Temos nagrinėjimą galima pradėti aiškintis „minčių lietumi“ užduodant mokiniams klausimą „Iš kur gyvi organizmai gauna energijos? Išryškinamas atsakymas – energijos gyvi organizmai gauna vieninteliu būdu – maitindamiesi. Mokiniam siūloma (pvz., kortelių su paveikslėliais pagalba arba naudojant IKT) sudėlioti mitybos grandines, mitybos tinklą. Veikla apibendrinama. Mokiniai skatinami atrasti, kad mitybos grandinės pradžioje visuomet būna tik augalai. Pabrėžiamas augalų gebėjimas pasigaminti energijos naudojant saulės energiją. Pasitelkiama iliustracinė medžiaga – mokytojų filmas. Gilinantis toliau temą prieinama išvados, kad mitybos grandinėse energija juda nuo gamintojo link augalėdžio, nuo augalėdžio link plėšrūno.</p> <p>„Mitybos grandinių sudarymas“ (žaidimas internete, anglų k.), prieiga: https://www.sheppardsoftware.com/science/animals/games/food-chain/ Peržiūrėta 2021-03-09</p> <p>„Iš kur augalai ir gyvūnai semiasi energijos“ (mokomasis filmas anglų k.), prieiga: What are Food Chains Learning Science EasyTeaching</p> <p>Peržiūrėta 2021-03-09</p>
<p>6.4.5. Natūralių buveinių tarša: Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško,</p>	<p>Aiškinimas, mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas, „minčių lietus“,</p>	<p>Pradedant nagrinėti temą mokiniams užduodamas provokuojantis klausimas: „Kam iš jūsų teko būti prie</p>

<p>pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.</p>	<p>darbas grupėse, tyrimas „Vandens švaros tyrimas“, plakato kūrimas.</p>	<p>vandens telkinių ar kitų vietų, nuo kurių sklido smarvė arba buvo aiškiai matomas vietovės užterštumas?“ Trumpai aptariami gauti iš mokinių atsakymai. Mokinių klausama, kokios priežastys, kokia žmonių veikla lėmė aplinkos taršą? Ar pasikeitė gyvų organizmų gyvenimo sąlygos užterštose vietose?</p> <p>Atsakymų į klausimus ieškoma mokomųjų filmų medžiagoje. Darbo grupėse metu iš mokytojos pateiktos medžiagos, ar nurodytų informacijos šaltinių mokiniai ieško, grupuoja taršos šaltinius. Išnagrinėjus taršos šaltinius, priklausomus nuo žmogaus elgesio, aiškinamasi, kaip gali pasikeisti žmogaus elgesys, jeigu suvoks pasekmes natūralioms buveinėms. Galima nagrinėti skirtingų buveinių (vandens, miško) pavyzdžius, taršos įtaką joms. Mokytojai pateikiant įtraukiamuosius klausimus aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.</p> <p>Esant galimybei patartina atlikti vandens tyrimą: nuvykti prie upės ar ežero (ar užteršto vandens šaltinio) ir paimti vandens mėginių. Nustatyti, koks vandens rūgštingumas, skaidrumas, kvapas ir kt. Skyriaus temų apibendrinimui siūloma grupėse sukurti plakata, skirtą natūralių buveinių taršos prevencijai.</p> <p>Vandens tarša https://www2.lrt.lt/ vaikams/pradinukams/1-mokslas/5521-vandens-tarsa Peržiūrėta 2021-02-08 Kaip švaistome energiją? Kaip švaistome energiją</p>
---	---	--

<p>6.4.6. Medžiagų naudojimas: Aptariamas medžiagų praktinis panaudojimas siejant su jų savybėmis, naudojimo sąlygomis ar situacija. Aptariamas atliekų rūšiavimas susiejant su jų savybėmis ir tolesnio perdirbimo galimybėmis (pvz., plastikas, metalas, stiklas, popierius).</p>	<p>Aiškinimas, mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas, „minčių lietus“, darbas grupėse.</p>	<p>Peržiūrėta 2021-02-08</p> <p>Dirbdami grupėse mokiniai ieško atsakymų į klausimus, kuo remiantis sukurtos atliekų rūšiavimo taisyklės, kokias atliekas galima rūšiuoti ir kodėl. Diskutuojama, kad būtina pasirūpinti ir nuodingų atliekų rūšiavimu bei utilizavimu. Keliamas probleminis klausimas „Kokią informaciją galima rasti ant prekės pakuotės?“ Su mokiniais išsiaiškinama ženklų ant pakuočių reikšmė ir kaip tai susiję su atliekų rūšiavimu bei perdirbimu.</p> <p>Taupymas. Reduce, Reuse and Recycle, to enjoy a better life Educational Video for Kids.</p> <p>Peržiūrėta 2021-02-08 Sutvarkykite! Atliekos ir perdirbimas Waverley mieste. Sort it out! Waste and recycling in Waverley</p> <p>Peržiūrėta 2021-02-08. Jūsų maisto likučiai gali būti itin vertingi: štai, kaip jie virsta energija https://www.delfi.lt/projektai/eko-energetika/jusu-maisto-likuciai-gali-buti-itin-vertingi-stai-kaip-jie-virsta-energija.d?id=79897283 Peržiūrėta 2021-02-08</p>
<p>6.4.8. Medžiagų kitimai: Tiriami medžiagų kitimai: puvimas, degimas, rūdijimas, lydymasis, kietėjimas, garavimas, kondensacija. Aptariami negrįžtamieji medžiagų kitimai siejant su pastebimais medžiagų pokyčiais, nulemtais puvimo, degimo, rūdijimo procesų, kuriems vykstant susidaro naujos medžiagos,</p>	<p>Darbas grupėse, faktų žemėlapių sudarymas, mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas.</p>	<p>Peržiūrėta 2021-02-08</p> <p>Mokiniais siūloma atlikti bandymus ir aiškintis bei stebėti medžiagų kitimus (pvz. kas vyksta su pūvančiu obuoliu, geležine vinimi drėgmėje, kas lieka iš sudegusios medienos, popieriaus ir pan.). Po stebėjimų ir atliktų bandymų sudaromas faktų žemėlapis „Faktai apie medžiagų kitimus, nulemtus puvimo, degimo, rūdijimo procesų“.</p>

<p>pasižyminčios kitomis savybėmis. Tyrinėjami grįžtamieji medžiagų pokyčiai susiejant su medžiagų būsenos kitimu joms lydantis, kietėjant, garuojant, kondensuojantis.</p>		<p>Grįžtamieji ir negrįžtamieji medžiagų pokyčiai. https://www.twinkl.com/teaching-wiki/reversible-change Peržiūrėta 2021-04-06 Grįžtamieji ir negrįžtamieji medžiagų pokyčiai. Reversible and Irreversible Changes- Science Animation</p> <p>Peržiūrėta 2021-04-06 Grįžtamieji ir negrįžtamieji medžiagų pokyčiai. https://edu.rsc.org/primary-science/primary-science-demonstrations-changing-materials/913.article Peržiūrėta 2021-04-06</p>
<p>6.4.9. Jėgos, inercija: Atliekant paprasčiausius tyrimus, nagrinėjant pavyzdžius, situacijas, aiškinamasi kaip kūno judėjimą ir/ar formą keičia jėgos: sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties. Aiškinamasi, kad kūnai negali staigiai pakeisti savo judėjimo greičio dėl inercijos. Pritaikant žinias apie inerciją mokomasi pagrįsti saugaus elgesio taisyklės judant gatvėje ir kitur. Aptariama, kad darbui atlikti reikia panaudoti jėgą, bet žmogus ne visada turi jos pakankamai, todėl naudoja paprastuosius mechanizmus – svertus, skridinius, nuožulniąsias plokštumas. Tyrinėjama, kiek paprastieji mechanizmai leidžia laimėti jėgos.</p>	<p>Darbas porose, aiškinimas, žaidimas, minčių lietus, atvejo analizė.</p>	<p>Keliamas probleminis klausimas „Ar saugu žaisti arti važiuojamosios kelio dalies?“ Aiškinantis, kurie mokinių atsakymai teisingi, žaidžiamas žaidimas (pvz. „Bėk-Sustok“), kurio metu mokiniai įsitikina, kad dėl inercijos staiga sustoti neįmanoma. Žiūrima vaizdo medžiaga ir daromos išvados, kurios saugaus elgesio taisyklės pagrįstos inercijos dėsniais.</p> <p>Kokių pagrindinių taisyklių turi laikytis dviratininkai, galima aptarti pažiūrėjus žemiau pateiktus vaizdo įrašus.</p> <p>Pagrindinės dviratininkų taisyklės (1). Trukmė – 1:30 min. PAGRINDINĖS DVIRATININKŲ EISMO TAISYKLĖS (1)</p> <p>Peržiūrėta 2021-03-12</p> <p>Pagrindinės dviratininkų taisyklės (2). Trukmė – 1:29</p>

		<p>min. Pagrindinės dviratininkų eismo taisyklės (2)</p> <p>Peržiūrėta 2021-03-12</p> <p>Saugi kelionė dviračiu (anglų k.). Trukmė – 5:20 min Bicycle Safer Journey</p> <p>Peržiūrėta 2021-03-12</p>
<p>6.4.10.Saulės sistema: Aiškinamasi, kad Saulės sistema sudaro Saulę ir aplink ją besisukančių planetų grupę, įvardijamos Žemei artimiausios planetos. Saulė apibūdinama kaip viena iš daugelio žvaigždžių ir kaip šviesos ir šilumos šaltinis visai Saulės sistemai. Aptariamas Mėnulis kaip natūralus Žemės palydovas. Aiškinamasi aplink Žemę skriejančių dirbtinių palydovų paskirtis, aptariami pavyzdžiai, kaip žmonės tyrinėja kosmosą. Aptariamas Žemės judėjimas (sukimasis aplink Saulę ir aplink savo ašį) siejant su paros ir metų laikų kaita.</p>	<p>Pasakojimas, įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, mokomųjų filmų peržiūra, projektinė veikla, interviu, mini konferencija.</p>	<p>Pamokos pradžioje mokiniams pateikiamos įvairios dirbtinių palydovų nuotraukos (be sąvokos „dirbtiniai Žemės palydovai“ įvardijimo) ir prašoma pasakyti, kokie tai daiktai, kam jie reikalingi. Po „minčių lietaus“ išsiaiškinama, kad tai dirbtiniai Žemės palydovai. Prašoma atpažinti lietuviškus dirbtinius palydovus: „LituanicaSAT-1“, „LitSat-1“ ir kt. Mokiniai kviečiami realiuoju laiku stebėti, kiek šiuo metu yra skriejančių dirbtinių Žemės palydovų.</p> <p>Aiškinamasi, kodėl dirbtiniai palydovai skrieja išsidėstę nevienodu atstumu nuo Žemės? Kodėl jie skiriasi dydžiu, išvaizda, spalva?</p> <p>Remiantis mokomųjų filmų medžiaga ir išsiaiškinama dirbtinių palydovų paskirtis. Mokiniai pasiskirsto grupėmis ir pagal informacijos šaltinius (internetas, enciklopedijos, tėvai ar dalykų mokytojai) ieško atsakymų į klausimus. Parengia trumpą pranešimą tema „Kaip žmonės tyrinėja kosmosą....“ (I grupė – organizuodami misijas, II grupė – leisdami zondus, III grupė – teleskopais). Temos apibendrinimas – mini konferencija – pranešimų pristatymas.</p> <p>Palydovai, skriejantys realiuoju laiku aplink Žemę</p>

<http://stuffin.space/?intldes=2016-025B>

Peržiūrėta 2021-03-12

Mokslo sriuba: kosminės Žemės stebėjimo misijos

<https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/kosmosas/mokslo-sriuba-kuo-uzsiima-daugybe-apie-zeme-skriejanciu-dirbtiniu-palydovu-651-932384>

Peržiūrėta 2021-03-12

Pirmojo dirbtinio Žemės

palydovo „Sputnik 1“ paslaptis: kodėl jis taip ryškiai švietė?

<https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/kosmosas/pirmojo-dirbtinio-zemes-palydovo-sputnik-1-paslaptis-kodel-jis-taip-ryskiai-sviete-651-862446>

Peržiūrėta 2021-03-12

Etnokosmologijos muziejuje – S. Koroliovo kosmonautikos muziejaus eksponatai.

<https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/kosmosas/pirmojo-dirbtinio-zemes-palydovo-sputnik-1-paslaptis-kodel-jis-taip-ryskiai-sviete-651-862446?copied>

Peržiūrėta 2021-03-12

Lietuvos kosminiai palydovai išbandė unikalų lietuvišką raketinį variklį – pirmasis tokio tipo eksperimentas visame pasaulyje (Video)

http://www.technologijos.lt/n/mokslas/astronomija_ir_kosmonautika/S-67678/straipsnis/Lietuvos-kosminiai-palydovai-isbande-unikalu-lietuviska-raketini-varikli---pirmasis-tokio-tipo-eksperimentas-visame-pasaulyje-Video

Peržiūrėta 2021-03-12

Aplink Žemę skrieja du nauji lietuviški palydovai// Įdomioji inžinerija.

[Aplink Žemę skrieja du nauji lietuviški palydovai || Įdomioji inžinerija](#)

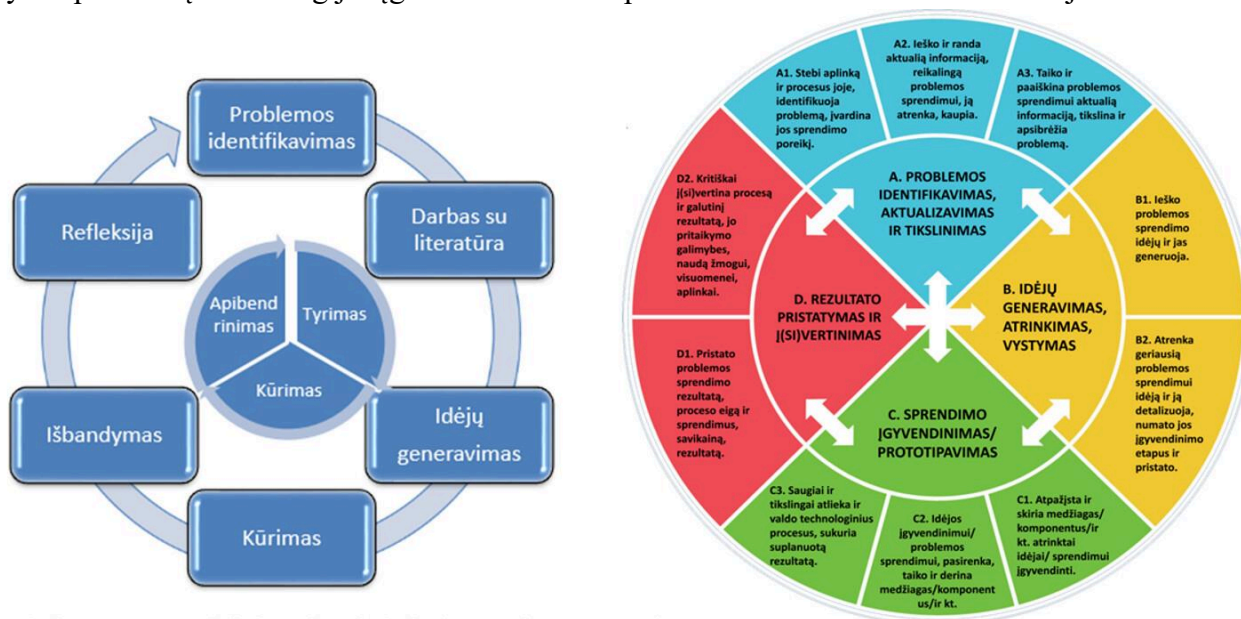
		<p>Peržiūrėta 2021-03-12</p> <p>Pirmieji kartai iš Marso: NASA pavišino nusileidimo vaizdo įrašą ir Marso vėjo gūsių garso įrašą.</p> <p>https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/kosmosas/pirmieji-kartai-is-marso-nasa-paviesino-nusileidimo-vaizdo-irasa-ir-marso-vejo-gusiu-garso-irasa-651-1460102?copied</p> <p>Peržiūrėta 2021-03-12</p>
--	--	---

Technologinis ugdymas

Technologinio ugdymo kaita ir poreikis taikyti informacines komunikacines technologijas (toliau – IKT) sparčiai keičiasi visame pasaulyje, išmanieji telefonai ir kiti išmanūs mobilieji įrenginiai tapo integralia vaikų ir jaunuolių gyvenimo dalimi. Atsižvelgiant į technologijų pažangą ir kasdienį jų naudojimą, keičiamas ugdymo turinys ir jo įgyvendinimo metodai. Technologinis ugdymas – sudedamoji holistinio, integrali STEAM ugdymo dalis, ugdanti mokinių technologinį raštingumą, kūrybinį ir kritinį mąstymą bei gebėjimą pažvelgti į problemos sprendimą iš skirtingų kampų (lateralinis mąstymas^[1]), gebėjimą suprasti, naudoti ir įvertinti nuolatinę technologijų plėtrą kūrybiniame - gamybiniame procese, formuojant pozityvią nuostatą į technologijų virsmą *praeities-dabarties-ateities* kontekste.

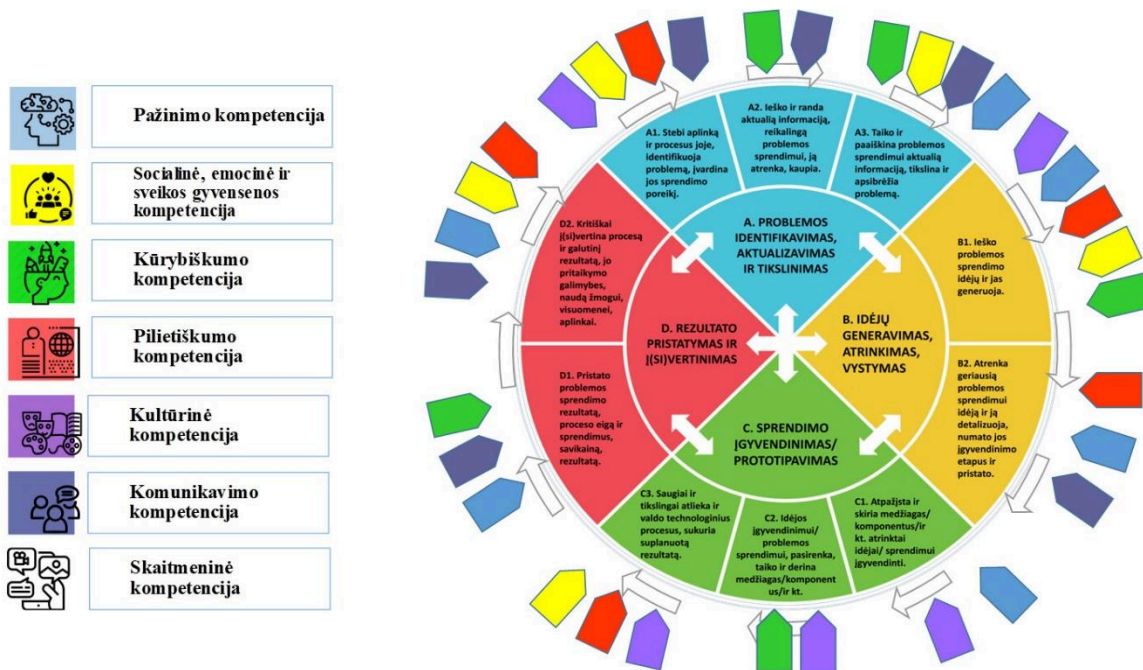
Technologinis ugdymas – sudedamoji holistinio, integrali STEAM ugdymo dalis, ugdanti mokinių technologinį raštingumą, kūrybinį ir kritinį mąstymą bei gebėjimą pažvelgti į problemos sprendimą iš skirtingų kampų (lateralinis mąstymas^[2]), gebėjimą suprasti, naudoti ir įvertinti nuolatinę technologijų plėtrą kūrybiniame - gamybiniame procese, formuojant pozityvią nuostatą į technologijų virsmą *praeities-dabarties-ateities* kontekste.

Technologinis ugdymas ir mokinių pasiekimų sritys konstruojamas remiantis klasikiniu dizaino mąstymo modeliu (1 pav.), apimančiu problemų sprendimo paiešką, susidedančią iš kelių etapų: problemos paieška; dėmesys nagrinėjamam klausimui ir aiškus jo tyrimas, idėjų generavimas; geriausios idėjos pasirinkimas; prototipo sukūrimas; sprendimo testavimas ir įgyvendinimas; rezultato pristatymas ir į(si)vertinimas. Susitelkimas į nematerialius projektavimo rezultatus, tokius kaip nauji įgūdžiai, naujos išvalgos ir reflektyvus požiūris į technologijas įgalins mokinius tapti ateities visuomenės bendrakūrėjais.

1 pav. Dizaino proceso modelis (pagal Rachel Charlotte Smit. 2018, p. 12)

Siekama dalyke plėtoti kompetencijas – žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų visumą, padedančią mokiniui įgyti technologinio raštingumo, antrepreneurystės pagrindus, būtinus kiekvienam žmogui nuolat kintančioje sociokultūrinėje ir socioekonominėje aplinkoje. Kompetencijų ugdymas dalyku pateikiamas 2 paveiksle.

2 paveikslas. Kompetencijų ugdymas dalyku

Taikant aktyvaus mokymo ir mokymosi metodus, modernias darbo, informacijos valdymo, medžiagų pažinimo ir apdorojimo technologijas kūrybinėje veikloje, atsižvelgiant į mokinių poreikius ir gebėjimus, sudaryti sąlygas visiems mokiniams (neskirstant jų pagal lytį) įgyti gyvenimui būtinų praktinių, problemų sprendimo įgūdžių ir gebėjimų, mokyti įvairių technologijų, atrasti dominančią technologijų sritį ir vadovaujantis dizaino principais kurti. *Siekama ugdyti kūrybingą, iniciatyvią, smalsią, kūrybiškai ir kritiškai, lateraliai mąstančią, technologiškai raštingą, kultūringą, komunikuojančią ir socialiai atsakingą asmenybę.*

STEAM technologiniame ugdyme suprantamas kaip praktinis gamtos mokslų, matematikos, ekonomikos, meno/dizaino žinių ir dėsnių, inžinerinių sprendimų integralus taikymas, eksperimentavimas ir modeliavimas kūrybinėje praktinėje veikloje atliekant technologinius procesus reikalingus norimam rezultatui pasiekti. Šiam ugdymui pasitelkiami dizaino procesu grįsto mąstymo^[3] metodai ir principai, mokantys atpažinti, suvokti problemas, generuoti į problemų sprendimą orientuotas idėjas, jas sisteminti, išgryninti bei įgyvendinti, testuoti ir pristatyti.

Technologinis raštingumas suprantamas kaip gebėjimas: atpažinti, įvertinti, naudoti, valdyti tradicines ir pažangias technologijas; siekti ir įgyti naujų technologinių žinių ir jas taikyti kūrybiniame–gamybiniame (praktiniame) procese kasdienio gyvenimo aplinkoje; spręsti technologines problemas ir atkakliai siekti kokybiško rezultato.

Viena iš atnaujinamo technologinio ugdymo kryptių pradiniam ugdyme yra elektronika, nagrinėjanti elektros energijos ir elektrinių reiškinių praktinį, funkcionalų pritaikymą kasdienio gyvenimo aplinkoje. Vaikams natūraliai įdomu, kaip viskas veikia ir kodėl. Elektra, jos reiškiniai gali tapti įkvepiančia eksperimentų ir atradimų patirtimi jau pradinėje mokykloje. Pastaruoju metu, įvairios pasaulinės kompanijos, kuria atvirojo kodo įrangos produktus (pvz. vienaiploškčius mikrokompiuterius *BBC micro:bit*, *Arduino*, *Raspberry Pi* ar pan.), priartinančius išmaniąsias technologijas prie kasdieniškų neįgudusio vartotojo poreikių, suteikia kūrybinių galimybių jų pritaikymui įprastoje aplinkoje, technologinei edukacijai. Pavyzdžiui:

Jungti elektros grandines, nagrinėti elektrines schemas:

Elektros grandinės yra paprastų ir sudėtingų elektroninių prietaisų pagrindas. Jas įprasta atvaizduoti elektrinėmis schemomis – simbolinėmis diagramomis, kuriose atpažįstame jų elementus, jungimo būdus, suvokiame jų funkcijas, veikimą. Todėl logiška pradėti vaikus mokyti elektronikos pagrindų nuo elektros

grandinių. Jas jungdami, vaikai nagrinės elektrines schemas, susipažins su įvairiais grandinės komponentais (elementų baterija, jungikliu ar mygtuku, lempute ar šviesos diodu, elektros varikliu ir pan.), mokysis atpažinti ir įvardinti jų funkcijas. Svarbu, kad vaikai išmoktų pagal pateiktą diagramą, tinkamai sujungti elektros grandinę.

Išmokti elektronikos sąvokų:

Jungti grandines yra smagu! Tačiau norėdami pagilinti vaikų supratimą apie elektroniką, po elektrinių schemų nagrinėjimo ir pirmų eksperimentų, turėtumėte juos išmokyti kai kurių pagrindinių elektronikos sąvokų. Pavyzdžiui, kas yra nuolatinė elektros srovė, elektrinis laidumas (apie laidininkus ir izoliatorius), maitinimo šaltinis, elementų baterija, elektrinė įtampa ir voltai, jungimas lygiagrečiai ir nuosekliai!? Tyrinėdami sąvokas praktiškai, parodome, kaip šios idėjos veikia realiame gyvenime (pvz. eksperimentai su citrinų baterija). Taip mokytis yra žymiai smagiau, vaikai paskatinami būti kūrėjais – suprasti ir kurti smagius elektrinius įtaisus, taikyti žinias praktiškai.

Naudoti elektronikos mokomuosius rinkinius:

Mokomieji rinkiniai – puikus būdas mokytis elektronikos, tiek savarankiškai, tiek klasėje, įvairaus amžiaus vaikams. Naudojant rinkinius jungti elektros grandines tampa paprasčiau ir saugiau. Juose rasime visas reikalingas priemones: jungiamuosius laidus, modeliavimo priemones, įvairius elektronikos komponentus, iliustruotus elektros grandinių, eksperimentų aprašymus. Rinkiniuose naudojamos įvairios komponentų jungimo technologijos – krokodiliniai gnybtai (*Makey Makey* rinkinys), magnetinės jungtys (*LittleBits* rinkiniai), maketavimo plokštės, jungtys su spraustukais (*Snap Circuits* rinkiniai). Rinkinių būna įvairių – skirtų pradedantiesiems ir pažengusiems.

Kurti elektronikos projektus:

Elektronikos “pasidaryk pats” (D.I.Y) projektai, kuriuose konstruojame funkcionalius, realiai veikiančius objektus, geriausias būdas pritaikyti elektronikos žinias praktikoje. Šviečiantys, žibintys, pypsintys, judantys savadarbiai prietaisai iškart patraukia dėmesį, kaitina vaikų vaizduotę. Juose įkūnyjami STEAM požiūrio į ugdymą principai – tarpdalykinis integralumas, patirtitins mokymasis, žaidybiškumas. Vaikai giliau ir aktyviau įsitraukia į mokymosi procesą, kai kuria jiems reikšmingus objektus, prietaisus. Svarbu, kad “pasidaryk pats” projektuose dažniausiai naudojamos lengvai prieinamos ir apdirbamos medžiagos, priemonės: popierius, gofrotas kartonas, folija, viela, bambukiniai iešmeliai, plastikiniai kamšteliai, tara ir pan. Elektrinei daliai reikės ir elektronikos komponentų – baterijų laikiklio ir elementų, keletos lempučių ar šviesos diodų (LED), varinės lipnios juostos, jungiklio, elementaraus elektros variklio ar pan. Internete rasime daug paprastų “pasidaryk pats” projektų pavyzdžių, kurie įkvėps eksperimentuoti ir kurti. Pradinių klasių elektronikos turinyje plėtojamos keturios pagrindinės temos, apimančios pažintį su elektros ir elektronikos įrenginiais kasdienėje aplinkoje, jų saugiu naudojimu, elementarias elektros grandines ir jų elementus, elementarių elektrinių projektų kūrimą, naudojamas medžiagas, įrankius ir priemones

Viena iš technologinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna.

Pradinėse klasėse pasiūloma dar daugiau temų, kurias nagrinėjant praktinėse veiklose taikomos/praktiškai išbandomos/gilinamos įvairių mokomųjų dalykų/programų (*etnokultūros, SEU, informatikos...*) žinios, gebėjimai. Pvz. Lino „kelias“, augalo pritaikymo įvairiapusiškumas. Gilinant pasaulio pažinimo pamokose įgytas žinias apie natūralius pluoštus technologijų pamokose siūloma prioritetą suteikti ir plačiau aptarti gausiai Lietuvių smulkiojoje tautosakoje minimo (lietuvių kalba (mįslės, patarlės...), muzika (lietuvių liaudies dainos)) lininio pluošto „kelias“ iki siūlo, įvardinant visus, pagal galimybes išbandant bent vieną lino apdirbimo technologinį procesą (pvz. šukavimas). Ragaujant linų sėmenų aliejų/sėmenis ar patiekalus su šiais ingredientais (integracija su Mityba (įv. produktų, tame tarpe ir valgomų sėklų, paruošimas vartojimui, aptariama jų nauda organizmui), Gamtamoksliu ugdymu (mitybos piramidė, sėklos, jų produktai mitybos piramidėje)), aptariamas augalo pritaikymo žmogaus reikmėms įvairiapusiškumas seniau ir dabar, profesijos ir amatai susiję su lino apdirbimu, produktų iš jo

gaminimu/pardavimu (integracija su Ekonomika ir verslumu (tradiciniai amatai Lietuvoje, profesijos), etnokultūros programa (įvairialypis ūkinės veiklos paveldas, vertybines nuostatas).

Taip pat siūloma netradicinių integracinių sprendimų (pvz. mityba ir dailė) jau anksčiau programose buvusioms temoms. Pvz. „Arbatos galia“. Kada praktinio darbo metu formuojami saugaus elgesio su buitine elektrine įranga (integracija su technologiniu ugdymas/ elektronika (saugus elgesys su elektriniai prietaisais), higienos ir tvarkos palaikymo įgūdžiai (integracija su SEU (paaiškina kas padeda vengti pavojų ir ką daryti jei taip nutinka. Paaiškina kodėl reikia laikytis saugos ir higienos reikalavimų), degustuojant aptariama vaistažolių/kt. ingredientų arbatos nauda organizmui (integracija su gamtamoksliniu ugdymu (augalų dalys, gyvavimo ciklai, nauda žmonėms...)/kūrybiniame darbe (atviruko/spalvinio eskizo kūrimas liejant/tapant arbata ar pan.) įvertinamos arbatų spalvinės/dažomosios savybės (integracija su meniniu ugdymu/daile (dėmės ir formos (didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, tyrinėja ir apibūdina skirtingas spalvų ir dėmių sukuriamas nuotaikas, ritmą). Apibūdinami (integracija su DORINIU UGDYMU (kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija, mandagaus bendravimo ypatumai/taisyklės) darbo procesai, skonio, vaizdo ir kt. produktų savybės. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai.

Pasiūlymai integracijai, įvairioms veikloms pateikti veiklų planavimo pavyzdžiuose.

Pagrindiniai technologiniame ugdyme taikomi ugdymo metodai, padedantys ugdyti 21 amžiui būtinus gebėjimus – paremti kūrybiškumo bei kritinio mąstymo skatinimu: patirtinis, probleminis, projektinis mokymas(is) bei grįsti IKT taikymu. Visų metodų įgyvendinimas paremtas dizaino mąstymo modeliu, susitelkiant į nematerialius projektavimo rezultatus, tokius kaip nauji įgūdžiai, naujos išvalgos ir reflektyvus požiūris į technologijas. Pagrindiniai jų gali būti šie:

- Projektinis metodas: mokiniai, jų grupės gauna užduotis, atlieka jas mokytojui konsultuojant, daro bendrus pristatymus ir pan.
- „Klasė aukštyn kojom“ (angl. flipping classroom): mokiniams skiriama teorinė medžiaga susipažinimui ir užduotis, vėliau aptariamos atliktos užduotys, parengti pristatymai.
- Personalizuotas mokymas. Pradedama apklausa vėliau individualios užduotys pagal trūkstamas kompetencijas.
- Vertinimo metodai: automatizuotos apklausos, stebėseną, aplankai, darbų aprašai. Mokinio veiklos atsakomybė ir atsiskaitomybė.

Technologiniame ugdyme aktualu ugdyti praktinius mokinių gebėjimus, ugdymą sieti su supančia aplinka bei realiu gyvenimu, įtraukiančiu mokinius į aktyvią praktinę / kūrybinę veiklą, ugdančią kritinį mąstymą, bei problemų sprendimo gebėjimus, visuminį požiūrį į pasaulį. Toks ugdymas stiprina mokinių mokymosi motyvaciją, nuo kurios priklauso mokinių pasiekimai ir pažanga.

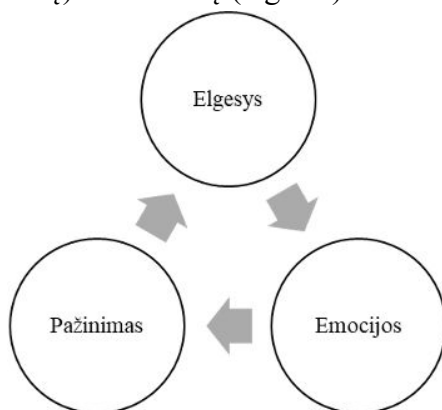
Patirtinis mokymas(is) – tai mokymo(si) strategija, kai *esminis mokymo(si) išteklius yra patirtis*. Tai mokymas(is) veikiant, kai besimokantieji kuria savo žinojimą, įgauna įgūdžių, ugdomi gebėjimus ir vertybes iš tiesioginės savo, o kartais ir kitų patirties.

Patirtinis mokymas(is) yra integrali aktyvaus mokymo(si) dalis, nes jis vyksta tik tada, kai besimokantieji yra „įtraukiami į tam tikrą veiklą, ją kritiškai reflektuoja ir analizuoja, o gautų rezultatų pagrindu įgyja naudingų išvalgų, kurias panaudoja savo suvokimui ir elgesiui“ keisti.

Patirtinio mokymo(si) „pagrindu yra asmens refleksijos ir emocijos, o ne kitų „primesta“ tikrovė, todėl patirtinis mokymas(is) nėra mokymas(is) apie objektyvius, iš anksto įtvirtintus dalykus. Tai mokymas(is), kuris sukuria tikrovę iš bendros, pasidalytos patirties.“

Patirtinis mokymas(is) atliepia esminius didaktinius principus, naudingas pačiam besimokančiajam:

- Mokymąsi daro prasmingu ir įdomiu,
- įgalina savo turimą patirtį peržiūrėti, atnaujinti, sisteminti, plėtoti, o esant reikalui, net ir keisti.
- Mokinys skatindamas reflektuoti ir analizuoti savo patirtį bei iš jos mokytis, kartu skatina geriau pažinti save kaip asmenį, kaip besimokantįjį,
- praplečia pačias mokymosi galimybes,
- kuria savo individualų žinojimą
- skatina aktyviai dalyvauti mokymo(si) procese,
- ugdo sėkmingam mokymuisi ir mokymuisi visą gyvenimą aktualias nuostatas.
- yra mokymo(si) sėkmės sąlyga, nes apima visas tris mokymo(si) dimensijas: kognityviają (t.y. pažintinę), efektyviają (emocinę) ir socialinę (elgesio):

Lentelėje žemiau (žr. 1 lentelė) pateikiami esminiai projektine veikla, tyrinėjimu ir problemų sprendimų grįsto mokymo(si) apibūdinimai:

1 lentelė

Projektine veikla grįstas mokymasis	Mokymo metodas, kai mokiniai <u>įgyja ir taiko įgūdžius</u> ilgą laiką kurdami projektą, kuriame <u>atlieka išsamų konkrečios temos</u> ar klausimo <u>tyrimą</u> bei parengia jo <u>pristatymą</u> .
Tyrinėjimu grįstas mokymasis	Aktyvaus mokymosi forma, kuri prasideda <u>keliant klausimus, problemas</u> ar kuriant scenarijus, o ne paprasčiausiai pateikiant nustatytus faktus ar išaiškinant sklandų žinių įgijimo kelią.
Problemų sprendimu grįstas mokymasis	<u>I mokinį orientuotas</u> metodas, kuriame mokiniai mokosi dalyko dirbdami grupėse ir sprenddami atviras problemas.

Problemų sprendimu grįsto, į mokinį orientuoto mokymo(si) pagrindiniai principai ir ypatumai:

- mokymąsi inicijuoja ir organizuoja realaus pasaulio situacijos, kurios neturi vienintelio ir aiškaus sprendimo;
- ugdymas organizuojamas per problemas, o ne per dalyko temas;
- mokiniai dirba mažose grupėse ir mokymasis įgauna grupinės veiklos pobūdį.
- sprenddami problemą mokiniai atlieka aktyvią pažintinę veiklą.
- mokymasis savivaldus, siekiama individualių mokymosi tikslų.
- didėjant savarankiškumui, atitinkamai mažėja mokytojo kontroliuojamos funkcijos;
- mokytojas tampa pagalbininku, fasilitatoriumi (padeda grupei suprasti jų bendrus tikslus ir juos pasiekti, pats tiesiogiai šioje veikloje nedalyvaudamas);

- pabrėžiamas pažintinių gebėjimų ugdymas ir motyvacijos skatinimas, mokymosi visą gyvenimą gebėjimų plėtojimas.

Taikant probleminį, patirtinį, projektais bei projektine veikla grįstą mokymą(si), ugdant kritinį mąstymą svarbiausia yra tai, kad mokinys privalo veikti pats. Ne primetama, bet pasirinkta veikla yra stipri paskata mokytis, pasitikėti savo jėgomis.

Šiuolaikiniame ugdyme nepakanka vien teikti žinias bei mokyti informacijos įsiminimo ir atkartojimo. Būtina drąsinti mokinius apsvarstyti įvairias prielaidas, analizuoti skirtingus požiūrius, priimti argumentuotus sprendimus, o nuomones grįsti faktais. Įrodomais pagrįstas mokymasis per praktinį patyrimą motyvuoja mokinius, skatina labiau domėtis, tyrinėti ir taikyti, kurti.

Yra daugybė metodų ir būdų, kuriais siekiama mokius mokytis per praktinį patyrimą:

- laboratoriniai darbai;
- pameistrystė;
- problemų sprendimas;
- projektinis mokymas;
- tyrimais grįstas mokymasis;
- mokymasis bendradarbiaujant (darbo arba bendruomenės pagrindu).

Taikant minėtus ir kitus aktyvius ugdymo metodus, ugdomas ir mokinių kritinis mąstymas. Kritinis mąstymas yra susijęs tiek su mokymu, tiek su mokymusi ir gali būti suvokiamas kaip procesas, kurio metu:

- atrandama ir bandoma suvokti nauja informacija;
- analizuojami ir interpretuojami žinomi faktai;
- apibendrinamas ir įvertinamas žinių teisingumas.

^[1] <http://www.opportunityjobnetwork.com/job-resources/help/top-10-skills.html>

^[2] *Lateralinis mąstymas – sąmoningas, sistemingas mąstymas, papildantis analitinį ir kritinį mąstymą, noras ir gebėjimas pažvelgti į problemą ir dalykus naujai, iš skirtingų pusių, kurti, surasti naują, unikalų sprendimo būdą.*

^[3] *Dizaino procesu grįstas mąstymas (angl. Design Thinking) – kūrybinio problemų sprendimo metodika, kuri apima: problemos atpažinimą ir įvertinimą, tyrimą, idėjų generavimą ir atranką, prototipų kūrimą, prototipų bandymą, realizavimą arba pristatymą.*

Dailė

Vaikų kūryba yra vertinga ir saugotina žmogaus kultūrinės patirties ir kūrybinio fenomeno išraiška. Ilgą laiką buvo orientuojamasi į dailės raiškos rezultata: kūrinį ar gaminį, pamirštant, kad patrauklus ir aktyvus dailės raiškos ir pažinimo procesas duoda didžiulę naudą emociniam ir fiziniam vaiko vystymuisi. 7-10 metų mokinukas žengia pirmuosius savarankiškus žingsnius į šiuolaikinį pasaulį, kuriame gausu naujausių sparčiai kintančių technologijų, medžiagų, įrangos, darbo ir kūrybos priemonių, su kuriomis vaikas daugiau ar mažiau susiduria savo gyvenamojoje ir buitinėje aplinkoje. Viskas aplinkui taip greitai keičiasi, todėl turime padėti vaikui orientotis, saugiai gyventi ir mokytis, kūrybiškai spręsti išskylančias problemas, suprasti juos supantį regimą ir įsivaizduojamą (vaizduotės, kūrybos) pasaulį.

Kas nauja, lyginant su Pradinio ir pagrindinio ugdymo Dailės Bendrąja programa (2008). Atnaujintos dailės bendrosios programos tikslė ir pradinio ugdymo uždaviniuose išreikšti siekiai ir nuostatos: įtraukti vaikus į aktyvų kūrybinį procesą, skatinti jų spontaniškos kūrybos džiaugsmą, norą improvizuoti ir eksperimentuoti, puoselėti kūrybinį mąstymą vaizdais ir kūrybos dėka pažinti pasaulį, lavinti vaikų meninę išvalgą ir mąstymą, mokytis analizuoti ir vertinti dailės kūrinius, pagarbiai priimti kitas kultūras ir ieškoti sąsajų su Lietuvos daile, mokytis pritaikyti dailės raiškos ir pažinimo gebėjimus kultūriniame bendruomenės gyvenime, atsispindi visame atnaujintos programos tekste.

Programoje projekte naujai suformuluota socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija, atnaujinti ugdomų kūrybiškumo, pažinimo, kultūrinė, komunikavimo ir pilietinės kompetencijų aprašai (plačiau apie kompetencijų ugdymą 6 Metodinių rekomendacijų skyriuje). Atnaujintoje programoje ypatingas dėmesys skiriamas kūrybiškumo ir kultūrinės kompetencijos ugdymui, todėl ir šiose metodinėse rekomendacijose joms skiriama daugiau dėmesio, teikiama siūlymų, kaip

Atnaujintos ir su kitais menų dalykais suderintos trys *Pasiekimų sritys*:

- A. dailės raiška,
- B. dailės supratimas ir vertinimas,
- C. dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas.

Dailės raiška. Šios srities pasiekimai apima intuityvių, autentiškų idėjų kėlimo, dailės medžiagų, technikų, meninės išraiškos priemonių pažinimą ir valdymą, savo dailės pasiekimų pristatymą ir eksponavimo principų taikymą, įgytos kūrybos patirties, improvizacinio polėkio refleksiją, žinias ir gebėjimus.

Dailės supratimas ir vertinimas. Šios srities pasiekimai yra susiję su dailės kalbos pažinimu, t. y. dailės sąvokų supratimu ir tinkamu vartojimu, savo, kitų sukurtų dailės kūrinių interpretavimu ir vertinimo gebėjimais. Dailės kūrinių tyrinėjimas apima kūrybinių idėjų, stilių, meninės raiškos priemonių ir elementų supratimą, analizę ir vertinimą. Dailės kūrinių interpretavimas atskleidžia mokinių gebėjimus nusakyti, kokias prasmes jie išvelgia savo ir kitų (draugų, dailininkų) sukurtuose kūriniuose.

Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas. Šios srities pasiekimai apima dailės reiškinių, t. y. kūrinių muziejų kolekcijose ir dailės galerijų ekspozicijose, internete, žmogaus veikloje, architektūroje (interjere ir eksterjere) tyrinėjimo gebėjimus, mokinių pastangas susieti įgytą dailės patirtį su kasdieniu gyvenimu, asmenine raiška ir vertybėmis.

Naujai suformuluotas *Mokymosi turinys koncentrams*. Jo apimtis liko tokia pati, nepadidėjo. Tik jis pateikiamas ne pagal veiklos sritis, kaip Pradinio ir pagrindinio ugdymo dailės bendrojoje programoje (2008 m.). Siekėme aiškesnio ir integracijai patogesnio dailės mokymosi turinio išdėstymo. Dailės ugdymo procese pasiekimų sritys yra glaudžiai integruotos, jos viena kitą papildo, dailės raiška ir pažinimas vyksta vienu metu. Pasitarus su mokytojais praktikai, mokymosi turinio temos buvo suskirstytos į tris pagrindinius skyrius ir atliepia konkretaus koncentro mokinių ugdymosi poreikius, amžiaus tarpsnio ypatumus, apima dailės raiškos ir pažinimo temas. Šios temos yra suderintos su kitų mokomųjų dalykų mokymosi turiniu, teikia plačias dailės integravimo galimybes. Mokymosi turinio temos:

Grafinės, spalvinės, erdvinės raiškos pažinimas:

Dailės technikos: raiška plokštumoje ir erdvinė raiška.

Meninės išraiškos bruožai.

Vaizdavimo būdai ir galimybės.

Dailės rūšys. Dailės žanrai.

Aplinkos stebėjimas ir vaizdavimas.

Vizualinių išpažinčių interpretavimas ir improvizavimas.

Sociokultūrinė aplinka:

Kultūrinis paveldas. Dailės istorija. Etninė kultūra.

Švenčių puošimo tradicijos. Valstybingumo simboliai.

Tarpdalykinės temos:

Meninės idėjos. Idealai, vertybės, asmenybės. Kultūrų įvairovė.

Bendros temos su kitų dalykų ugdymo turiniu: Projektai. Integruota veikla.

Atnaujintoje programoje kiekvienam klasių koncentrui pateikiamos kelių dailininkų pavardės su paaiškinimu, koku aspektu kalbėti apie šių asmenybių kūrybą.

Atnaujintoje dailės programoje pasiekimai aprašyti išskiriant keturis pasiekimų lygius: slenkstinis, patenkinamas, pagrindinis, aukštesnysis. Pradinio ir pagrindinio ugdymo Dailės Bendrojoje programoje (2008) buvo aprašyti trijų pasiekimų lygių požymiai.

Ugdymo daile ypatumai pradinėse klasėse

1-2 klasė.

Vaikus nesunku sudominti įvairiomis temomis ir veikla, jie labai nori būti giriami ir gerai vertinami, linkę sekti kitų pavyzdžiais. Jiems labai svarbi tėvų, suaugusiųjų, ir ypač, mokytojo nuomonė, vertinimai. Dailės pamokose dominuoja praktinė kūrybinė raiška, mokiniai daugiau dirba individualiai. Jie yra labai atviri, patiklūs, linkę fantazuoti ir svajoti. Pažįstant dailę pradedama nuo paprastesnių užduočių, nuosekliai einama prie sudėtingesnių dalykų. Pirmokus žavi pasakų ir fantazijos pasaulis, jų pasakojimuose dažnai susilieja svajonių ir realaus gyvenimo vaizdai.

3-4 klasė

Mokiniai kur kas kritiškiau vertina aplinkinį pasaulį. Juos žavi aktyvi, įdomi ir naudinga. Jie mėgsta patys tyrinėti, stebėti sudominusius kūrinius ir daryti išvadas, bendradarbiauti ir dirbti grupėmis. Vaikai jautriai reaguoja į kritiką ir neatsargias pastabas, ypač pasakytas viešai. Jiems daug svarbesnė klasės draugų, bendraamžių nuomonė ir vertinimas. Jie dažnai daug geriau supranta ir suvokia draugų paaiškinimą apie kūrinius ir kūrybą. Šio amžiaus vaikui labai svarbu žinoti, kad jo nuomonė yra svarbi, reikšminga, kad klasėje jis yra vertinamas.

Pateikiame užduočių, veiklų, pamokų siužetų, idėjų pavyzdžių naujam ugdymo turiniui ugdyti

1-2 klasė

1 pavyzdys. 2 pamokų ciklas 1 klasei. **Tema:** „Dekoruotos ir erdvinės raidės.“

1.Mokymosi turinys

Dailės technikos: erdvinė raiška. Erdvines formas konstruoja iš įvairių medžiagų, kartono ir gamtos medžiagų. Lipdo iš molio ir plastilino.

Vaizdavimo būdai ir galimybės. Kuria savitas pieštas, tapytas ir erdvinės raidės, ornamentines ir figūrines kompozicijas.

Trukmė: 2 pamokos

Užduoties vertinimas: formuojamasis.

2.Mokinių veikla, rekomenduojami kūrybos reikmenys, ugdomos kompetencijos, pasiekimai

	Veikla	Kūrybos reikmenys	Kompetencija	Pasiekimai
1.	Mokiniai fantazuoja ir piešia įdomių formų (linksmas, margas, plonas, storas ir kt. raides). Puošia, margina jas įvairiais raštais.	Piešimo popierius, pieštukai, rašikliai, flomasteriai, kreidelės.	Kūrybiškumo Pažinimo	A1. Impulsyviai kelia vizualias idėjas. Trumpai nusako idėją, kurią norėtų pavaizduoti. A2. Taiko pasiūlytas dailės technikas, saugiai naudoja kūrybos įrankius ir medžiagas. Eksperimentuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą.
2.	Mokiniai iš nedidelių pakuočių, storesnio popieriaus juostelių konstruoja, iš plastilino lipdo erdvines raides, jas palygina, kuo skiriasi, kokią nuotaiką, išpūdį kelia. Pasakoja apie savo išpūdžius, kūrybos plokštumoje ir erdvėje skirtumus, kuris kūrybos būdas labiau patiko.	Nedidelės pakuotės, storesnio spalvoto popieriaus juostelės, žirkutės, klėjai, plastilinas	Kūrybiškumo Pažinimo	A2. Taiko pasiūlytas dailės technikas, saugiai naudoja kūrybos įrankius ir medžiagas. Eksperimentuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą. B1. Trumpai paaiškina išmoktas dailės sąvokas, vartoja jas apibūdindamas dailės kūrinius. B3. Atidžiai stebi dailės kūrinius ir pasako, kodėl patiko kūrinys, kuo jis įdomus ir vertingas.

Tarpdalykinės sąsajos: gimtoji kalba, technologijos.

1-2 klasė

2 pavyzdys. 2 pamokų ciklas 1 klasei. **Tema:** „Kaip susikūrė pasaulis.“

Mokymosi turinys

Meninės išraiškos bruožai. Dėmės ir formos (didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, plokščia).

Tyrinėja ir apibūdina skirtingas spalvų ir dėmių sukuriamas nuotaikas, ritmą. Kuria savitas kompozicijas horizontaliame ir vertikaliame lape.

Idealai, vertybės, asmenybės. M. K. Čiurlionis ir simbolinės metaforinės jo kūrinių prasmės.

Trukmė: 2 pamokos

Užduoties vertinimas: formuojamasis.

Mokinių veikla, rekomenduojami kūrybos reikmenys, ugdomos kompetencijos, pasiekimai

	Veikla	Kūrybos reikmenys	Kompetencija	Pasiekimai
1.	Mokiniai žiūri M. K. Čiurlionio paveikslų ciklą „Pasaulio sutvėrimas“ ir išsako	A3 formato piešimo popierius, aliejinės piešimo	Kultūrinė Pažinimo Kūrybiškumo	B2. Apibūdina dailės kūrinių keliamą išpūdį, nuotaiką, išsako savo

	savo nuomonę, ką jie mato kiekviename kūrinyje. Peržiūrėję visus paveikslus vaikai piešia savo kompoziciją apie Pasaulį, Žemę, kas juose gražiausia.	kreidelės (arba vandeniniai dažai, teptukai ir kt.)	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti. B3. Atidžiai stebi dailės kūrinius ir pasako, kodėl patiko kūrinys, kuo jis įdomus ir vertingas. A1. Impulsyviai kelia vizualias idėjas. Trumpai nusako idėją, kurią norėtų pavaizduoti.
2.	Mokiniai toliau kuria (piešia, tapo) savitą kompoziciją. Užbaigti darbai eksponuojami klasėje (pakabinami lentoje) ir aptariami. Mokiniai pasakoja, ką svarbaus pavaizdavo, ką jie norėjo papasakoti apie pasaulį ir Žemės grožį.	A3 formato piešimo popierius, aliejinės piešimo kreidelės (arba vandeniniai dažai, teptukai ir kt.)	Kūrybiškumo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	A3. Intuityviai pasirenka norimo storio linijas, patikusias spalvas, kuria erdvines formas. Išgauna savitą ritmą ir nuotaiką, horizontaliame ir vertikaliame lape. A5. Trumpai nusako savo įspūdžius apie spontaniškos raiškos ir dailės pažinimo patirtį.

Papildoma informacija

*Iliustracinės medžiagos, tyrinėjimo objektų paaiškinimai/komentarai:

M. K. Čiurlionio paveikslų ciklo „Pasaulio sutvėrimas“ kūrinius vaikams rodykime po vieną iš eilės, ne visus iš karto. Tegul vaikai išsako savo asmeninę nuomonę, ką jie mato kiekviename kūrinyje. Nekritikuokime jų nuomonės, pasidžiaukime originaliomis mintimis. Jiems dar nereikia pasakoti apie kūrinius sudėtingų tekstų, svarbiausia – jų pirmas įspūdis, ką jie sau svarbaus pastebėjo.

Mokinių darbų pavyzdžiai:

3 pavyzdys. Ilgalaikės projektinės veiklos pavyzdys 1-2 klasei.

Savo kūrybos parodėlės pristatymas klasės draugams.

Atsirenkami 3-4 kūriniai, aptariamas būdas, kaip juos pristatyti (sujungti, suklijuoti, pakabinti, pastatyti, derinti tarpusavyje ir t.t.), mokomasi juos nufotografuoti, papasakoti, kas pavaizduota.

Pasiekimai:

A4. Savo dailės kūrinius pritaiko konkrečiai progai, puošia klasės erdvę ir kasdienę aplinką. Kiekvienam savo kūriniui užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę). Dalyvauja ugdymo įstaigos parodose, renginiuose. Mokosi fotografuoti kasdienybę ir šventines akimirkas.

A5. Trumpai nusako savo įspūdžius apie spontaniškos raiškos ir dailės pažinimo patirtį.

4 pavyzdys. 2 klasė

3 pamokų ciklas 2 klasei. Tema: „Seni ir nauji namai.“

Mokymosi turinys

Kultūrinis paveldas. Mokomasi apie svarbius kultūros paveldo objektus (seniausius radinius, architektūros paminklus, artefaktus). Aptariami senoviniai pastatai vidus ir išorė, senų daiktų patogumas, iš ko jie sukurti. Palyginami seni ir nauji daiktai, namai, aptariamas jų grožis.

Dailės technikos: raiška plokštumoje. Mokosi saugiai tapyti guašu ir akvarele, maišyti dažų spalvas ir išgauti naujų spalvų.

Meninės išraiškos bruožai. Kuria savitas kompozicijas horizontaliame ir vertikaliame lape.

Trukmė: 3 pamokos

Užduoties vertinimas: formuojamasis.

Mokinių veikla, rekomenduojami kūrybos reikmenys, ugdomos kompetencijos, pasiekimai

	Veikla	Kūrybos reikmenys	Kompetencija	Pasiekimai
1.	Išeinama pasivaikščioti į lauką, aptariama, kokių namų daugiausia (naujų ar senų) yra aplinkui, kuo jie skiriasi (formomis, spalvomis, iš kokių medžiagų pastatyti). Nufotografuojami sudominę vaizdai.	Fotoaparatas	Kultūrinė Pažinimo	C1. Nusako, kokie architektūros ir dailės kūriniai yra artimiausioje aplinkoje (ugdymo įstaigoje, namuose ir kt.).
	Grįžus į klasę Žiūrimos ir aptariamos Rumšiškių liaudies buities muziejaus pastatų nuotraukos, kuo gražūs senieji namai, fantazuojama, kokias paslaptis jie saugo, kokių istorijų galėtų papasakoti. Pradedama piešti kompozicija apie seno ar naujo namo istoriją/paslaptis.	Rumšiškių liaudies buities muziejaus pastatų nuotraukos	Kultūrinė Pažinimo Kūrybiškumo	C2. Pastebi, tyrinėja viešoje erdvėje esančių tautodailės, profesionaliosios dailės ir architektūros kūrinių būdingas detales, elementus. A1. Impulsyviai kelia vizualias idėjas. Trumpai nusako idėją, kurią norėtų pavaizduoti.
	Mišria technika (aplikacija, piešimas kreidelėmis ar rašikliai) kuriama arba guašu tapoma kompozicija apie seno ar naujo namo istoriją/paslaptis. Užbaigti darbai eksponuojami klasėje, vaikai juos pristato klasės draugams.	A3 formato piešimo ir spalvotas popierius, klijai, kreidelės, rašikliai, vandeniniai dažai, teptukai ir kt.	Kūrybiškumo Pažinimo	A2. Taiko pasiūlytas dailės technikas, saugiai naudoja kūrybos įrankius ir medžiagas. Eksperimentuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą. B2. Apibūdina dailės kūrinių keliamą išpūdį, nuotaiką, išsako savo

				nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti.
--	--	--	--	--

5 pavyzdys. 4 pamokų ciklas 4 klasei: Tema „Kultūrinio paveldo objektai artimiausioje aplinkoje“.

Mokymosi turinys

Kultūrinis paveldas. Per praktinę kūrybinę raišką, veiklą susipažįsta su istorinių, kultūrinių ir etnografinių paminklų, paveldo objektų, dailės kūrinių artimiausiuose muziejuose vertingumu ir jų išsaugojimo svarba.

Vaizdavimo būdai ir galimybės. Mokosi derinti tekstą ir vaizdą, kuria savitus atvirukus, iliustracijas, plakatus.

Trukmė: 4 pamokos

Užduoties vertinimas: formuojamasis.

Mokinių veikla, rekomenduojami kūrybos reikmenys, ugdomos kompetencijos, pasiekimai

	Veikla	Kūrybos reikmenys	Kompetencija	Pasiekimai
1. 2.	Surengiama išvyka prie artimiausio paveldo objekto (architektūros, istorinio, gamtos ar etnografinio paminklo) arba žiūrimos ir aptariamos įžymių vietos ar netoli esančių paveldo objektų nuotraukos, informaciniai lankstinukai. Aptariamas šių paveldo objektų vertingumas, išsaugojimo svarba, ką įdomaus apie juos galima būtų papasakoti.	Nuotraukos, lankstinukai apie žymius vietos paveldo objektus.	Kultūrinė Pilietinė Pažinimo	C2. Lygindamas Lietuvos ir kitų šalių profesionaliosios dailės, liaudies meno kūrinius, etnokultūrinius papročius, nusako Lietuvos meno unikalumą. A2. Pasirenka ir naudoja jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudojasi.
3. 4.	Aptariami kelionės įspūdžiai, informacija apie lankytus ar tyrinėtus objektus. Kuriamas (piešiamas, aplikuojamas) lankstinukas apie pasirinktą paveldo objektą. Sukurti lankstinukai aptariami klasėje, eksponuojami parodėlėje, pristatomi mokyklos bendruomenei.	Paveldo objektų nuotraukos, pieštukai, rašikliai, piešimo ir spalvotas popierius, žirklys, klėjai ir kt.	Kūrybiškumo Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	A4. Atlieka pasirinktą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Kiekvienam savo kūriniui užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Kuria savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakatą, derina pieštus ar skaitmeninius vaizdus. B3. Įsižiūri ir pasakoja apie dailės kūrinių keliamus

				jausmus, emocijas, kreipia dėmesį į darnius žmogaus ir gamtos ryšius.
--	--	--	--	---

Integracinės sąsajos: gimtoji kalba, pasaulio pažinimas.

6 pavyzdys. 4 klasė. 4 pamokų ciklas / ilgalaikė projektinė veikla „Autorinė mokinio knygelė“

Užduotis. Autorinės mokinio popierinės knygelės pasirinkta tema (pasakos, savo kūrybos teksto, sveikos mitybos receptų ir kt.) sukūrimas:

knygos dalių aptarimas,

rašytojo ar savo paties teksto parinkimas,

vaizdo ir teksto derinimas, iliustravimas, knygelės įrišimas (perrišti storesniu siūlu skylamušio padarytas skylutes),

knygelės pristatymas klasės draugams.

Pasiekimai:

A1. Intuityviai kelia vizualias idėjas. Vartodamas jau žinomas dailės sąvokas nusako kūrinio idėją, temą ir kokius dailės reikmenis jos įgyvendinimui pasirinks.

A2. Pasirenka ir naudoja jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudojasi.

A5. Paaiškina savo kūrybos rezultatą, vaizdo patrauklumą. Pristato ir į(si)vertina įgytą patirtį.

3-4 klasė

7 pavyzdys. 4 pamokų ciklas, veiklos idėjos, ugdančios kūrybiškumo (pažinimo ir kultūrinę) kompetencijas

Užduotis: Kitoks arba erdvinis paveikslas dėžutėje laisvai pasirinkta tema.

Pasiekimai:

A1. Intuityviai kelia vizualias idėjas. Vartodamas jau žinomas dailės sąvokas nusako kūrinio idėją, temą ir kokius dailės reikmenis jos įgyvendinimui pasirinks.

A3. Pasirenka linijas ir/ar spalvas, ir/ar erdvinės formas. Pastebi fono ir vaizduojamų objektų / figūrų dermę, kūrybiškai perteikia norimą ritmą, emocijas.

B1. Skiria, trumpai paaiškina ir vartoja išmoktas dailės sąvokas, pateikia pavyzdžių.

B2. Apibūdina žiūrimų dailės kūrinių spalvų derinius, linijas, erdvinės formas ir atlikimo technikų įvairovę. Samprotauja, kodėl menininkas pasirinko tokias raiškos priemones.

Turinio temos: Dailės technikos: erdvinė raiška. Kurdamas erdvinės formas saugiai derina įvairias medžiagas. Kuria žemo ir aukšto reljefo darbus iš antrinių žaliavų, gamtos medžiagos, lipdo iš molio ar plastilino.

Ugdomos kompetencijos: Kūrybiškumo, Kultūrinė, Pažinimo, Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos.

Dailės medžiagos ir įrankiai: nedidelė dėžutė (batų, saldainių dėžutės dangtelis ar kt.), spalvotas ir piešimo popierius, kartonas, plastilinas, folija, vielutė, žirklys, klijai, segiklis, nebereikalingi nedideli daiktai.

Trukmė: 4 pamokos

Mokinių veikla: kuriamas erdvinis (3D) paveikslas dėžutėje. Stengiamasi perteikti aukštą arba žemą reljefą (paviršiaus nelygumus). Mokiniam galima paaiškinti, kad menininkai dažnai kuria neįprastus dailės kūrinius, nori savo kūryba nustebinti žiūrovus, todėl ieško vis naujų dailės raiškos būdų ir kūrybos medžiagų. Įsižiūrima į dailės kūrinius – asambliažus ar paveikslus dėžutėje: žiūrimi ir aptariami Vinco Kisarausko asambliažai, Barboros Didžiokienės pačios pasidarytos lėlės. Aiškinamasi, iš kokių nedidelių daiktų, antrinių žaliavų, pakuočių galima būtų sukurti erdvinį paveikslą dėžutėje.

Analizuojami dailės kūriniai (savo nuožiūra pasirinkti tris keturis skirtingus, kurie tiktų sudominti mokinius ir aptarti prieš pradėdant atlikti užduotį).

Vincas Kisarauskas. Asambliazai; „Dvyniai“, „Trys vienodi veidai“, „Autoportretas“.

Barbora Didžiokienė. Šventiniai sausainiai: keturi žmogeliukai. Eskizas. 1930. Popierius, akvarelė, 25 x 35 cm. NČDM

žr. https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/50000020352156?s_id=wCUraJWl8jsmSfhl&s_ind=4&valuable_type=EKSPONATA

Barbora Didžiokienė. Šventiniai sausainiai: keturios mergaitės. Eskizas. 1930. Popierius, akvarelė, 25 x 35 cm. NČDM

žr. https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/330105930?s_id=wCUraJWl8jsmSfhl&s_ind=7

Barbora Didžiokienė. Olga Dubeneckienė-Kalpokienė Arlekino kostiumu. 1922. 34,2 x 27,5 cm. LTMKM

žr. https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/120000006591268?s_id=wCUraJWl8jsmSfhl&s_ind=46

Barbora Didžiokienė. Lėlės artistai. 1922-1928. Popierius, tempera, 48x45. LNDM

žr. https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/20000002270096?s_id=wCUraJWl8jsmSfhl&s_ind=79

Barbora Didžiokienė. Lėlės portretas. 1927. Popierius, tempera, 23x20,5.

žr. https://www.limis.lt/detali-paieska/perziura/-/exhibit/preview/20000003594866?s_id=wCUraJWl8jsmSfhl&s_ind=74

Diskusijoje ir aptariama:

- kokios galėtų būti šių kūrinių temos?
- kokias medžiagas autoriai panaudojo juos kurdami?
- kuo jie skiriasi nuo dažais tapytų paveikslų, piešinių pieštukais ar flomasteriais?

Mokiniai pasiima dėžutę ir galvoja, ką norėtų pavaizduoti, nuspiešia ant spalvoto kartono ir išsikerpa paveikslo detales, pradeda dėlioti nedidelius daiktus ar figūras (jas galima nusilipdyti iš plastilino, išsilankstyti iš vielutės ar folijos). Klijuoja arba plastilinu prilipdo prie dėžutės pagrindo, kad pastacius vertikaliam daiktui neiškristų ir gerai laikytųsi prie pagrindo. Jei reikia, papildomai nupiešia fono (dėžutės šonų ir pagrindo) objektus, detales. Mokiniai pildo Dailės kūrybinio darbo dienoraštį ir užbaigtus darbus pristato klasės draugams. Vertinamas idėjų originalumas, saugus ir tvarkingas darbas su dailės kūrybos reikmenimis.

Mokinių sukurtų erdviųjų paveikslų pavyzdžiai

Užduoties aprašo/ atlikto darbo įsivertinimo pavyzdys

XXXXX mokykla

Dailės kūrybinio darbo dienoraštis.

KITOKS arba ERDVINIS PAVEIKSLAS DĖŽUTĖJE

VARDAS

PAVARDĖ

KLASĖ

DATA

Dailė ir technologijos, mokytoja XX XXXXX

Peržiūrėjau pamokos iliustracijas. Perskaičiau klausimus.

1.Ką manau apie kitokius (erdvinius) dailės kūrinius arba paveikslus su nelygiu paviršiumi:

.....

2.Kaip jie sukurti:

3.Kokį paveikslą dėžutėje norėčiau sukurti, apie ką jis pasakotų:

.....

4.Pasirinkau šiuos kūrybos reikmenis:

.....

5.Sukūriau kitokį paveikslą apie.....

6.Jo pavadinimas

7.Mano kūrinyje svarbiausia

.....

8.Man pavyko

9.Aš išmokau

Muzika

1. Muzikos dalyko naujo turinio mokymo rekomendacijos

1.1. Metodinių rekomendacijų paskirtis 2021 m. atnaujintų BP turinio kontekste.

Muzikos dalyko turinys atnaujintas vadovaujantis vadovaujantis [Bendrujų programų atnaujinimo gairėmis](#), patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. lapkričio 18 d. įsakymu Nr. V-1317 „Dėl Bendrujų programų atnaujinimo gairių patvirtinimo“, [Bendrujų programų atnaujinimo vadovu](#), [Kompetencijų ir vaiko raidos aprašais](#). Atnaujinta muzikos dalyko bendroji programa yra orientuota į praktiniu patyrimu grįstą muzikinio ugdymo filosofiją, kuri postuluoja, kad visavertis muzikinis ugdymas turi apimti ir muzikos mokymąsi, o ne vien mokymąsi-apie-muziką. Ši filosofija teigia, kad mokinių muzikavimas ir muzikinė kūryba – būtini visaverčio muzikinio ugdymo komponentai, padedantys mokiniams muziką patirti „iš vidaus“ ir ugdyti muzikos mėgėją (D. Elliott, 1995). Atsižvelgiant į šį paradigminį muzikos filosofijos posūkį, formuluojami muzikinio ugdymo tikslai ir uždaviniai bei trys pasiekimų sritys: (A) muzikavimas, (B) muzikos kūryba ir (C) muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas.

Metodinių rekomendacijų paskirtis – padėti mokytojams įsisavinti atnaujintą Muzikos dalyko turinį ir patarti, kaip galima būtų jį įgyvendinti. Strateginiai atnaujintų Bendrujų programų uždaviniai – tai į mokinių kompetencijų plėtotę orientuotas ugdymas. Išskiriamos šios bendrosios kompetencijos:

- **Pažinimo**; atnaujintame Muzikos turinyje ji glaudžiai siejasi su praktiniu ir patirtiniu žinių įgijimu.
- **Kūrybiškumo**; ji skleidžiasi per visas tris veiklos kryptis ir aprėpia tiek muzikos raiškos bei kūrybos, tiek ir muzikos supratimo, pažinimo, vertinimo gebėjimus ir pasiekimus.
- **Pilietiškumo**; muzikos pamokose ji ugdoma per nacionalinės ir kitų tautų kultūros bei jos įvairovės pažinimą, istorinio ir kultūrinio paveldo bei tapatumo supratimą ir puoselėjimą, mokiniams dalyvaujant mokyklos, bendruomenės, nacionaliniuose bei tarptautiniuose renginiuose, šventėse, meninėse ir pilietinėse akcijose.
- **Kultūrinė**; ji ugdoma ir kaip muzikos pažinimas per atlikimą ir kūrybą, ir kaip gebėjimas orientuotis įvairiuose muzikinės kultūros kontekstuose, apimančiuose buitinių muzikavimą, etninės muzikos tradicijas, nacionalinės muzikos paveldą, Europos ir pasaulio muzikos reiškinius, kaip kultūrinės ir estetinės patirties poreikis.
- **Komunikavimo**; ji yra viena pamatinių muzikinės kūrybos sąlygų ir apima visas tris muzikinės veiklos kryptis, skatindama mokinius ne tik muzikuoti ir kurti, bet ir svarstant bei vertinant muzikos patirtį, muzikinius įspūdžius, išsakant savo meninius poreikius.
- **Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencija**, kuri ugdoma ne tik per dalyko turinį, bet drauge muzikuojant, diskutuojant, sprendžiant kūrybines problemas. Drauge muzikuodami, diskutuodami, sprenddami kūrybines problemas, mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti, ugdomi empatiškumo gebėjimus.
- **Skaitmeninė** – tai mokinių gebėjimas pažinti ir valdyti skaitmenines technologijas, kaip muzikos kūrimo, atlikimo ir pažinimo priemonės. Tai išmaniųjų technologijų panaudojimas muzikos raiškai, kūrybiniam sumanymams, komunikavimui. Naudodami šiuolaikines technologijas, mokiniai turi galimybes susipažinti su naujausiais pasaulio, Europos ir Lietuvos muzikiniais pasiekimais.

Mokinių skaitmeninės kompetencijos ugdymas apima visas muzikinės veiklos rūšis: muzikos kūrimą, muzikavimą ir muzikos reiškinių bei kultūrinių kontekstų pažinimą. Pažindami muzikos reiškinius ir

kontekstus, jie mokosi saugiai ieškoti reikiamos garsinės, tekstinės, vaizdinės informacijos muzikos klausymosi platformose ir socialiniuose tinkluose, kritiškai ją vertinti.

1.2. Metodai ir būdai, kaip mokyti naują Muzikos turinį, įtrauktą į atnaujintą BP.

Pradinėje ugdymo pakopoje didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas prigimtinio vaikų muzikalumo puoselėjimui, jų muzikinės raiškos gebėjimų lavinimui, kūrybinių galių atskleidimui. Pasitelkiami įvairūs (daugiausia aktyvūs) muzikos muzikinės veiklos būdai ir metodai: **dainavimas** (visa klase, grupėmis ir pavieniui), **grojimas** melodiniais ir ritminiais muzikos instrumentais (pvz., mokyklinė dėdelė, skambančios lazdos, virtuali klaviatūra, kt.), **muzikinė kūryba** (improvizavimas, kūrybos bandymai), aktyvūs muzikiniai žaidimai (pvz., delnų žaidimai, pirštų žaidimai, kūno perkusijos užduotys koordinacijai ir ritmo pojūčiui lavinti, judėjimas erdvėje pagal skambančią muziką). **Muzikos klausymasis** (iš įrašų, ir, pagal galimybes, gyvai), atsižvelgiant į šio amžiaus vaikų psichologinės raidos ypatumus, organizuojamas kaip aktyvi, mokinių įtraukianti veikla; naudojamas raiškus judesys skambančios muzikos savybėms perteikti (pvz., plaštakos ar rankos judesiu rodyti melodijos judėjimo kryptį, judesiais imituoti grojimą įv. muzikos instrumentais; judesiais ar kūno perkusija perteikti muzikos ritmą, metrą, tempo pokyčius). Muzikos kalbos elementų ir struktūrų mokomasi per praktinį patyrimą – aktyvų muzikavimą, improvizavimą, kūrybą. Mokantis **natų rašybos** pradmenų remiamasi principu „nuo garso – prie ženklų“ (t. y. iš pradžių vaikai mokosi išgirsti, pakartoti, atpažinti, atlikti, ir tik po to ši patirtis formalizuojama muzikos rašto priemonėmis). Pradinėse klasėse, ypač 1–2 kl., naudotina supaprastinta natų rašyba (pvz., ritmo žymėjimas natomis be penklinės, nesudėtingų melodijų užrašymas dviejose linijose vietoje penklinės, natų – gaidų aukščiams žymėti)

1.2.1. Rekomendacijos pradinio ugdymo muzikos mokytojams

Pradinėje mokykloje siekiama, kad mokiniai:

- puoselėtų savo įgimtą muzikalumą, ugdytusi muzikavimo, kūrybos ir muzikos supratimo gebėjimus;
- muzikuodami drauge ir po vieną susipažintų su įvairiais vokaliniais ir instrumentiniais garso išgavimo būdais;
- išbandytų įvairias muzikinės raiškos priemones, nagrinėtų muzikinės kalbos savybes, įgytų muzikinio raštingumo pradmenis;
- susipažintų su muzikos reiškinių, muzikos žanrų ir formų įvairove, mokytusi juos vertinti;
- muzikos įspūdį ir patyrimą išreikštų įvairiais būdais: plastišku ir raiškiu judesiu, vizualiai (spalva ar linija), žodiniu apibūdinimu;
- dalyvautų klasės ir mokyklos, šeimos ir bendruomenės muzikiniame gyvenime.

Atsižvelgiant į pradinių klasių mokinių raidos ypatumus, Muzikos dalyko turinį ir pasiekimų aprašus, veiklos ir metodai metodinėse rekomendacijose dėstomi dviejų klasių koncentrais.

1.2.1. 1-2 klasių koncentras

A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas)

Muzikavimas – svarbi muzikinio ugdymo sritis, ji ypač reikšminga pradiniam muzikos mokymosi etape. Muzikavimą sudaro dainavimas (visa klase, grupėmis, po vieną; *a cappella* ir su instrumentų pritarimu), grojimas mokykliniais muzikos instrumentais (perkusiniais, melodiniais, harmoniniais) ir ansamblinio muzikavimo praktika (kai dalis klasės vaikų dainuoja, kiti jiems pritaria instrumentais).

Dainavimo įgūdžių lavinimas. Pradiniam muzikinio ugdymo etape didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas taisyklingo kvėpavimo, intonavimo, artikuliavimo įgūdžių lavinimui. Taisyklingo kvėpavimo įgūdžiams lavinti pasitelkiami įvairūs žaidimai (gėlės žiedo uostymas, žvakės pūtimas; žaidimai poromis: pvz., pompa ir pripučiamas žaislas). Taisyklingas intonavimas lavinamas lavinamas Taisyklingo **dainavimo** pradmenims formuoti ir įgūdžiams lavinti pasitelkiamas įvairus repertuaras (lietuvių ir kitų Lietuvos ir pasaulio tautų folkloras, autorinės dainos vaikams). Rekomenduojama remtis ne tik įvairių žanrų vaikų dainomis (apie gyvūnus, dainuojamaisiais pasakų intarpais, kalendorine tautosaka), bet ir smulkiąja tautosaka (paukščių ir gamtos garsų mėgdžiojimais, patarlėmis ir mįslėmis, skaičiuotėmis, greitakalbėmis) – ritmo pojūčiui, dikcijai, melodinei improvizacijai. Dalį klasės dainuojamojo repertuaro rekomenduojama formuoti iš lietuvių ir kirų tautų folkloro.

Grojimas mokykliniais muzikos instrumentais. Rekomenduojama jau nuo pirmos klasės mokytis groti mokykliniais muzikos instrumentais – ne vien ritminiais, bet ir melodiniais. Grojimas mokykline dėdele ar klaviatūra (realia ar virtualia) lavina smulkiąją pirštų motoriką, todėl turi teigiamą įtakos jų kognityvinei raidai. Grojimas dėdele lavina kvėpavimo įgūdžius, lavina pirštų jautrumą (sandarus skylių dengimas). Instrumentinį muzikavimą pravartu sieti su natų rašto elementų mokymusi: tai įprasmina natų mokymąsi (vaikai mokosi natų raštą taikyti praktiškai).

B. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)

Kūryba – viena svarbiausių muzikinės veiklos rūšių pamokoje; ji padeda mokiniams pažinti kūrybos procesus iš vidaus, praktiškai pritaikyti ir panaudoti įgytas žinias. Šioje muzikos dalyko programoje kūryba yra išskirta į atskirą pasiekimų sritį. Muzikinė kūryba apima tris muzikinės veiklos rūšis: improvizavimą; komponavimą, aranžavimą. Komponavimo ir aranžavimo mokymasis glaudžiai siejasi su natų rašto pagrindais ir elementariomis muzikos teorijos žiniomis.

Solfedžiavimas ir natų rašto mokymasis. Pradinio ugdymo pakopoje muzikos garsų savybių (ritmo verčių ir jų santykių, gaidų aukščio skirtumų) mokomasi pirmiausia iš klausos, laikantis principo, „nuo garso – prie ženklo“. Natų rašto rekomenduojama mokytis naudojant simbolius ar sutartinius ženklus (pvz., dideli ir maži kvadratėliai vietoje ketvirtinių natų) ir supaprastintą, adaptuotą natų rašybą (pvz., dvi natų linijos vietoje įprastos penklinės; natų galvutės be kotelių; natų ritmo ženklai be penklinės, skiemeniniai natų pavadinimai, kt.). Naudotinos priemonės: solfedžiavimas iš klausos pagal rankų ženklus, „pirštų penklinės“ metodas (rodant natos vietą „pirštų penklinėje“), grojimas muzikos instrumentu (dėdele, klaviatūra, Orfo instrumentais, skambančiomis lazdomis). Pratyboms, žaidimams ir muzikavimui pasitelkiami nesudėtingi melodiniai ir ritminiai dariniai (solfedžiavimui ir ritmavimui), trumpos dainų melodijos, smulkiosios tautosakos pavyzdžiai (ritmo žaidimams, melodinėms improvizacijoms).

Improvizavimu yra vadinamas muzikos kūrimas atlikimo metu, iš anksto nepasiruošus, spontaniškai. Improvizavimo pradinėje mokykloje tikslai – skatinti mokinius išbandyti įvairius garso išgavimo būdus, ieškoti įvairių garsinės raiškos būdų, mokytis generuoti glaustas muzikines idėjas (pvz., ritminius ir/arba melodinius motyvus ar trumpas frazes). Improvizavimo mokymas pradinėje mokykloje apima įvairius būdus ir metodus: (a) eksperimentavimą garsais, (b) į procesą organizuotą improvizavimą, (c) į rezultatą orientuotą improvizavimą (Girdzijauskienė R., 2003, p. 24). Mokantis improvizuoti pravartu pasitelkti balsą, judesį, kūno perkusiją, klasėje turimus muzikos instrumentus ar parankinius skambančius

daiktus (akmenukus, lazdeles, popierių, liniuotę, plunksnakočio dangtelį ir kt.). 1-2 klasių mokiniams tinkamiausi šie improvizavimo mokymo metodai:

- Eksperimentavimas garsais. Mokiniai skatinami išmėginti įvairius garso išgavimo būdus: mušimą, braukimą, pūtimą, kratymą. Jie skatinami ieškoti įvairių parankinių daiktų, kuriais galima išgauti skirtingo pobūdžio garsus (pvz, šlaminti popieriaus lapą; mušti ritmą akmenukais; skambinti prie stalo prispausta liniuote; skambinti raktų ryšuliu; skudučiuoti, pučiant orą į rašiklio kamštelį ar tuščią vandens buteliuką). Eksperimentavimas garsais skatina mokinius tyrinėti skambančių daiktų akustines savybes, ieškoti įvairesnių muzikavimo priemonių, padeda lavinti mokinių tembrinę klausą, formotis tembro samprata. Eksperimentuoti tikslinga ne vien skambančiais daiktais, bet ir balsu bei kūno perkusijos priemonėmis. Eksperimentavimas garsais leidžia pažinti pagrindines keturias garso savybes: trukmę (ilgi ir trumpi garsai), stiprį (garsūs ir tylūs garsai), aukštį (aukšti ir žemi garsai) ir tembrą (skardūs, duslūs ir kt.).
- Muzikinis pokalbis. Tai į muzikavimo procesą orientuotas improvizavimo būdas. Mokiniai mokosi dalyvauti garsų pokalbyje, t. y. į mokytojo (ar klasės draugo) muzikinę frazę-klausimą spontaniškai pateikti frazę-atsakymą. Muzikinis pokalbis gali būti atliekamas balsu ar pasirinktais muzikos instrumentais. Tai gali būti ritminis pokalbis (mokinys ritmo fraze atsako į mokytojo pateiktą ritmo frazę), ar melodinis pokalbis (į mokytojo pateiktą melodinį motyvą ar frazę mokinys atsako melodiniu motyvu ar fraze). Muzikinių pokalbių pradėti mokytis galima nuo paprasčiausių mėgdžiojimo pratimų (kai mokinys ar jų grupė iš paskos kartoja mokytojo atliekamas frazes), pamažu pereinant nuo frazių kartojimo prie originalių frazių kūrimo.
- Naudotini ir kiti tikslingi improvizavimo būdai ir metodai: (a) pasirinktos nuotaikos perteikimas muzikos garsais; (b) pasirinktų spalvų (kvapų, skonių) perteikimas muzikos garsais; (c) pateikto paveikslo (tapybos, grafikos, nuotraukos ir kt.) įgarsinimas, (d) reagavimas garsais į mokytojo atliekamus judesius ir kt.
- Ritmo arba melodinių darinių (motyvų, frazių) improvizavimas. Mokantis improvizuoto muzikinius darinius siekiama tam tikro meninio rezultato. Improvizacija gali būti vokalinė (balsu) ar instrumentinė (pasirinktu muzikos instrumentu); ji gali būti ritminė (ritmo darinio ar frazės improvizavimas) ar melodinė (melodinio motyvo ar frazės improvizavimas). Ritminė improvizacija turėtų remtis aiškia ritmo pulsacija ir pasirinktu metru (dvejiniu arba trejiniu), melodinė – pasirinkta derme (mažorine, minorine ar kt.).

Komponavimas – tai sąmoningas muzikos kūrimas, kuriuo siekiama sukurti lig tol neegzistavusį muzikinį produktą (melodiją ar ritmo piešinį, nedidelės apimties dainą ar instrumentinį kūrinėlį). Komponavimo muzikos pamokoje tikslas – padėti mokiniams susipažinti su muzikinės kalbos elementais ir struktūromis, praktiškai išbandyti jų įvairius jų derinius ir komponavimo galimybes, patirti kūrybos džiaugsmą, pasidžiaugti gautu rezultatu. Mokyti komponuoti galima pavieniui ar nedidelėmis grupėmis. Komponuodami grupėse, vaikai mokosi bendradarbiauti, stipresnieji padeda silpnesniesiems. Sukurta kompozicija gali būti įsimenama ar įrašoma (diktofonu, mobiliuoju telefonu), užrašoma simboliais ar įprastiniu natų raštu. 1-2 klasėse mokiniams pateikiamos tokios komponavimo užduotys, kurios atitinka šio amžiaus vaikų išgales ir supratimą. Šių užduočių esmė – komponavimas pagal pateiktą sąlygą.

Pirmaisiais ir antraisiais mokymosi metais rekomenduojamos tokios komponavimo užduotys:

- Ritmo dėlionė. Užduoties esmė - sukurti nedidelės apimties ritmo kūrinėlį iš pateiktų/pasirinktų ritmo kortelių. Mokiniai siūloma sukurti 4-ių taktų ritminę kompoziciją, sudėliojant ją iš pateiktų ritmo kortelių. Sukurtą kompoziciją mokinys atlieka skanduodamas sutartus skiemenis arba pritaikydamas kūno perkusijos priemones.

- Ritminio piešinio pritaikymas mįslei ar patarlei. Ritmo piešinį, galima sudėlioti iš paruoštų ritmo kortelių, atlikti naudojant sutartus skiemenis (tam ir ti-ti) ar judesius. Pvz., mįslės „Juodas nedažytas, margas nerašytas“ (ats.: genys) ritmą galima sudėlioti tokiu būdu: ti-ti ti-ti / tam - tam / ti-ti ti-ti / tam - tam.
- Žaidimai dermės garsais. Tai užduočių grupė, apimanti dermės garsų kombinuotų galimybių tyrinėjimą. Pirmoje ir antroje klasėje apsiribojama trumpais melodiniais dariniais, sudarytais iš 2-3 skirtingų gaidų (pvz., sol-mi, re-mi-sol ar pan.). Taikomos įvairios užduotys: darinio garsus išdėstyti įvairia eilės tvarka (pvz., tris skirtingas gaidas išdėstyti šešiais nepasikartojančiais būdais); siūlomus darinius perskaityti (perrašyti, pagroti) nuo pradžios ir nuo pabaigos (simetrija, klausimo-atsakymo struktūros pažinimas), melodinius darinius pritaikyti tam tikrai nuotaikai.
- Melodijos sukūrimas pagal pateiktą ritmą. Pateiktam ritmo piešiniui (tai gali būti ir mįslės ar patarlės ritmas) pritaikomi pasirinkti dermės garsai (pvz., sol-mi, re-mi-sol, kt.). Sukurtą melodiją mokytojui padedant mokiniai solfedžiuoja, groja melodiniu instrumentu, dainuoja su žodžiais.

Aranžavimu yra vadinamas žinomo kūrinio pritaikymas kitokiam atlikimui. 1-2 klasių vaikams tinkamos šios aranžavimo idėjos: (a) judesių pritaikymas dainai; (b) paprasto ritminio pritarimo (reguliaraus pulso ar paprasto ritminio ostinato) pritaikymas dainai ar klausomam muzikos kūriniui; (c) kūno perkusijos judesių pritarimas dainai ar instrumentinei melodijai. Aranžuojant praktiškai pritaikomi komponavimo įgūdžiai.

C. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas

Ši muzikinio ugdymo sritis apima muzikos klausymą (gyvai ir iš įrašų), klausomų ir atliekamų kūrinių nagrinėjimą įvairiais aspektais (muzikinės kalbos ir formos ypatybių pažinimą, meninio įspūdžio aptarimą, kūrinių ir muzikos reiškinių kontekstų pažinimą).

Klausydamiesi muzikos ir mokydamiesi ją pažinti, 1-2 kl. mokiniai susipažįsta su muzikos žanrų įvairove (pvz., klasikinė, populiarioji, liaudies, bažnytinė muzika), įvairiais muzikos stiliais, muzikos atlikėjais (solistas, choras, orkestras ansamblis), asmenybėmis (pvz., Čiurlionis, Vivaldis, Bachas). Muzikos klausymasis – iš esmės kontempliatyvi (t. y. fiziškai pasyvi) veikla, todėl dėl jos pobūdžio ir pradinio mokyklinio amžiaus vaikų psichologinės raidos ypatumų pradinių klasių muzikos pamokose, organizuojant muzikos klausymąsi, gali kilti tam tikrų sunkumų. Jiems įveikti, sėkmingai ugdomajai veiklai organizuoti taikytini aktyvieji muzikos klausymosi metodai:

- judėjimas erdvėje pagal skambančią muziką (pagal mokytojo nurodytą sąlygą reaguojant į muzikos savybes);
- dailės raiškos priemonių naudojimas (skambančios muzikos vaizdavimas spalvomis, linijomis);
- klausomos muzikos apibūdinimas ir vertinimas, diskusijos.

Svarbios sėkmingo muzikos klausymosi sąlygos: (a) tinkami geros kokybės muzikos įrašai; (b) tinkamos kokybės ir galingumo garso atkūrimo aparatūra; (c) pedagogo dalykinis pasirengimas.

Judesio panaudojimas. Pradinio ugdymo koncentro muzikos pamokose tikslinga daugiau dėmesio skiriama judesiui. Įrodyta, kad judėjimas pagal muziką (pvz., klausomos muzikos savybių vaizdavimas išraiškingu judesiu, judėjimas erdvėje, koordinuotas judėjimas poroje) ne tik lavina vaikų kinestezinį intelektą, kūno bei erdvės pojūtį, koordinaciją, bet ir jų empatiją, t. p. daro reikšmingą įtaką muzikalumo raidai. Atlikdami judesio užduotis su muzika ir pagal ją, mokiniai mokosi bendrauti, bendradarbiauti, jausti vienas kita. Taip ugdoma jų empatija, pastabumas, emocinis intelektas. Pradinėje mokykloje naudotini šie su judesio taikymu susiję metodai:

- Kūno perkusijos pratimai ir žaidimai (lavinamieji pratimai ir žaidimai, kūno perkusijos pritarimai dainoms, kūno perkusijos pritarimai skambančiai muzikai), atliekami pavieniui, po du ar grupelėmis.
- Muzikos savybių (pvz., melodijos krypties) perteikimas išraiškingu judesiu;
- Judėjimas porose skambant muzikai (pvz., žaidimas „veidrodis“; kai antrasis vaikas imituoja pirmojo atliekamus judesius);
- Judesiai, vaizduojantys grojimą įsivaizduojamais muzikos instrumentais (muzikos klausymasis, instrumentų pažinimas).
- Judesiai, atskleidžiantys klausomo kūrinio formą, parodantys dalių kontrastus (pvz., trijų dalių ABA forma, Rondo forma – ABACA. kt.).

socialinė terapija: vaikas analizuoja savo jausmus, mokosi juos suprasti, vertinti. Taip pat jie skatina bendrumo jausmą, draugiškumą vienas kitam, moko taikiai spręsti konfliktus ir padeda puoselėti tarpusavio supratimą. Lavindami emocinius, kognityvinius, motorinius ir kalbinius vaiko gebėjimus, žaidimai padeda atsiskleisti vaiko talentams, teikia didžiulę naudą asmenybės ugdymui.

Teatriniai žaidimai palaipsniui supažindina mokinį su etiudo samprata ir jo kūrimo taisyklėmis.

1.2.1.2. 3–4 klasių koncentras

A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas)

Aktyvus muzikavimas 3-4 klasėse išlieka svarbiausia muzikinės veiklos sritimi. Parenkant muzikavimui tinkamą repertuarą, pravartu jį sieti su atitinkamais muzikinės kultūros kontekstais (pvz., įvairių šalių, kultūrų, žemynų dainos), naujai išmoktais muzikinės kalbos elementais ir struktūromis (pvz., daina su priedainiu, kartojimo ženklas, kanonas, paprastas pritarimas naudojant burdoną ar du akordus, kt.).

Dainavimo įgūdžių lavinimas. Toliau sistemingai lavinami mokinių taisyklingo kvėpavimo, intonavimo, artikuliavimo įgūdžiai. Mokomasi dainuoti platesnės apimties dainų melodijas (. Pasitelkiamas įvairus repertuaras: lietuvių liaudies, kitų tautų liaudies, autorių kūrybos klasikinės ir populiariosios dainos. Repertuaras sudaromas taip, kad formuotų įvairią, turtingą mokinių muzikinę kalbą (ne tik dvejiniai, bet ir trejiniai metrai, pvz., 3/8, 6/8, ne tik mažorinė, bet ir minorinė dermė), stiliaus, žanro nuovoką (klasikinio ir populiaraus pobūdžio dainos), platesnį muzikinį kultūrinį akiratį (pvz., Europos tautų, kitų kultūrų dainos ir žaidimai). Mokomasi dainuoti ne tik vienu balsu, bet ir dviem ar trimis. Tam puikiai tinka kanonai (pvz., lietuvių l. daina „Oi tu, strazde strazdeli“, prancūzų „Broli Žakai“ ar kt.), sutartinės, dainos su burdono pritarimu.

Grojimas mokykliniais muzikos instrumentais. Trečioje ir ketvirtoje klasėje toliau lavinami anksčiau įgyti mokinių instrumentinio muzikavimo įgūdžiai. Mokiniai pasirinktu instrumentu mokosi atlikti platesnės apimties dainų ar šokių melodijas. Instrumentinį muzikavimą pravartu derinti su natų skaitymu ir solfedžiavimo pratybomis. Pasirinktą melodiją mokiniai mokosi solfedžiuoti iš klausos (pvz., pagal rankų ženklus) ir iš natų, vėliau tą melodiją groti instrumentu. Instrumentinis muzikavimas natų skaitymo įgūdžius leidžia pritaikyti praktiškai. Šiame konkcentre rekomenduojama groti ne tik vienbalsius, bet ir dvibalsius kūrinius. Tam tinka liaudies dainos, sutartinės (pvz., „Čiuž, čiužela“), šokių melodijos (pvz., „Pjoviau šieną“), kai kurie kanonai (pvz., Vydūno „Tyč! Jau traukiami varpai“). Ketvirtoje klasėje rekomenduojama neapsiriboti septyniais diatoninės gamos laipsniais; pravartu pasimokyti groti kai kuriuos alteruotus garsus, pvz., *fis* (fa diez) ir *b* (si bemol). Šių garsų mokytis reikėtų parenkant tinkamą

repertuarą (šių garsų turinčias nesudėtingas melodijas); minėtus garsus nesunku išmokti pagroti mokykline dūdele, išilgine fleita, klaviatūra.

Trečioje ar ketvirtoje klasėje su mokiniais pravartu pradėti mokytis skambinti ukulele. **Ukulelė** – portugalų kilmės maža keturių stygų gitara, XIX a. pabaigoje išpopuliarėjusi Havajuose, o XX a. pradžioje – JAV, Japonijoje. Šiuo metu ukulelė tampa vienu iš populiariausių mokyklinių muzikos instrumentų: iniciatyvos mokyklos įsigija ukulelių komplektus visai klasei. Dėl savo tinkamo dydžio ir paprastos akordų pirštuotės ukulelė yra vienas tinkamiausių instrumentų dainų harmoniniam pritarimui mokytis. Pradedantiesiems rekomenduojama mokytis šių akordų junginių: C-F ir G-C, kiek vėliau – C-F-G-C. Šiuos tris akordus nesunku pritaikyti daugumai paprastų mokyklinio repertuaro melodijų. Praktika rodo, jog pradedantieji groti ukulele jau per mėnesį nesunkiai išmoksta 5–6 ar daugiau skirtingų akordų (pvz., A, Dm, G7, C7, F7 ir kt.). Kaip harmoninio pritarimo instrumentus pradinėje mokykloje galima naudoti ir kankles, gitarą, klavišinius instrumentus. Naujų instrumentinio muzikavimo galimybių suteikia skirtingų instrumentų derinimas viename ansamblyje: pvz., melodiją galima groti dūdelėmis, akordais pritari ukulelėmis, ir pritaikyti ritminį ostinato, atliekamą perkusiniaisiais instrumentais.

B. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas).

Trečioje ir ketvirtoje klasėse mokinių muzikinė kūryba dėl išlavėjusių muzikinių įgūdžių tampa sudėtingesnė ir įvairesnė. Greta spontaniškos, intuityvios kūrybos užduočių pravartu imtis ir tokių užduočių, kuriose sąmoningai taikomi išmokti kalbos elementai ir struktūros.

Improvizavimas. Trečioje ir ketvirtoje klasėje mokiniai pajėgūs improvizuoti kūno perkusijos pratimus ar ritmo darinius pagal mokytojo pateiktą sąlygą (pvz., dviejų 2/4 taktų dariniai); jie geba improvizuoti mokytojo pasiūlytais dermės garsais (pvz., fa-mi-re-do, sol-mi-re-do, re-fa-sol-la ir pan.). Improvizavimo užruotis pravartu sieti su naujai įsisavinta mokomąja medžiaga – naujai išmokstamais muzikinės kalbos elementais, struktūromis:

- Mokantis šešioliktnių natų, improvizuojama įvairiai dėstant ketvirtines ir aštuntinių bei šešioliktnių natų grupes – įvardinant jas sutartais skiemenimis (pvz.: tiri-diri / di-ti / tiri-diri / dam //).
- Mokantis triolių – improvizuoti darinius su aštuntinių triolėmis (ti-di-ri), ketvirtinėmis natomis (tam) ir pauzėmis (ššš),
- Mokantis punktyrinio ritmo – improvizuoti ritmo darinius su būdinga figūra, sudaryta aštuntinės su tašku ir šešioliktnės (pvz.: tim-ri / di-ti / tim-ri / dam //).

Komponavimas. Mokiniai tobulina anksčiau įgytus komponavimo įgūdžius, gilina kūrybos patirtį ir muzikinės kalbos supratimą. 3-4 kl. tikslinga mokiniams pasiūlyti užduočių, kuriose jie būtų skatinami komponuoti pagal tam mokytojo pateiktą sąlygą: melodijos garsus išdėstyti atsitiktine ar sąmoningai pasirinkta eilės tvarka, komponuoti pagal ruošinį, iš pasirinktų garsų sukurti melodiją duotam ritmui ir kt. Pateikiame pavyzdžių:

- Melodijos kūrimas metant žaidimų kauliuką. Tikslas – sukurti melodiją, keliskart išmetant žaidimų kauliuką (sutariama, kad skaičius „vienas“ atitinka natą do, skaičius „du“ – re, ir t. t.). Pasirenkamas trumpas tekstas, kuriam bus kuriama melodija (pvz., dešimties skiemenų - „ma-no-me-lo-di-ja skam-ba gra-žiai“), jis užrašomas po penkline. Kauliukas metamas tiek kartų, kiek tekste yra skiemenų. Po kiekvieno metimo virš skiemens užrašoma atitinkama nata.
- Melodijos dėlionė. Mokiniams žinoma 8-ių taktų melodija (pvz., šokis „Pjoviau šieną“) užrašoma natomis popieriuje ir sukarpoma (a) po du taktus arba (b) po taktą: susidaro atitinkamai keturi arba aštuoni melodijos fragmentai, kuriuos mokiniai turi sudėlioti tinkama eilės tvarka. Pasitikrinti galima šią melodiją grojant pasirinktu instrumentu.

- Variacijų kūrimas. Mokytojo pateiktai trumpai kelių gaidų temai, užrašytą ketvirtinėmis ar pusinėmis natomis (pvz., do-re-mi-fa / mi-re-do) mokiniai kuria variacijas, tai pačiai melodijai pritaikydami skirtingus ritmo piešinius.

Aranžavimas. Trečioje ir ketvirtoje klasėje mokiniai aranžuoti mokosi pritaikydami dainą ar melodiją tam tikram atlikimui, pritaikydami pasirinktus instrumentus. Pvz., jie gali paprastai melderjai pritaikyti ritmo ostinato, sukurti pritarimui tinkamą „judantį burdoną“,

C. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas

Ši sritis apima muzikos kūrinių klausymąsi ir jų aptarimą, nagrinėjimą įvairiais aspektais. 3-4 klasėse mokiniai toliau mokosi sąmoningai klausytis muzikos, pastebėti muzikinės kalbos ir formos savybes (kūrinio dermė, metras, būdingi instrumentai, pasikartojimai ir kontrastai), pagal būdingus požymius atpažinti ir įvardinti muzikos žanrą ar stilių. Klausymuisi skirtus kūrinius reikėtų parinkti taip, kad jie kuo labiau sietųsi su nagrinėjama tema, įtvirtintų mokinių muzikinės kalbos patirtį (pvz., būdingos formos - rondo, variacijos; mažoro ar minoro dremė, dvejinis ar trejinis metras ir pan.). Atsižvelgiant į mokinių amžių ir toliau naudotini aktyvieji muzikos klausymosi metodai – jie padeda mokiniams išlaikyti dėmesį, sekti muzikos įvykius, atpažinti detales. Naudojami šie aktyvieji muzikos klausymosi metodai:

- išraiškingo judesio panaudojimas (pvz., plaštakos judesiu perteikiant melodijos judėjimo kryptį);
- grojimas nematomais instrumentais (padeda pažinti ir be žodžių įvardyti įrašė skambančius muzikos instrumentus; išgirsti kūrinio instrumentuotės pokyčius);
- muzikogramų (muzikos kūrinių grafinių partitūrų) skaitymas skambant muzikai (padeda sekti muzikos formą, atpažinti detales, įvykius ir pokyčius);
- muzikos piešimas, skambant muzikai (mokiniai piešia grafines ar spalvines abstrakcijas, kuriomis siekia perteikti skambančios muzikos pobūdį ir savybes).

Viena esminių idėjų, kurią tikslinga panaudoti 3-čioje klasėje – **kalendorinis metų ratas** ir su metų laikais susijusi muzika. Šiam tikslui puikiai tinka kai kurie klasikinės muzikos kūriniai, pvz., A. Vivaldžio keturių smuiko koncertų ciklas „Metų laikai“, P. Čaikovskio 12-ka pjesių fortepijonui „Metų laikai. Atskirų Čaikovskio pjesių pravartu klausytis kiekvieno mėnesio pradžioje (parenkant tą mėnesį atitinkančią pjesę), o Vivaldžio koncertų – keičiantis metų laikams. Iš lietuvių kompozitorių kūrinių verta pasiklausti B. Kutavičiaus kvarteto „Metuose su žiogu“ (365 traktų kūrinys perteikia metų tėkmę, metų laikų kaitą. Ši tema muzikos klausymąsi leidžia integruoti su etnine kultūra (kalendorinės šventės, tautosaka) ir pasaulio pažinimu, iš dalies – daile ir literatūra.

Kita svarbi idėja – **muzikos instrumentai ir jų rūšys**, instrumentų giminystė. Pvz., supažindinant su lietuvių kanklėmis, jas verta palyginti su latvių kuokle, estų kanele ir suomių kantele, pristatyti ir tolimesnių kultūrų instrumentus: trukų ir arabų kanūną, japonų koto ar kinų žengą, pasiklausti atitinkamų muzikos įrašų. Lietuvių daudytes verta lyginti su Australijos aborigenų didžeridu, tibetiečių teleskopiniais trimitais dunčonais. Lietuvių skudučius tikslinga palyginti su kitais giminingais pasaulio muzikos instrumentais, klausintis atitinkamų įrašų. Toks metodas mokiniams leidžia pažinti platesnius muzikinės kultūros kontekstus, geriau įvertinti savos muzikinės kultūros savitumą ir unikalumą.

Kitos svarbios pažintinės temos, kurias aktualu nagrinėti, klausantis atitinkamų muzikos įrašų – chorų rūšys ir chorų balsai (mišrūs ir lygių balsų chorai; sopranai ir altai, tenorai ir bosai), orkestrų rūšys (liaudies, pučiamųjų, styginių, ir simfoninis), orkestro instrumentų grupės (styginiai, pučiamieji,

mušamieji), atlikėjų sudėtis (solo, duetas, trio / tercetas, kvartetas), populiariosios ir pramoginės muzikos rūšių įvairovė (pagrindinės srovės: džiazas, rokas, elektroninė muzika).

2. Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus

Siekdami ugdyti mokinių aukštesnius muzikinius pasiekimus, privalome atsižvelgti į itin nevienodą jų muzikinių gabumų, gebėjimų ir muzikinio pasirengimo lygį. Dalis vaikų auga muzikuojančiose šeimose, kitų muzikinė patirtis yra gerokai skurdesnė. Dėl to muzikos mokymosi tempas ir mokinių galimybės smarkiai skiriasi. Siekiant, kad motyvuojančią mokymosi sėkmę patirtų visi mokiniai, nepaisant skirtingų jų muzikinių gabumų ar muzikinio pasirengimo lygio, rekomenduojama ugdomąją veiklą per muzikos pamoką organizuoti taip, kad klasė taptų besimokančiųjų bendruomene.

- Idiografinis vertinimas, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio individualią pažangą, skatina mokinių motyvaciją; būtina įvertinti kiekvieno mokinio asmeninę, kad ir nedidelę, pažangą, nurodant, kas tobulintina, ką būtina pataisyti.
- Muzikai gabūs vaikai išryškėja kaip muzikos pamokos lyderiai; bendras klasės mokymosi tempas jų dažniausiai netenkina. Tokiems vaikams būtina skirti sudėtingesnių muzikinių užduočių, kurios sukurtų jų jėgas atitinkantį iššūkį.
- Muzikai gabius ir iniciatyvius vaikus tikslinga įveiklinti kaip muzikos mokytojo asistentus. Kai mokomasi groti muzikos instrumentais, atliekamos muzikos rašo ar komponavimo užduotys, muzikiniai klasės lyderiai gali teikti individualią pagalbą tiems klasės draugams, kuriems tokia pagalba yra būtina. Tikslingai įveiklintų gabių mokinių dėka muzikos mokymasis tampa spartesnis ir efektyvesnis.
- Sudėtingesnius gebėjimus ugdyti ir aukštesnių pasiekimų veiksmingai pasiekti padeda tinkamai organizuoti grupinio darbo metodai. Ypač efektyvus darbas pogrūpiais po 4–5 mokinius kiekviename; pogrūpiai sudaromi taip, kad juose būtų skirtingų muzikinių gabumų mokinių. Pogrūpiuose mokiniai padeda vieni kitiems įveikti mokymosi sunkumus ir iššūkius, jie mokosi vieni iš kitų. Jie mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Darbas pogrūpais ne tik paspartina mokymosi procesą, bet ir telkia klasės bendruomenę, ugdo mokinių empatiškumą.
- Mokantis dainuoti ar groti instrumentu mokinių individualus pasirodymas prieš klasės draugus skatina siekti pažangos ir muzikos atlikimo kokybės. Individualiems pasirodymams prieš klasę kviečiami savanoriai, norintys pademonstruoti savo muzikinius pasiekimus. Užduotis klasės draugams – atidžiai išklaudyti ir pagirti, išsakant teigiamus atlikimo ar kūrinio momentus. Mokiniai taip pat skatinami išsakyti savo pastebėjimus, įvardyti tobulintinus atlikimo / kūrybos aspektus.
- Mokymosi tempo individualizavimas. Tinkamai parinktas mokymosi tempas, mokinio individualų pajėgumą atitinkančios užduotys muzikuojant leidžia patirti „srautą“, skatina savivertę, savižiną ir asmenybės ūgtį (Csikszentmihalyi, 2016).

Teatras

Įgyvendinimo rekomendacijų paskirtis 2021 m. atnaujintų BP turinio kontekste

Sparčiai besikeičianti visuomenė kasdien įsisavina vis daugiau informacijos, skaitmeninis pasaulis papildo tiek menų, tiek visų mokomųjų dalykų programas. Teatras kaip veiksmo menas patiria naujus išbandymus, ypač kai dirbama nuotoliniu būdu. Kokius metodus, būdus turime rinktis, kad technologijos ne užgožtų žmogaus dvasinį pasaulį, o maksimaliai jį papildytų, atvertų naujus kelius į kūrybą, dvasinę raišką ir visavertės pozityvios asmenybės ugdymą? Kokios teatro priemonės gali tapti geriausiu mokytojo pagalbininku, ugdant kūrybingą, atsakingą, pilietišką asmenybę? Šiuos ir kitus klausimus bandome spręsti atnaujindami Teatro dalyko programą ir pristatydami Metodines rekomendacijas.

Metodinių rekomendacijų paskirtis – padėti mokytojams įsisavinti atnaujintą Teatro dalyko turinį ir patarti, kaip jį įgyvendinti, atsižvelgiant į BP atnaujinimo gaires. Strateginiai gairių uždaviniai – tai į mokinių kompetencijų plėtotę orientuotas ugdymas, tad ir Teatro turinyje išskiriamos trys į mokinių gebėjimus ir kompetencijas orientuotos veiklų kryptys: teatro raiška, teatro supratimas ir vertinimas, teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimas. Šios kryptys panašios į ankstesnes (teatro raiška / kūryba; vaidinimų stebėjimas, interpretavimas, vertinimas; teatro svarbos socialiniame kultūriniame gyvenime pažinimas), tačiau esama ir naujovių.

- Pažinimo, kuri atnaujintame Teatro turinyje itin tampriai susijusi su praktiniu ir patirtiniu žinių įgijimu.
- Kūrybiškumo, kuri paskleista per visas tris veiklos kryptis ir aprėpia tiek teatro raiškos / kūrybos, tiek ir teatro bei teatrinių reiškinių supratimo, pažinimo, vertinimo gebėjimus ir pasiekimus.
- Pilietiškumo, kuri Teatro pamokose ugdoma per nacionalinės ir kitų tautų teatro kultūros bei jos įvairovės pažinimą, istorinio ir kultūrinio paveldo bei tapatumo supratimą ir puoselėjimą tiek mokinių kūryboje, tiek jiems dalyvaujant mokyklos, bendruomenės, nacionaliniuose bei tarptautiniuose renginiuose, šventėse, pilietinėse ir meninėse akcijose.
- Kultūrinės, kuri ugdoma ir stiprinama ne tik kaip teatro pažinimas per raišką ir kūrybą, bet ir kaip jo supratimas, gebėjimas orientuotis teatro kultūros – nuo kasdienių ar liaudiškas, etnines tradicijas turinčių reiškinių iki svarbiausių šiuolaikinių nacionalinių ir / ar europinių pavyzdžių – pasaulyje, kaip kultūrinės ir estetiškos patirties poreikis.
- Komunikavimo, kuri kaip viena pamatinių teatrinių kūrybos sąlygų, aprėpia visas tris veiklos kryptis, skatindama mokinius diskutuoti jiems svarbiomis temomis, kelti jiems aktualius klausimus ir problemas tiek teatro raiškos priemonėmis, tiek ir svarstant bei vertinant teatro patirtį, teatrinius išpūdžius, išsakant savo teatrinius poreikius.
- Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencija, kuri ugdoma ne tik dalyko turiniu, bet ir tokio emocinio, dvasinio, socialinio, fizinio saugumo tolerantiškoje aplinkoje mikroklimato sukūrimu, koks reikalingas jauno žmogaus raiškai teatro priemonių pagalba. Tad saugios, tarpusavio pasitikėjimą, bendruomeniškumą, toleranciją, atsakingumą ir empatiją skatinančios ugdymosi aplinkos sukūrimas yra vienas iš svarbiausių mokytojo uždavinių, įgyvendinant kitas, BP suformuluotas mokinių kompetencijas
- Skaitmeninė – tai asmens gebėjimas pažinti ir valdyti skaitmenines technologijas, kritiškai ir atsakingai naudotis jomis ugdantis, dirbant ir dalyvaujant visuomenės gyvenime. Tai dirbtinio intelekto panaudojimas teatro raiškai, kūrybiniams sumanymams, komunikavimui. Naudojant šiuolaikines technologijas, turime galimybes supažindinti mokinius su kasdien atsinaujinančiais pasaulio, Europos ir Lietuvos pasiekimais teatro reiškinių kontekste, išmokyti atpažinti teatro elementus kasdienybėje, susieti teatrą su socialinėmis problemomis ir, panaudojus įvairias teatrines priemones, kurti galimus problemų sprendimo būdus klasėje, scenoje bei netradicinėse erdvėse, dalyvauti tarpdisciplininuose projektuose. Nuotolinio ugdymo platformose patogų pristatyti meninį skaitymą, rengti improvizacijas, vaidinti mono spektaklių ištraukas, kurti video filmukus, diskutuoti, atrasti savyje kūrybinių galių sumaniai valdyti skaitmenines technologijas teatro pasaulio ir savęs pažinimui.

Su informacinėmis / skaitmeninėmis technologijomis neišvengiamą sąlytį šiandien turi visos ugdomos kompetencijos. Mokymasis nuotoliniu būdu, įvaldytas kaip poreikis, iš tikrųjų suteikia naujų galimybių ne tik pažinti / keliauti po teatro pasaulį nuotoliniu būdu, bet ir kurti bei pristatyti jį kitaip. Mokiniai turėtų būti skatinami kūrybiškai pasinaudoti technologijų teikiamomis raiškos ir sklaidos galimybėmis kaip viena iš ugdymosi teatru motyvacijų. Atsakingas ir saugus naudojimas technologijomis galėtų būti ne alternatyva tradiciniam teatro kūrimui ir pažinimui, o dar viena, mokinių kūrybiškumą, vaizduotę, naujas idėjas žadinančia praktika.

Šios kompetencijos plačiau aptartos Teatro dalyko nuostatose ir grindžiamos teatro kaip formuojančio įvairiapusę – dvasinę ir fizinę, emocinę ir kognityvinę, asmeninę ir socialinę – jauno žmogaus raidą prigimtimi. Antra vertus, šios kompetencijos Teatro dalyko pamokose įtraukia ir dar vieną svarbų aspektą – kritinio mąstymo besikeičiančioje visuomenėje ir aplinkoje ugdymą, skatinant mokinius turėti ir ginti savo požiūrį, argumentuoti svarstymus, laikytis vertybinių nuostatų, ugdytis pilietišką savimonę.

Bendrojoje 2009 m. Teatro programoje buvo akcentuojamas ugdymas teatru, kaip procesinis asmenybės ruošimas gyvenimui teatro priemonėmis, nesiekiant parodomojo rezultato. Ir vertintas kaip alternatyva teatriniam ugdymui – kryptingam mokinio siekimui įsitvirtinti vaidybos ar režisūros srityse, įgyjant mokykloje teatrinės raiškos, teatro suvokimo ir pažinimo pagrindus. Žinoma, mokytojui nederėtų versti vaiką dalyvauti spektakliuose, jei jis to nepageidauja. Tačiau lygiai taip pat nederėtų atmesti mokinio pageidavimo rodytis viešai, būti įvertintam, dalyvaujant teatrinės raiškos ar raiškaus skaitymo konkursuose. Viskas priklauso nuo mokinio pasirinkimo. Rasti aukso vidurį turėtų padėti ugdymo proceso individualizavimas ir diferencijavimas, padedantys mokytojui paskirstyti kūrybines užduotis, atsižvelgiant į mokinio lūkesčius ir poreikius teatro pamokų, dramos būrelių ar teatro studijų veiklose.

Metodai ir būdai, kaip mokyti naują Teatro turinį, įtrauktą į atnaujintą BP

Pradinių klasių mokiniai labai žingeidūs, imlūs, greitai įsisavina šiuolaikines technologijas ir neretai savo IT žiniomis lenkia tėvus ar jį ugdantį mokytoją. Naujajai, dažnai skaitmenine vadinamai kartai, reikia naujų iššūkių, pastovaus ir greito grįžtamojo ryšio. Ką daryti? Turime vyti jaunąjį kolegą, tapti jo draugu, vyresniuoju patarėju. Turime išmanyti ne tik gyvąjį, bet ir technologijų pasaulį, žaidimus, kuriuos mokinyš žaidžia, personažus, kuriais žavisi. Ir pabandyti pasitelkti jam žinomus, pamėgtus animacinius, virtualius herojus žaidimams klasėje ar scenoje, paversti juos teatrine priemone, galinčia motyvuoti mokinių atsigręžti į realų draugą, kalbėti gyva kalba, spręsti problemas per teatrinius žaidimus ar etudus ne planšetės ar telefono ekranelyje, o gyvai, juntant draugo ar mokytojo grįžtamąjį emocinį ryšį. Todėl atnaujinta Teatro programa orientuojasi į šio amžiaus vaikų ugdymą teatru, įtraukiant daugiau paveikių ir patrauklių metodų, nei buvo rekomenduojama ankstesnėse programose. Tokie metodai taikytini ne tik teatro raiškos (vaidybos, kūrimo, kūrybos pristatymo ir refleksijos), bet ir teatro supratimo ir vertinimo, teatro reiškinių ir kontekstų pažinimo veiklose, kurioms technologijos šiandien yra itin parankios. Antra vertus, pradinėse klasėse teatro raiška ir pažinimas turėtų vienas kitą papildyti kaip tiesioginė, praktinė patirtis. O tokiai patirtčiai itin vertingi ir ją praturtina ne tik užsiėmimai klasėje, bet ir lankymasis teatre ar teatro spektakliuose, susitikimai su teatro menininkais ar kūrėjais, pasinaudojant Kultūros paso, kitomis mokyklos, miesto teikiamomis galimybėmis. Turėtų būti skatinamas ir mokinio savarankiškas (su tėvais) lankymasis teatriniuose bei teatralizuotuose renginiuose, kurių pažinimas yra įtrauktas dalyko turinį.

Atsižvelgiant į vaiko raidos tyrimus, Teatro turinį ir mokinių pasiekimus, veiklos ir metodai pateikiami koncentrais.

1–2 klasių koncentras

Pirmokas – mokytojo kolega. Tik atėjęs į mokyklą iš namų, pirmokas patenka į jam svetimą pasaulį, kur iš jo reikalaujama elgtis pagal tam tikras taisykles, būti drausmingu ir atsakingu. Teatro pamoka – unikali ugdymo(si) forma, padedanti vaikui adaptuotis naujoje aplinkoje. Planuojant pamoką rekomenduojama atsižvelgti į vaiko raidos psichologijos tyrimus, teigiančius, kad 7–8 metų vaikai geba sutelkti dėmesį vienai veiklai iki 15 minučių. Taip pat svarbus faktorius – savigarba, o sveikai savasties raidai ypatingai svarbi sėkmės galimybė. 1–2 klasių mokiniai noriai prisiima naujas atsakomybes, džiaugiasi savo didėjančiu savarankiškumu. Įtraukime pirmoką į Teatro pamokos ritualus (pvz.,

pasisveikinimo ir atsisveikinimo), teatrinius žaidimus, situacijų kūrimus, improvizavimą. Tačiau žaiskime „apie tai“, kas jam artima ir pažįstama: šeima, žaislai, draugai, jo mylimi knygų ar filmų herojai. Anot psichologų, geriausias būdas ugdyti skaitmeninės kartos vaikus yra bendravimas. Vis dėlto svarbu, kad žaisdami mokiniai gebėtų skirti sportinius ir kūrybinius žaidimus, žadinančius jų vaizduotę ir pojūčius, gebėjimą matyti ir girdėti aplinką, partnerį, gebėjimą sutelkti dėmesį į konkretų gestą, judesį, žodį.

Kitaip tariant, teatriniai žaidimai – tai pagrindinis šio koncentro mokinių ugdymo teatru metodas.^[1] Jie padeda atsipalaiduoti arba susikaupti, kai to reikia. Jie gali tarnauti apšilimui – teatriniam trenaužiui, kuris nuteikia darbui, perkelia mokinių dėmesį į teatrinę erdvę. Teatriniai žaidimai dėl savo įvairovės paprastai mokiniams neatsibosta, nes yra lengvai pritaikomi įvairioms užduotims. Teatriniai žaidimai veikia kaip psichologinė socialinė terapija: vaikas analizuoja savo jausmus, mokosi juos suprasti, vertinti. Taip pat jie skatina bendrumo jausmą, draugiškumą vienas kitam, moko taikiai spręsti konfliktus ir padeda puoselėti tarpusavio supratimą. Lavindami emocinius, kognityvinius, motorinius ir kalbinius vaiko gebėjimus, žaidimai padeda atsiskleisti vaiko talentams, teikia didžiulę naudą asmenybės ugdymui. Teatriniai žaidimai palaipsniui supažindina mokinį su etiudo samprata ir jo kūrimo taisyklėmis.

Teatriniai etiudai 1–2 klasėse turėtų būti paprasti, aiškūs, kuriami ir atliekami remiantis žaidimo taisyklėmis. Užduotys, skirtos sutelkti vaikų dėmesį ir įsivaizduoti atsidūrus kitoje vietoje / aplinkoje, skatinančios girdėti ir reaguoti į aplinkos skleidžiamus garsus, „matyti“ galimus sutikti žmones, gyvūnus, paukščius, čia varijuoja nuo konkrečių, atpažįstamų vaikams iš kasdienio gyvenimo ir aplinkos situacijų (pvz., pasirenkama tema ir aplinkybės: gatvė, miškas, pajūris, sodas, žaidimų aikštelė ir pan.) iki sudėtingesnių, kviečiančių juos prisiminti ir įsivaizduoti paros laiką, oro sąlygas, nuotaiką ir pan.

Teatriniai žaidimai ir teatriniai etiudai, skirti vaiko psichomotorikai, gali būti papildomi kalbinėmis užduotimis. Joms šiuo metu patartina pasitelkti ne tik grožinės literatūros (pasakų) ar poezijos eilutes, ištraukas, bet ir pasinaudoti tautosakiniu palikimu: mįslėmis, patarlėmis, skaičiuotėmis, pasakėčiomis, padavimais, legendomis. 1–2 kl. amžiaus vaikai itin mėgsta skaičiuotes, naudojamas jų kiemo žaidimuose, tad Teatro pamokose siūloma susipažinti su skaičiuočių įvairove, surengti jų varžytuves, išsiaiškinti jų prasmę ir sukurti savo, naujas. Lietuvos etninės kultūros ugdytojų sąjunga 2 kl. mokiniams siūlo išbandyti kurti oracijas ir patarles. Tokiu būdu siekiama padėti suvokti sakinės tautosakos vertę ir gyvybingumą, pritaikomumą įvairioms aplinkybėms ir situacijoms. Pažintis su tautosakiniais tekstais koreliuoja ir su liaudiškomis, etnografinėmis teatro šaknimis, nes bet kokią sakinės ir rašytinės tautosakos tekstą galima suvaidinti vaidmenimis, o tai reiškia – teatralizuoti.

Teatralizacijos samprata įtraukta į 1–2 kl. koncentro Teatrinį reiškinių ir kontekstų pažinimo veiklas. Siekiama, kad mokiniai pastebėtų ir atpažintų teatrinius elementus kasdienėje aplinkoje, renginiuose ir šventėse. Suprasdami, kad teatriniai žaidimai ir etiudai gimsta iš jų pačių sukurto įsivaizduojamo pasaulio – aplinkybių, situacijų, išgalvotų ir pavaizduotų veikėjų, vaikai galės lengviau nurodyti ir atskirti kasdienybėje ir tam tikrų švenčių ar renginių metu naudojamas teatrinės priemonės: sutartą vietą ir laiką, sutartas aplinkybes, kuriamą nuotaiką, jai sustiprinti pasitelkiamą vaidybą, kostiumus, dekoracijas / vaizdines priemones, muziką ir pan. Visi šie elementai, su kuriais mokiniai susipažįsta palaipsniui, žaisdami ir išgalvodami bei kurdami nesudėtingus, minimalios trukmės ir apimties etiudus (2–3 min.), neatsiejami nuo Teatro supratimo ir vertinimo veiklų, kuriomis siekiama, kad mokiniai išskirtų ir gebėtų įvardyti jų pačių pasitelkiamus (juolab matytus teatriniam pavyzdyje) teatrinius elementus, gebėtų nusakyti pačių kuriamų etiudų / matyto pavyzdžio temą, aptartų personažus, išsakytų savo įspūdžius.

Teatrinis žaidimas ir teatrinis etiudus papildo į tikslingesnę meninę, teatrinę veiklą orientuoti Vaidmenų žaidimai. Vaidmenų žaidimus (Role Play method) galima pasitelkti įvairių dalykų pamokose – vaidmuo gali būti suprantamas ne tik kaip konkretus gyvas žmogus, gyvūnas ar augalas, bet ir kaip negyvas objektas, turintis savo savybes, tačiau tik teatro „pasaulyje“ galintis kalbėti, judėti, veikti, jausti. Jei pasirenkami „gyvi“ personažai, su mokiniams aptariamais jų išorinės / fizinės savybės, charakterio bruožai, sugalvojamos aplinkybės, į kurias šie personažai patenka, įvykiai, kurie su jais nutinka. Aptarus personažus, situacijas, įvykius, suvaidinami trumpi, nesudėtingi etiudai, kuriais siekiama, kad mokiniai gebėtų suprasti aplinkybes ir tikslingai veiktų situacijoje, pasakojančioje [trumpu] pasirinktų personažų istoriją. Vaidmenų žaidimai gali būti žaidžiami tiek klasėje, tiek lauke, tiek internetinėje erdvėje.

Improvizacijų metodas – tai spontaniški vaidinimai pasirinkta ir / ar mokinių pasiūlyta, taip pat pasitelkta kito dalyko pamokoje nagrinėta tema. Galima improvizuoti bet kokia tema, jeigu mokytojas linkęs eksperimentuoti ir nebijo vaikų fantazijos šėlsmo. Galime apsidrausti ir improvizacijoms naudoti tik tam tikrus klaseje esančius daiktus pagal griežtai apibrėžtas taisykles. Improvizacijos neatsiejamos ne tik nuo raiškos – vaidybos (etiuduose ar vaidmenų žaidimuose), bet ir nuo vaikų gebėjimo kurti / fantazuoti istorijas.

Istorijų kūrimas – tai būdas, kurio pagalba vaikai ne tik lavina mąstymo, kalbėjimo (sąryšio tarp žodžių, priežasties ir pasekmės) gebėjimus, bet ir pradeda geriau pažinti save ir aplinką, prisitaikyti prie jos, rasti draugų ir bendraminčių, pasijaučia laisvas kurti įdomų ir saugų teatro pasaulį.

Teatro pamokose mokytojas turėtų sudaryti sąlygas jaustis vaikams patogiai, laisvai, jie neturėtų galvoti: „Kaip aš atrodau?“, „Kur aš stoviu?“, „Kaip skamba mano balsas?“, „Ką daryti, jeigu suklysiu?“, „Ar teisingai elgiuosi ir mąstau?..“ Pamokos atmosfera neturėtų kelti mokiniams baimės, kaustyti, elgtis neteisingai. Leiskime vaikams būti, veikti, reaguoti vaidinant ir kuriant natūraliai, pasitikint savo instinktais. Leiskime vaikams eksperimentuoti, nes tik taip užtikrinsime jų kūrybingą vystymąsi. Ir nepamirškime pasakyti vaikams, kad kiekvienas jų yra skirtingas ir tuo nuostabus, nes nepakartojamas. Todėl vaidinti vienodai, mėgdžioti vienam kito nederėtų, kaip ir kritikuoti ar šaipytis iš kito vaidybos.

Visi vaikų vaidinami, kuriami ir klasei ar bendraamžiams parodomi etiudai, kad ir kokios trukmės jie būtų, bendrai visų su mokytoju aptariami. Per pokalbius po raiškos užsiėmimų skatinama vaiko savirefleksija – kaip jis jautėsi, ką matė ar girdėjo, kodėl vienaip ar kitaip reagavo. Užduoties supratimas ir jos vykdymas – tai bendras mokinio su mokytoju tikslas, tad kiekvienam žaidimui, etiudui, vaidmenų žaidimui ar improvizacijai svarbus detalus užduoties ir tikslo išaiškinimas tiek žodžiu, tiek ir pagalbinėmis, pvz., vaizdinėmis, priemonėmis. Pristatymo ir / arba parodymo ir teatrinės raiškos apmąstymo kaip įsivertinimo sandai įtraukti į mokinių pasiekimus ir skirti grįžtamojo ryšio tarp užduoties ir jos rezultato apibendrinimui.

3–4 klasių koncentras

Planuojant pamoką rekomenduojama atsižvelgti į vaiko pažintinės ir socioemocinės raidos aspektus. Anot psichologų, 9–10 metų vaikai jau supranta perkeltinę reikšmę. Taip pat pradeda savarankiškai taikyti informacijos organizavimo, grupavimo, pertvarkymo strategijas, siekdami geriau įsiminti informaciją. Geba sutelkti dėmesį vienai veiklai iki valandos, jei ji nėra monotoniška ir nereikalauja nuolatinio įtempto mąstymo.

Remiantis Teatro dalyko turiniu, 3–4 klasėse pasitelkiami ankstesnio koncentro metu naudoti metodai ir būdai. Tačiau kartu pateikiamos ir sudėtingesnės, mokinių savarankiškumo, kūrybiškumo reikalaujančios ir sąmoningesnės kūrybos link kreipiančios užduotys. Anksčiau naudoti pojūčių žaidimai ir nesudėtingi etiudai 3–4 kl. įgauna aiškesnę formą ir tikslus. Etiudas virsta partnerystės, komunikavimo, psichomotorinę atmintį lavinančia raiškos ir kūrybos priemone. Šiuo metu tikslinga pasitelkti lėlių ir objektų teatro priemones, kartu sutarus, kokia tema, kokiomis priemonėmis ir kokia forma bus su jomis dirbama. Jei yra galimybė, galima susipažinti su lėlių / objektų teatru gyvai ar vaizdo įrašuose, integruoti pamokas su dailės ir / ar technologijų dalyku. Tiek etiudų, tiek ir lėlių ar objektų teatro priemonių pagalba mokiniai supažindinami su teatrinės raiškos elementais, kuriuos jie galės atskirti ir nusakyti dirbdami patys, stebėdami parodytą klasės draugų ar mokytojo parinktą teatrinį pavyzdį.

Taip pat šiame koncentre teatro raiškos veiklose rekomenduotini:

Pantomima. Vaikai raginami kūno kalba ir veido mimika perteikti mokytojo pasiūlytą / pačių pasirinktą temą, siužetą. Šio amžiaus vaikams patinka „vaidinti“, kai kiti bando atspėti, kas norėta pasakyti judesiais, veido mimika. Panašiu principu žaidžiamas Šaradų žaidimas.^[2]

Kaukių teatras. Kaukės gali būti naudojamos kaip pagrindinis rekvizitas. Naudodami kaukes vaikai dažnai jaučiasi drąsiau, nes dėmesys sutelkiamas į balso ir kūno galimybes, taip pat atsiranda galimybė šaržuoti, hiperbolizuoti personažus. Kaukės gali turėti amžiaus, emocijos išraišką, o ją užsidėję mokiniai, – improvizuoti situaciją, kuri atitinka kaukės išraišką. Galimos ir neutralios, be jokios išraiškos kaukės, tuomet siūloma iš judesių suprasti, ką vaizduoja mokinys. Tam tikrų kaukių, pvz., Užgavėnių, Helovyno, karnavalinių, gaminimas galėtų virsti pamokų ciklu, apjungiančiu raiškos ir teatrinį reiškinių

bei kontekstų pažinimo veiklas, kurių metu susipažįstama su nacionalinėmis ir kitų šalių kaukėmis, teatralizuotais / karnavaliniais renginiais. Juolab mokinius derėtų supažindinti su kauke kaip svarbiausiu teatro simboliu ir pirmąją žmogaus sukurta teatrinės raiškos priemone (pvz., Antikinio teatro kaukės). [3]

Lėlių teatras – marionečių, pirštinių lėlių, iš namų atsineštų ar pačių pasigamintų lėlių teatras. Šis metodas leidžia vaikams per lėles veikti ir kalbėti tai, ko nedrįsta išsakyti tarpusavyje, o tai išlaisvina jausmus ir skatina vaizduotę kūrybai. Pantomima, kaukių, lėlių teatras – tai atskiros teatro rūšys, kartu – tai ir itin ryškios, raiškios teatrinės raiškos priemonės, įvairiai naudotos per visą teatro raidos istoriją ir naudojamos iki šiol. Šios žinios, įgytos per praktinius užsiėmimus, bus naudingos mokiniams analizuojant ir vertinant savo ir matytus teatro pavyzdžius. Žr.: Marionečių teatras: <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/8433/spektaklis-sigitas-geda-ka-senelis-padarys-viskas-bus-gerai>

Dramos žaidimai – papasakoto, perskaityto ar sukurto siužeto veiksminis atkūrimas, naudojant tinkantį rekvizitą, kostiumus. Dramos žaidimai, kaip ir etiudai, rekomenduotini kuriant didesnės apimties, pvz., lėlių ar objektų, spektakliuką, per kurio kūrimą mokiniai susipažins su dekoracijų, rekvizito, kostiumų ir kitų teatrinės raiškos priemonių galimybėmis, reikšme.

Šešėlių teatras. Šiam metodui naudojama: a) audeklas ekranui ir šviesos šaltinis (pvz. prožektorius, lempa), jei eksperimentuojama kūno judesiais; b) spalvoto skaidraus plastiko karpiniai (spalvoti plastikiniai buteliai, prožektorių filtrai, kt.), išlankstyti vielos rėmeliai, aptraukti spalvotu audeklu, jei kuriamas spalvotų šešėlių teatras; c) dėžė, apklijuota popieriumi su skylė lempai su šonuose išpjautomis angomis lėlytėms, kurios iškerpamos iš juodo kartono ar standesnio popieriaus – mini šešėlių teatrui (<https://www.youtube.com/watch?v=UKDEGcr8BpY>)

Stalo arba daiktų teatras. Stalo teatre pasakojimui yra pasitelkiami įvairūs daiktai, buitiniai rakandai. Vaidinama pasakojant žiūrovams, pasakojimas papildomas personifikuotu daiktu. Scenos aikštele tampa bet koks stalas. Rekomenduojama paeksperimentuoti, kuriant žaislų iš kaštonų, gilių, taip pat vaisių ar daržovių teatrą. Ryškiausias tokio teatro pavyzdys Lietuvoje – rež. Saulės Degutytės „Stalo teatras“. Žr. Stalo teatro pasaka „Kvepiantis medis“: <https://www.youtube.com/watch?v=wIbptxZ141E> Tęsiant pažintį su objektų teatru, kurį galima savarankiškai pasigaminti – „Mažiausias pasaulio teatras“: https://www.youtube.com/watch?v=9zX21APF7uY&feature=youtu.be&fbclid=IwAR3Uk1LbQoa3r8VykKrpJTh_7rZcULio0B4HmlM0P6HKDDaqxT_Us8PfmYc

Kuprinės teatras. Mokiniai atsineša iš namų daiktų ir vaidina kurdami su jais istorijas. Mokytojas pataria atsinešti saugius daiktus, pasitarus su tėvais / globėjais. Personažais gali tapti tiek šampūno buteliai, tuščios arbatos dėžutės, kavos pakeliai, tiek žaislai, kanceliarinės prekės. Skirtumas nuo stalo teatro, – kad veiksmas vyksta bet kurioje pasirinktoje erdvėje (klasės kampe, ant kėdės, ant kilimėlio, scenoje, lauke ant kelmo, suolo, etc.).

Pasirenkant raiškos veiklų metodus svarbi ne tik jų įvairovė, stengiantis nuolat vaikus kažkuo sudominti, motyvuoti. Vienas ar du pagrindiniai metodai, pvz., etiudų vaidinimas ir kūrimas, turėtų būti kaip ugdymo siekiamybė – per juos mokinys įgyja svarbiausias ne tik su teatro raiška susijusias, bet ir teatro supratimo, teatrinę reiškinį pažinimo žinias, kurias jis galės taikyti analizuodamas savo, klasės draugų pasirodymus, mokyklos, bendruomenės ar miesto renginius, mėgėjų ar profesionalaus teatro pavyzdžius.

Teatrinę etiudų metodą, kurį mokiniai išbandė žaisdami 1–2 klasėse, dabar paaiškinamas kaip jų pačių kūrybos metodas. Paaiškinkime mokiniams, kad etiudas, kaip ir bet koks išbaigtas, pvz., literatūros kūrinys, filmas, kaip bet kokia istorija, pasaka ar net visiems žinomos mįslės bei patarlės, turi pradžią, plėtotę su įvykiu ir pabaigą. Taip pat paaiškinkime, kad pradžią suprantame kaip aplinkybes, į kurias patenka žmonės ir / arba personažai, įvykį – nuotyki – kaip tai, kas pakeičia ankstesnes aplinkybes, sukelia veikėjų / personažų reakcijas, pakeičia jų nuotaiką, o pabaiga – kaip tai, kokie po įvykio / nuotyki tampa ir kaip elgiasi personažai. Aptarę su mokiniais temą, išsiaiškinę, kas tai yra etiudas, suskirstome mokinius poromis ar grupelėmis ir pasiūlome jiems savarankiškai sukurti „istoriją“ su minėtomis etiudo dalimis. Tai gali būti labai paprastutės, kasdienės istorijos ir situacijos – kas nutinka rytą ruošiantis į mokyklą; ką mokinys sutinka eidamas į mokyklą; kas nutinka vaikams žaidžiant kieme ir pan. Etiudų metodas padeda vaikams ugdyti empatiją, vaizduotę, kūrybiškumą. Paprastai jau 3–4 kl. išryškėja mažieji lyderiai, kurie imasi režisuoti / organizuoti bendrąklasius bendrai veiklai. Mokytojas turėtų stebėti, kad nebūtų užgožiami kiti klasės vaikai, paskatinti mažiau aktyvius, tačiau tai derėtų daryti subtiliai, ugdant pozityviąją lyderystę, pagarbą kitąp mąstančiam, pakantumą kito nuomonei ar pasirinkimui.

Atsižvelgiant į mokinių gebėjimus, poreikius, skiriami papildomi pratimai. Galima pasitelkti „Paslaptingojo krepšio metodą“ – pojūčių atminties pratimus, padedančius ugdytis raiškai / vaidybai reikalingus pojūčius:

- **Lytėjimas.** Vaikai užrištomis akimis liečia daiktus krepšyje ir juos identifikuoja. Tai gali būti šukos, monetos, nepripūstas balionas, jūros kriauklė, švitrinis popierius, kailis, plunksna ir t.t.
- **Uoslė.** Pagal kvapą vaikai turi surasti krepšyje esančius daiktus: kvėpalų buteliuką, lupto česnako skilteles medžiaginiame maišelyje, džiovintas uogas, pipirus, lauro lapus, cinamoną.
- **Skonis.** Skonio receptoriams tiks razinos, javainiai, įvairių grūdų dribsniai, traškučiai, šokoladas, džiovintų obuolių skiltelės ir ko tik dar negaila mokytojui.

Iš „Paslaptingojo krepšio“ patariama išimti atviruką ar lapelį su užrašytu daiktu, reiškiniu.

Lytėjimas. Mokinių paprašoma įsivaizduoti, kaip jie liečia karštą arbatos puodelį, įkaitusį lygintuvą, kaip minko sniego gniūžtę, nulaužia varveklį, liečia smailių vinučių galus, braukia ranka per kankorėžį, per šilką, kaip glosto kačiuką ir pan.

Skonis. „Ragaujama“ įsivaizduojamos citrinos, braškinių ledų, morkos, kopūsto, chalvos, sūrios sriubos, picos, sultingo obuolio; „atsigeriama“ šiltos kakavos, šalto vandens, sprite iš skardinės ir pan.

Klausa. Prisimenama, kaip pučia šiltas švelnus vėjas, įsivaizduojami garsai po vandeniu; bandoma „išgirsti“ perkūnijos trenksmą, stiprų lietu, žolės šnaresį, paukščio sparnų plazdėjimą, durų girgždesį, švilpuko garsą kūno kultūros pamokos metu, pravažiuojantį automobilį ir pan.

Rega. Mokiniams siūloma pamatyti savo vaizduotėje dramblių, skruzdėlytę, juodą vorą kryžiuotį, vakarinio miesto gatvėse šviečiančias reklamas, giedrą dangų, plaukiančius baltus debesis, ryškiai šviečiančią vidurdienio saulę, žvakės liepsnelę ant gimtadienio torto ir t.t.

Uoslė. Vaikams pasiūloma „užuosti“ įsivaizduojamą pjaustomą svogūną, česnaką, marinuotą agurką, laužo dūmus, jūros vėją, rožę, kvėpalus, šviežią batoną, duoną, benzina ir pan.

Šiuos pratimus galima daryti ir 1–2 klasėse, įtraukiant juos į pojūčius ir vaizduotę žadinančius žaidimus.

Scenos kalbos pratimai talkina visoms teatro formoms. Be žiūrovo teatras neegzistuoja, o kad perduotume jam reikiamą informaciją, pasitelkiame ir kalbą. Dažnai pradinių klasių mokiniai neaiškiai taria vieną ar kitą raidę, kalba nedrąsiai ar pernelyg skubiai, netaisyklingai kirčiuoja. Scenos kalbos pratimai ugdo artikuliaciją, ritmo pojūtį, klausą, padeda įsiminti sunkiau tariamus žodžius, lavina atmintį. Tam naudojame švariakalbes (artikuliacijos pratimus) ir greitakalbes. Švariakalbės skirtos tam tikrų garsų teisingo tarimo, greitakalbės – artikuliacijos, atminties lavinimui. Šiems pratimams rekomenduotina lietuvių tautosaka, kurioje gausu skaičiuočių, patarlių, posakių, pritaikomų tarimui, intonavimui, kirčiavimui, artikuliavimui.

Pasak psichologų, didžiausią stresą skaitmeninės kartos atstovai patiria tada, kai reikia ką nors pasakoti atsistojus prieš klasę, žvelgiant gyvai į akis mokytojui ir bendraklasiams. Todėl teatras čia ateina į pagalbą, pasitelkdamas nuotolinio mokymosi metodus. Pokalbiai apie teatrą, kiną, pasakojimai apie pamėgtus herojus, patikusio filmo pristatymas, žaidimo apžvalga, spontaniškos improvizacijos virtualioje platformoje – būdai kūrybiškai bendrauti už ekrano, vėliau įgūdžius perkeltiant į realią erdvę. Svarbus pokalbių nuoseklumas, sėkmės fiksavimas, grįžtamasis ryšys.

Metodai nuotoliniam ugdymui teatru pradinėje mokykloje

Mokantis nuotoliniu būdu, 1–4 klasėse galima išbandyti ir gyvai tinkančius metodus:

- **Radijo teatras.** Kuriant radijo „vaidinimą“, susitelkiame į nesudėtingos / trumpos istorijos kūrimą balsu ir įvairiais garso efektais. Šiems efektams galime panaudoti įvairių daiktų skambesį, popieriaus šiugždesį, žingsnių beldimą į grindis, plojimą, ritmo kūrimą rankomis, liežuvio pliauškėjimu ir pan. Taip pat čia svarbus yra psichologinis personažo portreto kūrimas.
- **Skaitovų (meninio skaitymo) teatras** leidžia veiksmingai ir efektyviai perteikti literatūrą dramos forma; tai interpretacinis teksto skaitymo būdas. Pasirinkę kūrinį, mokiniai skaito jį, intonacijomis, mimika perteikdami personažų charakterius, įvykius. Mokytojai ir mokiniai gali pritaikyti

mėgstamas pasakas skaitovų teatro scenarijams sukurti (kurti poezijos teatrą). Tai puiki veikla mokytojams ir tėvams, norintiems efektyviau pasiekti vaiko raiškaus kalbėjimo ar skaitymo įgūdžių.

- **Poezijos teatras** prasideda tada, kai skaitydami ar deklamuodami eilėraščių, vaikai skatinami suprasti ir perteikti eilėraščių turinį. Kitas būdas – eilėraščių deklamavimas pagal numatytą scenarijų. Metodas tinka kalbų pamokose.[\[4\]](#)

Personažų improvizacijos – metodas, patikrintas ir pasiteisinęs karantino metu. Personažais tampa tiek daiktai, tiek patys mokiniai. Pasiūlę mokiniams pasirinkti personažą, suskirstome juos poromis arba grupėmis į virtualios platformos (pvz. ZOOM) kambarius. Jei kompiuterio galimybės neleidžia naudotis virtualiais „kambariais“, poros gali pasitarti dėl veiksmo vietos ir įvykio, susirašinėdamos privačiomis žinutėmis toje pačioje platformoje. Improvizacijos vyksta dialogo forma, klausant visai prisijungusiai grupei. Vaidinantys naudoja kamerą, mikrofoną, vaizdo užsklandą fonui. Personažo charakteris gali būti kuriamas, naudojant turimus namuose daiktus, kostiumus. Visi prisijungusieji stebi išsijungę kameras ir mikrofonus. Pora, atlikusi savo improvizaciją, pakviečia kitus du grupės dalyvius tęsti.

Užbaigiant 1–2 kl. ir 3–4 kl. koncentrą mokytojas, atsižvelgęs į trijose Teatro dalyko veiklose pasirinktas užduotis, išbandytus metodus, sutartą tikslą, kurio siekiama koncentro metu (pvz., *raiškos* veiklose iš pojūčių žaidimų sukurti ir parodyti klasės bendraamžių aplinkoje nesudėtingą spektaklį sutarta tema; sukurti nesudėtingą etiudų „grandinę“ sutarta tema ir kaip gerąją praktiką parodyti bendraamžiams; sukurti ir suvaidinti mini lėlių/daiktų/objektų spektaklį pagal pasirinktą pasaką, patarlę, į kurią įsitrauktų visi mokiniai tiek darydami lėles, tiek ir jas animuodami), galėtų surengti temos ar ciklo baigiamąją pamoką-šventę, į kurią būtų pakviesti tėveliai, mokinio artimieji. Dirbant Teatro pamokose temomis ir / arba ciklais (pvz., pojūčių etiudai, vaidybiniai etiudai, lėlių teatras, kartu įtraukiant teatro supratimo ir vertinimo bei teatro reiškinių ir kontekstų pažinimo veiklas – žiūrimos vaizdo ištraukos, aptariami savo pačių darbai), kiekvieną ciklą rekomenduojama užbaigti diskusijomis, per kurias vaikai įsisavintų ciklo gebėjimus ir žinias.

[\[1\]](#) Teatrinė žaidimų rūšys:

1. Judesius lavinantys žaidimai. Tai judrieji žaidimai, skirti lavinti bei tobulinti vaiko judesius, gerinti koordinaciją. Juose naudojami ėjimo, bėgimo, šliaužimo, pusiausvyros, koordinacijos, kt. elementai. Rekomenduotini judrūs, etnografinių elementų turintys žaidimai.

2. Siužetiniai vaidmenų žaidimai. Tai žaidimai, kuriuose mokinys, gavęs vaidmenį, atlieka tam vaidmeniui būdingus ir nuo konkrečios situacijos priklausančius veiksmus. Vaiko veiklos objektu ir motyvu dažniausiai tampa santykiai su žmonėmis.

3. Siužetiniai imitaciniai žaidimai. Gavęs vaidmenį (žmogaus, daikto, gyvūno), vaikas imituodamas tarsi pats kuria veiksmo situaciją. Tokie žaidimai ypač lavina mokinių motoriką. Vaidindami vaikai atlieka įvairius veiksmus, judesius, parodo buities reiškinius. Žaidimų siužetai taip pat lavina vaizduotę, turtina kalbą, žodyną, mokiniai išmoka dirbti komandoje, bendrauti ir bendradarbiauti su grupe.

4. Muzikiniai žaidimai. Tai judrieji žaidimai su muzikiniais elementais – ritmu, melodija, dainomis, sutartinėmis, rateliais. Naudojama sakytinė tautosaka. Muzikiniai žaidimai ugdo mokinių klausą, balso aparatą, artikuliaciją, lavina muzikinius gebėjimus.

5. Ugdomieji žaidimai. Juose mokytojas, rodydamas žaidybinių veiksmų pavyzdžius ar išplėstus žaidimo epizodus, turtina vaiko žaidybines patirtis. Taip vaikas daugiau ir tiksliau sužino apie aplinką, iš gaunamos informacijos išskiria tai, kas svarbiausia. Ugdomuosiuose žaidimuose vaikas, nuosekliai atlikdamas gautas užduotis, aktyviai ieško būdų ir priemonių žaidimo tikslui pasiekti.

6. Draminiai žaidimai. Juose vaidinamos ištraukos iš literatūros kūrinių, filmų, animacinių filmukų; kasdienio gyvenimo, bendravimo situacijų. Žaidimai moko analizuoti ir vertinti, nes vaidindamas mokinys stengiasi suprasti jo elgesio motyvus, pateisinti jį ar, priešingai, nepateisinti jo elgesio.

7. Režisūriniai žaidimai. Taikant režisūrinius žaidimus, mokiniai įgyja galimybę lyderiauti, vesti, valdyti situaciją, veikti kitus asmenis, o tuo pačiu išmoka geriau pažinti juos supantį pasaulį. Tapdamas režisieriumi, vaikas kuria etiudo situaciją, aplinkybes, t. y, visą įvykių scenarijų. Režisūriniuose

žaidimuose ypač lavėja vaiko gebėjimas bendrauti, nes režisuojant situaciją, būtina tartis su grupe. Išmokstama išgirsti vienas kitą, atsiranda gebėjimas konstruktyviai veikti, spręsti konfliktines situacijas.

8. Konstrukciniai žaidimai. Šių žaidimų tikslas: ką nors pastatyti, sukonstruoti, kurti daiktus iš įvairių medžiagų. Teatre konstrukciniai žaidimai taikytini dekoracijų, butaforijos, rekvizito kūrimui. Šie žaidimai lavina motoriką, darbo įgūdžius, kantrybę, skatina atsisakyti vartotojiško mąstymo. Mokiniai ima suvokti, jog ne viską būtina pirkti parduotuvėje, daugelį reikalingų priemonių galima pagaminti savo pačių rankomis.

[2] Tokiems užsiėmimams patartina pasiruošti iš anksto – pasižiūrėti ar prisiminti mimų vaidinimus, raiškos su menamais daiktais įgūdžius. Vaizduojant vien judesiais emocijas, nuotaikas, veiksmus ar įvykius, pradedama nuo labai paprastų ir vaikams gerai pažįstamų veiksmų atkūrimo, pvz., karštos arbatos gėrimas, mėsainio ar picos valgymas, augintinio vedžiojimas po kiemą ir pan. Po vaikų „pantomimos“ galima pasižiūrėti vaizdo įrašą, kaip dirba šios srities specialistai, pvz., ponas Bynas (R. Atkinsonas). Nereikia pradėti nuo sudėtingų istorijų ar siužetų, juos, jeigu turės noro ir motyvacijos, tegul kuria patys mokiniai.

[3] Teatras ir etninė kultūra – integralūs dalykai, ypač tinka teatrą sieti su etnine kultūra pradinėse klasėse. Teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimo aspektu rekomenduojama skirti dėmesio Lietuvos teatro tradicijai, jo raidos pažinimui, supažindinti mokinius su nacionalinių, kalendorinių švenčių teatriniais elementais, juos palyginti su kitų tautų ir šalių teatralizuotomis šventėmis, renginiais (Kalėdos, Užgavėnės, Velykos, Helovynas Lietuvoje, įvairiose Europos šalyse ir pasaulyje), aptarti kaukės reikšmę teatrui, pasidomėti kaukių, karnavalų, Kvailių švenčių tradicijomis, pasigaminti kaukes ir panaudoti raiškai.

[4] Detaliau apie šiuos metodus – Kalbinių gebėjimų ugdymo skyriuje.

Šokis

Siekiant aiškumo ir kokybiško Šokio bendrosios programos įgyvendinimo bei sėkmingo mokinių pasiekimų ugdymo, pirmiausia turime susitarti dėl programoje vartojamų sąvokų.

Šoka pavieniui:

- Šoka vienas, erdvėje (salėje) būdamas vienas – solo
- Šoka vienas, erdvėje (salėje) būdamas su kitais, tačiau nesiderina prie kitų šokančiųjų

Šoka poroje:

- Šoka dviese, derindami judesius tarpusavyje, tačiau nesusikabinę rankomis
- Šoka dviese, derindami judesius tarpusavyje ir susikabinę rankomis

Šokio judesiai: Natūralūs, bet nepriklausantys jokiam šokio žanrui ar stiliui, judesiai, sujungti į seką, turinčią ritminę struktūrą

Šokio žingsniai: Kultūriškai atpažįstami šokio judesiai, priklausantys kuriam nors šokio žanrui ar stiliui, pvz. polkos žingsnis, valso žingsnis, liaunas, stryksnis ir pan.

Kuria šokį: improvizuoja ir komponuoja šokio judesių sekas. Improvizuoja, t. y. kuria iš anksto neapgalvodamas, kokius šokio judesius pasirinks, ir nesiekia prisiminti sukurtų judesių ir jų sekų. Komponuoja, t. y. apgalvoja, atrenka, sujungia ir prisimena sukurtas šokio judesių sekas ar šokio fragmentus.

Šokio elementai: erdvė, laikas, energija. Tai elementai, kurie reiškiasi visuose šokiuose, nepriklausomai nuo jų žanro ir stiliaus, kitaip sakant, tai elementai, kurie vienija atskirus šokius į šokio meną.

Erdvės elementas apima:

- erdvės lygis (aukštai – atsistojus, pasistiebus, iškėlus rankas į viršų, pašokus aukštyn, žemai – atsitūpus, atsisėdus, atsigulus, per vidurį – pasilenkus, pritūpus)
- erdvės kryptis (pirmyn, atgal, aukštyn, žemyn, į šoną, ratu)
- erdvės figūras (šokėjų išsidėstymą erdvėje, suformuojantį įvairius šokio brėžinius – linijas, ratus ir kt.)

Laiko elementas apima:

- ritmą (tai judesių ar judesių sekų pasikartojimą, tai nėra tas pats, kas ritmiški judesiai)
- judesių tempą (greitai, lėtai, greitėjančiai, lėtėjančiai)
- pauzę (nejudėjimą)

Energija apima:

- judesio dydį (didelis, mažas)
- judesio formą (apvalus, kamputas)
- judesio svorį/stiprumą (stiprus, sunkus, lengvas)

Orientuotis šokio erdvėje: nustatyti savo buvimo vietą šokio metu kitų šokančiųjų atžvilgiu, susivokti kuria kryptimi (pirmyn, atgal, aukštyn, žemyn, į šoną) judėti šokio metu, judėti erdvėje pagal šokio brėžinius (rate, ratu, linijoje, vorele ir kt.).

Prisiderinti prie šokio ritmo ir tempo: kiekvienas judesys turi savo natūralų atlikimo tempą, pavyzdžiui, atlikti šuoliuką lėtai nėra įmanoma, galima lėtai pritūpti, bet pakibti ore nepavyks, apsisukti ant vienos kojos lėtai taip pat sudėtinga, greitai eiti aukštai keliant ištiestas kojas taip pat sudėtinga ir pan. Todėl pirminiame lygmenyje mokiniui reikia savo kūno galimybes priderinti prie judesio tempo, dydžio, formos

ir kt. Kitas lygmuo, kai šokama pagal muziką, ji taip pat diktuoja savo tempą, todėl mokiniui reikia prisiderinti dar ir prie muzikos ritmo ir tempo.

Interpretuoti šokio kūrinį: išsakyti, kaip suprato stebėto ar atlikto šokio kūrinio perteikiamas prasmes, temas, idėjas.

Tyrinėti šokio reiškinius: ieškoti, stebėti, aiškintis dėsningumus. Reiškiny – vykstantis procesas: tradicijos, tendencijos, mados, žanrai, stiliai, asmenybės, kolektyvai. Šokio kūrinys nėra tapatu reiškiniui. Reiškiny yra platesnė sąvoka.

Pagrindiniai šokio žanrai ir stiliai:

- Liaudies šokis (folklorinis, sceninis)
- Istorinis šokis (Renesanso, Baroko, Romantizmo)
- Baletas (romantinis, klasikinis, šiuolaikinis)
- Pramoginiai šokiai (standartiniai (klasikiniai), Lotynų Amerikos)
- Šiuolaikinis šokis (modernus, postmodernus)
- Gatvės šokis (breikas, hiphopas, lockingas, poppingas)

Šokiai į žanrus ir stilius skirstomi pagal:

- būdingus, kultūriškai susiformavusius ir atpažįstamus šokio žingsnius (polkos, valso, liaunas, stangrusis, rumba, ča ča ča ir pan.)
- būdingą judesius lydinčią muziką
- kostiumus

Nagrinėti šokio kontekstus: aiškinti esmę, svarstyti, analizuoti išskiriant požymius. Kontekstai – aplinkybės, kuriose reiškiasi šokio reiškiniai. Aplinkybės gali būti istorinės, geografinės, socialinės, kultūrinės.

Siekiant kokybiškai įgyvendinti atnaujintą šokio ugdymo turinį, svarbiausia yra veikimo sistemingumas, kuris prasideda nuo atsakingo planavimo, metodų ir veiklų pasirinkimo, tarimosi ir derinimo. Į visus šiuos procesus turi būti įtraukti ir mokiniai, kitus dalykus mokantys kolegos bei mokyklos administracija.

Pagrindinis iššūkis, tenkantis šokio mokytojams, tai šokio ugdymo proceso galimas nenuoseklumas dėl mokyklose susidariusios padėties, kai šokio pamokos nėra privalomos. Nežiūrint fragmentuoto, kai kuriais atvejais pertraukto šokio ugdymo proceso, šokio mokytojo pareiga užtikrinti, kad nepriklausomai nuo periodo trukmės šokio pamokų metu vyktų veiklos iš visų trijų šokio dalyko sričių: šokio raiškos, šokio supratimo ir vertinimo, šokio reiškinių ir kontekstų pažinimo.

Labai svarbu, kad mokytojai suvoktų skirtumą tarp šokio pamokų, t. y. formalaus ugdymo, ir šokio būrelio užsiėmimų, t. y. neformalaus švietimo, tikslų ir metodų, kad šokio pamokos nevirstų repeticijomis. Todėl svarbu pasirinkti tinkamus metodus, kurie efektyviausiai veiktų kiekvienoje šokio dalyko srityje siekiant numatytų mokinių pasiekimų.

Šokio raiška

Šokio atlikimo gebėjimų ugdymui tinkami metodai. Mokant įvairių judesių, šokių žingsnių ir šokių

pagrindiniai metodai yra rodymas ir aiškinimas. Psichologų nuomone, vaikai, ypač jaunesnio amžiaus, sunkiai sutelkia dėmesį į informaciją, gaunamą keliais būdais vienu metu, t. y. jie sutelkia dėmesį arba į žiūrėjimą, arba į klausymą. Kai vienu metu yra rodomi judesiai, aiškinamas jų atlikimas ir dar skaičiuojama, mokiniai negali pilnai sutelkti dėmesio į judesį, nes juos blaško papildoma žodinė informacija. Kuo jaunesni mokiniai, tuo sunkiau jiems suvokti tuos ryšius, todėl judesių mokymasis užtrunka. Todėl siūlome taikyti rodymo ir aiškinimo metodus nuosekliai. Pirmiausiai reiktų parodyti mokiniams pilnai atliktą šokio judesių seką ar visą šokį demonstruojant visus stiliaus ir žanro ypatumus (tai gali būti vaizdo įrašas arba mokytojo gyvai atliekami judesiai). Mokytojas šokdamas, rodydamas judesius, neturėtų jų komentuoti. Vėliau judesių seką galima skaidyti į atskiras trumpesnes sekas, kad mokiniai galėtų kartoti kartu su mokytoju. Aiškinti, reiktų tik tada, jei mokiniams kyla klausimų ar neaiškumų. Siūlome neskaičiuoti rodant judesius, o leisti mokiniams pajusti judesių frazės trukmę, judesių tempą ir ritminę struktūrą. Labai svarbu suteikti mokiniams pakankamai laiko patiems išbandyti judesius, kai mokytojas nerodo, neaiškina ir neskaičiuoja. Būdamas tyloje su savo kūnu mokinyš giliau pajunta judesį, jo tėkmę, trukmę ir kitas kokybes.

Atnaujintoje šokio bendrojoje programoje pradinėms klasėms yra siūlomi tradiciniai lietuvių ir kitų tautų šokiai yra paprasti savo struktūra ir judesių sandara, todėl gali būti išmokstami vienos pamokos metu, šokant visiems kartu. Tokiems šokiams nėra būtina iš anksto atskirai mokytis judesių, jų mokymasis paremtas taip vadinama liaudies pedagogika, kai šokių buvo mokomasi juos tuo pat metu atliekant įvairiuose susibūrimuose, šventėse.

Siūlome, mokant šokio judesių, atliekant kūno apšilimą naudoti įvairius mokinių išdėstymus salėje, taip įvairinant mokymosi procesą ir siekiant, kad visi mokiniai atrastų sau tinkantį mokymosi būdą.

Mokant šokio atskirų judesių arba atliekant kūno apšilimo pratimus nebūtina visada mokinius išrikiuoti eilėmis. Tai yra galbūt labiausiai įprastas mokymo būdas Lietuvos mokyklose, tačiau nėra vienintelis ar geriausias. Šio metodo taikymą galima patobulinti, keičiant mokinių stovėjimo tvarką eilėse, t. y. po kiekvieno pratimo ar judesių sekos, pirma eilė eina į galą, o buvusi antra eilė tampa pirmoji. Tokiu būdu, visi mokiniai pabūna ir priekyje ir gale, mokiniai nėra diskriminuojami pagal savo elgesį ar mokymosi būdą ir stovėjimas eilėse nėra diferencijuojamas pagal gabumus ar pasiekimus.

Kitas išsidėstymas mokantis šokio judesių ir atliekant kūno apšilimo pratimus gali būti rate. Šioje situacijoje yra du galimi variantai, kai mokytojas stovi rato centre ir rodo judesius, arba kai mokytojas stovi su mokiniams rate. Kai mokytojas stovi rate, jis po kiekvieno pratimo turėtų keisti savo vietą rate, siekiant išvengti kai kurių mokinių nuolatinio stovėjimo šalia mokytojo, o taip pat ir dėl to, kad mokiniai, stovintys priešingoje nei mokytojas rato pusėje, gali nesuvokti veidrodiškumo principo ir daryti judesius arba į priešingą pusę arba priešinga koja, nei rodo mokytojas.

Mažiausiai įprasti, tačiau itin veiksmingi šokio mokymosi būdai yra, kai mokiniai salėje yra išsidėstę be aiškios struktūros (linijos, rato). Šioje situacijoje galimi du mokinių išsidėstymo variantai: 1) pavieniui, 2) grupėse po 3-4. Išsidėstymas erdvėje pavieniui veiksmingas atliekant kūno apšilimo pratimus, kai mokytojas šoka kartu su mokiniams, bet nėra rodytojas, o labiau bendraautorius, bendraveikėjas. Todėl mokiniai daugiau susitelkia į tyrinėjimą, judesių pajautimą, o ne į mokytojo kopijavimą. Toks išsidėstymas taip pat tinka, kai yra skiriama laiko mokinių savarankiškam judesių mokymuisi. Išsidėstymas grupėmis taip pat tinka savarankiškam judesių mokymuisi, kai mokiniai tardamiesi tarpusavyje, keisdamiesi savo įžvalgomis apie judesių atlikimo būdus, mokosi vieni iš kitų. Mokytojo vaidmuo čia yra patariamasis, kai priedamas prie atskirų grupių, klausia mokinių, kaip jiems sekasi mokytis, kokių yra sunkumų ar neaiškumų.

Mokymuisi turėtų būti parenkami šokiai, atitinkantys psichofizines mokinių galias. Nereikalaujama šokio žingsnių ir šokių atlikti techniškai. Skatinama mokantis šokių pažinti savo kūną ir jo fizines judėjimo galias, jas plėtoti. Mokytojas organizuoja ugdymo procesą pateikdamas kūrybinių užduočių, kurios plėtoja mokinių psichofizinio laisvumo, kūno jautimo, savęs suvokimo ir valdymo gebėjimus. Pabrėžiamas judesių darnos, koordinacijos, judėjimo sklandumo, kūno kinestetinių galių ugdymas. Turėtų būti siūlomos improvizacinės judesio užduotys, kurios padėtų mokiniams pažinti, pajauti ir plėtoti savo kūno judėjimo galias, kontroliuoti save, sukaupti dėmesį, numatyti veiksmus, koordinuoti judesį ir mintį.

Šokio kūrybos gebėjimų ugdymui tinkami metodai. Pagrindiniai kūrybinių gebėjimų ugdymo metodai yra *improvizavimas ir komponavimas*. Pradinėse klasėse siūlome organizuoti mokinių improvizavimą, t. y. kūrimą atlikimo metu, pavieniui, nes tai yra paprasčiausias būdas. Improvizuoti poroje ar grupėje yra sudėtingiau, nes šokantiesiems reikia nesitariant susitarti, t. y. šokio metu pajauti, kur ir kaip juda partneris, prisitaikyti prie jo judėjimo, bet tuo pačiu ir pačiam išlaikyti iniciatyvą. Jaunesniems mokiniams rekomenduojama naudoti improvizavimą pavieniui, bet ne po vieną salėje, o po kelis šokant vienu metu, bet nesiderinant tarpusavyje. Kiti mokiniai tuo metu gali stebėti improvizuojančius klasės draugus, kad vėliau galėtų aptarti.

Komponavimas, t. y. kūryba apgalvojant, atrenkant judesius, juos sujungiant ir prisimenant jų seką, pradinių klasių mokiniams rekomenduojama pirmiausia mokytis porose, nes dviese lengviau susitarti nei didesnėje grupėje. Vėliau, galima siūlyti mokiniams kurti grupėse, tokiu atveju geriausia yra grupės po keturis mokinius, nes esant keturiose galiame išgauti daugiau šokėjų išsidėstymo variantų: ratu, linija, po dvi poras, dvi linijos, trys linijoje ir vienas atskirai ir pan.

Mokant improvizavimo ir komponavimo reikėtų aiškiai suformuluoti kūrybines užduotis.

1 pavyzdys. Sujunkite greitus ir lėtus judesius ir atlikite juos aukštai, žemai ir per vidurį.

2 pavyzdys. Sukurkite judesių seką, kurioje būtų panaudoti dideli ir maži bei greiti ir lėti judesiai.

3 pavyzdys. Sukurkite judesių seką, kuri atskleistų gėlės augimo ciklą nuo sėklos pasodinimo iki žiedų nuvytymo.

Netinkamos tokios kūrybinės užduotys, kuriose siūloma, pavyzdžiui, mokiniams šokti kaip jaučia muziką, arba vaizduoti kokį nors gyvūną. Pirmu atveju, tai nėra improvizavimas ar komponavimas, o tai yra spontaniškas saviraiška. Ji galima, siekiant suteikti mokiniams galimybę atsipalaiduoti, pailsėti. Antru atveju, mokiniai ima imituoti stereotipiškai atpažįstamus gyvūnų judesius, pavyzdžiui, jei siūloma pavaizduoti šuniuką ar kačiuką, mokiniai tiesiog ropoja ant keturių, kartais plaštakų judesiais imituodami kaip kačiukai prausiasi. Kokį gyvūną besiūlytų mokytojas, dažniausiai mokinių judesių raiška yra labai skurdi, imitacinė, mokiniams sunku vystyti judesius, t. y. kurti judesių sekas, kurti šoki. Tokiu atveju, jei mokytojas nori naudoti gamtos įvaizdžius mokinių kūrybinėms užduotims, jis turėtų aptarti su mokiniais galimas judesių vystymo kryptis.

1-2 klasė

Individuali kūrybinė improvizacinė užduotis. *Užduoties atlikimo trukmė 5 min.*

Užduotis mokiniams: sukurkite šokį, kaip iš kiaušinio išsiritą mažą paukštelį, kaip jo trumpi sparneliai neleidžia jam skristi, parodykite, kaip paukštelis auga ir tampa stipriu paukščiu, turinčiu didelius sparnus ir galinčiu greitai ir aukštai skraidyti.

Patarimai mokytojui: su mokiniais aptarus judesių vystymo galimybes, leisti mokiniams improvizuoti pavieniui, nebeduodant žodinių instrukcijų, nes jie mintyse jau turi nubrėžtas gaires. Todėl galės patys pasirinkti judesius, perteikiančius kiaušinio judėjimą, mažo paukštelio judėjimą, didelio paukščio judėjimą. Šioje užduotyje mokiniai naudos įvairius judesio tempus, dydį, erdvės lygius, nes mažas paukštelis vaikščios lėtai mažais žingsneliais atsitūpęs žemai, didelis paukštis bėgios, aukštai iškėlęs rankas, greitai mojuodamas sparnais. Todėl iš esmės, paukštis yra tik kaip įvaizdis, bet mokinys mokosi išreikšti šokio elementus – erdvę, laiką, energiją, mokosi jungti įvairių kokybių judesius į sekas, siekdamas perteikti paukščio istoriją. Šioje užduotyje muzika nėra reikalinga, nes taip geriau mokiniai gali kurti savo ritminę struktūrą, nesiderindami prie muzikinis struktūros. Vėliau, vieną kartą mokiniams atlikus užduotį tyloje, kitą kartą siūlyti atlikti su mokytojo parinkta muzika.

3-4 klasė

Individuali kūrybinė improvizacinė užduotis. *Užduoties atlikimo trukmė 15 min.*

Užduotis mokiniams: sukurkite šokį, perteikiančią skirtingas medžiagų būsenas – dujinę, skystą ir kietą. Pagalvokite, kokią medžiagą pasirinksite šokio idėjai perteikti.

Patarimai mokytojui: aptariant su mokiniais medžiagos pasirinkimą, nukreipiamaisiais klausimais reiktų mokinius užvesti apie vandens idėją, nes vanduo būna visose trijose būsenose – dujinėje (garų), skystoje (tekantis vanduo – upė, krentantis vanduo – lietus), kietoje (ledas, snaigės, varvekliai). Aptariant su mokiniais kaip vanduo pereina iš vienos būsenos į kitą ir kuo pasižymi kiekvienos būsenos judesiai, pavyzdžiui, klausiant mokinių tokių klausimų: pasakykite ir parodykite, prašau, kaip juda garai, kaip garuoja vanduo iš balos, pasakykite ir parodykite, prašau, kokiais judesiais galima perteikti vandens tekėjimą ir pan. Svarbu ne tik, kad vaikai įvardintų judesius, bet ir juos parodytų. Aptarus galimus judesius ir atskiriems mokiniams juos parodytus, mokinius galima padalinti į dvi grupes, kai vieni yra žiūrovai, o kiti – šokėjai. Vienai grupei pašokus, mokytojas klausia žiūrovų, kokius judesius jie matė, kaip atpažino koks judesys kokią vandens būseną perteikė. Tada klausiama šokėjų, kokius judesius kuriai būsenai jie pasirinko ir kodėl. Paskiausiai savo apibendrinimą ir įvertinimą pateikia mokytojas. Tada šokti eina kita grupė ir po jos atlikimo taip pat vyksta diskusija ir aptarimas. Kaip ir visose kūrybinėse improvizavimo užduotyse vanduo ir jo būsenos yra tik įvaizdis, o pagrindinis tikslas – mokiniai mokosi išreikšti šokio elementus – erdvę (kryptis, nes vandeniui garuojant mokiniai judės aukštyn, lietai krentant mokiniai judės žemyn, lygius, nes ledui sustingus formuos kūno pozas įvairiuose erdvės lygiuose – aukštai, žemai, per vidurį), laiką (tempą, nes garuos lėtai, šokinės lašais greitai), energiją (judesio dydį, nes šokinės mažais šuoliukais kaip lašai arba dideliais šuoliais per balas, formą, nes garuojant naudos banguotus, plaukiančius judesius, varvekliaus ar snaigės būsenoje – kapotus, kamuotus judesius), derindamas įvairias judesio kokybes, pakartodamas atskirus judesius ar jų sekas, sukurs savo kompozicijos ritminę struktūrą. Šiai užduočiai muzika nėra reikalinga, tačiau galima pasiūlyti mokiniams užduotį pakartoti su muzika.

Visos individualios kūrybinės užduotys gali būti pasiūlytos mokiniams atlikti ir porose bei grupėse po keturis. Tokiu atveju, reiktų atkreipti mokinių dėmesį į tai, kad būdami poroje ar grupėje, jie turi aptarti ir pasirinkti kaip atliks judesius, ar visi kartu bus, pavyzdžiui, viename erdvės lygyje ir judės lėtai, ar

vienas bus aukštai ir judės lėtai, o kitas bus žemai ir judės greitai. O gal būt pradžioje jie šoks vienodai, paskui išsiskirs, o pabaigoje vėl judės vienodai. Tai būtų jau sudėtingesnė užduotis, todėl tinkama arba vyresniems mokiniams nuo 3-4 klasės arba pažengusiems, turintiems daugiau patirties kūryboje.

Mokant mokinius šokio kūrybos reikėtų pradėti nuo natūralių judesių naudojimo, t. y. siūlant kūrybines užduotis pabrėžti, kad judesiai yra ėjimas, bėgimas, ropojimas, šliaužimas, vertimasis, šuoliukai, sukiniai ir pan. Tai judesiai, kuriuos mokiniai atlieka kasdieniame gyvenime, t. y. jų nereikia mokyti iš anksto, norint kurti šokį. Tai tinka bet kurio amžiaus mokiniams, jei yra pradedantieji kūrybiniame procese. Nes svarbiausia, mokantis šokio kūrybos, yra suvokti, kaip atskiri judesiai išreikšti erdvėje, laike su tam tikra energija, tampa visuma siekiant estetinių tikslų, perteikiant savo mintis ir jausmus. Atskiri judesiai, kaip atskiri žodžiai, patys savaime, be kitų žodžių šalia, be konteksto, jie nieko nereiškia, nes priešingai nei žodžiai, kurie turi susietas prasmes, judesiai tokių prasmių neturi. Todėl tik visuma judesių, jų derinių, jų pasikartojimų perteikia prasmę.

Kai mokiniai susipažįsta su šokio elementais ir jų raiškos variantais bei judesių derinimo galimybėmis, panaudojant tuos pačius kūrybos principus, galima vietoj natūralių judesių naudoti tuos, kuriuos mokiniai mokėsi, pavyzdžiui, lietuvių liaudies sceninio šokio žingsnių ar pramoginių šokių žingsnių. Tokiu būdu, mokiniai giliau įtvirtins ir pačių žingsnių atlikimą, kai ne tik mokysis kitų autorių sukurtų šokių, bet ir mokysis savaip jungti žinomus šokių žingsnius.

Šokio supratimas ir vertinimas

Šokio nagrinėjimo, interpretavimo ir vertinimo gebėjimų ugdymui tinkami metodai. Siekiant ugdyti mokinių gebėjimą analizuoti šokį, reiktų skirti tam pakankamai laiko, numatant įtraukti stebėjimo veiklą. Nagrinėti kitų sukurtą šokį, reikalinga sudaryti mokiniams sąlygas tą šokį stebėti. Tai gali vykti gyvai, stebint šokio pasirodymą, spektaklį, šventę mokykloje ar kultūros įstaigoje, arba stebint vaizdo įrašus. Žinoma, visada paveikiau, yra gyvas pasirodymo stebėjimas, todėl siūloma susiplanuoti ir sudaryti mokiniams galimybę bent kartą per mokslo metus stebėti šokio pasirodymą gyvai. stebimą, savo atliekamą ir savo sukurtą šokį Pirmiausia reiktų susiplanuoti, kiek laiko per mokslo metus skirsite šiai veiklai. Siūlome keletą variantų.

I variantas. Šokio stebėjimo, analizavimo ir vertinimo veiklai skiriama laiko kiekvienoje pamokoje apie 20-25 min.

1-2 klasė. Šokio stebėjimo, analizavimo ir vertinimo veiklai skiriama laiko kiekvienoje pamokoje apie 20-25 min.

Pasiekimai	Veikla	Trukmė
A1 Šoka poroje, koordinuodamas judesius, orientuodamasis šokio erdvėje, prisiderindamas prie šokio ritmo ir tempo, perteikdamas judesio dydį ir šokio nuotaiką.	Visi kartu mokiniai porose mokosi šokti tradicinį lietuvių šokį „Kiškelis“.	5-10 min.
B1 Įvardija savo atlikto šokio tempą, atliktus šokio judesius.	Atlikus šokį mokiniai susėda ratu ir mokytojas užduoda nukreipiančius klausimus: pasakykite, prašau, pavadinimus tų judesių, kuriuos atlikote, kai šokote šį šokį, pasakykite, kokio greičio buvo tie judesiai,	5 min.

B2 Įvardija kaip suprato atlikto šokio temą ir nuotaiką.	Mokytojas klausia: papasakokite, prašau, apie ką buvo šis šokis, kokia jo nuotaika.	5 min.
B3 Savais žodžiais išsako įspūdžius, kilusius atliekant šokį.	Mokytojas klausia, pasakykite, prašau, ką galvojate apie šį šokį, ar buvo įdomu jį šokti ar ne, ir kodėl.	5 min.

Uždavus klausimą, labai svarbu išlaukti atsakymo, neskubinti mokinių kartojant klausimą arba kreipiantis į konkretų mokinį su prašymu atsakyti. Taip pat svarbu, siekti, kad į atskirus klausimus atsakytų vis kiti mokiniai, t. y. pasiekti situaciją, kai visi mokiniai pasisako, kad ir trumpu atsakymu „taip“, „nežinau“ ir pan. Į kiekvieno mokinio atsakymą reikėtų sureaguoti, paskatinant jį pamąstyti toliau, užduodant klausimą „kodėl taip manai“.

2 variantas. Šokio stebėjimo, analizavimo ir vertinimo veiklai skiriama visa pamoka vieną kartą per mėnesį arba vieną kartą per du mėnesius.

3-4 klasė. Šokio stebėjimo, analizavimo ir vertinimo veiklai skiriama visa pamoka vieną kartą per mėnesį arba vieną kartą per du mėnesius (3-4 pamokos)

Pasiekimai		
B1 Nusako stebėto šokio tempą, panaudotus šokio erdvės lygius ir kryptis, įvardija atliktus šokio judesius.	B2 Paaiškina kaip suprato stebėto šokio temą ir nuotaiką.	B3 Vartodamas elementarias šokio sąvokas išsako įspūdžius, kilusius stebint šokio kūrinį.
Veikla		Laikas
Stebi mokytojo parinktus tradicinius įvairių tautų šokius, pavyzdžiui, lietuvių „Grečėnikė“ Grečėnikė - YouTube , estų Estonian folk dance: Kangakudumine & Kirburaputamine - YouTube , vokiečių Schuhplattler - Bavarian Folk Dance in Munich - YouTube ir analizuoja stebėtus šokius		Spalis
Stebi mokytojo parinktas ištraukas iš S. Prokofjevo baletu „Pelenė“ ir analizuoja stebėtus epizodus. https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1013674291/sergejus-prokofjevas-baletas-vaikams-pelene		Lapkritis
Stebi mokytojo parinktas ištraukas iš Lietuvos moksleivių Dainų šventės Šokių dienos ir analizuoja stebėtus šiuolaikinio šokio epizodus Lietuvos moksleivių dainų šventė 2016. Šokių diena „Mano žemė“ - LRT		Vasaris
Stebi mokytojo parinktas ištraukas iš Lietuvos moksleivių Dainų šventės Šokių dienos ir analizuoja stebėtus gatvės šokio epizodus Lietuvos moksleivių dainų šventė 2016. Šokių diena „Mano žemė“ - LRT		Balandis

3 variantas. Derinti abu variantus: per mokslo metus skirti 3-4 pamokas ir kas antroje pamokoje skirti 20-25 min. šokio stebėjimui ir analizavimui.

Pasirinkus bet kurį iš siūlomų variantų, labai svarbu užduoti atvirus klausimus, prasidedančius žodeliais kaip, koks, apie ką, kodėl ir pan. Tai klausimai, kurie skatina mokinius mąstyti ir nenurodo galimo atsakymo. Taip pat labai svarbu, išlaukti atsakymo bei sureaguoti į jį, paskatinant mokinius mąstyti toliau. Ypač svarbu, nubrėžti gaires ir paskatinti tuos mokinius, kurie atsakė „nežinau“, pasiūlant „pagalvok, gal rotyj ar kitą dieną ateis atsakymas“, „galėsime apie tai dar pakalbėti kitoje pamokoje“ ir pan.

Šokio reiškinių ir kontekstų pažinimas.

Šokio reiškinių tyrinėjimo, šokio kontekstų nagrinėjimo ir asmeninio šokio pažinimo įprasminimo gebėjimų ugdymui tinkami metodai. Siekiant ugdyti šiuos gebėjimus galima taikyti tuos pačius metodus, kaip ir ugdant šokio nagrinėjimo, interpretavimo ir vertinimo gebėjimus. Rekomenduojama siūlyti mokiniams stebėti šokio reiškinius gyvai arba vaizdo įrašuose, diskutuoti porose ar grupėse, atlikti tyrimus. Siekiant aktualizuoti tyrimą kaip mokymosi būdą ir sudominti mokinius tokia veikla, reiktų siūlyti mokiniams įprasminėti atlikto tyrimo rezultatus kūrybine šokio raiška, t. y. surinkus informaciją apie šokio reiškinį ir jo aplinkybes, pasisemti idėjų savo kūrybinei šokio veiklai.

1-2 klasių mokiniams rekomenduojama siūlyti 2-3 pamokų trukmės tyrimą, kuris apimtų mokytojo pasiūlyto šokio reiškinio stebėjimą gyvai arba vaizdo įrašė, to reiškinio konteksto aptarimą ir diskusijas bei kūrybinę šokio veiklą.

Pavyzdžiui, pagal programoje siūlomą veiklą 6.1.3. Mokiniai stebi judėjimo įvairovę natūralioje aplinkoje arba vaizdo įrašuose, mokosi apibūdinti jos bruožus ir panaudoti kūrybinių idėjų paieškai ir išraiškai, pasirinkti temą „Augalų judėjimo pažinimas, siekiant kūrybinių idėjų“.

Pasiekimai	Veikla	Trukmė
C1 Įvardija artimiausioje aplinkoje pastebėtos judesio ar šokio raiškos savybes, siekdamas pasisemti kūrybinių idėjų.	Planuojant judėjimo stebėjimą natūralioje gamtinėje aplinkoje, reiktų atsižvelgti į oro sąlygas ir parinkti tinkamą laiką tokio pobūdžio tyrimui, geriausiai tiktų ankstyvas rudenį. Mokiniai lauke stebi įvairių augalų (medžių, krūmų, žolių) judėjimą, fiksuoja (filmuoja arba fotografuoja) tai telefonu. Taip pat gali iš karto, būdami šalia augalo, atkartoti pastebėtus jo judesius. Mokytojas turėtų atkreipti mokinių dėmesį koku skirtingu tempu juda didelės ir mažos medžio šakos, kaip medžio šakų judėjimas skiriasi nuo medžio lapų judėjimo, kai lapai juda būdami ant medžio, kaip juda krisdami nuo medžio ir ant žemės. Mokiniai diskutuoja ir įvardija medžio šakų ir žolių judėjimo, didelių ir mažų medžio lapų judėjimo panašumus ir skirtumus.	1 pamoka
C2 Įvardija stebėto šokio atlikimo aplinkybes ir tikslą.	Stebėdami augalų judėjimą mokiniai aptaria kaip skirtingai augalai juda, esant skirtingiems metų laikams ir oro sąlygoms.	
C3 Atsižvelgdamas į situaciją pritaiko kūno apšilimo ir pailsėjimo judesius, reikalingus taisyklingos laikysenos ir saugios šokio veiklos užtikrinimui.	Pamokos pradžioje kūno apšilimui naudoja judėjimo gamtinėje aplinkoje tyrimo metu pastebėtus judesius (atsigulęs lėtai verčiasi, atsiklaupęs tiesia rankas į viršų, atsistojęs lenkiasi į šonus, vėl leidžiasi ant grindų, kartuoja šią judesių seką įvairiu tempu).	1 pamoka
A2 Pavieniui ar poroje kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą, naudodamas įvairių judesių tempą, dydį ir erdvės lygius.	Iš judėjimo aplinkoje stebėjimo ir diskusijų apie jo bruožus pasisėmę idėjų mokiniai pavieniui improvizuoja perteikdami gamtoje augančių įvairių augalų (medžių, šakų, lapų, žolių, žiedų) judėjimą, naudodami įvairių judesių tempą, dydį, erdvės lygius.	

3-4 klasių mokiniams rekomenduojama siūlyti 2-3 pamokų trukmės tyrimą, kuris apimtų mokytojo pasiūlyto šokio reiškinio stebėjimą gyvai arba vaizdo įrašė, to reiškinio konteksto aptarimą ir diskusijas.

Pavyzdžiui, pagal programoje siūlomą veiklą 6.2.3. Aptaria artimiausioje aplinkoje pastebėtus šokio reiškinius ir jų aplinkybes, išvelgdami jų įtaką aptariamam šokio reiškiniui, pasirinkti temą „Užgavėnių šokio tradicijos Lietuvoje ir Italijoje“.

Pasiekimai	Veikla	Trukmė
C1 Iš pavyzdžių atpažįsta ir įvardija tradicinius lietuvių ir kitų tautų šokamuosius žaidimus, ratelius ar šokius.	Planuojant tyrimą šia tema, reiktų priderinti jo laiką prie meto, kai yra švenčiamos Užgavėnės. Besiruošiant tyrimui, mokytojas gali iš anksto parinkti vaizdo įrašų, kad mokiniai galėtų iš anksto susipažinti su įvairiomis tradicijomis. Galima parinkti vaizdo įrašų iš dviejų skirtingų šalių, kuriose panašiu metu vyksta šventės, pavyzdžiui, lietuvių Užgavėnių tradicijos ir šokiai ir Italijoje Venecijoje tuo pačiu metu švenčiamo Karnavalo https://www.youtube.com/watch?v=AZEbNeDckBg , https://www.youtube.com/watch?v=6LlyICAyNzk Mokytojo nukreipiami mokiniai mokosi apibūdinti ir palyginti skirtingose šalyse vienu metu švenčiamas šventes, jų tradicijas, šokius.	1 pamoka
C2 Įvardija stebėto šokio atlikimo aplinkybes ir jų įtaką aptariamam šokiui.	Mokiniai mokytojo padedami renka informaciją ir diskutuoja apie taip, kaip Lietuvoje per Užgavėnės yra šokama: dažniausiai šokama lauke, esant šalčiui, todėl šokėjai apsirengę storais paltais, apsiavę šiltais batais, taip pat ir dėl to, kad šiuose šokuose pagrindiniai yra persirengėlių personažai, šios šventės šokiai greiti, daug trepsėjimų. Bet yra Užgavėnių šokių, kurie šokami ir viduje, todėl reiktų atkreipti mokinių dėmesį į vaizduojamo personažų, dažniausiai persirengėlių, juokingus, neįprastus judesius ir charakterio imitavimą.	1 pamoka
C3 Atsižvelgdamas į situaciją panaudoja šokį kaip emocijų paleidimo, atsipalaidavimo ir pasilinksminimo būdą.	Švęsdami Užgavėnės mokiniai namuose su artimaisiais arba klasėje šoka išmokus Užgavėnių šokius.	1pamoka
A1 Šoka pavieniui, poroje ir grupėje, kontroliuodamas judesių tėkmę, orientuodamasis šokio erdvėje, prisiderindamas prie šokio ritmo ir tempo, perteikdamas judesio dydį, formą ir šokio nuotaiką.	Mokosi Užgavėnių tradicinių šokių.	

Fizinis ugdymas

Atnaujinta pradinio fizinio ugdymo programa skirta mokinių bendrųjų kompetencijų ugdymui ir grindžiama judėjimo koncepcija, kuri apima visas judėjimo formas: judesyje, per judesį, žinias apie judesį ir patį judėjimą. Taip fizinis ugdymas tampa tikslingu, reikšmingu mokymosi procesu, plėtojančiu mokinių socialinę, emocinę, psichomotorinę ir kognityvinę sritis, sudaromos sąlygos ugdyti bendruosius ir specialiuosius judėjimo, sveikatos stiprinimo ir tausojo gebėjimus, daugėja galimybių reikštis asmens fiziniam, kūrybiniam aktyvumui ir individualumui.

Šiame amžiaus tarpsnyje labai svarbu mokiniams sukurti rūpestingumo kupiną, motyvuojančią atmosferą su aiškėmis, nesikeičiamomis taisyklėmis nurodant aiškias jų nesilaikymo pasekmes, tokiu būdu padedant jiems kurti teigiamo, atsakingo elgesio modelį ir aktyviai dalyvauti mokymosi procese mokykloje bei edukacinėje veikloje už mokyklos ribų.

Atnaujintose programose siekiama demokratizuoti bei humanizuoti fizinio ugdymo pamokų turinį ir jose taikomus ugdymo metodus. Šiuo atveju stengtasi ugdymo turinį orientuoti ne tik į mokinių fizinių gebėjimų ugdymą, atskirų organizmo sistemų funkcinių galių stiprinimą, bet ir jų vertybinių orientacijų formavimą, teigiamo požiūrio į fizinį ugdymą ir sveiką gyvenimą skatinimą.

Turinys praplečiamas ugdomaisiais žaidimais, kurių dėka mokinys tiksliau ir daugiau sužino apie aplinką, gamtą, žmonių darbą, iš gaunamos informacijos išskiria tai kas svarbiausia. Lavinami socialiniai įgūdžiai, ugdomi kalbos, dėmesio, atminties procesai, gebėjimai, suvokimas, pojūčiai, formuojami vaizdiniai, teikiamos žinios.

Pradinio ugdymo atnaujintos programos turinys grindžiamas prielaida, kad mokėjimas stebėti ir vertinti savo fizinę būseną bei jos pokyčius, kartu įgyjant fizinio raštingumo bei sveikos gyvensenos žinių, labiau nei vien tik perteikiamos žinios ir formuojami įgūdžiai, skatina mokinių fizinį aktyvumą, tuo pačiu ir fizinę saviugdą.

ugdomas teigiamas požiūris į fizinę saviugdą.

Formuojant savarankiškos veiklos mokėjimus ir įgūdžius, patartina stengtis orientuoti moksleivius ne tiek į veiklos rezultatus, kiek (skatinant juos pažymiais ir palaikant emocionaliai) į veiklos būdus bei patį procesą. Užduotys parinkti atsižvelgiant į individualias moksleivio galimybes.

Olimpizmas

Olimpines vertybes: pagarbą, tobulėjimą, draugystę ir kitas per sportą ir fizinę veiklą ugdomas bendražmogiškas vertybes, taip pat ir visą olimpizmo filosofiją rekomenduojama ugdyti naudojant humanistinės pedagogikos mokymo modelį, kuris yra paremtas praktinėmis, grupinėmis užduotimis su ugdymo per sportą elementais.

Rekomenduojamas veiklų vykdymo formatas turėtų atrodyti taip: vedama pasirinkta užduotis, užduoties aptarimas, kurio metu aptariama sąveika tarp grupės narių ir užsiėmimo tema ir refleksijos pagalba padedama įsivardinti išmokimus ir temos sąsajas su gyvenimu.

Siūlomi metodai: individualios, grupinės, komandinės užduotys, estafetės, netradicinis fizinis aktyvumas, sporto šakų pasakojimai, projektų vykdymas, edukacinių veiklų kūrimas, kūrybinės užduotys (pvz.: koliažas, etiudas); Filmuotos medžiagos analizė; atvejo analizė.

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Planuojant mokymo turinį, pamokas rekomenduojama laikytis NAKA principo. Tai yra programos pamokos turi būti **nuoseklios**, t.y. vykti nuosekliai kartą per savaitę; pamoka turi vykti pasirenkant **aktyvius mokymo/si metodus**; pamokų metu turi būti **koncentruotas dėmesys** vienam įgūdžiui ar gebėjimui; pamoka apie konkretų įgūdį arba stiprinamą gebėjimą turi būti **aiški mokiniui**, atitinkanti mokinio amžių, o įgūdis pateikiamas algoritmo pavidalu. Atkreiptinas dėmesys į Programos turinį integruotą informatikos ugdymą. Nors turinyje ir yra paminėta kur ir kaip gali būti naudojamos technologijos, svarbu, kad mokytojas taip pat išvelgtų galimybes savarankiškai paskatinti mokymuisi, pristatymų rengimui naudoti technologines priemones.

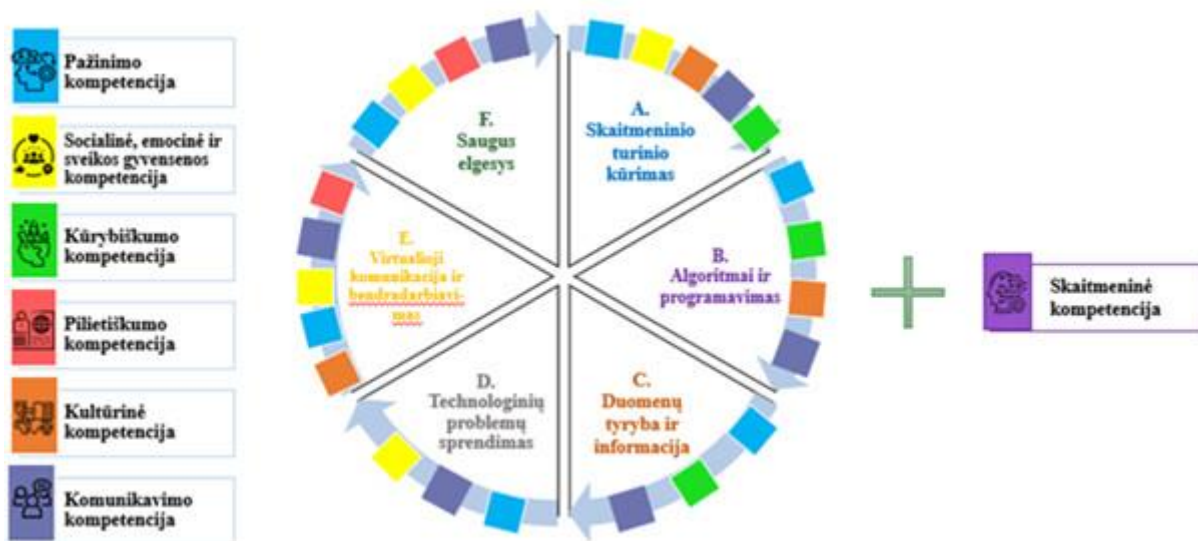
Programos pamokos turinio dėstymo planavimas turi atitikti smegenų veiklos funkcijomis paremtą mokymąsi, kuris pamokos turinio dėstymą skirsto į keturias dalis: temos atskleidimą, analizę, praktikavimąsi klasėje ir pritaikymą kituose kontekstuose (pavyzdžiui, įgūdžio pritaikymas namuose). Pamokos sėkmei ypatingas dėmesys turi būti skiriamas 3 lygių refleksijai, kuris skatina mokinį atsakyti sau, aptarti su klasės draugu ir pasidalyti su vis klase trimis klausimais: Kas?, Kas iš to? ir Kas toliau?

Informatikos ugdymas

Šiandieninis pasaulis neįsivaizduojamas be kompiuterio, interneto ir kitų technologinių įrankių bei technologijų, nes informacinės ir komunikacinės technologijos užima svarbią vietą žmonių kasdieniniame gyvenime, teigia R. Girdzijauskienė, P. Gudynas, D. Jakavonytė, T. Jevsikova, (Girdzijauskienė, R., Gudynas, P., Jakavonytė, D., Jevsikova, T. (2010). Inovatyvių mokymo(-si) metodų ir IKT taikymas: metodinė priemonė pradinėms klasių mokytojams ir specialiesiems pedagogams. Vilnius: Ugdymo plėtotės centras). V. Dagienės, (Dagienė V. (2002). Informacinių technologijų naudojimo edukologiniai aspektai. Vilnius: Švietimo informacinių technologijų centras) teigimu, tobulėjant technologijoms informacija tampa lengvai pasiekama, (Navickaitė, J. (2010). Informacinės technologijos XXI amžiaus mokykloje. Švietimo problemos analizė. Vilnius: Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.). Gauta informacija atveria naujas perspektyvas, leidžia geriau pažinti aplinkos ir kultūrinius skirtumus bei panašumus, ugdo bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius, skatina kūrybiškumą, atvirumą naujovėms. Taigi, naudojimas kompiuteriu, internetu bei kitomis technologijomis suteikia žmogui galimybę tobulėti įvairiose srityse.

Pradinėje mokykloje skaitmeninio raštingumo ir informatinio mąstymo ugdymas integruojamas į kitas ugdymo sritis. Mokyklos gali savo nuožiūra pasiūlyti mokiniams pasirenkamuosius informatikos būrelius ar panašias ugdymo formas. Mokytojas, kuris integruoja informatikos komponentus į ugdymo procesą, dažniausiai siekia kitaip pateikti visų dalykų mokomąją medžiagą, kitaip organizuoti mokymą ir mokymąsi. Mokyklai ir mokytojui sutarus, informatika gali būti mokoma atskiru dalyku pradinėse klasėse, ypač – 3 ir 4 klasėse.

Informatikos programoje išskirtos šešios pasiekimų sritys: *Skaitmeninio turinio kūrimas, Algoritmai ir programavimas, Duomenų tyryba ir informacija, Technologinių problemų sprendimas, Virtuolioji komunikacija ir bendradarbiavimas, Saugus elgesys.*

Dirbtinis intelektas

Kai kurios dirbtinio intelekto technologijos egzistuoja daugiau nei 50 metų, tačiau pastaraisiais metais šioje srityje stebimas didelis šuolis. Jau dabar dirbtinis intelektas daro didžiulę įtaką mūsų kasdieniam gyvenimui. Išmanieji telefonai naudoja dirbtinį intelektą, kad pateiktų kuo tinkamesnę ir labiau pritaikytą produktą. Nors savaeigės transporto priemonės dar netapo standartu, automobiliuose jau yra naudojamos dirbtiniu intelektu pagrįstos saugos funkcijos. Dauguma navigacijos sistemų taip pat yra paremtos dirbtiniu intelektu. Paieškos sistemos mokosi iš daugybės naudotojų pateiktų duomenų, kad pateiktų pritaikytus paieškos rezultatus COVID-19 atveju dirbtinis intelektas buvo naudojamas terminio

vaizdo įrangose oro uostuose ir kitur. Medicinoje jis gali padėti atpažinti infekciją iš kompiuterinės tomografijos plaučių tyrimų.

Pravartu jau pradinėje mokykloje rasti laiko ir mokinius supažindinti su dirbtiniu intelektu ir pademonstruoti pavyzdžius, kur kiekvienas, to net nežinodamas naudojasi šiuo technologiniu pasiekimu.

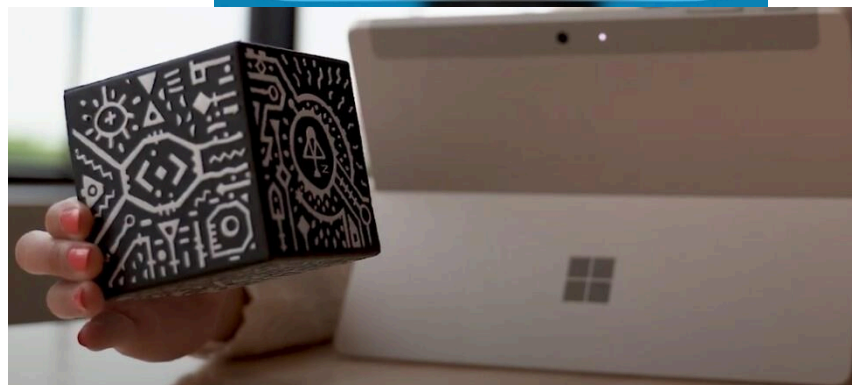
Mokiniais galima vaizdžiai pademonstruoti kaip yra apmokoma programa, tereikia tik apsilankyti čia <https://teachablemachine.withgoogle.com/> ir kompiuteryje turėti vaizdo kamerą. Vėliau leisti patiems mokiniams apmokyti programą, bei patikrinti, ar ji veikia taip kaip buvo suplanuota. Padiskutuoti, kodėl pasitaiko klaidų, nuo ko tai priklauso, kaip būtų galima jų išvengti.

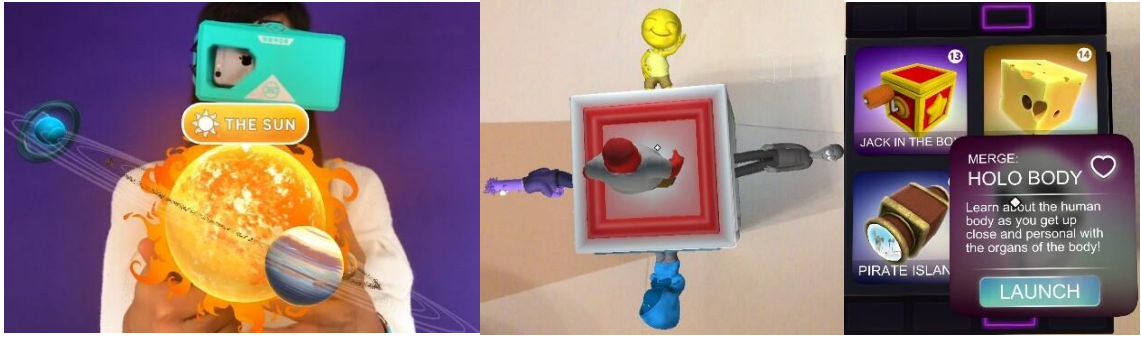
Merge Edu svetainė ir Merge kubas

Jei norite išbandyti išplėtosios realybės galimybes vaizdžiam mokymui, tai rinkitės Merge Edu platformą ir Merge kubus.

MERGE (<https://mergeedu.com/>) – tai interaktyvaus mokymo(si), sąveikioji platforma, kurioje pasitelkiami virtualios ir papildančiosios realybės sprendimai (VR/AR). Skaitmeninis turinys skirtas STEAM ugdymui klasėje. Daugiau nei 1 000 AR objektų ir daugiau nei 100 užsiėmimų planų. Suderinamumas su bendradarbiavimo ir komunikavimo platforma „Microsoft Teams“, modeliavimo programa „Tinkercad“, grafikos ir modeliavimo programa „Paint 3D“.

Naudojant specialiai „Merge Edu“ platformai sukurtą kubą mokiniams suteikiama galimybė tyrinėti Saulės sistemą, fosilijas ir senovinius artefaktus, DNR molekulę, žmogaus kūną, vandenynus ir kt. – tiesiog savo delne. Į išmanųjį telefoną arba planšetę reikia parsisiųsti programėles (<https://mergeedu.com/cube>).

Taip pat mokiniai gali patys suprogramuoti „Merge“ kubą, kad matytų norimą vaizdą, pvz., lietuvių kalbos pamokose kurti virtualią pasaką su norimais herojais ir jų pokalbiais; arba suprogramuoti kubą taip, kad ant kiekvienos jo sienos būtų po išdėmėtinos rašybos žodį ir tą žodį iliustruojantis paveikslėlis; arba pasaulio pažinimo pamokoje suprogramuoti kubą, kad jo viduje matytųsi ežero (upės, jūros, vandenyno) dugnas su augalais ir gyvūnais; arba matematikos pamokoje suprogramuoti kubą, kad ant jo sienų būtų po geometrinę figūrą ir jos pavadinimu. Programuoti reikia svetainėje <https://cospaces.io/edu/merge-cube.html>. Daugiau galimybių yra mokamoje versijoje Merge Cube PRO.

„Merge“ suteikia galimybę aktyviai mokytis ir kurti visiškai naujais būdais, suteikiant mokytojams paprastus AR / VR įrankius, kurie padidina mokinių įsitraukimą, intelektualinį smalsumą ir pasiekimus klasėje.

Daugiau apie Merge Edu svetainės ir Merge kubų galimybes žiūrėkite <https://www.youtube.com/watch?v=jNXHdqEz9SQ&t=69s>.

LEGO Education WeDo 2.0 robotikos konstruktorius

Interaktyvus robotas – konstruktorius *Lego WeDo2.0* puiki konstravimo, programavimo, tyrinėjimo, eksperimentavimo priemonė, integruojama į skirtingus mokomuosius dalykus. Be konstravimo ir programavimo įgūdžių mokiniai mokosi dirbti komandose, ugdomi bendradarbiavimo, komunikavimo įgūdžiai, lavinamas gebėjimas priimti sprendimus, loginis mąstymas, skatinamas kūrybiškumas.

Konstruktorių sudaro:

– **išmanaus procesorius (SmartHub)**, kuris naudoja BTL(*Bluetooth Low energy*) technologiją, kuri be jokių slaptažodžių leidžia prisijungti prie kompiuterio arba planšetės prie išmaniojo procesoriaus ir jį programuoti. Procesorius turi 2 jungtis skirtas motorams ir jutikliams, LED lemputę kuri gali šviesti 10 skirtingų spalvų, kurios kaip ir motorai bei jutikliai gali būti valdomos programavimo programa arba aplikacija.

– **Motoras**, kuris gali sukis prieš ir pagal laikrodžio rodyklės, suteikia sukonstruotam robotukui judėjimo galimybes.

– **Jutiklių: atstumo jutiklio** – tai jutiklis skirtas matuoti artėjančius ir tolstančius objektus.

– **Pozicijos jutiklio** – šis jutiklis padeda robotui reaguoti į 6 skirtingas pozicijas (Aukštyn, žemyn, į kairį šoną, į dešinį šoną, ramybės būseną).

Sukonstruotas modelis gali būti valdomas ne tik pasitelkus kompiuterį, bet ir planšetę. WeDo 2.0 programinės įrangos langas:

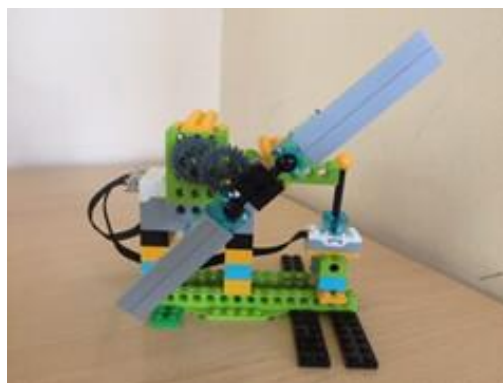
Programavimo aplinka yra grafiška, todėl mokiniai naudodamiesi pelyte arba pirštais, tempdami programavimo blokelius gali rašyti programas sukonstruotam robotui, susipažinti su pagrindinėmis programavimo funkcijomis. *Lego Education WeDo 2.0* turi integruotą bevielio ryšio įrankį, yra galimybė išsaugoti sukurtus projektus. Mokiniai konstravimo procesą ir galutinį rezultatą gali užfiksuoti fotografuodami ar filmuodami.

Programavimo ir mokymosi aplinkoje mokiniai ir mokiniai ne tik galės programuoti sukurtus robotus, bet joje ras ir metodinės medžiagos, idėjų projektams, sukurtų projektų su aprašymais.

Lego Education WeDo2 robotai tinkama priemonė STEAM – probleminio, tyrinėjimu grindžiamo mokymo – įvairioms problemoms spręsti, kuriant skirtingus projektus, kurie skatina vaikus tyrinėti, pritaikyti turimas žinias, kurti, spręsti problemas.

Mokiniai, kurdami su *Lego Education WeDo2* robotus, įgyja tokių kompetencijų kaip idėjų projektavimas trimatėje erdvėje, galimų sprendimų būdų tyrinėjimas, modeliavimas, algoritminio mąstymo lavinimas, rašant programas, kūrybiškumas, sukurtą robotą pristatymas, pasitikėjimas savimi ir komanda.

Vėjo jėgainės kūrimas su *Lego Education WeDo2* konstruktoriumi

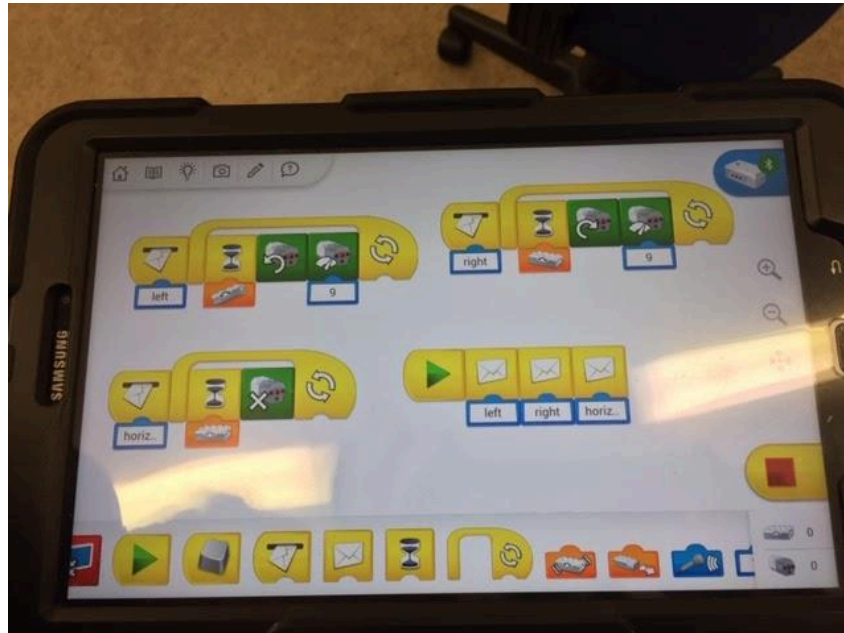
Pamoka skirta 3-4 klasės mokiniams, nagrinėjant elektros energijos svarbą žmogaus gyvenime, kaip elektros energija sukuriama ir pasiekia pastatus. Aptariami energijos virsmų pavyzdžiai (vėjo – elektros, elektros – šilumos ir pan.). Aptariami atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos šaltinių pavyzdžiai, jų privalumai ir trūkumai.

Vėjo jėgainės veikimas (vaizdo filmukas <https://video.link/w/pVI3c>)

Konstruojant vėjo jėgainę buvo panaudotas pozicijos jutiklis, suprogramuotos 3 vėjo jėgainės „sparnų“ padėty: kai jutiklis pakreipiamas į dešinę, „sparnai“ sukasi į dešinę, kai į kairę - sukasi į kairę. Nustačius pozicijos jutiklį į neutralią padėtį (tiesiai) - vėjo jėgainė sustabdoma.

Vaizdo instrukcija kaip sukonstruoti vėjo jėgainę: <https://video.link/w/YUI3c>

Vėjo jėgainės programos pavyzdys:

***Photon* edukacinis robotas**

Photon – tai interaktyvus edukacinis robotas, kuris padeda pradinėms klasių mokiniams ugdyti pagrindinius programavimo ir elektronikos įgūdžius, kūrybiškumą, loginio mąstymo gebėjimus. Šis robotas valdomas per mobiliąją programėlę. *Photon* robotas atpažįsta šviesą, prisilietimą, matuoja atstumą iki kliūčių, sąveikauja su kitais robotais, matuoja maršruto atstumą, žino koku kampu pasisuko, turi magnetinę jungtį priedams, išreiškia emocijas garsu, girdi triukšmą, atpažįsta fono kontrastą (balta/juoda), pakeičia apšvietimo spalvą. Jis suprojektuotas taip, kad būtų lengvai prisitaikantis ir dinamiškas, atitinkantis mokyklos aplinkos reikalavimus.

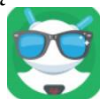

„Photon“ robotas pristatomas su mokymo vadovu, skirtu trimis skirtingoms amžiaus grupėms. Programą kruopščiai sudarinėjo vaikų psichologai, švietimo politikos formuotojai ir mokytojai. Kiekvienos pamokos planas atitinka tarptautinius edukacijos standartus, sudarytas, siekiant supaprastinti informacijos perdavimą vaikams. „Photon“ nėra skirtas užimti žaidimams skirtą laiką ar pakeisti tradicinius mokymo metodus, jis yra įrankis, padedantis gerinti vaikų STEM mokymąsi ir įkvėpti naują programuotojų kartą.

Gamintojas paruošė daugybę nemokamų programėlių mobiliuosiuose įrenginiuose, kurios veikia ir *Android*, ir *iOS*. Visos programėlės, aplikacijos, turinys, mokomosios knygos yra lietuvių kalba.

1. *Photon Robot* – tai siužeto vingių kupina mobilioji programėlė. Vaidmenų istorija smagi ir suteikia daug mokymosi valandų. naudodamiesi šia programėle, mokiniai mokosi programavimo pagrindų ir naujų technologijų.

2. *Photon Coding* – tai mobilioji programėlė, leidžianti greitai ir lengvai išmokyti programuoti.

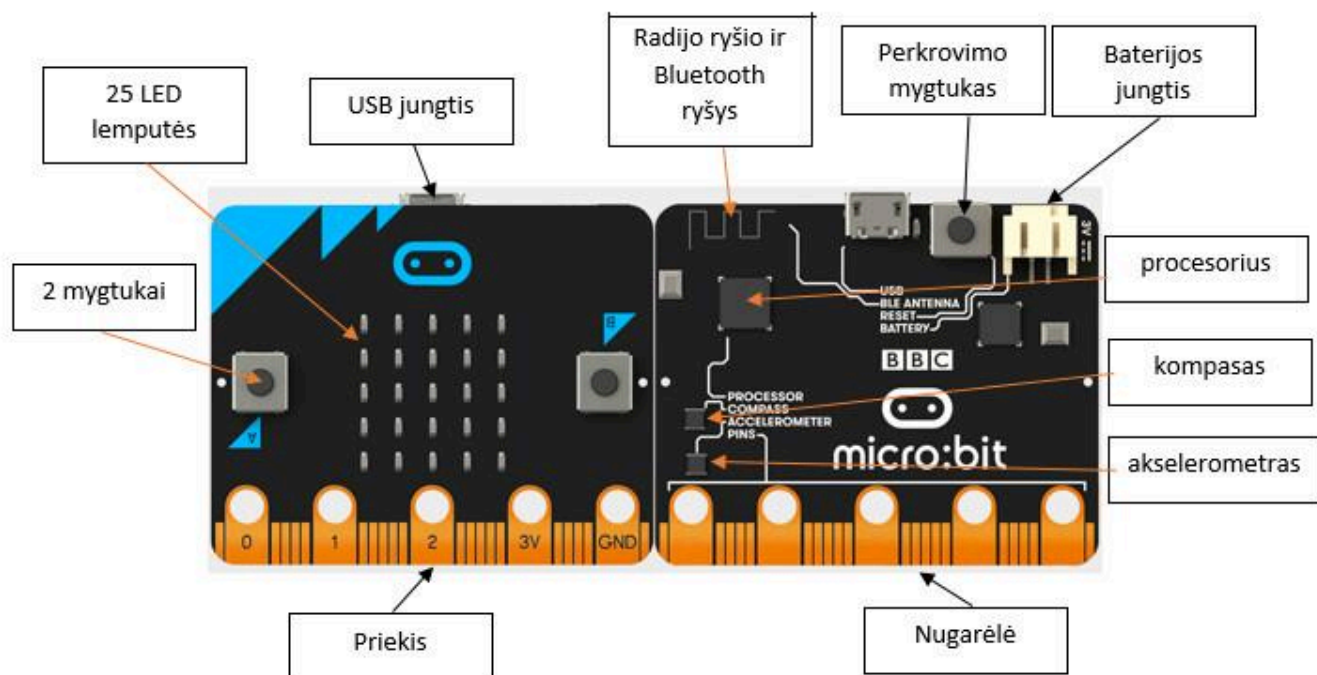
3. *Photon EDU* – mobilioji programėlė skirta mokytojams. Integruota su specialiai paruoštu scenarijumi leidžia vesti grupinius užsiėmimus pagal programinės įrangos pagrindą.

Be to mokytojai gali patys sukurti mokiniams įvairių užduočių, pvz. paprašyti mokinių suprogramuoti *Photon* roboto kelią taip, kad jis, eidamas pagal raides, sudarytų žodį Lietuva ir stabtelėjęs ant kiekvienos raidės šviestų nurodyta spalva; kad vaikščiodamas po ant grindų padėtą didelį Lietuvos žemėlapi nukeliautų iš Klaipėdos į Vilnių; kad eitų palei ant grindų priklijuoto stačiakampio kraštines; kad eidamas stabtelėtų tik šalia geometrinių kūnų, o pro geometrines figūras praeitų ir pan.

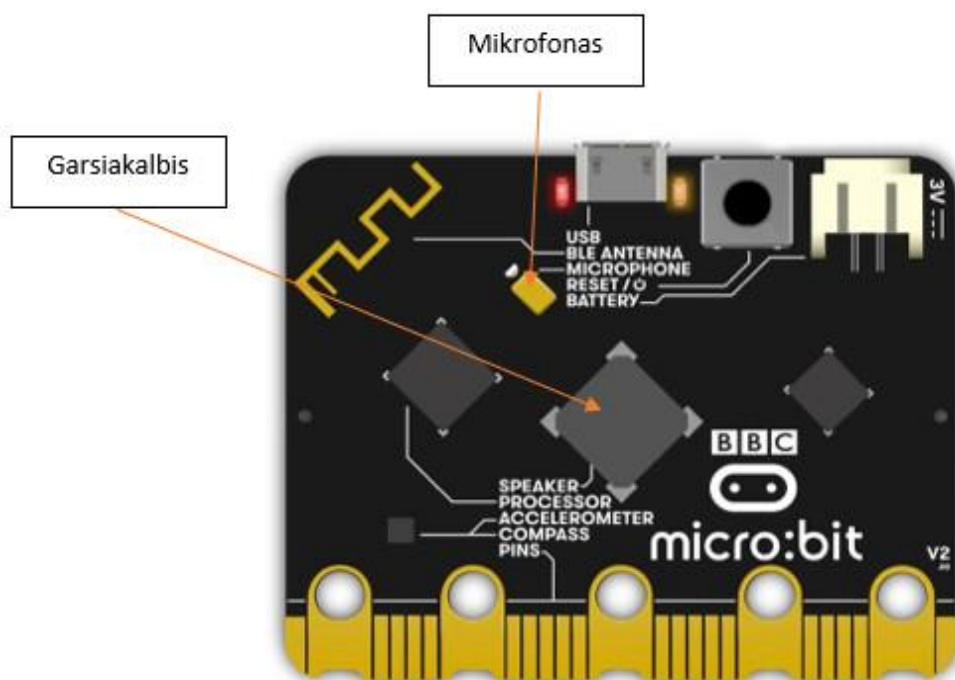
Šį robotą galima naudoti visų dalykų pamokose. *Photon* robotas padeda ugdyti mokinių loginį, kritinį mąstymą, padeda orientuotis erdvėje, atpažinti ir valdyti emocijas, skatina komunikuoti, bendrauti, dirbti individualiai, porose ir grupėse, moko laikytis sutartų taisyklių. Vaizdinė sistema leidžia *Photon* pritaikyti bet kuriam vaikui, nepriklausomai nuo jo individualių gebėjimų ar amžiaus.

Micro:bit kompiuteriukas

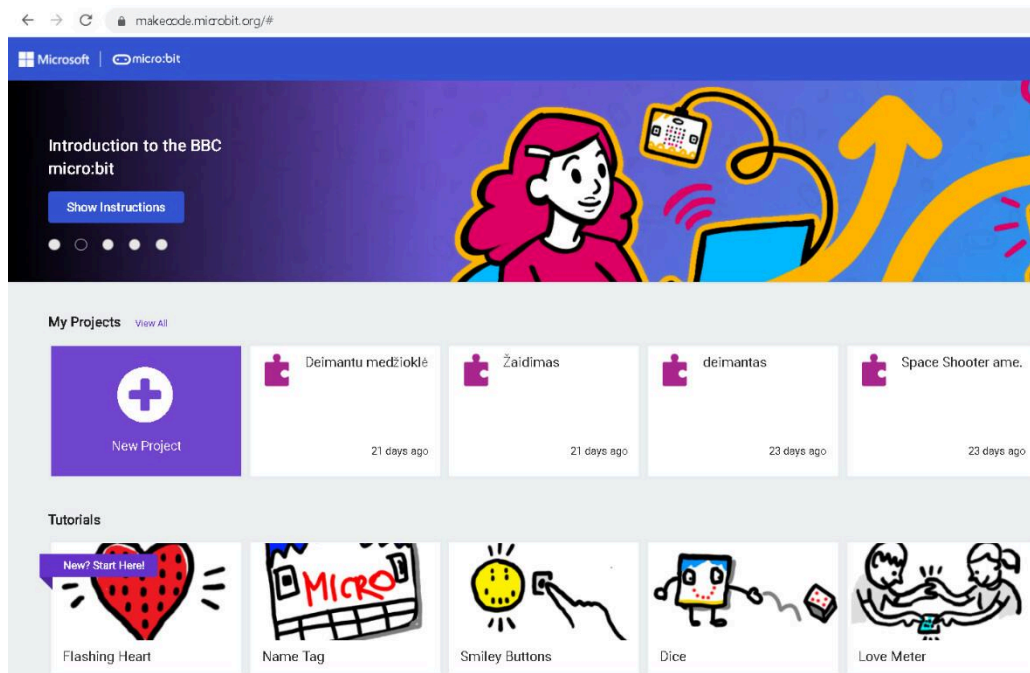
Micro:bit kompiuteriukas – tai maža 4×5 elektroninė plokštelė, prie kompiuterio jungiama microUSB jungtimi. Šis mažas kompiuteriukas, net ir nenaudojant papildomų priedų, gali labai daug. Panagrinėkime jo galimybes:

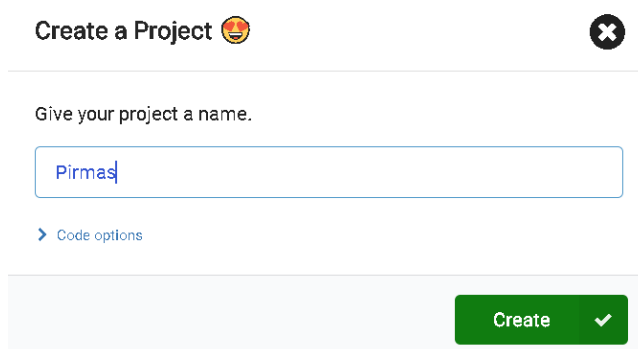
Jei įsigijote naujesnį, antrosios versijos kompiuteriuką, jo galimybės kur kas didesnės ir nugarėlėje yra daugiau papildomų įtaisų:

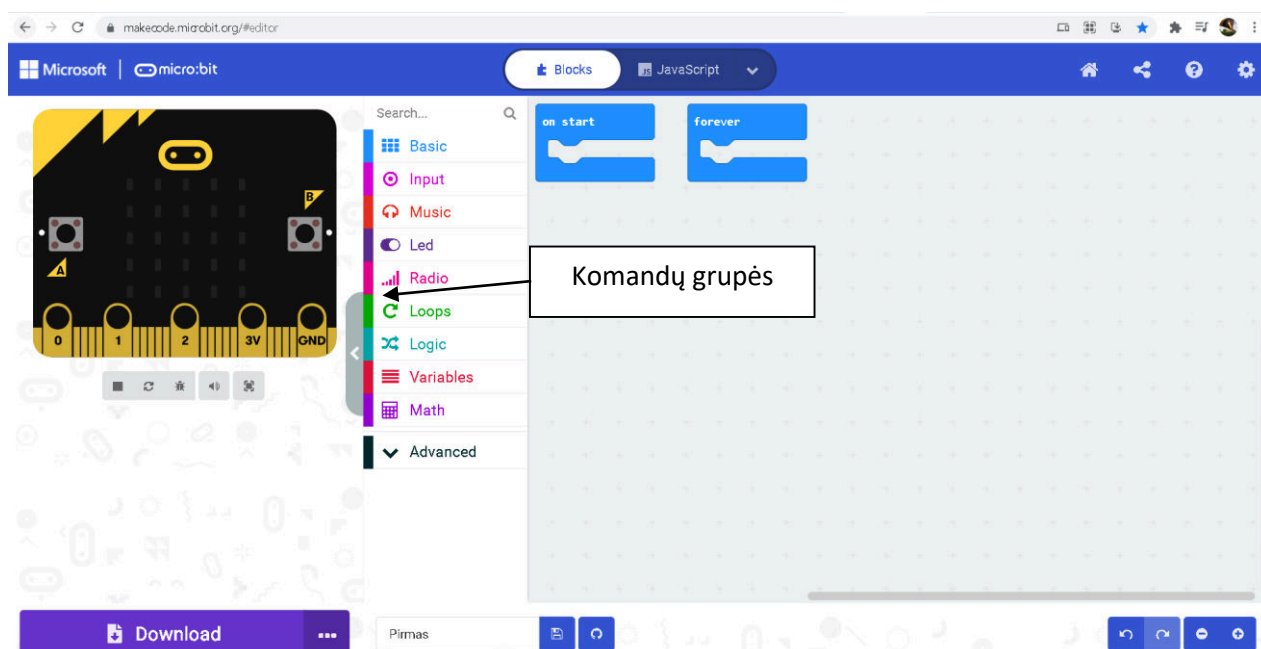
Micro:bit kompiuteriuko veiksmus programuoti galima blokeliais adresu <https://makecode.microbit.org/>. Šiuo adresu galime matyti ir galimybes kurti naujus projektus, ir panagrinėti esamus. Greta „New Project“ matysite savo sukurtus ir / ar peržiūrėtus projektukus. Dėmesio! Šie projektukai, išvalius naršyklės atmintį, pradingsta, tad neužmirškite vienaip ar kitaip išsisaugoti juos! Kaip tą padaryti, skaitykite žemiau. Skyriuje „Tutorials“ galite rasti sukurtus projektus, kuriais vadovaujantis, galite ir patys pasidaryti:

Spustelėjus „*New Project*“, pasirodo kortelė, kurioje įrašykite projekto pavadinimą ir spustelėkite „*Create*“.

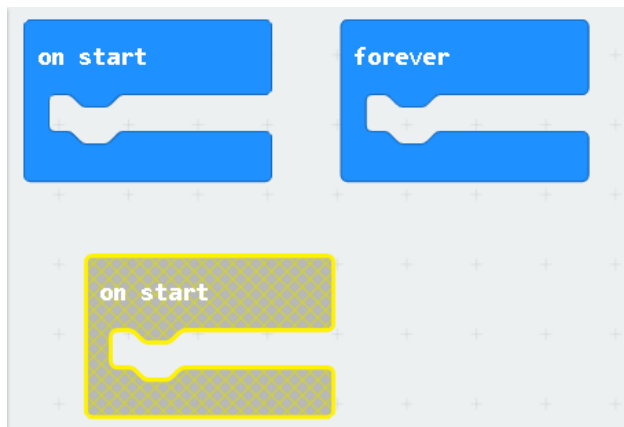

Čia matote ir micro:bit kompiuteriuko vaizdą, jame matysite ir kaip atliekamos komandos, kai jas parinksite. Taip pat komandų grupės, programavimo laukas:

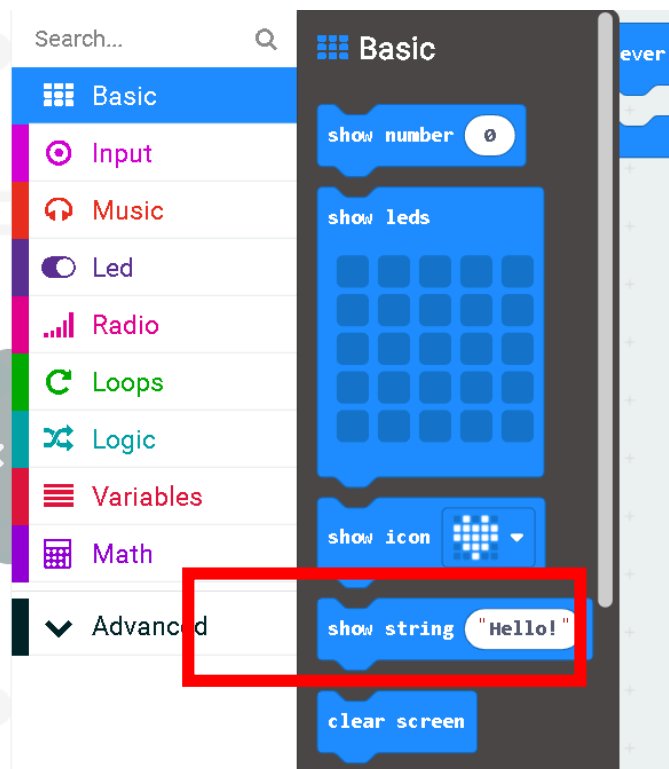

Labai svarbu suprasti, kokie įvykiai ką reiškia. Įvykyje „*on start*“ sudėtos komandos veiks vieną kartą, paleidus micro:bit kompiuteriuką. Paleidimas įvyksta, prijungus micro:bit kompiuteriuką USB laidu prie kompiuterio, arba prijungus baterijas, taip pat spustelėjus perkrovimo mygtuką nugarėlėje. Įvykyje „*forever*“ sukeltos komandos veiks nuolat. Būkite atidūs ir labai gerai apgalvokite, kokias komandas sukelti į šį įvykį, nes gali ir trukdyti. Papildomai galima pasirinkti įvykių iš komandų grupės „*Input*“.

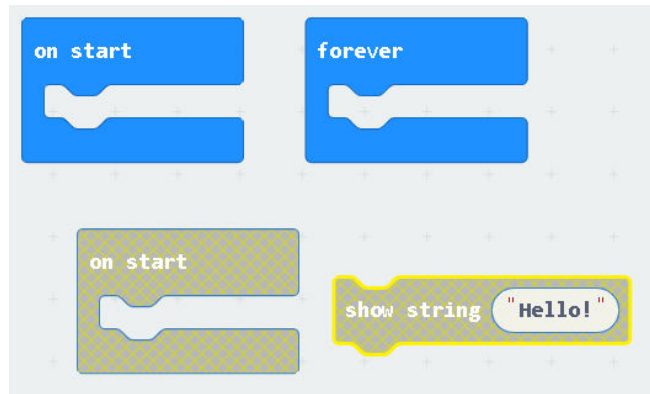
Atkreipkite dėmesį, kad nukopijavus įvykį ir jį padėjus žemiau ankstesniojo, žemesnysis tampa rusvos spalvos – tai reiškia, kad jis neaktyvus ir jame sukeltos komandos neveiks.

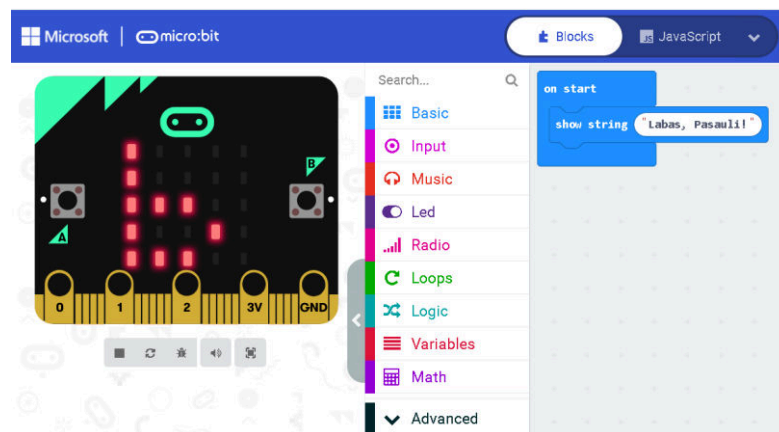
Panagrinėkime pavyzdį. Tarkime, norime, kad starto metu micro:bit kompiuteriukas rodytų tekstą „Labas, Pasauli!“. Tam iš komandų grupės „*Basic*“ reikia pasirinkti „*Show string*“ komandą ir ją nutempti į įvykį „*on start*“:

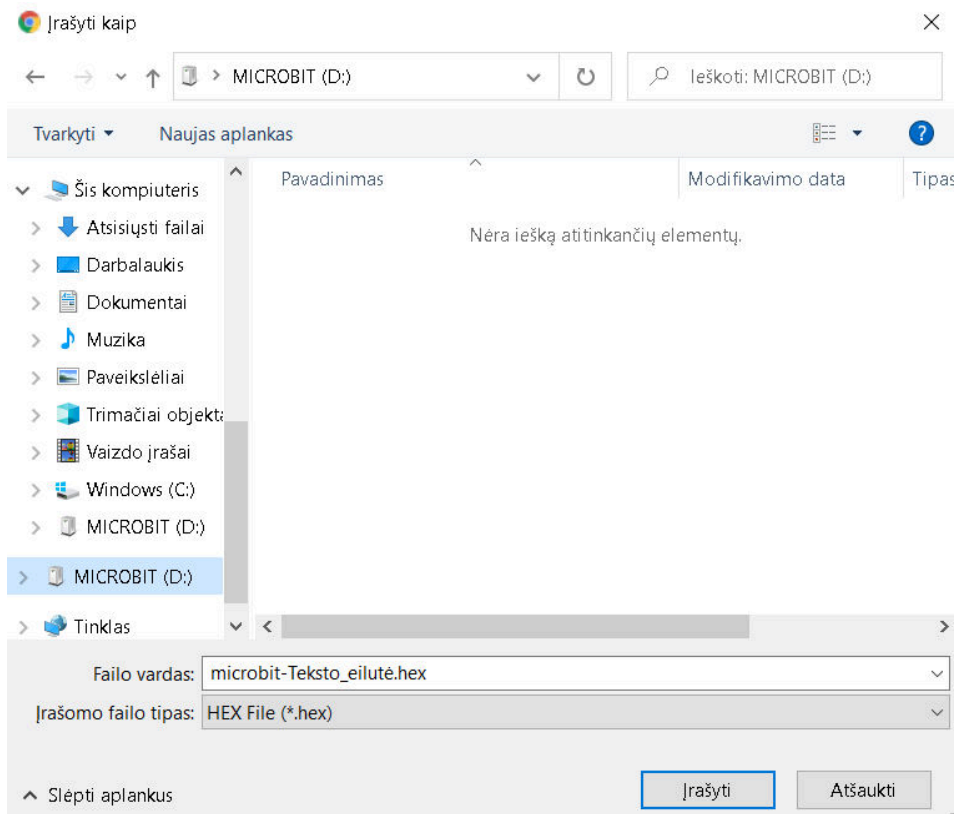
Kaip ir nukopijavus įvykį, taip ir palikus komandą, laisvoje vietoje, o ne konkrečiame įvykyje, ji tampa rusvos spalvos ir tiesiog neveiks:

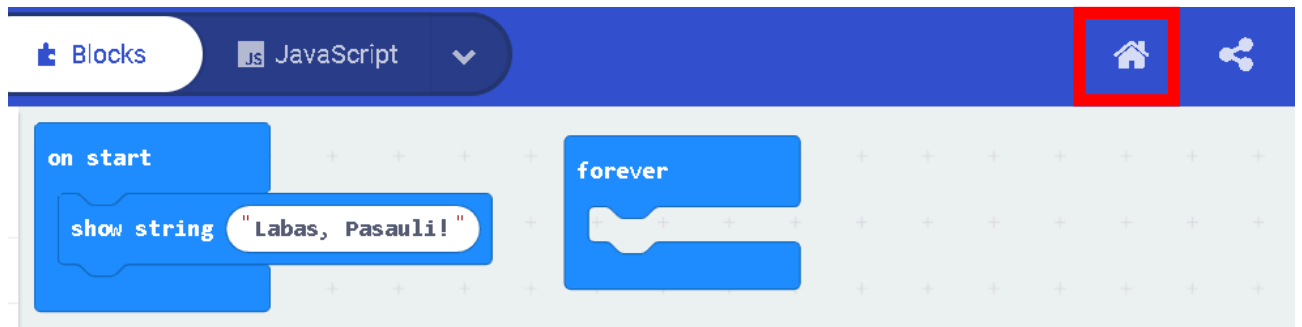
Komandą įkėlus į įvykį „on start“ ir pakeitus tekstą, ji iškart pamatysite micro:bit kompiuteriuko simulatoriujė:

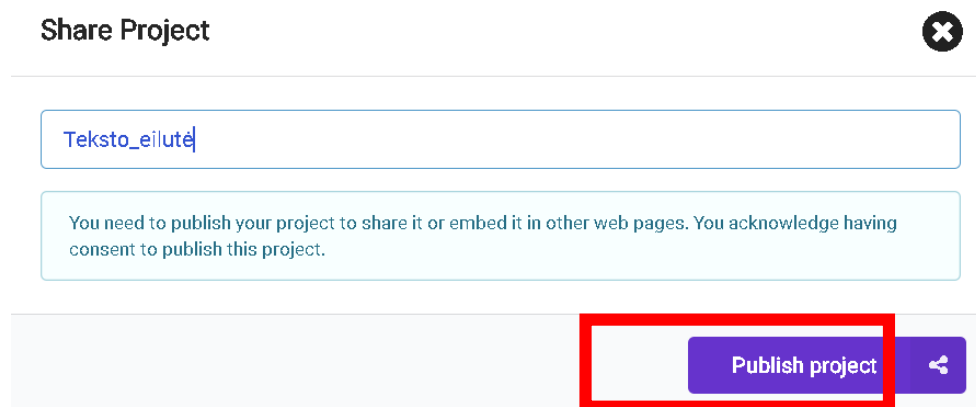
Į micro:bit kompiuteriuką šį projektą įkelsite, spustelėdami mygtuką ir iškritusioje kortelėje pasirinkę kompiuteriuko diską:

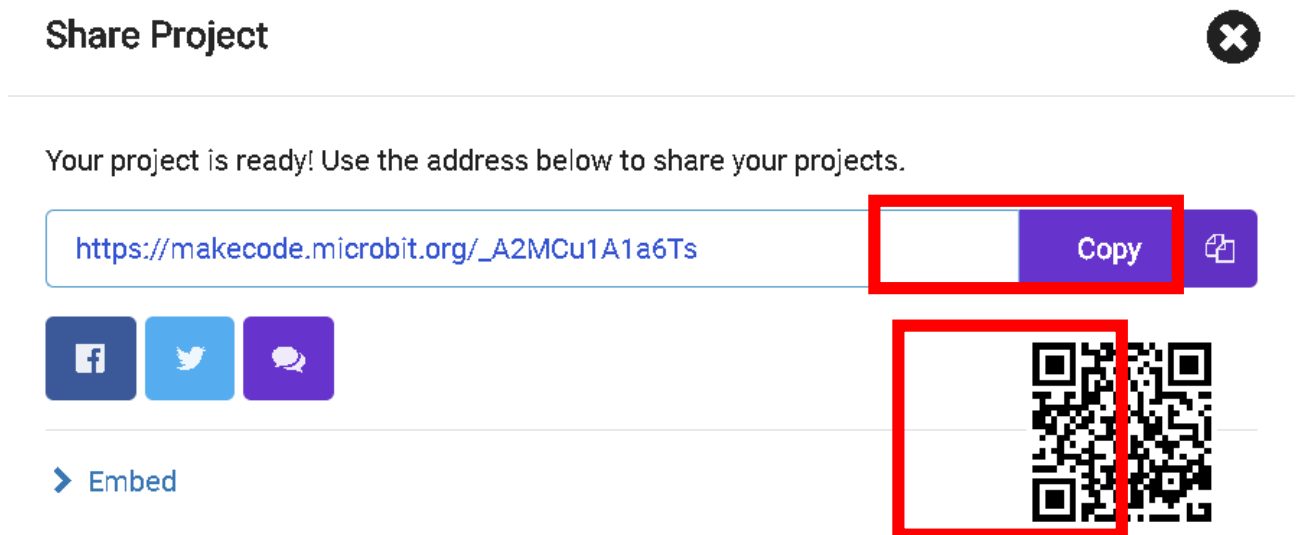
Jei norite projektuku pasidalyti su kolegomis, spustelėkite dalijimosi mygtuką:

Iškritusioje kortelėje spustelėkite „Publish project“:

Dar vienoje pasirodžiusioje kortelėje spustelėkite „Copy“ arba persiųskite QR kodą:

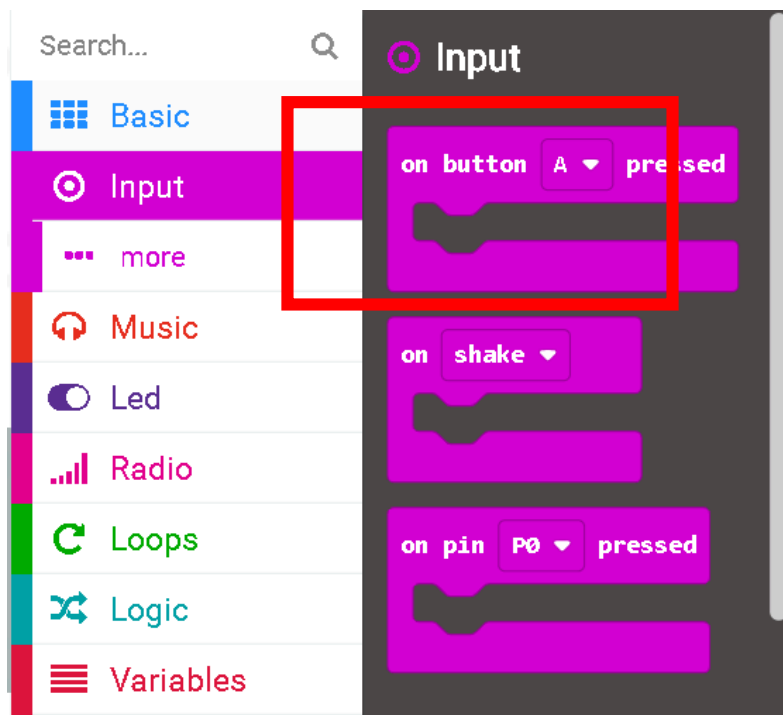

Projektuką galite išsaugoti ir kompiuteryje. Tam prireiks spustelėti diskelio piktogramą:

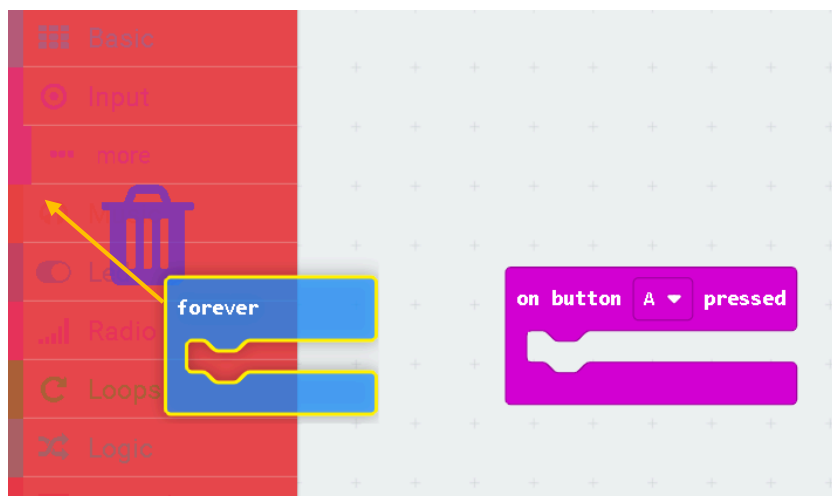

Panagrinėkime kitą pavyzdį. Itin populiarius žaidimuose yra lošimų kauliukas. O ką daryti, jei jo neturite? Be abejo – susiprogramuoti micro:bit kompiuteriuku! Tam pasirinkime įvykį, kad atsitiktinį

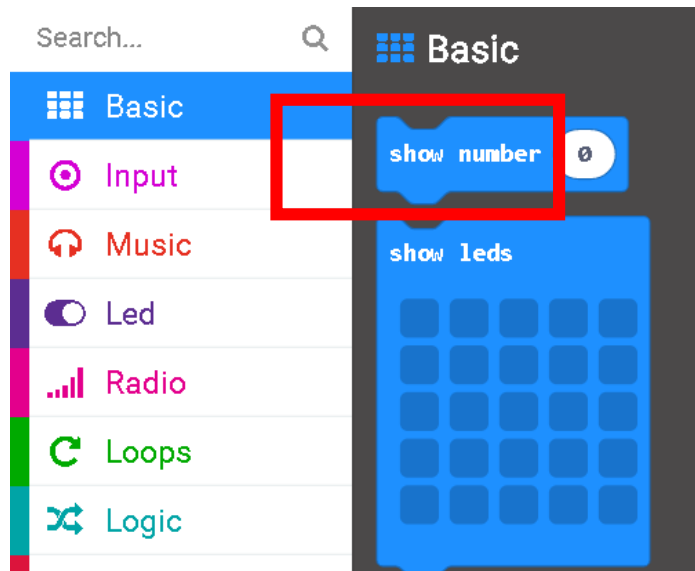
skaičių nuo 1 iki 6 LED lempučių ekrane pamatysime, spustelėję mygtuką A. tad iš „Input“ komandų grupės paimkime įvykį „on button A pressed“:

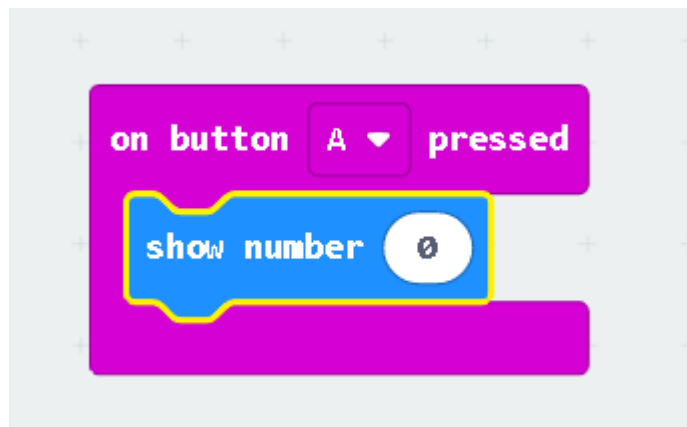
Nereikalingus įvykius ir komandas pašalinkite nutempdami juos ant komandų grupių:

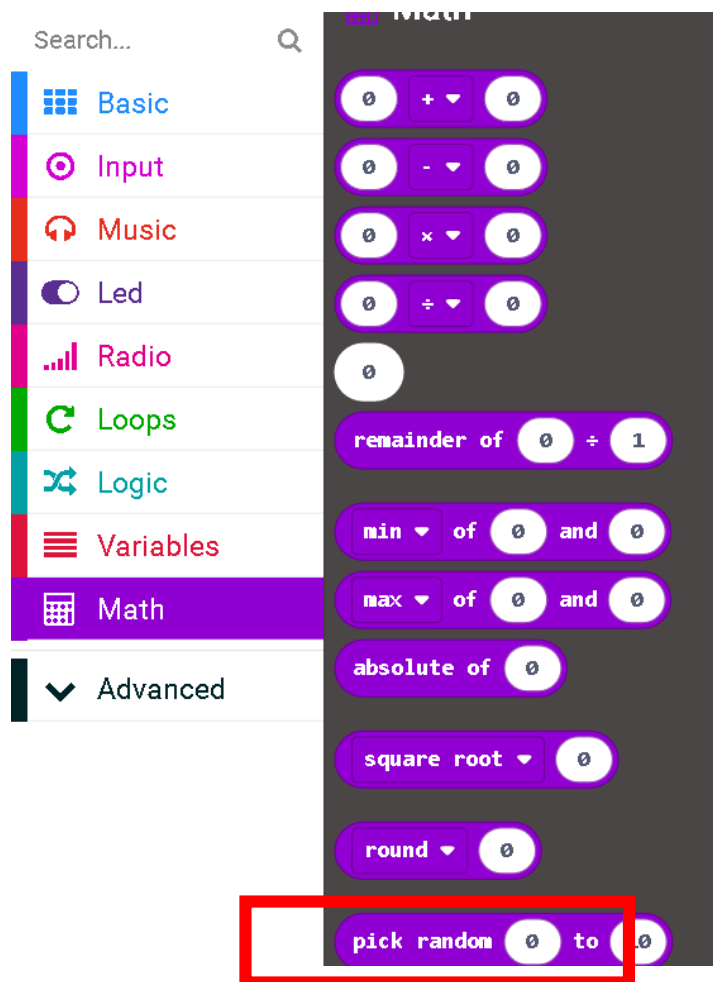
Tada, kad ekrane matytumėte reikiamą atsitiktinį skaičių, iš „Basic“ komandų grupės paimkite komandą „show number“ ir įkelkite į įvykį „on button A pressed“:

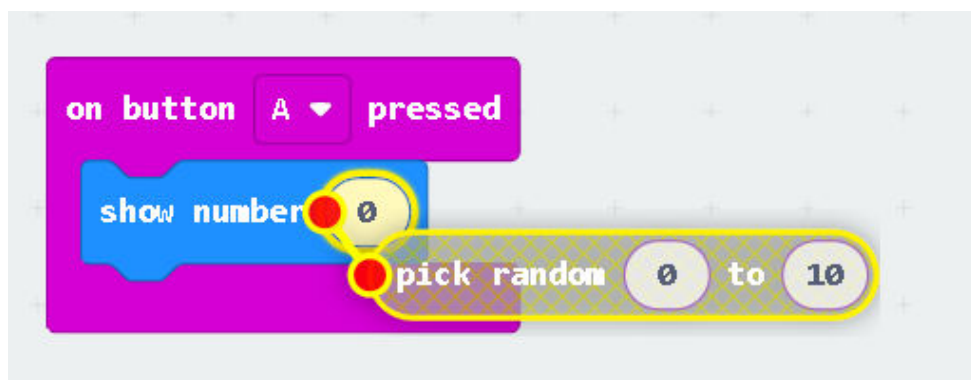
Viską teisingai atlikus, matomas toks rezultatas:

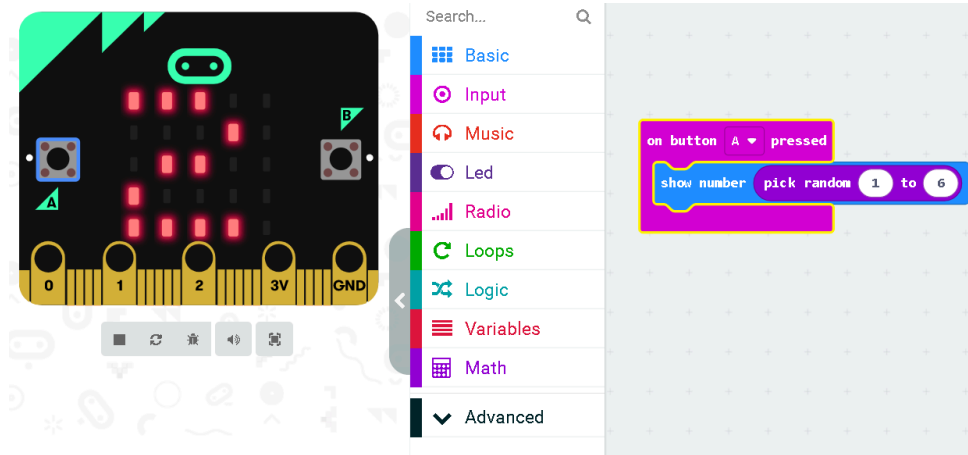
Vietoj nulio turime įkelti komandą, kuri, spustelėjus mygtuką A, parinks atsitiktinį skaičių nuo 1 iki 6. Tam iš komandų grupės „Math“ reikia parinkti „pick random 0 to 10“, įkelti jį vietoj nulio ir pakeisti skaičius:

Nesibaiminkite, jei atrodo, kad langelis per mažas. Įkėlus, langelis išsitemps automatiškai:

Teisingai atlikę veiksmus, turite matyti tokį rezultatą:

Išsamesnės informacijos su konstravimo pavyzdžiais galite rasti čia: <https://youtu.be/ssBq2gvs30M>

Dažnai norėdami paaiškinti idėją, nerandame tinkamų žodžių. Tokiais atvejais imame popierių ir rašome norėdami vizualizuoti informaciją. Vaizdu pateikti duomenys ne tik padeda geriau suprasti skaitmeninę informaciją, bet ir labai palengvina duomenų analizę, padeda pamatyti įvairius ryšius ir nepraleisti išimčių, kurias sunku pastebėti. Dėl visiems prieinamos informacijos gausos svarbu sugebėti greitai ir efektyviai perduoti žinią. Dažnai šiam tikslui naudojami infografikai. INFOGRAFIKA yra informacijos pateikimas vizualiu formatu, kad būtų galima lengviau ir greičiau suprasti pateiktus duomenis. Ji naudojama paaiškinti sudėtingas sąvokas, pavaizduoti didelius duomenų kiekius, pamatyti duomenų koreliacijas ir pokyčius bėgant laikui. Infografika gali būti, pavyzdžiui, žemėlapis, struktūrinis ar grafinis brėžinys arba interaktyvioji programa.

Infografikų kūrimui galime naudoti programas <https://www.canva.com/>, <https://www.easel.ly>, <https://piktochart.com/>, <https://infogram.com/>, <https://www.visme.co/>, <https://www.thinglink.com/>

ThingLink

Tai internetinė programa, leidžianti kurti interaktyvius plakatus, interaktyvius vaizdo įrašus ir 360° nuotraukas; įterpti informacinius taškus arba žymes į redaguojamus vaizdus (žymose gali būti tekstas, vaizdo įrašai (pavyzdžiui, iš „Youtube“), paveikslėliai ir nuorodos į kitus internetinius išteklius).

Su „ThingLink“ programa galima kurti ir virtualios realybės vaizdus. Taip pat galima pasinaudoti jau sukurtų vaizdų, pamokų biblioteka. VR pamokos su „ThingLink“ yra interaktyvios, jose gausu vaizdinės medžiagos, apimančios įvairiausias temas, tokias kaip menas, kalba ir mokslas. Ši programa suteikia galimybę mokiniams ir mokytojams virtualiai pakeliauti po didingas pasaulio vietas, pateikia vertingos informacijos apie kiekvieną ekosistemą. VR pamokas su „ThingLink“ galima žiūrėti naudojant „iPad“ arba „iPhone“, tačiau norint visiškai tai patirti jūsų pasirinktas įrenginys turi būti naudojamas kartu su „Google Cardboard“ ar kitais VR akiniais.

Veiklos, naudojant programą *Thinglink*, pavyzdys:

1 klasė

Duomenų tyryba ir informacija

C2. Tyrinėja duomenis ir atlieka veiksmus su jais.

Technologinių problemų sprendimas

D1. Pateikia skaitmeninių priemonių pavyzdžių.

D2. Atsakingai naudojasi programomis ir programėlėmis skaitmeniniuose įrenginiuose.

Tema: Infografikas. Augalo dalys.

Veiklos/užduoties tikslas: Atpažinti, įvardyti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Sukurti infografiką.

Ugdomos kompetencijos: Pažinimo kompetencija. Ugdomas informatinis mąstymą – gebėjimas spręsti įvairias aplinkos problemas (uždavinius) dekomponuojant / abstrahuojant, analizuojant ir apdorojant duomenis.

Ugdomi informatikos gebėjimai:

- Rinkti, rūšiuoti, tyrinėti duomenis. Paašškinti piešiniais ar diagramomis pavaizduotus duomenis.
- Mokiniai mokomi atrinkti duomenis pagal vieną (ar du) nurodytus požymius. Mokiniai mokomi kurti infografiką, pasakojimus, juose panaudoti surinktus duomenis, rinkti duomenis apie artimą aplinką, vaizdžiai pateikti informaciją.
- Mokiniai mokomi naudotis inforgrafikų, interaktyvių paveikslų kūrimo programa <https://www.thinglink.com/> . Gebės pristatyti programą pritaikyti ir naudoti įvairių dalykų pamokose.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotį galima pritaikyti įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija:

Gamtamokslinis ugdymas.

- **Gamtamokslinis komunikavimas.**
- B2.3 Pateiktame šaltinyje (tekste, paveiksle, diagramoje, lentelėje) randa reikiamą informaciją.
- **Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas.**
- D1. Atpažįsta gamtos mokslų objektus ir reiškinius, juos apibūdina.
- D2. Taiko gamtos mokslų žinias paprastose situacijose, atlikdamas nesudėtingas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.

Priemonės: kompiuteris su interneto prieiga, internetinis puslapis <https://www.thinglink.com/>

Eiga/užduoties aprašymas:

Sukurkite interaktyvų plakatą apie augalo dalis.

Pasirinkite, nufotografuokite arba nupieškite gėlę.

Įterpkite kortelę su augalo dalies pavadinimu.

PASTABOS. Šią veiklą galima nesunkiai pritaikyti skirtingų gebėjimų vaikams: galima paprašyti įgarsinti įrašą, apibūdinti kiekvienos augalo dalies paskirtį ir pan.

Jeigu nėra galimybės realioje aplinkoje nufotografuoti augalo, nuotrauką ar paveikslėlį, atsižvelgiant į autorines teises, galima įkelti iš interneto.

Vaikai gali dirbti individualiai arba poromis.

Rekomendacijos mokytojui:

Atverkite svetainę <https://www.thinglink.com/>

Paašškinkite mokiniams, kaip prisijungti prie <https://www.thinglink.com/> (sukurkite naujus vartotojus arba padėkite prisijungti su jų turimais vartotojo vardais ir slaptažodžiais.

Pamokykite kurti interaktyvų turinį: infografiką, interaktyvius paveikslėlius ir pan.:

- Spauskite „Create“ („Sukurti“).
- Pasirinkite, kokį turinį norite kurti. Šiuo atveju kuriamas Infografikas (Infographic).

- Pasirinkite (nupieškite ar nufotografuokite) augalo foną. Spauskite „Upload“ („Įkelti“) ir pasirinkite iš kur norite įkelti vaizdą: iš kompiuterio, Google disko, OneDrive saugyklos ar Thinglink programos saugyklos.

- Redaguokite pasirinktą foną/piešinį. Spauskite pieštuko piktogramą – „Edit“ („Redaguoti“)

- Spauskite „Add tag“ („Įterpkite žymą“). Galimi keturi pasirinkimo variantai: „Add text and media“ („Įterpti tekstą ir medijos failus“)- galima rašyti ilgą tekstą, įterpti nuorodą, paveikslėlį arba vaizdo įrašą, įgarsinti ar įkelti garso takelį; „Add text label“ („Įterpti teksto kortelę“)- galima rašyti trumpą iki 100 ženklų, tekstą; „Add content from website“ („Įterpti turinį iš interneto svetainės“)- galite įdėti turinį iš daugelio žiniatinklio paslaugų, teikiančių „iframe“ įterpimo kodą, „Create tour“ („Sukurti turą/apžvalgą“)- suteikiama galimybė pereiti nuo dabartinio vaizdo į kitą „ThingLink“ vaizdo, vaizdo įrašo ar „360“ vaizdo puslapį.

- Sukurkite reikiamą įrašą. Pasirinkite norimą žymos tašką „Change icon“ („Pakeiskite piktogramą“). Jį išsaugokite „Done“ („Atlikta“). Tašką perneškite į reikiamą paveikslėlio vietą.

- Sukurtą projektą išsaugokite „Done“.

Slenkstinio, patenkinamo lygio pavyzdys:

<https://www.thinglink.com/card/1436033190278987778> Mokiniai gali atpažinti ir pažymėti (su pagalba) tik dalį augalo dalių; nurodyti tik augalo dalies pavadinimą.

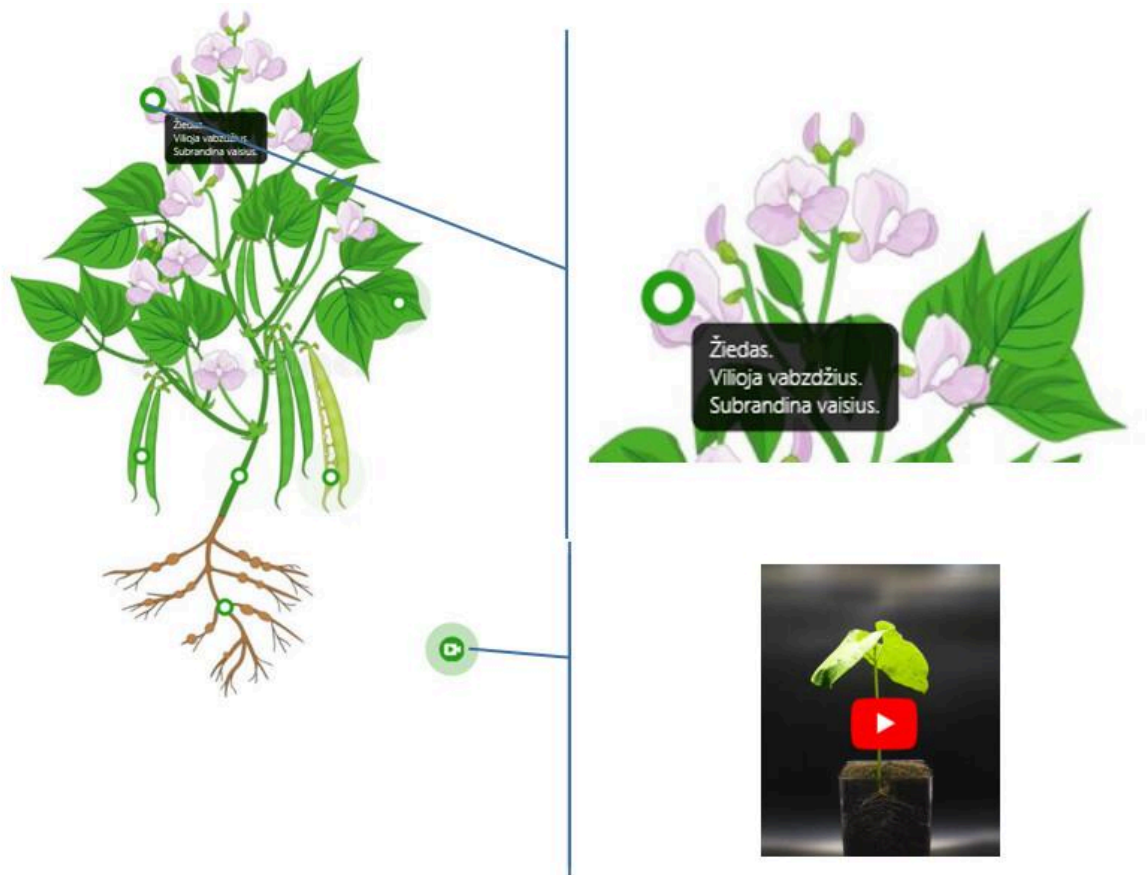
Pagrindinio,

aukštesniojo

lygio

pavyzdys:

<https://www.thinglink.com/card/1436025364840185858> Mokiniai įvardina ne tik augalo dalių pavadinimus, bet ir trumpai apibūdina kiekvienos augalo dalies paskirtį. Gabesnieji mokiniai gali įrašus įgarsinti, surasti papildomos informacijos enciklopedijose, internete, pateikti vaizdo įrašų pavyzdžių (atsižvelgiama į autorių teises!).

Galima užduoties tekstą įgarsinti: <https://www.thinglink.com/card/1436048754569379842>
(pritaikyti SUP mokiniams)

Šaltiniai, nuorodos: pupos piešinys pavyzdyje <https://thumbs.dreamstime.com/z/flowering-bean-plant-root-system-pods-isolated-white-background-flowering-bean-plant-root-system-pods-120194862.jpg>

pupos augimo vaizdo įrašas pavyzdyje: <https://www.youtube.com/watch?v=mqwP4OhTF3s>

Kaip ugdyti aukštesnius pasiekimus

Aukštesnių mokinio pasiekimų ugdymas grindžiamas humanizmo filosofija, pozityvia nuostata, palankia psichologine aplinka. Svarbus mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas, kognityvinių ir emocinių aspektų dermė. Svarbu atpažinti mokinio stipriąsias puses, t. y. tas sritis, kuriose jis patiria sėkmę. O taip pat atpažinti sritis, kuriose mokiniams susiduria su sunkumais. Aukštesnių mokinio pasiekimų ugdymo esmė – pagalbos mokiniui teikimas, stiprinant tas sritis, kurių ugdymo rezultatai netenkina, tuo pačiu stiprinant ir auginant tuos pasiekimus, kurių rezultatai aukšti. Aukštesnių pasiekimų ugdymas paremtas grįžtamu ryšiu, tikslų kėlimu, rezultatų analize, personalizuoto ugdymo užtikrinimu. Ugdymas organizuojamas taikant daugialypį intelektą (mokymasis visais pojūčiais), pasitelkiant kūrybiškumą, vizualumą. Rekomenduojama taikyti aktyvias veiklas: žaidimas, diskusijos, integruotos veiklos. Kiekvienas mokiniams mokosi individualiai, atsižvelgiant į savo asmeninius poreikius, polinkius, todėl svarbu atrasti tuos metodus ir būdus, kurie labiausiai tinka konkrečiam mokiniui geriau mokytis ir siekti aukštesnių pasiekimų. Atsižvelgiama į įvairių poreikių (įskaitant ir gabiuosius) mokinius.

Pažinti individualius mokinių pasiekimus ir poreikius, o taip pat sritis, kurias reikia stiprinti, gali padėti nacionalinių (NMPP) ir tarptautinių (PIRLS, TIMSS) rezultatų analizė, aptarimas su mokiniais, medžiagos nagrinėjimas ir pritaikymas ugdymo procese. Medžiaga apie tarptautinių tyrimų rezultatus laisvai prieinama internete.

Pagal TIMSS tyrimo rekomendacijas siekiant aukštesnių mokinių pasiekimų reikėtų daugiau dėmesio skirti užduotims, susijusioms su gamtamokslinio mąstymo gebėjimų sritimi:

- mąstyti ir analizuoti duomenis bei kitą informaciją, daryti išvadas ir naujomis aplinkybėmis taikyti įgytą supratimą;
- tiesiogiai taikyti gamtamokslinius faktus bei sąvokas, aprėpti nepažįstamus arba kur kas sudėtingesnius kontekstus.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Aukštesnių pasiekimų ugdymas, atsižvelgiant į netenkinamus ugdymo rezultatus.

- Būtina atsižvelgti į mokinio socialinę-emocinę aplinką, mokinio jauseną klasėje, mokykloje ir pagal tai etikos pamokoje numatyti aukštesnių pasiekimų ugdymo etapus. Minėtų socialinių-emocinių poreikių patenkinimas gali vesti į aukštesnius rezultatus ir čia būtinas bendradarbiavimas su psichologu.
- Bendravimo sunkumų patiriančius mokinius įtraukti į kolektyvines veiklas subtiliai, stebint situaciją, mokinių emocinį klimatą.
- Užduotis formuluoti pirmiausiai pagrindiniam, baziniui lygiui pasiekti; tuo pačiu galima numatyti ir sudėtingesnes užduotis mokiniams, kurie turi gebėjimų atlikti sudėtingesnę užduotį.

Humanistinė filosofija / kryptis

- Pozityvi nuostata, palanki psichologinė terpė
- Mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas
- Kognityvinių ir emocinių aspektų dermė
- Daugialypis intelektas (mokymasis visais pojūčiais)
- Kūrybiškumas
- Vizualumas

Metodai / aktyvios veiklos

- Žaidimai (stalo, judrieji, kompiuteriniai)
- Tyrinėjimas
- Integruotos veiklos
- Grupiniai projektai
- Klausimai – atviro tipo, diskusiniai

Priemonės / aplinkos

- Klasės aplinka (baldų mobilumas, kilimas)
- Nemokyklinės erdvės (muziejus, gamykla, parduotuvė)
- Gamta (kiemas, parkas, miškas)
- Mobilieji įrenginiai
- Audioknygos, videoįrašai

Grįžtamasis ryšys, vertinimas, įsivertinimas

- Tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- Nuolatinis įsivertinimas, pažangos fiksavimas (aplanko metodas)
- Idiografinis vertinimas
- Individuali mokytojo pagalba mokiniui
- Mokinių vieno kitam pagalba
- Tėvų įtraukimas

Tikyba

Bendra per išvardintus bruožus formuojama edukacinio proceso kryptis:

- Pozityvi nuostata, palanki psichologinė terpė
- Mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas
- Kognityvinių ir emocinių aspektų dermė
- Daugialypis intelektas (mokymasis visais pojūčiais)
- Kūrybiškumas
- Vizualumas

Metodai:

- Žaidimai
- Tyrinėjimas
- Integruotos veiklos
- Grupiniai projektai
- Klausimai – atviro tipo, diskusiniai

Priemonės:

- Klasės aplinka (baldų mobilumas)
- Netradicinės ugdymosi erdvės (bažnyčia, muziejus, piligrimystės vietos, kitos viešos erdvės)
- Gamta (kiemas, parkas, miškas)
- Mobilieji įrenginiai
- Video įrašai

Grįžtamasis ryšys, vertinimas, įsivertinimas

- Tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- Nuolatinis įsivertinimas
- Individuali mokytojo pagalba mokiniui
- Mokinių vieno kitam pagalba
- Tėvų įtraukimas

Ugdymosi sunkumus patiria mokiniai, kurie keičia pasirenkamą dorinio ugdymo dalyką (etiką/tikyba) ir dėl to išskyla nuoseklus mokymosi iššūkių.

Lietuvių kalba ir literatūra

4 klasė. Veikla „Rašinio tobulinimas“

ATVEJO ANALIZĖ

Užduotis: 4 klasės mokiniai turėjo parašyti išpūdžių rašinį apie vasaros atostogas.

Veiklos aprašymas:

- Mokinė savarankiškai („vienu prisėdimu“) parašė pirmąją rašinio versiją.
- Mokytoja drauge su mokine aptarė rašinio tobulinimo galimybes.
- Drauge (prisimenant atostogų įvykius) sudarytas dalykų, kuriuos mokinė norėtų paminėti rašinyje, sąrašas – savotiškas rašinio planas:
 - Palanga (tiltas į jūrą)
 - Ventspilis (Latvija, karvių miestas, važiavimas dviračiais, pakrantė, nuotykių parkas)
 - Išmokau plaukti
 - Pižamų vakarėlis
- Drauge numatytas įvadinis ir baigiamasis sakiny:

Šią vasarą aš buvau ne tik Lietuvos pajūryje, bet ir užsienyje. (...)

(...) Šios vasaros atostogos buvo labai linksmos.

- Antroji rašinio versija buvo drauge skaitoma ir redaguojama. Tobulinant kalbą akcentuoti keli aspektai:
 - apmąstoma pastraipų ir sakinių seka/ vieta,
 - skaidomi arba sujungiami sakiniai,
 - tikslinami, išbraukiami pertekliniai ar įrašomi trūkstami, keičiami pasikartojantys žodžiai),
 - aptariamoms ir taisomoms klaidoms (rašybos, skyrybos, stiliaus).

Pirmoji rašinio versija

1. Mano vasaros atostogos

Aš per vasaros atostogas buvau Palangoje, pamaciai tilla.
Važiarau siuruku Latvijoje, Ventspilyje. Nuotykiu parku važiarau, padanga" nuo
kalno. Saipiojau Ventspilio "uno" parke. Užlipau ant kalno ir matisi dalis Ventspilio
ir mūsų namas.

Antroji (tobulinta) rašinio versija buvo redaguojama drauge

Mano vasaros atostogos

Šią vasarą aš buvau ne tik Lietuvos pajūryje, bet ir užsienyje.

Be to, daug dalykų nutiko ir mano namuose.

Pradžioje mano šeima važiuavo į Palangą. Ten mes aplankėme Birutės kalną. ^{Palangoje} Apžiūrėjome Palangos tiltą, ^{Palangos} apžiūrėjome dviračius. ^{Palangos} Nusipirkau aprangą su savo vardu.

→ ^{→ Palangos} ~~Be to~~ visi važiuavome į Ventspilį. Tai miestas Latvijos pajūryje. ^{Ten} ~~Be to~~ visi ^{važiavome} ^{važiavome} dviračiais. ^{Užėjome} ^{Užėjome} laivą, pro mus ^{praaplaukė} ^{praaplaukė} didelis keltis ^{su} mūsų vos neaptakė didelę bangą. ^{Važiavau} ^{šiuo} ruku. ^{Šalutinėje} ^{šalutinėje} stotelėje keliaivai galėjo ^{apsukti} ^{apsukti} galvos! ^{Be to} ^{Be to} aplankiau ^{nuolatinį} ^{nuolatinį} parką, ^{kaip} ^{kaip} įėjau ^{su} ^{su} apsaugom ^{laivo} ^{laivo} sanktis klūtį. ^{Sėdėjau} ^{Sėdėjau} su ^{rate} ^{rate} nuo olimpinio kalno, ^{po} ^{po} to ^{užėjome} ^{užėjome} į tą patį kalną, ^{matėsi} ^{matėsi} didi ^{Ventspilio} ^{Ventspilio} pajuosana.

^{Užėjome} ^{Užėjome} Ventspilyje buvo daug ^{nuolatinis} ^{nuolatinis} natūralių ~~su~~ ^{su} įvairių ^{dydžių} ^{dydžių} ^{kanalių}. ^{Be} ^{Be} žindimų atostogų Ventspilyje ir ^{Palangoje} ^{Palangoje} ^{išmokėtis} ^{išmokėtis} plaukti. ^{Taip} ^{Taip} pat ^{valiau} ^{valiau} su draugim ^{sveginame} ^{sveginame} šaunių ^{pirtanų} ^{pirtanų} vakarėlių. ^{Šios} ^{Šios} atostogos buvo labai linksmos!

Patarimai mokytojui:

- Siekdami, kad kiekvienas mokinys pasiektų kuo aukštesnių pasiekimų, atskleistų savo potencialą, derinkime kolektyviai, porose ir grupėse atliekamas veiklas. Kolektyvinis rašinys labai naudingas darbų pradžioje, kai darbą darome pirmą kartą (pvz., pirmą kartą rašome įspūdžių rašinį po klasės išvykos, pirmą kartą redaguojame). Tokiu atveju mokiniams atskleidžiame patį procesą (kaip atsiranda mintis, kaip ji virsta sakiniu, kaip sakiniai jungiami, kaip pastebiu pasikartojančius ar perteklinius žodžius, kaip juos keičiu ir kt.)
- Net gabiausiems mokiniams labai naudinga individuali mokytojo pagalba. Dirbdami greta mokytojo šie mokiniai gali užduoti ir sudėtingesnius, tik jiems kylančius klausimus.
- Jei matome, kad kažkas kelia sunkumų ne vienam mokiniui, vieno iš mokinių darbą galime tobulinti ir kolektyviai. Konkretus pavyzdys daugeliui pradinių klasių mokinių bus aiškesnis negu apibendrinta pastaba. Po to siūlykime mokiniams rašyti ir tobulinti rašinius porose: draugo pastebėjimas, pasiūlymas padės susitelkti ne tik į rašinio turinį, bet ir raišką, mokys argumentuoti. Darbas poroje padės išlaikyti dėmesį, mokys bendradarbiauti.

3 – 4 klasė. Veikla „Rašinio tobulinimas“

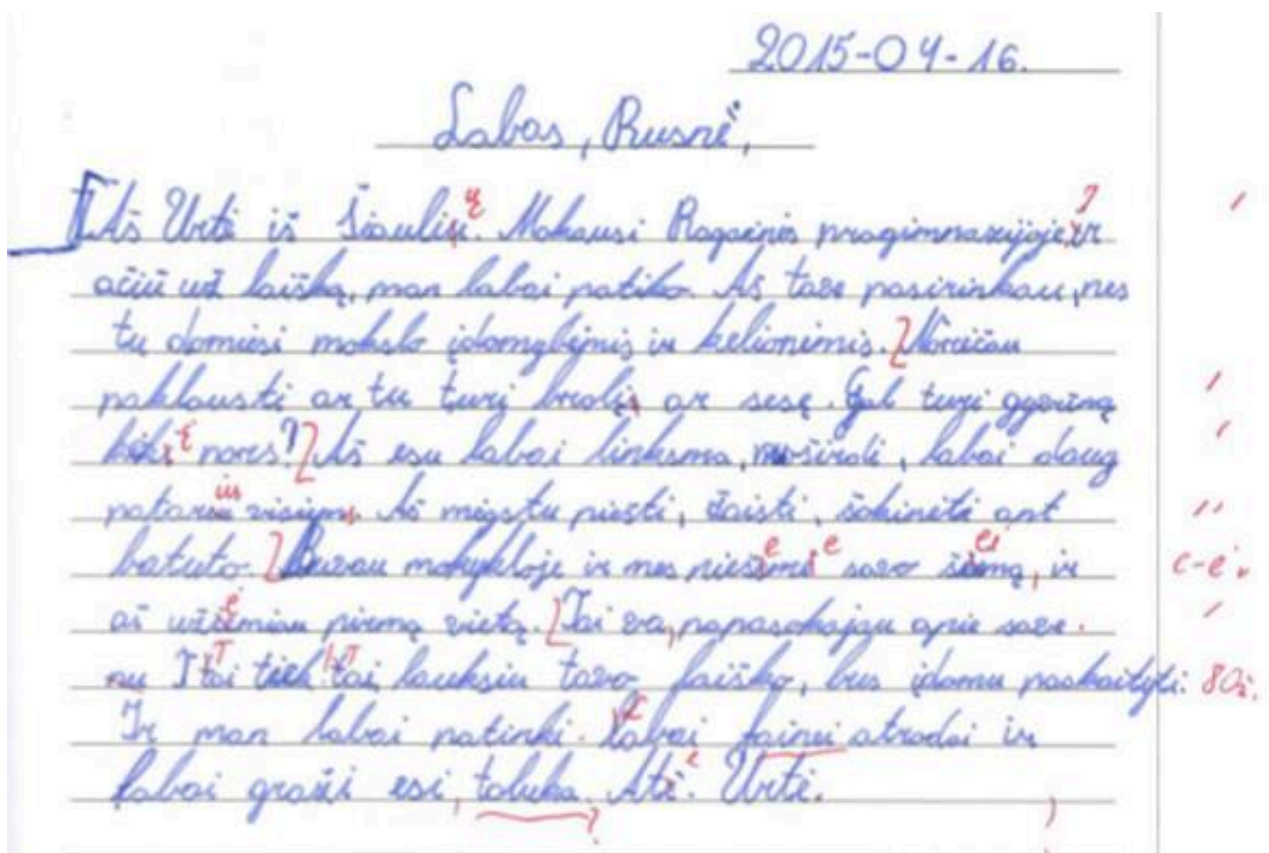
UŽDUOTIES APRAŠYMAS

Vieną dieną, skaitydamas žurnalą, radai vaikų kvietimus susirašinėti laiškais. Perskaityk kvietimus ir vienam pasirinktam vaikui parašyk **laišką**.

<p>Sveiki. Esu Urtė. Gyvenu Biržuose. Man 11 metų. Lankau muzikos mokyklą, mokausi skambinti pianinu. Mėgstu piešti, skaityti, žiūrėti filmus, klausytis muzikos. Norėčiau susirasti draugų, galėtume susirašinėti. Laukiu Tavo laiško!</p>		<p>Seniai ieškau susirašinėjimo draugų... Esu Nojus, man 10 metų, esu iš Klaipėdos rajono. Patinka gamta. Labai myliu gyvūnus, todėl svajoju tapti veterinaru. Auginu kalytę Murkę, šunį Barį ir daug mažų triušiučių. Gal ir Tu turi augintinių? Galėtume pasidalyti mintimis apie gyvūnus. Būtų smagu, jeigu man parašytum.</p>	
<p>Daugiausia laiko praleidžiu sportuodamas. Negaliu gyventi be futbolo! Šiais metais mūsų komanda iškovojo ne vieną pergalę. Visi mano draugai sportuoja – žaidžia krepšinį, tenisą, lanko karatė treniruotes. Jeigu ir Tu mėgsti sportą, parašyk.</p>	 <p>Rokas iš Panevėžio, 10 m.</p>	<p>Seniai ieškau susirašinėjimo draugų... Esu Nojus, man 10 metų, esu iš Klaipėdos rajono. Patinka gamta. Labai myliu gyvūnus, todėl svajoju tapti veterinaru. Auginu kalytę Murkę, šunį Barį ir daug mažų triušiučių. Gal ir Tu turi augintinių? Galėtume pasidalyti mintimis apie gyvūnus. Būtų smagu, jeigu man parašytum.</p>	

Rašydamas laišką:

- parašyk datą, pasisveikink, parašyk kreipinį;
- užsimink, kodėl pasirinkai būtent šį draugą;
- pasidomėk savo naujuoju draugu;
- papasakok apie save, savo pomėgius;
- aprašyk kokį nors įvykį, susijusį su savo pomėgiu;
- laiško pabaigoje nepamiršk atsisveikinti, pasirašyti.

Lietuvių gestų kalba

1–2 klasės

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Komunikavimo veikla padeda ugdytis bendravimo ir bendradarbiavimo nuostatas ir gebėjimus.
- Mokytojas organizuoja, o mokiniai jam padeda sukurti psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę būtina sugalvoti tokias užduotis, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Mokomasi atlikti kalbines užduotis, kuriose reikia apmąstyti tam tikras nuotaikas, elgesį.
- Mokantis komunikuoti labai svarbu su mokiniais išsiaiškinti bendravimo svarbą (pvz., žinoti, kad bet kurio darbo imantis svarbu suprasti instrukciją; kad norint ką nors išmokti, reikia suprasti aiškinimą; kad norint sėkmingai bendrauti reikia pažinti žmogų).
- Kalbamasi mokiniui artimomis temomis; mokomasi išgirsti, išklaudyti, suprasti. Mokytis galima dalyvaujant pokalbiuose; stebint įvairių tekstų įrašus; žaidžiant kalbinius žaidimus; sekant pasakas, inscenizuojant; pasidalijant įspūdžiais su draugais, mokytoju ir kt.
- Su mokiniais turėtų būti nuolat kalbama apie nesupratimo priežastis ir pasekmes. Mokiniais reikėtų sudaryti galimybę pasvarstyti, kodėl jie kartais vieni kitų nesupranta, panagrinėti nesusikalbėjimo pavyzdžių, paskatinti prisiminti tokių atvejų iš jų pačių patirties. Pamokų metu aptariamos elementarios pokalbio taisyklės, stengiamasi jų laikytis tiek pamokų, tiek pertraukų metu.
- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, to paties kalbėtojo klausymas sėdint skirtingose klasės vietose, įsidėmėjimas gestų, kurie įspėja apie svarbią informaciją).
- Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patyrimu.
- Atsakant į klausimus, pagal paveikslėlių seriją, perskaityto kūrinio pavyzdį, sugalvojant panašią situaciją, mokomasi kurti elementarų kelių sakinių pasakojimą. Mokiniais nuolat suteikiama grįžtamoji informacija apie tai, kaip jie ugdo gebėjimus: kaip jiems sekasi logiškai suformuluoti mintį.

Mokytojas turėtų ieškoti galimybių kaip galima dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Daugiausia dėmesio skirtina mokinių mokymosi motyvacijai ugdyti. Mokytojas nuolat turėtų skatinti mokinių domėjimąsi gestų kalba, siekti, kad mokiniai suprastų, kad tai gimtoji jų kalba, žinotų, kad ji reikalinga bendrauti su kurčiaisiais, reikšti savo mintis ir jausmus, gauti ir suprasti reikiamą informaciją.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, žaidimus, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).
- Atliekant įvairias užduotis aiškinamasi veiksmy, daiktų, požymių pavadinimų reikšmė, mokomasi šiuos pavadinimus vartoti savo sakytinėje ir rašytinėje kalboje (atliekant kryptingą užduotis).
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, gestą ir žodį, sakinių gestų ir lietuvių kalbose. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.

Svarbu atsižvelgti į skirtingą mokinių patirtį. Geriausiai išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikro patyrimo, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Individualizuojant mokymą parenkamos skirtingos užduotys mokantiems gestų kalbą, kalbantiems savo susikurta gestų kalba bei silpnai gestų kalbą mokantiems mokiniams. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.

Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas

Patarimai mokytojams:

- Siekiama sudaryti tokias kalbines situacijas, kad mokiniai galėtų kurti nors elementarų tekstą. Šio amžiaus vaikai labai kūrybingi, todėl reikėtų jų vaizduotę, išmonę skatinti.
- Mokinių kūrybiniams gebėjimams ugdyti vartojama literatūra, mokiniai skatinami kurti įvairius išgalvotus pasakojimus, pasakas, dialogus, mokydami vaizdžiai, įtikinamai naudotis gestų kalbos raiškos priemonėmis.

Mokiniai pratinami įvairius grožinius kūrinius perpasakoti, perkurti gestų kalba. Taip ugdoma estetinė nuovoka, abstraktusis mąstymas, mokomasi reikšti nuomonę ir jausmus. Klausomasi mokytojo ir draugų sekamų pasakų, sakmių. Aptariamas klausytų kūrinių turinys. Sudaromos įvairios situacijos, kuriose mokiniai gali atlikti įvairius vaidmenis, juos aptarti, patys kurti

3–4 klasė

Kalbos vartojimas

Patarimai mokytojams:

- Komunikavimo veikla susijusi su bendravimu ir bendradarbiavimu. Todėl mokytojas kartu su mokiniais turėtų pasirinkti tokius mokymo būdus, kurie padėtų kiekvienam mokiniui suprasti, kad svarbu yra ne tik įgyti žinių, bet ir ugdytis tinkamus bendravimo gebėjimus. Sudaroma galimybė mokiniams suprasti, kaip bendravimas padeda mokytis. Parenkama tokia veikla, kuri skatina apmąstyti tam tikras savo bei kitų nuotaikas, elgesį.
- Mokytojas kartu su mokiniais sukuria psichologiškai saugią, mokymuisi malonią aplinką, kurioje būtų galima kūrybingai veikti, jausti pasitikėjimą savo jėgomis.
- Skatinant mokinių motyvaciją ir asmeninę atsakomybę būtina sugalvoti tokias užduotis, kurios padėtų mokiniams suvokti ryšį tarp jų pastangų ir sėkmės, ieškoti mokymosi būdų, kurie leistų patirti mokiniui sėkmę.
- Komunikavimo veikla siejama su kuo realesnėmis bendravimo ir bendradarbiavimo situacijomis. Mokytojas kartu su mokiniais sukuria aktualias juos dominančias komunikacines situacijas, naudoja įvairią medžiagą bei komunikavimo priemones ir taiko įvairius mokymosi būdus (mokymąsi bendradarbiaujant, problemines diskusijas ir kt.).
- Mokomasi kalbėtis atsižvelgiant į adresatą; apmąstomas savo ir kitų klasės draugų dalyvavimas kalbinėse situacijose. Kalbamasi mokiniui artimomis temomis; mokomasi išgirsti, išklaudyti, suprasti.
- Mokytojui vadovaujant kalbamasi pasirinkta tema poromis ir grupėje; pasakoma savo nuomonė; stebimi įrašai, kuriuose svarstomi įvairūs bendravimo aspektai.
- Aiškinamasi, kaip derėtų kalbėtis su pašnekovu vienais ar kitais atvejais, kokios raiškos priemonės būtų tinkamiausios. Mokytis galima dalyvaujant pokalbiuose, stebint įvairių tekstų įrašus; žaidžiant kalbinius žaidimus; sekant pasakas, inscenizuojant; pasidalijant įspūdžiais su draugais, mokytoju ir kt.
- Žaidžiant žaidimus, vaidinant įvairias situacijas mokomasi išreikšti patiriamus jausmus ir būsenas (laimę, džiaugsmą, pyktį, nerimą, baimę ir pan.).
- Pamokų metu kartu su mokiniais kuriamos pokalbio taisyklės, stengiamasi jų laikytis tiek pamokų, tiek pertraukų metu.

- Mokantis komunikuoti svarbu parinkti užduočių, ugdančių mokinių atidumą (pvz., pasakojimai poromis, perpasakojant draugo mintis, to paties kalbėtojo klausymas sėdint skirtingose klasės vietose, įsidėmėjimas gestų, kurie įspėja apie svarbią informaciją).
- Mokymosi veikla planuojama remiantis mokinių patyrimu.
- Mokiniais nuolat suteikiama grįžtamoji informacija apie tai, kaip jie ugdomi gebėjimus: kaip jiems sekasi logiškai suformuluoti mintį.

Mokytojas turėtų ieškoti galimybių kaip galima dažniau naudotis moderniomis komunikavimo technologijomis.

Kalbos pažinimas

Patarimai mokytojams

- Mokymosi procese mokytojas nuolat turėtų palaikyti mokinių domėjimąsi gestų kalba, siekti, kad mokiniai noriai bendrautų, reikštų savo mintis ir taip įgytų pasitikėjimo savo jėgomis ir noro veikti.
- Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, žodį ir gestą, sakinių lietuvių ir gestų kalbose. Žaidžiant kalbinius žaidimus suvokiamas lietuvių gestų kalbos savitumas. Mokymuisi parenkamos individualizuotos atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams.
- Mokydamas kalbos pažinimo dalykų, mokytojas turėtų vengti tiesiogiai perteikiamos teorijos. Gramatikos supratimo siekiama per pavyzdžius, žaidimus, daromos išvados iš konkrečių kalbos vartojimo užduočių (pvz., pokalbio, trumpo mokytojo kalbos ar įrašo stebėjimo, atskirų gestų ir frazių demonstravimo).
- Mokytojas turėtų remtis individualia mokinių patirtimi. Geriausia išmokstama tada, kai mokiniai turi tam tikro patyrimo, todėl labai svarbu išsiaiškinti, kiek mokiniai jau moka. Atrinkdamas mokymosi medžiagą, mokytojas turėtų atsižvelgti į tai, kaip ir kur mokiniai pritaikys tai, ką išmoks.

Nuolat gaudami grįžtamąją informaciją, mokiniai mokosi taisyklingai reikšti mintis, vartoti gestų konstrukcijas (iš išminktų atvejų).

Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas

Patarimai mokytojams

- Per lietuvių gestų kalbos pamokas sudaromos prielaidos vartoti lietuvių gestų kalbą taip, kad būtų lavinama ir skatinama mokinių fantazija, gebėjimas reikšti savo mintis ir jausmus.
- Mokomasi pažinti ir puoselėti savo bendruomenės ir krašto tradicijas.
- Užduotys siejamos su įvairiais grožiniais tekstais ir pagal galimybes atrandama, kas juose gražu, netikėta; ugdomasi vaizduotė – mokiniai pasakoja, kaip įsivaizduoja skaitytus vaizdus. Aptariami veikėjai, jų poelgiai, mokomasi juos vertinti. Apie tai kalbama, dalijamasi savo išgyvenimais su kitais. Sudaromos sąlygos eksperimentuoti persakant gestų kalba: papildant tekstą, pratęsiant pasakojimą.
- Mokytojo vadovaujami mokiniai skaito ir aptaria savo ir draugų kūrybinius bandymus, vertina pagal numatytus kriterijus, ką pavyko pasiekti, ką reikėtų tobulinti.

Sudaroma galimybė mokiniams semtis iš kitų kūrybos, literatūros, aplinkos.

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

Kas yra aukštesnieji gebėjimai?

Skaitymo gebėjimus vertinančiuose PIRLS ir PISA tyrimuose mokiniams geriausiai sekasi įveikti minimalių mąstymo gebėjimų reikalaujančias užduotis – atpažinti, nustatyti ir atkurti aiškiai išdėstytas informacijos detales, daryti tiesiogines išvadas, tačiau interpretavimo, integravimo, teksto turinio vertinimo rezultatai gerokai prastesni [6]. Kritiškumas, analitiškumas, reflektavimas, kūrybingumas visais požiūriais yra pamatinės ir mokinio, ir mokytojo mąstymo gebėjimų savybės, todėl jiems reikia ypatingo švietėjų dėmesio [7].

Kaip ugdyti kritinį mąstymą?

Dažniausiai prie aukštesniųjų mąstymo gebėjimų priskiriami problemų sprendimas, kritinis mąstymas ir kūrybiškumas.

Mokslinėje literatūroje kritinis mąstymas apibūdinamas kaip tikslingas, savireguliacinis sprendimų priėmimo procesas, kuris pasireiškia interpretuojant, analizuojant, vertinant, darant išvadas, grindžiant sprendimą argumentais.

Kritinis mąstymas – tai aukštesnio lygmens mąstymas pagal B. Bloomo pažintinių galių taksonomijos aukštesnę pakopą. Butkienė ir Laurinčiukienė teigia, kad tai sąmoningas mąstymas, kai mąstoma pagal logikos dėsnius, remiantis tam tikrais kriterijais (Butkiene, Laurinčiukienė, 1997, p. 16–19).

Kritinio mąstymo kaip aukštesnio lygmens mąstymo sampratą papildė ir Stulpino teigimas, kad kritinį mąstymą galima suvokti kaip gebėjimą skirti pateiktus faktus ir nuomones, nustatyti informacijos šaltinio patikimumą, apibrėžimo tikslumą, pažiūrų ir sprendimo objektyvumą, matyti neaiškius, dviprasmiškus argumentus ir pan. (Stulpinas, 1993).

Kritinio mąstymo įgūdžiai

Dažniausiai mokslinėje literatūroje išskiriami šeši pagrindiniai kritinio mąstymo įgūdžiai: *interpretacijos, analizės, vertinimo, išvadų darymo, paaiškinimo, savireguliacijos*.

Interpretavimo įgūdžiai apima problemos atpažinimą ir nešališką jos apibūdinimą, pagrindinės teksto idėjos išskyrimą iš šalutinių idėjų; preliminarios tyrimo kategorizacijos ar sistemos konstravimą; kontūro diagramos, grafiko prasmės suvokimą.

Antras svarbus kritinio mąstymo įgūdis – *analizė*. Jis padeda nustatyti reikšmingus teiginių, problemų, sąvokų ir kitus santykius; padeda patikrinti idėjas, rasti argumentų, palyginti du tos pačios problemos sprendimo būdus, atrasti logines prasminių vienetų sąsajas ir pan.

Vertinimo įgūdžiai padeda nustatyti ir įvertinti numatytų ir faktinių ryšių tarp tvirtinimų, pranešimų, problemų ir kt. loginį stiprumą; patikrinti šaltinių patikimumą; priimti sprendimą, kai du tvirtinimai vienas kitam prieštarauja, kai loginis argumentų svarumas pagrįstas hipotetiniais teiginiais.

Išvadų darymo įgūdžiai „padeda suformuluoti pagrįstas išvadas, hipotezes, apsvarstyti reikalingą informaciją ir numatyti padarinių, išplaukiančius iš duomenų, teiginių, principų, įrodymų, sprendimų, nuomonių, sąvokų, problemų“. (Pačėsienė, 2008).

Kritinis mąstymas aprašytas kaip pažinimo kompetencijos dalis, kur jis apibrėžiamas taip: kritinis mąstymas – kvestionuoja, vertina ir pagrindžia idėjas, argumentus ir sprendimus; mokinys mąsto kritiškai, kai siūlo naujus mąstymo aspektus, variantus, atsižvelgia į dalykui būdingus susitarimus ir tuo būdu gauna

galimai naudingas išvadas; atpažįsta ir vertina tą pačią informaciją, kuri skirtinguose kontekstuose reprezentuojama skirtingai.

Kritinis mąstymas pažinimo kompetencijoje turi tris komponentus: dalykui būdinga mąstymo forma, dalykui būdingas pagrindimo būdas, žinios skirtinguose kontekstuose.

Mokslinėje literatūroje išskiriamos trys mokymo ir mokymosi schemos pakopos: žadinimas, prasmės suvokimas ir apmąstymas.

- Žadinimas (į(si)traukimas) – skatinti paauglius daugiau sužinoti apie tai, kas labiausiai pravers jų patirčiai.
- Prasmės suvokimas – pamoka, kurioje pateikiama nauja informacija bei idėjos ir įsisąmoninama jų prasmė, skaitant tekstą, žiūrint filmą, klausantis paskaitos ar darant bandymą.
- Apmąstymas – ir ugdytiniai, ir ugdytojai nagrinėja, kas įvyko pirmame ir antrame etapuose. Taip jie suvokia, kas išmokta ir ko reikia siekti toliau.

Kaip ugdyti kūrybiškumą?

Šiuolaikinėje visuomenėje pabrėžiama efektyvesnio žinių panaudojimo ir spartaus naujovių diegimo svarba, būtinybė plėtoti individualius kūrybinius gebėjimus. Todėl aktualu ugdyti asmens savybes, padedančias į pokyčius žvelgti kaip į galimybes, įgyvendinti naujas idėjas, skatinančias naujoves ir aktyvų dalyvavimą daugiakultūrėje žiniomis grįstoje visuomenėje (Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas dėl Europos kūrybiškumo ir naujovių metų, 2009).

Kokie mokiniai vadinami gabiais ir kokie jų ugdymosi poreikiai?

Gabūs vaikai ar jaunuoliai – tai vaikai ar jaunuoliai, galintys greitai ir efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų; juos pritaikyti, kintant situacijai, naujoms problemoms spręsti; sparčiai mokytis iš įgytos patirties ir atpažinti, kokiose situacijose naudoti įgytas žinias ir mokėjimus, jų intelektas yra itin aukštas[1]. Turėdami šiuos intelektinius gebėjimus, gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis. Talentingi vaikai – tai vaikai, turintys gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

Kaip gabiam vaikui padėti išnaudoti savo gabumus?

Dirbant su gabiais mokiniais, dažniausiai skiriamos papildomos ir skirtingos užduotys. Svarbu modeliuoti mokymosi veiklą, remiantis konstruktyvistiniais metodais, pasitelkiant savarankiško mokymosi ir bendradarbiavimo metodus, aukštesnio lygmens mąstymo reikalaujančias užduotis. Darbe su gabiais vaikais dažniausiai skiriamos papildomos ir skirtingos užduotys.

Mokytojai, dirbdami su gabiais mokiniais, dažniausiai naudoja šiuos *mokymo būdus ir metodus*:

- mokinys – mokytojo pagalbininkas;
- darbas poromis;
- diferencijuotos užduotys;
- darbas grupėmis;
- papildomi darbai – kuria užduotis, pristato pranešimus, bandymus, tyrimus, ima interviu, vaidina miniatiūras, situacijas.

Ypač naudingas projekto metodas, nes jis formuoja atskirų mokymosi proceso etapų supratimą: leidžia planuoti, įgyvendinti, pristatyti ir įvertinti gautus rezultatus ir suteikia daug galimybių kūrybiškam užduočių

sprendimui [2]. Kolektyvinis darbas su vienodomis užduotimis visiems mokiniams daro pamoką „nuobodžia“ ir neefektyvia. Gabiems mokiniams svarbu dalyvauti olimpiadose, konkursuose, festivaliuose, varžybose ir pan., kūrybiškai taikyti įvairius mokymo(si) būdus (darbas bibliotekoje, įvairūs tyrimai, mokytojų ir mokinių bendra veikla ir pan.).

Internetas yra didžiulė pagalba, dirbant su vyresniais talentingais mokiniais. Internete jie gali rasti įvairios informacijos, keistis savo komentarais ir patirtimi diskusijų forumuose, užmegzti ryšį su panašių pomėgių ir talentų turinčiais žmonėmis. Internetas taip pat gali būti priemonė gabių mokinių pasiekimams viešinti.

Tarp tinkamiausių gabių mokinių aktyvumui skatinti metodų minimi kūrybiniai metodai [3]. Šių metodų pagrindinė idėja – ieškoti būdų ir priemonių kiekvieno besimokančiojo pažintiniam aktyvumui, savarankiškumui ir kūrybiškumui ugdyti.

Kūrybiniai metodai:

Svarbu lavinti gabių mokinių bendravimo ir socialinius įgūdžius. Praktiniai metodai skatinantys socializaciją, būtiną asmenybės formavimuisi:

- projektinis darbas,
- didaktiniai žaidimai;
- grupinė diskusija, kurios metu siekiama aktyviai bendradarbiauti ir gerbti kitų nuomonę. Metodai skatinantys domėjimąsi žymių šios srities specialistų pasiekimais, norą nuolat tobulėti:
- inscenizacijos;
- drama;
- dalyvavimas parodose, spektakliuose;
- dalyvavimas susitikimuose su žymiais rašytojais, kūrėjais.

Be to, svarbus refleksijos metodas, leidžiantis įsivertinti atliktas užduotis, konstruktyviai įvertinti kitų žmonių veiksmus ir priimti kitų žmonių, ypač bendraamžių, vertinimą.

Atvirieji skaitmeniniai mokymo(si) ištekliai:

1. Jovaiša L. (1993). Pedagogikos terminai. Kaunas.
2. M. Jabłonowska, J. Łukasiewicz-Wieleba, *Model pracy z uczniem szczególnie uzdolnionym* (p. 290) <https://www.ore.edu.pl/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=5353>
3. Jovaiša L. Vaitkevičius J., 1989, Pedagogikos pagrindai, 2. Didaktika.– Kaunas: Šviesa.
4. Lietuvos tautinių mažumų švietimo būklės analizė 2018. NMVA, ŠMSM, Švietimo Aprūpinimo Centras, 2019, p. 4, 32, 33, 35, 36 <http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2019/02/Lietuvos-tautini%C5%B3-ma%C5%BEum%C5%B3-%C5%A1vietimo-b%C5%ABkl%C4%97s-analiz%C4%97-2018-m.1.pdf>, p. 32
5. PISA 2015, 2016, p. 7 <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/09/Tarptautinio-svietimo-tyrimo-OECD-PISA-2018-m.-Lietuvos-ir-kaimyniniu-saliu-duomenu-tikslina-antrine-analize.pdf>
6. Švietimas Lietuvoje 2017 EBPO <https://www.upc.smm.lt/naujienos/europa/apzvalga/Svietimas-Lietuvoje-EBPO-.pdf>

7. 2017 metų Nacionalinio mokinių pasiekimų patikrinimo ataskaita https://www.egzaminai.lt/failai/7303_NMPP-2017-ATASKAITA.pdf
8. NMPP 2017, s. 31
9. žr. Mokinių mąstymo gebėjimo ugdymas, p.1 http://www.nmva.smm.lt/wp-content/uploads/2014/01/mokiniu-mastymo-gebejimai_maketas.pdf
10. (ten pat, p. 3)
11. Agnieszka Gąstoł, *Model pracy z uczniem z chorobą przewlekłą* (s. 304–323) <https://www.ore.edu.pl/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=5353>
12. Ališauskas A., Šimkienė G., *Mokytojų patirtys, ugdant mokinius, turinčius elgesio ir (ar) emocijų problemų / Specialusis ugdymas*. 2013, Nr. 1 (28), p. 51–61. [žiūrėta 2021 m. balandžio 7 d.: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2013~1384624394445/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>]
13. Pobrein, V. (2002). Specialiųjų poreikių vaikų skaitymo sunkumai VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla. *Specialusis ugdymas*, 2002, Nr. 1(6), p. 65–71 [žiūrėta 2021 m. balandžio 7 d.: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2002~1486999591429/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>]
14. Plg. Inga Kuzminskienė, Skaitymo strategijų taikymas įvairių dalykų pamokose dirbant su specialiųjų poreikių turinčiais mokiniais <https://www.spt.prienai.lm.lt/wp-content/uploads/Inga-Kuzminskien%C4%97.pdf>
15. Cigaitė E., Ivoškuvienė R., Makauskienė V. (2014) Daugiakalbių vaikų kalbos sutrikimų identifikavimas ir logopedinės pagalbos būdai. *Specialusis ugdymas*, 2014, 2 (31), p. 8 [žiūrėta 2021 m. balandžio 7 d.: <https://etalpykla.lituanistikadb.lt/fedora/objects/LT-LDB-0001:J.04~2014~1487165185553/datastreams/DS.002.0.01.ARTIC/content>]
16. Ten pat, p. 11
17. Małgorzata Jabłonowska, Joanna Łukasiewicz-Wieleba, *Model pracy z uczniem szczególnie uzdolnionym* (p. 290) <https://www.ore.edu.pl/wp-content/plugins/download-attachments/includes/download.php?id=5353>
18. Ten pat, p. 299.
19. Skaitymo ugdymo metodika [žiūrėta 2021 m. balandžio 7 d.: <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/09/Skaitymo-kompetenciju%CC%A8-ugdymo-metodika.docx>]

Lenkų kalba

Tema: Kūrybiškumą ugdančių užduočių pavyzdžiai (1–4 kl.)

Vienas svarbiausių šiuolaikinės mokyklos siekių – padėti vaikui išsiugdyti kūrybiškumo kompetenciją, suprantamą kaip gebėjimą originaliai, lanksčiai, tikslingai ir produktyviai mąstyti bei veikti. Kūrybiškumo kompetencija gimtosios kalbos ir literatūros dalyko turinyje siejama su idėjų generavimu, informacijos vertinimu, tyrinėjimu, kūrinių interpretavimu, įvairių žanrų ir tipų tekstų kūrimu. Kurdami tekstą, mokiniai ieško informacijos, vertina ją, kelia klausimus, pasirenka raiškos ir pateikimo formą, numato teksto kūrimo strategijas.

Aktyvinant mokymo metodus, ugdymo procesas tampa dinamiškas. Aktyvieji mokymo metodai dažnai skatina išeiti iš mokinio vaidmens ir tapti kuo nors kitu, pvz., grupės vadovu ar mokytoju. Šie metodai gerai veikia tada, kai numatytas ugdymo tikslas yra suprantamas mokiniui. Tokioje situacijoje labai svarbu palikti mokiniui laiko suklysti ir tas klaidas ištaisyti. Jei mokinys žino, kad turi įtakos, priimant sprendimus, jo aktyvumas auga. Tai taip pat svarbu vertinti ne tik mokinių darbo rezultatus, bet ir jų pastangas.

Uczeń zdolny może rozwijać swe zdolności i umiejętności podczas stosowania metod edukacyjnych:

Metoda projektów edukacyjnych. Tutaj uczeń zdolny może się wykazać umiejętnością planowania i organizowania pracy, zbierania i selekcjonowania informacji, rozwiązywaniem problemów oraz umiejętnością pracy w grupie, podejmowaniem decyzji, dobrym komunikowaniem się. Uczniowie w trakcie realizacji projektu mają możliwość rozwijania swoich dominujących inteligencji i nabywania wielu ważnych kompetencji.

- Projekt „Akcja ekologiczna”. Grupy same wybierają sobie temat projektu. Tematy i zadania są na tablicy:
 - folder „Nasza Ziemia”,
 - plakat o segregowaniu
 - przedstawienie informacji o zagrożeniu dla zwierząt
 - stroje ze odpadów – opakowań

Tematy mają odpowiadać dotychczasowej wiedzy i umiejętnościom poszukiwania informacji na podane tematy i wiązać działalność praktyczną z umysłową, rozwijać samodzielność, uczyć zbierania danych, korzystania ze źródeł, prezentowania wyników. Projekty wykonujemy najczęściej grupowo w dłuższym czasie, więc dokładnie określamy czas – 3 tygodnie. Raz tygodniowo podczas lekcji grupy przedstawiają zakres wykonanej pracy, omawiają trudności, planują kolejne kroki Projektu. Podsumowaniem Projektu jest odwiedzenie klas początkowych w umówionym zawczasu terminie, przedstawienie inscenizacji (grupa d., inscenizacja „Śmiecie atakują”), odczytanie informacji o zagrożeniu dla zwierząt (gupa c.), przedstawienie plakatu o segregowaniu odpadów (grupa b.) i rozdanie folderków „Nasza Ziemia”.

- **Mapa mentalna** ćwiczy tworzenie skojarzeń **poprzez** wykorzystanie rysunków, symboli, wycinków, krótkich słów, zwrotów i haseł. Można również tworzyć piktogramy do bajek, pisać listy. Spróbuj przekazać informację za pomocą rysunków, czyli piktogramów. Zamiast słów wykorzystaj proste rysunki. Najpierw przeczytaj wybrany wiersz, a potem przedstaw go za pomocą piktogramów. Następnie próbuj odtworzyć wiersz, odczytując swoje rysunki.

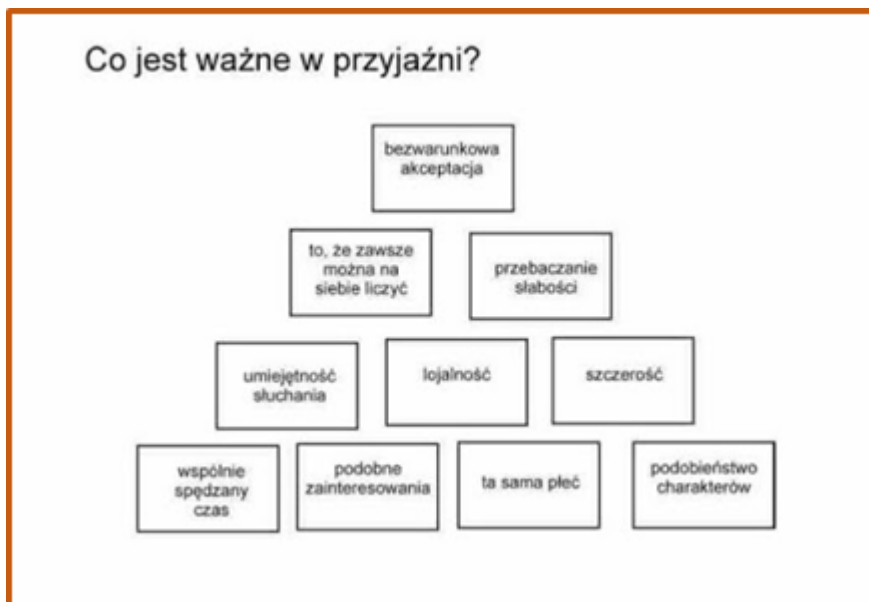
Zadanie. Temat: „Jak dbamy o swoje zdrowie?” Rozpoczynamy od burzy mózgów. Klasyfikujemy pomysły wg ustalonego klucza np. ubiór, odżywianie, sport, higiena, szczepienia, itp. Następnym etapem jest tworzenie mapy właściwej, najlepiej na dużych arkuszach papieru. Podajemy czas przeznaczony na wykonanie tego zadania i ściśle go przestrzegamy. To mobilizuje grupy do pełnego wykorzystania czasu. Uczniowie mogą zapisać hasła, wykonać rysunki, wykorzystać wycinki z gazet itp. Muszą rozplanować swoją pracę na płaszczyźnie, zadbać o estetykę pracy, czytelność napisów itd. Na tym etapie przejawia się inwencja twórcza grup. Następnym etapem jest prezentacja prac grup i ocena pracy własnej grupy. Tu mogą powiedzieć o trudnościach, jakie musieli pokonać. Dzięki prezentacji utrwala się wiadomości, ćwiczy się jasne i zwięzłe wypowiedzianie się oraz słuchanie innych. Poznają temat z różnych punktów widzenia. Metoda ta pomaga również wykorzystać swe zdolności i umiejętności uczniowi zdolnemu może on być ogniwem łączącym skojarzenia, wyciągać wnioski, podsumować.

- **Burza mózgów** największą szansę daje na drugim etapie, podczas analizy pomysłów, która pozwala na wyłonienie w toku wspólnej dyskusji najlepszego rozwiązania.

Zadanie. Podajemy np. hasło „zima”, zadaniem uczniów jest wypisanie jak najwięcej skojarzeń z tym słowem. Następnie kilku uczniów odczytuje swoje zapiski. Uczeń zdolny (nazwa umowna) kontroluje, czy nie powtarzają tych samych wyrazów. Kolejni uczniowie czytają swe wpisy, uczeń uważa, zbiera kartki. Przy pomocy innych uczniów przykleja je na duży arkusz szarego papieru, można je pogrupować np. jako promyczki słońca, można utworzyć śnieżynkę lub ułożyć je na konturach bałwana. Tematy mogą być różne, np. las, zwierzęta leśne, środki transportu, tradycje, cechy dobrego kolegi itp.

- **Piramida priorytetów** to metoda polegająca na układaniu listy priorytetów (minimum trzech) według ustalonych kryteriów, tutaj uczeń zdolny wykorzysta i rozwinięciem myślenia krytycznego, zdolność analizy i syntezy zjawisk.

Zadanie. Temat: „Tradycje wielkanocne”. Po burzy mózgów, zadaniem uczniów jest odczytanie skojarzeń, a następnie wybranie pięciu tradycji, które ich zdaniem są najważniejsze, najbardziej popularne. Dalej uczniowie w grupach dyskutują i argumentują swoje wybory i ustalają wspólnie pięć tradycji. Na przygotowanej piramidzie wpisują najwyżej nazwy tych tradycji, które uzyskały największą liczbę wyborów, niżej tych które uzyskały ich coraz mniej, itd. Na koniec każda grupa prezentuje swoją piramidę przed klasą, dokonuje oceny i argumentuje swoje wybory. Inne tematy, to „Co jest ważne w przyjaźni?”, „Co jest ważne w rodzinie?”, „Jakie cechy musi mieć strażak?” itp.

- **Metoda „Za i przeciw”.** Odmiana tej metody to „plusy i minusy” lub „wady i zalety”. Polega na analizowaniu jakiejś sprawy z różnych punktów widzenia. Służy do wyszukiwania pozytywów i negatywów problemu w celu podjęcia trafnej decyzji. Uczy analizowania faktów.

Zadanie. Temat: „Co daje nam czytanie książek?” Rozpoczynamy od burzy mózgów. Dalej na arkuszu szarego papieru wykonujemy tabelkę w jednej rubryce piszemy „zalety” w drugiej „wady”. Następnie dzieci podchodzą do tabeli i przyklejają swoje karteczki ze skojarzeniami. Jeśli mają problem, gdzie umieścić swoją karteczkę, zadajemy im pytania, które naprowadzą ucznia. Inne tematy do wykorzystania to: Działalność człowieka w przyrodzie, Wynalazki, Ogrody zoologiczne, Woda, Wiatr, itp.

- **Metoda „Linia czasu”.** Metoda ta pozwala przybliżyć dzieciom pojęcie czasu. Polega na przedstawieniu wydarzeń w porządku chronologicznym, najczęściej w wymiarze linearnym. można przedstawić sposoby oświetlania dawniej i dziś, przybory do pisania dawniej i dziś itp.

Zadanie. Temat „Pory roku” – na linii prostej zaznaczamy cztery punkty, Następnie dzielimy klasę na cztery grupy, których zadaniem będzie wykonanie rysunku przedstawiającego daną porę roku. Grupy prezentują swoją pracę, argumentując zamieszczone na niej elementy ukazujące cechy danej pory roku. Następnie uczniowie w grupach ustalają w jakiej kolejności należy przykleić obrazki. Każda grupa daje propozycję. Po ustaleniu właściwej kolejności, przyklejamy obrazki pod zaznaczonymi punktami na osi i zapisujemy przy nich nazwy pory roku: wiosna, lato, jesień, zima.

- **Metoda „Analiza przypadku”** polega na analizie i dyskusji nad zaprezentowanym zdarzeniem problemowym. Uczniowie wykorzystują posiadaną wiedzę i doświadczenia, aby znaleźć lepsze rozwiązanie przedstawionego problemu. Uczeń ustala, jaką decyzję podjąłby na miejscu bohatera, analizując przyczyny i skutki tego zdarzenia. Metoda ta pozwala uczyć się na cudzych błędach. Możemy wykorzystać tu zdarzenie autentyczne, poznane na bazie czytanki, lektury, itp.

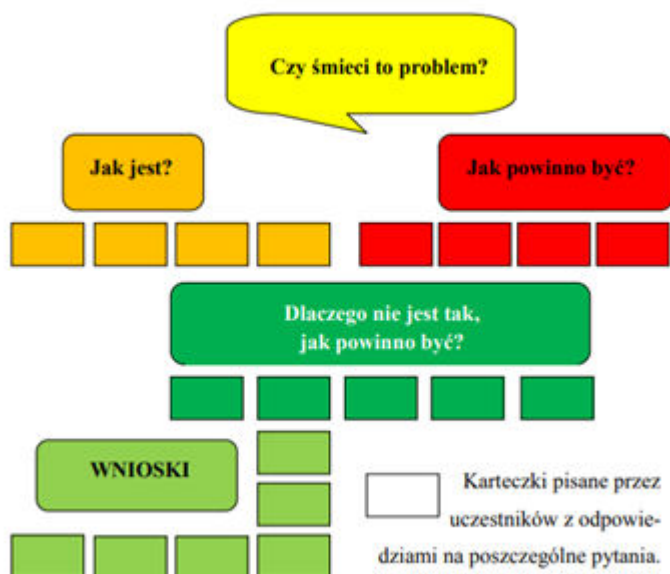
Zadanie. Zastosowanie metody do fragmentu książki „Drzewo do samego nieba” Marii Terlikowskiej („Można było poczekać”). Pierwszym etapem jest zapoznanie z problemem, czyli przeczytanie fragmentu. Następnie uczniowie odpowiadają na pytania kto? co robił? Następnie ustalają przyczyny zdarzenia i skutki. Kolejny etap to wypisanie czynników, które decydują o rozwiązaniu tego problemu: Co należałoby zrobić, aby nie doszło do takiej sytuacji? Co zrobił byś na ich miejscu? Wybór najlepszej propozycji możemy dokonać się na postawie „piramidy priorytetów”. Na koniec należy pamiętać o podsumowaniu zajęć i ocenie prac grup. Inne tematy: bójka, wypadek, kłamstwo, itp.

- **Dyskusja** może mieć charakter wolny (wszyscy na równych prawach biorą w niej udział) i może być kierowana (panelowa): kilka osób (ekspertów) dyskutuje na forum, a pozostali są

obserwatorami, dopiero po zakończeniu pierwszej części mogą zadawać pytania i konfrontować swoje zdanie z opinią ekspertów.

Techniki dyskusji:

Metaplan jest techniką polegającą na graficznym zapisie dyskusji. Na arkuszu papieru zaznacza się kolejne pytania, na które odpowiedzi pomagają znajdować rozwiązania problemu. Pytania: Jak jest? Jak powinno być? Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?

- **Akwarium** – dyskutują tylko wybrane osoby, pozostali są obserwatorami, zabierają głos dopiero po zakończeniu pierwszej części.
- **Debata korespondencyjna** – nauczyciel dzieli klasę na dwuosobowe zespoły, podaje problemowy temat. Każdy z członków zespołu ma reprezentować odmienny pogląd na omawiany temat. Swoje argumenty uczniowie kolejno zapisują na kartce papieru. Podsumowanie należy do nauczyciela, który m.in. koordynuje prezentację najlepszych, zdaniem uczniów, pomysłów.
- **Odgrywanie ról** – to metoda, która pozwala lepiej zrozumieć własne zachowanie, intencje czy priorytetowe wartości, jest dla ucznia zdolnego swoistą samoanalizą.

Zadanie. Jakie to przysłowie? Należy przygotować przysłowia, kartki szary papier, mazaki. Dzielimy uczestników na grupy. Na prowadzącego w każdej grupie wybieramy zdolnych uczniów. Każdy z nich wybiera sobie jedno przysłowie, które musi przedstawić za pomocą pantomimy, aby pozostałe grupy odgadły.

- **Drama** angażuje ruch i gest, mowę, myśli i emocje. Drama uczy komunikatywności, rozwija język ciała i gestów. Pozwala uczniom lepiej zrozumieć przeżycia własne i innych osób.

Zadanie 1. Jesteś z rodzicami w wesołym miasteczku, nagle zorientowałeś się, że się zgubiłeś ... Przedstaw to, co czujesz za pomocą mimiki, gestów.

Zadanie 2. Pokłóciłaś się z koleżanką/kolegą, ale chcesz się pogodzić, jak to zrobisz?

- **Metoda „Gry dydaktyczne”** uczy przestrzegania ustalonych reguł, dają możliwość odczuwania radości z wygranej i kształci umiejętność przyjęcia przegranej.

Zadanie. Zdolny uczeń może poprowadzić grę, która polega na znalezieniu nowego słowa rozpoczynającego się ostatnią sylabą poprzedniego wyrazu.

Tworzenie par wyrazów.

lokomotywa – wagon, owoce – cegły, książki – kisiel, roboty – tykanie, szafa – fajka

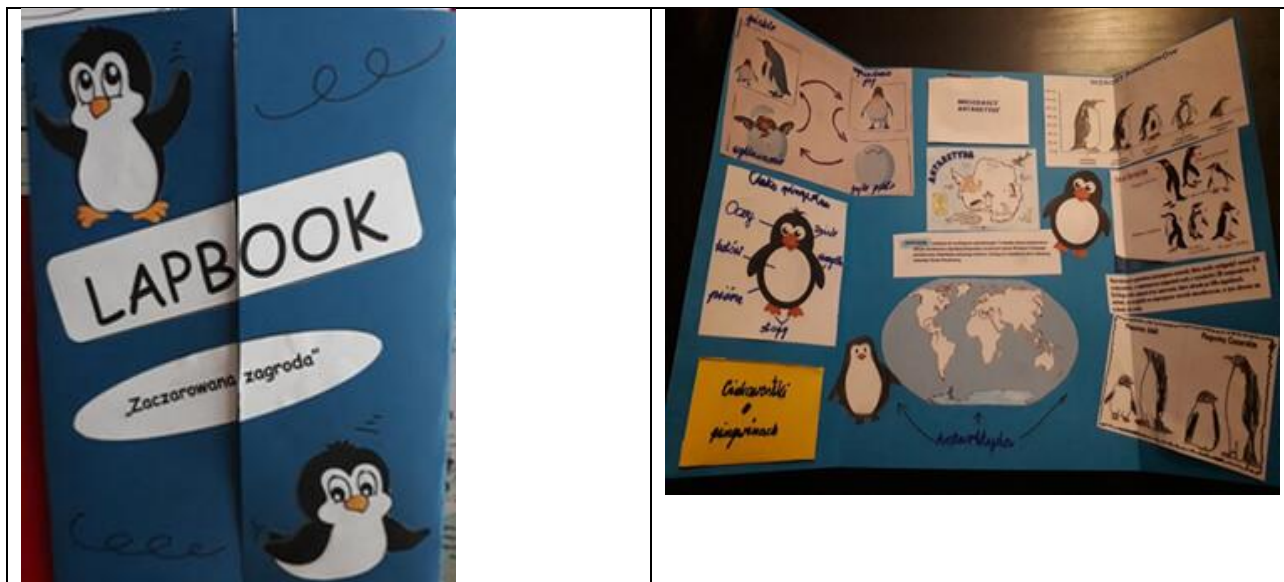
Tworzenie jak najdłuższego ciągu wyrazów, aż do wyczerpania pomysłów.

szafa – fajka – kabina – natura – rakieta – tablica – całość – łość... (brak pomysłu)

bańka – kara – raki – kilo – lody – dyrdymały – łyczek – ekran – Anna – namiot – otwór

- **Lapbook.** Lapbook jest czymś w rodzaju teczki tematycznej, w której możemy umieścić wiadomości na dany temat. Teczka pełni funkcję interaktywnej przestrzeni na rysunki, opowiadania, wykresy, słówka, terminy czy zdjęcia. To wszystko umieszczone jest w książeczkach, kieszonkach, karteczkach o różnych kształtach, nalepkach, przyklejonych kopertach. Lapbook – to inaczej „książka na kolanach”.

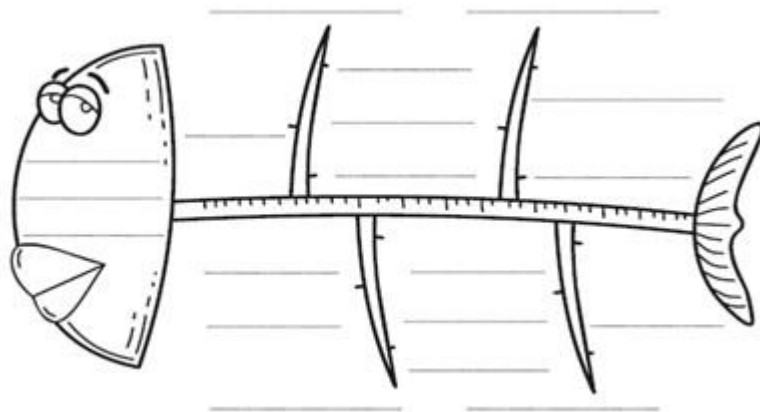
Zadanie. Po przeczytaniu lektury „Zaczarowana zagroda” dla uczniów zdolnych polecić wykonanie „Zaczarowanego lapbooka”.

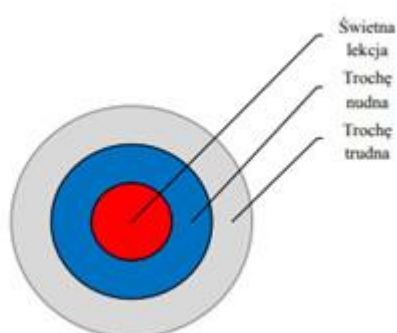
Metody ewaluacyjne wykorzystywane są do oceny pracy własnej, grupy lub zajęć. Uczeń uczy się w sposób wizualny dokonać oceny za pomocą umówionego znaku.

Przykłady:

- **Rybi szkielet** – na narysowanym szkielecie umieszczamy napisy: atmosfera pracy, wiedza jaką wynoszę z zajęć, prowadzący, uczestnicy zajęć itp. Zadaniem uczniów jest postawienie + (plus) albo – (minus) lub przyklejenie buzi wesołej albo smutnej obok ocenianej kategorii.

- **Tarcza strzelecka** – tu uczniowie zaznaczają na tarczy punkt trafienia strzałą, im bliżej środka tym więcej punktów, czyli zajęcia się bardziej podobały. Jeżeli się ocenia prace w grupie, to tarcz musi być tyle, ile grup.

- **Kosz i walizka** – uczniowie otrzymują dwa rysunki, kosz i walizkę. Zadaniem uczniów jest zapisanie na walizce to, co im się na zajęciach podobało, co chciałoby ze sobą zabrać. Na koszu natomiast zapisują to, co sprawiło im przykrość lub się nie podobało.

- **Barometr nastroju** – na dużym plakacie namalowany jest symbol instrumentu do mierzenia nastroju, dzieci zapisują swoje imię na wysokości odpowiedniego rysunku, zgodnego z ich nastrojem: są radośni – słoneczko, są trochę smutni – deszcz, są w „burzowym nastroju” – błyskawice i ciemne chmury.

Przykłady zadań dla uczniów zdolnych

Zadanie. Zaznacz literę P przy połączeniach wyrazowych oznaczających zjawisko pozytywne, N – przy zjawiskach negatywnych.

	Związek frazeologiczny	N/P
1.	Mieć kielbie we łbie	
2.	Mól książkowy	
3.	Jak słoń w składzie porcelany	
4.	Czuć się jak zбитy pies	

Zadanie. Połącz związki wyrazowe z ich znaczeniem (Fischer, Hajduk, 2014).

1. kapuściana głowa 2. ma olej w głowie 3. ma sieczkę w głowie 4. ma głowę nie od parady 5. nie grzeszy mądrością 6. ma głowę na karku	NIEMĄDRYYDRY
	MĄDRY

Zadanie. Wpisz odpowiednie nazwy zwierząt do podanych połączeń wyrazowych.

Kret, bąki, żurawina, pies, muchy, mysz, węża
1. mieć w nosie
2. zbijać
3. mieć w kieszeni
4. zapuszczać
5. być jak ogrodnika
6. siedzieć jak pod miotłą
7. być ślepym jak

Zadanie. Pomieszane bajki. Zadanie ucznia polega na przeczytaniu tekstu i takim skompletowaniu zdań, aby odpowiadały one właściwej bajce. Podsumowanie rozumienia przeczytanego tekstu stanie się rysowaniem ilustracji do wybranej bajki. Pomieszały się teksty bajek. Niebieską kredką podkreśl tekst jednej bajki, brązową kredką drugiej bajki. np.

"Opowiem Wam bajkę. Dawno temu był sobie kotek. Matka i sieroty były na balu. Zwano go Pimpusiem Sadełko. Grała muzyka. Król poprosił damę do walca. W głowie miał tylko figle. O północy dama wybiegła z pałacu. Nawet psy bił po nosie. Zgubiła pantofelek. Pieski nie lubiły psot Pimpusia. Złapały go za skórę zębami. Król odnalazł ją.

Zadanie. Kolejnym zadaniem może być wyjaśnienie trudnych wyrazów albo związków frazeologicznych, przy tym uczeń musi wykorzystać w tym celu Słownik Wyrazów Obcych, Słownik Frazeologiczny, encyklopedię itp.

Zadanie. Nauczyciel może polecić uczniowi zdolnemu przeczytanie fragmentu lektury, a następnie opowiedzenie go całej klasie.

Zadanie. Przed wycieczką możemy poprosić ucznia zdolnego o przygotowanie w domu ciekawych zagadek np. o kwiatach wiosennych lub na inny temat.

Inne metody do wykorzystania w edukacji początkowej:

Dywanik pomysłów pomaga rozpoznać problemu, uczeń może się wykazać propozycjami rozwiązań problemu, tworzeniem wizualizacji, podczas której tworzony jest plakat z pomysłami rozwiązania określonego problemu (tzw. dywanik).

- **Kula śniegowa** pozwala uczniom najpierw sprecyzować, a następnie przedstawić własne zdanie.
- **Inscenizacja** może być odtworzeniem tekstu napisanego przez ucznia zdolnego.
- **Kreatywne pisanie** doskonalą sztukę pisania, może to być zmiana zakończenia książki, opis świata w przyszłości, pisanie tekstów z określoną liczbą słów, tekstów reklamowych, interpretacji metafor, listów do bohatera, tworzenie definicji dziwnych słów, wymyślanie legend itp.
- **Kreatywne mówienie** pozwala określić rolę i moc słów. Polega to na przygotowywaniu pomysłowych przemówień, parodiowaniu, prowadzeniu rozmów z zastosowaniem różnorodnych utrudnień.
- **Kreatywne działania** najczęściej wymagają odpowiedniego przygotowania i wyłonienia grupy organizatorów, gdzie uczeń zdolny ma pole do samorealizacji i rozwoju.
- **Zabawa na hasło** – w tej metodzie uczeń może wykazać się umiejętnością zdobywania informacji i wykonywania określonych zadań, innych dla każdej grupy uczniów, a następnie prezentacją wyników.
- **Uczenie się poprzez nauczanie** – tu rolę nauczyciela może podjąć uczeń zdolny. Zadaniem ucznia jest takie zorganizowanie zajęć, aby uczniowie byli aktywnymi uczestnikami zajęć, a nie tylko biernymi słuchaczami.
- **Metoda – Flipped Classroom.** Uczniowie przygotowują się do lekcji w domu, zapoznają się z materiałami udostępnianymi przez nauczyciela.

Uczeniowskie pytania stanowią podstawową strategię nie tylko uczenia się, ale także myślenia i kojarzenia.

Zabawa w skojarzenia – osoba prowadząca wypowiada jakieś słowo i prosi, aby następna osoba podała nowe słowo, które skojarzyło się jej po usłyszeniu pierwszego.

Niezwykłe zastosowania – osoba prowadząca (nie musi to być uczeń zdolny) podaje nazwę jakiegoś przedmiotu i prosi, aby uczniowie wymyślili jakieś niezwykle i nietypowe sposoby zastosowania tego przedmiotu.

Niezwykłe historie – osoba prowadząca rozpoczyna tworzenie opowiadania lub bajki. Uczniowie dopowiadają kolejne zdania, tworząc historię zupełnie nieprzewidywalną.

Materiał metodyczny można znaleźć:

- <https://szkolnictwo.pl/index.php?id=PU5631>
- M. Taraszkiewicz, Jak uczyć lepiej, czyli refleksyjny praktyk w działaniu, CODN, Warszawa 1999, s. 99.
- <https://zasobyip2.ore.edu.pl/uploads/publications/a1229591fe443881006b0ad98b8d960a>

Rusų kalba

Tema: Kūrybiškumą ugdančių užduočių pavyzdžiai (1–2 kl.)

Vienas svarbiausių šiuolaikinės mokyklos siekių – padėti vaikui išsiugdyti kūrybiškumo kompetenciją, suprantamą kaip gebėjimą originaliai, lanksčiai, tikslingai ir produktyviai mąstyti ir veikti. Kūrybiškumo kompetencija gimtosios kalbos ir literatūros dalyko turinyje siejama su idėjų generavimu, informacijos vertinimu, tyrinėjimu, kūrybinių interpretavimu, įvairių žanrų ir tipų tekstų kūrimu. Kurdami tekstą, mokiniai ieško informacijos, vertina ją, kelia klausimus, pasirenka raiškos ir pateikimo formą, numato teksto kūrimo strategijas.

Metodiniai patarimai

Творческая мастерская «Сочиняем загадки»

- Что такое загадки?

Отгадайте загадки.

Набирает воду носом,
Будто шлангом и насосом.
Ставьте зонтиков заслон:
Всех сейчас окатит ... (Слон)

Сам слон в загадке называется? По каким признакам вы узнали, что речь идёт о слоне?

Кругла, а не месяц,
Желта, а не масло,
С хвостом, а немышь. (Репка.)

Почему вы решили, что это репка?

В загадке этот овощ называется?

Два коня у меня, два коня.
По воде они возят меня.
А вода тверда, словно каменная. (Коньки.)

С каким предметом сравниваются коньки? Почему?

Загадки – это иносказательное изображение предметов и явлений действительности или их описание, которое предлагается разгадать).

Само слово "загадка" образовано от слова "гадать, которое означало "думать", "размышлять".

А кто сочиняет загадки? А вам хочется самим сочинять такие интересные загадки? А умеете ли вы их придумывать? Как вы думаете, загадки сочинять легко или трудно? Сегодня будем учиться сочинять загадки.

Секреты загадок

Прочитайте тексты и найдите загадки:

Круглое, румяное,
Я расту на ветке:
Любят меня взрослые
И маленькие детки.
 Жу-жу-жу-жу.
 Я на ветке сижу,
 Я на ветке сижу,
 И звук “ж” твержу.
Мохнатенькая, усатенькая,
Молоко пьёт, песенки поёт.
 Архип осип.
 Осип охрип.
Течет, течет – не вытечет,
Бежит, бежит – не выбежит.
 Пёс Полкан,
 Полезай в стакан,
 Хватай лимон,
 Убирайся вон!
Баю-баюшки-баю,
Не ложися на краю —
Придёт серенький волчок,
Он ухватит за бочок
И утащит во лесок,
Под ракитовый кусток.

По каким признакам вы узнали, что это загадка?

Давайте вспомним основные признаки загадки:

- Предмет не называется,
- Сравнение с похожим предметом,
- Называются отличительные признаки этого предмета,
- Называются действия предмета,
- Может быть рифма.

Подберите рифму к словам: багаж (гараж, саквояж),

- белка (грелка, мелко, стрелка),
- бор (спор, затор, сор),
- Вова (слово),
- ворона (корона),
- врач (грач) и др.

Допишите загадки, если получится, в рифму, отгадайте их.

Удивительный ребенок!
Только вышел из(пеленок).
Может плавать и нырять,
Как его родная (мать). (Утенок)

Желтый Антошка
Вертится на ножке.

Где солнце стоит,
Туда он (глядит). (Подсолнух)

Домовитая хозяйка
Полетела над(лужайкой). (Пчела)

Душистое, белое облачко
В воздухе стоит,
Ароматом(манит). (Черемуха)

Совместное сочинение загадок.

Сочиняем загадку о мышке:

А теперь попробуем вместе с вами составить для малышей загадку о мышках. Помните: мы не можем в загадке употребить слово «мышь», а можем только перечислить их внешние признаки.

Какие внешние признаки этих зверьков мы отразим в загадке? Кого боится мышь? Что она любит есть?

Попробуем сочинить. Начать можно так:

Что за серенький зверёк,
Хвостик длинный, как шнурок...

Продолжите:

Что за серенький зверёк,
Хвостик длинный, как шнурок,
Только кошку увидал,
Сразу в норку убежал?

Сочиняем загадку о цыпленке.

Сочиним загадку о цыпленке. Какой он? На что похож цыпленок? Назовем цыпленка золотистым комочком и сочиним загадку:

Маленький, пушистый,
С тонким голоском,
Комочек золотистый!
Это я о ком?

Самостоятельное сочинение загадок.

Попробуйте сами сочинить загадку о любом предмете. Подумайте, на что он похож, с чем его можно сравнить, по каким признакам узнать.

Дети самостоятельно или в парах сочиняют загадки.

Слушаем и отгадываем получившиеся загадки.

Создание книжки-малышки «Загадки».

Užsienio kalba

Kas skatina motyvaciją ir pažangą?

Humanistinė filosofija / kryptis

- Pozityvi nuostata, palanki psichologinė terpė
- Mokinio individualumo pripažinimas, jo poreikių pažinimas
- Kognityvinių ir emocinių aspektų dermė
- Daugialypis intelektas (mokymasis visais pojūčiais)
- Kūrybiškumas
- Vizualumas

Metodai / aktyvios veiklos

- Žaidimai (stalo, judrieji, kompiuteriniai)
- Tyrinėjimas
- Integruotos veiklos
- Grupiniai projektai
- Klausimai – atviro tipo, diskusiniai

Priemonės / aplinkos

- Klasės aplinka (baldų mobilumas, kilimas)
- Nemokyklinės erdvės (muziejus, gamykla, parduotuvė)
- Gamta (kiemas, parkas, miškas)
- Mobilieji įrenginiai
- Audioknygos, videoįrašai

Grižtamasis ryšys, vertinimas, įsivertinimas

- Tikslų išsikėlimas, suvokimas ir rezultatų refleksija
- Nuolatinis įsivertinimas, pažangos fiksavimas (aplanko metodas)
- Idiografinis vertinimas
- Individuali mokytojo pagalba mokiniui
- Mokinių vieno kitam pagalba
- Tėvų įtraukimas

Matematika

Savo siūlymus dėl mokinių matematikos pasiekimų ugdymo grindžiame konstruktyvizmo, sociokultūrine ir socialine praktine teorijomis. Ryškiausi šių krypčių atstovai: Pjažė (1966; 1980), Campione (1984), Donaldson (1987); Vygotskis (1987), Beilock (2011); Oates (1994), Price (2003).

Gimdami į šį pasaulį atsinešame saviraidos energiją, vidinius duomenis, kuriuose glūdi mūsų kūrybinis nusiteikimas sąveikauti su aplinka ir žmonėmis. Kūrybingumas yra viena iš svarbiausių žmogaus prigimtinių reikmių, tačiau jo realizacijai būtinas aktyvus paties žmogaus veikimas, įsitraukimas į kūrybinę – tiriamąją, problemų sprendimo gebėjimų taikymo reikalaujančią veiklą.

Pradedant temą, pamoką, veiklą verta su mokiniais aptarti, kokį rezultatą turėtų jie pasiekti. Rezultatas turėtų būti pasiekiamas mokiniams, tačiau kartu turėti ir motyvuojantį iššūkį, t. y. siekti daugiau nei galima pasiekti be pastangų, būti prasmingu mokinio patirčiai.

Galimybė pasirinkti skirtingus būdus tai pačiai užduočiai atlikti, mokinio asmeninių barjerų numatymas ir panaikinimas padeda mokiniui mokytis, pasiekti aukštesnių rezultatų. Jis turi jausti palaikymą, kad nepamestų veiklos susidūręs su kliūtimis, mokymąsi iš savo klaidų priimti kaip natūralią ir neišvengiamą šio proceso dalį. Matematikos mokymasis pilnas iššūkių, tad dažnai kyla klausimas, kaip geriausiu būdu palaikyti prigimtinių mokinio norą pažinti, jo susidomėjimą.

Mokytojas privalo atsižvelgti į daugelį dalykų. Visų pirma, atsižvelgti, kokiame kognityvinės raidos etape yra mokomi mokiniai. Gilios matematinio mąstymo kultūros formavimo pagrindas yra išlavintas abstraktus mąstymas. Nustatyta, kad maždaug iki 11-os metų mokiniai nelinkę pastebėti daiktų ryšius, suvokti galimas reiškinių priežastis, logiškai samprotauti. Taigi, tikėtis spontaniškos, prigimtines šių gebėjimų raiškos šiame amžiuje neverta. Mąstymo gebėjimų raidą šiame amžiuje galime paspartinti tik vienu būdu – dažniau įtraukdami mokinius į kūrybines veiklas, probleminių užduočių sprendimą ir sumaniai vadovaudami jų mokymuisi.

Matematikos mokymuisi palanki aplinka turi būti turtinga žodžiais ir vaizdais. Ir tai ypač svarbu, kalbant apie žemesnes klases. 1–3 klasėse mokydamiesi matematikos mokiniai turi kuo daugiau tyrinėti jų aplinkoje esančius daiktus ir modelius, mokytis diskutuoti, žodžiais nusakyti, ką daro, kaip mąsto. Kitas labai svarbus šiame amžiuje aspektas – mokymasis piešti įvairius vaizdus (schemas, lenteles, diagramas ir pan.) ir jais parodyti savo minčių eigą bei idėjas. Mokiniam patinka užduotys, kurias atlikdami jie gali atskleisti savo kūrybingumą. Mokytojo pareiga – sistemingai rinkti ir tirti duomenis apie mokinio daromą pažangą, pasiūlyti jam priimtinių mokymosi būdų ir priemonių.

Maždaug iki 6 klasės mokiniams labai sunku išmokti tiksliai, sklandžiai reikšti matematinės mintis, todėl matematinės kalbos vystymuisi šiame amžiaus tarpsnyje teks skirti daug dėmesio. Juk matematinė kalba – samprotavimo pagrindas. 4–6 klasių mokiniai jau pajėgūs suprasti, kaip samprotaujama vienoje ar kitose situacijose. Jie noriai įsitraukia į figūrų ir skaičių savybių tyrinėjimą, jiems patinka veiklos, kuriose galima manipuliuoti figūromis (skaidyti, jungti, didinti, mažinti ir pan.). Lavėjant mokinių mąstymui, jie noriai sprendžia loginius-matematinius galvosūkius, ieško ir pastebi įvairius dėsnis. Tai amžiaus tarpsnis, kuriame itin palanku plėtoti mokinių problemų sprendimo gebėjimus, palapsniui supažindinant juos su įvairiomis problemų sprendimo strategijomis, parodyti, kaip galima naudotis bendrąja problemų sprendimo schema įvairiausiose situacijose. Svarbiausia yra pasiekti, kad mokiniai išmoktų teisingai vartoti programoje numatytas sąvokas ir gerai suprastų formalių taisyklių prasmę. Ir tai yra daug svarbiau nei išreikalauti, kad jie gebėtų pasakyti formalų sąvokos ar procedūros apibrėžimą. Šiame amžiuje daug laiko teks skirti, kad mokiniai suprastų, kas yra uždavinio sprendimas ir kaip tinkamai jį užrašyti. Baigiant šeštą klasę mokinių mąstymas kokybiškai pasikeičia – prasideda abstraktaus mąstymo vystymosi stadija (įmanoma 1–2 metų paklaida). Iki tai įvyks, venkime vartoti daug abstrakčių sąvokų, teiginių (mokiniai dar nepakankamai pajėgūs jas suprasti ir taikyti), padėkime jiems rasti būdą ir formų

parodyti savo supratimą ir samprotavimą. Kaip ir žemesnėse klasėse, naudokime kuo daugiau praktinių modelių, dirbkime su konkrečiais pavyzdžiais ir tik tada juos apibendrinkime.

Įvairių dalykų mokytojai diskutuoja, kada vertėtų leisti mokiniams skaičiuoti skaičiuotuvu. Vieni teigia, kad mokiniai mato kaip kasdienėje praktikoje nuolat naudojamos skaičiuotuvais ar kitais elektroniniais prietaisais ir dėl to jiems net gali kilti minčių, kam iš viso reikia mokytis skaičiuoti. Ilgesnę patirtį turintys matematikos mokytojai pastebi, kad išmokę atlikti skaičiavimus mintyse ir raštu, mokiniai daug geriau supranta skaičius ir jų operacijas, kas be galo svarbu formuojant mokinių algebrinius mąstymo įpročius ateityje. Išspręsti skaičiuotuvo (ne)naudojimo klausimą galima nesunkiai. Parinkime daugiau mokomųjų situacijų, kuriose mokiniai praktiškai įsitikintų, kaip geri mintinio skaičiavimo įgūdžiai praverčia jų kasdieniame gyvenime (pav., mokantis įvertinti, nuspėti atliekamo veiksmo rezultatą). Atskleiskime greitojo skaičiavimo paslapčių. Gebėti skaičiuoti pačiam, be skaičiuotuvo – išties motyvuojantis iššūkis.

Daug naudingų įžvalgų apie mokinio įgalinimą mokytis matematikos randame sociokultūrinės teorijos ir socialinės praktinės teorijos atstovų darbuose. Juose atkreipiamas dėmesys į kitų žmonių, ir ypač mokytojo, vaidmenį. Perprasti matematinę kalbą nelengva – joje nemažai abstrakcijos elementų, kurių nesuprasdami mokiniai ima jausti nerimą ir baimę, vėliau išaugančią į nenorą domėtis šia sritimi. Pradinių klasių mokytojas, kaip ir dalyko mokytojas, privalo išmokti ir pamokose vartoti dalykui būdingą specialų žodyną, pasikartojančias kalbines konstrukcijas. Mokytojas turi gebėti išreikšti matematinę mintį kalbėdamas ir rašydamas. Įrodyta, kad nerimas, kylantis dėl nepakankamai išlavinto gebėjimo matematiškai komunikuoti, silpnina mokinių pasitikėjimą savo jėgomis. Mokytojas turi būti pasirengęs bet kurią mokiniui skiriamą užduotį rekonstruoti (išskleisti) iki smulkesnių detalių ir rasti laiko šia patirtimi dalytis su mokiniu, pasitelkiant aiškinimo ir diskusijos metodus. Jis turi gebėti įvairiais būdais pateikti tuos pačius mokymosi elementus, pasiūlyti įvairaus sudėtingumo klausimų, kad kiekvienas mokinytis kuo geriau suprastų nagrinėjamą temą, įgytų vertingos matematikos mokymosi patirties.

Naujausi psichologijos tyrimai pagrindžia, kaip svarbu rūpintis mokinių atmintimi. Neišlavinta atmintis yra trukdis priimti ir įsisavinti daugiau naujos informacijos, net gerai suprasti dalykai greitai pamirštami. Tai gali tapti nemenka kliūtimi kelyje į nuolatinį, sistemingą mokinių tobulėjimą. Svarbu neskubėti, įsitikinti, kad mokinytis išmoko teisingai atlikti kiekvieną mažą žingsnelį, suprato, kaip maži žingsneliai jungiami į sudėtingesnių veiksmų grandines. Tik tokiu būdu mokantis pradedama suvokti, kas apskritai yra jungimas (sintezė) ir skaidymas (analizė).

Kitas veiksmingas būdas plėsti mokinių atmintį – laikas nuo laiko sugrįžti prie anksčiau nagrinėtų temų ir ne vien tam, kad atgaivinti lėčiau besimokančių mokinių ankstesnį patyrimą ir lengviau įtraukti juos į mokomąsias veiklas. Kartojimas gali būti panaudotas tam, kad mokiniai nagrinėdami ankstesnę situaciją, atrastų dar vieną, naują lyg ir „žinomo“ reiškinių pusę. Pavyzdžiui, jie gali tą patį veiksmą išmokti vizualizuoti kitu būdu ar kitaip išspręsti uždavinį.

Mokytojas turėtų stebėti mokinio pažangą ir ypatingą dėmesį skirti kokybiškam formuojamajam vertinimui, kad kiekvienas mokinytis tinkamu laiku sulauktų pozityvaus grįžtamojo ryšio apie savo mąstymo ir mokymosi veiklos procesą ir rezultatus. Natūralu, kad daugiau mokytojo pagalbos sulauks silpnesni mokiniai, tačiau būtina pasirūpinti ir labiau pažengusiais matematikoje mokiniams. Juk nepatirdami pakankamai iššūkių ir pripažinimo, jie gali prarasti motyvą siekti dar geresnių rezultatų. Tačiau gabesnių mokinių mokymąsi pagal platesnę programą siūlome organizuoti papildomų užsiėmimų metu, tik nepamirškime, kad kiekviena sudėtingesnė tema taip pat turi savo mažų žingsnelių seką, kurią mokytojas turi padėti mokiniui atrasti. Pamokoje gi skirkime visiems mokiniams tos pačios temos užduotis, tik gabesniems pasiūlykime atsakyti į sunkesnius, gilesnio mąstymo reikalaujančius klausimus.

Bet kuriuo atveju, ratas žmonių, su kuriais galėtų bendradarbiauti besimokantysis, jam augant turėtų plėstis. Mokydamiesi vieni iš kitų, iš profesionalų, mokiniai tobulės gerokai sparčiau. Įtraukime

mokinius į suaugusiųjų pasauliui būdingas praktines, natūraliomis aplinkybėmis vykdomas projektines veiklas. Dalyvaudami jose, mokiniai galės įgyti labai naudingos patirties sprendžiant problemas, reflektuojant savo veiklą, mokantis argumentuoti, suvokiant ryšius, pristatant savo idėjas, komunikuojant, pasirenkant veiksmingas priemones/strategijas.

Gyvename amžiuje, kuomet didelę dalį mokytojai tenkančių funkcijų gali atlikti vis tobulėjančios skaitmeninės technologijos. Akivaizdu ir tai, kad samprata apie jų taikymo galimybes ir prasmę keisis sparčiai. Paminėsime tik du pavyzdžius užduočių, kurias matytume prasmę skirti mokiniams, siekiant jų aukštesnių pasiekimų. Antai, žemesnių klasių mokiniai galėtų susirasti papildomos informacijos apie nagrinėjamą sąvoką/reiškinį, ir ją panaudoti atliekant užduotį. Aukštesnių klasių mokiniams galima būtų pasiūlyti priimti pagrįstą sprendimą dėl nagrinėtų skaitmeninių priemonių/programų pasirinkimo atliekant konkrečią matematinę užduotį.

Apibendrinant norėtusi palinkėti mokytojui drąsiai kartu su mokiniais panirti į problemų, kylančių iš realių gyvenimo situacijų, sprendimą. Dalinkitės su jais patirtimi ir matematinėmis idėjomis, aptarkite kylančius sunkumus ir drauge ieškokite galimų sprendimo būdų. Pasirūpinkite, kad visi mokiniai galėtų dalyvauti sprendimų priėmimo procese, kad neblėstų jų noras įgyti vis daugiau matematinio mąstymo patirties.

Socialinis ugdymas

Aukštesnieji mąstymo gebėjimai apima platų įvairių tarpusavyje susijusių įgūdžių spektrą, tačiau galima išskirti du svarbesnius jų aspektus:

- kritinis mąstymas – gebėjimas interpretuoti ir apibendrinti turimą informaciją bei įvertinti, kokias išvadas, nuomones ar vertinimus galima daryti remiantis tokia informacija analizuojant jos kaip argumentų ir įrodymų pagrįstumą;
- problemų sprendimas – gebėjimas pasirinkti reikalingą informaciją bei atrasti strategiją, kaip galima pertvarkyti ir panaudoti šią informaciją konkrečiai užduočiai spręsti.

Kritinis mąstymas ir problemų sprendimas yra būtinos tobulėjimo kompetencijos, padedančios prisitaikyti prie nuolat ir greitai besikeičiančio pasaulio, kuriame žmonės susiduria su vis didesniu inovacijų kiekiu – tikėtina, kad šiandieniniai mokiniai ateityje susidurs su tokiais profesiniais vaidmenimis ir sektoriais, kurie dabar dar neegzistuoja, ir jiems reikės spręsti naujas problemas taikant naujas technologijas. Todėl tokie aukštesnieji mąstymo gebėjimai, kuriuos sunku automatizuoti bei kurie prisideda prie inovacijų kūrimo, įgis vis didesnę vertę. Be to, šie gebėjimai yra būtina aktyvaus pilietiškumo sąlyga, nes jie suteikia galimybę susidaryti nepriklausomą ir pagrįstą nuomonę vertinant visuomenėje vykstančius procesus, žiniasklaidoje pateikiamą informaciją bei analizuojant politikų daromus sprendimus.

Šaltinis: Mąstymo gebėjimų vertinimo programa (2020).

Socialinis ugdymas. Integracija su matematika

Klasė – 2

Tema „Daiktai aplink mus“.

Su mokiniais aptariama, kokie daiktai mus supa, kokia jų paskirtis.

Uždavinys (veiklos / užduoties): Savo artimoje aplinkoje rasti daiktus, įvardyti, kam ir kaip jie naudojami; sudaryti lentelę, kurioje tinkamai priskirti daiktus, kurie yra mažesni už 1m, lygūs 1m, didesni už 1m.

Mokinių darbų pavyzdžius pateikė Vilniaus Medeinos pradinės mokyklos mokytoja ekspertė Birutė Žeimienė.

Pasiekimų sritis: Žmonių gyvenimo kaita (1-2 kl.)

Praeities pažinimas
Istorinė kaita ir tęstinumas
Mokymasis bendradarbiaujant, tyrinėjimas

Mokinių pasiekimai
3.1. Istorinės raidos supratimas
3.1.1. Remdamasis šeimos, gyvenamosios vietovės istorijos įvykiais, apibūdina žmonių gyvenimo kaitą, jos tęstinumą.
3.1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip tarpusavyje yra susijęs skirtingų kartų gyvenimas. Sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.

Mokymosi turinys	Integraciniai ryšiai
3. Žmonių gyvenimo kaita	Lietuvių kalba (kūrinio klausymas, aptarimas)
Aš ir mano šeimos istorija	Dailė ir technologijos (detalių šeimos medžiui gaminimas)
Svarbiausi mano, šeimos gyvenimo įvykiai; giminės medis (vaikai, tėvai, seneliai).	Šokis (lietuvių liaudies žaidimas-ratelis „Graži mūsų šeimynėlė“)
Aš – šeimos istorijos tyrinėtojas	
Istorijos šaltiniai apie artimų žmonių praeitį (pvz., nuotraukos, laiškai, užrašyti pokalbiai, daiktai ir pan.); kodėl svarbu pažinti savo šeimos istoriją ir ją išsaugoti?.	

1 veikla: „Giminės medis“ *

Probleminiai klausimai nagrinėjami pamokoje:

- Ką panašaus turi medis ir žmogus?
- Kas yra giminės medis? Ar giminė gali turėti medį?
- Jei palygintume medį su giminės medžiu, ką jie turėtų bendro?
- Kodėl kiekvienam svarbu sukurti savo giminės medį?

Tikslas: išsiaiškinti, kas yra giminės medis, giminystės ryšiai, dirbant grupėse, atidžiai išklausyti grupės narių nuomones.

Uždavinys: dirbdami grupėse išsiaiškinti, kaip sudaromas giminės medis, individualiai jį sudarys ir sukurs pasakojimą apie savo šeimos giminystės ryšius.

Priemonės: kiekvienam mokiniui (popieriaus lapai, pieštukai, klizai); dalomoji medžiaga kiekvienai grupei (tekstas, lentelė teksto analizei, medžio dalys, giminės medžio pavyzdžiai).

Veiklos aprašymas:

- Mokiniai suskirstomi grupėmis po keturis. Aptariami pamokos tikslai, numatoma veikla pamokoje.
- Kiekvienai grupei pateikiamas tekstas, klausimai ir lentelė teksto aptarimui.

1. Užduotis mokymuisi bendradarbiaujant: perskaityti tekstą/perskaityti tekstą vaidmenimis; aptarti (pagal pateikiamus klausimus aptarimui); užpildyti lentelę, kurioje nurodyti veikėjus, veikėjų giminystės ryšius ir pagrįsti savo nuomonę (bendrą grupės narių nuomonę):

Veikėjai	Veikėjų giminystės ryšys	Kodėl taip manote?

– Seneli, o iš kur voverėlė, kevalo neprakandus, žino, kuris riešutas pilnas, o kuris tuščias?
 – Kaipgi nežinos, vaikeli, - juk prosenelis tuos lazdynus pasodino.
 (pagal L. Gutauską „Kam katinui ūsai“, 1996)

Klausimai aptarimui:

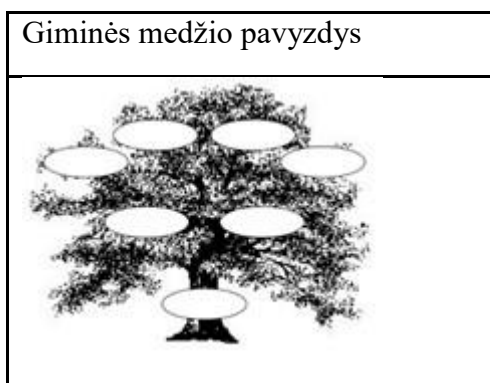
- Kas kalbasi?
- Kas sieja vaiką ir senelį?

Užduotis mokymuisi bendradarbiaujant: pagal pateiktus pavyzdžius prisiminti ir aptarti, kaip atrodo medis, kokios pagrindinės jo dalys: šaknys, kamienas, šakos, lapai.

Individualiai sukurti savo giminės medžio modelį.

Informacija/patarimai mokytojui: mokiniam siūloma grupėje bendradarbiauti prisimenant ir aptariant medžio dalis ir jų reikšmę. Galima pateikti užuominų, pavyzdžiui, medžio šaknys – reikalingoms maisto medžiagoms gauti; kamienas ir šakos – medžiagoms pernešti; lapai – drėgmei išgarinti. Suklijuoti iš atskirų dalių (kiekvienas grupės narys medžio dalį turi pakomentuoti (kas tai, kodėl tai reikalinga medžiui). Tada kiekvienas grupės narys individualiai suklijuoja reikiamas dalis ir sukuria savo giminės medžio modelį.

Šaknys	Kamienas	Šakos	Lapai

Parengtas individualus giminės medžio modelis aptiriamas grupėje.

* Šiai veiklai rekomenduojama pasirengti iš anksto. Planuojant organizuoti šią veiklą mokiniam siūloma paklausti savo artimųjų įvairių klausimų (artimųjų vardai, giminystės ryšiai: vaikas-tėvas-senelis ir pan.), kurie padėtų sudaryti giminės medį. Klausimus, kuriuos ketinama užduoti savo šeimos nariams, gali siūlyti patys mokiniai. Mokytojas organizuoja veiklą porose/grupėse. Užduotis - parengti po 3-4 klausimus, kurie galėtų būti naudojami renkant informaciją giminės medžio sudarymui. Klausimai aptariami klasėje, susitariama dėl bendro klausimyno. Pakomentuojama, kodėl šie klausimai svarbūs, ką jie atskleidžia?

2 veikla „Šeimos istoriją pasakoja nuotraukos ir daiktai“**

Probleminiai klausimai nagrinėjami pamokoje:

- Iš ko galime sužinoti apie šeimos istoriją?
- Kaip galiu tirti šeimos istoriją?
- Ką apie šeimos istoriją gali papasakoti nuotraukos, daiktai?

Tikslas: tyrinėti šeimos istoriją remiantis išlikusiais istorijos šaltiniais

Uždavinys: paaiškinti iš ko galima sužinoti apie jau įvykusius šeimos gyvenimo įvykius, remiantis nuotraukomis, turimais daiktais, trumpai papasakoti apie šeimos narius, jų veiklą.

Priemonės: kiekvienam mokiniui dalomoji medžiaga (užduočių lapai, pieštukai, klijai).

Veiklos aprašymas:

Aptariami pamokos tikslai, numatoma veikla pamokoje.

1. Užduotis: Mokiniai užpildo užduočių lapą ir atsako į klausimus:

- Kodėl šis daiktas vertingas?
- Kas galėtų daugiau papasakoti apie šį daiktą?

Mokinių prašoma remiantis pateikta informacija parašyti / papasakoti žodžiu trumpą pasakojimą.

Užduočių lapas „Istoriją pasakoja daiktai“

Kas yra šis daiktas?		Iš ko jis padarytas?
	Daikto (nuotraukos) vieta	
Kam jis buvo naudojamas?		Kas jį naudojo?

Informacija/patarimai mokytojui: Mokinių prašoma įsižiūrėti į nuotrauką ir pildant užduočių lapą. Centre padeda nuotrauką ir surašomi nuotraukoje matomi žmonės, daiktai, objektai ir veiklos

2. Užduotis Mokiniai užpildo užduočių lapą ir atsako į klausimus:

- Su mokiniais aptariami klausimai:
- Kokių klausimų kyla žvelgiant į nuotrauką?
- Kas galėtų padėti rasti atsakymus?

Mokinių prašoma remiantis pateikta informacija parašyti / papasakoti žodžiu trumpą pasakojimą.

Užduočių lapas „Istoriją pasakoja nuotraukos“

Kas yra nuotraukoje matomi žmonės?		Kokie nuotraukoje matomi daiktai / objektai?
	Nuotraukos vieta	
Kaip apsirengia nuotraukoje matomi žmonės?		Ką veikia nuotraukoje matomi žmonės?

* Šiai veiklai rekomenduojama pasirengti iš anksto. Planuojant organizuoti šią veiklą mokiniams siūloma pasikalbėti su šeimos nariais ir pasirinkti iš šeimos albumų (popierinių, skaitmeninių) nuotrauką ar su šeimos istorija susijusi daiktą (padaryti jo nuotrauką), kurie atsispindi svarbius šeimos įvykius. Skaitmeninės nuotraukų kopijos atspausdinamos.

Pasiekimų sritis: Žmonių ekonominė veikla (1-2 kl.)

Atnaujintoje bendrojoje socialinio ugdymo programoje atskira sritimi išskirta ekonomikos sritis: *Žmonių ekonominė veikla*. Ši sritis apima ekonominių procesų, vykstančių artimiausioje aplinkoje, pažinimą, verslumo ir finansinio raštingumo ugdymą.

2 klasė

Mokinių pasiekimai
Pasiekimų sritis:
B.1. Orientavimasis rinkoje ir asmeninių finansų tvarkymas
B.1.1. Apibūdina, kas yra pinigai, kaip jie uždirbami ir kokia jų paskirtis.
B.1.3. Nusako, kodėl žmonės skolinasi pinigus ir daiktus ir kodėl skolintis reikia atsakingai.

Mokymosi turinys	Integraciniai ryšiai
3. Žmonių ekonominė veikla	Lietuvių kalba (filmuotos medžiagos stebėjimas, aptarimas, diskusija)
Mano asmeniniai finansai (kaip uždirbami pinigai; euras; pajamos (kišenpinigiai, dovanos); prekių ir paslaugų kainos; apsipirkimo sprendimai; išlaidos; grąža; skolinimasis).	Matematika (pinigų vertės nustatymas, pinigų skaičiavimas, palyginimas)

1 veikla: „Euras“

Probleminiai klausimai nagrinėjami pamokoje:

- Kokiais pinigais atsiskaitoma Lietuvoje?
- Kaip atrodo euro monetos ir banknotai?
- Kaip nustatyti, ar pinigai yra tikri?

Tikslas: išsiaiškinti, kaip atrodo ir kam naudojami euro monetos ir banknotai.

Uždavinys: aptars filmuotą medžiagą pagal pateiktus klausimus, paaiškins, kaip sužinoti, ar pinigai yra tikri, palygins skirtingos vertės monetas ir apskaičiuos skirtingos vertės monetų sumą.

Priemonės: kiekvienam mokiniui (popieriaus lapai, pieštukai, flomasteriai) dalomoji medžiaga kiekvienam mokiniui – euro monetų ir banknotų rinkiniai.

Veiklos aprašymas:

1 uždutis. Mokiniams siūloma peržiūrėti filmuotą medžiagą: „Susipažįstame su euru“. Nuoroda: <https://www.youtube.com/watch?v=ewQx6C48gAE>

2 uždutis. Peržiūrėjus filmuotą medžiagą mokiniai suskirstomi poromis. Mokiniams siūloma apžiūrėti euro monetų ir banknotų rinkinius ir užduoti po 1-2 klausimus apie euro monetas ir banknotus vienas kitam poroje. Po veiklos su mokiniais aptariama, kaip sekėsi, ką naujo apie eurus mokiniai sužinojo ir pan.

3 užduotis. Mokiniam siūloma tinkamai priskirti žodžius žingsniams. Veikla reikalinga siekiant atpažinti/įsitikinti, ar popieriniai pinigai yra tikri.

Kaip atpažinti, ar popieriniai pinigai tikri?

1 žingsnis	2 žingsnis	3 žingsnis
Apčiuopti	Pažvelgti	Pakreipti

Su mokiniais aptariama veikla pamokoje. Taikomas Nebaigtų sakinių metodas.

Galimi pavyzdžiai:

- Lietuvoje perkama ir parduodama naudojant....
- Eurai (monetos ir banknotai) yra skirtingi, nes...
- Popieriniai pinigai yra tikri, jeigu...

Patarimai mokytojui: pagal galimybes su mokiniais siūloma apsilankyti Pinigų muziejuje: prieiga per internetą: <https://www.pinigumuziejus.lt/lt/naujienos/pinigu-muziejuje>

2 veikla: „Einame apsipirkti arba apsipirkimo sprendimai“

- Probleminiai klausimai nagrinėjami pamokoje:
- Kodėl svarbu prieš apsipirkimą sudaryti prekių sąrašą?
- Kaip išsiaiškinti, ar norimai prekei užteks pinigų?
- Kaip suprasti posakį: „pinigai-ribotas išteklius“?

Tikslas: išsiaiškinti, kodėl svarbu planuoti apsipirkimą.

Uždavinys: aptars filmuotą medžiagą pagal pateiktus klausimus, paaiškins, kaip ir kodėl svarbu planuoti apsipirkimą; bendradarbiaudami grupėje parengs pirkinių sąrašą.

Priemonės: kiekvienam mokiniui (popieriaus lapai, pieštukai, flomasteriai); grupėms – patarimų kortelės.

Veiklos aprašymas:

1 užduotis. Mokiniam siūloma pasiklausyti skaitomo teksto.

Apsipirkimo diena

Mamai Agnei parduotuvės niekada netapo vieta, kurioje būtų smagu leisti laiką. Todėl maisto produktus dažniausiai perka tėtis Benas. Žinoma, pagal Agnės kruopščiai sudarytą pirkinių sąrašą. Kartą Benas nuėjo apsipirkti be sąrašo – tada išleido dvigubai daugiau pinigų, be to, pamiršo nupirkti pieno, kurį labai mėgsta Majus ir Euras. Su sausainiais gerti pieną mėgsta ir Odrė. Todėl dabar, atėjus apsipirkimo dienai, viskas vyksta pagal planą: Agnė apžiūri lentynas virtuvėje, spintelių kamučius, šaldytuvą ir šaldiklį, kad tiksliai surašytų, ką Benui „sumedžioti“ parduotuvėje. Išeidamas jis visada pasako frazę: „Palinkėkit sėkmės, išeinu į medžioklę!“ Šiandien būtent ta diena – apsipirkimo diena!

– Mama, nepamiršk parašyti ant lapuko, kad nupirtų pienuko, – nuo tada, kai pienas buvo pamirštas, visuomet primena Majus.

– Ir dar kriaušių, gal sūrelį ir sūrio lazdelių, – prideda Odrė.

– Dar gal ką saldaus... – choru prašydami, pirkinių sąrašą bando pildyti sesė su broliu.

Mama susižvalgė su tėčiu ir sustabdė visko prašančius vaikus:

– Stop! Gana prašymų. Šį kartą tėčiui pirkinų sąrašą paruošite patys. Kartu apžiūrėkite, ko trūksta, apgalvokite savaitės valgiaraštį ir pagal tai surašykite reikiamus produktus. Nepamirškite, kad ir skalbimo miltelių liko nedaug, – nueidama apkabinti tėčio pasakė mama. Majus darinėjo spinteles, Odrė studijavo šaldytuvo turinį, kartkartėmis šį tą įrašydavo lapelyje. Tiesa, Odrė mėgsta viską rašyti labai didelėmis raidėmis, tad mamos lapelyje greitai neliko vietos. Jį mergaitė tuoj pakeitė dideliu piešimo lapu, kuriame tilpo viskas. Sąrašė buvo pomidorų ir kriaušių, skalbimo miltelių, duonos ir batono, žinoma, buvo pieno, sūrelių, džemo ir sūrio lazdelių. Buvo mamos mėgstamas avokadas ir tėčio dievinamas vytintas kumpis. Aišku, šokolado, miltų blynams, saldainių ir sulčių su šiaudeliu. Po geros valandėlės sąrašas įteiktas tėvams.

– Mmmhm, aaaa, oooo... – skaitydamas, ką reikės supirkti, murmėjo tėtis.

Mama tik suprunkštė ir pasidžiaugė, kad skalbimo miltelių sąrašė yra.

– Tikriausiai turėsiu patį didžiausią sąrašą visoje parduotuvėje, – atsisveikindamas ir mojuodamas Odrės didelėmis raidėmis suraitytu sąrašu pajuokavo tėtis. – Palinkėkit sėkmės, išeinu į medžioklę!

Vaikų širdelės tiesiog virpėjo iš džiaugsmo. Jie strikinėjo nenustygdami vietoje. Šį kartą tėtis viską rinks pagal jų sukurtą planą. Kol surinkdavo visus produktus iš Agnės sąrašo, Benas užtrukdavo ilgai. Reikėdavo aplankyti net kelias parduotuves ir turgelį, kad gautų visko, kas surašyta. Žinoma, visko rastų ir vienoje parduotuvėje, bet Agnė yra suskaičiavusi, kad produktai skirtingose parduotuvėse kainuoja skirtingai. Be to, vienoje parduotuvėje žuvis skanesnė, kitoje – daržovės šviežesnės. Bet šį kartą Benas grįžo daug greičiau nei visada, o ir jo rankose maišelių – vos keli, nors sąrašas Odrėi su Majumi rodėsi labai didelis. Matyt, bus kažko neįrašę, galvojo vaikai, bet visiškai neliūdėjo, nes tai, ko reikėjo, buvo jų rankose. Majus iš maišo ištraukė savo sukurto sąrašo produktus: pienuką, batoną ir mėlynių džemą. Odrė stengėsi sudėlioti visus produktus į vietas. Kaip keista, pagalvojo: ir šaldytuvus neatrodo pilnesnis, nors prekių maišai jau tušti. Kitą rytą šeima pusryčiams valgė Majaus pagamintus sumuštinis su džemu. Mama pasidarė salotų su avokadu, bet jų ragavo tik tėtis Benas. Priešpiečiams ir pietums pabaigtos sūrio lazdelės, batonas, išgertos sultys ir atplėšta tėčio mėgstamiausio kumpio pakuotė. Benas papjaustė pomidorų ir sumaišė su turimais grietinės likučiais, nes sąrašė grietinės nebuvo. Majus išbandė džemą su juoda duona. Matėsi, kad jam nelabai patiko.

Saulei leidžiantis už horizonto, namuose vyravo keistos nuotaikos. Vis prasiverdavo šaldytuvo durelės, vis darinėjosi spintelės – visi ieškojo ko nors užkąsti. Prie sėdinčių ir besikalbančių tėvų pririedėjo triratukas, kuriuo po kambarius lyg motociklu lakstydavo Majus.

– Mamyte, tėveli, o gal jau galim pavalgyti ko nors normalaus?

– Aha. Mama, gal gali bent sriubos išvirti? – iš kito kambario šūktelėjo kažką piešianti Odrė.

Nors vaikai nesuprato, kas čia taip juokinga, bet mama su tėčiu prapliupo juoktis. Dviejų savaičių apsipirkimo operacija pasibaigė jau antros dienos pavakarę.

– Einu, ką nors sugalvosiu, o jūs tuo metu susitvarkykite kambarius, – rišdamasi savadarbę prijuostę ir vis dar šypsodamasi pasakė mama.

Buvo išvirta sultinuko ir troškinio, kurį mama vadindavo „ką radau, tą sudėjau“, – maistas jau garavo ant stalo. Visi sėdėjo savo vietose ir mėgaudamiesi maistu aptarinėjo apsipirkimo nuotyki. Majus sužinojo, kiek daug produktų jie suvalgo. Ir tai, kad blynams tik miltų neužtenka.

Odrė negalėjo patikėti, kiek daug viskas kainuoja. Ji suprato, kad sudaryti sąrašą ir paskirstyti biudžetą – sunkus darbas. Gilučiai sutarė, kad kitą kartą sąrašą ruoš visi drauge, bet „medžios“ vis tiek tėtis.

– Mama, labai labai skanu, – netikėtai pasakė Majus. Jis ir vėl visiems sukėlė šypseną.

– Gal mums su tėčiu kartais reikia tiesiog nieko nedaryti, kad jūs suprastumėt, kiek daug mes darom? – palaikė smagią nuotaiką mama.

– Neee! – kartu suriko Majus su Odre.

Teksto šaltinis: Cvilikienė J., Urbonas S. (2020). *Pinigai ir kiti Gilučių šeimos reikalai*.

Prieiga per internetą: <https://blog.swedbank.lt/asmeniniai-finansai-edukaciniai-leidiniai/nemokama-knyga-vaikams-pinigai-ir-kiti-giluciu-seimos-reikalai>

2 užduotis. Mokiniam siūloma panagrinti klausytą tekstą grupelėse ir perskaityti bei aptarti patarimus apie tai, kaip planuoti apsipirkimą, kad išleistume mažiau pinigų. Kiekvienai grupei pateikiama klausimų teksto aptarimui.

Galimi klausimų pavyzdžiai:

- Kodėl svarbu prieš apsipirkimą sudaryti prekių sąrašą?
- Kodėl svarbu, kad sąrašą rengtų visi šeimos nariai?
- Kaip išsiaiškinti, ar prekėms užteks pinigų?

Patarimai. Kaip planuoti apsipirkimą, kad išleistume mažiau pinigų?

- Pinigai – ribotas išteklius, jie neatsiranda tėvų pinigineje tada, kai vaikai jų paprašo. Todėl reikia mokytis planuoti, kaip išleisite savo pinigus.
- Žaiskite žaidimus apie apsipirkimą parduotuvėje. Taip geriau suprasite, kad pinigų kiekis ribotas ir kartais jų neužtenka visiems norams.
- Prieš eidami į parduotuvę sudarykite prekių sąrašą.

3 užduotis. Mokiniam siūloma sudaryti prekių sąrašą taip, kad prekėms įsigyti užtektų turimų pinigų.

Kiekvienai grupei skiriama 20 eurų suma. Pateikiamas prekių sąrašas.

Maisto produktai	Kaina
Batonas	1,12
Duona	0,75
Pienas	0,89
Kefyras	0,90
Kiaušiniai (10 vienetų)	1,20
Sviestas	1,19
Bandelė	0,45
Pomidorai	3,20
Agurkai (1 kg)	2,20
Saldainiai (1 kg)	4,50
Obuoliai (1 kg)	0,90
Dešrelės (10 vienetų)	2,50
Sultys (1 l)	2,30
Morkos (1 kg)	0,80

Mokiniai pristato parengtus prekių sąrašus kitoms grupėms. Mokiniai išsako savo mintis apie tai, kaip supranta posakį: „pinigai-ribotas išteklius“?

Prieinama išvados, kad išlaidų planavimas padeda taupyti pinigus.

Pasiekimų sritis: Žmonių gyvenimas kartu (1-2 kl.)

Mokinių pasiekimai
Pasiekimų sritis: 1. Žmonių gyvenimas kartu
1.3. Gyvenimas demokratinėje visuomenėje
1.3.4. Nurodo Lietuvos valstybės simbolius, valstybinių, tautinių, atmintinų švenčių dienas, mokytojui padedant paaiškina jų paskirtį.
1.3.2. Mokytojui padedant nurodo svarbiausias demokratinės valstybės valdymo institucijas; skiria valstybės ir vietos savivaldos institucijas.

Mokymosi turinys	Integraciniai ryšiai
Pasiekimų sritis: 1. Žmonių gyvenimas kartu	Lietuvių kalba (pasakojimas apie Lietuvos valstybės simbolius, plakatų pristatymas)
Aš – Lietuvos pilietis (Tėvynė, kurioje gimiau ir augu; mano gimtasis miestas, miestelis, kaimas; vieta, iš kurios kilo ir išaugo giminė; didžiavimasis savo šalimi, jos pasiekimais, asmeninės patirtys, pasakojimai apie tėvynę).	Dailė ir technologijos (plakato apie Lietuvos valstybės simbolius parengimas; formų, spalvų dermė)
Lietuva – demokratinė valstybė (kaip valdoma Lietuvos valstybė, Prezidentas, Seimas, Vyriausybė; vietos savivalda)	Muzika (himno giedojimas)

1 veikla: „Lietuvos valstybės simboliai“

Tikslas: aptarti Lietuvos valstybės simbolius: vėliavą, herbą, himną.

Uždavinys: bendradarbiaudami grupėse aptars, atpažins ir atvaizduos Lietuvos valstybės simbolius: vėliavą, herbą, paaiškins šių simbolių paskirtį; mokės giedoti himną.

Metodai:

- Diskusija
- Darbas grupėse

Priemonės: kiekvienai mokinių grupei popieriaus lapai (A3), pieštukai, rašymo priemonės, kortelės, vaizduojančios.

Veiklos aprašymas: Veiklos pradžioje mokiniams demonstruojama pateiktis, kurioje pavaizduota Lietuvos valstybės vėliava – Trispalvė ir Lietuvos istorinė vėliava.

Su mokiniais aptariama Lietuvos valstybės vėliava ir Lietuvos istorinė vėliava.

Vėliavos nuo seniausių laikų buvo naudojamos kaip skiriamieji ženklai. Kariuomenių pulkai buvo vadinami vėliavomis. Senovės lietuvių kariaunos taip pat turėjo skiriamuosius ženklus.

Mokiniam paaikkinama šių vėliavų reikšmė valstybei.

Lietuvos valstybės vėliava	Lietuvos istorinė vėliava
	
Lietuvos valstybės vėliava yra tautinė vėliava – <u>audeklas</u> , susidedantis iš trijų lygių horizontalių spalvų juostų: viršutinės – <u>geltonos</u> , vidurinės – <u>žalios</u> , žemutinės – <u>raudonos</u> .	Raudoname audekle, iš abiejų pusių, vaizduojamas šarvuotas raitelis tokių pat spalvų, kaip Lietuvos valstybės herbe.
1918 m., kai buvo įteisinta nacionalinė vėliava, rekomenduota išsaugoti ir valstybės vėliavą.	

Su mokiniais aptariamas Lietuvos valstybės herbas ir jame vaizduojamas šarvuotas raitelis su kalaviju.

Galimi klausimai mokiniams aptarimo metu:

- Kas vaizduojama herbe?
- Ką gali reikšti (simbolizuoja) iškeltas raitelio kalavijas? Kodėl?

Lietuvos valstybės herbas

Mokiniai, bendradarbiaudami grupėse, parengia plakatą „Lietuvos valstybės simboliai“.

Plakate įklijuoja valstybės simbolius, užrašo jų pavadinimus.

Atsakydami į klausimą/klausimus, užrašo grupėse aptartus teiginį/ius.

Galimi klausimai:

- Kodėl valstybei svarbu turėti savo simbolius?
- Kaip atsiranda valstybės simboliai? Kas juos sukuria? Kodėl?

Informacija/patarimai mokytojui:

„Lietuvos valstybės herbas yra Vytis: herbino skydo raudoname lauke vaizduojamas baltas (sidabrinis) šarvuotas raitelis ant balto (sidabrinio) žirgo, laikantis dešinėje rankoje virš galvos iškeltą baltą (sidabrinį) kalaviją.

Prie raitelio kairiojo peties kabo mėlynas skydas su dvigubu geltonu (auksiniu) kryžiumi. Žirgo balnas, gūnia, kamanos ir diržai mėlyni. Kalavijo rankena, kamanų žąslai, balno kilpa ir pentinas, makštis bei žirgo aprangos metaliniai sutvirtinimai ir pasagos geltoni (auksiniai).“

Iš Lietuvos Respublikos valstybės herbo, kitų herbų ir herbinių ženklų įstatymo.

Paveikslų šaltiniai:

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=38110&p_k=1

<https://grybauskaite.lrp.lt/lt/lietuvos-valstybes-istorine-veliava>

2 veikla: „kam/kodėl reikalinga valdžia?“

Tikslas: aptarti valdymo, valdžios reikšmę valstybei ir jos žmonėms; susipažinti su valstybės valdymo institucijomis, jų pagrindinėmis funkcijomis.

Uždavinys: diskutuos, kaip valdoma valstybė, įvardys svarbiausias valstybės valdymo institucijas.

Metodai: Darbas grupės, minčių ežys

Veiklos aprašymas: Veiklos pradžioje mokinių klausiama: Kas yra valdžia? Taikomas metodas (Minčių ežys).

Mokinių atsakymai apibendrinami ir aptariami. Valdžia Lietuvos valstybėje grindžiama demokratija. Demokratija – tai bendri susitarimai, veikimas kartu, pagalba. Valstybės valdžią Lietuvoje vykdo Seimas, Respublikos Prezidentas, Vyriausybė, teismai. Jų valdžios galias riboja Konstitucija. Visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Mokiniai, bendradarbiaudami grupėse, aptaria pagrindines valdžios institucijas ir jų pagrindinius darbus (užrašai pateikiami kortelėse). Po aptarimo mokiniai priskiria korteles į tam skirtas vietas.

Kortelės veiklai/veikloms atlikti:

PREZIDENTŪRA
VYRIAUSYBĖ
SEIMAS
VYRIAUSYBĖS NARIAI
SEIMO NARIAI
VALSTYBĖS VADOVAS
VYKDO ĮSTATYMUS
ĮSTAIGA, LEIDŽIANTI ĮSTATYMUS
PREZIDENTAS

Pagrindinės valdžios institucijos ir jų pagrindiniai darbai:

Prezidentūra	Seimas	Vyriausybė
Prezidentas	Seimo nariai	Vyriausybės nariai
Valstybės vadovas	Įstaiga, leidžianti įstatymus	Vykdo įstatymus

Veikla tęsiama aiškinantis, kokios yra pagrindinės Lietuvos valdžios institucijos (Prezidentūra, Seimas, Vyriausybė) ir kokie pagrindiniai jų darbai.

Mokiniam siūloma grupelėse sugalvoti klausimų (galima naudoti žodžius, išsakytus sudarant Minčių ežį) apie valdžią ir jos naudą valstybėje gyvenantiems žmonėms. Klausimus užduoti kitų grupių nariams, numatyti veiklą/projektą, kuriame galėtų daugiau sužinoti apie tai, kaip valdoma valstybė.

Pasiekimų sritis: Aplinka ir žmogus (4 kl.)

Mokinių pasiekimai
Pasiekimų sritis:
<i>D. 2. Gamtinės ir visuomeninės geografijos sistemų pažinimas</i>
D.2.1 Apibūdina Žemės paviršių ir paaiškina, kuo svarbus Žemę gaubiantis oro ir vandens sluoksnis, augalija ir gyvūnija. Pastebi, atpažįsta gamtinius reiškinius ir procesus, pateikia pavyzdžių.
D.2.3 Pateikia pavyzdžių apie gamtos ir žmonių tarpusavio ryšį. Paaiškina, kaip žmonės prisitaiko prie skirtingos aplinkos ypatybių. Skiria atsinaujinančius išteklius (saulės, vėjo, vandens energija).

Mokymosi turinys	Integraciniai ryšiai
3. Aplinka ir žmogus	Lietuvių kalba (filmuotos medžiagos stebėjimas, aptarimas)
Lietuvos gamtos išteklių ir jų naudojimas (pagrindiniai Lietuvos gamtiniai išteklių – <u>smėlis</u> , <u>molis</u> , <u>žvyras</u> ir kt. ir jų panaudojimas pramonėje (iš smėlio gaminamas stiklas, iš molio – plytos ir pan.); kodėl Žemės išteklius svarbu naudoti atsakingai?),	Dailė ir technologijos (plakato „Kaip mūsų klasė gali padėti Žemei?“ parengimas, pristatymas)
Teigiama ir neigiama žmogaus ūkinės veiklos įtaka aplinkai (žmogaus ūkinės veiklos, veikiančios aplinką, pavyzdžiai.)	

1 veikla: „Kodėl žemės išteklius svarbu naudoti atsakingai?“

Probleminiai klausimai nagrinėjami pamokoje:

- Kaip naudojami Žemės išteklių?
- Kas vargina Žemę ir žmogų? Kodėl?
- Kaip mes galime suteikti poilsio sau ir kaip suteikti poilsio Žemei?

Tikslas: išsiaiškinti, kaip naudojami Žemės išteklių; dirbant grupėse, diskutuoti, atidžiai išklausti grupės narių nuomones, tinkamai išsakyti savo nuomonę, pateikti argumentų.

Uždavinys: dirbdami grupėse aptars filmuotą medžiagą pagal pateiktus klausimus, išsiaiškins, kaip naudojami Žemės išteklių, parengs plakatą „Kaip mūsų klasė gali padėti Žemei?“

Priemonės: kiekvienam mokiniui (popieriaus lapai, pieštukai, klėjai, naudoti laikraščiai, žurnalai); dalomoji medžiaga kiekvienai grupei (informacijos apie gamtos išteklius atmintinė, lentelė klausimams ir galimiems atsakymams, A1 formato lapai grupėms – plakatų parengimui).

Veiklos aprašymas:

Mokiniam siūloma peržiūrėti filmuotą medžiagą apie gamtos išteklių naudojimą, saugojimą.

Nuoroda: Bronius Budrys. Gamtos ištekliai: ar mūsų planeta gali pavargti? Prieiga per internetą:

<https://blog.swedbank.lt/visuomene-video-pamokos-tvari-visuomene/bronius-budrys-gamtos-istekliai-ar-musu-planeta-gali-pavargti>

Prieš filmuotos medžiagos peržiūrą pateikiami klausimai, į kuriuos mokiniai atsakys diskutuodami grupelėse:

- Kaip naudojami Žemės ištekliai?
- Kas vargina Žemę ir žmogų? Kodėl?
- Kaip mes galime suteikti poilsio sau ir kaip suteikti poilsio Žemei?

Po filmuotos medžiagos peržiūros mokiniai suskirstomi grupėmis po keturis. Aptariamą pamokos tikslai, numatoma veikla pamokoje.

Kiekvienai grupei pateikiama atmintinė ir darbo grupėje lapas.

Užduotis mokymuisi bendradarbiaujant: perskaityti tekstą atmintinėje, aptarti filmuotą medžiagą, užpildyti lentelę, kurioje pateikti individualią ir bendrą grupės narių nuomonę:

Darbas grupėse. Veiklos lapas.

Gamtos ištekliai: ar mūsų planeta gali pavargti?	
Kaip naudojami Žemės ištekliai?	1 grupės narys-
Kas vargina Žemę ir žmogų? Kodėl?	2 grupės narys-
Kaip mes galime suteikti poilsio sau ir kaip suteikti poilsio Žemei?	3 grupės narys-
	4 grupės narys-
	Bendra grupės narių nuomonė -

Atmintinė:

- Dalis gamtos išteklių, tokių kaip oras, saulė, vėjas, vanduo ar dirvožemis, atsinaujina kiekvieną dieną.
- Akmens anglis, nafta, gamtinės dujos – yra neatsinaujinantys. Visus šiuos išteklius naudojame sau – išgyventi bei pasigaminti energijos.
- Žemėje gyvena daug žmonių. Žmonės turi poreikių. Jiems patenkinti statomi fabrikai, gamyklos ir pan. Jie suvartoja daug energijos ir daro įtaką supančiai aplinkai.
- Šiltėjantis klimatas rodo, kad savo aplinką tausojame per mažai.
- Ką galime padaryti? Puikūs būdai, prieinami kiekvienam yra važinėjimas dviračiu, daugkartinės gertuvės, močiutės megzti drabužiai ir kt. Taip sutaupome išteklių ir mažiau teršiame.

Parengta pagal pateiktą medžiagą: Bronius Budrys, Gamtos ištekliai: ar mūsų planeta gali pavargti? Prieiga per internetą: <https://blog.swedbank.lt/visuomene-video-pamokos-tvari-visuomene/bronius-budrys-gamtos-istekliai-ar-musu-planeta-gali-pavargti>

Užduotis mokymuisi bendradarbiaujant: panaudojant turimą medžiagą apie gamtos išteklių panaudojimą, parengti dalį informacijos plakatui „Kaip mūsų klasė gali padėti Žemei?“.

Plakatas: „Kaip mūsų klasė gali padėti Žemei?“

„Kaip mūsų klasė gali padėti Žemei?“	
I grupės parengta dalis	II grupės parengta dalis
III grupės parengta dalis	IV grupės parengta dalis

Informacija/patarimai mokytojui: rengiant bendrą klasės plakatą mokiniai skatinami bendradarbiauti ne tik savo grupelėse, bet ir su visos klasės mokiniais. Tariamasi, kokia nauja informacija/mintimis/idėjomis galima būtų pildyti bendrą darbą. Mokiniai skatinami ieškoti įvairių informacijos perteikimo būdų (užrašant, vaizduojant schema, grafiku, įklijuojant ar nupiešiant reikiamas detales plakate ir pan.).

Gamtamokslinis ugdymas

1–2 klasės

Užduotis: „Augalo gyvenimo ciklas“

Ši užduotis skirta pagrindinio ir aukštesniojo lygmens gebėjimų mokiniui. Atlikdamas šią užduotį mokinys ugdysis gamtamokslinio taikymo srities gebėjimus: mokysis fiksuoti duomenis, juos analizuos, apibendrins, darys išvadas, pristatys darbą draugams.

Uždavinys: Atlikti tyrimą „Žirnio gyvenimo ciklas“. Pasėti žirnio sėklą ir stebėti jo gyvenimo ciklą (dygimą, augimą ir vystymąsi, sėklų išbarstymą).

Mokytojo veikla: mokytojas pateikia stebėjimų lentelę pildymui.

Data	Pastebėti pokyčiai	Pastabos	Gyvenimo ciklo etapas
	Kada pasirodė daigelis?		
	Kada pasirodė pirmasis lapelis?		
	Kada stiebelis buvo 3 cm?		
	Kada stiebelis buvo 10 cm?		
	Kada stiebelis buvo 15 cm?		
	Kada pasirodė žiedas?		
	Kada pražydo?		
	Kada pasirodė vaisius?		
	Kada išbarstė sėklas?		

Padaryk išvadą:

Žirnio gyvenimo ciklas truko dienų.

Kokį patarimą duotum draugui, kuris atliktų tokį patį tyrimą?

.....

3–4 klasės

Užduotis: „Vandens tausoјimo svarba“

Ši užduotis skirta slenkstinio ir patenkinamo lygmens gebėjimų mokiniui. Atlikdamas šią užduotį mokinys ugdysis gamtamokslinio taikymo srities gebėjimus: mokysis fiksuoti duomenis, juos analizuos, apibendrins, darys išvadas, pristatys darbą draugams.

Uždavinys: Atlikti tyrimą „Kiek vandens galiu sutaupyti valydamasis dantis“. Išsivalyti dantis neužsukant vandens čiaupo ir išsivalyti dantis užsukus vandens čiaupą. Pamatuoti, kiek daugiau vandens ištekėjo valantis dantis pirmuoju būdu. Apskaičiuoti, kiek vandens galima sutapyti per savaitę, mėnesį, metus.

Mokytojo veikla: mokytojas pateikia tyrimo duomenų lentelę pildymui ir sutaupyto vandens duomenų lentelę apskaičiavimui.

1 lentelė „Vandens kiekio sunaudojimas valant dantis dviem būdais“.

Dantų valymo būdas	Vandens kiekis, stiklinėmis	Vandens kiekis, ml
Neužsukus vandens čiaupo		
Užsukus vandens čiaupą		

2 lentelė „Sutaupyto vandens kiekio apskaičiavimas“

Laikas	Sutaupyto vandens kiekis, ml	Pastabos
1 kartas		
Para (jeigu valytum dantis du kartus per parą)		
1 savaitė		
1 mėnuo		
1 metai		

Padaryk išvadą:

Vanduo taupomas dantis valantis

Valantis dantis galima sutaupyti vandens ml per parą;

..... ml per savaitę;

..... ml per mėnesį;

..... ml per metus.

Kokį patarimą duotum draugui, kuris atliktų tokį patį tyrimą?

.....

Technologinis ugdymas

Diferencijuojant mokymo procesą ir siekiant ugdyti mokinių sudėtingesnius gebėjimus technologijų pamokų metu, svarbu pažinti kiekvieną mokinį, jo prigimtines galias, patirtį ir gebėjimus. Išsiaiškinęs realią situaciją kiekvienoje klasėje, gabiujų ir ugdymosi sunkumų patiriančių vaikų galimybes, mokytojas turėtų skatinti kiekvieno mokinio asmeninę ūgtį ir palaipsniui pereiti prie personalizuoto ir savivaldaus mokymosi. Mokytojas turi suteikti pagalbą visiems mokiniams. Tai reiškia, kad mokytojai puoselėja aukštus lūkesčius dėl kiekvieno mokinio pasiekimų, nes mokytojo lūkesčiai labiausiai nulemia mokinio ugdymosi sėkmę.

Organizuojant technologinį ugdymą svarbu užtikrinti užduočių įvairovę ir galimybę rinktis. Aktualu parinkti ir pateikti tokių užduočių, kurios skatintų ieškoti naujų, originalių, alternatyvių atsakymų. Kūrybiškumo, antrepenerystės ugdymas sprendžiant praktines problemas paskatins mokinį kurti, naujai pritaikyti turimas žinias, patirtį, idėjas bei kitaip matyti reiškinius ar situacijas. Technologijų pamokose mokantis spręsti problemas, specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams patartina padėti struktūruoti problemas, daugiau dėmesio skirti problemos sprendimo eigos planavimui, kad mokinys galėtų lengviau susikoncentruoti ir išlaikyti dėmesį į problemos sprendimą. Ir kad tiek pats mokinys, tiek ir mokytojas galėtų sėkmingiau kontroliuoti patį problemos sprendimą. O gabiems vaikams reikėtų skirti sudėtingesnes, kūrybiškumo reikalaujančias užduotis ir jas atliekant remtis ne tik teorinėmis žiniomis, bet ir patirtimi.

Gabiams ir talentingiems vaikams taip pat būtina pritaikyti ugdymo turinį, ugdymosi metodus ir būdus, ugdymosi vietą ir aplinką, atitinkančią kiekvieno jų poreikius ir interesus, kaip ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems dėl negalių ar sutrikimų. Siekiant ugdyti mokinių praktinių problemų sprendimo gebėjimus ir kūrybiškumą, siūlytina pripažinti, kad kiekvienas mokinys turi tam tikrą mokymosi potencialą, t. y. kiekvienas mokinys gali pasiekti geriausių asmeninių mokymosi rezultatų. Svarbu gerbti vaiko ugdymosi poreikius. Pvz., jei vaikui geriau dirbti vienam, sudarykite jam tokias galimybes, nes nuolat verčiamas dirbti kartu su visais jis tiesiog gali prarasti mokymosi motyvaciją. Taip pat, kaip ir tiems, kuriems mokymosi procese labai svarbu yra bendrauti, bendradarbiauti, tartis, leiskite dirbti grupėse, nes priešingu atveju jie vis tiek ieškos tokių galimybių (sukinėtis, kalbės draugus ir t. t.), o jūs nuolat turėsite jiems duoti pastabų. Mokytojas turėtų skatinti vaikų inicijuotas veiklas, projektus, kiek įmanoma daugiau pritarti jų idėjoms ir iniciatyvoms. Rekomenduotina mokytojams leisti ir skatinti mokinius siekti sėkmės jiems būdingu, priimtiniu būdu, leisti mokiniams veikti skirtingai pagal savo individualius skirtumus, sudaryti galimybes jiems pasirinkti užduoties atlikimo priemones, užduoties pateikimo formą ar pan.

Dėl technologinio ugdymo specifikos pamokų metu yra puikios galimybės realizuoti patirtinį, tiriamąjį, kūrybinį, interpretacinį mokymąsi, kuriantį giluminius teorijos ir praktikos ryšius, susietus su realiu gyvenimu. Technologijų mokytojas tiek su gabiaisiais, tiek ir su ugdymosi sunkumų patiriančiais mokiniais turėtų kurti aktualų ir prasmingą, mokinių poreikiams ir talentams atvirą ugdymo turinį, skatinantį savivaldų mokymąsi.

Mokymosi sąlygos, kada pasitelkiama nauja medžiaga, nauji metodai, netradicinis požiūris padeda įvairių poreikių vaikams įgyti tvirtus ir tvarius žinių pagrindus, o gabiuosius vaikus įgyti aukštesnius pasiekimus motyvuoja mokymuisi dar ir sunkesnės ir labiau kompleksinės užduotys.

Pasiūlymai mokinių aukštesnių pasiekimų ugdymui pateikiami metodinių rekomendacijų dalyje „Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai“, dalyje „Veiklos plėtotė“. Atkreiptinas dėmesys, kas siekiama ugdyti kiekvieno mokinio aukštesnius gebėjimus, atsižvelgiant į asmeninius gebėjimus ir polinkius.

Dailė

Dailės Bendrosios programos projekte (2021) aprašyti pasiekimų lygių požymiai, parodantys mokinių pasiekimų kokybę. Remdamiesi šių keturių pasiekimų lygių aprašais, galime įvertinti mokinio pasiekimus. Per dailės (ir visų kitų dalykų) pamokas turime sudaryti sąlygas visiems mokiniams, kokių gebėjimų jie bebūtų, siekti aukštesnių pasiekimų, turime padėti kiekvienam mokiniui dailės raiškos ir kūrybos dėka pažinti savo polinkius, save ir supantį pasaulį, Lietuvos bei pasaulio paveldą.

Šiuolaikinis pradinių klasių dailės mokytojas yra mokinio pagalbininkas, patarėjas, kūrybinis vadovas, jo vaidmuo nebėra dominuojantis. Jis nebeapasakoja ilgų pasakojimų apie dailės kūrinius, griežtai nebenurodinėja, kaip ir kokiomis priemonėmis reikia atlikti užduotis. Jis moko savo mokinius pažinti ir pamilti daile, stengiasi įtraukti juos į aktyvų kūrybos procesą, skatina siekti aukštesnių pasiekimų. Atliekant dailės raiškos užduotis mokiniai mokosi naujų dailės raiškos technikų, yra skatinami viršyti užduoties reikalavimus: išmokti naujų ir sudėtingesnių kūrybos būdų, saugiai naudoti dailės reikmenis ir medžiagas, eksperimentuoti ir drąsiai improvizuoti. Atliekdami spalvinės, grafinės ir erdvinės raiškos užduotis pradinių klasių mokiniai skatinami intuityviai kelti vizualias idėjas, savarankiškai pasirinkti temą ir kūrybos priemones, pasiūlyti naujų temų ir ieškoti savitų kūrybinių sprendimų. Vaikai mokosi pasakoti savo įspūdžius apie kūrybos patirtį, stebėti ir vertinti dailės kūrinius, pasakoti, kokius dailės kūrinius matė muziejuose, parodose ar internete, kokie kūriniai jiems įdomūs, svarbūs ir vertingi.

Skatinant mokinių norą siekti daugiau, labai svarbiu tampa formuojamasis vertinimas. Jis teikia individualią pagalbą mokiniui ir grįžtamąjį ryšį, padeda išsikelti mokymosi tikslus, teikia informaciją mokinio tėvams ir įtraukia juos į savo vaiko mokymosi pažangos stebėjimą ir skatinimą.

Formuojamasis vertinimas natūraliai vyksta viso ugdymosi proceso metu. Labai svarbi sėkmingo mokymo sąlyga yra supratimas, kaip mokiniui sekasi mokytis, kokie yra jo dalyko pasiekimai. Formuojamąjį vertinimą į savo pamokas įtraukiame kaip natūralų pamokos organizavimo dalyką, nes ne visada yra laiko pasikalbėti su kiekvienu mokiniu atskirai, dailės kūrybinius pasiekimus nelabai pavyktų įvertinti kokiais nors testais ar kontroliniais darbais. Ugdimoji tokio vertinimo esmė – padėti kiekvienam vaikui tobulėti, tapti savarankiškam, atsakingam už savo mokymąsi, ugdyti jo pasitikėjimą savo jėgomis, skatinti norą siekti daugiau, pasirinkti tinkamiausius veiklos būdus ir įsivertinti savo pasiekimus. Kartu su mokiniu ir jo tėvais aptariant vertinimo informaciją akcentuojama ne klaidos ar nesėkmės, o tai, kokią pažangą padarė mokiniai, ką jis galėtų išmokti dar geriau. Aptariant pasiekimus skatinkite mokinius atsakyti į tokius klausimus:

- Ką išmokau, atlikau?
- Kas man buvo svarbu?
- Kas buvo naudinga?
- Ką pavyko atlikti gerai?
- Kas rodo, kad atlikau gerai?
- Ką pavyko atlikti savarankiškai?
- Kuo labiausiai džiaugiuosi?
- Kokie pasirinkti mokymosi būdai buvo naudingi?
- Kokių sunkumų kilo?
- Kokius savo neteisingus veiksmus ar klaidas pastebėjau?
- Kaip įveikiau kilusius sunkumus?
- Kieno ir kokios pagalbos prireikė?
- Kaip jaučiausi?
- Ką kitą kartą galima būtų daryti kitaip?
- Kokios ir kieno pagalbos reikėtų?
- Kur ir kada galima būtų pritaikyti įgytą patirtį?

Analizuodami savo pasiekimus mokiniai mokysis įsivertinti savo veiklą per pamoką, stiprės jų mokymosi motyvacija, pakils mokymosi kokybė. Mokiniai mokysis bendradarbiauti su mokytoju ir tarpusavyje, per pamokas ieškos drąsesnių sprendimų, nebijos klysti. Spręsdami kūrybines problemas, jie taikys anksčiau įgytas žinias, gebės paaiškinti savo sprendimus, išmoks stebėti ir įsivertinti savo kūrybinės veiklos procesą ir jo rezultata.

Mokiniui teikiama vertinimo informacija turi būti tokia ir teikiama tokiu būdu, kad jis:

- sužinotų, ką ir kaip jam daryti, kad jo mokymosi pasiekimai gerėtų;
- įgytų didesnę tikėjimą ir pasitikėjimą savo jėgomis;
- nesijaustų prastesnis už kitus klasės draugus;
- jaustų, kad jis mokytojui yra svarbus, kad mokytojas siekia jam padėti.

Skatinant mokinius siekti aukštesnių pasiekimų taikomi įvairūs metodai ir aktyvios veiklos. Tai įvairūs žaidimai, patrauklios dailės tyrinėjimo užduotys, integruota kūrybinė veikla, grupiniai projektai, diskusijos, atviro tipo klausimų kėlimas ir atsakymų į juos paieškos.

Muzika

Siekdami ugdyti mokinių aukštesnius muzikinius pasiekimus, privalome atsižvelgti į itin nevienodą jų muzikinių gabumų, gebėjimų ir muzikinio pasirengimo lygį. Dalis vaikų auga muzikuojančiose šeimose, kitų muzikinė patirtis yra gerokai skurdesnė. Dėl to muzikos mokymosi tempas ir mokinių galimybės smarkiai skiriasi. Siekiant, kad motyvuojančią mokymosi sėkmę patirtų visi mokiniai, nepaisant skirtingų jų muzikinių gabumų ar muzikinio pasirengimo lygio, rekomenduojama ugdomąją veiklą per muzikos pamoką organizuoti taip, kad klasė taptų besimokančiųjų bendruomene.

- Idiografinis vertinimas, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio individualią pažangą, skatina mokinių motyvaciją; būtina įvertinti kiekvieno mokinio asmeninę, kad ir nedidelę, pažangą, nurodant, kas tobulintina, ką būtina pataisyti.
- Muzikai gabūs vaikai išryškėja kaip muzikos pamokos lyderiai; bendras klasės mokymosi tempas jų dažniausiai netenkina. Tokiems vaikams būtina skirti sudėtingesnių muzikinių užduočių, kurios sukurtų jų jėgas atitinkantį iššūkį.
- Muzikai gabius ir iniciatyvius vaikus tikslinga įveikinti kaip muzikos mokytojo asistentus. Kai mokomasi groti muzikos instrumentais, atliekamos muzikos rašo ar komponavimo užduotys, muzikiniai klasės lyderiai gali teikti individualią pagalbą tiems klasės draugams, kuriems tokia pagalba yra būtina. Tikslingai įveikintų gabųjų mokinių dėka muzikos mokymasis tampa spartesnis ir efektyvesnis.
- Sudėtingesnius gebėjimus ugdyti ir aukštesnių pasiekimų veiksmingai pasiekti padeda tinkamai organizuoti grupinio darbo metodai. Ypač efektyvus darbas pogrūpiais po 4–5 mokinius kiekviename; pogrūpiai sudaromi taip, kad juose būtų skirtingų muzikinių gabumų mokinių. Pogrūpiuose mokiniai padeda vieni kitiems įveikti mokymosi sunkumus ir iššūkius, jie mokosi vieni iš kitų. Jie mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Darbas pogrūpiais ne tik paspartina mokymosi procesą, bet ir telkia klasės bendruomenę, ugdo mokinių empatiškumą.
- Mokantis dainuoti ar groti instrumentu mokinių individualus pasirodymas prieš klasės draugus skatina siekti pažangos ir muzikos atlikimo kokybės. Individualiems pasirodymams prieš klasę kviečiami savanoriai, norintys pademonstruoti savo muzikinius pasiekimus. Užduotis klasės draugams – atidžiai išklausyti ir pagirti, išsakant teigiamus atlikimo ar kūrinio momentus. Mokiniai taip pat skatinami išsakyti savo pastebėjimus, įvardyti tobulintinus atlikimo / kūrybos aspektus.
- Mokymosi tempo individualizavimas. Tinkamai parinktas mokymosi tempas, mokinio individualų pajėgumą atitinkančios užduotys muzikuojant leidžia patirti „srautą“, skatina savivertę, savižinę ir asmenybės ūgtį (Csikszentmihalyi, 2016).

2.1. Pasiekimų sritys

Muzikos dalyko programoje išskiriamos trys esminės pasiekimų sritys: (A) **muzikavimas**, (B) **muzikos kūryba**, (C) **muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas**. Šios pasiekimų sritys reprezentuoja tris muzikinės veiklos rūšis: muzikos kūrimą, muzikos atlikimą, muzikos klausymąsi. Sritis viena kitą papildo ir glaudžiai siejasi tarpusavyje. Kiekvieno koncentro pasiekimai formuluojami atsižvelgiant į mokinių raidos ir amžiaus tarpsnių ypatumus bei anksčiau įgytą mokymosi patirtį. Pasiekimai siejasi su atitinkamų klasių mokymosi turiniu.

A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas)

Gebėjimas muzikuoti – tai procedūrinė muzikos žinojimo forma. Muzikavimas (drauge ar po vieną) leidžia mokiniams muzikos kūrinius ir muzikavimo procedūras patirti gyvai, „iš vidaus“; Muzikavimas apima dainavimą (vokalinį muzikavimą), grojimą mokykliniais instrumentais (instrumentinį muzikavimą) ar įvairius jų derinius. Muzikavimo srities pasiekimus nusako trys požymiai: atlikimui pasirinktų kūrinių nagrinėjimas, kūrinių pristatymas ir atlikimas bei įsivertinimas, dalyvavimas bendruomenės muzikiniame gyvenime.

- **A1** Nagrinėja pasirinktą atlikti kūrinį, aptaria ir kuria jo interpretavimą.
- **A2** Pristato, atlieka (vienas ar su kitais) pasirinktą kūrinį, vertina savo ir kitų atlikimą.
- **A3** Dalyvauja muzikiniame ir kultūriniame gyvenime.

B. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)

Muzikinė kūryba padeda mokiniams gyvai patirti ir suprasti, kaip muzika yra kuriama. Mokiniai susipažįsta su muzikinių idėjų generavimo, atrankos, konstravimo, fiksavimo procedūromis, jas išmėgina praktiškai. Kurdami (improvizuodami, komponuodami ar aranžuodami) jie mokosi operuoti muzikinės kalbos elementais ir struktūromis, pritaiko muzikinės žinias ir įgūdžius. Šios srities pasiekimus nusako trys požymiai: gebėjimas improvizuoti muzikinius darinius, gebėjimas komponuoti taikant muzikinės kalbos elementus nei struktūras, gebėjimas pristatyti bei vertinti savo ar kitų kūrybą.

- **B1** Generuoja kūrybines idėjas, improvizuoja.
- **B2** Komponuoja/aranžuoja (vienas ar su kitais), taikydamas muzikos kalbą.
- **B3** Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.

C. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimas.

Šios skirties pasiekimai apima visuminį muzikos ir jos kultūrinio konteksto pažinimą: muzikos kūrinių klausymąsi ir jų nagrinėjimą įvairiais aspektais, asmeninio estetinio santykio su muzika suvokimu, kūrinių ir muzikos reiškinių (kūrinių, žanrų ir stilių, kultūrų ir subkultūrų, asmenybių) bei jų kontekstų (sociokultūrinių, istorinių) pažinimą ir nagrinėjimą, aplinkos muzikinio gyvenimo stebėjimą ir sąsajas su asmenine mokinių patirtimi bei asmeniniais pasirinkimais.

- **C1** Nagrinėja kūrinio muzikinės kalbos ir formos ypatybes.
- **C2** Kūrinio meninį įspūdį sieja su jo muzikinėmis savybėmis ir vertina iš skirtingų perspektyvų.
- **C3** Tyrinėja ir apibūdina muzikos reiškinių paskirtį, kontekstus, integracines sąsajas.
- **C4** Aplinkos muzikinio gyvenimo patyrimą sieja su asmenine patirtimi.

Teatras

Aukštesni pasiekimai – tai aukštesniojo lygio gebėjimai, kuriuos Teatro pamokose rodo mokinys, kurdamas ir įgyvendindamas savo kūrybinius sumanymus, apmąstydamas savo teatrinės raiškos patirtį, analizuodamas ir vertindamas teatro spektaklius, tyrinėdamas, nagrinėdamas ir reflektuodamas teatro meno ir teatrinių reiškinių pavyzdžius. Šie gebėjimai itin tamptariai susiję su mokinio savarankiškumu, kūrybišku ir giliu mąstymu, (savi)motyvacija ir atsakingumu, kurie skatina mokinį ne tik tiesiogiai taikyti įgytas žinias, bet su jomis eksperimentuoti, ieškoti originalių būdų bei sprendimų. Mokinio kūrybiško ir kritinio mąstymo, meninių gabumų atvėrimo ir skatinimo ugdymas – o toks ir yra Teatro dalyko tikslas, – turėtų remtis inovatyviais, šiandienos poreikius atliepiančiais metodais, motyvacija, aktyviu mokinio ir mokytojo bendradarbiavimu, tarpusavio pasitikėjimu.

Pasiekimų sritys

Teatro dalyką sudaro 3 veiklos kryptys: teatro raiška; teatro supratimas ir vertinimas; teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimas. Šios veiklos viena kitą papildo ir pratęsia kaip kompleksiškas ir empirinė patirtimi grįstas teatrinės kūrybos ir teatrinių reiškinių pažinimo, supratimo ir vertinimo procesas. Šių veiklų derinimas visose ugdymo pakopose padės įprasminti teatro mokymą(si) kaip kūrybišką, sąmoningą ir prasmingą, reikalaujantį aktyvaus dalyvavimo ir bendradarbiavimo, skatinantį žinių poreikį ir naujų idėjų įgyvendinimą.

Teatro raiškos pasiekimai aprėpia atlikimo, kūrybos, kūrybos pristatymo ir refleksijos gebėjimus bei žinias. Teatrinės raiškos veiklos, skirtos vaidybai ir kūrybai, padės mokiniams suprasti, kad teatro menas ir teatrinė kūryba remiasi ne vien prigimtinais sugebėjimais ar talentu, bet reikalauja specialaus ruošimo(si), tikslingo ugdymo(si).

Teatro supratimo ir vertinimo pasiekimai aprėpia teatrinių reiškinių ar teatrinės kūrybos pavyzdžių, kuriuos mokiniai stebi ir / ar kuriuose dalyvauja, analizavimo, interpretavimo ir vertinimo gebėjimus. Analizuodami teatrinę kūrybą mokiniai įsisavina teatrinės raiškos ir kūrybos elementus bei priemones; interpretuodami – nusako teatro kūrinio temą, įvardija prasmę(-es); vertindami – išsako ir pagrindžia savo nuomonę apie kūrinį. Teatro supratimo ir vertinimo gebėjimai svarbūs formuojantis estetinei mokinio nuovokai, kritiniam mąstymui, teatro meno savitumo supratimui.

Teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimo pasiekimai aprėpia teatrinių reiškinių, teatro formų bei žanrų istoriniuose ir kultūriniuose kontekstuose žinias, gebėjimą jas taikyti teatrinėje kūryboje, analizuojant bei vertinant teatrą ir susiejant jas su asmenine patirtimi, poreikiais bei vertybėmis. Teatrinių reiškinių ir kontekstų pažinimas koreliuoja su mokinio gebėjimu orientuotis teatro meno įvairovėje, įprasminti teatro poreikį mokymosi procese, kasdieniame gyvenime.

Pasiekimų sritys	Pasiekimai
A Teatro raiška	A1 Vaidina pasitelkdamas teatrinės raiškos priemones.
	A2 Įgyvendina savo kūrybinius sumanymus pasirinkdamas teatrinės raiškos priemones.
	A3 Pristato savo teatrinę raišką ir / ar kūrybą.
	A4 Apmąsto ir įsivertina teatrinės raiškos / kūrybos patirtį.
B Teatro supratimas ir vertinimas	B1 Analizuoja teatro elementus ir priemones.
	B2 Interpretuoja teatro kūrinį.
	B3 Vertina teatro kūrinį.

C Teatrinų reiškinių ir kontekstų pažinimas	C1 Tyrinėja teatrinis reiškinius.
	C2 Nagrinėja teatrinės kūrybos kontekstus.
	C3 Susieja teatro pažinimą su asmenine patirtimi, poreikiais ir vertybėmis.

Detalizavimas:

A. Teatro raiška:

- Vaidyba, vaidmenų kūrimas etiuduose, vaidmenų žaidimuose, mokytojo pasiūlytose ar pačių pasirinktose teatro formose. Atkreipiamas dėmesys į mokinio jautrumą ir dėmesingumą aplinkai, išgalvotoms aplinkybėms, natūralumą „scenoje“, partnerystės jausmą, improvizacinius gebėjimus, vaizduotę, intuityvumą, drąsą ir savarankiškumą vykdant užduotis.
- Kūrybinių sumanymų įgyvendinimas nuo mažos formos etiudų iki sudėtingesnių kūrinių, pasirenkant teatrinės raiškos priemones ir elementus. Atkreipiamas dėmesys į savarankiškumą, originalumą ir kūrybišką mąstymą, organizacinius gebėjimus, bendradarbiavimą su bendraklasiais.
- Raiškos ir kūrybinių sumanymų pristatymas tiek vaidinant ir kuriant, tiek ir prisidedant prie bendro darbo rezultato.
- Raiškos ir kūrybos refleksija skirta mokiniui apmąstyti įgytą patirtį, įvertinti savo pasiekimus, įsivardyti tikslus.

Aukštesniame Teatro raiškos lygyje akcentuojamas mokinio savarankiškumas, kūrybiškas mąstymas, praktinis žinių taikymas ieškant originalaus kūrybinio sprendimo.

B. Teatro supratimas ir vertinimas.

- Teatro elementų atpažinimas.
- Teatro reiškinių analizė.
- Teatro reiškinių vertinimas.

Tai vaidinimų ir kitų teatro reiškinių stebėjimas, supratimo aiškinimasis, interpretavimas ir vertinimas.

C. Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas.

- Teatro sąsajų su įvairiais kontekstais pažinimas.
- Teatro elementų įv. kontekstuose analizė.
- Teatro reikšmės saviugdai suvokimas.

Tai teatro sąsajų su asmeniniu gyvenimu, tradicinėmis vietos bendruomenių šventėmis, su įvairių epochų ir tautų kultūromis, jų tradicijomis, vertybėmis atpažinimas, vaidmens, kuriant savo krašto, europinę ir pasaulinę kultūrą pažinimas.

Pasiekimų ugdymas pradinėje mokykloje. Aukštesni pasiekimai

Pasiekimai aprašomi 1-2 ir 3-4 klasių koncentrais, nurodant kokius gebėjimus mokinys turėtų išsiugdyti koncentro pabaigoje. Kad mokinys išsiugdytų bent minimalius pasiekimus (slenkstinis lygmuo), būtina mokymosi motyvacija, suponuojanti pozityvias mokinio nuostatas. Kas motyvuoja mokinį? Kas skatina ketvirtoką „savarankiškai pasirengti ir įvykdyti savo ir grupės teatrinės raiškos pristatymo veiklas (vaidinant ir / ar prisidedant prie organizacinių darbų) klasės, mokyklos renginyje“ (A3: Teatro raiškos pasiekimas, 3-4 klasių koncentras) arba kokia motyvacija veikia antroka, kad jis „savarankiškai sugalvotų

temą, aplinkybes, personažus ir kurtų etiudą vienas, poroje ir grupėje” (A2.4: Teatro raiškos aukštesnysis pasiekimas, 1-2 klasių koncentras).

Šiame kontekste kalbame apie mokinio ugdymą teatru per jo psichofiziką, kūrybingumą, gyvą bendravimą, suvokimą apie gyvo bendravimo naudą jo socializacijai, apie asmenybės visapusišką ugdymą, apie kompetencijas, kurias jis išsiugdys su mokytojo pagalba. Mokinys turi žinoti, ko ir kodėl jis mokosi, kaip tai veikia jo brandą. Keičiantis mokinių kartoms, kinta ir mokinių mokymosi ypatumai, o taip pat ir šiuolaikinių mokinių motyvavimas mokytis. Išoriškai labiau motyvuoti mokiniai, pasak psichologų, linkę orientuotis į mokymosi rezultatą, o ne į patį procesą. Šiems mokiniams itin svarbus aplinkinių pritarimas bei išoriniai įvertinimo ženklai (2021). Vidinė motyvacija sąlygoja aukštus pasiekimus, o vidinis susidomėjimas laikomas santykinai stabiliu ir ilgai trunkančiu, tad dauguma mokytojų mano, jog „vertingesnė“ yra visgi vidinė motyvacija. Tačiau svarbu skatinti ir išorinę motyvaciją, nes ji taip pat gali padėti siekti didesnių tikslų. Juolab kad skaitmeninės kartos vaikų realybė kita – jie ir atradėjai, ir vartotojai, todėl jų motyvavimui svarbios ir vidinės, ir išorinės paskatos (2021).

Pasiekimų ugdymas. Pasiekimo A2 raida, lygių požymiai

Teatro raiškos pasiekimas „Įgyvendina savo kūrybinius sumanymus pasirinkdamas teatrinės raiškos priemones“ (A2), nuo pirmos iki dešimtos klasės, kaip ir visi kiti pasiekimai kinta priklausomai nuo pažintinės, socioemocinės ir kognityvios mokinio raidos. Remiantis psichologų tyrimais, 7-8 metų mokinys geba sutelkti dėmesį nepertraukiamai veiklai 15 min, o 9-10 metų jau iki valandos, jei ji ne monotoniška. Pirmoko santykis su mokytoju dar yra ypatingai svarbus, o septintokas jau siekia autonomijos, atmeta susaugusiųjų požiūrį, kvestionuoja autoritetus. 5-6 klasės mokinys pradeda suvokti įvairių socialinių grupių požiūrį, o 9-10 klasėje jis jau apmąsto alternatyvias visuomenės moralines ar religines sistemas. Todėl iš esmės pasiekimų ugdymas ir vertinimas nekinta priklausomai nuo to, ar mokykloje teatro pamokos vyksta nuosekliai nuo pirmos iki 10-tos klasės ar fragmentiškai.

Neturėtume pradinukui siūlyti kurti etiudą lytiškumo, migracijos, hibridinių grėsmių tema, bet nubrėžti ribos nederėtų, siekiant ugdyti aukštesnius pasiekimus (pvz. migrantų šeimos vaiko patirtis leidžia jam papasakoti teatrinėmis priemonėmis tai, kas jo bendraamžiams dar nesuvokiama), pastebėjus išskirtinius gebėjimus mokinių, kurių ugdymo rezultatai netenkina. Jei patiriama ugdymosi sunkumų, rekomenduotina atsižvelgti į įvairių poreikių mokinius, o ugdymosi procesą individualizuoti arba diferencijuoti.

Teatro pasiekimų raidos pradinių klasių koncentrais lentelė:

Pasiekimas	1-2 klasė	3-4 klasė
A2. Įgyvendina savo kūrybinius sumanymus pasirinkdamas teatrinės raiškos priemones.	A2. Kuria etiudą vienas ar poroje pagal mokytojo pasiūlytą temą ir aplinkybes.	A2. Kuria etiudą, personažą vienas, poroje ar grupėje mokytojo pasiūlyta tema ir / ar aplinkybes pagal sutartas taisykles. Pasirenka kostiumą, rekvizitą.

Iš raidos lentelės matyti, kad baigęs 1-2 klasę vaikas turėtų gebėti kurti etiudą mokytojo pasiūlyta tema įsivaizduojamose aplinkybėse. Baigęs 3-4 klasę vaikas turėtų sukurti etiudą, nupasakodamas personažų charakterius, pritaikydamas kostiumus ir rekvizitą.

Šis pasiekimas apima įvairius ugdymosi metodus, išvardintus 1 punkte. Nederėtų taikyti tik vieną ar du metodus, nors jie ir labai patrauklūs, mėgstami mokinių (žaidimai, etiudų kūrimas). Derinant teatro raišką su pažinimo, analitinėmis užduotimis, padėsime mokiniui tobulėti visapusiškai.

Jei jūsų klasėje bus vaikų, gebančių atlikti daugiau, nei iš jų reikalaujama, – sudarykite jiems sąlygas tobulinti savo gebėjimus, skirdami papildomas užduotis. Be abejo, bus vaikų, kurie dėl vienokių ar kitokių

priežasčių negalės, nesugebės atlikti kūrybinio darbo pagrindiniam (III) pasiekimo lygmeniui. Tam atvejui skalėje numatytas pirmas – slenkstinis lygis ir antras – patenkinamas lygis.

Kaip ugdomi pasiekimai? Kokios įgyjamų patirčių, informacijos ir praktinės veiklos sąsajos?

Mokinys teatro pamokų metu ugdomi vaidybinių, režisūrinių gebėjimų, bendrųjų kompetencijų. Mokytojas taiko ugdymo metodus visai klasei. Tuo pačiu, būtina atsižvelgti kiek taikytini metodai pateisina grupės ir individualius lūkesčius. Pastebėję, kad ugdymo rezultatai mokinio netenkina, rekomenduojame ugdyti sudėtingesnius gebėjimus, pritaikant inovatyvius metodus, derinant juos tarpusavyje, randant optimaliausių variantų. Mokiniui patiriant ugdymosi sunkumų, būtina atsižvelgti į jo galimybes, poreikius ir padėti, skiriant individualias kūrybines užduotis.

Pasiekimo A2 lygiai. Ugdymas, vertinimas.

1-2 klasės mokinių pasiekimų lygio požymių lentelė:

I (slenkstinis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A2.1. Padedamas sugalvoja temą ir aplinkybes, bando kurti etiudą poroje.	A2.2. Iš dalies padedamas sugalvoja temą ir aplinkybes, bando kurti etiudą poroje ir grupėje.	A2.3. Iš dalies savarankiškai kuria etiudą vienas ir poroje pagal savo sugalvotą temą ir aplinkybes.	A2.4. Savarankiškai sugalvoja temą, aplinkybes, personažus ir kuria etiudą vienas, poroje ir grupėje.

Šio pasiekimo esmė – teatrinio etiudo sukūrimas. Žemiausias (I) lygis pirmų ir antrų klasių konkurencingai patenkinamas padedant mokiniui sugalvoti temą, jam pačiam ieškant prisitaikymo, papildomų priemonių raiškai, ir sukuriant veiksmo aplinkybes (pvz. mokyklos valgykloje, iki pertraukos pabaigos likus minutei). Mokytojas pasiūlo personažus, (pvz. vaikas ir valytoja su šlapšluote), pasako įvykį (pvz. vaikas paslysta) ir mokinys vaidina (improvizuoja ar pasitaria su draugu, kaip reaguos į įvykį) šią situaciją poroje. Patenkinamas šio pasiekimo (II) lygis skiriasi tuo, kad mokinys kuria poroje ir grupėje, kūrybiškai komunikodamas, kur turi daugiau prisitaikymo aspektų. Pagrindinis (III) lygis išsiskiria individualia kūrybine raiška – mokinys kuria vienas ar poroje savo sugalvota tema ir aplinkybėmis, aptaręs su mokytoju siužetą, įvykį ir personažus. Aukštesnysis lygis (IV) apsprendžia išskirtinai savarankišką mokinio kūrybą. Mokytojas lieka stebėtoju, o mokinys, pats sugalvojęs temą, aplinkybes, įvykį, personažus vaidina jame poroje, su draugais (jiems išaiškinęs, kuo jie bus jo sugalvotame etiude) ar pats vienas (jei tai mono etiudas – skirtas vienam atlikėjui).

Norint išugdyti aukštesnius gebėjimus šio amžiaus konkurencingame turime išsiaiškinti, kas iš pirmųjų jau rašo, o kas tik mokosi rašyti, – taip galime rasti jaunuosius scenaristus, o kitus paraginsime pasitempti.

Patartina nustatyti mokymosi stilių, kas jums leis pažinti, kiek klasėje vaikų atitinka kinestetinį mokymosi stilių – tai teatralai. Kinestetika – veiksmu grįstas elgesio tipas – mielai judės scenoje, bus aktyvus, jo kūno kalba bus raiški ir jums atrodys, kad *tai šie vaikai* yra talentingi. Jeigu pasigilinsime į girdimąjį ar regimąjį mokymosi stilių, suprasime drovesnius, nenorinčius lipti į sceną ir būti dėmesio centre, vaikus. Skirkime jiems vaidmenis, kur jie galėtų būti savimi ir taip pat pajustų vaidybos džiaugsmą. Skirkime kitas užduotis, susijusias su rekvizito gaminimu, dekoracijų piešimu, lėlių gamyba, programėlių kūrimu. Kalbant apie specialiuosius poreikius turinčius vaikus, metodai parenkami atsižvelgiant į poreikių specifiką ir gali būti labai įvairūs, kaip ir mokinių nėra visiškai vienodų su savo poreikiais ir lūkesčiais. Vienas patikrintas vaidmuo atstumtam draugų mokiniui – būti pranešėju. Jis nenori vaidinti, neturi klasėje draugų, o pristatydamas kitų etiudus, jaučiasi puikiai (pavyzdys iš praktikos, tačiau nebūtinai tiks konkrečiam jūsų mokiniui). Kiti vaidmenys – kino operatorius, teatro bufetininkė, bilietaus pardavėjas/tikrintojas, reklamos

specialistas, žurnalistas ir pan. Paaškinę vaikams vieną teatro etikos taisyklių: blogų vaidmenų nėra, – atliksime paslaugą visai klasei.

Jei klasėje turite išskirtinių gebėjimų, jau atsiskleidusių talentais mokinių, skirkime jiems kūrybines užduotis, kuriose jie gali patirti sėkmę įdėję daugiau darbo. Paprastai tokie vaikai nori kuo daugiau teksto skirtam vaidmeniui, siūlosi atlikti draugų vaidmenis ir kt. Jei atpažinote jaunąjį IT specialistą, patikėkite jam kino režisieriaus darbą, nufilmuosiantį draugų etiudą. Dar kiti gali būti fotografais. Gal kas nors moka gimnastikos ar cirko triukų, lanko Rytų kovos menų būrelius ar kt. Vienodai puikiai gali būti suvaidintas žongliruojančios numerėliais ar kepurėmis „teatro rūbininkės“ ir pagrindinio vaidmens atlikėjos vaidmuo. Teatro mokytojo vaidmuo – sielovadinis, tad leiskime vaikams mėgautis teatro istorijomis, projektuojant save į išgalvotas situacijas, o vertinkime subtiliai.

3-4 klasės mokinių pasiekimų lygio požymių lentelė:

I (slenkstinis)	II (patenkinamas)	III (pagrindinis)	IV (aukštesnysis)
A2.1. Padedamas bando sugalvoti temą, aplinkybes; bando kurti personažą poroje, pasitelkdamas mokytojo pasiūlytą kostiumą, rekvizitą.	A2.2. Iš dalies padedamas sugalvoja temą, aplinkybes ir bando kurti etiudą, personažą poroje, pasitelkdamas mokytojo pasiūlytą rekvizitą, kostiumą.	A2.3. Iš dalies savarankiškai kuria etiudą, personažą vienas, poroje ar grupėje. Sugalvoja etiudo temą, aplinkybes. Savarankiškai pasirenka kostiumą, rekvizitą.	A2.4. Savarankiškai kuria etiudą, personažą vienas, poroje ir grupėje. Sugalvoja etiudo temą, aplinkybes, savarankiškai pasirenka kostiumą, rekvizitą, pagrindžia pasirinkimus.

Šiame amžiaus tarpsnyje mokinių pasiekimo slenkstinis lygis – sukurti veikiančius personažus, vaidinti poroje, pasitelkiant mokytojo parinktą rekvizitą, kostiumą, kitas priemones, įskaitant ir temas bei aplinkybių parinkimą su mokytojo pagalba. Savo esme patenkinamas 1-2 kl. koncentro lygis atitinka slenkstinį 3-4 klasių pasiekimo lygį. Bet schema neatskleidžia pažintinės, socioemocinės mokinio raidos, kas sąlygoja kitų temų, brandesnių personažų kūrimo aspektus.

Siekiant ugdyti aukštesniuosius pradinę mokyklą bebaigiančių mokinių pasiekimus, skirkime savarankiškų kūrybinių darbų ne tik sugalvoti etiudo temą, aplinkybes ir savarankiškai parengti etiudo pristymą, bet paruošti jo reklamą, atlikti vietinį marketingą – pakviesti tėvus, kitus mokytojus, mokinius į pasirodymą, paruošti „bilietus“, numatyti renginio planą ir sąnaudas meninėms bei reklamos priemonėms. Refleksijos užduotys galėtų būti analitinės, apibendrinančios atliktus kūrybinius darbus, kai vaikas daro išvadą apie savo indėlį į bendrą darbą ir įsivertina pasiekimų kontekste.

Šokis

Aukštesni mokinių pasiekimai yra susiję su aukštesniais mąstymo gebėjimais – analizės, sintezės, vertinimo ir kūrybinio mąstymo, taip pat ir su iniciatyvumu, atsakingumu ir kitais lyderio gebėjimais. Todėl pirmiausia, su mokiniais reiktų aptarti, kas yra aukštesni šokio pasiekimai ir kam mokiniui jie reikalingi.

Norint, kad mokinys pasiektų aukštesnių šokio pasiekimų, reiktų aptarti su mokiniu, kokie yra jo dabartiniai pasiekimai ir kodėl jie yra tokie. Aptarimo metu svarbu nebauginti mokinio ir nelyginti jo su kitais mokiniais ir jų pasiekimais. Kai kalbama apie šokio raiškos gebėjimus, t. y. gebėjimus susijusius su mokinio kūno sandara, kuri pirmiausia yra sąlygota prigimties, antra gali būti pokyčio stadijoje, kai pavyzdžiui, paauglių kūnas kinta neproporcingai ir jiems sunku save suvokti apskritai, o tuo labiau valdyti savo kūną, bet kokia pastaba, menkinanti ar pašėpianti mokinio kūno fizines galias, gali sukelti įvairių ilgalaikių psichologinių problemų.

Norint, kad mokinys pasiektų aukštesnių šokio pasiekimų, siūlome tai daryti sistemingai, kartu su mokiniu planuojant ir vertinant procesą ir pasiekimus. Mokslo metų pradžioje mokiniams reiktų pristatyti numatomus pasiekimus, kuriuos jie turėtų pasiekti per numatytą šokio pamokų skaičių, t. y. vidutiniškai per 36 pamokas. Aptarti bendrojoje programoje numatytus kiekvienos šokio ugdymosi srities pasiekimus, padėti mokiniui įsivertinti esamus šokio pasiekimus, aptarti aukštesnių pasiekimų ugdymosi planą ir priemones. Mokslo metų eigoje reguliariai vykdyti aptarimus su mokiniais, kurių metu mokiniai įsivertintų ir gautų iš mokytojo grįžtamąjį ryšį bei vertinimus.

Aukštesni šokio atlikimo srities pasiekimai turi būti susiję su mokinio psichofizinių galių (išraiškingumo, laisvumo, koordinacijos, lankstumo, šoklumo ir kt.) plėtojimu, bet ne su šokio technikos įvaldymu. Atliekant kūno apšilimo pratimus, mokantis šokio žingsnių ar šokių labai svarbu suteikti mokiniams pakankamai laiko savarankiškam judesių išbandymui ir pajautimui. Tik mokydamasis pajusti savo kūną ir jo judėjimo galias savo tempu mokinys lengviau ir greičiau įsisavins choreografinę medžiagą ir išvengs traumų.

Aukštesni šokio kūrybos srities pasiekimai skatinami, kai mokiniai kuria (improvizuoja ir komponuoja) įvairiais būdais, t. y. ir pavieniui, ir poroje, ir grupėje. Reiktų atsižvelgti į tai, kad kai kuriems mokiniams yra lengviau kurti pavieniui, kai nereikia derinti savo idėjų su kitais, todėl norint, kad mokinys labiau atskleistų savo kūrybinius gebėjimus, verta suteikti jam galimybę kurti vienam. Siūlant tokiam mokiniui kurti su kitais jau bus ugdomi jo kiti gebėjimai – socialiniai, komunikavimo – susitarti, bendrauti, priimti kito nuomonę, atsisakyti savo idėjos ir pan. Kai mokinys nemėgsta ir nemoka kurti, jam lengviau tą daryti būnant grupėje ar poroje, kur iš pradžių jis gali būti kitų idėjų vykdytojas, bet palaipsniui pradėti siūlyti ir savas. Tai gerai pavyksta, kai tokie mokiniai sudaro vieną grupę, t. y. vienoje grupėje yra nemėgstantys kurti mokiniai. Mokytojui, nespaudžiant tokios grupės, o tik patariant, pasiūlant, paskatinant, ilgainiui mokiniai mokosi imtis iniciatyvos ir ieškoti kūrybinių idėjų.

Aukštesnių šokio raiškos pristatymo pasiekimų reiktų siekti žemesnių pasiekimų turintiems mokiniams suteikiant mažesnių atsakomybių arba siūlant atlikti mažesnės apimties pristatymus, skirtus tik mokytojui, ar tik klasės draugams. Svarbu taip pat išsiaiškinti, kodėl mokiniai nenori ar nemėgsta viešai pristatyti savo veiklos, išsiaiškinus kartu su mokiniu numatyti veiksmus, kurie galėtų pakeisti jo nusistatymą ir padėtų įgyti savo veiklos pristatymo gebėjimų aukštesniu lygiu.

Aukštesni šokio raiškos refleksijos pasiekimai yra susiję su mokinio kritinio ir metakognityvinio mąstymo (pagal R. J. Marzano sistemą) gebėjimais, t. y. savistaba, savikontrole, tikslų numatymu ir veiksmų stebėjimu. Todėl reiktų net ir pradinių klasių mokiniams suteikti laiko ir galimybių kalbėti apie tai, kaip jie jaučia savo kūną ir atskiras jo dalis, kai šoka, ką jie jaučia savo kūne, kai sako, kad yra pavargę ar kai nenori šokti. Tokie gilūs pokalbiai, kai mokinys turi galimybę išsikalbėti ir kai mokytojas jo nevertina, o išklauso ir diskutuoja, leidžia mokiniams jaustis psichologiškai saugiams, giliau suprasti ir pajauti save. Tuo pačiu, aiškiau suvokti ko, kodėl ir kaip jie mokosi.

Aukštesni šokio supratimo ir vertinimo pasiekimai susiję su kritinio ir kūrybinio mąstymo bei verbalinės raiškos gebėjimais. Dažnai sakoma, kad šokėjai nemoka rašyti ar kalbėti žodžiais, nes jie kalba kūnu. Tačiau moksliniai tyrimai rodo, kad smulkioji motorika yra tiesiogiai susijusi su kalbos gebėjimais. Todėl siūlome nesivadovauti mitais, kad šokėjai negali išsireikšti žodžiais, nes tai labiau susiję su nemokėjimu ar nenoru to daryti (žinoma, kaip visada, gali pasitaikyti išimčių). Norint ugdyti aukštesnius šokio analizavimo, interpretavimo ir vertinimo gebėjimus, reikia suteikti pakankamai laiko šioms veikloms, po kiekvieno šokio atlikimo ar kūrybinės užduoties organizuoti diskusijas, aptarimus, nukreipiančiais klausimais skatinti mokinius išsakyti, ką suprato, ką pajautė, ką norėjo sukurti ir pan. Nereikėtų reaguoti į mokinių atsakymus „taip nebūna“, „keista, kad taip galvoji“ ir pan. Daug efektyviau yra klausti, kodėl tu taip jautiesi, kodėl taip galvoji, kas inspiravo tokią idėją ir pan.

Aukštesni šokio reiškinių ir kontekstų pažinimo pasiekimai yra taip pat susiję su kritinio mąstymo, verbalinės raiškos gebėjimais, dar prisideda bendrakultūrinis išprusimas, kuris įgyjamas skaitant knygas, žiūrint spektaklius, filmus, parodas, klausantis muzikos ir kt. Taip pat tinka organizuoti diskusijas, aptarimus, refleksijas raštu, pristatymus skaitmeninėje erdvėje, dalyvavimą vietos bendruomenės kultūrinuose renginiuose ir pan. Šokio kontekstų gilesniam pažinimui rekomenduojamas mokinių dalyvavimas gyvuose kultūrinuose renginiuose, nepriklausomai nuo to, koks jų pobūdis ir kur jie vyksta (profesionalus šokio spektaklis teatre, ar bendruomenės šventėje miesto aikštėje), nes gyvas bendravimas su šokio reiškiniu ir jo kūrėjais ir dalyviais visada veikia giliau ir stipriau, nei stebėjimas ekrane. Todėl siūlome suplanuoti ugdymo procesą ir sudaryti sąlygas mokiniams pamokų metu dalyvauti šokio renginiuose. Jei tai nepavyksta, paskatinti mokinius dalyvauti savarankiškai ar su šeima. Bet kokių atveju, po dalyvavimo yra būtinas aptarimas ir diskusijos, kurių metu mokiniai žodžiais išsakytų savo patirtis ir taip giliau suvoktų reiškinių ir jo kontekstą. Taip pat labai paveiku yra gyvi susitikimai su kuriančiais šokio menininkais (šokėjais, choreografais) ar su šokiu susijusių profesijų atstovais (šokio kritikais, scenografais, kompozitoriais ir kt.), kurie savo pasakojimuose gali atskleisti daug asmeninių įžvalgų ir netikėtų socialinių kultūrinių kontekstų.

Fizinis ugdymas

Aukštesnieji mąstymo gebėjimai apima platų įvairių tarpusavyje susijusių įgūdžių spektrą, tačiau galima išskirti du svarbesnius jų aspektus:

- kritinis mąstymas – gebėjimas interpretuoti ir apibendrinti turimą informaciją bei įvertinti, kokias išvadas, nuomones ar vertinimus galima daryti remiantis tokia informacija analizuojant jos kaip argumentų ir įrodymų pagrįstumą;
- problemų sprendimas – gebėjimas pasirinkti reikalingą informaciją bei atrasti strategiją, kaip galima pertvarkyti ir panaudoti šią informaciją konkrečiai užduočiai spręsti.

Kritinis mąstymas ir problemų sprendimas yra būtinos tobulėjimo kompetencijos, padedančios prisitaikyti prie nuolat ir greitai besikeičiančio pasaulio, kuriame žmonės susiduria su vis didesniu inovacijų kiekiu – tikėtina, kad šiandieniniai mokiniai ateityje susidurs su tokiais profesiniais vaidmenimis ir sektoriais, kurie dabar dar neegzistuoja, ir jiems reikės spręsti naujas problemas taikant naujas technologijas. Todėl tokie aukštesnieji mąstymo gebėjimai, kuriuos sunku automatizuoti bei kurie prisideda prie inovacijų kūrimo, įgis vis didesnę vertę. Be to, šie gebėjimai yra būtina aktyvaus pilietiškumo sąlyga, nes jie suteikia galimybę susidaryti nepriklausomą ir pagrįstą nuomonę vertinant visuomenėje vykstančius procesus, žiniasklaidoje pateikiamą informaciją bei analizuojant politikų daromus sprendimus.

Šaltinis: Mąstymo gebėjimų vertinimo programa (2020).

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Savęs pažinimas, kėlimas ir siekimas asmeninių tobulėjimo tikslų

Atpažįsta, įvardija ir valdo emocijas, elgesį

Potemės. Emocijų atpažinimas ir žodyno plėtojimas, Patiriamų emocijų atpažinimas ir įvardijimas

Veiklos pavyzdys^[1]:

Vaikai grupėse, remdamiesi savo istorijomis, turi sukurti knygelę. Istorijos dalis vaikai turi surašyti atskiruose puslapiuose ir jas iliustruoti.

Suvidinkite!

Tarpusavio santykių kūrimas ir mokymasis bendradarbiauti

Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius

Potemė. Santykio kūrimas

Veiklos pavyzdys:

Atsitiktinumo tvarka suskirstykite vaikus poromis. Padėkite jiems sukurti trumpą tekstą apie partnerį pagal šį pavyzdį: TADAS – Tikras; Atlaidus; Drąsus; Atkaklus; Smalsus. Kiekvienai vardo raidei reikia parinkti savybę, kuri prasidėtų iš tos pačios raidės.

^[1] Veiklos pavyzdžiai pateikti iš LIONS QUEST programos „Laikas kartu“ 1 ir 2 klasei skirtos metodinės medžiagos.

Informatikos ugdymas

Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas yra neatskiriama mokymo(si) dalis, kuris palengvina ugdymo proceso organizavimą bei lemia mokymo(si) dalyvių intensyvumą, teigia E. Teresevičienė ir kt. (Teresevičienė, M., Trepulė, E., Volungevičienė, A. (2015). Technologijomis grindžiamo mokymo(-si) samprata. Žydzūnaitė V. (red.) Technologijomis grindžiamas mokymas ir mokymas organizacijose: 26–54. Vytauto Didžiojo universitetas: *Versus Aureus*. Prieiga per internetą: <http://talpykla.elaba.lt/elaba-fedora/objects/elaba:11548744/datastreams/MAIN/content>). Informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas padidina mokymo(si) sėkmingumą, ugdymas tampa įdomesnis, įvairiapusiškesnis, teigia G. Žibėnienė, V. Indrašienė (Indrašienė V., Žibėnienė G. (2017)). Šiuolaikinė didaktika. Vilnius: Mykolo Romerio Universitetas). Vadinasi, informacinės ir komunikacinės technologijos gali būti taikomos, kaip pagalbinė priemonė motyvacijos didinimui ir pasiekimų gerinimui.

Modernizuojant ugdymo procesą siekiama įtraukti informacines ir komunikacines technologijas, kaip mokinių motyvavimo priemone, teigia *Passey, Rogers, Machell, McHugh*, (*Passey, D., Rogers, C.G., Machell, J., & McHugh, G. (2004). The Motivational Effect of ICT on Pupils*. London: *Department for Education and Skills Research Project*). K. Tomljenović, V. Zovko, (Tomljenović K., Zovko V. (2016). *The Use of ICT in Teaching Mathematics – A Comparative Analysis of the Success of 7th Grade Primary School Students. Croatian Journal of Education*) atlikus tyrimą priešingai įrodė, kad informacinių ir komunikacinių technologijų taikymas turi įtakos geresniems mokymosi pasiekimams bei žinių įgijimui pradinėse klasėse. Tyrimo rezultatai parodė teigiamą rezultatą naudodamas šiuolaikines technologijas. Taikant informacines ir komunikacines technologijas žymiai sumažėja laikas, reikalingas naujoms mokymo medžiagoms įsisavinti. Taip pat M. Kubiátko ir K. Vlckova, (Kubiátko, M., & Vlckova, K. (2010). *The Relationship between ICT Use and Science Knowledge for Czech Students: A Secondary Analysis of PISA 2006. International Journal of Science and Mathematics Education*) pastebėjo, kad mokinių pasiekimai yra geresni taikant informacines ir komunikacines technologijas ugdymo procese.

Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) Tarptautinio penkiolikmečių PISA 2018 tyrimo rezultatai parodė, kad Lietuvos mokinių pasiekimai pagerėjo ir yra arti EBPO šalių vidurkio. Tarptautiniuose TIMSS tyrimuose Lietuvos ketvirtokų bei aštuntokų matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai gerėja ir yra reikšmingai aukštesni už tarptautinius vidurkius.

2018 m. atliktas PISA (angl. *Programme for International Student Assessment*) tyrimas parodė, kad absoliuti dauguma Lietuvos penkiolikmečių mokinių (daugiau kaip 95 %) 2018 m. pavasarį savo namuose galėjo naudotis kompiuteriu mokymosi tikslais. Skirtumai tarp kaimo / miesto mokyklų mokinių nedideli – dauguma (daugiau kaip 90 %) Lietuvos kaimo mokyklų mokinių namuose galėjo naudotis kompiuteriu mokymosi tikslais. Mokinio galimybės namuose naudotis kompiuteriu daugiau priklauso nuo jo šeimos ekonominės, socialinės ir kultūrinės aplinkos negu nuo vietovės, kurioje jis gyvena. Nors IKT išteklių mokymosi tikslais analizė aiški, jų naudojimo (ir pamokose, ir po jų) sąryšis su mokinių akademiniais pasiekimams gana problemiškas. Statistinė analizė rodo: daugiau skaitmeninių prietaisų pamokose dar nereiškia geresnių mokinio PISA testų rezultatų. Galimas to paaiškinimas – mokytojo, jo pasirinktos metodikos vaidmuo daug didesnis negu IKT naudojimo pamokoje mastas. Mokyklų kompiuterizavimo procesas ir naudojimosi IKT mokymosi tikslais plėtra Lietuvoje pasiekė tokį lygį, kai visos šalies mokyklos ir dauguma mokinių namuose jau turi pakankamai gerus techninius išteklius. Tolesnę naudojimosi IKT mokymosi tikslais plėtrą riboja nepakankamas kiekis atitinkamų (susietų su mokomuoju dalyku) mokomųjų programų, pažangios (ne fragmentinės, bet sisteminės) mokymo metodikos ir mokytojų pasirėngimo ją naudoti trūkumas. Lietuvos penkiolikmečiai mokiniai plačiai naudojami internetu ir mokykloje, ir už jos ribų, skirdami šiai veiklai labai daug laiko – vidutiniškai apie 36 valandas per savaitę. Naudojimosi internetu trukmės poveikis mokinio akademiniais pasiekimams nėra tiesmukas – ir mažai, ir labai daug besinaudojančių internetu mokinių PISA testų rezultatai nėra aukšti. Aukščiausi rezultatai tų, kurių naudojimosi internetu trukmė yra „vidutiniška“. Mokinių naudojimosi internetu ir mokykloje, ir už jos ribų

praktika bei jos poveikis mokinių PISA testų rezultatams nesmarkiai išsiskiria merginos – jos internetu naudojasi ilgiau negu vaikinai. Didesnių naudojimosi internetu praktikos skirtumų tarp kaimo / miesto ar ekonominių ir socialinių mokinių grupių Lietuvoje nėra.

Anot A. Zabulionio Lietuvoje daugiau dėmesio IKT ir skaitmeninių priemonių naudojimo mokymo(si) procesuose reikia skirti ne didinant techninių išteklių plėtrą, bet kuriant jų pritaikymo metodiką – rengti naujas mokomąsias priemones (ne fragmentines, bet sistemines, kuriose būtų integruojamos ir klasikinės, ir moderniosios metodikos), taip pat kelti mokytojų profesinę kvalifikaciją, susijusią su technologijų taikymu mokomojo dalyko kurse. (A. Zabulionis. Tarptautinio švietimo tyrimo OECD PISA Lietuvos ir kaimyninių šalių duomenų tikslinė antrinė analizė. Nacionalinė švietimo agentūra. Vilnius, 2020).

Tarptautiniuose TIMSS (2019) tyrimuose Lietuvos ketvirtokų ir aštuntokų matematikos ir gamtos mokslų pasiekimai ir toliau gerėja ir yra reikšmingai aukštesni už tarptautinius vidurkius. Palyginti su 2015 metų tyrimų rezultatais, Lietuvos ketvirtokų gamtos mokslų, o aštuntokų – ir gamtos mokslų, ir matematikos pasiekimų rezultatai stipriai pagerėjo. Lietuvoje visose srityse padaugėjo ir ketvirtų, ir aštuntų klasių mokinių, pasiekusių aukščiausią tarptautinį pasiekimų lygmenį. (https://www.smm.lt/uploads/lawacts/docs/2814_49f5fcf687a5a1c59f6cbfed9a36e07a.pdf)

Apibendrinant tarptautinių tyrimų rezultatus galima pastebėti, kad, mokyklos ir mokytojai praktikuoja veiksmingesnius ugdymo būdus, stipriau orientuojasi į kiekvieno mokinio pažangą, vis dėlto matomas pernelyg didelis atotrūkis tarp skirtingų mokyklų pasiekimų, tarp mergaičių ir berniukų rezultatų, vis dar per didelė bazinio lygmens nepasiekiančių mokinių dalis. Todėl rekomenduojama:

- Mažinti mokinių, pasiekiančių žemiausius ugdymo turinio ir kognityvinių gebėjimų pasiekimų lygmenis, dalį.
- Daugiau dėmesio skirti mokinių, galinčių pasiekti aukščiausią ir aukštą lygmenis, gabumams plėtoti ir gebėjimams ugdyti.
- Suteikti mokiniams daugiau galimybių naudotis laboratorijomis, didinti eksperimentinę veiklą.
- Gerinti mokyklų šiuolaikinių ugdymo priemonių ir mokymosi aplinkas, kompiuterizavimą, užtikrinti visų klasių mokinių aprūpinimą programine įranga, kompiuterinėmis mokymosi priemonėmis, prieiga prie interneto.
- Į pedagogų rengimą ir kvalifikacijos tobulinimą sistemingai diegti inovatyvius, įtraukius ugdymo metodus ir priemones, taip pat stiprinti ne tik dalykinį, bet dar labiau psichologinį ir metodinį pasirengimą veiksmingai dirbti kasdienėje profesinėje veikloje (pvz., klasės dėmesio valdymas, disciplinos palaikymas, individualių poreikių atliepimas, auganti mąstysena, grįžtamasis ryšys).
- Gerinti mokytojų darbo sąlygas, pasitenkinimą savo profesija, stiprinti pagalbą, atnaujinti žinias, įvaldyti naujus ugdymo būdus.
- Tobulinti mokytojų kvalifikaciją ir pedagogų rengimą, tikslingai panaudojant kompiuterius ugdymo procese.

Pasaulyje didėja poreikis informatikos inžinierių, informacinių technologijų specialistų, gebančių sukurti modernias, inovatyvias kompiuterių programas ir teikti intelektualias paslaugas. Didelis uždavinys tenka ugdymui: pradėdant nuo pradinukų reikia mokyti inžinerinio, loginio, algoritminio, analitinio, procesinio mąstymo.

Tarptautinis informatikos ir informatinio mąstymo konkursas „Bebras“ (<https://bebras.lt/>) kaip tik to ir siekia. Konkurso tikslas – atskleisti mokiniams informatikos mokslo grožį, patraukti mokinių dėmesį, supažindinti su pagrindinėmis informatikos ir informacinių technologijų sąvokomis, jų platesniu kontekstu – konceptais, motyvuoti gilintis į modernius informatikos ir inžinerijos sprendimų priėmimo metodus. Žaismingos, suprantamai formuluojamos užduotys apima visas fundamentalias informatikos sritis, rodoma jų svarba ir dermė su kitais mokslais.

Užduočių pavyzdžiai:

<https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2014/>

<https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2015/>

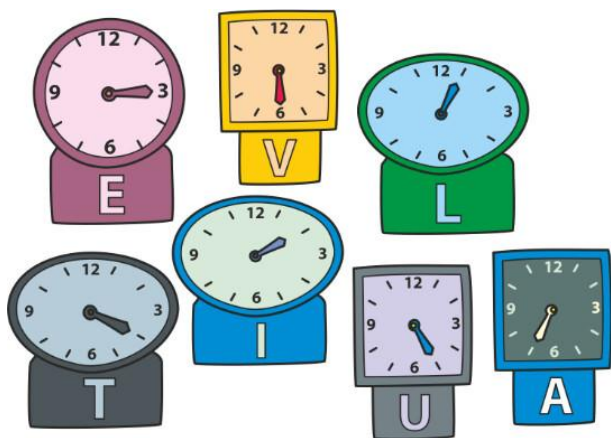
<https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2016/>

<https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2017/>

<https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2018/>

Laikrodžių mįslė

Sek valandine laikrodžių rodykle tam tikra eile ir perskaityk žodį.

Paaiškinimas

Dėsningumo išvelgimas, sisteminio sprendimo paieška – svarbūs informatiko įgūdžiai. Šitaip atrandamas ar pritaikomas algoritmas – iš anksto numatyta tvarka atliekamų veiksmų seka. Algoritmo žingsniai gali būti nurodomi įvairiai: žodžiais, sutartiniais ženklais, schemomis ar programavimo kalbos žymenimis. Šiame uždavinyje algoritmo veiksmų seka – kuria eile skaityti raides, nurodoma valandinės laikrodžių rodyklės padėtimi.

Atsakymas

Teisingas atsakymas yra LIETUVA.

Reikia atkreipti dėmesį, kad visų laikrodžių rodyklės skiriasi viena valanda, vadinasi, reikia pradėti nuo kurios nors valandos ir skaityti raides „kas valandą“. Kaip nustatyti, kur pradėti? Tik bandymų ir loginio samprotavimo keliu. Pabandykime skaityti nuo pirmos valandos (rodyklė rodo 1, taigi pirmas algoritmo žingsnis). Perskaite 4–5 raides, pastebėsime, kad gauname rišlią žodžio pradžią. Jei ir atspėjame žodį, vis tiek reikia taikyti algoritmą iki galo, kad įsitikintume, jog sprendimas teisingas.

Duomenų sauga

Tu stovi šalia žmogaus, kuris renka slaptažodį kompiuteryje.

Kaip pasielgsi šioje situacijoje?

- A. Nusigręši.
- B. Fotografuosi slaptažodžio įvedimą savo išmaniuoju telefonu.
- C. Pasakysi savo slaptažodį, norėdamas parodyti, kad ir tu neslepi duomenų.
- D. Žiūrėsi ir stebėsis, kad slaptažodis renkamas nesislepiant.

Paaiškinimas

Slaptažodžiai niekada negali būti visiškai saugūs. Slaptažodžio „nulaužimas“ priklauso nuo jo ilgio ir sudėtingumo (kiek ir kokių simbolių panaudota, ar yra didžiųjų ir mažųjų raidžių, skaičių, kitų leistinų simbolių).

Kartais konteksto žinojimas gali įtakoti įsilaužimą. Pavyzdžiui, daug vartotojų slaptažodžiu pasirenka augintinių vardus arba savo gimimo datą, arba automobilio registracijos numerį. Internete galima surasti sąrašą slaptažodžių, kurių nereikėtų vartoti.

Akivaizdu, kad įvedant slaptažodį gali stebėti kiti žmonės ar vaizdo kameros. Todėl, pavyzdžiui, bankomatuose slaptažodžio įvedimo mygtukai yra pridengti stogeliu.

Šiuo metu populiarėja biometriniai autentifikavimo metodai: piršto antspaudu skaitymas arba tokio metodo kombinavimas su tradiciniu slaptažodžiu. Deja, biometriniai duomenys turi vieną trūkumą: jei aš abejoju, ar mano slaptažodis pakankamai saugus, galiu lengvai jį pakeisti, tačiau tai padaryti nebus lengva taikant biometrinius duomenis.

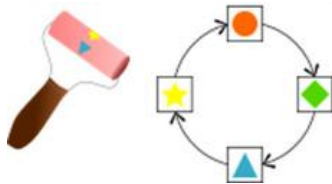
Atsakymas

Teisingas atsakymas – A

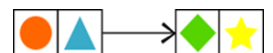
Kiekvienas turi slėpti savo slaptažodžius ir kitus prisijungimo duomenis. Kiekvienas turi gerbti kito žmogaus privatumą ir nepažeisti asmens erdvės. Pateiktame paveiksle trys protingos beždžionės simbolizuoja pagrindinius etikos principus: nesiklausyti, nešmeižti, nešnipinėti.

Bebro piešinys

Bebriukas Benas stebuklinguoju voleliu gali keisti vieną piešinio figūrėlę kita taip, kaip rodo rodyklės schemoje.

Savo stebuklinguoju voleliu bebriukas iš figūrėlių kairėje gauna figūrėles rodyklės dešinėje.

Kurią figūrėlių eilę gaus Benas, jei stebuklingąjį volelį pritaikys žemiau pavaizduotai figūrėlių eilei?

Paaiškinimas

Ši užduotis supažindina su algoritmo sąvoka. Algoritmas – tai veiksmų seka, kurią reikia atlikti, kad gautum norimą rezultatą. Aprašytas algoritmas yra supaprastintas kompiuterinės regos algoritmas, kai pikseliai keičiami remiantis jų reikšmėmis. Pavyzdžiui, kai norima pakeisti paveikslėlio ryškumą, pritaikomas koks nors filtras arba atliekamas kitoks paveikslėlio keitimas.

Reikšminiai žodžiai: kompiuterinė rega, vaizdo transformacija, algoritmas.

Automobilis negali važiuoti per ištisinės linijas.

Kokias komandas reikia pateikti automobiliui, kad nuvežtų Joną nuo namų iki degalinės?

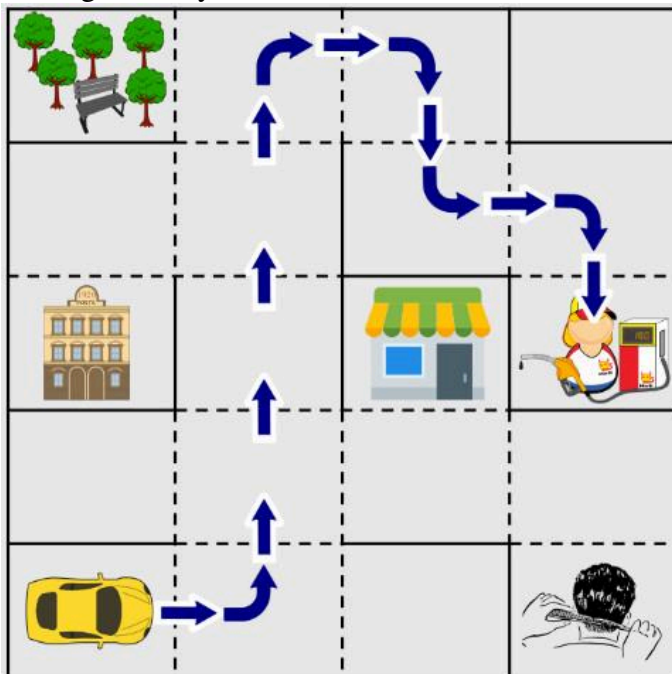
- A. → ↶ → → → → ↷ → ↷ → ↶ → ↷ →
- B. → ↶ → → → ↷ ↷ ↶ → ↷ → ↶ → ↷
- C. → ↶ → ↷ → → ↶ → ↷ → → → ↷ →
- D. → ↶ → → → ↷ ↷ → → → ↶ → ↷ →

Paaiškinimas

Roboto ar transporto priemonės veiksmų planavimas yra geras įvadas į programavimą, nes rezultatas matomas po kiekvieno žingsnio. Kompiuterinės programos veikia tokiu pačiu principu – kiekviena komanda veda kompiuterį į tam tikrą būseną. Kompiuteris gali atlikti tik tiksliai užrašytą komandų seką, vadinamą programa.

Atsakymas

Teisingas atsakymas: A.

Be to, siekiant ugdyti pradinį klasių mokinių aukštesniuosis mąstymo ir kūrybiško įgytų žinių taikymo gebėjimus, bei norint skatinti mokinius domėtis informatika, kiekvienais metais spalio mėnesį Lietuvos pradinio ugdymo mokytojai kartu su savo mokiniais kviečiami dalyvauti iniciatyvoje ES programavimo savaitė (*Code Week*). Mokytojai organizuoja renginius, pamokas, praktinius ir internetinius seminarus bei kitas veiklas, kurie susiję su algoritmvavimu, loginiu mąstymu, programavimu ir pan. Tai gali būti ir programavimo pamoka be kompiuterio (naudojant „Bebro“ korteles arba e-knygoje „Informatika be kompiuterio“ esančias užduotis).

ES programavimo savaitė yra visuomeninė iniciatyva, kuria skatinamas kūrybiškumas, problemų sprendimas ir bendradarbiavimas pasitelkiant programavimą ir kitą technologinę veiklą. Šios iniciatyvos tikslas yra populiarinti programavimą, parodyti, kaip mokiniai gali įgyvendinti idėjas programuodami. Pagrindinis ES programavimo savaitės tikslas – parodyti, kas yra informatinis mąstymas, algoritmavimas, programavimas, su technologijomis susijusios veiklos.

Šią visuomeninę iniciatyvą palaiko Europos Komisija ir vykdo savanoriai, kurie yra programavimo savaitės ambasadoriai savo šalyse. Programavimo savaitės renginių organizatoriai apie savo renginius skelbia svetainėje <https://codeweek.eu/>.

Daugiau informacijos apie ES programavimo savaitę galima rasti <https://codeweek.eu/resources/>, https://www.kpmc.lt/kpmc/wp-content/uploads/2018/10/Codeweek_2018_LT.pdf

Tarpdalykinių temų integravimas. Dalykų dermė

Šioje dalyje aptariami Bendrųjų programų atnaujinimo Gairėse nurodytų tarpdalykinių temų aspektai, jungtys su kitais dalykais, dalykų horizontalios tarpusavio dermės klausimai, pateikiama veiklų įgyvendinimo būdų ir pavyzdžių. Tarpdalykinė temų integracija – tai dirbtinai suskaidyto vaizdo sujungimas į visumą (holistinis ugdymas). Ugdymo turinio tarpdalykinė integracija yra vienas iš būdų suvaldyti fragmentinį, paviršutinišką pasaulio ir žinių suvokimą. Ugdymo turinys pirmiausia derinamas vertikaliai – tarp klasių, koncentrų, amžiaus grupių. Horizontalioji integracija – tai vientisas ugdymo turinio išdėstymas tarp skirtingų sričių ir dalykų. Būtent šios integracijos dėka yra užtikrinama dalykų dermė, kai tas pats reiškinys (pvz., vanduo) gali būti nagrinėjamas skirtingose klasėse, skirtingų dalykų pamokų metu.

Pradinėje mokykloje geriausiai mokinio poreikius atitinka integralus, visybiškas ugdymas: jis apima ne vien žinias, gebėjimus, vertybines nuostatas, bet ir pojūčius, jausmus, vaizduotę; siekiama racionalaus ir neracionalaus (intuityvaus, jausminio, sąmoninio) pažinimo dermės, įtraukiami visi vaiko jautimai; siekiama mokomųjų dalykų tikslų, uždavinių, turinio, metodų dermės; taikomi įvairūs ugdymo integracijos būdai (asmenybinis; sociokultūrinis; dalykinis – teminis, probleminis, metodų, turinio). Veikiama skirtingose aplinkose (klasės, mokyklos, už mokyklos ribų), siekiant nagrinėjamus reiškinius pažinti per patirtį, taip konstruojant visuminį (holistinį) pasaulio vaizdą.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Etikos programa pradiniam ugdyme yra integruota: dorinį suvokimą ir jį apimančias kompetencijas mokiniai ugdo per kitus dalykus ir įvairias veiklas. Gimtosios kalbos pamokose mokiniai ugdo kompetenciją komunikuoti mandagiai, aiškiai išreikšti savo mintį ir dorinę poziciją. Gamtos pažinimo pamokose mokiniai ugdo ne tik pažinimo kompetenciją apie biologinę ir zoologinę įvairovę ir pan., bet ir moraliai atsakingo elgesio.

Bendrojoje programoje mokiniai, skaitydami ir nagrinėdami tekstus per literatūros ir dorinio ugdymo pamokas, mokosi juos interpretuoti ne tik meniniu, bet ir moraliniu požiūriu, jie semiasi išminties, kultūrinės kompetencijos ir formuojasi vertybines nuostatas. Diskutuodami mokosi minties, kalbinės raiškos, kalbos kultūros, mokosi bendrauti, argumentuoti ir kritiškai mąstyti. Mokydamiesi istorijos, mokiniai nagrinėja tam tikro laikotarpio politikos, kultūros ir religijos sąsajas, žymių asmenybių veiklą, aplinką ir įtaką visuomenės socialiniam gyvenimui, žmonių moralinėms ar religinėms nuostatoms. Mokydamiesi geografijos, mokiniai susipažįsta su Lietuvos ir pasaulio gamtos, kultūrų ir religijų įvairove, socialiniais ir ekonominiais visuomenės gyvenimo aspektais. Per etikos ir pilietiškumo pagrindų pamokas nagrinėjami mokyklos ir vietos bendruomenės, tautos ir visuomenės socialiniai santykiai, skatinamos mokinių tautiškumo ir pilietiškumo, socialinio teisingumo, pagarbos asmens laisvėms ir teisėms, tolerancijos ir atsakomybės nuostatos, mokiniai skatinami aktyviai dalyvauti kuriant demokratinius santykius bendruomenėje. Meninio ugdymo pamokose mokiniai suvokia kultūros ir dorovinių vertybių, meno ir religijos sąsajas, mokosi interpretuoti ir vertinti meno kūrinius, branginti kultūros paveldą, jie skatinami būti išradingais, ugdytis dvasinius ir estetinius poreikius. Mokydamiesi biologijos, mokiniai susiduria su žmogaus kilmės, sveikatos, bioetikos ir ekologinės etikos ir aplinkosaugos problemomis, jas svarstant kyla pasaulėžiūros ir etikos klausimų – taip ugdoma asmeninė mokinių pozicija.

Etikos ir informacinių technologijų pamokose mokiniai svarsto klausimus, susijusius su IKT plėtra ir poveikiu įvairioms šiuolaikinio gyvenimo sritims, pvz., bendravimo virtualioje erdvėje, internete pateikiamos informacijos patikimumo, duomenų apsaugos, autorių teisių saugojimo, žiniasklaidos veiklos, reklamos ir žmogaus teisių. Dorinio ugdymo procese gali būti plėtojami mokinių IKT taikymo gebėjimai: informacijos paieškos ir atrankos, jos apibendrinimo ir pristatymo, bendravimo ir bendradarbiavimo keičiantis informacija

Per turinį paliečiamos tokios tarpdalykinės temos kaip: pilietinės visuomenės savikūra, asmenybės, idėjos, aplinkos apsauga, ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga, klimato kaitos prevencija, tvarūs miestai ir gyvenvietės, atsakingas vartojimas, asmens savybių ugdymas, streso įveika, rūpinimasis savo ir kitų sveikata, saugus elgesys, žalingų įpročių prevencija.

Siūlomos galimos veiklos: pokalbiai, kasdienių įvykių stebėjimas ir aptarimas, kolektyvinės ir individualios veiklos

Tarpdalykinių ir turinio temų bei pasiekimų sąsajos. 1–4 klasės

Tarpdalykinės temos	1 klasė	2 klasė	3 klasė	4 klasė
1. Gimtoji kalba				
2. Etninė kultūra			C2, 6.3.3.3.	
2.1. Tradicijos ir papročiai				
2.2. Etnografiniai regionai				
3. Kultūros paveldas				
4. Kultūros raida				
5. Kultūrų įvairovė, daugiakalbystė				
6. Istorinė savimonė				
6.1. Šalies nacionalinis saugumas				
6.2. Pasipriešinimo istorija				
7. Pilietinės visuomenės savikūra	B2, 6.1.3.3.	B2, 6.1.3.3.	B2, 6.1.3.3.	C3, 6.4.3.3
7.1. Ekstremalios situacijos				
7.2. Antikorupcija				

7.3. Intelektinė nuosavybė				
8. Asmenybės, idėjos	A4, 6.1.1.4.	B2, 6.1.3.3.	B2, 6.1.3.3.	
9. Socialinė ir ekonominė plėtra				
9.1. Pasaulis be skurdo ir bado				
9.2. Žiedinė ekonomika				
9.3. Pažangios technologijos ir inovacijos				A4, 6.4.1.4.
10. Migracija, geopolitiniai konfliktų sprendimai				
11. Aplinkos tvarumas				
11.1. Aplinkos apsauga	A4, 6.1.1.4.	D3, 6.2.4.3	D3, 6.3.4.3	D4, 6.4.4.4
11.2. Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga	A4, 6.1.1.4.	D3, 6.2.4.3	D3, 6.3.4.3	
11.3. Klimato kaitos prevencija	A4, 6.1.1.4.	D4, 6.2.4.4	D4, 6.3.4.4.	D4, 6.4.4.4
11.4. Tvarūs miestai ir gyvenvietės	A4, 6.1.1.4.			
11.5. Tausojantis žemės ūkis				
11.6. Atsakingas vartojimas	A4, 6.1.1.4.	D3, 6.2.4.3	D3, 6.3.4.3	
12. Mokymasis visą gyvenimą				D4, 6.4.4.4
13. Žmogaus teisės, lygios galimybės				
14. Sveikata, sveika gyvensena				
14.1. Asmens savybių ugdymas	A1, 6.1.1.1.	A1, 6.2.1.1	A1, 6.3.1.1	A1, 6.4.1.1.
14.2. Streso įveika	A2, 6.1.1.2.	A2, 6.2.1.2	A2, 6.3.1.2	
14.3. Rūpinimasis savo ir kitų sveikata	A3, 6.1.1.3	A3, 6.2.1.3.	A3, 6.3.1.3	A4, 6.4.1.4
14.4. Saugus elgesys	A3, 6.1.1.3	A3, 6.2.1.3.	A4, 6.3.1.4+D10	A3, 6.4.1.3
14.5. Žalingų įpročių prevencija	A3, 6.1.1.3	A3, 6.2.1.3.	A3, 6.3.1.3	
15. Finansinis raštingumas				
15.1. Žinios apie finansus				
15.2. Finansų planavimas ir valdymas				
15.3. Rizika ir grąža				
16. Ugdymas karjerai				

Tikyba

Atnaujinant tikybą, dorinio ugdymo programas tarpdalykinė integracija įgyvendinama šiais būdais:

- Tikybos, etikos dalykų programos atnaujintos šiuolaikiniam gyvenimui svarbių gebėjimų ugdymui reikalingu turiniu, pavyzdžiui, medijų ir skaitmeninio raštingumo, pilietiškumo, kultūrinio raštingumo, sveikatos raštingumo, žmogaus saugos ir kt.

- Programų rengėjai numatė galimus tarpdalykinius ryšius, juos prasmingai atskleidė nagrinėdami siūlomas tarpdalykines temas: **asmens galios** (idealai; prasmės siekis; idėjos, asmenybės); **kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas** (kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra, kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimonė; tautos, pilietinės visuomenės savikūra); **darnus vystymasis** (sveika gyvensena; lygios galimybės; taikios ir įtraukios bendruomenės ir kt.). Išvardytos temos yra parinktos atsižvelgiant į jaunam žmogui aktualius klausimus: santykis su pačiu savimi, prasmės siekis, tautos ir valstybės praeitis, dabartis ir ateitis, globalaus pasaulio keliami ekologiniai, socialiniai iššūkiai.

- Tarpdalykinė integracija galima teminiu pagrindu, ugdant tam tikrus gebėjimus ar jų grupes arba organizuojant bendras veiklas. Prasmingai atskleidus socialinių, humanitarinių mokslų tarpusavio sąsajas ir sąsajas su kitais dalykais skatinamas mokinių kritinis mąstymas ir kūrybiškumas.

Dalykų dermė. Šioje Bendrojo ugdymo programoje numatytas ugdymo turinys ir ugdymo pasiekimai dera su daile, muzika, istorija, lietuvių kalba, gamtos mokslais, socialinio, pilietinio ugdymo dalykais. Toliau tarpdalykiniai ryšiai pateikiami lentelėse prie siūlomų veiklų kiekvienos temos atskleidimui.

Katalikų tikyba

1–2 klasės

A1 Šventasis Raštas – ypatinga knyga A2 Velykų žinia Biblijoje A3 Dievas dovanoja mums pasaulį ir juo rūpinasi	lietuvių k., socialinis ugdymas, informacinės technologijos.
B1 Kalėdų žinia ir Velykų paslaptis B2 Dievas yra Kūrėjas ir mane kviečia kurti B3 Žinojimas ir tikėjimas B4 Esame skirtingi	socialinis ugdymas, etika, etninė kultūra, pasaulio pažinimas, etika, dailė, muzika.
C1 Bažnyčia: pastatas ir bendruomenė C2 Bažnyčia – išskirtinė vieta C3 Aš – krikščionis	etika, dailė, muzika, socialinis ugdymas, informacinės technologijos.
D1 Kaip žmonės meldžiasi? D2 Susitikimas su Jėzumi tyloje D3 Šventieji - Dievo draugai	lietuvių k. muzika, socialinis ugdymas, dailė, etika, etninė kultūra
E1 Gyvybė neliečiama E2 Žmogus - unikalus Dievo kūrinys E3 Esu pakviestas gėrėtis ir saugoti gamtą E4 Aš galiu padėti	pasaulio pažinimas, etika, socialinis ugdymas, gamtamokslinis ugdymas

3–4 klasės

A1. Nuo papasakotos istorijos iki knygos A2. Ką Šventasis Raštas man kalba šiandien? A3. Tikėjimo protėviai ir karaliai Šventajame Rašte	pasaulio pažinimas, lietuvių k., dailė, socialinis ugdymas.
B1. Jėzus – žmogus ir Dievas B2. Mokslo ir tikėjimo aiškinimas apie pasaulio atsiradimą B3. Tikėjimo grožis	lietuvių k., etika, socialinis ugdymas, pasaulio pažinimas, dailė, technologijos
C.1 Bažnyčia – švenčianti bendruomenė C.2 Liturginės laikysenos ir simboliai Šventose Mišiose C3. Jėzus ir sakramentai	lietuvių k., muzika, fizinis ugdymas, socialinis ugdymas, dailė, technologijos
D1. Maldos formos, būdai ir laikysenos D2. Dvasinio gyvenimo priešai. Krikščionio gyvenimas D3. Švč. Mergelė Marija – ypatingas asmuo	lietuvių k., muzika, etika, dailė, socialinis ugdymas.
E1. Dievas rūpinasi žmogumi ir dovanoja gyvenimą E2. Dievas leidžia pažinti pasaulį E3. Atsakomybė už gamtą E4. Kaip gyvena Dievo vaikai?	pasaulio pažinimas, etika, socialinis ugdymas, ekologinis ugdymas, fizinis ugdymas.

Ortodoksų tikyba

1- 2 klasės

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas	gimtoji k., socialinis ugdymas, informacinės technologijos.
B1. Jėzaus atpirkimo misijos sampratos išplėtojimas B2. Dievo slėpinių ir apreiškimų žmogui paaiškinimas B3. Gyvenimo klausimų tikėjimo požiūriu pagrindimas B4. Bendravimo ir santarvės raiškos aptarimas	gimtoji k., lietuvių k., socialinis ugdymas, etika, etninė kultūra, pasaulio pažinimas, dailė, muzika.
C1. Atsiliepimas į Bažnyčios kvietimą	etika, dailė, muzika, socialinis ugdymas, informacinės technologijos.
D1. Gyvenimo Kristuje būdų pasirinkimas	gimtoji k., muzika, socialinis ugdymas, dailė, etika, etninė kultūra
E1. Bažnyčios mokymo analizė	pasaulio pažinimas, etika, socialinis ugdymas, gamtamokslinis ugdymas

3–4 klasės

A1. Biblijos pasakojimo klausymas ir pažinimas A2. Šventojo rašto skaitymas ir suvokimas	gimtoji k., socialinis ugdymas, informacinės technologijos.
B1. Jėzaus atpirkimo misijos sampratos išplėtojimas B2. Dievo slėpinių ir apreiškimų žmogui paaiškinimas B3. Gyvenimo klausimų tikėjimo požiūriu pagrindimas	gimtoji k., lietuvių k., socialinis ugdymas, etika, etninė kultūra, pasaulio pažinimas, dailė, muzika.

B4. Bendravimo ir santarvės raiškos aptarimas	
C1. Atsiliepiamas į Bažnyčios kvietimą	etika, dailė, muzika, socialinis ugdymas, informacinės technologijos.
D1. Gyvenimo Kristuje būdų pasirinkimas	gimtoji k., muzika, socialinis ugdymas, dailė, etika, etninė kultūra
E1. Bažnyčios mokymo analizė	pasaulio pažinimas, etika, socialinis ugdymas, gamtamokslinis ugdymas

Karaimų tikyba

Pasiekimai	Dalykų dermė
A Šventojo Rašto (ST) pažinimas A1 Atpažįsta Šventojo Rašto (ST) sandarą A2 Pažįsta metinių religinių švenčių siužetus A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes	Lietuvių kalba Dailė Istorija Socialinis, emocinis ugdymas
B Tikėjimo turinio pažinimas B1 Analizuoja karaimų tautos ir tikėjimo santykį B2 Atpažįsta Dievo buvimą B3 Suvokia save, kaip gebantį pažinti Dievą ir turėti santykį su Juo	Lietuvių kalba Istorija Socialinis ugdymas
C Bendruomenė ir liturgija C1 Suvokia liturgijos cikliškumą C2 Per maldą bendrauja su Dievu C3 Gerbia maldos namų šventumą	Lietuvių kalba Muzika. Emocinis ugdymas Dailė
D Moralė/etika - žmogus ir pasaulis D1 Tampa socialiai atsakingu šeimoje ir bendruomenėje D2 Gerbia religijų įvairovę D3 Suvokia kūrinių integrumą.	Pilietiškumo ugdymas, lietuvių kalba Socialinis, emocinis, sveikatos ugdymas Istorija Gamtos mokslas

Judėjų tikyba

Pasiekimai	Dalykų dermė
A1. Skaito ir komentuoja Tanacho tekstus. A2. Paaikškina Tanacho teksto prasmes. A3. Skaito ir interpretuoja Tanacho istorijas.	Lietuvių, hebrajų, rusų, anglų kalbos Etika ir filosofija, socialinis ir emocinis ugdymas Istorija, etika ir filosofija, pilietinis ugdymas, socialinis ir emocinis ugdymas, pasaulio literatūra, dailė
B1. Nagrinėja D-o apsišviškimo būdus. B2. Apibūdina maldos reikšmę. B3. Apibūdina Didžiąsias pasaulio religijas ir jas gerbia.	Lietuvių kalba Istorija Socialinis ugdymas

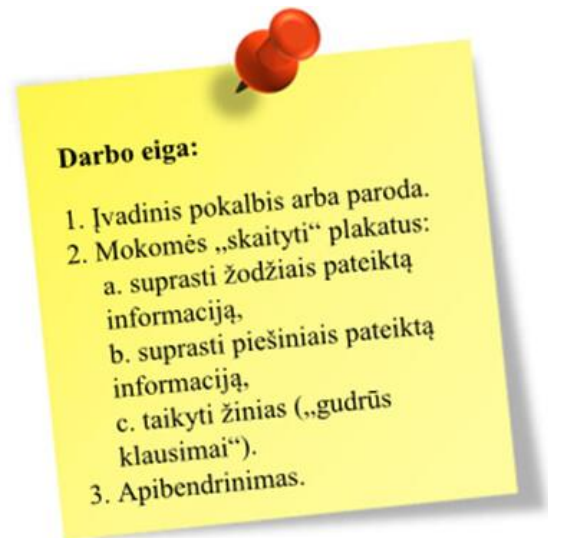
<p>C1. Tyrinėja ir apibūdina Švenčių ir kalendoriaus sąsajas.</p> <p>C2. Nagrinėja Švenčių istorinį kontekstą.</p> <p>C3. Išvardija ir apibūdina Švenčių prasmes.</p>	<p>Lietuvių kalba</p> <p>Muzika</p> <p>Emocinis ugdymas</p> <p>Dailė</p>
<p>D1. Analizuoja moralės santykį su gyvenimo ciklu.</p> <p>D2. Įvardija ir apibūdina Maldos namų svarbą.</p> <p>D3. Apibūdina Judaizmo tradicijas šeimoje.</p>	<p>Pilietiškumo ugdymas, lietuvių kalba</p> <p>Socialinis, emocinis, sveikatos ugdymas</p> <p>Istorija</p> <p>Gamtos mokslas</p>

Lietuvių kalba ir literatūra

1 pavyzdys. Skaitymas + integruojamoji tema (darnus vystymasis: sveikata, sveika gyvensena, saugus elgesys)

1-2 klasė. Veikla „Mokausi rasti man svarbią informaciją“

Pasiekimai	1-2 klasės pasiekimai
B.1. Skaito įvairaus pobūdžio tekstus, daro teksto visumą apibendrinančias išvadas.	B.1.2. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste aiškiai pateiktą informaciją.
B.3. Vertina skaitomų tekstų turinį ir raišką.	B.3.1. Remiasi iliustracijomis skaitydamas tekstą.

1 pav. plakatas apie saugų eismą

2 pav. Plakatas apie rankų plovimą

3 pav. Plakatas apie rūšiavimą.

Veiklos aprašymas:

1. Veiklos pradžioje mokytojas prašo mokinių prisiminti situaciją, kai jiems reikėjo kažką svarbaus sužinoti. Keletui mokinių siūlo papasakoti, ką jie norėjo sužinoti ir kaip jiems sekėsi. Pavyzdžiui, norėjo sužinoti apie renginį, nueiti į kiną, bandė parduotuvėje rasti reikiamą prekę, kelionėje su šeima bandė rasti norimą vietą. Drauge aptariama, kas ieškant reikiamos informacijos mums padeda: kiti žmonės, užrašai ar nuorodos mieste, reklamos, plakatai, dalijami lankstinukai, skrajutės ... Dažnai tokie leidiniai kuriami specialiai siekiant informuoti žmones aktualiomis temomis. Tokiuose leidiniuose informacija dažniausiai pateikiama ne tik užrašant, bet ir piešiniuose. Mokytojas siūlo mokiniams išmokti skaityti plakatus, t.y. išmokti rasti juose žodžiais ir paveikslais pateiktą informaciją.
2. Mokinių prašoma atidžiai apžiūrėti plakatus (pav. nr.1, 2, 3), perskaityti užrašus. Po to drauge ieškoma atsakymų į klausimus:
 - Apie ką informuoja šie plakatai? (Kokios informacijos ieškantiems žmonės jie skirti?)
 - Kuris plakatas skirtas vaikams, kurie pradeda savarankiškai eiti į mokyklą? Iš ko nusprendėte? (Atkreipiame dėmesį į plakato pavadinimą).
 - Kuris plakatas skirtas žmogui, norinčiam išmokti tinkamai plauti rankas/ rūšiuoti? Iš ko nusprendėte?
 - ...
3. Mokytojas siūlo išsamiau aptarti pirmąjį, saugiam eismui skirtą plakatą. Pirmiausia aptariama **užrašyta informacija**. Pavyzdžiui, užduodami klausimai:
 - Kuri plakato dalis bus svarbi vaikui, kuris nori sužinoti apie atšvaitus?
 - Kurioje pusėje atšvaitas segamas? Kaip manote, kodėl?
 - Kokiame aukštyje jis turi būti? Kaip manote, kodėl?
 - Kaip elgtis, jei turi du atšvaitus? Kaip manote, kodėl?
 - Kuri plakato dalis bus svarbi vaikui, įsigijusiam dviratį?
 - ...
4. Po to mokytojas skatina mokinius išsižiūrėti į **plakato piešinius** ir aptarti, kuo jie papildė užrašytą informaciją. Pavyzdžiui :
 - Prie ko atšvaitą patariama tvirtinti?
 - Kaip atšvaitą pritvirtinti?
 - Kurioje vietoje ant dviračio tvirtinami atšvaitai?
 - ...

5. Veiklos pabaigoje mokytojas siūlo pasinaudojant aptartu plakatu atsakyti į keletą „gudrių“ klausimų, t.y. padėti keliems antroklams, kurie nežino kaip elgtis. Mokinių grupėms išdalijami lapeliai su situacijomis. Pavyzdžiui:

<i>Mano draugė Agnė mėgsta klausytis muzikos ausinuku. Jo nenusiima net eidama per gatvę. Kuri plakato dalis jai būtų naudinga?</i>	<i>Simas painioja kairę ir dešinę. Kuri plakato dalis jam padėtų? (P.S. reikėtų atsistoti taip, kaip plakate vaizduojamas berniukas su atšvaitu.)</i>	<i>Miglė ką tik nusipirko dviratį. Ji svarsto, kuo dviračio žibintai skiriasi nuo atšvaito. Ar tai yra tas pats? Kuri plakato dalis jai padėtų?</i>
---	---	---

(Mokytojas gali siūlyti patiems vaikams sugalvoti panašių „gudrių klausimų“, susijusių su jų patirtimi ir jiems ar jų draugams kylančiais klausimais.)

6. Veiklos pabaigoje mokytojas skatina mokinius apibendrinti: *Ką naujo sužinojome?* (Apie saugų eismą? Apie plakatų skaitymą?)

Patarimai mokytojui:

- Siekdami mokinius labiau įtraukti, galime prašyti pačių mokinių atsinešti skrajučių, lankstinukų ar kt. informacinių leidinių jiems aktualiomis temomis, iš jų sukurti klasėje parodą. Tokiu atveju veiklą pradėkime parodėlės apžiūra, turtinkime žodyną informacinių leidinių pavadinimais (pvz., *lankstinukas, skrajutė*).
- Aptariant plakatus mokytojas gali klausimus pateikti ne pats, o siūlyti mokiniams juos kelti ir užduoti vieni kitiems, svarstyti apie patarimo priežastis, siūlyti mokiniams dalytis savo pastebėjimais ir patirtimi.
- Jei vaikai turi geresnius skaitymo ir rašymo gebėjimus, veiklą galime plėtoti su rašymu susijusiomis veiklomis. Pavyzdžiui, „gudrius“ klausimus pateikti ne žodžiu, bet kaip individualias ar grupines užduotis raštu, apibendrinti prašydami parašyti patarimą draugui.
- Pagal klasės mokinių galimybes veiklą palengvinsime arba padarysime sudėtingesne parinkdami sudėtingesnius ar paprastesnius plakatus, mažindami arba didindami jų skaičių.
- Jei siekiame daugiau dėmesio skirti integruojamai **žmogaus saugos programai**, veiklas plėskime pagal klasės mokinių poreikius. Pvz., daugiau dėmesio skirkime klasės mokiniams aktualioms temoms (saugaus eismo taisyklėms, saugos priemonėms ...), pamoką veskime pasikvietę priešgaisrinės, eismo saugos ar visuomenės sveikatos specialistus.

2 pavyzdys. Metodai, padedantys iširti, kokias kalbas žino/vartoja mokiniai

Mokiniams galime parengti veiklas ir/ar užduotis, kurias jie galėtų atlikti individualiai ir/ar grupėse. Užduočių tikslas yra pristatyti savo kalbinį autoportretą, piešinius arba nuotraukas, skaitomas ir namuose turimas knygas skirtingomis kalbomis, t. y. visą veiklą, susijusių su daugiakalbyste, rinkinį. Toks visuminis vaikų mokamų kalbų pristatymas gali padėti ugdytojui atskleisti, kaip gyvena, kaip jaučiasi, kokiomis kalbomis ir kada kalba klasės vaikai. Taip pat stebimos ir analizuojamos mokinių aktyvios veiklos klasėje, kaip jie reaguoja, kaip elgiasi, kokius žodžius vartoja vienu ir kitu atveju; ieškoma priežasčių ir atsakymų, kodėl jie elgiasi būtent taip. Reikėtų kiekvieno vaiko apmąstymus sieti su jo individualiu kalbiniu portretu ir analizuoti, kas sutinkama, priimama pozityviai ir duoda gerų rezultatų. Tikėtina, kad į tai atsižvelgus, vaikai lengviau įsilies į mokyklos socialinį gyvenimą. Šios visos galimybės labai svarbios daugiakalbiame ugdymo kontekste (Bigot, Bretegnier, Vasseur, 2013; Coste, 2012).

Autoportretas – tai užduotis, kuri atskleidžia mokinio kalbas, t.y. vaikas, visas kalbas, kurias moka, nupiešia autoportretu. Popieriaus lape vaikas pavaizduoja visas savo mokamas kalbas. Tai gali būti padaryta spalvomis, t.y. skirtingas kalbas ir jų mokėjimo lygį parodyti skirtinga spalva. Taip pat skirtingas

kalbas piešti tam tikrais skirtingais simboliais ir pan. Mokinys, kurio šeimoje kalbama dviem kalbomis, kalbų mokėjimą apibūdina kaip galimybę susirasti naujų draugų, bendrauti su šeima. Kalbų mokosi savarankiškai, jų vartojimą sieja su galimybėmis.

Mokinio mokamų kalbų autoportreto 1 pavyzdys

Pateikiame dar vieno 4 klasės mokinio, kuris kalba lietuvių, rusų, anglų kalbomis autoportretą. Šis vaikas teigė, kad ateityje dar norėtų išmokti baltarusių kalbą:

Mokinio mokamų kalbų autoportreto 2 pavyzdys

Labai svarbu, kad vaikai pristatytų tai, ką nupiešė, ir išsamiau papasakotų, kada ir kokiame kontekste vartoja jų mokamas kalbas, ar moka kalbėti, ar ir skaityti, rašyti ir pan. Svarbu, kad ugdymo įstaigoje būtų suprantama, kad visos vaiko mokamos kalbos yra svarbios, jomis reikėtų remtis įvairiose veiklose ir skirtinguose kontekstuose, pavyzdžiui, sudaryti sąlygas informacijos ieškoti skirtingų kalbų šaltiniuose, internetinėse svetainėse.

Klasės aplinkos paruošimas, kai mokosi skirtingų kultūrų vaikai.

Rekomenduojame klasėje pateikti skirtingų kalbų pasisveikinimo ir vėliavų standus. Šalys pristatomos tos, su kurių kultūromis mokiniai turi sąsajų (šiuo atveju, *Turkija, Sirija, Rusija, Prancūzija, Didžioji Britanija*). Susipažįstant su mokiniais pradžioje mokslo metų kiekvieną rytą galima žaisti įvairius žaidimus, pavyzdžiui, mokyti pasisveikinimus gimtosiomis kalbomis, spėti, koks pasisveikinimas nuskamba, ir atrasti pasisveikinimą, kuris buvo ištartas, pasakyti valstybės pavadinimą, kurioje kalbama šia kalba.

Pirmokų klasės, kurioje mokosi skirtingų kultūrų mokiniai, aplinkos pavyzdys (pasisveikinimai vaikų gimtosiomis kalbomis)

Refleksijos piešimo dalyje mokinių buvo paprašyta nupiešti 4 nedidelius piešinius, galima A4 popieriaus lapą padalinti į 4 dalis: asmenį, kuris moka vieną kalbą, asmenį, kuris moka dvi kalbas, tuomet daugiakalbį asmenį ir puslapio apačioje, dešinėje pusėje, save patį (pagal Moliniė, 2009). Tokie piešiniai leidžia pedagogui suprasti/įsitikinti, kaip vaikai atpažįsta/mato vienakalbystę, dvikalbystę ir daugiakalbystę. Žemiau pateiktame pavyzdyje matome, kaip 4 klasės mokinė supranta vienakalbystę, dvikalbystę, daugiakalbystę. Vaizduodama save, piešiniu išreiškia, kaip mokančią dvi kalbas.

Mokinės refleksijos piešinys, kaip įsivaizduoją asmenį, kuris kalba viena, dviem ar daugiau kalbų, ir keliomis kalbomis kalba pats

Kalbas mergaitė susieja su skirtingų šalių vėliavomis. Asmuo, mokantis tik vieną kalbą, nupieštas berniukas iš Didžiosios Britanijos, nes, mergaitės nuomone, angliškai kalba daug pasaulio žmonių, todėl vaikams iš Anglijos dažniausiai nereikia mokytis kitų kalbų. Kiti vaikai nupiešti kalbų mokėjimą siejant su valstybių vėliavomis. Mergaitės nuomone, jie yra visi vienodo amžiaus, tačiau įvaldę skirtingų kalbų skaičių.

Šios dvi veiklos – autoportretai ir piešiniai padeda ne tik mums, pedagogams, bet ir patiems vaikams labiau pažinti save, išsiaiškinti ir/ar apmąstyti kalbų mokėjimo lygį, daugiakalbystę, kultūrinius skirtumus ir lingvistinį pasiskirstymą, kalbų įvairovę klasėje. Dažnai atvejais mokyklose vaikai, o kartais net ir mokytojai, nežino, kiek ir kokiomis kalbomis vaikai bendrauja ne mokykloje, o namuose ar kitose aplinkose, kokių kalbų vaikai mokosi papildomai.

Nuotraukos. Ugdydami mokinius kaip mažuosius tyrėjus, analizuojančius savo kalbinius gebėjimus, kalbinę patirtį ir jų sąsają su tam tikra kultūra ar kultūromis, galime skirti nuotraukų priskyrimo tam tikrai kalbai ir/ar kultūrai užduotį. Pirmiausiai vaikus galime suskirstyti į 3-4 asmenų grupes arba leisti šią užduotį atlikti individualiai.

Užduotis: surinkti tikras arba skaitmenines nuotraukas ir padaryti nuotraukų, kurių turinys susijęs su tam tikros kalbos mokymusi, pristatymą. Vienoje pristatymo dalyje turėtų būti klasės ir mokyklos aplinkų nuotraukos, padedančios mokytis tam tikrų kalbų arba kalbos, o kitoje – namų aplinkos nuotraukos. Ši veikla skatina mokinių emocijų išraišką analizuojant ir atrenkant nuotraukas. Tai geras savianalizės būdas, kuris reikalauja apgalvojimo ir įvertinimo. Be to, šis metodas siūlo analizuoti nuotraukose įvairius gyvenimo momentus, taip pat šis darbas įpareigoja mokinį pasiruošti pristatymui ir pagrįsti, kodėl jis atrinko būtent tas nuotraukas, paaiškinti, kaip jos susiję su kalbos mokymusi. Šiose veiklose mes galime ne tik pažinti mokinius, bet kartu ir juos pastiprinti, pagirti, pamatyti, kiek jie turi skirtingų aplinkų kalbos mokymuisi mokykloje, ir kuo ypatinga jų asmeninė, namų aplinka, kuri skatina kalbų įvairovę ir mokymąsi. Atsinešę nuotraukas arba rodydami atsirinktas nuotraukas elektroniniame formate ir dirbdami grupėje vaikai turėtų ne tik išdėlioti nuotraukas, bet pagal tai, ką jos vaizduoja išskirti, kuo namų ir mokyklos aplinkos panašios, ir kuo jos skiriasi, t.y. nubraižyti diagramą. Šis procesas pagilina supratimą ne tik kalbos, bet ir aplinkos, nes vaikai turi išskirti skirtingus aspektus, ir juos pagrįsti nuotraukomis.

Į vaiką orientuotos ugdymo paradigmos sistemoje reikalauja ir tyrimus organizuoti kitokius ir kitaip, t.y. tyrimas turėtų remtis mokinio kaip tyrėjo, kaip besimokančiojo ir kuriančiojo idėja, jo patirtimi, kaip svarbia ir unikalia, kurią mokslas galėtų analizuoti. Mokiniai tampa kaip savo žinojimo ekspertai, jo pristatytojai, o mokytojai – pagalbinkai, patarėjai, nukreipiantys eiti tam tikra linkme, rinkti tam tikrą informaciją. Vaikas ir suaugęs yra bendradarbiaujantys partneriai nuo veiklos plano sukūrimo, visų procesinių veiklų atlikimo, iki rezultato gavimo ir jo pristatymo. Tokie darbo būdai leidžia vaikams ne tik pateikti idėjų, bet ir jas įgyvendinti. Kūrybiniai metodai leidžia vaikams idėją išreikšti geriau nei kartais dėl žodyno stygiaus labai skurdi kalba. Be to, stebėtojas gali stebėti ir analizuoti, ar vaiko piešinys yra korektiškas, ar jis sutampa su tuo, ką, jo nuomone, tai reiškia, ir kokius gebėjimus turi pats mokinys. Jeigu mokinio komentaras neaiškus, suaugęs gali perklausti, pasitikslinti tam tikrus momentus. Vaikas savo nuomonę išreiškia meninėmis priemonėmis, kurios padeda geriau atsiskleisti, bet kartu atsakymą papildo ir žodžiu, kuris gali suteikti pasakojimui labai realią prasmę ir reikšmę. Piešinio kokybė priklausys nuo vaiko amžiaus ir gali būti geriau ar prasčiau išreikšta dėl meninių gebėjimų raiškos ar stygiaus. Laikas taip pat yra svarbus veiksnys aptariant ugdymo idėjas ir jas realizuojant apmąstymo piešiniu. Jeigu šiai veiklai bus skirta daugiau laiko, tikėtina, kad ir apmąstymas turimos patirties vienu ar kitu atveju bus gilesnis. Kad vaikai šiai veiklai suteiktų teigiamą žvilgsnį, laiko turėtų būti skirta tiek, kiek kiekvienam reikia, labai individualiai; piešiama tiek, kiek reikia. Galima piešinį užbaigti namuose ir jį pristatyti kitą dieną klasėje. Šiuos darbus mokinys gali analizuoti ne tik kaip menininkas ar kaip autorius, bet ir kaip šioje srityje patirtį turintis asmuo, kaip tyrėjas. Visi komentarai stebėtojų pristatymo metu turėtų būti mandagūs, adekvatūs, nežeidžiantys.

Patarimai, padedantys prakalbinti vaiką:

- Jei vaikas nekalba, toliau kalbėkite su juo. Pasakokite viską, ką darote. Tiesiog taikykite principą – *ką darau, tą sakau*.
- Kalbėkite apie tai, ką mąstote ar galvojate. Tiesiog garsiai samprotaukite kartu su vaiku.
- Prašykite pakartoti vartojamus įprastus sakinius, dažnai vartojamus žodžius.
- Visada vartokite ir kartokite tikslus žodžius bei sudėtingesnius posakius, išsireiškimus skirtinguose kontekstuose, net jei vaikas juos ne iš karto supranta. Paaiškinkite šių posakių reikšmę kitais žodžiais, judesiais, paveikslėliais ar vaizdo įrašais.

- Teikite pirmenybę būdvardžiams (moteriškosios ar vyriškosios giminės, vienaskaitos ar daugiskaitos), veiksmažodžiams (atkreipkite dėmesį, kaip kinta vartojant skirtingus laikus), su dalyku susijusį žodyną (pavyzdžiui, palyginimo žodžiai „tai kaip...“, „daugiau... nei...“; daiktų charakteristikos: smailūs, riedantys, statūs, buki, lygūs ir kt.).
- Skirkite mokiniui trumpą, bet reguliarių pokalbio laiką, kad galėtumėte ne tik išklausti, bet ir paaiškinti. Tokie mokinio ir mokytojo geranoriški pokalbiai motyvuos vaiko norą mokytis.
- Ugdykite fonologinį supratimą, mokykite klausyti ir tarti lietuvių kalbos garsus: žaiskite rimais, ritmais ar intonacijomis; ieškokite linksmų garsų asociacijų, kurkite žodžius vien dėl jų tarimo.
- Kurkite ryšį tarp kūno judesių ir išraiškos. Kad galėtų išreikšti save, būtina gerai jaustis aplinkoje. Įvairios išraiškos formos, tokios kaip judesys, piešimas, dainavimas, šokiai, tapyba, modeliavimas, kuriuos vaikas gali komentuoti, apibūdinti ar patikslinti, sudaro galimybes atsipalaiduoti ir kalbos mokytis be streso ir baimės.
- Sukurkite simbolines erdves, pavyzdžiui, valgykla tampa restoranu ar kavine, kurioje suteikiama galimybė išmokyti keletą mandagių frazių, plėtoti žodyną apie maistą arba susipažinti su profesijos atstovais.
- Išmokę tam tikrų žodžių ar posakių vartokite kalbą realiose situacijose, pavyzdžiui, miesto bibliotekoje, pašte ar parduotuvėje.

Visų pirma, atsižvelgiant į ribotas vaikų kalbines galimybes, mokantis kitos kalbos, labai svarbu suteikti vaikams pasitikėjimo savimi ir mokytoju jausmą. Kad galėtų bendrauti vieni su kitais, vaikai turėtų žinoti, kad bus suprasti, išgirsti, reikalui esant galės mintį pasakyti kitais žodžiais, ar simboliais (piešiniais, mimika, gestais, ...).

Rekomenduojama taikyti aktyvios veiklos metodus, kai skatinamas vaikų aktyvus dalyvavimas, o kalbos mokymasis nesudaro pagrindinio vaidmens. Svarbu kurti įvairias vaikus įtraukiančias, aktyvios veiklos situacijas, kai vaikai mokosi kalbos to nejausdami tiesiogiai, atlikdami tam tikrus veiksmus, dažnai nevalingai kartodami tam tikrus žodžius. Mokytis kitos kalbos padeda žodžių žaidimai, ritmas ir rimas, kalbos muzikalumas, idėjų / veiksmų darna, ...).

Mokantis kitos kalbos padeda veikla, kurios prasmė sukelia žaismingą požiūrį, skatina teigiamą vaikų ir kalbos santykį. O visa tai tenkina jų poreikius. Smagi ir draugiška atmosfera optimizuoja mokymąsi, padeda įsiminti ir įsidėmėti. Naudinga skatinti vaikus klausytis eilėraščių ir atkartoti jų turinį imituojant veiksmus judesiais.

Veikla. Vaikai klausosi mokytojos raiškiai deklamuojamo eilėraščio ir judesiais imituoja eilėraštyje minimus veiksmus.

Dvi rankelės

Aš turiu dvi rankeles, (*rodomos rankos*)

Kad leliją pasodinčiau, (*rankos dėliojamos taip lyg besiskleidžianti gėlė*)

Kad paglostyčiau šunelį (*rodomas glostymo judesys*)

Ir paukščiuką pamaitinčiau. (*plasnojama rankomis*)

Aš turiu dvi rankeles, (*rodomos rankos*)

Kad linksmi katučių pločiau. (*plojama*)

Aš turiu dvi rankeles, (*rodomos rankos*)

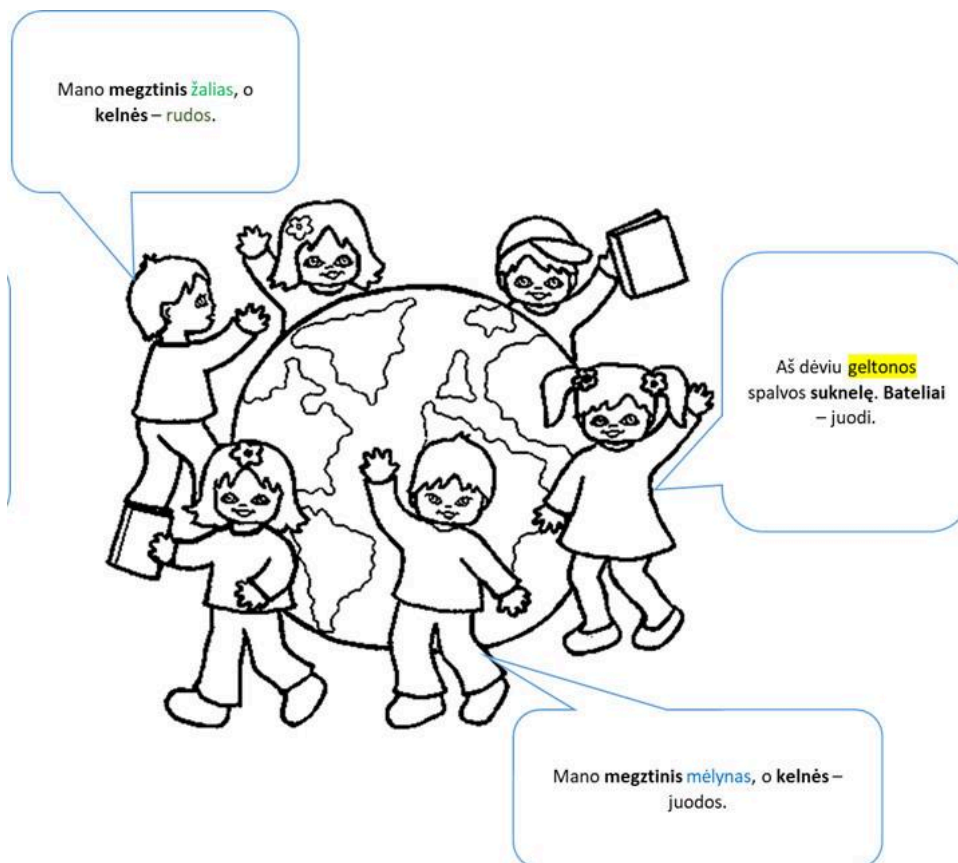
Kad darbelio nebijočiau. (*purtoma galva*)

(J. Degutyte)

Katytė

Raina katytė,
Juoda nosytė,
Ilgi ūseliai,
Riesti nageliai.
Ausytės stačios,
Akytės plačios,
Kojytės baltos
Ir visad šaltos.
(J. Degutytė)

Veikla: Nuspalvink vaikų drabužius taip, kaip jie turėtų būti apsirengę.

<http://www.coloriages.biz/imprimer-coloriage-3250-coloriage-enfant-planete-et-monde.html>

- Kuo tu esi apsirengęs?
- Kokios spalvos tavo drabužiai? Papasakok.
- Nuspalvink tuos žodžius, kuriuos pavartojai pasakodamas.

megztinis

kelnės

šortai

liemenė

suknelė

sijonas

marškinėliai

pėdkelnės

striukė

kepurė

skarelė

paltas

balta

geltona

žalia

mėlyna

pilka

raudona

violetinė

oranžinė

ruda

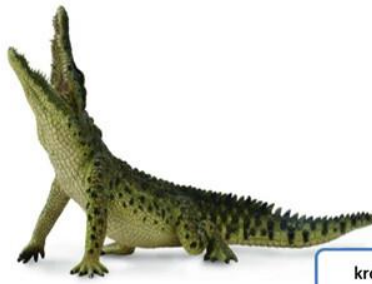
juoda

Veikla: Žalias ar žalia? Kaip apibūdinsi paveikslėlyje pavaizduotus augalus ir gyvūnus?

žolė

krokodilas

kopūstas

vėžlys

Pasakykite žodžius, jeigu būtų paveikslėlyje pavaizduotas ne vienas, o kelis augalai arba gyvūnai. Pavyzdžiui, *žali krokodilai...*

Veikla: pasidarykite darbelį iš spalvoto popieriaus „Sraigės“

Darbeliui atlikti reikės:

- spalvoto popieriaus;
- žirklių;
- pieštukų.

Atkirpkite maždaug 3-4 cm pločio juostelę iš pasirinktos spalvos popieriaus. Padalinkite ją į tris dalis. Galvytei palikite maždaug 6 cm, pilvukui 4 cm, o kas liko, liko kiautui. Pasižymėkite lenkimo linijas. Viename gale iškirpkite ragelius ir nupieškite veiduką.

Kitą galą užsukite ant pieštuko.

O dabar nusišypsokit!

3 pavyzdys. Tarpkultūrinio bendravimo dienoraštis

Tarpkultūrinio bendravimo dienoraščio pildymas – tai būdas, leidžiantis pažinti klasės mokinių kultūrinę įvairovę, bei sudarantis sąlygas ugdyti lietuvių tautinį tapatumą, kai mokomasi pristatyti kalbą, kultūrą, tradicijas. Dienoraštį gali mokiniai pildyti mokslo metų pradžioje arba eigoje, ištikus metus, pasirinktinai, kai klasėje analizuojamas tam tinkamas turinys. Esant reikalui, veiklas papildžius pagal klasės kontekstą, galima viską atlikti pakartotinai vyresnėse klasėse. Kelerių metų medžiaga leistų palyginti, kaip keičiasi mokinio požiūris ir patirtis vienu ar kitu kultūrų pažinimo klausimu. Dienoraštis gali būti pildomas individualiai, o aptariamas per klasės valandėles, lietuvių kalbos, pasaulio pažinimo ar etikos pamokas. Gali būti surengiama popietė arba kelios popietės, kai skirtingas kultūras atstovaujantys vaikai pristato kalbą arba kalbas, tradicijas ir tam tikrus kultūros elementus, pavyzdžiui, ruošiama tradicinių patiekalų pažinimo popietė, tradicinių švenčių popietė ir pan.

Vardas:

Klasė:

Data:

TARPKULTŪRINIO BENDRAVIMO DIENORAŠTIS

(PIRMA DIENA)

Kokiomis kalbomis gali kalbėti?

Išsiaiškink, kokiomis kalbomis kalba tavo klasės draugai?

Kokiomis kalbomis kalbama tavo šeimoje? Giminėje? Pasidomėk, jei reikia, pasiteirauk, paskambink jiems.

Šeimoje:

Giminėje:

Jau sužinojai, kokiomis kalbomis be lietuvių kalbos kalba tavo artimas draugų ir šeimos ratas. Išsiaiškink, kaip jie savo kalba vadina žodį „žaislas“. Šalia nupiešk tos šalies vėliavą. Pasinaudok vėliavų ir jų pavadinimų lentele.

Lietuviškai		žaislas	→	Ar sunku išstarti?
.....			→	☐
.....			→	☐
.....			→	☐
.....			→	☐

Dienoraštyje aprašyk, kaip sekėsi atlikti užduotis?

Kaip vyko užduočių atlikimas?

Ką sužinojai apie savo klasės draugus?

Kūrė ir maketavo: Aida Staputytė

Vardas:

Klasė:

Data:

TARPKULTŪRINIO

BENDRAVIMO

DIENORAŠTIS

(ANTRA DIENA)

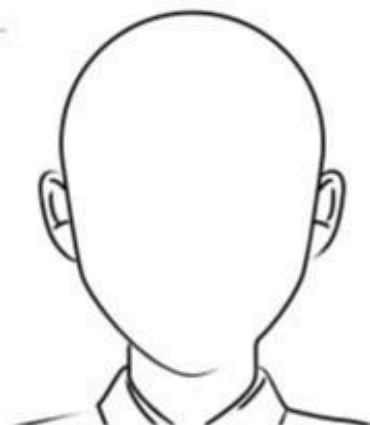
Koks aš kaip lietuvis(-ė)?

Iš kur visi mato, kad aš lietuvis?

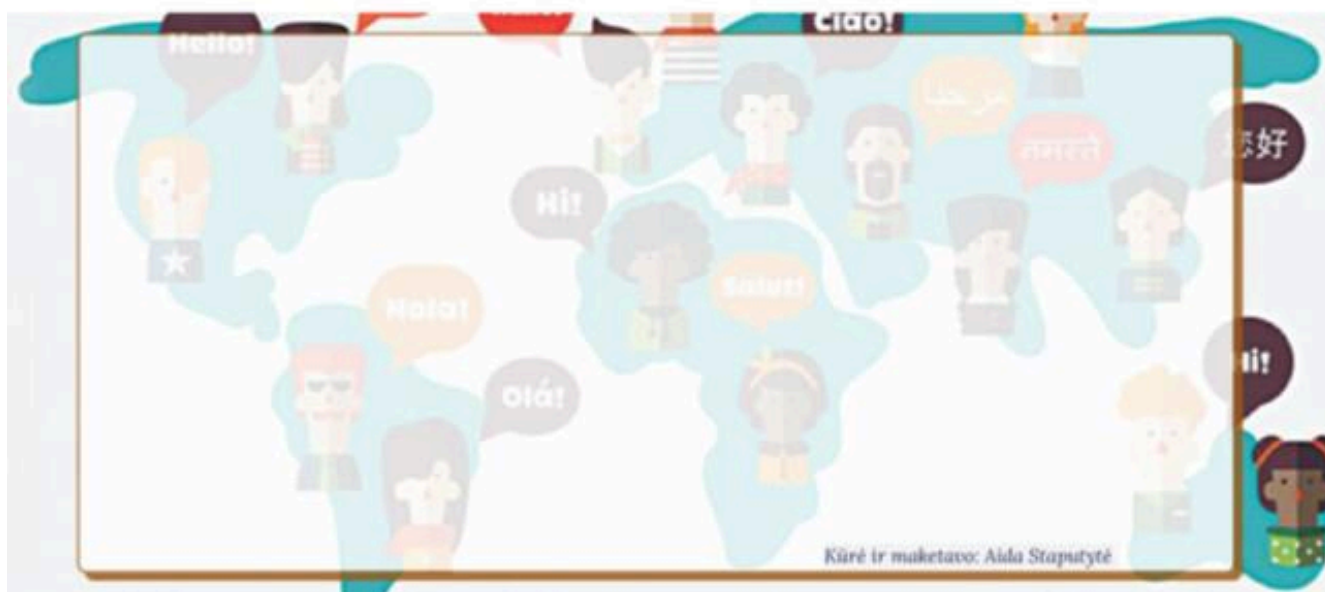
Ką darau, elgiuosi, kaip kalbu, jog kitiems atrodau, kad esu iš Lietuvos?

Ko turėčiau daryti, jog kiti aplinkiniai nepastebėtų, jog esu lietuvis (-ė)?

Nupiešk save taip, kad atrodytų, jog esi iš Lietuvos.

Dienoraštyje aprašyk, kaip sekėsi atlikti užduotis? Kaip vyko užduočių atlikimas? Ką sužinojai apie savo klasės draugus? Apie save?

Vardas: _____

Klasė: _____

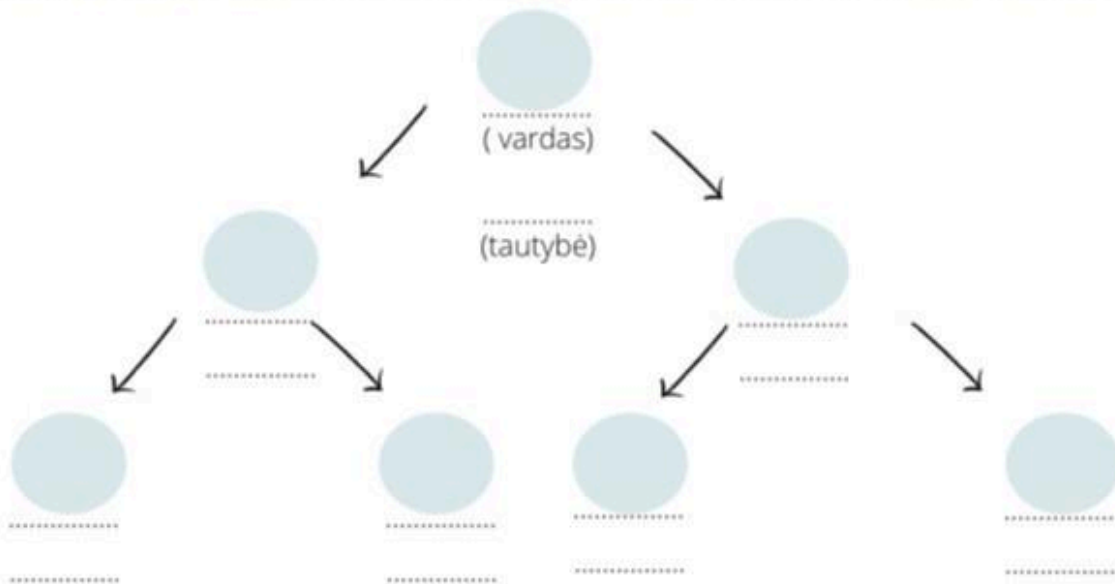
Data: _____

TARPKULTŪRINIO BENDRAVIMO DIENORAŠTIS (TREČIA DIENA)

Kilmė - tai nuo pat gimimo priklausymas kuriai nors tautai (lietuvių, rusų, baltarusių, norvegų ir t.t.)

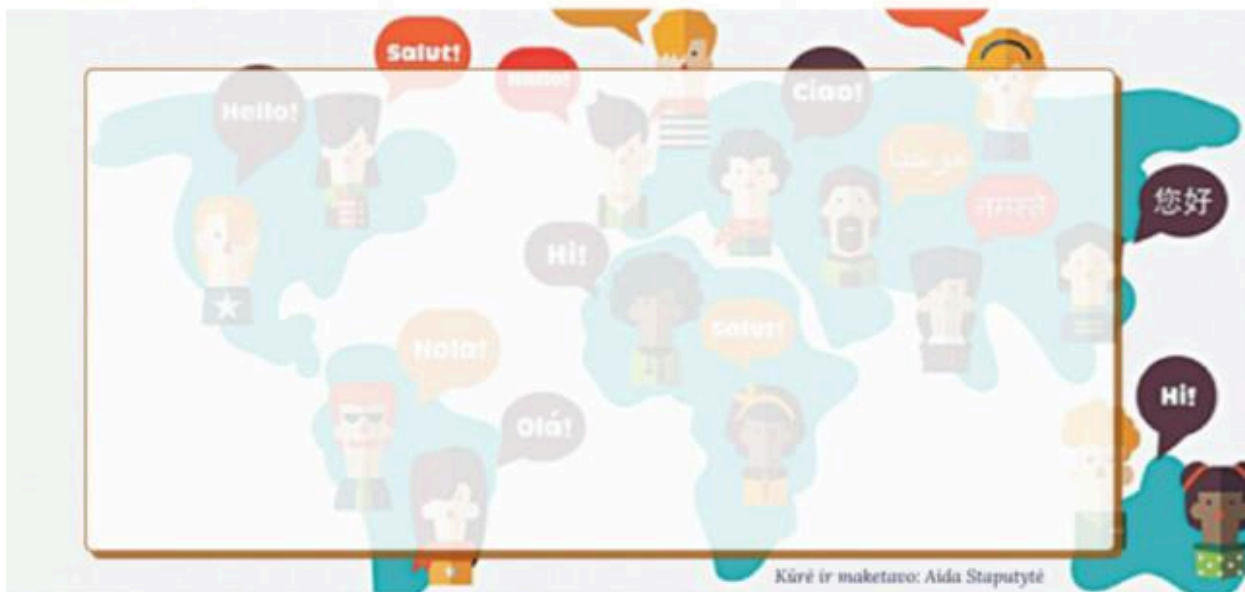
Norint atskleisti savo kilmę, reikia atsizvelgti į savo šeimos (giminės) narių kilmę.

Nupiešk genealoginį medį, paminėdamas savo šeimos tautybę ir vardą (arba kraujo ryšį). Išvadą pateik apačioje.

Išvada - aš esu kilmės.

Dienoraštyje aprašyk, kaip sekėsi atlikti užduotis? Kaip vyko užduočių atlikimas? Ką sužinojai apie save, savo šeimą?

Vardas: _____

Klasė: _____

Data: _____

TARPKULTŪRINIO

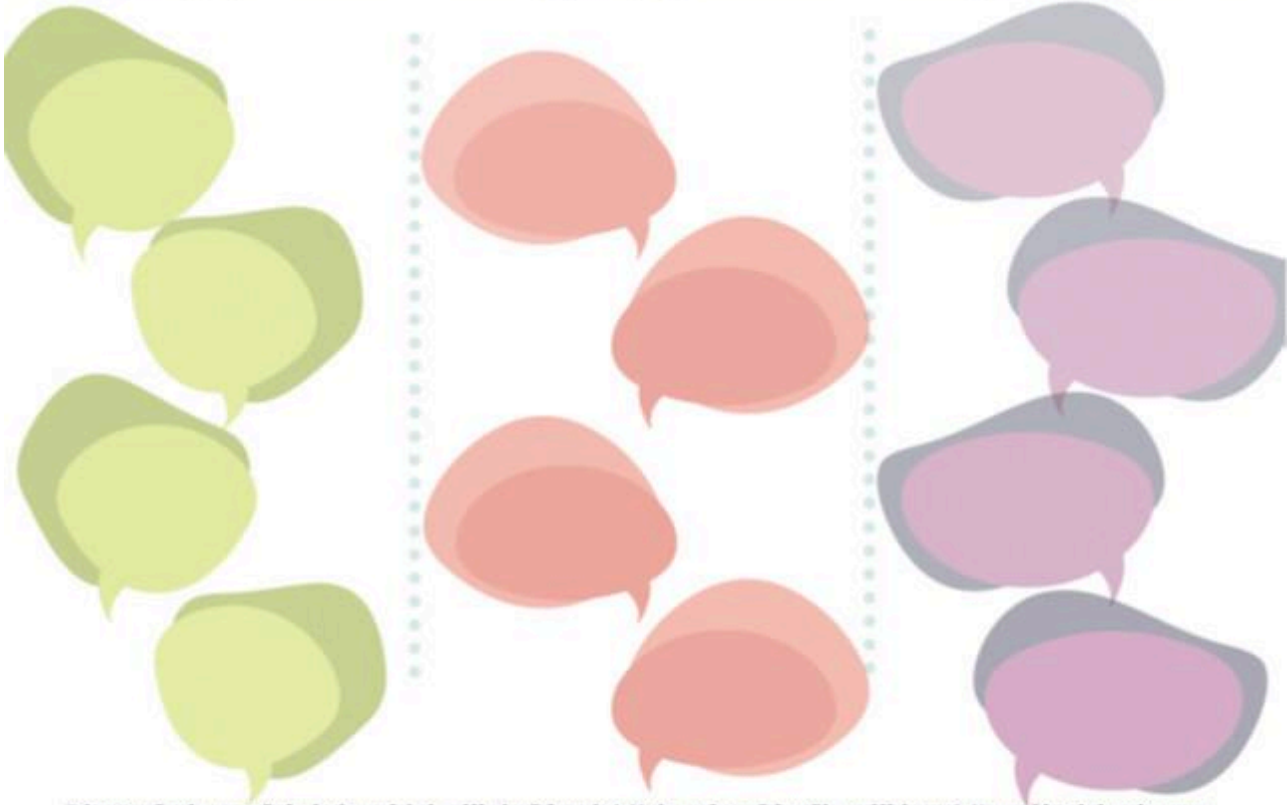
BENDRAVIMO

DIENORAŠTIS

(KETVIRTA DIENA)

Pasirink tris žmones, kurie galėtų papasakoti apie kurią nors šalį. Kokius faktus jie tau papasakojo apie šalį? Debesėliuose pažymėk įdomiausias mintis.

..... papasakojo apie papasakojo apie papasakojo apie

Dienoraštyje aprašyk, kaip sekėsi atlikti užduotis? Kaip vyko užduočių atlikimas? Ką sužinojai apie save, savo draugus?

Vardas:

Klasė:

Data:

TARPKULTŪRINIO BENDRAVIMO DIENORAŠTIS

(PENKTA DIENA)

Pasirink vieną žmogų, kuris būtų iš kitos šalies arba žmogų, kurį lyginant su savimi jauti, jog yra kultūros skirtumų. Patyrinėk tą žmogų. Kaip jis atrodo? Kaip atrodai tu? Kaip jis elgiasi? Kaip elgiesi tu? Kokie Jūsų panašumai? Kokie jūsų skirtumai?

AŠ

.....

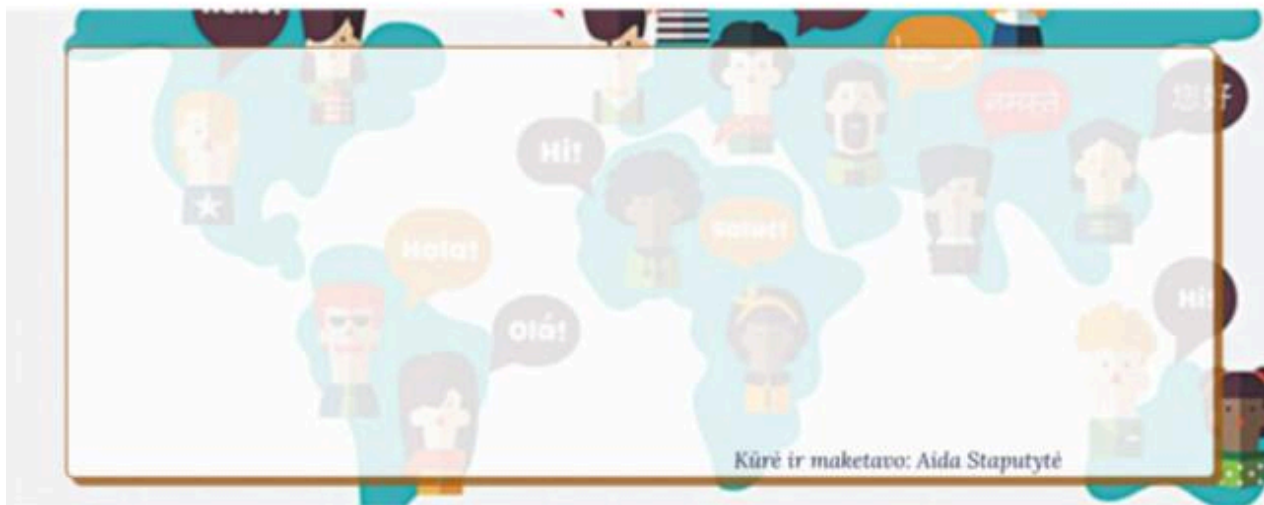

SKIRTUMAI

PANAŠUMAI

SKIRTUMAI

Dienoraštyje aprašyk, kaip sekėsi atlikti užduotis? Kaip vyko užduočių atlikimas? Ką sužinojai apie save, savo draugus?

Lietuvių gestų kalba

Dermė – integralumas – kontekstualumas

Pateikiamų pavyzdžių pristatymą (su vertimu į LGK) galima rasti [čia](#).

„Siekiant ugdyti kompetencijas, ugdymo(si) procese svarbu užtikrinti daugialypius ryšius tarp įvairių ugdymo sričių, dalykų ir realaus pasaulio.“
(BP atnaujinimo gairės)

„Bendrosios programos sukuria prielaidas įgyvendinti tarpdalykinę integraciją, tačiau pagrindinė sąlyga integracijai yra mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas.“
(BP atnaujinimo gairės)

„Tarpdalykinė integracija padeda mokiniui susiformuoti visapusišką nagrinėjamų reiškinių vaizdą.“
(BP atnaujinimo gairės)

Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencija ir gestų kalba

- 2 straipsnis. Apibrėžtys
- 9 straipsnis. Prieinamumas
- 21 straipsnis. Saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti nuomonę, galimybė gauti informaciją
- 24 straipsnis. Švietimas
- 30 straipsnis. Dalyvavimas kultūriniame gyvenime, aktyvus poilsis, laisvalaikis ir sportas

http://www.ndt.lt/wp-content/uploads/NEIGALIUJU-TEISIU-KONVENCIJA_info-svetaineje.pdf

Asmens galios

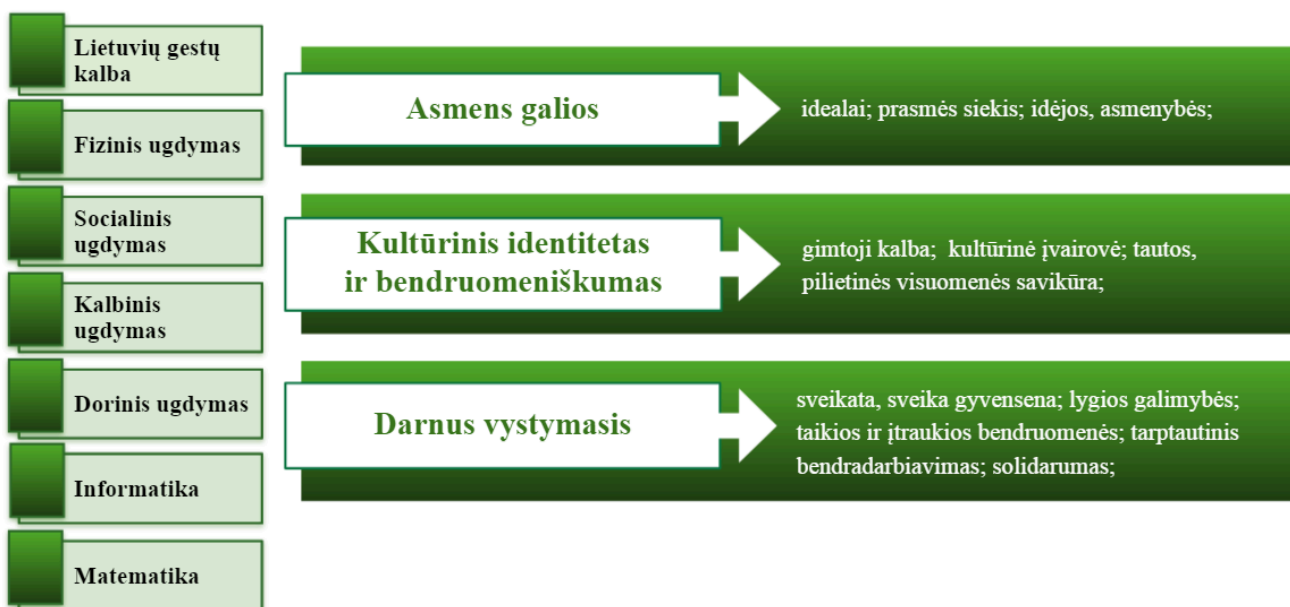
idealai; prasmės siekis; idėjos, asmenybės;

Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas

kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra, kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimone; tautos, pilietinės visuomenės savikūra;

Darnus vystymasis

pasaulis be skurdo ir bado; sveikata, sveika gyvensena; lyčių lygybė, lygios galimybės; taikios ir įtraukios bendruomenės; darnūs miestai ir gyvenvietės; tausojantis žemės ūkis, sveiki maisto produktai; žiedinė ekonomika, pridėtinę vertę kuriančios darbo vietos; švietimo vaidmuo, mokymasis visą gyvenimą; pažangios technologijos ir inovacijos; aplinkos apsauga; atsakingas vartojimas, gamtos išteklių tausojimas; klimato kaitos prevencija, darni energetika, transportas; ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga; tarptautinis bendradarbiavimas; solidarumas.

PER LUDOS AEQUALITAS

International Day for the Elimination
of Racial Discrimination

World Water Day

<https://www.facebook.com/Deaflympics/>

Gestų kalba ir aš – pradinukas

Labas!

Man patinka

Klasė ir mokykla

Šeima

Apie save

Aš jaučiu

Pasaulis įdomus

Rodyklė

Temos pristatymas

Situacijos

Leksika

Papildoma leksika

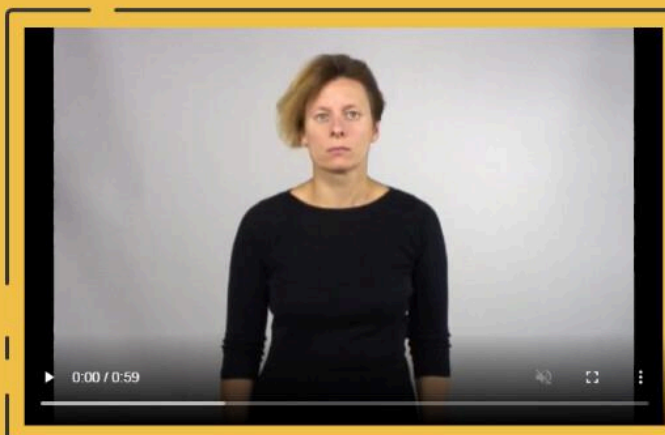
Gramatikos aspektai

Sociokultūrinė informacija

Aš jaučiu

Kurčiųjų olimpiada >

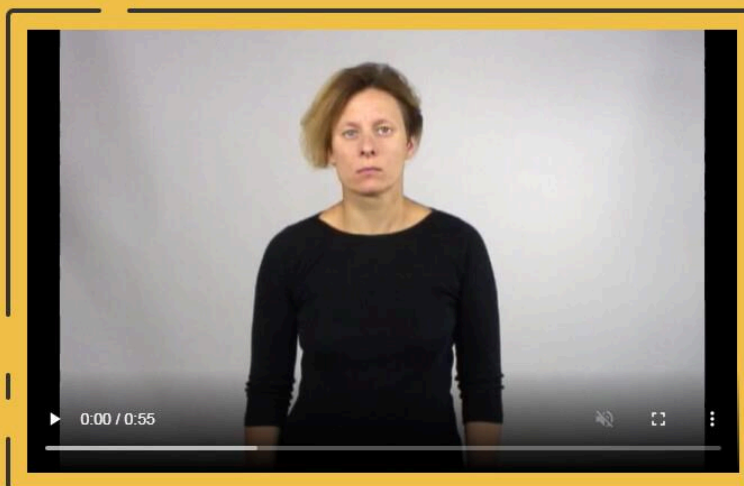
Kurtieji ir sporto šakos

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/8d/fe/8dfe1689-8a03-4bd1-a5ae-bcfc0f371c11/6_tema_sk_1.mp4

Kurčiųjų olimpiada

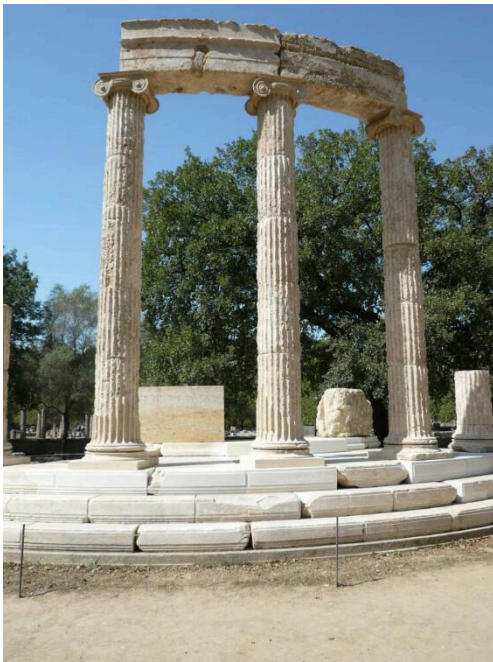
Kurtieji ir sporto
šakos

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/bb/d2/bbd2b120-77ad-408b-ac7a-138d01a83eeb/6_tema_sk_2.mp4

LGK BP (projektas)	
1–2 klasė	3–4 klasė
A1. Bendraudamas su bendraamžiais, juos supranta, atsako vartodamas paprastus gestus ir gestikuliaciją.	A1. Bendrauja atsižvelgdamas į adresatą, kalbos vartojimo situaciją.
A2. Atsako į suaugusiojo klausimus, ko nors nesuprasdamas paprašo klausimą pakartoti, pradeda, tęsia ir užbaigia pokalbį.	A2. Užmezga pokalbį su suaugusiu asmeniu, jį palaiko ir užbaigia. Reaguoja į pašnekovo kalbos nuotaiką.
A12. Taiko skirtingas rekomenduojamas kompensavimo strategijas, atsižvelgdamas į kalbėjimo tikslą, situaciją ir adresatą.	A12. Taiko pagrindines kompensavimo strategijas, atsižvelgdamas į kalbėjimo tikslą, situaciją ir adresatą; remiasi ankstesnėmis žiniomis, bando ir pasitaiso.
B1. Vartoja tinkamus gestus apibūdinamas daiktus, reiškinius ir emocijas. +B2–B5	B1. Taisyklingai sudaro frazes pagal lietuvių gestų kalbos normas. +B2–B5
C1. Suvokia save kaip asmenį, priklausantį kurčiųjų bendruomenei.	C1. Aiškiai suvokia save kaip kurčią asmenį, priklausantį kultūrinei mažumai, kurios gimtoji kalba yra lietuvių gestų kalba. Pagal savo galimybes ir poreikius aktyviai dalyvauja kurčiųjų bendruomenės organizuojamoje veikloje (meninėje, sportinėje, klubų ir kt.).

<https://www.mokykla2030.lt/kalbinis-ugdymas-2/>

<https://whc.unesco.org/en/list/517>

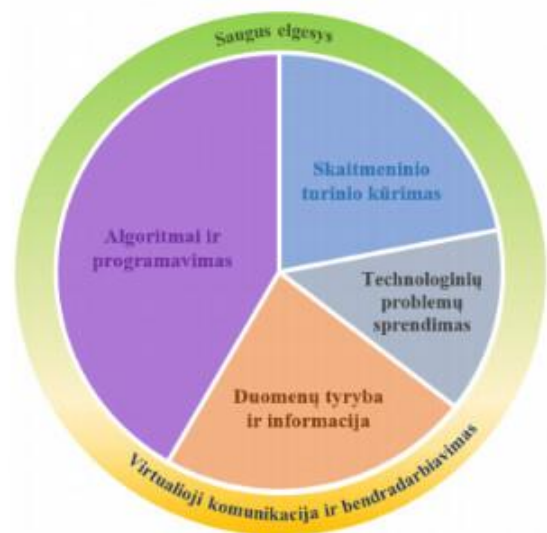
<https://pbs.twimg.com/media/BN8DRw7CcAA1dni?format=jpg&name=small>

Dorinio ugdymo (Etikos) BP (projektas)	
1–2 klasė	3–4 klasė
A.3. Rūpestis dėl savęs ir kitų	
Mokosi atpažinti sudėtingas situacijas ir domisi kaip saugoti savo sveikatą. Padedamas kelia klausimus kodėl svarbu rūpintis savo sveikata, kokia yra sveikatos reikšmė žmogui. Ugdomi praktinį įgūdį pasakyti „ne“, „stop“, „man nepatinka“. Susipažįsta su valia kaip asmens savybe.	Ugdosi sveikos gyvensenos įpročius bei svarsto, kodėl tai svarbu. Svarsto kodėl svarbu nubrėžti asmeninės erdvės ribas. Domisi valios ugdymu bei kelia klausimą kodėl valia – svarbi savybė. Mokosi ištvėrmės kasdienėse situacijose.
C2. Aš ir draugai	
Vertina draugų turėjimą. Mokosi aptarti savo santykius su artimais draugais. Susipažįsta su empatijos reiškiniu. Ugdomi diskutavimo įgūdžius su klasės draugais kaip bendrai atliekamos mokymosi veiklos dalyviais. Mokosi suprasti diskusijos ir argumento svarbą.	Mokosi empatiškai atliepti į draugams kylančias problemas. Mokosi pasidalinti mintimis ir savo patirtimi, mokosi diskutuoti su artimais draugais arba klasės draugais kaip bendrai atliekamos mokymosi veiklos dalyviais. Mokosi kantrybės išklausti kitų nuomones. Mokosi iš kitų bendraamžių.

<https://www.mokykla2030.lt/dorinis-ugdymas-2/>

Socialinio ugdymo BP (projektas)	
1–2 klasė	3–4 klasė
D. Aplinka ir žmogus**	
D.1. Orientavimasis erdvėje ir žemėlapyje	
D.1.1. Mokytojui padedant orientuojasi realioje erdvėje ir gyvenamojoje aplinkoje.	D.1.1. Remiantis geografinės aplinkos požymiais, naudojantis gamtos ženklais / kompasu, orientuojasi pažįstamoje aplinkoje ir vietovėje.
D.1.2. Orientuojasi realioje erdvėje, apibūdina pažįstamą vietovę pagal judėjimo maršrutą, nurodo keletą reikšmingų objektų, piešiniu/schema vaizduoti kelią į mokyklą.	D.1.2. Orientuojasi artimiausioje aplinkoje, vietovės plane, Lietuvos žemėlapyje ir gaublyje, įvardija juose esančią bendriausią gamtinių ir visuomeninių objektų ir reiškinų informaciją.

<https://www.mokykla2030.lt/socialinis-ugdymas-2/>

1 pav. Informatikos pasiekimų sritys

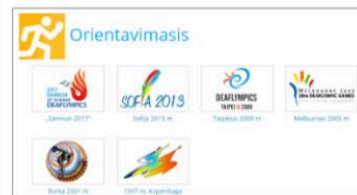
Informatikos BP (projektas)	
1–2 klasė	3–4 klasė
A. Skaitmeninio turinio kūrimas	
A1. Naudoja skaitmeninį turinį mokymuisi, atpažįsta ir vartoja tinkamas sąvokas. A2. Kuria skaitmeninį turinį, naudoja įvairias priemones. A3. Tobulina skaitmeninį turinį, vertina ir įsivertina.	
A1. Atpažįsta įvairių rūšių skaitmeninį turinį: tekstą, garsą, vaizdą.	A1. Ieško ir pritaiko skaitmeninį turinį dalykų mokymuisi, tinkamai vartoja sąvokas.

A2. Kuria įvairų skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja.	A2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį.
A3. Aptaria parengtą ar naudojamą skaitmeninį turinį.	A3. Tobulina sukurtą skaitmeninį turinį, siekia išbaigto rezultato.
E. Virtualioji komunikacija ir bendradarbiavimas	
E1. Komunikuoja skaitmeninėmis technologijomis ir bendradarbiauja virtualiosiose erdvėse, laikosi etikos principų.	
E2. Įsivertina gebėjimus virtualiai komunikuoti ir bendradarbiauti.	
E1. Bendrauja pasitelkdamas skaitmenines technologijas.	E1. Tikslingai bendrauja ir mokosi pasitelkdamas skaitmenines technologijas, atsakingai dalijasi skaitmeniniu turiniu.
E2. Įsivertina gebėjimus mokytis virtualiai, laikytis etikos taisyklių.	E2. Įsivertina gebėjimus mokytis virtualiai, laikytis etikos taisyklių.

<https://www.mokykla2030.lt/informatikos-ugdymas/>

Tomas Kuzminskis

8 kartus olimpiu kurčiuju vasaros žaidyniu čempionas

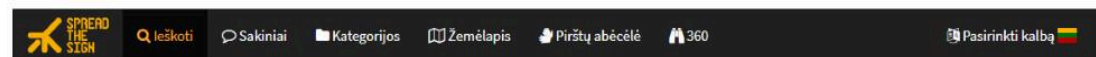

„Nuo 12 metų blaškiausi tarp įvairių veiklų ir sporto šakų. O būdamas 14 atsitiktinai pastebėjau skelbimą apie orientavimosi varžybas. Iškart susidomėjau, nes man patiko žemėlapiai“, – pirmąjį kontaktą su gyvenimo aistra prisimena T. Kuzminskis.

<https://lksk.lt/galerija/gallery/2017-07-21-orientavimosi-sportas-sprintas/>

https://orienting.lt/wp-content/uploads/2019/10/kauno-kurciuju_mokykla-OS-3.jpg

<https://www.15min.lt/sportas/naujiena/kita/kurciuju-rinktines-veteranas-t-kuzminskis-apie-gyvenimo-aistra-ir-brestanti-atsisveikinima-26-8-23642?copied>

kurčiuju olimpiada

leškoti

Žodžiai

kurčiuju olimpiada Daiktavardis

kurčiuju olimpiada

Pasirinkite kalbą

- lietuvių
- čekų
- anglų (Jungtinė Karalystė)
- vokiečių (Austrija)
- vokiečių (Vokietija)
- lenkų
- rumunų
- rusų (Rusija)

+ daugiau

<https://www.spreadthesign.com/lt.lt/word/7884/kurciuju-olimpiada/?q=kur%C4%8Di%C5%B3j%C5%B3+olimpiada>

Paieška pagal:

Atitinkamas žodis Vartojimo pavyzdžiuose

[← Grįžti atgal į rezultatus](#)

OLIMPIADA

Plaštakos forma: **O**

Lūpų judesys: **olpim/ol**

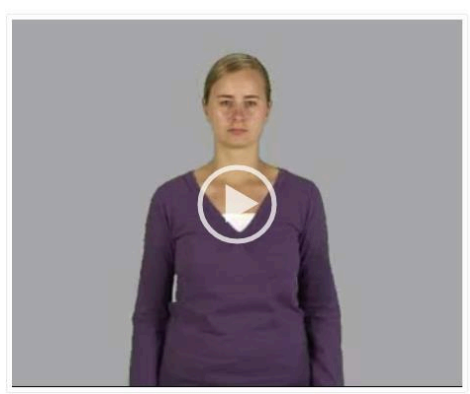
Reikšmė 1: **olimpiada**

Žodis: **olimpiada**

Sakinys: Olimpiadoje orientaciniame sporte laimėjau pirmąją vietą.

Žodis: **olimpinės žaidynės**

Sakinys: Šiandien – olimpiinių žaidynių atidarymas.

<http://gestai.ndt.lt/component/signs/9245-olimpiada>

<p>BĖGIMAS-SU-KLIŪTIMIS bėgikas (bėgimo su kliūtimis)</p>	<p>BĖGIOTI lakstyti</p>	<p>BĖGTI-apie žmogų 1 bėgioti</p>	<p>BĖGTI-apie žmogų 3 lėkti</p>
<p>KREPŠINIS-1 krepšinis</p>	<p>KREPŠINIS-2 krepšinis</p>	<p>KREPŠINIS-3 krepšinininkas</p>	<p>LAUKO-TENISAS lauko tenisas</p>

[http://gestai.ndt.lt/paieska?type=expanded&word=&word2=&topics\[0\]=0701](http://gestai.ndt.lt/paieska?type=expanded&word=&word2=&topics[0]=0701)

Galimų užduočių pavyzdžiai

	<p>Aptarkite šių žaidimų taisykles ir jas paaiškinkite klasėje:</p> <ul style="list-style-type: none">• Krepšinis „trys prieš tris“, „Klasė“ ir „Švedija“.• Smiginis.• Jei taisyklių nežinote, paprašykite paaiškinti kūno kultūros mokytojo, kaip žaidžiama.
<p>https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/3b/a0/3ba06da1-d2e7-4291-99a9-c2dccf498721/7_tema_4_situacija_uzd_1.mp4</p>	<p>https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sporto-sakos/</p>
	<p>Žiūrėkite vaizdo medžiagą ir sunumeruokite eilės tvarka sporto šakas, paminėtas kurčiojo australo Rob Roy pasakojime (mokytojas paruošia lapelius, ne iš eilės surašo sporto šakų pavadinimus). Rob Roy pasakojimas: https://www.youtube.com/watch?v=Klq4wi0N4EY</p>
<p>https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/d1/00/d100ca1-f280-4abf-bb80-b5e62e178c59/7_tema_4_situacija_uzd_2-1.mp4</p>	
	
<p>https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/67/42/67424d7c-a8c9-41e8-844b-ae95a6624ed/7_tema_4_situacija_uzd_2a.mp4</p>	<p>https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sporto-sakos/</p>
	<p>Mokytojas pasiruošia skaidres ir mokiniai supažindinami su įvairių sporto šakų inventoriu: krepšinio, futbolo, lauko teniso</p>

	<p>rutulio stūmimo, disko metimo, regbio, tinklinio, golfo, ieties metimo ir pan. Pagal skaidres eilės tvarka mokiniai bando pateikti LGK, kaip keičiasi daiktai pagal dydį ir formą, palaiptams pereinama vis prie kito daikto / laikymo proformų, pavyzdžiui, keliaujama nuo krepšinio kamuolio prie futbolo – lauko teniso – stalo teniso – rutulio – disko – regbio – tinklinio – golfo kamuoliuko iki lengvosios atletikos ieties. Pavyzdžiui: trumpai apibūdinamas krepšinio kamuolys (forma, dydis) nepasakant, kad tai – krepšinio kamuolys, jį galima suksti, mėtyti, parodoma, kaip jis mėtomas, paskui pereinama prie futbolo kamuolio ir taip – iki ieties metimo. Pasakojimai su kintančiomis sporto inventoriaus daiktų proformomis nufilmuojami.</p>
<p>https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/82/97/82979938-7d05-4185-9603-70b1a4d1e4c5/7_tema_4_situacija_uzd_3.mp4</p>	<p>https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sporto-sakos/</p>
	<p>Pasirinkite mėgstamiausią / mėgstamą sporto šaką (pasistenkite, kad sporto šakos nesikartotų) ir papasakokite apie ją:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ar ši sporto šaka yra populiari Lietuvoje? ✓ kokius šios sporto šakos sportininkus žinote? ✓ kur vyksta šios sporto šakos treniruotės? ✓ kokios yra šios sporto šakos taisyklės? ✓ koks inventorių reikalingas?
<p>https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/82/97/82979938-7d05-4185-9603-70b1a4d1e4c5/7_tema_4_situacija_uzd_3.mp4</p>	<p>https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sporto-sakos/</p>
	<p>Perduok kokį nors sporto šakos inventorių. Mokiniai sėdi arba stovi ratu. Mokytojas parodo vienam jų kortelę, kurioje nupieštas ar užrašytas inventorių. Mokinys turi pavaizduoti, kad duoda tą daiktą šalia stovinčiam, sėdinčiam. Taip daiktas keliauja iš rankų į rankas. Mokiniai stengiasi „paimti“ ir „perduoti“ inventorių išlaikydami jo formą ir dydį. Pabaigoje reikia atspėti, koks tai buvo daiktas, ir papasakoti, kaip dydis ir forma keitėsi perduodant – iki paskutinio mokinio rate.</p> <p>Inventorių: beisbolo lazda, beisbolo pirštinė... (sporto inventoriaus pavyzdžius parenka mokytojas).</p>

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/83/13/83135814-51be-4410-b917-fb8bc06115ae/7_tema_4_situacija_uzd_5.mp4

<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sporto-sakos/>

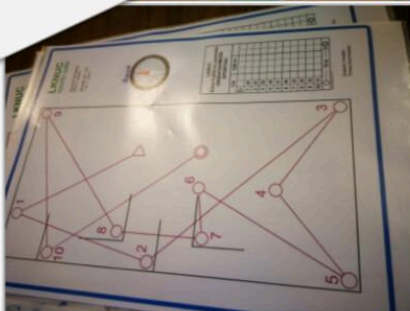
Žiūrėdami vaizdo medžiagą, kurioje parodomas žmogaus stebėjimo, žiūrėjimo proformas, atspėkite, kokia sporto šaka yra stebima. Įsivaizduokite, kad jūs pats esate stadione ar sporto salėje.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/61/91/61910bd0-6969-4ec5-acf1-80cc81236d9d/7_tema_4_situacija_uzd_6.mp4

<https://gestukas.ugdome.lt/pasaulis-idomus/situacijos/sporto-sakos/>

LKNUC kūno kultūros pamokas vedė daugkartinis Europos, Pasaulio ir Olimpinių kurčiųjų orientavimosi sporto čempionas

„<...> Džiaugiamės, kad š. m. sausio 23, 28 ir 29 dienas daugkartinis Europos, Pasaulio ir Olimpinių kurčiųjų orientavimosi sporto čempionas Tomas Kuzminskis sutiko vesti kūno kultūros pamokas ir supažindino mokinius su orientavimosi sportu. <...>. Sporto salė tapo orientavimosi sporto aikštele: buvo paruošta dešimt kontrolinių punktų su atsižymėjimo kortelėmis, panaudoti žemėlapiai, kompasai, komposteriai. Mokiniai buvo mokomi naudotis kompasais, žemėlapiu, surasti maršruto eiliškumo tvarką. Šios kūno kultūros pamokos praėjo labai greitai ir įdomiai. Nuoširdžiai dėkojame Tomui Kuzminskiui už puikų pasiūlymą bendradarbiauti ir tikimės, kad pavasarį šios orientavimosi sporto pamokos vyks gamtoje.“

<http://www.deafcenter.lt/lknu-c-kuno-kulturos-pamokas-vede-daugkartinis-europos-pasaulio-ir-olimpinis-kurcij-u-orientavimosi-sporto-cempionas/>

„Kauno kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centre vykusiame sporto šakos pristatyme dalyvavo daugiau kaip pusšimtis smalsuolių. Renginio metu orientavimosi sporto ypatumus bei savo pasiekimus pristatė tituluočiausias Lietuvos orientacininkas Tomas Kuzminskis. Po pristatymo visi norintys galėjo įveikti nesudėtingą orientavimosi trasą, kuri buvo įrengta mokyklos kieme.“

https://orienteering.lt/wp-content/uploads/2019/10/kauno_kurcijuju_mokykla-OS-3.jpg

Lietuvių gestų kalba

Lietuvių kalba ir literatūra

Meninis ugdymas

Informatika

<https://www.kyb.lt/lt/straipsniai/4226-projektas-pasakos-gestu-kalba>

<https://www.biciulyste.lt/lt/kaip-as-pazinau-negalia/2151-mimos-teatro-aktoriai-mane-vis-dar-moko-gestu-kalboja>

<http://weandthecolor.com/hands-drawing-by-pezcado-julien-poisson/11102>

Filipiniečių liaudies pasaka „Pasaka apie penkis pirštus“

https://www.youtube.com/watch?v=F5HFjeYW3a8&list=PLZam5NGI7XF1_RE5FpFPPOeGWyqCk34ll&index=11

1–2 klasė	3–4 klasė
C. Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas (LGK BP)	
C2. Pagal išgales kuria pasakojimus pagal paveikslėlius, patirtį ir kitokio pobūdžio tekstus, pristato juos klasei. Noriai dalyvauja pasakų inscenizacijose, dramos kūrinių vaidinimuose.	C2. Pagal išgales kuria pasakojimus, pasakas ar pan. Raiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas.

1–2 klasė	3–4 klasė
C. Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas (LGK BP)	
Mokymosi turinys	
Pasakų žiūrėjimas, sekimas, inscenizavimas. Savų trumpų pasakojimų pagal paveikslėlius, patirtį kūrimas ir pristatymas klasei.	Savo pasakojimų lietuvių gestų kalba kūrimas ir pasakojimas klasei. Skirtingos tematikos kūrinių pasakojimas lietuvių gestų kalba. Mokymasis raiškiai perteikti literatūrinių kūrinių personažų kalbą ir charakterius spektakliuose.

<https://www.mokykla2030.lt/kalbinis-ugdymas-2/>

1–2 klasė	3–4 klasė
A. Teatro raiška: kūryba, komunikacija, refleksija (Teatro BP)	
<p>A1. Vaidina organiškai ir išraiškingai vienas, poroje, grupėje.</p> <p>A2. Kuria scenarijų, vaidmenį, etiudą ar vaidinimo fragmentą, perteikdamas savo mintis, emocijas, kūrybinius sumanymus.</p> <p>A3. Pristato savo teatro raišką fizinėje ar skaitmeninėje erdvėje.</p> <p>A4. Apmąsto ir įsivertina įgytą teatro patirtį.</p>	
<p>A1. Žino, supranta ir laikosi sutartų [teatrinio] žaidimo taisyklių. Geba dirbti grupėje, nusakyti patirtas emocijas. (1–2 klasės mokiniams rekomenduotini žaidimai, skirti lavinti jų dėmesį, fizinę ir kalbinę raišką, vaizduotę, erdvės, ritmo, kūno koordinacijos pajautimą; taip pat išlaisvinantys nuo susikaustymo, drovumo, uždarumo, baimės, skatinantys bendravimą ir tarpusavio pasitikėjimą.).</p>	<p>A1. Supranta ir laikosi sutartų žaidimo [teatrinio, vaidmenimis] taisyklių, priima sprendimus užduočių metu. Laisvai elgiasi pasiūlytose aplinkybėse. Geba dirbti individualiai ir grupėje. Įvardija ir geba analizuoti patirtas emocijas.</p>
<p>A2. Patiki išgalvotomis aplinkybėmis ir laisvai jose veikia; pasitelkia kalbą ir kūno raišką. Dirba individualiai ir grupėje, jaučia partnerystę, siekia bendro tikslo.</p>	<p>A2. Tiki išgalvotomis aplinkybėmis ir situacijomis, geba jose improvizuoti. „Žaisdamas“ dramines situacijas moka pasitelkti verbalines ir neverbalines raiškos priemones. Dirba individualiai ir grupėje, atidus partnerystei, siekia bendro tikslo.</p>
<p>A3. Dalyvauja klasės, mokyklos teatrinuose renginiuose, spektakliuose. Supranta kūrybines užduotis, atsakingai joms ruošiasi ir įgyvendina.</p>	<p>A3. Dalyvauja klasės, mokyklos teatrinuose renginiuose, spektakliuose. Savarankiškai ir atsakingai ruošiasi užduotims, įgyvendina jas kūrybingai, išradingai.</p>
<p>A4. Geba išvardyti patirtas emocijas, įgytas žinias. Jaučia atsakomybę dėl bendrų grupės, klasės pasirodymų sėkmės.</p>	<p>A4. Geba apibūdinti asmeninius ir kolektyvinius pasiekimus, išvardyti jų sėkmės ar nesėkmės priežastis. Jaučia atsakomybę už savo ir kitų darbą.</p>

<https://www.mokykla2030.lt/meninis-ugdymas-2/>

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

Siekiant ugdytis kompetencijas, ugdymo(si) procese svarbu užtikrinti daugialypius ryšius tarp įvairių ugdymo sričių, mokomųjų dalykų ir realaus pasaulio. Tarpdalykinė integracija padeda mokiniui susiformuoti visapusišką nagrinėjamų reiškinių vaizdą. Ji atskleidžia platesnį mokomojo dalyko kontekstą, padeda nagrinėti mokiniams kylančius klausimus, kurie dažnai išeina iš vieno dalyko ribų. Bendrosios programos sukuria prielaidas tarpdalykinei integracijai įgyvendinti, tačiau pagrindinė sąlyga integracijai yra mokytojų tarpusavio bendradarbiavimas (Bendrųjų programų atnaujinimo gairės, 2019 m., 42 punktas).

Dalykų dermė:

- Ugdymo turinys – tai natūralus ir prasmingas mokymo(si) pagrindas, padedantis lavinti mokinių mąstymą ir ugdyti jų kūrybingumą.
- Vidinis ir išorinis pasauliai darniai susiejami, pasitelkiant įvairų kontekstą.
- Ugdymo turinys kuriamas ir vertinamas nuolat; be to, vertinamas ir anksčiau parengtas ugdymo turinys.

Tarpdalykinių temų aspektai – numatyti galimus tarpdalykinius ryšius, juos prasmingai atskleisti, nagrinėjant siūlomas tarpdalykines temas:

- **asmens galios** (idealai; prasmės siekis; idėjos, asmenybės);
- **kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas** (kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra, kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimonė; tautos, pilietinės visuomenės savikūra);
- **darnus vystymasis** (pasaulis be skurdo ir bado; lygios galimybės; tausojantis žemės ūkis, sveiki maisto produktai; aplinkos apsauga; atsakingas vartojimas, gamtos išteklių tausojimas; biologinės įvairovės apsauga; tarptautinis bendradarbiavimas; solidarumas).

Integravimo sąlygos ir ištakos:

- **integravimo temos ir dalykai** (integracija turėtų būti natūrali ir ne išplečianti turinį, o kaip tik jį sumažinanti. Integravimo apimtis ir intensyvumas turėtų priklausyti visų pirma nuo keliamo tikslo, taip pat nuo mokinių amžiaus, mokyklos pobūdžio, vietinių tradicijų, mokytojo ir administracijos pobūdžio ir pasirengimo, turimų mokymo priemonių);
- **kūrybingas mokytojas** (mokytojui reikalingi intelektualiniai, kūrybiniai, empatiniai sugebėjimai. Mokytojas turi kruopščiai pasirengti pamokoms, lanksčiai žiūrėti į esamą situaciją);
- **informacinė sistema** (mokyklos darbo informacinė sistema turi būti prieinama ir suderinama su tarpdalykinių ar dalykų temų integravimu. Gauta integravimo informacija turėtų padėti koreguoti, tobulinti mokymo(si) procesą);
- **ugdytinių poreikiai**;
- **priemonės ir būdai** (sąmoningą mokymą galima įgyvendinti tik tuomet, kai mokiniai apmąsto savojo mokymosi patirtį, geba atsigręžti į savo atliktus darbus, o svarbiausia – numato, kaip panaudos tai, ką jau yra padarę);
- **sąveika su realia aplinka** (integruotu ugdymu siekiama sudaryti vientisą pasaulio vaizdą, susisteminti mokinių žinias, plėtoti ir tobulinti praktinius mokėjimus ir įgūdžius, atskleisti įvairius gyvenimo ryšius, stiprinti mokymosi motyvus).

Integracijos efektyvumo veiksniai:

- ugdymas turi apimti ir derinti fizinį, psichinį bei sociokultūrinį individo ugdymo aspektus;

- ugdymo turinys ir metodai turi būti pritaikyti pagal vaikų galimybes;
- ugdymo turinys ir procesas turi plėsti vaiko žinias, ugdyti jo vertybes bei įgūdžius;
- ugdymo turinys ir metodai turi būti grindžiami vertybėmis;
- ugdymas turi remtis tikslinga tradicinių bei šiuolaikiškų sričių vertybių derme.

Tarpdalykinio integravimo požymiai:

- mokomosios medžiagos sintezuojamasis pobūdis (elementų sujungimas ir nagrinėjimas kaip visumos, vientisumo suteikia integraciniam mokymui sistemos pavidalą);
- nestereotipiškumas;
- didelė emocinė įtampa;
- aukštas darbingumo lygis.

Ryšiai su kitais dalykais.

Prasmingai atskleidus humanitarinių mokslų tarpusavio sąsajas ir sąsajas su kitais dalykais, skatinamas mokinių kritinis mąstymas ir kūrybiškumas.

Kalbant apie istorines, geografines ir gamtines temas, kalbų ugdymas vis dėlto turėtų vaidinti svarbesnį vaidmenį, nes būtent kalbos mokėjimas leidžia pasiekti kitų dalykų turinį.

Gimtosios kalbos ir kitų dalykų horizontali tarpusavio dermė.

Dermė – ugdymo tikslai, uždaviniai, mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir rezultatų vertinimas suderinti tarpusavyje. Užtikrinama įvairių ugdymo sričių ir dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų / koncentrų (vertikali) dermė.

Veiklų įgyvendinimo būdai:

- dalykinis;
- paralelinis;
- daugiadalykinis;
- tarpdalykinis (kelių temų, dalykų žinios naudojamos nagrinėjant konkretų reiškinių, objektą. Taikant tarpdalykinį integravimo būdą, integruojamos dviejų ar keleto dalykų žinios, įgūdžiai bei vertybės. Šis integravimas susieja daugelį mokykloje dėstomų dalykų. Toks integravimas planuojamas iš anksto. Taikant šį būdą, integruojama tam tikra tema ar temų grupės. Svarbiausia, jog temos bei sąvokos būtų aiškinamos vienodai);
- integruota diena;
- visiškas integravimas.

Tarpdalykinių temų integracijos galimybės. Gimtosios kalbos ir literatūros pavyzdžiai

Klasė	Integracinė sritis (iš BP rengimo vadovo)	Temos / problemos pavyzdys	Tarpdalykinės integracijos idėjos
1 klasė	Darnus vystymasis (aplinkos apsauga; biologinės įvairovės apsauga)	Augintiniai	Gimtoji kalba: grožinių ir informacinių tekstų apie gyvūnus skaitymas, klausymas, palyginimas; pasakojimas apie savo (svajonių) augintinį.
			Lietuvių kalba: grožinių ir informacinių tekstų apie gyvūnus skaitymas, klausymas, palyginimas; pasakojimas apie savo (svajonių) augintinį.
			Matematika: pasirinkto augintinio kūno dalių (letenų, uodegos, ausų ir kt.) matavimai; augintinio masės matavimai, palyginimas su vaiko mase.
			Gamtamokslinis ugdymas: informacijos apie augintinių mitybą, gyvenimo būdą, augimą paieška, pristatymų rengimas.
			Dailė ir technologijos: pasirinkto augintinio vaizdavimas (piešimas, konstravimas, lipdymas iš plastilino / molio / gipso).
			Muzika: dainų apie augintinius klausymasis, mokymasis; augintinių skleidžiamų garsų įrašų klausymasis, bandymai pamėgdžioti.
			Fizinis ugdymas: judrieji vaidmeniniai / imitaciniai žaidimai.
2 klasė	Darnus vystymasis (sveikata, sveika gyvensena; tausojantis žemės ūkis, sveiki maisto produktai)	Maistas	Gimtoji kalba: grožinių ir informacinių tekstų apie sveikatą, sveiką gyvenseną skaitymas, klausymas, palyginimas; receptų paieška, receptų užrašymas.
			Lietuvių kalba: receptų paieška, receptų užrašymas.
			Matematika: recepte nurodytų produktų kainų palyginimas, bendros patiekalui reikalingų produktų kainos apskaičiavimas; recepte nurodytų produktų kiekių matavimas, vizualizavimas.
			Gamtamokslinis ugdymas: maisto produktų etikečių nagrinėjimas.
			Dailė ir technologijos: daržovių, vaisių, uogų, riešutų, valgomų sėklų paruošimas vartoti.
			Fizinis ugdymas: sveikatai palankių / nepalankių maisto produktų atpažinimas.
3 klasė		Žaidimai	Gimtoji kalba: grožinių ir informacinių tekstų apie žaidimus skaitymas, klausymas, palyginimas.
			Lietuvių kalba: grožinių ir informacinių tekstų apie žaidimus skaitymas, klausymas, palyginimas.
			Matematika: stalo žaidimų kainų palyginimas.
			Socialinis ugdymas: tekste apie žaidimuose paminėtų vietovių, lankytinų vietų paieška, pristatymų rengimas.

			Dailė ir technologijos: stalo žaidimo kūrimas, figūrėlių / kauliukų gaminimas
4 klasė	Kultūrinis identitetas ir bendruomeniš kumas (kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra; kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimonė; tautos, pilietinės visuomenės savikūra)	Muziejus	<p>Gimtoji kalba: informacinių tekstų skaitymas; pasakojimų klausymas, klausimų kėlimas; faktų žymėjimas; vaidinimai.</p> <p>Lietuvių kalba: informacinių tekstų skaitymas; pasakojimų klausymas, klausimų kėlimas; faktų žymėjimas.</p> <p>Matematika: istorinių datų palyginimai; laikotarpių apskaičiavimai; lentelių, diagramų nagrinėjimas.</p> <p>Socialinis ugdymas: susipažinimas su istoriniais faktais; istorinių laikotarpių ryškiausių bruožų palyginimas; istorinio laikotarpio visuminio paveikslo sudarymas.</p> <p>Dailė ir technologijos: matytų eksponatų arba istorinių faktų atvaizdavimas piešiant, konstruojant.</p> <p>Muzika: to laikmečio muzikos klausymas.</p>

Lenkų kalba

Užduotys

2 klasė.

Darnus vystymasis (sveikata, sveika gyvensena; tausojantis žemės ūkis, sveiki maisto produktai)

Ćwiczenie 1. Na podstawie podanych składników z podanej ilustracji zapisz przepis na sałatkę jarzynową.

Ćwiczenie 2. Przeczytaj wyrazy w każdej linijce i dopisz po jednym pasującym do nich wyrazie. Jaka wspólną nazwę możesz dobrać do każdej grupy? Dopisz ją.

Żurek, pomidorowa, barszcz, to

Sernik, galaretka, szarlotka, to

Pieprz, bazylią, tymianek, to

Herbata, kawa, kakao, to

Ćwiczenie 3. *Wysłuchaj piosenki „Piramida Żywienia”:*

https://www.youtube.com/watch?v=7_Y8QekljEo

Na podstawie piramidy ułóż jadłospis na jeden dzień. Zaplanuj posiłki na pierwsze śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczorek i kolację. Pamiętaj o zasadach zdrowego odżywiania się.

Ćwiczenie 4. Zaplanuj posiłek Czerwonego Kapturka.

4 klasę.

Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas (kultūros paveldas; gimtoji kalba; etninė kultūra; kultūrinė įvairovė, kultūros raida, tradicijos gyvybingumas, istorinė savimonė; tautos, pilietinės visuomenės savikūra)

Zadanie 1. Przeczytaj informację o Zamku w Miednikach. Wypełnij tabelę A. oraz wykonaj polecenia B. i C.

Zamek w Miednikach jest największym zamkiem grodowym na Litwie. Mury opasują zamek tworząc niesymetryczny kwadrat, budowla położona jest na obrzeżach Wysoczyzny Miednickiej, która jest częścią Wyżyny Oszmiańskiej. Nieopodal są bagna. Dookoła była kiedyś podwójna fosa, a między fosami – drewniana ściana. Łączna długość muru, opasującego zamek – 568 m, wysokość – 14-15 m, grubość wynosi 1,5-2 m. Dookoła w murze są otwory strzeleckie. W jednym z rogów muru obronnego znajdowała się wieża o pięciu piętrach, miała 30 m wysokości, ale do dziś zachowały się tylko 23 m muru. Pierwsza wzmianka o zamku pochodzi z 1385 r., kiedy to Krzyżacy najechali okolice Oszmiany (obecnie tereny Białorusi) i oblegali zamek w Miednikach.

W końcu września 2012 roku w Zamku Miednickim otwarto muzeum. Można tu oglądać ekspozycje broni, naczynia, dawne wyroby jubilerskie, trofea myśliwskie.

Władysław Syrokomla o Zamku Miednickim

Poeta Władysław Syrokomla pisał o dawnych czasach na Zamku Miednickim, często rozmyślał, kto zamieszkiwał ten zamek... Poeta wyobrażał, jak wśród murów i wież lekko utykając spacerował książę Olgierd: „Lubił tu letnią porą przemieszkiwać Olgierd, ojciec Władysława Jagiełły. Mąż urodziwy i wspaniały, twarzy ściągłej, rumianej, nosa wydatnego, z długą światłorusą, nieco posiwiąłą brodą, ołyśiałą i nieco na lewą stronę chromiejący, wsparty na lasce lub na ramieniu giermka. W błękitnych jego oczach świeci rozum i jak błyskawica przemiga sprytna myśl fortelu, stanowiąca cechę owoczesnej dyplomacji.”

Według Syrokomli, na zamku często bawił Jagiełło oraz inni książęta. Władysław Syrokomla twierdził, że król Kazimierz zmarł w 1484 roku nie w Wilnie, jak uważa wielu historyków, ale w Miednikach.

A. Wypełnij kolumnę tabeli.

Wpisz nazwy, które są w tekście.	
Wytłumacz, co znaczy „fosa”?	
Jaki był obwód muru dookoła zamku?	
Ile pięter miała najwyższa wieża?	
Z którego roku pochodzi pierwsza wzmianka o zamku?	
W jakim państwie znajduje się Oszmiana?	
Co obecnie znajduje się w Zamku Miednickim?	
Wymień książąt litewskich, których wspomina poeta Władysław Syrokomla.	
Gdzie jest pochowany święty Kazimierz?	

B. Połącz strzałkami części zdania:

Największy zamek grodowy na Litwie, to	drewniana ściana,
Między fosami kiedyś była	książę Olgierd.
W celu obronnym w murze były	Zamek w Miednikach,
O zamku pisał poeta	otwory strzeleckie.

Ojcem króla Władysława Jagiełły był	Władysław Syrokomla.
-------------------------------------	----------------------

C. Według opisu Władysława Syrokomli narysuj księcia Olgierda. Można organizować w klasie lub na szkolnym korytarzu wystawę książek litewskich.

Zadanie 2. Przeczytaj uważnie tekst o Władysławie Syrokomli. Wykonaj ćwiczenie A. B. C. i D.

Władysław Syrokomla

Władysław Syrokomla urodził się 29 września 1823 roku we wsi Smolhowie, dzisiaj to są tereny Białorusi. Od dzieciństwa lubił czytać, sam nauczył się języków obcych, w tym trudnego języka łacińskiego. Kochał książki, więc zaczął pracować w Nieświeżu w bibliotece hrabiów Radziwiłłów.

W styczniu 1853 roku Syrokomla wraz z żoną przeniósł się do Wilna. Poeta mieszkał przez kilka miesięcy w domu Millera, przy ulicy Niemieckiej. W tym domu mieszkał również wielki kompozytor Stanisław Moniuszko. Do słów pieśni Władysława Syrokomli jego przyjaciel, Stanisław Moniuszko, komponował muzykę. Dużą popularnością cieszy się wspólna praca poety i kompozytora pt. „Pieśń wieczorna”.

W końcu kwietnia 1853 roku Syrokomla wraz z rodziną opuścił Wilno i przeniósł się do Borejkowszczyzny. Tu spędził Syrokomla dziewięć ostatnich lat swojego życia. Przez całe życie prześladowała Syrokomlę bieda w sensie materialnym. Chleba i soli starczyło dla wszystkich, chociaż często niczego więcej nie było. Za to w skromnym zakątku biło w swoim czasie tętno życia umysłowego i artystycznego.

Jesienią 1856 roku poeta po raz pierwszy odwiedził Warszawę. Później był tam jeszcze kilka razy.

Władysław Syrokomla zmarł 15 września 1862 roku o godzinie dziewiątej wieczorem, został pochowany na wileńskim cmentarzu Rossa.

Na Litwie Władysław Syrokomla jest znany nie tylko jako poeta, ale też jako podróżnik, który opisał swoje wędrówki oraz to, co widział.

A. Wykonaj ćwiczenie, wybierz TAK lub NIE.

Władysław Syrokomla urodził się na terenie współczesnej Białorusi.	TAK	NIE
Poeta nie znał języka łacińskiego.	TAK	NIE
Władysław Syrokomla pracował w bibliotece Radziwiłłów.	TAK	NIE
W Wilnie nie mieszkał przy ulicy Niemieckiej.	TAK	NIE
Stanisław Moniuszko skomponował muzykę do „Pieśni wieczornej”.	TAK	NIE
Poeta urodził się w Borejkowszczyźnie.	TAK	NIE
W 1853 roku Syrokomla przeniósł się do Borejkowszczyzny.	TAK	NIE
W Borejkowszczyźnie jest Muzeum Władysława Syrokomli.	TAK	NIE

Poeta nie jest pochowany na Rossie.

TAK

NIE

B. Wysłuchaj dwóch wariantów piosenki „Pieśni wieczornej”. Która wersja bardziej Ci się podoba i dlaczego?

<https://www.youtube.com/watch?v=v3CYuDQ81oY>

https://www.youtube.com/watch?v=BVkVSvs_8XU

Po nocnej rosie płyn dźwięczny głosie niech się twe echo rozszerzy, gdzie nasza chatka, gdzie stara matka krząta się koło wieczery.	Już blisko, blisko chatnie ognisko znużone serce weseli; tam pracowita matka mię spyta: „Ileście w polu nażęli?”
Jutro dzień święta, niwa nie zżęta niechaj przez jutro dojrzewa, niech wiatr swawolny, niech konik polny, niechaj skowronek tu śpiewa.	Matko, jam młoda, rąk moich szkoda, szkoda na skwarze oblicza! Źle szła robota, przeszkadza słońca i moja dumka dziewczyna!

C. Naucz się na pamięć słów pieśni. Odpowiedz na pytania.

Kto prowadzi rozmowę w pieśni?

Czym się zajmuje matka w chatce?

O co matka pyta?

Co mówi dziewczyna?

D. Narysuj ilustrację do pieśni.

Užsienio kalba

Integruotų veiklų ciklo pavyzdys_4 klasė

tema	Potemės	Komunikacinės intencijos	Kalbinės raiškos pavyzdžiai
Sveika gyvensena	Maitinimasis, maisto produktai. Sveikas, nesveikas maistas. Sveikatos sutrikimai.	Pasako ir paklausia koki maistą mėgsta. Skirsto maisto produktus į grupes. Pasako, kokius negalavimus jaučia. Įvardija kūno dalis.	<i>What's your favourite food? How often do you eat junk food? I love pastries and sweets, but when I eat too much of them, I have a stomach-ache. I brush my teeth every morning and evening because I don't want to have a toothache.</i>
Pamokų temos		Galimos veiklos	
Maisto produktai	Artimiausioje parduotuvėje nufotografuokite ten esančius vaisius ir daržoves, gaiviuosius gėrimus, nesveikus maisto produktus ir kt. Grupėse palyginkite nuotraukas.		
Sveiki / nesveiki maisto produktai	Išverskite mokyklos valgyklos valgiaraštį kiekvienai dienai, palyginkite, kokie produktai kartojasi dažniausiai, kurių produktų (sveikų ar nesveikų) valgiaraštyje yra daugiau. Google maps programėlėje savo gyvenamojoje vietoje ar artimiausiame mieste suskaičiuokite, kokių maitinimo įstaigų daugiau – sveiko ar nesveiko maisto.		
Mitybos piramidė	Naudodamiesi mitybos piramide, atlikite tyrimą, kokius maisto produktus galima rasti kiekvieno namuose, keleto draugų namuose. Internete raskite kelių vietinių kavinių meniu ir nuspręskite, kuri kavinė siūlo sveikiausią maistą.		
Mitybos įpročiai	Palyginkite savo priešpiečių dėžutes. Atlikite apklausą, ką klasės draugai valgo pusryčiams, pietums, vakarienei.		
Sveikatos sutrikimai	Atlikite tyrimą, kas nutiks, jeigu valgysime tik nesveikus maisto produktus. Sukurkite veiksmų planą, kaip išvengti sveikatos sutrikimų.		
Tradiciniai patiekalai skirtingose šalyse	Palyginkite dviejų ar daugiau šalių tradicinius patiekalus.		
Švenčių meniu	Palyginkite dviejų ar daugiau šalių Kalėdų šventinius pietus ar Velykinius pusryčius.		
Stovyklos valgiaraštis	Sukurkite sveiką svajonių meniu.		
Tarpdalykiniai ryšiai			
Pasaulio pažinimas	Sužinos apie sveiką mitybą, sveiką gyvenseną. Įvardys galimus sveikatos sutrikimus. Domėsis savo ir kitų šalių tradiciniais / šventiniais patiekalais. Atliks apklausas, tyrimus.		
Tikyba	Susipažins su mitybos tradicijomis religinių švenčių metu.		
Informacinės technologijos	Kurs skaidrių pristatymą. Kurs filmuką apie savo mitybą. Tyrimo duomenis pateiks diagramoje. Naudosis Google maps programėle.		
Kompetencijų ugdymas dalyku			
Pažinimo	Susipažins su maisto skirstymu (mitybos piramidė).		

Sveikos gyvensenos	Igis žinių apie sveiką mitybą, sveikatos sutrikimus.
Kūrybiškumo	Sukurs sveikos gyvensenos planą. Sukurs valgiaraštį stovyklai.
Kultūrinė	Susipažins su skirtingų kultūrų virtuve.
Komunikavimo	Pristatys ir palygins tyrimų rezultatus. Pristatys savo ir kitų šalių virtuvę.
Skaitmeninė	Kurs pateiktis, filmuką, diagramą. Naudosis Google maps programėle.

Matematika

Veiklos pavadinimas: „Lobio paieška“

Klasė: 1

Trukmė: 1 pamoka

Veiklos tikslas: Mokyti skaityti schemą, kurioje nurodytas judėjimas iki nurodytos vietos.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Integracija: matematika, informatika, fizinis ugdymas.

Vartojamos sąvokos: komanda, pasisukti kairėn/dešinėn, pagal/prieš laikrodžio rodyklę; eiti pirmyn/atgal.

Priemonės: darbo lapai.

Eiga

Mokiniai jau geba schemoje pavaizduoti objektų ar žmonių judėjimą iki nurodytos vietos (pvz., rodyklėmis schemoje parodyti, kur buvo paslėptas lobis). Prisimenamos saugaus ir mandagaus elgesio taisyklės gatvėje, viešoje vietoje. Veikla vykdoma parke, stadione ar pan.

Dirbama poromis. Mokiniam pateikiami darbo lapai (kiekvienas mokinys gauna po darbo lapą, kuriame pateikta schema, (pvz. □ 10 □ 15 □ 10 □ 5 □ 10 □ 15 □ 10 □ 5 □ 10 □ 15 □ 5 □ 15)). Mokiniai susitaria, kuris pirmas skaitys schemą ir nurodys draugui judėjimo kryptį. Vėliau schemą skaito ir nurodo judėjimo kryptį kitas poros mokinys, o prieš tai skaitęs schemą juda pagal nurodymus.

Mokinių poros viešai pasako, kaip sekėsi judėti pagal draugo nurodymus, kokį daiktą, pasiekus nurodytą vietą, aptiko.

Patarimai mokytojui

Mokytojas iš anksto turėtų pagal vietovę paruošti schemas, „lobius“. Jais gali būti žodžių/raidžių kortelės, dekoruoti akmenukai, gamtinės medžiagos ir pan.

Mokytojas stebi, ar mokiniai tinkamai skaito schemą, juda; pataria, kaip skaityti schemą, judėti nurodyta kryptimi. Atkreipiamas dėmesys į taisyklingą žodžių tarimą, vartojimą. Apibendrinant veiklą, mokiniai kviečiami išsakyti savo jausmus, įsivertinti atliktą užduotį.

Rekomenduojama pagal schemą pasiekus nurodytą vietą atlikti fizinius pratimus, kurie galėtų būti pavaizduoti rastose kortelėse.

Veiklos pavadinimas: „Užkoduoti skaičiai“

Klasė: 2

Trukmė: 1 pamoka

Veiklos tikslas: Plėtoti mokinių gebėjimus skaičius nuo 0 iki 1 000 perskaityti, užrašyti skaitmenimis.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Integracija: matematika, informatika.

Vartojamos sąvokos: skaitmuo, skaičius, QR kodas.

Priemonės: kompiuteris / planšetė / mobilusis telefonas, QR kodo kūrimo ir skaitymo programa (pvz., *QRCode Monkey*), spausdintuvas.

Eiga

Išsiaiškinama, ką mokiniai žino apie QR kodų naudojimą, kūrimą ir nuskaitymą. Mokytojas pateikia keletą iš anksto sukurtų QR kodų pavyzdžių, kur užkoduoti skaičiai yra užrašyti žodžiais, skaitmenimis ar paveikslėliais, kviečia mokinius naudojant QR kodo skaitymo programą išsiaiškinti, kokia informacija jais užkoduota. Tuomet skaičiuojama pirmyn ir atgal nuo bet kurio atkoduoto skaičiaus 1 000 ribose, pakartojama, kad triženklis skaičiaus skaitmenys reiškia šimtus, dešimtis ir vienetus.

Pradžioje dirbama individualiai vėliau poromis. Mokiniai sugalvoja skaičių nuo 0 iki 1 000 ir jo užrašą skaitmenimis arba žodžiais užkoduoja naudodami mokytojo pasiūlytą QR kodo kūrimo programą. Sukurtą QR kodą atspausdina ar pateikia skaitmeniniu formatu klasės draugui, kad šis nuskenuotų kodą ir išsiaiškintų „paslėptą“ skaičių. Jei skaičius pateiktas žodžiais, atkodavęs skaičių mokinys užrašo jį skaitmenimis, jei skaitmenimis, tuomet užrašo žodžiais.

Mokiniai atliktus darbus (darbo lapus su QR kodais) pakabina klasės stende. Mokytojo pasiūlytu būdu atliekamas sukurtų pranešimų vertinimas ir aptarimas.

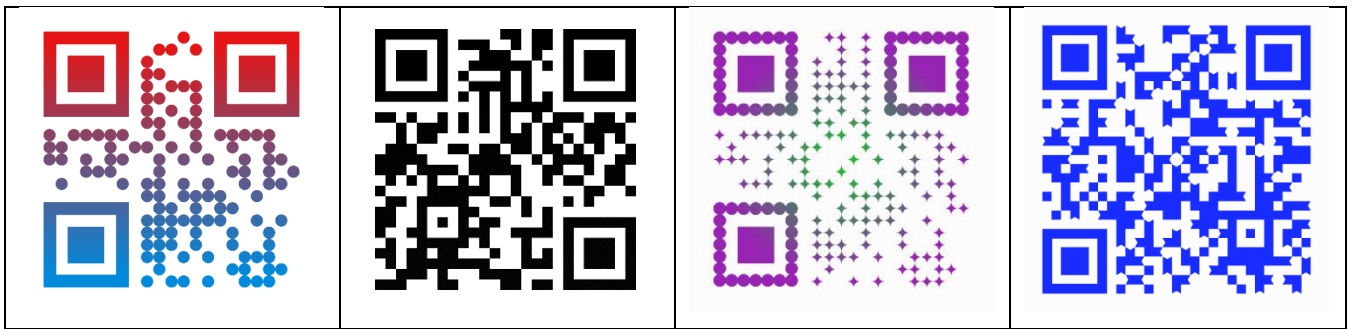
Patarimai mokytojui

Su mokiniais pamokos pradžioje galima aptarti skaičių užrašymą žodžiais, lentoje pateikti keletą sudėtingesnių žodžiais užrašytų skaičių pavyzdžių. Mokytojas pataria, kaip naudotis QR kodų kūrimo ir skaitymo programa, spausdintuvu. Mokiniai gali naudoti ne tik mokytojo pasiūlytą, bet ir kitą jiems žinomą QR kodo kūrimo ir skaitymo programą.

Apibendrinant veiklą siūloma atsakyti į klausimus: kaip jautėtės atlikdami užduotį? ką sukūrėte? ką pasiūlytumėte?

Šią veiklą galima praplėsti pasiūlant atkoduotus skaičius užrašyti skyrių suma, palyginti. Rekomenduojama mokinių sugalvotų skaičių QR kodus ilgesniam laikui palikti klasės stende ir panaudoti kitoms veikloms.

Mokinių sukurtų QR kodų pavyzdžiai:

Veiklos pavadinimas: „Apie Lietuvą skaičiais“

Klasė: 4

Trukmė: 3 pamokos

Veiklos tikslas: Atsirinkti reikiamą informaciją, sieti ją su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi, pavaizduoti kitu būdu, naudoti tinkamas fizines ir skaitmenines priemones.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Integracija: matematika, lietuvių kalba ir literatūra, dailė ir technologijos, pasaulio pažinimas.

Vartojamos sąvokos: plotas, ilgis, temperatūra, amžius, plakatas.

Priemonės: Lietuvos žemėlapis, enciklopedijos, žinynai, interneto prieiga, planšetiniai kompiuteriai, dailės priemonės.

Eiga

Nagrinėjamas Lietuvos žemėlapis, aptariama, ką galima būtų apie Lietuvą papasakoti skaičiais. Prisimenama, kas yra plakatas. Mokytojas pateikia atlikto projekcinio darbo pavyzdį, kviečia mokinius teikti pasiūlymus kuo dar būtų galima papildyti, patobulinti darbą.

Dirbama grupėmis. Mokiniam pateikiami projekcinio darbo atlikimo kriterijai (kiekvienam grupės nariui po darbo lapą, 1 priedas). Mokiniai pasiskirsto darbais ir kuria bendrą plakata.

Mokinių grupės viešai pristato atliktus darbus: parodo plakata; pasako, ką pateikė skaičiais; nurodo iš kur rinko informaciją; pateikia matematinių klausimų klasės draugams, kad šie atsakytų remiantis plakate pateikta informacija; vertina atsakymų teisingumą.

Patarimai mokytojui

Mokytojas stebi, ar mokiniai tinkamai užrašo matavimo vienetus; pataria, kaip suformuluoti matematinius klausimus. Apibendrinant veiklą siūloma atsakyti į klausimus: kuo naudingi sukurti plakatai? ką naujo sužinojote? kokių idėjų dar turite? kaip jaučiatės?

Šią veiklą galima įgyvendinti ir naudojant tik skaitmenines priemones, pavyzdžiui, mokiniai gali kurti skaitmeninius plakatus, juos patalpinti virtualioje mokymosi aplinkoje.

DARBO LAPAS

1. Sukurkite plakataž „Apie Lietuvą skaičiais“ pagal pateiktus kriterijus.

- Plakate turi būti **bent du** faktai, susiję su:
 - plotu;
 - ilgiu;
 - gyventojų skaičiumi;
 - augalais.
- Plakataž meniškai apipavidalinkite.

1. Baigę darbaž, lentelėje pažymėkite, ar sukurtas plakatas atitinka nurodytus kriterijus.

Kriterijus	Taip	Iš dalies	Ne
Plakate pateikta informacija apie Lietuvą			
Pateikti bent du faktai, susiję su plotu			
Pateikti bent du faktai, susiję su ilgiu			
Pateikti bent du faktai, susiję su gyventojų skaičiumi			
Pateikti bent du faktai, susiję su augalais			
Plakatas meniškai apipavidalintas			

Jeigu Jūsų plakatas neatitinka kurio nors kriterijaus, galite plakataž papildyti.

1. Sukurkite 2–4 matematinius klausimus klasės draugams apie plakate pateiktaž informacijaž.

.....

.....

.....

.....

.....

1. Pasiruoškite plakato pristatymui.

- Susitarkite, kas pristatys sukurtą plakataž.
- Aptarkite plakato pristatymo eigaž:
 - kaip parodysite plakataž klasės draugams;
 - kaip pristatysite informacijaž, kurią pateikėte skaičiais;
 - kaip paaiškinsite, iš kur rinkote informacijaž.
- Įsivertinkite, kaip sekėsi atlikti darbaž:
 - kas buvo lengva;
 - kas buvo sunku, kaip įveikėte sunkumus;
 - kaž kitaž kartą darytumėte kitaip;
 - kaž patartumėte kitiems mokiniams, kurie norėtų atlikti toki projektą.

1. Pristatykite sukurtą plakataž klasei. Pateikite sukurtus matematinius klausimus klasės draugams bei įvertinkite atsakymų teisingumaž. Papasakokite, kaip sekėsi atlikti darbaž.

Veiklos pavadinimas: „Mokomoji – pažintinė išvyka į Gražutės regioninį parką“

Klasė: 4

Trukmė: 4–5 val.

Veiklos tikslas: susipažinti su Gražutės regioniniu parku ir įgytas matematikos žinias pritaikyti praktiškai.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Integracija: pasaulio pažinimas, lietuvių kalba ir literatūra, matematika, tarpdalykinė tema – aplinkos apsauga.

Priemonės: užduočių lapai mokiniams, rašiklis, pieštukas, liniuotė, siuvėjo metras, siūlas.

Eiga

Mokiniai jau yra pasiruošę debatams tema „Miškų kirtimui TAIP ar NE?“. Mokytojas supažindina mokinius su išvykos planu (1 priedas), apskaičiuojama išvykos trukmė, aptariamos saugaus elgesio taisyklės. Mokiniams išdalijami darbo lapai (2 priedas), išsiaiškinamos užduotys.

Keliaujama į Gražutės regioninį parką. Išvykos metu mokiniai pildo darbo lapus.

Sugrįžus aptariama išvyka: Ką naujo sužinojau? Ką galiu papasakoti kitam? Kas nustebino?

Patarimai mokytojui

Rengiantis išvykai galima iš anksto susipažinti su Gražutės regioniniu parku interneto svetainėje <http://grazute.lt/>.

Papildoma medžiaga:

<http://grazute.lt/lankymas/leidinys-vadovas-po-grazutes-regionini-parka>

http://grazute.lt/data/files/zemelapis_internetui_1.pdf

1 priedas

Išvykos planas

Laikas	Veikla
9.05	Išvykimas nuo mokyklos
9.45	Susitikimas su Gražutės regioninio parko lankytojų centro darbuotojais
10.00	Apsilankymas Jūrų muziejuje Salake
10.45	Žygiavimas pažintiniu Salako taku
11.00	Pietūs gamtoje
11.20	Gražutės regioninio parko įdomybių kampelis
11.45	Debatai tema „Miškų kirtimui TAIP ar NE?“
13.00	Grįžimas į mokyklą

.....
(vardas)

DARBO LAPAS

Išvykome iš mokyklos

Klausydamasis pasakojimo Jūrų muziejuje užsirašyk paminėtus vandenynus ir jūras. Surask ir pažymėk juos žemėlapyje.

Salako pažintinio tako vartų plotis

Salako pažintinio tako ilgis metrais

Užrašyk laiką, kada pradėjai eiti Salako pažintiniu taku.....

Užrašyk laiką, kada baigėi eiti Salako pažintiniu taku.....

Apskaičiuok, kiek laiko ėjai Salako pažintiniu taku.....

Apskaičiuok, koku vidutiniu greičiuėjai Salako pažintiniu taku

Surask ledyno dovanų (akmenėlių su kriauklių ar gyvūnų liekanomis). Nupiešk, kaip, tavo manymu, atrodė akmenyje savo pėdsaką palikęs gyvūnas ar augalas.

Šiek tiek daugiau nei pusę Gražutės regioninio parko teritorijos sudaro miškai. Nuspalvink atitinkamą stačiakampio dalį.

--	--	--	--	--

Penktadalį Gražutės regioninio parko teritorijos sudaro upės, ežerai ir pelkės. Nuspalvink atitinkamą stačiakampio dalį.

--	--	--	--	--

Keliaudamas mišku išsiaiškink, kokiose vietose dažniau auga lapuočiai, o kokiose – spygliuočiai.

Lapuočiai	Spygliuočiai

Išmatuok per Gražutės regioninį parką tekančios Šventosios upės atkarpos ilgį. Ant žemėlapyje pavaizduotos Šventosios upės dėk siūlą taip, kaip ji vingiuoja. Vėliau siūlo ilgį išmatuok liniuote. Tarkime, kad 1 cm žemėlapyje atitinka 500 m vietovėje.

Genio liežuvis gali būti net [Equation] m ilgio. Nubrėšk tokio ilgio atkarpą.

Debatų „Miškų kirtimui TAIP ar NE?“ vertinimas

Debatų dalyvių mintys	
Debatų dalyvių kalba	
Argumentavimas	
Apibendrinimas	

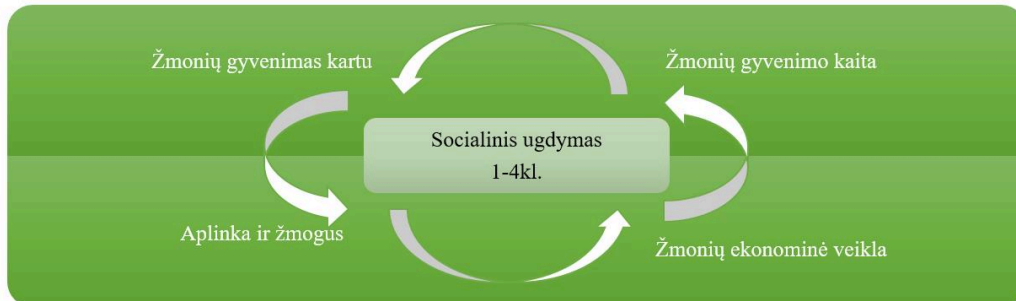
Grįžome į mokyklą

Išvyka truko

Ką naujo sužinojau	
Ką galiu papasakoti kitam?	
Kas nustebino?	

Socialinis ugdymas

Siekiant nuosekliai ir kryptingai plėtoti pradinių klasių mokinių socialinius gebėjimus prasminga tinkamai išnaudoti vidinės ir tarpdalykinės ugdymo turinio integracijos galimybes. Tarpdalykiniai ryšiai ypatingai aktualūs nagrinėjant bendrus ugdymo turinio aspektus, nustatant atskirų dalykų elementų tarpusavio priklausomybę.

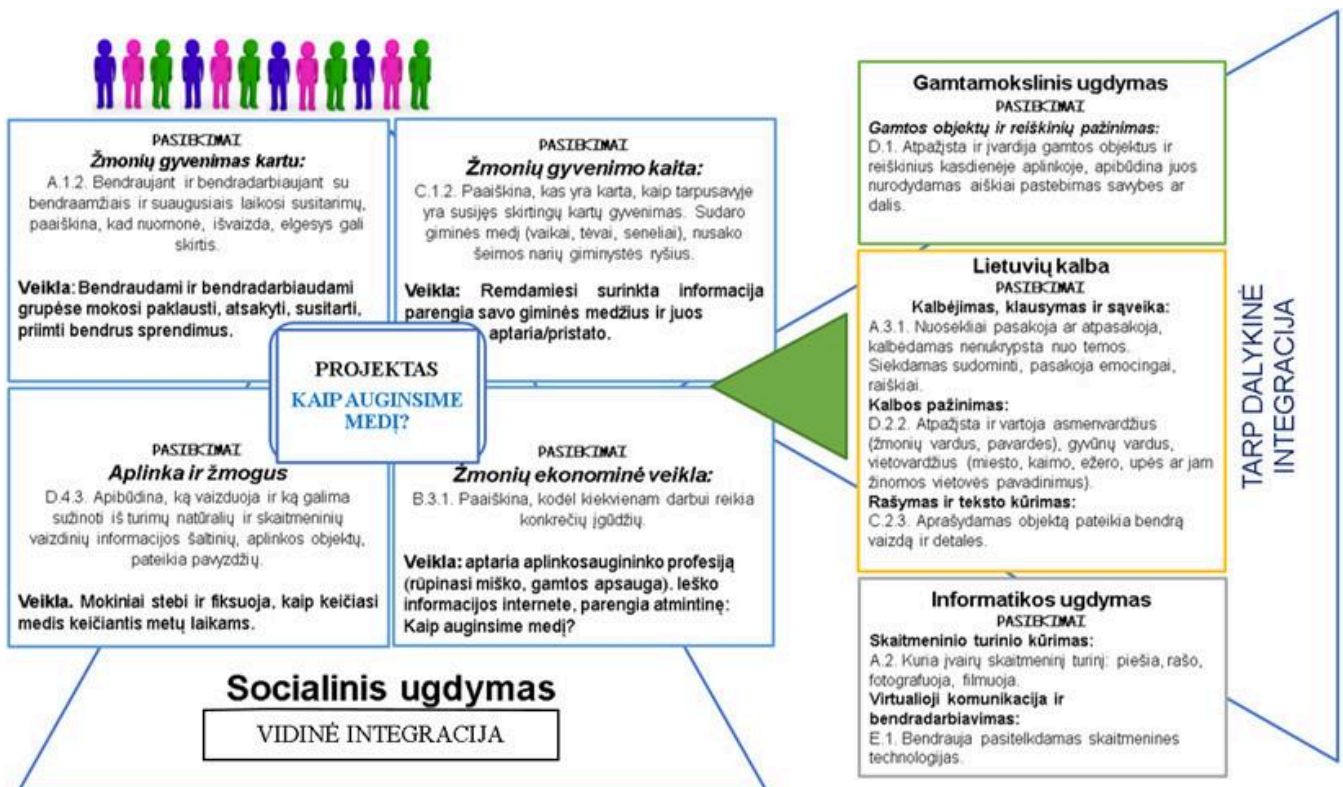

Projektų metodo taikymas aktualus ir prasmingas, įgyvendinat socialinio ugdymo tikslus. Dalyvaujant ir veikdami projektinėse veiklose mokiniai integruoja atskirų dalykų žinias į bendrą visumą, plečia turimas žinias apie juos supančios tikrovės reiškinius.

Projektinės veiklos metu mokiniai mokosi:

- planuoti individualią ir grupės veiklą;
- pasiskirstyti darbais, pareigomis, prisiimti atsakomybę už savo veiklą;
- pasirinkti ir pritaikyti veiklos metodus, priemones, medžiagas;
- bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais;
- pritaikyti turimas žinias ir įgūdžius kasdieniame gyvenime.

Prasminga skatinti mokinius siūlyti temas, problemas būsimoms projektinėms veikloms. Problemos turėtų būti suprantamos, aktualios vaikams, aptartos ir atpažįstamos jų artimiausioje aplinkoje.

Projektinės veiklos metu ir jai pasibaigus mokiniams prasminga siūlyti reflektuoti įgytas patirtis, dalintis asmeninėmis išvalgomis. Siūlomo pildyti Dienoraščio pavyzdys:

Šioje veikloje man buvo svarbiausia? (2-3 dalykai)	Kodėl man tai svarbu?

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

Turinys	Val. sk.	Galimos veiklos	Galima integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa
<p>6.1.1. Saugus elgesys Mokomasi saugiai elgtis klasėje, žaidimų aikštelėje, kieme. Aiškinamasi, kur kreiptis pagalbos ištikus nelaimėi, kaip elgtis kilus gaisrui. Aiškinamasi, kaip žmogaus kūno dalis galima apsaugoti nuo traumų ir kodėl tai svarbu. Mokomasi taisyklingai sėdėti, nešioti kuprinę.</p>	3	<p>Praktinė veikla (pvz., atvejo analizė, situaciniai, vaidybiniai, stalo žaidimai). Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Projektas (pvz., „Kiek sveria mano mokyklinė kuprinė“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), meninis ugdymas–teatras (inscenizavimas), matematika (masės matai), savirūpa, slauga ir pirmoji pagalba, prevencija, informatikos ugdymas (diagramos, duomenų pateikimas, skaitymas)</p>
<p>6.1.2. Sveikas gyvenimas Aiškinamasi, kodėl svarbu laikytis kasdienių gyvenimo įpročių (mankšta, grūdinimasis, poilsio ir mokymosi režimas), padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą. Aiškinamasi mitybos svarba žmogui: kiek kartų valgyti, koks maistas sveikas (be mitybos piramidžių). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz.: plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsisaugojama nuo ligų.</p>	3	<p>Praktinė veikla (pvz., situaciniai, vaidybiniai, stalo žaidimai), pokalbis, minčių lietus. Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Kūrybinis projektas (pvz., „Sveiko maisto užkandžių dėžutė“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), meninis ugdymas–teatras (inscenizavimas), technologijos (mityba), matematika (skaičiavimas), savirūpa, slauga ir pirmoji pagalba, prevencija.</p>
<p>6.1.3. Žmonių įvairovė Mokomasi žmones apibūdinti pagal išorinius požymius (pvz.: aukštas / žemas, rudakis / mėlynakis, jaunas / senas ir pan.),</p>	3	<p>Praktinė veikla (pvz., atvejo analizė, kūrybinė užduotis „Atspėk, kurį draugą apibūdinau“). Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), meninis ugdymas–teatras (inscenizavimas), savirūpa, slauga ir pirmoji pagalba, prevencija,</p>

<p>nurodomas vaikų panašumas į tėvus, mokomasi tolerantiškai priimti kitokius žmones. Mokomasi savais žodžiais apibūdinti žmogaus ir kitų organizmų (augalų, gyvūnų) pokyčius nuo gimimo iki senatvės.</p>			<p>informatikos ugdymas (skaitmeninės technologijos ir aplinka.)</p>
<p>6.1.4. Naminiai gyvūnai Aptariami naminiai gyvūnai, aiškinamasi, kaip juos reikia prižiūrėti. Nurodoma, kad naminius gyvūnus žmonės laiko dėl naudos ir/ar malonumo.</p>	2	<p>Projektas (pvz., „Mano augintinis“, „Kas gyvena tvarte“) ir jo pristatymas per mini konferenciją. Minčių lietus (pvz., „Kaip rūpinuosi savo augintiniu“), diskusija (pvz., „Kodėl augintiniai atsiranda gyvūnų prieglaudose?“ arba darbas grupėse (porose).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.</p>
<p>6.1.5. Augalai Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Nurodoma augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo augimo ciklas (dygimas, augimas ir vystymasis, dauginimasis ir sėklų išbarstymas).</p>	4	<p>Tiriamoji veikla, ekskursijos į mokyklos kiemą, miesto parką ar mišką. Tiriamoji veikla: bandymo atlikimas, stebėjimas. Paruošta medžiaga potemei „Medžių atpažinimas pagal jų lapus“. Užduočių lapas atlikti tyrimą „Medžių lapų tyrimas“. Paruošta medžiaga potemei „Atlikto tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatų aptarimas“. Užduotis „Remdamasis atlikto tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatais atsakyk į klausimus“.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, diagramos, duomenų pateikimas, skaitymas), matematika (geometrinės figūros), tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.</p>
<p>6.1.6. Bendri gyvūnų organizmų požymiai Mokomasi atskirti gyvūnų organizmus nuo negyvūnų daiktų, išskirti bendrus gyvūnų</p>	1	<p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Demonstracinis bandymas (pvz., „Ar vazoninė gėlė kvėpuoja?“). Žaidimas</p>	<p>Informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, skaitmeninės technologijos ir aplinka.)</p>

<p>organizmo požymius (juda, kvėpuoja, auga, maitinasi, dauginasi).</p>		(pvz., „Gyvas–negyvas“).	
<p>6.1.7. Gamtos ištekliai, jų tarša ir tausojimas Mokomasi atskirti gamtos sukurtus daiktus nuo žmogaus sukurtų daiktų. Gamtos išteklių (vandens, oro, dirvožemio) svarba siejama su bendrais gyvo organizmo poreikiais. Aiškinamasi, kodėl gamtos išteklius reikia tausoti, kas nutinka, juos užteršus. Pateikiami ir aptariami paprasčiausi šių išteklių tausojimo pavyzdžiai kasdieninėje aplinkoje.</p>	2	<p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Praktinė veikla, minčių lietus, darbas grupėse ar porose (pvz., žaidimas „Kas sukūrė šį daiktą?“). Mini diskusija (pvz., „Kaip tausoti daiktus klasėje?“). Klasės taisyklių aptarimas (pvz., „Kokios taisyklės padeda tausoti gamtos išteklius?“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, skaitmeninės technologijos ir aplinka), tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.</p>
<p>6.1.8. Vandens būsenos Mokomasi atpažinti skirtingų būsenų (kietosios, skystosios, dujinės) vandenį.</p>	2	<p>Praktinė veikla (pvz., „Ledo papuošalo gamyba“, „Vandens būsenų stebėjimas“). Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>	<p>Informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, skaitmeninės technologijos ir aplinka), technologijos (konstravimo ir gamybos technologijos).</p>
<p>6.1.9. Judėjimas Mokomasi atskirti judančius ir nejudančius daiktus. Aiškinamasi, kaip priversti daiktą judėti greičiau ar lėčiau (nenaudojant jėgos sąvokos). Mokomasi atpažinti ir įvardyti oro, sausumos ir vandens transporto priemones. Mokomasi parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti pagal tai, kaip ji greitai gali judėti (pvz.: į gretimą miestelį važiuoti dviračiu, į kitą šalį – lėktuvu), sieti atstumą su jam įveikti</p>	3	<p>Tiriamoji veikla, darbas porose, aiškinimas, įtraukiamasis pokalbis. Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Paruošta medžiaga potemei „Daikto judėjimo greičio priklausomybė nuo medžiagos, iš kurios daiktas pagamintas ir nuožulnios plokštumos aukščio.“. Užduočių lapas atlikti tyrimą „Daiktų judėjimo greičio tyrimas“.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, skaitmeninės technologijos ir aplinka), technologijos (konstrukcinės medžiagos).</p>

reikalingu laiku (nevartojant matavimo vienetų).			
6.1.10. Energija Aiškinamasi, kieno energija daiktus verčia judėti (pvz.: automobilius – kuro, vėjo malūnus – vėjo, dviračius – žmogaus ir pan.). Aiškinamasi, kaip pasikeitė anksčiau naudoti ir dabar naudojami žmonių reikmėms daiktai susiejant su gamtos mokslų pažanga (pvz.: važiavimo priemonės, darbo priemonės ir pan.).	2	Demonstracinis bandymas (pvz., „Elektra yra labai gera pagalbininkė žmogaus gyvenime“), pasakojimas, minčių žemėlapis (pvz., „Mechaninių ir elektrinių daiktų panašumai ir skirtumai“). Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.	Informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, skaitmeninės technologijos ir aplinka), technologijos (elektros/elektronikos prietaisai, jų paskirtis, raida).

1 klasė

Tema. Augalai.

Integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa: lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (komandų sekos ir pasirinkimo komanda, diagramos, duomenų pateikimas, skaitymas), matematika (geometrinės figūros), tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.

Ištrauka iš mokymosi turinio: Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausios aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos).

Potemė. Medžių atpažinimas pagal jų lapus. Medžių lapų tyrimas.

Užduotis: Atlik tyrimą „Medžių lapų tyrimas“ ir užpildyk veiklos lapą.

Mokytojo veikla. Mokytojas pristato užduotį, pateikia tyrimo medžiagą (medžių lapus) ir mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 30 min.

Pasiekimų lygio C4 aprašas pritaikytas konkrečiai užduočiai

C4.1 Kartu su mokytoju atlieka bent vieno medžio lapo tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka mokytojo nurodytas tyrimo veiklas, mokytojo padedamas ištyrinėja bent vieno medžio lapą, pastebi jo požymius, mokytojo padedamas išmatuoja jo ilgį ir rodmenis užrašo	C4.2 Kartu su mokytoju atlieka bent 3 medžių lapų tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka mokytojo nurodytas tyrimo veiklas, ištyrinėja bent 3 medžių lapus, pastebi bent trijų lapų požymius, išmatuoja jų ilgį ir mokytojo padedamas rodmenis užrašo	C4.3 Mokytojo padedamas atlieka visų duotų medžių lapų tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka mokytojo nurodytas tyrimo veiklas, tikslingai ištyrinėja visus pateiktus medžių lapus, pastebi visų lapų požymius, išmatuoja jų ilgį ir rodmenis užrašo veiklos lape	C4.4 Pasitardamas su mokytoju atlieka visų duotų medžių lapų tyrimą: saugiai naudodamasis priemonėmis ir medžiagomis atlieka tyrimo veiklas, tikslingai ištyrinėja visus pateiktus medžių lapus, pastebi ir teisingai nurodo visų lapų požymius, išmatuoja visų jų ilgį
--	---	--	--

veiklos lape (gali nenurodyti matų). Nenurodo nė vieno lapo požymio pagal kurį atpažįstamas medis.	veiklos lape (nurodo matus). Teisingai nurodo bent vieną lapų požymį pagal kurį atpažįstamas medis.	(nurodo matus). Teisingai nurodo 2-3 lapų požymius pagal kuriuos atpažįstamas medis.	ir rodmenis tvarkingai ir tiksliai užrašo veiklos lape (nurodo matus). Teisingai nurodo 4-5 lapų požymius pagal kuriuos atpažįstamas medis.
--	---	--	---

1 priedas

Mokinio veiklos lapas
MEDŽIŲ LAPŲ TYRIMAS

Darbą atliko _____ Data _____

Priemonės tyrimui: liniuotė, lipni juostelė, žirkklės, klevo, ąžuolo, beržo, eglės, pušies lapai.

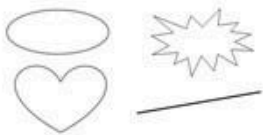

Tyrimo tikslas: iširti medžių lapus.

Darbo eiga:

1. Priklijuok į nurodytą vietą medžio lapą;
2. Ištyrinėk jį su lupa;
3. Pastebėk lapo formą, jo krašto formą, paviršiaus savybes, turi kotą ar ne;
4. Pastebėjimus surašyk į lentelę;

Atlik užduotį.

1 lentelė. Medžių lapų tyrimas

Medžio lapo pavyzdys (priklijuok)	Medžio lapo išorinės savybės (tinkamą nuspalvink)	
Ąžuolo lapas	<u>Lapo forma</u> 	<u>Lapo krašto forma</u>
	<u>Lapo paviršiaus savybės</u> Lygus Lipnus Kietas Minkštas	<u>Turi ar neturi lapas kotelį</u> Turi Neturi
	Lapo ilgis (išm atuok, cm).....	
Klevo lapas	<u>Lapo forma</u> 	<u>Lapo krašto forma</u>
	<u>Lapo paviršiaus savybės</u> Lygus Lipnus Kietas Minkštas	<u>Turi ar neturi lapas kotelį</u> Turi Neturi
	Lapo ilgis (išm atuok, cm).....	

Pagal kokius tyrinėtus lapo požymius atpažintum medį? Apibrauk tinkamus žodžius:

- pagal lapo ilgį,
- pagal formą,
- pagal lapo kraštų formą,
- pagal skonį,
- pagal lapo paviršiaus savybes,
- pagal spalvą,
- turi ar neturi kotą.

2 klasė

Turinys	Val. sk.	Galimos veiklos	Galima integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa
6.2.1. Saugus elgesys Mokomasi saugiai elgtis namuose ir mokykloje atliekant įvairias veiklas, naudojant įvairius daiktus, prietaisus ir medžiagas, kurios gali sukelti pavojų sau ir	3	Analizuojami atvejai (pvz., „Žaibas užklupo miške“ arba „Žaibas užklupo prie vandens“, arba „Karšta diena paplūdimyje“) ir kartu su mokiniais ieškoma bendrų sprendimų, kaip elgtis vienoje ar kitoje	Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), meninis ugdymas–teatras (inscenizavimas), Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. Pavojaus sveikatai ir gyvybei atpažinimas,

<p>kitiems. Aiškinamasi, kaip reikia elgtis esant nepalankioms gamtos sąlygoms (esant žaibavimui, labai stipriam vėjui, plikledžiui, labai aukštai ar labai žemai oro temperatūrai, didelei sausrui). Aptariama, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus.</p>		<p>situacijoje, kuriami (darbas porose) rekomendaciniai plakatai (lankstinukai). Ugdant vaikų saugios elgsenos įgūdžius, galima saikingai ir kryptingai naudoti IKT: ieškoti informacijos interneto svetainėse, žiūrėti ir analizuoti filmukus, vaizdo pamokėles, vaizdo reportažus, naudoti garso ir vaizdo atkūrimo techniką (pavyzdžiui, situacijų komentavimui porose panaudoti išmaniuosius telefonus pritaikant interviu metodą, suvaidinti situaciją, kuri moko saugiai elgtis).</p>	<p>saugantis save ir kitus elgesys. Saugus elgesys namų ir viešoje aplinkoje. Moka suteikti pirmąją pagalbą, demonstruoja slaugos ir savirūpos įgūdžius, paaiškina kaip išvengti ligų ir traumų), informatikos ugdymas (skaitmeninio turinio kūrimas, duomenų pateikimas, skaitymas. Žaidybinės programavimo priemonės), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje, vaizdavimo būdai ir galimybės).</p>
<p>6.2.2. Mitybos piramidės Mokomasi paaiškinti ir sudaryti mitybos piramidę, nurodant produktus ir jų proporcijas (pvz.: kurių daugiausia, kurių mažiausia ir pan.). Mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo mitybą. Nurodoma, kad žmogus energijos gauna iš maisto.</p>	<p>2</p>	<p>Praktinė veikla (pvz., darbas porose kuriant plakatus su taisyklėmis). Įtraukiamasis pokalbis, aiškinimas, mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Mokiniam siūloma ant popierinių lėkštelių parašyti (nusipiešti) pusryčių lėkštę. Aptariami vaikų pusryčių pavyzdžiai. Remiantis trumpametražio filmuko „Mityba ir matavimo vienetai“ medžiaga nagrinėjamos mitybos piramidės. Mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo pusryčių lėkštę.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (duomenų vaizdavimas piešiniais, diagramomis), technologijos (mityba), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje), sveikatos stiprinimas.</p>
<p>6.2.3. Augalai Nagrinėjami pagrindinių augalo dalių funkcijos. Tyrinėjamas augalų augimas, aiškinamasi, kokių aplinkos sąlygų</p>	<p>3</p>	<p>Praktinė veikla (pvz., darbas porose, minčių žemėlapis „Medžiai, krūmai, žolės“). Ekskursija į gamtą (esant galimybei pamokos temą</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (skaitmeninio turinio kūrimas, komandų sekos ir pasirinkimo komanda), dailė (dailės</p>

<p>reikia augalo augimui. Mokomasi atpažinti artimiausius aplinkos krūmus (lazdyną, alyvą, ievą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos) bei žoles (narcizą, kiaulpienę, dobilą, žibuoklę, gyslotį ir 4–5 kitus iš savo aplinkos).</p>		<p>geriausiai aiškintis gamtoje: mokyklos kieme, miesto parke, miške). Mokiniai gali naudotis „iNaturalist“ programėle ir atpažinti augalus. Mokiniam galima pasiūlyti dirbti su augalų paveikslėliais ar interneto svetainių medžiaga, augalų paveikslų dėlionėmis. Aukštesniųjų gebėjimų mokiniai gali sudaryti artimos aplinkos augalų atlasą. Paruošta medžiaga potemei „Augalų apibūdinimas mokslu pagrįstais faktais“. Užduotis „Informacijos apie augalus įvertinimas įvairiuose šaltiniuose“.</p>	<p>technikos: raiška plokštumoje).</p>
<p>6.2.4. Gyvūnai Mokomasi atpažinti Lietuvoje gyvenančius ir dažnai matomus informacijos šaltiniuose kitų šalių gyvūnus (po keletą žinduolių, paukščių, vabzdžių, žuvų, roplių pavyzdžių, nepriskiriant jų organizmų klasėms). Aiškinamasi, kas yra Raudonoji knyga ir kuo ji svarbi. Mokomasi palyginti naminius ir laukinius gyvūnus pagal skirtingus kriterijus: gyvenamoji aplinka, nauda bei santykis su žmogumi, gyvūnų poreikiai.</p>	<p>4</p>	<p>Situaciniai žaidimai, įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, provokuojantys klausimai (pvz., „Kodėl nyksta varlės?“), darbas porose. Žiūrint ir analizuojant filmukus, vaizdo pamokėles ar vaizdo reportažus nagrinėjamos gyvūnų nykimo priežastys. Aiškinamasi, kam reikalinga raudonoji knyga ir kuo ji svarbi. Aukštesniųjų gebėjimų mokiniai analizuodami raudonosios knygos medžiagą paruošia savo regiono saugomų gyvūnų plakatą.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (informacijos iš kelių šaltinių tvarkymas), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.2.5. Prisitaikymas prie aplinkos Augalų ir gyvūnų ypatybės siejamos su prisitaikymu prie gyvenamosios aplinkos: vietos (vanduo / oras / žemė),</p>	<p>3</p>	<p>Praktinė veikla (pvz., tiriamasis darbas, sėklų kolekcijos-parodos sudarymas, įtraukiamasis pokalbis. Mokiniam pasiūloma iš anksto į klasę atsinešti augalų sėklų</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (duomenų rinkimas ir tvarkymas), technologijos</p>

<p>klimatu (šiltas / šaltas), metų sezoniškumo (žiema / vasara). Augalų sėklų forma siejama su jų platinimo būdu: vėjas, vanduo, gyvūnai (paukščiai, žinduoliai, žmogus).</p>		<p>pavyzdžių ir sudaryti sėklų kolekciją-parodą. Tyrinėjama sėklų įvairovė (dydis, forma, sėklos paviršius, spalva ir t.t.). Siūloma atlikti tiriamąją veiklą „Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas“.</p> <p>Paruošta medžiaga potemei „Vaisių ir sėklų platinimo būdai“.</p> <p>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas“.</p>	<p>(konstrukcinės medžiagos aplink mus).</p>
<p>6.2.6. Medžiagų savybių tyrimas</p> <p>Tiriami ir aptariami žmogaus pojūčiai: klausa, rega, skonis, uoslė, lytėjimas. Tiriamos naudojantis pojūčiais medžiagų, daiktų savybės (pvz.: skaidrumas, plūduriavimas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, skambesys ir pan.). Mokomasi tirti kasdieniniame gyvenime sutinkamų medžiagų vandens sugėrimą, tirpumą ir degumą. Gaisrų priežastis ir apsaugos būdai siejami su medžiagų degumu, aiškinamasi, kaip elgtis užsidegus įvairiems aplinkos daiktams.</p>	<p>4</p>	<p>Tiriamoji veikla, bandymų atlikimas ir demonstravimas (pvz., „Kokios medžiagos degios?“, deginti molio, popieriaus, medžio ir t.t. gabalėlius ir daryti išvadas), darbas grupėse (pvz., sugrupuoti pateiktus daiktus (įvairaus formato ir dydžio knygos, popierius, guminiai, stikliniai, plastmasiniai, moliniai ir metaliniai daiktai), pagal kriterijų – iš kokių medžiagų jie pagaminti. Užduodant įtraukiamuosius klausimus „Kokiomis daiktų savybėmis remiantis buvo grupuojami daiktai?“ mokiniams siūloma priskirti medžiagų savybes sugrupuotiems daiktams (pvz., degi, nedegi, trapi, netrapi, lanksti, nelanksti, dūžtanti, nedūžtanti, kieta, minkšta). Daromos apibendrinančios išvados (pvz., parengiami medžiagų savybių plakatai „Molio</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (duomenų rinkimas ir tvarkymas), dailė (dailės technikos: raida plokštumoje), technologijos (konstrukcinės medžiagos aplink mus), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>

		savybės“, „Plastiko savybės“).	
<p>6.2.7. Daiktai ir medžiagos</p> <p>Mokomasi atskirti daiktus nuo medžiagų, iš kurių pagaminti daiktai. Mokomasi atpažinti medžiagas: popierių, molį, medieną, stiklą, metalą, plastiką, gumą. Medžiagų panaudojimas daiktams siejamas su jų savybėmis. Aiškinamasi, kaip ir kodėl rūšiuojamos atliekos, įvardijamos medžiagos, kurios rūšiuojant atskiriamos.</p>	2	<p>Tiriamoji veikla (pvz., bandymų atlikimas), darbas grupėse: mokiniai tyrinėja tokio paties dydžio tik iš skirtingų medžiagų padarytus daiktus (pvz., trintuką, drožtuką, medinę trinkelę, vatos gumulėlį ir pan.). Užduodamas provokuojantis klausimas (pvz. „Ar daiktus galime vadinti vienodais, kai jie yra vienodo dydžio?“), siūloma sugrupuoti daiktus pagal pasirinktą požymį (pvz., minkšti – kieti, skambantys – neskambantys ir pan. daiktai). Grupėse atliekami bandymai, kurių metu pagal mokytojo pasiūlytą metodiką pojūčiais tiriamos daiktų savybės: skaidrumas, plūduriavimas, paviršiaus struktūra, kietumas, tamprumas, skambesys. Paruošta medžiaga potemei „Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui“. Užduočių lapas atlikti tyrimą „Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui“.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (duomenų rinkimas ir tvarkymas), technologijos (konstrukcinės medžiagos aplink mus).</p>
<p>6.2.9. Šiluma</p> <p>Mokomasi naudotis termometru, nuskaityti jo rodmenis, pasirinkti tinkamą termometrą, matuoti oro, vandens, žmogaus kūno temperatūrą. Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra,</p>	2	<p>Demonstravimas, praktinė veikla, atvejo analizė, įtraukiamieji klausimai (pvz. „Ar išils stiklinė, jei į ją įpilsime karšto vandens?“; „Kodėl taip manote?“; „Kaip galima tai patikrinti?“). Siūloma atlikti bandymus ir išbandyti</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (duomenų rinkimas ir tvarkymas), matematika (temperatūra), technologijos (konstrukcinės medžiagos aplink mus),</p>

<p>o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.</p>		<p>indus, padarytus iš kitų medžiagų: molio, medžio, plastmasės ir kt. Mokiniai gali ir patys atlikti bandymus, prižiūrėti mokytojo. Teiginys, kad žmogaus šilumos pojūtis yra subjektyvus, gali būti patikrintas atliekant tyrimą: nustatoma vandens temperatūra su termometru ir jutimų pagalba (pvz. ragaujant arbatą, paimant į rankas stiklinę su skirtingos temperatūros arbata ir kt.). Analizuojami tyrimo duomenys, daromos išvados, kad termometru gauta informacija patikimesnė negu gauta iš mokinių. Paruošta medžiaga potemei „Medžiagų laidumas šilumai“. Užduotis „Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami tyrimo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“ aprašymui“.</p>	<p>atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
---	--	--	--

2 klasė

Tema. Šiluma.

Integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa: lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (duomenų rinkimas ir tvarkymas), matematika (temperatūra), technologijos (konstrukcinės medžiagos aplink mus), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra, o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.

Potemė. Medžiagų laidumas šilumai.

Užduotis: Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami tyrimo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“ aprašymui?

Perskaityk tyrimo eigą. Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami? Išbrauk.

Mokytojo veikla. Mokytojas pateikia užduotį (1 priedas).

Patarimai mokytojui. Užduotį mokiniai atlieka po tiriamojo darbo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“. Jo metu mokiniai naudodami verdantį vandenį tyrė stiklo, plastmasės ir molio laidumą šilumai.

Užduoties atlikimo trukmė 7–10 min.

Pasiekimų lygio aprašas pritaikytas konkrečiai užduočiai

B1.1 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą tinkamai vartoja bent 2-3 sąvokas ir terminus.	B1.2 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą tinkamai vartoja kai kurias sąvokas ir terminus, tinkamai nurodo bent vieną matą.	B1.3 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą tinkamai vartoja pagrindines gamtamokslines sąvokas ir terminus, tinkamai nurodo bent du (laiko ir temperatūros) matavimo vienetus.	B1.4 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus. Teisingai nurodo laiko, temperatūros ir talpos matavimo vienetus.
---	--	--	---

1 priedas

Užduotis: Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami tyrimo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“ aprašymui?

1. Perskaityk tyrimo eigą. Kurios sąvokos ir terminai netinka? Išbrauk.

Tyrimo eiga:

Paimk tris skirtingų medžiagų (stiklo, kartono, medžio, plastmasės, molio) indus. Į kiekvieną indą įpilk po 200 (kg, ml, cm, 0C) verdančio vandens. (Liniuote, termometru, matavimo juostele) išmatuok vandens (temperatūrą, ilgį, masę) kiekviename inde. Duomenis surašyk į lentelę. Palauk 10 (kg, min, m, parų) ir dar kartą išmatuok vandens (temperatūrą, ilgį, masę) ir pabaik pildyti duomenų lentelę. Tyrimo pabaigoje padaryk (hipotezę, išvadą, dovaną), kurios medžiagos yra laidžios ir mažai laidžios šilumai.

3 klasė

Turinys	Val. sk.	Galimos mokinių veiklos	Galima integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa
6.3.1. Fizinė, socialinė-emocinė sveikata: Aiškinamasi priežasties – pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių (apšvietimas, garsis (garso stiprumas), švara ir tvarka, tinkamos priemonės) aplinkos sąlygų darbui ir	2	Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas, mokinio dienos režimo sudarymas. Tyrimas (pvz., „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“). Paruošta medžiaga potemei „Priežasties – pasekmės ryšių nustatymas tarp fizinio aktyvumo ir žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos“. Užduočių lapas atlikti tyrimą „Skaičiuoju	Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), matematika (ilgio ir laiko matai), fizinis ugdymas (asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda), informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis), pavojaus sveikatai ir gyvybei atpažinimas, saugantis save ir kitus elgesys,

<p>poilsui. Pateikiami ir aptariami žmogaus sveikatai žalingų medžiagų pavyzdžiai (tabakas, alkoholis, narkotikai, ne pagal paskirtį naudojami vaistai, perteklinis maisto papildų ir vitaminų vartojimas), aptiriamos šių medžiagų vartojimo pasekmės žmogaus organizmui.</p>		<p>žingsnius ir matuoju laiką“</p>	<p>sveikatos stiprinimas, prevencija.</p>
<p>6.3.2. Užkrečiamosios ligos: Pateikiami užkrečiamųjų ligų pavyzdžiai, aptariami bendrieji ligų simptomai, šių ligų perdavimas siejamas su neatsakingu elgesiu ir higienos reikalavimų nesilaikymu. Aptariami asmeniniai apsisaugojimo ir kitų apsaugojimo nuo užkrečiamųjų ligų būdai.</p>	<p>2</p>	<p>Kūrybinis projektas (pvz. plakato kūrimas „Asmens higienos taisyklių sudarymas“, lankstinuko „Užkrečiamųjų ligų prevencija“ kūrimas).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas, teksto kūrimas), dailė (dailės technikos: raida plokštumoje), pavojaus sveikatai ir gyvybei atpažinimas, saugantis save ir kitus elgesys, prevencija.</p>
<p>6.3.3. Gyvūnai: Mokomasi atpažinti pagrindines žinduolio (tarp jų ir žmogaus) organų sistemų – judėjimo ir atamos, nervų, kraujotakos, virškinimo, kvėpavimo – dalis (pvz., virškinimo sistemoje – dantys, skrandis, žarnynas), aiškinamasi šių dalių funkcijos (pvz., dantys susmulkina maistą). Mokomasi žiniomis apie organų sistemas pagrįsti taisyklingos laikysenos, sėdėsenos, sveikos mitybos, fizinio aktyvumo, dienos ir poilsio režimo svarbą.</p>	<p>6</p>	<p>Veikla kitose aplinkose (pvz., zoologijos muziejuje, regioninio parko lankytojų centre). Vaizdo filmų (pvz., 3d „Žmogaus organai ir jų sistemos“) stebėjimas ir aptarimas, mokinio dienos režimo sudarymas. Projektas (pvz., „Sveikos mitybos lėkštė“). Tyrimas (pvz. „Mokinio fizinio aktyvumo įsivertinimas“, „Ėjimo tempo įtaka pulso kaitai).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas, teksto kūrimas), fizinis ugdymas (asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda), technologijos (priešpiečių dėžutė, užkandžiai gamtoje, sveikesnis, saugesnis pasirinkimas), pavojaus sveikatai ir gyvybei atpažinimas, saugantis save ir kitus elgesys, prevencija.</p>
<p>6.3.4. Prisitaikymas prie aplinkos:</p>	<p>3</p>	<p>Tyrimas (pvz., „Matuoju sniego</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas,</p>

<p>Nagrinėjamas augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos pagal atskirus kriterijus: aplinkos ypatybės, klimato sąlygas, mitybos būdus, fizinius augalų ir gyvūnų požymius. Gyvūnų elgesio ypatumai siejami su didesne išlikimo tikimybe. Mokomasi išvelgti ryšį tarp gyvūnų bendruomeninio gyvenimo būdo ir galimybės išlikti, pateikiami bendruomeninių gyvūnų pavyzdžiai.</p>		<p>dangą“). Veikla kitose aplinkose (pvz., zoologijos muziejuje, regioninio parko lankytojų centre). Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas. Bendras klasės kūrybinis projektas (pvz., „Knygos apie gyvūnų prisitaikymą prie gyvenamosios aplinkos kūrimas“). <i>Paruošta medžiaga potemei</i> „Augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos sąlygų (sniego dangos)“. Užduočių lapas atlikti tyrimą „Matuoju sniego dangą“.</p>	<p>teksto kūrimas), matematika (ilgio ir temperatūros matai), informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis).</p>
<p>6.3.5. Medžiagų būsenos: Apibūdinamos trys įvairių medžiagų (ne tik vandens) būsenos pagal jų formą (ar kinta priklausomai nuo indo, ar išvis turi formą), pateikiami pavyzdžiai. Medžiagų būsenos kitimai siejami su temperatūra, pateikiami pavyzdžiai.</p>	2	<p>Tyrimas (pvz., „Vandens būsenos“), eksperimentų atlikimas arba jų vaizdo įrašų peržiūros, aptarimas, analizė.</p>	<p>Informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.3.6. Vandens apytakos ratas: Aptariamas vandens apytakos ratas gamtoje. Pateikiant pavyzdžių vanduo apibūdinamas, kaip labai svarbus gamtos išteklius, aiškinamasi jo tausojimo svarba. Aptariamos vandens taršos priežastys ir pasekmės, taip pat ir siejant su vandens apytakos ratu gamtoje.</p>	2	<p>Tyrimas (pvz., „Vandens apytakos ratas“), mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas. Kūrybinis darbas (pvz., reklaminių skrajučių tema „Tausoti vandenį svarbu“ kūrimas).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.3.7. Tirpumas: Tiriamas medžiagų tirpumas vandenyje,</p>	2	<p>Tyrimas (pvz. „Medžiagų tirpumas</p>	<p>Informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda,</p>

<p>aptariama, kaip galima paspartinti medžiagų tirpimą. Mokomasi išsiskirti paprasčiausius mišinius (pvz., vanduo ir smėlis, vanduo ir valgomoji druska) filtravimo ir garinimo būdu.</p>		<p>vandenyje“, „Medžiagų išskyrimas iš mišinio“).</p>	<p>duomenų vaizdavimas schemomis), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.3.8. Energijos šaltiniai: Pateikiant pavyzdžių aptariama elektros energijos svarba žmogaus gyvenime, aiškinamasi, kaip elektros energija sukurama ir pasiekia pastatus. Pateikiami energijos virsmų pavyzdžiai (vėjo – elektros, elektros – šilumos ir pan.). Mokomasi palyginti atsinaujinančius ir neatsinaujinančius energijos šaltinius.</p>	2	<p>Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas. Plakatų kūrimas (pvz., „Atsinaujinantys ir neatsinaujinantys energijos šaltiniai“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis), dailė (dailės technikos: raida plokštumoje), technologijos (elektros/elektronikos prietaisai, jų paskirtis, raida), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.3.9. Elektros grandinės: Mokomasi konstruoti paprasčiausias elektros grandines, įvardinti jos dalis, aptariama elektros grandinės dalių paskirtis. Aiškinamasi, kad elektros energija grandinėje gali virsti šviesa, garsu, šiluma ir priversti daiktus judėti. Pateikiami ir aptariami elektrai laidžių, nelaidžių medžiagų ir jų pritaikymo pavyzdžiai.</p>	2	<p>Praktinė veikla (pvz., „Įvairių elektros grandinių sudarymas“). Demonstraciniai bandymai (pvz., „Elektrai laidžios ir nelaidžios medžiagos“), diskusija (pvz., „Elektrai laidžių ir nelaidžių medžiagų pritaikymas artimoje aplinkoje“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), informatikos ugdymas (algoritmų ir programavimo mokymosi turinys), technologijos (eksperimentai su elektros grandinėmis ir jų elementais), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.3.10. Magnetai: Magneto savybės (gebėjimą pritraukti tam tikras medžiagas) susiejamos su jo panaudojimu kasdieniniame gyvenime. Nurodoma, kad magnetas turi šiaurės ir pietų polius, tiriama, kaip magnetai</p>	2	<p>Praktinė veikla (pvz., „Kokias medžiagas traukia magnetas?“, „Kompaso gamyba“). Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas.</p>	<p>Informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis, algoritmų ir programavimo mokymosi turinys), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>

veikia vienas kitą. Nurodoma, kad Žemė yra magnetas ir su tuo siejamas kompasas naudojimą.			
--	--	--	--

3 klasė

Tema. Fizinė, socialinė-emocinė sveikata.

Integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa: lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), matematika (ilgio ir laiko matai), informatikos ugdymas (sudėtingesnė pasirinkimo komanda, duomenų vaizdavimas schemomis), fizinis ugdymas (asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda), pavojaus sveikatai ir gyvybei atpažinimas, saugantis save ir kitus elgesys, sveikatos stiprinimas, prevencija.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Aiškinamasi priežasties – pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių (apšvietimas, garsis (garso stiprumas), švara ir tvarka, tinkamos priemonės) aplinkos sąlygų darbui ir poilsiui.

Potemė. Priežasties – pasekmės ryšių nustatymas tarp fizinio aktyvumo ir žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos.

Pasiekimų lygio aprašai pagal BP.

B1.1 Pasakodamas apie kasdienės aplinkos reiškinius ir apibūdinamas objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus tinkamai vartoja kai kurias sąvokas ir terminus, nurodo ilgio (cm, m), masės (g, kg), laiko (h, min) ir temperatūros (°C) vienetus.	B1.2 Skiria ir tinkamai vartoja pagrindines gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdinamas artimos aplinkos reiškinius ir objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, taiko ilgio (cm, m, km), masės (g, kg), tūrio (ml, l), laiko (para, h, min) ir temperatūros (°C) matavimo vienetus.	B1.3 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdinamas reiškinius ir objektus pažįstamame kontekste, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko ilgio (mm, cm, m, km), masės (g, kg), tūrio (ml, l), laiko (para, h, min, s), greičio (km/h, m/s) ir temperatūros (°C) matavimo vienetus.	B1.4 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdinamas reiškinius ir objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko įvairius ilgio, masės, tūrio, laiko, greičio ir temperatūros matavimo vienetus.
D2.1 Taiko gamtos mokslų žinias paprasčiausiose situacijose, taiko kitų mokomųjų dalykų žinias atlikdamas paprastas užduotis.	D2.2 Taiko gamtos mokslų žinias paprastose situacijose, atlikdamas nesudėtingas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.	D2.3 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose, atlikdamas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.	D2.4 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose pažįstame ir nepažįstame kontekste, atlikdamas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.

Užduotis B1 ir D2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlikti tyrimą „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“ ir užpildyk veiklos lapą.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduotį, tyrimo uždavinį ir pateikia mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 35-40 min.

Pasiekimų lygio B1 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

<p>B1.1 Pasakodamas apie kasdienės aplinkos reiškinius ir apibūdinamas objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus tinkamai vartoja kai kurias sąvokas (adresas, maršrutas, laikas,) terminus (trukmė, ilgis, kelias) ir nurodo bent vieną ilgio (žingsnis, m), laiko (min) matavimo vienetus.</p>	<p>B1.2 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas,) terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdinamas objektus (nurodydamas teisingai bent vieną adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, taiko ilgio (žingsnis, m), laiko (min) matavimo vienetus.</p>	<p>B1.3 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas,) terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdinamas objektus pažįstamame kontekste (nurodydamas teisingai adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko ilgio (žingsnis, m, km), laiko (para, h, min) matavimo vienetus.</p>	<p>B1.4 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas,) terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdinamas objektus (nurodydamas teisingai adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko įvairius ilgio, laiko matavimo vienetus.</p>
---	---	--	--

Pasiekimų lygio D2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

<p>D2.1 Taiko gamtos mokslų žinias paprasčiausiose situacijose (bet kokio maršruto matavimui atlikti), mokytojui padedant atlieka nesudėtingas tyrimą ir jose taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.</p>	<p>D2.2 Taiko gamtos mokslų žinias paprastose situacijose (maršruto nuo namų iki mokyklos trukmė), atlikdamas nesudėtingas tyrimą ir pasitardamas su mokytoju taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.</p>	<p>D2.3 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose (sudarant mokinio dienos režimą), atlikdamas tyrimą taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.</p>	<p>D2.4 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose pažįstame ir nepažįstame kontekste (nustatant žmogaus fizinį aktyvumą), atlikdamas tyrimą taiko matematikos ir fizinio ugdymo dalykų žinias.</p>
--	--	---	---

1 priedas

Mokinio veiklos lapas

Darbą atliko _____ Data _____

Uždavinys: pasirink maršrutą, fiksuok maršruto ilgį (žingsniais) ir trukmę (minutėmis).
Atlik užduotį „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“. Duomenis įrašyk į lentelę.

Šiam tyrimui atlikti gali būti naudojamos įvairios priemonės. Parašyk, kokiomis priemonėmis naudosiesi atlikdamas šį tyrimą.

Darbo priemonės: _____

Darbo eiga:

- Pasirink maršrutą, kuriuo eidamas skaičiuosi žingsnius, pvz., nuo namo, kurio adresas yra Draugystės g. 1 iki mokyklos, kurios adresas yra Taikos pr. 21. (užpildyk 1 lentelės pirmą skiltį).
- Eik savo pasirinktu maršrutu pirmyn ir skaičiuok žingsnius. Kiek žingsnių suskaičiavai? (užpildyk 1 lentelės antrą skiltį).
- Grįždamas tuo pačiu keliu apskaičiuok, kiek laiko užtrukai. Naudokis pasirinkta priemone (užpildyk 1 lentelės trečią skiltį).

d. Parašyk tyrimo rezultatų apibendrinimą.

1 lentelė. Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką.

Pasirinktas maršrutas (maršruto pradžios adresas – maršruto pabaigos adresas)	Maršruto ilgis (žingsnių skaičius)	Maršruto trukmė (minutės)

Rezultatų apibendrinimas.

Eidamas maršrutu _____ suskaičiavau _____ .

Grįždamas tuo pačiu maršrutu užtrukau _____ .

e. Kokiais kitais matavimo vienetais galima būtų išmatuoti maršruto ilgį ir trukmę? Pabrauk tinkamus matavimo vienetus 2 lentelėje.

2 lentelė. Maršruto ilgio ir trukmės matavimo vienetai.

Maršruto ilgis	Maršruto trukmė
Kilometras (km), metrai (m.), metras (m), centimetras (cm), valanda (h), milimetras (mm), minutės (min), kilogramas (kg), Celsijaus laipsnis (°C), litras (l), para.	Kilometras (km), metrai (m.), metras (m), centimetras (cm), valanda (h), milimetras (mm), minutės (min), kilogramas (kg), Celsijaus laipsnis (°C), litras (l), para.

Kokioje veikloje tau padėtų šiame tyrime įgyti įgūdžiai? Pažymėk.

- A. Nustatant bet kokio maršruto ilgį žingsniais.
- B. Nustatant žmogaus fizinį aktyvumą.
- C. Tvarkant klasės kabinetą.
- D. Nustatant maršruto nuo namų iki mokyklos trukmę.
- E. Gaminant migdolinius sausainius.
- F. Sudarant mokinio dienos režimą.

4 klasė

Turinys	Val. sk.	Galimos mokinių veiklos	Galima integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa
6.4.1. Organizmų klasės: Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šioms pagrindinėms gyvųjų	3	Tyrimas, minčių lietus, darbas porose: plakatų „Organizmų klasių požymiai“ kūrimas ir jų pristatymas mini konferencijoje.	Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), matematika (ilgio matai), dailė (dailės technikos: raiška

<p>organizmų klasėms: vabzdžiams, paukščiams, žinduoliams, žuvims, ropliams. Pateikiami šių organizmų klasių pavyzdžiai. Mokomasi atskirti stuburinius gyvūnus nuo bestuburių.</p>		<p>Paruošta medžiaga potemei „Veiklos lapas tyrimui „Matuoju pėdsakus sniege“. Užduočių lapas atlikti tyrimą „Matuoju pėdsakus sniege“.</p>	<p>plokštumoje), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas).</p>
<p>6.4.2. Dauginamasis ir paveldėjimas: Pateikiami ir aptariami augalų skirtingų dauginimosi būdų pavyzdžiai. Skirtingi vystymosi būdai priskiriami atitinkamoms gyvūnų klasėms. Palyginami ir sugretinami žinomų augalų bei gyvūnų gyvenimo ciklai. Apibūdinamos drugio ir varlės vystymosi stadijos. Pateikiant pavyzdžių aiškinamasi, kad augalų, gyvūnų, žmogaus palikuonių požymiai ir elgsena panašūs į tėvų. Mokomasi atskirti augalų ir gyvūnų savybes atsiradusias dėl aplinkos sąlygų (pvz., išstypęs gležnas augalas dėl Saulės šviesos trūkumo) nuo paveldimų savybių (pvz., vijokliniai augalai).</p>	<p>3</p>	<p>Mokinių pristatymai apie augalų skirtingus dauginimosi būdus, mini konferencija, vaizdo medžiagos peržiūra ir analizė, stebėjimas (pvz., „Saulėgražos auginimas skirtingomis sąlygomis“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas).</p>
<p>6.4.3. Žmogaus amžiaus tarpsniai: Nagrinėjami žmogaus amžiaus tarpsniai per kūno pokyčius, elgesio ypatumus, vaidmenis bendruomenėje. Nurodomi pagrindiniai paauglystėje vykstantys pokyčiai.</p>	<p>2</p>	<p>Kūrybinis projektas (pvz., mokiniai paruošia lankstinukus apie paauglystėje vykstančius pokyčius ir patarimus sunkumams įveikti). Darbų pristatymas, parodėlė, atsiliepimai.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), fizinis ugdymas (asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje), asmens, bendruomenės gerovės kūrimas, sveikatos</p>

			stiprinimas ir saugojimas.
<p>6.4.4. Mitybos grandinės: Aiškinamasi ir mokomasi sudaryti paprastas mitybos grandines iš miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių augalų ir gyvūnų. Apibūdinami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastoje mitybos grandinėje. Paaškinama Saulės šviesos svarba mitybos grandinėms, nurodoma, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse.</p>	2	<p>Ekskursija į gamtą (pvz. mitybos grandinių pavyzdžių paieška arba mitybos grandžių rekonstrukcija, pagal rastą mitybos grandies komponento pavyzdį). Įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, kortelių dėlionės (pvz., „Mitybos grandinės“). Paruošta medžiaga: Užduočių lapas potemei „Mitybos grandinės komponentų (narių) ryšiai“. Užduočių lapas „Mitybos grandinės“.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas).</p>
<p>6.4.5. Natūralių buveinių tarša: Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.</p>	2	<p>Aiškinimas, mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas, minčių lietus, darbas grupėse, tyrimas (pvz., „Vandens švaros tyrimas“), plakato-dėlionės kūrimas (pvz., „Teigiamas ir neigiamas žmogaus elgesys natūralioms buveinėms“).</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas, asmens, bendruomenės gerovės kūrimas, sveikatos stiprinimas ir saugojimas.</p>
<p>6.4.6. Medžiagų naudojimas: Medžiagų praktinis panaudojimas siejamas su jų savybėmis, naudojimo sąlygomis ar situacija. Atliekų rūšiavimas susiejamas su jų savybėmis ir tolesnio perdirbimo galimybėmis.</p>	1	<p>Praktinis darbas (pvz. popieriaus gamyba iš popieriaus atliekų). Patarimų sudarymas „Kaip rūšiuoti atliekas“ jaunesniųjų klasių mokiniams.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raida, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas), dailė (dailės technikos: raida plokštumoje), atsakingas elgesys ir pasekmių įvertinimas.</p>
<p>6.4.7. Mišiniai: Pateikiami ir aptariami įvairių medžiagų</p>	2	<p>Praktinė veikla (pvz., tyrimas „Medžiagų išskyrimas iš mišinio“),</p>	<p>Informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas,</p>

<p>mišinių kasdieniniame gyvenime pavyzdžiai. Siejant su medžiagų savybėmis aiškinamasi mišinio medžiagų atskyrimo galimybės ir būdai. Mokomasi išskirti dviejų medžiagų mišinius pasirenkant tinkamą būdą (pvz., sijoiant, filtruojant, garinant, pasitelkiant magnetinę trauką ir pan.).</p>		<p>mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas.</p>	<p>skaitmeninių įrenginių naudojimas).</p>
<p>6.4.8. Medžiagų kitimai: Tiriama medžiagų kitimai: puvimas, degimas, lydymasis, rūdijimas, šalimas, virimas. Negrįžtamieji medžiagų kitimai siejami su pastebimais medžiagų pokyčiais, nulemtais puvimo, degimo, rūdijimo procesų, kuriems vykstant susidaro naujos medžiagos, pasižyminčios kitomis savybėmis. Grįžtamieji medžiagų pokyčiai susiejami su medžiagų būsenos kitimu joms lydantis, verdant, šalant.</p>	<p>2</p>	<p>Praktinė veikla (pvz., tyrimas „Guminis kiaušinis“, „Išvirtas kiaušinis“, „Kuris daiktas rūdija? Dega? Lydosi?“ ir pan.), mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas).</p>
<p>6.4.9. Jėgos, inercija: Atliekant paprasčiausius tyrimus, nagrinėjant pavyzdžius, situacijas, aiškinamasi kaip kūno judėjimą ir/ar formą keičia jėgos: sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties. Aiškinamasi, kad kūnai negali staigiai pakeisti savo judėjimo greičio dėl inercijos. Pritaikant žinias apie inerciją mokomasi pagrįsti saugaus elgesio taisykles judant gatvėje</p>	<p>3</p>	<p>Praktinė veikla sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties jėgų tyrinėjimui.</p>	<p>Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas), matematika (tikimybės ir jų interpretavimas).</p>

ir kitur. Nurodoma, kad judantys (virpantys) kūnai gali sukurti garsą.			
6.4.10. Saulės sistema: Aiškinamasi, kad Saulės sistemą sudaro Saulė ir aplink ją besisukančių planetų grupė, įvardijamos Žemei artimiausios planetos. Saulė apibūdinama kaip viena iš daugelio žvaigždžių ir kaip šviesos ir šilumos šaltinis visai Saulės sistemai. Mėnulis nurodomas kaip Žemės palydovas. Aiškinamasi aplink Žemę skriejančių dirbtinių palydovų paskirtis, pateikiama pavyzdžių, kaip žmonės tyrinėja kosmosą. Žemės judėjimas (sukimasis aplink Saulę ir aplink savo ašį) siejamas su paros ir metų laikų kaita.	3	Pasakojimas, įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, mokomųjų filmų peržiūra, projektinė veikla, interviu, mini konferencija.	Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (skaitmeninių įrenginių naudojimas, dėsniumai duomenyse).
6.4.11. Šviesa: Pateikiami ir aptariami sutinkamų kasdieniniame gyvenime natūralių ir dirbtinių šviesos šaltinių pavyzdžiai. Aiškinamasi, kokiomis sąlygomis matomas šviesos atspindys, šešėlis, kaip veikia saulės laikrodis.	2	Praktinė veikla (pvz., „Kaip atsiranda vaivorykštė“, „Saulės laikrodžio gamyba“), mokomųjų filmų peržiūra.	Lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), informatikos ugdymas (skaitmeninių įrenginių naudojimas, dėsniumai duomenyse), technologijos (konstravimo ir gamybos technologijos).

4 klasė

Tema. Organizmų klasės

Integracija su mokomaisiais dalykais ir gyvenimo įgūdžių ugdymo programa: lietuvių kalba (kalbinė raiška, pasakojimas, teksto kūrimas), matematika (ilgio matai), dailė (dailės technikos: raiška plokštumoje), informatikos ugdymas (grafinio ir tekstinio turinio kūrimas, skaitmeninių įrenginių naudojimas).

Ištrauka iš mokomojo turinio: Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šioms pagrindinėms gyvųjų organizmų klasėms: vabzdžiams, paukščiams, žinduoliams, žuvisms, ropliams.

Potemė. Mokymasis palyginti ir sugretinti išorinius paukščių ir žinduolių požymius (pėdsakus).

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

C2.1 Mokytojo padedamas kelia paprasčiausio tyrimo akivaizdų klausimą, prieš tai su mokytoju išsiaiškinus, kas bus tyrinėjama.	C2.2 Kelia paprasto tyrimo akivaizdų klausimą, prieš tai su mokytoju išsiaiškinus, kas bus tyrinėjama.	C2.3 Remdamasis turimomis gamtamokslinėmis patyriminėmis žiniomis kelia paprasto tyrimo klausimą, formuluoja hipotezę.	C2.4 Kelia nesudėtingo tyrimo klausimą, tikslą, formuluoja hipotezę.
--	--	--	--

Užduotis C2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlikti tyrimą „Matuoju pėdsakus sniege“.

Atlik tyrimą „Matuoju pėdsakus sniege“ ir užpildyk veiklos lapą.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduotį, tyrimo uždavinį ir pateikia mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 35-40 min.

Pasiekimų lygio C2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

C2.1 Mokytojo padedamas suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę, tačiau netiksliai.	C2.2 Mokytojui pateikus raktinius žodžius suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę. Bando atspėti, ar iškelta hipotezė pasitvirtino.	C2.3 Suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę, tačiau netiksliai. Nurodo, ar iškelta hipotezė pasitvirtino, bando pagrįsti savo nuomonę.	C2.4 Suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę. Nurodo, ar iškelta hipotezė pasitvirtino ir pagrindžia savo nuomonę.
--	--	--	---

1 priedas

Mokinio veiklos lapas

Darbą atliko _____ Data _____

Atlik užduotį „Matuoju pėdsakus sniege“. Duomenis įrašyk į lentelę.

Uždavinys: išmatuoti sniege paliktus pėdsakus (žmogaus, šuns, paukščio) ir palyginti gautus rezultatus.

Kelk hipotezę: _____

Darbo priemonės: liniuotė (ar matavimo juostelė), išmanusis telefonas.

Darbo eiga:

- Palik ant sniego savo bato atspaudą. Pridėk šalia liniuotę (ar matavimo juostelę). Nufotografuok. Išmatuok pėdsako ilgį. Duomenis užrašyk į 1 lentelės skiltį.
- Surask paliktą šuns pėdsaką sniege. Pridėk liniuotę. Nufotografuok. Išmatuok pėdsako ilgį. Duomenis užrašyk į 2 lentelės skiltį.

- Surask paliktą paukščio pėdsaką sniege. Pridėk liniuotę. Nufotografuok. Išmatuok pėdsako ilgį. Duomenis užrašyk į 3 lentelės skiltį.
- Parašyk išvadą.
- Pažymėk, ar tavo iškelta hipotezė pasitvirtino.
- Įsivertink, ar patiko atlikti darbą. Pateik mokytojai veiklos lapą ir pėdsakų nuotraukas.

	Žmogaus pėdsakas (mokinio bato paliktas atspaudas) 	Šuns pėdsakas 	Paukščio Pėdsakas
Pėdsako ilgis (cm)			

Išvada:

Ilgiausias pėdsakas užfiksuotas _____ Jis lygus _____ (cm),
 trumpiausias pėdsakas užfiksuotas _____ Jis lygus _____ (cm).

Mano iškelta hipotezė pasitvirtino/ nepasitvirtino (nuspalvink tinkamą žodį).

Paaiškink, kodėl taip manai:

Technologinis ugdymas

Viena iš technologinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna.

Pradinėse klasėse pasiūloma dar daugiau temų, kurias nagrinėjant praktinėse veiklose taikomos/praktiškai išbandomos/gilinamos įvairių mokomųjų dalykų/programų (etnokultūros, SEU, informatikos...) žinios, gebėjimai. Pvz. **Lino „kelias“, augalo pritaikymo įvairiapusiškumas**. Gilinant pasaulio pažinimo pamokose įgytas žinias apie natūralius pluoštus technologijų pamokose siūloma prioritetą suteikti ir plačiau aptarti gausiai Lietuvių smulkiojoje tautosakoje minimo (**lietuvių kalba** (mįslės, patarlės...), **muzika** (lietuvių liaudies dainos)) lininio pluošto „kelia“ iki siūlo, įvardinant visus, pagal galimybes išbandant bent vieną lino apdirbimo technologinį procesą (pvz. šukavimas). Ragaujant linų sėmenų aliejų/sėmenis ar patiekalus su šiais ingredientais (integracija su **Mityba** (įv. produktų, tame tarpe ir valgomų sėklų, paruošimas vartojimui, aptariama jų nauda organizmui), **Gamtamoksliniu ugdymu** (mitybos piramidė, sėklos, jų produktai mitybos piramidėje)), aptariamas augalo pritaikymo žmogaus reikmėms įvairiapusiškumas seniau ir dabar, profesijos ir amatai susiję su lino apdirbimu, produktų iš jo gaminimu/pardavimu (integracija su **Ekonomika ir verslumu** (tradiciniai amatai Lietuvoje, profesijos), **etnokultūros** programa (įvairialypis ūkinės veiklos paveldas, vertybines nuostatos).

Taip pat siūloma netradicinių integracinių sprendimų (pvz. mityba ir dailė) jau anksčiau programose buvusioms temoms. Pvz. „Arbatos galia“. Kada praktinio darbo metu formuojami saugaus elgesio su buitine elektrine įranga (integracija su technologiniu ugdymu/elektronika (saugus elgesys su elektriniais prietaisais), higienos ir tvarkos palaikymo įgūdžiai (integracija su SEU (paaiškina kas padeda vengti pavojų ir ką daryti jei taip nutinka. Paaiškina kodėl reikia laikytis saugos ir higienos reikalavimų), degustuojant aptariama vaistažolių/kt. ingredientų arbatos nauda organizmui (integracija su gamtamoksliniu ugdymu (augalų dalys, gyvavimo ciklai, nauda žmonėms...)/kūrybiniame darbe (atviruko/spalvinio eskizo kūrimas liejant/tapant arbata ar pan.) įvertinamos arbatų spalvinės/dažomosios savybės (integracija su meniniu ugdymu/daile (dėmės ir formos (didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, tyrinėja ir apibūdina skirtingas spalvų ir dėmių sukuriamas nuotaikas, ritmą). Apibūdinami (integracija su doriniu ugdymu (kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija, mandagaus bendravimo ypatumai/taisyklės) darbo procesai, skonio, vaizdo ir kt. produktų savybės. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai.

Pasiūlymai integracijai, įvairioms veikloms pateikti veiklų planavimo pavyzdžiuose.

1-2 klasėms

Tarpdalykinė tema	Galimos temos, potėmės	Technologijų ir kitų dalykų galimos integracijos veiklos
1.Gimtoji kalba	Visas ugdymo turinys	Pvz.: sąvokos (tarminiai ir literatūriniai pavadinimai), kirčiavimas, viešas kalbėjimas, gebėjimas reikšti mintis sklandžiai
2. Etninė kultūra	Drabužių, aksesuarų, namų tekstilės asortimentas	Artimos aplinkos, joje esančių konstrukcinių medžiagų, technologinių procesų ir jų rezultatų pažinimas.
2.1 Tradicijos ir papročiai	Tekstilės gaminių furnitūra Maisto produktai, jų asortimentas, laikymo sąlygos Konstrukcinės medžiagos aplink mus	Pvz.: analizuojamas tekstilės gaminių furnitūros asortimentas (sagos, kibtukinės juostelės, sagtys ir kt.) ir jų pritaikymas tekstilės gaminiuose/avalynėje išbandant, įvertinant artimoje aplinkoje esančius pavyzdžius ar siūlant/kuriant savo variantus furnitūros pritaikymo tradiciniame/netradiciniame kontekste.

	Drabužių, aksesuarų, namų tekstilės asortimentas	Žolininkystė, kalendorinės šventės, mitologija, raštai, simboliai, ornamentai, mažoji architektūra.
2.2 Etnografiniai regionai	Konstruktinės medžiagos aplink mus	Pvz. kraštovaizdis, kultūrinis kraštovaizdis ir mažoji architektūra (įvairūs namų apyvokos daiktai).
3. Kultūros paveldas	Lino apdirbimas, amatai Žaislų, interjero/stalo tekstilės asortimentas	Mokomasi apie svarbius kultūros paveldo objektus (seniausius radinius iš konstrukcinių medžiagų, mažosios architektūros gaminius). Aptariami senoviniai daiktai, senų daiktų patogumas, iš ko jie sukurti. Palyginami seni ir nauji daiktai, aptariama jų paskirtis, forma, grožis. Susipažįsta su tradiciniais ir šiuolaikiniais gaminiiais artimiausioje aplinkoje (mokykloje, namuose).
4.Kultūros raida	Maisto gaminimo, tiekimo ir degustavimo higienos ir kultūros, elgesio prie stalo taisyklės	Tradicijos gyvybingumas gyvenamoje aplinkoje (stalo įrankių naudojimas, indų dizainas, drabužių spalvos ir dizainas, papuošalų dizaino tendencijos). Aptaria simbolių, ženklų apraiškas gyvenamojoje aplinkoje, kūrinių iš konstrukcinių medžiagų prasmės ieškojimas.
8.Asmenybės, idėjos	Visos ugdymo turinys	Aptaria kūrybinių idėjų įgyvendinimo būdų įvairovę. Pvz.: žymių žmonių (istorinių asmenybių) išradimų, faktų analizavimas. Pažintis su technologiniais ar jų evoliucijai įtaką darančiais atradimais bei juos atlikusiais asmenimis. Aktualus prasmingas tikslo siekimas Pvz.: reflektuoti ir analizuoti savo ir kitų patirtį, identifikuoti prasmes, aiškinti, kodėl žmogui yra būtina prasmę rasti pačiam, kaip ir kuo šiame ieškojime jam gali padėti literatūros skaitymas, asmenybės ir jų idėjos.
9. Socialinė ir ekonominė plėtra		
9.1. Pasaulis be skurdo ir bado	Elektros/elektronikos prietaisų saugi eksploatacija	Ekonominiai ir ergonominiai aspektai gaminant gaminius ir teikiant paslaugas.
11.Aplinkos tvarumas		
11.1. Aplinkos apsauga	Buitinių atliekų rūšiavimo, tvarkymo taisyklės, susitarimai. Senų elementų, baterijų surinkimas ir perdirbimas.	Aptariama buitinių atliekų rūšiavimo tikslas, svarba, antrinių žaliavų panaudojimas, senų elementų, baterijų surinkimo ir perdirbimo galimybės ir aktualumas.
11.2. Ekosistemų, įvairovės apsauga	Augalinės kilmės maistui naudojami produktai.	Saugus ir atsakingas vartojimas, grūdinių produktų, riešutų, uogų, vaisių naudojimas. Aptariami jų maistinei vertei darantys įtaką faktoriai.

Tarpdalykinė tema	Galimos temos, potemės	Technologijų ir kitų dalykų galimos integracijos veiklos
1.Gimtoji kalba	Visas ugdymo turinys	Pvz.: sąvokos (tarminiai ir literatūriniai pavadinimai), kirčiavimas, viešas kalbėjimas, gebėjimas reikšti mintis sklandžiai
2. Etninė kultūra	Drabužių, aksesuarų, namų tekstilės asortimentas	Artimos aplinkos, joje esančių konstrukcinių medžiagų, technologinių procesų ir jų rezultatų pažinimas.
2.1 Tradicijos ir papročiai	Žaislų, interjero/stalo tekstilės asortimentas. Konstrukcinės medžiagos aplink mus	Pvz.: analizuojamas tekstilės gaminių furnitūros asortimentas (sagos, kibtukinės juostelės, sagtys ir kt.) ir jų pritaikymas tekstilės gaminiuose/avalynėje išbandant, įvertinant artimoje aplinkoje esančius pavyzdžius ar siūlant/kuriant savo variantus furnitūros pritaikymo tradiciniame/netradiciniame kontekste. Žolininkystė, kalendorinės šventės, mitologija, raštai, simboliai, ornamentai, mažoji architektūra.
2.2 Etnografiniai regionai	Projektavimas	Aptariami žmonijos kuriami produktai, jų pavyzdžiai, Pvz. kultūrinis kraštovaizdis ir mažoji architektūra (krikštai, skrynios, verpstės, prieverpstės, kuparai, įvairūs namų apyvokos daiktai), tradiciniai amatai, kultūrinis paveldas.
3. Kultūros paveldas	Vilnos apdirbimas, amatai Žaislų, interjero/stalo tekstilės asortimentas	Mokomasi apie svarbius kultūros paveldo objektus (seniausius radinius iš konstrukcinių medžiagų, mažosios architektūros gaminius, taikomojo meno objektus). Aptariami senoviniai daiktai, senų daiktų patogumas, iš ko jie sukurti. Palyginami seni ir nauji daiktai, aptariama jų paskirtis, forma, grožis. Susipažįsta su tradiciniais ir šiuolaikiniais gaminiais artimiausioje aplinkoje (mokykloje, namuose, knygose, muziejuose, parodose, televizijoje, gatvėse).
4.Kultūros raida	Kepinių dekoravimas.	Kalėdinių/Velykinių meduolių ar kt. kepinių atsiradimo istorija ir raida, paplitimas Aptaria simbolių, ženklų apraiškas gyvenime ir lietuvių liaudies mene, kūrinių iš konstrukcinių medžiagų prasmės ieškojimas.
8.Asmenybės, idėjos	Visos ugdymo turinys	Aptaria kūrybinių idėjų įgyvendinimo būdų įvairovę. Pvz.: žymių žmonių (istorinių asmenybių) išradimų, faktų analizavimas. Pažintis su technologiniais ar jų evoliucijai įtaką darančiais atradimais bei juos atlikusiais asmenimis. Aktualus prasmingas tikslo siekimas Pvz.: reflektuoti ir analizuoti savo ir kitų patirtį, identifikuoti prasmes, aiškinti, kodėl žmogui yra būtina prasmę rasti pačiam, kaip ir kuo šiame ieškojime jam gali padėti literatūros skaitymas, asmenybės ir jų idėjos.
9. Socialinė ir ekonominė plėtra		
9.1. Pasaulis be skurdo ir bado	Diskusija apie maisto stygių ir jo švaistymą	Ekonominiai ir ergonominiai aspektai gaminant gaminius ir teikiant paslaugas.

11. Aplinkos tvarumas		
11.1. Aplinkos apsauga	Vienkartiniai įrankiai, indai, tekstilė, higienos palaikymo priemonės, jų alternatyvos, panaudojimo, rūšiavimo, perdirbimo galimybės.	
11.2. Ekosistemų, biologinės įvairovės apsauga		Saugus ir atsakingas vartojimas, atliekų rūšiavimas, uogų, vaisių naudojimas.

Dailė

Dailės raiška ir pažinimas siekia platesnių visuminio ugdymo tikslų, todėl specialistai tikslingai ir sąmoningai įtraukia dailę į bendrą ugdymosi procesą. Tik svarbu, kad piešimas netaptų kitų mokomųjų dalykų turinio iliustravimu ir būtų nuosekliai ugdomi dailės programoje numatyti gebėjimai ir nuostatos. Tinka integruoti pačias įvairiausias temas ir problemas, įgalinančias ugdyti vaikų vertybines nuostatas.

Per dailės pamokas puikiai ugdomi vaikų rankų judesių koordinavimo įgūdžiai, jie lemia rašymui reikalingą tikslumą. Bendroje klasės dailės raiškos ir pažinimo veikloje skatinama empatija, tarpusavio bendradarbiavimas ir vaikų socialinė sąveika, patiriami teigiami įspūdžiai ir kūrybos džiaugsmas.

Iliustracinės medžiagos naudojimas

Per dailės pamokas aptariami kūrinių, architektūros paminklų, paveldo objektų ir kiti vaizdai. Jų, pasitelkus reikšminius žodžius, galima rasti internete, dailės vadovėliuose. Tinkamai parinkti dailininkų kūriniai padeda žadinti mokinių vaizduotę, skatina juos kurti savarankiškai ir savitai.

Jei planuojant numatoma integracija, reikėtų ją parodyti per mokinių veiklas (dailės ir pažinimo užduotis, vartojamas sąvokas, tyrinėjimo objektus), o ne tik įvardijant dalykus. Rimtam integravimui reikėtų pasiruošti iš anksto: aptarti su konkrečioje klasėje dirbančiais kitų dalykų mokytojais, suderinti pamokų laiką. Tai galėtų būti numatoma pamokų ciklą ar atskirų pamokų planuose. Integruojant dailę į kitus dalykus mokiniams lengviau susidaryti visuminį pasaulio vaizdą, galima racionaliau naudoti pamokų laiką, mažinti mokymosi krūvius ir didinti mokinių domėjimąsi kūrybine veikla. Integruoti dailę į kitus mokomuosius dalykus galima įvairiai: bendros temos, integruotos pamokos, išvykos, organizuojami integruotos veiklos projektai ir kt.

Mokymosi turinio integravimo ypatumai

1-2 klasė

Galimas dailės dalyko temų integravimas su kitų dalykų ugdymo turiniu:

Savitų pieštų, tapytų ir erdviųjų raidžių kūrimas įvairiomis technikomis (su gimtąja kalba). Nagrinėjant meno kūrinius atpažįstama simetrija ir jos įtaka vaizde, gamtoje ir žmogaus aplinkoje (su matematika ir pasaulio pažinimu).

Gyvosios gamtos (augalų, gyvūnų, žmogaus) savitas piešimas, tapytas, lipdymas (su pasaulio pažinimu).

Nagrinėja spalvas: spalvų ir garso sąsajas, sąveikas (su muzika).

Mokomasi apie svarbius kultūros paveldo objektus (seniausius radinius, architektūros paminklus, artefaktus). Aptariami senoviniai pastatai vidus ir išorė, senų daiktų patogumas, iš ko jie sukurti. Palyginami seni ir nauji daiktai, namai, aptariamas jų grožis (su pasaulio pažinimu, technologijomis).

Mokosi apibūdinti, palyginti senovės ir dabarties kūrinių skirtumus (su pasaulio pažinimu).

Mokosi atpažinti kalendorinių švenčių simbolius, apibūdina spalvas ir ženklus, jausmus ir emocijas, kurias kelia pasiruošimas šventėms. Atpažįsta valstybės simbolius ir mokosi apibūdinti jų vizualiuosius ypatumus, samprotauja apie valstybingumo simbolių reikšmę bendruomenei (su pasaulio pažinimu, etika).

Aptaria gėrio ir blogio, šviesaus ir tamsaus prado apraiškas gyvenime ir pasakose, legendose, teigiamus ir neigiamus herojų charakterius dailės kūriniuose (su etika).

Projektai. Integruota veikla. Mokomasi tikslingai ir saugiai ieškoti informacijos apie dailę, dailininkus ir jų kūrinius internetinėse svetainėse, enciklopedijose, žinynuose, tinkamai fotografuoti savo kūrinius, pristatyti savo kūrybą vizualiai ir žodžiu.

3-4 klasė

Galimas dailės dalyko temų integravimas su kitų dalykų ugdymo turiniu:

Mokosi derinti tekstą ir vaizdą, kuria savitus atvirukus, iliustracijas, plakatus (su gimtąja kalba).

Vaizduoja daiktus, primenančius geometrinių figūrų formas (su matematika).

Analizuoja gyvos ir negyvos gamtos spalvas, formas. Įvairiomis technikomis kuria peizažus ir naturmortus (su pasaulio pažinimu, technologijomis).

Tyrinėja ir apibūdina daiktus, primenančius geometrines figūras ir formas. Stebimi šiuolaikinio dizaino daiktai, reklama, mažoji architektūra ir kt., aptariami jų vizualieji bruožai (su matematika, technologijomis).

Per praktinę kūrybinę raišką, veiklą susipažįsta su istorinių, kultūrinių ir etnografinių paminklų, paveldo objektų, dailės kūrinių artimiausiuose muziejuose vertingumu ir jų išsaugojimo svarba (su pasaulio pažinimu).

Nusako tautodailės kūrinių (audinių, tautinio kostiumo, juostų, verbų) raštų, spalvų simboliką ir ypatumus (su technologijomis).

Per patrauklią kūrybinę veiklą susipažįsta su lietuviška mitologija, mitinėmis būtybėmis (su etnine kultūra).

Suvokia kalendorinių švenčių šventimo prasmę, išskiria svarbiausius švenčių puošimo elementus, simbolius ir jų įprasminimą meno kūriniuose (su pasaulio pažinimu).

Skiria valstybės simbolius, apibūdina emocijas ir jausmus, kuriuos sukelia valstybės simboliai ir jų vaizdavimas mene (su pasaulio pažinimu, etika).

Įvardija savo idealus, vertybes; palygina skirtingų vertybių susidūrimus gyvenime ir jų vaizdavimo būdus mene, kūryboje (su etika).

Susipažįstama su įvairių pasaulio tautų kostiumu, aprangos ir gyvensenos tradicijomis (su pasaulio pažinimu, technologijomis).

Projektai. Kuriamos autorinės knygos apie savo ar patinkančio (pasirinkto) dailininko kūrybą: piešia, tapo, aplikuoja, jungia tikrovės ir skaitmeninius vaizdus, derina tekstą ir vaizdą. Mokosi įvairiais būdais suklijuoti, susegti, surišti ar susiūti paruoštą knygą. Pasiruošia knygos pristatymui.

Projektas „Rašau ir piešiu“. Dailiu raštu nurašo duoto ar sukurto kūrinio tekstą ir jį iliustruoja norima (pasirinkta) dailės raiška.

Integruotas projektas „Skaitau, piešiu, vaidinu“. Mokiniai perskaito knygą, pasirinkta dailės raiška kuria knygos iliustraciją, sukuria ir vaidina mini spektaklį – knygos pristatymą – reklamą.

Integruota veikla. Gimtoji kalba. Perskaitytų knygų pristatymas. Piešia, tapo įdomiausią knygos nuotykią ar sukuria nuotykių paveikslėlių seriją.

Pasaulio pažinimas. Lankytinų Lietuvos vietų, muziejų, pramogų parkų pristatymų lankstinukų kūrimas: nupieštų, skaitmeninių vaizdų, fono ir teksto kūrybinis derinimas.

Teatras. Kuriami kostiumai, gaminamos kaukės ir dekoracijos, ruošiamos spektaklių programėlės ir afišos.

Informacinės technologijos. Trumpų animacinių filmukų iš mažų paveikslėlių kūrimas. Nuotraukų ar dailės kūrinių koliažų kūrimas. Pateikčių skaidrėse kūrimas: atrenka nuotraukas ar dailės kūrinius, kūrybiškai, savitai komponuoja vaizdus ir tekstą, parenka foną.

Muzika

Muzika pasižymi plačiomis tarpdalykinės integracijos galimybėmis. Ją įmanoma sieti su praktiškai visais mokomaisiais dalykais. Tačiau tos sąsajos ir integraciniai ryšiai turėtų būti lankstūs ir situatyvūs, pritaikyti konkrečiai situacijai. Svarbiausios tam sąlygos: (1) mokytojų lankstumas, atvirumas, kūrybiškumas; (2) glaudus muzikos mokytojų ir pradinių klasių mokytojų kūrybinis bendradarbiavimas.

Muzikos integracija su lietuvių kalba

- Ilgieji ir trumpieji garsai, skiemenys (kalba), ilgos ir trumpos gaidos (t. y. ketvirtinės ir aštuntinės).
- Muzikinė „klausimo-atsakymo struktūra“ (pvz., Kalėdų daina-žaidimas „Kam tavo, vilkeli“, daina „Sodai, sodai, leliumoj“).
- Kirčiuoti ir nekirčiuoti skiemenys (kalba), akcentas, stiprioji takto dalis (muzika).
- Smulkiosios tautosakos (mįslių, patarlių) ritmai, jų panaudojimas mokantis būdingų ritmo formulių (pvz., 3/8 metro: „Meška su lokiu - abudu tokiu“; „Kaip pasiklosi, taip išmiegosi“, „Kuo vilkas senyn, tuo dantys aštryn“ ir kt.) ritmo formules – tam-ti, ti-tam, ti-ti-ti.
- Dainuojamoji lietuvių tautosaka (paukščių balsų mėgdžiojimai, vaikų dainos ape gyvūnus, formulinės grandininės, kumuliatyvinės ir kt. dainos, kalendorinių švenčių ir apiegų dainos).

Muzikos integracija su matematika:

- Paprastoji trupmena ir muzikinis metras (pvz., 2/4, 4/4, 3/8, 3/4);
- Paprasti melodinės ar ritminės simetrijos atvejai; trijų dalių (ABA) forma, rondo (ABACA) forma.
- Paprasti praktiniai kombinatorikos pavyzdžiai (keliais skirtingais būdais galima išdėstyti tris raides, tris skaitmenis, tris figūras ar tris natas)
- Natų ritminės vertės ir jų proporcijos (1:2:4:8:16); ritmo verčių „piramidė“.

Muzika ir Pasaulio pažinimas:

- Latvių ir estų vaikų dainos;
- Lietuvos etniniai regionai, tarmės ir dainos;
- Lietuvos tautų dainos;
- Europos ir Pasaulio vaikų dainos (pvz., vokiečių „O Tannenbaum“; italų „L'inverno e passato“, Afrikos, Okeanijos, japonų, turkų vaikų dainos ir žaidimai).

Muzika, dailė, šokis.

- Skambančios muzikos perteikimas spalvomis ar linijomis;
- Programinės muzikos pavyzdžių klausymasis ir nagrinėjimas, piešimas skambant muzikai (pvz., Vivaldžio „Pavasaris“; N. Rimskio-Korsakovo „Kamanės skrydis“; E. Grygo „Rytas“)
- Lietuvių liaudies rateliai ir žaidimai, šokiai, kuriuos galima ir muzikuoti (pvz., dūdele groti dviem balsais), ir atlikti kaip šokį (pvz., „Pjoviau šieną“, „Trepsiukas“).

Ugdymo metodai tarpdalykinėse pamokose.

Ugdymo muzika metodai taikytini tarpdalykinėms pamokoms, projektams, siekiant optimaliau ugdyti bendrąsias kompetencijas. Integracija su muzikos dalyku vyksta dviem būdais:

- Kai į muzikos pamoką integruojamos kitų dalykų temos, ugdymo(si) priemonės.
- Kai muzikos dalyko elementai integruojami į kitus dalykus.

Teatras

Teatras – visų menų sintezė ir mokomasis dalykas, pasižymintis nagrinėjamų temų bei metodų gausa, todėl lengvai integruojasi su kitais mokomaisiais dalykais. Tarpdalykinis integravimas gerina teatro supratimą ir vertinimą, teatro reiškinių ir kontekstų pažinimą. Mokinio gebėjimai ugdomi, pritaikant įgūdžius kituose kontekstuose: socialinio, dorinio, kalbinio ugdymo, gamtos, technologijų, informatikos, tikslųjų mokslų. Kuris dalykas kurį labiau papildo, priklauso nuo pamokos tikslų ir mokytojų susitarimo. Bendrosios teatro programos sanduose (teatro raiškos, supratimo ir vertinimo, reiškinių ir kontekstų pažinimo) tiesiogiai ir netiesiogiai nurodomi mokinių pasiekimai, sietini integraliais ryšiais su kitais dalykais.

Teatro dalyko jungčių su kitais dalykais idėjos

Tarpdalykinė tema pagal Bendrųjų programų vadovo tarpdalykinės integracijos gaires:	Teatro ir kitų dalykų integracijos idėjos pamokoms, projektams
1. Asmens galios	
Idealai	Vertybių ugdymas taikant improvizacijų, psichofinių teatro pratimų metodą dorinio ugdymo pamokose (1-2, 3-4 kl.).
Prasmės siekis	Vaidybinių situacijų kūrimas svajonių ir realybės, tikėjimo ir vilties tema dorinio ugdymo pamokose (3-4 kl.). Naudojant etiudų kūrimo metodą, bandyti išvelgti asmeninių sunkumų priežastis ir jas įveikti ne kaltinant kitus, o ieškant sprendimų per vaidybines situacijas, įvykių vertinimą (3-4 kl. dorinio ugdymo pamokose, teatro pamokose). Streso įtakos suicido rizikai prevencija teatro metodais: atsipalaidavimo, komunikaciniai, lyderiavimo, kiti psichofiziniai teatro pratimai, ugdatys savimone, pasitikėjimą, mokantys suvaldyti dėmesį, emocijas, spręsti streso situacijas, kūrybiškai komunikuojant teatro pamokoje (1-2, 3-4 kl. dorinio ugdymo, teatro, pasaulio pažinimo pamokose).
Idėjos, asmenybės	Žymių žmonių (rašytojų, istorinių asmenybių) biografijos faktų teatralizavimas dorinio, kalbinio ugdymo, meninio ugdymo pamokose, taikant vaidmenų žaidimų, etiudų kūrimo.
2. Kultūrinis identitetas ir bendruomeniškumas	
Kultūros paveldas	Etninės kultūros, lietuvių kalbos ir literatūros, dailės, muzikos ir teatro dalykų integracija per teatro pažinimą, susipažįstant su eksponatais – spektaklių, koncertų, kitų renginių afišomis, dramos ir muzikinių spektaklių, koncertinių renginių programomis, vaizdo įrašais (3-4 kl.)
Gimtoji kalba	Integraciniai teatro ir gimtosios kalbos ryšiai per scenos kalbos pratimų taikymą kalbų pamokose (1-2, 3-4 kl.).

	<p>Viešosios kalbos kūrybinės užduotys (1-2, 3-4 kl.) – gimtosios kalbos ir teatro pamokose.</p> <p>Scenarijaus kūrimas (3-4 kl. – gimtosios kalbos ir teatro pamokose).</p> <p>Meninis skaitymas (1-2, 3-4 kl. – gimtosios kalbos ir teatro pamokose).</p>
Etninė kultūra	<p>Liaudies rateliai, žaidimai (šokio, muzikos, teatro integracija). Sakytinė tautosaka teatrinėje kūryboje: meninis skaitymas, etiudai, improvizacijos, teatralizuoti renginiai (1-2, 3-4 kl. – gimtosios kalbos, teatro, pasaulio pažinimo pamokose).</p>
Kultūrinė įvairovė	<p>Lietuvių ir kitų tautų folkloro elementų panaudojimas teatro reiškinyje – šokio, muzikos, dailės ir teatro integracija (1-2, 3-4 kl.).</p>
Kultūros raida	<p>Teatro istorijos pažinimas, stebint spektaklius, teatralizuotų švenčių vaizdo įrašus, dalyvaujant teatrinuose proginiuose renginiuose (3-4 kl. Koncentrai) – istorijos, menų dalykų ir lietuvių kalbos bei literatūros dermė.</p>
Tradicijos gyvybingumas	<p>Liaudies šokių, ratelių, sakinės tautosakos, lietuvių liaudies instrumentinės muzikos, dainų, sutartinių, dailės kūrinių panaudojimas, kuriant etiudą, dalyvaujant teatralizuotame renginyje (1-2, 3-4 kl., integruojant menų dalykus su socialiniais mokslais, kalbiniu, technologijų ir doriniu ugdymu).</p>
3.Darnus vystymasis	
Sveikata, sveika gyvensena	<p>Technologinio ugdymo temų teatralizavimas, integruojant teatrą ir technologijas (1-2, 3-4 kl.)</p>
Lyčių lygybė, lygios galimybės	<p>Etiudų kūrimas teatro, dorinio ugdymo, pasaulio pažinimo pamokose lygių galimybių tema (integraciniai teatro, socialinių mokslų ir dorinio ugdymo ryšiai – 3-4 kl.).</p>
Pažangios technologijos ir inovacijos	<p>Naujausių programėlių išbandymas, informacinių technologijų naudojimas integruojant teatrą su IT, socialiniais, menų mokslais, pristatant projektus, teatralizuotus renginius (3-4 kl.).</p>
Aplinkos apsauga	<p>Ekologijos – teatro projektai (1-2, 3-4 kl.), integruojant gamtamokslinį, technologijų, tikslųjų mokslų, informatikos ir meninį ugdymą.</p>
Atsakingas vartojimas, gamtos išteklių tausojimas	<p>Ekologijos – teatro projektai (pvz. tetrapakuočių naudojimas kostiumams), integruojant gamtamokslinį, technologijų, informatikos ir meninį ugdymą (1-2, 3-4 kl.).</p>
Klimato kaitos prevencija, darni energetika, transportas	<p>Teatralizacijos elementų naudojimas, kuriant vaidybinės situacijas klimato atšilimo tema integruojant socialinį, gamtos mokslų ir teatrinį ugdymą (3-4 kl.).</p>

Tarptautinis bendradarbiavimas	Tarptautiniai projektai sveikos gyvensenos, ekologijos, lygių galimybių tema (3-4 kl.), integruojant teatrą su kitais menų dalykais, socialiniu, doriniu, gamtamoksliniu, informatikos ir kalbiniu ugdymu.
--------------------------------	--

Ugdymo teatro metodai taikytini tarpdalykinėms pamokoms, projektams, siekiant optimaliau ugdyti bendrąsias kompetencijas. Integracija su teatro dalyku vyksta dviem būdais:

- Kai į teatro pamoką integruojamos kitų dalykų temos, ugdymo(si) priemonės.
- Kai teatro dalyko elementai integruojami į kitus dalykus.

Pavyzdžiai:

	Į teatro pamoką integruojamos kitų dalykų temos, ugdymo(si) priemonės.	Teatro dalyko elementai integruojami į kitus dalykus.
1	Dailės, technologijų, matematinių gebėjimų pritaikymas, kuriant scenovaizdį, gaminant rekvizitą, butaforiją, kostiumus;	Teatro reiškinių ir elementų panaudojimas dailėje, technologijose, matematikoje (pvz. apskaičiuojant gaminamos lėlės, kaukės ir jai reikalingos medžiagos ilgį, plotį).
2	Naudojimas skaitmeninėmis technologijomis vaidinimams įgarsinti, užrašyti, su teatru susijusiai informacijai ieškoti, apdoroti ir pateikti;	Teatro reiškinių fotografavimas, filmavimas, skaitmeninimas informacinių technologijų pamokoje.
3	Informatikos, saugaus elgesio su IT gebėjimų pritaikymas apšvietimo, garso, vaizdo aparatūros naudojimuisi teatro pamokose;	Apšvietimo, garso ir vaizdo aparatūros pritaikymo teatro reiškinyje mokymasis pamokose apie IT ir saugų naudojimąsi.
4	Biologijos, muzikinių gebėjimų pritaikymas kvėpavimui ir balsui valdyti vaidybos metu;	Miuziklo, operos, baleto, kitos integralios teatro formos nagrinėjimas muzikos pamokoje.
5	Šokio gebėjimų panaudojimas kuriant šokio kompozicijas ir atliekant jas vaidinimuose;	Personažų kūrimas šokyje.
7	Kūno kultūros, šokio gebėjimų panaudojimas vaidinant (raumenų atpalaidavimas, reakcija, kūno koordinavimas).	Teatrinė sužetų ir elementų naudojimas kuriant šokį, žaidimo metodas kūno kultūros pamokoje.
8	Dorinio ugdymo temų pritaikymas teatro pamokoje.	Bibliinių sužetų vaidinimas tikybos pamokoje.
9	Pasaulio pažinimo temų panaudojimas teatro pamokoje.	Pasaulio pažinimo pamokos teatralizavimas.
10	Žinomų asmenybių, jų biografijos faktų panaudojimas, kuriant teatrinis sužetus.	Žymių veikėjų biografijos kalbinio, dorinio, meninio ugdymo pamokose.
11	Kalbinio ugdymo gebėjimų taikymas teatro pamokoje, naudojant meninio skaitymo, viešosios kalbos, scenarijaus / dialogų kūrimo būdus ir metodus.	Literatūrinių personažų, rašytojų biografijos faktų, sužetų teatralizavimas kalbinio ugdymo pamokoje.

Teatrinis improvizacijų metodas – spontaniški vaidinimai nagrinėjama tema. Šis ugdymo teatro metodas taikytinas dorinio ugdymo pamokose, nagrinėjant tam tikrą elgesį, improvizuojant situacijas, bandant kartu spręsti klausimus, pavyzdžiui, dekalogo aspektu; gamtos, socialinių, matematikos, kalbų pamokose kuriant ir vaidinant asmenybių biografijų faktus, literatūrinius siužetus ir pan.

Atgyjančių dekoracijų metodas – sustatykime dekoraciją ir pasiūlykime vaikams įsivaizduoti, ką ji reiškia. Naudokime trikampes, keturkampes, kt. sustatymo formas (priklausomai nuo to ar dekoracijas sudarys širmos, kubai ar tam tikra butaforija ir rekvizitas). Paskirstykime mokinius poromis ar grupelėmis ir davę 1-2 minutes pasitarti, paprašykime suvaidinti situaciją. Dekoracijos diktuoja tam tikras aplinkybes. Vaidinimas paremtas asociacija – mokiniai vaidina ką įsivaizduoja, kas galėtų vykti tarp šių dekoracijų. Metodas tinka siekiant ugdyti erdvinį mąstymą – matematikos, dailės pamokoje.

Pantomima. Ši forma labiausiai tinka integruojant teatrą į šokio, muzikos pamokas, vaidinant gyvus paveikslus per dailės pamokas.

Dramos žaidimai – Per pasaulio pažinimo (gamtos ir socialinius mokslų) pamokas galima būtų suvaidinti siužetus, leidžiant mokiniams improvizuoti tam tikrą temą, pasirenkant tinkantį rekvizitą, kostiumus.

Vaidmenų žaidimo, dramos žaidimo metodai – rekomenduojami įvairių dalykų pamokose, pritaikant juos pamokos temai.

Scenografijos elementų gamyba – teatro ir dailės, technologijų integracija, taikant matematikos žinias. Tai rekvizito, kaukių, butaforijos, kostiumų kūrimas, gaminimas, pritaikymas.

Spartus skaitmeninių technologijų atsinaujinimas pateikia vis naujų galimybių garso, vaizdo, apšvietimo, medijų diegimo teatro pamokose aspektu ir atvirkščiai – teatro reiškinį filmavimą, apšvietimą, spektakliui skirtos muzikos ir garso efektų sisteminimą, informacijos apie teatrą apdorojimą pritaikant IT pamokose.

Ekologijos projektai gali būti efektyvūs, siejant teatralizacijos elementus su gamtos ir socialiniais mokslais.

Gamtos pažinimo žinios apie kūną taikytinos atliekant kvėpavimo pratimus, atliekant teatro pamokoje daugiasluoksnes scenos kalbos užduotis.

Ugdymasis teatre apima daugybę aspektų, įskaitant Teatro dalyko elementų integravimą į kitų dalykų ugdymo procesą kaip interaktyvią ugdymosi formą. Pagarbos, tolerancijos, kantrybės, empatijos ugdymas yra vieni svarbiausių asmenybės tobulėjimo uždavinių ankstyvame mokykliniame amžiuje, o teatro pratimai ir žaidimai gali prisidėti prie jų įgyvendinimo, todėl metodinėse rekomendacijose siūlome įsileisti universalųjį pagalbininką Teatrą į savo ugdymo erdves, mokant įvairių dalykų.

Teatrinė veikla, fokusuojama į personalinių istorijų veiksminę analizę, gali būti reikšmingu paauglių moralinio ugdymo įrankiu.

Vaidmenų žaidimų ugdymo poveikį tyrę užsienio teatro pedagogai – mokslininkai pagrindė šio metodo efektyvumą paauglių kūrybingumo, neįgaliųjų ugdymo aspektu ir kaip paveikų grupinį mokymo metodą etikos ir teatro pamokose (Milroy, 1982; Shaftel, 1982; Blatner, 2002). Vaidmenų žaidimų struktūrą ir metodiką nagrinėję pedagogai pabrėžė šių žaidimų parinkimo dorinių savybių ugdymo aspektu tikslingumą neformaliaus ugdymo užsiėmimų diskurse (Torrance, Murdock, Fletcher, 1995 ir kt.).

Sudarydamas ugdytiniais galimybę gilintis į kitų žmonių (personažų) charakterius, patirti empatiją per vaidmens veiksminę analizę vaidmenų žaidimo metodas puikiai tinka integruotose pamokose, derinant teatrą su kalbiniu, doriniu ugdymu, socialiniais mokslais.

Etikos pamokose teatro metodų taikymas grindžiamas elementariu psichofizinių teatro pratimų lygmeniu:

- pratimai dėmesiui ir atsipalaidavimui;
- pratimai vaizduotės ir fantazijos ugdymui;
- pratimai su menamais daiktais;
- pratimai personažo charakteringumo ir vaidmens stilizacijos perteikimui;
- scenos kalbos pratimai.
- komunikaciniai ir pasitikėjimo pratimai.

Teatro savitumas, įskaitant ugdymui pasirenkamas įvairias temas iš žmogaus visuomeninės, politinės, socialinės veiklos, dalyvavimo visose gyvenimo srityse, leidžia integruoti visus dalykus. Čia pateikiami pavyzdžiai / temos pamokoms ir projektams, aptarti bendruose teatro ir dorinio ugdymo (tikybos ir etikos), gamtos mokslų, matematikos, informatikos, socialinių mokslų, kalbinio ugdymo (lietuvių kalbos) mokytojų forumuose.

Metodinės rekomendacijos integruotam ugdymui pateikiamos dviejų metų mokymosi koncentrais.

Teatro ir kalbinio, technologinio, matematikos, informatikos, socialinių bei gamtos mokslų dermė. Idėjos ir pavyzdžiai.

1-2 klasės.					
A. Teatro raiška.					
<p>Mokiniai ugdomi kurdami vaidybines situacijas pasakų, šeimos patirčių, santykių su draugais pagrindu. Improvizuoja dialogus porose ar grupėse, vaidina įvairius personažus, vertina teigiamus ir neigiamus jų bruožus.</p> <p>Žaidžia įsivaizduojamose aplinkybėse, atlieka scenos kalbos, judesio, susikaupimo ir atsipalaidavimo, tempo / ritmo, dėmesio valdymo pratimus, natūraliai ugdydamiesi vaidybos gebėjimus.</p> <p>Sceniam apipavidalinimui mokosi naudoti vaizdines, garsines priemones, su kuriomis susipažįsta per dailės, muzikos, technologijų pamokas.</p> <p>Vaidybines situacijas parodomas tiek neformaliai (klasėje, stebint draugams, mokytojams, tėveliams), tiek viešoje (tarpklasiniuose, tarpmokykliniuose renginiuose), tiek skaitmeninėje erdvėje (projektai).</p>					
Kalbinis ugdymas	Technologinis ugd.	Matematika	Informatika	Socialiniai mokslai	Gamtos mokslai
<p>Trumpieji ir ilgieji balsiai žodyje: šviriakalbės.</p> <p>Priebalsių tarimas: greitakalbės.</p> <p>Lietuvių tautosaka: pasakos kūrimas, atlikimas scenoje. Pasakėčių garsinis skaitymas (įtaigumas,</p>	<p>Virtuvės rakandų pažinimas – Daiktų teatras.</p> <p>Teatriniai žaidimai gimtadienio tema, naudojant serviravimo elementus;</p> <p>Teatrinio etiudo kūrimas, naudojant pasigamintas lėles iš įv.</p>	<p>Skaičiuotės scenos kalbos lavinimui.</p> <p>Tiesė – sustoti į tiesią liniją pagal tam tikrus požymius (akių spalvą, ūgį, pomėgius, etc.).</p> <p>Figūros – grupei sustoti ratu, trikampė figūra, kvadratu, kartoti</p>	<p>Teatrinės raiškos fotografavimas, filmavimas, žaidžiant teatrinis žaidimus, improvizuojant pagal pasakas, pristatymo klasėje, tėveliams metu.</p> <p>Teatro reiškinių stebėjimas internetinėje</p>	<p>Veiksmo ritualai, neverbalinis bendravimas pirmą kartą visuomenėje – teatro ištakos.</p> <p>Teatriniai žaidimai, kuriant Lietuvos ir kitų pasaulio šalių gyvūnus, gamtos obejektus.</p>	<p>Gyvoji gamta. Gyvūnų vaidinimas pavieniui, poromis, grupėmis.</p> <p>Savo kūno kaip teatro instrumento pažinimas (biologija). Nurodo matomas žmogaus kūno dalis (galva, alkūnė,</p>

<p>loginiai akcentai, kt.);</p> <p>Pasakų sceninė interpretacija.</p>	<p>medžiagų, antrinių žaliavų.</p> <p>Kaukių gamyba etninėms šventėms, karnavalui.</p>	<p>užsimerkus – erdvės pojūčio lavinimui skirta užduotis;</p> <p>Skaičiavimo pratimai teatro pamokoje (poromis skaičiuojama iki trijų, vietoje dvejetainio treptelint; skaičiuojama grupėje ratu, vietoj skaičių, besidalinančių iš 3 plovama, kt.).</p>	<p>erdvėje. (pastaba: dalintis tik tarpusavyje, saugioje mokyklos skaitmeninėje aplinkoje, laikantis asmens duomenų apsaugos taisyklių).</p>	<p>Dialogai pateikta tema.</p> <p>Lietuvos kaip geografinio Europos centro trauka, gamtos objektų vaidyba.</p> <p>Improvizacijos pagal pasaką „Katinas, kuris mėgo vaikščioti vienas“.</p> <p>Laukinio žmogaus santykis su laukiniais gyvūnais.</p> <p>Darbo įrankių atsiradimas. Etiudai tema „Kaip darbas keičia žmogų“.</p> <p>Improvizacijos gamtos vietovių, objektų tema: suvaidinti akmenis (Puntuką), upes (Nemuną, Vilnelę, kt.), Gedimino kalną, piliakalnius, medžius (Stelmužės ąžuolą), etc., jų kitimą bėgant amžiams (kūno kalba, emocijų kaita).</p>	<p>krūtinė, riešas, pėda).</p> <p>Kvėpavimas ir jo reikšmė organizmui. Kvėpavimo pratimai (sudėtinė teatro pamokos dalis).</p> <p>Medžiagų atpažinimas. Popieriaus, kartono, plastiko, metalo, putoplasto, polietileno, medienos panaudojimas teatro kostiumų, rekvizito, butaforijos kūrimui.</p>
---	--	--	--	--	--

B. Teatro reiškinių stebėjimas, vertinimas					
<p>Mokiniai ugdomi stebėdami, interpretuodami ir vertindami draugų bei savo pačių vaidybines situacijas, teatro reiškinius ar jų įrašus, rodomus mokykloje, kultūros įstaigose, profesionaliuosiuose teatruose, virtualioje aplinkoje.</p> <p>Vertindami mokosi skirti teigiamus / neigiamus personažų elgesio aspektus, priežastis.</p> <p>Mokosi suprasti ir priimti kitokią nuomonę.</p>					
C. Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas					
<p>Mokiniai mokosi suvokti, kad teatras yra neatskiriama jų pačių klasės, mokyklos tradicinių švenčių dalis, kad vaidinimai, teatro reiškiniai gali būti rengiami ar pritaikomi ir kitų švenčių progomis.</p> <p>Su mokiniais apmąstoma pagrindinė, labiausiai mokiniams į atmintį įstrigusi ugdymosi veikla, pakartojamos, įsimenamos pačios svarbiausios elgesio ir kūrybos taisyklės.</p>					
3-4 klasės.					
A. Teatro raiška.					
<p>Mokiniai ugdomi, kurdami vaidybines situacijas, remdamiesi savo pačių patirtimi, tautosakos, lietuvių ir užsienio literatūros, filmų, paveikslų siužetais (naudoja scenarijaus idėjas). Sceniniam ir garsiniam apipavidalinimui mokiniai mokosi panaudoti priemones, su kuriomis susipažįsta per dailės, muzikos ar technologijų pamokas.</p> <p>Vaidybinės situacijos parodomos tiek neformaliai (klasėje, stebint draugams, mokytojams, tėveliams), tiek viešoje (tarpklasiniuose, tarpmokykliniuose renginiuose), tiek skaitmeninėje erdvėje (projektai).</p>					
Kalbinis ugdymas	Technologinis ugd.	Matematika	Informatika	Socialiniai mokslai	Gamtos mokslai
<p>Personažų kūrimas, vaidyba, charakterių analizė (pasakų pagrindu).</p> <p>Pasaulio pasakų herojų kūrimas scenoje.</p> <p>Teatriniai etiudai apsakymų, pasakų pagrindu.</p>	<p>Etiudų kūrimas, naudojant pasigamintus žaislus iš lininio pluošto, verpalų, siūlų.</p> <p>Viešoji kalba, pristatant žaislą, lėlę.</p> <p>Kaukių gamyba papjėmašė technikos būdu vaidybinėms improvizacijoms, Užgavėnėms, karnavalui.</p>	<p>Formos: psichofiziniai pratimai / žaidimai (pvz. grupė sustoja į apskritimą, trikampį, stačiakampį, tai pakartoja užsimerkę (erdvinio mąstymo ugdymas per geometrinių figūrų formas).</p> <p>Skaičiavimo pratimai.</p>	<p>Teatro reiškinių stebėjimas internetinėje erdvėje, elementų panaudojimas teatro raiškai.</p> <p>Fotografavimas, filmavimas savirefleksijai, aptarimams.</p>	<p>Karžygių, riterių kovos teatrinuose etiuduose. Sceninės muštynės (neliečiant žmogaus), teatrinės kovos būdai etiuduose, improvizacijos e.</p> <p>Miestų, valstybių mokymasis per teatro žaidimus.</p> <p>Vaidmenų žaidimai (pvz.</p>	<p>Atliekų rūšiavimas, tarša ore, vandenyje, žemėje – pažinimas per vaidybines situacijas.</p> <p>Teatra-pakuočių, skardinių, kempinių panaudojimas, kuriant personažų kostiumus.</p> <p>Gyvoji gamta, organizmas ir aplinka: gyvūnų</p>

	Kaukių teatras.			„Pasiklydęs svetimame mieste”).	vaidinimas tam tikroje aplinkoje (improvizacijos). Personажų pritaikymai, remiantis zoologijos žiniomis. Pojūčiai (klausos, regos, uoslės, skonio, lytėjimo). Pojūčių atminties pratimai (užsimerkus liesti, uosti, etc).
--	-----------------	--	--	---------------------------------	--

B. Teatro reiškinių stebėjimas, vertinimas

Mokiniai ugdosi stebėdami, interpretuodami ir vertinti savo pačių bei draugų vaidybinius epizodus, teatro reiškinių įrašus ar pristatymus, rodomus mokykloje, kultūros įstaigose, savivaldybės, profesionaliuosiuose teatruose, virtualioje aplinkoje.

Rekomenduojama per metus pamatyti 3–4 teatro reiškinius.

C. Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas

Aptariami 3–4 mokyklos, vietos bendruomenės teatro (teatrų) rodyti teatro reiškiniai, jų svarba kultūrinėms tradicijoms, patiemis kūrėjams.

Mokiniai mokosi skirti teatro reiškinių žanrus ir pačių reiškinių paskirtį.

Su mokiniais apmąstomos pagrindinės, nuolat pasikartojančios teatrinės užduotys, pakartojamos, įsimenamos pačios svarbiausios elgesio ir kūrybos taisyklės.

Teatro ir dorinio ugdymo dalykų dermė. Idėjos ir pavyzdžiai.

1-2 klasės.

A. Teatro raiška.

Improvizacijos pagal pasakas.

Etiketo formavimas per buitinių situacijų kūrimą ir vaidybą. Pagarbumo ugdymasis per teatrą. Būti mandagiam, dėmesingam kito jausmams – per vaidybines situacijas.

Saviugda ir savisauga (socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos ugdymasis). Saugios distancijos su partneriu išlaikymas, atliekant judrius pratimus, žaidžiant ir improvizuojant. Probleminių

<p>gyvenimiškų situacijų kūrimas scenoje. Ugdytis gebėjimą taikiai spręsti ginčus, susilaikyti nuo nemalonių žodžių ir peštynių.</p> <p>Per teatro žaidimus ir improvizacijas ugdytis gebėjimą džiaugtis vaikyste ir puoselėti individualias gerąsias savybes, apmąstyti vaikystės patirtį, vertinti savo gerąsias savybes, ugdytis gero charakterio savybes. Vaidybinės situacijos: „Kultūringas elgesys svečiuose“, „Draugo gimtadienis“ ir pan. Komunikacijos poreikio ir pagarbaus bendravimo ugdymasis: noras bendrauti, dalytis patirtimi, pasakoti, išsakyti savo nuomonę. Emocijų valdymo pratimai, žaidimai.</p> <p>Ugdytis nuostabą, gebėjimą stebėtis pasaulio grožiu, gamtos įvairove ir kultūros vertybėmis per etiudų kūrimą, vaidybinius žaidimus.</p> <p>Etiudų kūrimas, stengiantis išsiaiškinti nežinomus, paslaptinius reiškinius. Domėtis įvairiais naujais dalykais, kelti klausimus per vaidybines situacijas.</p> <p>Pasitikėjimo ugdymasis per žaidimus, teatro pratimus. Pasitikėti savimi ir nenusiminti, jei iš karto nepasiseka, ugdantis žiūrovo etikos, pakantumo per vaidybines situacijas, konkurencinius žaidimus.</p>
<p>B. Teatro reiškinių stebėjimas, vertinimas</p>
<p>Vertindami mokosi skirti teigiamus / neigiamus personažų elgesio aspektus, priežastis. Mokosi suprasti ir priimti kitokią nuomonę.</p>
<p>C. Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas</p>
<p>Su mokiniais apmąstoma pagrindinė, labiausiai mokiniams į atmintį įstrigusi ugdymosi veikla, pakartojamos, įsimenamos pačios svarbiausios elgesio ir kūrybos taisyklės.</p>
<p>3-4 klasės.</p>
<p>A. Teatro raiška.</p>
<p>Improvizacijos bibline tema. Etiudų kūrimas vertybių ugdymuisi. Improvizacijos dešimties Dievo įsakymų tema. Improvizacijos draugystės, ištikimybės, pagarbumo kitaip mąstančiam tema.</p> <p>Pagarbumas, tolerancija bendraujant ir bendradarbiaujant – prioritetinga sritis. Esant ginčytinoms situacijoms stengtis jas spręsti nešališkai ir be pykčio. Mokėti pripažinti savo kaltę, atsiprašyti – visa tai per teatrinių situacijų kūrimą ir atlikimą. Improvizacijos kitoniškumo tema: pagarbos kitaip mąstančiam ir kitaip besielgiančiam ugdymasis.</p> <p>Ugdytis užsibrėžto tikslo siekimo, bandant išvelgti asmeninių sunkumų priežastis ir jas įveikti ne kaltinant kitus, o ieškant sprendimų per vaidybines situacijas.</p> <p>Šeimos vertybių ugdymasis per kūrybines teatro užduotis, personažų kūrimą, improvizacijas, „gyvus paveikslus“. Vaidybinių situacijų kūrimas ir atlikimas šeimos tema.</p> <p>Emocijų valdymas per teatrą, įvairias gyvenimiškas vaidybines situacijas. Kūrybinės užduotys benamių, skurstančių žmonių atjautai. Ugdytis gebėjimą valdyti emocijas per teatro žaidimus, psichofizinius pratimus. Atliekant vaidybinių situacijų kūrimą, analizę, atlikimą, refleksiją, ugdytis gebėjimą nepasiduoti liūdesiui, pykčiui, nusivylimui.</p> <p>Rūpintis savo sveikata ir vengti žalingų įpročių, dalyvaujant kūrybinėje grupinėje teatro veikloje, ugdantis socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijos kompetencijos.</p>
<p>B. Teatro reiškinių stebėjimas, vertinimas</p>
<p>Mokiniai ugdomi stebėdami, interpretuodami ir vertinti savo pačių bei draugų vaidybinius epizodus.</p>
<p>C. Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas</p>

Su mokiniais apmąstomos pagrindinės, nuolat pasikartojančios teatrinės užduotys, pakartojamos, įsimenamos pačios svarbiausios elgesio ir kūrybos taisyklės.

Mokinių pasiekimų lygiai tarpdalykinėje integracijoje.

Pasiekimų raidos lentelė (teatro raiškos sandas A2):

Pasiekimo pavyzdys	Mokymosi metai	
	1-2	3-4
	Teatro raiška	
A2. Įgyvendina savo kūrybinius sumanymus pasirinkdamas teatrinės raiškos priemones.	A2. Kuria nesudėtingą etiudą poroje ar grupėje pagal savo pasiūlytas aplinkybes, įvyki.	A2. Kuria trumpą etiudą ir personažą pagal savo pasiūlytą temą, pasirenka teatrinės raiškos priemones (pvz., scenografijos, kostiumo detales).

Teatro integraciniai ryšiai: su kalbiniu ugdymu: kuria etiudą (1-2, 3-4 kl.), t.y. mokosi struktūriškai komponuoti siužetą; su technologijomis ir daile: scenografijos, kostiumo detalių kūrimas ir pritaikymas (čia gali būti rekvizito, kaukių, butaforijos, dekoracijų gamyba, naudojant įvairias technikas – tapybą, piešimą, papjė-mašė, batiką, kt. – 3-4 kl.; su muzika: pasitelkia muziką teatrinio fragmento sukūrimui (gyvos muzikos atlikimas etiudui, spektakliui, įvairiems teatro reiškiniams, gyvai atliekami triukšmai, ritmo motyvai; su informatika: naudoja teatrinio fragmento įgyvendinimui skaitmenines vaizdo, garso technologijas (visi klasių koncentrai).

Vertinimui pagal pasiekimų lygius pateikiami pavyzdžiai lentelėse, paryškinant integracinius ryšius su kalbos ir literatūros, dailės, muzikos, informacinių technologijų, istorijos, etnokultūros, dorinio ugdymo (žiūrovo etika, saviugda) dalykais.

1-2 klasių koncentro pasiekimų lygio lentelė (pasiekimų sritis B: Teatro supratimas ir vertinimas) rodo teatro ir dailės dalykų integraciją bei jų augimą nuo slenkstinio iki aukštesniojo pasiekimų lygio:

I slenkstinis	II patenkinamas	III pagrindinis	IV aukštesnysis
B1.1. Padedamas pasako vieną, du labiausiai įsiminusius stebėto teatrinio pavyzdžio elementus (pvz., personažus, jų kostiumus).	B1.2. Išvardija kelis labiausiai įsiminusius stebėto teatrinio pavyzdžio elementus (pvz., personažus, scenografijos detales).	B1.3. Išvardija labiausiai įsiminusius stebėto teatrinio pavyzdžio elementus (pvz., personažus, scenografijos, kostiumų detales, objektus , dainą, šokį ir pan.)	B1.4. Išvardija labiausiai įsiminusius stebėto teatrinio pavyzdžio elementus, juos pakomentuoja, randa jų sąsajas.

3-4 klasių koncentro pasiekimų lygio lentelė (pasiekimų sritis C: Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas) rodo teatro ir dorinio ugdymo dalykų integraciją bei jų augimą nuo slenkstinio iki aukštesniojo pasiekimų lygio:

I slenkstinis	II patenkinamas	III pagrindinis	IV aukštesnysis
C1.1. Pagal sutartus kriterijus ir remdamasis mokytojo pateiktais pavyzdžiais kalba apie teatrinis reiškinius, žiūrovų juose elgesį.	C1.2. Pagal sutartus kriterijus išvardija matytus teatrinis reiškinius, nurodo vieną, du žiūrovų elgesio teatralizuotuose renginiuose pateikia pavyzdžius.	C1.3. Pagal sutartus kriterijus nusako matytus teatrinis reiškinius, žiūrovų elgesį teatralizuotuose renginiuose.	C1.4. Pagal sutartus kriterijus apibūdina matytus teatrinis reiškinius, pakomentuoja žiūrovų elgesį teatralizuotuose renginiuose, pateikia pavyzdžių.

Tarpdalykinio integravimo pavyzdžiai (pamokų planai, scenarijai)

Teatro ir lietuvių kalbos ir literatūros integruota pamoka (Pateikė Marija Patravičiūtė. Vilniaus Tuskulėnų gimnazija, 3-4 klasėms).

Tema: Knygų mugė.

Tikslas: skatinti domėjimąsi literatūra, kūrybiškai interpretuojant ir pristatant teatrinėmis priemonėmis, perskaitytas knygas.

Pamokos planas:

- Individuali užduoties dalis :
 - prisiminti ir išsirinkti tris mėgstamus literatūros kūrinius;
 - prisiminti autorių, pavadinimą;
 - atpasakoti siužetą, išvardinti pagrindinius veikėjus.
- Grupinė užduoties dalis (5min):
 - susiskirstyti į grupes;
 - grupėse aptarti kūrinius;
 - išsirinkti viena kūrinį.
- Kūrybinės užduoties dalis (sugalvoti knygos pristatymo etiudą) (20min):
 - suvokimas (išskiriama literatūros kūrinio pagrindinė mintis);
 - interpretavimas (pagrindinės minties pristatymas, pasitelkiant teatro priemones) – siužetas (pradžia, įvykis, pabaiga), aplinkybės (kur vyksta etiudas (knygų mugė, biblioteka, knygos veiksmo vieta, tv/radio laida ir t.t.), emocinė atmintis / personažų kūrimas (pristatant knygą galima būti knygos autoriumi, dailininku, skaitytoju, personažu ir t.t.).
- Kūrybinės užduoties pristatymas:
 - parodomi etiudai (žiūrintys gali spėlioti, kokia tai knyga buvo) (15min);
 - aptariami etiudai (žiūrintys argumentuotai išreiškia savo nuomonę).

Integruotas teatro, kalbinio ugdymo, informacinių technologijų projektas (Pateikė Marija Patravičiūtė. Vilniaus Tuskulėnų gimnazija, 3-4 klasėms).

Tema: Radijo vaidinimas

Tikslas: Išmokti kurti radijo vaidinimą.

Trukmė: 4 savaitės.

Ugdomos kompetencijos:

Pažintinė: susipažįsta su radijo laikos kūrimo specifika, radijo vaidinimų pavyzdžiais.

Kūrybiškumo: kuria radijo vaidinimą.

Kultūrinė: diskutuoja aktualiais klausimais, ugdomi vertybines nuostatas.

Skaitmeninė: naudojasi suskaitmenintomis mokymo priemonėmis.

Pasiekimai: A3. Pristato savo teatrinės raiškos rezultatus tradicinėse ir skaitmeninėse erdvėse. C1. Tyrinėja teatrinis reiškinius.

Kūrybinės veiklos aprašymas

Mokiniam pasiūloma sukurti savo autorinę radijo laidą (5min), skatinant pasirinkti rubrikas (antraštes, pavadinimus): horoskopus, dienos interviu, žinias, sveikinimus, perduodamus linkėjimus su skiriama daina, viktorinas, kt.). Mokiniai raginami pasitelkti fantaziją, siūlyti savo temas ir idėjas. Pasinaudodami telefone esančia programėle „voice recorder“ (diktofoną) įrašo ir atsiunčia teatro mokytojui savo radijo laidą. Mokytojas visus įrašus sujungia į vieną ir taip padaro vieną radijo laidų tinklą.

Pristatymas. Klasė pristato sukurtą radijo laidų tinklą skaitmeninėje erdvėje.

Mokytojas pasiūlo ketvirtokams tapti radijo žurnalistais ir atlikti apklausą – ar radijo laidos buvo įdomios, aktualios, sulaukti klausytojų pasiūlymų, kokiomis temomis kurti kitas radijo laidas.

Klasėje ar mokykloje pristatomas radijo laidų tinklas gali būti aktualizuotas pagal situaciją – nesibaigiantį statybų triukšmą šalia mokyklos, „antivakserius“, patyčias, medžių kirtimą, šiukšlių konteinerių lokacijos problemą, įdomiausią pamoką, etc. Kitos temos – mokyklos jubiliejus, gimtadieniai, proginės laidos, skirtos Mokytojo, Motinos dienai, kalendorinėms ir valstybinėms šventėms.

Šokis

Bendrojo ugdymo turinio pateikimas per ugdomas mokinių kompetencijas, kurių atnaujintose programose yra išskirtos šešios, jau savaime integruoja atskirų dalykų siekius – visi dalykai numato išugdyti minėtas mokinių kompetencijas. Jei žvelgtume į atskirų dalykų integravimą, siūloma susitarti su kitų dalykų mokytojais ir susiplanuoti galima temines savaites ar teminius modulius, kad tuo pačiu metu įvairių dalykų pamokose skirtingomis raiškos priemonėmis būtų sprendžiamos tos pačios tarpdalykinės temos. Tokiu būdu mokiniai pajustų atskirų temų integralumą ir suvoktų gilesnę tos temos asmeninę reikšmę.

1-2 klasės

Tarpdalykinė tema. 2.6.1. Asmens galios (santykis su pačiu savimi)

Tema „Mano emocijos“

Mokinių pasiekimai	Šokio veikla	Galima integracija	Trukmė
C1, C2 A1, A2 B1, B2, B3 A1, A2, A4, B1, B2, B3, C2	<p>Mokytojas pasakoja mokiniams, kaip judesiu galima išreikšti savo emocijas ir kaip jas atpažinti kitų judesiuose arba kaip suprasti šokiu perteikiamas emocijas. Dažnai, banguoti, apvalūs judesiai suprantami kaip taikūs ir raminantys, o aštrūs, kampuoti, staigūs ir neramūs gestai suprantami kaip pikti. Greiti judesiai dažniausia perteikia laimę ar džiaugsmą, o lėti judesiai – liūdesį ar skausmą. Mokytojas rodo mokiniams paveikslėlius su žmonių veido išraiškomis ir kviečia mokinius emocijas perteikiančias išraiškas perteikti judesiu, bet ne veido išraiška. Ta pačią užduotį galima atlikti pasitelkus įvairių muziką, perteikiančią įvairias nuotaikas, kviesti mokinius judesiais išreikšti tai, kokias emocijas ji jiems sukelia.</p> <p>Mokytojas demonstruoja vaizdo medžiagą, kurioje mokiniai skatinami atpažinti ir įvardinti šokyje perteikiamas emocijas.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=FApzIX9Fdh4</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=xa8PCRELdu8</p> <p>Mokytojas skelbia užduotį judesiu perteikti pasirinktą vieną emociją (pvz. džiaugsmą, liūdesį, pyktį). Mokiniai, stovėdami rate, po vieną improvizuoja perteikdamas pasirinktą emociją, kiti bando atspėti. Po užduoties aptariama, kokias emocijas mokiniams pavyko išreikšti lengviausiai, kokia judesių energija ir tempas buvo naudojami.</p>	<p>Etika. Pažįsta savo jausmus. Susipažįsta su emocijomis ir jausmais, mokosi juos atskirti ir juos išreikšti tinkamais būdais. Pasakoja apie įvairias situacijas ir kokias emocijas jose gali jausti. Paaiškina, kas sukelia stiprias emocijas ir pasako, kaip jas gali nuraminti. Atpažįsta klasės draugų emocijas, apibūdina, kaip jaučiasi kiti asmenys (pvz., draugai, šeimos nariai).</p> <p>Muzika. Klausosi kontrastingus dinamikos ir tempo (garsiai – tyliai, lėtai – greitai) muzikinius kūrinius. Nusako muzikos kūrinio keliamą įspūdį, įvardija nuotaiką.</p> <p>Dailė. Apibūdina dailės kūrinių keliamą įspūdį, nuotaiką, išsako savo nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti.</p>	1 pamoka

3-4 klasės

Tarpdalykinė tema. 2.6.3. Darnus vystymasis (aplinkos apsauga, atsakingas vartojimas, gamtos išteklių tausojimas, klimato kaitos prevencija)

Tema: „Žemės diena“

Mokinių pasiekimai	Šokio veikla	Galima integracija	Trukmė
C2, C3 B1, B2, B3 A1 A2, A3, C2, C3	<p>Mokytojas supažindina mokinius, kaip menininkai kviečia atkreipti dėmesį į ekologijos problemas. Kaip menas gali keisti žmonių įpročius ir padėti tausoti gamtą. Klausomasi ištraukų iš pokalbio su ekologiją per šokį tyrinėjančia lietuvių choreografe Greta Grinevičiūte „Kaip šiuolaikinis šokis padės šiukšližmogui išsilaisvinti?“</p> <p>https://www.ziniuradijas.lt/laidos/sitainera/kaip-siuolaikinis-sokis-pades-siuksliazmogui-issilaisvinti?video=1</p> <p>Mokiniai stebi ir nagrinėja vaizdo medžiagą, kurioje 2016 m. Moksleivių dainų šventės Šokių dienoje gatvės šokėjai pristatė masinę šokio kompoziciją, skirtą aplinkos šiukšlinimo temai (įrašė nuo 1.43.22 val. iki 1.46.00 val.)</p> <p>https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/101806/lietuvos-moksleiviu-dainu-svente-2016-sokiu-diena-mano-zeme</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=EbTIEoqvBzE</p> <p>Mokytojas pristato garso takelį „Aplinkosaugos repas“ (arba kt.)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=2bAztzwCs6o</p> <p>ir kviečia mokinius sukurti šokį, kurį visi pristatys bendruomenei mokyklos Žemės dienos renginyje. Mokiniai gali naudoti jau žinomus žingsnius ir judesius arba sukurti savo. Svarbu, kad šiuo šokiu mokiniai perteiktų žiūrovui temą apie aplinkos išsaugojimo svarbą. Mokiniai gali kurti grupėmis, porose ar po vieną. Atskiras mokinių kompozicijas mokytojas gali sujungti į vieną pasirodymą.</p>	<p>Etika. Aš ir ekologija. Diskutuojama apie savo atsakomybę už ekologinį savo artimiausios aplinkos ir visos planetos saugumą. Susipažįsta su pagrindiniais ekologiniais principais.</p> <p>Lietuvių kalba. Teksto kūrimas. Informacinio teksto (žinutės, kvietimo, skelbimo), laiško rašymas. Mokomasi parašyti skelbimą, kviečiantį atkreipti savo aplinkos, visuomenės dėmesį į ekologijos problemą.</p> <p>Technologijos. Pateikia ir apibūdina idėją problemos sprendimui, įvardina jo naudingumą asmeniui ir artimiausiai aplinkai.</p> <p>Gamtamokslinis ugdymas. Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos taršos arba ją sumažinti.</p> <p>Socialinis ugdymas. Dalyvavimas vietos bendruomenės gyvenime (koks elgesys yra atsakingas); idėjų kėlimas, sprendžiant kaip prisidėjus prie aplinkos pokyčių, pasikeičia ir santykis su ja.</p>	2 pamokos

Fizinis ugdymas

Fizinis ugdymas.					
<p>Dalyvauja žaidybinėse situacijose, improvizuoja žaisdami porose, grupėse ar po vieną.</p> <p>Žaidžia įsivaizduojamose aplinkybėse, judesio, susikaupimo ir atsipalaidavimo, tempo / ritmo, dėmesio valdymo pratimus, natūraliai ugdydamiesi fizinius gebėjimus.</p> <p>Fiziniam ugdymuisi mokosi naudoti vaizdines, garsines priemones, su kuriomis susipažįsta per dailės, muzikos, technologijų pamokas.</p> <p>Fizinio ugdymo(si) situacijos parodomos tiek neformaliai (klasėje, stebint draugams, mokytojams, tėveliams), tiek viešoje (tarpklasiniuose, tarpmokykliniuose renginiuose), tiek skaitmeninėje erdvėje (projektai).</p>					
Kalbinis ugdymas	Meninis ir technologinis ugd.	Matematika	Informatika	Socialiniai mokslai	Gamtos mokslai
<p>Lietuvių kalba: sinonimai, antonimai, žodžių grupavimas pagal požymius.</p> <p>Ženklų kalba, gestų kalba.</p> <p>Lietuvių tautosaka: lietuvių liaudies žaidimai.</p>	<p>Muzika: ritminis pratimo atlikimas.</p> <p>Kvėpavimo pratimai; kvėpavimo ritmiškumo ir intensyvumo stebėjimai.</p> <p>Teatras: teatriniai žaidimai gimtadienio tema.</p> <p>Dailė ir technologijos: žaidimų inventoriaus kūrimas, naudojant antrines žaliavas.</p>	<p>Skaičiuotės suskirstyti komandomis.</p> <p>Tiesė – sustoti į tiesią liniją pagal tam tikrus požymius (ūgi, pomėgius, etc.).</p> <p>Figūros – grupei sustoti ratu, trikampė figūra, kvadratu, kartoti užsimerkus – erdvės pojūčio lavinimui skirta užduotis.</p> <p>Skaičiavimo pratimai (poromis skaičiuojama iki trijų, vietoje dvejeta treptelint; skaičiuojama grupėje ratu, vietoj skaičių, besidalinančių iš 3 plojama, kt.).</p>	<p>Fizinio ugdymo veiklos fiksavimas (pvz., nustatyti įrenginyje vandens atsigėrimo dažnumą)</p> <p>Fotografavimas, filmavimas, žaidžiant žaidimus, varžybų, rungtynių metu.</p> <p>Varžybų, rungtynių stebėjimas internetinėje erdvėje.</p>	<p>Socialiniai tyrimai apie sveiką gyvenseną, sveiką mitybą, fizinį aktyvumą ir pan.</p> <p>Patys mokiniai gali rinkti informaciją ir gaminti stendus bendromis sveikatos ir fizinio aktyvumo temomis.</p>	<p>Gyvūnų vaidinimas pavieniui, poromis, grupėmis.</p> <p>Gyvūnų gimnastika.</p> <p>Savo kūno pažinimas (biologija): širdies ritmo, ūgio, kūno masės matavimai ir pan.</p> <p>Nurodo žmogaus kūno dalis (galva, alkūnė, krūtinė, riešas, pėda).</p> <p>Kvėpavimas ir jo reikšmė organizmui. Kvėpavimo pratimai.</p>

Olimpinių vertybių ugdymas per fizines veiklas gali būti plačiai integruojamas su kitais mokomaisiais dalykais: Socialiniu ugdymu, Lietuvių kalba, meniniu ugdymu (Teatras, dailė, šokis), gamtamoksliniu ugdymu, matematiniu ugdymu ir kt.

Etnosportas labai siejamas su pilietiškumo ugdymu. Supratimas lietuviškų tradicijų svarbos kaip tautiškumo saugojimas gali būti skatinamas ir per sportinių žaidimų tradicijas. Lietuviški etnografiniai sportiniai žaidimai nėra tik fizinis ugdymas, tai ir lietuviškų tradicijų, vertybių bei istorijos puoselėjimas bei sklaidimas.

Lietuviškos ristinės turi daug sąsajų su etnografija bei istorija. Pasakojant apie lietuviškų ristinų istoriją bei perduodant technikos žinias būtina paminėti svarbius faktus etnografiniu bei istorinius aspektais.

1-4 klasėse įvairiose pamokose naudoti ir paralimpinio judėjimo kontekstą (pvz. Integruojant su informatika, atlikti projektinę veiklą, ieškoti informacijos apie Lietuvos parolimpiečius bei olimpiečius).

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Turinys	Val.	Galimos mokinių veiklos	Galima integracija su mokomaisiais dalykais
1. 1 Atpažįsta, įvardija ir valdo emocijas, elgesį. 4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.	1	Aiškinasi kas tai yra ekstremali situacija ir kaip joje reikia elgtis. Per fizinio ugdymo pamokas nusiramimui mokosi gilaus kvėpavimo pratimų. Išmokus pratimus rekomenduojama kartoti kiekvieną fizinio ugdymo pamoką.	Fizinis ugdymas Gamtamokslinis ugdymas
1.3 Tyrinėja, atpažįsta, įvardija ir plėtoja asmeninius pomėgius, savybes, talentus, įgūdžius, gebėjimus.	1	Mokosi sudaryti planą, kaip pagerinti savo mokymosi sėkmę mokykloje ir šį planą įgyvendinti.	IT
2.3. Tyrinėja, atpažįsta ir įvardija kitų žmonių pomėgius, savybes, talentus, gebėjimus ir kitus ypatumus.	1	Mokosi įvardyti ką norėtų daryti vienas ir ką norėtų veikti kartu su kitais (sportuoti, važiuoti dviračiu, žaisti stalo žaidimus ir kt.). Mokosi apibūdinti ir sugalvoti veiklas, kurios gali būti atliekamos kartu su šeimos nariais.	Fizinis ugdymas Meninis ugdymas
2.1. Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius.	1	Iš batų dėžutės pagaminkite klasės pašto dėžutę. Tegul vaikai parašo <i>Klasės draugui</i> , klasės draugams arba mokyklos darbuotojams laiškelius su komplimentais. Padalykite vaikams vokus ir lipdukus (kaip pašto ženklelius). Po to šiuos laiškus išdalykite adresatams.	Kalbinis ugdymas Meninis ugdymas
	1	Paprašykite vaikų susėsti ratu arba mažose grupėse. Jie turės dainuoti iš rankų į rankas perduodami nedūžtantį veidrodėlį. Kai bus sudainuotas žodelis „tu“, reikia padaryti pauzę, kad du ar trys vaikai pasakytų, kas jiems patinka veidrodį laikančiame žmoguje. Po to dainavimas tęsiasi ir veidrodis yra toliau siunčiamas ratu.	
3.1. Analizuoja, kuria įvairioms žmonių grupėms (klasės, mokyklos, šeimos, bendruomenės), erdvėms, situacijoms būtinas taisyklės, mokosi jų laikytis, analizuoti jų prasmę ir reikalingumą. 3.2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes. 4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. 4. 2. Moka suteikti pirmąją pagalbą, demonstruoja slaugos ir savirūpos		Mokosi priimti tinkamus sprendimus vengiant pavojų gyvybei (pvz., segėti automobiliuose saugos diržus, dėvėti apsaugas važiuojant dviračiu ar riedučiais, vengti aštrių daiktų, per daug saulės ir žaidimo su ugnimi) ir saugant sveikatą (pvz., rinktis sveiką maistą, sveikus užkandžius, valgyti pusryčius, gerti vandenį, daryti regėjimo saugojimo pratimus ir pan.).	Technologijos Fizinis ugdymas Gamtamokslinis ugdymas

įgūdžius, paaiškina kaip išvengti ligų ir traumų.			
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.		Analizuoja kas yra dujos, kuo yra naudingos ir pavojingos, mokosi saugiai elgtis su dujine virykle, karštais prietaisais (indai, virdulys ir kt.).	Technologijos Gamtamokslinis ugdymas
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. 4.2. Moka suteikti pirmąją pagalbą, demonstruoja slaugos ir savirūpos įgūdžius, paaiškina kaip išvengti ligų ir traumų.		Mokosi paaiškinti kaip prižiūrėti aplinką, daiktus (drabužius, žaislus, darbo priemones kitas aplinkas). Mokosi paaiškinti, kodėl svarbu laikytis higienos reikalavimų (plauti rankas, praustis), kokios gali būti nesaugaus elgesio ir higienos nesilaikymo pasekmės	Technologijos Gamtamokslinis ugdymas
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.		Organizuoti išvyką į gamtą. Mokosi elgtis gamtoje, įvairiais metų laikais ir oru. Analizuoja, kokia turėtų būti apranga, kaip ir kodėl reikėtų elgtis ir rengtis miške, kaip ir kodėl reikia elgtis vandens telkinyje, skirtingais metų sezonais lauke.	Fizinis ugdymas Gamtamokslinis ugdymas
3.1. Analizuoja, kuria įvairioms žmonių grupėms (klasės, mokyklos, šeimos, bendruomenės), erdvėms, situacijoms būtinas taisyklės, mokosi jų laikytis, analizuoti jų prasmę ir reikalingumą. 3.2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes. 4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. 4.3 Tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.		Projektas. Pagalba beglobiams gyvūnams. Mokosi kaip reikia elgtis su gyvūnais, aiškinasi kodėl reikia būti atsargiems, kaip reikia padėti gyvūnams ir kas tai yra pagarba ir meilė gyvūnui. Analizuodami, kaip reikėtų elgtis su naminiiais ir laukiniais gyvūnais, projekto metu reflektuoja, ką reikia daryti, kai mato skriaudžiamus ar apleistus gyvūnus.	Technologijos Gamtamokslinis ugdymas Dorinis ugdymas
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.		Analizuodami skaitmenines erdves geba argumentuotai paaiškinti, kada skaitmeninė erdvė kelia pavojų, o kada ji yra naudoti saugi. Mokosi apibūdinti galimas grėsmes.	Dorinis ugdymas IT
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.		Saugaus elgesio esimo aplinkoje pratybos. Mokosi saugios elgsenos automobilių kelių ir geležinkelių transporto eismo aplinkoje. Aiškinasi, koks turi būti eismo dalyvių elgsenys ir atsakomybė, kokios yra kelių eismo taisyklės, pėsčiųjų ėjimo per geležinkelių perėją taisyklės, mokosi pažinti kelio ženklus. Aiškinasi kas tai yra eismo įvykis ir kaip iškviešti pagalbą telefonu.	
3.2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes.		Projektas atliekamas po mokymosi priimti sprendimus, pamokų apie palankius sveikatai sprendimus (rinktis palankų sveikatai maistą, laikytis poilsio ir darbo režimo, savirūpos	Technologijos IT Menai Kalbos

<p>4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. 4.3 Tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.</p>		<p>įgūdžių pamokų, susipažinus su aktyvaus gyvenimo nauda ir pan.) Projekto tikslas - paskatinti kitus rinkis palankius sveikatai, saugumui ir santykiams sprendimus.</p>	
<p>3.1. Analizuoja, kuria įvairioms žmonių grupėms (klasės, mokyklos, šeimos, bendruomenės), erdvėms, situacijoms būtinas taisyklės, mokosi jų laikytis, analizuoti jų prasmę ir reikalingumą. 3.2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes. 4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.</p>		<p>Mokosi paaiškinti gaisro keliamus pavojus, kaip dūmai, liepsna ir karštis gaisro metu kelia pavojų aplinkai, gyvybei ir sveikatai. Mokosi veiksmų, kaip apsisaugoti jeigu kiltų gaisras, kaip elgtis užsidegus drabužiams ir kur kreiptis pagalbos.</p>	<p>Technologijos Gamtamokslinis ugdymas</p>
<p>3.1. Analizuoja, kuria įvairioms žmonių grupėms (klasės, mokyklos, šeimos, bendruomenės), erdvėms, situacijoms būtinas taisyklės, mokosi jų laikytis, analizuoti jų prasmę ir reikalingumą. 3.2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes. 4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.</p>		<p>Analizuoja kas tai yra elektra, kuo ji yra naudinga ir pavojinga, ir ką daryti kai ji sutrinka. Mokosi saugiai elgtis su buitine elektros technika.</p>	<p>Technologijos Gamtamokslinis ugdymas</p>
<p>3.2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes. 4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. 4.2. Moka suteikti pirmąją pagalbą, demonstruoja slaugos ir savirūpos įgūdžius, paaiškina kaip išvengti ligų ir traumų.</p>		<p>Pirmosios pagalbos teikimo ir savrūpos pratybos. Mokosi panaudoti regos saugojimo pratimus Taisyklingo sėdėjimo, laikysenos, eisenos ir atsipalaidavimo pratimus. Aiškinasi, kas gali pakenkti klausai, regėjimui, kalbėjimui. Mokosi sutvarkyti įdrėskimą, nubrozdinimą, sustabdyti kraujavimą iš nedidelės žaizdos, nosies; perrišti žaizdas. Mokosi pasimatuoti ir pamatuoti kūno temperatūrą. Mokosi atlikti dirbtinį kvėpavimą ir širdies masažą, žino kur prirėkus rasti defibriliatorių.</p>	<p>IT Fizinis ugdymas Gamtamokslinis ugdymas Meninis ugdymas</p>
<p>2.1 Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius. 2.3 Atpažįsta ir įvardija kitų žmonių, grupių pomėgius, savybes, talentus,</p>		<p>Tyrinėja ir mokosi įvardyti bendruomenės išteklius, kuriais gali naudotis (pvz., žaidimų aikštelė, parkas), susipažįsta su mokyklos ir bendruomenės pagalbinkais (valytoja, valgyklos darbuotojai, sveikatos priežiūros specialistai, socialinis pedagogas ir kt.). IT, biblioteka kaip bendruomenės išteklius.</p>	<p>Socialinis ugdymas Lietuvių kalba ir literatūra Užsienio kalbos Menai</p>

gebėjimus ir kitus ypatumus. 4.3 Tyrinėja, įvardija savo ir bendruomenės poreikius ir veikia juos tenkinant.		Mokosi rašyti laiškus bendruomenės nariams, kuriems padėkoja už jų pastangas kuriant saugią ir palankią mokymuisi ir gyvenimui aplinką bei pristato savo idėją, kaip būtų galima dar pagerinti šios bendruomenės gyvenimą.	Technologijos
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.		Mokosi saugiai elgtis buityje ir gamtoje. Aiškinasi kas tai yra neatsargus elgesys ir nelaimingi atsitikimai buityje ir gamtoje. Mokosi saugumo taisyklių, papasakoti kaip elgtis likus vienam namie, radus įtartina daiktą ar sprogmenį. Aiškinasi kuo panašūs, kuo skiriasi, tenkindami savo saugumo poreikius.	Fizinis ugdymas Technologijos

Lytiškumo ugdymo temų integravimas

Klasės	Sveikatos ir lytiškumo ugdymo bei rengimo šeimai bendrosios programos	Gyvenimo įgūdžių programa	Klasė	Etika	Romos katalikų programa	Gamtamokslinis	Socialinis ugdymas
1-2 kl.	2.1. Sveikatos, sveikos gyvensenos ir šeimos sampratos : Kas yra sveikata? Ką reiškia sveikas kūnas? Kaip jaučiamės, būdami sveiki? Ką reiškia darnūs santykiai su kitais žmonėmis? Kokia veikla padeda užaugti sveikiems? Kas yra	2.1. Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius. Mokosi atpažinti situacijas, kai reikia kitam padėti ir pasiūlo pagalbą, kai galima kitam išreikšti palaikymą, dėkingumą ir mokosi jį priimti. 3.1. Analizuoja ir kuria skirtingoms žmonių grupėms (klasės, mokyklos, šeimos, bendruomenės), erdvėms, situacijoms būtinas taisykles ir jų laikytis, analizuoti jų prasmę ir reikalingumą. Mokosi analizuoti ir apibūdinti taisyklių svarbą klasės,	1 kl.	A3 Savisauga, sveikata, valia, ištvėrmė. Sveikata: Jei sergu ar blogai jaučiuosi - visų pirma pajuntu, kad turiu kūną. Kodėl? Kodėl man patinka būti sveikam, nors tada pamirštu savo kūną? Kas tas mano kūnas? Ką darau, kad būčiau sveikas?	E1 Gyvybė neliečiam a Kokia gyvenimo dovana yra pati brangiausia? (Gyvybės vertė, pagarba savo ir kito gyvybei.)	Saugus elgesys: Mokomas i saugiai elgtis klasėje, žaidimų aikštelėje, kieme. Aiškinamasi, kur kreiptis pagalbos iš tikus nelaimėi, kaip elgtis kilus gaisrui. Aiškinamasi, kaip žmogaus kūno dalis galima apsaugoti nuo traumų ir	Augu ir keičiuosi (žmogaus augimas ir kaita: žmogus auga, keičiasi jo išvaizda, gebėjimai, charakteris, tačiau jis lieka tas pats asmuo). Žmonės – panašūs ir skirtingi (žmonių išvaizda, jausmai, poreikiai, pomėgiai gali būti panašūs ir gali skirtis; kaip ir ko galime vieni

	<p>šeima? Šeimos narių vaidmenys . Kas sieja šeimos narius? Kokioje šeimoje aš norėčiau augti?</p>	<p>mokyklos, šeimos gyvenime, kurti draugiškos ir rūpestingos klasės taisykles ir jų laikytis. Mokosi saugumo reikalavimo taisyklių, vertinti jų svarbą, siekiant užtikrinti saugumą ir išsaugoti sveikatą.</p> <p>3. 2. Priima sprendimus, analizuoja/vertina sprendimų pasekmes. Mokosi atpažinti, analizuoti situacijas, kai būtina priimti tinkamus sprendimus vengiant pavojų gyvybei, įvertinti kada negali savarankiškai išspręsti problemos ir reikia prašyti suaugusiųjų pagalbos, pasakyti kur, į ką ir kaip reikia kreiptis ir jos prašyti.</p>	<p>B2 Kitas kaip artimas: šeima ir mokytojai: Ar stengiuosi padėti savo šeimos nariams? Ar jie padeda man? Kodėl man svarbus yra geras santykis su kiekvienu šeimos nariu? Kodėl svarbus geras santykis su mokytoju?</p> <p>C1 Aš ir šeima: Ko mane moko šeima? Kodėl šeimoje jaučiuosi saugiai? O kada – nesijaučiu saugiai? Ar kartais galvoju apie senelius, tetas, dėdes? Kodėl jie tau svarbūs?</p>		<p>kodėl tai svarbu. Mokomas i taisyklingai sėdėti, nešioti kuprinę.</p>	<p>iš kitų mokytis). Aš ir mano šeima (šeimos nariai, artimieji, jų tarpusavio ryšiai). Aš ir mano šeimos istorija (svarbiausi mano, šeimos gyvenimo įvykiai; giminės medis (vaikai, tėvai, seneliai); mano tėvų senelių, prosenelių gyvenimo būdas, svarbiausi nuveikti darbai, pomėgiai, laisvalaikis; kokios yramano šeimos, giminės šventės, tradicijos? Kodėl šios tradicijos yra svarbios mano šeimai?)</p> <p>Aš – šeimos istorijos tyrinėtojas (istorijos šaltiniai apie artimųjų žmonių patirtį) pvz., nuotraukos, laiškai,</p>
--	--	---	--	--	--	---

						užrašyti pokalbiai, daiktai ir pan.); kodėl svarbu pažinti savo šeimos istoriją ir ją išsaugoti?)
			2 kl.			<p>Šeimos ryšiai (šeimos nariai, artimieji, giminės; skirtingos/įvairios gyvenimiškos patirtys).</p> <p>Žmonių gyvenimo kaita ir tęstinumas (laiko tėkmė ir kartų kaita; praeityje gyvenusių žmonių gyvenimo kaitos ir tęstinumo atspindžiai šeimos, giminės istorijoje; istorijos įvykių ryšiai; įvykių trukmė).</p>

<p>2.2.5. Lytinis brendimas. Mano kūno dalys, jų paskirtis. Kaip rūpintis savo kūnu? Kuo panašūs ir kuo skiriasi berniukų ir mergaičių kūnai? Mergaitė suaugusi gali tapti mama, o berniukas – tėčiu. Vaikai atsiranda iš mamos ir tėčio meilės. Pagarbus elgesys su kitu (mandagumas, paslaugumas, atjauta).</p>	<p>2.1. Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius. Mokosi domėtis ir atpažinti klasės draugų emocijas, apibūdinti ir paaiškinti, kad toje pačioje situacijoje skirtingi žmonės gali jausti skirtingas emocijas ir dėl to elgtis skirtingai. Mokosi tinkamai klausyti (pavyzdžiui, žiūrėti į akis, linktelėti, užduoti klausimus), perfrazuoti kitų pasakytus žodžius, atpažinti, analizuoti, demonstruoti žodines ir nežodines užuominas, jas palyginti. Mokosi užmegzti kontaktą su nepažįstamu žmogumi ir pristatyti kitam asmeniui klasės draugą. Bendraudami emocijų išraiškai naudoja „Aš teiginius“. Mokosi atpažinti situacijas, kai reikia kitam padėti ir pasiūlo pagalbą, kai galima kitam išreikšti palaikymą, dėkingumą ir mokosi jį priimti.</p> <p>4.1. Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą. Mokosi pažinti savo kūno ribas, kaip jas saugoti, kas yra tinkamas ir netinkamas prisilietimas ir kaip pasakyti „Ne“.</p>	<p>1 kl.</p>			<p>Sveikas gyvenimas: Aiškinamasi, kodėl svarbu laikytis kasdienių gyvenimo įpročių (mankšta, grūdinimasis, poilsio ir mokymosi režimas), padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą. Aiškinamasi mitybos svarba žmogui: kiek kartų valgyti, koks maistas sveikas (<i>be mitybos piramidžių</i>). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz., plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsisaugojama nuo ligų.</p>	
		<p>2 kl.</p>				

		<p>Aiškinasi kas yra patikimi suaugusieji, kurie gali rūpintis jų sveikata.</p> <p>4.2. Moka suteikti pirmąją pagalbą, demonstruoja slaugos ir savirūpos įgūdžius, paaiškina kaip išvengti ligų ir traumų. Aiškinasi, ką reikia daryti, kad saugotų sveikatą ir jaustųsi gerai, kas yra sveiki ir nesveiki įpročiai, kokios būna nesveikų įpročių pasekmės. Mokosi kurti asmeninės sveikatos saugojimo planą, kurti dienos režimo planą ir apibūdinti darbo ir poilsio svarbą sveikatai, panaudoti regos saugojimo, taisyklingo sėdėjimo, laikysenos, eisenos ir atsipalaidavimo pratimus, apibūdinti žmogaus pagrindines kūno dalis, organus, sistemas ir jų funkcijas ir koks elgesys ir pasirinkimai padeda kūno funkcijas stiprinti, o kokie pasirinkimai silpnina. Analizuoja kuo panašūs ir kuo skiriasi berniukų ir mergaičių kūnai.</p>						
	<p>2.4.1. Draugystė ir meilė. Pagarbus bendravim</p>	<p>2.1. Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius. Mokosi domėtis ir atpažinti klasės draugų</p>	1 kl.					
			2 kl.	B2 Kitas kaip artimas:			Bendravimas ir bendradarbi	

<p>as, bendravimo svarba tarpusavio santykiams. Žodinis ir nežodinis bendravimas. Draugystė. Kaip svarbu draugauti būti mandagiam ir dėmesingam, laikytis duoto žodžio, įsipareigojimų, susitarimų. Kaip susitvardyti konfliktoje situacijose? Man geriausias draugas. Kaip parodyti meilę savo artimiesiems? Ką reiškia dovanojimas, aukojimas, pagalba, donorystė.</p>	<p>emocijas, apibūdinti ir paaiškinti, kad toje pačioje situacijoje skirtingi žmonės gali jausti skirtingas emocijas ir dėl to elgtis skirtingai. Mokosi tinkamai klausyti (pavyzdžiui, žiūrėti į akis, linktelėti, užduoti klausimus), perfrazuoti kitų pasakytus žodžius, atpažinti, analizuoti, demonstruoti žodines ir nežodines užuominas, jas palyginti. Mokosi užmegzti kontaktą su nepažįstamais žmogumi ir pristatyti kitam asmeniui klasės draugą. Bendraudami emocijų išraiškai naudoja „Aš teiginius“. Mokosi atpažinti situacijas, kai reikia kitam padėti ir pasiūlo pagalbą, kai galima kitam išreikšti palaikymą, dėkingumą ir mokosi jį priimti.</p> <p>2.4. Kontroliuoja neigiamus santykius ir taiko konfliktų valdymo strategijas. Mokosi atpažinti pyktį ir į jį tinkamai reaguoti. Aiškinasi, kas yra <i>gandas</i>, <i>provokacija</i>, mokosi atpažinti situacijas (pavyzdžiui, kažkas pasakė, ar padarė, melagingus kaltinimus, pakėlė</p>	<p>šeima ir mokytojai: Kodėl mano santykis su skirtingais šeimoniais yra skirtingas? Kam pasiguodžiu, jei susipykstu su kuriuo nors iš šeimos narių? Kodėl man svarbus geras santykis su mokytoju? Kaip jis atsiranda?</p> <p>C1 Aš ir šeima: Kodėl ir du žmonės gyvendami gali būti šeima? Kada šeima yra laiminga? Kas trukdo jos narių laimei?</p>		<p>avimas šimoje, klasėje, mokykloje (dalyvavimas bendroje veikloje, susitarimai, pagalba sau ir kitiems).</p> <p>Tvarka ir taisyklės šimoje, klasėje, mokykloje (tvarka ir taisyklės artimiausioje aplinkoje; kai visi stengiasi laikytis taisyklių, susitarimų - bendra veikla, bendras darbas yra sėkmingesnis; taisyklės, kurių reikia laikytis ne mokykloje).</p>
--	--	---	--	--

	<p>balsą, netolerancija elgesiui) dėl kurių gali kilti konfliktas, pakenkti kitiems mokosi jį sustabdyti. Aiškinasi, kas yra <i>konfliktas</i>, kokios būna konfliktų priežastys. Mokosi analizuoti situacijas, kuriose konfliktą gali išspręsti savarankiškai ir kada reikia kreiptis į pagalbą suaugusiuosius. Mokosi atpažinti patyčių elgesį, ir reaguoti į jį, pademonstruoti požiūrį į patyčių situacija žodine ir nežodine kalba. Analizuoja kaip patyčių elgesys paveikia žmones. Mokosi pasakyti „Ne“ tinkamose situacijose, paaiškinti, kaip pykčio nesuvaldymas gali pagilinti konfliktą ir kaip konfliktas gali virsti smurtu. Mokosi konflikto sprendimo strategijos.</p>					
--	--	--	--	--	--	--

Informatikos ugdymas

Skaitmeninio turinio kūrimas

1-2 klasės	3-4 klasės
A1. Atpažįsta įvairių rūšių skaitmeninį turinį: tekstą, garsą, vaizdą.	A1. Ieško ir pritaiko skaitmeninį turinį dalykų mokymuisi, tinkamai vartoja sąvokas.
A2. Kuria įvairių skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja.	A2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį.
A3. Aptaria parengtą ar naudojamą skaitmeninį turinį.	A3. Tobulina sukurtą skaitmeninį turinį, siekia išbaigto rezultato.

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Matematika	<p>B. Matematinis komunikavimas.</p> <p>B3.3 Atsirenka reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kuria ir pristato paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgia į adresatą ar komunikavimo situaciją.</p>	<p>B. Matematinis komunikavimas.</p> <p>B3.3 Atsirenka reikiamą informaciją iš 1–2 nurodytų šaltinių, kuria ir pristato paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.</p>
Užsienio kalba		<p>5.2.3. Audiovizualinio teksto kūrimas.</p> <p>Sukuria 3–5 skaidrių pateiktis apie savo aplinką su 1 –2 sakinių užrašais ekrane. Sukuria labai trumpą filmuką /reportažą / vaizdo ir garso įrašą apie savo aplinką, pažįstamus žmones</p>
Lietuvių kalba	<p>C.1.3. Rašo kelių sakinių tekstus saviraiškos tikslais (pvz., ketureilį, pasakojimą/ pasaką) ir siekdamas perduoti informaciją (pvz., raštelis, žinutė, skelbimas), perteikti nuomonę (pvz., pasiūlymas, reklama).</p> <p>6.1.3.1. Aptariama, kodėl žmonėms svarbu mokėti rašyti, kaip dažnai ir ką rašo vaikai ir suaugusieji ranka, klaviatūra įvairiose aplinkose (pvz., sąsiuvinyje, telefonu, kompiuteriu).</p>	<p>C.1.3. Rašo saviraiškos tikslais (pvz., eilėraščių, pasakojimą/ pasaką) ir siekdamas perduoti esminę informaciją ir detales (pvz., informacinė žinutė, skelbimas, plakatas), perteikti argumentuotą nuomonę (pvz., pasiūlymas, knygos aprašymas, reklama).</p> <p>6.2.3.5. Pasakojimo rašymas. Mokomasi ranka ir klaviatūra rašyti išgalvotą arba asmenine patirtimi grįstą pasakojimą: 1) pagal pasakojimo gaires (raktiniai žodžiai, klausimai ir pan.); 2) pagal</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>6.1.3.2. Nagrinėjami pasirinkti rašytinių raidžių ir jų junginių pavyzdžiai, mokomasi taisyklingai rašyti visas rašytines lietuvių kalbos abėcėlės raides ir jas jungti žodžiuose, rašyti jas žodžiuose, sakiniuose, orientuotis rašymo sąsiuvinyje. Mokomasi rašyti ranka, kompiuterio, telefono klaviatūra.</p> <p>6.2.1.1.3 Mokomasi pasakoti, apibūdinti, paaiškinti, naudojantis įvairiomis technologijomis, pavyzdžiui, sukuriant vaizdo ar garso įrašus.</p> <p>6.2.2.5. Pristatydami knygas išbando įvairias technologijas, aptaria jų galimybes ir savitumą.</p> <p>6.2.3.2. Rašymo technika. Rašoma tvarkingai, įskaitomai, pereinama prie greitesnio rašymo tempo. Rašoma kompiuterio, telefono klaviatūra. Išbandomi įvairūs rašymo šriftai, stiliai, technikos ir tyrinėjami kitų užrašyti informaciniai tekstai, įvairios antraštės, skelbimai (pvz., sąsiuvinyje, telefonu, kompiuteriu, planšete, interaktyvia lenta).</p>	<p>perskaityto literatūros kūrinio pavyzdį; 3) pagal su mokytoju sudarytą planą; 4) naudojantis skaitmeniniu turiniu (pvz., pagal filmą, kompiuterinį žaidimą, animaciją). Vertinant pasakojimą atsižvelgiama į su mokiniais aptartus ar susitartus pasakojimo kūrimo kriterijus (pvz., temos atskleidimą; teksto vientisumą ir nuoseklumą; pasakojimo struktūrą (pradžia – įvykio raida – pabaiga); teksto kalbinę raišką; išmoktų rašybos ir skyrybos atvejų taikymą). Pagalbinės priemonės gali būti pateiktos įprastu ir skaitmeniniu formatu.</p>
Gamtamokslinis ugdymas	<p>B. Gamtamokslinis komunikavimas</p> <p>B2. Pateiktame šaltinyje (tekste, paveiksle, diagramoje, lentelėje) randa reikiamą informaciją.</p> <p>B4. Savais žodžiai pasakoja apie artimiausioje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius.</p> <p>Mokytojo padedamas aprašo ir savais žodžiais pristato atliktus tyrimus. Informaciją pateikia keliais sakiniais, piešiniais, paprasčiausiomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.</p>	<p>B. Gamtamokslinis komunikavimas</p> <p>B2. Savo pasirinktuose ar mokytojo rekomenduojamuose informacijos šaltiniuose atrinka, apibendrina ir vertina įvairiais būdais pateiktą nesudėtingą informaciją.</p> <p>B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikosi esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reiškia mintis, be tikslaus citavimo nurodo, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateikia tektais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudoja skaitmenines technologijas.</p>
Meninė raiška (dailė)	<p>A. Dailės raiška</p> <p>A2. Taiko pasiūlytas dailės technikas, saugiai naudoja kūrybos įrankius ir medžiagas. Eksperimentuoja, negalvodamas apie galutinį rezultatą.</p>	<p>Komunikavimo kompetencija. Skaitmeninio turinio kūrimas</p> <p>A. Dailės raiška</p> <p>A2. Pasirenka ir naudoja jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudojasi.</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>A3. Intuityviai pasirenka norimo storio linijas, patikusias spalvas, kuria erdvines formas. Išgauna savitą ritmą ir nuotaiką, horizontaliame ir vertikaliame lape.</p> <p>A4. Savo dailės kūrinius pritaiko konkrečiai progai, puošia klasės erdvę ir kasdienę aplinką. Kiekvienam savo kūriniui užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę). Dalyvauja ugdymo įstaigos parodose, renginiuose. Mokosi fotografuoti kasdienybę ir šventes akimirkas. (Piešimui naudoja piešimo programą <i>Kidzpaint</i>)</p>	<p>A3. Pasirenka linijas ir/ar spalvas, ir/ar erdvines formas. Pastebi fono ir vaizduojamų objektų / figūrų dermę, kūrybiškai perteikia norimą ritmą, emocijas.</p> <p>A4. Atlieka pasirinktą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Kiekvienam savo kūriniui užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Kuria savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakatą. (Piešimui naudoja piešimo programą <i>Ibispaint</i>)</p>
Meninė raiška (muzika)	<p>A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) Aptaria atliekamą kūrinių; parodo elementarų muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmo piešinys, melodijos kontūras) supratimą. <i>Atpažįsta įvairių rūšių skaitmeninį turinį: tekstą, garsą, vaizdą.</i></p> <p>B. Muzikos kūryba Eksperimentuoja garsais, improvizuoja elementarius muzikinius darinius pagal sąlygą (pvz., ritmo piešinį).</p>	<p>A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) Apibūdina atliekamą kūrinių; parodo muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmas ir metras, melodija ir dermė, dinamika) bei struktūrų supratimą. <i>A1. Ieško ir pritaiko skaitmeninį turinį dalykų mokymuisi, tinkamai vartoja sąvokas.</i> <i>A2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį.</i> <i>Metro samprata: dvejiniai (2/4; 4/4) ir trejiniai (3/8; 3/4) metrai; dirigavimo pradmenys (2-jų ir 3-jų dalių metro schemas).</i> <i>Kūrybinės užduotys su paprasčiausiais ritmais (pvz., ritmo dëlionės); ir melodinėmis struktūromis (pvz., melodinė simetrija, melodijos pritaikymas patarlei).</i></p> <p>B. Muzikos kūryba Improvizuoja muzikinius darinius pagal sąlygą (pvz. dermę ar metrą). Pasirenka priemones nuotaikai sukurti.</p>
Technologinis ugdymas	<p>A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas. A2. Padedami nurodytuose informacijos šaltiniuose ieško, randa, atrenka ir kaupia informaciją problemos sprendimui.</p> <p>C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas C2. Padedami problemos sprendimui pasirenka ir taiko medžiagas /komponentus/ priemones/sistemas, jų savybes, technologinius procesus.</p>	<p>A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas. A2. Nurodytuose informacijos šaltiniuose ieško, randa, atrenka ir kaupia informaciją reikalingą problemos sprendimui.</p> <p>C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas C2. Problemos sprendimui pasirenka, taiko ir derina medžiagas/komponentus/priemones/ sistemas, jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus.</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>C3. Padedami saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria rezultatą.</p> <p>D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas</p> <p>D2. Padedami parengia ir pristato problemos sprendimo rezultatą, proceso eigą, savikainą, įsivertinimo rezultatus.</p>	<p>C3. Saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus. Padedami koreguoja klaidas/ netikslumus. Sukuria rezultatą.</p> <p>D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas</p> <p>D2. Padedami parengia ir pristato problemos sprendimo rezultatą, proceso eigą ir sprendimus, savikainą, įsivertinimo rezultatus.</p>
Dorinis ugdyimas		<p>ETIKA. A4 Aš ir virtualumas.</p> <p>Kuo kompiuteriniai žaidimai skiriasi nuo kitų žaidimų? Ar žaidžiu kompiuterinius žaidimus? Ar įdomu? Kokį žaidimą norėčiau sukurti? Ar skaičiuoju žaidimų laiką?</p>

Algoritmai ir programavimas

1-2 klasės	3-4 klasės
B1. Įvardija, kaip kas daroma, nusako žingsniais ar komandomis.	B1. Pateikia ir apibūdina algoritmų, programų pavyzdžius iš aplinkos.
B2. Atpažįsta ir vykdo komandų sekas, pasirinkimo komandą, logines operacijas: NE, IR, ARBA.	B2. Naudoja ir paaiškina pasirinkimo ir kartojimo komandas.
B3. Naudojasi žaidybinėmis programavimo priemonėmis komandų sekoms sudaryti ir vykdyti.	B3. Sprendžia uždavinį, sudaro ar pritaiko algoritmą, skaido į mažesnes dalis.
B4. Atpažįsta nurodytas klaidas komandų sekose ir jas taiso.	B4. Tikrina, ar algoritmas, programa pateikia numatytus rezultatus. Ieško, aptinka ir taiso klaidas komandų sekose, algoritmuose

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Matematika	<p>A. Gilus supratimas ir argumentavimas.</p> <p>A2.3 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina</p>	<p>A. Gilus supratimas ir argumentavimas</p> <p>A2.3 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą taisyklę, grupuoja objektus pagal vieną požymį.</p> <p>2. Modeliai ir sąryšiai</p> <p>2.1. Dėsningumai. Sekos. Aptariamos situacijos, kuriose įprasta vartoti sąvokas seka, sekos narys. Tyrinėjamos objektų sekos iš 2–4 pasikartojančių narių grupių (pvz. ABAB., AABAAB...), mokomasi jas atpažinti ir apibūdinti, pratęsti, rasti trūkstamus narius, sudaryti seką pagal nurodytą taisyklę, sukurti savo /.../.</p> <p>Algoritmai ir programavimas. Nagrinėjami piešiniais, žodžiais, simboliais pateikti algoritmai, mokomasi juos atlikti. Aptariama komandos sąvoka, aiškinamasi, ką reiškia nuoseklus komandų atlikimas, mokomasi schema, piešiniu pavaizduoti nuosekliai atliekamų komandų seką. Pasitelkus konkrečius pavyzdžius paaiškinama paprasčiausia pasirinkimo komanda jei–tai. Mokomasi įvykdyti nurodytą komandų seką, kurioje gali būti ir pasirinkimo komandų. Įvairiuose kontekstuose mokomasi suprasti ir teisingai vartoti jungtukus ne, arba, ir. Supažindinama su viena ar keliomis žaidybėmis programavimo priemonėmis (pvz.: ScratchJr, Bee-Bot ar Blue-Bot robotukus, Blockly Games, SpriteBox, kortelės, specialūs stalo žaidimai) ir mokomasi jomis kurti nesudėtingas, iš kelių komandų sudarytas, programas.</p> <p>3. Geometrija ir matavimai</p> <p>3.2. Konstravimas Transformacijos. Nagrinėjamos situacijos, kuriose mokomasi apibūdinti objektų ar žmonių vietą ar padėtį vienas kito atžvilgiu (pvz., pasisukti kairėn/dešinėn, pagal/prieš laikrodžio rodyklę; paeiti 3 žingsnius pirmyn/atgal). Mokomasi apibūdinti, schemoje pavaizduoti objektų ar žmonių judėjimą iki nurodytos vietos (pvz., rodyklėmis schemoje parodyti, kur buvo paslėptas lobis). Languotame popieriuje kuriami tam tikrą vietą vaizduojantys planai (pvz., kambario, sklypo, vietovės), mokomasi duoti ir vykdyti kelių žingsnių instrukciją, susijusią su judėjimu tame plane, įskaitant pusės ar ketvirčio apskritimo posūkius.</p>	<p>ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą arba savo sugalvotą taisyklę, grupuoja objektus pagal du požymius. Remdamasis konkrečių atvejų tyrinėjimo rezultatais, kelia paprasčiausias hipotezes apie bendras tyrinėtų matematinių objektų savybes.</p> <p>2. Modeliai ir sąryšiai</p> <p>2.1. Dėsningumai Sekos. Atkartojamos, pratęsimos, apibūdinamos sekos, kurių nariais yra paprastosios, dešimtainės trupmenos. Nagrinėjamos objektų sekos, sudarytos iš 2–4 pasikartojančių narių grupių, įskaitant ir tokias, kurių elementai skiriasi dydžiu, spalva, linijos storiu, posūkio kampu; kai kiekvieną kitą sekos objektą sudaro vis daugiau (mažiau) elementų, kurie nebūtinai išdėstomi vienoje eilėje, o seka gali būti perkelta ir į kitą eilutę. Tyrinėjamos sekos, gautos suliejus dvi sekas. Mokomasi fizinėmis ir skaitmeninėmis priemonėmis kurti ir pristatyti sekas.</p> <p>Algoritmai ir programavimas. Pasitelkus konkrečius pavyzdžius paaiškinama pasirinkimo komanda jei–tai–kitaip, kartojimo komanda. Mokomasi įvykdyti nurodytą komandų seką, kurioje yra ir ši pasirinkimo komanda. Sprendžiami įvairūs uždaviniai, kuriuose reikia atlikti nuoseklių komandų sekas, įskaitant ir pasirinkimo bei kartojimo komandas. Aptariamos algoritmo ir programos sąvokos. Nagrinėjant konkrečius pavyzdžius įsitikinama, kad algoritme ir programoje svarbi komandų atlikimo tvarka, kad gali būti keletas teisingų algoritmų tam pačiam rezultatui gauti. Mokomasi uždavinio sprendimo algoritmą užrašyti sutartiniais ženklais, pavaizduoti schemomis (pvz., iš turimų fizinių objektų sudėlioti ar nupiešti tam tikrą geometrinę figūrą; naudojantis pateiktais ar savo gautais duomenimis, apskaičiuoti nueitą kelią, laiką, greitį; pereiti labirintą; sukurti žaidimų instrukcijas, taisykles, receptus ir kt.). Susipažįstama su uždavinio skaidymo į dalis strategija, mokomasi ją įgyvendinti kuriant pasirinkimo ir kartojimo komandų sekas.</p> <p>3. Geometrija ir matavimai</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>Nagrinėjamos simetriškos ašies atžvilgiu figūros, mokomasi užbaigti ar sukurti ašies atžvilgiu simetrišką piešinį languotame ar taškuotame popieriuje, kai pavaizduota vertikali arba horizontali simetrijos ašis.</p>	<p>3.2. Konstravimas Transformacijos. Tyrinėjamos dvi tiesės atžvilgiu simetriškos figūros, pavaizduotos languotame ar taškuotame popieriuje. Mokomasi jas nupiešti, atrasti jų simetrijos tiesę, paaiškinti, kodėl jos yra/nėra simetriškos. Iš turimų detalių, taikant simetriją, posūkį ar postūmį horizontalia ar vertikalia kryptimi kuriami ornamentai, ieškoma trūkstamų jų dalių. Mokomasi nurodyti koordinacių plokštumos pirmame ketvirtyje pažymėto taško koordinatas. Mokomasi taikyti žinias apie posūkį, postūmį, simetriją tiesės (ašies) atžvilgiu koordinacių plokštumoje ir languotame popieriuje (pvz., apibūdinti objekto (taško) judėjimą, įvardyti trūkstamas figūros dalis, kurti naujas figūras ar paaiškinti paprasčiausias jos savybes). Svarbu, kad mokiniai suprastų taškų, atkarpų, tiesių, figūrų perkėlimo idėją: jei figūrą transformacijų pagalba galima perkelti į kitą ar grąžinti tą pačią vietą, tai gautoji ir pradinė figūra laikomos lygiomis.</p>
Lietuvių kalba	<p>B.2.2. Nusako įvykių seką, nurodo aiškiai tekste įvardytą veiksmo vietą ir laiką; kūrinio nuotaiką.</p> <p>D.5.1. Pagal pavyzdį atlieka nesudėtingus kalbos tyrimus (pvz., grupuoja skirtingus žodžius pagal reikšmę).</p> <p>D.5.2. Pagal pavyzdį atlieka nesudėtingus kalbos vartojimo tyrimus (pvz., stebi kalbos vartojimo situacijas artimoje aplinkoje, daro išvadas pagal aiškiai pastebimus požymius).</p> <p>6.1.2.4. Skaitant įvairius spausdintus ir skaitmeninius negrožinius tekstus (straipsnius, informacines žinutes, skelbimus, instrukcijas, receptus, sąrašus, gamtos objektų ir reiškinių aprašymus ir kt.), mokomasi šiuose tekstuose išskirti svarbiausias detales, faktus, veiksmų seką, aptarti teksto ypatumus ir kalbą. Pratinamasi rasti reikiamą informaciją šio amžiaus vaikams skirtuose žodynuose, enciklopedijose, internete ir kitur.</p>	<p>B.2.2. Aptaria įvykių seką, veiksmo laiką, vietą, jų kaitą, įvykių svarbą. Apibūdina grožinio teksto nuotaiką.</p> <p>D.5.1. Savarankiškai atlieka nesudėtingus kalbos tyrimus (pvz., pastebi dėsningumus, padaro išvadas; sudaro atmintines, išveda taisykles).</p> <p>D.5.2. Savarankiškai atlieka nesudėtingus kalbos vartojimo tyrimus (pvz., stebi kalbos vartojimo situacijas aktualioje aplinkoje, apibendrina, daro išvadas, formuluoja rekomendacijas).</p>
Gamtamokslinis	D3. Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus aiškina	C1. Nurodo tyrimų svarbą pažįstant pasaulį. Nurodo tyrimo

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
ugdymas	<p>paprastus dėsningumus kasdienėje aplinkoje, paaiškina, kokių sąlygų reikia, kad vyktų reiškinys.</p> <p>6.1.5. Augalai: Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Aptariama augalų nauda žmonėms.</p> <p>Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas, vaisių brandinimas ir sėklų išbarstymas).</p>	<p>atlikimo etapas.</p> <p>D3. Paaiškina paprastus artimos aplinkos dėsningumus, atpažįsta ir savais žodžiais paaiškina paprastus priežasties ir pasekmės ryšius.</p> <p>D5. Paaiškina paprastus žinomų reiškinų ir procesų modelius, pasitardamas su mokytoju modeliuoja paprasčiausius reiškinius ar procesus. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprastus dėsningumus artimoje aplinkoje.</p> <p>6.4.4. Mitybos grandinės: Aptariami gamtinių miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių panašumai ir skirtumai. Aiškinamasi, kas yra mitybos grandinės, mokomasi sudaryti paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines. Aiškinamasi, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse, koks Saulės šviesos vaidmuo mitybos grandinėse. Aptariami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastose mitybos grandinėse.</p>
Technologinis ugdymas	<p>C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.</p> <p>C3. Padedami saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria rezultatą.</p> <p>6.1.2.1. Drabužių, aksesuarų, namų tekstilės asortimentas.</p> <p>Rišant/pinant tyrinėjami siūlų susipynimo būdai ir sukuriamas aksesuaras (apyrankė, juostelė į plaukus, skirtukas knygai, batraiščiai ir pan.).</p> <p>6.1.2.3. Drabužių, avalynės priežiūra. Praktiškai išbandomi drabužių lankstymo, susagstymo, surišimo (avalynė)/užrišimo (diržai ir pan.) būdai, avalynės/tekstilės valymas be cheminių priemonių.</p>	<p>C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.</p> <p>C3. Saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus. Padedami koreguoja klaidas/ netikslumus. Sukuria rezultatą.</p> <p>6.2.2.1. Kuriant nesudėtingą tekstilės gaminių aiškinamasi tekstilės gaminių projektavimo, konstravimo, dekoravimo, siuvimo eiliškumas, ...</p> <p>6.2.2.2. Natūralūs pluoštai. Vilna. Išsamiau aptariamas vilnos pluošto „kelias“ iki siūlo.</p> <p>6.2.4.3. Eksperimentai su elektros grandinėmis ir jų elementais: elementari mikrovaldiklių elektronika ir jos taikymo/programavimo pavyzdžiai, elementai. (teksto/piktogramos /paveikslėlio išvedimas į ekraną, mygtukų naudojimas).</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Fizinis ugdymas	<p>A. Įvardija mokymosi/poilsio režimo aspektus. Aptaria mokymosi ir poilsio režimą ir jo įtaką sveikatai.</p> <p>B. Paaškina judėjimo galimybes erdvėje ir laike. Susipažįsta su judėjimo galimybėmis: a) pagal spartą; b) pagal kryptį; mokytojui rodant pavyzdžius, atlieka juos pavieniui, poromis, grupelėmis, žaisdami žaidimus arba rungtyniaudami estafetėse. Drauge su mokytoju mokiniai atlieka įvairius judesius esant įvairiose padėtyse.</p> <p>C. Susipažįsta su pagrindiniais judriųjų, didaktinių, tautinių (liaudies) žaidimų veiksmiais.</p>	<p>A. Padedant mokytojui aiškinasi, koks turi būti mokymosi ir poilsio režimas, aiškinasi jo įtaką sveikatai.</p> <p>B. Su mokytoju aiškinasi koordinuotų judesių svarbą, mokosi koordinuotai juos atlikti vietoje ir judant erdvėje. Koordinuotai atlieka judesius kintant judesių kryptį ir spartai. Judėdami, neprarasdami koordinacijos mokosi greitai keisti judesių kryptį ir spartą.</p>

Duomenų tyryba ir informacija

1-2 klasės	3-4 klasės
C1. Pateikia duomenų pavyzdžių.	C1. Pateikia duomenų pavyzdžių ir aptaria skaitmeninių technologijų taikymą duomenis verčiant informacija. Nagrinėja duomenų vaizdavimo kompiuteriuose pavyzdžius.
C2. Renka, grupuoja, rūšiuoja, tyrinėja duomenis. Paaškina piešiniais ar diagramomis pavaizduotus duomenis.	C2. Pastebi ir tyrinėja dėsningumus duomenyse, nustato pasikartojimus, trūkstamus duomenis. Vaizduoja duomenis piešiniais, diagramomis, schemomis.
C3. Vertina duomenų ir informacijos patikimumą pagal pateiktus kriterijus.	C3. Susipažįsta su duomenų ir informacijos saugumu, nagrinėja šifravimo pavyzdžius.

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Matematika	<p>A. Gilus supratimas ir argumentavimas</p> <p>A2.3 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą</p>	<p>A. Gilus supratimas ir argumentavimas</p> <p>A2.3 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>taisyklę, grupuoja objektus pagal vieną požymį.</p> <p>2. Modeliai ir sąryšiai</p> <p>2.1. Dėsningumai. Sekos. Algoritmai ir programavimas.</p> <p>4. Duomenys ir tikimybės</p> <p>4.1. Duomenys ir jų interpretavimas. Aiškinamasi, ką vadiname duomenimis ir kokių tikslu jie renkami. Mokomasi formuluoti klausimus apie kasdienes gyvenimo įvykius, į kuriuos atsakymą padėtų rasti atliktas statistinis tyrimas (surenkama iki 20 vnt. duomenų). Aiškinamasi, ką vadiname požymiu ir jo reikšmėmis, mokomasi registruoti renkamus duomenis, kai yra 2–3 stebimo požymio reikšmės. Surinkti duomenys (iki 20 vnt.) pavaizduojami sąsiuvinyje piktograma ar stulpeline diagrama (vertikalia ar horizontalia), kai simbolis ar padala atitinka vieną stebimą. Praktikuojamasi pavadinti diagramą ir jos ašis, susieti dažnių lentelėje stulpelinėje diagramoje esančius duomenis, atsakyti į klausimus apie diagramoje ar dažnių lentelėje pateiktus duomenis.</p>	<p>arba savo sugalvotą taisyklę, grupuoja objektus pagal du požymius. Remdamasis konkrečių atvejų tyrinėjimo rezultatais, kelia paprasčiausias hipotezes apie bendras tyrinėtų matematinių objektų savybes.</p> <p>2. Modeliai ir sąryšiai</p> <p>2.1. Dėsningumai. Sekos. Algoritmai ir programavimas.</p> <p>4. Duomenys ir tikimybės</p> <p>4.1. Duomenys ir jų interpretavimas Mokomasi kelti su artima aplinka susijusius klausimus, į kuriuos atsakyti galima surinkus ir susisteminius duomenis. Mokomasi rūšiuoti duomenis pagal nurodytą požymį. Nagrinėjant konkrečius pavyzdžius aptariama, kaip suprasti diagramas, kurių dažnių ašies vienos padalos vertė nėra lygi vienetui, o stulpelio aukštis (požymio reikšmės dažnis) nebūtinai sutampa su pažymėta padala. Mokomasi pasirinkti tinkamą diagramos dažnių ašies padalos vertę. Diagramos braižomos naudojant fizines ir skaitmenines priemones. Diskutuojama apie savo ar kitų mokinių atlikto tyrimo išvadas, jų pritaikymą.</p> <p>4.2. Tikimybės ir jų interpretavimas Kalbant apie kasdienes atsitiktinius įvykius, atsakant į klausimus apie duomenis, mokomasi parinkti tinkamiausią žodį to įvykio tikėtinumui nusakyti (negalimas, mažai tikėtinas, labai tikėtinas, būtinai; niekada, kartais, dažnai, visada) ar įvykiams palyginti pagal tikėtinumą (labiau/mažiau tikėtina, kad...). Nagrinėjami atsitiktinumo principu paremti žaidimai su keliomis vienodai ir nevienodai galimomis 2–6 baigtimis //.../. Aptarus baigties sąvoką, svarstoma, kuri iš baigčių labiau, mažiau, vienodai tikėtina. Atliekant eksperimentą /.../ tikrinama, ar pasitvirtino spėjimo rezultatas, aptariama kodėl /.../. Kuriami žaidimai, kad kiekvienas žaidžiantysis turėtų tą pačią tikimybę (galimybę) laimėti.</p>
Užsienio kalba	5.3.3. Žaisdami keičiasi informacija su kitais žaidimo dalyviais, kai	5.3.3. Keičiasi informacija apie pomėgius, aplinką pasinaudodami

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	pateikiama vaizdinė pagalba ar pavyzdžiai.	vertimo įrankiais. Išsako nuomonę apie paprastus internetinius įrašus naudodami trumpas standartines frazes. Užpildo labai paprastą formą pateikdami asmeninę informaciją.
Lietuvių kalba	<p>A.1.2. Supranta aiškiai įvairių kalbėtojų, (pvz., bendraamžių ir suaugusiųjų, pažįstamų ir nepažįstamų) perteikiamą informaciją.</p> <p>B.1.3. Pasirenka ir skaito knygą pagal savo interesus. Naudojasi vaikams skirtomis enciklopedijomis, žodynais, žinynais, „draugišku“ internetu.</p> <p>B.1.3. Pasirenka ir skaito knygą pagal savo interesus. Naudojasi vaikams skirtomis enciklopedijomis, žodynais, žinynais, „draugišku“ internetu.</p> <p>B.4.2. Sieja tekstą su jau žinoma informacija, kai yra suteikiama pagalba. Svarsto apie informacijos (pav., reklamos) patikimumą.</p> <p>B.4.4. Atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius, suaugusiųjų padedamas naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.</p> <p>6.1.2.4. Skaitant įvairius spausdintus ir skaitmeninius negrožinius tekstus (straipsnius, informacines žinutes, skelbimus, instrukcijas, receptus, sąrašus, gamtos objektų ir reiškinių aprašymus ir kt.), mokomasi šiuose tekstuose išskirti svarbiausias detales, faktus, veiksmų seką, aptarti teksto ypatumus ir kalbą. Pratinamasi rasti reikiamą informaciją šio amžiaus vaikams skirtuose žodynuose, enciklopedijose, internete ir kitur.</p>	<p>A.1.2. Įsiklauso ir supranta informaciją, perteikiamą įvairių kalbėtojų skirtingu tempu, tembru ir skirtingomis intonacijomis.</p> <p>B.1.3. Pasirenka ir skaito knygą pagal savo interesus. Naudojasi įvairiais informacijos šaltiniais atsirinkdamas informaciją konkrečiam tikslui.</p> <p>B.1.3. Pasirenka ir skaito knygą pagal savo interesus. Naudojasi įvairiais informacijos šaltiniais atsirinkdamas informaciją konkrečiam tikslui.</p> <p>B.4.2. Skaitydamas sieja tekstą su jau žinoma informacija. Kitiškai vertina informacijos patikimumą, pagrįstumą.</p> <p>B.4.4. Atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius, naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.</p> <p>6.2.2.3. Skaitomi ir analizuojami negožiniai tekstai įvairiose aplinkose ir kontekstuose su mokytojo pagalba: publicistiniai, dokumentiniai, informaciniai ir įvairialypės informacijos (pvz., filmas, reklama, paveikslėlių istorija, elektroninis tekstas, dainovaizdis, žemėlapis) tekstai. Mokomasi savarankiškai rasti reikiamą informaciją mokytojo nurodytuose įvairiuose informacijos šaltiniuose.</p>
Menai (dailė)	<p>C. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas</p> <p>C1. Nusako, kokie architektūros ir dailės kūriniai yra artimiausioje aplinkoje (ugdymo įstaigoje, namuose ir kt.).</p> <p>C2. Pastebi, tyrinėja viešoje erdvėje esančių tautodailės, profesionaliosios dailės ir architektūros kūrinių būdingas detales,</p>	<p>C. Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimas</p> <p>C1. Pasakoja, kokius dailės kūrinius matė muziejuose, parodose ar internete, kokia informacija apie juos pateikiama.</p> <p>C2. Duomenų rinkimas ir tvarkymas.</p> <p>Projektai. Integruota veikla.</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	elementus.	<p>C1/C2. Mokomasi tikslingai ir saugiai ieškoti informacijos apie daile, dailininkus ir jų kūrinius internetinėse svetainėse, enciklopedijose, žinynuose, tinkamai fotografuoti savo kūrinius, pristatyti savo kūrybą vizualiai ir žodžiu.</p> <p>Projektai.</p> <p>C2. Kuriamos autorinės knygos apie savo ar patinkančio (pasirinkto) dailininko kūrybą: piešia, tapo, aplikuoja, jungia tikrovės ir skaitmeninius vaizdus, derina tekstą ir vaizdą.</p>
Menai (muzika)	<p>B3 Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą.</p> <p>A1 Aptaria atliekamą kūrinį; parodo elementarų muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmo piešinys, melodijos kontūras) supratimą</p> <p>B1. Eksperimentuoja garsais, improvizuoja elementarius muzikinius darinius pagal sąlygą (pvz., ritmo piešinį)</p> <p>B2. Sukuria muzikinius darinius pagal sąlygą ar pasirinktam sumanymui, užfiksuoja simboliškai ar supaprastinta notacija.</p>	<p>A1 Apibūdina atliekamą kūrinį; parodo muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmas ir metras, melodija ir dermė, dinamika) bei struktūrų supratimą.</p> <p>B1. Improvizuoja muzikinius darinius pagal sąlygą (pvz. dermę ar metrą). Pasirenka priemonės nuotakai sukurti.</p> <p>B2. Atsirenka idėjas muzikiniam sumanymui įgyvendinti. Sukomponuoja nesudėtingą kūrinį su aiškia pradžia ir pabaiga, jį užfiksuoja įprastine ar simboliškai notacija.</p>
Fizinis ugdymas		A. Mokosi skaičiuoti ramybės širdies susitraukimo dažnį (pulsą) ir pulsą po fizinio krūvio.
Gamtamokslinis ugdymas	<p>C. Gamtamokslinis tyrinėjimas</p> <p>C3. Nurodo paprasto tyrimo atlikimo eigą, pasirenka iš pateiktų tinkamas priemones ir medžiagas. Kartu su mokytoju aptaria tyrimo atlikimo vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą</p> <p>C5. Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus atrenka ir apibendrina savo surinktus duomenis.</p> <p>D4. Lygina ir grupuoja kasdienės aplinkos objektus ir reiškinius, atsižvelgdamas į jų aiškiai pastebimas savybes ar požymius.</p> <p>6.1.3. Žmonių įvairovė: Mokomasi žmones apibūdinti pagal</p>	<p>C. Gamtamokslinis tyrinėjimas</p> <p>C5. Pasitardamas su mokytoju atrenka ir apibendrina surinktus duomenis, pertvarko jei reikia, analizuoja rezultatus, atrenka tinkamus išvados darymui, pavaizduoja labiau tinkančią pristatymui formą (stulpeline, linijine diagrama, lentelė).</p> <p>D3. Paaiškina paprastus artimos aplinkos dėsningumus, atpažįsta ir savais žodžiais paaiškina paprastus priežasties ir pasekmės ryšius.</p> <p>D4. Lygina, grupuoja ir klasifikuoja artimos aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, remdamasis savybėmis, požymiais,</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>išorinius požymius (pvz., aukštas / žemas, rudaakis / mėlynakis, jaunas / senas ir pan.), aptariamas vaikų panašumas į tėvus, mokomasi tolerantiškai priimti kitokius žmones.</p> <p>6.1.5. Augalai: Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Aptariama augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas, vaisių brandinimas ir sėklų išbarstymas).</p> <p>6.1.6. Bendri gyvų organizmų požymiai: Mokomasi atskirti gyvus organizmus nuo negyvų daiktų, išskirti bendrus gyvo organizmo požymius (juda, kvėpuoja, auga, maitinasi, dauginasi).</p> <p>6.1.9. Judėjimas: Mokomasi atpažinti ir įvardyti oro (pvz., lėktuvas, sraigtasparnis, oro balionas), sausumos (pvz., automobilis, motociklas, dviratis, traukinys) ir vandens (pvz., valtis, laivas, burlaivis) transporto priemones. Mokomasi parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti pagal tai, kaip greitai ji gali judėti ir siejant atstumą su jam įveikti reikalingu laiku (pvz., į mokyklą važiuoti dviračiu, į gretimą miestelį autobusu, automobiliu, į kitą šalį – lėktuvu, traukiniu).</p>	<p>funkcijomis /vaidmenimis ar pateiktais kriterijais.</p> <p>6.4.1. Organizmų klasės: Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šioms pagrindinėms gyvųjų organizmų klasėms: kirmėlėms (slikams), moliuskams (sraigėms), vabzdžiams, voragyviams (vorams, erkėms), varliagyviams (varlėms), paukščiams, žinduoliams, žuvims, ropliams. Aptariami šių organizmų klasių pavyzdžiai. Mokomasi įvardyti ir grupuoti stuburinius ir bestuburius gyvūnus.</p> <p>6.4.2. Dauginamasis ir paveldėjimas: Aptariami augalų skirtingų dauginimosi būdų pavyzdžiai. Skirtingi vystymosi būdai priskiriami atitinkamoms gyvūnų klasėms. Palyginami ir sugretinami žinomų augalų bei gyvūnų gyvenimo ciklai. Apibūdinamos drugio ir varlės vystymosi stadijos. Nagrinėjant pavyzdžius aiškinamasi, kad augalų, gyvūnų, žmogaus palikuonių požymiai ir elgsena panašūs į tėvų. Mokomasi atskirti augalų ir gyvūnų savybes atsiradusias dėl aplinkos sąlygų (pvz., išstypęs gležnas augalas dėl Saulės šviesos trūkumo) nuo paveldimų savybių (pvz., vijokliniai augalai).</p> <p>D5. Paaškina paprastus žinomų reiškinių ir procesų modelius, pasitardamas su mokytoju modeliuoja paprasčiausius reiškinius ar procesus. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprastus dėsningumus artimoje aplinkoje.</p>
Technologinis ugdymas	<p>A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.</p> <p>A2. Padedami nurodytuose informacijos šaltiniuose ieško, randa, atrenka ir kaupia informaciją problemos sprendimui.</p> <p>A3. Padedami taiko ir paaškina problemos sprendimui tinkančią informaciją, apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją sutarta grafine/aprašomąja forma.</p>	<p>A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.</p> <p>A2. Nurodytuose informacijos šaltiniuose ieško, randa, atrenka ir kaupia informaciją reikalingą problemos sprendimui.</p> <p>A3. Taiko ir padedami paaškina problemos sprendimui reikalingą informaciją, apsibrėžia ir tikslina problemą, atvaizduoja ją sutarta grafine/aprašomąja forma.</p>
Dorinis ugdymas	Etika D3. Aš ir ekologija	Evangelikų reformatų tikyba 6.3.1 Šventojo Rašto mokymosi

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>Mokosi rūšiuoti šiukšles, domisi kokia rūšiavimo prasmė, kokią įtaką tai padarys aplinkai.</p> <p>Karaimų tikyba</p> <p>C.1 Suvokia liturgijos cikliškumą</p> <p>Pavaizduoja laiko kartojimąsi kalendoriuje, prisimena pirmąsias dvi kalendorines šventes.</p>	<p>turinys</p> <p>Savarankiškai suranda Biblijos eilutę pagal pateiktą nuorodą. Suranda ir skaito Biblijos ištrauką pagal pateiktą nuorodą.</p> <p>Romos katalikų tikyba.</p> <p>A2. Skaito ir interpretuoja Šventąjį Raštą</p> <p>Suranda biblinį tekstą pagal nuorodą.</p> <p>Judėjų tikyba.</p> <p>A2. Tanacho teksto pažinimas</p> <p>Atpažįsta Toros teksto žymėjimą ir skirstymą dalimis.</p> <p>Karaimų tikyba</p> <p>C.1 Suvokia liturgijos cikliškumą</p> <p>Atpažįsta mėnesio liturginį ciklą kalendoriuje per jaunatį ir liturgijos sąvoką.</p>

Technologinių problemų sprendimas

1-2 klasės	3-4 klasės
D1. Pateikia skaitmeninių priemonių pavyzdžių.	D1. Apibūdina naudojamus skaitmeninius įrenginius, vartoja tikslias sąvokas. Atpažįsta skaitmeninių įrenginių sutrikimo problemas, laikosi saugaus darbo taisyklių.
D2. Atsakingai naudojasi programomis ir programėlėmis skaitmeniniuose įrenginiuose.	D2. Pasirenka atliekamai veiklai tinkamas programas ir programėles.
–	D3. Ugdomi technologinius gebėjimus įvairiems dalykams mokytis.

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Matematika	C. Problemų sprendimas	C. Problemų sprendimas

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	C2.3 Vertina pasiūlytas alternatyvias paprastos probleminės užduoties sprendimo strategijas. <i>Sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą</i> , derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.	2.3 Vertina pasiūlytas alternatyvias paprastos probleminės užduoties sprendimo strategijas. <i>Sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą</i> , derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.
Gamtamokslinis ugdymas	E. Problemų sprendimas ir refleksija E2. Kūrybiškai pritaiko turimas gamtos mokslų žinias ir gebėjimus atlikdamas gamtamokslines ir kitų mokomųjų dalykų užduotis. Pateikia pavyzdžių, kaip žmonės kurdami daiktus ir technologijas semiasi idėjų iš gamtos.	E. Problemų sprendimas ir refleksija E2. Kūrybiškai pritaiko turimas gamtos mokslų žinias ir gebėjimus artimos aplinkos situacijose. Nagrinėdamas žmonių sukurtų daiktų ir technologijų savybes randa analogijų gamtoje.
Technologinis ugdymas	A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas A3. Mokytojo padedami taiko ir paaiškina problemos sprendimui tinkančią informaciją, apibrėžia problemą [...] 6.1.4.2. Elektros/elektronikos prietaisų saugi eksploatacija: Nagrinėja saugų elektrinių/elektroninių prietaisų naudojimą (kaip tinkamai įjungti/išjungti prietaisą, naudoti įkroviklį ir pan.). C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas. C1. Padedami pateikia artimiausioje aplinkoje taikomų medžiagų/komponentų/priemonių/sistemų pavyzdžių, įvardina bent po vieną jų savybę ir/ar charakteristiką, technologinius procesus problemos sprendimui įgyvendinti. 6.1.4.1. Elektros/elektronikos prietaisai, jų paskirtis, raida: Analizuoja elektros prietaisus savo aplinkoje (šviestuvus, skalbimo mašina, telefonas ir pan.), apibudinti jų paskirtį, funkcijas, valdymą (jungiklis, mygtukas ir pan.). 6.1.4.2. Elektros/elektronikos prietaisų saugi eksploatacija: Nagrinėti saugų elektrinių/elektroninių prietaisų naudojimą (kaip tinkamai įjungti/išjungti prietaisą, naudoti įkroviklį ir pan.).	A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas A3. Taiko ir mokytojo padedami paaiškina problemos sprendimui reikalingą informaciją, apibrėžia ir tikslina problemą [...] 6.2.4.2. Elektros/elektronikos prietaisų saugi eksploatacija: Nagrinėti saugaus elektrinio/elektroninio prietaiso naudojimo pavyzdį (virtuvės įranga, kiti namų aplinkoje naudojami prietaisai). Aptarti kam reikalinga vartojimo instrukcija. C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas. C1. Pateikia artimiausioje aplinkoje taikomų medžiagų/komponentų/priemonių/sistemų pavyzdžių. Mokytojo padedamas įvardina jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus problemos sprendimui įgyvendinti. 6.2.4.1. Susipažinti su elektromagnetizmo reiškiniais ir jų panaudojimo pavyzdžiais (mikrofonas, garsiakalbis, elektros variklis ir pan.). 6.2.4.2. Elektros/elektronikos prietaisų saugi eksploatacija: Nagrinėti saugaus elektrinio/elektroninio prietaiso naudojimo pavyzdį (virtuvės įranga, kiti namų aplinkoje naudojami prietaisai). C3. Saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus. Padedami

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>C3. Padedami saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria rezultatą.</p> <p>6.1.3.3. Konstravimo ir gamybos technologijos. Konstrukcijos ir jų panaudojimo elementai (mokomasi konstruoti iš įvairių medžiagų, eksperimentuojama su medžiagų savybėmis).</p> <p>Elementarios operacijos (kirpimas, lankstymas, glamžymas, kljavimas, lipdymas, konstravimas, kt.). Mokomasi saugiai konstruoti ir sukurti konstrukcinį elementą (pvz. stogą, tiltą ir pan.)</p> <p>6.1.4.3. Eksperimentai su elektros grandinėmis ir jų elementais: Apibudinti elektros grandinę, jos elementus, paskirtį. Sujungti elementarią elektros grandinę (elektros grandinė su lempute/šviestuku ir pan.), atpažinti ir įvardinti jos elementus. Tyrinėjamas elektros grandinės valdymas (naudojant jungiklį, mygtuką ir kt.).</p>	<p>koreguoja klaidas/ netikslumus. Sukuria rezultatą.</p> <p>6.2.4.4. Elektrinių/elektroninių gaminių konstravimas: kurti elementarius elektrinius projektus, su šviesos, garso ir judesio (pasirinktinai) valdymo elementais (paišantis robotas, namų diskotekos gaublys ir pan.). Rekomenduojama naudoti komponentus: elementų baterija, jungiklis/mygtukas, lemputės/šviestukai (LED), elektros variklis, signalizatorius ar kt.</p>
Dorinis ugdymas	<p>Etika. D4. Ekologinių problemų raiška virtualybėje</p> <p>Mokosi suprasti, kad ekologinės problemos gali būti išreiškiamos įvairiais būdais - vienaip informaciniame tekste, kitaip animaciniame ar dokumentiniame filme.</p>	
Fizinis ugdymas		C. Geba prisitaikyti prie kintančios aplinkos netradicinėje fiziškai aktyvioje veikloje.

Virtualioji komunikacija ir bendradarbiavimas

1-2 klasės	3-4 klasės
E1. Bendrauja pasitelkdamas skaitmenines technologijas.	E1. Tikslingai bendrauja ir mokosi pasitelkdamas skaitmenines technologijas, atsakingai dalijasi skaitmeniniu turiniu.
E2. Aptaria virtualiojo mokymosi etikos taisykles.	E2. Įsivertina gebėjimus mokytis virtualiai, laikytis etikos taisyklių.

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Užsienio kalba	5.3.3.Skelbia sveikinimus, vartodami šablonines frazes. Pateikia asmeninę informaciją, kai gali pasirinkti iš sąrašo. Pildo formą įrašydami asmeninę informaciją, pvz., vardą, šalį. Žaisdami pasirenka iš sąrašo pvz., žaidimų lygį, spalvą, formą. Laikosi saugos reikalavimų ir etikos normų	5.3.3.Sukuria trumpas žinutes apie save ir savo pomėgius. Rašo trumpus komentarus, reaguoja į paprastus įrašus vartodami šabloniškas frazes ir naudodamiesi vertimo įrankiais. Laikosi saugos reikalavimų ir etikos normų
Lietuvių kalba	<p>A.2.3. Klausydamas ar kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją, kai yra suteikiama pagalba; leidžia pašnekovui išsakyti savo mintis, laikosi mandagaus bendravimo susitarimų.</p> <p>6.1.1.1. Mokomasi suprasti kalbėjimo paskirtį ir įvairių komunikavimo priemonių teikiamas galimybes, komunikuoti įvairiomis priemonėmis (telefonu, internetu). Aptariama, kokiais tikslais, kodėl žmonės kalbasi: siekia sudominti, pasidalyti, apsikeisti informacija arba nuomonėmis, ieško informacijos, žinių, bendrauja, naudojami įvairiomis informavimo ir komunikavimo priemonėmis (pvz., televizija, radijas, internetas).</p> <p>6.2.1.1.2. Kalbėjimo ir klausymosi veiklos pobūdis. Mokiniai ugdomi dialoginio ir monologinio kalbėjimo gebėjimus. Mokomasi tinkamai dalyvauti mokiniams aktualiuose pokalbiuose klasėje ir elektroninėje aplinkoje (dviese, mažesnėje ar didesnėje grupėje;), diskusijose, trumpai ar išsamiai atsakyti į klausimus, formuluoti klausimus.</p>	<p>A.2.3. Klausydamas ir kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją, pasirenka tinkamas kalbos priemones; rodo susidomėjimą, gerbia kito nuomonę, laikosi kalbos etiketo.</p> <p>A.3.1. Kalbėdamas nuosekliai plėtoja temą, emociškai, raiškiai pasakoja, paaiškindamas priežastis ir pasekmes.</p> <p>6.2.1.1.2. Kalbėjimo ir klausymosi veiklos pobūdis. Mokiniai ugdomi dialoginio ir monologinio kalbėjimo gebėjimus. Mokomasi tinkamai dalyvauti mokiniams aktualiuose pokalbiuose klasėje ir elektroninėje aplinkoje (dviese, mažesnėje ar didesnėje grupėje;), diskusijose, trumpai ar išsamiai atsakyti į klausimus, formuluoti klausimus</p> <p>6.3.1.1. Kalbėjimo ir klausymo paskirtis ir tikslai. Mokomasi suprasti, kad bendravimas – vienas svarbiausių visuomenės poreikių, kad keičiantis visuomenei keičiasi ir bendravimo būdai bei galimybės. Aptariami ir palyginami trys skirtingi bendravimo būdai (betarpiškas pokalbis, bendravimas raštu ir skaitmeninis bendravimas). Siekiama, kad mokiniai vertintų kalbėjimą ir klausymą kaip asmeniškai svarbią veiklą, teikiančią galimybių sužinoti, bendrauti, dalyvauti visuomeniniame gyvenime.</p>
Gamtamokslinis ugdymas		<p>B. Gamtamokslinis komunikavimas</p> <p>B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikosi esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reiškia mintis, be tikslaus citavimo nurodo, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateikia tekstais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis,</p>

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
		naudoja skaitmenines technologijas.
Dorinis ugdymas	<p>Etika. A4. Aš ir virtualumas Susipažįsta su virtualia erdve ir jos galimybėmis. Padedamas kelia klausimus apie virtualią erdvę. Padedamas mokosi tikslingai planuoti naudojimosi virtualia erdve laiką ir laikytis susitarimų. A4. Aš ir virtualumas. Ar man smalsu sužinoti, kaip veikia internetas? Kuo jis man naudingas, kuo pavojingas? Kokių taisyklių svarbu laikytis virtualioje erdvėje? Kas man padėtų planuoti laiką, kurį praleidžiu virtualioje erdvėje? Ar susimąstau, kodėl žmogus išrado kompiuterį? Ar galiu be jo apsieiti? Ar moku planuoti darbo su juo laiką?</p> <p>Etika. B4. Virtualus Kitas Susipažįsta su bendravimo su kitu taisyklėmis mokymosi bei bendravimo platformose. Mokosi virtualaus bendravimo etikos ir etiketo. B4. Virtualus Kitas: Ar žinau kaip mandagiai bendrauti su kitu virtualioje erdvėje? Kai matau savo tikrą draugą kompiuterio ekrane – ar nepasiilgstu jo realybėje?</p> <p>Etika. C4. Aš ir virtuali bendruomenė Susipažįsta su įvairiomis virtualiomis bendruomenėmis C4. Aš ir virtuali bendruomenė: Ar galiu sužinoti internete įdomių dalykų apie savo šalies žmones?</p>	<p>Etika. A4. Aš ir virtualumas Mokosi suprasti kaip veikia virtuali erdvė bei domisi kaip saugiai naudotis jos teikiamomis galimybėmis, tačiau supranta ir saikingo medijų naudojimo (laikantis susitarimų) svarbą, su suaugusiųjų pagalba planuoja laiką virtualioje erdvėje. Svarsto besaikio naudojimosi virtualia erdve žalą.</p> <p>Etika. B4. Virtualus Kitas Mokosi taikyti bendravimo virtualioje erdvėje taisykles, bendrauja mandagiai, gerbia virtualų Kitą.</p>

Saugus elgesys

1-2 klasės	3-4 klasės
F1. Pateikia sveikatą tausojančio darbo skaitmeninėmis technologijomis pavyzdžių.	F1. Aptaria ir laikosi sveikatą tausojančio darbo skaitmeninėmis technologijomis taisyklių.
F2. Kalba apie skaitmeninių technologijų įtaką aplinkai.	F2. Pateikia skaitmeninių technologijų poveikio visuomenei ir aplinkai

1-2 klasės	3-4 klasės
	pavyzdžių.
F3. Saugo asmens duomenis ir skaitmeninę tapatybę, pateikia ir aptaria pavyzdžius.	F3. Aptaria ir laikosi saugaus darbo virtualiojoje erdvėje taisyklių, gerbia asmens privatumą.

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
Lietuvių kalba	6.1.1.2. Mokomasi tinkamai išklausti ir suprasti kalbantįjį, bendraujant klausytis ir išgirsti vienas kitą, laikytis kalbos etiketo ir bendradarbiavimo (komandinio darbo, pokalbio, diskusijos) susitarimų dirbant įvairiose aplinkose, pavyzdžiui, klasėje, muziejuje, parodoje, telefonu, internete.	6.2.3.5. Laikomasi kalbos etiketo (tinkamai pasirenkami žodžiai ir posakiai) atsižvelgiant į adresatą ir komunikavimo situaciją
Gamtamokslinis ugdymas		F. Žmogaus ir gamtos dermės pažinimas F2. Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmogaus veikla, jo sukurti produktai ir technologijos veikia gamtinę aplinką. 6.3.1. Fizinė, socialinė-emocinė sveikata: Aiškinamasi priežasties-pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių aplinkos sąlygų (apšvietimo, garso (garso stiprumo), švaros ir tvarkos, tinkamų priemonių) darbui ir poilsiui.
Fizinis ugdymas	A. Įvardija saugaus elgesio taisykles. Išklauso aiškinimą apie saugaus elgesio taisykles fiziškai aktyviose veiklose sporto salėje.	A. Paaiškina, kaip reikia laikytis saugaus elgesio taisyklių fiziškai aktyvioje veikloje. Aiškinasi saugaus elgesio taisykles fiziškai aktyviose veiklose sporto aikštyne.
Technologinis ugdymas	A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas. A1. Tyrinėja aplinką, objektus ir procesus joje, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį. Žino sąvokas. A3. Padedami taiko ir paaiškina problemos sprendimui tinkančią informaciją, apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją sutarta	A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas. A1. Tyrinėja aplinką ir procesus joje, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja problemą ir jos sprendimo poreikį. Naudoja sąvokas. A3. Taiko ir padedami paaiškina problemos sprendimui reikalingą informaciją, apsibrėžia ir tikslina problemą, atvaizduoja ją sutarta

Mokomasis dalykas	1-2 klasės	3-4 klasės
	<p>grafine/aprašomąja forma.</p> <p>6.1.3. Konstrukcinės medžiagos.</p> <p>6.1.3.2. Įrankiai/ prietaisai/įranga.</p> <p>Ergonomiškos darbo aplinkos organizavimas (pvz. koks stolas, kėdė, danga, spalva ir pan. yra patogus, tinkamas vaikui), tvarka darbo vietoje.</p>	<p>grafine/aprašomąja forma.</p> <p>6.1.3. Konstrukcinės medžiagos.</p> <p>6.1.3.3. Įrankiai/ prietaisai/įranga.</p> <p>Ergonomiškos darbo aplinkos organizavimas (pvz. darbo priemonių išdėstymas), tvarka darbo vietoje.</p>

Kalbinių gebėjimų ugdymas per visų dalykų pamokas

Kalbinius gebėjimus mokiniai ugdomi nuolat: ne tik mokykloje per lietuvių kalbos pamokas, bet ir per kitų dalykų pamokas, būreliuose, renginiuose, kasdieniame gyvenime (šnekamoji kalba), namuose, klausydamiesi tėvų kalbėjimo, jų skaitomų knygų, ir pan. Kalbiniai gebėjimai ugdomi žiūrint vaizdo ir klausantis garso įrašų ar transliacijų, bendraujant su mokytojais, tėvais, bendraamžiais.

Ypač svarbu per visų dalykų pamokas ugdyti tų mokinių kalbinius gebėjimus, kurių lietuvių kalbos gebėjimai nėra pakankami (grįžusių iš užsienio vaikų, migrantų, tautinių mažumų, pažeidžiamų grupių dėl nepalankaus SEK ir pan.).

Ugdant kalbinius gebėjimus, mokiniai pratinami klausantis ar skaitant tekstus įvairių dalykų pamokose, pastebėti naujus/ vaizdingus žodžius, posakius, juos įsidėmėti / užsirašyti. Atliekamos įvairios užduotys, skirtos turtinti žodyną.

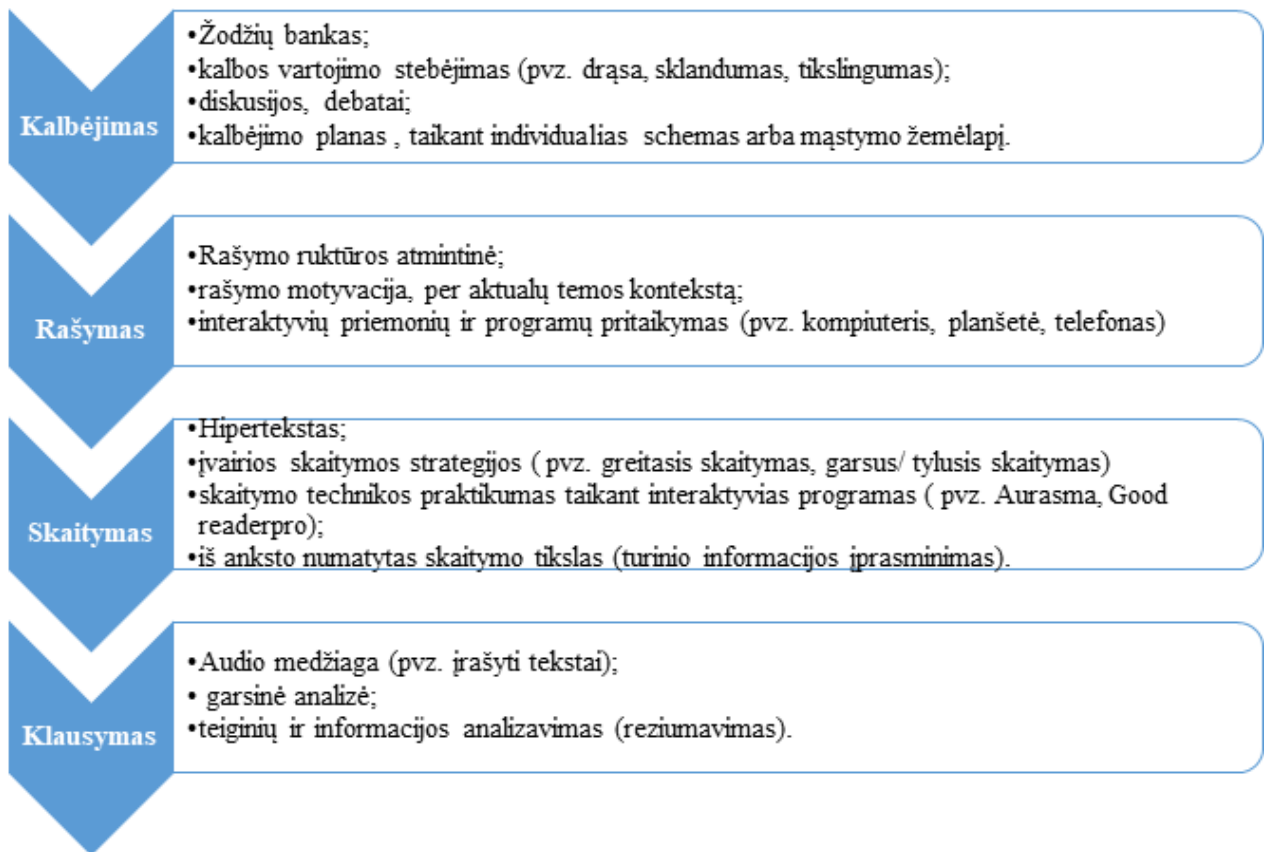
Atnaujinant bendrąsias programas, daugiau dėmesio skirta mokinių aktyviam kalbos mokymuisi tyrinėjant. Siekiama, kad vaikai, mokydamiesi kalbos, taikytų kalbos pažinimo strategijas – pagal pavyzdį ar savarankiškai atliktų nesudėtingus kalbos tyrimus (pvz., pastebėtų dėsningumus, darytų išvadas; darytų atmintines, išvestų taisykles); aiškintųsi ir tyrinėtų kalbos vartojimą (pvz., stebėtų kalbos vartojimo situacijas artimoje aplinkoje, darytų išvadas pagal aiškiai pastebimus požymius).

Tyrinėjimu grįstas mokymasis – tai toks mokymosi būdas, kurio metu mokiniai, tyrinėdami aplinką, reiškinius, informaciją, pasiremdami turimomis žiniomis ir patirtimi, sprenddami problemines situacijas, atranda naujas žinias, pasitikrina jau esamas žinias ir faktus, konstruoja naują patirtį. Tokio mokymosi idėjos pasitelktos ieškant alternatyvos formaliam žinių „perdavimui“. Pradinėse klasėse pamokose tai ypač naudinga mąstymo, saviraiškos, komunikavimo situacijose. Kitaip sakant, taikant tyrinėjimu grindžiamą mokymosi idėjas, siekiama pereiti nuo formalaus kalbos mokymosi į suvokimą, kad kalba – tai mokymosi įrankis. Mokiniai mokosi suprasti ir taikyti kalbos taisykles tyrinėdami kalbą ir kalbos vartojimą, reflektuodami savo kalbinę veiklą. Toks mokymasis skatina mokinius mąstyti, vertinti savo supratimą ir mokymosi procesą.

Didaktiniai akcentai. Kadangi siekiame aktyvaus mokinių įsitraukimo, mąstymo, darbo pradžioje svarbi veikti skatinanti probleminė situacija. Tai gali būti ir pastebėtos mokinių klaidos, netinkamai vartojamos sąvokos, mokiniams kylantys sunkumai. Kitaip sakant, išnaudojame arba tikslingai sukuriame kalbą ar kalbos vartojimą tirti skatinančią situaciją. Jei remsimės mokinių kalbine veikla, mokiniai jaus žinių poreikį. Svarbu atkreipti dėmesį į individualius vaiko poreikius (iš užsienio grįžusių, tautinių mažumų grupių, dėl nepalankaus SEK) bei taikyti kalbos vartojimo pagalbą, kaip pvz. žodžių bankas, IKT priemonių taikymas, sąvokų vaizdus paaiškinimas, asociacijos, žaidimai ir pan.).

Mokytojo vaidmuo. Mokantis kalbos integruotai, labai svarbus mokytojo vaidmuo: pažintinis ir motyvacinis mokinių veiklų skatinimas, dalyvavimas, įsitraukimas į mokinių užduotį ir apgalvotas laiko numatymas užduočiai atlikti. Klasės mokinių sąveika, kai jie dirba grupėje, poroje ar individualiai, kai veiklą pristato visai klasei, yra svarbi mokymosi proceso dalis, todėl mokytojas, pažindamas savo klasės mokinius, turi numatyti veiklas (jų pobūdį, trukmę, pagalbines priemones) taip, kad viskas vyktų sklandžiai.

Kalbinės raiškos sritys ir integruotos kalbos ugdymo metodai:

Kadangi einama per prigimtinius mokinių gebėjimus, patys mokiniai, dalyvaudami pamokoje, jau tobulina savo kalbos gebėjimus, nes jie kaip pamatinis gebėjimas ir mokymosi strategija suprantami visuose dalykuose. Vienas populiariesnių būdų siekti kokybiškos integracijos per skirtingus mokomuosius dalykus – taikyti tuos pačius mokymo metodus. Todėl integruoto ugdymo dėka, naudojant šiuos metodus ir priemones, galima užtikrinti integruotą kalbos ugdymą visų dalykų pamokose.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Per dalyko pamoką reikia ugdyti sakytinės ir rašytinės kalbos gebėjimus. Tam pasitelkiamas pokalbis (diskusija) ir įvairūs (nebūtinai didelės apimties) rašto darbai. Etikos pamokoje labai daug kasdienio gyvenimo pavyzdžių, kurie paprastai sulaukia įvardijimo/apibūdinimo kasdiene kalba. Pamokų metu rekomenduojama stengtis pakelti kalbos lygį į aukštesnį (apibendrinimas, taisyklingas įvardijimas, raiškus minties išreiškimas ir užbaigimas, loginė jungtis ir išvada). Geriau pasakyti mažiau, bet taisyklinga, švaria kalba. Siūloma pasinaudoti poetų/ rašytojų ir filosofų tekstų ištraukomis, kurios padėtų auginti kalbinį lygmenį mokiniui. Sąvokos nėra prioritetas, nes etikoje, kaip filosofinėje disciplinoje, galima bet koki kalbos žodį paversti sąvoka. Šitą virsmą sąvoka būtina trumpai mokiniams paaiškinti, priminti įvairiose situacijoje ir skatinti šitokio „sąvokyno“ kūrimą.

Mokiniai, kuriems kyla gimtosios kalbos vartojimo sunkumų, gali būti pradžioje skatinami palyginti žodžių reikšmės (su mokytojo pagalba ir be jo), padrąsinti kalbėti net ir klystant; jiems galima parengti papildomą užduotį, kurią atlikdamas mokinys jaustųsi stipriau – pvz., vertimas ir pan. Skirtingų kalbų ir jų atveriamo pasaulio supratimo filosofinių išvalgų galima surasti originaliame filosofo Antano Maceinos veikalė „Daiktas ir Žodis“ (V., aidai, 1998)

Mokiniams iš pažeidžiamų grupių siūloma taip pat skirti daugiau dėmesio kalbiniu aspektu – pasiūlyti pasvarstyti kodėl vienas ar kitas žodis netinkamas ar pan. Skatinti mokinį tapti jautresniu kalbai, nes ir dalyko turinyje yra nemažai dėmesio skirta suvokti žodžio ir vaizdo reikšmę etinėse situacijose. Tokia kalbos objektyvacija padeda ugdytis kalbinius gebėjimus.

Virtualybės tema turėtų būti plėtojama ir atkreipiant dėmesį į emotikonus. Įvairios užduotys, kurios yra susijusios su emocijomis, jausmais, turėtų būti orientuojamos į jausmų kalbinės ir ženklinės (emotikonai) išraiškos palyginimą. Emotikonai yra universalios kalbos išraiška. Tačiau ji neturi kultūrinės atminties, jausmų hierarchijos, jausmų ir emocijų niuansų paletės. Atidesnis žvilgnis į tokį emotikonų naudojimą padės atkreipti mokinių dėmesį į kalbos situaciją technologijų pasaulyje.

- **Kalbinių gebėjimų ugdymas per užsiėmimų formatą.** Filosofas Martinas Heideggeris teigė, kad ne mes kalbame, bet kalba mumis kalba. Šitokią teiginį galime suprasti kaip tradicijos, pačios kalbos ypatumų, niuansų pirmumą asmens atžvilgiu. Žinoma, kalbos kaip tokios ypatybės filosofinės etikos prasme, pamokose nėra paliečiamos. Tačiau numatytas aiškus pokalbių, diskusijų, rašytinių ir sakytinių refleksijų formatas numato stiprų kalbinį akcentą. Mokiniai mokosi mandagiai kalbėti, reikšti mintis, o tai yra kalbos vartojimo reflektavimas, t.y. mokinys atsigręžia į savo vartojamus žodžius.
- **Kalbinių gebėjimų ugdymas kalbant apie save ir kitus.** Etikos pamokose vyksta kalbinių gebėjimų, nukreiptų į asmens vidujybę ir pasaulio išorę, ugdymas – mokiniai mokosi artikuliuoti savo išorinius požymius ir vidines savybes, reflektuoti aplinkos įvykius ir pan. Su kiekviena amžiaus grupe, vis labiau įsisavinant rašytinės kalbos ypatumus, formuojasi gebėjimas subtiliau, tiksliau, bet ir sykiu abstrakčiau išreikšti savo emocijas, jausmus, santykius su kitais ir pasauliu.

Kalba yra terpė, kurios pagalba atveria asmens vidujybę, išorinis pasaulis. "Mano kalbos ribos – mano pasaulio ribos" (L. Wittgensteinas). Kalbiniai gebėjimai ugdomi ne tik bendraujant su bendraamžių grupe, bet ir skaitant įvairią literatūrą, kuri yra naudojama etikos pamokų metu.

Raštas kaip technologija

Fonetinis alfabetas yra laikomas labiausiai žmogaus sąmonę transformuojančia technologija. Todėl rašto mokymasis, geri rašytinės kalbos įgūdžiai yra ypač svarbūs ne tik mąstymo kokybei, bet ir, apskritai, svarbus įrankis tiriamajai, analitinei veiklai.

- *Sąmonės intencionalumai.* Sakytinė (oralinė) kalba dar iki išmokstant rašyti ir skaityti steigia visai kitokią sąmonės intencionalumą (nukreiptumą) ir kitokią jauseną aplinkoje. Kadangi tariamas žodis yra priimamas „iš visų pusių“ („ne per akis“) ir tai sukuria mokinio „centrinę“ jauseną – „aš esu pačiame centre“, nes dominuoja audialinė juslė. Be to, dar tik mokantis rašyti/skaityti ir

dominuojant audialumui, atsiveria gera terpė dialogiškam bendravimui – tiesioginis kreipimasis mokytojo į mokinį ir atvirkočiai. Sykiu, toks bendravimas yra ir sukeliantis tam tikrų pavojų – sunku išvengti įsakmaus balso, pakelto tono ir pan. Tačiau teigiamas dalykas, kad oralinis (žodinis) bendravimas klasėje ir yra ta terpė, kurioje vyksta tiesioginis buvimas kalboje, t.y. jaučiu kaip kalba kalba per mane, ji manyje kalba. Iš čia kyla ir visai kitoks pasaulio patyrimas, t.y. jis dar nėra objektyvuotas („padėtas priešais mane kaip daiktas“). Įsisąvinus rašytinės kalbos įgūdžius dominuoti ima vizualinė juslė – akis mato raides ir jas skaito. Laisvo skaitymo sąlyga yra tokio įgūdžio pasiekimas, kuomet akis jau „nebemato“ raidės (vyksta labai greitas raidės atpažinimas, tam tikras akies ir sąmonės slydimas paviršiumi). Su rašytine kalba vystosi ir galimybė atidžiau artikuliuoti savo jausmus, t.y. „vidujybės artikuliacija“. Kitaip šią transformaciją galėtume nusakyti šitaip: vidus išsiverčia į išorę taip, kaip išsiverčia pirštine. Istoriskai šią gana vėlyvą sąmonės transformaciją Vakarų Europoje, signalizuoja atsiradę dienoraščiai. Tai galima sieti su tankėjančiu mokyklu tinklu, o protestantiškuose kraštuose ir intensyviu Šv. Rašo skaitymu. Vidujybės pajutimui yra svarbus ne tik tylus skaitymas, bet ir pati knygos, t.y. spausdinto puslapio forma. Susiformuoja tam tikras sąmonės intencionalumas – sąmonė lyg patalpa, primenanti puslapį.

- *Laisvė ir disciplina.* Sakytinė kalba pasižymi tam tikru laisvumu – žodžiai liejasi laisvai. Tačiau mokantis rašyti šitas kalbinis srautas yra sustabdomas ir perteikiamas popieriuje. Kalba yra sustabdoma tam, kad ją būtų galima kontroliuoti. Tai ir yra analizių, tiriamojo „žvilgsnio“ pradžia. Kuo geresni rašytinės kalbos įgūdžiai, tuo geriau įvairios analizės pavyksta. Tai reiškia, kad iš visos pasaulio, tikrovės visumos dabar galima nesunkiai išskirti tam tikrą objektą (pavydžiui, žodis „apibrėžimas“ ir reiškia, kad mes apibrėžiame tam tikrą tikrovės dalį ir juo „manipuliuojame“ tekste). Suprantama, kad galutinai įsisąvinus rašytinę kalbą ir jos galimybes keičiasi pats oralinis kalbėjimas – jis sukontroliuotas, dominuoja taisyklinga gramatika, o iš čia ir turime loginį mąstymą. Raštas yra disciplinuojanti technologija – ne tik disciplinuoja mintis, bet ir kūną. Rašome būtent iš kairės į dešinę, atitinkama kūno padėtis ir pan. Oralinėje kalboje iš tikrų kalba visas kūnas – tai ir paprasčiausia gestikuliacija, žvilgsnis ir pan. Viso to nelieka rašte. Tačiau atsiveria kitos galimybės. Todėl ugdantis tam tikras kompetencijas galima atsižvelgti, giliau suprasti aukščiau aptartus juslių ypatumus ir juos išnaudoti.

Vaizdų "kalba"

- *Kalbiniai gebėjimai ir vaizdų kalba.* Greta šnekamosios -rašytinės kalbos įsiterpia ir vizualinė "kalba" - pamokose naudojama vizualinė medžiaga, kurią mokiniai analizuoja, interpretuoja.
- Gyvename *vizualinėje kultūroje*, kurioje dominuoja vaizdai. Tačiau raštas taip pat yra vizualinės juslės sritis, nors ir ne tokiu aspektu kaip piešinys, judantis vaizdas. Raštą skaitome nuosekliai – reikia laiko, kad perskaitytume ir suprastume vienokio ar kitokio ilgio tekstą. Vaizdas yra sugriebiamas „išsyk“. Nejudantį vaizdą galime taip pat skaidyti dalimis, analizuoti ar dar kaip kitaip tyrinėti. Vaizde pasirodo simboliai, spalvos, tam tikri autoriaus gestai (tapytame kūrinyje galime matyti dailininko teptuko judesius).
- *Fotografijos* ir *kinas* priklauso techninių vaizdų kategorijai. Jie gali sujaudinti, sukristi labiau nei rašytinis tekstas. Tačiau negalima teigti, kad vaizdai blokuoja mąstymą ar pan. Jie yra suvokiami kitaip ir suteikia kitokią pasaulio artikuliaciją. To kitoniškumo suvokimas ir refleksija yra labai svarbi ugdymosi dalis visose amžiaus grupėse. Fotografijos gali būti naudojamos tose temose, kur yra ugdomas jausmų supratimas. Jau užsiminta, kad geri rašytinės kalbos įgūdžiai yra sąlyga vidujybės artikuliacijai. Toks galimybės atsiveria vyresnėse klasėse. Mokiniam čia gali padėti ir įvairūs grožinės literatūros kūriniai, kurie padeda (parodo pavyzdį) mokiniams kaip, kokiais žodžiais artikuliuoti vidų, jausmus. Pradinėse klasėse fotografijos taip gali būti naudojamos savo jausmų pažinimo ugdymui. Galima pasiūlyti eilę nuotraukų su užfiksuotomis nuotaikomis, jausmais. Mokinio yra prašoma pasirinkti vieną ir papasakoti ką, jo manymu, jaučia nuotraukoje pavaizduotas subjektas. Paprastai pasirenkama būtent ta nuotrauka, kuri atspindi dabartinę

mokinio būseną, jauseną ir jis pasakoja apie save. Judančių vaizdų analizė yra kitokia nei statiško vaizdo. Mat kino esmė ir yra judėjimas, o sustabdžius vaizdą susiduriame su keista situacija. Kino analizės yra sudėtinga užduotis daugelyje amžiaus grupių, nes dažniausiai yra nuslystama į siužeto atpasakojimą. Todėl rengiant užduotis su kinu, siūloma iš anksto paruošti tam tikrus klausimus mokiniams.

Tikyba

Kalbinių gebėjimų ugdymas dorinio ugdymo (Katalikų tikybos) pamokose

„Kalbinis ugdymas – svarbi bendrojo ugdymo dalis, sudaranti prielaidas mokinių intelektualinių ir kūrybinių galių plėtojei, emocinei, dorovinei, socialinei, kultūrinei brandai, pilietinės ir tautinės savimonės raidai.“

Kadangi kalbinių gebėjimų ugdymas yra integrali Katalikų tikybos programos įgyvendinimo dalis, tai kiekvienoje pamokoje gimtosios kalbos pasiekimai yra svarbūs.

Mokantis Katalikų tikybos siekiama, kad pradinių klasių mokiniai ugdytųsi šias kalbines nuostatas:

- išklausytų kitus, gerbtų jo nuomonę; gintų savo požiūrį neižeidžiant kitų;
- siektų tobulinti savo kalbinius gebėjimus;
- ugdytųsi gebėjimą atidžiai klausytis, suprasti, kas sakoma, klausti ir atsakyti į klausimus, informuoti, paaiškinti, apibūdinti, papasakoti, išsakyti savo nuomonę;
- gebėjimą tinkamai ir taisyklinga kalba bendrauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis, reikšti savo mintis ir jausmus.
- ugdytųsi gebėjimą sklandžiai skaityti ir suprasti biblinius tekstus, suvokti jų savitumą ir reikšmę, naudotis prieinamais informacijos šaltiniais;
- ugdytųsi gebėjimą kurti rašytinius tekstus: taisyklingai rašyti, aiškiai reikšti mintis ir jausmus;
- ugdytųsi kūrybiškumą, lavintų vaizduotę ir mąstymą.

Integruotas dalyko ir kalbos mokymas siekia svarbiausio tikslo – bendrųjų ir esminių dalykinių kompetencijų ugdymo, iš kurių – dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o kalbos mokymas(is) tarnauja gilesniam dalyko kompetencijų ugdymui.

Integruotose kalbos mokymosi edukacinėse veiklose būtina taikyti:

- sakinės kalbos komunikavimą;
- diskusiją;
- sieti informaciją su jau turimomis patirtimis.

Šias veiklas ir kryptis atitinkantis turinys yra pristatytas katalikų tikybos bendrojo ir pagrindinio ugdymo programose. Jose išryškintos ir naujos sąvokos, dalykui tinkanti terminologija, kurios besimokant integraciniu metodu praturtės mokinių kalbinis žodynas, o kartu prasiplės ir dalyko žinios.

Rekomenduojama katalikų tikybos pamokose **vesti terminų žodynėlį**, kuriame mokiniai užsirašytų naujus žodžius ir sąvokas. Atsižvelgiant į tai, kad krikščioniška kultūra ar tikėjimo praktika nebėra dominuojanti, dalyko suvokimui reikalingas ir susipažinimas su sąvokomis, pavadinimais, terminais.

Karaimų tikyba

Įgyvendinant Karaimų tikybos bendrąją programą siūloma naudoti šį grafiškai pavaizduotą integruotą dalyko ir kalbos mokymo būdą. Integruotas dalyko ir kalbos mokymas siekia svarbiausio tikslo - bendrųjų ir esminių dalykinių kompetencijų ugdymo, iš kurių – dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o kalbos mokymas(is) tarnauja gilesniam dalyko kompetencijų ugdymui.

Integruotose kalbos mokymosi edukacinėse veiklose būtina taikyti:

- sakinės kalbos komunikavimą;
- diskusiją;
- sieti informaciją su jau turimomis patirtimis.

Šias veiklas ir kryptis atitinkantis turinys yra pristatytas karaimų tikybos bendrojo ir pagrindinio ugdymo programose. Jose išryškintos ir naujos sąvokos, dalykui tinkanti terminologija, kurios besimokant integraciniu metodu praturtės mokinių kalbinis žodynas, o kartu prasiplės ir dalyko žinios.

Integruotose kalbos mokymosi edukacinėse veiklose svarbu atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip klasės pasirengimas, dalyko kompleksiskumas, metodikos priemonių įvairovė.

Ortodoksų tikyba

Įgyvendinant Ortodoksų tikybos bendrąją programą siūloma naudoti šį grafiškai pavaizduotą integruotą dalyko ir kalbos mokymo(si) būdą.

Integruotas dalyko ir kalbos mokymasis siekia svarbiausio tikslo - bendrųjų ir esminių dalykinių kompetencijų ugdymo, iš kurių - dalyko mokymas(is) yra pagrindinis, o kalbos mokymas(is) tarnauja gilesniam dalyko kompetencijų ugdymui.

Šias veiklas ir kryptis atitinkantis turinys yra pristatytas ortodoksų tikybos pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programose. Jose išryškintos ir naujos sąvokos, dalykui tinkanti terminija, kurios besimokant integraciniu metodu praturtės mokinių kalbinis žodynas, o kartu ir dalyko žinios.

Rekomenduojama ortodoksų tikybos pamokose vesti religinių terminų žodynėlį, kuriame mokiniai užsirašytų naujus žodžius ir sąvokas. Atsižvelgiant į tai, kad krikščioniška kultūra ar tikėjimo praktika nebėra dominuojanti, dalyko suvokimui reikalingas ir susipažinimas su sąvokomis, pavadinimais, terminais.

Judėjų tikyba

Įgyvendinant judėjų tikybos bendrąją programą įskaitoma ta aplinkybė, kad ženkli dalis mokinių yra dvikalbiai ar trikalbiai ir kad hebrajų kalbos mokymasis bei akademinis vartojimas prasideda nuo pat pirmosios klasės. Dėl to siūloma naudoti Cummins'o kalbinių sąryšių (*language interdependence*) modelį, mokliškai patvirtinamai naudojamą Vakarų Europoje ir Šiaurės Amerikoje daugia-tautėse klasėse su viena pagrindine valstybine kalba jau keturis dešimtmečius (žr. schemą žemiau).

CUMMINS'O KALBINIŲ SĄRYŠIŲ 'LEDKALNIO' MODELIS

Lingvistinės tarpusavio priklausomybės hipotezė, kurią Cummins suformulavo dar 1978, teigia, kad kognityviai reikšmingos pirmosios arba gimtosios kalbos (GK) žinios gali būti veiksmingai naudojamos antrosios, įgyjamos kalbos (ĮK) įsisavinimui ir ypač socialinės panaudos plėtojimui. Vaiko turimos GK žinios ir įgūdžiai tinkamai struktūruotame švietimo procese įgalina ugdyti ĮK naudojimo socialinei-

situacinei ir bendrai kultūrinei prasmėdarai gebėjimus. Šių palengvinančių kalbos įtakos aspektų neatskiriama sudedamoji dalis yra ta, kad GK kognityvinio ir socialinio naudojimo gebėjimai jau turi būti pakankamai išplėtoti prieš platesnę ĮK panaudą švietimo aplinkoje – tai reiškia, mūsų dėstomo dalyko atveju, kad ir hebrajų kalbos tekstai, terminija bei frazeologija bei situacinės/kontekstualios panaudos žinios turi atitikti susipažinimo su hebrajų kalba lygį, o dalyko medžiaga savo sudėtingumu ir struktūra turi atitikti tą hebrajų kaip ĮK įsisavinimo lygį.

Nors formaliai vertinant žydų etinės, ir religinės-kultūrinės tradicijų dalyko mokymas(is) yra ašinis procesas, hebrajų kalbos mokymas(is) esmingai pasitarnauja mokinių gilesniam ir kontekstualiai, situaciškai gilesniam dalyko sąsajoms su mokinių socialine-etine patirtimi, dalyko integruotų ir aukštesnių kompetencijų, ypač tiek kultūrinio, tiek tarp-kultūrinio raštingumo ugdymui ir gilinimui.

Integruotose dalyko lietuvių/hebrajų kalbos mokymosi edukacinėse veiklose būtina taikyti:

- Lietuvių bei hebrajų šnekamosios bei rašto kalbos situacinės/kontekstualios panaudos skatinimą pagal dalyko turinius, ypač sąsajoje su Tanacho ir Talmudo tekstais;
- Interpretacines diskusijas dėl hebrajiškų terminų reikšmės bei jų galimos panaudos mokinių socialiniame gyvenime, jų patirčiai paaiškinti bei kultūriniam akiračiui, nuovokai praplėsti;
- Tiesioginės dalykinių hebraizmų ir jų adekvačių lietuviškų atitikmenų panaudos mokymosi užduotyse bei projektuose tiek individualiai tiek grupėse.

Lietuvių ir hebrajų kalbų dalykinio integravimo mokymosi edukacinėse veiklose svarbu atsižvelgti į tokius veiksnius, kaip klasės ir konkrečių mokinių socio-lingvistinis pasirengimas, tenkantis klasei dalyko turinys, turimų metodikos priemonių įvairovė bei konkretūs klasės bei individualių mokinių gyvenimą rėminantys bendri socialiniai/kultūriniai veiksniai – klasės santykių, mokinių šeimų ryšių, mokyklos bendruomenės vidaus ryšių bei visuomenės situacijos bei dinamika, netolygumai, konfliktai, įtampos, individualių bei grupinių poreikių konsteliacijos.

Lietuvių gestų kalba

Svarbus ugdymo turinio aspektas – lietuvių gestų kalbos sąveika su lietuvių kalba bei kitų šalių gestų kalbomis. Gimtosios kalbos mokėjimu ir pažinimu remiamasi mokantis lietuvių ir užsienio kalbų. Lietuvių gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi sudaryti pagrindą mokinių funkciniai dvikalbystei, kad jie bendraudami jie galėtų vartoti abi kalbas kaip mokymosi priemonę. Lietuvių gestų kalba dažniausiai nėra kurčiųjų vaikų tėvų kalba. Vieniems mokiniams ši kalba yra gimtoji, kitiems – antroji. Todėl mokinių lietuvių gestų kalbos žinios, patirtis ir gebėjimai yra labai skirtingi. Tad individualizuojant programos turinį reikėtų atsižvelgti į konkrečią komunikacinę mokinių patirtį. Mokiniams, kuriems gestų kalba yra gimtoji, ji – pagrindas mokantis lietuvių kalbos. Kalbos pažinimo medžiaga nuolat siejama su lietuvių kalbos žiniomis, mokomasi lyginant gestų ir lietuvių kalbų kalbos dalis, gestą ir žodį, sakinių gestų ir lietuvių kalbose. Mokymuisi parenkamos individualizuotos, atitinkančios mokinių patirtį ir išgales užduotys. Jų turinys turėtų būti artimas ir pažįstamas mokiniams. Mokiniams, kurie daugiau ar mažiau vartoja lietuvių kalbą, gestų kalba turi lemiamą reikšmę jų bendrai kalbinei kompetencijai. Todėl gestų kalbos ir lietuvių kalbos mokymas turi būti glaudžiai susijęs. Pageidautina, kad gestų ir lietuvių kalbos mokytojai nuolat bendradarbiautų: tartųsi planuodami mokymą ir mokymąsi, rengtų bendras užduotis, derintų vertinimo kriterijus.

Galimų veiklų pavyzdžiai

Kalbos pažinimas. Lietuvių gestų kalbos abėcėlė

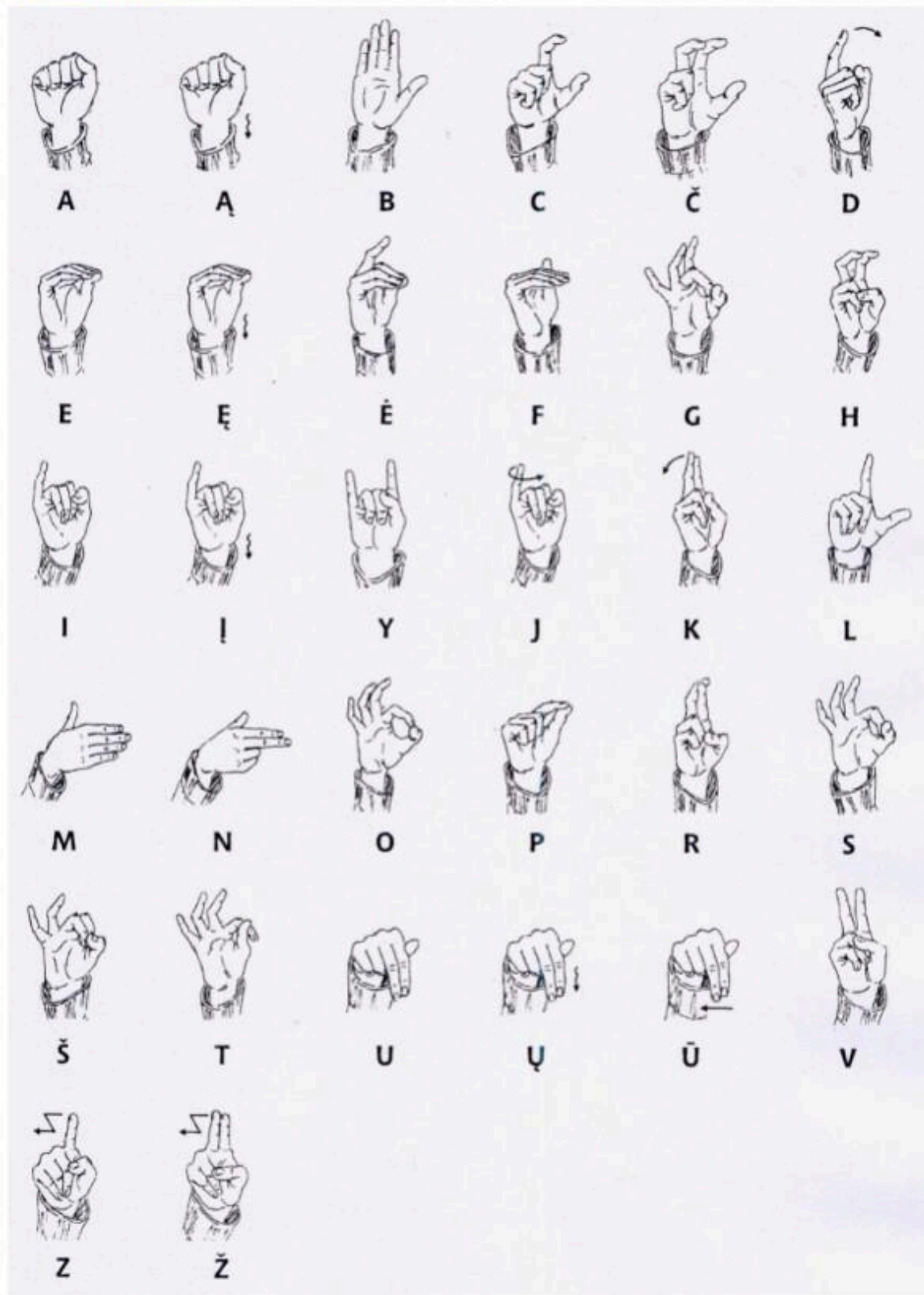
1–2 klasė	3–4 klasė
B. Kalbos pažinimas (LGK BP)	
B3.3. Moka pirštų abėcėlę ir tinkamai ją vartoja.	B3.3. Tiksliai rodo ir supranta pirštų abėcėlę.
6.1.2. Kalbos pažinimo mokymo(si) turinys Pirštų abėcėlės vartojimas ir supratimas, ryšys su rašytine lietuvių kalbos forma.	6.2.2. Kalbos pažinimo mokymo(si) turinys Pirštų abėcėlės supratimas ir tikslus vartojimas.

1–2 klasė	3–4 klasė
D. Kalbos pažinimas (LKL BP)	
D.1.1.3. Skiria lietuvių kalbos garsus kalbos sraute, užrašo juos atitinkamomis raidėmis; paaiškina, kuo raidė skiriasi nuo garso.	D.1.1.3. Lietuvių kalbos garsus ir raides atpažįsta įvairiuose kontekstuose (eiliuotoje kalboje, deklamuoiant, dainuojant, įvairiose aplinkose/medijose).

<https://www.mokykla2030.lt/>

Elektroninė gestų kalbos abėcėlės aktyvi nuoroda: [Lietuvių gestų kalbos abėcėlė \(daktilis\)](#)

Pirštų abėcėlė

Nuorodos šaltinis: <http://gestai.ndt.lt/pirstu-abecele>

Idėjos gestų kalbos abėcėlės mokymui

Gamtos raidės

Klaipėdos Litorinos
mokykla

„Atėjus tikram pavasariui, 3B klasės mokiniai vis daugiau įvairių veiklų atlieka lauke. Šį kartą vaikai, panaudodami gamtines medžiagas, sukūrė pasirinktą didžiąją spausdintinę raidę. Raidžių kūryba mokiniams suteikė daug malonių akimirklų.“

<https://www.facebook.com/Klaip%C4%97dos-Litorinos-mokykla-391815176857>

<https://www.facebook.com/Klaip%C4%97dos-Litorinos-mokykla-391815176857/photos/pb.10158847752621858/10158847751191858>

PIRŠTŲ-ABĖCĖLĖ

daktiliuoti

ABĖCĖLĖ

abėcėlė

<http://gestai.ndt.lt/>

Šaltinis: <https://www.spreadthesign.com/lt.lt/alphabet/28/>

„Lietuvių gestų kalbos pamokose vaikai atliko neįprastą užduotį – iš varduose esančių žodžių kūrė prasmę turinčius sakinius, aiškinosi lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos sakinio struktūros skirtumus. Pamokoje buvo daug juoko, nes turint žodžių grupę juk ne visada pavyksta sudaryti rimtą sakinį. O ir visai nereikia to rimtumo, nes juokas ilgina gyvenimą! Dar laiko prie savo gyvenimų pridėjome abėcėlės tvarka dėliodami varduose esančias raides ir prisistatydami naujais, kartais sunkiais ištariamais vardais. Gal kas gali pasakyti, koks vardas berniuko, pasivadinusio BINORSU?“

Šaltinis: <https://korsigita.com/2020/09/>

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

Pasiekimų sritis: Žodyno turinimas. Taisyklingos tarties lavinimas

Tema: dvikalbių vaikų specialieji ugdymosi poreikiai (1–2 kl.)

Vaikų iš mišrių šeimų (šeimoje vartojančių ir girdinčių lenkų, rusų, lietuvių kalbas) ugdymas pradinėse klasėse reikalauja papildomų pedagogų gebėjimų, jėgų ir laiko, nes kartais būtina padėti mokiniui įveikti kalbinį barjerą: sunkiai sekasi reikšti savo mintis, atsakyti į įvairius klausimus, atlikti teksto supratimo užduotis ir pasakoti dėl neturtingo žodyno. Mokydamiesi kelių kalbų, vaikai neretai susiduria ir su naujų žodžių suvokimo bei vartojimo sunkumais. Pasitelkiant vaizdinę medžiagą, nuotraukas, knygų paveikslėlius, išraiškingą gestų kalbą, siekiama padėti vaikui geriau suprasti kalbą ir greičiau įsiminti žodžius. Toliau pateiktos iliustracijos apima tuos žodžius, kurių dažniausiai lenkų tautinės mažumos dvikalbiai vaikai nemoka lenkiškai.

Dvikalbio vaiko kalbos raidai neretai būdinga kalbų interferencija, kartais vaikams reikalinga logopedinė pagalba, ypač kai yra fonetinių kalbėjimo sutrikimų. Toliau pateikti fonetiniai pratimai apima minkštų priebalsius, kurių dažniausiai neištaria lenkų tautinės mažumos dvikalbiai vaikai.

Užduotys

Zdanie 1. Przyjrzyj się obrazkom i powiedz, co na nich widzisz. Zapisz wyrazy.

Zadanie 2.

Słownictwo do utrwalania wymowy spółgłoski Ś

Głośno przeczytaj wyrazy.

siano, siatka, siodło, siekiera, sierota, sierp, sierpień, siła, siniak, siostra, siódmy, silny, siwy
 Asia, Basia, Kasia, Marysia, Zosia, Joasia, gosposia, jesień, mamusia, misie, nasiona,
 osioł, prosiak, rysie, sąsiad, misio, osiem
 coś, gęś, miś, łoś, tatuś, wieś, ktoś, gałąź, mąż, paż, gryź, więź, Adaś
 świat, świder, świstak, świerk, świetny, świnia, ślad, ślepy,
 ślimak, ślina, śliwka, śmiech, śmietana, śniadanie, śnieg, śpioch, śpiwór,
 średni, środa, śruba, śpiew, uśmiech, właśnie, kwaśny, wiśnia, huśtawka, sikorka

Głośno przeczytaj zdania

Śpiewak głośno śpiewa. Na śniadanie są maślane bułki. Zosia huśta się na huśtawce. Baśka i Kryśka usiadły na sianie. Dzisiaj wiał silny wiatr. Małgosia ma misia. Dzisiaj Kasia kupiła nowe sitko. Mamusia kupuje śmietanę. Zosia i Małgosia karmią sikorki. Jasio śmieje się głośno. Tatuś przesiewa mąkę. Zasiej te nasiona w ogródku.

Słownictwo do utrwalania wymowy spółgłoski Ź

Głośno przeczytaj wyrazy.

ziarno, zieleń, ziemia, ziemniak, zięba, zima, zioła, zimny, zimowy, zielony,
 bazie, buzia, gałęzie, guzik, jezioro, koziół, łazienka, poziomka, Józia, obraził, koziołek,
 źle, źrebię, źrenica, źródło, październik, groźny, mroźny, późny, przyjaźń

Głośno przeczytaj zdania

Józio wozi ziemniaki. Kazia pije zioła. Józia obiera ziemniaki. Mam ładną buzię. Kazik ma bazie dla mamusi. Koziółek je siano. Józia ma zielone guziki. Była mroźna zima. Opowiedz bajkę o koziółku Matołku. Zuzia kupiła guziki do bluzki. W zielonym wazonie są bazie. Józia ma pełną buzię poziomek. Piję orzeźwiająca źródlaną wodę. Dziś jest zimny poranek.

Słownictwo do utrwalania wymowy spółgłoski Ć

Głośno przeczytaj wyrazy.

cień, ciepło, ciemno, cieszy, ciało, ciastko, ciasto, cisza, ciągnąć, ciasny, ciekawy, cienki, ciemny, cicho
bocian, bućki, ciocia, kociak, kwiecień, nauczyciel, pociąg, życie, babcia, Maciek, ucieka
nić, pić, myć, bić, bawić, malować, mówić, gotować, jechać, łokieć, paproć

Głośno przeczytaj zdania

Ciocia nosi ciepłe kapcie. Ciocia i babcia pojechały do Ciechocinka. Lubię jechać pociągiem i oglądać ciekawe krajobrazy. Dzieci lubią się bawić w ciuciubabkę. Babcia lubi gotować. U cioci w ogródku kwitnie maciejka. Kociaki chodzą bardzo cicho. Maciek nie chciał odrabiać lekcji. Marcin obcina paznokcie. Boćki odleciały do ciepłych krajów. Musisz kupić wycinanki.

Słownictwo do utrwalania wymowy spółgłoski DŻ

Głośno przeczytaj wyrazy.

dziadek, dziobek, dziupla, dziura, dzień, dzieło, dzieci, dziewczynka, dzięcioł, dziękuję,
łodzie, budzik, grudzień, tydzień, goździk, gwoździe, żołędzie, łabędzie, dźwig, dźwięk, wiedźma,
niedźwiedź, niedziela, poniedziałek, chodzi, siedzi, widzi

Głośno przeczytaj zdania

Dziadek idzie do lasu. W łodzi siedzą dzieci. Zdziś dźwiga miedziany dzban. W dziupli siedzi wiewiórka. Za tydzień będzie grudzień. Madzia sadi na działce goździki. Dziadek bardzo lubi dzieci. W niedzielę pójdziemy do dziadka. Zdziś i Madzia widzieli w lesie niedźwiedzia. O godzinie dziewiątej dzieci powinny już spać.

Taisyklingo tarimo lavinimas

Ćwiczenia logopedyczne. Lingwołamanki i słowne ciągi trudne – trudne do wypowiedzenia zdania lub grupy wyrazów charakteryzujące się nietypowym nasyceniem jednorodnym lub bardzo podobnymi elementami. Lingwołamanki stanowią materiał ćwiczebny w nauczaniu dykcji, są również wykorzystywane w końcowym etapie terapii zaburzeń artykulacyjnych, np. jako ćwiczenia automatyzacji wymowy głoski.

Można je stosować na różnych etapach edukacji w zależności od możliwości i potrzeb logopedycznych uczniów.

Wesoły dzwon.

Dobłą, drogą, drwią, czekają, wiosną łowią, mkną, kochają, życzą, proszą, żoną, szafą, rosną, koszą, ćmą, całują, biorą, bramą, dziewczyną, idą, leżą, gamą, porcelaną, brną, kobietą,, lubią, łożą, chcą, atletą.

Smutny dzwon.

Piszę, rysuję, strzemię, drzemię, gwiżdżę, głaszczę, plemię, ziemię, brnę, dziewczynę, imię, duszę, kulę, świszczę, chodzę, muszę, grę, gitarę, jagnię, prosię, mnę, roztrączę, ciele, Zosię, chcę, reklamę, orzę, kupę, duszę, zupę.

Lingwołamanki (ćwiczenia samogłosek)

- Płaczący bąk wachał wszędobylską trąbę.

- Kaszlnął, plunął, huknął nogą szukając szansy na awans.
- Wąsaty inżynier powinszował czynszu wędrowniej węglarce tańcząc kunsztowny kontredans pod kredensem.
- Okrągły, tęgi, mądry sędzia mącił zębami tępy paczek.
- Wziął kąpiel w rwącym odmęcie, stąpając po kępach pędów więdnącej dębiny
- Nadąsanego mężczyznę pogrążyła mętna, pąsowa benzyna.
- Potężne monstrum ukąsiło zębami aranzera demonstrując bransoletę na munsztuku.
- Zaręczony męczennik łączył paczek z tęczą wewnątrz jęczącej pajęczyny.
- Obląkany mustang klękał ciągle na szeslongu.

Lingwołamanki (ćwiczenia spółgłosek na podstawie M. Walczak-Deleżyńska, *Aby język giętki*,

Wrocław 2001)

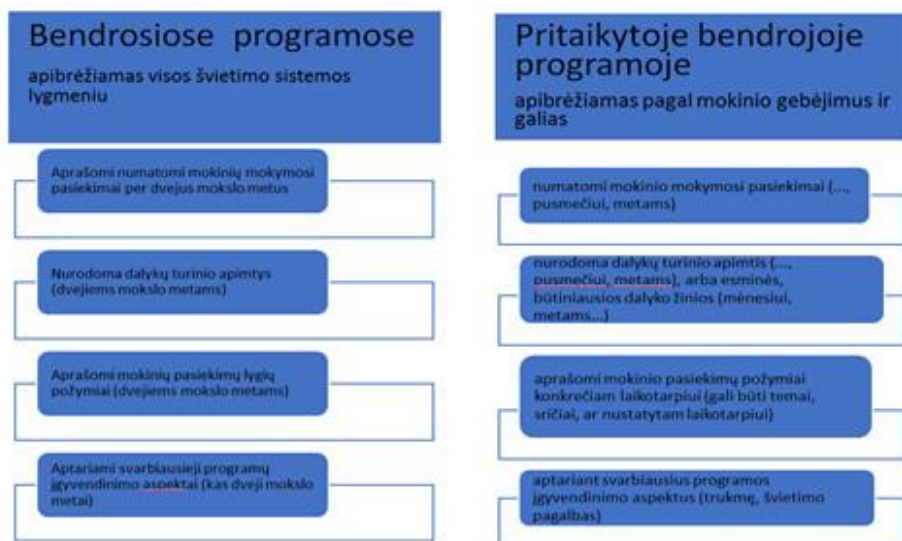
- Babka pcha lepkie łapki do papki.
- Pop popadii powiada, że chłop pobił sąsiada.
- Podawała baba babie przez piec malowane grabie.
- Pstrąg przyszpilił pstrąga w porcie, w psiarni pies pogryzł pieseczka, psychiatra pstryknął pstryczka, pigment pigułką dla Pigmejczyka, pieszczoszek pieścił pieszczoszkę pieszo.
- Brodaty brutal brawurowo brodził w brudnym brodziku brazylijskiej brygady.
- Mnóstwo angielskich modnych dam nosiło mufki na mrozie.
- Moje miłe małe, miłe moje małe, małe moje miłe, miłe małe moje, moje małe miłe, małe miłe moje.
- Wodę wozi woziwoda, wozi wodę woziwoda, woziwoda wodę wozi, woziwoda wozi wodę, wodę woziwoda wozi, wozi woziwoda wodę
- Wystawny wernisaż wandalizmu warunkował właściwą wizję włoskiego wojewody.
- Wiotka wiewiórka widziała więdnący wieniec wiosny.
- Wielka wiedźma wierciła wiatrakiem wiklinowego wilczura, wierząc w więzienie winnych wichrzycieli.
- Feudalny fetyszysta fotografował folwark fleszem futurysty, fundował fragment flauszowego futra z frędzelkami.
- Filantropijny Filip filmował fioletową fiolką filigranową Filomenę
- Oto motto atamana: grunt to dobra otomana.
- Dudni woda dudni w cembrowanej studni. A dlaczego dudni? Bo jest woda w studni.
- Bengalski skunks tańczył tango nad rzeką Kongo.
- Naczelnik Norwegii nucił notorycznie pod nosem nowoczesne numery, narzucając nacji nostalgiczne nadzieje.
- Krakowskie panienki noszą śliczne sukienki.
- Panna Marta i pan na nartach
- Łukasz zażywał niemałej sławy w całej Łomży.
- Za łąkami rozciągały się błotniste moczary, a nad nimi zwisały mgły.
- Wzeszedł księżyc w pełni, zapadła noc, psy szczekały, wicher wył.

Tema: specialijų ugdyimo(si) poreikių turinčių mokinių užduočių pritaikymo principai ir ugdyimo galimybės (1–10 kl)

Ugdyimo turinys pritaikytose programose.

Bendrosios programos apibrėžia ugdyimo turinį valstybės lygmeniu, o pritaikyta programa – konkrečiau mokinio gebėjimų ir galių lygmeniu. Nors sudedamieji yra tie patys, bet programos gali esmingai skirtis: mokinio pasiekimai gali būti planuojami žemesni negu bendrosiose programose, dalykų

turinys keičiamas, pritaikomas, atsisakoma temų, siaurinamas, gilinamas ar kitaip modeliuojamas, integruojamas ir pan. Mokinio pasiekimai gali būti žemesni, jų vertinimas pritaikomas, programos įgyvendinimas gali turėti kitą trukmę, kartu su švietimo pagalba ir t. t.

Darbo su mokiniais, turinčiais skaitymo ar (ir) rašymo sutrikimų (disleksiją, disgrafiją), organizavimo būdai.

Informaciją raštu pateikite kuo trumpesnę. Medžiaga turi būti glausta, aiški ir struktūruota, svarbios antraštės ir paantraštės paryškintos.

Paašškinkite naujus žodžius. Užrašykite juos ant lentos ar lapelių, pateikite konkrečių pavyzdžių. Išdalykite mokiniams sąvokų žodynėlus (ar padėkite juos pasirengti).

Dalomojoje medžiagoje pateikite svarbiausių faktų santrauką „minčių žemėlapiu“ forma, geriausia – pamokos pradžioje. Pasitelkite vizualinius metodus, nes tokie mokiniai gerai moka „skaityti“ vaizdus, geba naudotis vaizdinėmis ar skaitmeninėmis priemonėmis.

Užrašus ant lentos palikite kuo ilgiau arba pateikite individualiai ant lapo, išsiųskite el. būdu.

Jei dalomosios medžiagos daug, temas atskirkite skirtingomis spalvomis.

Galite naudoti garso įrašus su temos paašškiniu.

Pateikite dalomąją medžiagą raštu struktūruotai. Jei mokiniai konspektuoja patys, patikrinkite, ar jie perskaito savo užrašus. Mokykite mokinius fiksuoti svarbiausią informaciją, pateikdami įvairias grafines schemas, į kurias reikia įrašyti nurodytą esminę informaciją.

Neveraskite mokinių skaityti ilgų tekstų ir neprašykite garsiai skaityti klasėje, nes jiems bus nesmagu prieš klasės draugus. Darykite tai poromis.

Jeį rašote pažymį, vertinkite turinį, o ne rašybą, skyrybą ar dailyraštį.

Iš rašysenos nespřskite apie suvokimą; mokiniai dažnai rašo tik tuos žodžius, kurių rašybą geriau moka.

Kai tik įmanoma, leiskite mokiniams atsakinėti žodžiu.

Apsvarstykite skiriamų rašto užduočių kiekį. (Mokinyš, turintis skaitymo sutrikimą (disleksiją), užduotį raštu atliks keturis ar penkis kartus lečiau negu kiti mokiniai.)

Rašto darbus leiskite atlikti kompiuteriu, kad būtų patikrinta rašyba, skyryba, ir perskaityti būtų lengviau.

Venkite užduočių perrašymo, pateikite medžiagą, kur reikia tik įrašyti sprendimus ar atsakymus. Taip suteiksite mokiniams daugiau laiko pagalvoti apie užduoties atlikimą.

Tekstai, užduotis ir jų pritaikymo galimybės

Lenkų kalba tekstas su garso įrašu, tekstas papildytas iliustracijomis

Jan Andrzej Morsztyn (1621–1693) – najslynniejszy poeta polski epoki baroku. Twórca poezji dworskiej. Pochodził z niemieckiej zamożnej rodziny ziemiańskiej. Ojciec Jana Andrzeja Morsztyna był dworzaninem Stanisława Lubomirskiego oraz działaczem kalwińskim. Poeta nie poszedł w ślady ojca i wybrał katolicyzm.

Jan Andrzej Morsztyn zdobył wykształcenie zagraniczne na uniwersytecie w Lejdzie (Holandia). Po powrocie pracował jako dworzanin Lubomirskich. Wiele podróżował. Zwiedził Włochy, Maltę oraz Francję. Angażował się w działalność polityczną oraz dyplomatyczną. Został dworzaninem króla Jana Kazimierza. Z czasem stał się również powiernikiem politycznym królowej Marii Ludwiki. Ożenił się z dwórką królowej – Katarzyną Gordon. Morsztyn zrobił błyskotliwą karierę: brał udział w misjach poselskich, był sekretarzem królewskim oraz podskarbis wielkim koronnym

https://smp2014tm.ugdome.lt/MO/Mazumos/index.html?path=PL_0910_01

1. Užduočių pritaikymo pavyzdžiai

Nepritaikytos	Pritaikytos
<p>Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.</p> <p>W trakcie rozmowy z Małym Księciem pilot wspomina swoje podróże. P F</p> <p>Pilot i Mały Książę w trakcie pobytu na pustyni rozmawiali także o tym, że gwiazdy są niezwykle. P F</p> <p>Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.</p> <p>Pilot wylądował na pustyni, ponieważ</p> <p>A. jego samolot miał awarię.</p> <p>B. chciał uzupełnić zapasy wody.</p> <p>C. lubił spędzać czas na wydmach.</p> <p>D. spodziewał się spotkać Małego Księcia.</p> <p>Wymień dwóch dorosłych mieszkańców planet, których spotkał Mały Książę, zanim</p>	<p>Odwołując się do przytoczonego fragmentu, napisz, dlaczego pilot wylądował na pustyni.</p> <p>Oceń, czy zdania są prawdziwe. Otocz kółkiem TAK albo NIE.</p> <p>1. Pilot i Mały Książę postanowili poszukać studni, ponieważ skończyła im się woda.</p> <p>TAK NIE</p> <p>2. Na zadane Małemu Księciu pytanie <i>Więc ty także odczuwasz pragnienie?</i> pilot uzyskał odpowiedź, której oczekiwał.</p> <p>TAK NIE</p> <p>Dokończ zdanie. Otocz kółkiem właściwą odpowiedź. Do propozycji Małego Księcia wyrażonej w słowach <i>Poszukajmy studni</i> pilot odniósł się</p> <p>1. A. z radością.</p> <p>2. B. z niechęcią.</p> <p>3. C. z niepokojem.</p>

<p>odwiedził Ziemię. Odwołaj się do całego utworu.</p> <p>Napisz, dlaczego Mały Książę uznał, że <i>Dorośli są bardzo dziwni</i>. W uzasadnieniu podaj dwa argumenty, odwołując się do całego utworu.</p>	<p>4. D. z życzliwością.</p>
---	------------------------------

Teksto kūrimo užduočių vertinimo pavyzdžiai

Być odpowiedzialnym to znaczy być dobrym, to znaczy troszczyć się o kogoś lub o coś, poświęcić mu swój czas i uwagę. Być odpowiedzialnym to także znaczy umieć zrezygnować np. z własnej wygody. Bohaterem, którego można nazwać odpowiedzialnym, jest Mały Książę.

Pyć odpowiedzialnym to znaczy pyć bodrym, to znaczy droszczyć się o kogoś lub o coś, poświęcić mu swój czas i ufadę. Pyć otbowiedzialnym to dagże znaczy unieć zrezykmofać np. z fłasnej fydney. Pochaderen, gdōredo nożma mazfać otbofiedzialnym, jest Nały Gsiążę.

Galimos klaidos:

Lenkų k. diktuojamame, savarankiškame tekste gali pasitaikyti daug įvairaus pobūdžio klaidų: akustinių, optinių, gramatinių ir dėmesio: t–d, b–d, d–g, k–g, l–ł, rz–sz, rz–z, ę–en–e, ą–on–o–a–e, rz–ż, ch–c, ć–c, ś–s, ź–z, ń–n, dź–dz, u–ó, o–a, e–i, e–y, u–ó, a–e, o–u, u–y, i–j, švilpiamųjų (s–c) ir šnypščiamųjų (ś, ć, ź, ż, dz, dź, dż) garsų keitimas. Rašydamas žodžius, mokinys gali praleisti raides, skiemenis, prirašyti nereikalingų garsų ir skiemenų, trumpinti žodžius. Gali netaisyklingai jungti sangražinio veiksmoždžio dalį „się“. Praleisti minkštumo ženklą [i]. Nurašomame tekste gali pasitaikyti dėmesio klaidų. Savarankiškame tekste gali būti žodžių kaitymo, valdymo, derinimo, darybos, sakinių formulavimo klaidų.

Material metodyczny možna znaleć:

1. <https://smp2014tm.ugdome.lt/>
2. <https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-i-wychowanie/uczen-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi/>
3. <https://cke.gov.pl/egzamin-osmoklasisty/arkusze/2020-2/>
4. <https://www.eisystem.pl/materialy-dla-nauczycieli-karty-pracy/>
5. <https://webowadbp-walbrzych.wixsite.com/dysleksja/cwiczenia-usprawniajace>
6. http://polonista.lt/?page_id=296
7. <https://duomenys.ugdome.lt/?/mm/kalbos/med=106>

Matematika

Kalbinių gebėjimų ugdymas mokykloje dažniausiai siejamas su lietuvių kalbos ir literatūros dalyko mokymusi. Tačiau mokiniai ir per kitų dalykų pamokas tobulina savo kalbinius gebėjimus kaip pamatinius gebėjimus dalyko mokymusi. Skaitymo, rašymo, žodinės komunikacijos gebėjimai mokantis bet kurio dalyko yra tiek pat svarbūs ir ugdomi, net ir nekalbant apie kalbos mokymą.

Kalbinių gebėjimų ugdymas svarbus ugdant visus matematikos pasiekimus, tačiau labiausiai išreikštas pasiekimų srities „Matematinis komunikavimas“ pasiekimuose:

B1. Paaškina, perfrazuoja įvairiomis formomis (tekstu, paveikslu, schema, formule, lentele, brėžiniu, grafiku, diagrama) pateiktą matematinį pranešimą.

B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.

B3. Kuria, pristato matematinį pranešimą: atsirenka reikiamą informaciją, naudoja tinkamas fizines ir skaitmenines priemones, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.

Matematikos pamokose svarbu ugdyti mokinių gebėjimus perskaityti matematinį tekstą, aiškiai ir argumentuotai reikšti mintis, skirti dėmesio kalbos kultūros ugdymui, žodyno praturtinimui, taisyklingam sąvokų vartojimui, taisyklingai rašybai ir kirčiavimui. Tai padeda mokiniams geriau suprasti uždavinių sąlygas, tiksliai išreikšti mintį atsakinėjant į klausimus, paaiškinti atliekamas procedūras, gautus rezultatus, argumentuoti uždavinio sprendimo eigą, sukurti ir pristatyti matematinį pranešimą.

Per matematikos pamokas mokiniai susipažįsta su naujomis matematinėmis sąvokomis, simboliais, matavimo vienetais ir žymėjimais. Svarbu atkreipti mokinių dėmesį į jiems naujų žodžių tarimą, kirčiavimą, rašybą. Dalyvaudami pamokose mokiniai girdi mokytojo ir kitų mokinių naudojamas frazes, kirčiuojamas sąvokas ir dažnai patys taip pradeda vartoti savo kalboje. Todėl svarbu ne tik pačiam mokytojui taisyklingai kirčiuoti matematinės sąvokas, vartoti tinkamus žodžių junginius bei frazes, bet ir tai atkreipti ir mokinių dėmesį (pavyzdžiui, trikampis, trikaūpė fōrma, stačiākampis, stačiakaūpė fōrma, kūbas, piramidė, išklotinė, centimėtras, kilogrāmas, lygtis, teoremā ir kt.). Mokinių raštu atliktuose darbuose derėtų ištaisyti netinkamus žymėjimus, trumpinius, rašybos klaidas. Atkreipkite mokinių dėmesį, kad po matavimo vienetų (cm, m, kg, l ir pan.) taškas nededamas, bet naudojant žodžių trumpinius (val., min., tūkst., mlrd. ir pan.) taškas yra būtinas. Tinkamą dėmesį reikėtų skirti ir sveikųjų, trupmeninių skaičių, mišriųjų trupmenų vartojimui šnekamojoje kalboje. Mokytojas ne tik pats turėtų taisyklingai skaityti skaitmenimis užrašytus skaičius, bet to reikalauti ir iš mokinių. Dažniau pasitaikančias ir pasikartojančias klaidas reikėtų aptarti su mokiniais, patarti kaip jų išvengti ateityje. Vertinant mokinių raštu atliktus matematikos darbus padarytos kalbos klaidos (ne matematinės) neturėtų įtakoti galutinių vertinimo rezultatų, bet jas derėtų pažymėti mokinio darbe.

Matematika yra kalba, kurioje skaitiniai, geometriniai ir grafiniai objektų santykiai apibūdinami specifine matematinų terminų ir simbolių, žymenų, grafikų, diagramų, lentelių, schemų kalba. Mokinių matematikos pasiekimai priklauso ir nuo mokinių gebėjimų perskaityti, suprasti šia kalba pateiktą informaciją. Matematinis tekstas skiriasi nuo literatūrinio teksto, dažniausiai nagrinėjamo per lietuvių kalbos ir literatūros pamokas. Todėl skaitant matematinis tekstus tenka taikyti ir kitokias, dalykiniams tekstams labiau tinkamas skaitymo strategijas. Gerus skaitymo įgūdžius turintys mokiniai dažnai patys atranda veiksmingas skaitymo strategijas, todėl nereikėtų jiems „primesti“ tam tikrų skaitymo strategijų, o tik supažindinti su keliomis skirtingomis. Tačiau tuos mokinius, kurių pasiekimai yra patenkinamo ar slenkstinio lygio, būtina mokyti bendrųjų teksto suvokimo strategijų (pavyzdžiui, pabraukti tai, kas reikšminga; klasifikuoti, grupuoti, lyginti; rasti sąsajas tarp žodinės ir vaizdinės informacijos; žodinę informaciją transformuoti į grafinę ar vaizdinę; kurti vaizdinius, išvelgti asociacijas, rasti analogijas, perfrazuoti; rasti sąsajas, daryti išvadas, vertinti; nurodytas ar pasirinktas skaitymo strategijas taikyti

poromis ir grupėmis; planuoti skaitymo veiklą, numatyti galimus rezultatus ir užduočiai atlikti reikalingą laiką ir pan.), nes tokie mokiniai yra silpni skaitytojai ir net nepastebi, kad nesuvokia esmės, o jeigu ir pastebi, nežino, ką daryti, ir skaito toliau net ir tada, kai nesupranta, ką skaito. Kai tokie mokiniai paliekami savarankiškai mokytis suprasti dalykinį tekstą, ir toliau didėja skirtumas tarp stipriausių ir silpniausių mokinių.

VEIKLOS PAVADINIMAS: „Kas seniausias, o kas jauniausias?“

KLASĖ: 3

TRUKMĖ: 1 pamoka

VEIKLOS TIKSLAS: Ugdyti mokinių kalbinius gebėjimus per matematinės veiklas; išsiaiškinti sąvokų reikšmes ir jas tinkamai vartoti tam tikrame kontekste (kalbant apie metus, amžių, kas senesnis, kas jaunesnis).

UGDOMI MATEMATIKOS PASIEKIMAI:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

UGDOMOS KOMPETENCIJOS:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

INTEGRACIJA: matematika, lietuvių kalba, pasaulio pažinimas (socialinis ugdymas).

VARTOJAMOS SĄVOKOS: didžiausias – mažiausias, seniausias/ vyriausias – jauniausias.

SIEKIAMAS REZULTATAS: Skaitydamas matematinį uždavinį, taikys teksto skaitymo ir suvokimo strategiją(as); nustatys sąvokų didžiausias – mažiausias, seniausias/ vyriausias – jauniausias vartojimą laiko (metų, amžiaus) atžvilgiu.

PRIEMONĖS: darbo lapai.

EIGA

Nagrinėjamos sąvokos *didžiausias – mažiausias, seniausias/ vyriausias – jauniausias*, aptariama jų reikšmė ir vartojimo kontekstai, pvz., kada vartojamos šios sąvokos, ką jos padeda nusakyti ir/arba apibūdinti. Aptariamas šių sąvokų vartojimas metų, amžių kontekste.

Mokiniai dirba poromis. Jiems išdalinami darbo lapai su užduotimis (kiekvienam grupės nariui po darbo lapą, 1 priedas). 1–3 užduotis mokiniai atlieka porose, kiekviena atlikta užduotis aptariama klasėje.

4-a užduotis atliekama individualiai. Mokiniai savarankiškai sukuria tekstinį uždavinį, pavartodami sąvokas *seniausias/ vyriausias – jauniausias*, siedami jas su metais, amžiumi. Mokiniai porose apsikeičia savo sukurtais uždaviniais ir išsprendžia klasės draugo sukurtą uždavinį. Darbo lapus surenka mokytojas, įvertina sukurtas užduotis ir jų sprendimus. Grįžtamasis ryšys apie mokinių atliktas užduotis suteikiamas kitos matematikos pamokos metu.

Veiklos atlikimo refleksija. Mokytojas su mokiniais aptaria pamokos veiklas:

- kas buvo lengva;
- kas buvo sunku, kaip įveikė sunkumus;
- kur ir kada galės vartoti aptartas sąvokas.

PATARIMAI MOKYTOJUI

Šią veiklą galima išplėtoti į pasaulio pažinimo (socialinio ugdymo) veiklas, tyrinėjant ir sudarant savo šeimos giminės medį, aptariant giminystės ryšius, giminaičių amžių ir gimimo metus. Arba susipažįstant su pirmosios lietuviškos knygos ir jos autoriaus istorija, tyrinėjant tą istorinį laikotarpį ir to laikmečio kontekstą.

Darbo lape pateikiamos užduotys, kurios nuosekliai pereina nuo mokiniams artimo konteksto (šeima, šeimos nariai, šeimos narių amžius) prie tolimesnio (pirmosios spausdintos knygos).

Šią veiklą galima įgyvendinti naudojant skaitmenines priemones, pavyzdžiui, mokiniai gali kurti matematinius uždavinius, juos spręsti virtualioje mokymosi aplinkoje.

Atliekant 4-ą užduotį, mokytojas turėtų atsižvelgti į klasės mokinių matematikos pasiekimus ir/arba kalbinius gebėjimus. Sunkumų patiriantys mokiniai šią užduotį gali atlikti poroje ar grupėje.

1 priedas

DARBO LAPAS

1. Duoti skaičiai: 17, 29, 75, 9, 153, 45, 1493, 86, 5427, 462.

- a. Langeliuose įrašykite visus duotus skaičius **didėjimo tvarka** (nuo mažiausio iki didžiausio).

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- b. Apibraukite **mažiausią** skaičių.
c. Apibraukite **didžiausią** skaičių.

2. Šiais metais Roko sesei suėjo 17 metų, seneliui – 75 metai, o Rokui – 9 metai.

- a. Kuris šeimos narys yra **vyriausias**, o kuris – **jauniausias**?

Vyriausias šeimos narys yra _____ .

Jauniausias šeimos narys yra _____ .

- b. Užpildykite lentelę. Į tuščius langelius įrašykite šeimos narių amžių ir apskaičiuokite, kelintais metais yra gimęs kiekvienas šeimos narys.

Šeimos narys	Roko senelis	Roko sesė	Rokas
Amžius			
Gimimo metai			

- c. Palyginkite lentelėje įrašytus skaičius: šeimos narių amžių, jų gimimo metus. Kaip šie skaičiai susiję su sąvokomis (žodžiais) **vyriausias**, **jauniausias**? Užbaikite pradėtas rašyti išvadas.

Kuo šeimos narys yra vyresnis, tuo jo gimimo metų skaičius yra _____ .

Kuo šeimos narys yra jaunesnis, tuo jo gimimo metų skaičius yra _____ .

3. Pirmoji knyga lietuvių kalba – Martyno Mažvydo „Katekizmas“ – išleista 1547m., pirmoji knyga latvių kalba – 1585 m., pirmoji knyga rusų kalba – 1553 m., o pirmoji knyga lenkų kalba – 1514 m.

- a. Apskaičiuokite kiekvienos knygos amžių ir įrašykite lentelėje.

Pirmosios knygos	Lietuvių kalba	Latvių kalba	Rusų kalba	Lenkų kalba
Amžius				
Išleidimo metai	1547	1585	1553	1514

- b. Naudodamiesi lentele, nustatykite, kuria kalba išleista pirmoji knyga yra **seniausia**?

4. Sukurkite matematinį uždavinį, kuriame būtų vartojamos sąvokos (žodžiai):
vyriausias – **jauniausias** arba **seniausias** – **jauniausias**.

Porose apsikeiskite savo sukurtais uždaviniais ir juos išspręskite.

Socialinis ugdymas

Socialinio ugdymo pamokose integraliai ugdomi kalbiniai gebėjimai. Mokiniai skatinami pasakoti įvairias istorijas: apie save, kitus žmones, juos supančią aplinką, įvykius, situacijas, daiktus, miestus, šalis ir pan. Pasakojimų kūrimas žodžiu aktyvina mokinių mąstymą, plečia žodyną, stiprina mokinių pasitikėjimą savo kūrybiniais gebėjimais. Svarbu skatinti mokinius išsakyti savo nuomonę, gebėti išklaudyti kitus, mandagiai nesutikti ir pan.

Skatinant mokinius aktyviau dalyvauti ugdymo procese, išsakyti savo nuomonę, rekomenduojama:

- pabrėžti kalbėjimo vertę;
- atsisakyti mokytojo kalbėjimo visai klasei, suteikiant pirmenybę orientuotam į vaikus kalbėjimui porose ar mažose grupelėse;
- suformuluoti aiškias mokinių diskutavimo taisykles;
- sustiprinti saugumo jausmą suburiant „pokalbio partnerių“ grupes ir jų pagrindu pradėdant diskusijas;
- pasiūlyti bendradarbiauti skatinančios veiklos;
- leisti mokiniams pagalvoti, ką nori pasakyti, prieš pakviečiant kalbėti prieš didesnę grupę;
- pagalvoti kartu su mokiniais, kaip įvertinti pokalbius, ir sudaryti progų apmąstyti, nuo ko priklauso veiksmingas kalbėjimas.

Kaip pritaikyti ugdymo turinį skirtingų gebėjimų mokiniams?

Ugdant visus mokinius, o ypač mokinius, turinčius mokymosi sutrikimų (turinčius specialiųjų ugdymosi poreikių), svarbu kurti palankią

Mokyklose, kuriose ugdymas organizuojamas tautinių mažumų kalba, svarbu kurti palankią mokymuisi aplinką, kuri skatina ir motyvuoja ugdytis komunikavimo gebėjimus gimtąja ir lietuvių kalba per visų dalykų pamokas.

Kuriant palankią aplinką kalbai ugdyti, svarbu sudaryti emociškai saugias sąlygas: nuolat drąsinti vaikus kalbėti, bendrauti, paskatinti ir įvertinti daromas pastangas, pavyzdžiui: „aš supratau, ką tu pasakei, puiku“, „tau jau geriau sekasi, džiaugiuosi“.

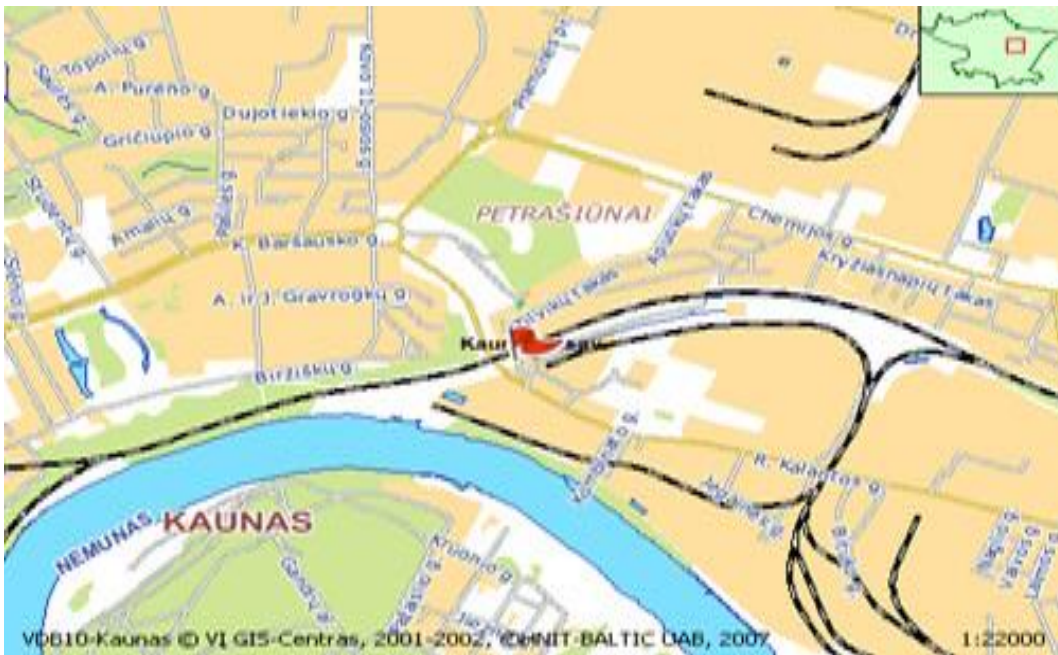
Tikslingai parinktos ugdymo priemonės, pavyzdžiui, knygos lietuvių kalba, pasakų įrašai lietuvių kalba, ugdomieji animaciniai filmai lietuvių kalba, lietuviška atributika, stalo žaidimai, muzikiniai instrumentai (švilpynė, skudutis, kt.), taip pat skatina ir motyvuoja ugdytis lietuvių kalbos gebėjimus.

Mokinių gebėjimų ugdymui organizuojamos išvykos, ekskursijos, kurioms pasirengiama integruojant įvairius dalykus.

Ekskursijų metu mokiniams pateikiamos įvairaus sudėtingumo užduotys (prieš, per ir po ekskursijos), skirtos skirtingų gebėjimų ir amžiaus vaikams.

Po ekskursijos teikiamas grįžtamasis ryšys, užduotys sugrįžus iš ekskursijos, pavyzdžiui, nusiųsti į muziejų **laišką (parengtą individualiai ar grupelėje), piešinį, pristatymą, projektą** (gali būti projekto dalis, įtraukti muziejų kaip partnerį,...).

VEIKLŲ PRIEŠ EKSKURSIJĄ PAVYZDŽIAI

Pokalbis apie tai, ką mokiniai pamatys, išgirs, pajus, supras.

- *Klausimai:*
- Ką esate girdėję apie tą vietovę kur vyksime?
- Kaip manote, kas vyks ekskursijoje?
- Ką tikitės pamatyti?

•

Minčių dėžutė

- Užduotis: Užrašykite po vieną žodį ar sakinį, ką tikitės pamatyti ekskursijoje, muziejuje.
- Kelionės maršruto nagrinėjimas (kelias, kuriuo vyksime, sutartiniai ženklai žemėlapyje).

Užduočių pavyzdžiai (ekskursijos metu ir grįžus)

- *Užduotis grupelėse:*
- Aptarkite grupelėse gyvūno nuotrauką.
- Parenkite gyvūno aprašymą (kaip atrodo, kaip elgiasi, kaip jaučiasi, kodėl).
- Suraskite informaciją internete ar enciklopedijoje, iš kur gyvūnas kilęs.
- Sudarykite gyvūnų kilmės diagramą.
- *Individuali užduotis:*
- Pasirinkite temą ir parašykite pasakojimą:
- Jei būčiau smalsi lapė
- Jei būčiau tigras
- Pelikano ir anties draugystė

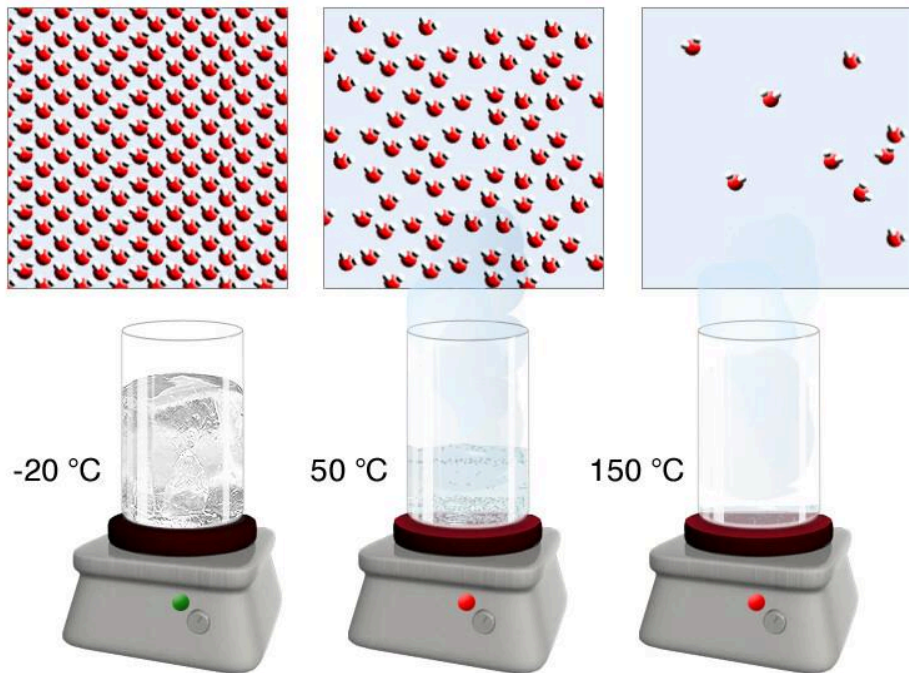
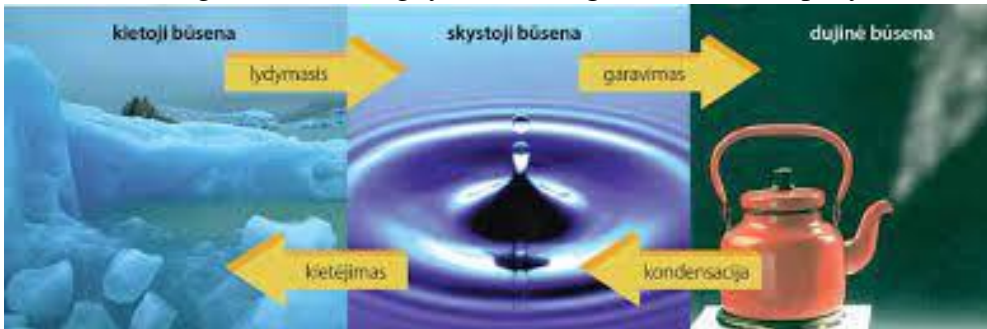

Autorė Renata Bernotienė

Gamtamokslinis ugdymas

Integruoto kalbos taikymo tikslas- ugdyti suvokimą, supratimą paaiškinimą savais žodžiais, todėl lygių požymiuose sąvokos neturėtų atsirasti, kaip pasiekimas. Kalbiniai gebėjimai gamtamoksliniame ugdyme yra mokymosi, komunikacijos ir žinių supratimo įrankis, todėl svarbu ugdyti sąmoningą sąvokų taikymą ugdymo procese, skatinti autentišką kalbos vartojimą, o ne mintiną mokėjimą. Gamtos mokslai pasižymi sąvokų, reiškinių, ciklų aiškinimo gausa, todėl būtinas vaizdinių priemonių taikymas. Taip pat 1-2 klasėse būtina taikyti vaizdines priemones, siekti tekstą su vaizdu, audio medžiaga. Šiame amžiuje vaikai geriausiai mokosi ir aplinką suprantą per patyrimą. Todėl tiriamosios veiklos yra neatsiejama kalbos ugdymo dalis.

Pateikiami integruoto kalbos ugdymo medžiagos ar užduoties pavyzdžiai

Galimos veiklos lapas su integruotu kalbos ugdymo aspektu

**KAS TIRPSTA VANDENYJE?
TIRPIOS IR NETIRPIOS MEDŽIAGOS, JŲ KINTAMUMAS**

Tyrimo lapas

Grupės narių vardai ir pavardės:

.....

.....

Hipotezė:

.....

.....

Reikalingos priemonės: 6 stiklinės vandens, medžiagos, 6 šaukšteliai, |
tyrimo lapas, rašiklis.

MEDŽIAGA	SPĖJIMAS		BANDYMO REZULTATAI	
	Tirpi	Netirpti	Tirpi	Netirpi
Cukrus				
Aliejus				
Smėlis				
Zelė				
Soda				
Pomidorų padažas				
Sodo žemės				
Krakmolas				
Skalbimo milteliai				
Kreida				

Remdamiesi pateiktais klausimais, trumpai aptarkite tyrimo rezultatus:

- Ar pateikta hipotezė atitiko tyrimo rezultatus?

.....
.....

- Kokias medžiagas tyrinėjote?

.....
.....

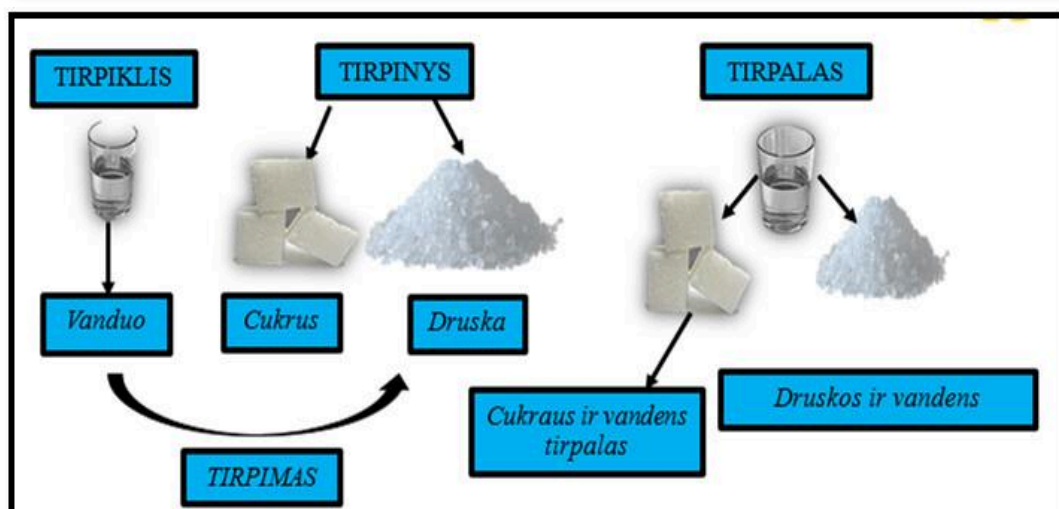
- Kurios medžiagos ištirpo negrižtamai?

.....
.....

- Tirpiklis, kurį naudojote atlikdami tyrimą, yra

- Kada lengviau tirpsta medžiagos, tokios, kaip cukrus ir želė?

.....
.....

Technologinis ugdymas

Kokybiška kalbinė aplinka ir geri kalbiniai įgūdžiai svarbūs mokinių pasiekimams mokykloje, ypač skaitymo ir rašymo gebėjimams. Kalbos mokomasi ne tik tam skirtose lietuvių ar kitų kalbų pamokose bet ir visuose ugdomuosiuose dalykuose, taip pat ir technologiniame ugdyme. Labai aktualu mokinius supažindinti su lietuvių kalbos vartojimu ir informacinėmis technologijomis. Tai interneto kalba, jos galimybės, internetiniai ir elektroniniai žodynai, elektroninės duomenų bazės, skaitmeniniai kalbos išteklių, automatinio vertimo duomenų bazės ir t. t. Kompiuterinės žodynų ir žinytų versijos, tarp jų ir įvairiausių šablonų sanaujos, gebėjimas visu tuo naudotis turėtų būti laikomas ir kalbinės komunikacijos, ir informacinių gebėjimų išraiška. Technologijų pamokose skirti laiko mokiniams kalbėti, diskutuoti, kad būtų išmokstama argumentuotai kalbėti, pasakoti, vartoti technologinius terminus. Apklausiant raštu, vertinti ir kalbos dalykus.

Mokytojai privalo taisyklingai kalbėti. Mokiniai perima ir naudoja mokytojų ir bendraklasių kalbos kultūrą, vartoja dalykui būdingas sąvokas ir išsireiškimus. Technologijų pamokose, identifikuojant sprendinius klausimus ir /ar problemas, aktualizuojant ir tikslinant jų sprendimo idėjas, ieškant bei taikant jų sprendimui aktualią informaciją, grupėse ar individualiai atliekant technologinius procesus, kuriant norimą produktą ar paslaugą bei pristatant kūrybos rezultata ir reflektuojant patirtį vyksta nuolatinė komunikacija. Stebėdami ir analizuodami dalykinę komunikaciją, mokiniai mokosi tinkamai vartoti kalbą, todėl technologijų pamokose labai svarbu skirti pakankamą dėmesį kalbos kultūros ugdymui, žodyno turtinimui, mokinių gebėjimui aiškiai reikšti mintis, taisyklingai naudoti sąvokas, rašyti bei kirčiuoti.

Kalbos tobulėjimas susijęs su mąstymo raida, turi teigiamos įtakos mokinių pasiekimams, nes padeda aiškiai išsakyti mintis atsakinėjant į mokytojo pateiktus klausimus, paaiškinti kūrybinę idėją, jos įgyvendinimui pasirinktus sprendimus bei technologinius procesus, pristatyti atlikto darbo rezultatus, suformuluoti išvadas, reflektuoti užduoties atlikimą (analizuoti kūrybinių idėjų įgyvendinimo procesą, pasirinktų technologijų, darbo operacijų privalumus ir trūkumus, darbo priemonių ir medžiagų parinkimą, įvertinimą, kuo galutinis rezultatas skiriasi nuo pirminės idėjos, aptarti gaminio tvarumą, savikainą, pritaikomumą, vertę ir naudą žmogui, visuomenei, aplinkai).

Technologijų pamokose mokiniai susipažįsta su naujomis technologijomis bei technologiniais procesais bei su tuo susijusiomis sąvokomis. Praktikoje taiko gamtos mokslų, matematikos dėsnius, dydžius ir matavimo vienetus. Svarbu atkreipti mokinių dėmesį į jiems naujų žodžių tarimą, kirčiavimą, rašybą. Mokinių rašto darbuose derėtų visada ištaisyti rašybos klaidas, dažniau pasitaikančias ir pasikartojančias klaidas aptarti su mokiniais, išsiaiškinti, kodėl jos kartojasi ir kaip jų išvengti ateityje. Mokiniais rengiant darbų aprašus rekomenduotina bendradarbiauti su lietuvių kalbos mokytojais ar kreiptis pagalbos, susitarti dėl bendro mokinių rašto darbų ir/ar pristatymų – viešojo kalbėjimo vertinimo. Rekomenduojama iš anksto aptarti reikalavimus viešajam kalbėjimui bei jo vertinimo kriterijus. Prieš atliekant užduotį su mokiniais galima iš anksto susitarti kokios rašybos klaidos turės įtakos bendram jų darbo įvertinimui arba nemažinti pažymio dėl rašybos klaidų, tačiau visada jas pažymėti mokinio darbe.

Naujos sąvokos, mokiniams sunkesni arba nauji žodžiai gali būti įvardinami ir užrašomi lentoje, taip sudarant mokiniams galimybę greičiau įsidėmėti rašybą ir kirčiavimą.

Dailė

Kalbiniai gebėjimai sėkmingai ugdomi per dailės pamokas, kai taikomas Vizualinio mąstymo strategijų metodas, sukurtas ir iki šiol taikomas JAV. Jį sukūrė psichologė Abigail Housen ir muziejų edukologas Philip Yenawine, kuris kruopščiai atrinko paveikslus ir paruošė metodiką, kaip dirbti su vaikais. Naudojama universali klausimų sistema skatina stebėti ir apibūdinti, interpretuoti dailės kūrinius remiantis argumentais, mokomasi nuosekliai samprotauti. Tai puikus būdas gilinti kalbėjimo įgūdžius, ugdyti kritinio mąstymo gebėjimus. Ši metodika jau taikoma ir Lietuvos muziejų edukacinėse programose. Remiantis šia metodika parengta ir šio skyriaus metodinė medžiaga, nes **B.Dailės supratimo ir vertinimo** bei **C.Dailės reiškinių ir kontekstų pažinimo** sričių pasiekimai yra glaudžiai susiję su dailės kalbos pažinimu, t. y. dailės sąvokų supratimu ir tinkamu vartojimu, savo, kitų sukurtų dailės kūrinių interpretavimu ir vertinimo gebėjimais.

Mokinių paaiškinimai, ką jie vaizdavo ar matė pavaizduota, yra itin svarbi meninio ugdymo proceso dalis. Diskutuodami, nebijodami klausti ir ieškodami atsakymų į iškeltus klausimus, mokiniai ne tik pritaiko įgytas žinias ir patyrimą, bet ir ugdo pažinimo, komunikavimo, kultūrinę, pilietinę ir kitas kompetencijas. Kalbėdami apie savo ir kitų kūrinius, artimiausios aplinkos, gamtos ir kultūros objektų estetines savybes vaikai mokosi ne tik ir ne tiek pasakoti savo išpūdžius apie matytus vaizdus, sklandžiai reikšti savo mintis, interpretuoti, argumentuoti savo pastebėjimus, suprasti ir tinkamai vartoti tam tikras dailės sąvokas (dalyko terminus). Bet ir mokosi pažinti save ir kitą, savo ir kitų mintis, svajones. Pastebi, kad ne tik pasaulis margas, įvairus, bet ir žmonės žiūrėdami į tuos pačius dalykus, kūrinius mato visai ką kita nei jis / ji. Pradedama suprasti kiekvieno žmogaus unikalumą, ugdo toleranciją kito nuomonei, supratimui. Norėdami sudominti mokinius dailės kūrinių ir kalbėti apie juos, turėtume nuosekliai, kantriai to mokyti, neužmiršdami, kad reikia surasti kiekvienu atveju patrauklią formą, kas sudomintų tam tikro amžiaus mokinius.

Kalbėdami apie kūrinius pradžioje visi būname pasakotojo lygmenyje, nebūtina žinoti ir vartoti daugybės specialių terminų. Galimybė, poreikis interpretuoti ateis palaipsniui. Pokalbių / pasikeitimų nuomonėmis pobūdis priklauso nuo mokinių amžiaus, patirties, išsilavinimo lygio. Jie pamatys, kad kiekvienas turi ką asmeniškai jam įdomaus pasirinkti iš meno pasaulio. Taip pat nereikėtų skatinti nei mokytojų, nei mokinių pasakoti ilgų pasakojimų apie dailės istoriją, dailininko gyvenimo ir kūrybos biografiją, skaityti ilgus kūrinių siužetų aprašymus. Pradžioje nereikėtų siekti išsamumo, o kaip tik reikėtų pasidžiaugti atskirais, tegu ir fragmentiškais taikliais pastebėjimais, įdomiai parinktu žodžiu minčiai išreikšti. Svarbu būtų pradiniam etape apčiuopti minties trajektoriją, pradėti vartoti reikšminius žodžius tinkamoje vietoje, žinoti, kur galima susirinkti informacijos, kad galima būtų papildyti pasakojimą, pastebėjimą.

Po toliau tekste aprašytų kalbinio ugdymo gebėjimų ypatumų 1-2 ir 3-4 klasėse pateikiamos lentelės **Reikšminiai žodžiai** (pokalbiams apie dailę tinkami žodžiai, dailės sąvokos, terminai) iliustruoja, kaip kiekviename klasių konkreste sudėtingėja dailės kalba ir mokinių dailės supratimo ir vertinimo gebėjimai. Konkrečiai dailės pamokos temai ar užduočiai parinktos sąvokos pagelbės mokytojams pasiruošti pamokoms, organizuoti vaikų diskusijas apie savo ir kitų kūrybą, ugdyti mokinių kalbinius gebėjimus, mokys juos mąstyti, stebėti ir analizuoti kūrybos procesą, apibūdinti jo rezultata, lyginti, interpretuoti ir vertinti dailės kūrinius, dailės reiškinius ir kontekstus, pažinti ir vartoti dailės sąvokas.

Šie žodžiai nėra Dailės žodynas, kuriame pateikiami išsamūs dailės sąvokų ir terminų paaiškinimai. Jų mokiniams mokytis nereikia. Lentelėse pateiktos dailės sąvokos – savotiškas žodžių bankas, kuris leis vaikams atsirinkti ir vartoti tinkamus žodžius kalbant ir apibūdinant kūrinius, išsakyti savo nuomonę apie profesionalių dailininkų ir savo kūrybą. Mokiniai su šiomis sąvokomis palaipsniui susipažįsta atlikdami kūrybines užduotis, mokosi pasakoti apie savo ir kitų kūrinius. Kalbėjimas vartojant šiuos žodžius padės vaikams įtvirtinti per kūrybinę veiklą įgytas žinias.

Kalbinių gebėjimų ugdymo ypatumai dailės pamokose

1-2 klasės

Labai svarbu išmokyti vaikus atidžiai išsižiūrėti į konkretų kūrinį. Jeigu yra galimybė, tegu geriau tai būna antraeilės, trečiaeilės svarbos kūrinys iš artimiausios aplinkos, negu paties geriausio, žymiausio pasaulio dailininko puiki reprodukcija, skaitmeninis vaizdas. Tai – pirmas žingsnis. Nereikia mokytojui pačiam skubėti, pradėti pasakoti apie kūrinį. Nereikėtų skubinti ir vaiko - jis viską ir palaipsniui turi atrasti pats.

Pokalbiai apie kūrinius pradedami nuo pavienių žodžių ir svarstymų, ką vaikai mato kūrinyje, po to palaipsniui pereiname prie to, ką kūrinių autoriai norėjo pavaizduoti ar išreikšti. Pradžioje, ypač 1-2 klasėje, susidominti galima užduodant paprastus klausimus, pavyzdžiui:

- kas vyksta šiame paveiksle,
- kokie pagrindiniai veikėjai,
- kas čia svarbu,
- ką manai, kad taip sakai,
- ką dar matai paveiksle,
- gal kas įžiūri dar ką nors,
- ar teko matyti kažką anksčiau,
- gal ką nors dar primena,
- kaip šitai sužinojai iš paveikslo.

Mokytojo pareiga – leisti vaikams fantazuoti, pasakyti, ką mato kūrinyje, ką galvoja apie kūrinyje pavaizduotus daiktus, gamtą ir jos nuotaikas, žmones, gyvūnus, ką jie veikia, kokia šių vaizdų aplinka (fonas). Išklausoma visų mokinių nuomonės ir pastebėjimai. Priimamas ir pripažįstamas kiekvienas atsakymas. Mokytojas vadovauja diskusijai, bet išlieka neutralus, leidžia vaikams patiems daryti išvadas.

Reikšminiai žodžiai. 1-2 klasės

Meno rūšys	architektūra, dailė, muzika, šokis, teatras
Architektūra	statybos menas architektūros paminklai senoviniai pastatai (vidus ir išorė) pastatų paskirtis (pilis, gyvenamasis namas, bažnyčia ir kt.)
Dailė	meno šaka, vaizdų menas
Dailės rūšys	tapyba, skulptūra, grafika, keramika tautodailė ir liaudies meistrų kūriniai (skulptūra, tekstilė, keramika ir kt.) kalendorinių švenčių simboliai, senovės ir dabarties dailės kūriniai
Senovės baltų menas	seniausi radiniai (keramika, papuošalai)
Meninės išraiškos bruožai	dėmė (juoda, balta, spalvota, didelė, maža ir kt.) forma (maža, didelė, plokščia, erdvinė ir kt.) linija (judri ir rami, plona, vingiuota, švelni, aštri, trūkinėjanti ir kt.) ritmas (pasikartojimas) spalvos (gryna, šilta, šalta, balta, juoda, pilka, linksma, liūdna) ir atspalviai fonas (vienspalvis, įvairiaspalvis ir kt.)

Piešinys	linija, taškas, dėmė pieštukas, flomasteriai, rašikliai, tušas, plunksnos, mišri technika
Erdvinė raiška	popieriaus plastika, paprastos origamio formos, konstravimas iš gamtos medžiagų ir antrinių žaliavų, lipdyba iš molio ar plastilino
Grafika	dailės rūšis: piešiniai, atspaudai ir dailios raidės
Kompozicija	Simetriška, ornamentinė ir figūrinė, horizontali ir vertikali
Tapyba	paveikslas, akvarelė, guašas, aliejinės kreidelės, spalvos ir atspalviai, monotipija, molbertas, teptukai, paletė
Skulptūra	dailės rūšis: erdviniai kūriniai paminklas, statula
Dailės žanrai	portretas
Paroda	dailininkas, dailės kūrinys, paveikslas, muziejus, seni ir nauji daiktai (jų patogumas, iš ko sukurti),
Kūrinio metrika	autoriaus vardas, pavardė, data

3-4 klasės

Nauja medžiaga siejama su tuo, kas jau buvo kalbėta apie dailės kūrinius pradinėje mokykloje. Aptariant vaikų ir dailininkų kūrinių savybes, mokiniai skatinami išsakyti savo nuojautas, individualų požiūrį ir ieškoti įvairių atsakymų į tą patį klausimą, vartoti pagrindines dailės sąvokas, svarstyti, kuo įdomūs matyti kūriniai, ką jų autoriai norėjo papasakoti.

Įsižiūrint į dailės kūrinius sudominti vaikus galima užduodant tuos pačius paprastus klausimus, kaip ir 1-2 klasėje, vėliau vertėtų paklausti:

- ką vaikai mano apie vietą, kur viskas vyksta,
- kuo dailininkas yra susidomėjęs,
- kur jis stovėjo / žiūrėjo, kai tapė paveikslą, piešė piešinį,
- ar toks požiūris, žiūrėjimo taškas, pasirinkimas domina vaikus, ką jie darytų kitaip.

Svarbu neprimesti savo požiūrio į kūrinį, negalima tvirtinti, kad vaikas neteisus, neigti jo nuomonę ar aiškinti, kad kitas mokinyš pamatė geriau, papasakojo įdomiau. Reikėtų elgtis neutraliai ir pasidomėti, kodėl jis taip mano, užduoti papildomų klausimų, paskatinti atidžiau įsižiūrėti į kūrinį, padrąsinti kalbėti ir išsakyti savo nuomonę. Priminti, kad žmonės yra skirtingi, tuos pačius dalykus vertina įvairiai, o vaizdiniai gali sukelti labai skirtingas nuomones, išgyvenimus, vertinimus, kurie yra visi vertingi, nes atskleidžia asmenybės unikalumą, autentiškumą.

Reikšminiai žodžiai. 3-4 klasės

Meno rūšys	architektūra, dailė, muzika, šokis, teatras
Architektūra	statinių projektavimo ir statybos menas architektūros paminklai mažoji architektūra (koplytėlė, koplytstulpis) pastatų paskirtis (pilis, tvirtovė, gyvenamasis namas, durys, bažnyčia, varpinė, biblioteka, stadionas, teatras) statybinės medžiagos
Dailė	meno šaka, vaizdų menas, tradicinė ir šiuolaikinė dailė

Dailės rūšys	tapyba, skulptūra, grafika, keramika, tekstilė, juvelyrika tautodailė (audiniai, spalvų simbolika, tautinis kostiumas, juostos, verbos ir kt.), etnografiniai paminklai teatro dailė (dekoracijos, kostiumai, kaukės, spektaklių programėlės ir afišos)
Senovės baltų menas	mitinės būtybės, ženklai ir simboliai, keramika, papuošalai
Meninės išraiškos bruožai	dėmė (juoda, balta, spalvota, vienspalvė, marga ir kt.) detalė (didelė, maža ir kt.) forma (maža ir didelė, plokščia ir erdvinė, geometrinė, simetriška, nesimetriška, paprasta, sudėtinga ir kt.) linija (tiesi, lenkta, vingiuota, stora, plona ir kt.) ritmas (pasikartojimas) spalvos (pagrindinės ir antrinės, lokalias, šviesios, tamsios, ryškios, blankios, šiltos, šaltos ir kt.), spalvų simbolinė prasmė fonas (vienspalvis, margas, įvairiaspalvis ir kt.)
Piešinys	linija, taškas, dėmė pieštukas, flomasteriai, rašikliai, tušas, plunksnos, mišri technika, mišri technika
Erdvinė raiška	popieriaus plastika, konstravimas iš antrinių žaliavų, lipdyba iš molio ar plastilino, papjė mašė technika
Grafika	dailės rūšis: piešiniai, atspaudai ir dailios raidės; kartono atspaudai, mišri technika
Herbas	piešinys, spalvos, simboliai
Autorinė knygelė	viršelis, puslapiai, vaizdas ir tekstas, iliustracijos piešta, tapyta, suklijuota, susegta, susiūta
Kompozicija	simetriška ir nesimetriška
Tapyba	paveikslas, drobė, akvarelė, guašas, tempera, akrilas, aliejinės kreidelės rėmai, molbertas, teptukai, paletė piešinys, potėpiai, spalvos ir atspalviai
Skulptūra	dailės rūšis: erdviniai kūriniai paminklas, statula, reljefas (žemas ir aukštas), portretas
Dailės žanrai	natiurmortas, peizažas, portretas, autoportretas
Dizainas	meno šaka, daiktų projektavimas, grafinis dizainas, atvirukas, reklama, lankstinukai, plakatai, ženklai (logotipai)
Paroda	grupinė, vieno žmogaus/dailininko, muziejus, senovės ir dabarties kūriniai (eksponatai)
Kūrinio metrika	autoriaus vardas, pavardė, kūrinio pavadinimas, sukūrimo data

Muzika

Pradinė mokykla – reikšmingas mokinio kalbinės raidos laikotarpis. Pradinėse klasėse mokiniai susipažįsta su esminėmis muzikos sąvokomis, mokosi jas vartoti tinkamuose kontekstuose. Per muzikos pamokas mokiniai turtina savo kalbą ir muzikos sąvokų žodyną, pratinasi sklandžiai reikšti savo mintis, apibūdindami ir apibūdindami klausomus/atliekamus muzikos kūrinius, išsakydami savo kūrybinius sumanymus, vertindami savo ir kitų atlikimą. Mokinių kalbiniai gebėjimai muzikos pamokose yra ugdomi nuolatos, o muzikinių sąvokų žodynas plėtojamas visuose klasių centruose. Pirmaisiais ir antraisiais mokymosi metais mokiniai aktualizuoja dar ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus laikotarpiu sužinotas ir vartotas sąvokas, jas praturtina naujomis, taip suformuodami bazinį muzikinių dalykinių sąvokų žodyną. Kad šis žodynas būtų aktyvus, su sąvokomis reikia ne vien susipažinti, bet būtina jas nuolat vartoti tinkamuose kontekstuose. Nuolat vartojama sąvoka mokiniui tampa įprasta, nekelianti įtampos. Naujai pristatomas sąvokas būtina išaiškinti, tačiau nedera jų vengti arba specialiai keisti buitine kalba. Muzikinių dalykinių sąvokų vartosenos praktikoje šias sąvokas galima aiškinti vienas kitomis. Taip susiklosto aiški dalykinių sąvokų sistema, tampa geriau suprantami jų tarpusavio ryšiai.

Muzika veiksmingai padeda mokytis svetimųjų kalbų. Dainų dainavimas originalo kalbomis yra viena veiksmingiausių priemonių, padedančių itin greitai išmokti eiliuotus kitų kalbų tekstus. Drauge su melodija mokiniai ypač lengvai išmoksta tų kalbų leksiką ir fonetiką. Praktinė patirtis rodo, kad per vienus mokslo metus mokiniai gali išmokti neilgos apimties dainų maždaug 10-čia skirtingų svetimųjų (kai kada mokiniams visai nepažįstamų) kalbų.

Viena svarbiausių sąlygų mokinių kalbiniam gebėjimams per muzikos pamokas ugdyti – tai raiški, turtinga, taisyklinga paties mokytojo kalba, jo kalbos kultūra, viešojo kalbėjimo įgūdžiai ir dalykinis žodynas. Mokytojas kalbos kultūros požiūriu mokiniams turėtų būti sektinas pavyzdys: kalbėti aiškiai, su tikslią artikuliacija ir raiškia intonacija.

Būtina parbėžti, kad pati muzika yra **neverbalinė komunikavimo priemonė**, generuojanti savitas muzikines (dažnai abstrakčias) reikšmes, kurių įprasta žodine kalba perteikti nėra įmanoma. Tai ypač akivaizdu klausantis instrumentinės muzikos kūrinių, juos kuriant ar atliekant. Todėl verbalinis (žodinis) bendravimas muzikos pamokoje nelaiikytinas vienintele ar svarbiausia komunikavimo forma: pati muzika suteikia galimybę bendrauti ir neverbaliniu būdu. Vis dėlto įprasta žodinė kalba yra svarbi aptariant ir nagrinėjant muzikos kūrinius, reiškinius ir muzikos kontekstus. Tačiau greta žodinės kalbos, muzikos pamokoje vertėtų pasitelkti ir kitus komunikavimo būdus (pvz.; judesiu parodyti frazių struktūrą, atskleisti muzikos judėjimo pobūdį; veido mimika perteikti nuotaiką, dinamikos kaitą; grafine schema pavaizduoti kūrinio formą, linija ar kreive parodyti melodijos judėjimo kryptį ir pan.). Raiškus judesys ir tikslingai vaizdinės priemonės gali reikšmingai papildyti žodinio komunikavimo priemonių arsenalą, mokantis perteikti muzikos pobūdį, jos struktūrą, formą, apibūdinant muzikos kūrinius.

4.1. Dalykinių sąvokų vartojimas.

1-2 klasės. Pirmoje ir antroje klasėse vaikai susipažįsta su esminėmis muzikos sąvokomis, mokosi jas vartoti tinkamame kontekste. Rekomenduojama su mokiniams nagrinėti ir vartoti šias **sąvokas**: melodija; gaida ir nata (ketvirtinė, aštuntinė, pusinė), pauzė; ritmas ir metras; ritminis pulsas ir taktas; stiprioji takto dalis; muzikos tempas (pvz.: lėtai, ramiai, gyvai, greitai), tembras, smuiko raktas; daina, šokis, maršas; lopšinė, sutartinė; solistas ir choras, orkestras; lietuvių liaudies muzikos instrumentai (kanklės, skudučiai, molinukai, birbynė, lamzdelis, daudytės, skrabalai, cimbolai), Vakarų ir pasaulio muzikos instrumentai (smuikas, fortepijonas, klavesinas, vargonai, gitara, trimitas, saksofonas; sitaras, tabla).

3-4 klasės. Šiame konkente mokiniai pakartoja ir įtvirtina esmines sąvokas, toliau plėtoja ir turtina savo vartojamą muzikinių sąvokų žodyną. **Rekomenduojamos sąvokos**: sveikoji nata, pusinė, ketvirtinė, aštuntinė, šešioliktinė natos bei pauzės. Intervalai ir jų pavadinimai (prima, sekunda, tercija, kvarta, kvinta,

seksta, septima, oktava), trigarsis (akordas). Duetas, tercetas (trio), kvartetą, kvintetas; choras (vyrų, moterų, vaikų, mišrus) ir choro balsai (diskantai; sopranai, altai, tenorai ir bosai); orkestrai (pučiamųjų, liaudies instrumentų, styginių, simfoninis); simfoninio orkestro instrumentų grupės: styginiai (smuikas, altas, violončelė, kontrabosas; arfa), mediniai pučiamieji (fleita, obojus, klarnetas, fagotas), variniai pučiamieji (trimitas, valtorna, trombonas, tūba), mušamieji (didysis būgnas, mažasis būgnas, timpanai, lėkštės, trikampis); egzotiški muzikos instrumentai (mbira, balofonas, didžeridu, koto, kanūnas, ūdas); muzikos formos (rondo, variacijos, kanonas, fuga, siuita, simfonija).

4.2. Nuotolinio ugdymo galimybės muzikos pamokoje, ugdant kalbinius gebėjimus.

Nuotolinė muzikos pamoka – tai tokia pamoka, kurioje muzikos mokytojo ir mokinių tarpusavio sąveika vyksta vaizdo konferencijų ir pokalbių platformų aplinkoje (ZOOM, TEAMS, MOODLE ar kt.). Bendravimas per internetines pokalbių platformas turi savų ypatumų: jis vyksta asinchroniškai, t. y. su šikiu tokiu vėlavimu, kuris būtinas signalui užkoduoti, perduoti ir jį vėl iškoduoti. Ši aplinkybė sinchroninį muzikavimą (dainavimą, grojimą) drauge su klase daro neįmanomą. Todėl tenka pripažinti, kad visavertė muzikos pamoka internetu vis dėlto yra ribotų galimybių, kontaktinę pamoką ji gali pakeisti tik iš dalies. Bendro muzikavimo stygių iš dalies galima kompensuoti, kai visi vaizdo konferencijos dalyviai, išskyrus mokytoją, muzikuoja išjungę savo mikrofonus: kiekvienas mokinys girdi tik mokytojo balsą / instrumentą ir gali prie jo prisiderinti. Tačiau tuomet mokytojas neturi atgalinio garsinio ryšio. Toks ryšys įmanomas tik muzikuojant po vieną. Tą mielai daro drąsesnieji klasės mokiniai. Kiti klasės mokiniai yra skatinami įvertinti, korektiškai išsakyti savo pagyrimus, patarimus, pastebėjimus.

Per vaizdo konferencijas galima mokyti improvizuoti, tačiau tik naudojant muzikinio pokalbio metodą (kai mokytojas improvizuoja frazę-klausimą, o vienas iš mokinių – „frazę-atsakymą“). Šio metodo galimybės taip pat ribotos: (1) muzikinis pokalbis gali vykti tik tarp dviejų iš anksto pasirinktų dalyvių, kitiems pasyviai klausant; (2) improvizuojant ritmo darinius dėl signalo vėlavimo iškyla keblumų (atsakymas visuomet truputį vėluoja). Mokiniai per vaizdo konferenciją gali demonstruoti ilgesnės apimties improvizacijas (pvz., virtualiu pianinu), su klasės draugais jas aptarti.

Platesnės galimybės atsiveria per vaizdo konferencijas organizuojant muzikos įrašų klausimą ir jų aptarimą, nagrinėjimą. Mokiniai gali pristatyti ir aptarti jiems patikusį kūrinį ar atlikėją. Tokia veikla padeda lavinti mokinių kalbėjimo įgūdžius, turtinti jų dalykinį žodyną.

Teatras

Kasdien sparčiai besivystančios informacinės / skaitmeninės technologijos atneša mokiniams galimybę rasti informaciją per minutę, pasinaudoti recenzija ar kinu vietoj knygos perskaitymo. Neigdami tai, kas akivaizdu, nusigręžtume nuo optimalių ugdymo galimybių panaudojimo.

Valstybės pažangos strategijoje „Lietuva 2030“ (2012) siekiama gerinti mokinių lietuvių kalbos ir literatūros gebėjimus, lyginant su Europos Sąjungos šalių gimtųjų kalbų gebėjimų vidurkiu. Integruotas teatro dalyko ir kalbos mokymasis siekia svarbiausio tikslo – bendrųjų ir esminių dalykinių kompetencijų ugdymo, iš kurių teatro dalyko ugdymas yra pagrindinis, o kalbos mokymasis tarnauja gilesniam teatro dalyko kompetencijų ugdymui.

Integralus kalbinių gebėjimų ugdymo modelis:

Modelio iliustracijai pateikiama kūrybinė užduotis, kurią galima atlikti tiek teatro, tiek kalbinio ugdymo pamokoje.

Tema: Viešas kalbėjimas „Mano laisvalaikis“ (1-2, 3-4)

Tikslas: Ugdytis drąsą, pasitikėjimą, kalbėjimo įgūdžius.

Uždaviniai:

1. Diskutuoti grupėje apie laisvalaikio praleidimo galimybes.
2. Kalbėti pasirinktos kalbos pateikimo būdu:
 - a) kalbanti lėlė;
 - b) kalba radijo diktorius;
 - c) kalba televizijos laidos vedėjas;
 - d) kalba ministras susirinkime;
 - e) kalba kunigas;
 - f) kalba mama vaikui ir atv., kt.
3. Vartoti teatro ir literatūros sąvokas (viešoji kalba, oratorius, loginė pauzė, intonacija, kalbos dinamika, tempas ir ritmas, įsivaizduojamos aplinkybės, menami daiktai, rekvizitas, dekoracijos, kt.)
4. Naudotis asmenine patirtimi, vaizduote – pasakoti tai, ką patyrė, kur atostogavo, kur norėtų nukeliauti ir pan.

Mokytojas pasako mokiniams, kad kiekviena kalba yra nepakartojama, unikali ir nekritikuotina. Svarbu pagirti pirmuosius bandymus, kad mokinys patirtų pasitenkinimą ir pasitikėtų savo galimybėmis. Pasirinkus įsivaizduojamas aplinkybes, lengviau fokusuoti dėmesį į kalbos turinį per naudojamas raiškos priemones, todėl mokiniams galėtų būti pasiūloma naudoti rekvizitą, kostiumo detales, susistatyti iš kėdžių (jei turima – kubų) televizijos studiją, naudotis stalu, daiktu, galinčiu atstoti mikrofoną ir pan. Žaidybiškumas – vienas sėkmės garantų, pristatant savo kalbą grupei. Psichologiškai saugus mikroklimatas padeda mokiniui drąsiau jaustis, pasitikėti ir kalbėti pasiūlyta (pasirinkta) tema.

Integravimo galimybės. Metodų pavyzdžiai.

Teatro metodai						
1. Žaidimai su sakytine tautosaka	2. Mažosios dramaturgijos kūrimas	3. Poezijos teatras	4. Viešoji kalba	5. Psichofiziniai pratimai	6. Monologo kūrimas	7. Improvizacijos su dialogu
8. Priešistorės etiudai	9. Poistorės etiudai	10. Švariakalbės ir greitakalbės	11. Radijo teatras	12. Scenos kalba ir judesys	13. Kalbos padargų mankšta	14. Skaitovų teatras

Visi metodai naudotini tiek pradinėje, tiek pagrindinėje mokykloje.

- **Žaidimai**, naudojant sakytinę tautosaką – tai patrauklus būdas įsisavinti patarles, priežodžius, pasinerti į mįslių pasaulį, kurti įvairius garsažodžius.
- **Mažosios dramaturgijos kūrimas**. Tai žodiniai scenarijai, turintys pradžią, įvykį ir pabaigą. Porose ar grupėse mokiniai kuria etiudą mokytojo / draugų pasiūlyta / savo sugalvota tema ir vaidina etiudus klasei.

- **Poezijos teatras** prasideda tada, kai skaitydami ar deklamuodami eilėraščių, vaikai skatinami veikti pagal eilėraščio turinį. Antras žingsnis – nuoseklus eilėraščių deklamavimas pagal scenarijų.
- **Viešoji kalba.** Oratorinio meno / retorikos / viešosios kalbos metodų esmė – įtaigiai perduoti žodinę informaciją žiūrovams, sudominti, sukurti savo kalbėjimu vaizdus, kurios žiūrovai / klausytojai galėtų išsvysti. Tam tarnauja vadinamas „Žodžio tiltas“, kuriuo žodis tarsi pereina iki klausytojų ir kalbėtojas sulaukia grįžtamojo ryšio (susidomėjimo, pritarimo, kitų reakcijų). Kalbėti prieš klasę ne visi drįsta, todėl kritikuoti kalbėtojo negalima. Rekomenduojama pradėti nuo mokytojo vaidmens, paprašant klasės priimti žaidimo taisykles ir neignoruoti draugo – mokytojo.
- **Psichofizinių pratimų esmė** – visapusiškas mokinio ugdymas. Vien fizinis judesys neturi prasmės, nes žmogus – ne robotas, kiekvienas fizinis veiksmas yra lydimas tam tikros minties, psichinio veiksmo. Todėl šie pratimai yra mėgstami mokinių ir labai plačiai naudojami teatro pamokose bei neformalaus švietimo užsiėmimuose. Psichofiziniai pratimai su scenos kalbos elementais rekomenduojami išbandyti kalbos ir literatūros pamokose.
- **Pratimas „Abécélé“ arba „Klaviatūra“.** Kiekvienas mokinys atstovauja vieną-dvi raides. Mokytojas pasako sakinį, kurį mokiniai turi „atspausdinti“. Siūloma sustoti ratu, o mokinys kurio eilė tarti savo raidę, žengia žingsnį į priekį. Patartina spausdinti ritmingai, didinant greitį, garsą, keičiant intonacijas (pvz. sakinį turį pasakyti linksmai, liūdnei, pavydžiai – tam taip pat turi būti sugalvota priežastis).
- **Pratimas: kamuolio pompavimas** (guminės valtės, padangos pompavimas, baliono pūtimas). Pompuojantis atlieka veiksmą, sakydamas garsų derinį (pvz. skardžiuosius priebalsius „bdžž“, o pompuojamasis atlieka „pūtimosi“ veiksmą, tardamas dusliuosius „pcš“).
- **Monologo kūrimas.** Kad mokiniai geriau atskirtų monologą nuo dialogo, jiems skiriama užduotis. Mokiniai užsimerkia ir bando prisiminti kaip ėjo į mokyklą, ką sutiko, ką matė ir t.t. Mokytojas paprašo visus likti užsimerkusius ir iš eilės papasakoti esamuoju laiku, kaip jie eina į mokyklą (aš užsidedu striukę, niekur nerandu pirštinės, pagaliau atrandu, užsidedu kurpinę, einu pro duris...). Visiems pakalbėjus, mokytojas paaiškina, kad tai buvo monologas – mintys balsu. Kitas etapas – mokiniai pasakoja ta patį, bet jau draugui, kuris stengiasi jį pertraukti, vis ko nors paklausdamas (pvz. ar nieko nesutikai laiptinėje?). Mokytojas pakomentuoja, kad dialogo metu svarbu, ar jus girdi pašnekovas, ar jūs įtikinamai ir rišliai kalbate.
- **Improvizacijos su dialogu.** Tai kūrybinės užduotys, paskirstant mokinius poromis ar grupelėmis. Mokiniais duodama tema (pvz. valgykla) ir dialogo turinys (pvz. pokalbis apie musę sriubos lėkštėje). Mokiniai turi susitarti, kas ką vaidins šiose aplinkybėse ir panaudoti teminį dialogą.
- **Priešistorės ir poistorės etiudų kūrimas** apima kelis pasiruošimo etapus, todėl rekomenduojama šį metodą taikyti kelias pamokas iš eilės. Pirmiausia susipažįstama su istorija – pasaka, pasakėčia, spektaklio ar video filmo siužetu, kt. Antra – kuriamos įsivaizduojamos aplinkybės – kas galėjo nutikti iki istorijos pradžios ir jai pasibaigus. Pvz. kodėl pamotės dukros iš pasakos „Pelenė“ neužjaučia Pelenės? (kuriamos priešistorės) arba bandoma suskurti poistorę – Pelenės ir Princo gyvenimas po dešimties metų. Trečia – etiudai prieš ir po istorijų vaidinami, aptariami, reflektuojamos sėkmės, nesėkmės, teatrinių priemonių panaudojimo galimybės, įvairūs galimi kūrybinio proceso aspektai.
- **Švariakalbės** skiriasi nuo greitakalbių tuo, kad yra sutelkiamas dėmesys į vieną ar kelias fonemas, morfemas. Jų nereikia sakyti greitai. Svarbiausia čia – artikuliacija. Greitakalbės paprastai būna sunkiai įveikiamos, ypač ankstyvojo mokyklinio amžiaus vaikų, bet net nepasiekiant galutinio rezultato – tikslaus ir greito jų pasakymo / perskaitymo, atliekama kalbos „švarinimo“ funkcija. Paprastai po bandymų sakyti greitakalbes, kalbos aparatas adaptuojasi prie sunkiai tariamo teksto ir mokinys pradeda lengviau kalbėti.
- **Radijo teatras.** Kuriant radijo vaidinimą, kūrybinio proceso metu naudojame siužeto kūrimą balsu ir įvairiais garso efektais. Tam galime panaudoti įvairių daktų skambesį, popieriaus šiugždesį, žingsnių beldimą į grindis, plojimą, ritmo kūrimą rankomis, liežuvio pliauškėjimu ir pan. Taip pat čia svarbus yra psichologinis personažo portreto kūrimas.
- **Scenos kalba** ir judesys derinami tarpusavyje, kuriant personažo monologą, dialogą tarnauja kalbos padargų sąveikos optimizavimui su kūno raiška ir padeda mokiniui rasti tinkamas teatrinės raiškos priemones perteikti personažo charakterį, elgsenos priežastingumą.

- **Kalbos padargų mankšta.** Yra nemažai vaizdo įrašų, kaip atliekama kalbos padargų mankšta, todėl siūloma jais pasinaudoti ir praveisti žaidybinę kalbos padargų makštelę. Ji padeda artikuliacijai, stiprina mokinių pasitikėjimą, gerina kalbėjimo įgūdžius.

Nuorodos kalbos padargų mankštai pradinėje mokykloje:

Liežuvio pasaka – mankšta (1:35)

<https://www.youtube.com/watch?v=HD74XUG6RIg>

Nuo švriakalbės iki greitakalbės. Išsami pamokėlė – LRT (15:08)

<https://www.youtube.com/watch?v=NYuOpHSfWis>

Artikuliacinio aparato mankšta ir lietuviškomis greitakalbėmis (12:54)

<https://www.youtube.com/watch?v=jgf6Mmg19jY&t=68s>

Artikuliacinė (bendroji) mankšta. Tema „Džiunglės“ (4:35)

<https://www.youtube.com/watch?v=Jw3S5hfGvk4>

- **Skaitovų teatras** leidžia veiksmingai ir efektyviai perteikti literatūrą dramos forma; tai interpretacinis teksto skaitymo būdas. Mokiniai, naudodami savo balsą, veido išraišką, gestus, interpretuoja personažų charakterius pateiktus scenarijuose ar pasakose. Mokytojai ir mokiniai gali pritaikyti mėgstamas pasakas skaitovų teatro scenarijams sukurti. Tai puiki veikla mokytojams ir tėvams, norintiems efektyviau pasiekti vaiko raiškaus kalbėjimo ar skaitymo įgūdžių.

Skaitovų teatro analogas – meninio skaitymo metodas **1-2 klasėse** taip pat tarnauja ir eilutės, pastraipos, teksto skaitymui, pasirenkant intonaciją, dialogų įsivaizduojamose aplinkybėse vartojimui bei kūrimui, raidžių – balsių ir priebalsių – kaip vaidmenų kūrimui, sudėliojant žodį ar sakinį teatro raiškos ir kalbinio ugdymo dalykuose. **3-4 klasėse** jis puikiai parankus kalbėjimo ir klausymo, skirtingai intonuojamo kalbėjimo, pasitelkiant tautosakinius tekstus ir aptariant jų savitus bruožus pratybos raiškos užsiėmimams, etiudų kūrimui pagal skaitomos literatūros kūrinių fragmentus, tikslinėms personažų kalboms, derinant teatro raiškos priemones su kalbinio ugdymo dalyku.

Nuotolinio ugdymo galimybės teatro pamokoje, ugdant kalbinius gebėjimus.

Nuotolinė teatro pamoka – tai pirmiausia virtualių ZOOM, TEAMS, MOODLE ir/ar kitų virtualių platformų panaudojimas veiklai. Tai ne tik pokalbiai apie teatrą, kiną, pasakojimai apie pamėgtus herojus, patikusio filmo pristatymas, žaidimo apžvalga, bet ir spontaniškos improvizacijos – būdai kūrybiškai bendrauti už ekrano, vėliau įgūdžius perkeliant į realią erdvę. Svarbus pokalbių nuoseklumas, sėkmės fiksavimas, grįžtamasis ryšys.

Monologai sutarta tema. Kiekvieną pasaką, gyvenimišką istoriją galime paversti scenarijumi, sudarytu iš monologų. Naudodami telefono kamerą, vaikai įrašo savo monologą, o mokytojas juos sumontavęs, pradžiugina vaikus video filmu.

Personažų improvizacijos – metodas, patikrintas karantino metu. Personažais tampa tiek daiktai, tiek patys mokiniai. Pasiūlę mokiniams pasirinkti personažą, suskirstome juos poromis arba grupėmis į virtualios platformos (pvz. ZOOM) kambarius. Jei kompiuterio galimybės neleidžia naudotis virtualiais „kambariais“, poros gali pasitarti dėl veiksmo vietos ir įvykio, susirašinėdamos privačiomis žinutėmis toje pačioje platformoje. Improvizacijos vyksta dialogo forma, klausant visai prisijungusiai grupei. Vaidinantys naudoja kamerą, mikrofoną, vaizdo užsklandą fonui. Personažo charakteris gali būti kuriamas, naudojant turimus namuose daiktus, kostiumus. Visi prisijungusieji stebi išsijungę kameras ir mikrofonus. Pora, atlikusi savo improvizaciją pakviečia kitus du grupės dalyvius tęsti.

Knygos kūrimas ir pristatymas (viešosios kalbos kūrybinė užduotis)

„Pages“ – programėlė el. knygų kūrimui. Sukurkite savo teatro pamokų metodikos knygą!

Pasirinkus šabloną, sukurti el. knygą sugebės net pirmokas. Papildomos piešimo ir balso įrašymo galimybės suteiks bet kuriai knygai gyvumo ir patrauklumo. <https://www.iklase.lt/kurkite-el-knygas-su-programele-pages/>

Scenarijaus kūrimas ir video spektaklio statymas. Mokiniais pasiūloma kurti istorijas, piešti jų kadruotes ir nusifilmuoti 1-2 minučių veiksmą ar monologą. Mokytojas gali sumontuoti monologus į vientisą siužetą ir pradžiuginti mokinius video spektakliu.

Teatro ir kalbinio ugdymo dalykų integracijos pamokų pavyzdžiai.

Scenos kalba: šviriakalbės ir greitakalbės 2-4 kl. (Pateikė Rasa Ercmonienė – Varnė, Vilniaus Tuskulėnų gimnazija).

INTEGRUOTA TEATRO IR LIETUVIŲ KALBOS BEI LITERATŪROS PAMOKA

Taikoma tiek kontaktiniu, tiek nuotoliniu būdu.

Tema: Scenos kalba. Artikuliacija.

Tikslas: Suvokti lietuvių kalbos unikalumą ir sudėtingumą, reflektuoti save kaip gebantį išmokti taisyklingai kalbėti bei artikuliuoti lietuvių kalbos tesktus.

Uždaviniai: Išmokti kalbos padargų mankštos, suvokti jos naudą savivertei. Lavinti kalbos artikuliaciją. Mokyti šviriakalbių ir greitakalbių

Ugdomos kompetencijos:

Pažintinė: susipažįsta su sakinės tautosakos pavyzdžiais, ugdomi kalbinius gebėjimus.

Kūrybiškumo: kuria šviriakalbes, greitakalbes, pritaiko artikuliacijos lavinimui, tyrinėja, kuria, generuoja idėjas; mokosi spontaniškumo ir improvizacinių gebėjimų kūrybiniame procese.

Kultūrinė: ugdomi nuostatas ir vertybes, įsivertina savo veiklą; stebėdami JAV ambasados darbuotojų pastangas pasakyti lietuviškas greitakalbes, stiprina savivertę ir pasididžiavimą lietuvių kalba.

Komunikavimo: dirba grupėje, randa reikiamą santykį su partneriu; derina turinį ir raišką, tinkamą adresatui ir situacijai; dalijasi patirtimi, apmąsto vykdytą veiklą.

Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos: pozityviai bendrauja, ugdomi atsakomybę už savo ir kitų veiklos rezultatus; padeda kurti saugią raiškos aplinką; ugdomi pagarbą, pakantumą kitoniškumui.

Skaitmeninė kompetencija: naudojasi suskaitmenintomis mokymo priemonėmis, mokosi atsakingai vertinti intelektinę nuosavybę.

Pamokos aprašymas

Mokymosi motyvacijai stiprinti pravers mokinių sudominimas tema, todėl pirmiausia peržiūrima vaizdo medžiaga, kurioje nelietuvių kilmės asmenys sako lietuviškas greitakalbes (JAV ambasados darbuotojų sukurtas video filmas, gautas leidimas juo naudotis mokykose), nuoroda: <https://www.youtube.com/watch?v=pOBEYJotuAQ>

Aptariant žiūrėtą įrašą, susipažįstama su sakinės tautosakos pavyzdžiais, naudojamais šviriakalbėms ir greitakalbėms. Mokiniai paprašomi pasakyti jiems žinomų skaičiuočių, trumpų eilėraščių, stengiantis didinti sakymo tempą.

Tada:

1. Atlikti kalbos padargų mankštą.
2. Perskaityti garsiai greitakalbes ir šviriakalbes.
3. Išmokti greit pasakyti 1-2 pasirinktas greitakalbes.
4. Kurti šviriakalbių ir greitakalbių pavyzdžius.
5. Surengti grupinį greitakalbių konkursą.
6. Reflektuoti pasidalinant savo įspūdžiais su kitais grupės dalyviais, mokytoju,

Metodai: Vaizdo medžiagos peržiūra, diskusija, meninis skaitymas, artikuliuotam kalbėjimui skirti scenos kalbos pratimai.

Apibendrinimas: vertinimas, įsivertinimas, refleksija

Priemonės: Sakytinė tautosaka, skaitmenizuota mokymosi medžiaga.

Pateikiamos šviriakalbės ir greitakalbės:

- Geri vyrai geroj girioj gerą girą gėrė ir gerdami gyrė: geriems vyrams geroj girioj gerą girą gera gert.
- Šešios žąsys su šešiais mažais pasišiaušusiais žąsyčiais.
- Pakopa po pakopos, pakopa po pakopos, pakopa po pakopos mes kopiname į kopas.
- Gervė gyrūnė gyrėsi gerą girą geroj girioj gerai gėrusi.
- Per kapus, per kapus, per pakapes kapų.
- Vidur prūdo bliūdas plūdur, tame bliūde pluta, ant tos plutos puta.

- Panabagybė
- Kupeta su kupetaite ir pakupetys su kupetvieta.
- Pakampis su pakampėm, pakampis be pakampių.
- Pavalkai pavalkai pavalkaplaikiai.
- Skrenda starkus pro pakopį neša kirvį ir akmenį.
- Būrys Biručių Barbučių burbėdamos bėgo, būgnais bubnino, bumtelėjo, bobutę išgaskino.
- Cinku bikas cinku pimpas cinku bombas.
- Tira da boka da bika, bota na boka da bomba.
- Lip vapsva į viksvą, ta viksva vis vizga.
- Virvė virvytė virvelė virvogalis.
- Komunikabilus orangutangas su komunikabiliais orangutangiukais.
- Lyra ir lankas, lankas ir lyra...
- Libretas „Rigoletas”
- Šimtmetis šilas šis, šešiašakė ši pušis.
- Nebeprišikiškiakopūstėliaudamas.
- Rasa rašalu rašo, kad paršas pašaro prašo.

Šokis

Siekiant ugdyti mokinių kalbinius gebėjimus per šokio pamokas mokytojas pats turėtų taisyklingai kalbėti, aiškiai formuluoti užduotis ir vertinimo kriterijus. Taip pat turėtų atsakingai palaipsniui įvesti šokio sąvokas į mokinių žodyną, kad būtų suprantamos tam tikro amžiaus mokiniams, pradedant nuo paprastesnių sąvokų palaipsniui įvedant sudėtingesnes.

Mokantis šokio būtina supažindinti mokinius su pagrindinėmis šokio sąvokomis ir siekti, kad jos būtų vartojamos tinkamai lietuvių kalbos požiūriu. Šokio dalykinės kalbos įvaldymas suteikia mokiniams platesnį išprusimą ne tik šokio, bet ir bendrai kultūros srityje, nes dauguma šokio sąvokų yra vartojamos bendrame meno ir kultūros kontekste. Pradinėse klasėse pakanka, kad mokiniai vartotų elementarias šokio sąvokas žodžiu, aptardami stebėtus, atliktus ar sukurtus šokius. Taip pat tinkamos kūrybinės žaidybinės užduotys, kuriose mokiniai lietuvių kalbos žodžius, kuriuos jie mokosi rašyti per lietuvių kalbos pamokas išreikštų judesiu, tai padėtų mokiniams suvokti verbalinio ir neverbalinio bendravimo sąsajas.

1-2 klasė.

Šokio veikla	Sąvokos
Visi kartu mokiniai porose mokosi šokti tradicinį lietuvių šokį „Kiškelis“.	Lietuvių, tradicinis šokis, šokio pavadinimas, Kiškelis
Atlikus šokį mokiniai susėda ratu ir mokytojas užduoda nukreipiančius klausimus: pasakykite, prašau, pavadinimus tų judesių, kuriuos atlikote, kai šokote šį šokį, pasakykite, kokio tempo buvo tie judesiai.	Kulnas, pirštai, patrepsėti, dvigubas žingsnis, susikabinti už parankės, greitai, poroje, tempas
Mokytojas klausia, papasakokite, prašau, apie ką buvo šis šokis, kokia jo nuotaika.	Linksma šokio nuotaika
Mokytojas klausia, pasakykite, prašau, ką galvojate apie šį šokį, ar buvo įdomu jį šokti ar ne, ir kodėl.	Įdomu, neįdomu, linksmas šokis, juokingas šokis

3-4 klasė.

Šokio veikla	Sąvokos
Stebi mokytojo parinktus tradicinius įvairių tautų šokius, pavyzdžiui, lietuvių, estų, vokiečių ir juos nagrinėja pagal šokio tempą, šokio erdvės lygius ir kryptis, šokio judesius.	Lietuvių, kitų tautų, tradicinis šokis, šokio tempas (greitas, lėtas), erdvės lygis (aukštai, žemai), kryptis (pirmyn, atgal, ratu), šuoliukas, ėjimas, bėgimas, tūpsnis
Mokytojas prašo paaiškinti kaip suprato stebėtų šokių temą ir nuotaiką.	Šokio tema, šokio nuotaika, linksmas, liūdnas, rimtas
Mokytojas klausia, kokie jūsų išpūdžiai, stebint lietuvių, estų ir vokiečių šokius, kuris šokis jums labiau patiko, kodėl.	Patiko, nepatiko, per daug greitas, keisti judesiai, nesupratau

Fizinis ugdymas

Mokiniai pamokų metu įtraukiami į aktyvių socialinį procesą, kurio metu skatinami mąstyti individualiai, dalytis porose, grupėse ir su visa klase.

Kalbinius gebėjimus mokiniai ugdytis padės metodas Galvok-porose-dalykis. Šio metodo taikymo metu mokymas sudaromos sąlygos saugiai apmąstyti tai ką norėtų pasakyti, išsakyti ir išgirsti savo mintis porininkui, o tada pasidalyti visai klasei.

Ugdant kalbinius gebėjimus šiose pamokose svarbus komunikavimo elementas. Svarbu paskatinti mokinius dalintis pamąstymais apie žaidžiamus žaidimus, apie tai kaip sekėsi bendradarbiauti, žaisti ir komunikuoti komandoje

Ugdant kalbinius gebėjimus taip pat rekomenduojama:

- Sukurti saugią dalijimosi aplinką.
- Susikurti dalijimosi mintimis ritualus arba pasirinkti tinkamus mokinių išklausymui metodus.
- Neskubinti mokinių greičiau reikšti mintis.
- Išklausti mokinius, net jeigu mintis kartojasi.
- Pagarbiai reaguoti ir nekritikuoti netinkamų atsakymų, o skatinti mąstyti, kalbėtis, diskutuoti.
- Plėtojant žodyną, skatinti vartoti naujus terminus, juos pakabinti klasėje matomoje mokiniams vietoje.

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Mokiniai pamokų metu įtraukiami į aktyvių socialinį procesą, kurio metu skatinami mąstyti individualiai, dalytis porose, grupėse ir su visa klase.

Kalbinius gebėjimus mokiniai ugdyti padės metodas Galvok-porose-dalykis. Šio metodo taikymo metu mokymas sudaromos sąlygos saugiai apmąstyti tai ką norėtų pasakyti, išsakyti ir išgirsti savo mintis porininkui, o tada pasidalyti visai klasei.

Ugdant kalbinius gebėjimus šiose pamokose svarbus rašymo/piešimo elementas. Svarbu paskatinti mokinius apmąstant mintis turėti mokymosi užrašus, kuriuose užsirašytų ar simboliais nupieštų tai ką norėtų pasakyti.

Ugdant kalbinius gebėjimus taip pat rekomenduojama:

- Sukurti saugią dalijimosi aplinką.
- Susikurti dalijimosi mintimis ritualus arba pasirinkti tinkamus mokinių išklausymui metodus.
- Neskubinti mokinių greičiau reikšti mintis.
- Išklausti mokinius, net jeigu mintis kartojasi.
- Pagarbiai reaguoti ir nekritikuoti netinkamų atsakymų, o skatinti mąstyti, kalbėtis, diskutuoti.
- Plėtojant žodyną, skatinti vartoti naujus terminus, juos pakabinti klasėje matomoje mokiniams vietoje.

Plėtojamas žodynas:

- **Atsakomybė** – priimti teisingus sprendimus, laikytis pažadų, atsakingai elgtis.
- **Bendradarbiaujanti grupė** – grupė, kuri padeda vienas kitam pasiekti bendrą išsikelto tikslą ir kryptingai kartu veikia.
- **Bendruomenė** – žmonių grupė, kurios nariai yra priklausomi vienas nuo kito.
- **Emocijos** – yra jausminė žodinė arba nežodinė išraiška nusakanti emocinę ir protinę žmonių reakciją į aplinkinį pasaulį.
- **Gandas** – paskala.
- **Grupė** – du ar daugiau asmenų, kuriuos jungia bendri interesai, reikalai, tikslai ir pan.
- **Įgūdis** – kartojimu įgytas sugebėjimas atlikti automatiškai kurį nors veiksmą.
- **Kliūtis** – kliuvinys, trukdymas, priežastis dėl kurios negali būti pasiektas tikslas ar atlikta užduotis.
- **Konfliktas** – kova, nesutarimas, konfrontacija – natūrali gyvenimo dalis, atsirandantis dėl šalių nuomonių ar poreikių nesutapimo.
- **Lyčių lygybė** - vienodos moterų ir vyrų, mergaičių ir berniukų teisės, atsakomybės ir galimybės.
- **Melas** – neteisybė.
- **Mokykla** – įstaiga, pastatas, kuriame mokomi ir mokosi, bendrauja ir tobulėja vaikai.
- **Nerimas** yra natūrali, neapibrėžtos baimės, netikrumo, nepasitikėjimo būseną, kylanti kurioje nors situacijoje, pvz., testuojant, prieš startą, kovą, rungtynes.
- **Pagarba sau ir kitiems** – būti supratingam savo ir kitų poreikiams, įsitikinimams ir jausmams.
- **Pasitikėjimas savimi** – požiūris apie save, žinojimas tai ką geba gerai atlikti, ir nuolat stiprina įgūdžius, tai kaip geba gerbti save ir kitus, ir kaip išreiškia atsakingą elgesį.
- **Patyčios** – žeidžiantys, aktyvūs veiksmai ar žodžiai, labai dažnai pasikartojantys, atkakliai siekiantys įskaudinti arba kontroliuoti kitą.
- **Patikimas šaltinis** – informacija ar kita sakytinė, rašytinė medžiaga paremta tikrais faktais.
- **Projektas** – planas ir sumanymas.
- **Provokacija** – kurstymas atlikti žalingus veiksmus, skatinimas pakenkti sau ar kitiems.
- **Refleksija** – gebėjimas apmąstyti, įvertinti, analizuoti ir atspindėti savo patirtį ir procesą, kuriame dalyvavo.

- **Šeima** socialiniame ir emociniame ugdyje suprantama, kaip institucija, kuria realiuoju laiku rūpinasi vaiku ir jo gerove.
- **Tikslas** – aiškiai suformuluotas ir pamatuotas noras.
- **Valia** - gebėjimas apsispręsti, sąmoningai tikslingai atlikti vienus veiksmus ir susilaikyti nuo kitų; gebėjimas pasirinkti ir siekti tikslo.

Užduočių, kurios padės plėtoti kalbinius gebėjimus pavyzdžiai:

Savęs pažinimas, kėlimas ir siekimas asmeninių tobulėjimo tikslų

Atpažįsta, įvardija ir valdo emocijas, elgesį.

Potemės. Emocijų atpažinimas ir žodyno plėtojimas, Patiriamų emocijų atpažinimas ir įvardijimas

Paprašykite mokinių vieną dieną stebėti žmonių emocijas. Paskatinkite mažose grupelėse aptarti stebėjimo metu užsirašytas pastabas. Kurie vaikai pastebėjo gerus jausmus, kurie – nemalonus? Kurioje vietoje buvo užfiksuota daugiausiai teigiamų jausmų? Kur – nemalonių? Kokius kitų žmonių jausmus mes dažniau pastebime? Ką tai sako apie mus pačius? Savo aptarimų rezultatus vaikai turi pristatyti visai klasei.

TARPUSAVIO SANYUKIŲ KŪRIMAS IR MOKYMASIS BENDRADARBIAUTI

Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius

Potemė. Santykio kūrimas

Paprašykite vaikų paeiliui padėkoti grupei už komplimentus. Paklauskite, kokiais dar būdais galima būtų padėkoti (žodžiais ir ne tik). Tegul vaikai pasidalija įspūdžiais, ar padėka jiems pasirodė esanti nuoširdi.

Informatikos ugdymas

Kalbinis ugdymas – svarbi bendrojo ugdymo dalis, sudaranti prielaidas mokinių intelektualinių ir kūrybinių galių plėtočiai, emocinei, dorovinei, socialinei, kultūrinei brandai, pilietinės ir tautinės savimonės raidai. Pradinių klasių mokinių kalbiniai gebėjimai turi būti integraliai ugdomi įvairių dalykų pamokose. Svarbu visose pamokose atkreipti dėmesį į mokinių kalbos kultūros ugdymą, į gebėjimą aiškiai reikšti mintis, žodyno turtinimą, taisyklingą sąvokų vartojimą, žodžių rašybą ir kirčiavimą. Mokiniai dažnai perima mokytojų ir bendraklasių kalbos manieras, frazes, žodžius, tarimą, todėl svarbu nuolat stebėti, ar mokinys tinkamai kirčiuoja žodžius, ar teisingai vartoja atskiras sąvokas, ar tiksliai išreiškia mintis.

Daiva Jakavonytė-Staškuvienė ir Aušra Žemgulienė (2016) teigia, kad kalbinius gebėjimus padeda ugdyti dalykinio turinio analizavimas žodžiu, aiškinantis sąvokas, jų reikšmę, taip pat žodžių gramatinę sandarą. Itin priimtini integruotos kalbų didaktikos metodai – tai įvairaus pobūdžio ir turinio diskusijos, pokalbiai ar debatai; vaikų kalbinių veiklų įrašymas į garso ir vaizdo priemones bei jų analizavimas pabrėžiant veiklų stiprybes ir koreguotinus, tobulintinus aspektus. Kalbų ugdymo integracija įvairių dalykų pamokose sustiprina mokinių motyvaciją, įsitraukimą, daro teigiamą poveikį jų socialinių bei bendravimo įgūdžių formavimui(si), lavina individualius mokinio gebėjimus, moko jį dirbti savarankiškai, poroje ir grupėje. Kalbų ugdymo integracija pasireiškia ir mokinių aukštesniųjų mąstymo gebėjimų ugdymu, apimančiu tokius gebėjimus, kaip analizavimas, interpretavimas, paaiškinimas, lyginimas, vertinimas.

Pradinių klasių mokinių kalbinių gebėjimų ugdymui padeda ir informacinių technologijų (IT) integravimas. IT naudojimas ugdymo procese turi teigiamos įtakos įvairių gebėjimų mokinių ugdymui(si): į veiklas, kuriose integruotas IT, noriai įsitraukia ir aukštesniųjų gebėjimų mokiniai, ir specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, ir atvykę iš užsienio, ir dvikalbiai mokiniai.

Pamokose, kuriose integruojamos IT arba atskirose informatikos pamokose mokiniai susipažįsta su naujomis sąvokomis, programomis ir įrenginiais. Svarbu atkreipti mokinių dėmesį į jiems naujų žodžių tarimą, kirčiavimą, rašybą. Mokinių rašto darbuose derėtų visada ištaisyti rašybos klaidas, dažniau pasitaikančias ir pasikartojančias klaidas reikėtų aptarti su mokiniais, išsiaiškinti, kodėl kartojasi tos pačios klaidos ir kaip jų išvengti ateityje. Sunkesni arba nauji žodžiai galėtų būti užrašomi lentoje ar išmaniajame ekrane – taip mokiniai greičiau įsidėmės jų rašybą. Dažnai juos kartoti, kad mokiniai įsimintų ir naujų žodžių kirčiavimą. Galima užrašyti žodžius ant atskirų lapelių, pritvirtinti juos stende arba prie atitinkamų daiktų, pvz. žodį „ekranas“ priklijuoti prie kompiuterio ekrano. Bet svarbiausia, kad pats mokytojas taisyklingai tartų IT sąvokas ir mokėtų vaikams jas paaiškinti. Mokytojams į pagalbą atskubėjo Vilniaus universiteto mokslininkai, išleido „Informatikos sąvokų žodynėlį pradinių klasių pedagogams“: <https://informatika.ugdome.lt/wp-content/uploads/2019/08/Informatikos-s%C4%85vok%C5%B3-%C5%BEodyn%C4%97lis-pradini%C5%B3-klasi%C5%B3-mokytojams.pdf>

Integruotos užduotys turi provokuoti mokinių vartoti reikiamas IT sąvokas. Reikia sieti naujas žinias su jau turimomis, kad tokiu būdu būtų pasiekiamas gilusis supratimo lygmuo. Turi būti naudojamos tik tikslios ir aktualios iliustracijos. Rekomenduojama visas iliustracijas sieti su rašytiniu tekstu. Turėtų būti kuo daugiau vaikus įgalinančios medžiagos. Svarbu, kad dėl skubėjimo, pamokos laiko taupymo, nebūtų pamirštas kalbinių gebėjimų ugdymas, tinkamų IT sąvokų vartojimas.

Per lietuvių kalbos pamokas, integruojant informacines technologijas, taip pat galima ugdyti pradinių klasių mokinių kalbinius gebėjimus, mokyti juos vartoti įvairias IT sąvokas (1 lentelė).

1 lentelė. Kalbinių gebėjimų ugdymas lietuvių kalbos pamokose integruojant informacines technologijas

Mokymosi turinys	Priemonės/įrankiai	Paskirtis
6.1.2.3. Tekstų atranka. Skaitomi vertingiausi spausdinti ir skaitmeniniai, kultūrai pažinti	Pasakų kampelis http://www.pasakukampelis.eu/lt/?Tau+tosaka	

Mokymosi turinys	Priemonės/įrankiai	Paskirtis
<p>svarbūs tautosakos, klasikinės ir šiuolaikinės (lietuvių ir kitų tautų) grožinės vaikų literatūros kūriniai ar jų ištraukos.</p>		
<p>6.1.3.5. Rašyba. Mokomasi taisyklingai užrašyti</p>	<p>Įvairios gramatinės užduotys https://www.miksike.lt/ Lietuvių kalbos kultūros užduočių bankas http://mkp.emokykla.lt/kalboskultura/teorija/tartis/raide_ir_garsas/</p>	<p>Rašybos įgūdžių tobulinimui. Yra galimybė pasirinkti užduotis pagal temas, sudėtingumą.</p>
<p>6.1.3.6. Teksto kūrimas. Mokomasi kurti prasmingus tekstus raštu (ranka ir klaviatūra), iš pradžių derinant žodžius su paveikslėliais, o išmokus rašyti visas raides – reikšti mintis sakiniiais ir kurti rašytinius tekstus be paveikslėlių. Mokomasi elementariai taisyti, tobulinti parašytą tekstą, papildyti vaizdinėmis priemonėmis (pvz., piešiniu, rodyklėmis, lentele).</p>	<p>Pasakų kūrimo virtuvėlė https://bumbam.weebly.com/</p> <p>Knygų gaminimas ir skaitymas https://vaikuzeme.lt/projektai/knygiukai-y-patinga-garsiu-knygu-kureju-dovana-lietuvos-vaikams/</p>	
<p>6.1.4. Kalbos pažinimo mokymosi turinys. Garsas. Aptariama lietuvių kalbos garsinė sandara: balsiai, priebalsiai, dvibalsiai. Dalyvaujant praktinėje veikloje (klausantis eilėraščių, dainų, smulkiosios tautosakos kūrinų (ypač eiliuotų), pasakų be galo, žaidžiant įvairius žodžių žaidimus, ir pan.), įsiklausoma į kalbos garsus ir mokoma juos išgirsti kalbos sraute, garso ar vaizdo įrašė</p>	<p>Interaktyvus pasakojimas „Raidės“ http://musumokykla.lt/out_data/flash/Raides.zip</p>	<p>Mokymosi objektas, skirtas atpažinti priebalses b ir p, lavinti jų tarimą.</p>
<p>6.1.4.1. Garsas. Aptariama lietuvių kalbos garsinė sandara: balsiai, priebalsiai, dvibalsiai. Dalyvaujant praktinėje veikloje (klausantis eilėraščių, dainų, smulkiosios tautosakos kūrinų (ypač eiliuotų), pasakų be galo, žaidžiant įvairius žodžių žaidimus, ir pan.), įsiklausoma į kalbos garsus ir mokoma juos išgirsti kalbos sraute, garso ar vaizdo įrašė. Skaitant ir aptariant poeziją dalijamasi įspūdžiais, gilinamasi į eilėraščio nuotaiką, melodiją, siužeto elementus, mokomasi raiškiai</p>	<p>http://rimai.dainutekstai.lt/</p>	<p>Rimavimui, besirimuojančių žodžių žodynas</p>

Mokymosi turinys	Priemonės/įrankiai	Paskirtis
<p>deklamuoti. Mokiniai patys bando eiliuoti.</p> <p>Mokomasi suprasti dramos kūrinio savitumą,</p>		
<p>6.2.1.1.3. Teksto struktūra ir tekstų tipai.</p> <p>Mokomasi pasakoti, apibūdinti, paaiškinti, naudojantis įvairiomis technologijomis, pavyzdžiui, sukuriant vaizdo ar garso įrašus.</p> <p>Mokomasi kurti išplėtotą pasakojimą pasirinkta tema laikantis chronologinio principo, atskleidžiant įvykius, aptariant veikėjus.</p> <p>Nagrinėjami ir kuriami įprasti ir skaitmeniniai sakytiniai aprašomojo tipo tekstai: susipažįstama su jų komponavimo ypatumais (visumos įspūdis ir detalės, erdvinio išdėstymo principas (arti – toli, viršus – apačia, kairė – dešinė). Mokomasi pasakoti įtraukiant aprašymo elementus.</p> <p>Mokomasi išsakyti ir pagrįsti savo nuomonę naudojantis įvairiomis priemonėmis skirtingose aplinkose (pvz., vaizdo konferencijoje, radijo laidoje). Aptariama šių priemonių paskirtis, prasmė, nauda, grėsmės.</p>	<p>Mobilioji aplikacija „Toontastic“</p> <p>http://myths.e2bn.org/create</p> <p>https://storybird.com</p> <p>https://www.storyjumper.com/</p> <p>https://bookcreator.com/</p> <p>https://www.utellstory.com/</p>	<p>Teksto sandaros pažinimui, įtvirtinimui, kuriant pasakojimą, veikėjų charakterių kūrimui, garso įrašymui ir veiksmo, įvykio kūrimui</p>
<p>6.2.1.1.3. Teksto struktūra ir tekstų tipai.</p> <p>Mokiniai klausosi tautosakos ir grožinės vaikų literatūros tekstų, pokalbių (girdimų tiesiogiai arba iš vaizdo ir garso įrašų). Klausymui pasirenkami tekstai, kuriuos bendrine lietuvių kalba arba vietos tarme aiškiai skaito įvairūs kalbėtojai (pvz., vaikai, suaugusieji, aktoriai).</p>	<p>Audio pasakos skirtingomis tarmėmis</p> <p>http://www.libis.lt/simpleSearch.do?AI001=LNB:D*20368;=rE&doSearch=1</p>	
<p>6.2.1.1.3. Teksto struktūra ir tekstų tipai. Mokiniai klausosi jiems aktualių įvairių negrožinių (informacinių, dalykinių, publicistinių, praktinių: receptai, instrukcijos ir pan.), tautosakos ir grožinės vaikų literatūros tekstų, pokalbių (girdimų tiesiogiai arba iš vaizdo ir garso įrašų). Klausymui pasirenkami tekstai, kuriuos bendrine</p>	<p>Interaktyvus pasakojimas „Gyvūnų garsai“</p> <p>http://musumokykla.lt/out_data/flash/GyvGarsai.zip</p> <p>Interaktyvus pasakojimas „Garsų safaris“</p>	<p>Mokymosi objektas, skirtas naminiams gyvuliams pažinti ir jų balsams pamėgdžioti.</p> <p>Supažindina su šiltųjų kraštų gyvūnais – jų išvaizda ir „balsais“.</p>

Mokymosi turinys	Priemonės/įrankiai	Paskirtis
<p>lietuvių kalba arba vietos tarme aiškiai skaito įvairūs kalbėtojai (pvz., vaikai, suaugusieji, aktoriai).</p>	<p>http://musumokykla.lt/out_data/flash/Safaris.zip</p>	
<p>6.2.2.3. Tekstų atranka. Skaitomi ir analizuojami negožiniai tekstai įvairiose aplinkose ir kontekstuose su mokytojo pagalba: publicistiniai, dokumentiniai, informaciniai ir įvairialypės informacijos (pvz., filmas, reklama, paveikslėlių istorija, elektroninis tekstas, dainovaizdis, žemėlapis) tekstai. Mokomasi savarankiškai rasti reikiamą informaciją mokytojo nurodytuose įvairiuose informacijos šaltiniuose.</p>	<p>Interaktyvus pasakojimas „Mėtiniai sausainiai. Uogų pyragėliai“</p> <p>http://musumokykla.lt/out_data/flash/Sausainiukai.zip</p>	<p>Įgarsinti ir iliustruoti receptai, kaip pasigaminti skanumynų. Šie mokymo objektai suskaidyti į veiklos etapus atspindinčias dalis, kurias sudaro paveikslėliai, nurodantys, ko reikės tame darbo etape, simboliai, užrašai po paveikslėliais ir simboliais, veiklos aprašymai ir atliekamų veiksmų nuotraukos.</p>
<p>6.3.3. Rašymo ir teksto kūrimo mokymosi turinys. Kuriamuose tekstuose stengiamasi vartoti tiesioginius, klausiamuosius, šaukiamuosius sakinius ir jų pabaigoje parašyti reikiamus skyrybos ženklus; mokomasi užrašyti veikėjų pokalbius, skirti kreipinius.</p>	<p>Komiksų kūrimui: https://www.makebeliefscomix.com/Comix/ https://www.storyboardthat.com/lt/komiksai-pri%C4%97m%C4%97jas https://www.pixton.com/</p> <p>Mobilioji aplikacija „Comics Head“</p>	<p>Vardų rašyba, sakinių skyryba, dialogo rašymas, kreipiniai.</p>
<p>6.3.3. Rašymo ir teksto kūrimo mokymosi turinys. Rašoma tvarkingai, įskaitomai ranka ir klaviatūra, atsižvelgiant į situaciją (pvz. dailyraščiu sveikinimą ant atviruko). Mokomasi rašyti greitesniu tempu (pvz., pasižymėti išgirstą informaciją). Skatinama individuali rašysena.</p>	<p>https://www.lietutis.lt/</p>	<p>Abėcėlės įtvirtinimui, darbo klaviatūra įgūdžių formavimui</p>
<p>6.3.3.4. Rašyba. Mokomasi taisyklingai užrašyti: įsidėmėtinus rašybos žodžius: manęs, tavęs, savęs, vėliava, įvairus, mąstyti, kąsnis, tęsinys, drąsa, grįžo ir jų darinius;</p>	<p>Mobilioji aplikacija „Įsidėmėtinus rašybos žodžiai“</p>	<p>Užduotys klasifikuojamos pagal sudėtingumą</p>
	<p>Mobilioji aplikacija „Knygos kelias“ http://knygoskelias.kvb.lt/</p>	<p>Interaktyvios veiklos apie knygos atsiradimo istoriją su užduotimis</p>

LITERATŪRA

1. Jakavonytė-Staškuvienė D., Žemgulienė A. (2016). Pradinių klasių mokinių gebėjimų integruotas ugdymas įvairių dalykų pamokose: istorinio laiko tėkmės supratimo atvejis. Vilnius: VU.
2. Jevsikova T. (2018). Informatikos sąvokų žodynelis pradinių klasių pedagogams. Vilnius: UPC.

Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų

Pasirenkamąjį mokymosi turinį (apie 30 proc.), atsižvelgdamas į mokyklos, klasės kontekstą, mokinių poreikius ir pasiekimus, modeliuoja pats mokytojas. Pasirenka aktualų turinį, skiria daugiau laiko tam tikrų gebėjimų, vertybinių nuostatų ugdymui, dalyko temų mokymuisi. Mokytojai organizuoja projektines veiklas, plėtoja tarpdalykines temas, laiką skiria pažintinei, kultūrinei, meninei, kūrybinei veiklai. Remiantis BP gairių koncepcija šis turinio proporcijos pasiskirstymas orientuotas į gilesnį mokymąsi, integraciją, temos plėtojimą, kompetencijų ugdymą. Ši metodinė medžiaga yra rekomendacinio požiūrio ir taikoma kontekstualiai.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Etikos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% viso turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio gylį, taikydami daugiau detalių, daugiau akcentuodami, pagal poreikį ir situaciją, vieną ar kitą temą, tam pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projekcinės užduotys, pažintinės ekskursijos, diskusijos, knygos perskaitymas ir pristatymas ir pan.).

Etikos pamokose dominuoja savirefleksijos paradigma. Tačiau tai, kas yra privalu žinoti kiekvienam, mes sužinome ne tik iš savirefleksijos, bet ir iš susitikimų su kitais be galo įvairiais ir skirtingais žmonėmis, jų veiksmis, kūriniais. Šitoks kito, kitybės patyrimas yra labai kūniškas, erdviškas. Kiekvieno kito žmogaus jausmas, emocijos mane veikia. Todėl mokytojams siūloma dar pagilinti tokią kito patyrimo perspektyvą fenomenologine prasme. Kaip kiti, su savo emocijomis, nuotaikomis, ketinimais, įsakymais, pažiūromis ir pan. įsiveržia į mano erdvę ir sujaukia mano ketinimus, mintis, jausmus? Tačiau lygiai taip pat toks įsiveržimas ir mano būties sujaukimas yra patiriamas iš gamtos pusės. Todėl šias paminėtas temas siūloma šiek tiek atidžiau panagrinėti. Toks pasaulio patyrimas yra supratimas, kuris veda ir į etinį būvį.

1–2 klasės

Tema: Iš estetikos kylanti etika

Šia tema siūloma diskutuoti remiantis tokiais klausimais:

Kodėl grožis mane įpareigoja?

Kodėl gražius dalykus noriu saugoti?

Kodėl graži gamta (arba augalas, gyvūnas) mane įpareigoja ją saugoti?

Integraciniai ryšiai: dailė, gamta

Asmeninės galios: atsakingumas, savo jausmų pažinimas

Kompetencijos: komunikacinė, pažinimo

Vertinimas: vertinama pagal A ir B pasiekimų lygius

3–4 klasės

Tema: Atsakomybė už daiktą

Šia tema siūloma diskutuoti remiantis tokiais klausimais:

Kodėl turiu būti atsakingas ir už daiktus?

Kodėl turiu jausti atsakomybę už daiktus mokykloje, gatvėje, poliklinikoje ir pan.?

Ar bandėte kada atidžiau pažvelgti į daiktus ne vartotojiška prasme?

Kaip daiktai būna pasaulyje?

Ar daiktų buvimas skiriasi nuo žmogaus buvimo pasaulyje?

Integraciniai ryšiai: technologijos

Asmeninės galios: atsakingumas

Kompetencijos: pažintinė, komunikacinė, kultūrinė

Vertinimas: vertinama pagal A ir B pasiekimų lygius

Tikyba

Katalikų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% pilno turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio gylį, taikydami daugiau detalių, daugiau akcentuodami, pagal poreikį ir situaciją, vieną ar kitą temą, tam pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projektinės užduotys, pažintinės ekskursijos, diskusijos ir pan.).

Rekomenduojama 30 proc. mokymosi turinio planuoti atsižvelgiant į liturginius laikotarpius, vietovės šventuosius globėjus ir jų šventes, visuotinės Bažnyčios įvykius, vietos bendruomenės ar parapijos specifiką, klasės ar mokyklos kylančius poreikius ir iššūkius.

1–2 klasės

Tema: Būk drąsus, nebijok! Apie LKB Kroniką

Ar buvo Lietuvos istorijoje drąsių žmonių? Ką reiškia būti drąsiu? Ar tikėjimas suteikia drąsos? Ko reikia bijoti?

Rekomenduojamos veiklos	Ugdomos kompetencijos
Pasakojimas, kas yra Kronika ir kaip ji perduodama buvo sovietmečiu Šv. Rašto ištraukos aptarimas Pasakojimas apie nufotografuotos Kronikos perdavimą į užsienį ir saldinius. Atlieka užduotį su saldinių piramide	Pilietiškumo Kūrybiškumo Komunikacijos

Užduotis:

1. Suraski foto juostelė paslėptą saldinių vazelėje.
2. Brauktažodžiai iš žodynėlio

Ortodoksų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70 procentų pilno turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio gylį, taikydami daugiau probleminių / teminių elementų, daugiau akcentuodami, pagal poreikį ir situaciją, vieną ar kitą temą, tam pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projektinės užduotys, pažintinės ekskursijos, kūrybinės dirbtuvės, atviros diskusijos ir pan.).

Rekomenduojama 30 procentų mokymosi turinio planuoti atsižvelgiant į liturginius laikotarpius, vietovės šventuosius globėjus ir jų šventes, visuotinės Bažnyčios įvykius, vietos bendruomenės ar parapijos ypatybes, klasės ar mokyklos kylančius poreikius ir iššūkius.

Karaimų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% pilno turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio gylį, taikydami daugiau detalių, daugiau akcentuodami, pagal poreikį ir situaciją, vieną ar kitą temą, tam pasirinkdami įvairius įmanomus būdus (projektinės užduotys, pažintinės ekskursijos, diskusijos, knygos perskaitymas ir pristatymas ir pan.). Rekomenduojamos pažintinės ekskursijos – po Trakus, po Vilnių, po Panevėžį. Šiuose miestuose lankytinos karaimų gyventos vietos, kenesos, svarbūs bendruomenės kultūros centrai. Trakuose be kenesos ir paties miestelio, svarbus lankytinas objektas – S.Šapšalo karaimų tautos muziejus.

Esant poreikiui ir galimybėms, galima susitarti su Bendruomene ir susitikti su keliais jos nariais. Gyvas pasakojimas iš praeities ar tiesiog tų žmonių šeimos istorija gali tapti tema aptarimui, geresniam kompetencijų įsisavinimui.

Kurios nors iš nurodytųjų knygų perskaitymas ir referavimas taip pat yra galimas kaip gilesnis turinio studijavimo būdas.

Rekomenduojama taip pat tartis ir aplankyti musulmonų, krikščionių, judėjų pamaldas, ar susitikti su tų konfesijų bendruomenėmis. Kita galima veikla - 'pasikeitimas pamokomis', kai apsilankoma vieniems pas

kitus kaip ugdymo proceso dalis, vieni kitiems surengia pamoką ar pan. Taip pat galima surengti pažintines ekskursijas po totoriškas (musulmoniškas) ar judėjų vietas Lietuvoje.

Rekomenduojama surengti piešinių ar rašinių konkursą 'Kaip aš priimu kito tikėjimo žmones' ar 'Mano kaimynai...' (adaptuojant situacijai ir akcentuojant tikėjimą, ne tautybę).

Judėjų tikyba.

Judėjų tikybos bendrosios programos programoje pateikiamas mokymosi turinys sudaro 70% pilno dalyko ugdomųjų renginių turinio. Likusią turinio dalį mokytojai atskleidžia, eidami į nurodyto turinio konteksto gylį bei interpretuodami jį pagal mokiniams, mokyklos bendruomenei ir visai visuomenei aktualias situacijas, tam pasirinkdami įvairius įmanomus ir konkrečiu atveju tinkamus būdus (projektinės individualios bei grupinės užduotys, pažintinės ekskursijos, dalyvavimas vietos, miesto, kultūrinių bendrijų veiklose, renginiuose, atliktų tyrimų bei įsisavintos kultūrinės medžiagos ir pristatymai, aptarimai, teminiai debatai bei paskaitos ir pan.).

Ypač rekomenduojama:

- pažintinės ekskursijos – po po Vilnių, Kauną ir reikšmingesnius štetlus su ryškesne žydų kultūrine praeitimi . Šiuose miestuose lankytinos karaimų gyvenamos vietos, kenesos, svarbūs bendruomenės kultūros centrai. Trakuose be kenesos ir paties miestelio, svarbus lankytinas objektas – S.Šapšalo karaimų tautos muziejus.
- socialinė-kultūrinė “biblioteka” (tiesioginė pažintis su konkrečiais gyvais kultūros tradicijų nešiotojais ir kultūrinių grupių atstovais, apsikeitimas pamokomis su karaimų, krikščionių, musulmonų bei kt. tradicinių bei naujų Lietuvoje religijų švietimo įstaigomis bei bendruomenėmis) ir *tikkun ha-olam* intervencijos (grupinė veikla, skirta stiprinti ir gilinti socialinius ryšius bei bendradarbiavimą klasės, mokyklos, miesto ir kultūrinėse bendruomenėse)
- *Pil-pul* ir *Machloket lešem haŠamaim* (dalyko ir jo kontekstų svarstymų, debatų) klubai/ užklasinės veiklos.
- Holokausto Europoje ir Lietuvoje atminties renginių integraciją, pabrėžiant dabartines pilietinės empatijos, solidarumo ir įvairialypės istorinės atminties, leidžiančios plėtoti pliuralistinę demokratinę Lietuvos kultūrą kūrimą mokinių pagalba.
- Kuo dažniau ir produktyviau panaudoti dailės, muzikos, teatro, muziejinius-istorinius ir kinematografo kūrinius bei renginius, kontekstualiai padedančius įsisavinti dalyko turinį.
- Vyresnėse klasėse dažniau kviestis akademinių ir specialistų paskaitų susijusiomis su dalyko turiniais temomis bei intensyviau plėtoti debatų bei retorinius gebėjimus integruojant Cumminso metodais hebrajų kalbos gebėjimus ir žinias.

Lietuvių kalba ir literatūra

Visas lietuvių kalbos ir literatūros mokymasis, tiek 70 % mokymosi turinio dalyje reglamentuojamo, tiek 30 % laisvai pasirenkamo turinio, skiriamas programoje apibrėžtiems pasiekimams ugdyti. Pasirenkant turinį turėtų būti atsižvelgiama į siekiamus tikslus konkrečioje mokymosi situacijoje, pvz.:

- pagilinti tam tikros srities gebėjimus siekiant aukštesnio pasiekimų lygio, užpildyti tam tikras spragas,
- skirti daugiau laiko skaitymo skatinimo veikloms (pvz., stambesnio kūrinio skaitymui klaseje, gilesniam susipažinimui vieno ar kito autoriaus kūryba, kūriniams konkrečia tema ir kt.),
- tyrinėjant pažinti gyvenamosios vietovės literatūrą ir kultūrą, dalyvauti kultūriniuose renginiuose,
- plėtoti pasirinktą kompetenciją mokantis lietuvių kalbos ir literatūros.

Pasirenkamo turinio realizavimo formos gali būti įvairios (siekiama sudominti, pajavairinti ugdymo procesą), pvz.:

- projektinė veikla (ilgalaikiai ir trumpalaikiai projektai, integruoti kelių dalykų projektai),
- mokymasis tyrinėjant (pvz., grupinio tyrimo metodas),
- mokymosi bendradarbiaujant būdai, integruotai ugdant dalyko ir socialinius gebėjimus,
- moduliai konkreitiems gebėjimams plėtoti ir gilinti,
- mokymasis netradicinėse aplinkose (pvz., bibliotekoje, muziejuje, teatre, gamtoje), mokymuisi skirtos išvykos, kelionės.

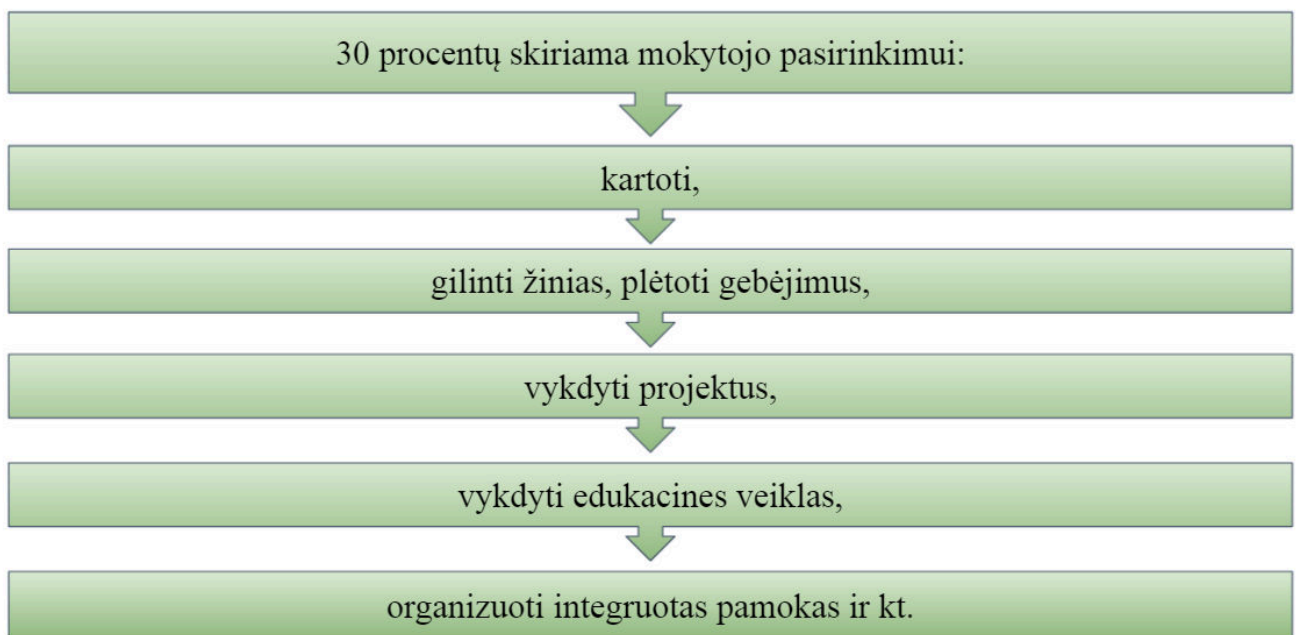
Lietuvių gestų kalba

Bendrojoje programoje aprašytas privalomas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko. Kaip panaudoti kitą mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.), planuoja ir modeliuoja mokytojas, atsižvelgdamas į siekiamus tikslus konkrečioje mokymosi situacijoje, į mokyklos, klasės kontekstą, mokinių poreikius ir pasiekimus.

Galimos įvairios pasirenkamo turinio realizavimo formos, kurių tikslas – padėti mokiniams ugdytis vertybines nuostatas, įtvirtinti per lietuvių gestų kalbos pamokas įgytas žinias, plėtoti gebėjimus, įgyti estetinės patirties, visapusiškai plėsti kultūrinį akiračių:

- projektinė veikla (trumpalaikiai ir ilgalaikiai projektai, asmeniniai ir grupiniai projektai, dalykiniai ir tarpdalykiniai projektai);
- moduliai konkrečioms gebėjimams plėtoti ir gilinti siekiant aukštesnio pasiekimų lygmenų;
- tarpdalykinių temų plėtojimas;
- mokymasis įvairiose kultūrinėse erdvėse;
- dalyvavimas kultūriniuose renginiuose;
- pažintinė veikla, susitikimai su žymiaisiais kurčiųjų bendruomenės, Lietuvos kūrėjais;
- kūrybinė veikla ir kt.

Mokytojas – sprendimų priėmėjas

Pasirenkant mokymosi turinį, laikomasi turiniui taikomų kokybės kriterijų:

- vertybinis kryptingumas – mokymosi turinys skatina vertybinių nuostatų ugdymąsi: mokinių kompetencijas ugdomi reikšminguose kontekstuose, priimdami vertybinėmis nuostatomis grindžiamus sprendimus ir įgyvendindami prasmingus pokyčius;
- reiklumas – mokymosi turinys skatina akademinį iššūkį, išsamų žinojimą, kūrybinį mąstymą, veiklą ir refleksiją;
- kontekstualumas – mokymosi turinys siejamas su kontekstais, kurie mokinių motyvuotą aktyviam pažinimo procesui ir mokymosi rezultatų pritaikymui; į programų turinį įtraukiamos ir tarpdalykinės temos, atitinkančios dalyko uždavinius ir specifiką;
- dinamiškumas – mokymosi turinyje atskleidžiama nuolatinė tikrovės ir jos pažinimo rezultatų (sampratų, teorijų, idėjų) kaita, plečiant ir gilinant pasaulėvaizdį ir atveriant ateities perspektyvą;
- sutelktumas – siekiant gilaus mokymo(si) ir rezultatų kokybės, užtikrinama mokymosi turinio, suteikiančio akiračio platumą ir geresnį suvokimą, apimtis;

- nuoseklumas – mokymosi turinio seka grindžiama ugdymo uždaviniais, atitinkamų mokslų akademinė logika ir atsižvelgiant į mokinio jau pasiektus mokymosi rezultatus, taip pat amžiaus tarpsnių ypatumus;
- integralumas – stiprinamas įvairių mokomųjų dalykų turinio tarpusavio ryšys, siekiant padėti mokiniui formuoti visumą pasaulėvaizdį;
- dermė – ugdymo tikslai, uždaviniai, mokymosi turinys, ugdomosios veiklos ir rezultatų vertinimas suderinti tarpusavyje. Užtikrinama įvairių dalykų mokymosi turinio tarpusavio (horizontali) ir tarp skirtingų mokymosi metų / koncentrų (vertikali) dermė. (Bendrųjų programų atnaujinimo gairės, 40 punktas)

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

Bendrojoje programoje aprašytas privalomas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko. Kaip panaudoti kitą mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.), sprendžia mokytojas, atsižvelgdamas į mokyklos, klasės kontekstą, mokinių pasiekimus ir poreikius.

Mokytojui būtina kūrybinė laisvė, todėl atnaujinta tautinių mažumų gimtosios kalbos ir literatūros programa suteikia kiekvienam galimybę pačiam nusistatyti, kaip ir kam paskirti šį laiką. Rekomenduojama neplėsti mokymosi turinio ir nenagrinėti naujų temų, o šį laiką skirti:

- Turiniui didinti. Yra temų ir / ar kūrinių, kuriuos jūs vertinate kaip būtinus susipažinti tam tikroje klasėje, pavyzdžiui, klasikiniai ar šiuolaikiniai kūriniai, kurių nėra programoje.
- Turinio apimčiai gilinti. Galimai kokia nors tema reikalauja papildomo darbo, pavyzdžiui, išskirtinių sakinių dalių skyryba ir t. t.
- Mokinių įgūdžiams, kurie kelia tam tikrų sunkumų, tobulinti. Jeigu pastebima, kad mokiniams nepavyksta pasiekti tam tikro lygio atliekant kokias nors užduotis, tų įgūdžių tobulinimas pareikalaus laiko. Pavyzdžiui, papildomo laiko dažnai reikia skirti padedant mokiniui paruošti retorinę kalbą.
- Mokinių kūrybiniam potencialui vystyti. Tikslingas ir sąmoningas kūrybinės kompetencijos vystymas, kūrybinių darbų rezultatų planavimas ir aptarimas reikalauja tam tikrų pastangų.
- Aukštesniems mokinių pasiekimams ugdyti: darbas su projektais, literatūros tyrimai, debatai.
- Dalyvauti mokyklos, miesto (kaimo), regiono, šalies kultūriniame gyvenime. Pavyzdžiui, kultūros renginių, teatrų lankymas, pasiruošimas pasirodymams renginiuose užima nemažai laiko.
- Darbui su vertinimo sistema: su vertinimo kriterijais, įsivertinimu, tarpusavio vertinimu.
- Skirtingiems (taip pat ir naujiems) darbo metodams įvaldyti. Pavyzdžiui, dirbtuvių metodas, įvairūs darbo grupėse metodai.
- Dalyvauti integruotuose projektuose ir pamokose. Tokius projektus ir pamokas tenka planuoti, pavyzdžiui, kai visas pedagogų kolektyvas pasirenka tam tikrą temą mokslo metų darbui.
- Refleksijai, grįžtamajam ryšiui su mokiniais. Tai irgi reikalauja tam tikro laiko, pavyzdžiui, mokinio darbų analizė.

Užsienio kalba

Tarpdalykinės temos: kultūrinis tapatumas, pilietiškumas, istorinė savimonė

TASK ONE: Read the text about the flags of Lithuania and answer the questions.

The national flag of Lithuania has three horizontal stripes – yellow, green and red.

The yellow colour symbolizes the sun, the green colour is for the forests or the countryside, and the red colour represents the bravery and blood of those who have died for Lithuania.

The historical flag of Lithuania is red with the emblem of Vytis in the middle.

We can put the national flag vertically or horizontally on buildings, ships or town squares. If the flag is in the horizontal position, the yellow stripe must be at the top. When it is in the vertical position, the yellow stripe must be on the left and the red stripe – on the right.

1. How many flags does Lithuania have?
2. What colour is the historical flag of Lithuania?
3. How many stripes does the national flag of Lithuania have?
4. What does the yellow stripe represent?
5. What does the green stripe represent?
6. What does the red stripe represent?
7. Where can we put the national flag?

TASK TWO:

- Read the text about the four capitals of Lithuania.
- Name the places in the pictures.
- In groups, make 4 questions about the places.
- Play a quiz using the questions you have made.

Kernavė was the capital of the Grand Duchy of Lithuania in the 13th century. Today it is a tourist attraction. It is in the Širvintos region, in the south-east of Lithuania.

According to a legend, the Grand Duke [Gediminas](#) was hunting in a beautiful place not far from [Kernavė](#), called Senieji Trakai. He decided to build a castle there. Today Trakai is a popular town and has many visitors.

According to another legend, the history of Vilnius began in the 14th century, when the Grand Duke Gediminas had a dream about an iron wolf on a hill. Gediminas asked wizard Lizdeika to explain the dream. Lizdeika told Gediminas to build a city in that place. When Vilnius was built, the Capital of the Grand Duchy of Lithuania was moved from Senieji Trakai to Vilnius.

The city of [Kaunas](#) was a temporary capital of Lithuania. This was during the [inter-war period](#), between 1920 and 1939, when Vilnius was under the Polish control.

TASK THREE: Read and match the pictures to the texts.

Life in concentration camps

During the 2nd World War, a lot of people were taken to concentration camps.
Families couldn't live together.
They lived in barracks, where hundreds of people had to live in one place.
There wasn't enough space for sleeping and they didn't have any beds.
Some people had to sleep on the floor.
There weren't toilets or bathrooms.
They didn't get enough food, but they had to work hard.

Life in Siberia

After World War Two, a lot of people were deported to Siberia, and thousands of Lithuanians were among them.
They travelled in small carriages.
The people had to live in cold houses.
They had to work hard, but they didn't get money for their work.
Those who couldn't work, because they were ill or too weak, were punished or killed.

Life in the forest

Some Lithuanians lived in forests. They were partisans.
They didn't have homes. They lived in bunkers. The bunkers were under the ground.
The partisans could survive only with the help of other people.
The people who lived near the forests gave them food and clothes.

Matematika

Bendrojoje programoje aprašytas privalomas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko, numatomo matematikos mokymuisi pagal bendruosius ugdymo planus, jame aprašomi tik naujai toje klasėje atsirandantys turinio elementai. Kaip panaudoti kitą matematikos mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.) sprendžia mokytojas, atsižvelgęs į mokyklos, klasės kontekstą, mokinių pasiekimus ir poreikius.

Rekomenduojama neplėsti mokymosi turinio nagrinėjant naujas temas, o šį laiką skirti:

- privalomo mokymosi turinio temų įsisavinimui, žinių gilinimui;
- kurso kartojimui;
- aktualaus turinio, naujų realijų įtraukimui;
- tarpdalykinių temų plėtojimui;
- naujų mokymosi metodų taikymui;
- projektinių veiklų organizavimui;
- skaitmeninių priemonių taikymui;
- pažintinei, kultūrinei, meninei, kūrybinei veiklai.

Pradėjus mokyti(s) pagal atnaujintą matematikos programą, keletą pirmųjų metų mokytojui teks spręsti tam tikrų turinio temų „pasislinkimo“ klausimus. Todėl pereinamuoju laikotarpiu rekomenduojama pasirenkamajam mokymosi turiniui numatytą laiką (apie 30 proc.) skirti ir „pasislinkusių“ temų mokymui, kad būtų išvengta situacijų, kai mokiniai tam tikros temos dar nesimokė pagal senąsias programas, o pagal atnaujintas jau turėjo būti išmokę ankstesnėse klasėse.

Socialinis ugdymas

Planuojant socialinio ugdymo bendrosiose programose apibrėžtą ugdymo turinį reikėtų atkreipti dėmesį į privalomo (70 proc.) ir pasirenkamojo (30 proc.) mokymosi turinio santykį. 30 proc. ugdymo turinio mokytojas pritaiko atsižvelgdamas į individualius mokinio gebėjimus. Mokiniui, patiriančiam mokymosi sunkumų, sudaromos sąlygos pakartoti mokomąją medžiagą, išsiaiškinti kilusius klausimus, atlikti skirtingo sudėtingumo užduočių, kurios padėtų įtvirtinti įgytas žinias ir gebėjimus, ir pan. Mokiniui, demonstruojančiam aukštus socialinius gebėjimus, ugdymo turinys gilinamas, plėtojamas, siūlomos sudėtingesnės užduočių atlikimo formos, suteikiant galimybes atsiskleisti individualiems gebėjimams ne tik mokykloje, bet ir kitose ugdomosiose/educacinėse/kultūrinėse erdvėse už mokyklos ribų ir pan.

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

Tema	Siūlymai
<p>6.1.1. Saugus elgesys: Prisimenamos pagrindinės žmogaus kūno dalys ir jutimo organai; aptarimai pojūčiai; aiškinamasi, kaip juos galima apsaugoti nuo traumų ir kodėl tai svarbu. Mokomasi saugiai elgtis klasėje, žaidimų aikštelėje, kieme. Aiškinamasi, kur kreiptis pagalbos ištikus nelaimei, kaip elgtis kilus gaisrui.</p>	<p>Projektas „Kaip išvengti traumų?“. Projekto tikslas: Išsiaiškinti, kaip žmogaus kūno dalis galima apsaugoti nuo traumų ir kodėl tai svarbu. (Susitikimas su sveikatos priežiūros specialistu, ekskursija po mokyklą, skrajučių, pvz., „Būk atsargus mokyklos koridoriuose, kiemo aikštelėje, sporto salėje“).</p> <p>Projektas „Mano elgesys ištikus nelaimei“.</p> <p>Projekto tikslas: Išsiaiškinti, kur kreiptis pagalbos ištikus nelaimei, kaip elgtis kilus gaisrui. (Situacijų ištikus nelaimei inscenizacija).</p>
<p>6.1.2. Sveikas gyvenimas: Aiškinamasi, kodėl svarbu kasdien mankštintis, grūdintis, laikytis miego, poilsio ir mokymosi režimo, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą. Aiškinamasi mitybos svarba žmogui: kiek kartų valgyti, koks maistas sveikas (<i>be mitybos piramidžių</i>). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz., plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsisaugojama nuo ligų. Aiškindamiesi stuburo ir raumenų reikšmę organizmui mokomasi taisyklingos laikysenos – taisyklingai stovėti, sėdėti, nešioti kuprinę, aptariamasi netaisyklingos laikysenos pasekmės.</p>	<p>Projektas „Kiek sveria mano kuprinė?“. Projekto tikslas: išsiaiškinti, kiek sveria mokinio kuprinė su daiktais ir be jų, nustatyti, ar kuprinė nėra per sunki, kaip galima sumažinti kuprinės svorį.</p> <p>Praktinė veikla „Ar taisyklingai nešioju kuprinę?“</p> <p>Praktinės veiklos tikslas: išsiaiškinti, koks turi būti kuprinės diržų ilgis tausoiant vidaus organus – inkstus.</p>
<p>6.1.5. Augalai: Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Aptariama augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas, vaisių brandinimas ir sėklų išbarstymas).</p>	<p>Projektas „Mokyklos kiemo medžiai“. Projekto tikslas: išsiaiškinti, kokie medžiai auga mokyklos kieme. Projekto produktas gali būti – plakatas, diagrama, lankstinukas ir pan.</p> <p>Tiriamoji veikla „Augalo (pvz.: pupelės, žirnio, bulvės) gyvenimo ciklas“. Tiriamosios veiklos tikslas: stebėti augalo gyvenimo etapus. Tiriamosios veiklos produktas: mini konferencija, plakatas ir pan.</p>
<p>6.1.9. Judėjimas: Stebint judančius daiktus aiškinamasi, kokiomis sąlygomis jie juda lėčiau ar greičiau, kaip daiktai gali judėti (tiesiai, lanku, ratu), ko reikia norint pajudinti daiktą. Tyrinėjant paprasto objekto (pvz., kamuoliuko, mašinytės) judėjimą mokomasi matuoti kelią ir laiką, daryti išvadas apie judėjimo greitį. Mokomasi atpažinti ir įvardyti oro (pvz., lėktuvas, sraigasparnis, oro balionas), sausumos (pvz., automobilis, motociklas, dviratis, traukinys) ir vandens (pvz., valtis, laivas, burlaivis) transporto priemones. Mokomasi parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti pagal tai, kaip greitai ji gali judėti ir siejant atstumą su jam įveikti reikalingu laiku (pvz., į mokyklą važiuoti</p>	<p>Tiriamoji veikla „Kaip gali judėti daiktai?“. Tiriamosios veiklos tikslas: išsiaiškinti, kaip juda daiktai ridenant juos nuožulniaja plokštuma (daiktų pvz.: iš plastilino pačių pasigaminti ritiniai, rutuliai, kiaušinio formos daiktai ir kt.). Apibendrinant vaikų atsakymus, pateiktus per minčių lietu, daromos išvados, kad daiktai juda skirtingai (tiesiai, lanku ir kt.).</p> <p>Projektas „Atminties žaidimo TRANSPORTO PRIEMONĖS kūrimas“. Projekto tikslas: įtvirtinti oro, sausumos, vandens transporto priemones. Projekto produktas – stalo žaidimas.</p>

dviračiu, į gretimą miestelį autobusu, automobiliu, į kitą šalį – lėktuvu, traukiniu).	
--	--

2 klasė

Tema	Siūlymai
<p>6.2.1. Saugus elgesys: Mokomasi saugiai elgtis namuose ir mokykloje atliekant įvairias veiklas, naudojant įvairius daiktus, prietaisus ir medžiagas, kurios gali sukelti pavojų sau ir kitiems. Aiškinamasi, kaip reikia elgtis esant nepalankioms gamtos sąlygoms (esant žaibavimui, labai stipriam vėjui, plikledžiui, labai aukštai ar labai žemai oro temperatūrai, didelei sausrai). Aptariama, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus.</p>	<p>Projektas „Atsargus elgesys sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus“. Projekto tikslas: analizuoti informaciją, žiūrėti filmukus, vaizdo pamokėles, vaizdo reportažus ir parengti saugaus elgesio atmintines. Projekto produktas – mini konferencija.</p> <p>Kaip elgtis puolant bitėms, širšėms, vapsvoms ir kamanėms. Peržiūrėta 2021-04-07: https://www.lt72.lt/?page_id=2023 Saugus elgesys su gyvūnais. Animacinis filmukas Peržiūrėta 2021-04-07: Saugus elgesys su gyvūnais</p>
<p>6.2.2. Mitybos piramidės: Mokomasi paaiškinti ir sudaryti mitybos piramidę, nurodant produktus ir jų proporcijas (pvz., kurių daugiausia, kurių mažiausia ir pan.). Mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo mitybą. Aptariama, kad žmogus energijos gauna iš maisto.</p>	<p>Projektas „Atsargus elgesys sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus“. Projekto tikslas: išsiaiškinti, kaip reikia elgtis sutikus laukinius ar nežinomus naminius gyvūnus, suradus nepažįstamus augalus, grybus ir sukurti atmintines. Jas paskelbti mokyklos bendruomenei.</p>
<p>6.2.3. Augalai: Nagrinėjami pagrindinių augalo dalių funkcijos. Tyrinėjamas augalų augimas, aiškinamasi, kokių aplinkos sąlygų reikia augalo augimui. Mokomasi atpažinti artimiausius aplinkos krūmus (pvz., lazdyną, alyvą, ievą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos) ir pievų bei dekoratyvines žoles (kiaulpienę, dobilą, žibuoklę, gyslotį, narcizą, tulpę, kardelį, jurginą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos).</p>	<p>Projektai „Mokyklos kiemo krūmai“, „Mokyklos kiemo žoliniai augalai“, „Mokyklos kiemo dekoratyviniai augalai“. Projektų tikslas: išsiaiškinti, kokie krūmai, žoliniai bei dekoratyviniai augalai auga mokyklos kieme. Projektų produktas – mokyklos kiemo planas su jame nurodytais augalais.</p>
<p>6.2.4. Gyvūnai: Mokomasi atpažinti Lietuvoje gyvenančius ir dažnai matomus informacijos šaltiniuose kitų šalių gyvūnus (po keletą žinduolių, paukščių, vabzdžių, žuvų, roplių pavyzdžių, nepriskiriant jų organizmų klasėms). Aiškinamasi, kas yra raudonoji knyga ir kuo ji svarbi. Mokomasi palyginti naminius ir laukinius gyvūnus pagal skirtingus kriterijus: gyvenamoji aplinka, nauda bei santykis su žmogumi, gyvūnų poreikiai.</p>	<p>Mokyklos bendruomenės ilgalaikis projektas „Raudonosios knygos gyvūnai mūsų artimoje aplinkoje“. Projekto tikslas – išanalizuoti raudonosios knygos medžiagą, stebėti artimąją aplinką (įtraukiant mokinių tėvus) ir paruošti artimoje aplinkoje gyvenančių saugomų gyvūnų plakatą. Projekto produktas – pažintinis filmukas apie projektą, pristatant saugomus gyvūnus.</p>
<p>6.2.5. Prisisitaikymas prie aplinkos: Augalų ir gyvūnų ypatybės siejamos su prisitaikymu prie gyvenamosios aplinkos: vietos (vanduo / oras /</p>	<p>Ilgalaikis projektas „Sėklos ir jų platinimo būdai“. Projekto tikslas: sudaryti augalų (15–20 skirtingų) sėklų pavyzdžių kolekciją, nurodant jų</p>

žemė), klimatu (šiltas / šaltas), metų sezoniškumo (žiema / vasara). Augalų vaisių ir sėklų forma siejama su jų platinimo būdu: vėjas, vanduo, gyvūnai (pvz., paukščiai, žinduoliai, žmogus).	platinimo būdą. Projekto produktas – augalų sėklų kolekcija.
6.2.6. Daiktai ir medžiagos: Mokomasi atskirti daiktus ir medžiagas, iš kurių pagaminti daiktai. Mokomasi atpažinti ir įvardyti medžiagas: popierių, molį, medieną, stiklą, metalus (pvz., geležį, aliuminį, sidabrą), plastikus, gumą. Aptariamas medžiagų panaudojimas daiktams gaminti siejant su jų savybėmis. Aiškinamasi, kaip ir kodėl rūšiuojamos atliekos, įvardijamos medžiagos, kurios rūšiuojant atskiriamos.	Įvairios praktinės veiklos „Iš kokios medžiagos pagaminti daiktai?“, „Atrask medžiagos (pvz.: popieriaus, molio, medienos, stiklo, metalo (geležies, aliuminio, sidabro), plastiko, gumos) savybes?“. Veiklos produktas – plakatai „Medžiagos (pvz.: popieriaus, molio, medienos, stiklo, metalo (geležies, aliuminio, sidabro), plastiko, gumos) savybės“.
6.2.7. Medžiagų savybių tyrimas: Naudojantis pojūčiais tiriamos medžiagų, daiktų savybės (pvz., skaidrumas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, ir pan.). Mokomasi tirti kasdieniniame gyvenime sutinkamų medžiagų vandens sugėrimą, tirpumą ir degumą. Aptariamos gaisrų priežastys ir pasekmės, apsaugos būdai siejant su medžiagų degumu, aiškinamasi, kaip elgtis užsidegus įvairiems aplinkos daiktams.	Praktinė veikla „Atrask daiktų savybes (pvz., skaidrumas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, ir pan.)?“. Projektas „Loto DAIKTO SAVYBĖ“ kūrimas “. Projekto produktas – loto „DAIKTO SAVYBĖ“.
6.2.9. Šiluma: Atlikus bandymus su šaltu, karštu ir kambario temperatūros vandeniu išsiaiškinama, kad žmogaus šilumos pojūtis yra subjektyvus, aptariama temperatūros kaip objektyvaus šilumos mato sąvoka. Mokomasi naudotis termometru, nuskaityti jo rodmenis, pasirinkti tinkamą termometrą matuoti oro, vandens, žmogaus kūno temperatūrą. Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra, o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.	Gilinant žinias apie žinomas medžiagas, gerai ir blogai praleidžiančias šilumą, rekomenduojama išsiaiškinti, kaip šios žinios pritaikomos praktikoje (pvz.: termosio veikimo principą.)

3 klasė

Tema	Siūlymai
6.3.2. Užkrečiamosios ligos: Aptariami užkrečiamųjų ligų pavyzdžiai (pvz., gripo, koronaviruso, roto viruso, vėjaraupiai), šių ligų simptomai ir perdavimas siejant su neatsakingu elgesiu ir higienos reikalavimų nesilaikymu. Aptariami savęs ir kitų apsaugojimo nuo užkrečiamųjų ligų būdai.	Ugdant savęs ir kitų apsaugojimo nuo užkrečiamųjų ligų įgūdžius, rekomenduojama sukurti mini filmukus (pvz.: „ Kada reikia plauti rankas? “, „ Kaip taisyklingai čiaudėti? “ ir pan.) jaunesniųjų klasių mokiniams ir ikimokyklinukams.
6.3.5. Medžiagų būsenos: Apibūdinamos trys įvairių medžiagų (ne tik vandens) būsenos pagal jų formą (ar kinta priklausomai nuo indo, ar išvis turi formą), aptariami pavyzdžiai. Aptariami medžiagų būsenos kitimai siejant su temperatūra, pateikiami pavyzdžiai.	Praplečiant žinias apie tris medžiagų būsenas pagal jų formą (ar kinta priklausomai nuo indo, ar išvis turi formą, priklausomai nuo temperatūros), rekomenduojama atlikti bandymus (pvz.: su smėliu, moliu, kreida, pienu, aliejumi, ryžiais, grikiais, sviestu, šokoladu ir pan.)
6.3.6. Vandens apytakos ratas: Aptariamas vandens apytakos ratas gamtoje. Nagrinėjant	Projektas „Kas ir kaip teršia vandenį“ . Projekto tikslas – išsiaiškinti, kokie yra vandens

<p>pavyzdžius vanduo apibūdinamas, kaip labai svarbus gamtos išteklius, aiškinamasi jo tausojimo svarba. Aptariamos vandens taršos priežastys ir pasekmės, taip pat ir siejant su vandens apytakos ratu gamtoje.</p>	<p>taršos (gamtiniai ir žmonių veiklos) šaltiniai. Projekto produktas – plakatas. Projektas „Kaip aš galiu sumažinti vandens taršą?“. Projekto tikslas – ugdyti mokinių pilietiškumo jausmą (pranešant apie pastebėtus pažeidimus), skatinti dalyvauti mokyklos bendruomenės narių švietėjiškoje veikloje.</p>
<p>6.3.8. Energijos šaltiniai: Nagrinėjant pavyzdžius aptariama elektros energijos svarba žmogaus gyvenime, aiškinamasi, kaip elektros energija sukuriama ir pasiekia pastatus. Aptariami energijos virsmų pavyzdžiai (vėjo – elektros, elektros – šilumos ir pan.). Aptariami atsinaujinančių ir neatsinaujinančių energijos šaltinių pavyzdžiai, jų privalumai ir trūkumai.</p>	<p>Gilinant žinias apie atsinaujinančius energijos šaltinius, rekomenduojama organizuoti projektą „Geroji Lietuvos patirtis“ (pvz.: biokuro, saulės šilumos energijos naudojimas).</p>
<p>6.3.10. Magnetai: Magneto savybės (gebėjimą pritraukti tam tikras medžiagas) susiejamos su jo panaudojimu kasdieniniame gyvenime. Nurodoma, kad magnetas turi šiaurės ir pietų polių, tiriama, kaip magnetai veikia vienas kitą. Nurodoma, kad Žemė yra magnetas ir su tuo siejamas kompasas naudojimas.</p>	<p>Gilinant žinias apie magneto savybių susiejimą su jo panaudojimu kasdieniniame gyvenime, rekomenduojama atlikti įvairius bandymus, parodančius magneto savybes, jo panaudojimą butyje (pvz. magnetas traukia metalinius daiktus ir naudojamas, kaip siuvimo adatų laikiklis) arba organizuoti projektinę veiklą, kurios metu grupėse mokiniai, naudodamiesi IKT, ieškotų magneto naudojimo butyje ir kt. srityse pavyzdžių. Projektinės veiklos produktas – magneto panaudojimo butyje idėjų žemėlapis.</p>

4 klasė

Tema	Siūlymai
<p>6.4.4. Mitybos grandinės: Aptariami gamtinių miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių panašumai ir skirtumai. Aiškinamasi, kas yra mitybos grandinės, mokomasi sudaryti paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines. Aiškinamasi, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse, koks Saulės šviesos vaidmuo mitybos grandinėse. Aptariami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastose mitybos grandinėse.</p>	<p>Projektinė veikla „Detektyvinis tyrimas – mitybos grandinių atkūrimas pagal gamtoje rastus pėdsakus“. Projektinės veiklos tikslas – itvirtinti gyvųjų organizmų vaidmenis įvardijančias sąvokas (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai). Projektinės veiklos produktas – tiriamos vietovės mitybos tinklo sudarymas.</p>
<p>6.4.5. Natūralių buveinių tarša: Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.</p>	<p>Edukacinė veikla su gamtosaugininku „Kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti?“. Edukacinės veiklos produktas – švietėjiški plakatai, pvz.: „Kokiais būdais galima sumažinti oro taršą“, „Kokiais būdais galima sumažinti vandens taršą“, „Kokiais būdais galima sumažinti dirvožemio taršą“.</p>
<p>6.4.6. Medžiagų naudojimas: Aptariamas medžiagų praktinis panaudojimas siejant su jų savybėmis, naudojimo sąlygomis ar situacija. Aptariamas atliekų rūšiavimas susiejant su jų</p>	<p>Edukacinė išvyka į atliekų perdirbimo įmonę. Išvykos tikslas – išsiaiškinti, kodėl svarbus atliekų rūšiavimas. Suprasti atliekų perdirbimo galimybes ir šio proceso naudą.</p>

<p>savybėmis ir tolesnio perdirbimo galimybėmis (pvz., plastikas, metalas, stiklas, popierius).</p>	
<p>6.4.8. Medžiagų kitimai: Tiriami medžiagų kitimai: puvimas, degimas, rūdijimas, lydymasis, kietėjimas, garavimas, kondensacija. Aptariami negrįžtamieji medžiagų kitimai siejant su pastebimais medžiagų pokyčiais, nulemtais puvimo, degimo, rūdijimo procesų, kuriems vykstant susidaro naujos medžiagos, pasižyminčios kitomis savybėmis. Tyrinėjami grįžtamieji medžiagų pokyčiai susiejant su medžiagų būsenos kitimu joms lydantis, kietėjant, garuojant, kondensuojantis.</p>	<p>Tiriamoji veikla „Negrįžtamieji medžiagų pokyčiai“. Tiriamosios veiklos tikslas – išsiaiškinti, kaip keičiasi medžiagų savybės vykstant puvimo, degimo, rūdijimo procesams (pvz.: kaip pakito spalva, kietumas, svoris ir pan.). Projektas „Stebiu kaip keičiasi obuolys jam džiūstant, pūvant ir pan.“. Projekto tikslas – stebėti negrįžtamus medžiagų kitimus. Projekto produktas – veiklos pristatymas.</p>
<p>6.4.9. Jėgos, inercija: Atliekant paprasčiausius tyrimus, nagrinėjant pavyzdžius, situacijas, aiškinamasi kaip kūno judėjimą ir/ar formą keičia jėgos: sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties. Aiškinamasi, kad kūnai negali staigiai pakeisti savo judėjimo greičio dėl inercijos. Pritaikant žinias apie inerciją mokomasi pagrįsti saugaus elgesio taisyklės judant gatvėje ir kitur. Aptariama, kad darbui atlikti reikia panaudoti jėgą, bet žmogus ne visada turi jos pakankamai, todėl naudoja paprastuosius mechanizmus – svertus, skridinius, nuožulniąsias plokštumas. Tyrinėjama, kiek paprastieji mechanizmai leidžia laimėti jėgos.</p>	<p>Tiriamoji veikla „Kokias saugaus elgesio taisyklės galima pagrįsti remiantis žiniomis apie inerciją“. Tiriamosios veiklos tikslas – suvokti, kurios saugaus elgesio taisyklės sukurtos remiantis žiniomis apie inerciją. Rekomenduojama dirbti grupėse.</p>
<p>6.4.10. Saulės sistema: Aiškinamasi, kad Saulės sistemą sudaro Saulė ir aplink ją besisukančių planetų grupė, įvardijamos Žemei artimiausios planetos. Saulė apibūdinama kaip viena iš daugelio žvaigždžių ir kaip šviesos ir šilumos šaltinis visai Saulės sistemai. Aptariamas Mėnulis kaip natūralus Žemės palydovas. Aiškinamasi aplink Žemę skriejančių dirbtinių palydovų paskirtis, aptariami pavyzdžiai, kaip žmonės tyrinėja kosmosą. Aptariamas Žemės judėjimas (sukimasis aplink Saulę ir aplink savo ašį) siejant su paros ir metų laikų kaita.</p>	<p>Žinių gilinimui ir akiračio plėtimui rekomenduojama nagrinėti Lietuvos mokslininkų pasiekimus tyrinėjant kosmosą (pvz. palydovai, lazerių panaudojimas, įvairių technologijų kūrimas, mokslininkų bendradarbiavimas su NASA ir pan.).</p>

Technologinis ugdymas

Technologijų bendrojoje programoje reglamentuojama ugdymo turinį skirti į 70% privalomo turinio ir 30% pasirenkamo turinio. Pasirenkamam dalyko turiniui skirti mokymosi laiko, atsižvelgiant į mokinių domėjimosi sritis, mokyklos kontekstą, siekiant gilesnio mokinių kompetencijų ugdymo, siūlant pasirinkti naujas technologijas ar jų operacijas, praplečiančias privalomo technologinio ugdymo turinio apimtis.

Atsižvelgiant į technologinio ugdymo turinio įgyvendinimui skirtą laiką, privalomo ir pasirenkamo turinio valandų skaičiaus pasiskirstymas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. Privalomam ir pasirenkamam turiniui skirtų valandų skaičius

Klasės	Valandų skaičius metams	70% privalomo turinio	30% pasirenkamo turinio
1–4 klasės	24 val./m. (1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms)	16–17 val., kiekvienai technologijų kryptims – 4 val.	7–8 val., kiekvienai technologijų kryptims – 2 val.

Pasirenkamo turinio valandos gali būti skiriamos tiriamosioms veikloms, projektiniams darbams, pasirinktai tematikai vystyti ir įgyvendinti, iššūkiams paremtam ugdymui(si), kai planuojamas įdomesnis, aktualesnės temos projektas, kai siekiama su(si)pažindinti su *technologijų inovacijomis*, naujomis technikomis, mokslo, technikos ir technologijų pažanga ir/ar panašioms, aukštesnius gebėjimus ugdančioms veikloms. Mokiniais taip pat gali būti sudaroma galimybė tęsti bei gilinti privalomajame turinyje apibrėžtas temas.

1-2 klasės

Mityba

Maisto produktų (pvz., pieno, pieno produktų, uogų, vaisių ir kt.) skonių derinimas ir naujų skonių paieška gaminant nesudėtingus patiekalus/gėrimus/produktus. Praktinio darbo metu skatinama besimokančiųjų iniciatyva pasirinkti/siūlyti gaminamus patiekalus/jų receptūras/produktus. Mokomasi tinkamai parinkti darbo priemones/įrankius/įrangą numatant alternatyvas, formuojami saugaus elgesio su darbo priemonėmis/įrankiais/įranga (pvz. *virduliu, smulkintuvu, plaktuvu ar kt.*), higienos ir tvarkos palaikymo, buitinių atliekų rūšiavimo, tvarkymo, maisto produktų apdorojimo technologinių procesų (*pjaustymo/smulkinimo/tarkavimo ir pan.*), planavimo ir atlikimo įgūdžiai, aptariant sveikatai palankesnių produktų/technologinių procesų parinkimo/derinimo galimybes/alternatyvas, apibūdinant darbo procesus, skonio, vaizdo ir kt. produktų savybes, galimus patiekimo variantus.

Tekstilė

Pintas aksesuaras. Pasirinktu būdu rišant/pinant tyrinėjami siūlų susipynimo būdai ir sukuriamas aksesuaras (*apyrankė/juostelė į plaukus/skirtukas knygai/batraiščiai ir pan.*).

Audinio/pusgaminio dekoravimas/marginimas. Audinio/pusgaminio (pvz., *lininio, medvilninio ar kt.*) dekoravimas/marginimas flomasteriais/tekstilniais dažais ar natūraliais produktais (*burokėliais, augalais...*), išbandant audinių optinių (spalva, blizgumas) savybių keitimo technologijas (*piešimas/tapyba/purškimas ir kt.*). Aptariami reikalavimai saugios, ergonomiškos, higieniškos darbo aplinkos organizavimui, tvarkos ir higienos palaikymui, darbo saugai, aprangai/jos detalėms. Apibūdinami darbo procesai, vaizdo ir kt. savybės.

Konstruktinės medžiagos

Konstravimo ir gamybos technologijos. Konstrukcijos ir jų panaudojimo elementai. Elementarios technologinės operacijos.

Elektronika

Elektros grandinės ir jų elementai, taikymo aspektai: Naudojant mokomuosius rinkinius, jungiama elementari elektros grandinė (*elektros grandinė su lempute/šviestuku (LED) ar pan.*), aptariami jos elementų paskirtis, taikymo aspektai. Atliekant įvairius eksperimentus, nagrinėjamas elektros grandinės valdymas (*naudojant jungiklį, mygtuką ir pan.*).

3-4 klasėms

Mityba

Servetėlių lankstymas/stalo/aplinkos puošimas. Praktinio darbo metu vadovaujantis susirasta ar pateikta vaizdine ir tekstine informacija (*technologiniai procesai, jų atlikimo eiliškumas/algoritmai*) lankstomos servetėlės (*medžiaginės /popierinės*)/gaminami stalo papuošimo elementai, aptariami technologiniai procesai, naudojamos medžiagos/įrankiai, estetinis vaizdas, siūlomos idėjos stalo/aplinkos dekoravimui.

Kepinių dekoravimas. Kalėdinių/Velykinių meduolių ar kt. kepinų atsiradimo istorija ir raida, paplitimas. Susipažįstama su meduolių/kt. kepinų dekoravimo technologiniais procesais, darbo priemonėmis/įrankiais, aptariama kaip su jais tinkamai ir saugiai elgtis. Kepiniai dekoruojami pasirenkant sveikatai palankesnius glajus (*gamina patys/naudojasi jau paruoštais*)/pabarstukus/dekoratyvinius elementus. Darbo procese stiprinami saugaus elgesio su įrankiais, indais/įranga/elektriniais prietaisais, higienos ir tvarkos palaikymo įgūdžiai, formuojami produktų dekoravimo gebėjimai, mokomasi apibūdinti darbo procesus, skonį, vaizdą ir kt. produkto savybės, skatinama apgalvoti patiekimo/įpakavimo/ realizavimo variantus.

Tekstilė

Kūrybinis darbas. Vilnos vėlimas šlapiuoju/sausuoju būdu. Vilnos vėlimas šlapiuoju būdu (*pvz. apveltas muilas*) maišant viename gaminyje spalvotus vilnos pluoštus arba vilnos vėlimas sausuoju būdu (*3D formos vėlimas/vilnonio gaminio dekoravimas įskaitant spalvotus vilnos pluoštus ar pan.*).

Nesudėtingo tekstilės gaminio kūrimas. Kuriamas/užbaigiamas pradėtas kurti tekstilės gaminukas, aptariami, įvardinami, apibūdinami darbo etapai, rezultatai, pritaikymo/įpakavimo/realizavimo galimybės.

Konstruktinės medžiagos

Eksperimentiniai dirbiniai. Konstravimas iš paprasčiausių konstrukcinių medžiagų.

Elektronika

Elektros/elektronikos prietaisai, jų paskirtis, raida: Aptariami elektromagnetizmo reiškiniai ir jų panaudojimo pavyzdžiai (*mikrofonas, garsiakalbis, elektros variklis ir pan.*).

Matavimai elektros grandinėse: Naudojant multimetą, matuojama (*elemento, akumulatoriaus, sujungtos baterijos ar pan.*) elektrinė įtampa (voltai, V).

Elektronika su mikrovaldikliais: Išbandoma elementari mikrovaldiklių elektronika (*mikrokompiuterio naudojimas elektros grandinėse*) ir jos taikymo/programavimo pavyzdžiai, elementai (*teksto, piktogramos/paveikslėlio išvedimas į ekraną, mygtukų naudojimas ar pan.*).

Dailė

Dailės bendrojoje programoje pateikiamas turinys 70 proc. pamokų laiko. Mokytojų nuožiūra planuojamam 30 proc. turinio rekomenduojamos kultūros edukacijos veiklos (neaplenkiant Kultūros paso galimybių):

- įvairi kultūrinė pažintinė veikla;
- integruoti kūrybiniai projektai;
- dalyvavimas mokyklos renginiuose, meninėse akcijose;
- parodų lankymas;
- susitikimai su profesionaliais dailininkais, tautodailininkais;
- apsilankymai jų dirbtuvėse;
- gilesnis dailės šakų ar dailės technikų pažinimas.

Mokytojai galėtų planuoti kultūros edukacijos veiklą taip, kad atsižvelgtų į porą svarbių principų:

Artimiausioje aplinkoje esantis konkretus vietinio dailininko meno kūrinys edukacine prasme, yra vertesnis už aukščiausios meninės kokybės kūrinio reprodukciją albume, knygoje. Kai parodoje ar dailininko dirbtuvėje stebimas konkretus meno kūrinys, tai susipažįstama ir su kiekybiniais meno kūrinio “parametrais”, koks kūrinio aukštis, plotis, kokia – jeigu paveikslas – tekstūra, faktūra. Kaip atrodo ne tik meno kūrinys, bet ir jo medžiaginė pusė: gruoblėtumas, šiurkštumas ar glotnumas. Ar matosi piešinys, ar iš karto piešta dažų. Jeigu piešta, tai kaip tas piešinys atliktas. Jeigu tai skulptūra- kaip mokinys jaučiasi šalia jos, stebi, iš kokios medžiagos padaryta, spėlioja, kokiais įrankiais tai atlikta.

Su įvairia kultūrine pažintine veikla gali būti susipažįstama ir klasėje, ir išvykoje į muziejų, dailės parodą ar vietinio dailininko dirbtuvę. Pirmoje vietoje turėtų būti vertintinas sąlytis su konkrečiu meno kūrinium: paveikslu, plakatu, knyga, albumu, paviene reprodukcija ir t.t.

Integruoti kultūriniai projektai svarbūs yra tuom, kad leidžia susiburti įvairius meninius polinkius turintiems mokiniams. Gal vienam patinka vaidinti, deklamuoti, šokti, o kitam – labiau tinka stebėti, mėgautis stebėjimu ir nupiešti renginio plakata, parengti programą. Ne kiekvienas gali aktyviai dalyvauti, kitas gali prisijungti iš šono, padėti, bet užimti stebėtojo poziciją. Gal yra mokinių, kurie moka pagroti, yra įvaldę vieną ar kitą instrumentą. Gal rutininės muzikos pamokos, užduočių mokymasis yra mokiniams pakyrėjęs, bet gavęs progą pagroti tai, ką nori, kaip nori ir matydamas, kad kiti to nesugeba, gali pajauti muzikavimo malonumą. Prisijungti gali ir tie, kurie gerai rašo, pavyzdžiui, jie gali kurti scenarijus, parinkti eilėraščius ar tinkamus tekstus. O gal kas nors tiesiog gali raiškiai tuos tekstus perskaityti. O gal kitas mokinys gali tiesiog pabūti reporteriu, dokumentalistu: pafotografuoti, pafilmuoti, uždokumentuoti tai, ką kuria kiti. Tai irgi labai svarbu. Vadinasi, tokiuose integruotuose meninės veiklos projektuose kiekvienam yra galimybė atsiskleisti, pasirodyti iš stipriosios pusės, atgauti pasitikėjimą savo jėgomis ir leisti pasireikšti savo meniniams polinkiams – žodinės, vaizdinės, vaidybinės, režisūrinės ir t.t.

Dalyvavimas mokyklos renginiuose, akcijose. Kaip ir integruotuose kultūriniuose projektuose, taip ir dalyvavime įvairiuose renginiuose, akcijose, svarbu, kad visai veiklai nevadovautų mokytojas. Jis gali duoti postūmį, gali pabūti koordinatoriumi, bet jam būtina reikia stebėti mokinius ir pasiūlyti iš savo tarpo išsirinkti atsakingus – organizacine prasme – to ar kito renginio, akcijos vadovus. Visada atsiranda norinčių lyderiauti, ir visada yra norinčių stebėti tai iš šalies. Reikėtų gebėti suderinti skirtingus mokinių polinkius, stebėti, kad lyderiai iškiltų iš pačių mokinių tarpo.

Parodų lankymas. Labai svarbu, kad parodų lankymas netaptų rutina: mokiniai vaikšto, o mokytojas aiškina. Reikėtų pamėginti mokinius paprovokuoti, o gal kas nors norėtų pravesti ekskursiją, ar nors jos dalį. Tam yra įvairių būdų: vienas, pasirengiama iš anksto namuose, žinant kokia paroda ar muziejus bus lankomas. Visada geriau, kad tam rengtųsi ne vienas, o keli mokiniai. Kad pasidalintų veikla, uždaviniais, užduotimis.

Susitikimai su profesionaliais dailininkais, tautodailininkais, apsilankymas jų dirbtuvėse, Vėlgi yra įvairių būdų, kaip tam pasirengti. Namuose galima pasirengti, pasiskaityti, susipažinti su informacija internete ir parengti klausimus. Kad tai nebūtų visiškai "nežiniuko" klausimai, todėl pageidautina, žinant, pas ką bus lankomasi, pasidomėti, pasirengti išanktinius klausimus, bet tuo pačiu neužkirsti kelio improvizuotiems klausimams, betarpiškai kilusiam susidomėjimui, kai lankomasi dirbtuvėse, kai kas nors spontaniškai sudomina ir t.t..

Gilesnis dailės šakų ar dailės technikų pažinimas. Visada geriau, kai gilesnės žinios, susidomėjimas atsiranda, kai gauna kokį postūmį iš šalies. Pavyzdžiui, jeigu lankomasi muziejuje ar parodoje, tai svarbu užakcentuoti kokią tapybos, grafikos techniką, o po to prie jos sugrįžti klasėje ir parodyti knyginis pavyzdžius, kitų mokinių ar dailininkų reprodukcijas. Sujungti tai, kas buvo žinoma iš anksčiau su tuom, kas sužinota dabar, "šviežiai".

Muzika

5. Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 proc. Pamokų.

Atnaujintose programose rekomenduojama 70 proc. mokytis privalomo turinio, kitus 30 procentų rinktis pačių mokytojų nuožiūra. Muzikos pamokose laisvai pasirenkamas turinys gali būti formuojamas atsižvelgiant į: (a) konkrečios klasės muzikinio pasirengimo lygį; (b) mokinių muzikinius poreikius ir interesus; (c) mokytojo muzikinius interesus ir stiprybes; (d) tam tikros mokyklos, miesto, regiono tradicijas. Privalomas ir pasirenkamas turinys, atsižvelgiant į nevienodą klasių pasirengimą ir skirtingą mokymosi tempą, pasirinktinai gali būti modeliuojamas keliais skirtingais būdais:

1. Esant greitam mokymosi tempui – per maždaug 70 pamokų įgyvendinamas visas privalomas turinys; likęs mokymosi laikas skiriamas mokytojo nuožiūra parinktomis temoms, projektinei veiklai, muzikavimui ir kūrybai.
2. Esant vidutiniam mokymosi tempui: (a) įgyvendinamas tik privalomas turinys, arba (b) įgyvendinama tik dalis privalomojo turinio (ne mažiau 70 proc.), likusi turinio dalis mokytojo nuožiūra keičiama aktualesniu.
3. Esant lėtam mokymosi tempui – įgyvendinama tik dalis privalomo mokymosi turinio (rekomenduojama ne mažiau 70 proc.).

Toliau pateikiamos pasirenkamosios temos kiekvienam klasių koncentriui.

1–2 klasės

- **Mano mėgstama muzika.** Laisvo turinio pamoka, kurioje pristatomi ir aptariami mokinių mėgstami muzikos kūriniai, atlikėjai, įrašai.
- **Muzikinis kalėdinis spektaklis.** Su visa klasės bendruomene statomas pasirinktas muzikinis ar poetinis spektaklis žiemos, Kalėdų ar kita tematika; jame jungiami muzikos, teatro, šokio, literatūros elementai.
- **Folklorinė vakaronė.** Tokia vakaronė gali būti organizuojama neformalioje erdvėje, gamtoje, kaimo turizmo sodyboje.
- **Klasės koncertas mokslo metų pabaigai.** Ruošiamasi mokslo metų pabaigos koncertai, kuriame mokiniai muzikuoja visa klase ir pavieniui, klasės draugams ir tėvams demonstruodami savo muzikinius, artistinius, skaitovo, šokėjo gebėjimus ir pasiekimus.

3–4 klasės

- **Metų laikai.** Tarpdalykinis projektas „metų laikų“ tema, kurio galutinis rezultatas – klasės koncertas mokslo metų pabaigoje. Repertuarą sudaro daugiausia lietuvių liaudies kalendorinės dainos; Įjungiami literatūros, etninės kultūros, choreografijos, teatro ir dailės elementai.
- **Po platumą muzikos pasaulį.** Klasės koncertas, kurio repertuarą sudaro įvairių žemynų ir tautų dainų, šokių ir muzikinių žaidimų pavyzdžiai.
- **Muzikuojančių šeimų popietė.** Į popietės programą įtraukiami ne vien mokiniai, bet ir jų tėvai, kiti šeimos nariai.
- **Klasės išvyka į muzikinį spektaklį, koncertą ar festivalį.** Organizuojama klasės išvyka į muzikinį spektaklį, koncertą ar festivalį. Po išvykos seka įspūdžių aptarimas, diskusijos.

Teatras

Siūlymai mokytojų nuožiūra skirstomų 30 proc. pamokų.
Pateikiame pavyzdžius Teatro dalyko turiniui 30 procentų dalykui skirto mokymosi laiko.

Trumpas septynių teatro pamokų aprašymas 1-2 kl. (pateikė Sigita Pikturnaitė, Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazija)

Lėlių teatras, dvi dalys

Dviejų pamokų metu glaustai supažindinama su lėlių teatro istorija nuo jos pradžiose senovės Egipto ir kitose senosiose kultūrose. Čia pristatomas Japonijos bunraku lėlių teatras ir Vietnamo vandens lėlių teatras ir pateikiamos nuorodos su pasirodymų įrašais. Supažindinama su pagrindinėmis lėlių teatro lėlių rūšimis – marionetėmis, lazdelinėmis ir pirštinėmis lėlėmis, taip pat pateikiamos nuorodos su skirtingų lėlių rūšių pasirodymais. Įtvirtinti teorinėms žinioms paruoštos dvi detalios praktinės užduotys, kaip pačiam pasigaminti pirštinių lėlę iš kojinių ar marionetę iš makaronų vamzdelių.

Šešėlių teatras, dvi dalys

Dviejų pamokų metu glaustai supažindinama su šešėlių teatro istorija ir tradicija, kuri prasidėjo prieš tūkstančius metų Azijos žemyne ir prekybiniais laivais išplito po visą pasaulį. Pristatoma kaip šis teatras Azijoje buvo kuriamas ir išlaikęs savo tradicijas rodomas iki pat šiol. Pridedamos nuorodos su vaizdo įrašais apie kūrybinį procesą ir pasirodymų pavyzdžiais. Supažindinama su pagrindinėmis šešėlių teatro rūšimis: visiškai šešėliniu teatru ir iš dalies šešėliniu teatru, pagrindiniais jų bruožais, kaip ir kokiomis priemonėmis jis yra kuriamas (lėlių ar objektų šešėliai, aktorius kūno šešėlis, rankų šešėliai). Pristatomos pagrindinės techninės šešėlių teatro ypatybės kaip paruošti scenos apšvietimą ir ekraną. Teorinių žinių įtvirtinimui paruoštos dvi detalios pamokos su pavyzdžiais kaip sukurti rankų šešėlių teatrą formuojant įvairias figūras su savo delnais ir pirštais, bei kaip pasigaminti lėlių šešėlių teatrą iš kartoninės dėžės ir lazdelines šešėlių lėles iš popieriaus.

Radio teatras

Pamokos metu glaustai supažindinama su radio teatro pradžia. Pristatoma kokiomis akustinėmis meninės raiškos priemonėmis yra kuriami šios teatro rūšies pasirodymai, kaip perteikiamas siužetas. Pateikiamos nuorodos su vaikų radio teatro spektakliais ir klausimai į ką atkreipti dėmesį klausant radio vaidinimą. Teorinių žinių įtvirtinimui paruošta instrukcija kaip nesudėtingomis priemonėmis pačiam sukurti radio spektaklį.

Teatro kaukės

Pamokos metu supažindinama su kaukių tradicija ir istorija, kaip ji vystėsi nuo pirmųjų bendruomenių laikų, kai jos dar buvo naudojamos įvairiuose ritualuose ir religinėse apeigose, iki Antikinio Graikijos teatro tradicijos kurti skirtingus personažus ir jų emocijas atspindėti pasitelkiant įvairias kaukes. Supažindinama su Commedia dell'arte forma ir raiškos priemonėmis ir teatro kaukių panaudojimo galimybėmis šiuolaikiniame teatre. Pateikiamos nuorodos su vaizdo įrašais su pasirodymų pavyzdžiais, kuriuose naudojamos kaukės. Taip pat pridėta vaizdo įrašo nuoroda, kaip pačiam pasigaminti kaukę iš popieriaus.

Klounada ir pantomima

Pamokos metu pristatomos klounada ir pantomima. Pasakojama apie pantomimos kilmę senovės Graikijos laikais dievui Dionizui skirtų švenčių metu ir kaip iš Commedia dell'arte formos išsivystė klounados žanras. Išskiriami pagrindiniai abiejų formų spektaklių ir pasirodymų bruožai ir kūrimo principai, kuo skiriasi mimas nuo klouno, kas būdinga jų išvaizdai, grimui ir kostiumams. Supažindinama su žymiausiais kūrėjais: mimu Marseliu Marso bei klounu Slava (Viačeslavu) Poluninu, pateikiamos nuorodos su jų pasirodymų įrašais. Pamokos pabaigoje pristatoma socialinė iniciatyva „Raudonos nosys“, akcentuojant, kad klounų veikla atlieka terapinę funkciją.

Režisisūriniai žaidimai ir etiudai. „Kartu su Hariu Poteriu. Geminio“ – 3-4 kl. (Pateikė Rasa Ercmonienė – Varnė, Vilniaus Tuskulėnų gimnazija)

Vaidybinis žaidimas teatro raiškai

Pasiekimas: A2.4. Įgyvendina teatrinį sumanymą pagal sutartą temą, kūrinį; eksperimentuoja paskirstydamas vaidmenis, pasirinkdamas ir išradingai panaudodamas natūralias ir skaitmenines garso / vaizdo priemones.

Ugdosi kompetencijas:

Pažintinė: pažįsta save per teatrinę veiklą, ugdosi pasitikėjimą.

Kūrybiškumo: tyrinėja, generuoja idėjas, kuria, vertina / įsivertina, reflektuoja.

Komunikavimo: dirba grupėje, derina turinį ir raišką, tinkamą adresatui ir situacijai; dalijasi patirtimi, apmąsto vykdytą veiklą;

Skaitmeninė: skaitmenizuotos mokymo medžiagos naudojimas.

Tema: Režisisūriniai žaidimai ir etiudai.

Tikslas: ugdytis kūrybiškumo, organizuotumo, režisūros abėcėlės.

Uždaviniai: mokytis kalbos įtaigumo, darbo grupėje, kartu siekiant bendro tikslo; aptarti / sukurti socialines situacijas ir jas inscenizuoti, ugdytis bendruomeniškumą, toleranciją, empatiją;

Metodai: teatrinis etiudas, režisisūriniai žaidimai.

Taikant režisisūrinius žaidimus, mokiniai gauna galimybę lyderiauti, vesti, valdyti situaciją, veikti kitus asmenis, o tuo pačiu išmoksta geriau pažinti juos supantį pasaulį. Tapdamas režisieriumi, mokinys kuria etiudo situaciją, aplinkybes, t.y. visą įvykių scenarijų, remdamasis savo patirtimi. Režisisūrinuose žaidimuose ypač lavėja vaiko gebėjimas bendrauti, nes režisuojant situaciją, būtina tartis su grupe. Išmokstama išgirsti vienam kitą, taip pat atsiranda gebėjimas konstruktyviai veikti konfliktinėse situacijose.

Veiklos aprašymas.

Režisisūrinis žaidimas: „Geminio“. Žaidimo esmė – valdyti partnerius, naudojant burtažodį iš knygos apie Harių Poterį, kuris reiškia, kad „sukuriamas toks pats daiktas, kurį laikai rankoje“.

Etiudo kūrimas. Mokinių grupelėms padalinami burtažodžiai, su kuriais jie kuria 3-5 minučių etiudą, pvz.

Glisseo – laiptus paverčia čiuožykla.

Expecto patronum – iškviečiu gynėją.

Impedimenta – sulėtina judesius.

Immobulus – užšaldo.

Locomotor mortis – surakina kojas.

Finite incantatem – atšaukia kerus.

Obscuro – ant akių sukuria raištį.

Piertotum locomotor – atgaivina statulas.

Engorgio – padidina objektą.

Reducio – sumažina objektą.

Silecio – nutildo.

Etiudai kuriami, laikantis struktūros: pradžios, įvykio ir pabaigos. Kurdami mokiniai aptaria teatrinės priemonės ir jas panaudoja organizuodami etiudo įgyvendinimą seckoje / klasėje. Sukuriamas scenovaizdis iš turimų priemonių (širmos, baldai, daiktai, kostiumų detalės, kt.)

Papildoma medžiaga: Burtažodžiai Hario Poterio knygose:

https://lt.wikipedia.org/wiki/S%C4%85ra%C5%A1as:Burta%C5%BEod%C5%BEiai_Hario_Poterio_knygose#Expecto_patronum

Viešosios kalbos ir teatrinio veiksmo projektas „Gamink su manimi“ – 3-4 kl. (Pateikė Rasa Ercmonienė – Varnė, Vilniaus Tuskulėnų gimnazija)

Projektas „Gamink su manimi“

Pasiekimai: A1. Vaidina pasitelkdamas teatrinės raiškos priemones; A2. Kuria vaidybinį etiudą pasirinkdamas teatrinės raiškos priemones; A3.4. Parodo savo teatrinės raiškos rezultatus ir (vaidindamas / režisuodamas) dalyvauja grupės teatrinės raiškos pristatymuose klasės, mokyklos bendruomenės aplinkoje; A4. Apmąsto ir įsivertina teatrinės raiškos patirtį; C2. Nagrinėja teatrinės kūrybos kontekstus.
Tema: viešoji kalba.

Tikslas: ugdytis viešosios kalbos gebėjimus.

Uždaviniai: susipažinti su lietuviškų patiekalų tradicijomis; įsisavinti viešosios kalbos pagrindus; pristatyti receptus, valgių gamybos procesą.

Metodai: tyrimas, viešasis kalbėjimas, IT naudojimas, vaidmenų žaidimai.

Ugdomos kompetencijos:

Pažintinė: susipažįsta su lietuviškais valgiais, šventėmis, kuria, analizuoja, generuoja idėjas.

Pilietiškumo: prisideda prie bendruomenės kūrimo, nacionalinio kulinarijos paveldo populiarinimo idėjų per dalyvavimą teatrinėje veikloje.

Kūrybiškumo: tyrinėja, generuoja idėjas, kuria, vertina / įsivertina, reflektuoja.

Kultūrinė: ugdomi nuostatas ir vertybes, įsivertina savo veiklą;

Komunikavimo: dirba grupėje, randa reikalingą santykį su partneriu; derina turinį ir raišką, tinkamą adresatui ir situacijai; dalijasi patirtimi, apmąsto vykdytą veiklą;

Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos: bendrauja emociškai, fiziškai, socialiai saugioje aplinkoje, pozityviai bendrauja; ugdomi atsakomybę už savo ir kitų veiklos rezultatus, mokosi bendradarbiaudami, mokosi tolerancijos, atsakingai vertina intelektinę nuosavybę, naudodami suskaitmenintas mokymosi priemones.

Skaitmeninė: skaitmenizuotos mokymo medžiagos naudojimas, analizė, apibendrinimas.

Projekto aprašymas. Mokiniam pasiūloma pristatyti lietuviško patiekalo receptą, naudojant įsivaizduojamus daiktus / produktus.

1 etapas. Psichofiziniai teatro pratimai ir etiudai.

Pirmiausia atliekamas pratimas su menamais daiktais. Pratimas ugdo pastabumą, kūrybiškumą, lavina pojūčių atmintį, kūno kalbą, artikuliaciją.

Visi sėdi arba stovi ratu, „paėmę“ įsivaizduojamą daiktą ir stengiasi veikti su juo kaip su tikru. Naudojamasi pojūčių atmintimi ir kūno raiška. Mokytojas paprašo visų parodyti savo darbą atskirai ir atspėti, kas tai yra. Susipažinę su visais menamais daiktais, mokiniai juos visus pakartoja. Mokytojas perspėja, kad atlikdami savo darbą/veiksma, mokiniai stebėtų, ką veikia draugas iš dešinės. Mokytojui suplojus, visi „perima“ draugo daiktą ir veikia su juo. Darbas atliekamas pusę minutės, po to atliekamas draugo darbas ir taip keičiamasi darbais, kol kiekvienam sugrįžta jo „originalus“ (pasirinktas) daiktas.

Pratimai artikuliacijai: kalbos padagų mankšta ir greitakalbių sakymas padeda kalbėti raiškiau.

Kuriami etiudai a) su menamais daiktais; b) su greitakalbe;

- 1. etapas.** Receptų studijavimas skaitant, diskutuojant. Mokytojas atneša mokiniams receptų pavyzdžių, visi prisimena kurias kulinarines laidas, rodytas per televiziją, yra matę ir įsiminę.
- Kalbėdami apie kultūrą ar istorinę gastronomiją, dažniausiai aptariame dalykus, kuriuos esame perėmę iš kitų šalių ir tautų. Tačiau ne mažiau įdomu patyrinėti tai, ką patys esame davę kitoms šalims ir tautoms. Lietuvos gastrominio paveldo tyrinėtojas prof. Rimvydas Laužikas (1:04:23)
- <https://www.youtube.com/watch?v=DKKSKuc2Utk>

3 etapas. Viešosios kalbos rengimas, teatrinio veiksmo naudojimas kalbos iliustracijai. Mokiniai tariasi porose ar grupelėse, kokį patiekalą pristatys, kas iš poros pasakos, kas vaidins kaip gamina, kokias teatrinės priemones naudos pristatymui.

4 etapas. Pristatymas ir refleksija.

Pasiruošus, poros ar grupelės pristato savo viešąją kalbą „Gamink su manimi“, naudodami pasakojimui teatralizacijos elementus, kūno kalbą, menamus daiktus / įsivaizduojamus produktus, indus.

Nufilmavus pristatymus, galima sumontuoti į vientisą video filmą ir patalpinus į privatų youtube kanalą (prisijungus prie youtube, spausti viršuje dešinėje esantį kameros su pliusu ženkla ir sekti nurodymus), jį visiems kartu peržiūrėti, o po to aptarti įspūdžius.

Detalus aiškinimas, kaip įkelti video medžiagą į youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=kMv80SfBDB4>

Mokomoji medžiaga:

Artikuliacinio aparato lavinimas, straipsnis:

http://www.visaginoazuoliukas.lt/out_data/PRANESIMAI/artikuliacinio-aparato-lavinimas.pdf

Viešasis kalbėjimas. Atėjimas. Kas svarbu prieš pradėdant viešą kalbą (4:12)

<https://www.youtube.com/watch?v=fkDw-h0FEO4>

Liežuvio pasaka – mankšta su aktore Kristina Savickyte (1:35)

<https://www.youtube.com/watch?v=HD74XUG6RIg>

Adrija Čepaitė / Viešo kalbėjimo tips'ai / Pirmos 5 sekundės (2:40)

<https://www.youtube.com/watch?v=GI8qsmYl9UQ>

Greitakalbų pavyzdžiai: <https://www.zaidziutaip.lt/juokingos-greitakalbes/>

Pagalba mokytojui / mokiniui: receptai.

Kaimiška lietuviška žirniėnė / Vyriškos virtuvės receptas! (8:03)

<https://www.youtube.com/watch?v=hqZP0vi67AQ>

Cepelinai / kaip greitai pagaminti cepelinus/cepelinu receptas (3:26)

<https://www.youtube.com/watch?v=m-geacozVuM>

Kugelis / kaip išsikepti kugelį (bulvių plokštainį) (6:50)

<https://www.youtube.com/watch?v=Wy7kzmVL7LI>

Kaip pasigaminti šaltibarščius / Skoniukelias.lt (2:37)

https://www.youtube.com/watch?v=Vww_nrM5I-Y

Dar niekada nevalgiau tokių skanių bulvių! Kelios minutės ir vakariėnė paruošta! (4:55)

<https://www.youtube.com/watch?v=lhCc6OcoVQY>

Tūkstančiai skaniausių patiekalų receptų pavyzdžių:

<https://www.receptai.lt>

Dvi teatro pamokos. Scena ant stalo – scenovaizdžio maketas – 3-4 kl. (Pateikė teatro mokytoja ekspertė Rasa Ercmonienė – Varnė, Vilniaus Tuskulėnų gimnazija)

Scenovaizdžio maketas

Pasiekimai: B1.3. Apibūdina matyto teatrinio pavyzdžio / spektaklio aktorių vaidybą, scenografiją, muziką; B2. Aptaria matytą teatrinį kūrinį, interpretuoja temą ir idėją; B3. Vertina teatro kūrinį; A4. Apmąsto ir įsivertina teatrinės raiškos patirtį; C2. Nagrinėja teatrinės kūrybos kontekstus.

Tema: scenografija.

Tikslas: ugdytis erdvinį mąstymą.

Uždaviniai: sukurti scenografijos eskizą ir maketą pasirinkto literatūros kūrinio tema, vaidinti lėlių teatro pricipu, pristatyti veiklą artimoje aplinkoje.

Metodai: skaitymas, analizė, piešimas, maketo gamyba, viešasis kalbėjimas, IT naudojimas.

Ugdomos kompetencijos:

Pažintinė: susipažįsta su scenografijos eskizais ir maketais, literatūros kūrinio sceninių interpretacijų pavyzdžiais.

Kūrybiškumo: dalyvauja kūrybinėje veikloje, tiria, generuoja idėjas, kuria, vertina / įsivertina, reflektuoja.

Kultūrinė: ugdomi nuostatas ir vertybes, įsivertina savo veiklą;

Komunikavimo: dirba grupėje, randa reikalingą santykį su partneriu; derina turinį ir raišką, tinkamą adresatui ir situacijai; dalijasi patirtimi, apmąsto vykdytą veiklą;

Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos:

pozityviai bendrauja; ugdomi atsakomybę už savo ir kitų veiklos rezultatus, mokosi bendradarbiaudami, mokosi tolerancijos, atsakingai vertina intelektinę nuosavybę, naudodami suskaitmenintas mokymosi priemones.

Skaitmeninė: skaitmenizuotos mokymo medžiagos naudojimas, analizė, apibendrinimas.

Užduoties aprašymas. Pirmiausia pasirenkamas literatūros kūrinys (pasaka, apsakymas, pasakėčia, eilėraštis). Mokiniai suskirstomi poromis. Jie nutaria kas vaidins kokį personažą. Sukuria scenarijų dviems personažams 2-3 minučių istorijai pagal pasirinktą kūrinį.

Piešiamas scenovaizdžio eskizas – kas kaip įsivaizduoja dekoracijas, kuriose galėtų veikti jo personažas.

Abu pasigamina nedidelę scenos dėžutę. Tam galima naudoti batų ar tuščias ir nebereikalingas buitines technikos dėžes. Turėdami scenos dėžutę, mokiniai pagamina iš popieriaus, kartono (kitų pasirinktų medžiagų) savo personažo modeliuką. Galima naudoti ir turimą daiktą iš kuprinės, pasikliaujant vaizduote ir fantazija.

Abu mokiniai vaidina įgarsindami savo personažų modelius pagal sutartą scenarijų.

Scenovaizdžio maketai atgyja, kai yra pristatomi žiūrovams – klasės draugams.

Po pristatymų klasė aptaria kūrybinį procesą, įvertina sėkmes / nesėkmes, pasirinktas ir pritaikytas teatro priemones.

Šokis

Mokytojų nuožiūra skirstomų 30 procentų pamokų metu, t. y. apie 10 pamokų per mokslo metus, siūloma planuoti ir įgyvendinti kultūrinės edukacijos veiklas, pasinaudojant „Kultūros paso“ teikiamomis paslaugomis ir pasirenkant iš jų profesionalaus meno renginius – šokio spektaklius, stebint juos kultūros įstaigose, t. y. išeinant iš mokyklos. Profesionalių spektaklių stebėjimas teatre ar kitoje kultūros įstaigoje, o ne tik mokykloje padeda mokiniams susipažinti su scenos meno specifika ne tik meniniu požiūriu, bet ir techniniu – kaip sukonstruota scena, apšvietimo ir įgarsinimo sistemos.

Mokytojų nuožiūra skirstomos pamokos taip pat gali būti organizuojamos, atsižvelgiant į mokyklos, klasės kultūrinį socialinį kontekstą, o taip pat ir klasės poreikį pasigilinti į atskiras temas ar šokio žanrus, kurti meninius projektus, akcijas.

Mokytojo nuožiūra skirstomos pamokos gali būti apjungiamos ir organizuojamos kaip modulis konkrečiu mokslo metų laikotarpiu, pavyzdžiui, rudens semestro pabaigoje arba pavasario semestro pabaigoje. Modulį galima vykdyti, sutelkiant 10 pamokų į vieną periodą, pavyzdžiui lapkričio-gruodžio mėn. arba kovo-gegužės mėn. arba skirstyti į du modulius po 5 pamokas. Skirstymas į du ar net tris modulius (po 3 pamokas) labiau tiktų pradinių klasių mokiniams, nes truktų trumpesnę laiko tarpą ir lengviau būtų numatomas ir pasiekiamas rezultatas, kadangi dažniausiai šokio pamoka vyksta vieną kartą per savaitę.

Siūlomi modulių pavyzdžiai

1-2 klasės. Du moduliai po 5 pamokas. Pirmas modulis „Lietuvių kalendorinių švenčių tradicijos ir šokiai“, antras modulis „Pažinkime savo krašto šokio tradicijas“.

3-4 klasės. Vienas modulis 10 pamokų: kūrybinis klasės projektas – šokio spektaklis „Stichijos: oras, vanduo, ugnis, žemė“. Mokiniai pasiskirstę grupėmis kartu su mokytoju galėtų kurti atskirus epizodus, kuriuose perteiktų skirtingas stichijas. Pavyzdžiui, jei klasėje yra 24 mokiniai, kiekviename epizode galėtų dalyvauti po 6 mokinius, iš viso keturios grupės, pristatančios keturias stichijas.

Fizinis ugdymas

Planuojant fizinio ugdymo bendrosiose programose apibrėžtą ugdymo turinį reikėtų atkreipti dėmesį į privalomo (70 proc.) ir pasirenkamojo (30 proc.) mokymosi turinio santykį. 30 proc. ugdymo turinio mokytojas pritaiko atsižvelgdamas į mokyklos, klasės kontekstą, mokinių pasiekimus ir poreikius, individualius mokinio gebėjimus. Mokiniui, patiriančiam mokymosi sunkumų, sudaromos sąlygos pakartoti mokomąją medžiagą, išsiaiškinti kilusius klausimus, atlikti skirtingo sudėtingumo užduočių, kurios padėtų įtvirtinti įgytas žinias ir gebėjimus, ir pan. Mokiniui, demonstruojančiam aukštus socialinius gebėjimus, ugdymo turinys gilinamas, plėtojamas, siūlomos sudėtingesnės užduočių atlikimo formos, suteikiant galimybes atsiskleisti individualiems gebėjimams ne tik mokykloje, bet ir kitose ugdomosiose/educacinėse/kultūrinėse erdvėse už mokyklos ribų ir pan.

Rekomenduojama neplėsti mokymosi turinio nagrinėjant naujas temas, o šį laiką skirti:

- privalomo mokymosi turinio temų įsisavinimui, žinių gilinimui;
- aktualaus turinio, naujų realijų įtraukimui;
- tarpdalykinių temų plėtojimui;
- naujų mokymosi metodų taikymui;
- projektinių veiklų organizavimui;
- skaitmeninių priemonių taikymui;
- pažintinei, kultūrinei, meninei, kūrybinei veiklai.

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Gyvenimui svarbūs įgūdžiai formuojasi įvairiuose kontekstuose. Vieni mokiniai jau atėję į pirmąją klasę demonstruoja aukštesnius kognityvius, socialinius ir emocinius gebėjimus, kiti šių gebėjimų stokoja net palikdami mokyklą. Mokinių kognityvinė, socialinė ir emocinė raida raidos sėkmė priklauso nuo šeimos narių demonstruojamų gebėjimų, pedagogų darbo. Naujausi smegenų veiklos tyrimai mums vis primena, kad žmogaus smegenų plastiškumo savybė vaikams ir suaugusiesiems padeda išmokti vis naujų dalykų, tika tam sukurti sąlygas: skirti laiką kartojimui, sutelkti dėmesį, panaudoti metodų įvairovę. Socialiniai ir emociniai gebėjimai ugdomi lygiai taip pat kaip ir kiti gebėjimai, pavyzdžiui, matematiniai ar kalbiniai. Ugdymo/si sėkmei svarbus nuoseklumas, algoritmiškumas, prasmingumas, įtraukimas į aktyvų mokymosi procesą.

Pradėjus programą kursą rekomenduojama vadovautis požiūriu „mažiau yra daugiau“. Programa skirta vertybių, nuostatų, elgesio įgūdžių, kurie jau formuojasi nuo pat gimimo. Kai kurie susiformavę įgūdžiai gali būti silpni, tad programos turinys padės mokiniams juos sustiprinti. Planuojant pamokas ir parankant turinį rekomenduojama atsižvelgti į klasės mokinių įgūdžius ir jeigu reikia skirti didesnę dėmesį tų įgūdžių formavimui ir skirti pakankamai laiko. Pavyzdžiui, jeigu mokiniai stokoja dėmesingo klausymo įgūdžių, patariama dėmesingo klausymo temai skirti ne vieną, o dvi pamokas.

Informatikos ugdymas

Pradinėje mokykloje skaitmeninio raštingumo ir informatinio mąstymo ugdymas integruojamas į kitas ugdymo sritis. Mokyklos gali savo nuožiūra pasiūlyti mokiniams pasirenkamuosius informatikos būrelius ar panašias ugdymo formas. Mokytojas, kuris integruoja informatikos komponentus į ugdymo procesą, dažniausiai siekia kitaip pateikti visų dalykų mokomąją medžiagą, kitaip organizuoti mokymą ir mokymąsi. Mokyklai ir mokytojui sutarus, informatika gali būti mokoma atskiru dalyku pradinėse klasėse, ypač – 3 ir 4 klasėse.

Pradinio informatikos gebėjimų ugdymo metodika priklauso nuo mokyklos, mokinių ir mokytojų, jų pasirengimo lygio, turimų priemonių. Todėl mokytojai turi būti itin lankstūs, išvelgti mokinių turimus skaitmeninius gebėjimus, atpažinti spragas, padėti ugdytis ir tobulėti. Informatikos ugdymo programa gana aptaki, orientuota į esminius mokinių gebėjimus – kas tikrai turi būti pasiekta ugdant mokinių skaitmeninį raštingumą ir informatinį mąstymą. Atsižvelgdami į individualius mokinių gebėjimus ir motyvaciją, mokytojai turėtų skatinti kiekvieną mokinį siekti daugiau.

Per 70 proc. dalyko mokymuisi skirtų pamokų (privalomas mokymosi turinys) - siekiama atskleisti mokymosi turinio elementų sudėtingumo augimą, išvengti pasikartojimų, persiklojimų, turinys pateikiamas grupuojant jo elementus ir parodant jų kaitą. Pasirenkamas mokymosi turinys (30 proc.) pateikiamas atsižvelgiant į su dalykininkų bendruomene aptartus siūlymus. Galimi šie pasirenkamo turinio pateikimo variantai:

- pasirenkamo turinio rekomendacijos,
- mokiniai, pasitarę su mokytoju, pasirenka aktualų turinį,
- pats mokytojas pasirenka aktualų turinį ir kt.

Pažvelkime į skaitmeninio turinio kūrimo integravimo galimybes kituose dalykuose.

Mokiniai skatinami naudotis nurodytu skaitmeniniu turiniu per **įvairių dalykų pamokas** (pvz., panagrinėti Lietuvos žemėlapi internete, aptarti nuotraukas apie mokyklą, gyvenamą vietovę, apžiūrėti kurios nors muziejaus kolekcijas), atpažinti ir įvardyti skaitmeninio turinio rūšį: tekstą, garsą, vaizdą (piešinį, nuotrauką), vaizdo įrašą (filmuką).

Matematikos pamokose mokytojas parodo ir aptaria, kaip tie patys duomenys (pvz., klasės mokinių ūgiai) gali būti pateikiami skirtingai: pavaizduoti piešinuku ranka ir nuskenuoti, nubraižyti atkarpomis naudojantis piešimo programa, užrašyti skaičiais tekste, sudėti į lentelę, pavaizduoti stulpeline diagrama ar net ištarti balsu ir įrašyti. Mokiniai mokomi suprasti ryšį tarp lentelėje surašytų skaičių ir pavaizduotų stulpeline diagrama, duotą lentelę papildyti trūkstamais duomenimis pagal stulpelinę diagramą, ir atvirkščiai, pagal duotą diagramą užpildyti lentelę ar jos dalį. Lentelių pavyzdys galėtų būti orų prognozės kalendoriaus pildymas, surinktų duomenų vaizdavimas stulpeline diagrama. Mokytojas apibendrina su mokiniais tekstinę, vaizdine, garsinę, skaitinę informaciją.

Mokytojas pagal galimybes pasaulio pažinimo pamokose numato mokiniams veiklas, kad mokiniai galėtų įdomiau kurti skaitmeninį turinį, pavyzdžiui, organizuoja išvyką į gamtą, fotografuoja ar filmuoja, grįžę įkelia medžiagą į kompiuterį, įvardija atliktus veiksmus. Mokiniais sudaromos sąlygos surinkti kelių eilučių tekstą, nupiešti ar nuspalvinti vieną kitą piešinį kuria nors programa ar programėle.

Įvairių dalykų (matematikoje, kalbų mokyme, pasaulio pažinimo) pamokose mokytojas supažindina mokinius, kaip atlikti nedideles praktines užduotis skaitmeniniais įrenginiais (pvz., parašyti, nupiešti, įdainuoti, nufotografuoti ar nufilmuoti sveikinimą, kvietimą į gimtadienį ar kurią kitą šventę, sukurti ir iliustruoti trumpas istorijas). Atliekant užduotis, mokiniai supažindinami su klaviatūra: rinkti mažąsias ir didžiąsias raides, skyrybos ir kitus ženklus.

Dailės pamokose mokiniai mokomi išgauti nuotaiką linijų, dėmių, spalvų ir formų įvairove (plona, vingiuota, švelni, aštri, trūkinėjanti linija; didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, plokščia, erdvinė dėmė ir forma; gryna, šilta, šalta, balta, juoda, pilka, linksma, liūdna spalva). Mokiniai mokomi naudotis kuria nors piešimo programa arba piešti ar spalvinti (pvz., schema pavaizduoti kelią iš namų į mokyklą, nubraižyti kambario, buto, namo kiemo, sodybos planą, sudaryti giminės medį). Mokiniai skatinami komponuoti vaizdus, panaudoti simetriją, ritmą (pasikartojimas, vienodai išdėstytos dalys, didelis – mažas, daug – mažai).

Kalbų mokyme mokiniai skatinami naudotis vaikams skirtais elektroniniais žodynais ir žinynais. Mokytojas moko atsirinkti, kas yra vertingiausia periodinės spaudos, skirtoms vaikams, svetainėse (pvz.,

www.bitute.lt). Elektroniniuose žodynuose, žinyuose ieškoma daugiareikšmio žodžio paaiškinimų, aptariami sinonimai ir antonimai. Reikiama informacija pasirenkama pagal nagrinėjamą kontekstą. Svarbu skatinti mokinius savarankiškai nuspręsti, kokiais ištekliais tikslinga pasinaudoti nurodytai užduočiai atlikti. Mokiniais gali būti siūloma surasti informacijos, pavyzdžiui, apie savo tautos ir Lietuvos valstybės šventes, per tas šventes minimus įvykius, apie paminklus ar įdomius pastatus jų gyvenamojoje vietovėje, apie senuosius lietuvių tikėjimus, krikščionybę, apie gimtajame krašte gamtos paveldo saugomas vietas, jose esančius augalus ir gyvūnus, apie vertingą paveldą – pilis, rūmus, bažnyčias, meno kūrinius.

Projektinėse veiklose mokytojas su mokiniais aptaria įvairius būdus idėjai perteikti (nupiešti, parašyti, parengti kompoziciją, padaryti garso įrašą, nufilmuoti veiksmus ir pan.). Mokytojas moko įrašyti ir surasti skaitmeninį turinį kompiuteryje ar planšetėje, pašalinti failą, ar atkurti pašalintą failą. Mokytojo padedami mokiniai įrašo failą į nurodytą kompiuterio vietą (aplanką), suranda ir atveria nurodytoje kompiuterio vietoje (aplanke) esantį failą, suranda ir parodo reikiamą nuotrauką ar vaizdo įrašą išmaniajame įrenginyje. Mokiniai mokomi nufotografuoti ar nufilmuoti turinį perkelti į kompiuterį (pvz., naudojantis specialiu laidu ar belaidžiu ryšiu). Mokytojas aptaria su mokiniais užduoties rengimo procesą, pabrėžia, kad atlikus užduotį, reikia ją peržiūrėti, galbūt galima ką pataisyti ar patobulinti. Mokiniai skatinami iki galo padaryti darbą, siekti išbaigto rezultato. Mokiniais sudaromos sąlygos pristatyti atliktą darbą: parodyti prieš klasę (pvz., parengiant pateikti), aptarti gautą rezultatą, papasakoti, paaiškinti, kaip buvo daroma, apibendrinti, pateikti išvadas. Mokytojas pabrėžia, kad svarbu ne tik įvertinti kito darbą, bet ir įsivertinti savo parengtą darbą: papasakoti darbo idėją, sumanymą, procesą, kaip pavyko viską atlikti, ką galima buvo daryti kitaip, kas nepavyko, kaip ir ką galima būtų tobulinti. Mokiniai mokomi, kad kalbant svarbu skirti dėmesį klausytojams, mandagiai reaguoti į klausimus, pastebėjimus. Ugdomi mokinių gebėjimai išklausti kitų nuomonės, argumentuotai pateikti savo nuomonę, atsižvelgti į pastabas, toleruoti konstruktyvią kritiką, mandagiai diskutuoti.

Mokiniai mokomi ieškoti ne tik skaitmeninio turinio, bet ir mokomųjų programų ir programėlių įvairiems dalykams mokytis ar užduotims atlikti (pvz., skaitomam tekstui analizuoti, gramatikos taisyklėms mokytis, užsienio kalbos žodynui plėsti, matematiniams skaičiavimams atlikti). Mokytojas skatina tinkamai vartoti sąvokas, susijusias su skaitmeninėmis technologijomis.

Kitų informatikos turinio temų integravimo galimybės

- Algoritmų ir programavimo mokymasis gali būti siejamas su matematika, pasaulio pažinimu, technologijomis.
- Duomenų tyryba glaudžiai siejasi su matematika, pasaulio pažinimu.
- Saugumo elgesio mokymosi turinys gali būti derinamas su saugumo, pasaulio pažinimo pamokomis
- Technologinių problemų sprendimo mokymosi turinys gali būti integruojamas į technologijų pamokas
- Virtualiosios komunikacijos ir bendradarbiavimo mokymosi turinys gali būti integruojamas organizuojant klasės ugdymo procesą

Veiklų pavyzdžiai

Informatika be kompiuterio

Naujosios Zelandijos mokslininkas *Tim Bell* publikavo knygą „Informatiką be kompiuterio“, pamėgtą viso pasaulio mokytojų ir išversta į lietuvių kalbą (žr. šaltinių sąrašą). Šioje knygoje yra nemažai veiklų, skirtų pradinių klasių mokiniams. Dar daugiau veiklų skelbiama svetainėje <https://cs-unplugged.appspot.com> (anglų k.).

Vienas iš pavyzdžių, kuris padėtų vaikams suprasti, kodėl kompiuteriui svarbu pateikti vienareikšmiškas komandas – **Gelbėjimo misija**.

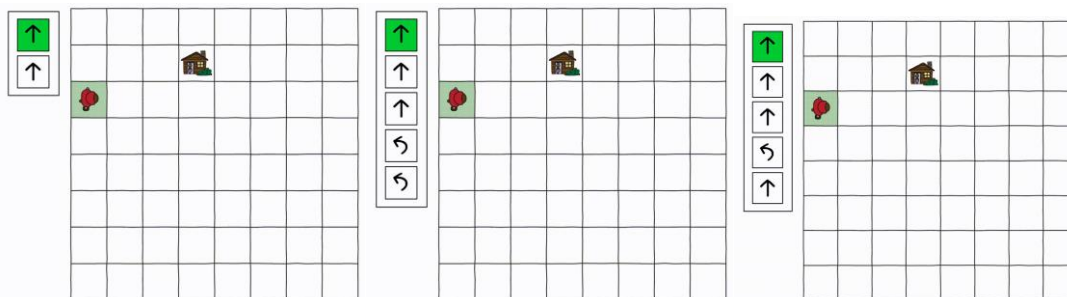
Žaidime yra trys vaidmenys:

- Programuotojas (ypač pradžioje šį vaidmenį gali atlikti mokytojas) – formuluoja komandas, rašo komandų sekas (komandų sekas galima rašyti lentoje, jei veikla organizuojama klasėje, dideliame lape, jei veikla organizuojama lauke).
- Robotas – tiksliai vykdo pasakytas komandas.
- Testuotojas – tikrina, ar pasiektas rezultatas, siūlo taisymus.

Veiklai realizuoti reikalingi langeliai (grindų plytelės, kreida nupieštas tinklelis ant grindų, kilimėlis ir pan. Veikla gali vykti klasėje arba lauke. Viename iš langelių pažymėtas tikslas (paveiksle – namas, realiai vykstančioje veikloje galima padėti kokį nors žaislą, nuspalvinti langelį). Langelių paviršiuje (ant grindų plytelių, tinklelio, kilimėlio) juda robotas, kurio vaidmenį atlieka pasirinktas grupės narys. Programuotojas (pradžioje tai gali būti mokytojas) rašo komandas, žymėdamas jas rodyklėmis. Pradžioje galima naudoti tik dvi komandas, pavyzdžiui, „pasisuk į kairę“ ir „ženk vieną žingsnį į priekį“. Testuotojas prašo roboto vaidmenį atliekančio grupės nario vykdyti komandas, jei gaunamas neteisingas rezultatas, taiso programą.

Žemiau vaizduojamas bandymų, testavimo, ir pataisyto programos rezultato pavyzdžiai:

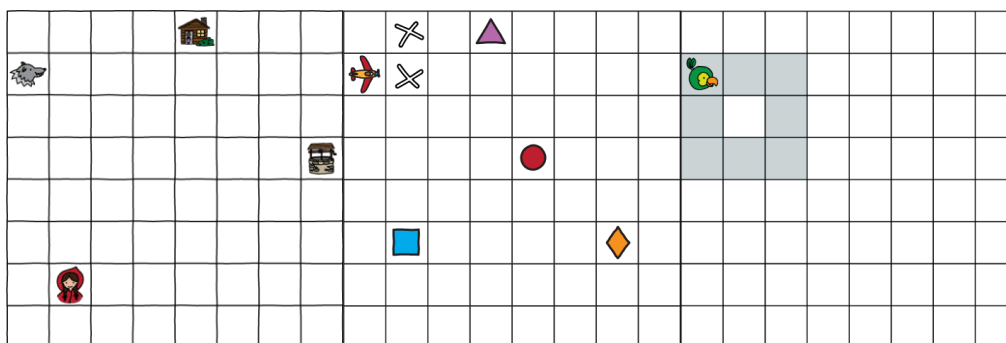

Šaltinis: <https://csunplugged.org/en/topics/kidbots/unit-plan/rescue-mission/>

Tęsiant tokio tipo veiklas, galima formuluoti papildomas sąlygas, pavyzdžiui:

- Kliūtys kelyje – kaip apeiti kliūtis?
- Kaip pasiekti tikslą naudojant tik posūkį į dešinę?

Kaip galima pritaikyti tokio tipo veiklas integruojant su kitais dalykais, pavyzdžiui, kuriant pasakojimą, mokantis geometrinių figūrų?

Šaltinis: <https://cs-unplugged.appspot.com>

Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Šiame skyrelyje pateikiami ilgalaikių veiklų ir projektinių planavimo, kompetencijų ugdymo pavyzdžiai su nuorodomis į šaltinius ir patarimais mokytojams.

Ugdymo proceso kokybė didele dalimi priklauso nuo kokybiško edukacinių veiklų planavimo, todėl svarbu planuojant pasitelkti integracinius ryšius, įvairius šaltinius, netradicines aplinkas įgalinti mokinius įvairiapusiam ir motyvuojančiam mokymuisi. Įgyvendinimo rekomendacijose planavimo aspektai pateikiami kaip darbo įrankis, kuris paskatintų ieškoti naujų idėjų, netradicinių ugdymo proceso organizavimo formų, kurios sudaro galimybes kartu su mokiniais kurti lankstų, besimokančiųjų poreikius ir mokymosi galimybes atitinkantį mokymosi „kelią“ ir siekti Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių pasiekimų.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika
1-2 klasės

Savaitė	Pasiekimo sritis ir ugdoma kompetencija	Veikla/Pavyzdys	Galima integracija su dalyku
1 savaitė	<p>D1 Aš ir augmenija Kodėl svarbu rūpintis augalais?</p> <p>Kompetencijos: <u>Pažinimo:</u> susižinęs su konkrečiais augalais ir jų augimo sąlygomis ugdysis gebėjimą numatyti žmogiškosios veiklos pasekmes augalijai. <u>Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos:</u> ugdysis suvokimą kad augalija yra būtina žmonijos išlikimo sąlyga. <u>Komunikavimo:</u> atlikdami užduotį žodžiu mokiniai ugdysis tiek kalbinius, tiek sklاندus bendravimo (išklauso, aiškaus savo minčių dėstymo) gebėjimus.</p>	<p><i>Minčių koncentravimas, vaizduotės lavinimas, priešasties-pasekmės ryšio suvokimas.</i></p> <p>Galimos veiklos pavyzdys: kiekvienas mokinys įsivaizduoja ir papasakoja, kaip atrodytų pasaulis be augalų. Galima pasiūlyti nupiešti. Aptariama, ką mokiniai galėtų padaryti ar ko nedaryti, kad nebūtų naikinami augalai.</p>	<p>1. Dailė (galima pasiūlyti nupiešti pasaulį be augalų).</p> <p>2. Pasaulio pažinimas (sieti su temomis apie konkrečius augalus ar augalų grupes, jų augimo sąlygomis).</p>
2 savaitė	<p>D2 Aš ir gyvūnija Kodėl svarbu rūpintis gyvūnais?</p> <p>Kompetencijos: <u>Pažinimo:</u> susižinęs su konkrečiais gyvūnais ir jų gyvenimo sąlygomis ugdysis gebėjimą numatyti žmogiškosios veiklos pasekmes augalijai. <u>Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos:</u> ugdysis suvokimą kad gyvūnijos įvairovė yra būtina tiek visos gamtos, tiek ir pačios žmonijos išlikimo sąlyga. <u>Komunikavimo:</u> atlikdami užduotį žodžiu mokiniai ugdysis tiek kalbinius, tiek sklاندus bendravimo (išklauso, aiškaus savo</p>	<p><i>Minčių koncentravimas, vaizduotės lavinimas, priešasties-pasekmės ryšio suvokimas.</i></p> <p>Galimos veiklos pavyzdys: kiekvienas mokinys įsivaizduoja ir papasakoja, kaip atrodytų pasaulis be gyvūnų. Galima pasiūlyti nupiešti. Aptariama, ką mokiniai galėtų padaryti ar ko nedaryti, kad nebūtų naikinami gyvūnai.</p>	<p>1. Dailė (galima pasiūlyti nupiešti pasaulį be gyvūnų).</p> <p>2. Pasaulio pažinimas (sieti su temomis apie konkrečius gyvūnus bei jų gyvenimo sąlygas. Padėti mokiniams suvokti ryšį tarp augmenijos, gyvūnijos ir žmogaus gyvenimo bei išgyvenimo).</p>

	minčių dėstymo) gebėjimus.		
3 savaitė	<p>D3 Aš ir ekologija Kuo galiu prisidėti, kad gamta būtų švaresnė? <u>Pažinimo:</u> Gilinamos žinios, kaip rūšiuoti šiukšles. <u>Pilietiškumo:</u> ugdomas gebėjimas suvokti priežasties ir pasekmės ryšį, savo veiksmų įtaką gamtai bei kitiems žmonėms (numetu/surenku šiukšles, jas rūšiuoju. Kokios to pasekmės?). <u>Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos:</u> mokiniams padedama suvokti, kad švarią, saugią, malonią ir patogią gyventi aplinką kuriame mes patys. <u>Komunikavimo:</u> atlikdami užduotį žodžiu mokiniai ugdysis tiek kalbinius, tiek sklاندaus bendravimo (išklauso, aiškaus savo minčių dėstymo) gebėjimus.</p>	<p><i>Skaitomo teksto klausymas bei analizė, diskusija, pasidalinimas patirtimis, priežasties-pasekmės ryšio suvokimas.</i> Galima veikla: Paklausius teksto apie poilsį užterštoje gamtoje, kiekvienas mokinys pasidalina savo patirtimi bei požiūriu. Klausama, ką kiekvienas galėtų padaryti, kad gamtoje būtų mažiau šiukšlių. Aptariama, kaip rinkti bei rūšiuoti šiukšles.</p>	<p>Pasaulio pažinimas (šiukšlių sudėties, rūšiavimo temos).</p>
4 savaitė	<p>D3 Aš ir ekologija Kaip galima panaudoti “nebenaudingus” daiktus?</p> <p>Kompetencijos: Kūrybiškumo: mokiniai savo nuožiūra kurdami atskiras girliandos detales ugdosi individualų kūrybiškumą. Bendrai susitarę jungdami detales į vientisą girliandą mokosi savo kūrybines idėjas derinti su kitų mokinių idėjomis, matyti kūrinį kaip visumą. Komunikavimo: atlikdami užduotį žodžiu mokiniai ugdysis tiek kalbinius, tiek sklاندaus bendravimo (išklauso, aiškaus savo</p>	<p><i>Idėjų išsakymas, gebėjimas išklaustyti kitus, susitarti.</i> Galima veikla: bendromis visos klasės pastangomis surenkama kuo daugiau saldainių popieriukų, jie padalinami kiekvienam mokiniui po lygiai. Mokiniai individualiai gamina girliandos dalis, po to, pasitarę, sujungia atskiras dalis į vientisą girliandą.</p>	<p>1. Dailė, technologijos (techninę projekto dalį galima atlikti per dailės bei technologijų pamokas).</p> <p>2. Matematika (skaičiuodami saldainių popierėlius, padalindami juos po lygiai kiekvienam mokiniui ugdosi skaičiavimo įgūdžius).</p>

<p>minčių dėstymo) gebėjimus.</p> <p>D4 Ekologinių idėjų raiška virtualybėje <u>Pilietiškumo</u>: dalinimais idėjomis virtualioje erdvėje gali paskatinti kitus įgyvendinti panašias aplinkosaugines idėjas.</p>	<p>Galima veikla: atliktų darbų nuotraukomis pasidalinti internetinėje erdvėje.</p>	
--	---	--

3–4 klasės

Galima apjungti mėnesio ar daugiau pasiekimus ir juos apibendrinti, analizuoti, konceptualizuoti. Toks apibendrinimas ugdo analitinius gebėjimus, didesnės medžiagos ar platesnio turinio suvaldymą (juk apibendrinimas visas mėnuo klasės veiklų!), rašytinės ir sakytinės kalbos augimą.

Savaitė	Pasiekimo sritis ir ugdoma kompetencija	Veikla/Pavyzdys	Galima integracija su dalyku
1 savaitė	<p>A1 Pažįsta savo unikalumą</p> <p>Kompetencijos: <u>socialinė, emocinė ir savisaugos</u>: per jausmų ir savo unikalumo suvokimą ugdomasi gebėjimą artikuliuoti savo išskirtinumą, o tuo pačiu ir savo skirtingumą nuo kitų; tokiu būdu yra ugdomas kokybiškas socialinis ir emocinis santykis; per gebėjimą aiškiai artikuliuoti savo savivoką ugdomasi ir gebėjimas saugiai ir sveikai gyventi bendruomenėje - aiškesnis savo norų, preferencijų žinojimas ir suvokimas leidžia lengviau įveikti žalingas įtakas iš šalies; <u>komunikacinė</u>: per minčių koncentravimo ir tinkamo žodžio suradimą esminiam požymiui, klausimui ar problemai nusakyti ugdomasi gebėjimas aiškiai įvardinti, artikuliuoti savo mintį ir ją perduoti; taip pat ugdomasi gebėjimas išvengti</p>	<p><i>Minčių koncentravimas, abstrahavimas, savęs ir kitų objektyvavimas; diskusija, atitinkamos temos literatūrinio kūrinio skaitymas. Galimos veiklos pavyzdys: kiekvienas mokinys surašo 10 žodžių, kurie apibūdina jo unikalumą; po to pasikeičiama su draugu ir surandami skirtumai/panašumai, kurie aptariami.</i></p>	<p>Lietuvių kalba: (apibūdinamas savo jausmus mokinys ugdomasi kalbinius gebėjimus, ieško žodžio atitiktens savo jausminei-emocinei būsenai išreikšti; naudojantis literatūriniu kūriniu, kuriame nusakomos asmens unikalumas ir pan., kokybiškai "auginamas" mokinio žodynas ir galimybės verbališkai reikštis.</p>

	<p>nesusipratimo, kylančio iš nemokėjimo aiškiai ir mandagiai perduoti savo mintis;</p> <p><u>kūrybiškumo</u>: įvairi veikla - diskusija, raktinių sąvokų ieškojimas, naudojimas kitų disciplinų žiniomis ir tekstais ugdo kūrybinį santykį;</p> <p><u>pažinimo</u>: susipažįsta su savo unikalumu, autentiškumu ir jo sklaida etinėje srityje.</p>		
2 savaitė	<p>A2 Pažįsta savo jausmus</p> <p>Kompetencijos: <u>socialinė, emocinė ir savisaugos</u>: per jausmų ir savo unikalumo suvokimą ugdomasi gebėjimą artikuliuoti savo išskirtinumą, o tuo pačiu ir savo skirtingumą nuo kitų; tokiu būdu yra ugdomas kokybiškas socialinis ir emocinis santykis; per gebėjimą aiškiai artikuliuoti savo savivoką ugdomi ir gebėjimas saugiai ir sveikai gyventi bendruomenėje - aiškesnis savo norų, preferencijų žinojimas ir suvokimas leidžia lengviau įveikti žalingas įtakas iš šalies;</p> <p><u>komunikacinė</u>: per minčių koncentravimo ir tinkamo žodžio suradimą esminiam požymiui, klausimui ar problemai nusakyti ugdomi gebėjimas aiškiai įvardinti, artikuliuoti savo mintį ir ją perduoti; taip pat ugdomi gebėjimas išvengti nesusipratimo, kylančio iš nemokėjimo aiškiai ir mandagiai perduoti savo mintis;</p> <p><u>kūrybiškumo</u>: įvairi veikla - diskusija, raktinių sąvokų ieškojimas, naudojimas kitų disciplinų žiniomis ir tekstais ugdo kūrybinį santykį;</p> <p><u>pažinimo</u>: susipažįstama su jausmais ir jų svarba etinėje srityje.</p>	<p><i>Minčių koncentravimas, abstrahavimas, savęs ir kitų objektyvavimas; Diskusija, Dalijimasis jausmas - jų išorinimas, verbalizacija.</i></p> <p>Galimos veiklos pavyzdys: kiekvienas mokinys išskiria 3 jausmus, kurie jo manymu šią savaitę dominavo savijautoje. Išskirti jausmai aptariami bendroje diskusijoje.</p>	<p>Lietuvių kalba: (apibūdindamas savo jausmus mokinys ugdomi kalbinius gebėjimus, ieško žodžio atitiktens savo jausminei-emocinei būsenai išreikšti; naudojantis literatūriniu kūriniu, kuriame paliečiama jausmų tema, kokybiškai "auginamas" mokinio žodynas ir galimybės verbališkai reikštis.</p>

3 savaitė	<p>A3 Rūpestis dėl savęs ir kitų</p> <p>Kompetencijos: <u>socialinė, emocinė ir savisaugos:</u> per jausmų ir savo unikalumo suvokimą ugdomasi gebėjimą artikuliuoti savo išskirtinumą, o tuo pačiu ir savo skirtingumą nuo kitų; tokiu būdu yra ugdomas kokybiškas socialinis ir emocinis santykis; per gebėjimą aiškiai artikuliuoti savo savivoką ugdomi ir gebėjimas saugiai ir sveikai gyventi bendruomenėje - aiškesnis savo norų, preferencijų žinojimas ir suvokimas leidžia lengviau įveikti žalingas įtakas iš šalies; <u>komunikacinė:</u> per minčių koncentravimą ir tinkamo žodžio suradimą esminiam požymiui, klausimui ar problemai nusakyti ugdomi gebėjimas aiškiai įvardinti, artikuliuoti savo mintį ir ją perduoti; taip ugdomi gebėjimas išvengti nesupratimo, kylančio iš nemokėjimo aiškiai ir mandagiai perduoti savo mintis; <u>kūrybiškumo:</u> įvairi veikla - diskusija, raktinių sąvokų ieškojimas, naudojimas kitų disciplinų žiniomis ir tekstais ugdo kūrybinį santykį; <u>pažinimo:</u> susipažįstama su pamatine buvimo su kitais "savybe" ir jos sklaida etinėje srityje.</p>	<p><i>Minčių koncentravimas, abstrahavimas, savęs ir kitų objektyvavimas; tai būtina sąlyga analizėms. diskusija, Dalijimasis jausmas - jų išorinimas, verbalizacija.</i></p> <p>Galima veikla: kiekvienas mokinys apibendrina (pasakoja ir analizuoja, argumentuoja, įvardija priežastis ir pan.) savo savaitės veiklą rūpinimosi savimi ir kitais požiūriu. Kas labiausiai įstrigo? Kas buvo lengviausia, o kas – sunkiausia?</p>	<p>Lietuvių kalba: (apibūdindamas savo jausmus mokinys ugdomi kalbinius gebėjimus, ieško žodžio atitiktens savo jausminei-emocinei būsenai išreikšti; naudojantis literatūriniu kūriniu kokybiškai "auginamas" mokinio žodynas ir galimybės verbališkai reikštis.</p> <p>Socialinis ugdymas</p>
4 savaitė	<p>A4 Aš ir virtualumas</p> <p>Kompetencijos: <u>socialinė, emocinė ir savisaugos:</u> per jausmų ir savo unikalumo suvokimą ugdomasi gebėjimą artikuliuoti savo išskirtinumą, o tuo pačiu ir savo skirtingumą nuo kitų; tokiu būdu yra ugdomas kokybiškas socialinis ir emocinis santykis; per</p>	<p><i>Minčių koncentravimas, abstrahavimas, savęs ir kitų objektyvavimas; tai būtina sąlyga analizėms. diskusija, Dalijimasis jausmas - jų išorinimas, verbalizacija.</i></p>	<p>Lietuvių kalba: (apibūdindamas savo jausmus mokinys ugdomi kalbinius gebėjimus, ieško žodžio atitiktens savo jausminei-emocinei būsenai išreikšti; naudojantis literatūriniu kūriniu kokybiškai</p>

	<p>gebėjimą aiškiai artikuliuoti savo savivoką ugdomi ir gebėjimas saugiai ir sveikai gyventi bendruomenėje - aiškesnis savo norų, preferencijų žinojimas ir suvokimas leidžia lengviau įveikti žalingas įtakas iš šalies; <u>komunikacinė</u>: per minčių koncentravimą ir tinkamo žodžio suradimą esminiam požymiui, klausimui ar problemai nusakyti ugdomi gebėjimas aiškiai įvardinti, artikuliuoti savo mintį ir ją perduoti; taip ugdomi gebėjimas išvengti nesusipratimo, kylančio iš nemokėjimo aiškiai ir mandagiai perduoti savo mintis;</p> <p><u>kūrybiškumo</u>: įvairi veikla - diskusija, raktinių sąvokų ieškojimas, naudojimas kitų disciplinų žiniomis ir tekstais ugdo kūrybinį santykį;</p> <p><u>pažinimo</u>: susipažįsta su virtualybės tema, jos sklaida etinėje srityje.</p> <p><u>Skaitmeninė</u>: analizuodamas virtualybės terpę mokinys, -ė, susipažįsta su etiškos veiklos galimybėmis.</p>	<p>Galima veikla: bendromis visos klasės pastangomis (ar susiskirsčius grupelėmis) surašomi lentoje nesaugiausi veiksmai, atliekami virtualybėje ir jie aptariami. Taip pat siūloma išskirti 5 svarbiausius žodžius, kurie apibūdina virtualią tikrovę. Surandami tų žodžių atitikmenys (ar priešybės) tikrovėje.</p>	<p>“auginamas” mokinio žodynas ir galimybės verbališkai reikštis.</p> <p>Informacinės technologijos: naudojama virtuali terpė suteikia galimybę suprasti etinės veiklos principų taikymą joje.</p>
--	---	---	---

Tikyba

Katalikų tikyba

1–2 klasės

A1. TEMA: Šventasis Raštas – ypatinga knyga (rekomenduojamos 2-3 val.)

1 klasė

<p>Mokytojas padaro knygų parodą, kurioje, tarp kitų knygų yra padėtas ir Šventasis Raštas. Mokiniai įvardija, kuo Biblija skiriasi nuo kitų knygų. Su mokytoju aptariama:</p> <ol style="list-style-type: none">1. ką reiškia žodis Biblija, kas yra Biblijos autorius;2. ką reiškia "įkvėpti rašytojai" ir apie ką Biblijoje rašoma;3. kaip turime elgtis su šia Knyga,4. kaip turime klausyti Dievo žodžio. <p>Perskaitomas tekstas iš Mk 10, 13-16 (Jėzus laimina vaikus), su mokiniais aptariama, ką Dievas kalba žmonėms.</p> <p>Pagal pateiktą pavyzdį ir pateiktus kriterijus sukuria Biblijos knygos viršelį.</p> <p>Sukuria Biblijos klausymosi taisykles.</p>	<p>Pažinimo kompetencija - plečiasi žodynas, nematytus žodžius taisyklingai perskaito, juos supranta, integruoja, pritaiko patirtimi paremtas žinias.</p> <p>Komunikavimo kompetencija - komunikodamas išlaiko dėmesį, išklauso pašnekovą ir tinkamai reaguoja, mokosi priimti tylą, kaip vieną iš komunikavimo galimybių.</p> <p>Kūrybiškumo kompetencija - kurdamas įvardija sužinotą informaciją, idėjas ir su tuo susijusias kūrybines galimybes pagal vieną ar kelias savybes.</p> <p>Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija - įvardija vertybes ir jas susieja su elgesiu (Šv. Rašto klausymosi taisyklės)</p>
---	--

Šaltiniai: www.biblija.lt, www.katekizmas.lt, biblioteka, knygų paroda, Biblijos skirtingi leidimai.

3–4 klasės

B2. TEMA: Mokslo ir tikėjimo aiškinimas apie pasaulio atsiradimą (rekomenduojama 1-2 val.)

4 klasė

<p>Užduotis:</p> <p>Užduoties aptarimas.</p> <p>Mokiniai grupėse tyrinėja mokslo ir tikėjimo teiginius apie visatos ir žmogaus atsiradimą, analizuodami tekstus pateiktus knygoje „Tvitoryje su Dievu“, Pr 1, 1-31 arba naudodamiesi pateiktimis „Kodėl atsirado pasaulis ir žmogus?“</p> <p>Dirbdami grupėje mokiniai užpildo lentelę:</p> <table border="1"><thead><tr><th>Ką apie tai sako?</th><th>Mokslas</th><th>Biblija</th></tr></thead><tbody><tr><td>Pasaulis atsirado</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Žmogus atsirado</td><td></td><td></td></tr><tr><td>Pasaulis toliau...</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Ką apie tai sako?	Mokslas	Biblija	Pasaulis atsirado			Žmogus atsirado			Pasaulis toliau...			<p>Pažinimo kompetencija - iliustruoja naujus faktus taisykles remdamasis turima patirtimi.</p> <p>Skiria tikėjimą nuo teorinio mąstymo.</p> <p>Atpažįsta dalyko objektus, reiškinius ir procesus kasdienėje aplinkoje</p> <p>Kultūrinė kompetencija - nustato ir aprašo būdus, kaip įgytos žinios ir įvairios kultūrinės patirtys atveria naujus kelius ir galimybes kūrybai ir pažinimui.</p> <p>Kūrybiškumo kompetencija - išskiria esminę informaciją, idėjas ir su tuo susijusias kūrybines galimybes pagal vieną ar kelias savybes iš nurodytų šaltinių.</p>
Ką apie tai sako?	Mokslas	Biblija											
Pasaulis atsirado													
Žmogus atsirado													
Pasaulis toliau...													

Klausimas, į kurį atsakymo ieško			<p>Komunikavimo kompetencija - naudoja savo pasirinktas ir mokytojo rekomenduojamas kalbines ir vizualias raiškos priemones. Pritaiko komunikavimo priemones ir formas įvairioms situacijoms asmeninio gyvenimo, mokymo(si) srityse gyvai ir virtualioje erdvėje.</p> <p>Naudoja fizinius ir virtualaus komunikavimo kanalus ir priemones.</p> <p>Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija - apibūdina sėkmingo darbo grupėje sąlygas ir jų laikosi. Žodžiu ir elgesiu palaiko bendraamžius. Dirbdamas grupėje atsakingai atlieka prisiimtus įsipareigojimus.</p>
Išvada, kaip mokslas ir tikėjimas papildo vienas kitą			

Mokiniai pristato grupės darbą. Išvadas užrašo lentoje arba pateiktyse. Išvados aptariamos.

Šaltiniai:

https://biblija.lt/index.aspx?cmp=reading&doc=BiblijaRKK1998_Pr_1

Popiežius Jonas Paulius II, enciklika „Tikėjimas ir protas“ (lot. Fides et ratio)

https://eis.katalikai.lt/vb/popieziai/jonas_paulius_ii/enciklikos/fides-et-ratio

http://www.lcn.lt/b_dokumentai/vatikano_2s/dei-verbum.html#s6

Michel Remery „Tvityryje su Dievu“ 2019, „Spaudos lanko“ leidykla, 24-25 psl.

kun. Vytautas Sadauskas SJ, „Didieji klausimai vaikams“ 2014, VšĮ Jėzuitų ekonomo tarnyba, 59-71 psl.

Erika Margytė, Vilma Klumbytė „Dievas mus lydi“, pratybos 4 kl. , 14 psl.

Erika Margytė „Kodėl atsirado pasaulis ir žmogus?“ (pateiktys) <https://katechetika.lt/4-kl-mokiniams/>

Pamoką galima vesti Molėtų observatorijoje, universitetų laboratorijose, Vilniaus planetariume ir kt.

Ortodoksų tikyba

Planavimas yra grindžiamas aiškiu mokymosi tikslų ir uždavinių supratimu. Planuojant pirmiausia yra numatoma, ko mokiniai turėtų pasiekti: kokių gebėjimų, žinių ir supratimo jie turėtų įgyti, kokias nuostatas ugdyti, kokių nuostatų pokyčių mes iš jų tikimės. Pravartu pagalvoti, kaip mokiniai mokysis, kokiais metodais bus mokomasi. Numatyti būdus, kaip jie galėtų parodyti, ko išmoko, kaip bus vertinama, kaip bus apmąstomas mokymosi procesas bei rezultatai, ko reikia norint sužinoti apie mokinių nuostatas.

Planuojant svarbu atsižvelgti į konkrečios klasės mokinių pasiekimų lygį, mokymosi poreikius, mokymosi stilius ir polinkius, mokymo ir mokymosi sąlygas. Ugdymo procesas organizuojamas remiantis jau turima mokinio patirtimi, jo įsitraukimu į aktyvų mokymosi procesą, kitų programų integracija ir ryšiu su gyvenimu. Bendrojoje programoje aptariamos penkios pasiekimų sritys: Šventojo rašto pažinimas; Tikėjimo turinio pažinimas; Asmens tobulėjimas ir visuomenė; Bažnyčia ir liturgija; Žmogus ir pasaulis. Tikybos pamokoje šios sritys persipina. Jose nėra mokoma linijiniu, o daugiau koncentrinu spiralės

principo būdu sujungiant kelias pasiekimų sritis. Kiekvienoje pasiekimų srityje yra nuorodos į ugdymo turinį apibrėžiant mokinių pasiekimus ir aptariant mokymosi turinio gaires.

Planuojant atsižvelgiama į mokyklos bendruomenės išsikeltus ugdymo tikslus ir prioritetus, į individualius paties mokytojo profesinio ir dvasinio tobulėjimo tikslus. Siekiant, kad mokiniai sėkmingai mokytųsi, mokytojas turėtų suformuluotus mokymosi tikslus ir į rezultatą orientuotus uždavinius aptarti su mokiniais, paaiškinti praktines įgytų gebėjimų taikymo galimybes.

Mokytojo veiklos planavimo nereikėtų sutapatinti su plano užrašymu. Planavimas suprantamas veikiau kaip procesas, kai nuolat analizuojama, stebima, kaupiama informacija, kuria remiantis, priimami sprendimai.

ORTODOKSŲ (STAČIATIKIŲ) TIKYBOS MOKYMO PLANAVIMO REKOMENDACIJOS, PAVYZDŽIAI

1- 4 KLASĖS

A. ŠVENTOJO RAŠTO PAŽINIMAS

A1. BIBLIJOS PASAKOJIMO KLAUSYMAS IR PAŽINIMAS.

TEMA: Dievas – pasaulio kūrėjas ir globėjas. (2 val.)

Susitikti su Tuo, kuris mane kviečia. Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Dievas yra mylintis Kūrėjas. Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės? Kaip ir kuo dėkojame Dievui už mums dovanotą pasaulį? Šventųjų gyvenimo pavyzdžiai.

Mokosi klausytis Dievo ir žmogaus dialogo Šventajame rašte, siekiama, kad mokinys suprastų, kad per Šventąjį Raštą esame Dievo kalbinami ir kviečiami atsiliepti.

Pasiekimų lygiai	Rekomenduojamos veiklos	Kompetencijų ugdymas	Pasiekimų vertinimas
A1.1 <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, žmonėmis, <u>suvokia</u> juos kaip Dievo kūrinius.	Vyksta pokalbis su mokiniais apie tai, kas yra kūryba / kūrinys, o kas yra kūrėjas, kuo jie skiriasi? Vaikams gali būti pasiūlytas interaktyvus žaidimas, paruoštos vaizdinės priemonės. Stebi gamtos reiškinius bei analizuoja juos grupelėse / individualiai.	Pažinimo kompetencija: Skiria Dievo ir žmogaus kūrinius. Paaiškina, kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio. Kūrybiškumo kompetencija: Piešiant pasirinktos Šventojo Rašto istorijos iliustracijas mokysis atsakyti į Dievo kalbinimą. Sukuria ir palygina savo kūrinį su Dievo kūriniais. Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija: Apibūdina, kas yra Dievas Kūrėjas. Komunikavimo kompetencija: Įvardija, kad Dievas - gyvybės davėjas.	A1.1 Žaisdamas žaidimą padaro ne daugiau, kaip 1-2 klaidas. A1.2 Teisingai sugrupuoja kūrėjo ir kūrinio korteles (gali būti ir interaktyvios) ir paaiškina, kad kūrėjui kūrybai reikalinga medžiaga.

A1.2 <u>Jaučia</u> poreikį rūpintis gamta, <u>suvokia</u> save kaip ypatingą Dievo kūrinį.	Dirba grupėse: sugrupuoja paveikslėlius, kas ką sukūrė (namą - žmogus, lizdą - paukštis, inkilą - žmogus, voratinklį - voras, skruzdėlyną - skruzdės ir pan.)		A1.3 Išklaušę Šventojo Rašto ištrauką teisingai atsako, kas sukūrė supantį pasaulį ir gyvybę.
A1.3 <u>Skiria</u> Dievo kūrinius nuo žmogaus kūrinių, <u>suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, Dievo globą kūrinijai.	Aptaria pateiktus pavyzdžius (pvz.: dirbtinė ir gyva gėlė vazonėlyje) ir įvardija gyvų ir negyvų kūrinių skirtumus. Mokiniam gali būti pasiūlytas didaktinis žaidimas „Smalsučiai ir gudručiai“		A1.4 Atlikęs kūrybinę užduotį, palygina savo darbėlį su panašiu Dievo kūriniu ir įvardija, kuo jie skiriasi. Įvardija, kad Dievas - gyvybės davėjas.
A1.4 <u>Mąsto</u> apie pasaulį kaip Dievo dovaną žmonėms. <u>Pasakoja</u> pasaulio sutvėrimo istoriją.	Klauso Šventojo Rašto (Pr 1,1 - 2,4) su užduotimi: išsiaiškinti, kas sukūrė mus supantį pasaulį ir gyvybę. Žaidimas: Kas yra Dievo kūrinys, o ką sukūrė žmogus?		

A. ŠVENTOJO RAŠTO PAŽINIMAS			
A1. BIBLIJOS PASAKOJIMO KLAUSYMAS IR PAŽINIMAS.			
<i>Papasakoja apie Dievą kaip Tėvą ir Kūrėją</i>			
TEMA: Dievas pasaulio Kūrėjas ir Globėjas (2 val.)			
Kodėl yra sakoma „pasaulis – Dievo kūrinys“? (Dievas – pasaulio kūrėjas)			
Ar Dievas ir man patikėjo rūpintis pasauliu? (Žmogus – pasaulio globėjas) (Mokiniai mokosi pažinti Dievo kūriniją (matomo pasaulio objektus / daiktus) per pojūčius: regą, klausą, lytėjimą). Kurkime su vaikais mįslę, tai padės mokiniams matyti pasaulį iš skirtingų pusių. Kūrybinis žaidimas mokinių vaizduotei lavinti: „Aš galiu įsivaizduoti penkis...“ ir reikia apibūdinti penkis objektus / reiškinius, kurie buvo sutverti pasaulyje.			
Pasiekimų lygiai	Rekomenduojamos veiklos	Kompetencijų ugdymas	Pasiekimų vertinimas
A1.1 <u>Džiaugiasi</u> gamtos grožiu, žmonėmis, <u>suvokia</u> juos kaip Dievo kūrinius.	„Mąstymo žemėlapis“: Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės?	Pažinimo kompetencija ugdoma per Bažnyčios mokymo pasaulio sutvėrimo tema pagrindimą. Pilietiškumo kompetencija ugdoma per atsakingo elgesio savo aplinkoje formavimą.	A1.1 Pateikia 2-3 pavyzdžius, kurie atspindi Dievo ir žmogaus kūrinių skirtumus.

		<p>Kūrybiškumo kompetencija per „mąstymo žemėlapią“, projekto idėjos / koliažo dizaino kūrimą.</p> <p>Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija ugdoma per švarios aplinkos palaikymo įpročio formavimą, aplinkos ir žmogaus savijautos sąsajų atradimą.</p> <p>Komunikavimo kompetencija ugdomas per darbą grupėje, koliažo / projekto, „mąstymo žemėlapią“ pristatymą.</p>	
<p>A1.2 <u>Jaučia</u> poreikį rūpintis gamta, <u>suvokia</u> save kaip ypatingą Dievo kūrinį.</p>	<p>Pokalbis: kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio? Dievas – dailininkas, sodininkas / pasaulis – paveikslas, stebuklingas sodas. Mokiniai skaito Senojo Testamento skaitinį apie Pasaulio sutvėrimą ir ieško atsakymo, kodėl Dievas patikėjo žmogui rūpintis pasauliu.</p>		<p>A1.2 Savarankiškai įvardija, kad žmogui globoti pasaulį patikėjo Dievas. Įvardija Dievo kūrėjo savybes: išmintingas, slėpiningas, mylintis savo kūriniją.</p>
<p>A1.3 <u>Skiria</u> Dievo kūrinius nuo žmogaus kūrinių, <u>suvokia</u> gyvybės augimą ir kaitą, Dievo globą kūrinijai.</p>	<p>Kūrybinės dirbtuvės grupėse: sukurti projektą / koliažą, kaip Dievas sutvėrė pasaulį per šešias dienas, tema „Pasaulis – Dievo kūrinys“ ir jį pristatyti klasėje. Kūrybinė diskusija</p>		<p>A1.3-A1.4 Kurdamas koliažą / kūrybinį projektą „Pasaulis – Dievo kūrinys“, įvardija 3-5 būdus, kaip mes galime rūpintis gyvybe (gamta, gyvūnais, miškais bei kitais gamtos objektais).</p>
<p>A1.4 <u>Mąsto</u> apie pasaulį kaip Dievo dovaną žmonėms. <u>Pasakoja</u> pasaulio sutvėrimo istoriją.</p>	<p>Sukuria gamtinio pasaulio modelius (STEAM ugdymosi prieiga).</p>		

B. TIKĖJIMO TURINIO PAŽINIMAS			
B1. DIEVO ATPIRKIMO MISIJOS SAMPRATOS IŠPLĖTOJIMAS			
TEMA: Mano ir Jėzaus vaikystė. Kas panašu ir kas skirtinga? (2 val.) Iš kur sužinau apie Jėzaus gyvenimą? (Apsireiškimas Marijai, Rytų išminčiai, Jėzaus vaikystė, stebuklai, pagalba žmonėms, malda, kančia, Prisikėlimas). Jėzus nori, kad būčiau Jo bičiulis – kaip galėčiau į tai atsiliiepti?			
Pasiekimų lygiai	Rekomenduojamos veiklos	Kompetencijų ugdymas	Pasiekimų vertinimas
B1.1 <u>Žino</u> Jėzaus tėvų vardus ir miestelio, kuriame gimė pavadinimą. <u>Gali papasakoti</u> kelis Jėzaus gyvenimo įvykius.	Pokalbis apie šeimos reikalingumą ir svarbą kiekvieno gyvenime. Pasakojimas apie Jėzaus vaikystę ir Šventąją šeimą (meilė, klusnumas, pagarba, pagalba, malda ir pan.).	Pažinimo kompetencija ugdoma per Bažnyčios mokymo pasaulio sutvėrimo tema pagrindimą. Kūrybiškumo kompetencija per „mąstymo žemėlapią“, projekto idėjos / koliažo dizaino kūrimą. Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija ugdoma per švarios aplinkos palaikymo įpročio formavimą, aplinkos ir žmogaus savijautos sąsajų atradimą. Komunikavimo kompetencija ugdomas per darbą grupėje, koliažo / projekto, „mąstymo žemėlapią“ pristatymą.	B1.1 Pateikia 2-3 pavyzdžius, kurie atspindi Dievo ir žmogaus kūrybiškumą.
B1.2 <u>Papasakoja</u> Jėzaus gimimo ir susitikimo su Jėzumi istorijas. Žino Kalėdų, Velykų šventinius simbolius.	Pokalbis apie tai, kuo panašios ir kuo skiriasi Jėzaus ir mokinių šeimos. Ko galime pasimokyti iš Jėzaus ir Šventosios šeimos?		B1.2 Savarankiškai įvardija, kad žmogui globoti pasaulį patikėjo Dievas. Įvardija Dievo kūrėjo savybes: išmintingas, slėpiningas, mylintis savo kūriniją.
B1.3 <u>Paaiškina</u> tikrąją Kalėdų šventės ir susitikimo su Jėzumi prasmę.	Pasirinktų Kalėdų šventės istorijų skaitymas ir aptarimas. Kodėl		B1.3-B1.4 Kurdamas koliažą / kūrybinį projektą „Pasaulis – Dievo kūrinys“, įvardija 3-

<u>Paaikina</u> velykinių simbolių reikšmę.	buvo svarbu ši įvyki aprašyti?		5 būdus, kaip mes galime rūpintis gyvybe (gamta, gyvūnais, miškais bei kitais gamtos objektais).
B1.4 <u>Įvardija</u> pagrindinius Jėzaus gimimo istorijos veikėjus ir žino jų vaidmenį. <u>Papasakoja</u> Jėzaus Prisikėlimo istoriją.	Savais žodžiais dėkoti Dievui už tai, kad turime, kas rūpinasi mumis ir myli. Nupiešti tai, ko trūksta mūsų šeimai, kad ji būtų panaši į Šventąją šeimą.		

B. TIKĖJIMO TURINIO PAŽINIMAS
B2. DIEVO SLĖPINIAI IR APREIŠKIMAI ŽMOGUI

TEMA: Dievas pasaulio Kūrėjas ir Globėjas (2 val.)

Kodėl yra sakoma „pasaulis – Dievo kūrinys“? (Dievas – pasaulio kūrėjas)

Ar Dievas ir man patikėjo rūpintis pasauliu? (Žmogus – pasaulio globėjas) (Mokiniai mokosi pažinti Dievo kūriniją (matomo pasaulio objektus / daiktus) per pojūčius: regą, klausą, lytėjimą). Kurkime su vaikais mįsles, tai padės mokiniams matyti pasaulį iš skirtingų pusių. Kūrybinis žaidimas mokinių vaizduotei lavinti: „Aš galiu įsivaizduoti penkis...“ ir reikia apibūdinti penkis objektus / reiškinius, kurie buvo sutverti pasaulyje.

Pasiekimų lygiai	Rekomenduojamos veiklos	Kompetencijų ugdymas	Pasiekimų vertinimas
B2.1 <u>Skiria</u> Dievo ir žmogaus kūrinius.	„Mąstymo žemėlapis“: Kaip ir kodėl atsirado pasaulis? Kokius jo kūrinius žinome, kodėl jais džiaugiamės?	Pažinimo kompetencija ugdoma per Bažnyčios mokymo pasaulio sutvėrimo tema pagrindimą. Pilietiškumo kompetencija ugdoma per atsakingo elgesio savo aplinkoje formavimą. Kūrybiškumo kompetencija per „mąstymo žemėlapi“, projekto idėjos / koliažo dizaino kūrimą. Socialinė-emocinė, sveikos gyvensenos kompetencija ugdoma per švarios aplinkos palaikymo įpročio formavimą, aplinkos ir žmogaus savijautos sąsajų atradimą.	B2.1 Pateikia 2-3 pavyzdžius, kurie atspindi Dievo ir žmogaus kūrinių skirtumus.

		Komunikavimo kompetencija ugdomas per darbą grupėje, koliažo / projekto, „mąstymo žemėlapis“ pristatymą.	
B2.2 <u>Paaiškina</u> , kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio.	Pokalbis: kuo skiriasi kūrėjas nuo kūrinio? Dievas – dailininkas, sodininkas / pasaulis – paveikslas, stebuklingas sodas. Mokiniai skaito Senojo Testamento skaitinį apie Pasaulio sutvėrimą ir ieško atsakymo, kodėl Dievas patikėjo žmogui rūpintis pasauliu.		B2.2 Savarankiškai įvardija, kad žmogui globoti pasaulį patikėjo Dievas. Įvardija Dievo kūrėjo savybes: išmintingas, slėpingas, mylintis savo kūriniją.
B2.3. <u>Apibūdina</u> , kas yra Dievas Kūrėjas.	Kūrybinės dirbtuvės grupėse: sukurti projektą / koliažą, kaip Dievas sutvėrė pasaulį per šešias dienas, tema „Pasaulis – Dievo kūrinys“ ir jį pristatyti klasėje. Kūrybinė diskusija		B2.3-B2.4 Kurdamas koliažą / kūrybinį projektą „Pasaulis – Dievo kūrinys“, įvardija 3-5 būdus, kaip mes galime rūpintis gyvybe (gamta, gyvūnais, miškais bei kitais gamtos objektais).
B2.4 <u>Sukuria ir palygina</u> savo kūrinį su Dievo kūriniais. <u>Įvardija</u> , kad Dievas - gyvybės davėjas.	Sukuria gamtinio pasaulio modelius (STEAM ugdymosi prieiga).		

1–2 klasės

Pasiekimų sritis A Šventojo Rašto pažinimas kaip asmeninės ūgties prielaida.

Pasiekimas A1 Žino ir geba įvardinti, kas laikomas Toros šaltiniu ir kas perdavė Torą žydams.

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Ugdomos kompetencijos pažinti Toros gavimo istoriją, išgryninamos Dievo ir Tautos sąvokos, jų santykis.	Toros ištraukų skaitymas, jų perpasakojimas žodžiu, susipažinimas su svarbiais 'veikiančiais asmenimis (pvz. Mozė, Adomas ir Ieva, Abraomas). Dėmesys skiriamas šaltinių skaitymui, tyrinėjimui ir jų aptarimui, vizualiam atvaizdavimui.
---	---

Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas

Pasiekimas B1 Nagrinėja D-o apsireiškimo būdus

<i>Turinys</i>	<i>Rekomenduojama veikla</i>
Mokomasi suvokti, jog viskas aplink mane (daiktai, reiškiniai, kūriniai) yra Dievo apraiškos formos, keliami klausimai, kaip aš tai suvokiu? Kaip pažįstu Dievą? Ugdomas svarbus suvokimas, jog aš – Dievo kūrinys. Pabrėžiami skirtumai tarp žinojimo ir tikėjimo.	Šioje temoje svarbiausia, kad vaikas per pokalbius, praktines veiklas atpažintų save kaip Dievo kūrinį, galėtų apibūdinti ir atpažinti supančio pasaulio reiškinius kaip Dievo apraiškos formas. Veiklos gali būti nukreiptos į Dievo apraiškos formų ir Dievo buvimo pažinimo būdus: a) tiesioginis būdas (pastebėti ir įvairiomis formomis įvardinti, užfiksuoti supančio pasaulio, gamtos reiškinius, per kuriuos, manome, kad pasireiškia Dievas); b) per Dievo apsireiškimus pranašams (skaityti jų pasakojimus, užfiksuotus ST); c) aptarti, samprotauti apie tai grupėje, kas pastebėta ar išgirsta/sužinota.

Pasiekimų sritis C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas

Pasiekimas C1 Įvardija pagrindines žydų kalendoriaus šventes.

<i>Turinys</i>	<i>Rekomenduojama veikla</i>
Mokiniai supažindinami su žydų kalendoriumi ir šventėmis, susijusiomis su metų laikais. Mokiniam paaškinami švenčių pavadinimai ir jų reikšmės ir prasmės hebrajų kalba.	Klasėje mokiniai švenčia Roš Hašana, Chanuka, Pesach šventes su tradicinėmis maldomis ir valgiais. Organizuojama ekskursija į Sinagogą per šventę Jom Kipur.

Pasiekimų sritis D Santykis su visuomene

Pasiekimas D1 Žino, kokie geri darbai daromi per žydiškas šventes.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomi empatijos ir atjautos gebėjimai. Mokiniai skatinami daryti gerus darbus, diskutuojama apie jų prasmę asmeniui ir žmonijai.	Vaikams organizuojama ekskursija į Sinagoga, jie supažindinami su dėžute “Cdaka”, į kurią dedami pinigai aukoms. Per šventę Purim mokiniai ruošia “Saldžias dovanas” seneliams, nepasiturintiems žmonėms.

Pasiekimų sritis E Judaizmas ir istorija

Pasiekimas E2 Apibūdina Izraelyje gyvenančių tautų kalbas, maldos namus.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Supažindinami su įvairialype Izraelio kultūra, su skirtingomis tautomis, gyvenančiomis Izraelyje, su jų maldos namais, kalba, papročiais.	Mokiniai žiūri virtualius turus po Izraelį, Jeruzalę, kurių metu mato, kaip meldžiasi krikščionys, musulmonai, judėjai. Mokiniams rodomi trumpametražiai filmai hebrajų, arabų, amharų kalbomis.

3-4 klasės

Pasiekimų sritis A Šv. Rašto pažinimas kaip asmeninės ugties prielaida

Pasiekimas A2 Apibūdina Toros užrašymo būdus ir paaškina panašumus ir skirtumus.

Turinys	Rekomenduojama veikla
----------------	------------------------------

Mokiniai supažindinami su įvairiomis toromis - Sinagogoje su ritinio formos Tora, klasėje - su Tora - knyga. Mokiniam pasakojama, kaip kokių įrankių pagalba rašoma Tora, iš kokios medžiagos gaminamas Toros ritinys, kokios Toros rašymo taisyklės.	<p>Ekskursijoje Sinagogoje mokiniai turi galimybę pamatyti Torą, išimtą iš Aron kodeš - Šventos skrynios. Jie gali paliesti auksu siuvinėta Toros įdėklą, gali pamatyti, kaip Rabinas skaito torą, vedžiodamas eilutes specialiu įrankiu.</p> <p>Mokiniai iš popieriaus gamina Toros ritinius</p>
---	---

Pasiekimas A3 Interpretuoja dekalogo sandarą ir prasmes

Turinys	Rekomenduojama veikla
Analizuojamos netiesioginės Biblijos tekstų prasmės. Skaitomi pilni Dekalogo tekstai kaip komunikuojantys pranešimai, kaip skatinantys mąstyti, kelti klausimus (kokius? Kaip? Per ką?).	<ul style="list-style-type: none"> - Panaudojant DDĮ pranešimus ir jų komunikacines intencijas, parengti (pasirinktinai) pranešimą spaudai, reklaminį šūkį, reklaminės kampanijos planą, komunikuojantį piešinį; - Tarp esamų reklamų ar informacinių šūkių rasti tai, kas komunikuoja panašius pranešimus į DDĮ

Pasiekimų sritis B Tikėjimo turinio pažinimas

Pasiekimas B3 Geba paaiškinti, kodėl sunku laikytis 10 D-o įstatymų.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Skaitomas pilnas Dekalogo tekstas, ugdomas supratimas apie jų suskirstymą į dvi dalis – svarbu suvokti santykį su Dievu ir santykį su kitais bei savimi. Dekalogas pristatomas kaip Dievo ir žmonijos sąjunga.	<p>Skaityti ir aiškintis Dešimties Dievo įsakymų tekstus. Svarbu atskleisti mokinių gebėjimus skirti dogmas žmogaus ir Dievo santykiui (pirmi keturi įsakymai) ir žmonių tarpusavio ir santykiui su savimi (kiti šeši įsakymai).</p> <p>Diskutuojama, ar 10 D-o įsakymų tinka visoms religijoms, kokiais jų vadovaujamės kasdien, kodėl svarbu ir kodėl sunku jų laikytis.</p> <p>Mokiniai pateikia pavyzdžių iš gyvenimo istorijų, susijusių su 10 D-o įsakymų laikymusi.</p>

Pasiekimų sritis C Šventės, tradicijos, ritualai, bendruomenės gyvenimas

Pasiekimas C2 Geba palyginti judėjų, krikščionių, musulmonų metų skaičiavimo pradžių.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdomas suvokimas apie skirtingų kultūrų kalendoriaus sandarą ir sukūrimo istoriją, apie pasaulio sukūrimo interpretacijas	- mokiniai piešia laiko juostą, meniškai vaizduoja pasaulio sukūrimą pagal judėjų tradicijas - mokiniai diskutuoja apie 7 pasaulio sukūrimo dienų prasmę, jų mokslinio aiškinimo galimybes

Pasiekimų sritis D Santykis su visuomene

Pasiekimas D1 Paaiškina, kuo skiriasi elgesys skirtingų religijų šventyklose, ir su kuo jis susijęs

Turinys	Rekomenduojama veikla
Ugdoma tolerancija įvairovei. Susipažįstama su kitomis religijomis (judaizmas, krikščionybė, islamas). Per kitų tikėjimų bruožų pažinimą ugdoma pagarba kitiems, gebėjimas priimti skirtumus ir kitos tikybos žmones kaip lygius sau, nei geresnius, nei blogesnius.	Kitų tikėjimų pažinimui (šalia tekstų skaitymo ir istorinių žinių, esminių figūrų pažinimo) – apsilankyti kitų tikybų pamokose, ar bažnyčioje, sinagogoje, mečetėje (jei ne Lietuvoje, tai gal kelionės užsienyje metu?). Pastebėti, kas yra kitaip. Nusakyti ar nupiešti. Prisiminti įspūdį.

Pasiekimų sritis E Judaizmas ir istorija

Pasiekimas E1 Žino žydų tautos simbolių atsiradimo istoriją.

Turinys	Rekomenduojama veikla
Mokiniai supažindinami su pagrindiniais Izraelio simboliais - vėliava, herbu, himnu.	Mokiniai iš spalvoto popieriaus gamina Izraelio vėliavas, herbą.
Supažindinami su Dovydo žvaigždės atsiradimo istorija ir reikšme.	Lygina Lietuvos ir Izraelio vėliavas, herbus.
Supažindinami su Izraelio himno žodžiais, jų prasme, himno autoriumi, sukūrimo istorija.	Lygina Lietuvos ir Izraelio sostinių herbus.

Lietuvių kalba ir literatūra

1 pavyzdys. Skaitymas + integruojamoji tema (darnus vystymasis: sveikata, sveika gyvensena, saugus elgesys)

1-2 klasė. Veikla „Mokausi rasti man svarbią informaciją“

Pasiekimai	1-2 klasės pasiekimai
B.1. Skaito įvairaus pobūdžio tekstus, daro teksto visumą apibendrinančias išvadas.	B.1.2. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste aiškiai pateiktą informaciją.
B.3. Vertina skaitomų tekstų turinį ir raišką.	B.3.1. Remiasi iliustracijomis skaitydamas tekstą.

Darbo eiga:

- Įvadinis pokalbis arba paroda.
- Mokomės „skaityti“ plakatus:
 - suprasti žodžiais pateiktą informaciją,
 - suprasti piešiniiais pateiktą informaciją,
 - taikyti žinias („gudrūs klausimai“).
- Apibendrinimas.

1 pav. plakatas apie saugų eismą

2 pav. Plakatas apie rankų plovimą

3 pav. Plakatas apie rūšiavimą.

Veiklos aprašymas:

- Veiklos pradžioje mokytojas prašo mokinių prisiminti situaciją, kai jiems reikėjo kažką svarbaus sužinoti. Keletui mokinių siūlo papasakoti, ką jie norėjo sužinoti ir kaip jiems sekėsi. Pavyzdžiui, norėjo sužinoti apie renginį, nueiti į kiną, bandė parduotuvėje rasti reikiamą prekę, kelionėje su šeima bandė rasti norimą vietą. Drauge aptariama, kas ieškant reikiamos informacijos mums padeda: kiti žmonės, užrašai ar nuorodos mieste, reklamos, plakatai, dalijami lankstinukai, skrajutės ... Dažnai tokie leidiniai kuriami specialiai siekiant informuoti žmones aktualiomis temomis. Tokiuose leidiniuose informacija dažniausiai pateikiama ne tik užrašant, bet ir piešiniuose. Mokytojas siūlo mokiniams išmokti skaityti plakatus, t.y. išmokti rasti juose žodžiais ir paveikslais pateiktą informaciją.
- Mokinių prašoma atidžiai apžiūrėti plakatus (pav. nr.1, 2, 3), perskaityti užrašus. Po to drauge ieškoma atsakymų į klausimus:
- *Apie ką informuoja šie plakatai? (Kokios informacijos ieškantiems žmonės jie skirti?)*

- *Kuris plakatas skirtas vaikams, kurie pradeda savarankiškai eiti į mokyklą? Iš ko nusprendėte? (Atkreipiame dėmesį į plakato pavadinimą).*
- *Kuris plakatas skirtas žmogui, norinčiam išmokti tinkamai plauti rankas/ rūšiuoti? Iš ko nusprendėte?*
- ...
- Mokytojas siūlo išsamiau aptarti pirmąjį, saugiam eismui skirtą plakatą. Pirmiausia aptariama **užrašyta informacija**. Pavyzdžiui, užduodami klausimai:

Kuri plakato dalis bus svarbi vaikui, kuris nori sužinoti apie atšvaitus?

Kurioje pusėje atšvaitas segamas? Kaip manote, kodėl?

Kokiame aukštyje jis turi būti? Kaip manote, kodėl?

Kaip elgtis, jei turi du atšvaitus? Kaip manote, kodėl?

Kuri plakato dalis bus svarbi vaikui, įsigijusiam dviratį?

- Po to mokytojas skatina mokinius įsiziūrėti į plakato piešinius ir aptarti, kuo jie papildo užrašytą informaciją. Pavyzdžiui :
- *Prie ko atšvaitą patariama tvirtinti?*
- *Kaip atšvaitą pritvirtinti?*
- *Kurioje vietoje ant dviračio tvirtinami atšvaitai?*
- Veiklos pabaigoje mokytojas siūlo pasinaudojant aptartu plakatu atsakyti į keletą „gudrių“ klausimų, t.y. padėti keliems antroklams, kurie nežino kaip elgtis. Mokinių grupėms išdalijami lapeliai su situacijomis. Pavyzdžiui:

<i>Mano draugė Agnė mėgsta klausytis muzikos ausinuku. Jo nenusiima net eidama per gatvę. Kuri plakato dalis jai būtų naudinga?</i>	<i>Simas painioja kairę ir dešinę. Kuri plakato dalis jam padėtų? (P.S. reikėtų atsistoti taip, kaip plakate vaizduojamas berniukas su atšvaitu.)</i>	<i>Miglė ką tik nusipirko dviratį. Ji svarsto, kuo dviračio žibintai skiriasi nuo atšvaito. Ar tai yra tas pats? Kuri plakato dalis jai padėtų?</i>
---	---	---

(Mokytojas gali siūlyti patiems vaikams sugalvoti panašių „gudrių klausimų“, susijusių su jų patirtimi ir jiems ar jų draugams kylančiais klausimais.)

Veiklos pabaigoje mokytojas skatina mokinius apibendrinti: *Ką naujo sužinojome? (Apie saugų eismą? Apie plakatų skaitymą?)*

Patarimai mokytojui

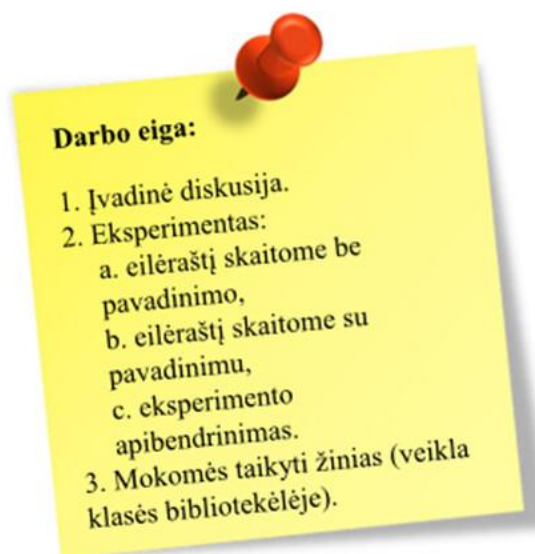
- Siekdami mokinius labiau įtraukti, galime prašyti pačių mokinių atsinešti skrajučių, lankstinukų ar kt. informacinių leidinių jiems aktualiomis temomis, iš jų sukurti klasėje parodą. Tokiu atveju veiklą pradėkime parodėlės apžiūra, turtinkime žodyną informacinių leidinių pavadinimais (pvz., *lankstinukas, skrajutė*).
- Aptariant plakatus mokytojas gali klausimus pateikti ne pats, o siūlyti mokiniams juos kelti ir užduoti vieni kitiems, svarstyti apie patarimo priežastis, siūlyti mokiniams dalytis savo pastebėjimais ir patirtimi.
- Jei vaikai turi geresnius skaitymo ir rašymo gebėjimus, veiklą galime plėtoti su rašymu susijusiomis veiklomis. Pavyzdžiui, „gudrius“ klausimus pateikti ne žodžiu, bet kaip individualias ar grupines užduotis raštu, apibendrinti prašydami parašyti patarimą draugui.

- Pagal klasės mokinių galimybes veiklą palengvinsime arba padarysime sudėtingesne parinkdami sudėtingesnius ar paprastesnius plakatus, mažindami arba didindami jų skaičių.
- Jei siekiame daugiau dėmesio skirti integruojamai **žmogaus saugos programai**, veiklas plėskime pagal klasės mokinių poreikius. Pvz., daugiau dėmesio skirkime klasės mokiniams aktualioms temoms (saugaus eismo taisyklėms, saugos priemonėms ...), pamoką veskime pasikvietę priešgaisrinės, eismo saugos ar visuomenės sveikatos specialistus.

2 pavyzdys

3 klasė. Veikla „Kam reikalingas pavadinimas?“

Pasiekimai	3-4 klasės pasiekimai
B.1. Skaito įvairaus pobūdžio tekstus, daro teksto visumą apibendrinančias išvadas.	B.1.4. Suformuluoja teksto (grožinio ir negrožinio) temą ir pagrindinę mintį. Aptaria tekste lengvai atpažįstamas bendražmogiškas vertybes.

Veiklos aprašymas:

Veiklos pradžioje mokytojas prašo mokinių pasakyti, kam kūriniam reikalingas pavadinimas. Mokiniai pateikia savo minčių. Mokytojas skatina dalintis mokinius patirtimi: kiek jiems svarbus knygos, pasakos, eilėraščio pavadinimas? Ar pavadinimą mokiniai skaito? Kada? Ką iš jo paprastai sužino?

Mokytojas siūlo atlikti eksperimentą: ištirti, ar pavadinimas reikalingas. Jei taip, tai kam? (Siekiamo su mokiniais atrasti, jog eilėraščio pavadinimas padeda suprasti patį eilėraštį, siūlo skaitymo kryptį.)

- Mokytojas prašo mokinių klausytis bandant įsivaizduoti, apie ką eilėraštyje kalbama. Mokytojas perskaito eilėraštį pirmą kartą neįvardydamas pavadinimo. Po to prašo mokinių pasakyti, ką jie įsivaizdavo, kas eilėraštyje aprašoma. Siūloma atspėti eilėraščio pavadinimą. Mokiniai skatinami išsakyti savo nuomonę, ją argumentuoti. Pastebima, jog klasės mokinių nuomonės išsiskyrė: eilėraštį supratome nevienodai.
- Mokytojas siūlo pasiklausyti eilėraščio antrą kartą. Jis dar kartą perskaito eilėraštį paminėdamas pavadinimą. Teiraujasi, ką mokiniai įsivaizdavo klausydami. Skatina pastebėti, ar šįkart nuomonės irgi išsiskyrė?
- Mokytojas siūlo apibendrinti eksperimentą: kaip pasikeitė mūsų klausymasis ir supratimas? (Kodėl žinodami pavadinimą įsivaizdavome aiškiau? Kodėl nuomonės sutapo?)

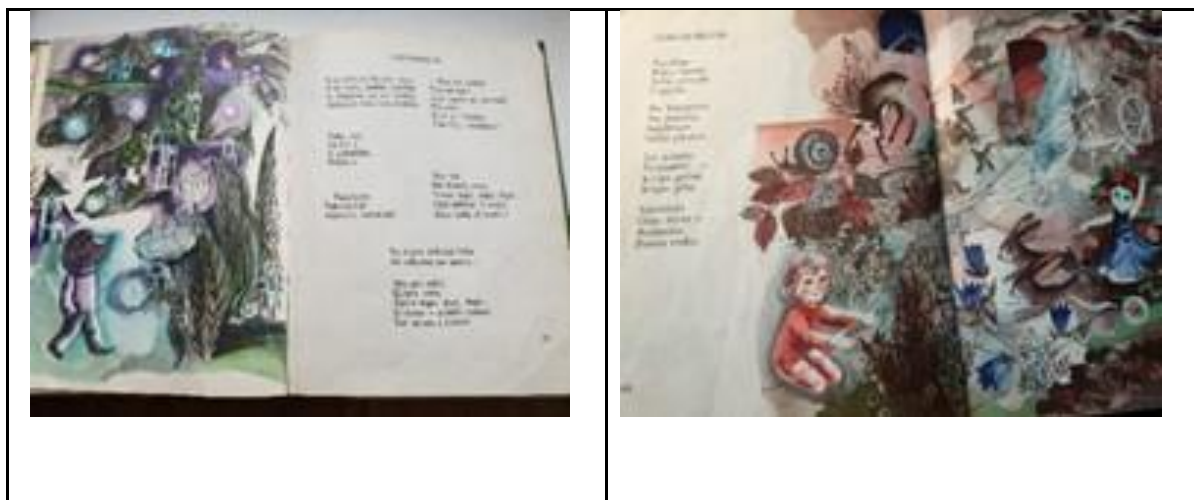
Mokytojas pastebi, jog eilėraščiai skirtingi. Kartais eilėraščio pavadinime gali būti įvardyta ne tik kūrinio tema, bet jo pagrindinė mintis. Siūloma mokinių poroms klasės bibliotekėleje surasti eilėraščių pavyzdžių,

pasiruošti draugams pakomentuoti jų pavadinimus ... (Pvz., padeda suprasti, apie ką bus eilėraštis, pasako pagrindinę mintį...)

- Veiklos pabaigoje mokytojas siūlo apibendrinti: prašo mokinių vienu sakiniu atsakyti į klausimą „Kam reikalingas pavadinimas?“

Patarimai mokytojui

- Jei mokiniams sunku susikaupti, siūlykime eilėraščio klausytis užsimerkus.
- Kūriniai gali būti parenkami pagal klasės mokinių gebėjimus, patirtį ir aktualijas...
- Galima sieti su iliustracijos „skaitymu“, pvz., R.Skučaitės eilėraščių pavyzdžiai iš knygos „Žvangučiai“.

3 pavyzdys

3 klasė. Veikla „Mokausi suprasti tai, kas tiesiai nepasakytą“

<p>Pasiekimai</p>	<p>3-4 klasės pasiekimai</p>
<p>B.3. Vertina skaitomų tekstų turinį ir raišką.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • B.3.3. Atpažįsta ir paaiškina netiesiogiai pasakytas mintis, argumentuoja, kodėl pasirinktos tokios raiškos priemonės.

Veiklos aprašymas:

- Prieš kūrinio skaitymą mokytojas siūlo mokiniams perskaityti kūrinio pavadinimą ir spėti, apie ką jis. Išklausomos kelios versijos. Mokytojas skatina mokinius svarstyti, ką pasakymas „Kepurė kepurei nelygu“ galėtų reikšti.
- Mokytojas raiškiai skaito V. Misevičiaus kūrinį „Kepurė kepurei nelygu“. Keliose kūrinio vietose (p.s. tekste jos pažymėtos sutartiniais ženklais “”) jis stabteli klausdamas mokinių: kaip manote, kas nutiko toliau? Mokiniams pasidalijus mintimis, pateikus keletą versijų, skaitymą tęsia.
- Po teksto skaitymo mokytojas pirmiausia prašo **pasidalinti įspūdžiais** (pvz., Kokius jausmus, kokias mintis šis kūrinys sukėlė?). Siūloma prisiminti spėjimus prieš teksto skaitymą: ar spėjimai pasitvirtino? Kaip dabar mokiniai atsakytų į klausimą, apie ką šis kūrinys? Kodėl nuomonės pasikeitė? Kaip mokiniai mano, ką svarbaus šiuo kūrinio autorius nori pasakyti?
- Po to mokytojas su mokiniais aptaria skaitytą kūrinį. Pavyzdžiui, užduodamas klausimus:
 - apie **kūrinio turinį** (pvz., Apie kokį įvykį kūrinyje pasakojama? Kur ir kada tai nutiko? Kas pasakoja? ...)
 - apie **kūrinio raišką** (pvz., Kaip rašytojas parodo, kad kepurė Danukui buvo labai brangi? Kaip manote, kodėl kūrinys papasakotas pirmu asmeniu? Autorius mums suteikia galimybę ne tik išgirsti berniukų pokalbius, bet ir sužinoti, ką Danukas tuo metu galvojo. Kaip manote, kodėl? ... Kaip manote, ką autorius nori mums pabrėžti kūrinio pavadinimu?) Aiškinamasi, jog kūrinio pagrindinė mintis gali būti pasakoma ne tik labai aiškiai, bet ir netiesiogiai. Mokytojas siūlo svarstyti, kodėl autorius „paslepia“ tai, ką svarbaus nori pasakyti (pvz., nenori moralizuoti, skatina skaitytoją mąstyti, prisiminti savo patirtį arba elgesį ir jį keisti ...).
- Mokiniams pateikiami interpretaciniai klausimai (pvz., Kokius jūsų klasės/ mokyklos gyvenimo įvykius šis pasakojimas priminė?), siūloma atlikti pasirinktą kūrybinę užduotį. Pavyzdžiui:
- Papasakoti istoriją pasirinkto veikėjo arba daikto vardu (pvz., Algio, kepurės ar parko sargo, kuris viską matė...)
- Pagal šio pasakojimo pradžią sukurti kitą istoriją (pvz., jei Algio kiti berniukai nebūtų palaikę?)
- Veiklos pabaigoje mokytojas mokinių prašo pagalvoti, kas jiems padeda suprasti rašytojo „paslėptą mintį“. Siūlo mokiniams pateikti patarimą draugui.

Patarimai mokytojui

- Kad silpniau skaitantiems mokiniams būtų lengviau suprasti kūrinio visumą, pirmą kartą kūrinys turėtų būti skaitomas mokytojo ar gerai skaitančio mokinio. Iškart po kūrinio skaitymo skatinkime mokinius dalintis įspūdžiais. Net jei ne visi mokiniai įsitrauks į šį pokalbį, jiems naudinga girdėti vieniems kitų mintis ir svarstymus. Nebijokime, jei nuomonės išsiskirs. Tai skatins drauge nagrinėjant gilintis, ieškoti atsakymo, t.y. mokytis skaitant siekti gilesnio kūrinio supratimo.
- Jei mokiniams sunkiau sekasi įvardyti kūrinio temą ir pagrindinę mintį (pvz., dar tik pradėdame to mokytis, skaitome sudėtingesnę kūrinį), galime pateikti keletą variantų ir siūlyti rinktis tinkamiausią, tiksliausią. Tokiu atveju mokiniai pastebės žodžių pasikartojimus kūrinio pavadinime, tekste ir siūlomuose variantuose, galės apie tai samprotauti. Pvz.:

Apie kepurę	Apie patyčias	Apie Danuko kepurę
-------------	---------------	--------------------

arba

Negalima spardyti kepurės	Negalima tyčiotis	Negalima spardyti draugo kepurės
---------------------------	-------------------	----------------------------------

KEPURĖ KEPUREI NELYGU

Žinot, ką tėtis man nupirko? Naują mokyklinę kepurę! Tokią pat, kaip Algio, Stepo ir kitų. Su žvilgančiu kietu snapeliu.

Kepurę aš labai saugojau. Neleisdavau ant jos nė dulkelei užkristi.

Ir šiandien, pasibaigus pamokoms, pirmas į rūbinę nubėgau. Kepurės pasiimti.

Iš paskos atbėgo Algis, Stepas ir kiti vaikai.

Kai išėjau į gatvę, Algis pribėgo prie manęs. Sprigtelėjo per kepurės snapelį. Kepurė nusirito į dulkes.

— Valio! — sušuko Algis ir spyrė.

— Valio! — sušuko Stepas ir spyrė.

— Valio! — sušuko kiti ir, žinoma, spyrė.

Mano kepurę.

Tą naująją...

Tą gražiąją!

Man suskaudo širdį. Bet neišsidaviau.

— Valio! — surikau ir spyriau.

Savo kepurę. Tą naująją...

Tą gražiąją!

Labiausiai šėlo, spardė mano kepurę Algis. Aš jam padėjau: dar savanaudžiu mane klasė palaikys. O savanaudžių mes nemėgstame.

Iš kepurės iškrito pamušalas. Įlūžo žvilgantis snapelis. Ne kepurė, o mazgotė liko.

— Užteks! — linksmi mirktelėjo Algis. — Kitaip Danukas dar verkti pradės!

Susėdom skvere ant suoliuko.

Išdulkinom kepurę.

Snapelį ištiesinom.

Paspjau dė jį nužvilginom.

Visai nebe ta, kad žinotumėte, kepurė. Tokia tik daržų baidyklei tiktų.

Man sunku buvo širdyje. Bet aš kietas: neverkiau.

Taip ir pasakė Stepas:

— Danukas vyriškai laikosi! Valio, Danuk!

Ir užmaukšlino tą mazgotę man ant galvos.

— Palaukite! — sušuko Algis. — Kepurė be pamušalo — ne kepurė!

Ir vėl man nuo galvos nutraukė tą kepurę. Pamušalą į vidų kimšti pradėjo. Kimšo, kimšo, kol Stepas sušuko:

— Vaikai! Kas gi čia?

Ir visi apžiūrėjom pamušalą. Ant jo buvo matyti raidės. Perskaitėm visi kartu. O parašyta ten buvo: Algis Gurgis.

Gurgis.

— Palaukite, palaukite! — sukvykė tas Algis. — Palaukite! Čia gi mano kepurė! Aš, kad nesumaišyčiau su kitomis kepurėmis, pats parašiau pamušale savo pavardę... Tu ne savo, o mano kepurę pagriebei...

Tikrai — ant Algio galvos mano kepurė — naujutėlė, su žvilgančiu snapu! Sukeitėm jas netyčia...

Kai atsiėmiau savo, Algis užbliovė visa gerkle.

Iš knygos „Danuko Dunduliuko nuotykių. Vilnius, Vyturys, 1989 p. 95; tekstas sutrumpintas.

Kompetencijų ugdymas

Kultūrinė kompetencija*

Vertybinės nuostatos (kultūrinis sąmoningumas)

- lietuvių kalbą ir literatūrą vertina kaip svarbią gimtosios kultūros dalį ir puoselėtiną vertybę,
- domisi gimtojo miesto, krašto tautosaka, vaikų literatūra, periodiniais leidiniais kaip kultūrinio gyvenimo dalimi, siekia jame aktyviai dalyvauti, kūrybines žodžio raiškos galimybes vertina kaip reikšmingą, žmogaus saviraiškai svarbią, asmenybės dalį.
- stengiasi per kalbą ir vaikų literatūrą pažinti kitus žmones, kultūras, yra atviras ir pagarbus kultūrinei įvairovei; domisi kitų šalių tautosaka, vaikų literatūra, bendraudamas stengiasi atsižvelgti į kito asmens kultūrinį kitiškumą; pvz., mandagumo normas sakytinėje kalboje.

Žinios (kultūrinis išprusimas: žinios apie kultūros įvairovę)

- atpažįsta šio amžiaus vaikams aktualius kultūros reiškinius, gali įvardyti keletą:
 - mėgstamų vaikų literatūros kūrinių, autorių,
 - reikšmingiausių vaikų literatūros autorių (rašytojų, poetų ...),
 - reikšmingiausių Lietuvos žodinės raiškos kultūros paveldo reiškinių (pvz., tarmes, sakmes),
 - lietuvių kalbai ir literatūrai reikšmingiausių istorinių asmenybių (pvz., Mažvydas, Valančius, P.Mašiotas) ir faktų (pvz., Spaudos draudimas, knygnešystė, pirmoji lietuviška knyga).
- Žino, kaip vaikų literatūros kūriniais visuomenėje perteikiamos idėjos, vertybės.

Gebėjimai (kultūrinė raiška: gebėjimai kurti ir dalyvauti kultūrinuose procesuose):

- tautosakos ir vaikų literatūros kūrinuose atpažįsta perteikiamas idėjas, vertybes, susipažįsta su kultūrine įvairove, Lietuvos ir kitų šalių kultūra, dalijasi žiniomis apie tai su bendraamžiais ir suaugusiais,
- tautosaką ir vaikų literatūrą pasitelkia kūrybinėje veikloje. (Pvz., kuria pasaką panaudodamas tautosaką; kuria naują žaidimą pagal lietuvių tradicinį žaidimą),
- lankosi bibliotekoje, teatre, kine, muziejuje, dalyvauja kultūros renginiuose (pvz., konkursuose...), dalijasi patirtimi apie tai su bendraamžiais ir suaugusiais,
- Dalyvaujamas klasės, mokyklos renginiuose, projektuose plėtoja savo kalbinės raiškos gabumus (pvz., lanko būrelius), išbando kūrėjo, atlikėjo, stebėtojo, vartotojo vaidmenis (pvz., dalyvauja raiškiojo skaitymo, dailiašio konkursuose, kuria spektaklį tėvams).

*Aptariant kultūrinės kompetencijos raišką lietuvių kalbos dalyke pradinėse klasėse dažniausiai minima tautosaka ir vaikų literatūra, tačiau mokytojas gali pasitelkti ir modernias žodinės raiškos kultūros formas įvairiose medijose (aplinkose). Pavyzdžiui, teatrą, kiną, animaciją, televizijos laidas.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Savimonė ir savitvardos įgūdžiai:

- Vaikų literatūros kūrinuose, jų ekranizacijose ar inscenizacijose atpažįsta ir įvardija:
 - veikėjų emocijas, paaiškina ryšį tarp jausmų, žodžių ir veiksmų;
 - vertybes, kurios asmeniui ar bendruomenei padeda pasiekti sėkmę;
 - elgesį, kuris padeda siekti mokymosi sėkmės.
- Aptardamas vaikų literatūros kūrinius, savo ir draugų kūrybinius bandymus dalijasi savo emocijomis, žodinę kūrybą pasitelkia norėdamas įveikti liūdinančias emocijas (pvz., skaito vaikų literatūros kūrinius aktualiomis temomis, rašo pasakojimą apie jį nuliūdinusį įvykį);
- Reflektuodamas lietuvių kalbos ir literatūros mokymosi patirtį
 - apmąsto savo mokymąsi ir pažangą, kelia artimiausius mokymosi tikslus,
 - atpažįsta kliūtis, kreipiasi pagalbos joms įveikti, motyvuoja save, ugdo kantrybę.

Empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas:

- Vaikų literatūros kūrinių ekranizacijose ar inscenizacijose, bendraamžių pasakojimuose atpažįsta:
 - žmonių emocijas ir moka į jas reaguoti empatiškai,
 - nesusikalbėjimą (nesusipratimą) ar nuomonių skirtumus nuo patyčių situacijos,
 - analizuoja konfliktų priežastis ir paaiškina, kaip konfliktų sprendimas gali sustiprinti draugystę.
- Įvairiose kalbos ir literatūros pamokų veiklose (diskutuodamas, dirbdamas porose grupėse, reflektuodamas):
 - parodo kitiems, kad jų klausosi, užmezga ir išlaiko darnius santykius su kitais žmonėmis, moka išreikšti padėką ir pagarbą,
 - padeda kurti saugią ir pagarbią mokymosi aplinką, laikosi darbo porose bei grupėse susitarimų, žodžiu ir elgesiu palaiko bendraamžius, atsakingai atlieka prisiimtus įsipareigojimus.

Atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys įvertinant pasekmes.

- Aptardamas vaikų literatūros kūrinius, draugų ir savo patirtį:
 - atpažįsta nesaugias situacijas ir būdus, kaip jų išvengti, diskutuoja apie socialines normas ir saugumo reikalavimus, taiko juos savo elgesiui,
 - pateikia keletą alternatyvių problemos sprendimo būdų.
- Atlikdamas įvairias kalbos ir literatūros užduotis:
 - taiko sprendimų priėmimo įgūdžius įveikiant asmeninius ir mokymosi iššūkius,

- įvertina savo įgūdžius, žinias, talentus ir pomėgius, prisiima ir atlieka klasėje vaidmenį, kuris prisideda prie klasės ir mokyklos gerovės..

Rūpinimasis sveikata.

- Remdamasis pavyzdžiais iš vaikų literatūros bei savo patirties apibūdina, kas yra sveikata ir sveika gyvensena, paaiškina, kodėl svarbu stiprinti ir tausoti sveikatą ir kaip sveika gyvensena gali padėti pasiekti tikslus.
- Skaitydamas, kurdamas negrožinius tekstus taiko žinias apie sveiką gyvenseną ir mitybą (pvz., sudaro dienvartę, paaiškina ant maisto produktų etikečių esančią informaciją).

Kūrybiškumo kompetencija

Daugiausia dėmesio skiriama:

- Įvairaus pobūdžio informaciniams mokinių kuriamiems tekstams, reikalingiems mokymuisi ar buitinėse situacijose (pvz., *dienotvarkė, rašinio planas, raštelis, žinutė, komentaras, palinkėjimas, pristatymas*);
- Įspūdžių raiškai žodžiu ir raštu (pvz., *rašinys apie klasės išvyką, konferencija apie vasaros atostogas*),
- Išmone grįsti kūrinėliai (pvz., *ketureiliai, pasaka*),
- Projektai, klasės šventės, klasės vaidinimai ir kt.

Veiklos organizuojamos derinant skirtingas darbo formas (pvz., kolektyviai, grupėse, porose, individualiai), taip siekiama išugdyti mokinio gebėjimą savarankiškai kūrybiškai spręsti kylančias problemas.

Tyrinėjimas

Naudodamas įvairius informacijos šaltinius (grožinę ir negrožinę literatūrą, informacinius tekstus):

- renka kūrybai reikalingą informaciją,
- išskiria esminę informaciją, idėjas ir su tuo susijusias kūrybines galimybes
- remdamasis patirtimi įvardina dominančias problemas ir jų sprendimo galimybes,
- noriai dalinasi žiniomis, patirtimi, idėjomis pažįstamoje aplinkoje (klasė, šeima, mokykla, vietos bendruomenė ir kt.).

Generavimas

Generuoja idėjas grožinių ir negrožinių tekstų kūrimui, klasės renginiui (pvz., šventei, spektakliui), projektui:

- atsižvelgia į užduotį arba savarankišką sumanymą, situaciją, derina spontanišką ir racionalų kūrybinio mąstymo būdus,
- siūlo kelias kūrybines idėjas ar problemų sprendimus, svarsto, kuris iš jų tinkamiausias, pasirenka pagal nurodytus kelis kriterijus, pateikia pasirinkimo argumentus.

Kūrimas

Kuria grožinius ir negrožinius tekstus, projektus kalbos ir literatūros pamokoms:

- išbando naujas veiklas, būdus, priemones, ar jų kombinacijas atlikdamas kūrybines užduotis žodžiu ir raštu, žinias bei gebėjimus perkelia į sąlygiškai naują kontekstą, veikia spontaniškai atsižvelgdamas į savo interesus bei gebėjimus, sąlygas,
- susidūręs su sunkumais, ieško sprendimo arba kreipiasi pagalbos,
- laikosi kūrybinės veiklos taisyklių, atitinkamai aplinkybėms siūlo jų korekcijas.

- Savarankiškai atlieka įvairaus sudėtingumo kūrybines užduotis, noriai imasi iššūkio reikalaujančių. Numato 2-3 žingsnių užduoties atlikimo seką. Išlaiko dėmesį prie kūrybinės temos, problemos sprendimo. Sumanymus įgyvendina nuosekliai, iki galo.
- Kurdamas ir tobulindamas darbą, vengia pasikartojimo, kopijavimo. Nepavykus, bando dar kartą panaudodamas kitus, jam žinomus būdus ar priemones.
- Kūrybos rezultatus pristato pasirinktu būdu (žodžiu, raštu, vaidinimu, žodinių tekstą papildo piešiniu, nuotraukomis, schema ir kt.)
- Kuria vienas, poroje ir grupėje prisitaikydamas prie aplinkybių (pvz., darbo vietos, grupės sudėties).
- Dalijasi kūrybos rezultatais pažįstamoje aplinkoje (klasė, šeima, mokykla, vietos bendruomenė ir kt.).

Vertinimas ir refleksija

- Vertina savo ir kitų sukurtus grožinius ir negrožinius tekstus bei kūrybos procesą:
- įvardina keletą sukurto teksto vertinimo aspektų (pvz., informatyvumas, nuoseklumas, originalumas) ir pagal juos skirto darbus (pvz., rašinius),
- paaiškina sukurto teksto (pvz., *rašinio, ketureilio, knygos pristatymo*) vertingumą jam pačiam, pateikdamas kelis, skirtingo pobūdžio argumentus, pagarbiai ir tolerantiškai priima kitokią vertinimą,
- nurodo, kas ir kodėl pavyko / nepavyko, teikia siūlymų būsimiems darbams.

Pažinimo kompetencija

Kalbant apie pažinimo kompetencijos ugdymą lietuvių kalbos pamokose/kalbinėse veiklose, svarbiausi šios kompetencijos gebėjimai yra integruoti kalbos pažinimo srityje. Šioje skiltyje aprašyti visi gebėjimai, kurie ir sudaro pažinimo kompetencijos esmę. Kitas aspektas, kuris integraciniais ryšiais siejasi su pažinimo kompetencija yra lietuvių kalbos turinio apimtys, nes šioje skiltyje numatoma visas kalbinis ugdomasis turinys, turintis vienokius ar kitokius pažinimo gebėjimus. Analizuojant šią kompetenciją pagal struktūrines dalis, kalbinis ugdymas pasireiškia taip:

Dalyko žinios ir gebėjimai:

- **Mokymosi objektai ir sąvokos:** Lietuvių kalbai priskiria raides, garsus, žodžius, sakinius, skaitymą, rašymą. Kasmet turinys plečiamas, kalbinių sąvokų srityje gilinamas žinojimas ir supratimas, pavyzdžiui, daikto vardas (2 klasė) – daiktavardis (3-4 klasė); veikėjo atliekamas veiksmas (2 klasė) – veiksmazodis (3-4 klasė) ir pan.
- **Pagrindiniai dalyko faktai ir idėjos:** Sieja kalbos garsus su raidėmis. Skiria mažąsias ir didžiąsias raides. Rašo dailyraščiu. Raides jungia, sudaro skiemenis, žodžius, sakinius. Suvokia seką, kuri reikalinga sėkmingam skaitymui ir rašymui. Skaito vis sklandžiau, bet skaitymo procesas reikalauja valingų pastangų. Sparčiai plečiasi žodynas. Nematytus žodžius geba taisyklingai perskaityti, juos suprasti. Integruoja, pritaiko patirtimi paremtas žinias ir suvokia skaitomą tekstą.
- **Dalyko procedūros ir taikymas:** Perskaito ir suvokia skaitomus tekstus ir supranta jais teikiamą informaciją, reaguoja į ją.

Kritinis mąstymas:

- **Dalykui būdinga mąstymo forma:** mąsto atlikdamas įvairias kalbos užduotis (kalbėdamas, skaitydamas, klausydamas ir rašydamas). Tam tikrą laiką geba dirbti savarankiškai (pradėti, tęsti ir užbaigti konkrečios užduoties, kurią sudaro vienas – du žingsniai, atlikimą). Pavyzdžiui, perskaityti tekstą ir atsakyti į klausimus. Supranta aiškinimo svarbą atsakant į klausimą: Kodėl? Samprotauja analizuodamas tekstų turinį, argumentuoja rašydamas rašinius, reikšdamas mintį įvairiais žodiniiais pranešimais ir pan. Suvokia, kad gali būti daugiau nei vienas būdas tai pačiai problemai spręsti, todėl pasiūlo alternatyvių sprendimo variantų.

- **Dalykui būdingas pagrindimo būdas:** paaiškina taisykles, geba taisyklingai rašyti vadovaudamasis lietuvių kalbos rašybos taisyklėmis (iš išminktų atvejų). Geba išrikiuoti tekste aprašytus įvykius iš eilės etc. Išanalizavę rašytinio ar sakytinio pasakojimo elementų seką gali numatyti, koks kitas sekos elementas, taip pat patys kurti nesudėtingus rišlius pasakojimus pagal nurodytą ar savo pačių sugalvotą dėsninę sąsają. Mąsto pagal analogiją, įgytas žinias taiko panašioje (loginių ryšių, o ne išorinio panašumo) prasme situacijoje (pavyzdžiui, mokosi priesaginių mažybinių žodžių darybos pagal pavyzdį), supranta perkeltinę prasmę.
- **Žinios skirtinguose kontekstuose:** Sieja tą pačią informaciją skirtinguose kontekstuose, pavyzdžiui, geba analizuoti ir lyginti skirtingus tekstus ta pačia tema ir pan. Tinkamais pavyzdžiais iliustruoja faktus, taisykles remdamasis turima patirtimi; pavyzdžiui, sugalvoja vietovardžių, asmenvardžių ir taisyklingai juos užrašo.

Problemų sprendimas:

- **Kelia klausimus:** Kelia faktinius ir aiškinamuosius klausimus atsižvelgdamas į temą, teksto turinį, kalbinę užduotį ir pan. Pvz.: skiria klausimą „Kas tai?“ nuo klausimo „Kodėl?“. Kelia klausimus padedančius suprasti kalbos vartojimo ar kitokias su kalba susijusias problemas.
- **Identifikuoja problemas ir sprendimų idėjas:** Atpažįsta problemas analizuojamas įvairiose kalbinėse situacijose, geba parinkti ir pasiūlyti tinkamus sprendimus; dalyko idėjas naudojamas sprendžiant įvairias kalbos vartojimo užduotis. Ieško reikiamos informacijos įvairiuose šaltiniuose esant skirtingoms alternatyvoms. Įgytas kalbines žinias ar išminktą problemos sprendimą sėkmingai taiko tokioje pačioje ar analogiškoje situacijoje. Analizuodamas literatūros kūrinį, sutelkia dėmesį ties esminiais požymiais.
- **Sprendžia problemas ir įgyvendina idėjas:** Atpažįsta lietuvių kalbos dalyko žinių panaudojimą sprendžiant problemas kasdienėje aplinkoje. Naudoja lietuvių kalbos dalyko žiniomis grįstus metodus sprendžiant realias gyvenimiškas problemas, pavyzdžiui, parašo laišką, žinutę, kvietimą ar skelbimą, kai to reikia; perskaito informaciją atlikdamas kokią nors veiklą ir pan.
- **Reflektuoja mokymosi procesą:** Atpažįsta lietuvių kalbos mokymąsi ankstesnėse situacijose, skiria kalbos mokymą nuo mokymosi. Kartoja ir susieja žinomą ir naują kalbinę informaciją kaip pagrindinę įsiminimo strategiją. Planuoja, stebi ir vertina savo kalbinę veiklą ir jos rezultatus, lygina su anksčiau įgyta patirtimi. Savarankiškai planuoja kalbinę veiklą, nusistato užduočių atlikimo seką ir prioritetus.
- **Mąsto apie mąstymą (metakognicija):** Apibūdina, apie ką mąsto kalbos klausimais ir nurodo to priežastis. Sutelkia dėmesį vienai veiklai iki valandos, jei ji nėra monotoniška ir nereikalauja nuolatinio įtempto mąstymo (pvz., knygos skaitymas, pasakos klausymas).

Komunikavimo kompetencija

Komunikavimo kompetencija ugdoma lietuvių kalbos pamokose įvairiose kalbinėse veiklose, apimančiose kalbinės veiklos sritis tokias kaip kalbėjimas ir klausymas, skaitymas ir teksto supratimas, rašymas ir teksto kūrimas. Mokiniai komunikuoja/bendrauja žodžiu ir raštu, taikydami įvairias natūralias ir interaktyvias, verbalines ir neverbalines priemones, perduodami ir priimdami įvairius pranešimus.

Mokydamasis pradinėse klasėse mokinys mokosi bendrauti laikydamasis moralės ir teisėtumo principų, mokosi elgtis atsakingai ir teikti tikrą ir tikslią informaciją; savo požiūrį ir teiginius pagrįsti argumentais; suprasti įvairiomis formomis pateikiamą informaciją (žodinę, grafinę ir kt.), ją analizuoti ir kritiškai vertinti; praktiškai taikyti kalbos žinias (iš išminktų atvejų), laikytis kalbos normų, tiksliai ir tinkamai vartoti sąvokas; tinkamai argumentuoti, pasirinkti ir taikyti tinkamas strategijas ir priemones, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir situaciją; saugiai ir etiškai naudotis šiuolaikinėmis komunikacinėmis technologijomis.

Kalbėjimas žodžiu. Kiekviena asmens mintis perduodama kitam žmogui yra užkoduota (kalbant susitikus ar telefonu, parašyta ranka ar elektronine žinute ir pan.) ir turi būti iššifruota kito

asmens, t.y. pašnekovo. Supratimas taip pat yra mūsų komunikavimo ir socialinio bendravimo, kalbos mokymosi pagrindas. Klausytojas girdi kalbą, kuri yra lydima gestų ir veido išraiškų, susijusių su tam tikru fiziniu ir socialiniu kontekstu. Įprasto supratimo situacijoje šie kalbiniai procesai vyksta automatiškai. Mokiniai pradinėse klasėse mokosi suprasti kitų asmenų žodinius pranešimus bei patys išsakyti savo mintis, pasiūlymus, pristatyti idėją ar parengti išsamesnį pristatymą žodžiu, apimančią idėjas, išreikštas vaiko ar grupės vaikų, minties nuoseklumą, socialines grupes, kurioms atstovauja kalbantysis. Taip pat mokomasi ne tik buitinės, bet ir oficialios kalbos manierų, mandagių žodžių, išsireiškimų. Rekomenduojama kalbant žodžiu pasitelkti ne tik tinkamas išraiškos priemones, tokias kaip tikslių sąvokų vartojimą, perkeltinės reikšmės žodžių intarpus, jeigu jų reikia „pagyvinti“ pasakojimą ar įtikinti, bet ir vaizdines vizualias priemones (nuotraukas, vaizdo įrašus, aprangos detales ir pan.). Kalbėtojo dėmesys dažniausiai sutelkiamas į prasmės ir komunikacijos situacijos valdymą: pašnekovo reakcijas, dėl kurių prisitaikoma. Tokiose situacijose vaikai mokosi tam tikrų situacijos valdymo strategijų: mandagaus sutikimo, palaikymo, perklausimo, pasitikslinimo ar nepritarimo. Be to, vaikai mokosi įvaldyti tam tikras kompensavimo strategijas, pavyzdžiui, analizuoja, kaip turėtų elgtis, jeigu kalbėdami viešai užmiršo tam tikrą žodį ar sąvoką, arba, kaip pasielgti, jeigu pasakęs mintį suvokia, kad suklydo ar pasakė netiesą ir pan. Kalbėdami žodžiu, mokiniai ugdytis šiuos integralius komunikacinius ir kalbinius gebėjimus:

- Mokysis parinkti kuo tikslesnius žodžius, sąvokas, tam tikrus išsireiškimus, tinkančius plėtojama temai ar situacijai, kontekstui.
- Mokysis pabrėžti tam tikras sakinio vietas ar žodžius juos sustiprindamas kalbėjimo maniera, tonu.
- Mokysis pasirinkti tinkamas priemones pabrėždamas išvaizdos tam tikras detales, sustiprinančias pranešimo įtaigumą, muzikinį foną, vaizdo ar garso elementus.

Be to, norėtume pabrėžti, kad komunikavimo kompetencijos gebėjimus pradinėse klasėse vaikai plėtoja ne tik kalbėdami individualiai, bet ir aktyviai dalyvaudami diskusijose (rekomenduojama iš anksto pasiruošiant) jų amžiaus grupei aktualiomis temomis, debatuodami. Debatai pradiniam ugdyme apima keletą gebėjimų:

- moko suprasti, kad nėra ir negali būti vienos nuomonės;
- moko argumentuotai bei logiškai mąstyti ir kalbėti, aiškinti ir pagrįsti savo nuomonę faktais, duomenimis, gyvenimo pavyzdžiais;
- ugdo kritinį mąstymą ir savarankiškumą;
- skatina išklaudyti kalbantįjį ir gerbti priešingą nuomonę;
- moko bendradarbiauti;
- ugdo greitą reakciją (mokėjimą išgirdus klausimą gebėti aiškiai suformuluoti atsakymą);
- ugdo kalbėjimo prieš auditoriją įgūdžius, moko kalbėjimo manierų;
- skatina pasitikėjimą savimi ir komandos draugais;
- moko klausytis, išgirsti ir atskirti esminius dalykus nuo mažiau svarbių.

Ruošiantis dalyvauti debatuose atkreiptume dėmesį į kelis svarbius aspektus:

- **Temos pasirinkimas.** Rekomenduojama leisti vaikams pasirinkti iš kelių temų arba patiems siūlyti debatų temą.
- **Informacijos analizavimas, argumentų išsiskyrimas.** Svarbu, kad ruošdamiesi debatams vaikai turėtų sąlygas pasirinkti reikiamos informacijos (pagal debatų temą), ją aptarti debatuojančioje grupėje, pasidalinti patirtimi ir įžvalgomis.
- **Pasirengimas debatams** (bandymas debatuoti). Mokantis debatuoti reikšminga pamėginti tai padaryti vienai debatuojančiai grupei kartu su mokytoju. Tokiu atveju, mokytojas galėtų stebėti ir pabrėžti debatuojančių vaikų stiprybes bei pasiūlyti, ką ir kaip dar būtų galima patobulinti prieš tikruosius klasės mokinių debatus. Svarbu, kad ramesniems, tyliai ar nedrąsiai kalbantiems mokiniams, mokytojas leistų parepetuoti, pats pasiūlytų ir padėtų formuluoti mintį. Toks pasiruošimas leistų visiems lygiavertiškai jaustis debatavimo dieną.

- **Debatavimas** (pagal pasirinktą modelį). Svarbu, kad debatai būtų organizuojami pagal šio metodo specifiką: būtų teigiantieji ir neigiantieji, teisėjai ir stebėtojai. Per mokslo metus kiekvienas vaikas turėtų pabūti skirtingose debatų pozicijose.
- **Debatų vertinimas** (teigiančiųjų, neigiančiųjų, teisėjų ir stebėtojų) **pagal susitartus kriterijus**. Debatus turėtų vertinti mokiniai, t.y. teisėjai ir stebėtojai, o mokytojas turėtų apibendrinti visą procesą.
- **Apibendrinimas**. Šioje dalyje rekomenduojama išanalizuoti debatų įrašą, jeigu jie buvo filmuojami. Geriausiai tai daryti kitą dieną, po debatų, nes tą pačią dieną vaikams, kurie debatavo, analizuoti savo elgesį gali būti per daug sunku ir sudėtinga psichologiškai.

Komunikacinė sąveika gimtąja kalba yra labai sudėtinga žmogaus veikla, kai pakaitomis suprantame savo pašnekovo užkoduotas idėjas ir tuo pat metu pateikiame atsakymų į šias idėjas (sutinkame, diskutuojame, prieštaraujame ir kt.). Informacijos priėmimo, interpretavimo ir vertinimo procesai, diskurso planavimo ir derinimo procesai apima tiek komunikacinį, tiek kalbos vartojimo lauką. Būtent toks prasmės konstravimas yra komunikavimo tikslas (priimamas sprendimas, patvirtintas susitarimas, spręstinas nesutarimas, socialinis ryšys ir kt.). Kiekvienas vaikas mokosi įvaldyti žodžio meistrystę, pasiekdamas kalbinį sugebėjimą suprasti, kurti ir bendrauti kiekvieną dienos akimirka to net nesuvokdamas.

Pilietiškumo kompetencija

Pilietiškumo kompetencija lietuvių kalbos pamokose ugdoma skaitant ir analizuojant įvairius grožinius ir negrožinius tekstus, susijusius su Lietuvos valstybe ir jos piliečiais. Mokiniai mokosi pažinti ir gerbti Lietuvos valstybės simbolius, švęsti valstybines šventes, būti atsakingais, prisiimti ir vykdyti tam tikras pareigas. Kartu su tėvais ir/ ar mokytojais dalyvauja pilietinėse veiklose. Moka giedoti Lietuvos himną.

Skaitydami pasirinktus tekstus iš rekomenduojamos literatūros sąrašo, mokiniai turi galimybę patirti/pajusti įvairius žmogaus gyvenimo kontekstus, diskutuoti apie tam tikras elgesio normas / nenormas, teigiamus ir koreguotinus veikėjų elgesio ir gyvenimo būdo modelius ir pan. Svarbu diskutuoti su vaikais tokiais svarbiais klausimais kaip žmogaus teisės ir demokratijos principai, jų išraiška kasdieniame gyvenime, savo nuomonės išsakymas ir pan. Kuriant pilietinę visuomenę labai svarbus išlieka pareigos ir atsakomybės klausimas, dėl kurio taip pat verta tam tikrą vertybinį elgesio modelį ugdyti jau pradinėse klasėse.

Svarbu, kad mokiniams būtų sudaryta galimybė rinktis ir analizuoti tam tikros veiklos išliekamąją vertę, pavyzdžiui, dalyvauti šiukšlių tvarkymo akcijoje, o po to pasikalbėti ar padiskutuoti tokios veiklos prasmę, naudą, galbūt priimti tam tikrus įsipareigojimus dėl aplinkos saugojimo, tokiu būdu sudaryti sąlygas mokytis iš savęs. Mokiniai turėtų būti skatinami reflektuoti savo patirtį, paaiškinti, kaip jis pats gali prisidėti, kad visiems gyventi būtų geriau.

Kitas svarbus aspektas – mokinių mokymasis pažinti ir darniai gyventi su kitų kultūrų asmenimis, mokytis etikos principų, bendražmogiškų vertybių, tokių kaip pagalba, atjauta, empatija, noras pažinti įvairias kultūras. Kuria klasės taisyklės, mokosi jų laikytis. Diskutuoja apie vaikų turimas teises ir laisves Lietuvoje ir pasaulyje, paaiškina, kokių veiksmų jis gali imtis, kai šios teisės yra pažeidžiamos.

Mokosi atsirinkti ir patikrinti naujausią, svarbiausią ir tikrą informaciją. Žino, kas yra patikimi šaltiniai, mokosi jais naudotis. Diskutuoja, kodėl svarbu žinoti naujausią informaciją, pagrįstą tikrais faktais, samprotauja, kas nutiktų žmonėms, jeigu šios informacijos nežinotų arba nepavyktų jos patikrinti. Mokytojo paskatintas diskutuoja, kodėl svarbu valstybėms bendradarbiauti, pateikia tokio bendradarbiavimo pavyzdžių. Galima inicijuoti susirašinėjimą su lietuviais, gyvenančiais kitose valstybėse. Tai būtų galima daryti susirašinėjant laiškais, siunčiant atvirlaiškius ir pan.

Lietuvių gestų kalba (LGK)

Pradinis ugdymas				
	1 klasė	2 klasė	3 klasė	4 klasė
Privalomas LGK mokymosi turinys 70%	70 (2)	70 (2)	70 (2)	70 (2)
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys 30%	49/21	49/21	49/21	49/21
dalyko mokymuisi skirtų pamokų	140 (98/42)		140 (98/42)	
	Iš viso 280 (196/84) pamokų			

Pamokų skaičius: 2 pamokos per savaitę.

Ugdomos kompetencijos:

- Pažinimo kompetencija (dalyko žinios ir gebėjimai; kritinis mąstymas; problemų sprendimas; mokėjimas mokytis)
- Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija (savimonė ir savitvartos įgūdžiai; empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas; atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys įvertinant pasekmes; rūpinimasis sveikata)
- Kūrybiškumo kompetencija (tyrinėjimas; generavimas; kūrimas; vertinimas ir refleksija)
- Pilietiškumo kompetencija (pilietinis tapatumas ir pilietinė galia; gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms; valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje)
- Kultūrinė kompetencija (kultūrinis išprusimas; kultūrinė raiška; kultūrinis sąmoningumas)
- Komunikavimo kompetencija (pranešimo kūrimas; pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika; pranešimo analizė ir interpretavimas)
- Skaitmeninė kompetencija

Siekiant išugdyti kompetencijas svarbu užtikrinti jų ugdymo nuoseklumą ir tęstinumą, remtis mokinio individualia pažanga ir orientuotis į jo gabumus ir stiprybes. Kompetencijos yra ugdomos dalykų turiniu (Bendrųjų programų atnaujinimo gairės, 29 punktas).

Lietuvių gestų kalbos (LGK) mokymosi turinys sudaro sąlygas ugdyti kompetencijas. Atkreiptinas dėmesys, kad mokymosi turinio apimtys pateikiamos išskiriant privalomą turinį ir pasirenkamą turinį, kurį pasirenka mokytojas atsižvelgdamas į mokinių galimybes, derindamas su kitais mokytojais.

1–2 klasės	
Mokymosi turinys	Pamokų skaičius 140 (98–42)
Privalomas LGK mokymosi turinys	98
Kalbos vartojimas	36
Supažindinimas su pokalbio lietuvių gestų kalba taisyklėmis (kaip reikia pradėti, tęsti ir užbaigti pokalbį).	4
Dalyvavimas pokalbyje ir diskusijoje, gebėjimas reikšti savo nuomonę, mintis, priimti ir perteikti informaciją, skirti, kas yra tikra, o kas išgalvota.	4
Mokymas(is) paklausti apie nesuprantamus dalykus.	4
Mokymas(is) reikšti emocijas lietuvių gestų kalba.	4
Kūrybiniai žaidimai, įvairių situacijų kūrimas ir vaidinimas.	4
Mokymasis pasakoti auditorijai ir prieš vaizdo kamerą.	4
Mokymasis atpasakoti matytus dalykus, juos paaiškinti bei apibūdinti.	4
Mokymasis perteikti rašytinį tekstą lietuvių gestų kalba ir užrašyti lietuvių gestų kalba papasakotą įvykį.	4
Trumpų informacinio pobūdžio tekstų kūrimas.	4

Kalbos pažinimas	38
Aiškinimas(is), kad lietuvių kalba ir lietuvių gestų kalba yra dvi skirtingos kalbos.	4
Pokalbiai apie lietuvių gestų kalbą ir apie tai, kodėl reikia mokytis lietuvių kalbos ir lietuvių gestų kalbos.	4
Lietuvių gestų kalbos žodyno plėtimas.	4
Gestikuliacijos ir gesto, mimikos ir veido išraiškos skirtumų aiškinimas(is).	4
Bandymai su įvairiomis plaštakų formomis, supažindinimas su naujais gestais.	4
Daiktavardis, veiksmažodis, būdvardis lietuvių gestų kalboje. Jų funkcijų suvokimas..	4
Pirštų abėcėlės vartojimas ir supratimas, ryšys su rašytine lietuvių kalbos forma.	4
Paprasti teiginiai, klausimai, neiginiai; jų rodymas.	2
Gesto rodymo tempo reikšmė gestų kalboje.	2
Gesto rodymo vieta ir erdvė.	2
Gestų kalbos kultūra ir elgesys įvairioje aplinkoje.	2
Elementarios žinios apie aplinkos garsus. Garso ir judesio ryšys.	2
Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas	24
Susipažinimas su kitais kurčiųjų bendruomenės nariais ir savo mokyklos istorija. Kurčiųjų žaidimai.	6
Pasakų žiūrėjimas, sekimas, inscenizavimas.	6
Savų trumpų pasakojimų pagal paveikslėlius, patirtį kūrimas ir pristatymas klasei.	4
Tekstų (žinučių, instrukcijų, pasakojimų) lietuvių gestų kalba kūrimas; skirtumų tarp šių žanrų aiškinimas.	4
Temų, padedančių ugdyti kultūrinį, lingvistinį ir asmeninį tapatumą, nagrinėjimas.	4
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys	42

3–4 klasės	
Mokymosi turinys	Pamokų skaičius 140 (98–42)
Privalomas LGK mokymosi turinys	98
Kalbos vartojimas	32
Mokymasis dalyvauti pokalbyje (dialoge ir grupės diskusijose): pradėti pokalbį, jį tęsti, paklausti, atsakyti į klausimą, atsižvelgiant į adresatą ir situaciją, skiriant kas yra tikra ir kas išgalvota.	6
Mokymasis perteikti informaciją lietuvių gestų kalba (pranešimas apie įvykį, nurodymas, instrukcija).	6
Žaidimai, kurių metu vartojama gestų kalba.	6
Mokymasis pasakoti apie save ir savo patirtį, perteikiant nuotaiką ir emocijas.	4
Rašytinio teksto perteikimas lietuvių gestų kalba, lietuvių gestų kalba papasakoto įvykio užrašymas.	4
Mokymas(is) atpasakoti lietuvių gestų kalba papasakotus tekstus.	6

Kalbos pažinimas	32
Susipažinimas su gestų kalbos erdve (lokalizacija, vaidmenų kaita, rodymas, inscenizavimas).	4
Susipažinimas su vyresnio amžiaus kurčių asmenų pasakojimais lietuvių gestų kalba.	4
Lietuvių gestų kalbos žodyno plėtimas.	4
Kūno kalba, pasyvioji ir aktyvioji ranka.	3
Pirštų abėcėlės supratimas ir tikslus vartojimas.	3
Mokymasis naudotis lietuvių gestų kalbos žodynėliais.	4
Žaidimai, naudojant įvairias plaštakos formas (kumštis, smilius ir pan.).	6
Temų, padedančių ugdyti kultūrinį, lingvistinį ir asmeninį tapatumą, nagrinėjimas.	2
Pažintis su gestų kalbos vertėjo veikla ir kompensacine technika.	2
Kurčiųjų kultūros ir literatūros pažinimas	34
Susipažinimas su kurčiųjų bendruomene ir jos veikla.	4
Vaikų literatūros kūrinėliai ir jų aptarimas (meninio kūrinio turinys, forma, meninės išraiškos priemonės ir kt.).	6
Mokymasis analizuoti ir atpasakoti literatūrinį kūrinį.	6
Savo pasakojimų lietuvių gestų kalba kūrimas ir pasakojimas klasei.	6
Skirtingos tematikos kūrinių pasakojimas lietuvių gestų kalba.	6
Mokymasis raiškiai perteikti literatūrinių kūrinių personažų kalbą ir charakterius spektakliuose.	6
Pasirenkamas LGK mokymosi turinys	42

Galimų veiklų ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

Temos

Labas!

Šios temos pagrindinis tikslas – mokyti mokinius papasakoti apie save arba kitą žmogų, įvardinti aktualiausius aspektus apie save arba kitą žmogų: vardą, vardą-gestą, gyvenamąją vietą, mokyklą, klasę, amžių ir pagrindinius pomėgius.

Man patinka

Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti kuo tiksliau vartoti gestų kalbą bei padėti mokiniams atpasakoti, įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokiniams gerai žinoma aplinka – draugais, kiemu, žaislais, žaidimais, veiklomis su klase, veiklomis skirtingais metų laikais, taigi tuo, kas mokiniams patinka.

Klasė ir mokykla

Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokykla ir mokyklos / klasės draugais.

Šeima		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti artimiausios aplinkos žmones (šeimos narius, giminaičius, bendruomenės narius), jų veiklą ir visa tai palyginti pagal pateiktus pavyzdžius, planą, nuorodas.
Apie save		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti gyvenimo ir žmogaus kaitą.
Aš jaučiu		Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti apibūdinti penkis pagrindinius žmogaus pojūčius.
Pasaulis įdomus		Šios temos pagrindinis tikslas – turtinti bei įtvirtinti sukaupią mokinių žodyną, gramatikos aspektų pritaikymą kalboje.

Toliau pateikiama temos „Labas“ medžiaga, kitų 6 temų medžiaga prieinama čia.

Paaškinimai dėl medžiagos pateikimo struktūros:

- Medžiaga prieinama lietuvių gestų kalba.
- Kiekvienoje temoje pateiktos *situacijos ir užduotys*. Situacijos – tai temos atraminiai taškai arba įvestys, padėsiančios temą plėsti, tikslinti, diskutuoti, kelti naujus klausimus. Užduotis mokytojas gali rinktis savo nuožiūra, remtis šiomis užduotimis kaip pavyzdžiais, padėsiančiais kurti savo užduočių ciklus, kompleksus.
- Rekomenduojama mokytojui peržvelgti aktualią pagrindinę ir papildomą medžiagą planuojant pamoką bei turint konkretų pamokai skirtą uždavinį, permąstyti, kas ir kaip bus pateikta pamokos metu, kokias namų darbų užduotis mokiniai galėtų atlikti savarankiškai, naudodamiesi situacijos leksika, rengdami detalesnę pristatymą kitai pamokai ar pan.
- *Sociokultūrinė informacija* naudinga kalbant apie lietuvių gestų kalbos vartojimo ypatumus, mokiniams pristatoma kalbinė ir kultūrinė lietuvių gestų kalbos vartojimo aplinka.
- *Leksikos sąrašas* sudarytas pagal abėcėlę.
- Užduočių žymėjimas:

– užduotį galima iškart skirti pamokoje;

– prieš atlikdami užduotį, mokiniai turėtų pasiruošti užduočiai, susirasti reikiamą informaciją ir / arba atlikti namų darbą;

– prieš skirdamas užduotį, mokytojas papildomai pasiruošia.

- Medžiagos šaltinis: <https://gestukas.ugdome.lt/>

LABAS !

Šios temos pagrindinis tikslas – plečiant teminį mokinių žodyną mokyti kuo tiksliau vartoti gestų kalbą bei padėti mokiniams atpasakoti, įvardinti jau žinomus ir taip pat naujai išmokstamus dalykus, kurie susiję su mokiniams gerai žinoma aplinka – draugais, kiemu, žaislais, žaidimais, veiklomis su klase, veiklomis skirtingais metų laikais, taigi tuo, kas mokiniams patinka. Mokiniai atlieka užduotis mokytojui padedant.

Numatomi pasiekimai:

- aktyviai vartoja gestų kalbą gyvo pokalbio metu, taip pat prieš vaizdo kamerą, mokosi įvertinti gestų kalbos turinį – kas buvo pasakyta, ar tiksliai pasakyta, kaip galima būtų pakoreguoti netikslų LGK tekstą;
- orientuojasi Lietuvos žemėlapyje, randa jame savo gyvenamąją vietą – miestą, kaimą ir tinkamai ją įvardija vartojant tinkamą gestą ir pirštų abėcėlę (PA);
- apibūdina žmonių išvaizdą, pastebi detales, tinkamai pritaiko gestą-vardą asmeniui remiantis konkrečia išvaizdos detale;
- kūrybiškai pratęsia ir pabaigia pasakojimą / istoriją LGK;
- kuria dialogus remiantis užduoties reikalavimais;
- atpasakoja dviejų žmonių pokalbį / dialogą;
- pagarbiai bendrauja su bendraamžiais bei suaugusiais žmonėmis, kai reikia, įsiterpia į pokalbį ir užduoda klausimą, pasako pastabą, kritiką mandagiu, pagarbiu būdu bei palaiko pokalbį.

Gramatikos aspektai

Sociokultūrinė informacija

Daiktavardis ir jo funkcijos
Kiekiniai skaitvardžiai
Klausimų sudarymas
Topografiniams erdvės santykiams nustatyti vartojami prielinksniai
Topografinis erdvės vartojimas
Veiksmažodis ir jo funkcijos

Bendra informacija apie gimtąją gestų kalbą
Trumpa informacija apie vardus-gestus
Apie pirmąją kurčiųjų mokyklą (Konarskio g.)

Leksika

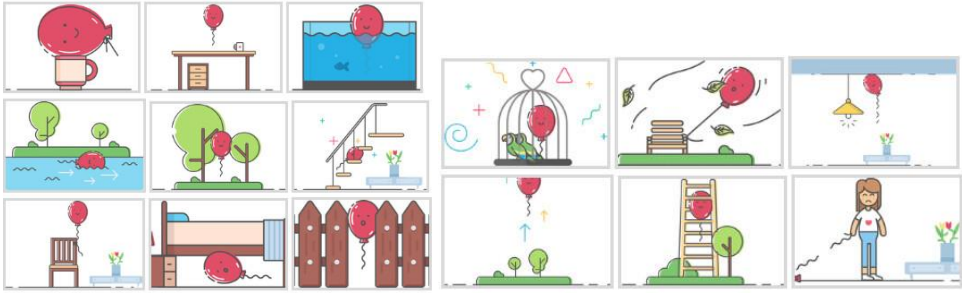

APKURSTI, APSIDŽIAUGTI 1, BE-TO, BENDRAKLASIS, BENDRAUTI 1, DAR-NE, DIEVINTI, DOVANOTI, FUTBOLAS, GESTŲ-KALBA, GIRDINTIS, GYVŪNAS, ĮSIDĖMĖTI, IŠMANUSIS-TELEFONAS, IŠPRAŠYTI, IŠVIRKŠČIAS, YRA, JEIGU, NEMOKĖTI, JUOKAUTI 1, JUOKTIS 1, JUOKTIS 2, KAIP-NEGERAI, KALBĖTI-GESTŲ-KALBA, KLAUSINĖTI 2, KOCHLEARINIS-IMPLANTAS, KURČIAS, LANKYTI, LIKTI-VIETOJE 1, MĖGTI, MOKYTI, NAUDOTIS-IŠMANIUOJU-TELEFONU, NEPRIGIRDINTIS, NETOLI, NETURĖTI 1, NETURĖTI 2, NEVĖLUOTI, NIEKADA, NUO-GIMIMO, NUO-VAIKYSTĖS, NUSTEBTI, ORAS, PASAULIO PAŽINIMAS, PASIILGTI, PATIKTI, PATS, PAVARDĖ, PERSIRENGTI, PIRMA-PAMOKA, PIRŠTŲ-ABĖCĖLĖ, PLANŠETINIS-KOMPIUTERIS, PRADINĖS-KLASĖS, VESTI (lydėti), PRAMIEGOTI, PRAMINTI, RIEDUČIAI, SAKY TINĖ -KALBA, ŠIAULIAI, SUSIPAŽINTI, SUŽINOTI, TAIP PAT, TIESIAI, TOLI, TRENIRUOTĖ, TRUMPAS, TUOJAU, VARDAS-GESTAS, VĖL, VIBRUOTI-ŽADINTUVUI, VIETA, VILNIUS.

Papildoma leksika:

1...9-PAMOKA, ANIMACINIS-FILMUKAS, ARTI, BAŽNYČIA, BOULINGAS, DIALOGAS, DIREKTORIUS, ELGESYS 1, ELGESYS 2, ETIKA, FOTOGRAFUOTI, GATVĖ 1, GATVĖ 2, Į-DEŠINĖ, Į-KAIRĖ, KABINETAS, KAIMAS, PAVADUOTOJAS, KAUNAS, KEIKTIS (grubiai kalbėti), KLAIPĖDA, KLAUSOS-LAVINIMO-UŽSIĖMIMAS, KLAUSOS-TARTIES-UŽSIĖMIMAS, KNYGA, KONSTRUOTI-LEGO, KREPŠINIS, KŪRYBINGAS, LIŪDĖTI,

MATEMATIKA, MIESTAS, PALIKTI (daiktą), PASILIKTI-BENDRABUTYJE, PASPIRTUKAS, RIEDIS, RIEDLENTĖ, SALĖ, STATYTI-KALADĖLIŲ-BOKŠTĄ, TIKYBA, TYČIOTIS 1, TYČIOTIS 2, VALGYKLA 1, VALGYKLA 2.		
Situacijos ir užduotys		
Pasisveikina ir prisistato Rokas		
1 užduotis		<p>Prisistatykite prieš vaizdo kamerą pagal pavyzdį: vardas, vardas-gestas, amžius, miestas.</p> <p>Peržiūrėję nufilmuotą klasės draugo prisistatymą, pasakykite:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar jis viską apie save pasakė teisingai, • ar prisistatė pagal pateiktą planą, • tiksliai atpasakokite, ką jis pasakė.
2 užduotis		<p>Peržiūrėkite 5 skirtingų vaikų fotografijas ir pagal jų bruožus sugalvokite jiems vardą-gestą. Klausimas: ar visada vardas-gestas yra skiriamas dėl veido, kūno bruožų? Gal žinote kitokių atvejų? Kuo remiantis dar gali būti duotas vardas-gestas? Aptarkite su savo gestų kalbos mokytoju.</p>
3 užduotis		Ar turite vardą-gestą? Koks jis? Kodėl toks vardas-gestas jums duotas? Kas jus taip praminė?
Pasisveikina ir prisistato Gabija		
1 užduotis		Išvardykite penkis didžiausius Lietuvos miestus ir parodykite jų gestus.
2 užduotis		Kartu su mokytoju prieikite prie žemėlapio ir parodykite, kur jūs gyvenate, kokiame mieste ar rajone. Savo miesto pavadinimą pasakykite pirštų abėcėle (PA) ir pateikite jo gestą.
3 užduotis		Kokiame mieste yra jūsų mokykla? Kokioje gatvėje? (PA ir gestas). Kokiuose miestuose yra kurčiųjų mokyklos? Gal žinote, ar visos kurčiųjų mokyklos turi vardą-gestą? Kodėl Lietuvos kurčiųjų ir neprisigirdinčiųjų ugdymo centro yra toks vardas-gestas?
4 užduotis		Mokytojui padedant pabandykite papasakoti, kuo skiriasi miestas ir kaimas: kaip atrodo namai, gatvės, žmonės, eismas. Kur jums labiau patinka būti, gyventi – mieste ar kaime ir kodėl?
Pasisveikina ir prisistato mokytoja Rasa		
1 užduotis		Pristatykite mokytoją iš vaizdo pasakojimo: vardas, vardas-gestas, kurčia ar girdinti?

2 užduotis		Prisistato jūsų mokytojas / mokytoja, o jūs įsidėmėkite vardą, vardą-gestą, amžių, kurčias ar girdintis / neprigirdintis, kokiame mieste gimė, augo, gyvena dabar. Dabar atpasakokite. (Mokytojas pateikia informaciją nebūtinai apie save, gali prisistatyti kaip kitas asmuo.)
3 užduotis		Kiek mokytojų jus moko dabar: pristatykite juos trumpai – vardas, vardas-gestas, kurčias, neprigirdintis ar girdintis, kokio dalyko šis mokytojas.
Kaip prisistatome kitiems?		
1 užduotis		Prisistatykite pagal pateiktą planą (planas iš situacijos): <ul style="list-style-type: none"> a. tavo vardas-gestas, b. koks tavo vardas ir pavardė pirštų abėcėle (PA), c. tu esi kurčias, neprigirdintis ar su kochleariniu implantu (CI), d. tavo tėvai kurtieji, neprigirdintys ar girdintys, e. kiek tau metų ir kurioje tu klasėje mokaisi, f. kokiame mieste tu gyveni, g. kokiame mieste tu mokaisi.
2 užduotis		Pasirinkite sudėtingesnius vyriškus ir moteriškus vardus ir mokykitės juos tiksliai pasakyti pirštų abėcėle (PA). Parodykite pirštų abėcėle (PA) šiuos vardus vienas kitam. Vienas iš jūsų daktiliuoja, o kitas užrašo lentoje.
3 užduotis		Ekspperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai KAROLIAI, NESVARBU, LAISVAS, APIE ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba. Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: SUNKVEŽIMIS RIEDA. Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą TRAUKINYS. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – SUSTOTI. Visas sakiny: SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS.
4 užduotis		Šeimos paveikslėlis. Pasirinkite vieną šeimos narį iš paveikslėlio ir papasakokite, kaip jis atrodo. Kiti spėja, apie kurį šeimos narį pasakojama. Kai atspėjama, to žmogaus apibūdinimas pakartojamas mokytojui padedant. Sugalvokite vardus-gestus aptartiems šeimos nariams ir pasakykite, kodėl šie vardai-gestai jiems tinka.
		
Rokas pramiegojo pirmą pamoką		
1 užduotis		Kodėl iš Roko juokėsi klasės draugai? Kaip manote, kaip jautėsi Rokas – jam buvo smagu ar jautėsi truputį žeminamas?

2 užduotis		Kaip tinkamai ir neižeidžiant reikėtų perspėti žmogų, jei kažkas jo išvaizdoje „ne taip“, pavyzdžiui, supainioti batai kairys ir dešynys, kreivai užsagstytos megztinio sagos, matosi suplyšusi kojynė, velkasi neužrištas bato raištelis, gal moteris / mokytoja išsitepusi dantis arba skruostą lūpų dažais?
3 užduotis		Papasakokite, kaip skamba arba vibruoja girdinčiųjų žmonių ir kurčiųjų telefonai / žadintuvai. Koks skirtumas? Suvaidinkite situacijas – jūs pajuntate vibruojantį telefoną ir turite sureaguoti, išjungti: <ul style="list-style-type: none"> • kai jis kelnų kišenėje, • kai jis prie lovos, ant spintelės, • kai jis kuprinėje, kuprinė ant pečių, o telefonas labai giliai, • kai jūs esate pilname žmonių autobuse, telefonas kuprinėje, kuprinė ant pečių, o telefonas labai giliai. Vėliau suvaidintas situacijas atpasakokite gestų kalba.
4 užduotis		Mokytojo padedami, sugalvokite keletą sakinių su gestu „išvirkščias“.
5 užduotis		Prisiminkite vieną juokingą nuotyki / įvyki, susijusį su mokykla ir / arba vėlavimu, ir papasakokite klasei.
Dailės pamoka ir žalias balionas		
1 užduotis		Įsivaizduokite, kad tas pats žalias balionas pro langą įskrido ir į jūsų klasę. Kurkite istorijas. Kieno istorija įdomiausia, juokingiausia, kūrybiškiausia, ilgiausia, trumpiausia?
2 užduotis		Mergaitė į mokyklą atsinešė savo lėlę, bet po pamokų ją netyčia paliko klasėje. Lėlė labai liūdėjo... Prateškite pasakojimą.
3 užduotis		Berniukas į klasę atsinešė mėgstamą mašinėlę, bet po pamokų ją netyčia paliko klasėje. Grįžęs namo, berniukas norėjo pažaisti su savo mašinėle, bet jos nerado kuprinėje... Prateškite pasakojimą.
4 užduotis		Atpasakokite, ką matote žiūrėdami į paveikslėlius. Pavyzdžiui: BALIONAS, LOVA. / BALIONAS PO LOVA.
		
5 užduotis		Įsivaizduokite, kad tas pats žalias balionas pro langą įskrido ir į jūsų klasę. Kurkite istorijas. Kieno istorija įdomiausia, juokingiausia, kūrybiškiausia, ilgiausia, trumpiausia?
Ką mėgsta veikti Gabija?		

1 uždutis		Papasakokite, kaip naudojami šie daiktai: dviratis, riedučiai, šokdynė, mažas kamuoliukas, kamuolys, paspirtukas, riedlentė, riedis.
2 uždutis		Pasirinkite vieną iš išvardintų daiktų ir pasakykite, kaip jie naudojami: <ul style="list-style-type: none"> • dviratį miname lėtai, greičiau, lekiamo, • šokdyne šokinėjame viena koja, kita koja, abiem kojomis, • nuo žemės atsimuša ir šokinėja mažas kamuoliukas, • spyruokliuojame atsisėdę ant didelio kamuolio, • važiuojame paspirtuku, • riedlente važiuojame pasispirdami viena koja, kita koja, manevruojame, • riedame riedžiu.
Ką mėgsta veikti Rokas?		
1 uždutis		Prisiminkite, kokius panašius žaislus turite namuose: pavyzdžiui, dvi lėles, tris knygas, septynias mašinytes ar pan. Apibūdinkite šiuos daiktus ir pasakykite, iš kur juos gavote, pavyzdžiui: mažą lėlytę padovanojo..., o didesnę nupirko...
2 uždutis		Mokiniam išdalijami lapai, kuriuose nupiešti skirtingų dydžių, ilgių daiktai / žaislai. Akcentuojamas vieno kurio daikto dydis ir forma, o uždutis mokiniams – lapuose apvedžioti tinkamus daiktus remiantis tuo, kaip jie buvo parodyti? <div style="text-align: center;"> </div>
3 uždutis		Reikės trijų mokinių: tėvo, sūnaus ir pasakotojo. Tėvas vaidina, kad turi telefoną, sūnus maldauja telefono, abu susiginčija. Pasakotojas atpasakoja, ką matė ir kas ką sakė.
Pamoka vyks lauke		
1 uždutis		Papasakokite, kur jūsų mokykloje yra sporto salė, kur yra valgykla ir kur biblioteka. Kaip reikia iki jų eiti: nuo įėjimo, nuo jūsų klasės.
2 uždutis		Mokytojas turi korteles, knygą arba kitą priemonę su gyvūnų vaizdais (pvz., naminiais ir laukiniais, Lietuvos ir kitų šalių). Mokinys išsitraukia kortelę su gyvūnu, parodo gestą ir priskiria jį tam tikrai kategorijai, pvz.: katė, naminis gyvūnas / katė, gyvena Lietuvoje / liūtas, laukinis gyvūnas, gyvena ne Lietuvoje.

3 užduotis		Kurkite dialogą (panašų į Roko ir Gabijos) pagal mokytojo duotą pavyzdį.
Mokomės palaikyti pokalbį		
1 užduotis		Kai kalbate su suaugusiu / vyresniu žmogumi, kokius klausimus mandagu užduoti, o kokie klausimai nelabai mandagūs. Kodėl?
2 užduotis		Kaip elgsitės šiose situacijose: <ul style="list-style-type: none"> a. Jūsų mokytoja kalbasi su kita mokytoja. Norite mokytojos paklausti, ar jau galite eiti į lauką. Kaip tai padaryti mandagiai? b. Kalbasi du jūsų klasės draugai, jūs irgi norėtumėte prisijungti – kaip tai padaryti mandagiai?

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

LENKŲ KALBA

Tema: Lenkų kalbos keturių pamokų ciklas: „Szkoła może być przyjemna – Akademia Pana Kleksa J. Brzechwy“ (Mokykloje gali būti malonu). 3-4 kl.

MR rengėjos: Alina Balčiūnienė, Barbara Zinkevič

Įvadas

Veiklų planavimo siekiamybė – kad mokiniai pritaikytų tai, ką išmoko, sujungdami naujas žinias su jau išmoktais dalykais ir patirtimi. Tam gerai tinka parankus ugdymo turinio skirstymas ciklais pagal lenkų kalbos ugdymo temas. Numatyti galutiniai ciklo rezultatai padeda nuosekliai ir kryptingai organizuoti veiklas, kad mokinys mokytųsi veikti kaip kalbėtojas, klausytojas, skaitytojas ir teksto suvokėjas bei kūrėjas. Bet koks komunikacinis veiksmas yra susijęs su tekstu, kuris yra arba galutinis rezultatas, arba veiklos siekinys, arba kuriamas produktas. Tad aktualizuojant, plečiant, tobulinant mokinio žinias, gebėjimus, praktinę patirtį, bendrąsias kompetencijas, ugdomos vienos literatūrinio (kultūrinio) ugdymo temos komunikacinės kalbinės kompetencijos, kitaip tariant, konstruojamas rašytinio ar sakytinio teksto suvokimo bei kūrimo modelis viena literatūrinio (kultūrinio) ugdymo tema, tačiau aprėpiant daugiopus kontekstus ir požiūrius. Šis modelis pritaikomas, tobulinamas mokantis kitos literatūrinio (kultūrinio) ugdymo temos. Vadinasi, tikimės, jog sniego gniūžtės principu bus ugdomos ir tobulinamos bendrosios ir dalykinės kompetencijos.

Siekiant kokybiško mokinių išmokimo, derėtų ugdymo procesą organizuoti taip, kad mokinys mąstytų, paaiškintų, kaip ką nors suvokia, kurtų savo prasminius konstruktus; leisti apmąstyti veiklą, užtikrinti, kad bus mokomasi aktyviai. Mokiniai turi ne paprasčiausiai atsiminti, ką jiems sakome, bet sudaryti to, ko mokosi, savo prasmę ir susieti naujus dalykus su tuo, ką jau žino.

Ciklinio lenkų kalbos ugdymo turinio planavime itin svarbi yra situacijos analizė, kuri daro prielaidą tikslingai suformuluoti tikslus ir uždavinius, o ši savo ruožtu skatina atitinkamo turinio parinkimą. Turinio siekiai gali būti įgyvendinti įvairiai, jie dažnai priklauso nuo metodų parinkimo ir veiklos organizavimo. Ar veiksmingas buvo mokymas ir mokymasis bei ar buvo pasiekta užsibrėžtų uždavinių parodys vertinimas.

Svarbu darbo plane atkreipti dėmesį į keturis pagrindinius klausimus:

- Ko mokome? Bendrais bruožais nusakyti žinias, sąvokas, įgūdžius ir nuostatas, kurias reikia įgyti, mokomųjų dalykų ryšius.
- Kaip mokome? Kaip organizuoti mokymo ir mokymosi procesus, kokie turi būti veiklos etapai, mokomoji veikla ir procesai, grupių sudarymo formos siekiant mokymą(si) individualizuoti, kokių reikia išteklių, kaip paskirstyti laiką, kokios vertinimo galimybės.
- Kada mokome? Panagrinėti ugdymo turinio tęstinumą ir pažangą.
- Kaip sužinosime, kad vaikai mokosi ir išmoksta? Numatyti būdus, kaip stebėti, formuoti pažangą ir diagnozuoti pasiekimus.

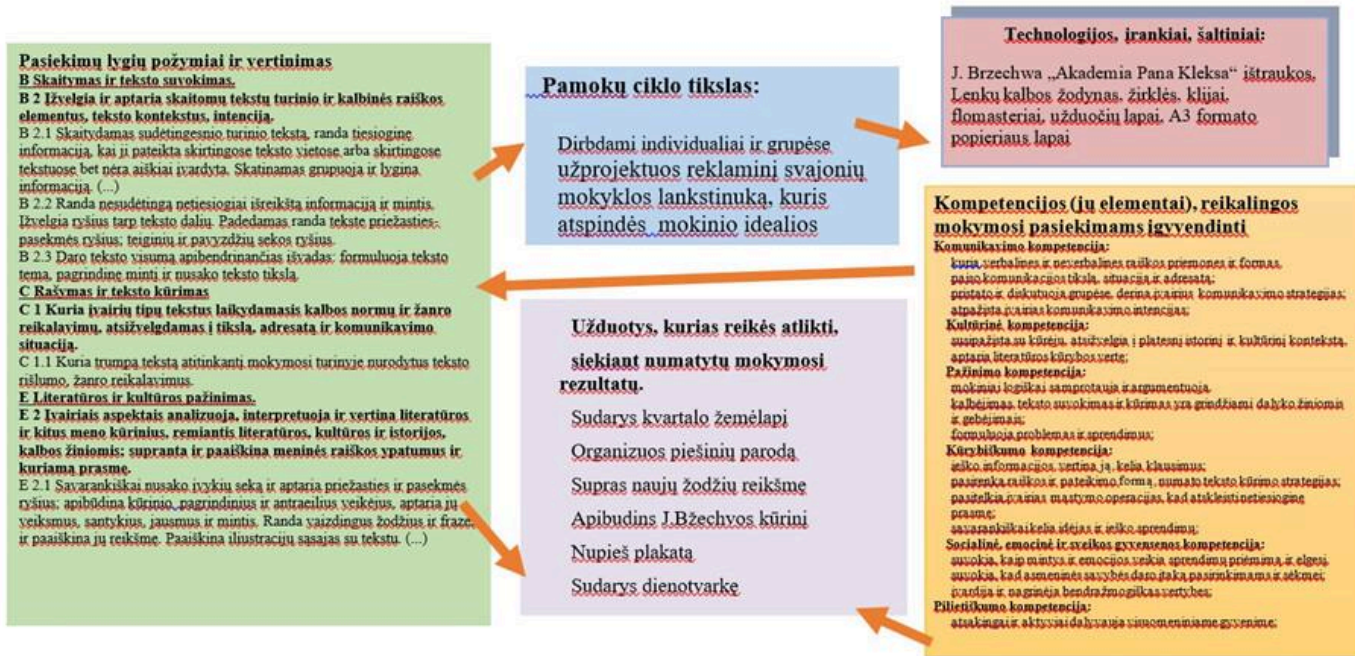
Mokymosi veikla / pamoka / pamokų ciklas:

Lenkų kalbos keturių pamokų ciklas: „Szkoła może być przyjemna – Akademia Pana Kleksa J. Brzechwy“. (Mokykloje gali būti malonu.)

Pamokų ciklo santrauka

Lenkų kalbos pamokos „Mokykla gali būti įdomi – J. Bžechvos *Pono Klekso akademija*“ skirtos išsamiam grožinio kūrinio nagrinėjimui, panaudojant įvairias skaitymo strategijas, kurios padeda ugdyti ne tik dalykinę kompetenciją, bet ir asmeninės kompetencijos elementus. Per pamokas mokiniai susipažįsta su vienu iš pagrindinių veikėjų aprašymu, analizuoja jo išvaizdą ir elgesį, aptaria

veikėjo paveikslą. Nagrinėdami kūrinio ištraukas mokiniai atkreipia dėmesį į aprašytos mokyklos ypatumus, svarsto, kuo panaši ir kuo skiriasi mokykla, kurioje jie mokosi, ir pono Klekso akademija. Mokiniai mąsto, kaip galima pakeisti savo mokyklą, kad ji taptų patrauklesnė. Susitikdami su kūrinio veikėjais lygina jų išgyvenimus su savo patirtimi, o skaitydami, nagrinėdami ir dirbdami savarankiškai ar poromis suvokia skaitymo svarbą mokymuisi ir tobulina savo asmeninius gebėjimus.

Pasiekimai (iš pasiekimų raidos) ir perkeliameji gebėjimai (iš kitų dalykų)	Pamokos uždavinys	Ugdymo proceso / veiklų organizavimas	Tikėtini rezultatai	Vertinimas, refleksija
1. Veiklos pavadinimas: Profesor i jego Akademia				
<p>B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.</p> <p>C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.</p> <p>E 2 Įvairiais aspektais analizuoja, interpretuoja ir vertina literatūros ir kitus meno kūrinius, remiantis literatūros,</p>	<p>Uczniowie omówią i zanalizują fragment utworu Jana Brzechwy „Akademia Pana Kleksa”, wykonają ilustrację z komentarzem, poznają znaczenie wyrazów, udoskonalą tworzenie opisu,</p>	<p>Napisz komentarz do ilustracji utworu Jana Brzechwy „Akademia Pana Kleksa”.</p> <p>Wyjašnj znaczenie wyrazów: <i>akademia, profesor, kleks</i>. Możesz skorzystać ze słownika wyrazów obcych.</p> <p>Dokończ zdania na temat lektury.</p> <p>Odnajdź w magicznym kwadracie imiona mieszkańców Akademii. Zaznacz je i wypisz.</p> <p>Opisz postać pana Kleksa. Zapisz cechy fizyczne i ubranie w osobnych grupach.</p>	<p>Uczniowie napiszą opis pana Kleksa, zilustrują wygląd głównego bohatera.</p>	<p>Ocena kształtując a.</p> <p>Samoocena.</p> <p>Kryteria: odpowiednio podzielą cechy fizyczne i wygląd, Wykonują polecenia odpowiednio do</p>

<p>kultūros ir istorijos, kalbos žiniomis; supranta ir paaiškina meninės raiškos ypatumus ir kuriamą prasmę.</p> <p>Menininis ugdymas (integravimas):</p> <p>A1. Intuityviai kelia vizualias idėjas. Vartodamas jau žinomas dailės sąvokas nusako kūrinio idėją, temą ir kokius dailės reikmenis jos įgyvendinimui pasirinkt.</p> <p>A4. Atlieka pasirinktą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Kiekvienam savo kūriniumi užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Kuria savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakata,</p>	<p>według którego stworzą plakat z napisami cech zewnętrznym.</p>	<p>W domu: Narysuj pana Kleksa, a obok zapisz na plakacie wymienione w poprzednim ćwiczeniu cechy jego wyglądu i za pomocą wskazówek pokaż je na swoim rysunku.</p> <p>Kolorowe kredki, Załącznik nr 1, Załącznik nr 2, Załącznik nr 3, Słownik Języków Obcych, projekcja ilustracji wyrazów, „Burza mózgów”.</p> <p>Załącznik 1.</p>		<p>zadania, biorą aktywny udział w lekcji.</p>
<p>2. Veiklos pavadinimas: Osobliwość Akademii Pana Kleksa</p>				
<p>B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.</p> <p>C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.</p> <p>E 2 Įvairiais aspektais analizuoja, interpretuoja ir vertina literatūros ir</p>	<p>Współpracując w parach i grupach uczniowie zanalizują kolejne fragmenty utworu Jana Brzechwy „Akademia Pana Kleksa” na podstawie których stworzą</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczyciel inicjuje pogadankę na temat: Jak wygląda rozkład dnia mieszkańców Akademii? 2. Zapisz na kartce przedstawiającej zegar plan dnia mieszkańców Akademii. 3. Pracując samodzielnie oraz w grupie odpowiedz na pytania na temat planu dnia w Akademii Pana Kleksa. Odpowiedzi wklej na duży arkusz papieru zatytułowany „Osobliwości Akademii pana Kleksa”. 	<p>Uczniowie ułożą plan dnia wg. godzin, poznają możliwości współpracy, zaprojektują nowe przedmioty lekcyjne.</p>	<p>Ocena kształtująca.</p> <p>Samooce- na.</p> <p>Kryteria: odpowie- nio podzielą cechy fizyczne i wygląd,</p> <p>Wykonują polecenia odpowied</p>

<p>kitus meno kūrinčius, remiantis literatūros, kultūros ir istorijos, kalbos žiniomis; supranta ir paaiškina meninės raiškos ypatumus ir kuriamą prasmę.</p> <p>Matematinis ugdymas (integravimas):</p> <p>C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykių, suformuluoja matematinį klausimą/užduotį.</p> <p>B1. Paaiškina, perfrazuoja įvairiomis formomis (tekstu, paveikslu, schema, formule, lentele, brėžiniu, grafiku, diagrama) pateiktą matematinį pranešimą.</p>	<p>plan džia w szkole pana Kleksa oraz zinterpretuj ą dzialania podczas nietypowyc h lekcji.</p>	<p>4. Pracujac w grupie opis�, jak odbywały się lekcje w Akademii Pana Kleksa. Odpowiedzi wklej na arkusz papieru „Osobliwości Akademii pana Kleksa” do odpowiedniej rubryki.</p> <p>5. W domu: Zaproponuj lekcję, którą należałoby wprowadzić do waszego szkolnego planu zajęć. Podaj jej nazwę i napisz, jaki byłby jej przebieg i czego powinni byliby się nauczyć na niej uczniowie (objętość ok. 5 zdań).</p> <p>Kolorowe kredki, klej, Załącznik nr 6, arkusz A2, metoda kuli śnieżnej.</p> <p>Załącznik 2.</p>		<p>nio do zadania, biorą aktywny udział w lekcji oraz współpracują w grupach.</p>
<p>3. Veiklos pavadinimas: Szkoła marzeń</p>				
<p>B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.</p> <p>C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.</p> <p>Meninis ugdymas (integravimas):</p> <p>A1. Intuityviai kelia vizualias idėjas. Vartodamas jau žinomas</p>	<p>Współpracujac w parach i grupach uczniowie uświadomią wartość szkoły, przygotowują treść i zaprojektują folder reklamowy o szkole.</p>	<p>Pogadanka na temat szkoły.</p> <p>Diskusja: Zastanówcie się, dlaczego warto się uczyć i chodzić do szkoły. Sformułujcie krótkie argumenty „za“.</p> <p>Różnice i podobieństwa: Wypełnij tabelę, wpisując do odpowiednich rubryk cechy właściwe twojej szkole i Akademii Pana Kleksa.</p> <p>Nauczyciel inicjuje pogadankę, w której każdy uczeń ma możliwość zabrania głosu.</p> <p>W domu: Przygotuj ulotkę (folder reklamowy), w której</p>	<p>Uczniowie zaprojektują folder reklamowy szkoły oraz dokonają refleksji o szkole.</p>	<p>Ocena kształtująca.</p> <p>Ocena nawiązująca do oceniania piegami w Akademii Pana Kleksa (Załącznik nr 8).</p> <p>Samooce na</p>

<p>dailēs sąvokas nusako kūrinio idējā, temā ir kokius dailēs reikmenis jos īgyvendinimui pasirinks.</p> <p>A4. Atlieka pasirinktā vaidmenī integrutos meninēs veiklos projekte. Kiekvienam savo kūriniui užrašo metrikā (vardā, pavardē, klasē, sukūrimo datā, pavadinimā). Kuria savo ar klasēs draugū parodos kvietimā, plakatā,</p>	<p>zaprezentujiesz swoją wizję szkoły. W ulotce wskaż nazwę szkoły, jej hasło (symbol), adres, plan zajęć (wraz z ich opisem), warunki przyjęcia itd. Zadbaj o graficzny wygląd ulotki.</p> <p>Wyróżnienie najbardziej aktywnych uczniów metodą oceniania w Akademii Pana Kleksa.</p> <p>Dyskusja, Załącznik nr 7, refleksja.</p> <p>Załącznik 3.</p>	<p>kompeten cji osobowej (Załącznik nr 9).</p> <p>Załącznik 4.</p>
---	---	--

Załącznik 1.

Profesor i jego Akademia.

POLECENIE:

Przeczytajcie fragmenty zawierające opis Akademii pana Kleksa i zaznaczcie w tekście cytaty, które zawierają informację o wyglądzie, adresie i otoczeniu Akademii oraz jej mieszkańcach. Następnie, wykorzystując różne symbole, znaki drogowe itp. narysujcie plan (mapę) okolicy, w której znajduje się Akademia. Zaprezentujcie wykonane prace przed kolegami w klasie.

Akademia mieści się w samym końcu ulicy Czekoladowej i zajmuje duży trzypiętrowy gmach, zbudowany z kolorowych cegiełek. Na trzecim piętrze przechowywane są tajemnicze i nikomu nie znane sekrety Kleksa. Nikt nie ma prawa tam wchodzić, a gdyby nawet komus zachciało się wejść, nie miałyby którędy, bo schody doprowadzone są tylko do drugiego piętra i sam pan Kleks dostaje się do swoich sekretów przez komin. (...)

Pan Kleks przyjmuje do swojej Akademii tych chłopców, których imiona zaczynają się na literę A, bo – jak powiada – nie ma zamiaru zaśmiecąc sobie głowy wszystkimi literami alfabetu. Dlatego też w Akademii jest czterech Adamów, pięciu Aleksandrów, trzech Andrzejów, trzech Alfredów, sześciu Antonich, jeden Artur, jeden Albert i jeden Anastazy, czyli ogółem dwudziestu czterech uczniów. Pan Kleks ma na imię Ambroży, a zatem tylko jeden Mateusz w całej Akademii nie zaczyna się na A.(...)

Ach, prawda! Byłbym całkiem zapomniał powiedzieć, że nasza Akademia mieści się w ogromnym parku, pełnym rozmaitych dołów, jarów i wąwozów, i otoczona jest dookoła wysokim murem. Nikomu nie wolno wychodzić poza mur bez pana Kleksa. Ale ten mur nie jest to mur byle jaki. Po tej stronie, która biegnie wzdłuż ulicy, jest zupełnie gładki i tylko pośrodku znajduje się duża oszklona brama. Natomiast w trzech pozostałych częściach muru mieszczą się długim, nieprzerwanym szeregiem jedna obok drugiej żelazne furtki, pozamykane na małe srebrne kłódeczki.

Jan Brzechwa *Akademia pana Kleksa*

Napisz komentarz do ilustracji utworu Jana Brzechwy „Akademia Pana Kleksa”.

Podczas przerwy uczniowie mogą je obejrzyć i ocenić, np. przyklejając kolorowe kartki z komentarzami.

2 Wyjaśnij znaczenie wyrazów: *akademia, profesor, kleks*. Możesz skorzystać ze słownika wyrazów obcych.

Przewidywane odpowiedzi:

AKADEMIA – uczelnia wyższa, w której kształcą się specjaliści z różnych dziedzin. Np. zdjęcia Uniwersytetu Wileńskiego albo Litewskiego Uniwersytetu Edukologicznego

PROFESOR – pracownik naukowy prowadzący zajęcia dydaktyczne i badania naukowe w szkole wyższej; tytuł naukowy. Np. zdjęcia znanych profesorów

KLEKS – plama z atramentu na papierze. Np. zademonstrowanie procesu powstawania kleksa przy pomocy pióra, kalamarza, bibuły.

W momencie, gdy uczniowie podają odpowiedzi, można wyświetlić na slajdach albo w jakikolwiek inny sposób zademonstrować wytłumaczone hasła. Ich kontrast ze światem przedstawionym w utworze J. Brzechwy pomoże im uświadomić, jak niezwykle wygląda opisywana akademia i jej bohaterowie.

3. Dokończ zdania na temat lektury. Skorzystaj ze zgromadzonych metodą burzy mózgów wrażeń i opinii o utworze J. Brzechwy zapisanych w formie luźnych wypowiedzi.

- *Akademia pana Kleksa* to książka o:
- Najbardziej mi się spodobało, bo
- Warto przeczytać tę książkę, bo

4. Odnajdź w magicznym kwadracie imiona mieszkańców Akademii. Zaznacz je i wypisz.

Załącznik nr 2.

Przewidywane odpowiedzi:

B	G	E	Z	L	R	D	Ż	F	A	P	A
C	A	M	B	R	O	Ż	Y	L	O	M	R
M	K	O	Ł	D	R	Ł	A	G	A	Ł	T
A	Z	L	A	P	L	E	D	A	N	P	U
T	W	A	L	E	K	S	A	N	D	E	R
E	A	K	F	C	O	F	M	T	R	B	N
U	L	T	R	M	A	D	M	O	Z	R	A
S	B	A	E	F	L	D	O	N	E	A	M
Z	E	M	D	O	S	K	Ż	I	J	I	L
O	R	D	I	A	N	A	S	T	A	Z	Y
W	T	M	A	T	H	J	Z	A	C	B	W
Ł	K	O	S	T	A	N	T	Y	O	H	M

B	G	E	Z	L	R	D	Ż	F	A	P	A
C	A	M	B	R	O	Ż	Y	L	O	M	R
M	K	O	Ł	D	R	Ł	A	G	A	Ł	T
A	Z	L	A	P	L	E	D	A	N	P	U
T	W	A	L	E	K	S	A	N	D	E	R
E	A	K	F	C	O	F	M	T	R	B	N
U	L	T	R	M	A	D	M	O	Z	R	A
S	B	A	E	F	L	D	O	N	E	A	M
Z	E	M	D	O	S	K	Ż	I	J	I	L
O	R	D	I	A	N	A	S	T	A	Z	Y
W	T	M	A	T	H	J	Z	A	C	B	W
Ł	K	O	S	T	A	N	T	Y	O	H	M

5. Opisz postać pana Kleksa. Zapisz cechy fizyczne i ubranie w osobnych grupach.

Załącznik nr 3.

Pan Kleks jest średniego wzrostu, ale nie wiadomo zupełnie, czy jest gruby, czy chudy, albowiem cały tonie po prostu w swoim ubraniu. Nosi szerokie spodnie, które chwilami, zwłaszcza podczas wiatru, przypominają balon; niezwykle obszerny, długi surdut koloru czekoladowego lub bordo; aksamitną cytrynową kamizelkę, zapinaną na szklane guziki wielkości śliwek; sztywny, bardzo wysoki kołnierzyk oraz aksamitną kokardkę zamiast krawata. Szczególną osobliwość stroju pana Kleksa stanowią kieszenie, których ma niezliczoną po prostu ilość. W spodniach jego zdołałem naliczyć szesnaście kieszeni, w kamizelce zaś dwadzieścia cztery. W surducie natomiast jest tylko jedna kieszeń, i to w dodatku z tyłu. Przeznaczona jest ona dla Mateusza, który ma prawo przebywać w niej, kiedy mu się tylko spodoba.

Głowa pana Kleksa nie przypomina żadnej spośród głów, które się kiedykolwiek w życiu widziało. Pokryta jest ogromną czupryną, mieniającą się wszystkimi barwami tęczy, i okolona bujną zwichrzoną brodą, czarną jak smoła.

Nos zajmuje większość część twarzy pana Kleksa, jest bardzo ruchliwy i przekrzywiony w prawo albo w lewo, w zależności od pory roku. Na nosie tkwią srebrne binokle, bardzo przypominające mały rower, pod nosem zaś rosną długie sztywne wąsy koloru pomarańczy. Oczy pana Kleksa są jak dwa świderki i gdyby nie binokle, które je osłaniają, na pewno przekłuwałby nimi na wylot.

Jan Brzechwa *Akademia pana Kleksa*

Przewidywane odpowiedzi

Cechy fizyczne pana Kleksa:

wzrost - średni,

nos – ruchliwy, na którym tkwią srebrne binokle,

wąsy – długie, koloru pomarańczy,

broda – czarna, gęsta,

oczy – mądre i przenikliwe,

włosy – gęsta, rozwichrzona czupryna, która mieni się barwami tęczy.

Ubranie pana Kleksa:

długi surdut koloru czekoladowego lub bordowego,

bardzo szerokie spodnie,

aksamitna kamizelka barwy cytrynowej,

sztywny kołnierzyk,

olbrzymia kokarda zamiast krawata,

wielkie guziki,

duża ilości kieszeni.

6. W domu: Narysuj pana Kleksa, a obok zapisz na plakacie wymienione w poprzednim ćwiczeniu cechy jego wyglądu i za pomocą wskazówek pokaż je na swoim rysunku.

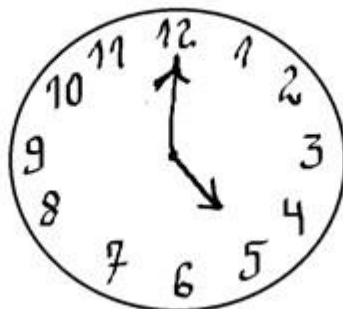
Załącznik 2.

Osobliwość Akademii pana Kleksa

1. Nauczyciel inicjuje pogadankę na temat: **Jak wygląda rozkład dnia mieszkańców Akademii?**

2. Zapisz na kartce przedstawiającej zegar plan dnia mieszkańców Akademii.

Załącznik nr 6.

3. Pracując samodzielnie oraz w grupie odpowiedz na pytania na temat planu dnia w Akademii Pana Kleksa. Odpowiedzi wklej na duży arkusz papieru zatytułowany „Osobliwości Akademii pana Kleksa”.

1. Jak wygląda pobudka i toaleta poranna chłopców w Akademii?
2. Jak wyglądają posiłki w Akademii pana Kleksa?
3. Co dzieje się na apelu w Akademii pana Kleksa?
4. Jakie nadzwyczajne umiejętności posiada profesor Kleks?

Odpowiedzi na podane pytania uczniowie przygotowują, pracując metodą kuli śnieżnej. Jest to metoda skutecznego porozumiewania się w różnych sytuacjach. Polega na przechodzeniu od pracy indywidualnej poprzez grupową do wypracowania stanowiska całego zespołu; podane pytania uczniowie rozważają w pojedynkę, potem w dwójkach, czwórkach itd. Zebrane odpowiedzi na podane pytania grupy zapisują na kartkach, które następnie są przyklejane na duży arkusz papieru zatytułowany „Osobliwości Akademii pana Kleksa”.

Przewidywane odpowiedzi:

Grupa I – Jak wygląda pobudka i toaleta poranna chłopców w Akademii?

Dzień rozpoczyna się o piątej rano. Mateusz otwiera tzw. Śluzę, czyli otwory w suficie i na nosy chłopców kapie zimna woda. W sypialni chłopców znajdują się prysznice, z których tryska woda sodowa z sokiem, przy czym na każdy dzień tygodnia przypada inny rodzaj soku.

Grupa II – Jak wyglądają posiłki w Akademii pana Kleksa?

O 5.30 chłopcy schodzą do jadalni na śniadanie. Każdy z nich ma swoje stałe miejsce przy dużym okrągłym stole. Podczas śniadania i kolacji pan Kleks jest nieobecny, natomiast w czasie obiadu unosi się nad stołem i polewa potrawy różnymi sosami. Każdy sos ma inną właściwość, na przykład biały wzmacnia zęby, żółty reguluje oddech, szary reguluje oddech, szary oczyszcza krew, a zielony usuwa łupież. W czasie wszystkich posiłków Mateusz siedzi na wazonie i czuwa nad tym, by chłopcy wszystko zjedli.

Grupa III – Co dzieje się na apelu w Akademii pana Kleksa?

Punktualnie o 6.00 w gabinecie pana Kleksa odbywa się poranny apel. Wszyscy chłopcy przynoszą wtedy sennie lusterka i oddają je profesorowi. W ciągu nocy lusterka te stoją obok łóżek i odbijają się w nich sny chłopców. Rano Pan Kleks za pomocą sennego kwasu zbiera z nich wszystkie przyśnione

historie. Najbardziej niezwykle sny pan Kleks zapisuje w specjalnym senniku Akademii.

Grupa IV – Jakie nadzwyczajne umiejętności posiada profesor Kleks?

Pan Kleks umie unosić się w powietrzu, powiększa przedmioty, leczy chore sprzęty, ma doskonałą pamięć, przyrządza potrawy z kolorowych szkiełek i farb, kiedy coś zginie, „Wysyła oko na oględziny“ i zguba zaraz się odnajduje

4. Pracując w grupie opisz, jak odbywały się lekcje w Akademii Pana Kleksa. Dlaczego lekcje w Akademii pana Kleksa są niezwykle? Odpowiedzi wklej na arkusz papieru „Osobliwości Akademii pana Kleksa” do odpowiedniej rubryki.

Nauczyciel wspólnie z uczniami przypomina, jakie lekcje mają chłopcy w Akademii pana Kleksa i zapisuje ich nazwy na tablicy.

Grupa I – KLEKSOGRAFIA

Grupa II – PRZĘDZENIE LITER

Grupa III – LECZENIE CHORYCH SPRZĘTÓW

Grupa IV – GEOGRAFIA

Przewidywane odpowiedzi:

Grupa I – KLEKSOGRAFIA

Kleksografia polega na tym, że na arkuszu papieru robi się kilka dużych kleksów, po czym arkusz składa się na pół i kleksy rozsmarowują się po papierze, przybierając kształty rozmaitych figur, zwierząt i postaci.

Grupa II – PRZĘDZENIE LITER

Drukowane litery w książkach składają się z czarnych nitczek, splecionych w najrozmaitszy sposób. Pan Kleks uczył rozplątywać litery, rozplatać poszczególne małe nitczki i łączyć je w jedną długą nitkę, którą następnie nawija się na szpulkę. W ten sposób nawinięto na szpulki mnóstwo książek z biblioteki pana Kleksa.

Grupa III – LECZENIE CHORYCH SPRZĘTÓW

Pan Kleks stół opukał i zmierzył mu puls. Przyłożył ucho do pleców szafy, po czym napuścił kroplomierzem do wszystkich zawiasów kropli oleju rycynowego. Na pęknięte lustro nalepił angielski plaster, natarł flanelową szmatką, ślady pęknięcia zniknęły.

Grupa IV – GEOGRAFIA

Mateusz wytoczył na boisko dużą piłkę zrobioną z globusa, rozdzielił chłopców na dwie drużyny i powyznaczał im stanowiska zupełnie tak, jak do gry w piłkę nożną. Cała zaś sztuka polegała na tym, aby uderzając w piłkę nogą, wymieniać równocześnie miasto, rzekę, albo górę, w którą właśnie trafił czubek trzewika.

5. W domu: Zaproponuj lekcję, którą należałoby wprowadzić do waszego szkolnego planu zajęć. Podaj jej nazwę i napisz, jaki byłby jej przebieg i czego powinni byliby się nauczyć na niej uczniowie (objętość ok. 5 zdań).

Załącznik 3

Szkoła marzeń

1. Pogadanka na temat szkoły.

Przewidywane odpowiedzi:

Szkoła – np. *nauka, nauczyciele, sprawdziany, kartkówki, odpytywanie, dyskoteki, wycieczki, patron szkoły, stres, hałas, oceny, przyjaciele, wycieczki* itd.

2. Dyskusja: Zastanówcie się, dlaczego warto się uczyć i chodzić do szkoły. Sformułujcie krótkie argumenty „za”.

Nauczyciel rozwija dyskusję, a uczniowie wypowiadają się i swoje argumenty zapisują na tablicy.

Przewidywane odpowiedzi:

- można się czegoś nauczyć,
- w szkole szybko płynie czas i nie nudzimy się,
- można zdobyć nowe umiejętności,
- możemy powiększyć grono przyjaciół,
- poznajemy świat,
- uczyliśmy się zachowania w trudnych sytuacjach.

3. Różnice i podobieństwa: Wypełnij tabelę, wpisując do odpowiednich rubryk cechy właściwe twojej szkole i Akademii Pana Kleksa.

Załącznik nr 7.

KRYTERIA PORÓWNYWANIA	MOJA SZKOŁA	AKADEMIA PANA KLEKSA
Wygląd szkoły i jej otoczenie		
Wyposażenie szkoły (sprzęt, pomoce dydaktyczne)		
Lekcje		
Sposób nauczania (metody pracy na lekcji, pomysły nauczycieli)		
Sposób sprawdzania wiedzy, oceniania uczniów		
Nagrody i kary		
Atuty (zalety) szkoły, największe atrakcje dla uczniów		

Nauczyciel inicjuje pogadankę, w której każdy uczeń ma możliwość zabrania głosu. Jest to refleksja nad tym, co uczniom się podoba w Akademii pana Kleksa, a co w tradycyjnej szkole.

Wnioskami z pogadanki są „głosy” uczniów na zadane przez nauczyciela pytanie: *Do której szkoły wolałbyś uczęszczać?* Można zastosować tradycyjną metodę głosowania, podnosząc rękę, albo wymyślić bardziej atrakcyjną, jak wystawianie punktów, przeznaczanie medali de Bono itd.

Jeżeli większość uczniów skłoni się ku odpowiedzi, że woleliby uczęszczać do szkoły założonej przez Ambrożego Kleksa, nauczyciel zadaje pytanie o to, co powinno zmienić się w tradycyjnej szkole, żeby była równie atrakcyjna jak Akademia Pana Kleksa (nauczyciel sugeruje uczniom, że może nie tylko nauczyciele, ale także uczniowie powinni coś zmienić). Nauczyciel zapisuje te propozycje uczniów na tablicy, natomiast uczniowie przepisują je do zeszytów.

W domu: Przygotuj ulotkę (folder reklamowy), w której zaprezentujesz swoją wizję szkoły. W ulotce wskaż nazwę szkoły, jej hasło (symbol), adres, plan zajęć (wraz z ich opisem), warunki przyjęcia itd. Zadbaj o graficzny wygląd ulotki.

Wyróżnienie najbardziej aktywnych uczniów metodą oceniania w Akademii Pana Kleksa.

Załącznik nr 8

Kryteria oceny za...	Rysunek pana Kleksa (0-3) piegów	Lekcja, którą wprowadziłbyś do planu zajęć (0-3) piegów	Folder reklamowy szkoły (0-4) piegów
Oryginalność pomysłu			
Staranne wykonanie pracy			
Poprawność językową			

Atvirieji skaitmeniniai mokymo(si) ištekliai

Material metodyczny można znaleźć:

1. *Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos* (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. 99-384).
2. Projekto *Pagrindiniougdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas* sukaupta ir parengta medžiaga, prieiga internete <http://mokomes5-8.ugdome.lt/>.
3. Kompetencijų ugdymo metodinė svetainė <http://www.ugdome.lt/kompetencijos5-8/>.
4. Projekto *Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams* sukaupta ir parengta medžiaga, prieiga internete <http://galimybės.pedagogika.lt>
5. Projekto *Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių kompetencijų ugdymas* metodinė medžiaga „Kompetencijų ugdymas“. Vilnius, 2010.
6. http://mokomes5-8.ugdome.lt/images/Nauji_dokumentai/Methodika/Kompetenciju_ugdymas_metodine_medziaga.pdf
7. Doug Buehl. *Interaktyviojo mokymosi strategijos*. Vilnius, 2001.
8. Beth Cirtchley Charlton. *Neformaliojo vertinimo strategijos*. Vilnius, 2007.
9. Eric Jensen. *Tobulas mokymas*. Vilnius, 2001.
10. Geoff Petty. *Šiuolaikinis mokymas. Praktinis vadovas*. Vilnius, 2007.
11. Geoff Petty. *Įrodymais pagrįstas mokymas. Praktinis vadovas*. Vilnius, 2008.
12. Andrew Pollard. *Refleksyvusis mokymas. Veiksminga ir duomenimis paremta profesinė praktika*. Vilnius, 2002.
13. Liuda Ruseckienė. *Literatūros pedagogikos studijos*. Vilnius, 2001.

RUSŲ KALBA. 1–4 KLASĖS

Mokymosi veikla / pamoka / pamokų ciklas: Mokausi kurti skelbimą (2–3 klasės)	
Mokymosi turinys.	6.3.3 Rašymas ir teksto kūrimas. 6.3.3.2. Skelbimas.
Pasiekimai pagal TMGK BP	<p>C 1.1 Kurdamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį, tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją, kuria tekstą atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipų ir žanrų reikalavimus.</p> <p>C 2.1 Rašo aiškiai, sklandžiai ir dailiai ranka; rašo trumpus tekstus mobiliųjų įrenginių ir kompiuterio klaviatūra.</p> <p>C 2.3 Panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkdamas technologijas.</p>
Pamokų ciklo uždaviniai	<p>Dirbdami individualiai ir grupėse išsiaiškins, kas yra skelbimas ir kaip jis komponuojamas.</p> <p>Remdamiesi skelbimo rašymo schema ir atliktomis užduotimis, taisyklingai parašys skelbimą.</p>
Užduotys, kurias reikės atlikti, siekiant numatytų mokymosi rezultatų.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Perskaityti grožinį tekstą ir atlikti teksto supratimo užduotis. 2. Išklausti dainos įrašą ir atsakyti į klausimus. 3. Perskaityti skelbimus, rasti juose atsakymus į klausimus. 4. Išsiaiškinti, kaip taisyklingai rašomas skelbimas. 5. Remiantis skelbimo rašymo schema ir atliktomis užduotimis, taisyklingai parašyti skelbimą popieriuje ar kompiuteriu.
Kompetencijos (jų elementai), reikalingos mokymosi pasiekimams įgyvendinti	<p>Komunikavimo kompetencija: pritaiko komunikavimo priemones ir formas įvairioms situacijoms, kurias sieja su asmeninio gyvenimo bei mokymo(si) sritimis, kontaktiniu būdu ir virtualioje erdvėje. Mokiniai kuria tekstą, atsižvelgdami į komunikacijos tikslą, komunikavimo situaciją ir adresatą per trijų pasiekimų sričių (kalbėjimo, klausymo ir sąveikos, skaitymo ir teksto suvokimo, rašymo ir teksto kūrimo) veiklas.</p> <p>Pažinimo kompetencija: iliustruoja naujus faktus, taisykles, remiasi turima patirtimi. Naudoja dalyko žiniomis grįstus metodus, kai sprendžia realaus pasaulio problemas. Mokiniai</p>

<p>logiškai samprotauja ir argumentuoja, sistemina žinias, sieja skirtingos raiškos informaciją. Mokiniai skatinami stebėti ir reflektuoti savo mokymąsi ir pažangą, nagrinėti savo klaidas, modifikuoti savo veiksmus ir kelti naujus tikslus.</p> <p>Kūrybiškumo kompetencija: savarankiškai atlieka įvairaus sudėtingumo kūrybines užduotis įprastomis ar sąlyginai naujomis aplinkybėmis, noriai imasi iššūkio reikalaujančių darbų. Kurdami tekstą, mokiniai ieško informacijos, vertina ją, kelia klausimus, pasirenka raiškos ir pateikimo formą, numato teksto kūrimo strategijas.</p> <p>Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija: įvardija ir nagrinėja bendražmogiškas vertybes, kuria individualią vertybių sistemą. Darbo grupėje metu atsakingai atlieka prisiimtus įsipareigojimus.</p>

Pasiekimai (iš pasiekimų raidos) ir perkeliemieji gebėjimai (iš kitų dalykų)	Pamokos uždavinys	Ugdymo proceso / veiklų organizavimas	Tikėtini rezultatai	Vertinimas, refleksija
5. Veiklos pavadinimas: Чтение отрывков из сказки Э. Успенского «Крокодил Гена и его друзья» (2, 9, 20 и 23 глава)				
<p>B 2.1. Randa tekste tiesiogiai pateiktą informaciją, grupuoja ją. Išskiria ir aptaria esminius žodžius ir sakinius, kuriais perteikiama informacija. Sieja ir palygina skirtingos raiškos informacijos fragmentus.</p> <p>B 2.4. Skatinamas susieja ir lygina tekste esančią informaciją su žiniomis iš kitų šaltinių. Išsako ir iš dalies pagrindžia savo nuomonę apie tekstą ar jo elementus, remdamasis konkrečia asmenine patirtimi. Lygina tekstą su kitais teksta is nurodytu aspektu.</p>	<p>Прочитав и проанализировал художественный текст, найти в нём объявление и своими словами объяснить, кто и зачем пишет их.</p>	<p>1. Актуализация знаний: заполнение таблицы «Знаю, хочу узнать, узнал».</p> <p>2. Чтение отрывков из сказки Э. Успенского «Крокодил Гена и его друзья» и выполнение заданий на понимание прочитанного.</p> <p>3. Работа в группах: каждая группа работает с одной главой, находит объявление и заполняет таблицу.</p> <p>Э. Успенский «Крокодил Гена и его друзья» (2, 9, 20 и 23 глава).</p> <p>Рабочий лист 1.</p>	<p>Ученики найдут в художественном тексте объявление и заполнят таблицу.</p>	<p>Формирующие оценивание.</p> <p>Самооценивание.</p> <p>Критерии: правильно выполнил задания на понимание прочитанного, активно участвовал в работе группы.</p>

6. Veiklos pavadinimas: Пролушывание песни «Пропала собака» (слова А. Ламма, музыка В. Шаинского)				
<p>A 1.1. Klausydamas grožinių ir negrožinių tekstų, seka kalbą, supranta tiesiogiai pateiktą informaciją įprastomis kasdienio gyvenimo temomis, išreikštą bendrine kalba.</p> <p>A 1.2. Išgirstą informaciją sieja su žiniomis iš kitų šaltinių ir konkrečia asmenine patirtimi.</p>	<p>Выслушав песню и ответив на вопросы по содержанию прослушанной записи, найти в тексте объявления.</p>	<p>1. Слушание песни и выполнение заданий на понимание содержания услышанного.</p> <p>2. Работа в группах: ученики продолжают заполнение таблицы про объявления.</p> <p>Клип песни “Пропала собака” https://www.youtube.com/watch?v=HA9fFBd3LKs или https://www.youtube.com/watch?v=9IVnvFADJuw</p> <p>Рабочий лист 2.</p>	<p>Ученики найдут в песне объявления и заполнят таблицу.</p>	<p>Формирующую оценивание.</p> <p>Самооценивание.</p> <p>Критерии: правильно выполнил задания на понимание содержания услышанного, своими словами рассказал, как пишутся объявления, участвовал в работе группы.</p>
7. Veiklos pavadinimas: Учимся составлять объявления				
<p>C 1.1. Kurdamas tekstą, pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį, tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją, kuria tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipų ir žanrų reikalavimus.</p> <p>C 2.2. Rašydamas stengiasi laikytis pagrindinių gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių, numatytų mokymosi turinyje, bet daro keletą sisteminių ir atsitiktinių klaidų.</p>	<p>Прочитав разные объявления, составить схему написания объявления и отредактировать в соответствии с этой схемой предложенные</p>	<p>1. Работа в группах: выяснение структуры объявлений, составление схемы написания объявлений.</p> <p>2. Чтение разных информационных текстов и отбор объявлений.</p> <p>3. Редактирование объявлений в соответствии со схемой.</p> <p>Рабочий лист 3.</p>	<p>Ученики составят схему написания объявлений, отредактируют объя</p>	<p>Формирующую оценивание.</p> <p>Самооценивание.</p> <p>Критерии: правильно выполнил задания, своими словами рассказал, как пишутся</p>

	объявлени я.		влен ия в соотв етств ии со схем ой.	объявлени я, участвовал в работе группы.
4. Veiklos pavadinimas: Творческая работа: составление объявления «Открытие Дома дружбы»				
<p>C 1.1. Kurdamas tekstą, pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį, tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją, kuria tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipų ir žanrų reikalavimus.</p> <p>C 2.1. Rašo aiškiai, sklandžiai ir dailiai ranka; rašo trumpus tekstus mobiliųjų įrenginių ir kompiuterio klaviatūra.</p> <p>C 2.3. Panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.</p> <p>Informatikos ugdymas</p> <p>A 2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį.</p> <p>E 1. Tikslingai bendrauja ir mokosi, pasitelkdamas skaitmenines technologijas, atsakingai dalijasi skaitmeniniu turiniu.</p> <p>Meninis ugdymas</p> <p>A 1. Intuityviai kelia vizualias idėjas.</p> <p>A 2. Pasirenka ir naudoja jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudojasi.</p>	<p>Пользуюсь схемой написания объявления и опираясь на выполненные задания, написать или набрать на компьютере объявление, красочно его оформить и поместить на доску Padlet.</p>	<p>1. Чтение последней главы сказки и ответы на вопросы по содержанию прочитанного.</p> <p>2. Индивидуальная работа: составление объявления об открытии Дома дружбы и его оформление.</p> <p>3. Дополнительное задание для способных детей: синквейн к слову «объявление».</p> <p>Компьютеры или планшеты</p> <p>„Canva“ или любая другая графическая программа</p> <p>Доска „Padlet“, на которой помещаются все объявления.</p> <p>Э. Успенский «Крокодил Гена и его друзья» (26 глава).</p>	<p>Напишут, наберут на компьютере объявление, красочно его оформят и поместят на доску „Padlet“</p>	<p>Оценивание по критериям (приложение 1).</p> <p>Самооценивание.</p> <p>Критерии: правильно составил объявление, красочно оформил объявление в соответствии с его темой.</p>

Рабочий лист 1.

1. Заполни таблицу.

	Знаю	Хочу узнать	Узнал
1. Что такое объявление?			
2. Для чего нужны объявления?			
3. О чём могут быть объявления?			
4. Из каких частей состоит объявление?			
5. Как правильно написать объявление?			

2. Прочитайте отрывок из сказки Э. Успенского “Крокодил Гена и его друзья”

Ответьте на вопросы.

О чём узнали из отрывка?	
Найдите и запишите объявление.	
Кем, зачем и где было размещено это объявление?	
Каков был результат?	

3. Прочитайте тексты. Найдите объявления (отметьте +). Определите тему объявлений.

<p>АФРИКАНСКИЙ КРОКОДИЛ ГЕНА. ВОЗРАСТ ПЯТЬДЕСЯТ ЛЕТ. КОРМИТЬ И ГЛАДИТЬ РАЗРЕШАЕТСЯ.</p>	
<p><i>Молодой крокодил пятидесяти лет хочет завести себе друзей. Средлужениями обращаться по адресу: Большая Пирожная улица, дом 15, корпус 51. Звонить три с половиной раза.</i></p>	
<p>ОТКРЫВАЕТСЯ ДОМ ДРУЖБЫ. КАЖДЫЙ, КТО ХОЧЕТ ИМЕТЬ ДРУГА, ПУСТЬ ПРИХОДИТ К НАМ.</p>	
<p>ДЛЯ ПОСЕТИТЕЛЕЙ</p>	
<p>ЕСТЬ КЕРОСИНОВЫЕ ЛАМПЫ!!! ПРОДАЖА ВО ДВОРЕ. ОТПУСК ПО ДВЕ ШТУКИ В ОДНИ РУКИ!</p>	
<p>ОСТОРОЖНО: ЗЛОЙ ЧЕБУРАШКА!</p>	

4. Заполните таблицу.

Объявление	
Где?	
Когда?	
Что случилось?	
Кто? или Что? Какой?	
Куда сообщить? Или к кому обратиться?	

Рабочий лист 2.

<p>Прослушай песню «Пропала собака» (Слова: А. Ламма Музыка: В. Шаинский) https://www.youtube.com/watch?v=9IVnvFADJuw</p>

Выполни задания (Ответь на вопросы).	
О ком эта песня?	
Что с ней случилось?	
Кто рассказывает нам эту историю?	
Опишите щенка, о котором мы узнаём из этой песни. Какой он?	
Как вы думаете, что будет делать хозяин?	
Как? Каким образом?	
Он один сможет найти своего друга? Кто ему поможет?	
Как они узнают, что потребовалась их помощь? Откуда?	
В каких случаях люди пишут объявления?	
Где можно разместить объявление?	
Как вы считаете, пригодится ли это умение вам в жизни?	
О чём же забыли составители объявления?	
Что же нужно обязательно указывать в объявлении, чтобы тебя поняли?	
Выпиши текст объявления и допиши недостающую информацию.	

Рабочий лист 3.

1. Прочитайте объявление и найдите .

<p>ОБЪЯВЛЕНИЕ Дорогие третьеклассники! 12 февраля в 14.00 в актовом зале школы для вас будет показан спектакль кукольного театра «Золотая рыбка». Вход бесплатный.</p> <p style="text-align: right;">Артисты театра</p>

Вопросы.

Для кого написано объявление?.....

О чём это объявление?.....

Точно ли указаны в объявлении время и место спектакля?.....

Кто написал объявление?.....

2. Составьте схему написания объявления, используя слова:

подпись обращение заголовок сообщение (что? где? когда?) контактные данные

ОБЪЯВЛЕНИЕ

3. Прочитайте тексты и найдите объявления (отметьте знаком +).

	Текст № 1. Для того, чтобы у ребёнка прошёл кашель, нужно мелко порезать луковицу, добавить столовую ложку меда или сахара. Образовавшимся сиропом поить по чайной ложке.
	Текст № 2. Внимание! Внимание! Внимание! Всех, кто хочет заниматься футболом, приглашаем 5 сентября в 16.00 в спортивный клуб «Жальгирис». Наш адрес: улица Озо, дом 8. При себе необходимо иметь: справку о состоянии здоровья; письменное согласие родителей; спортивную форму. Вас встретит тренер Сергей Владимирович Жданков.
	Текст № 3. Маладой кракадил пятидесяти лет хочет завести себе друзей. С предложениями обращаться по адресу: Большая Пирожная улица, дом 15, корпус Ы. Звонить три с половиной раза.
	Текст № 4 Помогите найти! 30 сентября около школы потерялась собака. Просьба к тем, кто видел или подобрал нашу собаку, позвонить по телефону: 2-30-90.

	Текст № 5
	Очень прошу помочь мне найти мою перчатку, которую мама подарила мне на день рождения. Тогда мне исполнилось 8 лет. Мы праздновали в кафе «Чудесный мир», а Танька ещё тогда опоздала и сказала, что не ходили автобусы. У Люды было новое платье, но моё всё равно было лучше, даже папа так сказал. Перчатка была красивая и тёплая. Звоните мне домой после уроков и тренировки, но, может быть, я на неё и не пойду, очень холодно на улице, а перчатку я потеряла. Мой телефон: 34-56-78.
	Текст № 6
	При эксплуатации обуви учитывается характер погоды. В сырую погоду нужно обрабатывать обувь защитными средствами. Следует помнить, что натуральная кожа при воздействии влаги намокает. Необходимо ежедневно очищать обувь от грязи и пыли мягкой тканью или щеткой. После очистки верх обуви необходимо обрабатывать специальными средствами в зависимости от вида кожи. Запрещается мыть обувь в воде.
	Текст № 7
	Кто нашел мой пистолет, который я потерял вчера, срочно верните, а не то будет худо. Пашка из 3 «А».

4. Отредактируйте любое объявление из N3. Пользуйтесь схемой написания объявления.

Рабочий лист 4.

Помогите героям сказки Э. Успенского «Крокодил Гена и его друзья». Составьте и оформите объявление к открытию Дома дружбы. При написании объявления пользуйтесь схемой написания объявления.

Приложение 1.

Критерии оценивания:	
Выполняет учебное действие в соответствии с целью.	
Соотносит учебные действия с известным правилом.	
Умеет проводить сравнение, классификацию по заданным критериям.	
Различает части объявления (обращение, содержание, подпись) и обосновывает своё мнение.	
Пишет объявление в соответствии с требованиями.	
Формулирует понятное для партнёра высказывание, используя термины.	

Užsienio kalba (pirmoji)

Interakcija virtualioje erdvėje. Nuotolinės pamokos planas 4 klasė.

Pasiekimai: Interakcija virtualioje erdvėje: Dalyvavimas pokalbyje, diskusijoje virtualioje erdvėje. Apsikeitimas replikomis realiu laiku. Asmeninių įrašų bei nuorodų paskelbimas. Komentarų rašymas.

Veiklos eiga

1. Pristatykite mokiniams temą, naudodami minčių lietu, žodžių spėjimą iš sumaišytų raidžių, pvz., ICMRHSSAT – Christmas, RSPEESTN—present ir t.t. 3 min .
2. Užduokite klausimą, kuris sutelktų mokinių dėmesį į temą (pvz.: Kodėl vaikai labai laukia Kalėdų? Kada mes švenčiame Kalėdas? ir t.t. 3 min.
3. Darbas grupėse, skirtinguose kambariuose. Pateikite mokiniams diskusijos klausimą pvz.: „Kokia kalėdinė dovana geriausia dešimtmečiui? Kodėl?“. Aptarę grupės nuomonę, vaikai gali išsakyti pokalbių skiltyje ar kitoje virtualioje erdvėje, kurią naudojate su vaikais, pvz., Padlet platformoje suformuokite atskiras skiltis grupėms; matydami kitos grupės komentarus vaikai dirbs produktyviau. Padlet nuoroda mokiniams pateikiama pokalbių skiltyje. Po duoto laiko bus patogu visiems kartu aptarti grupių nuomones. 10 min.
4. Darbas grupėse, skirtinguose kambariuose. Paprašykite mokinių grupėse susisteminti diskusijos informaciją, pvz., kokia dovana tinkamiausia berniukams ir mergaitėms, ar svarbiau dėmesys ar dovanos dydis, kaina ir t.t. 10 min.
5. Kartu su klase sugalvokite penkis trumpus klausimus apie kalėdines dovanas. Klausimus aptarkite prieš pradėdant apklausą, juos užrašykite ekrane. Galite pateikti žodžius: Would you like a bike/ a book/ a.../ a for Christmas? What would you like for Christmas this year? 5 min.
6. Darbas porose, pokalbių skiltyje. Rašydami asmenines žinutes mokiniai atlieka apklausą, kurioje žinutėmis virtualioje erdvėje turite apklausti 3 žmones. 6 min.
7. Aptarkite kelių mokinių apklausos rezultatus. 3 min.
8. Pamokos aptarimas įvertinimas/ įsivertinimas. 5 min.

Galima tema kitai pamokai – „Kalėdiniai sveikinimai“. Mokiniai kurs virtualų sveikinimą.

Veiklos aprašas

Numatomi pasiekimai	<ul style="list-style-type: none">- Sukuria trumpas žinutes apie save ir savo pomėgius.- Rašo trumpus komentarus, reaguoja į paprastus įrašus vartodami šabloniškas frazes ir naudodamiesi vertimo įrankiais. Išsako nuomonę apie paprastus internetinius įrašus naudodami trumpas standartines frazes.- Laikosi saugos reikalavimų ir etikos normų.
Komunikacinės intencijos	<ul style="list-style-type: none">- Pradėti pokalbį- Leisti kalbėti kitam, paskatinti tęsti- Paklausti informacijos- Atsakyti į klausimą- Apibendrinti, padaryti išvadas, užbaigti- Parodyti, kad nesupranta
Abstrakčiosios sąvokos	<ul style="list-style-type: none">- Matmenų raiška (dydis, forma)- Laiko raiška (konkretus laikas, laiko nuoroda)- Kiekybės raiška (skaičius, kiekis, lyginimas)- Požymio raiška (spalva)- Vertinamojo požymio raiška (vertė, kaina)

Gramatika	Comparison of adjectives: good/ better/ the best Future tenses: I'd like Questions
Tema, potėmė. Leksika / konkrečiosios sąvokos	Kultūrinis gyvenimas: Tradicinės šventės: Kalėdos: dovanos. Apie save: pomėgiai.
Tarpdalykinis elementas	- Informacinės technologijos
Bendrosios kompetencijos	- Pažinimo (rinkis informaciją, apibendrins) - Socialinė-emocinė (dirbs komandoje) - Kultūrinė (aptars kalendorinę šventę, tradicijas) - Komunikacinė (kurs specialaus žanro tekstą – tekstą arba diagramą) - Skaitmeninė (bendraus virtualioje erdvėje)
Teksto apimtis. Pranešimo trukmė	Apibendrinimus mokinai gali pateikti 3–5 sakinių tekstu arba diagrama.
Vertinimo kriterijai	<p>Sakytinė ir rašytinė interakcija virtualioje erdvėje</p> <p>IV lygis (aukštesnysis). Savarankiškai atlieka visas sakytinės ir rašytinės interakcijos virtualioje erdvėje užduotis pagal programos reikalavimus nurodytomis sąlygomis. Gali suteikti pagalbą kitiems. Sėkmingai pasiekia komunikacinį tikslą. Žinomas leksines ir gramatines struktūras vartoja taisyklingai. Rezultatai parodo, jog tikslingai naudojamos interakcijos strategijomis.</p> <p>III lygis (pagrindinis). Atlieka didžiąją dalį sakytinės ir rašytinės interakcijos virtualioje erdvėje užduočių pagal programos reikalavimus nurodytomis sąlygomis. Atliekant sudėtingesnes užduotis teikia pagalbą. Interakcijos sėkmė iš dalies priklauso nuo grįžtamojo ryšio. Žinomas leksines ir gramatines struktūras beveik visada vartoja taisyklingai. Rezultatai parodo, jog naudojamos interakcijos strategijomis, tačiau ne visuomet tikslingai.</p> <p>II lygis (patenkinamas). Iš dalies atlieka sakytinės ir rašytinės interakcijos virtualioje erdvėje užduotis pagal programos reikalavimus nurodytomis sąlygomis. Interakcijos sėkmė priklauso nuo papildomos informacijos ir grįžtamojo ryšio. Žinomas leksines ir gramatines struktūras vartoja iš esmės taisyklingai. Rezultatai parodo, jog naudojamos kai kuriomis interakcijos strategijomis.</p> <p>I lygis (slenkstis). Minimaliai atlieka sakytinės ir rašytinės interakcijos virtualioje erdvėje užduotis pagal programos reikalavimus nurodytomis sąlygomis. Interakcijos sėkmė priklauso papildomos informacijos. Žinomas leksines ir gramatines struktūras vartoja iš dalies taisyklingai. Rezultatai parodo, jog interakcijos strategijomis naudojamos labai ribotai.</p>

Matematika

1 klasė

Matematikos ilgalaikis (metų) planas 1 klasei

Pamokų skaičius: 4 pamokos per savaitę, iš viso 140 pamokų.

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo kompetencija (K1) (dalyko žinios ir gebėjimai; kritinis mąstymas; problemų sprendimas; mokėjimas mokytis)

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija (K2) (savimonė ir savitvardos įgūdžiai; empatiškumas, socialinis sąmoningumas ir teigiamų tarpusavio santykių kūrimas; atsakingas sprendimų priėmimas ir elgesys įvertinant pasekmes; rūpinimasis sveikata)

Kūrybiškumo kompetencija (K3) (tyrinėjimas; generavimas; kūrimas; vertinimas ir refleksija)

Pilietiškumo kompetencija (K4) (pilietinis tapatumas ir pilietinė galia; gyvenimas bendruomenėje kuriant demokratišką visuomenę; pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms; valstybės kūrimas ir valstybingumo stiprinimas tarptautinėje bendruomenėje)

Kultūrinė kompetencija (K5) (kultūrinis išprusimas; kultūrinė raiška; kultūrinis sąmoningumas)

Komunikavimo kompetencija (K6) (pranešimo kūrimas; pranešimo perteikimas ir komunikacinė sąveika; pranešimo analizė ir interpretavimas)

Skaitmeninė kompetencija (K7)

Ugdomi matematikos pasiekimai:

Gilus supratimas ir argumentavimas

A1. Tinkamai atlieka ir paaiškina matematinės procedūras.

A2. Pastebi, nustato dėsningumus, panašumus ir analogijas, kelia hipotezes.

A3. Argumentuoja ir vertina matematinės idėjas: sukuria nuoseklią, logiškai pagrįstą teiginių seką ar užduoties sprendimą, vertina pranešimo logiškumą.

A4. Apmąsto, įsivertina matematikos mokymosi procesą ir rezultatus, planuoja mokymąsi.

Matematinis komunikavimas

B1. Paaiškina, perfrazuoja įvairiomis formomis (tekstu, paveikslu, schema, formule, lentele, brėžiniu, grafiku, diagrama) pateiktą matematinį pranešimą.

B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.

B3. Kuria, pristato matematinį pranešimą: atsirenka reikiamą informaciją, naudoja tinkamas fizines ir skaitmenines priemones, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.

Problemų sprendimas

C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykį, suformuluoja matematinį klausimą/užduotį.

C2. Pasiūlo ir vertina alternatyvias probleminės užduoties sprendimo strategijas, sudaro užduoties sprendimo planą ir jį įgyvendina.

C3. Įvertina matematinės veiklos rezultatus, daro išvadas, jas interpretuoja nagrinėtos problemos kontekste.

Mokymo ir mokymosi priemonės: čia nurodomos pagrindinės naudojamos priemonės, pvz., vadovėliai, skaitmeninės aplinkos, programos ir kt.

Vertinimas

Mokinių pasiekimai vertinami vadovaujantis X mokykloje patvirtintu mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo aprašu. Nuolat taikomas formuojamasis vertinimas atsižvelgiant į pamokos mokymosi uždavinius. Kiekvieno skyriaus pabaigoje taikomas apibendrinamasis vertinimas panaudojant diagnostines užduotis, kurios parengiamos atsižvelgiant į Bendrosiose programose numatytus pasiekimus, pasiekimų lygius. Mokiniai mokomi vertinti ir įsivertinti ir, atsižvelgiant į pasiektus rezultatus, išsikelti tolesnio mokymosi tikslus.

Mokymosi turinys	Valandos *		Kompetencijos ir matematikos pasiekimai**	Pastabos*** (integracija, aktualus turinys, projektai ir pan.)																	
Skaičiai nuo 0 iki 100	12	3	<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	<p>Projektinė veikla „<i>Apie save pasakoju skaičiais</i>“</p> <p>Tarpdalykinė integracija (matematika, etninė kultūra) „<i>Skaičiai mįslėse ir liaudies dainose</i>“</p>
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Sudėtis ir atimtis	41		<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Finansinis raštingumas	4																				
Sekos	5																				
Algoritmai ir programavimas	8		<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	Integruota veikla „ <i>Lobio paieška</i> “ (matematika, informatika, fizinis ugdymas)
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Masė, laikas	5																				
Ilgis	5			Integruota veikla „ <i>Kokio ilgio mano kuprinėje esantys daiktai?</i> “ (matematika, lietuvių kalba ir literatūra)																	
Transformacijos	4																				
Plokščios figūros	5																				
Erdvės figūros	3																				
Duomenys ir jų interpretavimas	8																				

* Bendrojoje programoje aprašytas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko, numatomo matematikos mokymuisi pagal bendruosius ugdymo planus, jame aprašomi tik naujai toje klasėje atsirandantys turinio elementai (rekomenduojamas valandų skaičius pateiktas pirmame stulpelyje). Kaip panaudoti kitą matematikos mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.) sprendžia mokytojas, atsižvelgęs į mokinių pasiekimus ir poreikius.

**Kompetencijų ugdymas per matematikos pamokas siejamas su matematikos pasiekimais, proceso organizavimu ir įvairių kontekstų nagrinėjimu. Matematikos pasiekimai ugdomi visu matematikos turiniu. Mokytojas čia gali planuoti mokslo metų pradžioje ir koreguoti jų eigoje, kurių kompetencijų ir matematikos pasiekimų ugdymui bus skiriamas didesnis dėmesys mokant konkrečios temos (atsižvelgdamas į planuojamas veiklas, nagrinėjamus kontekstus ir pan.)

*** Mokytojas čia gali planuoti vidinę, tarpdalykinę, aktualaus turinio integraciją, projektines veiklas ir pan. mokslo metų pradžioje ir jų eigoje.

Veiklos pavadinimas: „Kokio ilgio mano kuprinėje esantys daiktai?“

Klasė: 1

Trukmė: 2 pamokos

Veiklos tikslas: Mokyti formuluoti matematinius klausimus ir į juos atsakyti pagal gautus matavimo rezultatus.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Integracija: matematika, lietuvių kalba ir literatūra.

Vartojamos sąvokos: ilgis, centimetras (cm), klausimas, koks ilgis, kiek ilgesnis/trumpesnis.

Priemonės: mokykliniai reikmenys (daiktai esantys kuprinėje), siuvėjo metras, darbo lapai.

Eiga

Aptariama, ką vadiname ilgiu, kokias mokiniai žino priemones, skirtas ilgiui išmatuoti, bei ilgio matavimo vienetus, prisimenama, kaip matuojamas daiktų ilgis, formuluojami ir užrašomi klausimai. Mokytojas pristato užpildyto darbo lapo pavyzdį, kviečia mokinius pagal nagrinėjamą pavyzdį formuluoti klausimus ir į juos atsakyti.

Dirbama poromis. Mokiniams pateikiami darbo lapai (vienas lapas porai, 1 priedas). Mokiniai susitaria, kuris matuos, o kuris užrašys matavimo rezultatus. Siuvėjo metru matuojamas 2–4 mokyklinių daiktų ilgis ir užrašomas centimetrais. Atlikę matavimus mokiniai porose suformuluoja bent po vieną matematinį klausimą. Matematinis klausimas sugalvoja kiekvienas, pasitarę priima sprendimą, kuriuos klausimus užrašys ir pateiks klasės draugams.

Mokinių poros viešai pristato atliktus darbus: pasako (parodo), ką matavo; nurodo išmatuotų daiktų ilgį centimetrais; pateikia klausimą klasės draugams, kad šie atsakytų; vertina atsakymų teisingumą. Norintys savo darbo lapus pakabina klasės stende.

Patarimai mokytojui

Mokytojas stebi, ar mokiniai tinkamai matuoja, užrašo matavimo vienetus; pataria, kaip suformuluoti matematinius klausimus (lentoje gali būti pateiktos klausimų pradžios). Atkreipiamas dėmesys į taisyklingą klausimo užrašymą. Mokytojas turėtų skatinti porose aktyviai veikti abu mokinius – tiek atliekant užduotį, tiek ir ją pristatant.

Apibendrinant veiklą siūloma atsakyti į klausimus: kaip jautėtės atlikdami užduotį? ką pasiūlėte? ką paaiškinote? ką pasiūlytumėte?

Šią veiklą galima įgyvendinti ir naudojant skaitmenines priemones, pavyzdžiui, mokiniai gali fotografuoti mokyklinius reikmenis ir ant nuotraukos užrašyti daiktų ilgį, matematinį klausimą užrašyti ir pateikti virtualioje erdvėje.

Darbą atliko

DARBO LAPAS

Nr.	Daikto pavadinimas	Daikto ilgis (cm)
1.		
2.		
3.		
4.		

Klausimai:

1.....

.....

.....

2.....

.....

.....

2 klasė

Matematikos ilgalaikis (metų) planas 2 klasei

PAMOKŲ SKAIČIUS: 5 pamokos per savaitę, iš viso 175 pamokos.

Mokymosi turinys	Valandos*		Kompetencijos ir matematikos pasiekimai**	Pastabos*** (integracija, aktualus turinys, projektai ir pan.)																	
Skaičiai nuo 0 iki 1000	5	3	<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	<p>Projektinė veikla „<i>Priešpiečių dėžutė</i>“</p> <p>Tarpdalykinė integracija (matematika, klimato kaita) „<i>Aš – Žemės draugas</i>“</p> <p>Integruota veikla „<i>Užkoduoti skaičiai</i>“ (matematika, informatika)</p>
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba	50		<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Vienetas, pusė, trečdalis, ketvirtadalis, aštuntadalis	10																				
Finansinis raštingumas	4																				
Sekos	7																				
Algoritmai ir programavimas	8																				
Masė, laikas, temperatūra	9																				
Ilgis, plotas, tūris	6																				
Transformacijos	5																				
Plokščios figūros	9																				
Erdvės figūros	3																				
Duomenys ir jų interpretavimas	7																				
Iš viso	123	52																			

* Bendrojoje programoje aprašytas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko, numatomo matematikos mokymuisi pagal bendruosius ugdymo planus, jame aprašomi tik naujai toje klasėje atsirandantys turinio elementai (rekomenduojamas valandų skaičius pateiktas pirmame stulpelyje). Kaip panaudoti kitą matematikos mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.) sprendžia mokytojas, atsižvelgęs į mokinių pasiekimus ir poreikius.

**Kompetencijų ugdymas per matematikos pamokas siejamas su matematikos pasiekimais, proceso organizavimu ir įvairių kontekstų nagrinėjimu. Matematikos pasiekimai ugdomi visu matematikos turiniu. Mokytojas čia gali planuoti mokslo metų pradžioje ir koreguoti jų eigoje, kurių kompetencijų ir matematikos pasiekimų ugdymui bus skiriamas didesnis dėmesys mokant konkrečios temos (atsižvelgdamas į planuojamas veiklas, nagrinėjamus kontekstus ir pan.)

*** Mokytojas čia gali planuoti vidinę, tarpdalykinę, aktualaus turinio integraciją, projektines veiklas ir pan. mokslo metų pradžioje ir jų eigoje.

3 klasė

Matematikos ilgalaikis (metų) planas 3 klasei

PAMOKŲ SKAIČIUS: 4 pamokos per savaitę, iš viso 140 pamokų.

Mokymosi turinys	Valandos *	Kompetencijos ir matematikos pasiekimai**	Pastabos*** (integracija, aktualus turinys, projektai ir pan.)																	
Skaičiai nuo 0 iki 10 000	4	2	<p>Tarpdalykinė integracija (aplinkos apsauga) „Saugau. Skaičiuoju. Siūlau.“</p> <p>Projektinė veikla „Matematinis stalo žaidimas“</p>																	
		<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>		K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7														
A1	A2	A3	A4																	
B1	B2	B3																		
C1	C2	C3																		
Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba	36																			
		<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7														
A1	A2	A3	A4																	
B1	B2	B3																		
C1	C2	C3																		
Trupmenos	10																			
Finansinis raštingumas	4																			
Sekos	3																			
Algoritmai ir programavimas	5																			
Lygtys	5																			
Raidiniai reiškiniai	5																			
Masė, laikas, temperatūra	2																			
Ilgis, plotas, tūris	4																			
Transformacijos	3																			
Plokščios figūros	7																			
Erdvės figūros	3																			
Duomenys ir jų interpretavimas	4																			
Tikimybės ir jų interpretavimas	3																			
Iš viso	98	42																		

* Bendrojoje programoje aprašytas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko, numatomo matematikos mokymuisi pagal bendruosius ugdymo planus, jame aprašomi tik naujai toje klasėje

atsirandantys turinio elementai (rekomenduojamas valandų skaičius pateiktas pirmame stulpelyje). Kaip panaudoti kitą matematikos mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.) sprendžia mokytojas, atsižvelgęs į mokinių pasiekimus ir poreikius.

****Kompetencijų ugdymas per matematikos pamokas siejamas su matematikos pasiekimais, proceso organizavimu ir įvairių kontekstų nagrinėjimu. Matematikos pasiekimai ugdomi visu matematikos turiniu. Mokytojas čia gali planuoti mokslo metų pradžioje ir koreguoti jų eigoje, kurių kompetencijų ir matematikos pasiekimų ugdymui bus skiriamas didesnis dėmesys mokant konkrečios temos (atsižvelgdamas į planuojamas veiklas, nagrinėjamus kontekstus ir pan.)**

***** Mokytojas čia gali planuoti vidinę, tarpdalykinę, aktualaus turinio integraciją, projektines veiklas ir pan. mokslo metų pradžioje ir jų eigoje.**

Veiklos pavadinimas: „Trupmenos“

Klasė: 3

Trukmė: 15 min.

Veiklos tikslas: Naudojantis modeliais, piešiniais plėtoti mokinių gebėjimus įvardyti trupmenas.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Vartojamos sąvokos: trupmena.

Priemonės: žaidimo kortelės.

Eiga

Prisimenama, kad trupmena [Equation] išreiškiamą kiekį sudaro viena visumos dalis, kai visuma padalijama į n lygių dalių ($n = 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 100$).

Aptariamoms žaidimo taisyklėms:

- žaidžiama poromis;
- išdėliojamos užverstos žaidimo kortelės (1 priedas), kuriose pavaizduota likusi picos dalis;
- mokinys atverčia vieną žaidimo kortelę ir įvardija, kokia picos dalis liko, o kitas poros mokinys įvardija, kokia picos dalis buvo suvalgyta;
- pasikeičiama vaidmenimis ir vėl traukiama kortelė;
- žaidžiama, kol atverčiamos visos kortelės.

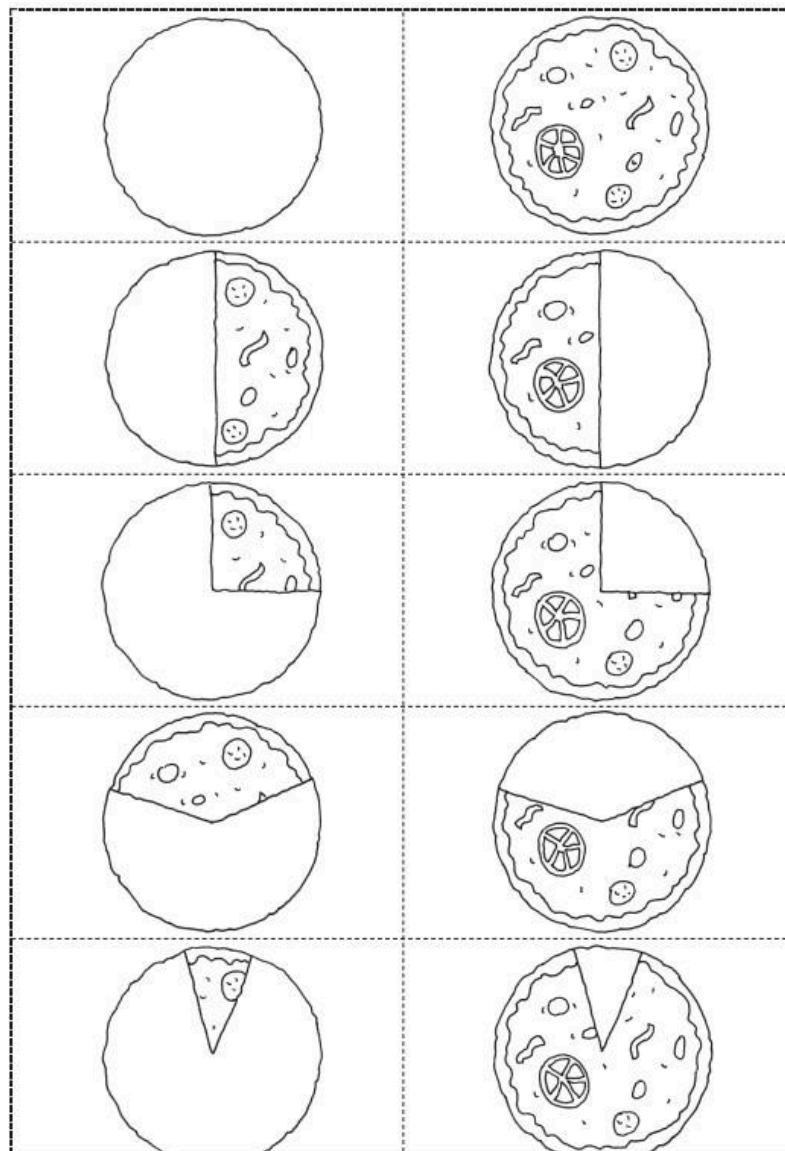
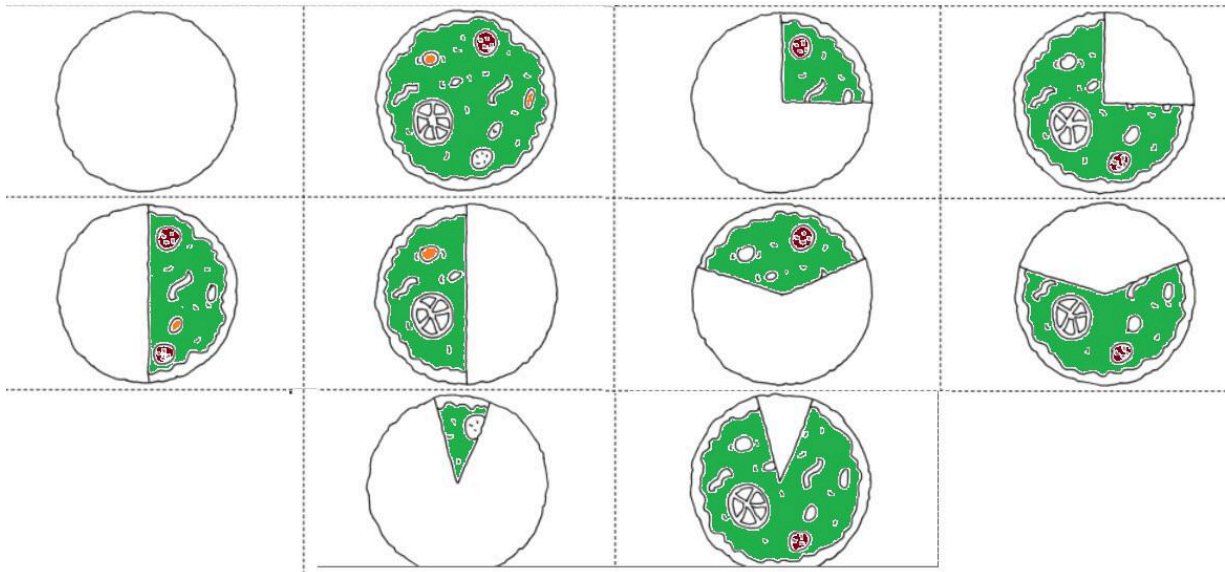
Mokiniai susiskirsto poromis ir žaidžia žaidimą.

Patarimai mokytojui

Mokytojas stebėdamas veiklą turėtų paprašyti mokinių individualiai paaiškinti, kaip sužinojo, kokia picos dalis buvo suvalgyta.

Galima pasiūlyti mokiniams:

- surasti dvi korteles, kurios sudarytų visą picą;
- paprašyti draugo atspėti turimą picos dalį užduodant klausimus, atsakyti galima tik „Taip“ arba „Ne“;
- sukurti kitokių trupmenų kortelių rinkinį žaidimui.

4 klasė

Matematikos ilgalaikis (metų) planas 4 klasei

Pamokų skaičius: 5 pamokos per savaitę, iš viso 175 pamokos.

Mokymosi turinys	Valandos *		Kompetencijos ir matematikos pasiekimai**	Pastabos*** (integracija, aktualus turinys, projektai ir pan.)																	
Skaičiai nuo 0 iki 1 000 000	5	2	<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	<p>Projektinė veikla „Apie Lietuvos skaičiais“</p> <p>Tarpdalykinė integracija (matematika, kultūros paveldas) „Lietuvos piliakalniai“</p>
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba	30		<p><i>Kompetencijos:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>K1</td><td>K2</td><td>K3</td><td>K4</td><td>K5</td><td>K6</td><td>K7</td> </tr> </table> <p><i>Matematikos pasiekimai:</i></p> <table border="1"> <tr> <td>A1</td><td>A2</td><td>A3</td><td>A4</td> </tr> <tr> <td>B1</td><td>B2</td><td>B3</td> </tr> <tr> <td>C1</td><td>C2</td><td>C3</td> </tr> </table>	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3	
K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7															
A1	A2	A3	A4																		
B1	B2	B3																			
C1	C2	C3																			
Trupmenos	7																				
Veiksmai su trupmenomis	10																				
Finansinis raštingumas	7																				
Sekos	4																				
Algoritmai ir programavimas	5																				
Lygtys	6																				
Raidiniai reiškiniai	5																				
Masė, laikas, temperatūra, greitis	7			Mokomoji – pažintinė išvyka į Gražutės regioninį parką																	
Ilgis, plotas, tūris	10																				
Transformacijos	8																				
Plokščios figūros	6																				
Erdvės figūros	5																				
Duomenys ir jų interpretavimas	5																				
Tikimybės ir jų interpretavimas	5																				
Iš viso	125	50																			

* Bendrojoje programoje aprašytas mokymosi turinys skirtas apie 70 proc. pamokų laiko, numatomo matematikos mokymuisi pagal bendruosius ugdymo planus, jame aprašomi tik naujai toje klasėje atsirandantys turinio elementai (rekomenduojamas valandų skaičius pateiktas pirmame stulpelyje). Kaip panaudoti kitą matematikos mokymuisi skirtą laiką (apie 30 proc.) sprendžia mokytojas, atsižvelgęs į mokinių pasiekimus ir poreikius.

**Kompetencijų ugdymas per matematikos pamokas siejamas su matematikos pasiekimais, proceso organizavimu ir įvairių kontekstų nagrinėjimu. Matematikos pasiekimai ugdomi visu matematikos turiniu. Mokytojas čia gali planuoti mokslo metų pradžioje ir koreguoti jų eigoje, kurių kompetencijų ir matematikos pasiekimų ugdymui bus skiriamas didesnis dėmesys mokant konkrečios temos (atsižvelgdamas į planuojamas veiklas, nagrinėjamus kontekstus ir pan.)

*** Mokytojas čia gali planuoti vidinę, tarpdalykinę, aktualaus turinio integraciją, projektines veiklas ir pan. mokslo metų pradžioje ir jų eigoje.

Veiklos pavadinimas: „Ar užteks pinigų pirkiniui?“

Klasė: 4

Trukmė: 25 min.

Veiklos tikslas: lavinti gebėjimus sudėti ir atimti dešimtainiu pavidalu užrašytus skaičius, matematikos žinias taikyti kasdienėse situacijose.

Ugdomi matematikos pasiekimai:

A. Gilus supratimas ir argumentavimas				B. Matematinis komunikavimas			C. Problemų sprendimas		
A1	A2	A3	A4	B1	B2	B3	C1	C2	C3

Ugdomos kompetencijos:

Pažinimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kūrybiškumo	Pilietiškumo	Kultūrinė	Komunikavimo	Skaitmeninė
----------	--	-------------	--------------	-----------	--------------	-------------

Vartojamos sąvokos: dešimtainė trupmena, mišrusis skaičius.

Priemonės: darbo lapai (kiekvienam mokiniui).

Eiga

Prisimenama, kaip taisyklingai perskaitomi dešimtainiu pavidalu parašyti skaičiai, kaip atliekama jų sudėtis bei atimtis. Mokytojas pristato darbo lapą (1 priedas), paaiškina užduotį. Dirbama taikant metodą „Pagalvoju – Pasitariu – Pristatau“ (PPP).

Pirmiausia dirbama individualiai (10 min.). Mokiniai darbo lapuose atlieka užduotis. Vėliau porose aptaria gautus atsakymus, susitaria, kuris darbą pristatys.

Mokinių poros viešai pristato atliktus darbus, kiti klasės draugai vertina atsakymų teisingumą.

Patarimai mokytojui

Mokytojas stebi, ar mokiniai tinkamai atlieka dešimtainiu pavidalu parašytų skaičių sudėtį ir atimtį; pasiūlo patiems sugalvoti papildomų klausimų pagal paveikslė pateiktą informaciją.

Šią veiklą galima įgyvendinti ir naudojant reklaminius lankstinukus (fizinis ar skaitmeninis), pavyzdžiui, mokiniai gali iš anksto pasiruošti ir iš namų atsinešti reklaminių lankstinukų ar susirasti jų internete.

Darbo lapas

Remdamiesi paveiksle pateikta informacija, atsakykite į klausimus.

Liniuotė 0,45 Eur 	Kreidelės 1,45 Eur 	Trintukas 0,56 Eur
Drožtukas 2,4 Eur 	Rašiklis 6,1 Eur 	Skriestuvas 2,54 Eur

Kiek gausite grąžos iš 20 Eur, jei pirksite du rašiklius?

Kiek kainuos dvi dėžutės kreidelių?

Kiek liniuotė pigesnė negu skriestuvas?

Ar pakaks 5 Eur perkant drožtuką ir skriestuvaž? Kodėl taip galvojate? Paašškinkite.

.....

.....

Socialinis ugdymas

Planuojant socialinio ugdymo bendrosiose programose apibrėžtą ugdymo turinį reikėtų atkreipti dėmesį į privalomo (70 proc.) ir pasirenkamojo (30 proc.) mokymosi turinio santykį. 30 proc. ugdymo turinio mokytojas pritaiko atsižvelgdamas į individualius mokinio gebėjimus. Mokiniui, patiriančiam mokymosi sunkumų, sudaromos sąlygos pakartoti mokomąją medžiagą, išsiaiškinti kilusius klausimus, atlikti skirtingo sudėtingumo užduočių, kurios padėtų įtvirtinti įgytas žinias ir gebėjimus, ir pan. Mokiniui, demonstruojančiam aukštus socialinius gebėjimus, ugdymo turinys gilinamas, plėtojamas, siūlomos sudėtingesnės užduočių atlikimo formos, suteikiant galimybes atsiskleisti individualiems gebėjimams ne tik mokykloje, bet ir kitose ugdomosiose/educacinėse/kultūrinėse erdvėse už mokyklos ribų ir pan.

Socialinio ugdymo turinio planavimo pavyzdyje nurodytos temos lentelės stulpelyje „30 proc. Rekomenduojama organizuojant ugdomasias veiklas pagilinti šias temas*“ yra rekomendacinio pobūdžio ir mokytojas atsižvelgdamas į konkrečios klasės mokinių pasiekimus, vykdomas veiklas gali numatyti nagrinėti kitas, papildomas, mokiniams aktualias temas.

Planuojant ugdymo turinį rekomenduojama siekti vidinės dalyko integracijos ir numatyti temas / veiklas, kurios apimtų / jungtų mokinių pasiekimų ugdymą(si) iš skirtingų veiklos sričių (*Žmonių gyvenimas kartu, Žmonių ekonominė veikla, Žmonių gyvenimo kaita, Aplinka ir žmogus*) (1). Ilgalaikiame plane apibrėžtas ugdymo turinys konkretinamas numatant atskirų pamokų tikslus, uždavinius, mokinių pasiekimų (įsi)vertinimo kriterijus, veiklas ir priemones (2).

1 klasė

	PASIEKIMŲ SRITYS (UGDYMO TURINYS 70 PROC.)				30 PROC.
Valandos	Žmonių gyvenimas kartu	Žmonių gyvenimo kaita	Žmonių ekonominė veikla	Aplinka ir žmogus	Rekomenduojama organizuojant ugdomasias veiklas pagilinti šias temas*
2val.	Aš - bendruomenės narys (<i>aš esu bendruomenės narys; kas yra</i>		Mano norai ir galimybės (kam reikalingi pinigai?; ar		<i>Aš esu bendruomenės narys; kas yra bendruomenė; kaip ir ko galime vieni iš kitų mokytis.</i> <i>Ar viską, ko aš noriu, galiu nusipirkti? Nuo ko priklausu</i>

<p><i>bendruomenė ; kaip save pristatyti naujoje socialinėje aplinkoje; kaip elgtis su kitais bendruomenės nariais; žmonių išvaizda, jausmai, poreikiai, pomėgiai, nuomonės gali būti panašūs ir gali skirtis; kaip ir ko galime vieni iš kitų mokytis).</i></p> <p>Pasiekimai: Tikslas Uždaviniai Vertinimo kriterijai</p> <p>+ Veiklas, priemonės [.....]</p>		<p><i>viską, ko aš noriu, galiu nusipirkti?; nuo ko priklauso mano pasirinkimo galimybės?)</i></p> <p>2</p> <p>Pasiekimai: Tikslas Uždaviniai Vertinimo kriterijai</p> <p>+ Veiklas, priemonės [.....]</p>		<p><i>mano pasirinkimo galimybės?</i></p>
<p>Pasiekimai:</p>				

	<p>A.1.1. Apibūdina save, kaip bendruomenės narį, papasakoja apie savo veiklą artimiausioje socialinėje aplinkoje.</p> <p>A.1.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais ir suaugusiais laikosi susitarimų, paaiškina, kad nuomonė, išvaizda, elgesys gali skirtis.</p> <p>B.1.2. Remiantis patirtimi nusako skirtumą tarp norų ir galimybių prekei ar paslaugai įsigyti.</p>			
1 val.	<p>Aš ir kiti žmonės (santykiai su bendraamžiais ir suaugusiais; kaip kalbėti; kaip susikalbėti; <i>kaip išsakyti savo nuomonę; kaip susirasti draugų</i>).</p>			<p><i>Kaip išsakyti savo nuomonę; kaip susirasti draugų?</i></p>
<p>Pasiekimai:</p>				
<p>A.2.1. Apibūdina dalyvavimo klasės, mokyklos bendruomenės gyvenime naudą. Mokytojui padedant sprendžia nesudėtingas problemas klasės, mokyklos bendruomenėje.</p>				
2 val.	<p>Mano klasė, klasės taisyklės (kodėl svarbu kurti taisykles ir jų laikytis; ar galima susitarti dėl klasės taisyklių, kaip tai padaryti, kodėl tai svarbu).</p>			<p><i>Kodėl svarbu kurti taisykles ir jų laikytis?</i></p>
<p>Pasiekimai:</p>				
<p>A.2.2. Pastebi ir nurodo savo ir kitų žmonių veiklos klasės, mokyklos bendruomenėje priežastis ir pasekmes.</p>				

1val.	Mano teisės ir pareigos (koku darbu/kuo galiu prisidėti, kad mane supančioje socialinėje aplinkoje (kad aplinkoje, kurioje augu, gyvenu, mokausi) būtų geriau; <i>kodėl svarbu žinoti savo teises ir pareigas</i>).	Verslas ir verslumas (verslininkas; verslai mano artimiausioje aplinkoje; prekės ir paslaugos).		<i>Kodėl svarbu žinoti savo teises ir pareigas?</i>
-------	--	---	--	---

Pasiekimai:

A.2.3. Mokytojui padedant apmąsto ir aptaria asmeninio dalyvavimo ir veiklos klasės, mokyklos bendruomenėje rezultatus.

B.2.2. Nurodo keletą verslų artimiausioje aplinkoje.

2val.			Orientavimasis realioje erdvėje ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje: namuose, mokykloje, klasėje (kodėl svarbu žinoti namų adresą? <i>kokius objektus svarbu įsidėmėti pažįstant artimiausią aplinką (mokyklą, klasę); kodėl tai svarbu?</i>).	<i>Kokius objektus svarbu įsidėmėti pažįstant artimiausią aplinką (mokyklą, klasę)? Kodėl?</i>
-------	--	--	---	--

Pasiekimai:

D.1.1. Mokytojui padedant orientuojasi realioje erdvėje ir gyvenamojoje aplinkoje.

2val.			Artimos aplinkos (kambario, klasės, kiemo) planas, elementarūs	<i>Kaip rengiamas vietovės planas?</i>
-------	--	--	---	--

				sutartiniai ženklai (kam reikalingas vietovės planas? <i>kaip jis rengiamas?</i> kuo skiriasi piešinys nuo plano? žinomos vietovės nesudėtingo plano rengimas, elementarus sutartinių ženklų panaudojimas vietovės plane).	
	Pasiekimai: D.1.2. Orientuojasi realioje erdvėje, apibūdina pažįstamą vietovę pagal judėjimo maršrutą, nurodo keletą reikšmingų objektų, piešiniu/schema vaizduoti kelią į mokyklą.				
1val.				Kelias į mokyklą <i>(kaip pakeliui į mokyklą, mokykloje, kieme būti saugiam? kelio į mokyklą vaizdavimas elementaria schema; mokyklos vietą žymi adresas; kodėl jį svarbu žinoti?).</i>	<i>Kaip pakeliui į mokyklą, mokykloje, kieme būti saugiam?</i>
	Pasiekimai: D.1.2. Orientuojasi realioje erdvėje, apibūdina pažįstamą vietovę pagal judėjimo maršrutą, nurodo keletą reikšmingų objektų, piešiniu/schema vaizduoti kelią į mokyklą.				
3val.		Praeitis, dabartis ir ateitis (praeities, dabarties ir ateities sąsajos, aš, mano šeima dabar, praityje ir ateityje; <i>laiko tėkmė</i>			<i>Laiko tėkmė ir kaita: kaip suprantame laiką?</i>

	<p><i>ir kaita: kaip suprantame laiką? kaip jis matuojamas? laiką apibrėžiančios sąvokos: para, savaitė, mėnuo, metai, kaip laiką matuodavo praeityje?).</i></p>		
--	--	--	--

Pasiekimai:

C.1.1. Remdamasis šeimos, gyvenamosios vietovės istorijos įvykiais, apibūdina žmonių gyvenimo kaitą, jos tęstinumą.

3val.	<p>Aš ir mano šeimos istorija (svarbiausi mano, šeimos gyvenimo įvykiai; giminės medis (vaikai, tėvai, seneliai); mano tėvų, senelių, prosenelių gyvenimo būdas, svarbiausi nuveikti darbai, pomėgiai, laisvalaikis; kokios yra mano</p>	<p>Ekonominiai procesai artimiausioje aplinkoje (profesijos, darbai verslo įmonėse (pvz. kirpėjas, įmonės vadovas), valstybinėse institucijose (pvz. mokytojas, ugniagesys gelbėtojas) įvairių profesijų žmonių darbas bendruomenei.</p>		<i>Giminės medis</i>
-------	---	---	--	----------------------

	šėimos, giminės šventės, tradicijos? kodėl šios šventės, tradicijos yra svarbios mano šeimai?).		
--	---	--	--

Pasiekimai:

C.1.2. Paaškina, kas yra karta, kaip tarpusavyje yra susiję skirtingų kartų gyvenimas. Sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.

B.3.2. Nurodo, kokie darbai dirbami verslo įmonėse, o kokie – valstybės institucijose.

3val.

	Aš – šeimos istorijos tyrinėtojas (istorijos šaltiniai apie artimų žmonių praeitį (pvz., nuotraukos, laiškai, užrašyti pokalbiai, daiktai ir pan.); <i>kodėl svarbu pažinti savo šeimos istoriją ir ją išsaugoti?</i>).		Žmogaus sukurti daiktai ir gamtos sukurti aplinkos objektai *(kuo skiriasi žmogaus sukurti daiktai ir gamtos sukurti objektai? kuo jie vertingi?). ** <i>Tema įgyvendinama gamtamoksliniame ugdyime.</i>
--	---	--	--

Kodėl svarbu pažinti savo šeimos istoriją ir ją išsaugoti?

Pasiekimai:

C.3.1. Paaškina, kas yra istorijos šaltinis, ką jis padeda išsiaiškinti apie praeitį.

D.2.3. Apibūdina, kaip ir kokiais būdais bei priemonėmis žmonės keičia vietos aplinką.

1val.	Aš ir virtuali erdvė (kaip veikia internetas; kokios informacijos galima rasti internete; kokios interneto teikiamos galimybės ir pavojai).			<i>Kokios interneto teikiamos galimybės ir pavojai?</i>
-------	--	--	--	---

Pasiekimai:

A.1.3. Mokytojui padedant atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis, nurodo kylančias grėsmes, įvardija, kur kreiptis patarimo, pagalbos.

2val.	Aš – Lietuvos pilietis (Tėvynė, kurioje gimiau ir augu; mano gimtasis miestas, miestelis, kaimas; asmeninės patirtys, pasakojimai apie tėvynę; valstybės simboliai; kodėl svarbu suprasti valstybės simbolių reikšmę, giedoti himną).		Pažintis su Lietuvos žemėlapiu (pagrindiniai žemėlapių elementai/pagrindinės žemėlapių dalys: pavadinimas, sutartiniai ženklai (legenda); mano gyvenamoji vieta Lietuvos žemėlapyje; <i>kur aš gyvenu? kuo ši vieta ypatinga, kuo ji skiriasi iš kitų?</i>)	<i>Kur aš gyvenu? Kuo ši vieta ypatinga?</i>
-------	--	--	---	--

Pasiekimai:

A.3.4. Nurodo Lietuvos valstybės simbolius; valstybines, tautines šventes, atmintinas dienas, mokytojui padedant paaiškina jų paskirtį.

D.1.3. Nurodo savo gyvenamosios vietos adresą; Lietuvos žemėlapyje – savo gyvenamąją vietą (miestą, miestelį, kaimą), Lietuvos valstybės sienas, sostinę, geografinius objektus (2–3 didžiausius miestus, upes, ežerus, Baltijos jūrą).

1,5val.

			<p>Orai ir jų pagrindiniai elementai (kaip saulė, vėjas, vanduo lemia orą?).</p> <p>Metų laikų kaita (kaip keičiasi metų laikai: vasara, rudenis, žiema, pavasaris? metų laikai keičiasi tam tikra tvarka, metų laikų požymiai).</p>
--	--	--	--

Kaip keičiasi metų laikai: vasara, rudenis, žiema, pavasaris?

Pasiekimai:

D.2.1 Skiria gamtinės aplinkos komponentus: žemės paviršius, oras, vanduo augalija ir gyvūnija ir nurodo, kaip jie tarpusavyje susiję.

D.4.1. Stebint mokyklos aplinką, nagrinėjant tekstinę, vaizdinę informaciją, kelia klausimus: kas? kur – yra? kaip tai atrodo? kodėl ten yra?

10, 5 val.*

Siekiant giliau analizuoti programoje numatytas temas rekomenduojama organizuoti projektus, integruotas dienas ar savaites. Projektinės veiklos planuojamos, organizuojamos ir įgyvendinamos siekiant ugdyti mokinių pasiekimus.

Idėjos projektams, integruotoms dienoms ar savaitėms:

- Kas yra bendruomenė?
- Ar viską, ko aš noriu, galiu nusipirkti?
- Kodėl svarbu kurti taisykles ir jų laikytis?
- Kur aš gyvenu? Kuo ši vieta ypatinga?
- Kodėl svarbu pažinti savo šeimos istoriją ir ją išsaugoti?
- Laiko tėkmė ir kaita: kaip suprantame laiką?
- Kur aš gyvenu? Kuo ši vieta ypatinga?
- Kokios interneto teikiamos galimybės ir pavojai?
- Kokius objektus svarbu įsidėmėti pažįstant artimiausią aplinką (mokyklą, klasę)? Kodėl?
- Kaip rengiamas vietovės planas?

2 klasė

Valandos	PASIEKIMŲ SRITYS				30 PROC
s	Žmonių gyvenimas kartu	Žmonių gyvenimo kaita	Žmonių ekonominė veikla	Aplinka ir žmogus	Rekomenduojama organizuojant ugdomasias veiklas pagilinti šias temas*
4val.	Ką ir kaip veikiu bendruomenėje? (<i>kokia veikla vyksta bendruomenėje, kurioje kiekvienas yra savitas, unikalus; kaip pažinti save ir kitus bendruomenės narius; kaip išreikšti ir priimti kitokią nuomonę; kaip ugdytis savo vertės, orumo jausmą</i>).	Gyvenamosios vietovės istorija (mano gyvenamoji vietovė (pastatas, gatvė), mokykla, miestas, miestelis, kaimas seniau ir dabar; įvykiai, asmenybės, kurie keitė vietos žmonių gyvenimą; bendruomenės šventės ir tradicijos; kodėl jos švenčiamos ir svarbios šiandien? žmonių gyvenimą praeityje, jų kūrybą atspindintys kūriniai / paminklai; <i>šeimos, giminės ir gyvenamosios vietovės</i>		Žmonių gyvenimas mieste ir kaime (žmonių gyvenimas mieste ir kaime: būstas, darbas, laisvalaikis, pomėgiai).	<i>Kokia veikla vyksta bendruomenėje, kurioje kiekvienas yra savitas, unikalus?</i> <i>Mano gyvenamoji vietovė (pastatas, gatvė), mokykla, miestas, miestelis, kaimas seniau ir dabar.</i>

	<i>istorijos sąsajos).</i>		
--	----------------------------	--	--

Pasiekimai:

A.1.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais ir suaugusiais laikosi susitarimų, paaiškina, kad nuomonė, išvaizda, elgesys gali skirtis.

C.1.3. Nurodo keletą reikšmingiausių šeimos, giminės įvykių, švenčių, šeimos tradicijų, nusako kai kurių įvardintų įvykių, tradicijų reikšmę šeimos gyvenime.

D.2.2. Nurodo gyvenamosios vietovės gyventojų veiklos ir kultūros bruožus. Stebi aplinką ir įvardija joje vykstančius socialinės, ūkinės veiklos ypatumus.

Kaip spręsti nesutarimus?

Tvarka ir taisyklės veikiant kartu.

Kaip elgtis su pinigais?

2val.

Elgesys su bendraamžiais ir suaugusiais (konstruktyvaus elgesio pavyzdžiai, konfliktiško elgesio pasekmės; <i>paprasciausi būdai nesutarimams spręsti;</i> patyčių prevencija.)			
---	--	--	--

Pasiekimai:

A.1.4. Apibūdina savo elgesį, veiklą ir santykį su klase, mokyklos bendruomenės nariais, nurodo, koks elgesys yra socialiai konstruktyvus, paaiškina konfliktiško elgesio pasekmes.

2val.

Bendravimas ir bendradarbiavimas socialinėje aplinkoje (tvarka ir taisyklės veikiant kartu; bendra veikla; bendruomeniš		Mano asmeniniai finansai (kaip uždirbami pinigai; euras; pajamos (kišenpinigiai, dovanos); prekių ir paslaugų kainos; <i>apsipirkimo</i>	
---	--	--	--

kumas; susitarimai).	<i>sprendimai;</i> išlaidos; grąža; skolinimasis).	
-------------------------	--	--

Pasiekimai:

A.2.2. Pastebi ir nurodo savo ir kitų žmonių veiklos klasės, mokyklos bendruomenėje priežastis ir pasekmes.

B.1.1. Apibūdina, kas yra pinigai, kaip jie uždirbami ir kokia jų paskirtis.

1val.	Saugus ir atsakingas elgesys virtualioje erdvėje (prasmingas (naudingas) laikas prie kompiuterio; <i>kada ieškoti ir kaip rasti naudingą informaciją internete, kaip ją tikslingai panaudoti (pvz., animacija ir jos kūrimas; komiksų kūrimas ir pan.).</i>			<i>Kada ieškoti ir kaip rasti naudingą informaciją internete?</i>
-------	--	--	--	---

Pasiekimai:

A.1.3. Mokytojui padedant atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis, nurodo kylančias grėsmes, įvardija, kur kreiptis patarimo, pagalbos.

3val.	Klasės, mokyklos tradicijos (<i>kaip kuriamos tradicijos, kodėl jų reikia, kaip tradicijos stiprina</i>	Žmonių gyvenimo kaita ir tęstinumas (laiko tėkmė ir kartų kaita; praeityje gyvenusių žmonių gyvenimo		<i>Kaip kuriamos tradicijos, kodėl jų reikia?</i> <i>Istorijos įvykių tarpusavio</i>
-------	--	--	--	---

žmonių santykius, praturtina ir keičia aplinką, kurioje gyvename).	kaitos ir tęstinumo atspindžiai šeimos, giminės istorijoje; <i>istorijos įvykių tarpusavio ryšiai; įvykių trukmė</i>).			<i>ryšiai; įvykių trukmė.</i>
--	---	--	--	-------------------------------

Pasiekimai:

A.2.2. Pastebi ir nurodo savo ir kitų žmonių veiklos klasės, mokyklos bendruomenėje priežastis ir pasekmes.

C.1.3. Nurodo keletą reikšmingiausių šeimos, giminės įvykių, švenčių, šeimos tradicijų, nusako kai kurių įvardintų įvykių, tradicijų reikšmę šeimos gyvenime.

4val.

Lietuvos valstybės simboliai ir jų reikšmė (šeima, giminė, tauta, valstybė, pilietis; gyvenamosios vietos heraldika, <i>valstybingumą liudijantys simboliai</i> – vėliava, herbas, himnas, valstybės simbolių ir jų reikšmės aptarimas; didžiavimasis savo šalimi, jos pasiekimais).	Aš – praeities tyrinėtojas (<i>kodėl svarbu tyrinėti praeitį / pažinti istoriją? ką gali papasakoti apie praeitį parašyti tekstai, nuotraukos, sukurti dokumentai, meno kūriniai, daiktai, įrengimai, prietaisai, susisiekimo priemonės, pastatai, piliakalniai ir kt.?</i>).		Lietuvos žemėlapis (<i>kaip žemėlapyje žymimos Lietuvos valstybės ribos, Lietuvos sostinė – Vilnius, pasirinktinai 2–3 didžiausi miestai, upės, ežerai, Baltijos jūra</i>).	<i>Kodėl svarbu tyrinėti praeitį?</i> <i>Valstybingumą liudijantys simboliai?</i> <i>Kaip Lietuvos žemėlapyje rasti Lietuvos sostinę, miestus, upes, ežerus, Baltijos jūrą?</i>
---	--	--	--	---

Pasiekimai:

A.3.4. Nurodo Lietuvos valstybės simbolius; valstybines, tautines šventes, atmintinas dienas, mokytojui padedant paaiškina jų paskirtį.

C.3.1. Paaiškina, kas yra istorijos šaltinis, ką jis padeda išsiaiškinti apie praeitį.

D.1.3. Nurodo savo gyvenamosios vietos adresą; Lietuvos žemėlapyje – savo gyvenamąją vietą (miestą, miestelį, kaimą), Lietuvos valstybės sienas, sostinę, geografinius objektus (2–3 didžiausius miestus, upes, ežerus, Baltijos jūrą).

2val.			<p>Veršlas ir verslumas (remiantis vaikų artima aplinka, mokykloje vykstančių projektų metu atpažinti verslininko savybės; kaip tarpusavyje susiję verslai; prekės, paslaugos; pardavėjai ir pirkėjai)</p>	<p>Ką žinai apie profesijas? (kokių būna profesijų? tėvų, giminaičių profesijos? kokių savybių reikia, kad galėtum dirbti tam tikrą darbą? <i>kas gamina prekes, kas teikia paslaugas?</i>).</p>	<p>Kokių būna profesijų? Kas gamina prekes, kas teikia paslaugas?</p>
-------	--	--	---	---	---

Pasiekimai:

B.2.2. Nurodo keletą verslų artimiausioje aplinkoje.

D.2.2. Nurodo gyvenamosios vietovės gyventojų veiklos ir kultūros bruožus. Stebi aplinką ir įvardija joje vykstančius socialinės, ūkinės veiklos ypatumus.

2val.			<p>Ekonominiai procesai artimiausioje aplinkoje (kur pagaminti artimiausioje aplinkoje esantys daiktai, <i>kaip jie mus pasiekia</i>, kodėl ne visi daiktai pagaminti Lietuvoje)</p>	<p>Gaublys – Žemės modelis (elementari pažintis su gaubliu – Žemės modeliu; <i>kaip gaublyje vaizduojama sausuma, vanduo?</i> žemynai ir vandenynai).</p>	<p><i>Kaip gaublyje vaizduojama sausuma, vanduo?</i></p> <p><i>Kaip mus pasiekia įvairūs daiktai?</i></p>
-------	--	--	---	--	---

--	--	--	--

Pasiekimai:

B.3.3 Įvardija, kad Lietuvoje parduodamos prekės yra pagamintos ir kitose šalyse.

D.1.2. Orientuojasi realioje erdvėje, apibūdina pažįstamą vietovę pagal judėjimo maršrutą, nurodo keletą reikšmingų objektų, piešiniu/schema vaizduoti kelią į mokyklą.

Kaip nepasiklysti miške?

2,5val.

			<p>Orientavimasis pagal gamtos požymius (<i>kaip nepasiklysti miške?</i> kaip orientuotis artimiausioje aplinkoje pagal gamtos požymius: saulę, augalus, vabzdžius ir kt.).</p> <p>Orų stebėjimas*(savaitė s/mėnesio orų stebėjimas (saulė, debesys, krituliai, oro temperatūra), duomenų fiksavimas, išvados).</p> <p><i>*Tema įgyvendinama gamtamoksliniame ugdyme.</i></p>
--	--	--	---

Pasiekimai:

D.1.1. Mokytojui padedant orientuojasi realioje erdvėje ir gyvenamojoje aplinkoje.

D.2.1 Skiria gamtinės aplinkos komponentus: žemės paviršius, oras, vanduo augalija ir gyvūnija ir nurodo, kaip jie tarpusavyje susiję.

Artimiausios gamtinės aplinkos objektų stebėjimas, duomenų

2val.

			<p>Aplinkos stebėjimas (gamtiniai aplinkos objektai; artimiausios gamtinės aplinkos objektų stebėjimas, duomenų</p>
--	--	--	--

		<i>fiksavimas, išvados).</i>	<i>fiksavimas, išvados.</i>
Pasiiekimai:	D.4.4. Apibūdina natūralioje aplinkoje (lauke) esančius daiktus, vykstančius įvykius, situacijas. Savais žodžiais nusako keletą jų ypatumų, paskirtį.		
10, 5 val.*	<p>SIEKIAN T GILIAU ANALIZUOTI PROGRAMOJE NUMATY TAS TEMAS REKOMENDUOJAMA ORGANIZUOTI PROJEKTUS, INTEGRUOTAS DIENAS AR SAVAITES. PROJEKTINĖS VEIKLOS PLANUOJAMOS, ORGANIZUOJAMOS IR ĮGYVENDINAMOS SIEKIAN T UGDYTI MOKINIŲ PASIEKIMUS.</p> <p>Idėjos projektams, integruotoms dienoms ar savaitėms:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kaip spręsti nesutarimus?</i> • <i>Kada ieškoti ir kaip rasti naudingą informaciją internete?</i> • <i>Kaip kuriamos tradicijos, kodėl jų reikia?</i> • <i>Kodėl svarbu tyrinėti praeitį?</i> • <i>Kokių būna profesijų?</i> • <i>Kas gamina prekes, kas teikia paslaugas?</i> • <i>Kaip mus pasiekia įvairūs daiktai?</i> • <i>Kaip nepasiklysti miške?</i> • <i>Kaip Lietuvos žemėlapyje rasti Lietuvos sostinę, miestus, upes, ežerus, Baltijos jūrą?</i> • <i>Artimiausios gamtinės aplinkos objektų stebėjimas, duomenų fiksavimas, išvados.</i> 		

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

Ilgalaikis planavimas 1 klasei

Turinys	Val. sk.	Galimos mokinių veiklos
6.1.1. Saugus elgesys Mokomasi saugiai elgtis klasėje, žaidimų aikštelėje, kieme. Aiškinamasi, kur kreiptis pagalbos ištikus nelaimei, kaip elgtis kilus gaisrui. Aiškinamasi, kaip žmogaus kūno dalis galima apsaugoti nuo traumų ir kodėl tai svarbu. Mokomasi taisyklingai sėdėti, nešioti kuprinę.	3	Praktinė veikla (pvz., atvejo analizė, situaciniai, vaidybiniai, stalo žaidimai). Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Projektas (pvz., „Kiek sveria mano mokyklinė kuprinė“).
6.1.2. Sveikas gyvenimas Aiškinamasi, kodėl svarbu laikytis kasdienių gyvenimo įpročių (mankšta, grūdinimasis, poilsio ir mokymosi režimas), padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą. Aiškinamasi mitybos svarba žmogui: kiek kartų valgyti, koks maistas sveikas (be mitybos piramidžių). Mokomasi paaiškinti, kad laikantis higienos reikalavimų (pvz.: plaunant rankas, valant dantis ir pan.) apsisaugojama nuo ligų.	3	Praktinė veikla (pvz., situaciniai, vaidybiniai, stalo žaidimai), pokalbis, minčių lietus. Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Kūrybinis projektas (pvz., „Sveiko maisto užkandžių dėžutė“).
6.1.3. Žmonių įvairovė Mokomasi žmones apibūdinti pagal išorinius požymius (pvz.: aukštas / žemas, rudakis / mėlynakis, jaunas / senas ir pan.), nurodomas vaikų panašumas į tėvus, mokomasi tolerantiškai priimti kitokius žmones. Mokomasi savais žodžiais apibūdinti žmogaus ir kitų organizmų (augalų, gyvūnų) pokyčius nuo gimimo iki senatvės.	3	Praktinė veikla (pvz., atvejo analizė, kūrybinė užduotis „Atspėk, kurį draugą apibūdinai“). Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.
6.1.4. Naminiai gyvūnai Aptariami naminiai gyvūnai, aiškinamasi, kaip juos reikia prižiūrėti. Nurodoma, kad naminius gyvūnus žmonės laiko dėl naudos ir/ar malonumo.	2	Projektas (pvz., „Mano augintinis“, „Kas gyvena tvarte“) ir jo pristatymas per mini konferenciją. Minčių lietus (pvz., „Kaip rūpinuosį savo augintiniu“), diskusija (pvz., „Kodėl augintiniai atsiranda gyvūnų prieglaudose?“ arba darbas grupėse (porose)).
6.1.5. Augalai Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį	4	Tiriamoji veikla, ekskursijos į mokyklos kiemą, miesto parką ar mišką. Tiriamoji veikla: bandymo atlikimas, stebėjimas.

<p>ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Nurodoma augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo augimo ciklas (dygimas, augimas ir vystymasis, dauginimasis ir sėklų išbarstymas).</p>		<p><i>Paruošta medžiaga potemei „Medžių atpažinimas pagal jų lapus“.</i></p> <p><i>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Medžių lapų tyrimas“.</i></p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Atlikto tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatų aptarimas“.</i></p> <p><i>Užduotis „Remdamasis atlikto tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatais atsakyk į klausimus“.</i></p>
<p>6.1.6. Bendri gyvų organizmų požymiai</p> <p>Mokomasi atskirti gyvus organizmus nuo negyvų daiktų, išskirti bendrus gyvo organizmo požymius (juda, kvėpuoja, auga, maitinasi, dauginasi).</p>	1	<p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Demonstracinis bandymas (pvz., „Ar vazoninė gėlė kvėpuoja?“). Žaidimas (pvz., „Gyvas–negyvas“).</p>
<p>6.1.7. Gamtos ištekliai, jų tarša ir tausojimas</p> <p>Mokomasi atskirti gamtos sukurtus daiktus nuo žmogaus sukurtų daiktų. Gamtos išteklių (vandens, oro, dirvožemio) svarba siejama su bendrais gyvo organizmo poreikiais. Aiškinamasi, kodėl gamtos išteklius reikia tausoti, kas nutinka, juos užteršus. Pateikiami ir aptariami paprasčiausi šių išteklių tausojimo pavyzdžiai kasdieninėje aplinkoje.</p>	2	<p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Praktinė veikla, minčių lietus, darbas grupėse ar porose (pvz., žaidimas „Kas sukūrė šį daiktą?“). Mini diskusija (pvz., „Kaip tausoti daiktus klasėje?“).</p> <p>Klasės taisyklių aptarimas (pvz., „Kokios taisyklės padeda tausoti gamtos išteklius?“).</p>
<p>6.1.8. Vandens būsenos</p> <p>Mokomasi atpažinti skirtingų būsenų (kietosios, skystosios, dujinės) vandenį.</p>	2	<p>Praktinė veikla (pvz., „Ledo papuošalo gamyba“, „Vandens būsenų stebėjimas“).</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>
<p>6.1.9. Judėjimas</p> <p>Mokomasi atskirti judančius ir nejudančius daiktus. Aiškinamasi, kaip priversti daiktą judėti greičiau ar lėčiau (nenaudojant jėgos sąvokos). Mokomasi atpažinti ir įvardyti oro, sausumos ir vandens transporto priemones. Mokomasi parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti pagal tai, kaip ji greitai gali judėti (pvz.: į gretimą miestelį važiuoti dviračiu, į kitą šalį – lėktuvu), sieti atstumą su jam įveikti reikalingu laiku (nevarojant matavimo vienetų).</p>	3	<p>Tiriamoji veikla, darbas porose, aiškinimas, įtraukiamasis pokalbis.</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Daikto judėjimo greičio priklausomybė nuo medžiagos, iš kurios daiktas pagamintas ir nuo žulnios plokštumos aukščio.“.</i></p> <p><i>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Daiktų judėjimo greičio tyrimas“.</i></p>

<p>6.1.10. Energija</p> <p>Aiškinamasi, kieno energija daiktus verčia judėti (pvz.: automobilius – kuro, vėjo malūnus – vėjo, dviračius – žmogaus ir pan.). Aiškinamasi, kaip pasikeitė anksčiau naudoti ir dabar naudojami žmonių reikmėms daiktai susiejant su gamtos mokslų pažanga (pvz.: važiavimo priemonės, darbo priemonės ir pan.).</p>	2	<p>Demonstracinis bandymas (pvz., „Elektra yra labai gera pagalbininkė žmogaus gyvenime“), pasakojimas, minčių žemėlapis (pvz., „Mechaninių ir elektrinių daiktų panašumai ir skirtumai“).</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>
---	---	---

2 klasė

Ilgalaikis planavimas 2 klasei

Turinys	Val. sk.	Galimos mokinių veiklos
<p>6.2.1. Saugus elgesys</p> <p>Mokomasi saugiai elgtis namuose ir mokykloje atliekant įvairias veiklas, naudojant įvairius daiktus, prietaisus ir medžiagas, kurios gali sukelti pavojų sau ir kitiems. Aiškinamasi, kaip reikia elgtis esant nepalankioms gamtos sąlygoms (esant žaibavimui, labai stipriam vėjui, plikledžiui, labai aukštai ar labai žemai oro temperatūrai, didelei sausrui). Aptariama, kokių atsargumo priemonių reikia imtis, sutikus laukinius ar nežinomas naminius gyvūnais, suradus nepažįstamus augalus, grybus.</p>	3	<p>Atvejo analizė, įtraukiamieji klausimai, darbas porose. Panaudojant išmaniuosius telefonus pritaikyti interviu metodą, vaidybinių situacijų kūrimas (pvz., „Šuniui užpuolus“, „Pamačius gyvatę“).</p> <p>Kūrybinės dirbtuvės (pvz., plakatų arba skrajučių su saugumo taisyklėmis kūrimas: „Saugus elgesys žaibuojant“, „Saugus elgesys esant stipriam vėjui“, „Saugus elgesys esant plikledžiui“ ir pan.).</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>
<p>6.2.2. Mitybos piramidės</p> <p>Mokomasi paaiškinti ir sudaryti mitybos piramidę, nurodant produktus ir jų proporcijas (pvz.: kurių daugiausia, kurių mažiausia ir pan.). Mokomasi remiantis mitybos piramide įsivertinti savo mitybą. Nurodoma, kad žmogus energijos gauna iš maisto.</p>	2	<p>Praktinė veikla (pvz., „Mano pusryčių (pietų, vakarienės) lėkštė ir jos įvertinimas remiantis mitybos piramide“, įtraukiamasis pokalbis, aiškinimas.</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>
<p>6.2.3. Augalai</p> <p>Nagrinėjami pagrindinių augalo dalių funkcijos. Tyrinėjamas augalų augimas, aiškinamasi, kokių aplinkos sąlygų reikia augalo augimui. Mokomasi atpažinti artimiausius aplinkos krūmus (lazdyną, alyvą, ievą ir 2–3 kitus iš savo</p>	3	<p>Praktinė veikla, darbas porose, pamoka gamtoje (pvz., „Augalai mokyklos kieme“), minčių žemėlapio kūrimas „Medžiai, krūmai, žolės“.</p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Augalų apibūdinimas mokslu pagrįstais faktais“.</i></p>

<p>aplinkos) bei žoles (narcizą, kiaulpienę, dobilą, žibuoklę, gyslotį ir 4–5 kitus iš savo aplinkos).</p>		<p><i>Užduotis „Informacijos apie augalus įvertinimas įvairiuose šaltiniuose“.</i></p>
<p>6.2.4. Gyvūnai</p> <p>Mokomasi atpažinti Lietuvoje gyvenančius ir dažnai matomus informacijos šaltiniuose kitų šalių gyvūnus (po keletą žinduolių, paukščių, vabzdžių, žuvų, roplių pavyzdžių, nepriskiriant jų organizmų klasėms). Aiškinamasi, kas yra Raudonoji knyga ir kuo ji svarbi. Mokomasi palyginti naminius ir laukinius gyvūnus pagal skirtingus kriterijus: gyvenamoji aplinka, nauda bei santykis su žmogumi, gyvūnų poreikiai.</p>	<p>4</p>	<p>Veikla kitose aplinkose (pvz., zoologijos muziejuje, regioninio parko lankytojų centre“). Situaciniai žaidimai (pvz., „Kaip elgtis pamačius vaiką skinant šilagėles“), minčių lietus. Įtraukiamasis pokalbis, provokuojantys klausimai (pvz., „Ar tikrai Raudonoji knyga raudona?“), darbas porose.</p> <p>Kūrybinis projektas „Saugomi augalai ir gyvūnai artimoje aplinkoje“.</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>
<p>6.2.5. Prisitaikymas prie aplinkos</p> <p>Augalų ir gyvūnų ypatybės siejamos su prisitaikymu prie gyvenamosios aplinkos: vietos (vanduo / oras / žemė), klimatu (šiltas / šaltas), metų sezoniškumo (žiema / vasara). Augalų sėklų forma siejama su jų platinimo būdu: vėjas, vanduo, gyvūnai (paukščiai, žinduoliai, žmogus).</p>	<p>3</p>	<p>Tiriamasis darbas, sėklų kolekcijos sudarymas-paroda, įtraukiamasis pokalbis .</p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Vaisių ir sėklų platinimo būdai“.</i></p> <p><i>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas“.</i></p>
<p>6.2.6. Medžiagų savybių tyrimas</p> <p>Tiriami ir aptariami žmogaus pojūčiai: klausa, rega, skonis, uoslė, lytėjimas. Tiriamos naudojantis pojūčiais medžiagų, daiktų savybės (pvz.: skaidrumas, plūduriavimas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, skambesys ir pan.). Mokomasi tirti kasdieniniame gyvenime sutinkamų medžiagų vandens sugėrimą, tirpumą ir degumą. Gaisrų priežastis ir apsaugos būdai siejami su medžiagų degumu, aiškinamasi, kaip elgtis užsidegus įvairiems aplinkos daiktams.</p>	<p>4</p>	<p>Tiriamoji veikla (bandymų atlikimas), darbas grupėse.</p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Medienos savybės – plūduriavimo – taikymas žmonių gyvenime“.</i></p> <p><i>Užduotis „Medienos savybė – plūduriavimas“.</i></p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui“.</i></p> <p><i>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui“.</i></p>
<p>6.2.7. Daiktai ir medžiagos</p> <p>Mokomasi atskirti daiktus nuo medžiagų, iš kurių pagaminti daiktai. Mokomasi atpažinti medžiagas: popierių, molį, medieną, stiklą, metalą, plastiką, gumą. Medžiagų panaudojimas daiktams siejamas su jų savybėmis. Aiškinamasi, kaip ir kodėl rūšiuojamos</p>	<p>2</p>	<p>Tiriamoji veikla (bandymų atlikimas), darbas grupėse, įtraukiamieji klausimai, demonstravimas.</p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Atliekų rūšiavimo taisyklės“.</i></p> <p><i>Užduotis „Atliekų rūšiavimas“.</i></p> <p>Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė.</p>

atliekos, įvardijamos medžiagos, kurios rūšiuojant atskiriamos.		
6.2.8. Energija Aptariamas elektros ir šilumos naudojimas kasdieniniame gyvenime. Aiškinamasi, kaip saugiai elgtis su elektros prietaisais.	2	Mokomųjų filmų peržiūra ir analizė. Lankstinukų arba skrajučių gamyba tema (pvz., „Saugaus elgesio taisyklės su elektros prietaisais“, „Saugaus elgesio taisyklės su šilumą skleidžiančiais prietaisais“).
6.2.9. Šiluma Mokomasi naudotis termometru, nuskaityti jo rodmenis, pasirinkti tinkamą termometrą, matuoti oro, vandens, žmogaus kūno temperatūrą. Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra, o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.	2	Demonstravimas, praktinė veikla, atvejo analizė (pvz., „Kuriuo termometru, ką matuosi“), įtraukiamieji klausimai. <i>Paruošta medžiaga potemei „Medžiagų laidumas šilumai“.</i> <i>Užduotis „Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami tyrimo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“ aprašymui“.</i>

3 klasė

Ilgalaikis planavimas 3 klasei

Turinys	Val. sk.	Galimos mokinių veiklos
6.3.1. Fizinė, socialinė-emocinė sveikata: Aiškinamasi priežasties – pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių (apšvietimas, garsis (garso stiprumas), švara ir tvarka, tinkamos priemonės) aplinkos sąlygų darbui ir poilsiui. Pateikiami ir aptariami žmogaus sveikatai žalingų medžiagų pavyzdžiai (tabakas, alkoholis, narkotikai, ne pagal paskirtį naudojami vaistai, perteklinis maisto papildų ir vitaminų vartojimas), aptariamasi šių medžiagų vartojimo pasekmės žmogaus organizmui.	2	Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas, mokinio dienos režimo sudarymas. Tyrimas (pvz., „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“). <i>Paruošta medžiaga potemei „Priežasties – pasekmės ryšių nustatymas tarp fizinio aktyvumo ir žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos“.</i> <i>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“</i>
6.3.2. Užkrečiamosios ligos: Pateikiami užkrečiamųjų ligų pavyzdžiai, aptariami bendrieji ligų simptomai, šių ligų perdavimas siejamas su neatsakingu elgesiu ir higienos reikalavimų nesilaikymu. Aptariami asmeniniai apsaugojimo ir kitų apsaugojimo nuo užkrečiamųjų ligų būdai.	2	Kūrybinis projektas (pvz. plakato kūrimas „Asmens higienos taisyklių sudarymas“, lankstinuko „Užkrečiamųjų ligų prevencija“ kūrimas).

<p>6.3.3. Gyvūnai: Mokomasi atpažinti pagrindines žinduolio (tarp jų ir žmogaus) organų sistemų – judėjimo ir atramos, nervų, kraujotakos, virškinimo, kvėpavimo – dalis (pvz., virškinimo sistemoje – dantys, skrandis, žarnynas), aiškinamasi šių dalių funkcijos (pvz., dantys susmulkina maistą). Mokomasi žiniomis apie organų sistemas pagrįsti taisyklingos laikysenos, sėdėsenos, sveikos mitybos, fizinio aktyvumo, dienos ir poilsio režimo svarbą.</p>	<p>6</p>	<p>Veikla kitose aplinkose (pvz., zoologijos muziejuje, regioninio parko lankytojų centre). Vaizdo filmų (pvz., 3d „Žmogaus organai ir jų sistemos“) stebėjimas ir aptarimas, mokinio dienos režimo sudarymas.</p> <p>Projektas (pvz., „Sveikos mitybos lėkštė“).</p> <p>Tyrimas (pvz. „Mokinio fizinio aktyvumo įsivertinimas“, „Ėjimo tempo įtaka pulso kaitai“).</p>
<p>6.3.4. Prisitaikymas prie aplinkos: Nagrinėjamas augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos pagal atskirus kriterijus: aplinkos ypatybės, klimato sąlygas, mitybos būdus, fizinius augalų ir gyvūnų požymius. Gyvūnų elgesio ypatumai siejami su didesne išlikimo tikimybe. Mokomasi išvelgti ryšį tarp gyvūnų bendruomeninio gyvenimo būdo ir galimybės išlikti, pateikiami bendruomeninių gyvūnų pavyzdžiai.</p>	<p>3</p>	<p>Tyrimas (pvz., „Matuoju sniego dangą“). Veikla kitose aplinkose (pvz., zoologijos muziejuje, regioninio parko lankytojų centre). Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas.</p> <p>Bendras klasės kūrybinis projektas (pvz., „Knygos apie gyvūnų prisitaikymą prie gyvenamosios aplinkos kūrimas“).</p> <p><i>Paruošta medžiaga potemei „Augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos sąlygų (sniego dangos)“.</i></p> <p><i>Užduočių lapas atlikti tyrimą „Matuoju sniego dangą“.</i></p>
<p>6.3.5. Medžiagų būsenos: Apibūdinamos trys įvairių medžiagų (ne tik vandens) būsenos pagal jų formą (ar kinta priklausomai nuo indo, ar išvis turi formą), pateikiami pavyzdžiai. Medžiagų būsenos kitimai siejami su temperatūra, pateikiami pavyzdžiai.</p>	<p>2</p>	<p>Tyrimas (pvz., „Vandens būsenos“), eksperimentų atlikimas arba jų vaizdo įrašų peržiūra, aptarimas, analizė.</p>
<p>6.3.6. Vandens apytakos ratas: Aptariamas vandens apytakos ratas gamtoje. Pateikiant pavyzdžių vanduo apibūdinamas, kaip labai svarbus gamtos išteklius, aiškinamasi jo tausojimo svarba. Aptariamos vandens taršos priežastys ir pasekmės, taip pat ir siejant su vandens apytakos ratu gamtoje.</p>	<p>2</p>	<p>Tyrimas (pvz., „Vandens apytakos ratas“), mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas. Kūrybinis darbas (pvz., reklaminių skrajučių tema „Tausoti vandenį svarbu“ kūrimas).</p>
<p>6.3.7. Tirpumas: Tiriamas medžiagų tirpumas vandenyje, aptariama, kaip galima paspartinti medžiagų tirpimą. Mokomasi išsiskirti paprasčiausius mišinius (pvz., vanduo ir smėlis,</p>	<p>2</p>	<p>Tyrimas (pvz. „Medžiagų tirpumas vandenyje“, „Medžiagų išskyrimas iš mišinio“).</p>

vanduo ir valgomoji druska) filtravimo ir garinimo būdu.		
6.3.8. Energijos šaltiniai: Pateikiant pavyzdžių aptariama elektros energijos svarba žmogaus gyvenime, aiškinamasi, kaip elektros energija sukuriama ir pasiekia pastatus. Pateikiami energijos virsmų pavyzdžiai (vėjo – elektros, elektros – šilumos ir pan.). Mokomasi palyginti atsinaujinančius ir neatsinaujinančius energijos šaltinius.	2	Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas. Plakatų kūrimas (pvz., „Atsinaujinantys ir neatsinaujinantys energijos šaltiniai“).
6.3.9. Elektros grandinės: Mokomasi konstruoti paprasčiausias elektros grandines, įvardinti jos dalis, aptariama elektros grandinės dalių paskirtis. Aiškinamasi, kad elektros energija grandinėje gali virsti šviesa, garsu, šiluma ir priversti daiktus judėti. Pateikiami ir aptariami elektrai laidžių, nelaidžių medžiagų ir jų pritaikymo pavyzdžiai.	2	Praktinė veikla (pvz., „Įvairių elektros grandinių sudarymas“). Demonstraciniai bandymai (pvz., „Elektrai laidžios ir nelaidžios medžiagos“), diskusija (pvz., „Elektrai laidžių ir nelaidžių medžiagų pritaikymas artimoje aplinkoje“).
6.3.10. Magnetai: Magneto savybės (gebėjimą pritraukti tam tikras medžiagas) susiejamos su jo panaudojimu kasdieniniame gyvenime. Nurodoma, kad magnetas turi šiaurės ir pietų polių, tiriama, kaip magnetai veikia vienas kitą. Nurodoma, kad Žemė yra magnetas ir su tuo siejamas kompasas naudojimą.	2	Praktinė veikla (pvz., „Kokias medžiagas traukia magnetas?“ „Kompaso gamyba“). Mokomųjų filmų stebėjimas ir aptarimas.

4 klasė

Ilgalaikis planavimas 4 klasei

Turinys	Val. sk.	Galimos mokinių veiklos
6.4.1. Organizmų klasės: Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šioms pagrindinėms gyvųjų organizmų klasėms: vabzdžiams, paukščiams, žinduoliams, žuvims, ropliams. Pateikiami šių organizmų klasių pavyzdžiai. Mokomasi atskirti stuburinius gyvūnus nuo bestuburių.	3	Tyrimas, atvejo analizė, įtraukiamieji klausimai, darbas porose: plakatų su taisyklėmis kūrimas. <i>Paruošta medžiaga: Veiklos lapas tyrimui „Matuoju pėdsakus sniege“.</i> (žr. skyriuje „Užduočių pavyzdžiai“)
6.4.2. Dauginamasis ir paveldėjimas: Pateikiami ir aptariami augalų skirtingų dauginimosi būdų pavyzdžiai. Skirtingi vystymosi būdai priskiriami	3	Mokinių pristatymai apie augalų skirtingus dauginimosi būdus, mini konferencija, vaizdo medžiagos peržiūra ir analizė,

<p>atitinkamoms gyvūnų klasėms. Palyginami ir sugretinami žinomų augalų bei gyvūnų gyvenimo ciklai. Apibūdinamos drugio ir varlės vystymosi stadijos. Pateikiant pavyzdžių aiškinamasi, kad augalų, gyvūnų, žmogaus palikuonių požymiai ir elgsena panašūs į tėvų. Mokomasi atskirti augalų ir gyvūnų savybes atsiradusias dėl aplinkos sąlygų (pvz., išstypęs gležnas augalas dėl Saulės šviesos trūkumo) nuo paveldimų savybių (pvz., vijkliniai augalai).</p>		<p>stebėjimas (pvz., „Saulėgražos auginimas skirtingomis sąlygomis“).</p>
<p>6.4.3. Žmogaus amžiaus tarpsniai: Nagrinėjami žmogaus amžiaus tarpsniai per kūno pokyčius, elgesio ypatumus, vaidmenis bendruomenėje. Nurodomi pagrindiniai paauglystėje vykstantys pokyčiai.</p>	2	<p>Kūrybinis projektas (pvz., mokiniai paruošia lankstinukus apie paauglystėje vykstančius pokyčius ir patarimus sunkumams įveikti). Darbų pristatymas, parodėlė, atsiliepimai.</p>
<p>6.4.4. Mitybos grandinės: Aiškinamasi ir mokomasi sudaryti paprastas mitybos grandines iš miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių augalų ir gyvūnų. Apibūdinami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastoje mitybos grandinėje. Paaiškinama Saulės šviesos svarba mitybos grandinėms, nurodoma, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse.</p>	2	<p>Ekskursija į gamtą (pvz. mitybos grandinių pavyzdžių paieška arba mitybos grandžių rekonstrukcija, pagal rastą mitybos grandies komponento pavyzdį). Įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, kortelių dėlionės (pvz., „Mitybos grandinės“).</p> <p><i>Paruošta medžiaga: Užduočių lapas potemei</i></p> <p><i>„Mitybos grandinės komponentų (narių) ryšiai“.</i></p> <p><i>(žr. skyriuje „Užduočių pavyzdžiai“)</i></p>
<p>6.4.5. Natūralių buveinių tarša: Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.</p>	2	<p>Aiškinimas, mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas,</p> <p>minčių lietus, darbas grupėse, tyrimas (pvz., „Vandens švaros tyrimas“), plakato-dėlionės kūrimas (pvz., „Teigiamas ir neigiamas žmogaus elgesys natūralioms buveinėms“).</p>
<p>6.4.6. Medžiagų naudojimas: Medžiagų praktinis panaudojimas siejamas su jų savybėmis, naudojimo sąlygomis ar situacija. Atliekų rūšiavimas susiejamas su jų savybėmis ir tolesnio perdirbimo galimybėmis.</p>	1	<p>Praktinis darbas (pvz. popieriaus gamyba iš popieriaus atliekų).</p> <p>Patarimų sudarymas „Kaip rūšiuoti atliekas“ jaunesniųjų klasių mokiniams.</p>

<p>6.4.7. Mišiniai: Pateikiami ir aptariami įvairių medžiagų mišinių kasdieniniame gyvenime pavyzdžiai. Siejant su medžiagų savybėmis aiškinamasi mišinio medžiagų atskyrimo galimybės ir būdai. Mokomasi išskirti dviejų medžiagų mišinius pasirenkant tinkamą būdą (pvz., siojant, filtruojant, garinant, pasitelkiant magnetinę trauką ir pan.).</p>	2	Praktinė veikla (pvz., tyrimas „Medžiagų išskyrimas iš mišinio“), mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas.
<p>6.4.8. Medžiagų kitimai: Tiriami medžiagų kitimai: puvimas, degimas, lydymasis, rūdijimas, šalimas, virimas. Negrįžtamieji medžiagų kitimai siejami su pastebimais medžiagų pokyčiais, nulemtais puvimo, degimo, rūdijimo procesų, kuriems vykstant susidaro naujos medžiagos, pasižyminčios kitomis savybėmis. Grįžtamieji medžiagų pokyčiai susiejami su medžiagų būsenos kitimu joms lydantis, verdant, šalant.</p>	2	Praktinė veikla (pvz., tyrimas „Guminis kiaušinis“, „Išvirtas kiaušinis“, „Kuris daiktas rūdija? Dega? Lydosi?“ ir pan.), mokomųjų filmų peržiūra ir aptarimas.
<p>6.4.9. Jėgos, inercija: Atliekant paprasčiausius tyrimus, nagrinėjant pavyzdžius, situacijas, aiškinamasi kaip kūno judėjimą ir/ar formą keičia jėgos: sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties. Aiškinamasi, kad kūnai negali staigiai pakeisti savo judėjimo greičio dėl inercijos. Pritaikant žinias apie inerciją mokomasi pagrįsti saugaus elgesio taisyklės judant gatvėje ir kitur. Nurodoma, kad judantys (virpantys) kūnai gali sukurti garsą</p>	3	Praktinė veikla sunkio (Žemės traukos), tamprumo, trinties jėgų tyrinėjimui.
<p>6.4.10. Saulės sistema: Aiškinamasi, kad Saulės sistemą sudaro Saulė ir aplink ją besisukančių planetų grupė, įvardijamos Žemei artimiausios planetos. Saulė apibūdinama kaip viena iš daugelio žvaigždžių ir kaip šviesos ir šilumos šaltinis visai Saulės sistemai. Mėnulis nurodomas kaip Žemės palydovas. Aiškinamasi aplink Žemę skriejančių dirbtinių palydovų paskirtis, pateikiama pavyzdžių, kaip žmonės tyrinėja kosmosą. Žemės judėjimas (sukimasis aplink Saulę ir aplink savo ašį) siejamas su paros ir metų laikų kaita.</p>	3	Pasakojimas, įtraukiamasis pokalbis, minčių lietus, mokomųjų filmų peržiūra, projektinė veikla, interviu, mini konferencija.

6.4.11. Šviesa: Pateikiami ir aptariami sutinkamų kasdieniniame gyvenime natūralių ir dirbtinių šviesos šaltinių pavyzdžiai. Aiškinamasi, kokiomis sąlygomis matomas šviesos atspindys, šešėlis, kaip veikia saulės laikrodis.	2	Praktinė veikla (pvz., „Kaip atsiranda vaivorykštė“, „Saulės laikrodžio gamyba“), mokomųjų filmų peržiūra.
---	---	--

Technologinis ugdymas

Šioje dalyje pateikiami technologinio ugdymo visų krypčių ilgalaikių ir veiklų ir projektinių darbų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai su nuorodomis į šaltinius, privalomu ir pasirenkamuju turiniu, tarpdalykine integracija bei patarimais mokytojams.

Ugdymo proceso kokybė didele dalimi priklauso nuo kokybiško edukacinių veiklų planavimo, todėl svarbu planuojant pasitelkti integracinius ryšius, įvairius šaltinius, tradicines ir netradicines aplinkas, įgalinti mokinius įvairiapusiam ir motyvuojančiam mokymuisi. Įgyvendinimo rekomendacijose planavimo aspektai pateikiami kaip darbo įrankis, kuris paskatintų ieškoti naujų idėjų, netradicinių ugdymo proceso organizavimo formų, kurios sudaro galimybes kartu su mokiniais kurti lankstų, besimokančiųjų poreikius ir mokymosi galimybes atitinkantį mokymąsi ir siekti Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių pasiekimų.

1-2 klasės

Mityba.

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija ir pasirenkamu turiniu 1–2 klasėms

1-2 klasė (8 val.). 24 val./m. (1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms).

				70 % privalomo turinio	30% pasirenkamo turinio
				16–17 pamokos	7–8 pamokos
				Po 4 val./m. M.	Po 2 val./m. M.
Tema	Val .	Galimos mokinių veiklos, informacijos šaltiniai	Galima integracija su		
			Mokomaisiais dalykais.		Kt. Programomis
Maisto gaminimo , valgymo vieta.	2	<p>Aiškinamasi kokia yra ergonomiška, saugi darbo vieta maisto gaminimui/valgymui, kokie yra reikalavimai švarai, tvarkai, dirbančiojo aprangai/jos detalėms.</p> <p>Analizuojami kokie turimi stalo įrankiai, indai, įranga, stalo ir kt. Tekstilė (<i>medžiaginiai/ vienkartiniai rankšluosčiai, šluostės ir pan.</i>) Tinkamiausi numatytiems technologiniams procesams atlikti, kaip su jais tinkamai ir saugiai elgtis, prižiūrėti, laikyti (<i>plauti, sausinti, parinkti tinkamą vietą laikymui ir pan.</i>).</p> <p>Aptariamos maisto gaminimo, tiekimo ir degustavimo higienos ir kultūros, elgesio prie stalo taisyklės. Mokomasi padengti stalą užkandžiams (<i>indų/įrankių</i></p>	<p>TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ TEKSTILE (<i>darbiniai rūbai, namų tekstilės asortimentas</i>).</p> <p>TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ ELEKTRONIKA (<i>saugus elgesys su elektriniai prietaisais</i>).</p> <p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (<i>augalų dalys, gyvavimo ciklai, nauda žmonėms...</i>).</p> <p>DORINIŲ UGDYMU (<i>kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose,</i></p>	<p>INFORMATIKOS UGDYMU (<i>komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka vaizdu pateiktą algoritmą ir gauna rezultatą, kurį pristato</i>).</p> <p>SEU (<i>paaiškina kas padeda vengti pavojų ir ką daryti jei taip nutinka. Paaiškina kodėl reikia laikytis saugos ir higienos reikalavimų</i>).</p>	

		<p><i>parinkimas, išdėliojimas, popierinės/ medžiaginės servetėlės lankstymas), arbatos ar kitų gėrimų degustavimui. Skatinami skaitmeninti atliktus technologinių procesų rezultatus (išsaugant/įsimenant eiliškumą), galutinį rezultatą.</i></p>	<p><i>atsakomybė, empatija, mandagaus bendravimo ypatumai/taisyklės.</i> MENINIU UGDYMU/DAILE <i>(dėmės ir formos (didelė, maža, taisyklinga, netaisyklinga, tyrinėja ir apibūdina skirtingas spalvų ir dėmių sukuriamas nuotaikas, ritmą).</i></p>	
Arbatos galia.		<p>Praktinio darbo metus formuojami saugaus elgesio su buitine elektrine įranga (pvz. <i>Virduliu</i>), higienos ir tvarkos palaikymo įgūdžiai, degustuojant aptariama vaistažolių/kt. Ingredientų arbatos nauda organizmui/kūrybiniame darbe (<i>atviruko/spalvinio eskizo kūrimas liejant/tapant arbata ar pan.</i>) Įvertinamos arbatų spalvinės/dažomosios savybės. Apibūdinami darbo procesai, skonio, vaizdo ir kt. Produktų savybės. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai.</p>		
Gėrimai.	2	<p>Aptariama gėrimų svarba mitybos režime bei kokie gėrimai yra palankesni sveikatai, aiškinamasi apie rekomenduojamą gėrimų kiekį vieno gėrimo metu, per parą.</p>	<p>GAMTAMOKSLINI UGDYMU <i>(mitybos režimas, mitybos piramidė. Buitinių/žaliųjų atliekų rūšiavimas, tvarkymas).</i> MATEMATINI UGDYMU <i>(tūrio vienetai: l, ml...).</i> TECHNOLOGINI UGDYMU/ ELEKTRONIKA <i>(saugus elgesys su elektriniai prietaisais, eksperimentai ar vaisiai -energijos šaltinis).</i> DORINI UGDYMU</p>	<p>INFORMATIKOS UGDYMU <i>(duomenų atrinkimas pagal vieną ar du nurodytus požymius.</i></p>

			<i>(kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija, mandagaus bendravimo ypatumai/taisyklės.</i>	
Gėrimų iš vaisių/uogų/ daržovių gaminimas.		<p>Praktinio darbo metu mokomasi atlikti pirminio daržovių/ vaisių/uogų paruošimo vartojimui technologinius procesus (<i>plauti, sausinti, lupsti/skusti, jei reikia smulkinti, maišyti</i>), gaminant kokteilių/sultis/glotnučius (<i>suplakti, išspausti ir kt.</i>)</p> <p>Formuojami saugaus elgesio su įrankiais, indais, įranga (<i>pvz. Peiliu, smulkintuvu, plaktuvu ar kt.</i>), higienos ir tvarkos palaikymo, buitinių atliekų rūšiavimo, tvarkymo, maisto produktų pjaustymo/smulkinimo įgūdžiai, mokomasi derinti gėrimų ingredientus ir aptariama jų nauda organizmui.</p> <p>Apibūdinami darbo procesai, skonio, vaizdo ir kt. Produktų savybės. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai.</p>		<p><i>Komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka pateiktą algoritmą ir gauna rezultatą, kurį pristato.</i></p> <p>SEU (<i>laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>).</p>
<p>Maisto produktų (<i>pvz., pieno, pieno produktų, uogų, vaisių ir kt.</i>) Skonių derinimas ir naujų skonių paieška gaminant nesudėtinius patiekalus /gėrimus.</p>	2	<p>Praktinio darbo metu skatinama besimokančiųjų iniciatyva pasirinkti/siūlyti gaminamus patiekalus/jų receptūras/ produktus (<i>pvz. Muilas ir kt.</i>). Mokomasi tinkamai parinkti darbo priemones/įrankius/įrangą numatant alternatyvas, formuojami saugaus elgesio su darbo priemonėmis/įrankiais/įranga (<i>pvz. Verduliu, smulkintuvu, plaktuvu ar kt.</i>), higienos ir tvarkos palaikymo, buitinių atliekų rūšiavimo, tvarkymo, maisto produktų apdorojimo technologinių procesų (<i>pjaustymo/smulkinimo/tarkavimo ir pan.</i>), planavimo ir atlikimo įgūdžiai, aptariant sveikatai palankesnių</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (<i>buitinių/žaliųjų atliekų rūšiavimas, tvarkymas. Medžiagos būsenos transformacija veikiant šilumai/šalčiui</i>).</p> <p>TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ ELEKTRONIKA (<i>saugus elgesys su elektriniai prietaisais</i>).</p>	<p>INFORMATIKOS UGDYMU (<i>komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka pateiktą algoritmą ir gauna rezultatą, kurį pristato.</i></p> <p>SEU (<i>laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>).</p>

		produktų/technologinių procesų parinkimo/derinimo galimybes/alternatyvas, apibūdinant darbo procesus, skonio, vaizdo ir kt. Produktų savybes, galimus patiekimo variantus. Skatinami skaitmeninti atliktus technologinių procesų rezultatus (<i>išsaugant/įsimeriant eiliškumą</i>), galutinį rezultatą.		
Maisto produktai, jų asortimentas, laikymo sąlygos.	2	Mokomasi grupuoti maisto produktus, atskirti perdirbtus, natūralius, augalinius, gyvulinius, įvardinat pavyzdžius. Aiškinamasi apie daržovių, vaisių, uogų, riešutų, pieno/pieno produktų ar kt. Kasdienių maisto produktų laikymo sąlygas, pavojus maisto produktams/patiekalams kintančiame temperatūrų režime (<i>šaldiklyje/ šaldytuve/ kambario temperatūroje, karštyje</i>). Nagrinėjama informacija maisto produktų etiketėse (<i>galiojimo terminai, svoris ir kt...</i>).	GAMTAMOKSLINI U UGDYMU (<i>buitinių atliekų rūšiavimas, tvarkymas. Medžiagos būsenos transformacija veikiant šilumai/šalčiui</i>). MATEMATINI U UGDYMU (<i>svorio, tūrio vienetai...</i>).	INFORMATIKOS UGDYMU (<i>pateikia ir aptaria duomenų pavyzdžius, duomenų atrinkimas pagal vieną ar du nurodytus požymius</i>).
Užkandžiai.	2	Praktinio darbo metu mokomasi atlikti pirminio daržovių/ vaisių/uogų/riešutų/valgomų sėklų paruošimo vartojimui technologinius procesus (<i>plauti/sausinti/lupti/skusti/smulkinti/maišyti ar kt.</i>), gaminant formuojami saugaus elgesio su įrankiais, indais, įranga (<i>pvz. Peiliu, smulkintuvu ar kt.</i>), higienos ir tvarkos palaikymo, buitinių atliekų rūšiavimo, tvarkymo, maisto produktų pjaustymo/smulkinimo įgūdžiai, mokomasi derinti patiekalų ingredientus ir aptariama jų nauda organizmui, aiškinamasi apie rekomenduojamą užkandžių kiekį vieno valgymo metu, per parą. Apibūdinami darbo procesai, skonio, vaizdo ir kt. Produktų savybės. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai. Skatinami	GAMTAMOKSLINI U UGDYMU (<i>daržovių vaisių, uogų nauda organizmui, maisto piramidė</i>). DORINI U UGDYMU (<i>kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija</i>). MATEMATINI U UGDYMU (<i>svorio, tūrio vienetai...</i>).	SEU (<i>laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>). INFORMATIKOS UGDYMU (<i>komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka pateiktą algoritmą ir gauną rezultatą, kurį pristato</i>).

		skaitmeninti atliktus technologinių procesų rezultatus (<i>išsaugant/įsimerant eiliškumą</i>), galutinį rezultatą.		
Maisto produktų (pvz., pieno, pieno produktų, uogų, vaisių ir kt.) Skonių derinimas ir naujų skonių paieška gaminant nesudėtin gus patiekalus /gėrimus.	2	Praktinio darbo metu skatinama besimokančiųjų iniciatyva pasirinkti/siūlyti gaminamus patiekalus/jų receptūras. Mokomasi tinkamai parinkti darbo priemones/įrankius/įrangą numatant alternatyvas, formuojami saugaus elgesio su darbo priemonėmis/įrankiais/įranga (pvz. <i>Virduliu, smulkintuvu, plaktuvu ar kt.</i>), higienos ir tvarkos palaikymo, buitinių atliekų rūšiavimo, tvarkymo, maisto produktų apdorojimo technologinių procesų (<i>pjaustymo/smulkinimo/tarkavim o ir pan.</i>), planavimo ir atlikimo įgūdžiai, aptariant sveikatai palankesnių produktų/technologinių procesų parinkimo/derinimo galimybes/alternatyvas, apibūdinant darbo procesus, skonio, vaizdo ir kt. Produktų savybes, galimus patiekimo variantus. Skatinami skaitmeninti atliktus technologinių procesų rezultatus (<i>išsaugant/įsimerant eiliškumą</i>), galutinį rezultatą.	GAMTAMOKSLINI U UGDYMU (<i>buitinių/žaliųjų atliekų rūšiavimas, tvarkymas</i>). DORINIU UGDYMU (<i>kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija</i>).	INFORMATIKOS UGDYMU (<i>komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka pateiktą algoritmą ir gauną rezultatą, kurį pristato</i>). SEU (<i>laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>).

Tekstilė. 1-2 klasės (8 val.)

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija ir pasirenkamu turiniu 1–2 klasėms

				70 % privalomo turinio	30% pasirenkamo turinio
				16–17 pamokos po 4 val./m. m.	7–8 pamokos po 2 val./m. m.
TEMA	Val .	Galimos mokinių veiklos, informacijos šaltiniai	Galima integracija su		
			mokomaisiais dalykais.		Kt. programomis
Drabužių, aksesuarų , namų tekstilės	2	Analizuojamas drabužių (<i>pagal sezoną, paskirtį (buitiniai, sportiniai, darbiniai)</i>), aksesuarų, namų tekstilės (<i>lovos/vonios,</i>	Gamtamoksliniu ugdymu (<i>įvairių pluoštų fizinės savybės</i>).		

<p>asortimentas.</p>		<p><i>stalo/interjero ir kt.)</i> asortimentas, pateikiami pavyzdžiai iš artimiausios aplinkos. Remiantis pasaulio pažinimo pamokose įgytomis žinioms apie įvairius pluoštus ir jų fizines (<i>laidumas orui, šilumai...</i>), geometrinės (<i>stori</i>) savybes, mokomasi skirstyti drabužius pagal sezoniškumą, sudaryti jų komplektus. Nagrinėjama audinių (<i>austų ir trikotažo</i>) struktūra. Aptariamas jų parinkimas/atitikimas drabužio/tekstilės gaminio paskirčiai (<i>kasdieniai/sporto rūbai ir pan.</i>).</p>		
<p>Lino „kelias“, pritaikymo įvairiapusis išskumas.</p>	<p>2</p>	<p>Toliau gilinant pasaulio pažinimo pamokose įgytos žinias apie natūralius pluoštus plačiau aptariamas lininio pluošto „kelias“ iki siūlo, įvardinami visi, pagal galimybes išbandomas bent vienas lino apdirbimo technologinis procesas (<i>pvz. šukavimas</i>). Ragaujant linų sėmenų aliejų/sėmenis ar patiekalus su šiais ingredientais, aptariamas augalo pritaikymo žmogaus reikmėms įvairiapusiškumas seniau ir dabar, profesijos ir amatai susiję su lino apdirbimu, produktų iš jo gaminimu/pardavimu. Vienas iš informacijos šaltinių – smulkioji tautosaka apie liną/jo apdirbimą. Jaukūs namai. Lino kelias (kimono.lt), LINAS PASAKOJA APIE SAVO MŪKĄ (tai yra kančia) - YouTube</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (<i>natūralūs ir kt. pluoštai, mitybos piramidė, sėklos, jų produktai mitybos piramidėje</i>). TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ MITYBA (<i>įv. produktų, tame tarpe ir valgomų sėklų, paruošimas vartojimui, aptariama jų nauda organizmui</i>). KALBINIŲ UGDYMU (<i>smulkioji tautosaka apie liną</i>). <i>Skaitant įvairius tautosakos, grožinės literatūros kūrinius, mokomasi išvelgti juose autorių išmonę, kalbos turtingumą ir grožį, kultūros kontekstus. Mokomasi suprasti ir skirti pasaką, dainą, mįslę, skaičiuotę.</i> MENINIS UGDYMAS/MUZIK A</p>	<p>EKONOMIKA IR VERSLUMU (<i>tradiciniai amatai Lietuvoje, profesijos</i>).</p>

			(Smulkioji tautosaka, Lietuvos liaudies dainos)	
Pintas aksesuaras.	2	Rišant/pinant tyrinėjami siūlų susipynimo būdai ir sukuriamas aksesuaras (<i>apyrankė/juostelė į plaukus/skirtukas knygai/batraiščiai ir pan.</i>).		INFORMATIKOS UGDYMU (<i>komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka vaizdu pateiktą algoritmą ir gauną rezultatą, kurį pristato.</i>
Drabužių, avalynės priežiūra.	2	Praktiškai išbandomi drabužių lankstymo/susagstymo/išvarstymo ir surišimo (<i>avalynė</i>)/užrišimo (<i>diržai ir pan.</i>) būdai (<i>pagal pateiktas/susirastas instrukcijas/kuriamas savo</i>) ar/ir avalynės/tekstilės valymas be cheminių priemonių. Apibūdinami darbo procesai, vaizdo ir kt. savybės. Skatinami skaitmeninti atliktus technologinių procesų rezultatus (<i>išsaugant/išimenant eiliškumą</i>), galutinį rezultatą.	MATEMATINIŲ UGDYMU (<i>ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...), simetrija aplinkoje, simetrija tiesės atžvilgiu, figūros: apskritimas, trikampiai, kvadratai...</i>). TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/KONSTRUKCINIŲ MEDŽIAGOMIS (<i>iš kartono pasidaro drabužių lankstymo įrenginį, kuriuo lanksto drabužius</i>). KALBINIŲ UGDYMU (<i>Pratinamasi rasti reikiamą informaciją šio amžiaus vaikams skirtuose žodynuose, enciklopedijose, internete ir kitur</i>).	INFORMATIKOS UGDYMU (<i>duomenų atrinkimas pagal vieną ar du nurodytus požymius, komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka vaizdu pateiktą algoritmą ir gauną rezultatą, kurį pristato.</i>). SEU (<i>mokosi prižiūrėti daiktus, aplinką</i>).
Tekstilės gaminių furnitūra.	2	Analizuojamas aprangos furnitūros asortimentas (<i>sagos, kibtukinės juostelės, sagtys ir kt.</i>) ir jų pritaikymas tekstilės gaminiuose/avalynėje įvardinant/išbandant, įvertinant artimoje aplinkoje esančius pavyzdžius ar siūlant/kuriant savo variantus furnitūros pritaikymo tradiciniame/netradiciniame kontekste.		INFORMATIKOS UGDYMU (<i>duomenų atrinkimas pagal vieną ar du nurodytus požymius,</i>

Audinio/ pusgamini o dekoravimas/ marginimas.	2	Aptariami reikalavimai saugios, ergonomiškos, higieniškos darbo aplinkos organizavimui, tvarkos ir higienos palaikymui, darbo saugai, aprangai/jos detalėms. Praktiniame audinio (<i>lininio, medvilninio ar kt.</i>) /pusgamini o dekoravimo /marginimo flomasteriais/ tekstiliniiais dažais ar natūraliais produktais (<i>burokėliais, augalais...</i>), procese išbandomos audinių optinių (<i>spalva</i>) savybių keitimo būdai/technologijos (<i>piešimas/tapyba, liejimas ir kt.</i>). Pristatomi ir aptariami kūrybiniai darbai, išsaugomi skaitmeniniu formatu. Apibūdinami darbo procesai, vaizdo ir kt. savybės. Skatinami skaitmeninti atliktus technologinių procesų rezultatus (<i>išsaugant/įsimentant eiliškumą</i>), galutinį rezultatą.	MENINIŲ UGDYMU/DAILE (<i>kompozicija plokštumoje</i>). MATEMATINIŲ UGDYMU (<i>ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...) trikampis, daugiakampis, kvadratas.</i>) KALBINIŲ UGDYMU (<i>rišlus, viešas kalbėjimas</i>).	INFORMATIKOS UGDYMU (<i>kūrybinio darbo išsaugojimas skaitmeniniu formatu, įkėlimas į kompiuterį, savo veiksmų įvardinimas</i>).
---	---	--	---	---

Konstruktinės medžiagos

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija ir pasirenkamu turiniu 1–2 klasėms

Technologijos 1–2 klasės	70 % privalomo turinio	30 % pasirenkamo turinio
24 val./m. (<i>1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms</i>)	16–17 pamokoms	7–8 pamokoms
Konstrukcinės medžiagos.	po 4 val./m. m.	po 2 val./m. m.

	Tema	Val	Galimos mokinių veiklos	Informacijos šaltiniai	Galima integracija
KONSTRUKCINĖS MEDŽIAGOS 8 val. 1-2 klasėje	Konstrukcinės medžiagos aplink mus	2	Konstrukcinių medžiagų fizinės savybės. Gamtinių ir antrinių žaliavų panaudojimas.		Gamtamokslinis ugdymas

	Įrankiai/ prietaisai/įra nga.	2	Elementarios darbo priemonės ir saugus jų naudojimas. Matavimo/braižymo įrankiai ir darbas su jais. Ergonomiškos darbo aplinkos organizavimas, tvarka darbo vietoje.		
	Konstravim o ir gamybos technologijo s.	4	Konstrukcijos ir jų panaudojimo elementai. Elementarios technologinės operacijos.		
Pasirenka mas turinys 4val.	Konstravim o ir gamybos technologijo s	4	Konstrukcijos ir jų panaudojimo elementai. Elementarios technologinės operacijos.		

Elektronika

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija ir pasirenkamu turiniu 1–2 klasėms

Technologijos 1–2 klasės	70 % privalomo turinio	30 % pasirenkamo turinio
24 val./m. (1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms)	16–17 pamokoms	7–8 pamokoms
Elektronika	Po 4 val./m. M.	Po 2 val./m. M.

	Tema	Val.	Galimos mokinių veiklos	Informacijo s šaltiniai	Gali ma integr acija
Elektro nika 8 val. 1-2 klasėje	Elektros/elektroni kos prietaisai, jų paskirtis, raida	2	Elektra ir jos šaltiniai. Elektros prietaisai mūsų aplinkoje.		Gamt amok slinis ugdy mas
	Elektros/elektroni kos prietaisų saugi eksploatacija	2	Saugus elektrinių/elektroninių prietaisų naudojimas. Senų elementų, baterijų surinkimas ir perdirbimas.		
	Eksperimentai su elektros grandinėmis ir jų elementais	4	Elektros grandinė, jos elementai, paskirtis. Elementarios elektros grandinės sujungimas. Elektros grandinės valdymo tyrinėjimas.		
Pasiren kamas turinys 4 val.	Laboratoriniai bandymai	4	Elektros šaltiniai mūsų aplinkoje.		

Mityba. 3-4 klasė (8 val.) 24 val./m. (1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms).

			70 % privalomo turinio	30% pasirenkamo turinio
			16–17 pamokos	7–8 pamokos
			Po 4 val./m. M.	Po 2 val./m. M.
Tema	Val .	Galimos mokinių veiklos, informacijos šaltiniai	Galima integracija su	
			Mokomaisiais dalykais.	Kitomis programomis
Užkandžiai. Pusgaminiai	2	Analizuojami kokie turimi stalo įrankiai, indai, įranga, stalo ir kt. tekstilė (<i>medžiaginiai/vienkartiniai rankšluosčiai, šluostės ir pan.</i>) tinkamiausi numatytiems technologiniams procesams atlikti, kaip su jais tinkamai ir saugiai elgtis. Aptariamas galimos traumos (<i>pjautinės žaizdos, nudegimai ir kt.</i>), pirmoji pagalba joms ištikus. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai. Užkandžio gaminimas (<i>sveikatai palankesnių produktų pasirinkimas, pirminis paruošimas, pjaustymas, sumuštinio formavimas/salotų maišymas ir kt.</i>)/pusgaminio pašildymas (<i>mikrobangų krosnelėje ar kt.</i>), pateikimas, darbo procesų, skonio, vaizdo ir kt. produktų savybių apibūdinimas. Prisimenamos maisto gaminto, tiekimo ir degustavimo higienos ir kultūros, elgesio prie stalo taisyklės.	TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ TEKSTILE (<i>darbiniai rūbai, namų tekstilės asortimentas</i>). TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ ELEKTRONIKA (<i>saugus elgesys su elektriniai prietaisais</i>). GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (<i>mitybos piramidė</i>). DORINIŲ UGDYMU (<i>kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija</i>).	SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus. Reflektuoja apie savo ir kitų sveikatos ir gyvybės saugojimo svarbą tikslų siekimui. Žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>). INFORMATIKOS UGDYMU (<i>siekiama ugdyti mokinių informacijos paieškos skaitmeniniuose ištekliuose įgūdžius</i>).

<p>Mano priešpiečių/užkandžių dėžutė.</p>	<p>2</p>	<p>Pasirinktą laikotarpį stebi/fiksuoja priešpiečių dėžutės turinį, grupuoja savo pasirinkimus (<i>vaisiai, daržovės, grūdiniai, pieno produktai ir t.t.</i>), skaičiuoja kokia dalis pasirinkimų priklauso sveikatai palankesniems maisto produktams (<i>remiantis mitybos piramide</i>), kuriuos produktus būtų galima pakeisti naudingesniais sveikatai ir t.t.. Pasirinkdami norimus duomenis formuoja tekstinius užduotis/klausimus/pristatymus klasės draugams. Diskutuoja apie užkandžių paskirtį, sveikatai palankesnius pasirinkimus, maisto stygių ir jo švaistymą. Teikia išvalgas priešpiečių/užkandžių dėžutės turinio formavimui atsižvelgdami į palankesnių sveikatai produktų pasirinkimą, maisto suvartojimo terminus, laikymo (<i>temperatūros, laiko</i>) sąlygas.</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (<i>mitybos piramidė</i>). MATEMATINIŲ UGDYMU (<i>tekstinių uždavinių sprendimas/sudarymas, ...</i>). FIZINIS UGDYMAS (<i>Kartu su mokytoju teikia sveikatai palankių maisto produktų pavyzdžius</i>).</p>	<p>SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus, pasiskirstyti įsipareigojimais, numatyti jų atlikimo terminus. Reflektuoja ir įvardija, ką išmoko projekto įgyvendinimo metu individualiai ir kaip grupė. Mokosi... tyrinėti ir sudaryti sveikatai palankių mėgstamų produktų ir patiekalų sąrašą</i>).</p>
<p>Servetėlių lankstymas, stalo/aplinkos puošimas.</p>	<p>2</p>	<p>Praktinio darbo metu vadovaujantis susirasta ar pateikta vaizdine/tekstine informacija (<i>technologiniai procesų atlikimo eiliškumas/algoritmai</i>) lankstomos servetėlės (<i>medžiaginės /popierinės</i>)/gaminami stalo papuošimo elementai, aptariamieji technologiniai procesai, naudojamos medžiagos/įrankiai, estetinis vaizdas, siūlomos idėjos stalo/aplinkos dekoravimui.</p>	<p>MATEMATINIŲ UGDYMU (<i>ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...) trikampis, daugiakampis, kvadratas</i>). MENINIŲ UGDYMU/DAILE 6.2.1.1. ...mokosi ...ir popieriaus plastikos.</p>	<p>INFORMATIKOS UGDYMU (<i>supažindinami su įvairiais algoritmais iš jų aplinkos, mokomi skaidyti uždavinį į mažesnes dalis</i>). SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus, pasiskirstyti įsipareigojimais, numatyti jų atlikimo terminus</i>).</p>

Užkandžiai gamtoje.	2	Prisimenamos saugaus elgesio praktinio darbo metu taisyklės, aplinkos temperatūros (<i>šilumos/šalčio</i>)/terminio apdorojimo poveikis produktams. Tobulinami veiklos planavimo, maisto gaminimo/pašildymo technologinių procesų įgūdžiai pasirenkant pusgaminio/užkandžių/jų receptūras, produktus (<i>atsižvelgiant į sveikatai palankesnių produktų pasirinkimą, maisto suvartojimo terminus, laikymo/temperatūros, patiekimo/pašildymo (patalpoje, lauke) sąlygas</i>), organizuojant ir gaminant užkandį /pašildant ar aptariant jo pašildymo galimybes lauko sąlygomis.	DORINIU UGDYMU (<i>kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija</i>).	SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus. Reflektuoja apie savo ir kitų sveikatos ir gyvybės saugojimo svarbą tikslų siekimui. Žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>).
Vienkartiniai indai.	2	Analizuojami vienkartiniai įrankiai, indai, tekstilė, higienos palaikymo priemonės, jų alternatyvos, naudojimo, rūšiavimo, perdirbimo galimybės. Aptariama kaip higieniškai, estetiškai pateikti maistą iškyloje, kultūringai patarnauti, higieniškai, drausmingai valgyti.	TECHNOLOGINIŲ UGDYMU/ TEKSTILĖ (<i>namų tekstilės asortimentas</i>). GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (<i>atliekų rūšiavimas...</i>) DORINIŲ UGDYMU (<i>mandagaus bendravimo ypatumai/ taisyklės</i>).	SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus, kartu su mokytoju ir bendraklasiais kuria klasės bendruosius susitarimus. Mokosi pasiskirstyti įsipareigojimais, numatyti jų atlikimo terminus. Žino kada reikia plauti ir/ar dezinfekuoti rankas</i>). INFORMATIKOS UGDYMU (<i>siekama ugdyti mokinių informacijos paieškos skaitmeniniuose ištekliuose įgūdžius</i>).
Kepinių dekoravimas.	2	Kalėdinių/Velykinių meduolių/kt. kepinių atsiradimo istorija ir raida, paplitimas. Susipažinama su meduolių/kt. kepinių dekoravimo technologiniais procesais,	MENINIŲ UGDYMU/DAILE (<i>koloritas, simetrija, ornamentai</i>).	SEU (<i>dirbant komandoje ar grupėje mokosi prisiimti įsipareigojimus ir juos atlikti iki galo. Reflektuoja ir įvardija, ką išmoko</i>

	<p>darbo priemonėmis/įrankiais, aptariama kaip su jais tinkamai ir saugiai elgtis. Kepiniai dekoruojami pasirenkant sveikatai palankesnius glajus (<i>gamina patys/naudojasi jau paruoštais</i>)/pabarstukus/dekoratyvinius elementus. Darbo procese stiprinami saugaus elgesio su įrankiais, indais/įranga/elektriniais prietaisais, higienos ir tvarkos palaikymo įgūdžiai, formuojami produktų dekoravimo gebėjimai, mokomasi apibūdinti darbo procesus, skonį, vaizdą ir kt. produkto savybes. Skatinama įsivertinti, apgalvoti patiekimo/įpakavimo/realizavimo variantus.</p>	<p><i>projekto įgyvendinimo metu individualiai ir kaip grupė. Žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų).</i></p>
--	--	--

Tekstilė 3-4 klasės (8 val.)

			70 % privalomo turinio	30% pasirenkamo turinio
			16–17 pamokų	7–8 pamokos
			Po 4 val./m. M.	Po 2 val./m. M.
Tema	Val	Galimos mokinių veiklos	Galima integracija su	
			Mokomaisiais dalykais	Kt.
Drabužių, avalynės priežiūra.	1	Nagrinėjama sudėties, priežiūros ir kt. informacija (<i>tekstas, ženklai</i>) drabužių, tekstilės gaminių, avalynės etiketėse.	MATEMATINIU UGDYMU (<i>ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.)</i>)	SEU (<i>mokosi prižiūrėti daiktus, aplinką.</i>)
Kūrybinis darbas dekoruoja	3	Prisimenami reikalavimai saugios, ergonomiškos, higieniškos darbo aplinkos organizavimui, tvarkos ir higienos	MENINIU UGDYMU/	SEU (<i>reflektuoja ir įsivertina, ką galėtų padaryti geriau, kad</i>

nt /marginant pusgaminį.		palaikymui, darbo saugai, aprangai/jos detalėms. Analizuojami kokie turimi įrankiai, priemonės, medžiagos tinkamiausi numatytiems technologiniams procesams atlikti, kaip su jais saugiai elgtis. Išbandomas tekstilės pusgaminio dekoravimas/marginimas naudojant spaudavimo/purškimo ar kt. techniką/kompoziciją papildant rankomis siuvamais dygsniais ar kt. prisiuvamais elementais.	DAILE (koloritas). TECHNOLOGIJOSMI TYBA (daržovių pjaustymas anspaudui). MATEMATINI UGDYMU (ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...) trikampis, daugiakampis, kvadratas).	pavyktų pasiekti sėkmę,
Kūrybinis darbas. Vilnos vėlimas šlapiuoju/sausuoju būdu.	2	Prisimenami reikalavimai saugios, ergonomiškos, higieniškos darbo aplinkos organizavimui, tvarkos ir higienos palaikymui, darbo saugai, aprangai/jos detalėms Susipažįstama su specifinių darbo įrankių-vėlimo adata, išsiaiškinami skirtumai nuo siuvimo adatos. Suprantama kaip technologinės (kibumas, suspaudžiamumas, formavimas) pluošto savybės ir sauso vėlimo technika suteikia galimybę iš vilnos formuoti įvairias (ne tik plokščias) formas. arba Veliant vilną šlapiuoju būdu (pvz. apveliamas muilas) išsiaiškinama, kad vilnoniai audiniai/gaminiai gali būti marginami ne tik dažais, bet ir maišant viename gaminyje spalvotus vilnos pluoštus produkto gamybos procese.	MENINI UGDYMU/DAILE (lipdymas).	SEU (žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų. Reflektuoja ir įsivertina, ką galėtų padaryti geriau, kad pavyktų pasiekti sėkmę, Analizuoja, kas yra sveiki ir nesveiki su sveikata susiję įpročiai (pvz. rankų plovimas), Mokosi teisingai plauti rankas ir paaiškinti kodėl ir kada reikia plauti ir/ar dezinfekuoti rankas).
Žaislų, interjero/stalo tekstilės asortimentas	1	Aptariamas žaislų, interjero/stalo tekstilės asortimentas, paskirtis (praktinė, estetinė), iliustruojant pavyzdžiais iš artimiausios aplinkos.		
Rankomis siuvami dygsniai. Nesudėtin	3	Aptariami ergonomiškos, saugios, higieniškos darbo aplinkos organizavimo, tvarkos ir higienos palaikymo būdai, susitarimai, reikalavimai darbo	MENINI UGDYMU/DAILE	SEU (žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų. Reflektuoja ir

go tekstilės gaminio kūrimas.		aprangai/jos detalėms, saugiam darbui. Mokomasi siūti/siuvinėti daigstymo ir/ar kt. dygsniu. Kuriant nesudėtingą tekstilės gaminį aiškinamasi tekstilės gaminių projektavimo, konstravimo, dekoravimo, siuvimo eiliškumas, darbui reikalingos priemonės, įrankiai, saugaus darbo taisyklės. Tyrinėjamos audinių geometrinės (<i>ilgis, plotis</i>), technologinės (<i>irumas, slidumas</i>), optinės (<i>spalva, blizgumas</i>) savybės, galimas jų pritaikymas atliekant kūrybines/praktines užduotis.	<i>(koloritas, simetrija).</i> MATEMATINIUGDYMU <i>(ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...) trikampis, daugiakampis, kvadratas.</i>	<i>įsivertina, ką galėtų padaryti geriau, kad pavyktų pasiekti sėkmę.</i>
Nesudėtin go tekstilės gaminio kūrimas.	2	Užbaigiamas nesudėtingas tekstilės gaminukas, aptariami, įvardinami, apibūdinami darbo etapai, rezultatai, pritaikymo galimybės.	MENINIUGDYMU/DAILE <i>(koloritas, simetrija).</i>	SEU (<i>žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų. Reflektuoja ir įsivertina, ką galėtų padaryti geriau, kad pavyktų pasiekti sėkmę.</i>
Užkandžiai. Pusgaminiai	2	Analizuojami kokie turimi stalo įrankiai, indai, įranga, stalo ir kt. tekstilė (<i>medžiaginiai/ vienkartiniai rankšluosčiai, šluostės ir pan.</i>) tinkamiausi numatytiems technologiniams procesams atlikti, kaip su jais tinkamai ir saugiai elgtis. Aptariamas galimos traumos (<i>pjautinės žaizdos, nudegimai ir kt.</i>), pirmoji pagalba joms ištikus. Tobulinami veiklos planavimo, darbo grupėse įgūdžiai. Užkandžio gaminimas (<i>sveikatai palankesnių produktų pasirinkimas, pirminis paruošimas, pjaustymas, sumuštinio formavimas/salotų maišymas ir kt.</i>)/pusgaminio pašildymas (<i>mikrobangų krosnelėje ar kt.</i>), pateikimas, darbo procesų, skonio, vaizdo ir kt. produktų savybių apibūdinimas. Prisimenamos maisto gaminto, tiekimo ir degustavimo higienos ir kultūros, elgesio prie stalo taisyklės.	TECHNOLOGINIUGDYMU/TEKSTILE <i>(darbiniai rūbai, namų tekstilės asortimentas).</i> TECHNOLOGINIUGDYMU/ELEKTRONIKA <i>(saugus elgesys su elektriniai prietaisais).</i> GAMTAMOKSLINIUGDYMU <i>(mitybos piramidė).</i> DORINIUGDYMU <i>(kultūringas</i>	SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus. Reflektuoja apie savo ir kitų sveikatos ir gyvybės saugojimo svarbą tikslų siekimui. Žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų.</i>). INFORMATIKOS UGDYMU <i>(siekiama ugdyti mokinių informacijos paieškos skaitmeniniuose ištekliuose įgūdžius).</i>

			<i>elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija).</i>	
Mano priešpiečių/užkandžių dėžutė.	2	<p>Pasirinktą laikotarpį stebi/fiksuoja priešpiečių dėžutės turinį, grupuoja savo pasirinkimus (<i>vaisiai, daržovės, grūdiniai, pieno produktai ir t.t.</i>), skaičiuoja kokia dalis pasirinkimų priklauso sveikatai palankesniems maisto produktams (<i>remiantis mitybos piramide</i>), kuriuos produktus būtų galima pakeisti naudingesniais sveikatai ir t.t.. Pasirinkdami norimus duomenis formuoja tekstinius užduotis/klausimus/pristatymus klasės draugams. Diskutuoja apie užkandžių paskirtį, sveikatai palankesnius pasirinkimus, maisto stygių ir jo švaistymą. Teikia išvalgas priešpiečių/užkandžių dėžutės turinio formavimui atsižvelgdami į palankesnių sveikatai produktų pasirinkimą, maisto suvartojimo terminus, laikymo (<i>temperatūros, laiko</i>) sąlygas.</p>	<p>GAMTAM OKSLINIU UGDYMU (<i>mitybos piramidė</i>). MATEMATINI UGDYMU (<i>tekstinių uždavinių sprendimas/sudarymas, ...</i>). FIZINIS UGDYMAS (<i>Kartu su mokytoju teikia sveikatai palankių maisto produktų pavyzdžius</i>).</p>	<p>SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus, pasiskirstyti įsipareigojimais, numatyti jų atlikimo terminus. Reflektuoja ir įvardija, ką išmoko projekto įgyvendinimo metu individualiai ir kaip grupė. Mokosi... tyrinėti ir sudaryti sveikatai palankių mėgstamų produktų ir patiekalų sąrašą</i>).</p>
Servetėlių lankstymas, stalo/aplinkos puošimas.	2	<p>Praktinio darbo metu vadovaujantis susirasta ar pateikta vaizdine/tekstine informacija (<i>technologiniai procesų atlikimo eiliškumas/algoritmai</i>) lankstomos servetėlės (<i>medžiaginės /popierinės</i>)/gaminami stalo papuošimo elementai, aptariami technologiniai procesai, naudojamos medžiagos/įrankiai, estetinis vaizdas, siūlomos idėjos stalo/aplinkos dekoravimui.</p>	<p>MATEMATINI UGDYMU (<i>ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...) trikampis, daugiakampis, kvadratas</i>). MENINI UGDYMU/DAILE 6.2.1.1. <i>...mokosi ...ir popieriaus plastikos</i>.</p>	<p>INFORMATIKOS UGDYMU (<i>supažindinami su įvairiais algoritmais iš jų aplinkos, mokomi skaidyti uždavinį į mažesnes dalis</i>). SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus, pasiskirstyti įsipareigojimais, numatyti jų atlikimo terminus</i>).</p>

Užkandžiai gamtoje.	2	Prisimenamos saugaus elgesio praktinio darbo metu taisyklės, aplinkos temperatūros (<i>šilumos/šalčio</i>)/terminio apdorojimo poveikis produktams. Tobulinami veiklos planavimo, maisto gaminimo/pašildymo technologinių procesų įgūdžiai pasirenkant pusgaminio/užkandžių/jų receptūras, produktus (<i>atsižvelgiant į sveikatai palankesnių produktų pasirinkimą, maisto suvartojimo terminus, laikymo/temperatūros, patiekimo/pašildymo (patalpoje, lauke) sąlygas</i>), organizuojant ir gaminant užkandį /pašildant ar aptariant jo pašildymo galimybes lauko sąlygomis.	DORINIU UGDYMU (<i>kultūringas elgesys, pareigų pasidalijimas, komandose, atsakomybė, empatija</i>).	SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus. Reflektuoja apie savo ir kitų sveikatos ir gyvybės saugojimo svarbą tikslų siekimui. Žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>).
Vienkartiniai indai.	2	Analizuojami vienkartiniai įrankiai, indai, tekstilė, higienos palaikymo priemonės, jų alternatyvos, naudojimo, rūšiavimo, perdirbimo galimybės. Aptariama kaip higieniškai, estetiškai pateikti maistą iškyloje, kultūringai patarnauti, higieniškai, drausmingai valgyti.	TECHNOLOGINI UGDYMU/TEKSTILE (<i>namų tekstilės asortimentas</i>). GAMTAMOKSLINI UGDYMU (<i>atliekų rūšiavimas...</i>) DORINI UGDYMU (<i>mandagaus bendravimo ypatumai/ taisyklės</i>).	SEU (<i>mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas, ir išklausti kitus, kartu su mokytoju ir bendraklasiais kuria klasės bendruosius susitarimus. Mokosi pasiskirstyti įsipareigojimais, numatyti jų atlikimo terminus. Žino kada reikia plauti ir/ar dezinfekuoti rankas</i>). INFORMATIKOS UGDYMU (<i>siekama ugdyti mokinių informacijos paieškos skaitmeniniuose ištekliuose įgūdžius</i>).
Kepinių dekoravimas.	2	Kalėdinių/Velykinių meduolių/kt. kepinų atsiradimo istorija ir raida, paplitimas. Susipažįstama su meduolių/kt. kepinų dekoravimo technologiniais procesais, darbo priemonėmis/įrankiais, aptariama kaip su jais tinkamai ir saugiai elgtis. Kepiniai dekoruojami pasirenkant sveikatai palankesnius glajus (<i>gamina patys/naudojasi jau paruoštais</i>)/pabarstukus/dekoratyvinius elementus. Darbo procese stiprinami saugaus elgesio su įrankiais, indais/įranga/elektriniais prietaisais, higienos ir tvarkos palaikymo įgūdžiai, formuojami produktų dekoravimo	MENINI UGDYMU/DAILE (<i>koloritas, simetrija, ornamentai</i>).	SEU (<i>dirbant komandoje ar grupėje mokosi prisiiinti įsipareigojimus ir juos atlikti iki galo. Reflektuoja ir įvardija, ką išmoko projekto įgyvendinimo metu individualiai ir kaip grupė. Žino ir laikosi saugos ir higienos reikalavimų</i>).

	gebėjimai, mokomasi apibūdinti darbo procesus, skonį, vaizdą ir kt. produkto savybes. Skatinama įsivertinti, apgalvoti pateikimo/įpakavimo/realizavimo variantus.		
--	---	--	--

Konstruktinės medžiagos

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija ir pasirenkamu turiniu 3-4 klasės

TECHNOLOGIJOS 3–4 klasės	70 % privalomo turinio	30 % pasirenkamo turinio
24 val./m. (1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms)	16–17 pamokoms	7–8 pamokoms
KONSTRUKCINĖS MEDŽIAGOS.	po 4 val./m. m.	po 2 val./m. m.

	Tema	Val	Galimos mokinių veiklos	Informacijos šaltiniai	Galima integracija
Konstruktinės medžiagos 8 val. 3-4 klasėje	Projektavimas	2	Žmonijos kuriami produktai, jų pavyzdžiai. Elementarios gaminio kūrimo taisyklės, konstravimo etapai. Braižomosios geometrijos elementai.		Matematinis ugdymas
	Konstruktinės medžiagos	2	Konstruktinių medžiagų fizinės, technologinės savybės. Gamtinių ir antrinių žaliavų panaudojimas. Konstruktinių medžiagų integralumas.		Gamtamokslinis ugdymas
	Įrankiai/prietaisai/įranga	2	Elementarios darbo priemonės ir saugus jų naudojimas. Matavimo/braižymo įrankiai. Ergonomiškos darbo aplinkos organizavimas.		
	Konstravimo ir gamybos technologijos	2	Konstruktijos ir jų panaudojimo elementai. Modeliavimas.		
Pasirenkamas turinys 4val.	Eksperimentiniai dirbiniai	4	Konstravimas iš paprasčiausių konstruktinių medžiagų.		Gamtamokslinis ugdymas

Elektronika

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija ir pasirenkamu turiniu 3–4 klasėms

TECHNOLOGIJOS 3–4 klasės	70 % privalomo turinio	30 % pasirenkamo turinio
24 val./m. (1/3 nuo 74 pamokų per metus, skirtų dailei ir technologijoms)	16–17 pamokoms	7–8 pamokoms
ELEKTRONIKA	po 4 val./m. m.	po 2 val./m. m.

	Tema	Val .	Galimos mokinių veiklos	Informacijos šaltiniai	Galima integracija
Elektronika 8 val. 3-4 klasėje	Elektros/elektronikos prietaisai, jų paskirtis, raida	2	Kaip elektra pasiekia mus ir naudojama. Elementų baterijos ir jų savybės.		Gamtamokslinis ugdymas
	Elektros/elektronikos prietaisų saugi eksploatacija	2	Saugus elektrinio/elektroninio prietaiso naudojimas. Vartojimo instrukcija.		
	Eksperimentai su elektros grandinėmis ir jų elementais	2	Elementari elektrinė schema – kas tai? Elementarių elektros grandinių jungimas, elementų funkcijų apibūdinimas ir valdymas.		
	Elektrinių/elektroninių gaminių konstravimas	2	Elementarių elektrinių projektų kūrimas.		
Pasirenkamas turinys 4 val.		4	Elementari mikrovaldiklių elektronika ir jos taikymo/programavimo pavyzdžiai, elementai.	https://makecode.microbit.org/#	Informatikos ugdymas

Dailė

Atnaujintos BP skatina iš naujo apmąstyti ugdymo daile proceso planavimą, organizavimą ir vertinimą bei aptarti, kokiomis sąlygomis galime tikėtis dailės BP įgyvendinimo sėkmės. Dailės ugdymo procesą būtina planuoti ir organizuoti taip, kad mokiniai įsitrauktų į aktyvų ir sąmoningą mokymąsi, nebūtų pasyvūs mokytojo nurodymų ir kūrybinių pomėgių vykdytojai, o per aktyvią kūrybinę veiklą ugdytųsi kompetencijų visumą. Mokydamiesi dailės mokiniai pažįsta savo artimiausią aplinką, save ir kitus, išmoksta išsiaiškinti meno kūrinuose užkoduotą informaciją, išvelgti juose užfiksuotas jausmines išvalgas, atrasti bendravimo su menu džiugesį.

Ilgą laiką dailės dalykas bendrojo lavinimo mokykloje buvo suprantamas tik kaip vaizduojamosios ir taikomosios dailės mokymas, dailės raiškos užduočių atlikimas, neįtraukiant mokinių į aktyvias dailės reiškinių ir kontekstų pažinimo veiklas. Dailės istorijos buvo mokoma atskirai nuo dailės raiškos, nesusiejant su asmeninės kūrybos patirtimi ir vertybėmis. O žmogų supanti namų, visuomeninė ir gamtinė aplinka, žmogaus dėvimi drabužiai ir jų stiliai, daiktai dažnai priskiriama buities sferai, estetikai, asmeninės, privačios erdvės, namų interjero dalykams.

Gyvendami vizualiosios kultūros laikais, kai visas mus supantis pasaulis suprantamas kaip vaizdas, vaizdas ir tekstas, vaizdas ir garsas, neatsiribodami nuo tradicinės vaizduojamosios dailės, klasikinės ir moderniosios dailės istorijos, ieškodami saitų su populiariąja kultūra ir jos siūlomais vaizdais, privalome ir mokinius per dailės pamokas mokyti smalsiai, atidžiai ir kritiškai žvelgti į mus supantį pasaulį. Dailės kūrinys jau nebeapibūdinamas kaip stačiakampio formą turintis objektas, kabantis ant sienos papuošimo tikslu. Siekiama, kad mokiniai išmoktų vertinti regimąjį pasaulį kaip žmogaus ir gamtos kūrybos vaisių, mokytųsi atpažinti dailę, tyrinėdami ne tik dailės kūrinius, bet ir kasdienę savo aplinką. Todėl ir atnaujintas dailės ugdymo turinys nebeapsiriboja vien tik tradicinės vaizduojamosios dailės mokymu. Dailės mokymosi turinys apima platesnes vizualiosios kultūros sritis. Tai - dailės istorijos, tradicinės ir šiuolaikinės dailės, architektūros, dizaino, tautodailės ir taikomosios dailės, meno idealų ir vertybių pažinimas. Aktyvus dailės raiškos ir pažinimo procesas padeda ugdyti šias kompetencijas:

Kūrybiškumo kompetencija

Mokiniai:

- susipažįsta su iškiliais dailės kūriniais, stebi meno apraiškas savo artimiausioje aplinkoje, gavę įvairios informacijos apie kūrybos būdus ir technikas, taiko juos autentiškai idėjų raiškai;
- būna atviri kitokiam, netradiciniam sprendimui ir, esant poreikiui, laužo taisykles;
- nuosekliai susipažįsta su kūrybos proceso ypatumais, kurie yra bet kurio kūrybiškumo pagrindas;
- tvirtina savo tapatybės formavimąsi ir supranta, kas ir kodėl yra kūrybiška: savitos idėjos, autentiška raiška ir refleksija.

Mokymosi turinys, padedantis ugdyti kūrybiškumo kompetenciją:

Dailės technikos: raiška plokštumoje ir erdvinė raiška.

Meninės išraiškos bruožai.

Vaizdavimo būdai ir galimybės.

Aplinkos stebėjimas ir vaizdavimas.

Vizualinių išpūdžių interpretavimas ir improvizavimas.

Idealai, vertybės, asmenybės ir kt.

Pažinimo kompetencija

Mokiniai:

- kurdami mokosi naujų kūrybos būdų, pažįsta ir vertina savo, kitų kūrybą ir aplinkos vizualiuosius reiškinius;
- pažįsta įvairių šalių, skirtingų kultūrų emocijas, mintis, papročius, lūkesčius;
- kaupdami dalykines žinias augina kritinį mąstymą, netiesiogiai atpažįsta kūrybines (ne tik) problemas ir ieško jų sprendimo;
- mokosi mokytis: ieško kūrybinių idėjų savo artimiausioje aplinkoje ir dailės kūrinuose, randa įvairios informacijos apie kūrybos būdus ir technikas, planuoja savo kūrybinę veiklą (kuria eskizus, išsirenka geriausius, pasirenka tinkamus dailės reikmenis ir meninės išraiškos priemones), laikosi savo plano ir prireikus jį koreguoja;
- aptaria, ko išmoko, apmąsto ir įsivertina savo pasiekimus ir numato, ko norėtų mokytis ateityje.

Mokymosi turinys, padedantis ugdytis pažinimo kompetenciją:

Dailės technikos: raiška plokštumoje ir erdvinė raiška.

Meninės išraiškos bruožai. Vaizdavimo būdai ir galimybės.

Aplinkos stebėjimas ir vaizdavimas.

Vizualinių įspūdžių interpretavimas ir improvizavimas.

Dailės istorija.

Etninė kultūra ir kt.

Kultūrinė kompetencija

Mokiniai:

- ugdomi ir augina kultūrinį sąmoningumą;
- susipažįsta su praeities epochų menu ir grožio idealais, palygina juos su dabartinės epochos meno procesais, šiuolaikiniu menu;
- išmoka rinktis, analizuoti ir vertinti praeities epochų meną ir šiuolaikinius menus, suvokia, kodėl vieni ar kiti meno reiškiniai patinka, ar yra vertingi.

Mokymosi turinys, padedantis ugdytis kultūrinę kompetenciją:

Kultūrinis paveldas.

Dailės istorija.

Etninė kultūra.

Meninės idėjos.

Idealai, vertybės, asmenybės.

Kultūrų įvairovė.

Dailės technikos: raiška plokštumoje ir erdvinė raiška.

Meninės išraiškos bruožai.

Vaizdavimo būdai ir galimybės.

Bendros temos su kitų dalykų ugdymo turiniu:

Projektai. Integruota veikla ir kt.

Komunikavimo kompetencija

Mokiniai:

- ugdomi komunikavimo gebėjimus, kurie itin aktualūs šiuolaikinės informacinės visuomenės nariams;
- mokosi suprasti ir įvaldyti savitą raišką vaizdais, gauti/priimti ir sukurti/siųsti pranešimą, kurio analizavimą ir interpretavimą užtikrina kitos dailės dalyko kompetencijos (pažinimo, kūrybiškumo, kultūrinė ir kt.);
- patiria, kad ne visada įmanoma ir reikia sukurti žodinį pranešimą, kad vizualus pranešimas netiesiogiai, o perkeltine prasme (per asociacijas, per simbolius, alegorijas ir kitokias figūras) padeda mokiniui pasvajoti, paieškoti įdomesnių kelių, sukurti ir/ar atpažinti/suprasti kito sukurtą viziją.

Mokymosi turinys, padedantis ugdytis komunikavimo kompetenciją:

Vizualinių išpūdžių interpretavimas ir improvizavimas.

Dailės istorija.

Etninė kultūra.

Valstybingumo simboliai.

Meninės idėjos.

Kultūrų įvairovė ir kt.

Pilietinė kompetencija

Mokiniai:

- atpažįsta įvairių šalių, skirtingų kultūrų emocijas, mintis, papročius, išgyvenimus, svajones ir supranta, kad ir esant kultūrinei, visuomeninei, ekonominei gyvenimo įvairovei iškyla kiekvienam žmogui būdingas socialinio teisingumo, lygiateisiškumo prigimtinis jausmas;
- mokosi būti atsakingu, solidariu, demokratišku visuomenės nariu;
- ugdomi pagarbą kiekvieno žmogaus reikmėms ir teisėms;
- mokosi bendrauti ir bendradarbiauti;
- pažįsta šalies pilietinius ženklus ir valstybės simbolius.

Mokymosi turinys, padedantis ugdytis pilietinę kompetenciją:

Vaizdavimo būdai ir galimybės.

Vizualinių išpūdžių interpretavimas ir improvizavimas.

Švenčių puošimo tradicijos. Valstybingumo simboliai.

Bendros temos su kitų dalykų ugdymo turiniu: Projektai. Integruota veikla ir kt.

8 pavyzdys. Užduotys, veiklos, idėjos, ugdančios pilietinę, pažinimo ir kūrybiškumo kompetenciją:

1-2 klasė

Užduotis: nupiešti trispalvį piešinį apie Lietuvą, kaip vaikai gyvena laisvoje šalyje, žaidžia, mokosi, draugauja su draugais, švenčia šventes.

3-4 klasė

Užduotis: sukurti originalią erdvinę kompoziciją „Lietuvos laisvės spalvos“.

Turinio temos: Švenčių puošimo tradicijos. Valstybingumo simboliai.

Ugdomos kompetencijos: Pilietinė, Pažinimo, Kūrybiškumo.

Dailės medžiagos ir įrankiai: mokiniai laisvai pasirenka mėgstamas grafinės, spalvinės ir erdvinės raiškos medžiagas ir kūrybos reikmenis. **Svarbu:** naudoti tik geltonos, žalios ir raudonos spalvos pieštukus, flomasterius, kreideles, vandeninius dažus, spalvotą popierių, pakuotes ar kartoną. Tada vaikų kūriniai derės tarpusavyje, jų parodėlės atrodys šventiškai ir estetiškai.

Trukmė: 2 pamokos

Mokinių veikla: vaikai aptaria valstybės simbolinę spalvų reikšmę ir kuria savitą kompoziciją, skirtą Lietuvos valstybinėms šventėms paminėti. Gali būti organizuojamos parodėlės klasėse ar mokyklos erdvėse.

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Mokiniai:

- rūpinasi savo ir kitų sveikata, stiprina sveikos gyvensenos įgūdžius;
- kreipia dėmesį į darnų žmogaus ir gamtos sugyvenimą, į ekologines problemas, žmonių tarpusavio santykius, gėrio ir blogio atspindžius meno kūrinuose;
- mokosi suprasti kitų emocinius išgyvenimus, perteiktus dailės kūrinuose;
- formuojasi demokratiškos, socialiai atsakingos, sveikos ir saugios gyvensenos įgūdžius.

Mokymosi turinys, padedantis ugdytis Socialinę, emocinę ir sveikos gyvensenos kompetenciją:

Dailės technikos: raiška plokštumoje ir erdvinė raiška.

Idealai, vertybės, asmenybės.

Bendros temos su kitų dalykų ugdymo turiniu: Projektai. Integruota veikla ir kt.

Užduoties pavyzdys pateiktas 9 metodinių rekomendacijų skyriuje.

Muzika

Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

Nuoseklus ir tinkamas ugdymo turinio planavimas – vienas svarbesnių sėkmingo muzikinio ugdymo veiksmų. Veiklos planavimas padeda nuosekliai įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Muzikos pamokos vyksta kasmet, todėl mokytojas, planuodamas veiklas, turėtų atsižvelgti į muzikos dalyko programos nuoseklumą ir tęstinumą. Turinio planavimą galima numatyti keliais lygiais (metų planas, mėnesio planas, konkrečios pamokos planas). Planuodamas muzikos pamokų turinį, priemones ir metodus, mokytojas turėtų atsižvelgti į: (a) bendrą klasės muzikalumo lygį; (b) Individualius vaikų muzikinius gabumus ir pasiekimus; (c) vaikų mokymosi tempą; (d) integracinius ryšius su kitais mokomaisiais dalykais; (e) klasės, mokyklos bendruomenės aktualijas. Neįmanoma pateikti universalių, kiekvienam mokytojui, mokyklai ar klasei tinkamų detaliųjų planų, todėl galutinį sprendimą dėl repertuaro, pamokų turinio, užduočių sudėtingumo ir metodų tinkamumo turėtų priimti pats mokytojas.

Sudarant ilgalaikius planus, derėtų remtis bendrąja muzikos dalyko programa, apmąstyti veiklų sąsajas su numatomais mokinių pasiekimais, turėti omenyje kompetencijų ugdymą, galimas tarpdalykines sąsajas, laiko išteklius ir mokinių amžiaus grupės psichologinius ypatumus. Ilgalaikis planas turėtų būti sudaromas, atsižvelgiant į veiklos būdą ir metodų muzikos pamokoje įvairovę (dainavimas, mokymasis groti muzikos instrumentu, ritmavimas, solfedžiavimas iš klausos, natų skaitymo ir rašymo pratybos, improvizavimas, muzikiniai žaidimai, muzikos klausymas, apibūdinimas ir vertinimas) ir akcentuoti tris esmines pasiekimų sritis ir jų aspektus:

- A. Muzikavimą (dainavimą, grojimą);
- B. Muzikos kūrybą (improvizavimą, komponavimą, aranžavimą).
- C. Muzikos reiškinių ir kontekstų pažinimą.

6.1. 1–4 klasės

Pamokų ciklas „Nuo skudučių iki vargonų“

Šiai temai rekomenduojama skirti 6–7 pamokų epizodus. Mokiniai mokosi skudučiuoti, išgauti garsą pūsdami į vertikalaus vamzdelio briauną; jie susipažįsta su skudučiais ir skudučių ansamblio repertuaru, skudučiams giminingais kitų šalių instrumentais.

Tarpdalykinės sąsajos: ši tema ir pamokos epizodai padeda susieti muzikos, pasaulio pažinimo, etninės kultūros, dailės ir technologijų žinias bei įgūdžius, juos aktualizuoti ir praktiškai pritaikyti.

Metodiniai

Žingsniai:

1. Mokiniai susipažįsta su lietuvių liaudies instrumentu – skudučiais (klausomasi skudučių muzikos įrašų);
2. Mokomasi skudutį pūsti (mokymuisi galima panaudoti tuščią flomasterio vamzdelį ar rašiklio dangtelį; kai pavyksta išgauti garsą);
3. Pažintis su skudučių sutartine „Likalaukių katė“; nagrinėjamos atskirų partijų ritmo formulės (mokiniai skanduoja atskirų partijų ritmą, tardami reikiamus skiemenis arba skanduojami atitinkamą tekstą; natų vertėms ir pauzėms galima taikyti sutartus judesius);
4. Ansamblinio muzikavimo įgūdžių lavinimas (mokiniai poromis atlieka atskiras sutartinės partijas, kurių ritmai tarpusavy papildo vienas kitą; siekiama tarpusavio susiklausymo);

5. Sutartinės kudučiavimas 5-iais balsais;
6. Eksperimentavimas plastikiniais buteliukais su vandeniu (mokiniai tyrinėja, kaip keičiantis vandens kiekiui butelyje kinta tono aukštis);
7. Susipažįstama su kitų kultūrų giminingais instrumentais: Afrikos pigmėjų skudučiais, Pietų Amerikos indėnų daugiavamzdėmis fleitomis; kinų lūpiniais vargonėliais Šeng, bažnyčios vargonais; klausomasi muzikos įrašų, svarstomi instrumentų bendrumai ir skirtybės;
8. Daugiavamzdės fleitos konstravimas (instrumentas konstruojamas iš įvairaus ilgio tuščiavidurių vamzdelių; vamzdeliams galima panaudoti senus šratinukus ar flomasterius, rašiklių dangtelius; vamzdeliai sujungiami gumele ar siūlais)
- (pagal: Velička, E. *Mano muzika*, vadovėlis 3 klasei. Kaunas: Šviesa, 2011, p. 22–23)

Teatras

Veiklų planavimo ir kompetencijų ugdymo pavyzdžiai.

Planuodami veiklas, atsižvelgiame į:

Šalies Švietimo įstatymą, valstybinę švietimo strategiją.

Bendrąsias dalykų programas.

Bendrąją Teatro programą (pradiniam, pagrindiniam ir viduriniam ugdymui)

- * Veiklų sąsajas su pasiekimais.
- * Kompetencijų ugdymą.
- * Tarpdalykinę integraciją.
- * Kryptingumą, siekiant užsibrėžtų tikslų ir uždavinių.
- * Laiko išteklius ir mokinių amžiaus grupes.
- * Nuolat atsinaujinančias skaitmenines technologijas.
- * Saugaus ugdymosi mikroklimato kūrimą fiziniu, emociniu, socialiniu aspektais.

Veiklos planavimas padeda nuosekliai įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Ilgalaikiai pagrindinės mokyklos ugdymo teatro planai gali būti sudaromi vieneriems arba dvejiems mokslo metams.

Jei teatro pamokos vyksta ne kasmet, o fragmentiškai, mokytojas, planuodamas veiklas, atsižvelgia į programos fragmentiškumą arba tęstinumą. Ilgalaikis planas turėtų būti sudaromas, atsižvelgiant į tris pagrindines ugdymosi sritis:

Teatro raiška:

- Vaidmens kūrimas
- Kūrybiniai sumanymai (idėjos, etiudo scenarijus, režisūra)
- Atlikimas, socializacija.
- Įsivertinimas ir refleksija

Tai scenarijaus kūrimas, vaidyba, režisūra, sceninis apipavidalinimas, muzikinis sprendimas, vaidinimų ir kitų teatro reiškinių pristatymas fizinėje ar skaitmeninėje erdvėje.

Teatro supratimas ir vertinimas.

- Teatro elementų atpažinimas.
- Teatro reiškinių analizė.
- Teatro reiškinių vertinimas.

Tai vaidinimų ir kitų teatro reiškinių stebėjimas, supratimo aiškinimasis, interpretavimas ir vertinimas.

Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas.

- Teatro sąsajų su įvairiais kontekstais pažinimas.
- Teatro elementų įv. kontekstuose analizė.
- Teatro reikšmės saviugdai suvokimas.

Tai teatro sąsajų su asmeniniu gyvenimu, tradicinėmis vietos bendruomenių šventėmis, su įvairių epochų ir tautų kultūromis, jų tradicijomis, vertybėmis atpažinimas, vaidmens, kuriant savo krašto, europinę ir pasaulinę kultūrą pažinimas.

Planuojant teatro veiklas, parenkami vaiko domėjimasi ugdymosi procesu stiprinantys, motyvaciją, atsakomybę skatinantys ugdymo metodai, temos, priemonės; siekiama, kad mokiniai patirtų malonumą, pažinimo ir atradimo džiaugsmą; sudaromos sąlygos ir situacijos, leidžiančios išgyventi ugdymosi ir veiklos sėkmę.

Nauja informacija pateikiama vaiko gyvenimo patirties kontekste; kuriami kuo artimesni realiam gyvenimui mokymosi kontekstai; mokomasi įvairioje – mokyklinėje ir nemokyklinėje – aplinkoje; ieškoma ugdymo turinio sąsajų su sociokultūriniu gyvenimo kontekstu; atsižvelgiama į aplinkos (regiono, miesto, mokyklos) ypatumus.

Teatro etika

Kompetencijų ugdymas neatsiejamas nuo teatro etikos. Dar XX a. pradžioje K. Stanislavskis suformulavo pagrindinius teatro etikos postulatus, kurie pagrindžia pagrindinius santykių teatre principus, kuriant palankią kūrybinę atmosferą. Pradinukas turėtų žinoti, kad atliekant vaidmenį, reikia gerbti kitokią nuomonę, neužgožti kitų siūlomos iniciatyvos, asmenines problemas spręsti „už teatro durų“. Rekomenduojama mokslo metų pradžioje aptarti su mokiniais teatro etikos klausimus, akcentuojant praktikoje patvirtintas šias teatro etikos taisykles:

- Blogų vaidmenų nėra.
- Nedirbk kito sąskaita.
- Visus nesutarimus kaip nešvarius batus palik už durų.

Planuojant veiklas būtina atsižvelgti į amžiaus vystymosi ypatumus, todėl čia pateikiama 7–10 metų vaiko moralinės brandos lentelė, kuri atitinka pradinių klasių mokinių mąstymo galimybes, atsižvelgiant į jų raidą tam tikroje klaseje. Natūralią pažintinių struktūrų raidą stimuliuoja gyvenimo patirtis, ugdymas gali šią raidą šiek tiek paspartinti, tačiau negali pakeisti jos dėsnių.

Teatro dalyko integralumas su etikos dalyku akivaizdžiai aktualus ir gali būti realiu mokytojo pagalbininku planuojant teatro veiklas bei renkantis ugdymo(si) metodus. Teatro pamokų pradinėse klasėse pagrindas – veiksmas. Tai ne tik teatrinė raiška, bet ir teatro supratimas, pažinimas bei vertinimas per įvairias veiklas. Empatija suvokiant kitą asmenį su jo kitoniškumu – viena pagrindinių aktorinio veiksmo sąlygų. Spontaniškas elgesys, perkeliamas iš gyvenimo į sceną improvizuojant ir atvirkščiai – improvizuojamos scenos kaip gyvenimiškų situacijų atitikmenys parodo nedalomas teatro ir etikos dalykų sąsajas.

Mokinių moralinio mąstymo raida

Ugdomosios teatro etikos sritys	1-2 kl.	3-4 kl.
Saviugda ir savisauga	Vaikas save suvokia remdamasis išoriniais požymiais, turimais daiktai, pomėgiais ir pan. (natūralus tapatumas), iš dalies – socialiniais vaidmenimis (vaidmenų tapatumas). Požiūris į save grindžiamas reikšmingų suaugusiųjų vertinimais.	Vaiko savęs suvokimas grindžiamas ryšiais su kitais žmonėmis ir socialiniais vaidmenimis (brolis, sūnus, komandos kapitonas ir pan.): vaidmenų tapatumas. Suaugusiųjų įtaką požiūriui į save koreguoja draugų turėjimas arba neturėjimas ir santykiai su bendraamžiais.
Dialoginis bendravimas	Altruistinis vaiko elgesys gali būti spontaniškas, nepaisantis savų poreikių, tačiau sąmoningi santykiai su bendraamžiais primena mainus ir grindžiami lygybe: su kitu elgiuosi taip, kaip jis elgiasi su manimi. Vis dėlto suvokiami skirtumai (jaunesnis, silpnesnis, sergantis, neįgalus), gebama užjausti ir laikytis skirtumus kompensuojančio teisingumo	Altruistiniam elgesiui daro įtaką stereotipiniai įvaizdžiai ir aplinkinių reakcija: padedama „geriems“ ir „šauniems“, vengiama „netikusių“. Įsipareigojimai kitam jau nebelaikomi tik skola – draugystę sustiprina tokie jausmai, kaip dėkingumas, lojalumas. Vertinant kito poelgius pradedamas suvokti aplinkybių vaidmuo ir gebama į jas atsižvelgti.
Socialiniai santykiai	Bendruomenė (grupė) vertinama tiek, kiek užtikrina saugumo jausmą. Priklausymas grupei grindžiamas tarpasmeniniais santykiais, o kiti įsipareigojimai suvokiami kaip išoriniai reikalavimai.	Bendruomenė (grupė) vertinama tiek, kiek yra draugiška ir padeda savo nariams. Suvokiama, kad mainais už tai reikia laikytis bendruomenės lūkesčių ir normų

Santykis su pasauliu	Vaiko santykis su pasauliu egocentriškas: rūpi iš esmės tai, kas kaip nors susiję su jo paties gyvenimu. Vaiko akiratis dar nėra platus, jis nepajėgia mąstyti apie pasaulį iš didesnės perspektyvos, tačiau žvilgsnis į tai, kas aplinkui, gali būti labai atidus ir daug pastebintis.	Plečiasi pasaulio matymo perspektyva – pradeda dominti tai, kas yra kitur ir toliau, pastebimi ryšiai ir dėsniai. Augant mąstymo gebėjimui gali atsirasti nerimas dėl to, kas pasaulyje yra nedarnu, bloga, pavojinga. Sunkiau suderinti didėjančią informacijos srautą, asmeninį patyrimą ir pozityvų požiūrį
-----------------------------	---	--

Ilgalaikio plano pavyzdys

Dalykas –TEATRAS

Ilgalaikis planas 3-4 klasėms

Laikotarpis: dveji mokslo metai.

Pamokų skaičius: 64 pamokos (po 1 savaitinę pamoką dvejus mokslo metus)

Tikslas:

Pažadinti kūrybines mokinio galias, sudominant unikaliomis teatro raiškos galimybėmis, suteikiant kokybišką patirtį, skatinančią dvasinį brendimą, pirmuosius žingsnius į savikūrą, ugdantis pažinimo išgalių, padedant įgyti teatrinę patirtį.

Uždaviniai

Siekama, kad per teatro pamokas 3-4 klasių mokiniai:

- kūrybingai reikštų savo mintis, jausmus, požiūrį teatro priemonėmis, būdais, procesais;
- jaustųsi emociškai ir socialiai saugūs klasės ir mokyklos bendruomenėje, ugdytųsi empatiją, mokytųsi valdyti emocijas;
- pažintų teatro proceso ir rezultato sukūrimo galimybes per įsitraukimą į bendruomeninę veiklą;
- mokytųsi išvelgti teatro meno svarbą savo pačių ir bendruomenės kultūriniame gyvenime;
- apmąstytų teatrinę veiklą ir įgytą patirtį, ugdytųsi mokėjimą mokytis ir kritinį mąstymą;
- ugdytųsi teatrinės raiškos ir teatro meno suvokimo tautinių tradicijų ir tarpkultūrinių kontekstų sąsajų pažinimo kontekste.

Raiška:

Atlikimas: teatro žaidimai, teatro sportas, psichofiziniai pratimai, vaidyba, improvizacijos.

Kūrimas: scenarijai etiudams, vaidinimų fragmentams, įv. kūrybiniams sumanymams, veiksminė dramaturgijos analizė, lyderiavimas organizuojant veiklas.

Pristatymas: pasirodymai tėvams, klasės, m -klos bendruomenei, kt. viešose erdvėse, internete; panaudotų kūrybos procese / rezultatui teatro raiškos priemonių pristatymas.

Įsivertinimas: apmąsto savo įgytą patirtį (ko išmoko – vaidinti, pranešinėti, organizuoti / režisuoti, kurti siužetus, dekoracijas, kostiumus, parinkti rekvizitą, būti teatro kritiku, aktyviu stebėtoju, etc.).

Supratimas ir vertinimas:

Interpretavimas (stebėti teatro kūriniai): nusako, interpretuoja temą, idėją, siužetą, raiškos priemones.

Nagrinėjimas (stebėti teatro kūriniai) raiškos priemonių aspektu: lygina žanrus, sieja su scenografija, muzika, etc.

Vertinimas (stebėti teatro kūriniai): išsako nuomonę, vertina aktualumą, žiūrovų elgesį.

Reiškinų ir kontekstų pažinimas:

Atpažinimas ir apibūdinimas (teatro kūriniai įv. erdvėse): sieja su tradicinėmis, šeimos, kalendorinėmis šventėmis.

Nagrinėjimas (teatro reiškiniai įv. kontekstuose): pateikia pvz. apie teatro reiškinis kasdienėje veikloje, bendruomenės šventėse, nurodo, kur galima panaudoti teatro raiškos priemones.

Susiejimas (teatro reišk. ir asm. raiška): asmeniniai kontekstai; įsivertina ką išmoko – sėkmes ir nesėkmes, išsako lūkesčius, siekius, išsikelia uždavinius, argumentuoja teatro naudingumą asmeninei veiklai, šeimos šventėms, kt.

Vertinimas

Mokinių pasiekimų vertinimas taikomas mokinių pasiekimų pažangai skatinti. Mokytojas vertina ne gabumus, o individualią kiekvieno mokinio pažangą, tai yra mokinių veiklą bei kūrybos rezultatus. Ugdymo procesas grindžiamas šio amžiaus tarpsnio vaiko fizinių, psichinių, socialinių, kultūrinių ypatumų pažinimu. Siekiama pažinti kiekvieno mokinio individualias savybes (nuostatas, gebėjimus ir kt.); ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į mokinio ar mokinių grupės ugdymo(si) poreikius, parenkama atitinkamo sudėtingumo mokomoji medžiaga ir užduotys; sudaromos palankios ugdymo(si) sąlygos mokiniams, turintiems ypatingų poreikių (turintiems išskirtinių gebėjimų, mokymosi sunkumų, tam tikrą negalią, kt.).

Mokinio pasiekimai ir daroma pažanga vertinami remiantis individualios pažangos (idiografiniu) principu, taikomas formuojamasis ir apibendrinamasis vertinimas. Bendrosiose programose nusakyti reikalavimai mokinių pasiekimams – pagrindinis orientyras planuojant, mokant, fiksuojant, aptariant vertinimo informaciją, koreguojant ugdymą.

TARPDALYKINIS INTEGRAVIMAS

Susipažindami su vaidmens ir etiudo kūrimu, mokiniai pasitelkia žinias, įgytas kalbos ir literatūros pamokose. Naudojamos skaitmeninės / informacinės technologijos, galinčios supažindinti mokinius su aktualiomis bendraamžių problemomis kitose šalyse, paskatinti išreikšti jas teatrinėmis priemonėmis. Vaizdo įrašai Europos ir Lietuvos kultūros paveldo, kultūrų įvairovės, nacionalinio ir europinio tapatumo, aplinkosaugos (šiukšlių mažinimo, klimato kaitos, atsakingo vartojimo) temomis gali inspiruoti etiudų, vaidybinių fragmentų siužetus, mokiniui ugdantis skaitmeninės kompetencijos. Aktualių visuomeninių problemų kėlimas teatro priemonėmis prisideda prie mokinio pilietiškumo, pažintinės, kultūrinės, kūrybiškumo, komunikavimo, socialinės emocinės ir sveikos gyvensenos kompetencijų ugdymo, svarbių socialinio ir gamtamokslinio ugdymo turiniui.

Pateikiamas plano pavyzdys sudarytas, atsižvelgiant į ugdomasias sritis ir pasiekimų lygius. Planu rekomenduojama remtis, sudarant priimtinausiomis veiklomis, ugdymosi metodais grįstą savitą planą, kuris atitinka lokaliaios mokyklos, bendruomenės kultūrinius poreikius.

Ugdymo si sritis	Mokinių pasiekimų lygiai	V al.	Turinys	Data
Teatro raiška: 1.Vaidmens kūrimas	A1.1 (slenkstinis lygis) Vaidina trumpą etiudą ar personažą pagal sutartą temą ir aplinkybes, su pagalba išreikšdamas pojūčius kalba (arba judesiais, arba mimika). A1.2. (patenkinamas lygis) Vaidina trumpą etiudą ar personažą pagal sutartą temą ir aplinkybes, išreiškia pojūčius kalba ir mimika. A1.3. (pagrindinis lygis) Vaidina trumpą etiudą ir personažą pagal sutartą temą ir aplinkybes, išreikšdamas pojūčius kalba, mimika, judesiais. A1.4. (Auštesnysis lygis) Vaidina trumpą etiudą /	12	Psichofiziniai teatro pratimai. Pojūčių atminties, vaizduotės lavinimo pratimai. Scenos kalbos ir judesio užduotys. Mokiniai vaidina personažus įsivaizduojamose aplinkybėse, vertina tų aplinkybių sąlygas: metų ir paros laiką, vidinius veiksnius, aplinkos veiksnius, įvykius. Pasitelkia sąlygas „jeigu aš būčiau tas ir tas, veikčiau ten ir ten, atsitikus tam ir tam įvykiui, elgčiausi taip ir taip“. Kreipiamas dėmesys į aplinkybių vertinimą, organišką (natūralias) reakcijas (reaguojant į partnerį, įvykius), dėmesio koncentraciją, vaidinamo personažo charakterį ir siekinius išsiniame etiudo veiksmo. Kuriamos situacijos vaidinimui. Paprasčiausiomis sceninio apipavidalinimo priemonėmis perteikiami vaidinamų situacijų nuotaikų skirtumai. Vaidinant siekiamas personažo tikslas per kelias situacijas, aiškiai vertinamos aplinkybės, nuolat bendrauti su partneriu.	IX-V

	<p>personažą pagal sutartą temą ir aplinkybes, pasitelkdamas tinkamas raiškos (kalbą / mimiką / judesius) priemones.</p>		<p>Į individualiai kuriamą dramą įraukiami mokinių sugalvoti siužeto epizodai, kol išplėtojami jų sekos. Kiekvienos tokios istorijos vaizdinis kūrimas padeda mokiniams išsiaiškinti svarbių gyvenimo atvejų, konfliktų priežastis, susidaryti nuomonę apie jų sprendimą.</p> <p>Papildomos užduotys. Prieš vykdant užduotį atliekami pojūčių atminties pratimai (pvz., klausai – prisiminti lietaus garsus, uodų zyzimą; regai – pamatyti savo vaizduotėje ažuolą ir po juo užkastą lobių skrynį; skoniui – įsivaizduoti, kad pjauni citriną ir kramtai griežinėlių; uoslei – atskirti gvazdikėlių, cinamono, obuolio, pomidoro kvapą (atneša mokytojas ar paskirtas mokinys); lytėjimui – užsimerkus, liečiant ranka identifikuoti kuprinėje sudėtus daiktus). Taip pat atliekami vaidmenų žaidimai, mokiniai supažindinami su judėjimo greičių sistema, mokosi spontaniškos improvizacijos.</p>	
<p>2. Kūrybini ai sumany mai (idėjos, etiudo scenarijus, režisūra)</p>	<p>A2.1. (slenkstinis lygis) Su pagalba kuria trumpą etiudą arba personažą, pasirenka vieną iš pasiūlytų raiškos priemonių.</p> <p>A2.2. (patenkinamas lygis) Kuriam trumpą etiudą arba personažą pagal savo pasiūlytą temą, pasirenka vieną, dvi teatrinės raiškos priemones (scenografijos, kostiumo detales).</p> <p>A2.3. (pagrindinis lygis) Kuriam trumpą etiudą ir personažą pagal savo pasiūlytą temą, pasirenka teatrinės raiškos priemones (scenografijos, kostiumo, grimo detales).</p> <p>A2.4. (aukštesnysis lygis)</p>	14	<p>Etiudų pagrindas „Aš – įsivaizduojamose aplinkybėse“.</p> <p>Temų pavyzdžiai: emocinė atmintis (gimtadienis, ačiū, atsiprašau ir t.t.), aplinkybės (lietus, žiema ir t.t.), menami daiktai (virtuvė, Kalėdinės dovanos, mano kambarys ir t.t.).</p> <p>Aptariama 3-4 klasių literatūra, kurios pagrindu kuriamos vaidybinės scenos – etiudai:</p> <p>Pasirinkta stebuklų pasaka iš knygos „Gulbė karaliaus pati“;</p> <p>Pasirinkta saktė iš knygos „Sužeistas vėjas“;</p> <p>Vaičiulaitis – pasirinkta pasaka.</p> <p>V. Žilinskaitės „Kelionė į Tandadriką“;</p> <p>K. Sajos „Ei, slėpkitės!“;</p> <p>B. Vilimaitės pasirinktas apsakymas. M. Vainilaičio „Bruknelė“.</p> <p>L. Gutausko pasirinkta pasaka ar eilėraščiai.</p> <p>S. Gedos pasirinkti eilėraščiai (pvz. apie Kukutį).</p> <p>M. Martinaičio „Pelenų antelė“.</p> <p>H. K. Anderseno „Bjaurusis ančiukas“.</p> <p>A. Lindgren „Emilis iš Lioneborgos“, „Pepė Ilgakojinė“.</p> <p>Ch. Nöstlinger „Nykštukas galvoje“ arba „Ateina šuo!“</p> <p>Mokiniai sukuria siužetus 3-5 minučių trukmės etiudui, laikydamiesi struktūros: pradžios, įvykio ir pabaigos. Numato vaidmenų atlikėjus, dekoracijas, rekvizitą, muzikos/triukšmų</p>	X-V

	<p>Kuria trumpą etiudą ir personažą pagal savo sugalvotą temą, atsirenka ir savarankiškai pritaiko teatrinės raiškos priemones.</p>		<p>panaudojimą, kostiumų detales. Mokiniai, pageidaujantys režisuoti, renkasi sau aktorius. Režisieriai repetuoja su savo aktoriais, sukuria scenovaizdį iš turimų priemonių (baldai, daiktai, kt.), pristato etiudus klasei.</p> <p>Mokytojas praveda pratimus, lavinančius režisūrinį mąstymą, pozityvaus lyderio savybes: kūrybiškumą, organizuotumą, viešą kalbėjimą, drąsą, pakantumą.</p> <p>a) Skulptoriai. Mokiniai sugrupuojami po keturis, visi iš eilės tampa skulptoriumi ir „lipdo skulptūrą“ mokytojo paskirta tema iš kitų trijų grupelės draugų.</p> <p>b) Mokiniam pasiūloma tapti mokytoju/ būrelio vadovu/treneriu ir praveisti dvi minutes pamokos / repeticijos / treniruotės. Mokytojas akcentuoja, kad visi turi priimti žaidimo taisyklę, kad jų draugas tapo mokytoju ir jo klausyti.</p> <p>c) Kuriami etiudai mokytojo paskirta tema (pvz. „Kitos planetos mokykla“), paskirsčius mokinius grupėmis.</p> <p>Grupelės repetuoja ir pristato etiudus klasės draugams. Aptiriamos tinkamiausiai panaudotos raiškos priemonės. Auštesnis pasiekimas: nusakoma idėja – vardan ko kuriamas etiudas, kokią žinią norima perduoti žiūrovams, iš kokių teatrinų elementų galima atpažinti teatrinio kūrinio žanrą (kūno raiška, balso ypatybės, kostiumai, garso/vaizdo efektai, kt.).</p>	
3. Atlikimas, socializacija.	<p>A3.1. (slenkstinis lygis) Parodo su pagalba sukurtą trumpą etiudą arba personažą klasės aplinkoje.</p> <p>A3.2. (patenkinamas lygis) Parodo savo sugalvotą ir su pagalba sukurtą trumpą etiudą arba personažą klasės aplinkoje.</p> <p>A3.3. (pagrindinis lygis) Parodo savo sugalvotą / sukurtą trumpą etiudą / personažą klasės aplinkoje.</p>	4	<p>Mokiniam pagal poreikius skiriamos renginio vedėjo / pranešėjo, bilietų pardavėjo, durininko, kostiumų dizainerio, apšvietėjo, garso operatoriaus, rekcizitoriaus, grimerio, žurnalisto ir kiti vaidmenys. Aukštesnis pasiekimas – renginio iniciatoriaus, organizatoriaus, režisieriaus ir kiti, apimantys teatrinio pavyzdžio organizavimo, pristatymo visumą, spontaniškas improvizacijas, vaidmenys.</p> <p>Teatrinės raiškos rezultatas pristatomas tiek klasės, tiek mokyklos bendruomenei, kitoje erdvėje.</p> <p>Mokiniai mokosi atsakingai rinktis suskaitmenintą informaciją. Mokiniai grupėje pasiskirsto funkcijomis ir, kūrybiškai bendradarbiaudami, organizuoja teatrinės veiklos pristatymą klasės, mokyklos, kitos bendruomenės renginyje.</p>	XI-XII IV-V

	A3.4. (aukštesnysis lygis) Parodo klasės aplinkoje savo sugalvotą / sukurtą trumpą etiudą / personažą, pritaikydamas savarankiškai pasirinktas raiškos priemones.			
4. Įsivertinimas ir refleksija	A4.1. (slenkstinis lygis) Pasako vieną, du teatrinės raiškos pasiekimus. A4.2. (patenkinamas lygis) Pasako kelis teatrinės raiškos pasiekimus. A4.3. (pagrindinis lygis) Aptaria teatrinės raiškos pasiekimus. A4.4. (sukštesnysis lygis) Aptaria ir į(si)vertina teatrinės raiškos pasiekimus.	4	Mokiniai aptaria savo vaidintus personažus: kokios jų savybės, kaip jie elgiasi esant vieniems ar kitoms aplinkybėms, kaip vaikšto, kalba. Aptaria savo vaidybos patirtis – kaip sekėsi, kas buvo sunkiausia ir kaip galėtų pasiekti geresnių rezultatų. Įvardina raiškos priemones – balsą, mimiką, reakcijas į įvykius kūno plastiškumu, vaidybos tempu, bendravimą su kitais personažais – sėkmes, nesėkmes ir jų priežastis. Mokytojas atneša maišelį su trijų spalvų saldainiais – žirneliais. Mokiniai paėliui traukia po vieną žirnelį. Balta spalva – turi pasakyti, kas patiko/prajuokino, ruda (šokoladinė) – kas taisytina, spalvotas žirnelis – palinkėjimas visiems.	XII, V
Teatro supratimas ir vertinimas. 1. Teatro elementų atpažinimas.	B1.1. (slenkstinis lygis) Su pagalba išskiria vieną, dvi stebėto teatrinio pavyzdžio teatrinės raiškos priemones (pvz., kalbą, dainavimą). B1.2. (patenkinamas lygis) Išskiria kelias svarbiausias stebėto teatrinio pavyzdžio teatrinės raiškos priemones (pvz., kalbą, šokį, dainavimą ir pan.). B1.3. (pagrindinis lygis) Išskiria stebėto teatrinio pavyzdžio teatrinės raiškos priemones (pvz., kalbą, judesius,	5	Mokiniai stebi spektaklį teatre ar skaitmeninėje erdvėje, apibūdina herojus, nusako teatro kūrinio temą, idėją, panaudotas raiškos priemones, personažų siekinius, vertina, išsako ir pagrindžia savo nuomonę. Įvardija stebėto kūrinio žanrą, palygina su literatūros kūrinio žanru (ar atitinka), vertina žiūrovų reakcijas (jeigu stebima gyvai). Žodžiu arba raštu apibūdina spektaklį pagal požymius: - Aktorių vaidyba - Dekoracijos - Kostiumai - Muzika - Žanras - Poveikis žiūrovams Aptardami savo darbus ar analizuodami matytą spektaklį mokiniai apibūdina aktorių vaidybą, scenografiją, muziką, papasakoja, kaip suprato spektaklį, nurodydami, kas patiko ar nepatiko, kodėl. Mokytojo skatinami mokiniai svarsto	X, XII I, III, IV

	<p>dainavimą, šoki, šviesas, vaizdus ir pan.).</p> <p>B1.4. (aukštesnysis lygis)</p> <p>Išskiria ir apibūdina stebėto teatrinio pavyzdžio teatrinės raiškos priemones.</p>		<p>spektaklio temą, idėją, jos svarbą ir poveikį sau, bendraamžiams, jos siunčiamą meninę, socialinę ar politinę žinutę.</p> <p>Stebimų (klausomų radijo) spektaklių, pavyzdžiai:</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=uvHigT7TJ5U (Radijo sp. „Mikė Melagėlis“);</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=bD4mcdSF3SI&t=3593s (Naisių Vasaros teatro sp. „Melagių pilis“)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=P-zY_di5c2I (Šešėlių spektaklis)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=fzBGno7PIpM&t=1080s (Lėlių teatro „Zuikis Puikis“ kaukių sp. „Snieguolė ir septyni Nyktukai“).</p>	
2. Teatro reiškinių analizė.	<p>B2.1. (slenkstinis lygis). Su pagalba, atsakydamas į klausimus, pasako stebėto teatrinio pavyzdžio mintį (idėją).</p> <p>B2.2. (patenkinamas lygis)</p> <p>Su pagalba nusako stebėto teatrinio pavyzdžio mintį (idėją).</p> <p>B.2.3. (pagrindinis lygis)</p> <p>Išskiria svarbiausią stebėto teatrinio pavyzdžio mintį (idėją).</p> <p>B2.4. (aukštesnysis lygis)</p> <p>Išskiria ir pakomentuoja stebėto teatrinio pavyzdžio mintį (idėją).</p>	6	<p>Spektaklio „Ką senelis padarys, viskas bus gerai“ interpretacijos.</p> <p>Mokiniai išskiria stebėto spektaklio (pvz. „Ką senelis padarys, viskas bus gerai“) temą ir idėją, atsako į klausimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl ko teatre rodomas šis spektaklis? 2. Kodėl keturi vaidinę aktoriai apsirengę juodai? 3. Kokią nuotaiką kuria spektaklyje naudojama muzika? 4. Ko galima pasimokyti iš šios suvaidintos senovės lietuvių pasakos? <p>Reflektuodami savo darbą, stebėdami ir dalindamiesi išpūdžiais apie matytą spektaklį ar teatrinį renginį, mokiniai skatinami atskirti teatrinės raiškos elementus, prisiminti ir nupasakoti labiausiai įstrigusius epizodus, detales: kodėl jas prisimena, kokias emocijas šios detalės (personazai, istorija) sukėlė, ką jos galėtų reikšti? Mokytojo padedami mokiniai mokosi suprasti, iš kokių elementų susideda spektaklis, kaip tie elementai padeda suprasti spektaklio temą, idėją.</p>	XI, I, V
3. Teatro reiškinių vertinimas	<p>B3.1. (slenkstinis lygis)</p> <p>Su pagalba pasako stebėto teatrinio pavyzdžio nuotaiką, išvardija vieną, dvi sukeltas emocijas.</p> <p>B3.2. (patenkinamas lygis)</p>	6	<p>Vaidinimo pavyzdys:</p> <p>Vilniaus teatro „Lėlė“ spektaklis Grybų karas Pagal Justino Marcinkevičiaus poemą Rež. A. Mikutis, ištraukos (0:51)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=k-INcZbq99Y</p> <p>Mokiniai išsako savo nuomonę apie stebėtą teatro kūrinį arba savo sukurtą etiudą, pasakoja išpūdžius apie personažus (kaip aktorius</p>	IX-X I-II, IV-V

	<p>Pasako stebėto teatrinio pavyzdžio nuotaiką, išvardija kelias sukeltas emocijas</p> <p>B3.3. (pagrindinis lygis) Nusako stebėto teatrinio pavyzdžio nuotaiką, sukeltas emocijas ir paaiškina, kas jas sukėlė (pvz., raiškos priemonės, personažai ir jų santykiai, personažų savybės, elgesys ir pan.)</p> <p>B3.4. (aukštesnysis lygis) Išsamiai apibūdina stebėto teatrinio pavyzdžio nuotaiką, sukeltas emocijas, paaiškina, susiedamas su raiškos priemonėmis, kas ir kodėl jas sukėlė.</p>		<p>perteikė charakterį, reagavo į įvykius, kaip kostiumai papildė charakterius, kokią nuotaiką spektaklyje sukūrė muzika, kokios kitos teatro priemonės buvo panaudotos personažų charakterių atskleidimui stebėtame pavyzdyje (stebėtame kūrinyje – grimas, perukai, aktorių plastika, balso ypatybės, kt. Meninio skaitymo užduotis. Mokiniam pasiūloma skaityti poemą vaidmenimis. Skaitovės, skaitančios visą „Grybų karą“ vaizdo įrašas (8:23): https://www.youtube.com/watch?v=SYpHpjmlk wY Išbandę patys deklamuoti kūrinį, pagal kurį žiūrėjo spektaklį, mokiniai geriaus supras personažų nuotaiką, kas sukėlė emocijas, kokie personažų santykiai, kodėl jie vienaip ar kitaip elgiasi.</p>	
<p>Teatrinis ir kontekstų pažinimas</p> <p>1. Teatro sąsajų su įvairiais kontekstais pažinimas.</p>	<p>C1.1. (slenkstinis lygis) Pagal sutartus kriterijus ir remdamasis mokytojo pateiktais pavyzdžiais kalba apie teatrinis reiškinius, žiūrovų juose elgesį. C.1.2. (patenkinamas lygis) Pagal sutartus kriterijus išvardija matytus teatrinis reiškinius, nurodo vieną, du žiūrovų elgesio teatralizuotuose renginiuose pavyzdžius. C1.3. (pagrindinis lygis) Pagal sutartus kriterijus nusako matytus teatrinis reiškinius, žiūrovų elgesį teatralizuotuose renginiuose.</p>	4	<p>Aktorius – režisierius – žiūrovas. Mokiniai stebi vieni kitų etiudus, išsiaiškina, kuo jie skiriasi (teatrinėmis priemonėmis, tikslu). Jeigu stebimas lėlių, marionėčių teatro pavyzdys, paaiškina, kuo skiriasi lėlių teatras nuo kitų teatro rūšių, kaip tokiam teatre bendraujama su lėle ir lėlės pagalba. Aptariami teatro etikos klausimai. Rekomenduojama akcentuoti šias teatro etikos taisykles 1. Blogų vaidmenų nėra. 2. Nedirbk kito sąskaita. 3. Visus nesutarimus kaip nešvarius batus palik už durų. Aptariamas žiūrovų elgesys teatre. Žiūrovas – vienas iš spektaklio kūrėjų, padedantis / nepadedantis aktoriui vaidinti, o režisieriui tobulinti spektaklį.</p>	XII, V

	<p>C1.4. (sukštesnysis lygis) Pagal sutartus kriterijus apibūdina matytus teatrinius reiškinius, pakomentuoja žiūrovų elgesį teatralizuotuose renginiuose, pateikia pavyzdžių.</p>			
<p>2. Teatro elementų iv. kontekstuose analizė</p>	<p>C2.1. (slenkstinis lygis) Pagal sutartus kriterijus ir remdamasis mokytojo pateiktais pavyzdžiais išskiria vieną, du teatrinių renginių, švenčių teatralizacijos elementus. C2.2. (patenkinamas lygis) Pagal sutartus kriterijus išskiria kelis būdingiausias teatrinių renginių, švenčių teatralizacijos elementus. C2.3. (pagrindinis lygis) Pagal sutartus kriterijus išskiria būdingiausias teatrinių renginių, švenčių teatralizacijos elementus. C2.4. (sukštesnysis lygis) Pagal sutartus kriterijus išskiria ir nusako būdingiausias teatrinių renginių, švenčių teatralizacijos elementus, pateikia pavyzdžių.</p>	4	<p>Mokiniai supažindinami su marionečių teatro spektakliais, kitais teatro reiškiniais Lietuvoje, Europos ir pasaulio šalyse. „Sniego karalienė" (Panevėžio Lėlių vežimo teatras) (1:19) https://www.youtube.com/watch?v=nza1g2R1J8 „Anderseno sapnas" (Panevėžio Lėlių vežimo teatras) (1:48) https://www.youtube.com/watch?v=VVNyg4YjLk Panevėžio Lėlių vežimo teatras. Panevėžys Puppet Wagon Theater (3:09) https://www.youtube.com/watch?v=y8rIZEC4wtU Filmo „Muzikos garsai" marionečių teatro scena / The Sound of Music-The Lonely Goatherd (3:38) https://www.youtube.com/watch?v=3qU2jGVdjZI Brilliant and Moving Puppet Theatre (6:35) https://www.youtube.com/watch?v=1V4ZnoYhwgg Mokiniai stebi, lygina, pateikia savo pavyzdžių. <i>Rekomendacija paraštėje: Aptariama savokos „marionetė“ perkeltinė prasmė – tai valdomas / priklausomas nuo kitų, savo nuomonės neturintis žmogus (mokytojas nustato aptariamą kontekstą – turėk savo nuomonę, nelauk, kol draugas nuspręs už tave)</i></p>	V

3. Teatro reikšmės saviugda i suvokimas	<p>C3.1. (slenkstinis lygis) Su pagalba išsako teatro įspūdžius, geba pasitelkti vieną ar du teatro elementus mokymosi arba laisvalaikio metu.</p> <p>C3.2. (patenkinamas lygis) Išsako teatro įspūdžius, pasitelkia kelis teatro elementus mokymosi, laisvalaikio metu.</p> <p>C3.3. (pagrindinis lygis) Išsako teatro įspūdžius, pasirenka teatro elementus mokymosi, laisvalaikio metu.</p> <p>C3.4. (aukštesnysis lygis) Nupasakoja teatro įspūdžius, pasirenka ir pasitelkia labiausiai tinkamus teatro elementus mokymosi, laisvalaikio metu.</p>	7	<p>Mokiniai peržiūri šešėlių teatro pavyzdį gyvai arba virtualioje erdvėje.</p> <p>Pavyzdys: The Carnival of the Animals (18:16)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=dX9HoJ2nA_E</p> <p>Tai vien rankų šešėliais kuriami gyvūnų personažai.</p> <p>Mokiniai išsako įspūdžius iš šešėlių teatro pavyzdžio, su mokytojo pagalba sukuria šešėlių teatro etiudų „Žvėrių karnavalo“ tema.</p> <p>Mokytojas pasiūlo išbandyti juos namuose ir papasakoti kaip sekėsi. Mokiniais priemenamos saugaus elgesio taisyklės, naudojant apšvietimą šešėlių teatrui, patariama pasitelkti suaugusiųjų pagalbą.</p> <p>Rekomenduojama mokinius suskirstyti grupelėmis ir sukurti scenarijų šešėlių teatrui. Šešėlių kūrimui naudojant ne tik rankas, bet ir kūno raišką, įvairias medžiagas, daiktus, atsiranda platesnės raiškos ir pasirenkamų temų įvairovė. Galima pasitelkti sakinę tautosaką idėjoms šešėlių teatrui: „Rats ratą vytų, kad pavytų – sudrąskytų“; „Verkia duonytė tinginio valgoma“; „Ilgą iešmą bedrožiant, šuo kepsnį nuneša“; „Iš didelio debesio mažas lietus“ ir kt.</p> <p>Patarlės ir priežodžiai: https://mintys.lt/pamokymai/patarles-ir-priezodziai</p> <p>Mokiniai įsivertina teatro poveikį sau, pasirenka ir taiko teatro elementus, siejančius teatro pažinimą su asmeniniais poreikiais.</p>	X-V
---	---	---	--	-----

Teminis teatro pamokos planas (pateikė Dalia Dudėnaitė)

VARĖNOS JADVYGOS ČIURLIONYTĖS MENŲ MOKYKLOS

SCENINĖS KALBOS TEMINIS PLANAS PRADINIO UGDYMO

2 klasei

Parengė mokytoja Dalia Dudėnaitė

Valandų skaičius: per savaitę – 1 val.

Vertinimas. Mokyklos nustatyta tvarka – 10 balų sistema. Atsiskaitymai vyksta I ir II pusmečio pabaigoje, taip pat rašomi vertinimai už darbą per pusmetį (klasės, namų darbai, pažangumas, atsiskaityti kūriniai kiekvieno pusmečio eigoje, dalyvavimas koncertinėje veikloje, kt.). Vertinimo tvarka ir kriterijai su mokiniais aptariami iš anksto. Remiamasi dokumentais: Rekomendacijų dėl meninio formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų rengimo ir įgyvendinimo, Varėnos Jadvygos Čiurlionytės menų mokyklos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka.

Mokymosi turinio ir mokinių pasiekimų planas 2 klasei

Pamokos tema ir turinys	Mokinių pasiekimai pamokoje	Mokinių veikla (užduotys)	
1	Įvadinė pamoka. Savo balso galimybių pažinimas	1.1. Apibūdina savo balso galimybes; 1.2. Žino, kaip taisyklingai atlikti balso apšilimo pratimus.	Diagnostinės užduotys
2	Taisyklingas kvėpavimas Taisyklingo kvėpavimo pagrindai	2.1. Moka atlikti kvėpavimo pratimus.	Kvėpavimo pratimai.
4	Balso diapozono didinimas Balso skambesio ir kokybės gerinimas.	3.1. Pritaiko įvairius vibracinius pratimus balso diapozonui didinti; 3.2. Paaiškina, kaip skirtingos intonacijos, skirtingas garsumas veikia įvairiomis sceninėmis aplinkybėmis.	Balso apšilimo pratimai. Vibraciniai pratimai.

6	Reguliariai atlikti artikuliacijos, dikcijos, balso skambesio lavinimo pratimus.	<p>4.1. Moka pasakyti išmoktas greitakalbes be asimiliacijos;</p> <p>4.2. Paaškina, kodėl svarbu scenoje kalbėti iškišai ir suprantamai.</p>	Greitakalbės, artikuliaciniai pratimai.
4	Balso tempas ir aukštis	<p>5.1. Atlieka balso aukščio ir tempo keitimo pratimus.</p> <p>5.2. Geba pritaikyti aukštį ir tempą sakomam tekstui.</p>	Pasakyti tekstą skirtingais balso aukščiais ir tempais.
4	Tekstas ir emocijos Pasakyti vieną garsą arba ištisą sakinį skirtingomis emocijomis.	<p>6.1. Pritaiko sakinius, žodžius, garsus skirtingoms emocijoms.</p> <p>6.2. Parodo, kaip keičiasi sakomų žodžių ar garsų reikšmė keičiant emocijas.</p>	Užduotys, skirtos išreikšti skirtingas emocijas per tekstą.
4	Teksto logikos pagrindai	<p>7.1. Paaškina, kas yra tekstas ir potekstė.</p> <p>7.2. Papasakoja tą pačią istoriją skirtingomis emocijomis.</p> <p>7.3. Pasakodamas istoriją keičia loginius kirčius ir taip keičia istorijos prasmę.</p>	Papasakoti istoriją skirtingomis emocijomis.

2	Pasiruošimas įtikinamai pasakyti savo tekstą viešai Pasirinkto teksto analizė	8.1. Apibūdina svarbiausius įvykius. 8.2. Nusako idėją, temą, žanrą.	Analizė žodžiu
10	Mano pirmasis viešas pasirodymas Įtaigiai ir raiškiai pasakyti savo tekstą klausytojams, žiūrovams.	9.1. Perteikia pagrindinę kūrinio mintį. 9.2. Aiškiai ir artikuliuotai pasako tekstą. 9.3. Geba kontaktuoti su publika. 9.4. Žino, kaip kultūringai elgtis scenoje.	Viešas pasirodymas.
2	Refleksija	10.1. Geba įvertinti savo ir bendramokslų pasirodymo kokybę.	
2	Nenumatytos temos. Papildomos temos pagal poreikį ugdymo proceso metu.		

Temų eiliškumas ar valandų skaičius gali būti keičiamas pagal poreikį.

Šokis

Planuojant šokio ugdymo procesą ir mokinių kompetencijų ugdymą svarbus nuoseklumas. Pradėti reiktų nuo klasės konteksto išsiaiškinimo: ar mokiniai prieš tai yra mokęsi šokio, kur ir kaip mokęsi, ar mokiniai turi raidos sutrikimų, kokios tautybės mokinių yra klasėje. Kitas žingsnis – suderinti su numatomais klasės ir (arba) mokyklos planuojamais tais mokslo metais renginiais, kuriuose yra numatyti šokio pasirodymai.

Užrašant ilgalaikį planą, pirmiausia reiktų susikonkretinti šokio mokymosi uždavinius, kurie būtų realiai pasiekiami per numatytą pamokų skaičių. Išsikelti uždaviniai tikslui pasiekti turėtų sietis su numatomais rezultatais, t. y. su mokinių pasiekimais. Planuojant, kurių pasiekimų sieksite per mokslo metus, galima pasirinkti plane užrašyti pasiekimą taip kaip jis yra užrašytas programoje arba galima jį koreguoti, konkretinant pagal tų mokslo metų ir konkrečios klasės situaciją. Svarbu yra numatyti pamokų kiekį, skirtą kiekvieno pasiekimo siekimui, o laikotarpį galima apibrėžti apytikriai, t. y. nenumatyti konkretaus mėnesio ar savaitės, tokiu būdu paliekant laisvės planui keistis pagal mokinių poreikius ir pasiekimų įgijimo tempą.

Ilgalaikio plano užrašymo pavyzdys

Dalykas Šokis

2 klasė

Laikotarpis vieneri mokslo metai 36 pamokos (viena pamoka per savaitę)

Mokymosi uždaviniai. Siekiama, kad per šokio pamokas mokiniai:

- ugdytūsi pasitikėjimą savimi ir pagarbą kitam, šokdami poroje ir grupėje lietuvių, lenkų, estų, vokiečių tradicinius šokius;
- pavieniui ir grupėje kurtų šokio fragmentą naudodami natūralius judesius, išreikšdami šokio elementus ir perteikdami gamtos reiškinių temas;
- susipažintų su gatvės šokiu, mokydamiesi vieno iš stilių – breiko pagrindinių judesių ir stebėdami breiko šokėjų kovas;
- stebėtų ir nagrinėtų lietuvių, lenkų, estų, vokiečių tradicinius šokius;
- išsakytų savo nuomonę, diskutuodami apie matytus ir atliktus lietuvių, lenkų, estų, vokiečių tradicinius šokius ir gatvės šokį;
- aptartų savo šokio patirtį, įgytą per šokio pamokas.

Trumpa klasės mokinių charakteristika: mokiniai yra mokęsi šokio dalyko pirmoje klasėje, yra susipažinę su lietuvių tradiciniais šokiais „Kiškėlis“, „Graži mūsų šeimynėle“, „Šoks berniukai šokinį“, mokęsi porose kurti šokio judesių sekas, naudojant greitus ir lėtus judesius, įvairus erdvės lygius rudens tematika.

Numatomi rezultatai (mokinių pasiekimai)	Turinys (veiklos / temos)	Pamokų skaičius	Ugdomos kompetencijos
Šokio raiška			
A1 Šoka pavieniui, poroje ir grupėje, koordinuodamas judesius,	Kūrybinės improvizacinio pobūdžio užduotys pavieniui ir porose, skirtos tyrinėti judėjimą erdvėje įvairiomis kryptimis (pirmyn–atgal, aukštyn–žemyn), tempo variantus (greitai–lėtai), įvairios	6-8	Kultūrinė Kūrybiškumo

orientuodamasis šokio erdvėje, prisiderindamas prie šokio ritmo ir tempo, perteikdamas judesio dydį ir šokio nuotaiką.	nuotaikos judesių derinius (piktai, liūdnai, linksmai). Tradicinių lietuvių, lenkų, estų, vokiečių šokių mokymasis. Mokytojo sukurtų natūralių judesių šokio kompozicijų „Rudens spalvos“ ir „Pavasario gėlės“ mokymasis.		Komunikavimo Pažinimo Pilietiškumo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos
A2 Pavieniui ar poroje kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į temą, naudodamas įvairių judesių tempą, dydį ir erdvės lygius.	Kūrybinės individualios ir porose improvizacinio pobūdžio užduotys, skirtos plėtoti judesius pagal pasirinktą įvykių seką, perteikiant temas gamtos reiškinių pagrindu: ledas tirpsta, virsta vandeniu, vanduo teka, garuoja; nuotaiką arba savybę: linksmas ir liūdnas drugelis, didelis dramblys ir maža skruzdėlė). Akcentuojama tempo ir erdvės krypčių ir lygmenų, įvairių judesių dydžių naudojimas. Kūrybinių užduočių pristatymas klasėje ir aptarimas.	6-8	Kūrybiškumo Komunikavimo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo
A3 Kartu su kitais įgyvendina pasiūlytą šokio veiklos epizodą klasės šventėje, skirtoje mokslo metų pabaigai.	Vaidmenų žaidimai, skirti padėti mokiniams pasirinkti patinkančią šokio veiklą ir vaidmenį klasės kūrybiniame projekte ir atlikti susijusius veiksmus: šokėjo, choreografo, atsakingo už muzikos parinkimą, kostiumų dailininko ir pan. Kūrybinis klasės projektas, skirtas mokslo metų pabaigai tema „Margaspalvė mūsų klasė“. Grupėse mokomasi aptarti įspūdžius, kilusius atliekant pasirinktas veiklas.	4-5	Kūrybiškumo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo
A4 Įvardija per šokio pamoką įgytas šokio žinias.	Diskusijos pamokos pabaigoje, skatinančios mokinius išsakyti, ko šiandien išmoko, ką naujo sužinojo apie savo judėjimą, apie šokį, kas sekėsi gerai, kas nesisekė. Mokytojas nukreipiančiais klausimais padeda mokiniams mąstyti apie tai, kodėl vienas ar kitas dalykas sekėsi ar nesisekė atlikti, suprasti.	2-3	Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos
Šokio supratimas ir vertinimas			
B1 Įvardija stebėto, savo atlikto ar sukurtą šokio tempą, atliktus šokio judesius.	Tradicinių lietuvių, lenkų, estų ir vokiečių šokių vaizdo įrašų stebėjimas ir aptarimas. Gatvės šokių vaizdo įrašų stebėjimas ir aptarimas. Išmuktų tradicinių lietuvių, lenkų, estų ir vokiečių šokių aptarimas. Kūrybinių užduočių metu draugų sukurtų šokio kompozicijų stebėjimas ir aptarimas. Savo sukurtos šokio kompozicijos aptarimas.	4-5	Pažinimo Kultūrinė Komunikavimo Kūrybiškumo
B2 Įvardija savo sukurtą ir kaip suprato stebėto ar atlikto šokio temą ir nuotaiką.			
B3 Savais žodžiais išsako įspūdžius,			

kilusius stebint, atliekant ar kuriant šokio kūrinį.				
Šokio reiškinių ir kontekstų pažinimas				
C1	Įvardija artimiausioje aplinkoje pastebėtos judesio ar šokio raiškos savybes, siekdamas pasisemti kūrybinių idėjų.	Augalų ir paukščių judėjimo stebėjimas gamtoje (mokyklos kieme arba artimiausiame parke ar miške), taip pat ir vaizdo įrašuose internete. Diskusijos, skatinančios aptarti pastebėto aplinkoje judėjimo bruožus, atkreipiamas dėmesys į atskirų augalo dalių skirtingą judėjimą (šaknys, kamienas, lapai, žiedai, stiebai) ir įvairių paukščių (žvirblių, varnų, gervių, pingvinų) skirtingą judėjimą ant žemės ir ore. Diskusijose atrastų kūrybinių idėjų aptarimas. Tyrimas, skatinantis išsiaiškinti kokios gamtinės ir oro sąlygos turi įtakos augalų ir paukščių judėjimui ir kokių tikslu stebėti gyvi objektai juda.	3-4	Pažinimo Kūrybiškumo Komunikavimo Kultūrinė
C2	Įvardija stebėto šokio atlikimo aplinkybes ir tikslą.			
C3	Atsižvelgdamas į situaciją pritaiko kūno apšilimo ir pailsėjimo judesius, reikalingus taisyklingos laikysenos ir saugios šokio veiklos užtikrinimui.	Kūno parengimo šokio veiklai pratimai, naudojami pamokos pradžioje skatinant mokinius naudoti tuos pratimus ir namuose, kai nevyksta šokio pamokos. Vaikų joga: Saulės pasveikinimo pratimai. Kvėpavimo užduotys, skatinančios išmokti atsipalaiduoti po šokio veiklos. Diskusijos, aiškinantis kūno parengimo ir atsipalaidavimo pratimų reikalingumą.	2-3	Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos

Ilgalaikio plano užrašymo pavyzdys

Dalykas Šokis

4 klasė

Laikotarpis vieneri mokslo metai 36 pamokos (viena pamoka per savaitę)

Mokymosi uždaviniai. Siekiama, kad per šokio pamokas mokiniai:

- ugdytūsi pasitikėjimą savimi ir pagarbą kitam, šokdami poroje ir grupėje istorinius Renesanso ir lietuvių, rusų, italų liaudies šokius;
- pavieniui ir grupėje kurtų šokio fragmentą naudodami natūralius judesius, išreikšdami šokio elementus ir perteikdami gamtos reiškinių temas;
- susipažintų su istoriniu šokiu, mokydamiesi Renesanso šokių pavanos ir branlio;
- stebėtų ir nagrinėtų istorinius Renesanso ir lietuvių, rusų, italų liaudies šokius;
- išsakytų savo nuomonę, diskutuodami apie matytus ir atliktus Renesanso ir lietuvių, rusų, italų liaudies šokius;
- aptartų savo šokio patirtį, įgytą per šokio pamokas.

Trumpa klasės mokinių charakteristika: mokiniai yra mokęsi šokio dalyko pirmoje-trečioje klasėje, yra susipažinę su lietuvių, lenkų, estų, vokiečių tradiciniais šokiais, mokęsi improvizuoti pavieniui ir kurti porose šokio judesių sekas, išreiškiant šokio elementus gamtos reiškinių temomis.

Numatomi rezultatai (mokinių pasiekimai)	Turinys (veiklos / temos)	Pamokų skaičius	Ugdomos kompetencijos
Šokio raiška			
A1 Šoka pavieniui, poroje ir grupėje, kontroliuodamas judesių tėkmę, orientuodamasis šokio erdvėje, prisiderindamas prie šokio ritmo ir tempo, perteikdamas judesio dydį, formą ir šokio nuotaiką.	Improvizaciniai judesio žaidimai ir kūrybinės šokio užduotys, skatinančios gilinti mokinių savikontrolės gebėjimus, plėtoti šokio elementų supratimą ir raiškos gebėjimus išreikšti judesio dydį (didelis, mažas), stiprumą (silpnas, stiprus), formą (vingiuotas, kampuotas), formuoti erdvėje įvairias figūras (rata, įstrižainę, vingiuotą liniją), perteikti šokio nuotaiką. Renesanso pavanos ir branlio bei lietuvių, rusų, italų liaudies šokių mokymasis.	6-8	Kultūrinė Kūrybiškumo Komunikavimo Pažinimo Pilietiškumo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos
A2 Pavieniui ir poroje kuria susietas natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ir temą, naudodamas įvairių judesių tempą, dydį, formą ir erdvės lygius.	Improvizavimo ir komponavimo užduotys pavieniui ir porose, skatinančios suprasti šokio pradžios ir pabaigos elementus, numatyti judesių vystymo kryptis kontrasto principu pagal nuotaikas (linksmi-liūdnam-piktai-linksmi) ar savybes (lengvai-sunkiai-drąsiai-atsargiai), susiejant su įvairių judesių tempu, dydžiu ir forma, naudojant natūralius judesius.	6-8	Kūrybiškumo Komunikavimo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo
A3 Pasirenka šokio veiklą ir laikydamasis sceninio elgesio ir žiūrovo taisyklių ją įgyvendina kartu su kitais klasės ar mokyklos renginyje.	Diskusijos, kurių metu susipažįstama su šokio profesijomis (šokėjas, choreografas) ir su šokius susijusiomis profesijomis (šokio mokytojas, šokio kritikas), aiškinamasi jų funkcijos. Mokomasi pasirinkti sau patinkančią dalyvavimo šokio veikloje funkciją ir ją įgyvendinti klasės ar mokyklos renginyje. Šokėjo-žiūrovo situacijos, kurių metu aiškinamasi žiūrovo ir šokėjo elgesio nuostatas.	4-5	Kūrybiškumo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo
A4 Įvardija per artimiausią laikotarpį įgytą šokio patirtį ir pasiekimus.	Savo šokio patirties aptarimas individualiai ir porose, atkreipiant dėmesį į asmeninės šokio raiškos pokyčius. Įsivertinimo užduotys pagal pateiktus kriterijus.	2-3	Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos
Šokio supratimas ir vertinimas			

B1 Nusako stebėto, savo atlikto ar sukurto šokio tempą, panaudotus šokio erdvės lygius ir kryptis, įvardija atliktus šokio judesius.	Renesanso šokių ir lietuvių, rusų bei italų liaudies šokių vaizdo įrašų stebėjimas ir aptarimas, mokantis apibūdinti stebėtus šokius, įvardyti nuotaiką, temą ar pagrindinę mintį, panašumus ir skirtumus. Savo atliekamų ir kuriamų šokio temos ir nuotaikos įvardijimas. Susipažinimas su šokio sąvokomis (šokio žingsniai, judesys, erdvės kryptys, erdvės lygiai, ritmas, tempas, energija, šokio nuotaika) ir mokymasis tinkamai jas vartoti bei taikyti vertinimo kriterijus (išraiškingas, įdomus, linksmas, nuobodus). Diskusijų metu mokymasis išklaudyti kitų ir išsakyti savo įspūdžius, kilusius stebint draugų ar kitų šokėjų atliekamus šokius.	4-5	Pažinimo Kultūrinė Komunikavi mo Kūrybiškum o
B2 Paaiškina savo sukurto ir kaip suprato stebėto ar atlikto šokio temą ir nuotaiką.			
B3 Vartodamas elementarias šokio sąvokas išsako įspūdžius, kilusius stebint, atliekant ar kuriant šokio kūrinį.			
Šokio reiškinių ir kontekstų pažinimas			
C1 Iš pavyzdžių atpažįsta ir įvardija tradicinius lietuvių ir kitų tautų šokamuosius žaidimus, ratelius ar šokius.	Renesanso šokių ir lietuvių, rusų bei italių liaudies šokių stebėjimas ir aptarimas. Dalyvavimas tradicinėse bendruomenės šventėse ir jų aptarimas, siekiant išsiaiškinti stebėtų šokių aplinkybes ir jų įtaką aptariamam šokio reiškiniui.	3-4	Pažinimo Kūrybiškum o Komunikavi mo Kultūrinė
C2 Įvardija stebėto šokio atlikimo aplinkybes ir jų įtaką aptariamam šokiui.			
C3 Atsižvelgdamas į situaciją panaudoja šokį kaip emocijų paleidimo, atsipalaidavimo ir pasilinksminimo būdą.	Diskusijos, skatinančios mokinius sugalvoti, kaip galima panaudoti šokį kitų dalykų pamokose arba norint nusiraminti ir atsipalaiduoti po pamokų ar kilusios nemalonios situacijos. Pasisveikinimo ir atsisveikinimo, atsipalaidavimo ar susikaupimo ritualų kūrimas klasėje.	2-3	Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos

Mokinių kompetencijų ugdymo pavyzdžiai

1-2 klasė.

Šokio raiška. Prie užduoties nurodoma trukmė yra orientacinis laikas, per kurį mokiniai gali atlikti šią užduotį.

Ugdoma kompetencija	Pasiekimas	Užduotis	Trukmė
Kultūrinė Kūrybiškumo Komunikavim o Pažinimo Pilietiškumo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	A1 Šoka pavieniui, poroje ir grupėje, koordinuodamas judesius, orientuodamasis šokio erdvėje, prisiderindamas prie šokio ritmo ir tempo, perteikdamas judesio dydį ir šokio nuotaiką.	Užduotis „Lietuvių tradicinio ratelio „Upytelė teka“ mokymasis“ Mokytojas gali pradžioje parodyti šio šokio vaizdo įrašą ir atkreipti mokinių dėmesį į šokėjų išsidėstymą erdvėje (sustojus poromis vienoje eilėje) ir šokio tempą (pirma dalis – lėta, antra – greita). Planuojant šio ratelio mokymąsi galima susitarti su muzikos mokytoju, kad mokiniai išmoktų dainuoti šį ratelį. Jei susitarti nepavyksta, galima pamokos pradžioje išmokti ratelio žodžių, kad šokant mokiniai galėtų dainuoti, arba suskirstyti mokinius į dvi grupes, viena grupė šoka, kita dainuoja, po to grupės apsikeičia veiklomis. Galima šį ratelį atlikti visa klase su muzikos įrašu. Mokomoji medžiaga „Upytelė teka“, nuoroda https://smp2014me.ugdome.lt/index.php/site/mo/mo_id/422	10 min.
Kūrybiškumo Komunikavim o Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo	A2 Pavieniui ar poroje kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą, naudodamas įvairių judesių tempą, dydį ir erdvės lygius.	Kūrybinė užduotis „Mano upės kelionė“ Mokytojas primena ir kartu su mokiniais aptaria išmoktą lietuvių tradicinį ratelį „Upytelė teka“, atkreipdamas dėmesį į judesių tempą ir šokėjų išsidėstymą erdvėje. Mokytojas siūlo mokiniams porose sukurti savo šokio improvizaciją, kurioje būtų naudojami natūralūs judesiai, įvairus judėjimo tempas ir erdvės lygiai, įsivaizduojant galimą upės kelionę: kaip nedidelis šaltinėlis veržiasi iš po žemės, kaip jis susijungia su kitais šaltiniais ir jie ima greitai tekėti, kol įsilieja į didelę lėtai tekančią upę, tačiau kyla vėjas ir bangos upėje ima didėti. Aptarus galimą judesių plėtojimo kryptį, mokiniai porose improvizuoja. Ši kūrybinė užduotis galima atlikti be muzikos, tokiu būdu mokiniams bus lengviau mokytis kurti savo ritminę struktūrą. Galima parinkti ir foninę muziką, tokiu atveju iškyla galimybė, kad mokiniai nekurs savo ritminės struktūros, o derinsis prie muzikos. Šią užduotį rekomenduojama atlikti suskirsčius mokinių poras į dvi grupes, kai vieni šoka, kiti stebi, po to apsikeičia veiklomis.	10 min.
Kūrybiškumo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo	A3 Kartu su kitais įgyvendina pasiūlytą šokio veiklos epizodą klasės ar mokyklos renginyje.	Vaidmenų žaidimas „Apsilankymas šokio teatre“. Mokytojas kviečia mokinius įsivaizduoti, kad erdvė, kurioje šiandien vyksta pamoka, yra šokio teatras. Mokytojo padedami mokiniai aptaria, kokių profesijų žmonės veikia šokio teatre: šokėjai, muzikantai, garso operatorius, šviesų operatorius, scenografijos ir kostiumų dailininkas, durininkai, valytojai, žiūrovai. Aptarus įvairias veiklas mokytojas kviečia mokinius pasirinkti, kurie mokiniai norėtų būti atlikėjai, kurie žiūrovai. Aptariama, kokios yra atlikėjų elgesio nuostatos: pasiruošti pasirodymui, susikaupti,	30 min.

		<p>pabaigoje nusilenkti; ir kokios žiūrovo elgesio taisyklės: ramiai laukti pasirodymo, pasirodymo metu netrukdyti kitiems žiūrovams, pasibaigus pasirodymui paploti ir kt.</p> <p>Mokytojas suskirsto mokinius į dvi grupes – mokinius-atlikėjus ir mokinius-žiūrovus. Mokiniai-atlikėjai šoka, mokiniai-žiūrovai stebi. Visi mokiniai skatinami laikytis aptartų elgesio taisyklių. Po pasirodymo mokinių grupės keičiasi vaidmenimis – atlikėjai tampa žiūrovais, o žiūrovai – atlikėjais. Po „apsilankymo šokio teatre“ mokiniai aptaria savo patirtis, kelia klausimus, dalijasi pastebėjimais. Jeigu yra mokinių, kurie pamokoje savęs nemato nei atlikėjo, nei žiūrovo vaidmenyje, aptarus su mokytoju, jie atlieka kitą, sutartą vaidmenį, pvz. pranešėjo, budėtojo, šviesų operatoriaus ir kt.</p>	
Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	A4 Įvardija savo artimiausio laikotarpio pasiekimus. šokio	<p>Vaidmenų žaidimas „Žaislai-žiūrovai“.</p> <p>Mokytojo pasiūlyti mokiniai į pamoką atsineša savo mėgstamą žaislą. Mokytojas pristato mokiniams, kad žaislai pamokoje atliks žiūrovo vaidmenį. Mokiniai juos pasideda taip, kad žaislai „matytų“ visą erdvę. Pamokos pabaigoje, mokytojas kviečia mokinius pasiimti savo žaislus ir susėsti į bendrą ratą.</p> <p>Mokytojas klausia kiekvieno mokinio, atkreipdamas jo dėmesį klausimais, „kaip galvoji, ką pasakytų tavo mašinėlė/meškiukas/kaladėlė apie tavo darbą pamokoje: kokia buvo tavo nuotaika? kas tau labiausiai pasisekė? ką būtų galima tau patobulinti?“</p> <p>Klausimus galima sukonkretinti, pavyzdžiui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kuriuos šokio žingsniu tau pavyko atlikti geriau – lėtus ar greitus; 2. kaip tau buvo lengviau šokti – vienas ar su draugu poroje; 3. kokie įspūdžiai kilo stebint tą patį šokį, kurį atliko suaugę šokėjai; 4. ką manai apie tai, kaip klasės draugai šoko; 5. ką patarčiau sau kitam pasirodymui. <p>Mokiniai į mokytojo klausimus atsako iš žaislo pozicijos, tai palengvina jiems kalbėjimą apie savo pasiekimus ir skatina kritiškai mąstyti.</p>	10 min.

1-2 klasė.

Šokio supratimas ir vertinimas. Prie užduoties nurodoma trukmė yra orientacinis laikas, per kurį mokiniai gali atlikti šią užduotį.

Ugdoma kompetencija	Pasiekimas	Užduotis	Trukmė
---------------------	------------	----------	--------

Pažinimo Kultūrinė Komunikavim o Kūrybiškumo	B1 Įvardija stebėto, savo atlikto ar sukurto šokio tempą, atliktus šokio judesius.	Po atlikto lietuvių tradicinio ratelio „Upytėlė teka“ mokytojas kviečia mokinius aptarti išmoktą ratelį, užduodamas klausimus: <ol style="list-style-type: none"> 1. kokio tempo buvo ratelio dalys 2. kurie judesiai buvo lėti, kurie greiti 3. kokie buvo naudojami šokio žingsniai; 4. kodėl greitojoje dalyje vieniems reikia pakelti aukštai rankas, o kitiems pasilenkti; Mokomoji medžiaga „Upytėlė teka“, nuoroda https://smp2014me.ugdome.lt/index.php/site/mo/mo_id/422	10 min.
	B2 Įvardija savo sukurto ir kaip suprato stebėto ar atlikto šokio temą ir nuotaiką.	Išmoktą šokį „Upytėlė teka“ mokiniai gali sušokti dviem atskiromis grupėmis, kai vieni yra atlikėjai, o kiti žiūrovai. Po to grupės pasikeičia veiklomis. Mokytojas kviečia mokinius aptarti atliktą ir stebėtą šokį, užduodamas klausimus: <ol style="list-style-type: none"> 1. apie ką dainuojama šiame ratelyje 2. ką išreiškia siūbuojančios sukabintos šokėjų rankos (pvz., bangeles) 3. ką išreiškia bėgantys šokėjai (pvz., vandens tekėjimą, žuvelių plaukimą) 4. kokia buvo šokėjų nuotaika 5. kaip šokėjų nuotaika padėjo suprasti, kokia tai buvo upė (pvz., linksmas upeliukas, ar srauni arba lėtai tekanti upė ir kt.) 	10 min.
	B3 Savais žodžiais išsako įspūdžius, kilusius stebint, atliekant ar kuriant šokio kūrinį.	Mokiniai atliko išmoktą šokį „Upytėlė teka“, taip pat stebėjo šį šokį, atliekamą klasės draugų. Mokytojas kviečia mokinius aptarti įspūdžius, užduodamas klausimus: <ol style="list-style-type: none"> 6. kokia jų nuomonė apie išmoktą ratelį (pvz., smagus, įdomus ar neįdomus, keistas, sunkiai ar lengvai išmokstamas ir pan.) 7. kaip sekėsi šokti su draugu poroje 8. kaip kitiems klasės draugams sekėsi šokti 	10 min.

1-2 klasė.

Šokio reiškinų ir kontekstų pažinimas. Prie užduoties nurodoma trukmė yra orientacinis laikas, per kurį mokiniai gali atlikti šią užduotį.

Ugdoma kompetencija	Pasiekimas	Užduotis	Trukmė
Pažinimo Kūrybiškumo Komunikavim o Kultūrinė	C1 Įvardija artimiausioje aplinkoje pastebėtos judesio ar šokio raiškos savybes, siekdamas	Šokio eksperimentas „Mano pupelės gimimas“ <ol style="list-style-type: none"> 1. Mokytojas skiria užduotį mokiniams namuose vazonėlyje pasodinti pupelę, prieš tai aptaręs su mokiniais sodinimo etapus: kiek reikia pupelės sėklą išmirkyti, kaip ją pasodinti, palaistyti. Šiai veiklai galima pakviesti mokinio šeimos narius dalyvauti ir padėti. 	Augalo augimo fiksavimui 1-2 sav. Kūrybinei užduočiai 1 pamoka

	pasisemti kūrybinių idėjų.	<ol style="list-style-type: none"> 2. Suplanuojama, kad visus pupelės augimo etapus mokiniai fiksuos (filmuos arba fotografuos) telefonu. Tuo pačiu metu mokinys fiksuoja šalia augalo savo atliekamus judesius, kurie atkartoja pasodinto augalo augimo etapus ir su tuos susijusias formas bei judesius: 1 etapas – pupelė žemėje, 2 etapas – daigo pasirodymas, 3 etapas – daigo augimas, 4 etapas – skleidžiasi pirmieji lapai. 3. Surinkus visą užfiksuotą medžiagą, remdamasis augalo augimo ir savo judesių bei su tyrimu susijusių emocijų patirtimi, pamokos metu kuria improvizuotą šokio kompoziciją „Mano pupelės gimimas“. 4. Mokytojas gali apjungti visų mokinių kūrybines improvizacijas ir sukurti bendrą klasės šokio paveikslą, pvz., „Kai bunda gamta“, „Augalų kelionė“, „Mano žemė“ ir pan. 5. Bendroje klasės šokio kompozicijoje galima įtraukti mokinių solo pasirodymus (pvz., gal vienas augalas sudygo ir staiga nuvyto, kitas gal labai lėtai vystėsi, o užaugo plačiausiai ir galingiausiai lapais, gal sėkla iš vis nesudygo ir pan.) 6. Mokytojo nuožiūra, pasirodymo metu gali būti naudojamos video projekcijos su mokinių užfiksuotais augalų augimo etapais. 	
Pažinimo Kūrybiškumo Komunikavimas o Kultūrinė	C2 Įvardija stebėto šokio atlikimo aplinkybes ir tikslą.	<p>Užduotis „Šokio planeta“.</p> <p>Mokiniai stebi mokytojo parinktą filmuką „Šokio planeta“, kuriame pristatomas šiuolaikinio šokio pradžiamokslis, kuriame mokiniai susipažįsta su „Šokio planeta“ ir jos gyventojais. Po filmuką peržiūros mokytojo nukreipiami mokiniai aptaria:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kas gyvena Šokio planetoje? 2. kaip elgiasi Šokio planetos gyventojai? 3. ar šokėjai yra tokie patys kaip mes? 4. kokie poliai yra Šokio planetoje? 5. kas yra bendruomenės šokis? 6. kas yra scenos šokis? 7. kokių šokių stilių, papročių galima rasti Šokio planetoje? <p>Mokomoji medžiaga, nuoroda: Šokio planeta / Planet Dance https://www.youtube.com/watch?v=C7_t3RSj_g&list=PLomMA46ic10CRB-jX_QRIfN-YDtij9IkY</p>	20 min.
Pažinimo Socialinė, emocinė ir	C3 Atsižvelgdamas į situaciją pritaiko kūno	<p>Kūrybinė užduotis „Šešių žingsnių apšilimas“.</p> <p>Mokytojas aptaria su mokiniais kūno dalių apšilimo prieš pradėdant šokti svarbą. Didelis ir greitas aktyvumas gali būti pavojingas ir sukelti traumas,</p>	5-10 min.

sveikos gyvenenos	apšilimo ir pailsėjimo judesius, reikalingus taisyklingos laikysenos ir saugios šokio veiklos užtikrinimui.	<p>todėl kūno dalis būtina išjudinti palengva. Mokytojas pristato, kad mokiniai šiandien susipažins su šešiomis kūno dalimis, kurioms priskirs skaičius nuo 1 iki 6 ir juos reikės prisiminti: 1 – galva, 2 – pečiai, 3 – plaštakos, 4 – juosmuo ir klubai, 5 – kojos, 6 – pėdos. Kiekvienam skaičiui, t.y. jam priskirtai kūno daliai, skiriama iki 1 min. apšilimo pratimams. Skaičiai priskiriami tam, kad mokytojas ir mokiniai laikytųsi vienos sistemos, apšilimą pradėtų laipsniškai nuo 1 iki 6 skaičiaus, arba atbuline tvarka nuo 6 iki 1. Kelias pamokas apšilimui vadovauja mokytojas, rodydamas savo pratimus. Vėliau gali kviesti mokinius rodyti savo sugalvotus apšilimo pratimus. Norintiems mokiniams priskiriamas tam tikras skaičius arba jį pasirenka pats mokinys. Dabar jau patys mokiniai, paeiliui, demonstruoja savo sugalvotus tam tikros kūno dalies apšilimo pratimus, o visa klasė kartoja. Mokytojas stebi laiką ir skelbia, kada pradeda rodyti kitas mokinius. Ilgainiui mokiniai susikuria sau įdomų ir veiksmingą kūno apšilimo ritualą.</p>	
-------------------	---	---	--

3-4 klasė.

Šokio raiška. Prie užduoties nurodoma trukmė yra orientacinis laikas, per kurį mokiniai gali atlikti šią užduotį.

Ugdoma kompetencija	Pasiekimas	Užduotis	Trukmė
Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvenenos	A1 Šoka pavieniui, poroje ir grupėje, kontroliuodamas judesių tėkmę, orientuodamasis šokio erdvėje, prisiderindamas prie šokio ritmo ir tempo, perteikdamas judesio dydį, formą ir šokio nuotaiką.	<p>Atlikimo užduotis „Branlių mokymasis“ Mokiniai stebi branlio vaizdo įrašą, aptaria su mokytoju, kokius judesius pastebi, kokiu tempu jie yra atliekami. Tada išsidėstę erdvėje laisvai arba rate mokosi pagrindinių branlio žingsnių be muzikos. Vėliau sustoja į ratą atlieka branlį visi kartu su muzika. Mokomoji medžiaga: Žirnių-skalbėjų branlis https://www.youtube.com/watch?v=0UxnG1JDkuQ</p>	15 min.
Kūrybiškumo Komunikavimo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo	A2 Pavieniui ir poroje kuria susietas natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ir temą, naudodamas įvairių judesių tempą, dydį, formą ir erdvės lygius.	<p>Kūrybinė užduotis grupėse „Gamtos stichijos“. Mokytojas supažindina mokinius, kad šiandien jie sukurs keturis paveikslus apie gamtos elementus (stichijas): ugnį, orą, vandenį ir žemę. Susitariama, kad sukurtas paveikslas turi turėti pradžią, plėtotę ir pabaigą. Aptariama, kokie judesiai, koks tempas, erdvės lygiai, judesių energija gali būti panaudota išreiškiant kiekvieną stichiją, kaip galima plėtoti vyksmą, priklausomai nuo to, kaip kinta stichija.</p>	15 min.

		<p>Mokiniai atsistoja į bendrą ratą ir paeiliui išsiskaičiuoja nuo 1 iki 4. Visi pirmieji numeriai yra pirma komanda, visi antrieji – antra, tretieji – trečia, ketvirtieji – ketvirta. Mokytojas yra paruošęs keturis popieriaus lapus, kuriuose nupiešta po vieną stichiją. Mokiniai išsitraukia lapą, jo neatskleisdami kitoms draugų komandoms.</p> <p>Mokiniai kuria improvizacines kompozicijas. Mokinių grupės paeiliui demonstruoja savo šokio etiudus, po pasirodymo stebintieji diskutuoja, kokią stichiją atskleidė pasirodę šokėjai, kokia tos stichijos istorija buvo papasakota judesiu.</p>	
Kūrybiškumo Kultūrinė Pažinimo Pilietiškumo	A3 Pasirenka šokio veiklą ir laikydamasis sceninio elgesio ir žiūrovo taisyklių ją įgyvendina kartu su kitais klasės ar mokyklos renginyje.	<p>Pristatydami išmoktą branlį arba sukurtą stichijos šokio kompoziciją mokiniai pasiskirsto vaidmenimis, vieni būna šokėjai, kiti – žiūrovai. Šokėjo –žiūrovo situacijose visi mokiniai pabūna abiejuose vaidmenyse. Jeigu kuris nors mokinys nenorėjo dalyvauti stichijos paveikslo kūrime, mokytojas paskatina papasakoti, kaip jis būtų įgyvendinęs minėtą temą ir pasiūlytų, kokie judesiai, jo manymu, būtų tinkamiausi. Būdami žiūrovais mokiniai mokosi žiūrovo elgesio taisyklių, prieš tai jas aptarę su mokytoju. Tuo pačiu žiūrovai tampa ir šokio kritikais, kai yra aptariamoms atliktoms užduotys. Galima paskatinti mokinius išbandyti ir muzikos režisieriaus vaidmenį, kai mokinys parenka muzika kūrybinės užduoties „Stichijos“ atlikimui. Arba kostiumų dailininko vaidmenį, kai sugalvoja temai perteikti tinkamą kostiumo detalę.</p>	10 min.
Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	A4 Įvardija per artimiausią laikotarpį įgytą šokio patirtį ir pasiekimus.	<p>Mokiniai vertina savo veiklą šokio pamokoje pagal mokytojo pateiktus kriterijus. Galimi įvairūs būdai, pavyzdžiui, žymėjimas spalvomis (raudona – nepavyksta, geltona – sekasi neblogai, bet yra ką tobulinti, žalia – atlieku puikiai) ar kitais sutartiniais ženklais. Mokiniai savo veiklos įsivertinimus prie žymėjimų gali pakomentuoti žodžiu arba raštu.</p>	5 min.

3-4 klasė.

Šokio supratimas ir vertinimas. Prie užduoties nurodoma trukmė yra orientacinis laikas, per kurį mokiniai gali atlikti šią užduotį.

Ugdoma kompetencija	Pasiekimas	Užduotis	Trukmė
Pažinimo	B1 Nusako savo sukurtą ir draugų	Atlikus kūrybinę užduotį grupėse „Gamtos stichijos“, kviesti mokius aptarti, kokius judėjimo	15 min.

Kultūrinė Komunikavim o Kūrybiškumo	sukurto šokio tempą, panaudotus šokio erdvės lygius ir kryptis, įvardija atliktus šokio judesius.	tempus, erdvės lygius ir kryptis panaudojo, kokius judesius atliko.	
	B2 Paaiškina savo sukurto šokio temą ir nuotaiką.	Papasakoja, kokią pasirinktos stichijos nuotaiką norėjo perteikti ir kokius judesiu tam tikslui pasirinko.	
	B3 Vartodamas elementarias šokio sąvokas išsako įspūdžius, kilusius stebint šokio kūrinį.	Išsako, ką galvoja apie draugų sukurtas kompozicijas, perteikiančias kitas stichijas, išsako savo nuomonę, paaiškindamas, kodėl taip galvoja.	

3-4 klasė.

Šokio reiškinų ir kontekstų pažinimas. Prie užduoties nurodoma trukmė yra orientacinis laikas, per kurį mokiniai gali atlikti šią užduotį.

Ugdoma kompetencija	Pasiekimas	Užduotis	Trukmė
Pažinimo Kūrybiškumo Komunikavim o Kultūrinė	C1 Iš pavyzdžių atpažįsta ir įvardija tradicinius lietuvių ir kitų tautų šokamuosius žaidimus, ratelius ar šokius.	Užduotis „Pasaulio šokiai“. Mokiniai stebi filmą apie tradicinius ir stilizuotus šokius iš dvidešimties pasaulio šalių. Galimi klausimai diskusijai su mokiniais: <ol style="list-style-type: none"> iš kokių šalių šokiai yra vaizdo įrašė iš ko atpažįstate iš kokios šalies šokis kokius rūbus/kostiumus dėvi šokėjai kaip kostiumai, apavas atspindi, iš kokios šalies šokis 	1 pam oka
Pažinimo Kūrybiškumo Komunikavim o Kultūrinė	C2 Įvardija stebėto šokio atlikimo aplinkybes ir jų įtaką aptariamam šokiui.	<ol style="list-style-type: none"> kuo skiriasi ar panašūs kitų šalių šokiai lyginant su lietuvių tradiciniais šokiais kokios šalies šokis labiausiai patiko ir kodėl Mokomoji medžiaga https://www.youtube.com/watch?v=DNqjZ03zH-s	
Pažinimo Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	C3 Atsižvelgdamas į situaciją panaudoja šoki kaip emocijų paleidimo, atsipalaidavimo ir pasilinksminimo būdą.	Žaidybinė užduotis „Verdame spageti“ Ši užduotis atliekama visa klase, padalinta į dvi grupes. Viena grupė – vanduo, kita grupė spageti. Mokiniai, kurie yra vandens vaidmenyje, jiems patogioje pozicijoje atsigula salės viduryje apskritimo formoje. Mokiniai, kurie yra spageti vaidmenyje, tiesūs ir išsitempę (kaip spageti), laukia viename būryje šalia gulinių už apskritimo formos. Mokytojas skelbia, kad vanduo puode po truputį šyla ir gulintys mokiniai reaguoja, pradėdami po truputį judėti erdvėje, bet išlaikydami apskritimo formą. Mokytojas skatina judėjimo tempą, sakydamas, kad temperatūra kyla vis aukščiau, vanduo puode ima virti ir burbuliuoti, o mokiniai	10 min.

reaguoja visu savo kūnu, didindami judėjimo erdvėje greitį ir vis stiprindami judesių atlikimo energiją. Mokytojas skelbia, kad į puodą su verdančiu vandeniu yra įdedami spageti. Tuo metu mokiniai, kurie yra „spageti“, visu būriu, iškėlę ištemptas rankas į viršų, įliuksniuoja į mokinių „verdančio vandens“ centrą ir išsisklaido tarp jų.

Tolesnės siužeto vystymo kryptys:

1. Vandens virimo temperatūra sumažėja. Mokinių „vandens“ judėjimas sulėtėja;
2. Spageti verdančiame vandenyje minkštėja. Mokinių „spageti“ kūnas iš įtemptos pozicijos po truputį tampa plastišku, kūno dalys vinguriuoja ir lėtai smenga ant žemės (į puodo dugną);
3. Vanduo ir spageti puode yra maišomi, kad neprisviltų. „spageti“ mokiniai juda palei žemę viena kryptimi išlaikydami rato formą, o „vanduo“ šoka visuose erdvės lygmenyse (aukštai, per vidurį, žemai), taip pat judėdami ta pačia kryptimi;
4. Ugnis išjungžiama, puodas sustojo virti. Mokiniai po truputį užbaigia judėjimą ir sutingsta patogiose pozose.
5. Išpilamas iš puodo vanduo. Mokiniai „vanduo“ greitai iššoka viena kryptimi iš rato, joje palikdami gulėti mokinius „spageti“.

Po užduoties atlikimo, mokinių grupės gali susikeisti vaidmenimis.

Užduotis gali būti atliekama tyloje arba skambant muzikai.

Fizinis ugdymas

Kompetencijų ugdymo ir vertybių ugdymui pradiniame ugydme projektinių veiklų pavyzdžiai:

- Olimpinių savaitė;
- sporto šakos pažinimas;
- olimpinė diena, olimpinė žiemos diena.

Tematika:

- žymiausi Lietuvos olimpiečiai;
- kaip gyvenime ir sporte pasireiškia pagarba, draugystė ir tobulėjimas;
- stereotipų įveikimas per sportą;
- kūno, valios ir proto darna;
- tarpkultūrinis bendradarbiavimas.

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

1 klasė vaikams – pereinamoji klasė iš vieno mokymosi tarpsnio į kitą. Priešmokyklinėje klasėje mokymasis vyko labiau laisvai, mažiau sėdėjimo suole, daugiau judėjimo, žaidimo. 1 klasėje mokiniai pirmomis dienomis patiria labai stiprias emocijas, kurios daro įtaką elgsenai. Perėjus mokyti į mokyklą vaikų ir, apskritai, žmogaus, prigimtinis mokymosi būdas stebint, patiriant niekus nedingsta. Todėl atkreiptina būti dėmesingiems savo asmeninėms socialinėms ir emocinėms kompetencijoms, t. y. į tai, koks mūsų žodynas, kaip aiškiai komunikuojame žodžiais ir nežodžiais mintis, kaip išreikiame savo jausmus ir įvardijame, kaip rodome emocijų valdymo gebėjimus, empatiškumą, pagarbą, bendravimą ir bendradrabiavimą, kaip reaguojame į konfliktines situacijas ir ja sprendžiame bei kaip demonstruojame savo atsakomybę ir gebėjimą priimti sprendimus įvertinus pasekmes.

Dėl ypatingai didelių pokyčių vaikų gyvenime rekomenduojama klasėje turėti **Klasės draugą** (žaislą), kuris „padės“ įveikti sudėtingas emociškai situacijas. Šis žaislas taip pat reikalingas mokytojui modeliuojant ar demonstruojant įgūdžių ugdymui svarbias situacijas.

Padedant vaikams formuoti socialinius ir emocinius, sveikos gyvensenos įgūdžius, labai svarbu, kad vaikai kiek įmanoma anksčiau ar iš karto formuotųsi tinkamą įgūdį, kuris ilgainiui kartojant taps elgesio modeliu. Ugdymo procese pateikiant pavyzdžius, juos aiškinant ar demonstruojant neišvengiamai naudojame ir neigiamo elgesio pavyzdžius. Tokiose situacijose, jeigu mokytojas renkasi vaidybinius, dialogo elementus mokytojui reikalinga pagalba, kurią gali suteikti patys vaikai, atlikdami tik teigiamos/tinkamos elgsenos vaidmenį, kolega arba *Klasės draugas*. Aktyvus *Klasės draugo* gyvenimas ir buvimas su vaikais kartu gali tęstis ne vieną pradinę klasę, tačiau rekomenduojama aktyviai naudoti ugdymo procese 1 ir 2 klasėse.

Įgūdžių pritaikymas praktikoje, kasdienėse situacijose – palankios galimybės įgūdžių pritaikymui ir įtvirtinimui, pavyzdžiui valgykite kartu su mokiniais ir kartu mokykitės saugaus valgymo taisyklių (neskubėti, sukramtyti, nevalgyti labai karšto maisto).

Planuodami klasės išvykas, aptarkite dienos režimo planą ir planuodami išvykos laiką numatykite apibūdinti aktyvios veiklos ir poilsio laiką. Pasikalbėkite apie tai, kaip svarbu numatyti net tik laiką aktyviai ir pasyviai veiklai.

Pamokų pavyzdžiai

1.

Tema	Savęs pažinimas, kėlimas ir siekimas asmeninių tobulėjimo tikslų 1. 1. Atpažįsta, įvardija ir valdo emocijas, elgesį. Potemės. Emocijų atpažinimas ir žodyno plėtojimas, Patiriamų emocijų atpažinimas ir įvardijimas
Sąvokos	Emocinis raštingumas – gebėjimas atpažinti, suprasti, įvardyti ir valdyti savo emocijas. Plėtojamas žodynas: piktas, baikštus, patenkintas, pakylėtas, susijaudinęs.
Kompetencijos	Pažintinė Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos Kūrybiškumo Komunikavimo Kultūrinė

Igūdžiai	Emocijų atpažinimas ir įvardijimas
Tikslas	Padėti mokiniams formuoti žodyną, kuris jiems leistų įvardyti ir suprasti savo jausmus.
Uždaviniai	Mokytis atpažinti ir išvardyti skirtingus jausmus ir emocijas, kuriuos jaučia dienos metu; Prisiminti, kokius žodžius jausmams įvardyti jau žino, ir papildyti šį žodyną.
Trukmė	30 min.
Veiklos pavadinimas	Mano jausmai dienos metu
Priemonės	Pateiktis arba paveikslėliai su išreikštomis emocijomis
Refleksija	Metodas. Kas? Kas iš to? Kas toliau? Kas? Kokie yra jausmų žodžiai? Kas iš to? Kaip šie žodžiai padeda pasakyti, kaip tu jautiesi? Kas toliau? Kokiose dar situacijose galėtumėte pavartoti jausmų žodžius?
Eiga	<p>1 TEMOS ATSKLEIDIMAS (visa klasė) Paprašykite vaikų prisiminti, kaip jie jautėsi pirmą dieną atėję į mokyklą. Kai norintieji papasakos apie tai, pasikalbėkite, kaip vaikai jaučiasi dabar, kai kiekvieną dieną eina į mokyklą. Pakvieskite norinčiuosius pasidalyti savo mintimis. Tada pasakykite, kad šiandien mokysitės įvardyti savo jausmus.</p> <p>2 TEMOS ANALIZĖ (visa klasė) Pasakykite vaikams, kad visų pirma jūs aptarsite jau žinomus žodžius, kurie apibūdina jausmus. Po to pridėsite naujų žodžių. PAKLAUSKITE. <i>Kokius žodžius vartojate, kai norite įvardyti savo jausmus?</i> Išklausykite atsakymus. Tuomet priminkite jausmus apibūdinančius žodžius, kuriuos vaikai jau žino. Pristatykite jausmų žodžius. Pabrėžkite, kaip svarbu žinoti žodžius, kurie įvardija jausmus. Juk tuomet gali pasakyti kitiems, kaip tu jautiesi. Parodykite paruoštą pateiktį, ar kitą vaizdinę priemonę. Tegul vaikai pagalvoja, ką šie žodžiai jiems reiškia.</p> <p>Jausmų žodžiai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piktas. • Baikštus. • Patenkintas. • Pakylėtas. • Susijaudinęs. <p>Paaiškinkite, kad kiekvienas žodis siejasi su jau žinomais žodžiais. Aptarkite, kaip tie patys žodžiai gali reikšti skirtingus dalykus, taip pat – kuo šie žodžiai skiriasi nuo prieš tai išmoktų. Paaiškinkite, ką reiškia kiekvienas naujas žodis ir kada jis gali būti vartojamas. Tegul vaikai pasiūlo savo žodžių.</p> <p>Paaiškinkite, kaip vartoti jausmų žodžius. Pabrėžkite, jog normalu dienos metu patirti daug emocijų. Dienos pradžioje žmogus gali jaustis vienaip, pabaigoje – visiškai kitaip. Kiekvieną kartą, kai pasakote jausmo pavadinimą, sustokite ir nutaisykite atitinkamą veido išraišką.</p> <p>PATEIKITE PAVYZDĮ. Pateikite pavyzdį, kuris iliustruotų Jūsų patiriamas dienos metu skirtingas emocijas. (Pavyzdžiui, <i>Šį rytą išsigandau, nes mane pažadino keistas garsas. Kai supratau, kad tai mano kaimynas išnešė šiukšles, įsiutau, nes mane pažadino per anksti. Bet kai supratau, kad kaimynas dėl to nekaltas ir kad ryte turėsiu daugiau laiko sau, apsidžiaugiau. Kai atvykau į mokyklą, nerimavau dėl pamokų. Dabar aš nekantrauju pradėti mokytis jausmų žodžius kartu su jumis.</i>)</p> <p>PAKLAUSKITE. <i>Kokiose situacijose galėtumėte pavartoti šiuos jausmų žodžius?</i></p>

	<p>3 PRAKTIKA (mažose grupėse) Paaiškinkite veiklą <i>Rašome apie jausmus</i>. Tegul vaikai mažose grupėse parašo arba nupiešia istorijas apie vieno vaiko jausmus dienos metu, vartodami visus žinomus jausmų pavadinimus.</p> <p>Vaikai mokosi atpažinti jausmus. Kūrybiškai suskirstykite vaikus į mažas (3-4 asmenis) grupes. Paprašykite aptarti, o po to užrašyti istoriją ar nupiešti apie vaiką ir jo jausmus dienos metu. Pasakojime turi būti pavartoti jausmų žodžiai, kuriuos aptarėte šiandien. Kad lengviau atpažintų kuriamos istorijos herojaus jausmus dienos pradžioje, viduryje ir pabaigoje, palikite matomą naudotą vaizdinę priemonę. Paaiškinkite, kad rašant reikia laikytis šios struktūros:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pradžioje dienos: pasakykite ir parodykite, kas nutinka veikėjui ir kaip jis jaučiasi. • Viduryje dienos: pasakykite ir parodykite, kas vėliau nutinka veikėjui ir kaip jis jaučiasi. • Pabaigoje dienos: pasakykite ir parodykite, kas galų gale nutinka veikėjui ir kaip jis jaučiasi. <p>Istorijas iškabinkite klasėje.</p>
Igūdžių pritaikymas	Paprašykite vaikus stebėti savo elgesį ir <u>klausytis savo žodžių</u> , kuriuos jie sako kitiems vaikams žaidimų aikštelėje ar valgykloje apibūdindami savo jausmus. Paprašykite juos pastebėjus užsirašyti mokymosi užrašuose. Pasirinktinai. Gali nupiešti situaciją/as arba aprašyti, kuriose buvo pasakyti jausmus apibūdinantys žodžiai.
Temų plėtojimas bendruomenėje	Emocijų paroda. Priemonės: fotoaparatas. Užduotis: leiskite vaikams pasivaikščioti mokyklos koridoriais ir paprašyti sutiktų vaikų ir mokyklos darbuotojų pademonstruoti įvairiausias emocijas ir nufotografuoti šias išraiškas. Prie nuotraukų vaikai turi užrašyti jausmų pavadinimus. Šias nuotraukas galėsite iškabinti mokyklos koridoriuje.
Igūdžių panaudojimas šeimoje	Pasiūlykite vaikams kartu su savo šeima peržiūrėti kokią nors televizijos laidą arba filmą, aptarti, kokias emocijas demonstruoja aktoriai ir o po to pasikalbėti apie tai, kaip skirtingus jausmus demonstruoja šeimos nariai.
Vertinimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atkreipkite dėmesį, kad vaikai aprašytų/nupieštų <u>nuoseklią įvykių seką</u> ir kad kiekvienas iš įvykių būtų susijęs su aptartais jausmais ar emocijomis. Stebėkite, kaip vaikai teisingai demonstruoja emocijas, ar jų veido išraiška atitinka jaučiamą emociją. 2. Pasikalbėkite, kaip sekėsi stebėti savo emocijas ir jas įvardyti. Paskaitykite vaikų mokymosi užrašus. 3. Pasiteiraukite, ar pavyko išgirsti kitų žmonių įvardijamas emocijas.

2.

Tema	Tarpusavio santykių kūrimas ir mokymasis bendradarbiauti 2.1 Demonstruoja įtraukiojo elgesio igūdžius Potemė. Santykio kūrimas
Sąvokos	<i>Vaikai, mokydamiesi sakyti ir priimti komplimentus, pajunta geranoriško bendravimo poveikį ir suteikia galimybę jaustis laimingais. Komplimentai gali padėti kurti reikšmingus ir sveikus santykius.</i> vaikai mokosi sakyti komplimentus ir priimti juos iš meškiuko Tuko bei klasės draugų.

Kompetencijos	Pažintinė Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos Kūrybiškumo Komunikavimo Kultūrinė
Įgūdžiai	Bendradarbiavimo įgūdžiai Stiprybių pastebėjimas Bendradarbiavimas.
Uždaviniai	Mokytis sakyti ir priimti komplimentus.
Trukmė	30 min.
Veiklos pavadinimas	Tai, kas man patinka kituose
Priemonės	Batų dėžė, vokai, lipdukai, pieštukai.
Refleksija	Kas? Kokio šiandien sulaukėte komplimento? Kas iš to? Kaip jūs jaučiatės gavę komplimentą? Kas toliau? Kodėl yra svarbu ir ateityje sakyti kitiems komplimentus?
Eiga	<p>1 TEMOS ATSKLEIDIMAS (visa klasė) Praneškite klasei, jog jie mokysis sakyti ir priimti komplimentus. Sakydami komplimentą mes pagiriame tai, kas mums patinka kitame žmoguje. Pavyzdžiui, „Man patinka tavo šypsena“ arba „Tu tikrai labai gerai padirbėjai piešdamas šį šunį“. Kai priimame komplimentą, parodome dėkingumą sakydami: „Ačiū“. Atkreipkite vaikų dėmesį, jog tiek komplimentų sakymas, tiek jų priėmimas mums kelia gerus jausmus.</p> <p>PAKLAUSKITE. Kokį komplimentą galėtumėte pasakyti [pvz., mėgstamam žaislui arba herojui]?</p> <p>Paruoškite vaidinę priemonę, kuri padėtų vaikams ... Atkreipkite vaikų dėmesį, jog šioje pateiktyje jie atras, kokius komplimentus galima būtų pasakyti pasirinktam [pvz., mėgstamam žaislui arba herojui] .</p> <p>Paklauskite norinčiųjų, kokių dar komplimentų būtų galima sugalvoti <i>Klasės draugui</i>. Nepamirškite ir patys pateikti pavyzdžių.</p> <p>Susėskite kartu su vaikais aplink jo kėdę ir susikibkite rankomis. Kartokit šią skanduotę:</p> <p>Klasės draugas tu esi Sakome mes tau visi Pasakysim atvirai - Mylim mes tave labai.</p> <p>Paprašykite vaikų kartu su jumis perskaityti kelis komplimentus, po to vėl visi kartu pasakykite skanduotę. Tęskite žaidimą, kol perskaitysite visus komplimentus.</p> <p>PAKLAUSKITE. Kaip jaučiatės sakydami komplimentus?</p> <p>Paprašykite vaikų pagalvoti, kaip <i>Klasės draugas</i> galėjo pasijusti išgirdęs visus šiuos komplimentus. Atkreipkite jų dėmesį, jog priėmus komplimentą, už tai kad kažką padarei arba už tai koks esi, apima geras jausmas. Parodykite, kaip <i>Klasės draugas</i> dėkoja visiems vaikams ir kaip gerai jaučiasi. Po to paaiškinkite vaikams, jog gerai pasijaučia ir tas žmogus, kuris sako komplimentą. Paprašykite vaikų prisiminti, kaip jie jautėsi, kai patys kam nors sakė komplimentą.</p> <p>2 TEMOS ANALIZĖ (visa klasė) Praneškite vaikams, jog jūs kartu su <i>Klasės draugu</i> norėtumėte kiekvienam pasakyti po komplimentą. Tegul jie atkreipia dėmesį į tai, kaip jaučiasi priimdami komplimentą.</p>

PAKLAUSKITE. Kaip jūs galite man ir *Klasės draugui* parodyti dėkingumą už komplimentą?
Paklauskite vaikų, kuo skiriasi komplimentai, kuriuos jūs ir *Klasės draugas* pasakėte jiems. Taip pat pasiūlykite pagalvoti, kaip jie galėtų padėkoti jums ir *Klasės draugui* už komplimentus.

Kaip sakyti komplimentus ir kaip juos priimti.

Parodykite paruoštą vizualinę priemonę/pateiktį apie komplimentus. Aptarkite, kokiais skirtingais būdais gali būti pasakytas komplimentas. Pabrėžkite, kad kiekvienas komplimentas turi būti tikras ir nuoširdus. Po to paaiškinkite vaikams, jog labai svarbu pripažinti komplimentą ir už jį padėkoti. Garsiai perskaitykite būdus, kaip priimti komplimentą.

Paaiškinkite, kaip reikia sakyti ir priimti komplimentus.

Pasirinkite vieną iš komplimento sakymo būdų ir padėkokite vienam iš vaikų už neseniai suteiktą pagalbą klasėje. Paprašykite norinčiojo padėti jums pademonstruoti, kaip reikia priimti komplimentus. Remkitės šiais pavyzdžiais:

SAKYKITE. *Klasės draugas* ir aš norėtumėme tau padėkoti [vaiko vardas] už pagalbą tvarkant skelbimų lentą. [Jis arba Ji] tikrai gerai padirbėjo ir mes norime, jog [jis arba ji] tai žinotų.

SAKYKITE. [Vaiko vardas], ačiū už pagalbą *Klasės draugui* ir man už naujas idėjas skelbimų lentai. Tu viską puikiai apgalvojai ir tavo idėjos buvo labai praktiškos bei smagios.

SAKYKITE. Aš manau, kad [vaiko vardas] tikrai vertina tai, jog mes su *Klasės draugu* [jam arba jai] padėkojome už [jo arba jos] kūrybingumą ir pagalbą. Taip manau, nes [jis arba ji] mums nusišypsojo, kai sakė „Labai smagu, kad jūs taip sakote. Man linksma, kad jums patiko mano idėjos“.

Paprašykite pagalvoti, kaip jie jautėsi sulaukę komplimento. Pakvieskite norinčiuosius pasidalyti savo mintimis.

PAKLAUSKITE. Kaip tu jautėsi išgirdęs(-usi) mūsų komplimentą?

3 PRAKTIKA (mažose grupėse)

Paaiškinkite, kaip reikia sakyti ir priimti komplimentus.

Tegul vaikai parašo arba nupiešia, kas jiems patinka kituose. Jeigu jiems reikės pagalbos sugalvojant skirtingus būdus kaip pasakyti komplimentus bendraklasiams, paskatinkite juos naudotis paruošta informacija vizualinėje priemonėje/pateiktyje.

Vaikai mokosi sakyti ir priimti komplimentus.

Kūrybiškai sugrupuokite vaikus po keturis. Paprašykite kiekvienos grupės susėsti į atskirą ratelį. Išdalykite popieriaus lapus ir paprašykite užrašyti savo vardą lapo viduryje ir pieštuku apvesti jį apskritimu.

Tegul vaikai pasiunčia savo popieriaus lapą dešinėje sėdinčiam grupės nariui. Šis parašys arba nupieš komplimentą žmogui, kurio vardas yra užrašytas lape. Priminkite, jog visi komplimentai turi būti skirti tam, kas jums patinka kitame žmoguje arba tam ką gero tas žmogus yra padaręs. Po to visi persiunčia lapą dešinėje esančiam žmogui. Kai lapas pasieks savo šeimininką, lape jau bus parašytas arba nupieštas kiekvieno grupės nario komplimentas.

Tuomet paprašykite kiekvieno vaiko iškelti savo lapą ir leisti grupės nariams perskaityti arba pakomentuoti savąjį komplimentą. Priminkite lapo šeimininkui, kad šis po kiekvieno komplimento padėkotų.

**Igūdžių
pritaikymas**

Paskatinkite juos pamąstyti, kodėl yra svarbu, jog komplimentai būtų nuoširdūs ir tikri. Pasiūlykite prisiminti draugą, kuriam norėtų pasakyti komplimentą ir paprašykite šį komplimentą užrašyti ar numpiešti mokymosi užrašuose.

Temų plėtojimas bendruomenėje	Papildoma užduotis / dailės pamoka. Išdalykite vaikams nedidelis 2-3 korteles. Pasiūlykite pagalvoti apie mokyklos bendruomenės narius, kuriuos jau pažįsta ir kuriems jie norėtų pasakyti komplimentą. Paprašykite užrašyti/nupiešti ir apipavidalinti korteles, kurias dienos eigoje įteiks tiems asmenims, kuriems buvo jos skirtos. Teikiant komplimentų kortelę pasiūlykite įteikiant pasakyti komplimentą ir žodžiu.
Įgūdžių panaudojimas šeimoje	Pasiūlykite vaikams apgalvoti, kokius komplimentus galėtų pasakyti savo šeimos nariams, arba rūpestingam suaugusiajam. Pasiūlykite vaikams paprašyti šeimos narių prie vakarienės stalo arba kitame šeimos susibūrimo paeiliui pasakyti po komplimentą kiekvienam šeimos nariui. Po to jie galėtų paklausti šeimos narių, kaip šie jautėsi sulaukę komplimentų.
Vertinimas	Įdėmiai stebėkite vaikus, kai jie mokosi sakyti komplimentus savo bendraklasiams. Atkreipkite dėmesį, kaip vaikai sugeba parinkti komplimentą konkrečiam žmogui, patys priimti pagyrimus ir už juos padėkoti. Pažiūrėkite mokinių užrašus, kaip jiems sekėsi užrašyti/ar nupiešti komplimentą draugui.

Lytiškumo ugdymas

Mokymosi turinys 1 klasei

- Aiškinasi kas yra *lyčių lygybė*, kuo ji svarbi.
- Diskutuoti apie skirtingus santykių tipus. Kuo skiriasi santykiai (pvz., kiemo, klasės, giminaičiai, šeimos).
- Analizuoja kuo panašūs ir kuo skiriasi berniukų ir mergaičių kūnai.
- Analizuoja, kas yra *šeima*, *mokykla* ir *bendruomenė*.

Mokymosi turinys 2 klasei

- Diskutuoja apie lyčių lygybę, lyčių vaidmenis, žmonių santykius, meilę ir atsakomybę.

Rekomendacijos mokant vaikus pirmosios pagalbos teikimo

Patikrinti situaciją

Pirmas žingsnis - **prieš bandant padėti, vaikas turi įsitikinti, kad situacija yra saugi.**

Jei yra nors mažiausias pavojus, pavyzdžiui, suskilęs stiklas ar eismo kamščiai, patariame vaikams nueiti į saugią vietą ir pasikviesti pagalbą iš netoliese esančio suaugusiojo arba paskambinus telefonu 112.

Kraujavimo stabdymas

Kraujavimą stabdyti:

1. Švariu tvarsčiu, drabužiu ar rankšluosčiu tvirtai prispaudžiant žaizdą.
2. Jeigu kraujavimas didelis ir yra sužeista ranka arba koja, sumažinti kraujavimą galima pakeliant ranką (žaizdą) virš širdies, koją pakelti atsigulus ant nugaros.
3. Jeigu nukentėjusysis yra šoke, reikia patogiai jį paguldyti, kad kojos būtų pakeltos, o galva nuleista.

Minkštųjų audinių traumos (patempimai)

Esant patempimams:

1. Apžiūrėti ar yra minkštųjų audinių pažeidimo požymių, tokių kaip mėlynės, patinimas ir skausmas.
2. Pagalba teikiama pagal taisyklę: leisti asmeniui **ilsėtis**, ant sužeistos vietos uždėkite **šaltą kompresą** (pavyzdžiui, ledo gabaliukus, šaldytų žirnių pakelį suvyniotą į rankšluostį), tada **suspausti** sužalojimą tvarsčiu ar kitu patogiu paminkštinimu ir **pakelti**, kad mažėtų patinimas.

Kaulų lūžiai

Įtarus kaulo lūžį:

1. Apžiūrėti ar yra lūžio požymių: jie yra daug skausmingesni nei įtempimai, todėl gali būti deformuota pažeista sritis.
2. Įmobilizuoti pažeistą vietą taip, kad nejudėtų lūžgaliai. Nebandyti perkelti, nebent jiems gresia pavojus.
3. Skambinti bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir iškviešti greitąją medicinos pagalbą.

Sunki alerginė reakcija ar anafilaksija

Supažindinti vaikus su galimomis alerginėmis reakcijomis:

1. Rekomenduoti tėvams savo vaikams leisti pasikalbėti su savo draugais apie savo alergijas, simptomus ir tai, kas juos sukelia.
2. Jeigu Jūsų klasėje vaikas naudoja vaistus, reikia pasitarti su vaiko tėvais, kaip jį naudoti.
3. Sunkios alerginės reakcijos požymiai: dusulys; odos paraudimas, dilgėlinis bėrimas, niežėjimas; veido, vokų, lūpų, liežuvio paburkimas; panikos jausmas ir šoko požymiai.
4. Skubiai pašalinti alergijos sukėlėją arba asmenį iš tos vietos; padėti patogiai atsisėsti, šiek tiek pasilenkti į priekį, kad būtų lengviau kvėpuoti.
5. Ko gerčiau skambinti bendruoju pagalbos telefono numeriu 112 ir iškviešti greitąją medicinos pagalbą.

Galvos trauma

Įtarus galvos traumą:

1. Priversti žmogų atsisėsti, kad jei jis svaigtų ar netektų sąmonės, nenukristų.
2. Uždėti šaltą kompresą, kuris mažins patinimą.
3. Nuolat stebėti asmenį, kad įsitikintumėte, jog jis budrus ir reaguoja. Jei asmuo reaguoja, tai trauma tikriausiai yra nepavojinga, nors vis tiek kažkas turėtų likti su asmeniu, kol jis pasveiks. Jei asmuo nereaguoja, skambinti 112.

Astmos priepuolis

Ištikus astmos priepuoliui:

1. Pažiūrėti ar yra požymių kaip švokštimas, kosulys, sunkus kvėpavimas bei panika.
2. Asmens neguldyti, leisti susirasti jam patogią padėtį.
3. Padėti surasti vaistų, lengvinančių kvėpavimą, paraginti juos įsipurkšti. Efektas turėtų pasireikšti po poros minučių. Jei poveikio nėra medikamentą įpurkšti pakartotinai kiekvieną minutę iki 10 kartų. Jei nėra pagerėjimo ir būklė blogėja, reikia skambinti 112.

Kreipimas į greitąją pagalbą

Mokykitės iškviešti greitąją medicinos pagalbą:

- Surinkti telefono numerį 112.
- Aiškiai pasakyti operatoriui, kad reikalinga greitoji pagalba.
- Apibūdinti vietą, kur turi vykti greitoji medicinos pagalba (nurodyti rajoną, gatvę, kelią, adresą). Nurodyti kitus orientyrus, pvz., pastatus ar kitokius į akis krentančius vietovės objektus.
- Išsamiai apibūdinti, kas atsitiko ir pateikti kuo daugiau informacijos apie traumą. Informuoti, ar nukentėjęs šąmoningi, ar kvėpuoja, nes jei nekvėpuoja, skambutis bus laikomas prioritetu.
- Atkreipti dėmesį į atvykstančias pagalbos tarnybas ir pasirūpinti, kad būtų asmuo ar asmenys, kurie žinos kur nukreipti atvykusius greitosios pagalbos specialistus.

Informatikos ugdymas

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija 1–2 klasėms

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
SKAITMENINIO TURINIO KŪRIMAS			
Pažintis su skaitmeniniu turiniu		<p>Susipažins su įvairių rūšių skaitmeniniu turiniu, pateikia tekstinės, garsinės, vaizdinės informacijos pavyzdžių. Mokiniai naudosis nurodytu skaitmeniniu turiniu per įvairių dalykų pamokas, atpažins ir įvardins skaitmeninio turinio rūšį: tekstą, garsą, vaizdą (piešinį, nuotrauką), vaizdo įrašą (filmuką).</p> <p>Mokiniai išsiaiškins, kaip tie patys duomenys gali būti pateikiami skirtingai. Supras ryšį tarp skirtingai pavaizduotų duomenų.</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA</p> <p>C.1.3. Rašys kelių sakinių tekstus saviraiškos tikslais (pvz., ketureilį, pasakojimą / pasaką) ir siekdamas perduoti informaciją (pvz., raštelis, žinutė, skelbimas), perteiks nuomonę (pvz., pasiūlymas, reklama). Mokysis pasakoti, apibūdinti, paaiškinti, naudojantis įvairiomis technologijomis, pavyzdžiui, sukuriant vaizdo ar garso įrašus. Pristatydami knygas išbandys įvairias technologijas, aptars jų galimybes ir savitumą.</p> <p>MUZIKA</p> <p>A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas)</p> <p>Aptars atliekamą kūrinį; parodys elementarų muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmo piešinys, melodijos kontūras) supratimą. Atpažins įvairių rūšių skaitmeninį turinį: tekstą, garsą, vaizdą.</p>
Skaitmeninio turinio kūrimas		<p>Mokiniai kurs skaitmeninį turinį naudodami skirtingas skaitmenines priemones ir programas.</p> <p>Sužinos, kaip atlikti nedideles praktines užduotis skaitmeniniais įrenginiais. Mokiniai susipažins su klaviatūra: rinks mažąsias ir didžiąsias raides, skyrybos ir kitus ženklus.</p> <p>Aptars įvairius būdus idėjai perteikti. Mokysis išgauti nuotaiką linijų, dėmių, spalvų ir formų įvairove.</p> <p>Mokiniai komponuos vaizdus, panaudoti simetriją, ritmą . Mokysis naudotis kuria nors piešimo programa arba piešti ar spalvinti.</p>	<p>MATEMATIKA</p> <p>B. Matematinis komunikavimas.</p> <p>B3.3. Atsirinks reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kurs ir pristatys paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgs į adresatą ar komunikavimo situaciją.</p> <p>LIETUVIŲ KALBA</p> <p>C.1.3. Rašys kelių sakinių tekstus saviraiškos tikslais (pvz., ketureilį, pasakojimą / pasaką) ir siekdamas perduoti informaciją (pvz., raštelis, žinutė, skelbimas), perteiks nuomonę (pvz., pasiūlymas, reklama).</p> <p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU</p> <p>B. Gamtamokslinis komunikavimas</p> <p>B4. Mokytojo padedamas aprašys ir savais žodžiais pristatys atliktus tyrimus. Informaciją pateiks keliais sakiniais, piešiniais,</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
			<p>paprasciausiai diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudos konsultuodamasis su mokytoju.</p> <p>MENINIŲ UGDYMU A. Dailės raiška. A4. Savo dailės kūrinius pritaikys konkrečiai progai, puošia klasės erdvę ir kasdienę aplinką. Kiekvienam savo kūriniui užrašys metriką (vardą, pavardę, klasę). Dalyvaus ugdymo įstaigos parodose, renginiuose. Mokysis fotografuoti kasdienybę ir šventės akimirkas.</p>
Skaitmeninio turinio aptarimas		<p>Mokysis analizuoti atliktą užduotį – naudojamą ar pačių sukurtą skaitmeninį turinį, nusakyti užduoties atlikimo žingsnius. Prisimins, kad sukurtą darbą reikia kelis kartus peržiūrėti, ieškoti klaidų, tobulinti. Mokysis taisyti atliktą užduotį pagal iš anksto sutartus kriterijus, nusakančius vieną aspektą. Mokysis drauge su kitais mokiniais aptarti atliktas užduotis, išsakyti savo nuomonę, pateikti pastabas, argumentuoti.</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU B. Gamtamokslinis komunikavimas B4. Mokytojo padedamas aprašys ir savais žodžiais pristatys atliktus tyrimus. Informaciją pateiks keliais sakiniais, piešiniais, paprasčiausiai diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudos konsultuodamasis su mokytoju.</p> <p>TECHNOLOGINIŲ UGDYMU A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas. A3. Padedami taikys ir paaiškins problemos sprendimui tinkančią informaciją, apsibrėš problemą, atvaizduos ją sutarta grafine/aprašomąja forma. D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas D2. Padedami parengs ir pristatys problemos sprendimo rezultatą, proceso eigą, savikainą, įsivertinimo rezultatus.</p>
ALGORITMAI IR PROGRAMAVIMAS			
Komanda		<p>Aptars komandos sąvoką. Mokysis schema, piešiniu pavaizduoti nuosekliai atliekamų komandų seką. Įvardys/pavaizduos, žingsnius, kuriuos reikia atlikti norint gauti rezultatą, pvz., kaip padaryti nuotrauką skaitmeniniu įrenginiu; kaip sudaryti veiksmožodžių grandinę pasakojimui kurti; kaip pagaminti patiekalą; kaip sudėti ir atimti skaičius; kaip pasitikrinti sudėtį atimtimi, o atimtį – sudėti.</p> <p>Atliks veiksmus pagal nurodytą komandą – eiti priekin, sukurti dešinien, kairien, imti daiktą. Apibūdins objektų ar</p>	<p>MATEMATIKA (Dėsningumai. Sekos. Algoritmai ir programavimas. Transformacijos)</p> <p>SOCIALINIŲ UGDYMU (Aš ir mano šeimos istorija (svarbiausi mano, šeimos gyvenimo įvykiai; giminės medis), Orientavimasis realioje erdvėje ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje: namuose, mokykloje, klasėje). Artimos aplinkos (kambario, klasės, kiemo) planas, elementarūs sutartiniai ženklai. Kelias į mokyklą.)</p> <p>LIETUVIŲ KALBA</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>Žmonių vietą ar padėtį vienas kito atžvilgiu, pvz., pasisukti kairėn/dešinėn, pagal/prieš laikrodžio rodyklę; paeiti 3 žingsnius pirmyn/atgal. Apibūdins, schemoje pavaizduotų objektų ar žmonių judėjimą iki nurodytos vietos, pvz., rodyklėmis schemoje parodys, kur yra šuns būda.</p> <p>Languotame popieriuje kurs tam tikrą vietą vaizduojančius planus, pvz., kambario, sklypo, vietovės. Vykdydys kelių žingsnių instrukciją, susijusią su judėjimu tame plane, įskaitant pusės ar ketvirčio apskritimo posūkius. Mokysis užbaigti/sukurti ašies atžvilgiu simetrišką piešinį languotame ar taškuotame popieriuje, kai pavaizduota vertikali arba horizontali simetrijos ašis.</p>	<p>B.2.2. Nusakys įvykių seką, nurodys aiškiai tekste įvardytą veiksmo vietą ir laiką; kūrinio nuotaiką.</p> <p>FIZINIS UGDYMAS</p> <p>(Įvardys mokymosi/poilsio režimo aspektus. Aptars mokymosi ir poilsio režimą ir jo įtaką sveikatai. Paaiškins judėjimo galimybes erdvėje ir laike. Susipažins su judėjimo galimybėmis: a) pagal spartą; b) pagal kryptį; mokytojui rodant pavyzdžius, atliks juos pavieniui, poromis, grupelėmis, žaisdami žaidimus arba rungtyniaudami estafetėse.)</p>
<p>Komandų sekos ir pasirinkimo komanda</p>		<p>Spręs įvairius algoritminius uždavinius užrašytus piešiniais, žodžiais arba simboliais, skaitys šiuos algoritminius užrašus. Aptars paprasčiausius pasirinkimo komandų atvejus (JEI-TAI), kai atliekami veiksmai priklauso nuo nurodytos sąlygos, analizuos, kada kuriuos veiksmus reikės atlikti. Atliks nurodytą komandų seką (esant ir pasirinkimo komandai), aptars rezultata.</p> <p>Tyrinės objektų sekas iš 2–4 pasikartojančių narių grupių, skaičių. Mokysis jas atpažinti, apibūdinti, pratęsti, rasti trūkstamus narius, sudaryti seką pagal nurodytą taisyklę, sukurti savo.</p> <p>Nagrinės piešiniais, žodžiais, simboliais pateiktus algoritmus, mokysis įvykdyti nurodytą komandų seką, kurioje gali būti ir pasirinkimo komandų. Žaidybinėmis programavimo priemonėmis kurs nesudėtingas, iš kelių komandų sudarytas programas.</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU</p> <p>(aptars paprastus dėsningumus kasdienėje aplinkoje, paaiškins, kokių sąlygų reikia, kad vyktų reiškinys. Pvz., Augalai: atpažins augalo dalis (šaknis, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla), nagrinės augalo gyvenimo ciklą (dygimas, augimas, vaisių brandinimas ir sėklų išbarstymas)</p> <p>LIETUVIŲ KALBA</p> <p>D.5.1. Pagal pavyzdį atliks nesudėtingus kalbos tyrimus (pvz., grupuos skirtingus žodžius pagal reikšmę).</p> <p>MUZIKA (Eksperimentuos garsais, kurs ir improvizuos elementarius muzikinius darinius pagal sąlygą (pvz., ritmo piešinį), užfiksuos simboliais.</p> <p>TECHNOLOGINIS UGDYMAS</p> <p>6.1.2.1. Drabužių, aksesuarų, namų tekstilės asortimentas. Rišant/pinant tyrinės siūlų susipynimo būdus ir sukurs aksesuarą (apyrančią, juostelę į plaukus, skirtuką knygai, batraiščius ir pan.</p> <p>6.1.2.3. Drabužių, avalynės priežiūra. Praktiškai išbandys drabužių lankstymo, susagstymo, surišimo (avalynė)/užrišimo (diržai ir pan.) būdus, avalynės/tekstilės valymą be cheminių priemonių).</p>
<p>Loginės operacijos: NE, IR, ARBA</p>		<p>Susipažins su loginėmis operacijomis. Tyrinės įvairias situacijas ir spręs logines užduotis, pateiks teisingų ir neteisingų teiginių pavyzdžių, kuriuose yra loginių</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		operacijų NE, ARBA, IR, pratęs pradėtus loginius teiginius.	D.5.2. Pagal pavyzdį atliks nesudėtingus kalbos vartojimo tyrimus (pvz., stebės kalbos vartojimo situacijas artimoje aplinkoje, darys išvadas pagal aiškiai pastebimus požymius.
Sprendimo algoritmo vaizdavimas		Atpažins gyvenimiškas situacijas, kai reikalingas pasirinkimas, pvz., jei dega žalia šviesoforo šviesa, tai eik per sankryžą ir kartojimas, pvz., kol vanduo puode neužvirė, tol jį kaitink. Nagrinės ir kurs užduotis, kuriomis skatinama vaizduoti uždavinio sprendimo algoritmą žodžiais, piešiniais ar simboliais.	LIETUVIŲ KALBA 6.1.2.4. Skaitant įvairius spausdintus ir skaitmeninius negrožinius tekstus (straipsnius, informacines žinutes, skelbimus, instrukcijas, receptus, sąrašus, gamtos objektų ir reiškinių aprašymus ir kt.), mokysis šiuose tekstuose išskirti svarbiausias detales, faktus, veiksmų seką, aptars teksto ypatumus ir kalbą [...]
Žaidybinės programavimo priemonės		Susipažins su viena ar keliomis žaidybinėmis programavimo priemonėmis (pvz., <i>ScratchJr</i> , <i>Scottie Go!</i> , <i>Bee-Bot</i> ar <i>Blue-Bot</i> robotukus, <i>Blockly Games</i> , <i>Robozzle</i> , <i>Lightbot Jr</i> , <i>SpriteBox</i> , Bebro žaidimo kortelės, specialūs stalo žaidimai) ir mokysis jomis kurti nesudėtingas programas. Mokinių veikla orientuojama į žaidimus, fizines veiklas.	MATEMATIKA (Algoritmai ir programavimas.)
Klaidų atpažinimas		Nagrinės pavyzdžius, atpažins sekų, komandų, algoritmų ar programavimo klaidas. Mokysis patikrinti sukurtus sprendimus, taisyks nurodytas klaidas.	TECHNOLOGINIS UGDYMAS C3. Padedami saugiai, nuosekliai atliks technologinius procesus, koreguos klaidas/netikslumus. Sukurs rezultata.
TECHNOLOGINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAS			
Skaitmeninės priemonės – tai įdomu.		Mokiniai mokės kuo tiksliau įvardinti konkrečią problemą, aptarti galimas jos priežastis, galimas pasekmes, parodys tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų. Mokės ieškoti problemų, kurių nepavyksta išspręsti savarankiškai, sprendimų kreipiantis pagalbos į draugus ar į suaugusįjį (mokytoją, mokyklos informacinių technologijų specialistą). Žinos, kad skaitmeniniai įrenginiai veikia naudodami elektros energijos šaltinį. Todėl viena skaitmeninių įrenginių neveikimo priežasčių – atjungtas arba išsikrovęs elektros energijos šaltinis.	MATEMATIKA, LIETUVIŲ KALBA, GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (programuos robotus, pvz., <i>BlueBot</i> , dirbs su išmaniaisiais kubais, pvz., <i>Merge</i> , <i>iMO</i> , bei naudosis mokomosiomis svetainėmis, pvz., www.eduten.com , https://www.scratchjr.org/). MATEMATIKA (sudarys ir įgyvendins paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus); GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (užduotis atliks pagal mokytojo pateiktą strategiją, numatys akivaizdžius užduočių, susietų su turima gyvenimiška patirtimi, rezultatus; su mokytoju aptars paprasčiausią problemą, siūlys idėjų jai spręsti; pateiks pavyzdžių, kaip žmonės kurdami daiktus ir technologijas semiasi idėjų iš gamtos; įvardys savo stiprybes ir

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
			<p>tobulintinas sritis mokantis gamtos mokslų ir, atsakydamas į mokytojo klausimus, nurodys veiksmus, kurie pagerintų jo mokymąsi; naudosis mokomosiomis svetainėmis, pvz., www.gamtukai.lt).</p> <p>TECHNOLOGINIŲ UGDYMU (padedami mokytojo pateiks artimiausioje aplinkoje taikomų medžiagų/komponentų/priemonių/sistemų pavyzdžių, įvardins bent po vieną jų savybę ir (ar) charakteristiką, technologinius procesus problemos sprendimui įgyvendinti: analizuos elektros prietaisus savo aplinkoje (šviestuvai, skalbimo mašina, telefonas ir pan.), apibūdins jų paskirtį, funkcijas, valdymą (jungiklis, mygtukas ir pan.); nagrinės saugų elektrinių/elektroninių prietaisų naudojimą (kaip tinkamai įjungti/išjungti prietaisą, naudoti įkroviklį ir pan.); padedami saugiai, nuosekliai atliks technologinius procesus, koreguos klaidas/netikslumus, sukurs rezultatą).</p>
<p>Pažintis su programomis ir programėlėmis mokytis.</p>		<p>Mokiniai išvardins bent kelias mokomąsias programas ar (ir) programėles, mokės jomis pasinaudoti mokymuisi: savarankiškai rasti, atverti programą ar (ir) programėlę, surasti reikiamą informaciją, ją įsirašyti į laikmeną, sutvarkyti (patrupinti, pakoreguoti ir pan.). Mokiniai pateiks skirtingų rūšių programų ir programėlių, kurios skirtos žaisti, mokytis, ieškoti informacijos, tvarkyti tekstus, failus, piešti, klausytis muzikos, žiūrėti filmus ir kt., pavyzdžių. Mokės tikslingai pasirinkti skaitmenines technologijas tam tikrai užduočiai spręsti: informacijai rasti ir įsirašyti; schemai braižyti, paveikslui piešti ir minimaliai tvarkyti; tekstams rengti ir minimaliai tvarkyti; žaisti; mokytis. Žinos, kad kai kada skaitmeniniu turiniu (pvz., muzika, filmais, knygomis, žaidimais, edukacinėmis programomis) galima naudotis nemokamai, o kai kada – būtina pirkti. Mokės taisyklingai įvardyti sąvokas, susijusias su skaitmeninio turinio naudojimu.</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (kūrybiškai pritaikys turimas gamtos mokslų žinias ir gebėjimus atlikdamas gamtamokslines ir kitų mokomųjų dalykų užduotis).</p> <p>ETIKA (mokės suprasti, kad ekologinės problemos gali būti išreiškiamos įvairiais būdais – vienaip informaciniame tekste, kitaip animaciniame ar dokumentiniame filme).</p> <p>LIETUVIŲ KALBA (naudosis programėlėmis abėcėlei mokytis, e-knygomis kurti ir pan.).</p> <p>MATEMATIKA (naudosis programėlėmis įvairiems aritmetiniams veiksams atlikti).</p> <p>FIZINIŲ UGDYMU (naudosis programėlėmis, kurios padės išmatuoti nueitus žingsnius).</p> <p>MENINIS UGDYMAS (Dailė) Derins pieštus ar skaitmeninius vaizdus.</p>
<p>DUOMENŲ TYRYBA IR INFORMACIJA</p>			

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
Pažintis su duomenimis.		Mokytojo padedami, mokiniai aiškinsis, kas yra duomenys, pateiks pavyzdžių. Įvardys kasdieninėje aplinkoje sutinkamus duomenis (pvz., batų numerius, drabužių dydžius, automobilių numerius, produktų kainas parduotuvėje ir pan.). Pateiks ir aptars duomenų pavyzdžius: mokyklos langų skaičių, turimų pieštukų kiekius pagal spalvas, surinktų sėklų ar lapų kiekius pagal rūšis, <i>Logo</i> kaladėlių kiekius pagal formą, ir pan. Savais žodžiais paaiškins, kas yra duomenys, pateiks pavyzdžių.	MATEMATIKA (aiškinsis, ką vadiname duomenimis ir koku tikslu jie renkami; mokysis formuluoti klausimus apie kasdienes gyvenimo įvykius).
Duomenų rinkimas ir tvarkymas.		Mokiniai atrinks duomenis pagal vieną ar du nurodytus požymius. Mokiniai mokės grupuoti (klasifikuoti) daiktus pagal vieną ar kelis nurodytus požymius (spalvą, dydį, formą, padėtį erdvėje, sunkumą, paviršiaus ypatybes, būvį, gamtos ar žmogaus rankų kūrinius, kas pagamino daiktus, senovinis ar šiuolaikinis daiktas ir kt.), išdėlios daiktus į eilę (seką) pagal tą patį požymį (pvz., spalvos intensyvumą, laiko kaitos sąvokas: vakar, šiandien, rytoj; praeityje, dabar, ateityje; para, savaitė, mėnuo, metai), atpažinti judančius objektus, palyginti jų kelią, greitį ir judėjimo laiką (automobilis važiuoja greičiau, negu eina žmogus; bėgantis žmogus per tą patį laiką įveikia didesnę atstumą nei einantis ir t. t.), paaiškinti savo veiksmus. Mokiniai kurs pasakojimus, juose panaudos surinktus duomenis (pvz., remiantis savo šeimos, giminės istorija, nusakys svarbiausius šeimos, giminės faktus, šventes, pasakos apie šeimos relikvijas, jas demonstruos), rinkti duomenis apie artimą aplinką (šeimą, draugus, klasę), vaizdžiai pateiks informaciją.	GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (mokysis žmones apibūdinti pagal išorinius požymius; skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius; atpažinti ir įvardinti transporto priemones; parinkti transporto priemonę skirtingam atstumui įveikti; skirti gyvus organizmus nuo negyvų daiktų). MATEMATIKA (paaiškins, ką vadiname pirminiais ir antriniais duomenimis, kaip sudaryti ir užpildyti dažnių lentelę, braižyti diagramas).
Informacijos iš kelių šaltinių tvarkymas.		Mokiniai ugdysis gebėjimus dirbti su kelių šaltinių informacija: ją pergaltos, atsirinks svarbiausią, apjungs. Mokiniai apmąstys ir kritiškai vertins iš kelių šaltinių surinktą informaciją apie objektą ar reiškinį. Pavyzdžiui, mokiniams gebės rasti informacijos apie rašytoją, gamtos reiškinį, augalą, gyvūną ar kt. ir įvertinti gautą informaciją	TECHNOLOGINIŲ UGDYMU (mokytojo padedami nurodytuose informacijos šaltiniuose ieškos, ras, atrinks ir kaups informaciją problemos sprendimui). DAILE

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>pagal kelis kriterijus: ar jos per daug ar per mažai, ar ji gauta iš patikimo šaltinio, kada ji publikuota, ar nurodyta, kas publikavo. Mokiniai, atlikdami užduotis nurodys informaciją apie panaudotus išteklius (jų pavadinimą, autorių, svetainės adresą, datą, kada buvo paimta informacija iš svetainės). Mokiniai pasinaudos internete teikiama informacija savo mokymosi reikmėms: ieškos mokymuisi tinkamų svetainių pagal įvairius raktinius žodžius, įsirašys tinklalapyje esantį tekstą (jo dalį), paveikslą (nuotrauką), svetainės adresą. Mokiniai naudosis priminimu apie informacijos patikimumą, pavyzdžiui, kad pirmenybę reikėtų teikti oficialiems žodynams, žinynams, enciklopedijoms, oficialių įstaigų svetainėms (švietimo ir vyriausybinių organizacijų svetainėms). Svarbu, kad atlikdami įvairias užduotis, mokiniai ugdysis gebėjimą analizuoti, kritiškai vertinti savo sprendimus ir gautus rezultatus (ar pasirinktas sprendimo būdas yra vienintelis galimas, ar jis racionalus, ar gautas atsakymas teisingas, galimas, tinkamas pagal duotą sąlygą).</p>	<p>(mokysis tikslingai ir saugiai ieškoti informacijos apie daile, dailininkus ir jų kūrinius internetinėse svetainėse, enciklopedijose, žinynuose, tinkamai fotografuoti savo kūrinius, pristatys savo kūrybą vizualiai ir žodžiu).</p> <p>LIETUVIŲ KALBA (naudosis vaikams skirtomis enciklopedijomis, žodynais, žinynais, „draugišku“ internetu; mokysis komunikuoti įvairiomis priemonėmis; aptars, kokiais tikslais, kodėl žmonės kalbasi; mokysis savarankiškai rasti reikiamą informaciją mokytojo nurodytuose įvairiuose informacijos šaltiniuose).</p>
<p>Duomenų vaizdavimas piešiniais, diagramomis.</p>		<p>Mokiniai pagal pateikiamus konkrečius duomenų pavaizdavimo pavyzdžius, pradžioje – piešiniais, paveikslėliais, vėliau – stulpeline diagrama, tyrinės ir atsakys į klausimus. Mokiniai atpažins dėsningumus, (taisykles), pagal kurias objektai sudėlioti į grupes, papildyti šias grupes naujais objektais, savarankiškai sudėlios sekas (pvz., skaičių) pagal nurodytą (arba pasirinktą) dėsningumą. Mokiniai aptars su mokytoju pateiktas stulpelines diagramas, kai duomenų skaičius nedidelis (iki 20) ir remiantis pateiktais duomenimis, atsakys į klausimus. Mokiniai mokės skaityti duomenis, pateiktus lentelė ir stulpeline diagrama. Mokiniai, pagal poreikį atliks užduotis, kai duomenis reikia patiems pavaizduoti, pavyzdžiui, stulpeline diagrama popieriuje.</p>	<p>MATEMATIKA (mokysis registruoti renkamus duomenis, kai yra 2–3 stebimo požymio reikšmės, pavaizduoti piktograma ar stulpeline diagrama, perskaityti piktogramoje, stulpelinėje diagramoje pateikiamą informaciją, ja remtis atsakant į pagrindinį tyrimo klausimą).</p> <p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU (nurodys paprasto tyrimo atlikimo eigą, pasirinks iš pateiktų tinkamas priemones ir medžiagas; kartu su mokytoju aptars tyrimo atlikimo vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą).</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
Duomenų ir informacijos patikimumas.		Mokiniai žinos informacijos patikimumo sąvoką, pateiks pavyzdžių. Mokiniai su mokytoju aptars, kaip vertinti duomenų ir informacijos apie objektą ar reiškinį patikimumą pagal duotus ar pasirinktus kriterijus. Mokiniai pagal nurodytus kriterijus įvertins pateiktos ar pasirinktos informacijos tinkamumą užduočiai atlikti ir patikimumą. Mokiniai žinos, kad už kiekvieno žodžio ir vaizdo slypi žmonės, norintys kažką pasakyti. Todėl ką nors sužinodami, jie turi pagalvoti ir įvertinti gautą informaciją remdamiesi nurodytais ar pačių pasiūlytais kriterijais (pvz., ar tai tiesa, ar tai galėjo nutikti, kur ir kada galima šia informacija pasinaudoti ir pan.).	LIETUVIŲ KALBA (sies tekstą su jau žinoma informacija, kai yra suteikiama pagalba; svarstys apie informacijos (pvz., reklamos) patikimumą).
VIRTUALIOJI KOMUNIKACIJA IR BENDRADARBIAVIMAS			
Virtualusis pokalbis: bendravimo privalumai ir trūkumai.		Mokiniai, padedant mokytojui, mokysis bendrauti virtualiame pokalbyje, naudodami kurią nors bendravimo ar virtualaus darbo priemonę. Aptars, kokias virtualaus bendravimo priemones mokiniai yra matę ar naudoję. Mokiniai išnagrinės bendravimo, naudojantis virtualiomis priemonėmis, privalumus ir trūkumus, lygins su betarpišku bendravimu. Įvertins gyvo bendravimo privalumus – tai apkabinimas, gyvas žvilgsnis, rankos paspaudimas.	LIETUVIŲ KALBA Mokysis virtualioje erdvėje tinkamai išklausti ir suprasti kalbantįjį, bendraujant klausytis ir išgirsti vienas kitą. Nagrinės bendravimo būdus bei galimybes.
Mokymasis virtualiai naudojant skaitmenines priemones.		Mokysis poromis ar grupėmis atlikti užduotis, aptarti siekiamą rezultatą. Mokytojas padės mokiniams nuspręsti, kokį konkretų veiksma mokins nori atlikti: pasikalbėti (išgirsti, pamatyti pašnekovą), perduoti tikslią informaciją (pvz., kuriuos vadovėlio puslapius reikia perskaityti namuose), susirašinėti realiuoju laiku, perduoti informaciją žinute, kai atsakymo į ją laikas ne itin svarbus, pasidalyti ar pasikeisti nuotraukomis, vaizdine informacija. Mokiniai skatinami rengti bendrą darbą virtualiojoje erdvėje, dalintis ištekliais, idėjomis, nuomonėmis, naudotis tinkamomis skaitmeninėmis technologijomis.	LIETUVIŲ KALBA Mokiniai komunikuos/bendraus žodžiu ir raštu, taikydami įvairias natūralias ir interaktyvias, verbalines ir neverbalines priemones, perduodami ir priimdami įvairius pranešimus. PASAULIO PAŽINIMAS Pristatydami tyrimų rezultatus laikysis kalbos etiketo reikalavimų, informaciją pateiks tekstais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudoja skaitmenines technologijas.

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
Darbo virtualioje erdvėje taisyklės.		Mokiniai pažiūrėję mokytojos pateiktą filmuką apie bendravimo grupėje taisykles), mokysis išreikšti savo nuomonę. Bendrame pokalbyje aptars konkrečias bendravimo taisykles ir bandys iliustruoti taisykles.	DAILĖ Pristatys savo kūrybinius darbus(atviruko, sveikinimo kūrimas virtualioje erdvėje) vizualiai ir žodžiu, laikantis bendrų kalbos etikos reikalavimų.
Virtualusis draugas. Ar tikrai draugas?		Peržiūrėjus filmą „Virtualioje erdvėje bendrauk saugiai!“, mokiniai aptars virtualioje erdvėje esančius pavojus. Mokysis, kaip reikia atsargiai elgtis su pateikta ir rasta informacija internete, socialiniuose tinkluose. Aptars, kad einant į realų susitikimą su virtualiu pašnekovu, jie ne tik gali pamatyti ne tai, ko tikėjosi, bet ir patirti fizinį smurtą. Todėl į realų pasimatymą su nepažįstamu asmeniu reikėtų eiti tik pasitarus su tėvais.	GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS Skirs objektyvią informaciją, faktus, duomenis nuo subjektyvios informacijos, nuomonės, pasirinks patikimus informacijos šaltinius.
Elektroninės patyčios.		Mokiniai, išsiaiškinę virtualios erdvės bendravimo taisykles, susipažins, kas yra elektroninės patyčios (įvairus elgesys, kai vaikai žemina, skaudina vieni kitus virtualioje erdvėje: vieši įžeidinėjimai, šmeižimas, apsimetimas kitu asmeniu ir kenkimas kito vaiko reputacijai, apgaulės būdu išgaunama asmeninė informacija ir paviešinama kitiems, atstūmimas ir nepriėmimas į draugų grupę, persekiojimas, įvairių su vaiku susijusių situacijų filmavimas ir įkėlimas bei platinimas internete ir kt.). Mokiniai turi žinoti, kad patyrę el. patyčias, jie galėtų: pasikalbėti su suaugusiuoju, kuriuo pasitiki, skambinti į vaikų liniją nemokamu numeriu 116111, parašyti laišką arba dalyvauti diskusijose svetainėje www.vaikulinija.lt. Mokiniai turėtų žinoti, koks skaitmeninis turinys laikomas nepadoriu ar žeidžiančiu.	GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS Saugus elgesys. Mokysis saugiai dirbti virtualioje aplinkoje. Aiškinsis, kur kreiptis pagalbos, kas gali padėti, kai bendraujant ar dirbant virtualioje erdvėje kyla problemos.
SAUGUS ELGESYS			
Taisyklės dirbant skaitmeniniu įrenginiu		Mokiniai mokysis taisyklingai sėdėti, laikyti skaitmeninį įrenginį, sužinos, kiek laiko galima dirbti, kada daryti pertraukas, kokius fizinius pratimus atlikti pertraukėlių metu. Mokiniai atliks fizinių pratimų (mankštos) kompleksą, kuris mažins neigiamą darbo skaitmeninių įrenginių įtaką sveikatai.	LIETUVIŲ KALBA Pateiks sveikatą tausojančio darbo skaitmeninėmis technologijomis pavyzdžių. FIZINIS UGDYMAS Mokysis fiziškai aktyvių veiklų mažinančių neigiamą skaitmeninių įrenginių įtaką sveikatai.

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
Skaitmeninės technologijos ir aplinka		Mokiniai sužinos, kad veikiantys elektros srove maitinami ir valdomi įrenginiai sukuria aplink save elektromagnetinį lauką, kuris gali neigiamai veikti kitus įrenginius, šalia esančius augalus, turėti neigiamos įtakos žmonių sveikatai. Mokiniai atpažins, kur elektros energija eikvojama be reikalo ir kaip paprasčiausiu būdu galima ją taupyti (atjungti pilnai pakrautus skaitmeninius įrenginius nuo elektros, išjungti nenaudojamus įrenginius, naudoti skaitmeninį įrenginį neprijungus jį prie maitinimo).	GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS Sužinos apie skaitmeninių technologijų įtaką aplinkai.
Pažintis su saugiu prisijungimu		Mokiniai mokysis prisijungti prie nurodytos virtualiosios sistemos (pvz., elektroninio dienyno, mokymosi aplinkos) naudojant prisijungimo vardą ir slaptažodį. Mokiniais nepavykus prisijungti, kreipsis pagalbos į mokytoją, sužinos kaip saugoti prisijungimo duomenis (prisijungimo vardą ir slaptažodį), kodėl negalima atskleisti pašaliniams asmenims.	LIETUVIŲ KALBA Mokysis virtualioje erdvėje tinkamai išklausti ir suprasti kalbantįjį, bendraujant klausytis ir išgirsti vienas kitą, laikytis kalbos etiketo.
Asmeninių duomenų saugumas		Mokiniai sužinos, kad bendraujant virtualioje erdvėje, kyla grėsmės ir pavojai privatumo saugumui: asmens duomenys gali būti neteisėtai nukopijuoti ir panaudoti neteisėtiems veiksams. Mokiniai mokysis laikytis saugaus darbo taisyklių, siekiant apsaugoti asmeninius duomenis nuo neteisėto kopijavimo, o kilus įtarimui dėl neteisėto asmens duomenų naudojimo, kreipsis pagalbos į suaugusiuosius.	LIETUVIŲ KALBA Mokysis bendradarbiavimo (komandinio darbo, pokalbio, diskusijos) susitarimų dirbant įvairiose aplinkose (klasėje, muziejuje, telefonu, internete). Saugos asmens duomenis ir skaitmeninę tapatybę

Ilgalaikio plano pavyzdys su galima dalykų integracija 3–4 klasėms

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
SKAITMENINIO TURINIO KŪRIMAS			
Informacijos paieška kitų dalykų užduotims		Atliekant įvairias užduotis naudosis informacinėmis ir komunikacinėmis technologijomis, vaikams skirtais elektroniniais žodynais ir žinynais. Aptars, kaip ieškoti ir rasti informacijos naudojantis paieškos sistema. Mokysis	GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU B. Gamtamokslinis komunikavimas B2. Savo pasirinktuose ar mokytojo rekomenduojamuose informacijos šaltiniuose atrinks, apibendrins ir vertins įvairiais būdais

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
atlikti		<p>virtoti reikšminius (raktinius) žodžius, juos tikslius, peržvelgs rastą turinį, antraštes.</p>	<p>pateiktą nesudėtingą informaciją. B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikysis esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reikš mintis, be tikslaus citavimo nurodys, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateiks tekstais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudos skaitmenines technologijas. MENINE RAIŠKA A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas) Apibūdins atliekamą kūrinį; parodys muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmas ir metras, melodija ir dermė, dinamika) bei struktūrų supratimą. A1. Ieškos ir pritaikys skaitmeninį turinį dalykų mokymuisi, tinkamai vartos sąvokas.</p>
Informacijos atrinkimas		<p>Mokysis atsirinkti, kas yra vertingiausia periodinės spaudos, skirtoms vaikams, svetainėse. Elektroniniuose žodynuose, žinyuose ieškos daugiareikšmio žodžio paaiškinimų, aptars sinonimus ir antonimus. Reikiamą informaciją atsirinks pagal nagrinėjamą kontekstą.</p>	<p>MATEMATIKA B. Matematinis komunikavimas. B3.3. Atsirinks reikiamą informaciją iš 1–2 nurodytų šaltinių, kurs ir pristatys paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgs į adresatą ir komunikavimo situaciją. TECHNOLOGINIŲ UGDYMU A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas. A2. Nurodytuose informacijos šaltiniuose ieškos, ras, atrinks ir kaups informaciją reikalingą problemos sprendimui. GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU B. Gamtamokslinis komunikavimas B2. Savo pasirinktuose ar mokytojo rekomenduojamuose informacijos šaltiniuose atrinks, apibendrina ir įvertins įvairiais būdais pateiktą nesudėtingą informaciją.</p>
Programų ir programėlių		<p>Mokiniai mokysis ieškoti skaitmeninio turinio, mokomųjų programų ir programėlių įvairiems dalykams mokytis ar</p>	<p>MUZIKA A. Muzikavimas (dainavimas, grojimas).</p>

TEMA mokymuisi paieška ir atranka	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS užduotims atlikti. Tinkamai vartos sąvokas, susijusias su skaitmeninėmis technologijomis. Išbandys keletą skirtingų mokomųjų programų, aptars jų tinkamumą mokantis skirtingų dalykų.	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS Apibūdins atliekamą kūrinį; parodys muzikos kalbos ir išraiškos priemonių (pvz., ritmas ir metras, melodija ir dermė, dinamika) bei struktūrų supratimą. A1. Ieškos ir pritaikys skaitmeninį turinį dalykų mokymuisi, tinkamai vartos sąvokas. MATEMATIKA B. Matematinis komunikavimas. B3.3. Kurs ir pristatys paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgs į adresatą ir komunikavimo situaciją.
Informacijos ieškojimas užduočiai atlikti		Sužinos, kaip ir kur reikėtų ieškoti informacijos. Pasirinks įvairius informacijos šaltinius ir savarankiškai suras informaciją, kurią pristatys klasės draugams ir pan.	GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU B. Gamtamokslinis komunikavimas. B2. Savo pasirinktuose ar mokytojo rekomenduojamuose informacijos šaltiniuose atrinks, apibendrins ir vertins įvairiais būdais pateiktą nesudėtingą informaciją. MATEMATIKA B. Matematinis komunikavimas. B3.3. Atsirinks reikiamą informaciją iš 1–2 nurodytų šaltinių.
Grafinio ir tekstinio turinio kūrimas		Mokysis kurti skaitmeninį turinį parinkdamas įvairias skaitmenines priemones: programas ir programėles. Mokysis naudotis skaitmeninėmis priemonėmis savo idėjoms išreikšti, tyrinėjimui ar kitai veiklai planuoti, įgyvendinti ir rezultatams pateikti. Sudarys ir užpildys lenteles, braižys minčių žemėlapius, schemas.	MATEMATIKA 5.2.3 Sukurs 3–5 skaidrių pateiktis apie savo aplinką su 1–2 sakinių užrašais ekrane. Sukurs labai trumpą filmuką / reportažą / vaizdo ir garso įrašą apie savo aplinką, pažįstamus žmones. MUZIKA B. Muzikos kūryba. Improvizuos muzikinius darinius pagal sąlygą (pvz., dermę ar metrą). Pasirinks priemones nuotaikai sukurti. TECHNOLOGINIŲ UGDYMU C. Sprendimo įgyvendinimas / prototipavimas C2. Problemos sprendimui pasirinks, taikys ir derins medžiagas / komponentus / priemones / sistemas, jų savybes ir (ar) charakteristikas, technologinius procesus. C3. Saugiai, nuosekliai atliks technologinius procesus. Padedami koreguos klaidas / netikslumus. Sukurs rezultatą. UŽSIENIO KALBA

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
			<p>5.2.3. Audiovizualinio teksto kūrimas. Sukurs 3–5 skaidrių pateiktis apie savo aplinką su 1–2 sakinių užrašais ekrane. Sukurs labai trumpą filmuką / reportažą / vaizdo ir garso įrašą apie savo aplinką, pažįstamus žmones.</p> <p>LIETUVIŲ KALBA</p> <p>C.1.3. Rašys saviraiškos tikslais (pvz., eilėraščių, pasakojimą, pasaką) ir siekdamas perduoti esminę informaciją ir detales (pvz., informacinė žinutė, skelbimas, plakatas), perteikti argumentuotą nuomonę (pvz., pasiūlymas, knygos aprašymas, reklama).</p> <p>MENINE RAIŠKA</p> <p>A. Dailės raiška</p> <p>A2. Pasirinks ir naudos jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudosis.</p> <p>A3. Pasirinks linijas ir (ar) spalvas, ir (ar) erdvinės formas. Pastebės fono ir vaizduojamų objektų / figūrų dermę, kūrybiškai perteiks norimą ritmą, emocijas.</p> <p>A4. Atliks pasirinktą vaidmenį integruotos meninės veiklos projekte. Kiekvienam savo kūriniumi užrašo metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Kurs savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakatą.</p>
Skaitmeninio turinio ir failų tvarkymas		Mokysis įrašyti ir surasti skaitmeninį turinį kompiuteryje ar planšetėje, pašalinti failą, ar atkurti pašalintą failą. Mokytojo padedami mokiniai įrašys failą į nurodytą kompiuterio vietą (aplinką), suras ir atvers nurodytoje kompiuterio vietoje (aplanke) esantį failą, suras ir parodys reikiamą nuotrauką ar vaizdo įrašą išmaniajame įrenginyje. Mokysis nufotografuotą ar nufilmuotą turinį perkelti į kompiuterį.	<p>UŽSIENIO KALBA</p> <p>5.2.3. Audiovizualinio teksto kūrimas. Sukurs 3–5 skaidrių pateiktis apie savo aplinką su 1–2 sakinių užrašais ekrane. Sukuria labai trumpą filmuką / reportažą / vaizdo ir garso įrašą apie savo aplinką, pažįstamus žmones.</p> <p>MATEMATIKA</p> <p>5.2.3. Sukurs 3–5 skaidrių pateiktis apie savo aplinką su 1–2 sakinių užrašais ekrane. Sukurs labai trumpą filmuką / reportažą / vaizdo ir garso įrašą apie savo aplinką, pažįstamus žmones.</p>
Skaitmeninio turinio tobulinimas		Mokiniai iki galo padarys darbą, sieks išbaigto rezultato, jei reikia ją pataisys. Mokiniai pristatys atliktą darbą: parodys prieš klasę (pvz., parengiant pateiktį), aptars gautą rezultatą,	<p>TECHNOLOGINIŲ UGDYMU</p> <p>A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.</p> <p>A3. Taikys ir padedami paaiškins problemos sprendimui reikalingą informaciją, apsibrėš ir tikslins problemą, atvaizduos ją sutarta</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>papasakos, paaiškins, kaip buvo daroma, apibendrins, pateiks išvadas.</p>	<p>grafine/aprašomąja forma. D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas. D2. Padedami parengs ir pristatys problemos sprendimo rezultatą, proceso eigą ir sprendimus, savikainą, įsivertinimo rezultatus. GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU B. Gamtamokslinis komunikavimas B2. Savo pasirinktuose ar mokytojo rekomenduojamuose informacijos šaltiniuose atrinks, apibendrins ir vertins įvairiais būdais pateiktą nesudėtingą informaciją. B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstamame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikysis esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reikš mintis, be tikslaus citavimo nurodys, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateiks tekstais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudos skaitmenines technologijas.</p>
ALGORITMAI IR PROGRAMAVIMAS			
Algoritmas.		<p>Pateiks praktinių užduočių, užduočių sprendimų ir apibūdins konkrečias komandų sekas, aptars taisykles. Kurs ir išbandys judėjimo komandas (pvz., priekin, atgal, aukštyn, žemyn), posūkio komandas (pvz., kairėn, dešinėn), pasirinkimo komandas (JEI-TAI), iš komandų sudarys sekas. Nagrinės ir kurs įvairius algoritmus iš jų aplinkos, namų ir mokyklos, mokomųjų dalykų.</p>	<p>MATEMATIKA Dėsniumai. Sekos. Algoritmai ir programavimas. LIETUVIŲ KALBA D.5.1. Savarankiškai atliks nesudėtingus kalbos tyrimus (pvz., pastebės dėsniumus, padarys išvadas; sudarys atmintines, išves taisykles). GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS C1. Nurodys tyrimų svarbą pažįstant pasaulį. Nurodys tyrimo atlikimo etapus. D3. Paaiškins paprastus artimos aplinkos dėsniumus, atpažins ir savais žodžiais paaiškins paprastus priežasties ir pasekmės ryšius. TECHNOLOGINIS UGDYMAS 6.2.2.2. Natūralūs pluoštai. Vilna. Išsamiau aptars vilnos pluošto „kelias“ iki siūlo.</p>
Programa.		<p>Išsiaiškins programos sąvoką – skaitmeniniam įrenginiui suprantamą algoritmą ar komandų seką. Išsiaiškins, kad algoritme ir programoje svarbi komandų atlikimo tvarka</p>	<p>MATEMATIKA Dėsniumai. Sekos. Algoritmai ir programavimas. LIETUVIŲ KALBA</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		(pvz., dienotvarkėje negalima keisti vietomis numatytų susitikimų, žaidimo taisyklėse negalima praleisti kai kurių punktų). Nagrinės pavyzdžius, kuriuose atvaizduoti skirtingi algoritmai tam pačiam rezultatui gauti (pvz., kelio nuo namų iki mokyklos planavimas).	B.2.2. Aptars įvykių seką, veiksmo laiką, vietą, jų kaitą, įvykių svarbą. Apibūdins grožinio teksto nuotaiką. GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS 6.4.4. Mitybos grandinės: [...] Aiškinsis, kas yra mitybos grandinės, mokysis sudaryti paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines.
Pasirinkimo komanda (sunkesni atvejai).		Nagrinės ir kurs sudėtingesnę pasirinkimo komandą, kai vartojami du pasirinkimai (pvz., JEI-TAI-KITAIP). Pavaizduos pasirinkimo komandą sutartiniais ženklais ar schemomis.	MATEMATIKA Algoritmai ir programavimas. Konstravimas. Transformacijos. FIZINIS UGDYMAS A. Mokysis skaičiuoti ramybės širdies susitraukimo dažnį (pulsą) ir pulsą po fizinio krūvio. B. Su mokytoju aiškinsis koordinuotų judesių svarbą, mokysis koordinuotai juos atlikti vietoje ir judant erdvėje. Koordinuotai atliks judesius kintant judesių kryptčiai ir spartai. Judėdami, neprarasdami koordinacijos mokysis greitai keisti judesių krypttį ir spartą.
Kartojimo komanda.		Skaitys algoritmus, pavaizduotus sutartiniais ženklais ar schemomis. Susipažins su kartojimo komanda, pavyzdžiais paaiškins kartojimo veiksmus, kaip juos galima vaizduoti. Spręs įvairius uždavinius, kuriuose reikia atlikti komandų sekas, pasirinkimo ir kartojimo komandas. Aptars veiksmų eigą rezultatui pasiekti. Atlikdami vaizdinius algoritmus, sprendimui pavaizduoti naudos sutartinius žymenis: sutartinius ženklus, schemas.	MATEMATIKA Algoritmai ir programavimas.
Algoritmo vaizdavimas sutartiniais ženklais.		Kurs pasirinkto uždavinio algoritmą, pagal kurį būtų galima gauti konkretų rezultatą (pvz., iš turimų fizinių objektų sudėlioti ar nupiešti tam tikrą geometrinę figūrą; naudojantis pateiktais ar savo gautais duomenimis, apskaičiuoti nueitą kelią, laiką, greitį; pereiti labirintą; sukurti žaidimų instrukcijas, taisykles, receptus ir kt.). Nusakys algoritmą žodžiais ir pavaizduos sutartiniais ženklais ar schema.	GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS D5. Paaiškins paprastus žinomų reiškinių ir procesų modelius , pasitardamas su mokytoju modeliuos paprasčiausius reiškinius ar procesus . Pastebės ir savais žodžiais įvardys paprastus dėsningumus artimoje aplinkoje.)
Algoritmo skaidymas.		Pakartos uždavinio sprendimo skaidymą žingsniais, nusakys komandomis (taikant pasirinkimo, kartojimo komandas ir jų sekas). Skaidys uždavinį į mažesnes dalis. Kurs programą,	TECHNOLOGINIS UGDYMAS

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		naudodami pasirinkimo ir kartojimo komandas, jų sekas, logines operacijas.	6.2.2.1. Kuriant nesudėtingą tekstilės gaminių aiškintis tekstilės gaminių projektavimo, konstravimo, dekoravimo, siuvimo eiliškumą, [...]
Sprendimo teisingumo tikrinimas.		Kurs uždavinio sprendimus nuo idėjos iki žingsnių sekos sudarymo ir sprendimo pristatymo. Aptars uždavinių sprendimo strategiją: įsitikins, ar teisingai suprasta sąlyga, kelis kartus patikrins numatytus uždavinio sprendimo žingsnius.	LIETUVIŲ KALBA D.5.2. Savarankiškai atliks nesudėtingus kalbos vartojimo tyrimus (pvz., stebi kalbos vartojimo situacijas aktualioje aplinkoje, apibendrina, daro išvadas, formuluoja rekomendacijas).
Klaidų radimas ir taisymas.		Peržiūrės užbaigtą uždavinio sprendimą, pasitikrins, ieškos klaidų.	TECHNOLOGINIS UGDYMAS C3. Saugiai, nuosekliai atliks technologinius procesus. Padedami koreguos klaidas/ netikslumus. Sukurs rezultatą.
TECHNOLOGINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAS			
Skaitmeninių įrenginių naudojimas.		Žinos skaitmeninių įrenginių (mobiliojo telefono, planšetės, kompiuterio, spausdintuvo, garso kolonėlių, mikrofono, skaitmeninio fotoaparato) naudojimo galimybes, paskirtį, įvardys funkcijas.	MATEMATIKA, LIETUVIŲ KALBA, GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU Programuos įvairius robotus, pvz., <i>BlueBot</i> , <i>Ozobot</i> , <i>Photon</i> , dirbs su išmaniaisiais kubais, pvz., <i>Merge</i> , <i>iMO</i> , bei naudosis mokomosiomis svetainėmis, pvz., www.eduten.com , https://scratch.mit.edu/ , https://cospaces.io/edu/ . TECHNOLOGINIŲ UGDYMU Elektrinių / elektroninių gaminių konstravimas: kurs elementarius elektrinius projektus, su šviesos, garso ir judesio (pasirinktinai) valdymo elementais (paišantis robotas, namų diskotekos gaublys ir pan.
Darbo skaitmeninių įrenginių sutrikimai.		Mokės įvardyti keletą dažnų problemų, su kuriomis gali susidurti naudodami skaitmeninius įrenginius. Pavyzdžiui, įvedus prisijungimo prie el. dienyno sistemos duomenis, gaunamas pranešimas: „Neteisingas prisijungimo vardas arba slaptažodis“. Trumpai paaiškins, kokia tokios problemos galima priežastis (pvz., vedant duomenis įsivėlė korektūros klaida; buvo įjungta netinkama klaviatūros rašmenų rašymo kalba; įjungta ar išjungta didžiųjų raidžių rašymo būseną; įjungta ar išjungta skaitmenų rašymo būseną). Bandys rasti sprendimo būdus. Jei nepavyks,	MATEMATIKA Sudarys ir įgyvendins paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus. GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU Atlikdamas užduoties pasirinktą vieną strategiją iš dažnai naudojamų, įprastų ar iš mokytojo pasiūlytų, numatys akivaizdžius užduočių rezultatus, siūlys idėjų paprastoms problemoms spręsti, mokytojo padedamas jas aptars ir vertins.

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		mokės kreiptis pagalbos į suaugusįjį (mokytoją, mokyklos informacinių technologijų specialistą), jei problema (sutrikimas) jiems yra neatpažįstama. Supras, kad prašyti pagalbos ar padėti kitam yra norma.	
Programų ir (ar) programėlių pasirinkimas.		Mokiniai naudos tinkamas (saugias) skaitmenines technologijas ne tik mokymuisi, bet ir kūrybai, saviraiškai, virtualiajam komunikavimui, bendradarbiavimui. Mokės tikslingai taikyti įvairias skaitmenines technologijas skirtingos rūšies informacijai (tekstams, skaičiams, garsams, piešiniais, animacijai ir vaizdo įrašams) kurti ir tvarkyti; įvertinti, kurią technologiją geriau pasirinkti vieniems ar kitiems darbams.	LIETUVIŲ KALBA Naudosis programėlėmis e-knygoms, komiksams kurti ir pan. MATEMATIKA Naudosis programėlėmis įvairiems aritmetiniams veiksams atlikti, diagramoms sudaryti bei nubraižyti. FIZINIŲ UGDYMU Naudosis programėlėmis, kurios padės nustatyti pulso dažnį bei išmatuoti nueitus žingsnius.
Technologinių gebėjimų, būtinų mokymuisi, ugdymas.		Mokiniai mokės įsivertinti turimus skaitmeninius gebėjimus: ar geba (kaip sėkmingai geba) rasti informacijos internete; įvertinti jos tinkamumą užduočiai (problemai) spręsti; įrašyti informaciją į laikmeną; žinoti bent kelias mokomąsias programas ir (ar) programėles, mokėti jomis pasinaudoti mokymuisi; kurti ir minimaliai tvarkyti informaciją: tekstus, paveikslus failus; pristatyti darbą, juo pasidalyti; išspausdinti darbą; kalbėti apie skaitmeninių įrenginių ir savo veiksmus, susijusius su skaitmeninio turinio kūrimu, dalijimusi, pristatymu, vartojant taisyklingus kompiuterijos ir skaitmeninių technologijų terminus ir sąvokas, aiškiai reikšti mintis, tinkamai komentuoti savo veiksmus.	GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU Kūrybiškai pritaikys turimas gamtos mokslų žinias ir gebėjimus artimos aplinkos situacijose; nagrinėdamas žmonių sukurtų daiktų ir technologijų savybes ras analogijų gamtoje; pagal pateiktus kriterijus įsivertins savo pasiekimus ir gebėjimą mokytis gamtos mokslų; padedamas mokytojo nusimatyti veiksmų planą, kaip sieks pagerinti mokymąsi. TECHNOLOGINIŲ UGDYMU Susipažins su elektromagnetizmo reiškiniais ir jų panaudojimo pavyzdžiais (mikrofonas, garsiakalbis, elektros variklis ir pan.), nagrinės saugaus elektrinio / elektroninio prietaiso naudojimo pavyzdį (virtuvės įranga, kiti namų aplinkoje naudojami prietaisai), aptars, kam reikalinga vartojimo instrukcija. FIZINIŲ UGDYMU Gebės prisitaikyti prie kintančios aplinkos netradicinėje fiziškai aktyvioje veikloje.
DUOMENŲ TYRYBA IR INFORMACIJA			
Pažintis su duomenimis.		Mokiniai atliks kokią nors veiklą, kurioje reikėtų naudoti duomenis ir informaciją (pvz., aptariama, kaip organizuoti gimtadienio iškylą: kiek bus vaikų, kiek kokio maisto reikės pirkti, kaip planuoti ir pasiruošti pirkinių sąrašą, kaip	MATEMATIKA Sužinos, kas yra pirminiai ir antriniai duomenys. Aptars, kaip sudaryti ir užpildyti dažnių lentelę, braižys diagramas. Planuos ir atliks statistinį tyrimą apie artimą aplinką, pasirinktomis

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>sužinoti orų prognozę ir pan.). Visa tai – duomenys ir informacija. Mokiniai patys įvardys duomenis, apibūdins, pateiks informaciją, apibendrins. Svarbi praktinė veikla ir mokinių pastabumas: kiek mokiniai atras iš praktinės veiklos, kiek patys aptars, tiek ir gerai. Mokiniai atliks keletą skirtingų veiklų, kad galėtų pateikti kuo įvairesnių pavyzdžių. Toliau aptars pavyzdžius, kai skaitmeninių technologijų naudojimas kasdienėje veikloje palengvina darbą su duomenimis ir informacija (pvz., jei norime suskaičiuoti produktus, jų rūšis ir kainas parduotuvėje, neapsieisime be kompiuterio). Mokiniai pateiks pavyzdžių iš jų aplinkos, ypač – kai naudojamos skaitmeninės technologijos.</p> <p>Mokiniai rūpinsis taisyklingu terminų vartojimu (duomenys, duomenų apdorojimas, informacija, slaptažodis, simbolis, kodas, kodavimas, šifravimas ir pan.).</p>	<p>skaitmeninėmis priemonėmis apibendrins rezultatus, braižys diagramas.</p>
Duomenų rinkimas ir tvarkymas.		<p>Mokiniai užduotyse pastebės dėsningumus duomenyse, papildys trūkstamais duomenimis, atpažins pasikartojančias dalis (šablonus). Mokiniai apdoros gautus ar pateiktus duomenis (pvz., atrinks duomenis pagal kelis nurodytus kriterijus iš lentelių, skirtingų šaltinių, palygins gautą informaciją, ją apibendrins, darys išvadas, įrašys, atliks aritmetinius veiksmus naudojantis skaičiuotuvu). Mokytojo padedami, mokiniai formuluos klausimus apie artimą aplinką (šeimą, draugus, klasę), rinks duomenis pagal vieną (kokybinį arba kiekybinį) požymį, registruos požymio reikšmių dažnius. Remdamiesi surinktais duomenimis, atsakys į paprastus klausimus, darys išvadas, argumentuos, bandys palyginti surinktus duomenis. Mokiniai savarankiškai pasirinks reikiamas skaitmenines priemones duomenims tvarkyti.</p>	<p>GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU Atliks paprastus tyrimus, apibendrins tyrimų duomenis, pavaizduos labiau tinkančia pristatymui forma (stulpeline, linijine diagrama, lentele). Sudarys paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines; mokysis grupuoti, palyginti, sugretinti gyvųjų organizmų požymius.</p> <p>FIZINIS UGDYMAS Skaičiuos ramybės širdies susitraukimo dažnį (pulsą) ir pulsą po fizinio krūvio.</p> <p>DAILĖ A3. Pasirinks linijas ir (ar) spalvas, ir (ar) erdvinės formas. Pastebės fono ir vaizduojamų objektų / figūrų dermę, kūrybiškai perteiks norimą ritmą, emocijas. Kiekvienam savo kūrinui užrašys metriką (vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą). Skaitmeninėmis priemonėmis kurs savo ar klasės draugų parodos kvietimą, plakatą.</p>
Informacijos		Mokiniai dirbs su kelių šaltinių informacija: ją pergaltos,	LIETUVIŲ KALBA

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
iš kelių šaltinių tvarkymas.		atsirinks svarbiausią, apjungs. Mokiniai apmąstys ir kritiškai vertins iš kelių šaltinių surinktą informaciją apie objektą ar reiškinį. Pavyzdžiui, mokiniai ras informacijos apie rašytoją, gamtos reiškinį, augalą, gyvūną ar kt. ir įvertins gautą informaciją pagal kelis kriterijus: ar jos per daug ar per mažai, ar ji gauta iš patikimo šaltinio, kada ji publikuota, ar nurodyta, kas publikavo. Mokiniai nurodys informaciją apie panaudotus šaltinius (jų pavadinimą, autorių, svetainės adresą, datą, kada buvo paimta informacija iš svetainės). Mokiniai pasinaudos internete teikiama informacija savo mokymosi reikmėms: ieškos mokymuisi tinkamų svetainių pagal įvairius raktinius žodžius, įsirašys tinklalapyje esantį tekstą (jo dalį), paveikslą (nuotrauką), svetainės adresą. Svarbu, kad atlikdami įvairias užduotis, mokiniai ugdysis gebėjimą analizuoti, kritiškai vertinti savo sprendimus ir gautus rezultatus (ar pasirinktas sprendimo būdas yra vienintelis galimas, ar jis racionalus, ar gautas atsakymas teisingas, galimas, tinkamas pagal duotą sąlygą)	Pasirinks ir skaitys knygą pagal savo interesus. Naudosis įvairiais informacijos šaltiniais atsirinkdamas informaciją. Mokysis savarankiškai rasti reikiamą informaciją mokytojo nurodytuose įvairiuose informacijos šaltiniuose. DAILE Ieškos informacijos apie dailę, dailininkus ir jų kūrinius įvairiuose informacijos šaltiniuose, tinkamai fotografuos savo kūrinius, pristatys savo kūrybą vizualiai ir žodžiu.
Duomenų vaizdavimas piešiniais, diagramomis		Vienas įdomesnių šio amžiaus mokiniams suprantamesnių duomenų vaizdavimo būdų – paveikslų vaizdavimas padalijant mažais kvadratėliais. Mokiniai pavaizduos kvadratėliais įvairius objektus. Mokiniai prisimins, kaip duomenys vaizduojami piešiniais ar paveikslėliais. Toliau aptars, kaip galima pavaizduoti duomenis, informaciją schemomis (pvz., kelius, takelius nuo namų iki mokyklos galima pateikti schema – grafu, tada analizuoti). Mokiniams siūloma įvairių uždavinių, kuriuose reikia įžvelgti duomenis ir pavaizduoti juos schema ar diagrama. Mokiniai sutvarkys duomenis lentele, pavaizduos juos diagrama (paprastai naudojama stulpelinė diagrama).	GAMTAMOKSLINIŲ UGDYMU Atliks paprastus tyrimus, apibendrins tyrimų duomenis, pavaizduos labiau tinkančia pristatymui forma (stulpeline, linijine diagrama, lentele). Sudarys paprastas skirtingų natūralių buveinių mitybos grandines. MATEMATIKA Planuos ir atliks statistinį tyrimą apie artimą aplinką, tyrimo duomenis pateiks braižant diagramas.
Duomenų ir informacijos patikimumas		Mokiniai sužinos, ką reiškia duomenų saugumas ir kodėl jis svarbus, pateiks kasdieninio duomenų naudojimo pavyzdžių (parduotuvėje, poliklinikoje ir pan.), aptars jų saugumo	

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>problemas. Mokytojas aptars su mokiniais informacijos saugumo problemą, įvardys keletą pavyzdžių. Viena svarbiausių duomenų ir informacijos apsaugos priemonių – slaptažodis. Mokiniai aptariamas slaptažodžių pasirinkimą, pasakys pavyzdžių, koks slaptažodis gali būti laikomas saugiu, kaip pasirinkti slaptažodį, kad jį atsimintum, kur saugoti slaptažodžius.</p>	
VIRTUALIOJI KOMUNIKACIJA IR BENDRADARBIAVIMAS			
Bendravimo tinkle etikos principai.		<p>Mokytoja primins komunikacijos technologijų galimybes: patogiai ir kokybiškai perteikti informaciją (tekstines žinutes, garsą, vaizdą, failus). Mokiniai susipažins su pagrindiniais bendravimo tinkle etikos principais – tikslingai savo bendravime naudotis skaitmeninėmis technologijomis, susirašinėjant tikslingai vartoti šypsenėles ir kitus jaustukus, norint išreikšti emocijas. Mokiniai įsisavins pagrindines virtualiosios komunikacijos etikos taisykles: kreipiantis į asmenį, reikia pasisveikinti, baigiant pokalbį – atsisveikinti ir palaukti, kol pašnekovas atsisveikins; nerašyti žinučių vien didžiosiomis raidėmis, vartoti taisyklingą rašybą ir skyrybą; gerbti pašnekovą, jo neįžeidinėti, nerašyti nekultūringo užgaulių atsiliepimų, juoktis iš kitokios išvaizdos, tautybės, rasės ar kito tikėjimo žmonių; rašant atsižvelgti į skirtingus adresatus (bendraamžį, vyresnį, pažįstamą, nepažįstamą.).</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA Bendraudami virtualioje erdvėje atsižvelgs į adresatą ir komunikavimo situaciją, pasirinks tinkamas kalbos priemones; rodys susidomėjimą pašnekovais.</p>
Dalijimasis informacija virtualiojoje erdvėje.		<p>Mokiniai savarankiškai ir saugiai bendrins savo sukurtą skaitmeninį turinį mokytojo nurodyta skaitmenine priemone (bendrą nuotrauką mobiliuoju telefonu). Mokiniai mokosi praktiškai atlikti užduotis, kuriant skaitmeninį turinį. Pagal susitarimą, konstruktyviai ir korektiškai vertina vieni kitų sukurtą skaitmeninį turinį (pvz., naudodamiesi reitingo priemonėmis, rašydami komentarus). Mokiniai aptars kartu su mokytoju, kad bendrinamas turinys gali būti rodomas ar matomas visiems svetainės naudotojams ar tik pasirinktiems</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA Naudodamiesi pagalbine medžiaga, rašys atitinkamos struktūros informacinį tekstą (skelbimas, kvietimas, žinutė), kurį saugiai bendrins nurodyta skaitmenine priemone. DAILĖ Savo sukurtą skaitmeninį dailės kūrinių saugiai bendrins nurodyta skaitmenine priemone.</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>asmenims; informacija gali būti dalijamasi anonimiškai arba pasinaudojant paskyromis. Mokytojas aptars su mokiniais, kaip atsakingai, teisėtai dalintis sukurta ar surasta informacija. Mokiniai sužinos, kad komercinio ar kitokio autorių teisėmis apsaugoto turinio įkėlimas ir dalijimasis (pvz., virtualioje erdvėje) yra neteisėtas.</p>	
<p>Bendro darbo grupėse taisyklės.</p>		<p>Dirbant komandoje su skaitmeniniu turiniu, mokiniai mokysis būti partneriais: suprasti ir priimti kitų pasiūlymus, nuorodas; prisiimti atsakomybę už savo išsipareigojimus, išklausti kito žmogaus mintis, išsakyti ir argumentuoti savo nuomonę; gebėti priimti racionalius sprendimus; ieškoti kompromisų siekiant bendro tikslo; gebėti konstruktyviai spręsti problemas.</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA Naudodamiesi pagalbine medžiaga, rašys atitinkamos struktūros informacinį tekstą (Taisyklių kūrimas ir pristatymas) ir dalinsis nurodyta skaitmenine priemone.</p>
<p>Bendravimo virtualioje erdvėje galimybės ir pavojus.</p>		<p>Mokiniai mokysis suprasti, kad virtualiojoje erdvėje be naudingo turinio, jie gali susidurti su nepadoraus ar įžeidžiamo pobūdžio turiniu (žinutėmis, komentarais, vaizdais). Tokio turinio pavyzdžiai: žeminama asmens garbė ir orumas (priekabiavimas, tyčiojimas, niekinimas, žeminimas, šmeižimas, įžeidinėjimas); žinutės, kurių pobūdis yra agresyvus, užgaulus; pasisakymai, kurstantys karą ar neapykantą, smurto propagavimas, raginimas fiziškai susidoroti su žmonių grupe ar jai priklausančiu asmeniu dėl lyties, seksualinės orientacijos, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų; terorizmo propaganda; vaikų pornografija; melagingi pranešimai; reklamuojami žalingi įpročiai ir narkotinės ar psichotropinės medžiagos; pažeidžiamos bet kokios autorių teisės.</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA Siekdamas suprasti teksto visumą, tikslingai peržvelgs iliustracijas, teksto struktūros ypatumus ir kt. informaciją. Ras informaciją, kuri yra svarbi konkrečiam skaitymo tikslui. Įvertins tekste pateiktos informacijos aiškumą ir aptars, kas padeda geriau suprasti ir įvertinti konkretų tekstą.</p>
<p>Bendravimo virtualioje erdvėje kultūra ir tolerancija</p>		<p>Mokiniai kartu su mokytoja aptars, kaip elgtis situacijose, kurios virtualiojoje erdvėje verčia juos jaustis nejaukiai (pvz., pasikalbėti su suaugusiu, kuriuo pasitiki vaikas; išsaugoti įrodymus ir pašalinti įžeidžiančią informaciją; blokuoti siuntėją; apie netinkamą turinį pranešti svetainės</p>	<p>GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS Kūrybiškai pritaikys turimas žinias ir gebėjimus artimos aplinkos situacijose. Savo apibendrinimus saugiai išdėstys virtualioje erdvėje, atsižvelgdami į bendravimo etikos reikalavimus.</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
		<p>administratoriui, interneto paslaugų teikėjui; informuoti tėvus; socialinį pedagogą, klasės auklėtoją ar mokyklos administraciją (jei mokiniai patyrė el. patyčias iš mokyklos bendruomenės nario); kreiptis į telefoninę vaikų pagalbos liniją, į policiją ir kt.).</p>	
SAUGUS ELGESYS			
Taisyklės dirbant skaitmeniniu įrenginiu		<p>Mokiniai mokysis atsakingai dirbti (mokyti, žaisti) skaitmeniniais įrenginiais, rūpintis savo sveikata ir ją saugoti: taisyklingai sėdėti (tiesi galvos ir kaklo padėtis, atpalaiduoti pečiai, tiesi nugarą), išlaikyti tinkamą nuotolį nuo akių iki įrenginio ekrano, tinkamai laikyti įrenginį akių linijos atžvilgiu; pasirūpinti tinkamu įrenginio apšvietimu. Žinos, kad būtina laikytis darbo ir poilsio režimo: daryti pertraukėles (padirbėjus 30–40 minučių, daroma 10–20 minučių pertrauka) ir mankštą (akių, sprando, riešų); dažnai keisti kūno padėtį, vėdinti patalpas.</p>	<p>GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS Aiškinsis priežasties–pasekmės ryšius tarp žmogaus fizinės, socialinės emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių aplinkos sąlygų (apšvietimo, garso (garso stiprumo), švaros ir tvarkos, tinkamų priemonių) darbui ir poilsiui.</p>
Skaitmeninės technologijos ir aplinka		<p>Mokiniai sužinos skaitmeninių technologijų teigiamą poveikį visuomenei (pvz., galimybė akimirksniu susisiekti su kitame pasaulyje taške esančiu žmogumi, bendrauti su juo garsu, vaizdu; galimybė bendradarbiauti, keistis informacija, dirbti drauge ir atskirai su tuo pačiu failu ar projektu žmonių grupei); aplinkai (galimybė perdirbti atliekas) ir kt.</p> <p>Diskutuos kaip skaitmeninių įrenginių poreikis visuomenėje skatina techninį ir technologinį visuomenės progresą, o pernelyg didelis dėmesys skaitmeninėms technologijoms turi ir neigiamų aspektų: netenkama socialinių tiesioginio bendravimo gebėjimų, per daug laiko praleidžiama prie skaitmeninių įrenginių, mažai judama, būnama gryname ore, per mažai laiko skiriama tiesioginiam bendravimui su artimaisiais, naudojama daug elektros energijos.</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA Laikysis kalbos etiketo tinkamai pasirinkdami žodžius ir posakius atsižvelgiant į adresatą ir komunikavimo situaciją.</p> <p>GAMTAMOKSLINIS UGDYMAS Pateiks pavyzdžių ir paaiškins, kaip žmogaus veikla, jo sukurti produktai ir technologijos veikia gamtinę aplinką.</p>

TEMA	Val.	GALIMOS MOKINIŲ VEIKLOS	GALIMA INTEGRACIJA SU MOKOMAISIAIS DALYKAIS
Pažintis su saugiu prisijungimu		Mokiniai prisimins, kaip prisijungti prie nurodytos virtualiosios sistemos (pvz., elektroninio dienyno, mokymosi aplinkos) naudojant prisijungimo vardą ir slaptažodį. Mokiniai mokysis naudotis slaptažodžio priminimo funkcija, jei jiems nepavyksta prisijungti arba kreiptis suaugusiųjų pagalbos.	
Asmeninių duomenų saugumas		<p>Mokiniai pakartos, kurie duomenys laikomi asmeniniais ir kodėl juos reikia saugoti, kuri informacija yra viešintina ir kuri yra konfidenciali.</p> <p>Sužinos, kad neteisėtai nukopijuoti asmens duomenys gali būti panaudojami neteisėtiems veiksams (pvz., siekiant pasipelnyti, grasinimams siuntinėti, patyčioms ar persekiojimui, susirašinėjimo paslapčiai atskleisti, provokuojančioms nuotraukoms paviešinti, reputacijai sugadinti ir kt. tikslais).</p> <p>Mokiniai mokysis saugiai bendrauti virtualiojoje erdvėje: naudoti slapyvardžius, reguliariai juos keisti; nepatikėti kitiems asmenims savo prisijungimo prie interneto, el. pašto, socialinio tinklo ir pan. duomenų; baigus darbą atsijungti nuo visų paskyrų; neišsaugoti slaptažodžių, net jei naršyklė ragina tai padaryti; virtualiojoje erdvėje atsakingai skelbti informaciją (pvz., nuotraukas, vaizdo įrašus, komentarus), nurodant, kas gali ją matyti.</p>	<p>LIETUVIŲ KALBA</p> <p>Laikysis saugaus darbo virtualiojoje erdvėje taisyklių, gerbs asmens privatumą.</p>

Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos BP įgyvendinti

Šiame skyrelyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į skaitmenines mokymo priemones, skirtas BP įgyvendinti.

Skaitmeninės mokymosi priemonės yra multimodalios (informacija pateikiama įvairiomis verbalinėmis ir vizualinėmis formomis) ir adaptyvios (mokymosi turinys automatiškai pritaikomas prie besimokančiojo mokymosi galimybių ir pasiekimų).

Su mokiniais svarbu aptarti saugumo internete aktualius klausimus, pateikti naudingų nuorodų apie draugišką internetą mokiniams ir jų tėvams:

<https://mokytojojtv.emokykla.lt/search?q=draugi%C5%A1kas+internetas>

<https://www.draugiskasinternetas.lt/>

Priemonės mokymuisi, leidiniai, plakatai, vaizdo medžiaga, naudingi patarimai:

<https://www.draugiskasinternetas.lt/medziaga-mokymuisi/priemonesmokymuisi>

Leidinyi pradinių klasių mokinių tėveliams „Vaikai ir medijos“:

<https://sodas.ugdome.lt/bylos/GENERAL/5927b0fd-fae3-4e1a-8aa2-72b2f58dd6f9.pdf>

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Mokymosi priemonių komplektai ETIKA: TAIP 1, 2, 3 klasėms. Aut. J.Sereičikienė, V.Kuzmickaitė, A.Meškauskienė, R. Aškinytė.

- Skaitmeninės užduotys (žr. „EDUKA klasė“)
- Mokytojo knyga (žr. „EDUKA klasė“)

Vaivorykštė. Vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, mokytojo knyga, garso įrašai 1-4 klasėms. Baltos lankos (žr. E-lankos).

Tikyba

Karaimų tikyba

Rekomenduojama mokymo procese naudotis šia dokumentine-video medžiaga:

Karaimų godos

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/11079/dokumentinis-filmas-karaimu-godos>

Lietuva ne Krymas, bet gimta šalelė

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/9764/dokumentinis-filmas-lietuva-ne-krymas-bet-gimta-salele>

Mūsų miesteliai - Trakai

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000126180/musu-miesteliai-trakai-i-d-vytauto-didziojo-gimimo-vieta>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000127041/musu-miesteliai-trakai-ii-d>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000127768/musu-miesteliai-trakai-iii-d>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000128567/musu-miesteliai-trakai-iv-d>

Vilniečiai

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000126740/dokumentinis-filmas-vilnieciai-halina-kobeckaite>

Kiti įdomūs ir naudotini siužetai -

<https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1204755/traku-karaimas-ilja-lopato-lietuvoje-nezinomas-bet-tolimuosiuose-rytuose-ji-pazinojo-visi>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/90106/kelias-i-namus>

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/66066/ryto-suktinis-su-zita-kelmickaite>

Dokumentinė apybraiža apie trakietį Zigmą

Žemės ir laiko prakalbinimas 2019. ZIGMAS

Laida 'Kulinarinės kelionės' apie karaimų virtuvę

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/34881/kulinarines-keliones>

Laida iš serijos '8 diena'

<http://8diena.lt/2019/12/30/sveciuose-pas-karaimus/>

Ingos Benulienės laida apie Vilniaus kenesą

[Vilniaus kenesa](#)

Panoraminė Trakų kenesos nuotrauka

<https://panoramas.lt/objects/cc4e8b72df61c03a2c8d>

Panoraminė Vilniaus kenesos nuotrauka

<https://panoramas.lt/objects/bf92a4779ec0f9b877ab>

Ortodoksų tikyba

1. Šv. Filareto „Katekizmas“

http://www.ortodoksas.lt/p/katekizmas_12.html

Naudingas mokytojui kaip orientyras ruošiant katechetinius užsiėmimus. Jo vertimas ypač patogus patikrinti lietuviškiems sąvokų vertimams.

2. „Ortodoksų terminų žodynas“

<http://www.ortodoksas.lt/p/ortodoksu-terminu-zodynaw.html>

Didaktinis įrankis mokytojui, kad nepaklystų terminų vertime.

Ne tik mokytojui, bet ir mokiniui:

1. Apie liturginius rūbus su iliustracijomis

<http://www.ortodoksas.lt/2018/12/dvasininku-drabuziai.html>

<http://www.ortodoksas.lt/2019/08/vi-x-liturginiai-rubai.html>

2. Cerkvės dalių pavadinimai su iliustracijomis

<http://www.ortodoksas.lt/.../cerkves-daliu-pavadinimai.html>

3. Eucharistine duona ir Proskomidija

<http://www.ortodoksas.lt/.../apie-eucharistine-duona...>

4. Medžiaga apie 7 Bažnyčios sakramentus (nuoroda į rinkinį)

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=4608279532517578>

5. Nikėjos II susirinkimo dogma temai apie ikonas

<http://www.ortodoksas.lt/.../ii-nikejos-susirinkimo-dogma...>

6. Lietuvos šventieji (plakatas)

<https://drive.google.com/.../1yG1L0pcXdkBn.../view...>

Video

1. „Biblijos projektas“ - animuoti vaizdo įrašai apie Bibliją:

<https://youtube.com/playlist...>

„Biblijos projekte“ daug geros medžiagos ir trumpi bei gražūs filmukai gali būti puiki pokalbio su mokiniais pradžia.

Visokie paveiksliukai vaikams, spalvinimui

<http://dce.oca.org/resources/line-drawings/>

2. Ortodoksų giesmių natos (tekstai lietuvių k.)

<http://www.ortodoksas.lt/p/natos.html>

3. Verta susipažinti ir su maldynu vaikams:

<http://www.ortodoksas.lt/.../ortodoksu-maldynas-vaikams.html>

Žinoma, visko labai daug yra <http://www.ortodoksas.lt>

Lietuvių kalba ir literatūra

„Upelis“ 1–2 klasei

<https://www.upc.smm.lt/naujienos/pradinis/skaitiniai/Skaitiniai-1-2-klasems.pdf>

„Upelis“ 3–4 klasei

<https://www.upc.smm.lt/naujienos/pradinis/skaitiniai/Skaitiniai-3-4-klasems.pdf>

LRT svetainė vaikams.

<https://www2.lrt.lt/vaikams/pradinukams>

Edukacinių žaidimų serija „Kieti riešutėliai.

http://www.kalbosnamai.lt/index.php?option=com_content&task=view&id=22&Itemid=36

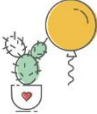

Kalba mane augina

<http://www.sac.smm.lt/kalba-mane-augina>

Virtuali kultūros paveldo svetainė (VEPS)

<https://www.epaveldas.lt/home>

Lietuvių gestų kalba

Mokymo priemonė „Gestų kalba ir aš – pradinukas“ – tai lietuvių gestų kalbos mokymui parengta medžiaga, skirta darbui mokykloje su pradinių klasių mokiniais.						
Labas!	Man patinka	Klasė ir mokykla	Šeima	Apie save	Aš jaučiu	Pasaulis įdomus
						
Kiekvienoje temoje pateiktos <i>situacijos ir užduotys</i> . Detalesnis temos, situacijų bei užduočių turinys – kiekvienos temos pristatye.						

Žodynai

Lietuvių gestų kalbos žodynas

Lietuvių gestų kalbos (toliau LGK) žodyne pateikiama daugiau nei 9700 gestų aprašų. Lietuvių gestų kalba yra gyva kalba, todėl ir šio žodyno rengimas – nuolatinis, nepertraukiamas procesas, jame vis atsiranda naujų gestų aprašų, pavyzdžių, korekcijų.

LGK žodyno ypatybės:

- pateikiami gestai iš gyvos lietuvių gestų kalbos, o ne lietuvių kalbos žodžių atitikmenys;
- stengiamasi pateikti visus labiau paplitusius variantus (vartojamus skirtinguose regionuose, tarp skirtingų amžiaus grupių);
- gestų reikšmės išsamiai aprašomos ir iliustruojamos vartojimo pavyzdžiais;
- nurodomi gestams būdingi lūpų judesiai, aprašytos plaštakos formos, lokalizacija;
- gestų galima rasti pagal įvairius kriterijus: pagal žodį, gesto formą, temą.

<http://gestai.ndt.lt/>

<http://www.spreadthesign.com/lt>

Spreadthesign.com – didžiausias internetinis gestų k. žodynas pasaulyje

https://www.youtube.com/watch?v=c_2olo-VHRY

Emocijų žodynas

<https://youtu.be/yd541EFO6Ac>

Pasakos lietuvių gestų kalba. Vaizdo įrašų archyvas

Pasakos gestų kalba (su subtitrais)

Pasaka „Apie du panašius brolius“ (11:49)

Pasaka „Eglė žalčių karalienė“ (10:55)

Pasaka „Gudri mergina“ (4:42)

Pasaka „Kaip rupūžė su vėžliu tigrą apgavo“ (7:20)

Pasaka „Kaip žvėrys lapę teisė“ (11:18)

Pasaka „Kas nedirba, tas nevalgo“ (6:59)

Pasaka „Mergaitė iš jūros“ (8:59)

Pasaka „Šimtas zuikučių“ (7:29)

Pasaka „Trys broliai“ (9:10)

Pasaka „Trys plunksnos“ (6:57)

Čekų liaudies pasaka „Budulinekė“ (4:35)

Danų pasaka, H. K. Andersenė „Mergaitė su degtukais“ (7:10)

Estų liaudies pasaka „Pelė ir žvirblis“ (3:42)

Filipiniečių liaudies pasaka „Pasaka apie penkis pirštus“ (3:30)

Ganiečių liaudies pasaka „Kodėl žvėrys miške gyvena“ (5:13)

Graikų liaudies pasaka „Vilko pasakojimas apie Raudonkepuraite“ (3:41)

Islandų liaudies pasaka „Beragėlė“ (5:42)

Ispanų liaudies pasaka „Godus malūnininkas“ (5:54)

Japonų liaudies pasaka „Coliukas“ (4:27)

Japonų liaudies pasaka „Momotaras (Persikėlis)“ (4:40)

Indoneziečių liaudies pasaka „Katinas ir beždžionės“ (3:51)

Jungtinės Karalystės liaudies pasaka „Džekas ir pupa“ (5:37)

Latvių liaudies pasaka „Vilko popieriai“ (3:23)

Marių pasaka „Ugnis ir Žmogus“ (5:07)

Mongolų liaudies pasaka „Nepaklusnus ožiukas“ (2:56)

Pietryčių Azijos liaudies pasaka „Stirniukas ir krokodilas“ (2:36)

Ukrainiečių pasaka „Pirštinė“ (3:19)

Vokiečių liaudies pasaka „Stalėlis, avinėlis ir lazda“ (7:08)

Pasakos kurtiems vaikams – tai priemonė, skirta patiems mažiausiems, ikimokyklinio amžiaus kurtiesiems vaikams. Joje pateikiamas tekstas tik lietuvių gestų kalba, aiškia ir prieinama daugumai kurčiųjų vaikų, mokančių gestų kalbą. Ši priemonė skirta ne tik supažindinti mažuosius su žinomiausiomis pasakomis, bet ir padėti jiems mokytis lietuvių gestų kalbos.

<https://www.lgki.lt/metodine-medziaga/pasakos-kurtiems-vaikams/>

„Auksaplaukė ir trys lokiai“ (3:46)

„Bandelė“ (5:05)

„Bjaurusis ančiukas“ (5:21)

„Ežys ir kiškis“ (2:45)

„Gaidžiukas ir vištytė“ (3:06)
„Gražioji Vasilisa“ (5:49)
„Jonukas ir Onutė“ (6:12)
„Katė ir žvirblis“ (1:39)
„Maša ir meška“ (5:25)
„Mikė melagėlis“ (2:17)
„Raudonkepuraitė“ (6:31)
„Ropė“ (1:58)
„Saulytė“ (3:20)
„Trys paršiukai“ (6:22)
„Vilkas ir siuvėjas“ (2:41)
„Žiogas ir skruzdėlė“ (2:41)

Videopasakos gestų kalba – priemonė kurtiesiems vaikams susipažinti su lietuvių autorių knygomis ir pasakomis, kurios pateiktos lietuvių gestų kalba. Vaizdo medžiagoje verčiamų pasakų fone rodomos istorijų iliustracijos / animacijos, pateikiami tekstai lietuvių kalba.

<https://www.lgki.lt/metodine-medziaga/videopasakos-gestu-kalba-2/>

R. Joni „Žvaigždėtasis Arkliukas ir Meškiukas Panda“ (39:52)

B. Bėrantas, V. Kvieskaitė „Riešutortas“ (12:53)

Lietuviška pasaka „Trys nuotakos“ (4:50)

Lietuviška pasaka „Vargšas ir besotis“ (3:18)

E. Daciūtė, I. Dagilė „Drambliai ėjo į svečius“ (10:14)

K. Kasparavičius „Braškių diena“ (3:33)

L. Žutautė „Kakė Makė ir Netvarkos nykštukas“ (10:05)

„Du ožiukai ant liepto“ (3:08)

„Laimingo žmogaus marškiniai“ (3:38)

„Mikė melagėlis“ (2:22)

„Mergaitė su degtukais“ (4:45)

„Ponas ir čigonas“ (2:38)

„Saulė ir mėnulis“ (3:41)

„Šykštus šeiminkas“ (3:55)

„Varna ir sūris“ (3:02)

„Žiema“ (3:01)

„Žiogas ir skruzdėlė“ (2:36)

„Žvejys ir auksinė žuvelė“ (6:04)

Kelių eismo taisyklės lietuvių gestų kalba

Lietuvos policija vaikams – saugaus elgesio pamokėlės

Lietuvos policija vaikams – Kelyje

Lietuvos policija vaikams – Parduotuvė

Lietuvos policija vaikams – Perėja

Lietuvos policija vaikams – Saugos diržai

Lietuvos policija vaikams – Skriauda

Lietuvos policija vaikams - Tamsa

Lietuvos policija vaikams – Telefoninis sukčius

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

Skaitmeninis mokymas – mokytojo ugdomoji veikla, kai naudojamos įvairios informacinės ir komunikacinės technologijos bei skaitmeniniai šaltiniai.

Skaitmeninis mokymasis – asmens ugdymosi veikla naudojant skaitmenines priemones: informacines ir komunikacines technologijas, skaitmeniniu šaltinius.

Nr	Pavadinimas	Anotacija	Tiksli nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų nuotoliniam mokymui organizuoti skaitmeninių mokymo priemonių sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
2.	Lekcje w sieci.PL	„Lekcjewsieci.pl“ yra visuomeninis projektas, kurio tikslas padėti mokytojams, studentams ir tėvams įgyti patikrintą ir struktūruotą švietimo turinį visais švietimo lygmenimis. Daugelis mokytojų įsitraukė kuriant svetainę, kurioje lengva naršyti, atitinkančią pagrindinę mokymo programą, pateiktą prieinamu ir įdomiu būdu. Taip pat pridėtas skirtukas „School of Pass“, kuriame bus tobulinimo, gerovės, STEAM projektų, kūrybiškumo ir įdomių skaitmeninių priemonių pamokos.	https://lekcjewsieci.pl/
3.	Filmoteka szkolna	Lenkijos kino instituto mokytojų ir studentų švietimo portalas www.filmotekaszkolna.pl yra papildomos medžiagos šaltinis. Apima apžvalgas ir straipsnius apie rekomenduojamus filmus, knygas ir straipsnius, sudarančius kontekstą atskiroms temoms, siūlomus	www.filmotekaszkolna.pl

		diskusijų klausimus ir scenas analizei. Portale taip pat yra pamokų planų, kuriuos mokytojai parengė tam tikrai ugdymo pakopai. Ši svetainė taip pat yra forumas, kuriame galima keistis kontaktais ir patirtimi. <i>Filmoteka szkolna</i> gali naudotis daugelio dalykų - lenkų kalbos, kultūros, istorijos mokytojai	
4.	Epodreczniki.pl	E podręczniki tai skaitmeniniai vadovėliai ir mokymo priemonės lenkų kalba.	https://epodreczniki.pl
5.	Wolne lektury	Virtuali edukacinė biblioteka. Programinės literatūros kūriniai.	https://wolnelektury.pl/
6.	Scholaris.PL Mokytojų portalas	Portale pateikiama lenkų kalba metodinė medžiaga įvairiomis temomis, skirtingų dalykų mokytis. Pamokų planai nuo pradinio iki vidurinio ugdymo.	http://scholaris.pl/
7.	Skaitmeninė mokymo priemonė tautinių mažumų gimtosioms kalboms	SMP tautinių mažumų gimtųjų kalbų mokymuisi veiksmingam Pagrindinio ugdymo 9-10 klasių ir Vidurinio ugdymo bendrųjų ugdymo programų įgyvendinimui, kuriose akcentuojamas gebėjimų suvokti ir kurti tekstą poreikis įvairiose srityse. SMP yra nagrinėjami ne tik grožiniai, bet ir publicistiniai tekstai, eseistikos fragmentai, kiti kultūros tekstai (verbaliniai ir neverbaliniai). Sukurtoje SMP daug dėmesio skiriama įvairiems tekstams, su kuriais mokiniai susiduria kasdien, skirtingų tekstų tikslams, poveikiui, manipuliacijai kalba suprasti.	https://smp2014tm.ugdome.lt/

Užsienio kalba

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	LearnEnglish Kids	<p>LearnEnglish Kids – nemokama Britų Tarybos svetainė vaikams, besimokantiems anglų kalbos. Vaikams pateikiama dainelės, pasakojimai, eilėraščiai, video, tekstai skaitymui, rašymo pratimai, gramatikos žaidimai, žodžių žaidimai. Jų pagrindu vaikai atlieka interaktyvias užduotis. Mokytojams pateikiami patarimai, darbalapiai, kortelės. Yra patarimų tėvams, kaip padėti savo vaikui mokytis anglų kalbos.</p>	https://learnenglishkids.britishcouncil.org

Matematika

Skaitmeninės technologijos XXI a. tapo neatsiejama žmogaus gyvenimo dalimi – jos pasitelkiamos sprendžiant mokslines problemas, valstybinius saugumo klausimus, kuriant meną, verslo ir finansų valdyme, kasdieniniame gyvenime. Skaitmeninės technologijos vis dažniau naudojamos ir ugdymo procese. Tai ne tik praturtina ugdymo procesą šiuolaikiška, vaizdžia medžiaga, bet ir skatina mokinių susidomėjimą, įtraukia į aktyvų mokymąsi. Taikant skaitmenines technologijas ugdymo procese siekiama ne tik veiksmingiau, orientuojantis į mokinį, įgyvendinti dalyko ugdymo tikslus ir uždavinius, atliepti visuomenės bei nuolatinio mokymosi poreikius, bet kartu plėtoti ir mokinių skaitmeninę kompetenciją, ypač svarbią gyvenant šiuolaikinėje visuomenėje.

Mokytojui planuojant ugdymo turinį svarbu tinkamai pasirinkti skaitmenines mokymosi priemones bei jas lanksčiai, tikslingai ir sistemingai taikyti ugdymo procese. Reikėtų nepamiršti, kad bet kokios mokymosi priemonės, taip pat ir skaitmeninės, pirmiausiai turėtų būti pritaikytos nusimatytiems mokymosi tikslams pasiekti, tapti integralia planuojamo ir įgyvendinamo proceso dalimi bei skatinti savireguliuojančio (savikrypčio) mokymosi principais grindžiamą mokymąsi.

Mokinių gebėjimams ugdytis svarbus mokymosi šaltinių šiuolaikiškumas, įvairovė, prieinamumas, atitiktis šioms priemonėms keliamiems reikalavimams. Prioritetas turėtų būti teikiamas skaitmeninėms mokymosi priemonėms, kurioms būdingas „multimodalumas“ (informacija pateikiama įvairiomis verbalinėmis ir vizualinėmis formomis) ir „adaptyvumas“ (mokymosi turinys pritaikomas prie besimokančiojo mokymosi galimybių ir pasiekimų). Tai sudaro galimybes mokytojui kartu su mokiniais kurti lankstų, besimokančiųjų poreikius ir mokymosi galimybes atitinkantį mokymosi „kelį“ ir siekti Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių pasiekimų.

Skaitmeninės priemonės gali tapti veiksmingu įrankiu vertinant mokinių pasiekimus ir pažangą. Sistemingai stebima, fiksuojama, kaupiama vertinga vertinimo informaciją talpinama e. aplankuose (e.portfolio) ar pan. Ugdymo procese didelis dėmesys turėtų būti kreipiamas ugdomajam (formuojamajam) vertinimui.

Organizuojant mokymąsi mišriu arba nuotoliniu būdu mokiniai turėtų būti supažindinami su patarimais ir mokomi, kaip atsižvelgiant į mokymosi poreikius, numatytus (nusimatytus) mokymosi tikslus, galėtų pasirinkti skaitmeninius išteklius, jais naudotis atliekant užduotis, įgyvendinant suplanuotas veiklas. Šio pobūdžio veikloms galima numatyti atskiras nuotolines „pamokas“ arba jas integruoti į užduotis, kurios atliekamos mokantis sinchroniniu arba asinchroniniu būdu.

Mokant matematikos nuolat aptariamas skaičiuotuvo naudojimo klausimas. Kol mokomasi mintinio skaičiavimo strategijų, veiksmų atlikimo procedūrų, reikėtų vengti situacijų, reikalaujančių naudotis skaičiuotuvu. Skaičiuotuvo naudojimas gali padėti sprendžiant realaus turinio uždavinius, kai atliekami veiksmai su didesniais ar „nepatogiais“ skaičiais. Jį patogiau pasitelkti ir atliekant integruotas, projektines veiklas, kai dėmesys sutelkiamas į problemų sprendimą, o ne į procedūrų atlikimą.

Per matematikos pamokas mokomasi sudaryti duomenų lenteles, analizuoti duomenis, kurti diagramas. Tam įprasta naudoti įvairias skaičiuokles, pavyzdžiui „MS Excel“, tačiau pradinėse klasėse galima pasitelkti ir paprastesnes, mažiau galimybių turinčias ir dažniau mokinių naudojamas programas, pavyzdžiui „MS PowerPoint“, ar mobiliąsias programėles, pavyzdžiui „[Chart Maker](#)“.

Kuriant matematinius pranešimus skaitmeninėmis technologijomis, galima pasitelkti programas, skirtas tekstams, plakatams, infografikams, pranešimams kurti, pavyzdžiui „MS PowerPoint“, „[Google Slides](#)“, „[Canva](#)“, „[Piktochart](#)“ ir kt. Organizuojant tokias mokymosi veiklas tikslinga būtų tartis ir derinti

ugdymo procesą su konkrečios klasės kitų dalykų mokytojais, aptarti, kokias skaitmenines priemones mokiniai jau naudoja. Tokiu būdu sudaroma galimybė daugiau laiko skirti dalyko mokymuisi, o ne skaitmeninių priemonių pažinimui ir įvaldymui.

Mokytojai taip pat gali naudotis parengtu skaitmeninių mokymo(si) priemonių sąrašu (<https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones>), kuriame rekomenduojamos nuotoliniam mokymui organizuoti skaitmeninės mokymo(si) priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.

Toliau pateikiamas galimų skaitmeninių priemonių matematikos mokymuisi 1–4 klasėse sąrašas. Skaitmeninės priemonės mokymuisi bei skaitmeninis mokymosi turinys nuolatos kinta – kuriamas naujas, atnaujinamas esamas ar nebepalaikomas. Todėl mokytojas gali atrasti ir naudoti jam ir jo mokiniams tinkamiausias priemones, atitinkančias dalyko ugdymo tikslus.

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	10monkeys	<p>Linksmos matematinės užduotys pradinių klasių mokiniams. Svetainėje rasite dešimtis tūkstančių matematikos užduočių (skaičių pažinimas, sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba, pinigų skaičiavimas, tekstiniai uždaviniai, geometrija, laiko skaičiavimas), smagius žaidimus pagrindiniams matematiniam įgūdžiams ugdyti, virtualius prizus ir apdovanojimus, vertinimo įrankį pažangai stebėti. Tinka ir mokiniams, kuriems reikia papildomos pagalbos mokantis. Būtina registracija.</p> <p>Kalba – lietuvių. Dalimi užduočių galima naudotis nemokamai.</p>	https://www.10monkeys.com/lt
2.	99math	<p>Matematikos užduočių bankas 1–8 klasės mokiniams. Registracija mokytojui būtina. Mokytojas gali paskirti individualias užduotis arba organizuoti varžybas visai klasei. Veikia ir mobiliuosiuose įrenginiuose.</p> <p>Kalba – anglų. Nemokama.</p>	https://99math.com
3.	Bebras	<p>„Bebras“ – tai informatikos ir informatinio mąstymo konkursas. Jame gali dalyvauti Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų 1–12 klasių mokiniai. Nuo 2004 m. rudens konkursas Lietuvoje rengiamas kasmet, lapkričio antrąją savaitę. Konkursas paplito daugelyje valstybių, dabar jame dalyvauja daugiau kaip 50 pasaulio šalių mokiniai.</p> <p>Konkursų, vykusių nuo 2014–2018 m., užduotys su atsakymais ir sprendimų</p>	<p>https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2014/</p> <p>https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2015/</p> <p>https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2016/</p> <p>https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2017/</p>

		<p>paaškinimais yra suskaitmenintos. Kai kurios užduotys yra interaktyvios, jos pažymėtos smagratukais.</p> <p>Kalba – lietuvių. Nemokama.</p>	https://www.upc.smm.lt/projektai/bebras/2018/
4.	Code.org	<p>„Code.org“ – edukacinė aplinka, kurioje galima mokytis algoritmavimo ir programavimo pagrindų. Čia rasite užduočių, kurias reikės spręsti dėliojant komandų blokus. Užduotys suskirstytos pagal besimokančiųjų amžių, nuo 4 iki 18 metų.</p> <p>Yra sukurtos atskiros paskyros mokytojui ir mokiniui. Mokytojas gali sukurti savo klasę ir stebėti kiekvieno mokinio pažangą. Užduotis taip pat galima atlikti ir neprisijungus. Svetainėje taip pat yra metodinių patarimų mokytojui anglų kalba.</p> <p>Kalba – lietuvių, anglų. Nemokama.</p>	https://code.org
5.	Coolmath4kids	<p>Svetainė skirta matematikos mokymuisi 1–6 klasėse. Čia galite rasti interaktyvių matematinių žaidimų, trumpų testų, loginių užduočių ir jų sprendimų, metodinės medžiagos pamokoms, taip pat tokius įrankius kaip skaičių tiesę, matlankį, kubelių blokus skaičiaus sandarai iliustruoti, plokščias figūras, tangramas ir pan.</p> <p>Kalba – anglų. Nemokama.</p>	https://www.coolmath4kids.com
6.	E. lankos	<p>Mokymo(si) aplinkoje e.lankos rasite interaktyvų, dinamišką ir gyvą „Baltų lankų“ vadovėlių“ leidyklos skaitmeninį turinį (1–4 klasėms), padėsiantį įveikti kylančius ugdymo iššūkius tiek klasėje, tiek ir mokant(is) nuotoliniu būdu.</p> <p>Kalba – lietuvių. Mokama.</p>	https://www.e-lankos.lt
7.	EDUKA klasė	<p>„EDUKA klasėje“ matematikos mokymui 1–4 klasėse rasite leidyklų „Šviesa“ ir „Baltų lankų“ vadovėlių“ skaitmeninius vadovėlius ir jų komplektus, mokytojo knygas ir metodines rekomendacijas, veiklų planus, o taip pat užduočių biblioteką, kurią sudaro įvairių tipų skaitmeninės užduotys, diagnostiniai ir</p>	https://www.eduka.lt/klase

		<p>bandomieji testai. Šioje platformoje mokytojas gali priskirti mokomąją medžiagą visai klasei ar individualiai mokiniui, naudotis automatiniu užduočių taisymu ir gauti bei analizuoti mokinių rezultatus vienoje sistemoje. „EDUKA klasė“ taip pat papildyta nuotolinio mokymo paketais mokytojams.</p> <p>Kalba – lietuvių. Mokama.</p>	
8.	Eduten Playground	<p>Matematikos mokymosi platforma, kuri padeda mokytis žaidžiant. Kartu su mokymosi rezultatais mokytojams platformoje yra suteikiama realaus laiko mokymosi analitika, kuri padeda geriau suprasti mokinius per trumpesnę laiką. Naudotis šia sistema nereikia specifinių skaitmeninių įgūdžių, taupomas mokytojų laikas vertinimui ir užduočių parengimui.</p> <p>Daugiau rasite www.idomipamoka.lt/eduten-instrukcijos</p> <p>Kalba – lietuvių. Mokama.</p>	<p>https://www.idomipamoka.lt/eduten-registracijos-forma</p> <p>https://www.eduten.com</p>
9.	EMA pamokos	<p>„EMA pamokos“ – skaitmeninė priemonė yra siūloma kaip alternatyva popieriniam vadovėliui, kuri apima visas pamokos struktūrinės dalis ir pateikia joms reikalingą medžiagą: teoriją, užduotis, diagnostinius testus, virtualius mokymosi išteklius, infografikus ir santraukas kiekvienai temai. „EMA pamokos“ leidžia diferencijuoti ir individualizuoti mokymo(si) procesą ir suteikia interaktyvią motyvavimo sistemą.</p> <p>Kalba – lietuvių. Mokama.</p>	<p>https://emapamokos.lt</p>
10.	I3LEARNHU B	<p>Įrankis skirtas kurti interaktyvias pamokas, veikia interneto naršyklėje su bet kuriuo įrenginiu, taip pat su bet kuria interaktyvia lenta ar ekranu. Čia rasite ir jau paruoštų pamokų, įvairių sukurtų užduočių ar objektų, 3D turinį, interaktyvių kubų iMo užduočių ir jų kūrimo įrankį.</p> <p>Kalba – lietuvių, anglų. Galima pasirinkti ir nemokamą programos versiją.</p>	<p>https://www.viskassvietimu.lt/programine-iranga-i3learnhub</p>

11.	Išmani klasė	Portale rasite jau sukurtas interaktyvias SMART ekranams ar lentoms skirtas pamokas, parengtas su SMART Notebook programa, naudotojų mokymo vaizdo įrašus, metodines rekomendacijas įvairių išmanių priemonių naudojimui pamokų metu, švietimo bendruomenei aktualių renginių skelbimus. Kalba – lietuvių. Nemokama.	www.ismaniklase.lt
12.	Khan Academy	Khan Academy – iliustruotos ir anglų kalba įgarsintos matematikos ir kitų dalykų pamokos. Kalba – anglų. Nemokama.	https://www.khanacademy.org
13.	Matematyczne Zoo	Interaktyvios matematikos užduotys ir galvosūkiiai 1–8 klasių mokiniams. Kalba – lenkų. Nemokama.	https://www.matzoo.pl
14.	Matific	Virtuali mokymosi aplinka „Matific“ skirta mokinių matematiniam raštingumui ugdyti. Joje gausu interaktyvių, žaismingų užduočių, tinkančių priešmokyklinio ir 1–6 klasių mokiniams. Mokytojas gali paskirti mokiniams konkretų turinį ir matyti kiekvieno mokinio pažangą. Kalba – anglų, lietuvių. Dalimi užduočių galima naudotis nemokamai.	https://www.matific.com
15.	Pamokos „Minecraft“ klasėje	Edukrafto nuotolinės pamokos vyksta kompiuteriniame žaidime „Minecraft Education Edition“. Mokiniai kartu su mokytoju sprendžia įvairias problemas trimačiame virtualiame pasaulyje ir taip mokosi įvairių temų. Pamokų metu mokiniai gali tobulinti strategijų kūrimo, komandinio darbo ir kūrybiškumo įgūdžius, taip pat gilinti anglų kalbos, informatikos ir matematikos žinias. Kalba – lietuvių. Mokama.	https://www.edukraftas.lt
16.	Pinigėnai	Vaikų finansinio raštingumo ugdymas pamokose yra išties sudėtingas procesas. Štai todėl buvo sukurti „Pinigėnai“. Įvairios interaktyvios užduotys ir vaizdingas informacijos pateikimas gali būti puikiu įrankiu	http://www.pinigenai.lt

		<p>norint vaikus išmokyti finansinio raštingumo pagrindų. Pritaikyta mobiliems įrenginiams.</p> <p>Kalba – lietuvių. Nemokama.</p>	
17.	Scratch	<p>Programavimo priemonė, skirta 8–16 metų vaikams. Naudojantis ja galima suprogramuoti savo sukurtus interaktyvius pasakojimus, žaidimus ir animacijas, pasidalyti savo kūriniais su kitais internetinės bendruomenės nariais.</p> <p>„Scratch“ – yra vaizdinė programavimo kalba. Programos kuriamos ne renkant tekstą, o jungiant tarpusavyje komandų blokėlius, tarsi dėliojant dėlionę. Ši priemonė padeda jaunuoliams išmokyti kūrybiškai mąstyti, sistemiškai samprotauti ir dirbti kartu su kitais.</p> <p>Dirbti su „Scratch“ galima tiesiogiai internete arba įdiegus programą į savo kompiuterį.</p> <p>Kalba – lietuvių. Nemokama.</p>	https://scratch.mit.edu
18.	ScratchJr	<p>Programavimo priemonė skirta jaunesniojo amžiaus (5–7 metų) vaikams. Ja galima kurti nesudėtingas programas, interaktyvius pasakojimus, animacijas, žaidimus. „ScratchJr“ yra itin paprasta vaizdinė programavimo kalba. Kad priemonėje esantys veikėjai judėtų, šoktų, šokinėtų ar dainuotų, reikia spalvotus komandų blokėlius sujungti tarpusavyje – sudėlioti komandų sekas. Vaikai gali keisti priemonėje numatytus veikėjus – redaguoti jų atvaizdus integruotomis piešimo priemonėmis, įrašyti savo balsą ar garsą, panaudoti savo pačių nuotraukas.</p> <p>Kalba – lietuvių. Nemokama.</p>	https://www.scratchjr.org
19.	SZALONELI CZBY.PL	<p>Matematikos užduotys lenkų kalba.</p> <p>Kalba – lenkų. Nemokama.</p>	https://szaloniczby.pl
20.	Vaizdo pamokos	<p>Mokytojų sukurtos matematikos, informacinių technologijų, fizikos, dailės, programavimo, lietuvių, anglų bei prancūzų kalbų vaizdo pamokos 1–12 klasėms.</p> <p>Kalba – lietuvių. Nemokama.</p>	http://vaizdopamokos.lt

Socialinis ugdymas

1. Lietuvos muziejai

https://www.muziejai.lt/virtuali_galerija/Virtuali_galerija.lt.asp?id=9&name=Virtual%C5%ABs%20turai

2. Virtualios parodos

<http://parodos.emuziejai.lt/>

3. Virtualūs turai po muziejus

<https://www.muziejai.lt/lobiai/paroda.asp>

4. Lietuvos jūrų muziejus Virtualios parodos | Lietuvos jūrų

[Virtualios parodos](#) | [Lietuvos jūrų muziejus](#)

5. Valstybės pažinimo centras

<https://pazinkvalstybe.lt/>

6. Lietuvos turizmo žemėlapis

<https://www.lietuvon.lt/>

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
a.	„iNaturalist“	Tai programėlė, kuri leidžia atpažinti augalus ir gyvūnus. Tiesiog reikia nufotografuoti augalą ar gyvūną, įkelti nuotrauką ir sužinosite jo pavadinimą. Atsakymus pateikia mokslininkai iš įvairiausių pasaulio šalių.	https://www.inaturalist.org/
3.	Lietuva Kompiuterinė enciklopedija Žemė. Augalai. Gyvūnai.	Tai populiariai parašyta, gausiai iliustruota enciklopedija, skirta visai šeimai, jos adresatas ir jaunimas, kuris domisi istorija, kultūra, mokslu, gamta, ir tėvų bei senelių kartos žmonės, plečiantys savo akiratį, norintys žinoti daugiau apie savo šalį, jos gamtą ir kita. Tai pirmasis elektroninis enciklopedijos žanro	https://flash.puffin.com/http://mkp.emokykla.lt/enciklopedija/lt/straipsniai/zeme/gyvunija/bestuburiai

		leidinys Lietuvai ir apie Lietuvą	
4.	Jaunieji gamtos reindžeriai	Tai platforma 7–14 metų vaikams. Joje yra galimybė mokytis pažinti gamtą žaidžiant žaidimus ir sprendžiant linksmas užduotis. Dalis užduočių atliekamos internetinėje erdvėje, bet didžioji dalis jų ragina keliauti į gamtą, ją tyrinėti, įveikti įvairius iššūkius. Į platformą galima įkelti savo nuotykių rezultatus. Už kiekvieną užduotį suteikiami specialūs ženkliukai. Juos kaupdami mokiniai pereina į kitą reindžerio lygį.	https://www.gamtosreindzeris.lt
5.	LRT vaikams	Tai interneto svetainė, kurioje sukaupta edukacinės medžiagos įvairiomis temomis. Medžiaga suskirstyta į grupes: ikimokyklinukams, pradinukams, mokiniams.	https://www2.lrt.lt/vaikams/pradinukams/1-mokslas
6.	Projekto „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“ svetainė „Vedlys“.	Projekte pateiktos 27 veiklos. Veiklos suskirstytos klasėmis.	https://www.vedlys.sm.lt
b.	EDUKA	Edukacinėje platformoje EDUKA galima rasti skaitmeninį edukacinį turinį ir inovatyvius ugdymo priemonių komplektus mokiniams	www.eduka.lt

		ir mokytojams. Yra galimybė mokytojams patiems sukurti savo užduotis.	
8.	EMA pamokos	Tai edukacinė platforma, kuri leidžia diferencijuoti ir individualizuoti mokymo(si) procesą, yra interaktyvi motyvavimo sistema.	https://emapamokos.lt/
9.	Virtuali muziejų galerija	Interneto svetainėje galima rasti papildomos informacijos, kuri suteiks mokomajai medžiagai vaizdumo lankantis virtualiuose muziejų turuose.	https://www.muziejai.lt/virtuali_galerija/Virtuali_galerija.lt.asp?id=9&name=Virtual%C5%ABs%20turai

2 klasė

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
c.	„iNaturalist“	Tai programėlė, kuri leidžia atpažinti augalus ir gyvūnus. Tiesiog reikia nufotografuoti augalą ar gyvūną, įkelti nuotrauką ir sužinosite	https://www.inaturalist.org/

		jo pavadinimą. Atsakymus pateikia mokslininkai iš įvairiausių pasaulio šalių.	
3.	Lietuva Kompiuterinė enciklopedija Žemė. Augalai. Gyvūnai.	Tai populiariai parašyta, gausiai iliustruota enciklopedija, skirta visai šeimai, jos adresatas ir jaunimas, kuris domisi istorija, kultūra, mokslu, gamta, ir tėvų bei senelių kartos žmonės, plečiantys savo akiratį, norintys žinoti daugiau apie savo šalį, jos gamtą ir kita. Tai pirmasis elektroninis enciklopedijos žanro leidinys Lietuvai ir apie Lietuvą	https://flash.puffin.com/http://mkp.emokykla.lt/enciklopedija/lt/straipsniai/zeme/gyvunija/bestuburiai
4.	Jaunieji gamtos reindžeriai	Tai platforma 7–14 metų vaikams. Joje yra galimybė mokytis pažinti gamtą žaidžiant žaidimus ir sprendžiant linksmas užduotis. Dalis užduočių atliekamos internetinėje erdvėje, bet didžioji dalis jų ragina keliauti į gamtą, ją tyrinėti, įveikti įvairius iššūkius. Į platformą galima įkelti savo nuotykių rezultatus. Už kiekvieną užduotį suteikiami specialūs ženkliukai. Juos kaupdami mokiniai pereina į kitą reindžerio lygį.	https://www.gamtosreindzeris.lt

5.	LRT vaikams	Tai interneto svetainė, kurioje sukaupta edukacinės medžiagos įvairiomis temomis. Medžiaga suskirstyta į grupes: ikimokyklinukams, pradinukams, mokiniams.	https://www2.lrt.lt/vaikams/pradinukams/1-mokslas
6.	Projekto „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“ svetainė „Vedlys“.	Projekte pateiktos 27 veiklos. Veiklos suskirstytos klasėmis.	https://www.vedlys.sm.lt
d.	EDUKA	Edukacinėje platformoje EDUKA galima rasti skaitmeninį edukacinį turinį ir inovatyvius ugdymo priemonių komplektus mokiniams ir mokytojams. Yra galimybė mokytojams patiems sukurti savo užduotis.	www.eduka.lt
8.	EMA pamokos	Tai edukacinė platforma, kuri leidžia diferencijuoti ir individualizuoti mokymo(si) procesą, yra interaktyvi motyvavimo sistema.	https://emapamokos.lt/
9.	Virtuali muziejų galerija	Interneto svetainėje galima rasti papildomos informacijos, kuri suteiks mokomajai medžiagai vaizdumo lankantis virtualiuose muziejų turuose.	https://www.muziejai.lt/virtuali_galerija/Virtuali_galerija.lt.asp?id=9&name=Virtual%C5%ABs%20turai

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
e.	„iNaturalist“	Tai programėlė, kuri leidžia atpažinti augalus ir gyvūnus. Tiesiog reikia nufotografuoti augalą ar gyvūną, įkelti nuotrauką ir sužinosite jo pavadinimą. Atsakymus pateikia mokslininkai iš įvairiausių pasaulio šalių.	https://www.inaturalist.org/
3.	Lietuva Kompiuterinė enciklopedija Žemė. Augalai. Gyvūnai.	Tai populiariai parašyta, gausiai iliustruota enciklopedija, skirta visai šeimai, jos adresatas ir jaunimas, kuris domisi istorija, kultūra, mokslu, gamta, ir tėvų bei senelių kartos žmonės, plečiantys savo akiratį, norintys žinoti daugiau apie savo šalį, jos gamtą ir kita. Tai pirmasis elektroninis enciklopedijos žanro leidinys Lietuvai ir apie Lietuvą	https://flash.puffin.com/http://mkp.emokykla.lt/enciklopedija/lt/straipsniai/zeme/gyvunija/bestuburiai
4.	Jaunieji gamtos reindžeriai	Tai platforma 7–14 metų vaikams. Joje yra	https://www.gamtosreindzeris.lt

		<p>galimybė mokytis pažinti gamtą žaidžiant žaidimus ir sprendžiant linksmas užduotis.</p> <p>Dalis užduočių atliekamos internetinėje erdvėje, bet didžioji dalis jų ragina keliauti į gamtą, ją tyrinėti, įveikti įvairius iššūkius. Į platformą galima įkelti savo nuotykių rezultatus. Už kiekvieną užduotį suteikiami specialūs ženklukai. Juos kaupdami mokiniai pereina į kitą reindžerio lygį.</p>	
5.	LRT vaikams	<p>Tai interneto svetainė, kurioje sukaupta edukacinės medžiagos įvairiomis temomis. Medžiaga suskirstyta į grupes: ikimokyklinukams, pradinukams, mokiniams.</p>	https://www2.lrt.lt/vaikams/pradinukams/1-mokslas
6.	Projekto „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“ svetainė „Vedlys“.	<p>Projekte pateiktos 27 veiklos. Veiklos suskirstytos klasėmis.</p>	https://www.vedlys.sm.lt
f.	EDUKA	<p>Edukacinėje platformoje EDUKA galima rasti skaitmeninį edukacinį turinį ir inovatyvius ugdymo priemonių komplektus mokiniams ir mokytojams. Yra galimybė mokytojams patiems sukurti savo užduotis.</p>	www.eduka.lt

8.	EMA pamokos	Tai edukacinė platforma, kuri leidžia diferencijuoti ir individualizuoti mokymo(si) procesą, yra interaktyvi motyvavimo sistema.	https://emapamokos.lt/
9.	Virtuali muziejų galerija	Interneto svetainėje galima rasti papildomos informacijos, kuri suteiks mokomajai medžiagai vaizdumo lankantis virtualiuose muziejų turuose.	https://www.muziejai.lt/virtuali_galerija/Virtuali_galerija.lt.asp?id=9&name=Virtual%C5%ABs%20turai

4 klasė

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų skaitmeninių mokymosi priemonių, tinkančių ir nuotoliniam mokymui organizuoti sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
	„iNaturalist“	Tai programėlė, kuri leidžia atpažinti augalus ir gyvūnus. Tiesiog reikia nufotografuoti augalą ar gyvūną, įkelti nuotrauką ir sužinosite jo pavadinimą. Atsakymus pateikia mokslininkai iš įvairiausių pasaulio šalių.	https://www.inaturalist.org/
3.	Lietuva Kompiuterinė enciklopedija ir Žemė. Augalai. Gyvūnai.	Tai populiariai parašyta, gausiai iliustruota enciklopedija, skirta visai šeimai, jos adresatas ir jaunimas, kuris domisi istorija, kultūra, mokslu, gamta, ir tėvų bei senelių kartos žmonės, plečiantys savo akiratį, norintys žinoti daugiau apie savo šalį, jos gamtą ir kita. Tai pirmasis elektroninis enciklopedijos žanro leidinys Lietuvai ir apie Lietuvą	https://flash.puffin.com/http://mkp.emokykla.lt/enciklopedija/lt/straipsniai/zeme/gyvunija/bestuburiai
4.	Jaunieji gamtos reindžeriai	Tai platforma 7–14 metų vaikams. Joje yra galimybė mokytis pažinti gamtą žaidžiant žaidimus ir sprendžiant linksmas užduotis. Dalis užduočių atliekamos internetinėje erdvėje, bet	https://www.gamtosreindzeris.lt

		didžioji dalis jų ragina keliauti į gamtą, ją tyrinėti, įveikti įvairius iššūkius. Į platformą galima įkelti savo nuotykių rezultatus. Už kiekvieną užduotį suteikiami specialūs ženkliukai. Juos kaupdami mokiniai pereina į kitą reindžerio lygį.	
5.	LRT vaikams	Tai interneto svetainė, kurioje sukaupta edukacinės medžiagos įvairiomis temomis. Medžiaga suskirstyta į grupes: ikimokyklinukams, pradinukams, mokiniams.	https://www2.lrt.lt/vaikams/pradinukams/1-mokslas
6.	Projekto „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“ svetainė „Vedlys“.	Projekte pateiktos 27 veiklos. Veiklos suskirstytos klasėmis.	https://www.vedlys.sm.lt
	EDUKA	Edukacinėje platformoje EDUKA galima rasti skaitmeninį edukacinį turinį ir inovatyvius ugdymo priemonių komplektus mokiniams ir mokytojams. Yra galimybė mokytojams patiems sukurti savo užduotis.	www.eduka.lt
8.	EMA pamokos	Tai edukacinė platforma, kuri leidžia diferencijuoti ir individualizuoti mokymo(si) procesą, yra interaktyvi motyvavimo sistema.	https://emapamokos.lt/
9.	Virtuali muziejų galerija	Interneto svetainėje galima rasti papildomos informacijos, kuri suteiks mokomajai medžiagai vaizdumo lankantis virtualiuose muziejų turuose.	https://www.muziejai.lt/virtuali_galerija/Virtuali_galerija.lt.asp?id=9&name=Virtual%C5%ABs%20turai

Technologinis ugdymas

Dailė

Pradiniame ugdyme svarbiausi individualūs vaiko poreikiai. Svarbi ne tik užduočių įvairovė, turtinga mokymosi aplinka, bet ir bendravimas su mokytoju ir klasės draugais, galimybė išsakyti savo nuomonę. Labai svarbi ir pamokų iliustracinė medžiaga, kurios gausu internete. Atsakingai parinkti kūrinių vaizdai (jų neturėtų būti daug, tik keli, skirtingi ir labai informatyvūs) sužadina vaizduotę, leidžia pasijusti nedidelės meno galerijos ar parodos lankytoju. Tam pasitelkiami muziejų ekspozicijų ir eksponatų vaizdai, dailės kūrinių, kultūros paminklų ar paveldo objektų nuotraukos ir filmuota medžiaga, kūrybinio proceso vaizdo įrašai, mokomieji filmai apie kultūrinę pasaulio tautų įvairovę ir kt. Patogiausia vaizdinės ir filmuotos medžiagos ieškoti pasitelkus **Reikšminius žodžius**, to mokyti reikia ir mokinius, nes internetinės įrašų nuorodos dažnai keičiasi.

Tikslingai atrinktos ir ugdymo procese naudojamos skaitmeninės priemonės turėtų ne tik sudominti vaikus, bet ir suteikti jiems daugiau informacijos apie nagrinėjamą temą ar kūrybos būdus. Tuo pačiu formuojami vaikų skaitmeniniai įgūdžiai ir nuostatos, kad internetu reikia išmokti saugiai ir tikslingai naudotis. Šiuolaikinės interneto galerijos, dailės muziejų internetinės svetainės pristato meno kūrinius viso pasaulio auditorijai. Todėl kompiuteris su interneto ryšiu, skaitmeninis fotoaparatas, filmavimo kamera turėtų tapti patraukliais kūrybos įrankiais, kurie galėtų būti naudojami dailės pamokų metu. Tačiau tuo nereikėtų piktnaudžiauti, nes didžiausias darbo prie kompiuterio trūkumas yra tas, kad mokiniai gali prarasti sąlytį su realiais dailės kūrinių ir materialiomis (tradicinėmis ir šiuolaikinėmis) kūrybos priemonėmis.

Skaitmeninių priemonių dailės mokymui 1-4 klasei sąrašas su trumpa anotacija

<https://www.lrt.lt/tema/lrt-pamokeles> - pamokos, skirtos įvairiems dailės aspektams atskleisti.

<http://ars.mkp.emokykla.lt/> - dailės istorijos, teorijos pavyzdžiai demonstravimui.

<https://www.lndm.lt/edukacija/zaidimai/> - Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus edukaciniai žaidimai.

<https://www.autodraw.com/> - piešimo įrankis, kuriuo galima piešti online jau pasiūlytą vaizdą. Jūsų piešinius galite atsiųsti, pasidalinti.

<https://bomomo.com/> - „Bomomo“ yra piešimo įrankis, leidžiantis naudoti įvairiausias teptukas.

Mokiniai pasirenka piešimo įrankį, o programa pati pradeda atsitiktinį piešimą.

<https://www.epaveldas.lt/kolekcijos> - VEPS portalas visiems besidomintiems šiuo lobynu užtikrina greitą ir patogią prieigą prie tūkstančių meno kūrinių, knygų, laikraščių, rankraščių tekstų, žemėlapių, garso įrašų.

Muzika

7. Skaitmeninės mokymo priemonės, skirtos Bendrajai Muzikos programai įgyvendinti.

7.1. Naudingos interneto nuorodos pradinio ugdymo pakopos muzikos pamokoms.

Jurgitos muzika

Tai muzikos mokytojos Jurgitos Turlienės internetinė svetainė, kurioje ji dalinasi nuotolinių muzikos pamokėlių idėjomis ir metodine medžiaga mažiesiems, įvairiomis naudingomis nuorodomis, pamokų videoįrašais, garso ir vaizdo redagavimo programomis ir kt. [prieiga per internetą:

<https://jurgitosmuzika.lt/>]

Muzikutis

Tai muzikos mokytojos Martynos Domarkaitės internetinė svetainė mokytojams ir vaikams. Čia mokytojai ras naudingų edukacinių filmukų, interaktyvių muzikinių žaidimų, kūrybinių projektų, patarimų, kaip galima pasigaminti muzikos instrumentų iš parankinių medžiagų ir buities atliekų.

[prieiga per internetą: <https://muzikutis.com/>]

Virtualus pianinas (I)

Tai virtualus įrankis, leidžiantis susipažinti su fortepijono klaviatūra ir ją naudoti muzikavimui, improvizavimui, kūrybai. Yra metronomas, tembrų bankas ir kt. Galimybė įsirašyti atlikimo ir kūrybos bandymus.

[prieiga per internetą: <https://virtualpiano.net/>]

Virtualus pianinas (II)

Virtuali klaviatūra, skiemeniniai ir raidiniai natų pavadinimai ant klavišų, metronomas.

[prieiga per internetą: <https://www.onlinepianist.com/virtual-piano>]

Vilniaus humanistinė mokykla (Youtube)

Vilniaus humanistinės mokyklos *YouTube* kanalas, kuriame yra ir muzikos pamokų (žr. Muzika).

[prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/channel/UCjZCOL1hbhdrgL0Hf8zooSg>]

Dūdorius

Žaidimai, padedantys mokytis natų rašto: natos vietą penklinėje susieti su jos skiemeniniu pavadinimu. Ritmo skaitymo užduotys.

[prieiga per internetą: <https://dudorius.lt/>]

LRT muzikos pamokėlės

Muzikos pamokėlės per LRT (vaizdo įrašai): balso mankšta, smagūs muzikiniai žaidimai, muzikinės kalbos elementai, balso mankša, improvizavimas ir kt.

7.2 Naudingi Lietuvos ir užsienio muzikos mokytojų YouTube kanalai ir ištekliai:

VŠĮ "Mano nata" kanalas:

<https://www.youtube.com/channel/UC26EIPrUUpvnjg82y48e5NQ/featured>

Muzikos mokykla "Ugnelė":

https://www.youtube.com/channel/UC_bvGFvwoKaTnjh8VXugcw

Rimgailės muzikos klasė:

<https://www.youtube.com/channel/UCivqnWTZCX8f1Rp6hDbSShw>

MuMok:

https://www.youtube.com/channel/UCL8NAt5wv_eFNqNYwve8agw

Muzikutis:

<https://www.youtube.com/channel/UCgCF9TDoScdSTZAeRBwJtAg>

Trys avietės. Trumpos muzikos pamokėlės mažiesiems

<https://www.youtube.com/channel/UCwXkOyiQCA6czs2JFG40CTA>

Traditional Singing Course:

<https://www.youtube.com/channel/UCY8d97HJKlqk3f81eTTXU8A>

Midnight Music – video mokymai muzikos mokytojams (anglų kalba):

<https://www.youtube.com/channel/UCJfDYHVGmJX7PzCTgfBRZdg>

Grojantiems ukulele:

Ukulaliens – Ukulele Club. Videokanalas besimokantiems groti ukulele. Virš 200 įvairių dainų ir pamokėlių su akordais. Patogi mokymosi metodika: ekrane rodomos akordų sekos ir jų schemas.
[youtube.com/c/UkulaliensUkuleleClub/videos](https://www.youtube.com/c/UkulaliensUkuleleClub/videos)

Ukeledu music. Videokanalas ukulelės mėgėjams. Pateikiama virš 100 mokomųjų filmukų su populiarių dainų melodijomis ir akordų schemomis.

<https://www.youtube.com/c/UkeleduMusic/videos>

Grojantiems išilgine fleita:

New new Channel: <https://www.youtube.com/channel/UCyCu6dHLVmRyjj-aL6cqyww/featured>

Visual Musical Minds: <https://www.youtube.com/channel/UCjUxQg9cHiOYqaRdtZ6pfoQ>

Profesor Pedro Morales Tuto Flauta: <https://www.youtube.com/c/ProfesorPedroMorales>

Aktyvus muzikavimas, kūno perkusija:

Active Music: <https://www.youtube.com/channel/UCS6m6fEte10qM05EGZmTpmQ>

Aktyvūs muzikos klausymo(si) metodai:

TheHarmonyCircle kanalas: https://www.youtube.com/channel/UCUoo7Lw_9zOP_jJdWcg8kQw

Aktyvūs muz. klausymo metodai: <https://www.youtube.com/channel/UCxaTg6t8OCOHe4EAGmINBrQ>

Visual Musical Minds: <https://www.youtube.com/channel/UCjUxQg9cHiOYqaRdtZ6pfoQ>

Maria Jose Sanchez Parra: <https://www.youtube.com/channel/UC5Q0XxBPi41WtXheh6Pqybg>

Irine Smykowski: <https://www.youtube.com/channel/UCdLSD1amdR653bPGD9AhDyg>

Bryan Itzkowitz: <https://www.youtube.com/channel/UCRYHJJbqXOSWiRSjuW8F01w>

MusicalMusic: <https://www.youtube.com/channel/UCB5eBlu1d1U6kIAItmsBdFQ>

Cristina Esteban: https://www.youtube.com/channel/UCOufgLOtp_1LZ4njlWkCy9A

TheSingingSchwartzes: https://www.youtube.com/channel/UCQusc85PiqDIARiOQP_bGhA

Aula de Alodia: <https://www.youtube.com/channel/UCPW-L9t5xGETs-laM1WI7iA>

Mr. Rhodes Music Room: <https://www.youtube.com/channel/UCrzGQrdgDUGE9uNLkQzqRJO>

Music with Ms.P: https://www.youtube.com/channel/UC_3os2HqGNmtZqh5H_Z1e3w

Austin Reyna: https://www.youtube.com/channel/UC90F_8DF6hFcSSsgrSiMVrg

Musikarma: <https://www.youtube.com/channel/UCX-Yv4jxLwLRqBzlFAH9U4Q>

Mr. Noe: <https://www.youtube.com/c/MrNoe%3%A9/videos>

Musicalikids Actividades Musicales:

<https://www.youtube.com/channel/UC3RQuLJnU8niWbsBiZywtkw>

Beatriz Martin- Luengo Guzman:

https://www.youtube.com/channel/UCYNSdr6Fon3O10_7HNYyChQ/featured

Kūno perkusija, skambančios lazdos, puodeliai:

Mrs Durrant: <https://www.youtube.com/channel/UCYys0uAwltVvMQ7zVif6kjjw>

Muzikinės vaikų mankštos: <https://www.youtube.com/channel/UCyo7Vk0rlgAneyGUi4r-g8g>

7.2. Skaitmeniniai įrankiai ir priemonės muzikos pamokoms 1-4 kl.

„Zoom“ platforma – nuotolinėms muzikos pamokoms organizuoti. Rekomenduojama įsieti (nemokamai) mokinių paskirstymą į darbo kambarius (breakout rooms), apie tai vaizdo 5:17 min. trukmės įrašas liet. kalba: Zoom darbas grupėse – Breakout rooms | Kaip įjungti Breakout room ir išdalinti grupėmis: <https://www.youtube.com/watch?v=ff3o2Lmmz6Q>

„Microsoft Teams“ – nuotolinio mokymo(si) sistema, esanti Microsoft Office 365 platformoje ir skirta pamokų organizavimui, komunikacijai (pokalbiams, vaizdo susitikimams, repeticijoms), turinio kūrimui ir dalinimuisi informacija.

<https://www.youtube.com/watch?v=4WZgIxPy494>

„Moodle“ – (angl. *Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment*) – [atvirojo kodo žiniatinklinė](#) virtualaus mokymosi aplinka, suprojektuota padėti pedagogams organizuoti ugdymosi procesą.

Vaizdo įrašas skirtas mokytojams, ketinantiems naudoti Moodle įrankį nuotolinio mokymo metu:

<https://www.youtube.com/watch?v=KfPPFotw51U>

„Kahoot!“ – nemokamas internetinis įrankis, skirtas apklausoms, viktorinoms ar diskusijoms organizuoti. Dalyviai skatinami varžytis, po kiekvieno atsakymo pateikiamas asmeninis įvertinimas bei užimama vieta, o ryškios spalvos bei smagi muzika sukuria ypatingą nuotaiką: <https://www.iklase.lt/kahoot/>

„Youtube“ medžiaga pažinimui, ugdymuisi, – pavyzdžių bankas; Norėdami parsisiųsti garso ar vaizdo įrašą, naudokite <https://yttmp3.cc/>

„Pages“ – programėlė el. knygų kūrimui. Sukurkite savo muzikos pamokų metodikos knygą!

Pasirinkus šabloną, sukurti el. knygą sugebės net pirmokas. Papildomos piešimo ir balso įrašymo galimybės suteiks bet kuriai knygai gyvumo ir patrauklumo. <https://www.iklase.lt/kurkite-el-knygas-su-programele-pages/>

„Lietuvių etninė kultūra. II dalis: Augalija etninėje kultūroje“

Priemonė pateikia tradicinių švenčių, papročių vaizdo, garso pavyzdžių, kurie jungia įvairias tradicinės kultūros meno sritis į visumą. Tinka naudotis integraliems teatro projektams, kūrybinėms užduotims.

<http://mkp.emokykla.lt/etnine2/>

LRT mediateka Mediatekoje – spektaklių, serialų, radijo teatro įrašai, radijo dokumentika, projektai vaikams, kt. <https://www.lrt.lt/mediateka/projektai/mokykla>

„Apie sensorinės įrangos panaudojimą“.

Ji sukuria jutiminę erdvę bet kuriame kabinete ar klasėje ir padeda vaikams efektyviau mokytis, atsipalaiduoti ir nusiraminti. Vizualiniai, garsiniai, šviesos pojūčiai kontroliuojami vienu paspaudimu ir pritaikomi pagal pedagogo ir vaikų poreikius. Daugiau nei 200 derinamų vaizdų, garsų, edukacinių žaidimų viename sensoriniame kilnojamame įrenginyje.

<https://www.penkipojuciai.lt/sensorine-iranga/>

Interaktyvios pamokos www.ismaniklase.lt

Tai interaktyvių pamokų portalas, kuriame rasite jau sukurtas interaktyvias pamokas, video mokymus. Ten galite talpinti ir savo sukurtas pamokas.

„Mokomųjų priemonių katalogas“

Pasvalio rajono pagalbos mokiniui specialistų karantino metu ruoštos priemonės darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Daug artikuliacijos lavinimui skirtų praktinių užduočių.

<https://ppt.pasvalys.lt/wp-content/uploads/2020/06/PRIEMONI%C5%B2-KATALOGAS-1.pdf>

„eLklasė“ – tai intuityvi ir inovatyvi mokymo(si) valdymo platforma, skirta tiek mokytojams, tiek mokiniams. Paprasta skaitmenizuoti pamokas, tinka naudoti nuotoliniu būdu ir klasės darbui.

<https://elklase.learnkey.lt/login>

„Lietuvių etninė kultūra. I dalis: Gyvūnijos pasaulis etninėje kultūroje“ – naudinga priemonė kuriant integruotas muzikos, etnokultūros ir pasaulio pažinimo pamokas.

<http://mkp.emokykla.lt/etnine/>

Įvedus į google paieškos laukelį „Lietuvių šventinis kalendorius VDU“, sistema jums atvers elektroninę knygą, kurioje rasite detalų visų Lietuvos švenčių aprašymą. Autoriai: Laima Anglickienė, Giedrė Barkauskaitė, Dalia Senvaitytė, Arūnas Vaicekuskas, Asta Venskienė, Vytauto Didžiojo universitetas, „Versus aureus“, 2014 m., (puslapių sk. 240)

GarageBand.

Programėlė muzikos ir garso takelių kūrimui su daugybe įvairių muzikos instrumentų, garso įrašų pavyzdžių: <https://www.iklase.lt/garageband/>

Teatras

Pradinis ugdymas

Šių pavyzdžiai, pamokėlės, praktiniai užsiėmimai skirti padėti mokytojui rasti tinkamiausią ugdymo teatru priemonę bei mokiniams ugdytis skaitmeninę bei kūrybiškumo, pažinimo, kultūrinę, komunikacinę, pilietiškumo bei emocinę, socialinę ir sveikos gyvensenos kompetencijas.

Skaitmeninių priemonių naudojimo 1-4 klasėse sritys:

1. Teatro raiška. Įrašų radimas ir panaudojimas kūrybinės raiškos užduotims (scenos kalbos, kūno perkusijos, ritmo, scenografijos kūrimo ir kt. pamokoms). Vaidybos veiksmo fiksavimui fotografuojant, filmuojant. Fotografijų, vaizdų, piešinių, garsinio teksto pateikimui ir kūrimui. Informacijos paieškai ir pritaikymui teatro raiškoje.
2. Teatro supratimas ir vertinimas. Įvairių teatro reiškinių skaitmeninėje erdvėje stebėjimas, interpretavimas, vertinimas (scenos apipavidalinimo, kostiumų detalių, muzikos / triukšmų panaudojimo, teatrinių įspūdžių – kas patiko, nepatiko – nusakymas). Veiksmo
 1. scenoje nufilmavimas, nufotografavimas stebėjimui ir analizei pagal nustatytus kriterijus (pvz., laisvumą, fizinį ir vidinį aktyvumą, teatrinių priemonių panaudojimą, kt.).
3. Teatro reiškinių ir kontestų pažinimas. Vaidybinių žaidimų, scenelių ir vaidinimų nufilmavimas, parodymas, išsaugojimas, siekiant motyvuoti tolesniam mokymuisi.

Pažintis su teatru.

Teatro pamoka 1 – su „Teatriuku“. Kas tas teatras? (3:31)

<https://www.youtube.com/watch?v=bGatlhMoxCU>

Teatro apšilimo pratimai 1 klasei / Theater Warm-up for Grade 1 (7:40)

Teatro apšilimo pratimai 1 klasei / 1st Grade Theater: Acting Warmup (1:00)

<https://www.youtube.com/watch?v=6HXCiakQp5Q>

Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejus. Lėlė – marionetė Silvestras Dūdelė (2:09)

https://www.youtube.com/watch?v=Nh5BT9K_6YU

Teatro pamoka | 2 – Kokių teatrų būna (12:03)

<https://www.youtube.com/watch?v=MTYCHqR8IRQ>

The 5 Elements of Drama (2:30)

https://www.youtube.com/watch?v=LGG4jxvc_ps

Teatro pamoka | 3 – Teatro galios (7:33)

<https://www.youtube.com/watch?v=TyDolQgAkOA>

Mažiausias teatras pasaulyje – Il teatro più piccolo al mondo (3:45)

<https://www.youtube.com/watch?v=9zX21APF7uY&t=2s>

„Teatro ABC – Dekoracijos!“ (5:33)

<https://www.youtube.com/watch?v=UuK-ZSJgDjk>

„Teatro ABC – Grimas!“ (6:14)

<https://www.youtube.com/watch?v=wYzphY--EF8>

Pasigaminkime žaislinį teatrą (4:56)

https://www.bl.uk/childrens-books/videos/make-a-toy-theatre?fbclid=IwAR36KpiJRu-iFzGoyuOKpkM6QgR1o7C_hX3AHCLbXGwS4xilBVSX10JLKZO

Šešėlių teatro pamokėlės:

Krabas (5:12)

<https://www.youtube.com/watch?v=GtS0fzHpbpM>

Vėžlys (4:28)

<https://www.youtube.com/watch?v=7ruvpacxSIs>

Pingvinas (5:04)

<https://www.youtube.com/watch?v=zjVP5i7PEbI>

Ežiukas (4:05)

<https://www.youtube.com/watch?v=w1JNq1p46kg>

Asilas (3:59)

<https://www.youtube.com/watch?v=IBWKhxS3ddQ>

Lėlės iš popieriaus gamyba (0:18)

<https://www.facebook.com/ilariacommisso/videos/10222518871933384>

Šešėlių teatro etiudas (1:53)

<https://www.youtube.com/watch?v=6MyuMtQrFVQ>

Stalo teatras. Pasaka „Trys paršytės“ ir kūrybinės dirbtuvės (21:53)

<https://www.youtube.com/watch?v=SMwtyzRutWE>

Stalo teatras (5:18)

<https://www.youtube.com/watch?v=vtyL1v29vsc>

Apie spektaklį vaikams „Saulės vaduotojas“, Vilniaus teatras „Lėlė“ (1:32)

<https://www.youtube.com/watch?v=H1R-7ut6Jkc>

Pelenė – šešėlių teatro pvz. (5:21)

<https://www.youtube.com/watch?v=0j4hR08T0Bs>

Teatro raiška. Scenos judesys

Kūno perkusija. Skirtingai nei kūno kalba, šis metodas neatsiejamas nuo ritmo (2:17)

<https://www.youtube.com/watch?v=sW2DY1OpgrI&list=RDzsXOehynKJ8&index=6>

Aktorės Juditos Urnikytės ritmo pamokėlė vaikams (5:16)

https://www.youtube.com/watch?v=3EpeR_LmIqE

Antroji aktorės Juditos Urnikytės ritmo pamokėlė vaikams (3:21)

<https://www.youtube.com/watch?v=KbiWMd1PI2g>

Trečioji aktorės Juditos Urnikytės ritmo pamokėlė vaikams (4:16)

<https://www.youtube.com/watch?v=ysHizJPHmd0&t=3s>

Ketvirtoji aktorės Juditos Urnikytės ritmo pamokėlė vaikams (4:01)

<https://www.youtube.com/watch?v=y6jwcpkiTCU&t=5s>

Pantomimos etiudas – Presentación Pantomima Infantil "Perfiles y Siluetas" 2016 (8:22)

<https://www.youtube.com/watch?v=enPGEYvfWzw&t=21s>

Emocijų raiška mimika – Mimo ~ Las Emociones / Brittany (0:53)

<https://www.youtube.com/watch?v=7sNcSQztxH0>

Pantomimos teatras „A“ – etiudas „Pavogtas Veidas“ (2:35)

<https://www.youtube.com/watch?v=qXZRv9Aylvs>

Teatro žaidimas „Padaras“ (judesių kopijavimas) / Theatre Game #68 – The Creature (2:38)

<https://www.youtube.com/watch?v=wLQRTdKqW-g>

Dešimtoji aktorės Juditos Urnikytės ritmo pamokėlė vaikams (5:06)

<https://www.youtube.com/watch?v=wUdEO4qMfZo>

Diemedis: šokio spektaklis Pasaulio sutvėrimas, ištrauka. Pradinė mokykla Diemedis ir šokio teatras Dansema 2013 05 26 Menų spaustuvėje pristatė bendrą projektą – šokio spektaklį „Pasaulio sutvėrimas pagal vaikus“. Choreografė Birutė Banevičiūtė, kompozitorė Rasa Dikčienė (6:21)

<https://www.youtube.com/watch?v=zxDtumYaSI8>

Teatro raiška. Scenos kalba

Liežuvio pasaka – mankšta (1:35) <https://www.youtube.com/watch?v=HD74XUG6RIg>

Nuo šviriakalbės iki greitakalbės. Išsami pamokėlė – LRT (15:08)

<https://www.youtube.com/watch?v=NYuOpHSfWis>

Herojaus mokyklos teatro vadovas Kastytis dalinasi artikuliacinio aparato mankšta ir lietuviškomis greitakalbėmis (12:54)

<https://www.youtube.com/watch?v=jgf6Mmg19jY&t=68s>

Artikuliacinė (bendroji) mankšta. Tema „Džiunglės“ (4:35)

<https://www.youtube.com/watch?v=Jw3S5hfGvk4>

Artikuliacinė mankšta „Mano namelis“ (4:08)

<https://www.youtube.com/watch?v=FSAoiJjXTEw>

Pratimas, mokantis tarti garsą R (2:44)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZxnoQNXoP-Y&list=PLxE6D0nXY4ditCEk7d9dsgy-56vpfajJ0>

Artikuliacinė mankšta (3:05)

<https://www.youtube.com/watch?v=NPN6Xztw8Bk&list=PLxE6D0nXY4ditCEk7d9dsgy-56vpfajJ0&index=3>

Artikuliacija. Garsai š/ž. (2:30)

<https://www.youtube.com/watch?v=2mCpqtj5wI&list=PLxE6D0nXY4ditCEk7d9dsgy-56vpfafJ0&index=4>

Meninio ugdymo metodinė medžiaga. Teatras (1-4 klasių mokiniams). Scenos kalba 32-46 p.

http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2011_Meninio_ugdymo_metodine_medziaga_teatras_1.pdf

Bendroji artikuliacinė mankšta „Drambliuko laiškas" (5:37)

<https://www.youtube.com/watch?v=UudSedEUyU0>

Teatro supratimas ir vertinimas. Spektaklių vaizdo įrašų nuorodos.

Pirmasis "Keistuolių teatro" spektaklis (43:04)

<https://www.youtube.com/watch?v=0NLGDzHt0RE&t=924s>

Lėlių teatro „Zuikis Puikis“ kaukių spektaklis vaikams „Snieguolė ir septyni nykštukai“ (59:23)

<https://www.youtube.com/watch?v=fzBGno7PIpM>

„Padavimai ir legendos" – šešėlių spektakliai. Vaikų meninės studijos Diemedis pradinukai seka ir vaidina lietuviškus padavimus ir legendas (10:32)

<https://www.youtube.com/watch?v=r4ziYxoaH-I>

Stalo teatras. Lietuvių liaudies pasaka "Karalaitė ir aukso šukos" (32:26)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZoMS1J-pGZI>

Naisių vasaros teatro premjera – „Melagių pilis“, rež. Inga Norkutė (1:06:50)

<https://www.youtube.com/watch?v=bD4mcdSF3SI>

Spektaklis „Karalaitė ant žirnio" – Kultūros centras „Panevėžio bendruomenių rūmai" (44:21)

<https://www.youtube.com/watch?v=15gmlveor5U>

Spektaklio „Batuotas katinas" ištrauka, Vilniaus teatras „Lėlė" (2:42)

<https://www.youtube.com/watch?v=Cg0TgDOhHI8>

Slavos Polunino teatras / Curtain Call in Slava's Snowshow on Broadway 12.07.19 (17:40)

<https://www.youtube.com/watch?v=W181kzBh4xA&t=168s>

Aukso obelėlė, vyno šulinėlis | Pagal lietuvių liaudies pasaką | Rež. R. Driežis, ištr. (2:13)

<https://www.youtube.com/watch?v=qjFWbVIXcjc>

Spektaklis „Ąžuolo vaikas" (53:22)

<https://www.youtube.com/watch?v=PC8kD05Tqzk&t=254s>

Kauno maisto pramonės ir prekybos mokymo centro meninės raiškos būrelio spektaklis pagal Antoine de Saint-Exupéry pasaką „Mažasis Princas" (45:44)

<https://www.youtube.com/watch?v=hFse0LLNtG0&t=312s>

Spektaklis „Noriu – negalima, reikia – nenoriu“ (43:21)

<https://www.youtube.com/watch?v=U1q4AzR5CS0&t=175s>

Fragmentas iš Daivos Čepauskaitės pasakos „Trys narsūs paršiukai“ spektaklio, Kauno Kamerinis teatras (2:25) <https://www.youtube.com/watch?v=uSMOqmtIMy0>

Cirkas. 60-MINUTE SPECIAL #1 | Cirque du Soleil | KURIOS – Cabinet of Curiosities, „O” and LUZIA (1:07:59) <https://www.youtube.com/watch?v=nQ5eUJNXrMw>

Teatro supratimas ir vertinimas. Radio spektaklių pavyzdžiai.

Vaikų radijo teatras. Anthony Horowitz „Pasvilusių padų mokykla“, 2003 m. (43:09)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000119025/vaiku-radijo-teatras-anthony-horowitz-pasvilusiu-padumokykla>

Vaikų radijo teatras. Jano Milčako pjesė-pasaka „Varna Florentietė“, 1998 m. (34:39)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000116797/vaiku-radijo-teatras-jano-milcako-pjese-pasaka-varna-florentiete>

Vaikų radijo teatras. Vytautė Žilinskaitė „Kintas“, 2007 m. (39:41)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000145055/vaiku-radijo-teatras-vytaute-zilinskaite-kintas>

Vaikų radijo teatras. Otfried Preussler. „Mažasis vandenys“, 1979 m. (40:00)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000144267/vaiku-radijo-teatras-otfried-preussler-mazasis-vandenys>

Vaikų radijo teatras. Astrid Lindgren. „Pepė Ilgakojinė“ I d., 1978 m. (33:08)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000143456/vaiku-radijo-teatras-astrid-lindgren-pepe-ilgakojuine-i-d>

Vaikų radijo teatras. Astrid Lindgren. „Pepė Ilgakojinė“ II d., 1978 m. (22:06)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000143515/vaiku-radijo-teatras-astrid-lindgren-pepe-ilgakojuine-ii-d>

Vaikų radijo teatras. Astrid Lindgren. „Pepė Ilgakojinė“ III d., 1978 m. (30:30)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000144199/vaiku-radijo-teatras-astrid-lindgren-pepe-ilgakojuine-iii-d>

Vaikų radijo teatras. „Kaip gaidelis atsidūrė ant stogo“, 1976 m. (25:44)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000137168/vaiku-radijo-teatras-kaip-gaidelis-atsidure-ant-stogo>

Vaikų radijo teatras. Pamela Travers – „Merė Popins“ I d., 1978 m. (30:59)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000141181/vaiku-radijo-teatras-pamela-travers-mere-popins-i-d>

Vaikų radijo teatras. Pamela Travers – „Merė Popins“ II d., 1978 m. (28:48)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000141243/vaiku-radijo-teatras-pamela-travers-mere-popins-ii-d>

Vaikų radijo teatras. Elena Mezginaitė. „Pikto niekas nemylės“ (21:24)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000139585/vaiku-radijo-teatras-elena-mezginaite-pikto-niekas-nemyles>

Vaikų radijo teatras. Premjera. Vytautas V. Landsbergis. „Arklio Dominyko meilė“ (32:30)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000134661/vaiku-radijo-teatras-premjera-vytautas-v-landsbergis-arklio-dominyko-meile>

Vaikų radijo teatras. Frances Hodgson Burnett – „Mažoji Sara“ I d., 1999 m. (24:56)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000132231/vaiku-radijo-teatras-frances-hodgson-burnett-mazoji-sara-i-d>

Vaikų radijo teatras. Jonas Avyžius. „Liūtas, lūšis ir dramblys“ 1 dalis (22:59)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000130496/vaiku-radijo-teatras-jonas-avyzius-liutas-lusis-ir-dramblys-1-dalis>

Vaikų radijo teatras. Johnny Gruelle – „Skudurinės Onutės pasakėlės“ I d. (25:00)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000127418/vaiku-radijo-teatras-johnny-gruelle-skudurines-onutes-pasakeles-i-d>

Vaikų radijo teatras. Otfriedas Preussleris – „Plėšikas Hocenplocas“ I d. (26:28)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000125704/vaiku-radijo-teatras-otfriedas-preussleris-plesikas-hocenplocas-i-d>

Vaikų radijo teatras. Astrid Lindgren – „Ronja, plėšiko duktė“ I d., 1983 m. (39:43)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000123315/vaiku-radijo-teatras-astrid-lindgren-ronja-plesiko-dukte-i-d>

Vaikų radijo teatras. Wilhelm Hauff „Nykštukas Nosis“ I d. (28:37)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000121300/vaiku-radijo-teatras-wilhelm-hauff-nykstukas-nosis-i-d>

Vaikų radijo teatras. Hansas Christianas Anderseną „Skiltuvas“ (26:25)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000111792/vaiku-radijo-teatras-hansas-christianas-andersenas-skiltuvas>

Teatro reiškinių ir kontekstų pažinimas. Nuorodos

Muzikinė pasaka „Mikė Pūkuotukas operos pasaulyje“ (38:00)

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000113409/vaiku-radijo-teatras-muzikine-pasaka-mike-pukuotukas-operos-pasaulyje>

Meninio skaitymo konkursas. Fotoreportažo pavyzdys iš Telšių rajono pradinių klasių mokinių meninio skaitymo konkurso (3:29)

<https://www.youtube.com/watch?v=0r1SoV0wXws>

Man patinka kostiumai – daina / I Love Costumes Song (3:41)

<https://www.youtube.com/watch?v=m2MDEjkh4ew>

Audio pasaka „Akvariumo istorijos. Lilė ir melo pinklės" (22:30)

https://www.youtube.com/watch?v=F5wJea_SMBE

Šokio spektaklis „Miško pasaka" skirtas vaikams, jo režisierė choreografė Zita Rimkuvienė. Šoka Kultūros centro Panevėžio bendruomenių rūmų tautinių šokių ansamblio „Grandinėle" vaikų, jaunių ir jaunimo grupės. Spektaklio vedėjas aktorius Darius Petkevičius (35:28)

<https://www.youtube.com/watch?v=zAkkFwBopk>

Spektaklio fragmentas „Kliapur Liapur Plast!" (1:56)

<https://www.youtube.com/watch?v=VVYTHYJIBgo>

Ritmas, judesys. Spektaklis vaikams. Diemedis (34:48)

<https://www.youtube.com/watch?v=XM2q9ijSHsY>

Arkliai Dominyko kelionė į žvaigždes. Spektaklio vaikams fragmentas (2:46)

<https://www.youtube.com/watch?v=b-RPZdAIJ6U>

Lietuvos istorija per lėlių teatrą. Spektaklis vaikams „Seneli, papasakok“ (23:53)

<https://www.youtube.com/watch?v=AsZ0yb7o3Sc>

Skaitmeninių technologijų taikymo pradinių klasių teatro pamokose pavyzdžiai: Emocijų raiška mimika. Teatro raiškos ir pažinimo pamoka 1 kl.

Tema: emocijų raiška mimika.

Tikslas: sužintoti, kas yra mimika, mimas, pantomime

Uždaviniai: a) susipažinti su veido raumenynu kaip raiškos priemone; b) palyginti natūralias veido mimikas su dirbtinai kuriamomis; c) išbandyti įvairias nuotaikas reikšti mimika. Mokytojas pasakoja, kas yra mimika, pademonstruodamas savo veidu pavyzdžius.

Parodomas minutės fimukas, kur mergaitė atlieka mimikos pavyzdį:

Emocijų raiška mimika – Mimo ~ Las Emociones / Brittany (0:53)

<https://www.youtube.com/watch?v=7sNcSQztxH0>

Parodomas mimikomis reiškiamų skirtingų emocijų foto-koliažas, iš kurio mokiniai bando atspėti, kokia mimika kokią emociją reiškia: <https://medium.com/bigger-picture/5-new-complex-emotions-of-the-day-3a99408f2c01>

Kūrybinė užduotis: susikirstyti po du-tris-keturi mokiniai turi sukurti bežodį etiudą nurodytų mimikų tema (džiaugsmo ir liūdesio, pykčio ir nuostabos, nepasitikėjimo, atlaidumo ir rūpesčio, kt. mimikų).

Etiudai pristatomi klasės draugams. Aptariama, ar mimikos atrodė tikros, kaip jautėsi vaidinūsieji.

Parodomas pantomimos teatro spektaklio fragmentas, mokiniai paprašomi įsiminti savokas: mimika, mimas, pantomima.

Children play pantomime (4:56): https://www.youtube.com/watch?v=Bew_H9ADpNo

Scenos kalba. Skaitmeninės technologijos teatro raiškos pamokoje 2 kl.

Tema: Scenos kalba.

Tikslas: Išmokti artikuliuoti.

Mokytojas parodo vaizdo įrašą, kurio metu mokiniai atlieka pratimus

Herojaus mokyklos teatro vadovas Kastytis dalinasi artikuliacinio aparato mankšta ir lietuviškomis greitakalbėmis (12:54) <https://www.youtube.com/watch?v=jgf6Mmg19jY&t=68s>

Po vaizdo įrašo mokytojas pateikia savo greitakalbių pavyzdžių ir kartoja jas su mokiniais.

Greitakalbių pavyzdžių nuoroda:

<http://knygeles.neto.li/2018/mazylio-biblioteka-2-skaiciuotes-erzekles-pamegdziojimai/>

Mokiniai paprašomi sukurti po savo greitakalbę.

Daiktų teatras. Skaitmeninės technologijos teatro raiškos ir pažinimo pamokoje 3 kl.

Tema: Daiktų teatras (2 pamokos)

Medžiaga mokytojui (Seminaras „Daiktų teatras“): <https://www.youtube.com/watch?v=Q5YZkf2kkec>
(2:03)

Mokiniai šiai pamokai paprašomi atsinešti iš namų po tris daiktus.

Mokytojas parodo Stalo teatro vaizdo įrašą: <https://www.youtube.com/watch?v=QaWWEMAsZeA>
(17:14)

Peržiūrimas įrašas apie butaforijos, rekvizito gaminimą teatre, kaip naudojama papjė mašė technika ir kaip gimsta dekoracijos (5:33):

„Teatro ABC – Dekoracijos!“ <https://www.youtube.com/watch?v=UuK-ZSJgDjk>

Po įrašo peržiūros vaikai suskirstomi į gupeles po tris, kuriose kuria savo daiktų teatrą.

Vaidinimų pristatymai vyksta tos pačios arba kitos pamokos metu.

Pasigaminkime savo teatrą. Skaitmeninės technologijos teatro raiškos ir pažinimo pamokoje 4 kl.

Tema: pasigaminkime savo teatrą.

Mokiniai šiai pamokai turėtų atsinešti medžiagos teatro gamybai: kartono, popieriaus, žurnalų, atvirukų ir įrankių: liniuotę, žirkles, rašiklį, klijų ir lipnios juostelės.

Mokytojas parodo 4:56 min. trukmės filmuką „Pasigaminkime žaislinį teatrą“ (4:56)

https://www.bl.uk/childrens-books/videos/make-a-toy-theatre?fbclid=IwAR36KpiJRu-iFzGoyuOKpkM6QgR1o7C_hX3AHCLbXGwS4xilBVSXI0JLKZ0

Filmukas rodomas antrą kartą nuo pradžių, stabdant ties kiekvienu teatro gaminimo etapu. Mokytojas taip pat gamina ir komentuoja, ką daryti. Baigęs darbą, mokytojas pasako, kad kažkada seniai Anglijoje gyveno dabar jau žymus visame pasaulyje rašytojas, aktorius ir režisierius, kurio teatras vadinosi Gaublys („Globe“) ir paragina mokinius sugalvoti savo teatrui pavadinimą.

Ši pamoka gali turėti tęstinumą, kuriant savo teatrui vaidinimus.

Skaitmeniniai įrankiai, priemonės teatro pamokoms, neformaliai ugdymui teatru 1-4 kl.

„Zoom“ platforma – teatro būrelių / studijų repeticijų organizavimui. Rekomenduojama įsidiesti (nemokamai) mokinių paskirstymą į darbo kambarius (breakout rooms), apie tai vaizdo 5:17 min. t

rukės įrašas liet. kalba: Zoom darbas grupėse – Breakout rooms | Kaip įjungti Breakout room ir išdalinti grupėmis: <https://www.youtube.com/watch?v=ff3o2Lmmz6Q>

„Microsoft Teams“ – nuotolinio mokymo(si) sistema, esanti Microsoft Office 365 platformoje ir skirta pamokų organizavimui, komunikacijai (pokalbiams, vaizdo susitikimams, repeticijoms), turinio kūrimui ir dalinimuisi informacija.

<https://www.youtube.com/watch?v=4WZgIxPy494>

„Moodle“ – (angl. *Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment*) – [atvirojo kodo žiniatinklinė](#) virtualaus mokymosi aplinka, suprojektuota padėti pedagogams organizuoti ugdymosi procesą.

Vaizdo įrašas skirtas mokytojams, ketinantiems naudoti Moodle įrankį nuotolinio mokymo metu: <https://www.youtube.com/watch?v=KfPPFotw51U>

„Kahoot!“ – nemokamas internetinis įrankis, skirtas apklausoms, viktorinoms ar diskusijoms organizuoti. Dalyviai skatinami varžytis, po kiekvieno atsakymo pateikiamas asmeninis įvertinimas bei užimama vieta, o ryškios spalvos bei smagi muzika sukuria ypatingą nuotaiką: <https://www.iklase.lt/kahoot/>

„Youtube“ medžiaga pažinimui, ugdymuisi, – pavyzdžių bankas; Norėdami parsisiųsti garso ar vaizdo įrašą, naudokite <https://ytmp3.cc/>

„Pages“ – programėlė el. knygų kūrimui. Sukurkite savo teatro pamokų metodikos knygą!

Pasirinkus šabloną, sukurti el. knygą sugebės net pirmokas. Papildomos piešimo ir balso įrašymo galimybės suteiks bet kuriai knygai gyvumo ir patrauklumo. <https://www.iklase.lt/kurkite-el-knygas-su-programele-pages/>

„Lietuvių etninė kultūra. II dalis: Augalija etninėje kultūroje“

Priemonė pateikia tradicinių švenčių, papročių vaizdo, garso pavyzdžių, kurie jungia įvairias tradicinės kultūros meno sritis į visumą. Tinka naudotis integraliems teatro projektams, kūrybinėms užduotims.

<http://mkp.emokykla.lt/etnine2/>

LRT mediateka Mediatekoje – spektaklių, serialų, radijo teatro įrašai, radijo dokumentika, projektai vaikams, kt.

<https://www.lrt.lt/mediateka/projektai/mokykla>

„Apie sensorinės įrangos panaudojimą“.

Ji sukuria jutiminę erdvę bet kuriame kabinete ar klasėje ir padeda vaikams efektyviau mokytis,

atsipalaiduoti ir nusiraminti. Vizualiniai, garsiniai, šviesos pojūčiai kontroliuojami vienu paspaudimu ir pritaikomi pagal pedagogo ir vaikų poreikius. Daugiau nei 200 derinamų vaizdų, garsų, edukacinių žaidimų viename sensoriniame kilnojamame įrenginyje.

<https://www.penkipojuciai.lt/sensorine-iranga/>

„Teatro mokytojų svetainė Facebook“

Virtual theatre and cinema lessons (virtualios teatro ir kino pamokos):

https://www.facebook.com/groups/1000923049969630/?multi_permalink=3071847616210486¬if_id=1614839132556255¬if_t=feedback_reaction_generic&ref=notif

Interaktyvios pamokos www.ismaniklase.lt

Tai interaktyvių pamokų portalas, kuriame rasite jau sukurtas interaktyvias pamokas, video mokymus. Ten galite talpinti ir savo sukurtas pamokas.

„Mokomųjų priemonių katalogas“

Pasvalio rajono pagalbos mokiniui specialistų karantino metu ruoštos priemonės darbui su vaikais, turinčiais specialiųjų ugdymosi poreikių. Daug artikuliacijos lavinimui skirtų praktinių užduočių.

<https://ppt.pasvalys.lt/wp-content/uploads/2020/06/PRIEMONI%C5%B2-KATALOGAS-1.pdf>

„eLklasė“ – tai intuityvi ir inovatyvi mokymo(si) valdymo platforma, skirta tiek mokytojams, tiek mokiniams. Paprasta skaitmenizuoti pamokas, tinka naudoti nuotoliniu būdu ir klasės darbui.

<https://elklase.learnkey.lt/login>

„Lietuvių etninė kultūra. I dalis: Gyvūnijos pasaulis etninėje kultūroje“ – naudinga priemonė teatro pažinimui ir suvokimui, kuriant integruotas teatro pamokas.

<http://mkp.emokykla.lt/etnine/>

GarageBand.

Programėlė muzikos ir garso takelių kūrimui su daugybe įvairių muzikos instrumentų, garso įrašų pavyzdžių – muzikiniam spektaklio sprendimui, <https://www.iklase.lt/garageband/>

Įvedus į google paieškos laukelį „Lietuvių šventinis kalendorius VDU“, sistema jums atvers elektroninę knygą, kurioje rasite detalių visų Lietuvos švenčių aprašymą. Autoriai: Laima Anglickienė, Giedrė Barkauskaitė, Dalia Senvaitytė, Arūnas Vaicekuskas, Asta Venskienė, Vytauto Didžiojo universitetas, „Versus aureus“, 2014 m., (puslapių sk. 240)

Šokis

1-4 klasė

Idėjos šokio kūrybai

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000108723/lrt-pamokeles-suzinosime-kodel-vienos-medziagos-skesta-o-kitos-plaukia-ir-mokysimes-sodininkystes>

Kūrybinės užduotys susipažinti su šokio elementu erdve

<https://www.lrt.lt/naujienos/gyvenimas/13/1179421/lrt-pamokeles-visi-sios-savaites-uzsiemimai-vienoje-vietoje>

Kūrybinės užduotys susipažinti su šokio elementu laiku

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000109001/lrt-pamokeles-apie-salti-ir-siluma-gyvunus-kituose-zemynuose-ir-saugaus-eismo-taisykliu-pazinimas>

Kūrybinės užduotys susipažinti su šokio elementu energija

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000109163/lrt-pamokeles-kodel-tirpsta-ledynai-skate-parko-statybos-legendine-pasaka-ir-nuotaikingieji-sokiai>

Kaip parinkti šokiui muziką ir kostiumus

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000109835/lrt-pamokeles-muilo-gamyba-medziu-svarba-ir-istoriju-pasakojimo-menas>

1-3 klasė

Integruotas vadovėlis „Vaivorykštė“ 1-3 klasėms (šokis).

<https://www.emokykla.lt/bendrasis/vadoveliai?l=1&search=vaivoryk%C5%A1t%C4%97>

<https://vaivorykste.eu/vadoveliai-klase-1/>

<https://vaivorykste.eu/vadoveliai-klase-2/>

<https://vaivorykste.eu/vadoveliai-klase-3/>

Lietuvių tradicinis šokis

Kiškelis

<https://www.youtube.com/watch?v=QKRegDrGLmE>

Grečnikė

<https://www.youtube.com/watch?v=tFH4XeLOd6k>

Kitų tautų tradicinis šokis

Estų [Estonian folk dance: Kangakudumine & Kirburaputamine - YouTube](#)

Vokiečių [Schuhplattler - Bavarian Folk Dance in Munich - YouTube](#)

Lietuvių liaudies sceninis šokis

Paprastųjų žingsnių pradžiamokslis: <https://www.youtube.com/watch?v=wpF-bvgnl60>

Paprastųjų žingsnių deriniai judant erdvėje: <https://www.youtube.com/watch?v=ESHchVZ-wol>

Tūpsniai, stiebsniai, supamieji žingsniai, brauktukai, bėgamieji žingsniai:

<https://www.youtube.com/watch?v=CLpbsrPxeH4>

Paprastųjų ir bėgamųjų žingsnių deriniai: https://www.youtube.com/watch?v=wohil8O_sZ8&t=7s

Dvigubieji žingsniai (stangrus, užkeičiamasis, kryžiuojamasis ir kt.), kubilio žingsnis, eglutė:

<https://www.youtube.com/watch?v=ndsSb4VJEjU>

Lietuvių liaudies sceninio šokio žingsnių deriniai: https://www.youtube.com/watch?v=O60_rnowTh8
Polka ir jos variantai: <https://www.youtube.com/watch?v=YxDAjZwm09E>
Polkų bei jų variantų deriniai: <https://www.youtube.com/watch?v=HpWOGroLpZA>
Lietuvos moksleivių dainų šventė. Šokių diena „Mano žemė“ (2016)
<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/101806/lietuvos-moksleiviu-dainu-svente-2016-sokiu-diena-mano-zeme>

Europos šokio istorija

Renesansas. Istorinio šokio pradžia (XV a.)/ Europos šokio istorija

<https://www.youtube.com/watch?v=FEU8n9CogBk>

Renesansas. Šokio suklestėjimas (XVI a. – XVII a. I p.) <https://www.youtube.com/watch?v=gHcC-YxrAoo>

Barokas. Profesionaliojo šokio atsiradimas (XVII a. – XVIII a. I p.)

<https://www.youtube.com/watch?v=E4Olfj12NSE>

Barokas. Kontradansai užkariauja Europą (XVII a. – XVIII a. I p.)

<https://www.youtube.com/watch?v=HwlfzAqGIEQ>

Virtuali Renesanso šokio pamoka „Pažintis su renesanso šokiu ir etiketu (teorija ir praktika)“

<https://www.youtube.com/watch?v=cRifGfoc1F4&t=256s>

Klasicizmas. Klasikinio šokio triumfas (XVIII a. II p. – XIX a.)

<https://www.youtube.com/watch?v=BavaOf3XpwI>

Romantizmas. Saloninių šokių žavesys (XIX a.) <https://www.youtube.com/watch?v=bFf4kgce9p4>

Modernizmas. Modernaus šokio įsigalėjimas (XIX a. II p. - XX a. I p.)

<https://www.youtube.com/watch?v=H-fmIJD8SCA>

Modernizmas. Tautiniai šokiai Lietuvoje (XX a. I p.)

https://www.youtube.com/watch?v=_5Ak_47e3MA

Postmodernizmas. Šiuolaikinio šokio neapibrėžtumas (XX a. II p. – XXI a.)

<https://www.youtube.com/watch?v=Eg7Pz8x16r0&t=127s>

Šokis Dainų šventėje (XX a. vid. – XXI a.)

<https://www.youtube.com/watch?v=ECKCYqp8JNU>

Baletas

Baletas „Pelenė“

<https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/1013674291/sergejus-prokofjevas-baletas-vaikams-pelene>

Šiuolaikinis šokis

Šokio planeta

https://www.youtube.com/watch?v=C7_-t3RSj_g&list=PLomMA46ic10CRB-jX_QRIfN-YDtij9IkY

Šokio planeta: kalbėjimas kūnu

I dalis. https://www.youtube.com/watch?v=yMhk6MVh8MI&list=PLomMA46ic10CRB-jX_QRIfN-YDtij9IkY&index=2

II dalis. https://www.youtube.com/watch?v=6T22zcg8aDQ&list=PLomMA46ic10CRB-jX_QRIfN-YDtij9IkY&index=4

III dalis. https://www.youtube.com/watch?v=YyGiooS-k5Y&list=PLomMA46ic10CRB-jX_QRIfN-YDtij9IkY&index=3

Fizinis ugdymas

Fizinio aktyvumo veiklų pavyzdžiai:

https://www.youtube.com/watch?v=Ro2wuw_nnUk&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh

https://www.youtube.com/watch?v=bHPDuAygKGE&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=6

Judėjimo įgūdžių tobulinimas:

https://www.youtube.com/watch?v=zzWB5bFAxAU&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=4

Sveika mityba:

https://www.youtube.com/watch?v=5t-PaABs6bk&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=8

https://www.youtube.com/watch?v=Cm9Qbo6qz20&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=9

https://www.youtube.com/watch?v=SH4hunDeQwc&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=10

https://www.youtube.com/watch?v=Qusdo7-feJU&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=11

Emocinė sveikata:

https://www.youtube.com/watch?v=caeN8cm5nU0&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=13

https://www.youtube.com/watch?v=3YoayYs_1CM&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=14

https://www.youtube.com/watch?v=WNksqZwnKgg&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=15

https://www.youtube.com/watch?v=V9Gx6jDFesc&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=16

https://www.youtube.com/watch?v=-5Fw_1UljEU&list=PLLvfSd0yp_8VkGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=17

PASTABA. Lietuvos tautinis olimpinis komitetas yra parengęs ir naudoja dirbdami su bendrojo ugdymo įstaigomis ir pedagogais daugiau metodinės medžiagos ir rekomendacijų bendrojo ugdymo įstaigų mokiniams, kurią galėtų surinkti ir susisteminti per ateinančius du – tris mėnesius.

Lietuvių tradicinių žaidimų vadovas (<http://dspace.lzuu.lt/bitstream/1/6469/3/ZAIDIMU-VADOVAS-2017%20%283%29.pdf>)

Naudotis www.paralympic.org vaizdo medžiaga:

Peržiūrėti, analizuoti įvairių sporto šakų čempionatus, sportininkų pasirodymus.

Tų pačių olimpinio ir paralimpinio sporto šakų skirtumai (slalomas gigantas: asmenys su regos negalia naudoja vedlį su kuprine, kurioje yra garsiakalbis. Gidas šliuožia prieš paraatletą, kuris vadovaujasi skleidžiamu garsu priešais jį šliuožiančio gido.).

Vežimėlių krepšinis (Paskutinių parolimpinių žaidynių finalinių varžybų stebėjimas, analizė)

Fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, emocinio intelekto ugdymo, poilsio ir ekrano laiko rekomendacijos pedagogams.

Pradinis ugdymas:

- Fizinis ugdymas: rekomendacijos pedagogams:

https://www.youtube.com/watch?v=o07CR3u0UD8&list=PLLvfSd0yp_8VkJGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=3

- Sveika mityba: rekomendacijos pedagogams ir tėvams:

https://www.youtube.com/watch?v=KdXwN3gQjBY&list=PLLvfSd0yp_8VkJGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=7

- Emocinė sveikata

https://www.youtube.com/watch?v=XSiiEq-chSw&list=PLLvfSd0yp_8VkJGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=18

- Kokybiškas poilsis

https://www.youtube.com/watch?v=F8LCIPvyMzE&list=PLLvfSd0yp_8VkJGICbx-Vf77ZoolFAVudh&index=19

Olimpinių vertybių ugdymui skirta literatūra pradiniam ir pagrindiniam ugdymui:

Olimpinių vertybių ugdymo programos leidiniai, kur pateikiamos metodinės rekomendacijos, olimpinių vertybių ugdymo per fizinio ugdymo pamokas ir integracijos su kitais mokomaisiais dalykais metu.

Olimpinių vertybių ugdymo programos leidinius galima rasti čia: <https://olimpinekarta.lt/ovup/>

- Olimpinių vertybių ugdymo pagrindai: aktyvia fizine veikla pagrįsta programa
- Veiklos aprašai: užduotys, įtvirtinančios olimpinių vertybių ugdymą
- Kaip įgyvendinti OVUP? Praktinis olimpinių vertybių ugdymo vadovas

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Turinio dalis	Potemė	Tema	Aprašymas	Autorius	Nuoroda
1.1 Atpažįsta, įvardija ir valdo emocijas, elgesį.	Emocijų atpažinimas ir žodyno plėtojimas	Mūsų šešios emocijos	Menų terapijos metodų praktikė, tapytoja, pedagogė Fausta Anulytė kartu su Antakalnio Progimnazijos moksleive Egle pristato šešias pagrindines žmogaus emocijas, pasakoja apie jų svarbą ir kaip su jomis išbūti.	Atviras Jaunimo centras „Žalianamis“	https://www.youtube.com/watch?v=OwnmJCVuBng
	Emocijų valdymas	5 pirštų emocijų valdymo metodą.	Video reportažas apie 5 pirštų emocijų valdymo metodą. Trečioji „Olimpinio mėnesio“ savaitė skirta emocinei sveikatai. Olimpiniis mėnuo 2020 Emocinė sveikata 2	VšĮ Pozityvaus ugdymo institutas.	https://www.youtube.com/watch?v=3YoayYs_1CM
1.2 Atpažįsta nerimą, stresą, jo įveikimą ir valdymui taiko taiko metodus.	Nerimo ir streso įveikimas	Paprastas nusiraminti mo pratimas, tinkantis ir vaikams	Video pasakojime pateikiamas penkių pirštų pratimas skirtas streso valdymuis. Kai visko pasidaro šiek tiek per daug ir nebegalime išlaikyti šalto proto, apima nevaldomas nerimas, baimė, pyktis ar kitos emocijos, ne visuomet galime patys rasti kelią atgal. Tokiu atveju pravartu turėti veiksmingą būdą, leidžiantį	Aš ir psichologija	https://www.youtube.com/watch?v=zgyX9ojollY

			nusiraminti ir pasijusti geriau.		
2.4 Kontroliuoja neigiamus santykius ir taiko konfliktų valdymo strategijas .	Patyčių atpažinimas ir įveika	STOP patyčioms.	Filmukas - iliustracija vaikams ir tėvams apie patyčias ir kaip jas atpažinti. Animacinis filmas skirtas naudoti kaip metodinė priemonė pamokose. Sukurtas pagal socialinio ir emocinio ugdymo programą „Laikas kartu“.	VšĮ LIONS QUEST LIETUVA	https://www.youtube.com/watch?v=cnLV-SBj4dQ
		Atpažink liūdesį ir kitus jausmus. Praleisk progą pasityčioti !	Kai kyla noras įskaudinti ar pažeminti kitą, „Vaikų linija“ kviečia sustoti ir praleisti progą pasityčioti. Pamatyk kaip ir pabandyk!	VšĮ „Vaikų linija“.	https://www.youtube.com/watch?v=8hft9k46rwQ
		Kaip išreikšti pyktį, neįskaudinant kito? Praleisk progą pasityčioti !			https://www.youtube.com/watch?v=KARe2b1S6UA
		Kai emocijos iš virtualios erdvės persikelia į mokyklą. Praleisk progą pasityčioti !			https://www.youtube.com/watch?v=G2JAWnqJb4I

3.2 Priima sprendimus, analizuoja /vertina sprendimų pasekmes.	Sprendimų ir priėmimo įgūdžiai Sprendimų ir pasekmių vertinimas	GALVOK ir VEIK. Socialinės ir emocinės kompetencijos.	Animacinis filmas skirtas naudoti mokytis dviejų žingsnių pasirinkimo strategijos: galvok ir pasirink (t.y. prieš priimant sprendimą padaryti pauzę ir pagalvoti). Metodinė priemonė skirta SEU pamokoms.	VŠĮ LIONS QUEST LIETUVA	https://www.youtube.com/watch?v=Max2Ftdm7RM
4.1 Saugo savo ir kitų gyvybę ir sveikatą.	Pavojaus sveikatai ir gyvybei atpažinimas, saugantis save ir kitus elgesys	Pavojingos medžiagos Ženkli ir žymės Cheminės medžiagos	Filmuke pateikiami pakeisti ir suderinti ženklai (piktogramos), naudojami gabenamiems pavojingiems kroviniams ženklinti, ir cheminių medžiagų klasifikavimo, ženklavimo ir pakavimo (KŽP) ženklai. Trumpuose epizoduose matyti, kaip Napo dirba su cheminėmis medžiagomis, tarp jų medžiagomis, turinčiomis dirginantį poveikį, degiomis, esdinančiomis, toksiškomis arba aplinkai pavojingomis medžiagomis. Po kiekvieno epizodo pateikiamas trumpas intarpas, aiškinantis, kaip išvengti nelaimingų atsitikimų taikant saugius darbo metodus. Filmuko tikslas – atkreipti dėmesį į tai, kaip svarbu ženklinti chemines medžiagas. Po sprogimo įžanginėje filmo scenoje seka šeši epizodai, kuriuose iš pradžių matome, kaip negalima elgtis ir kokios rimtos yra tokio elgesio pasekmės, ir	Via Storia	https://www.napofilm.net/lt/napos-films/napo-danger-chemicals

		kaip reikia elgtis laikantis saugos nurodymų (angl.k.).		
	Saugus elgesys vandenyje	Filmų ciklas „Ekstremalios situacijos“	Ugniagesių gelbėtojų mokykla	https://www.youtube.com/watch?v=xDwkz0sOm18
	Saugus elgesys su gyvūnais			https://www.youtube.com/watch?v=en5TUFPT45o
	Elektrai namuose			https://www.youtube.com/watch?v=Ci9jM34mGxQ
	Gaisro priežastys			https://www.youtube.com/watch?v=IA2-m86IaWU
	Žiemos pavojai			https://www.youtube.com/watch?v=StIZRdjv2Zk
	Kaip elgtis pajutus dujų kvapą			https://www.youtube.com/watch?v=ect06lxG_pU
	Saugus elgesys vandenyje (metodinė medžiaga ir rekomendacijos)	Saugus elgesys vandenyje (pristatymas paskaitai 1-5 klasių mokiniams) . Pateiktas pdf dokumentas ir ppt.		https://pagd.lrv.lt/lt/saugus-elgesys-vandenyje-metodine-medziaga-ir-rekomendacijos
	Būk saugus vandenyje !	Vaizdo klipas, skirtas skendimų prevencijai	Vilniaus visuomenės sveikatos biuras	https://www.youtube.com/watch?v=B3-50ukPY1U
	Amsis - segėkite atšvaitus.	Animuotas filmukas apie saugų eismą kelyje. Veikėjas šuo Amsis moko ir pataria, kaip saugiai elgtis keliuose.	Susisiekiamo ministerija	https://www.youtube.com/watch?v=TpIle1hjpIc
	Amsis – „Pėščiųjų perėja“.	Animuotas filmukas moko vaikus saugiai pereiti kelią		https://www.youtube.com/watch?v=-TB9sRIVPaM

<p>4.2 Moka suteikti pirmąją pagalbą, demonstruoja slaugos ir savirūpos įgūdžius, paaiškina kaip išvengti ligų ir traumų</p>	<p>Savirūpa, slauga ir pirmoji pagalba</p>	<p>Atpažinti užspringusį ir mokyti suteikti užspringusiam pagalbą.</p>	<p>Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras paruoštoje medžiagoje pateikta demonstracija, kaip padėti užspringusiam kūdikiui, vaikams nuo 1-8 ir suaugusiam. Paaiškinama kaip elgtis esant daliniam ir visiškam užspringimui, ką daryti kai užspringus esi vienas. Video medžiaga padės mokytojų pasiruošti pamokai, kurioje mokys vaikus padėti užspringusiam žmogui.</p>	<p>Karaliaus Mindaugo profesinio mokymo centras</p>	<p>https://www.youtube.com/watch?v=THQSXDUyMQ0&t=30s</p>
---	--	--	---	--	--

Informatikos ugdymas

Skaitmeninis mokymas – mokytojo ugdomoji veikla, kai naudojamos įvairios informacinės ir komunikacinės technologijos bei skaitmeniniai šaltiniai.

Skaitmeninis mokymasis – asmens ugdymosi veikla naudojant skaitmenines priemones: informacines ir komunikacines technologijas, skaitmeniniu šaltinius.

Pasak L. Jovaišos (2007), mokymo priemonės – reikmenys, naudojami mokymo procese. Šių mokymo priemonių paskirtis, kaip teigia edukologas, padėti besimokantiesiems siekti numatytų mokymo ir mokymosi tikslų ir kompetencijų, plėtoti besimokančiųjų pojūčius, suvokimą, vaizdinius, mąstymą ir sugebėjimus, praktinio darbo mokėjimus ir įgūdžius, skatinti motyvaciją mokytis, puoselėti aktyvų ir savarankišką mokymąsi.

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Tiksli nuoroda
1.	Skaitmeninių mokymo priemonių sąrašai	Rekomenduojamų nuotoliniam mokymui organizuoti skaitmeninių mokymo priemonių sąrašas. Skaitmeninės mokymo priemonės suskirstytos pagal ugdymo sritis, dalykus, klases ir mokymo priemonių tipą.	https://www.emokykla.lt/nuotolinis/skaitmenines-mokymo-priemones
2.	Vilniaus universiteto sukurta medžiaga <i>Medijų ir informacinis raštingumas</i>	Rekomenduojama naudoti, kaip papildomą informacijos šaltinį. Teorija ir praktinės užduotys.	https://atviri.emokymai.vu.lt/course/view.php?id=2
3.	MIR vadovėlis	Vadovėlis su praktiniais pamokų pavyzdžiais skirtas nagrinėjant media raštingumą.	https://www.draugiskasinternetas.lt/wp-content/uploads/2020/12/DWA_Edition_MIL_LT.pdf
4.	Idėjos programavimui	Praktiniai patarimai, rekomendacijos, pavyzdžiai, kaip programuoti su Scratch.	https://scratch.mit.edu/ideas
5.	Skaitmeninio turinio priemonės	Išsamūs skaitmeninių priemonių aprašymas	iKlasė Išmaniosios technologijos šiuolaikinėms pamokoms © Staselė Riškienė (iklase.lt)
6.	Skaitmeninė mokymo(-si) priemonė pradinį klasių mokiniams	Skaitmeninė mokymo(si) priemonė skirta ugdyti pradinį klasių mokinių kūrybiškumą, pasitelkus informacines	lombase - Mano darbiai (emokykla.lt)

		technologijas mokytis bendrauti raštu ir žodžiu, įvaldyti būtinausius matematinės kalbos pagrindus	
--	--	--	--

Skaitmeninio turinio, skirto įvairių dalykų mokymuisi, pavyzdžiai

Daugiau nei 100 skaitmeninio mokymo priemonių, kuriose yra pateikiamas ir skaitmeninis turinys skirtas įvairių dalykų mokymuisi pateiktas Nacionalinės švietimo agentūros sudarytame sąrašė <https://airtable.com/shrS0BLyrRhYcJAJE/tblx1iQF4qda9KYi7>

Skaitmeninio turinio pavyzdžiai:

Abėcėlė – animuotos lietuviškos abecelės pristatymas mokiniams.

Mokiniai gali peržiūrėti vaizdo įrašą, o tai pati atlikti papildomas veiklas programėlėje, skirtoje mobiliesiems įrenginiams.

Nuoroda: <http://abecele.com/>

Dailės mokymui

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektas „Iliustruotojai piešia vaikams“ – tai edukacinis vaizdo įrašų ciklas, kuriame knygų dailininkai supažindina mažuosius ir knygos menu besidominčius žiūrovus su knygų iliustracijų kūrimo procesu.

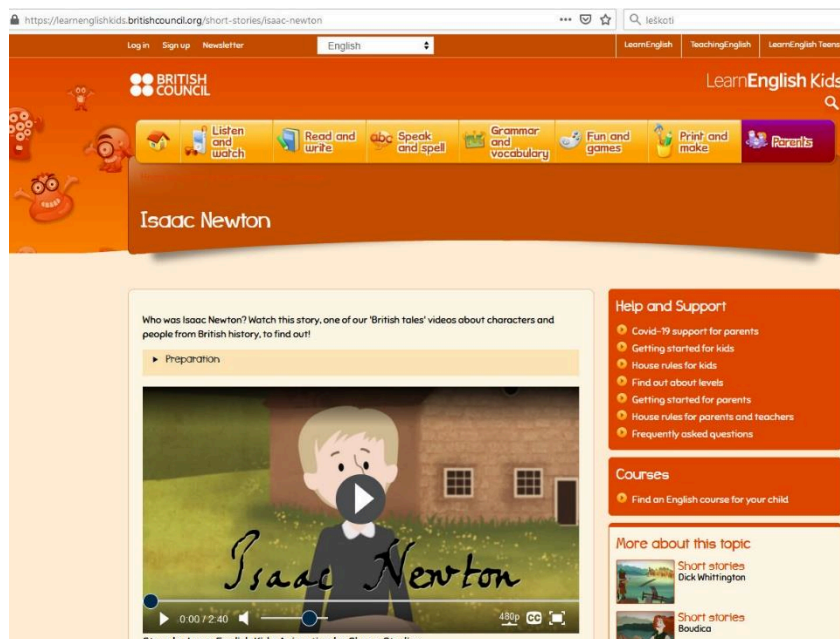

Nuoroda:

<https://www.youtube.com/watch?v=X5xu4wh4yoQ&list=PLZHTxpVgsgcMt3CU0ixdgcWfztl-UypIa&index=1>

Anglų kalbos mokymui

British Council parengti vaizdo įrašai ir užduotys

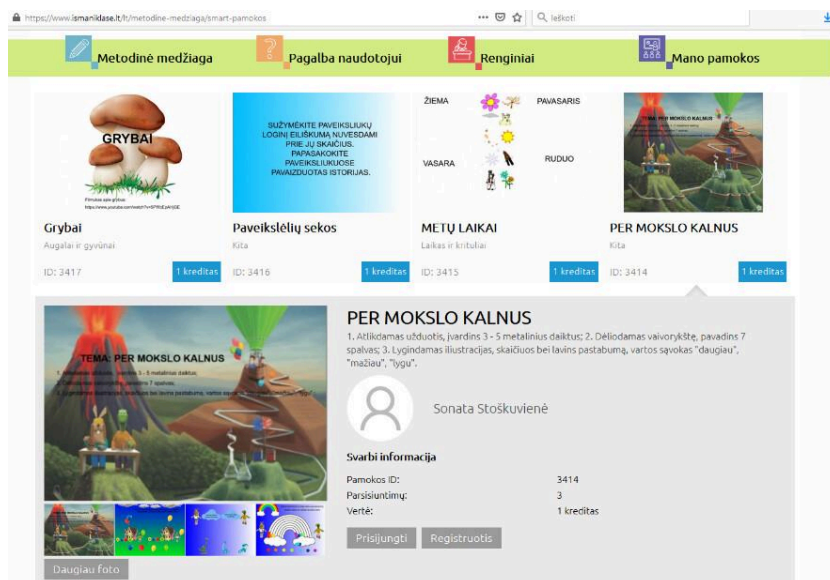
Nuoroda: <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/short-stories>

Visų dalykų mokymui

LRT parengta daug skaitmeninio turinio, kuris tinkamas pamokoms. Tiek mediateka, tiek audioteka suteikia ypatingas galimybes mokytojui atrinkti skirtingų rūšių skaitmeninį turinį.

Nuoroda: <https://www.lrt.lt/mediateka/projektai/mokykla>

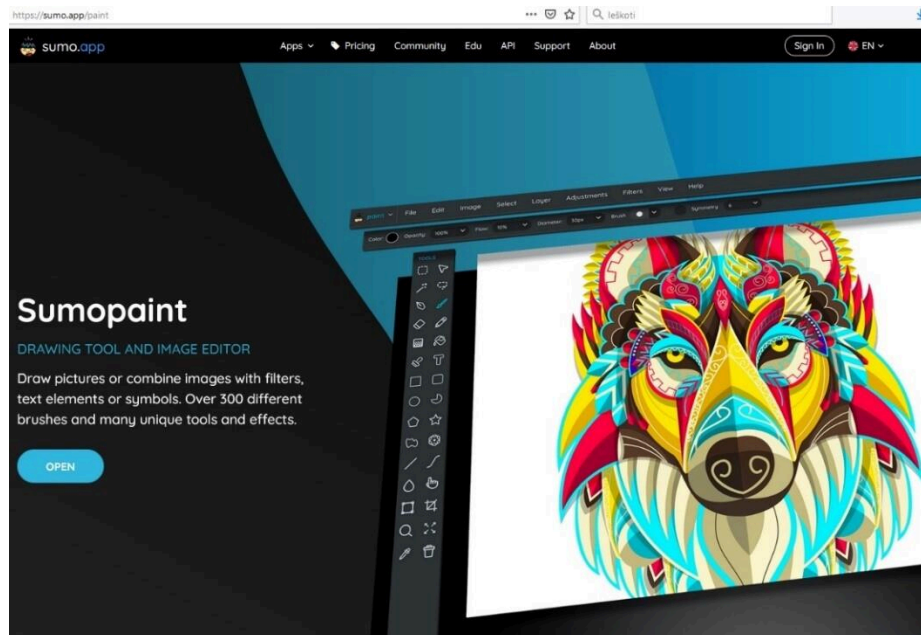
Tinklapyje „Išmani klasė“ pateikiama daug parengto skaitmeninio turinio pamokoms su įvairiomis veiklomis.

Nuoroda: <https://www.ismaniklase.lt/lt/pagalba-naudotojui/smart-notebook>

Skaitmeninio turinio kūrimas: piešimas, fotografavimas, filmavimas, teksto rašymas, animacijos kūrimas

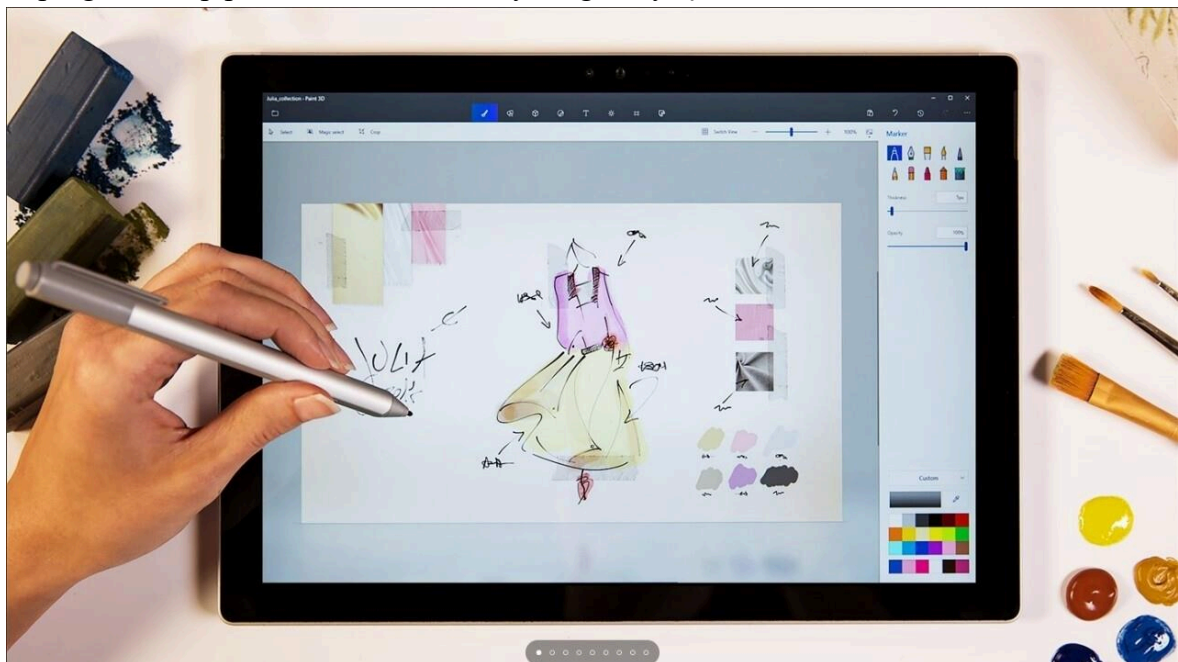
Piešimas. Naudojant skaitmenines piešimo priemones svarbu atsižvelgti, į tai kokia technine ir programine įranga mokiniai gali naudotis. Lengviausia atverti interneto naršyklę, įvesti adresą sumo.app/paint ir pradėti kurti piešinius.

Piešimo programėle sumo.app/paint

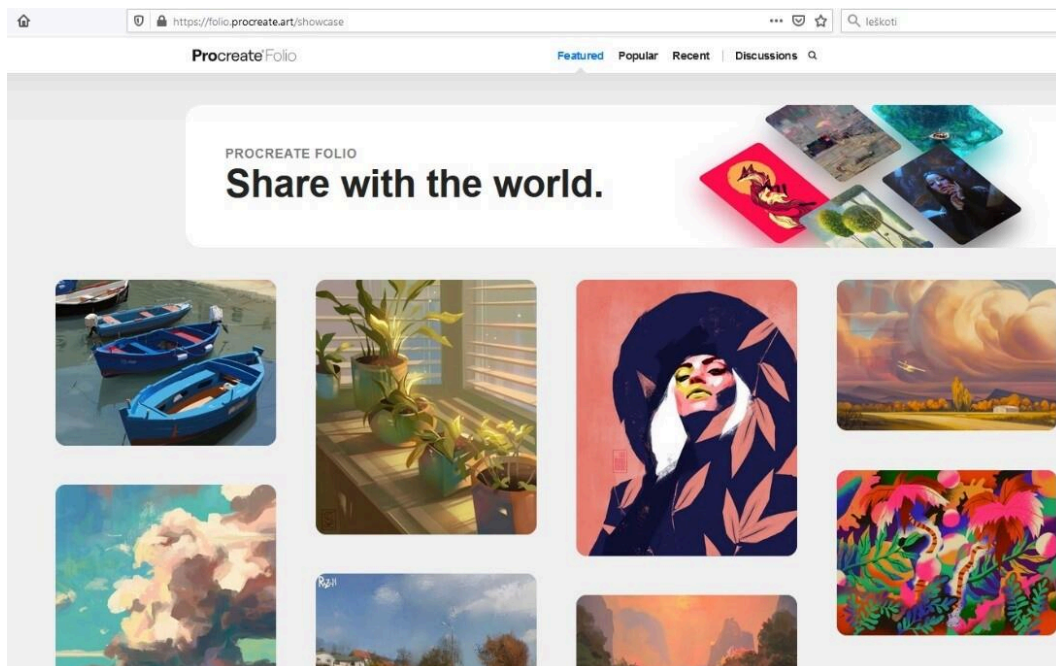
Turintiems *Microsoft Windows 7* ir aukštesnės versijos operacines sistemas rekomenduojame naudotis *Microsoft Paint 3D* programa, kurioje gausu piešimo įrankių, o taip pat 3D modelių biblioteka ir jų modifikavimo įrankiai.

Ši programa taip pat turi mišriosios realybės galimybę.

Microsoft Paint 3D

„Apple“ įrenginiuose mokama programėle *Procreate* suteikia labai plačias galimybes kurti išpūdingus piešinius naudojant labai platų piešimo įrankių kiekį.

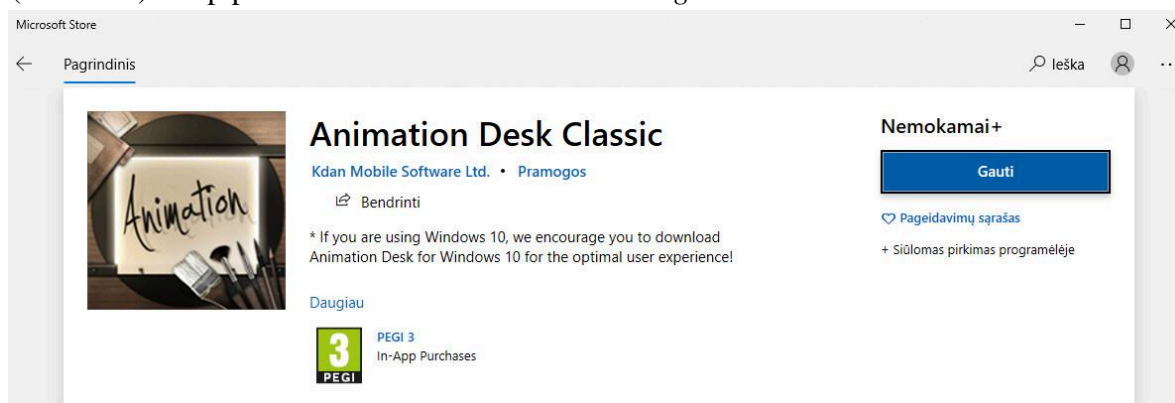

Procreate darbų galerija

Įrenginiuose su „Android“ operacine sistema rekomenduojame išbandyti *Google* piešimo programėlę, *Adobe Illustrator Draw* arba *Infinite Painter*.

Animacijos kūrimas

Animacijos kūrimas gali būti programuojamas naudojant pvz. Scratch programa arba kuriant fotografuojant vaizdus naudojant tokias programėles, kaip *StopMotion* ar *Animation Desk Classic*(Windows). Taip pat tinkama 4 kl. mokiniams *Plotagon*.

Pradinių klasių mokiniams labai smagu fotografuoti įvairius gamtinius objektus, savo žaislus, galima pasiūlyti įvairias nufotografuoti įvairias kompozicijas, savo parengtą darbą, sąsiuvinio lapą, lentos užrašus. Mokiniai gali tikslingai kaupti įvairius užrašus fotografuodami. Tam labai tinka *Office Lens* arba *Google Lens* programėlės telefone. Siekiantiems labiau pasigilinti į fotoaparatus nustatymus fotografuojant mokytojams rekomenduojame išbandyti šį fotoaparato simulatorių <https://camerasim.com/camerasim-free-web-app/> ir susipažinti, kaip veikia skirtingi nustatymai. Atlikus nuotrauką iš karto pateikiama nuotrauka.

Mokiniai mėgsta kurti trumpas istorijas ar filmuoti savo žaislų istorijas, kurti trumpus reportažus ar interviu. Gavus mokinio ir tėvelių (globėjų) sutikimą mokiniai gali pateikti atliktas užduotis vaizdo formatu. Pavyzdžiui perskaityti eilėrašį, savo parašytą tekstą.

Parengtus vaizdo įrašus geriausia apdoroti specialiomis programėlėmis. Vaizdo įrašų greitam apdorojimui ir parengimui rekomenduojama naudoti *Adobe Spark* programėlę <https://www.adobe.com/express/>, o „Apple“ įrenginiuose – *iMovie*.

ScratchJr (<https://www.scratchjr.org/>)

Vizualiojo programavimo aplinka „*ScratchJr*“ skirta vaikams nuo 5–6 m. Šioje aplinkoje vaikai gali kurti skaitmeninius objektus, animacijas, interaktyvias istorijas programuodami. Taip ugdomi vaikų „projektuotojo“ gebėjimai.

„*ScratchJr*“ programavimo kalba yra vaizdinė: programavimo sakiniai dėliojami iš spalvingų blokų.

Naudodami „*ScratchJr*“ priemonę, vaikai išmoksta programavimo, planavimo, kompiuterio valdymo pradmenų, mokosi spręsti įvairius uždavinius, kūrybiškai išreikšti save. Priemonėje esantys veikėjai, fonai skatina vaikus kurti pasakojimus, animacijas, o integruota piešimo priemonė leidžia piešti naujus veikėjus, fonus ar koreguoti esamus. „*ScratchJr*“ programavimo kalba pritaikyta jaunesniojo amžiaus vaikams: programavimo konstrukcijos reiškiamos paveikslėliais, todėl net dar neišmokę rašyti vaikai gali kurti nesudėtingas programas. Integruota garso įrašymo priemonė leidžia vaikams įrašyti savo balsą ir taip įgarsinti projekto veikėjų pokalbius. Vaikai, gebantys rašyti tekstus, gali kurti sudėtingesnius pasakojimus, interaktyvius tekstinius dialogus. Sukurtus darbelius vaikai gali įrašyti naudojamame įrenginyje arba jais pasidalinti su kitais (pvz., išsiųsti el. paštu tiesiogiai iš „*ScratchJr*“ aplinkos). Priemonė teikia plačias galimybes integruoti informatikos konstruktus į įvairius pradinio ugdymo dalykus.

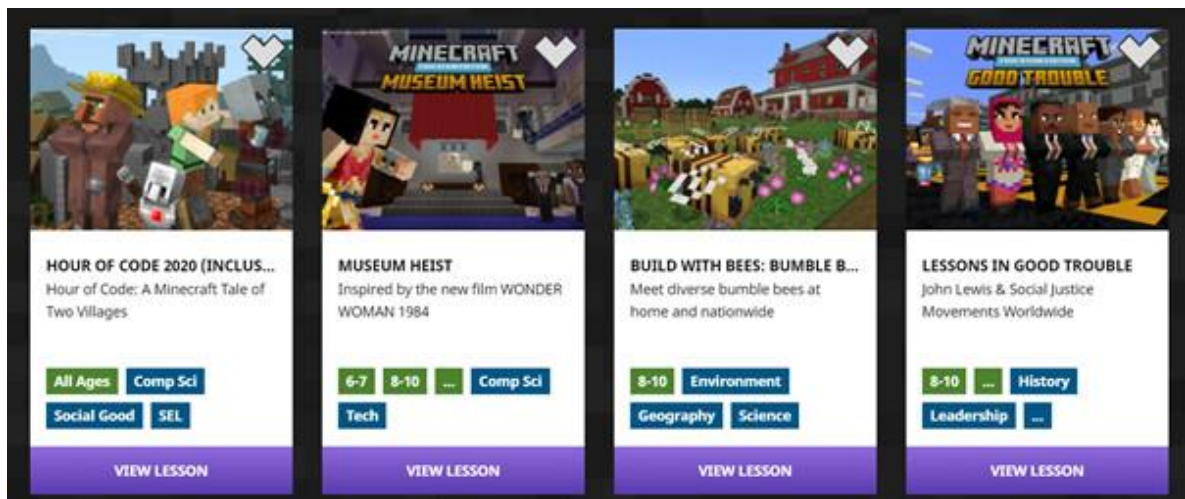
„*ScratchJr*“ aplinkoje vaikai nurodymą (komandą) pateikia ne tiesiogiai kompiuteriui, o veikėjui, kuris tą komandą atlieka. Komandos reiškiamos „*ScratchJr*“ blokais. Komandų blokų rinkinys sudaro programą, dar vadinamą veikimo scenarijumi. Iš visų veikėjų scenarijų (programų) visumos susideda viso projekto (tam tikrai temai skirto darbo) programa.

Vaikai gali daryti garso įrašus, fotografuoti ir įtraukti garsus ar nuotraukas į savo kuriamas programas. Visa tai leidžia realiu laiku įrašyti įspūdžius, pavyzdžiui, mokomosios išvykos metu.

Minecraft: Education Edition

Mokomoji „*Minecraft*“ žaidimo versija „*Minecraft: Education Edition*“ buvo išleista 2016 metais. „*Minecraft: Education Edition*“ mokymo tikslams sukurta platforma yra mokama (vartotojo metinė licencija kainuoja 5 dolerius arba 5 eurus, 2021 metų gegužės mėn. duomenimis), bet turi nemokamą bandomąją versiją.

Ši platforma skirta mokinius mokyti ne tik informatikos ar programavimo, tačiau joje pateikiama sukurta pamoka mokyti kitus dalykus taip pat. „*Minecraft: Education Edition*“ platforma, gali naudotis šių dalykų mokytojai: kalbų (anglų); matematikos; geografijos; istorijos; menų (muzikos, dailės), chemijos, gamtamoksliniai, verslumo ir kitų.

„Minecraft: Education Edition“ platformoje, įvairių mokomųjų dalykų pamokų pavyzdžiai, nuoroda: <https://education.minecraft.net/class-resources/computer-science-subject-kit>

Be jau pateiktų pamokų turinio „Minecraft: Education Edition“ žaidimo platformoje mokytojai gali ir patys kurti turinį savo pamokoms. Nuotolinio mokymo metu, šioje platformoje atsirado medžiaga nuotolinio mokymo pamokoms (nuoroda: <https://education.minecraft.net/distance-learning>). Be jau paruoštų pamokų, mokytojų tobulėjimui yra pateikiama mokymosi medžiaga (<https://education.minecraft.net/class-resources/trainings>), supažindinama kaip dirbti „Minecraft“ žaidimo aplinkoje. Nuotolinio mokymo dalyje, mokomasis turinys pateikiamas ne tik mokytojams, tačiau ir mokinių tėvams. Galima prisijungus prie sistemos namuose pagelbėti vaikams atlikti įvairias užduotis.

Pamokos pateikiamos „Minecraft: Education Edition“ platformoje yra suskirstytos pagal lygius: pradedančiųjų, vidutinio sunkumo ir pažengusiųjų. Pagal amžiaus grupes, turinys yra skirstomas taip: 3 – 5 metai; 6 – 7 metai; 8 – 10 metų; 11 – 13 metų ir 14 + metų.

Kiekvienoje pamokoje pateikiamas pamokos planas, kuriame nurodomas pamokos tikslas, konkrečios veiklos, kurias mokiniai turi atlikti pamokos metu, bei kokias kompetencijas ir žinių sritis pagilins atlikę visas veiklas. Taip pat pateikiamas detalus pamokos aprašymas, su užduočių tikslais, jų sprendimų paaiškinimais, papildant pamokos turinį ugdomų kompetencijų atitikimu įvairiems tarptautiniams standartams. Tiek mokytojas, tiek mokinys, norėdamas jungtis prie pamokos, savo kompiuteryje turi parsisiųsti ir įsidiegti „Minecraft: Education Edition“ programą ir prisijungti prie jos (programą parsisiųsti galima iš čia: <https://education.minecraft.net/get-started>) . Prisijungus yra pateikiamos konkrečios pamokos su užduotimis „Minecraft“ žaidimo aplinkoje, kurias mokiniai gali atlikti. Taip pat programą galima išbandyti ir nesusikūrus naudotojo: leidžiama atlikti vienos pamokos veiklas.

„Minecraft: Education Edition“ platformoje pateikiamos informatikos pamokos yra suskirstytos į tris lygius: pradedantiesiems; jau turintiems tam tikrų žinių ir pažengusiems. Pradedančiųjų pamokose pagrindinis dėmesys yra skiriamas informatinio mąstymo ugdymui, pasitelkiant blokų programavimo kalbą.

XLogoOnline sistema

Logo sistemų yra įvairių. Dažniausiai jose Vėžliukas valdomas nesudėtingomis komandomis. Šioje metodinėje priemonėje aprašomos internetu prieinamos „XLogoOnline“ sistemos (<https://xlogo.inf.ethz.ch/release/latest/>) dvi dalis, skirtos 1–2 ir 3–4 klasių mokiniams. Ši sistema kol kas nėra išversta į lietuvių kalbą, tačiau „XLogoOnline“ sistemos 1-ojoje ir 2-ojoje dalyse komandos Vėžliukui nurodomos naudojant blokelius – grafinius elementus, panašius į dëlionės dalis, todėl ją nesudėtinga naudoti ir jaunesnio amžiaus vaikams. Komandas-blokelius galima naudoti po vieną ir stebėti, kaip

Vėžliukas vykdo nurodytas komandas vieną po kitos, arba sujungti kelis blokelius tarpusavyje ir nurodyti Vėžliukui vykdyti kelių komandų seką.

Internetu prieinamos „XLogoOnline“ sistemos pradinis tinklalapis

„Mažasis Mocartas“ – skaitmeninė muzikinė mokymo(si) priemonė, kurios personažas maestro Mažasis Mocartas bendrauja su mokiniu, moko kurti muziką ir groja įvairiais instrumentais. Mažajam Mocartui akompanuoja grupė linksmų muzikantų. Priemonė vaizdžiai supažindina su muzikinės kalbos elementais tokiais kaip ritmas, tempas, metras, taktas. Plečią muzikinės kalbos žodyną.

Klausantis muzikinio fragmento galima atpažinti ir paaiškinti fragmento dermę, pasikeitimus, metroritmiką, tembrą.

Šią priemonę sudaro dvi dalys: melodijos kūrimas ir grojimas. Mokinių dėmesį patraukia nuotaikinga trimatė aplinka, galimybės savarankiškai kurti, išsaugoti ir groti savo sukurtas melodijas, pasirinkti ir derinti muzikos instrumentus, keisti melodijų tempą ir akompanimentų ritmą, įvairus natų grafinis vaizdavimas.

Kompiuterinė muzikinė mokymo priemonė „Mažasis Mocartas“ lokalizuota įgyvendinant Ugdymo plėtotės centro vykdomą projektą „Pradinių klasių mokytojų ir specialiojo ugdymo pedagogų kompetencijų taikyti informacines komunikacines technologijas (IKT) ir inovatyvius mokymo metodus tobulinimo modelio išbandymas ir diegimas“

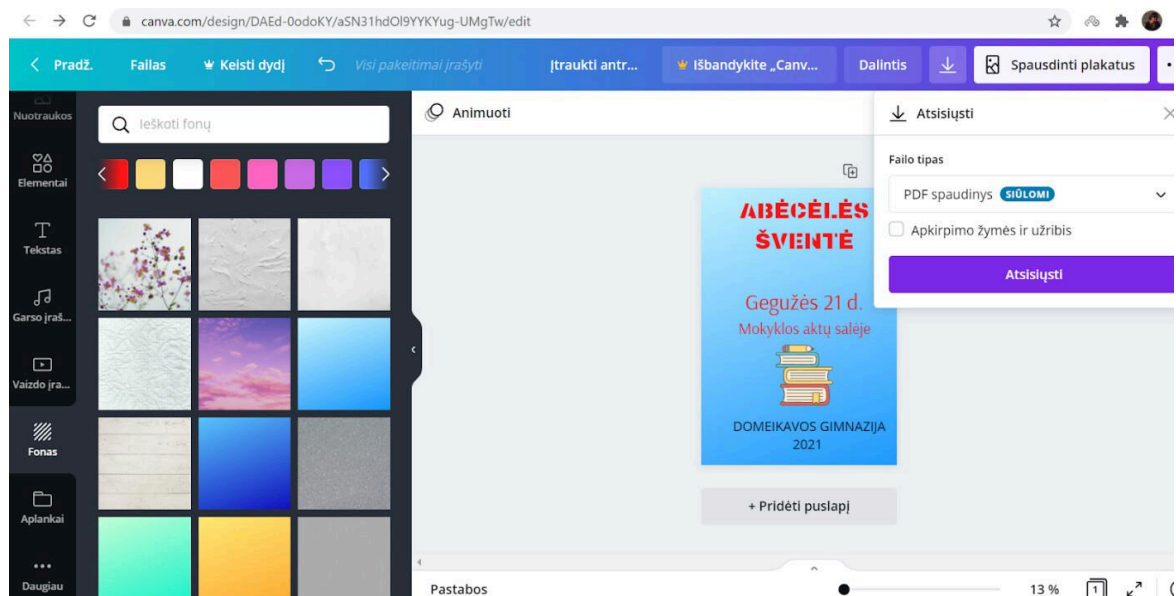
Priemonė skirta jaunesniojo mokyklinio amžiaus, taip pat turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniams.

„**Canva**“ puikiai tinka norint kurti plakatus, kvietimus, skelbimus. „**Canva**“ yra internetinis įrankis, kurio pagrindinis pranašumas yra platus paveikslėlių ir piešinių pasirinkimas. Kodėl verta naudoti? – paprasta ir puikiai atrodo. Padalinta pagal temas. Nemokama. Daug įvairių funkcijų. Programa yra *online*.

Pasitelkiant „**Canva**“ programa galima kūrybiškai įsisavinti informacinio teksto (kvietimas, skelbimas) rašymo užduotis. Norėdami pradėti darbą, reikia prisiregistruoti. Mokytojas sukuria komandą į kurią pakviečia klasės mokinius. Šioje komandoje visi nariai gali dalintis savo sukurtais darbais.

Norėdami pradėti kurti galima naudotis jau sukurtais šablonais arba pradėti nuo tuščio lapo. Pasirinktų vaizdų dydį pakeisti yra ganėtinai paprasta: tiesiog vilkite kampus naudodami apvalias piktogramas vaizdo kampuose, kurie pasirodo juos pasirinkus.

Sukūrę plakatą, kvietimą, skelbimą galite atsisiųsti ir spausdinti. Spustelėkite mygtuką Atsisiųsti. Pasirinkite PDF, puikiai tinka spausdinimui, palaukite, kol „**Canva**“ apdoroti ir išsaugos atsisiuntimo aplanką. Galite atspausdinti PDF ir galite jį bendrinti su „**Twitter**“ ir „**Facebook**“ tiesiogiai iš „**Canva**“.

Įdomių interaktyvių įrankių rinkiniai internete leidžia sukurti žaismingas mokymosi priemones tokias kaip: atvirukus, komiksus, vizualiai patrauklias mokymosi priemones.

„**WordArt.com**“ internetinė skaitmeninis įrankis leidžiantis lengvai sukurti unikalų skaitmeninį atviruką. Programoje sudarytos galimybės meniškai eksperimentuoti su žodžiais ar simboliais ir po kiekvienos atvaizdavimo (*visualize*) pamatyti rezultatus. Galima eksperimentuoti su žodžių (simbolių) formomis, šriftu, spalva ir maketais.

Veiklos plano pavyzdys

3-4 klasė	Skaitmeninio atviruko kūrimas A2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį. A3. Tobulina sukurtą skaitmeninį turinį, siekia išbaigto rezultato.
-----------	---

Tema: Skaitmeninio atviruko kūrimas (projektinė veikla).

Veiklos/užduoties tikslas-sukurti skaitmeninį atviruką

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo.

Ugdomi informatikos gebėjimai: tobulinti savo skaitmeninius gebėjimus, vertinti informatiką kaip svarbią, įdomią ir naudingą mokymosi sritį.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas

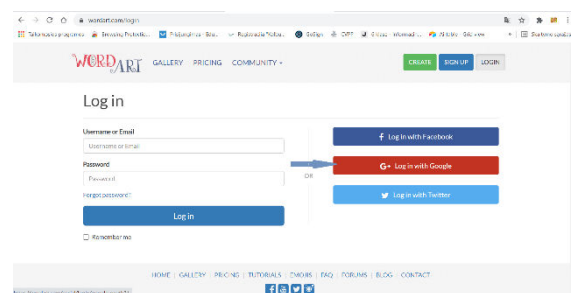
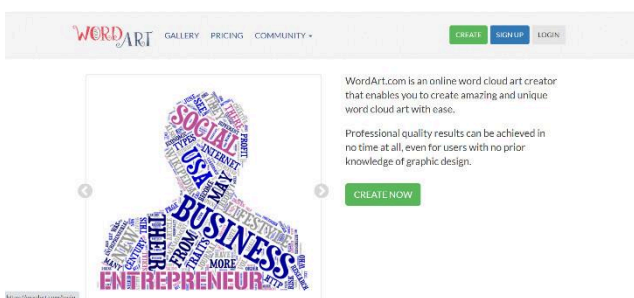
Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

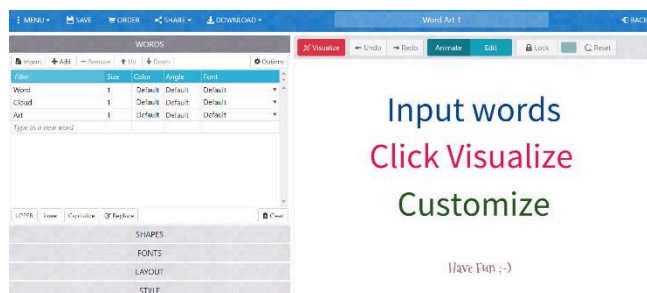
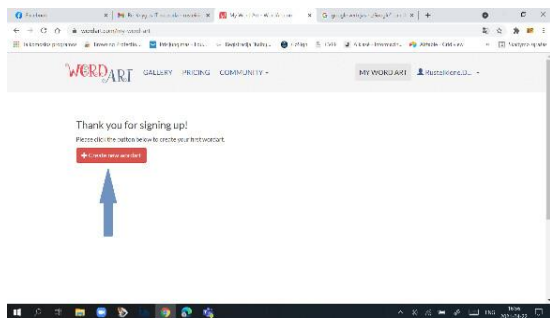
Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija: lietuvių k., dailė,

Priemonės: kompiuteris su interneto prieiga, internetinė svetainė *WordArt.com* – *Word Cloud Art Creator* internetinis skaitmeninis įrankis

Eiga/užduoties aprašymas: Naršyklėje nurodomas skaitmeninio įrankio adresas *wordart.com*. Pasirinkus registruotis (**Login**) komanda, prisiregistruojama. Registruojantis rekomenduojama pasinaudoti *google.com* el. paštu.

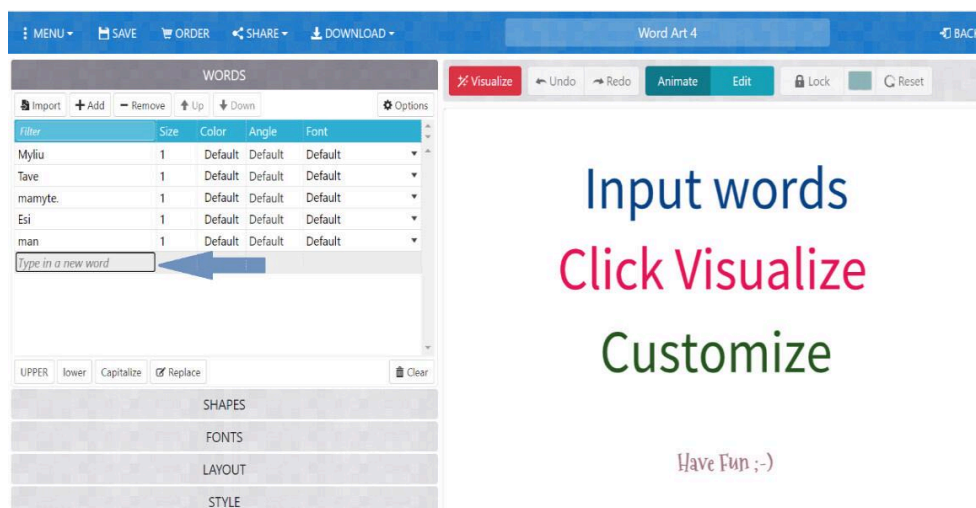

Rekomendacijos mokytojui: Programoje sudarytos galimybės meniškai eksperimentuoti su žodžių ar simboliiais ir po kiekvienos atvaizdavimo (*Visualize*) pamatyti rezultatus. Galima eksperimentuoti su žodžių/simbolių formomis, šriftu, spalva ir maketais.

Rekomendacijos mokiniui: Skiltyje filtrai (*Filter*) užfiksavus pelės kursyva, galima rinktis pageidaujama žodžių/įrašų skaičių. Skiltyje figūros (*Shapes*) leidžiama pagal temas rinktis figūras.

Įrašų laukas.

Figūrų pasirinkimas

4 kl. mokinės atvirukas mamai

Interaktyvių priemonių dėka kuriamos interaktyvios muzikinės, įgarsintos knygos ar net enciklopedijos, savo interaktyvumu motyvuojančios mokinius mokytis, o kartu ir kurti. Į interaktyviųjų istorijų ar knygų kūrimą galima įtraukti ir mokinius. Įvairaus amžiaus mokiniai gali kurti savo istorijas individualiai ar grupėmis, dalytis autoryste. Galima kurti interaktyvias istorijas, skaitmeninius aplankus, tyrimų žurnalus, poezijos knygas, mokslo ataskaitas, instrukcijas, knygas „Apie save“, ir kt. Naudojantis interaktyvių knygų kūrimo įrankiais galima sukurti savo mokymo išteklius arba į kūrybą įtraukti mokinius. Įrankiai interaktyviosios knygoms kurti: *Book Creator*, *Mixbook*, *Classtools*, *Storyjumper* (tai saugi edukacinė erdvė, kurioje vaikai turi galimybę mokytis rašyti istorijas ir kurti interaktyvias knygas).

Storyjumper.com – platformos įrankis turtingas paveikslėlių galerija, fono scenomis, Įgarsinant galima pasirinkti jau siūlomas garsus arba įrašant savąjį.

Veiklos plano pavyzdys:

1-2 klasė	A2. Kuria įvairų skaitmeninį turinį: piešia, rašo, fotografuoja, filmuoja.
-----------	--

Tema: Elektroninė knyga. Abėcėlė

Veiklos/užduoties tikslas: Naudojant internetinius išteklius, sukurti elektroninę knygą, kurioje būtų visos lietuviškosios abėcėlės raidės

Ugdomos kompetencijos: kūrybiškumo kompetencija.

Ugdomi informatikos gebėjimai: Ugdytis esminius darbo skaitmeniniu įrenginiu gebėjimus, kuriant skaitmeninį turinį.

Kognityvinių gebėjimų sritis: taikymas, aukštesnio lygio mąstymo gebėjimai.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: Itin gabiems užduotis gali būti sunkinama, siūloma sukurti knygėlę, kurios puslapiuose būtų parenkami tie augalai ar gyvūnai, kurių pavadinimai prasideda vis kita abėcėlės raide.

Integracija:

✓ **Lietuvių kalba:**

D. Kalbos pažinimas

D.1. Atpažįsta lietuvių kalbos garsus ir raides, tobulinti tartį.

✓ **Pasaulio pažinimas:**

D. Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas

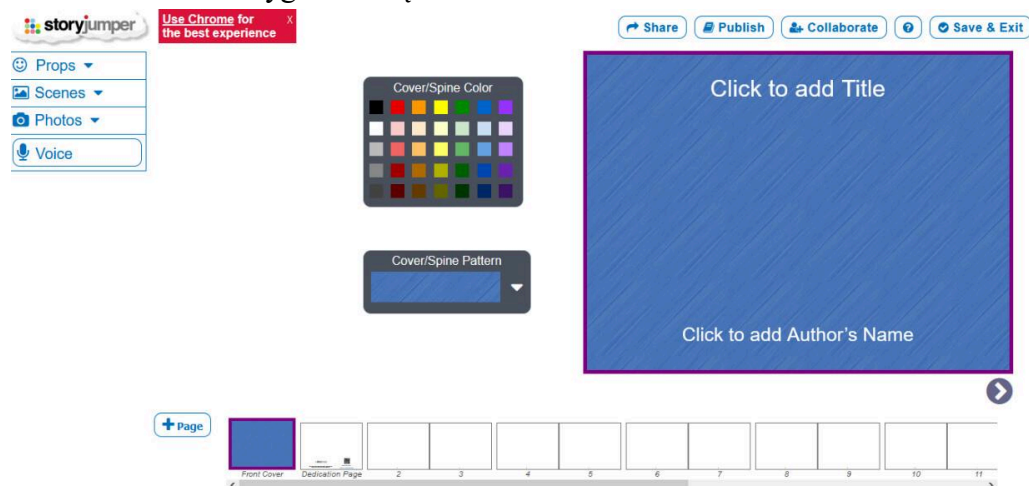
D1. Atpažįsta ir įvardija gamtos objektus ir reiškinius kasdienėje aplinkoje, apibūdina juos nurodydamas aiškiai pastebimas savybes ar dalis.

Priemonės: kompiuteris, internetas

Eiga/užduoties aprašymas:

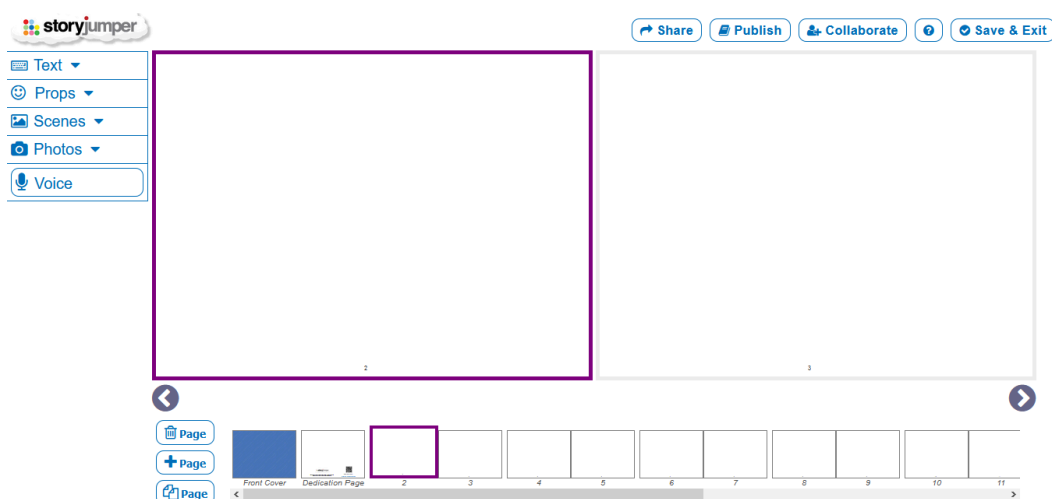
1. Kartojama lietuvių kalbos pamokos metu išmokta abėcėlė
2. Kalbama apie elektroninę knygą, jos privalumus. Demonstruojama elektroninė knygelė (<https://www.storyjumper.com/book/read/27048528>)
3. Pristatomas elektroninės knygos kūrimo įrankis *storyjumper*, demonstruojama, kaip maketuojama knyga, kaip kuriami puslapiai, įkeliamas fonas, veikėjai, teksto laukas, garsas:

Rodoma pažingsniui kaip kuriama elektroninė knyga. Spustelėję *+Create Book* pasirenkame baltą knygos kūrimo foną. Pradedame kurti knygos viršelį.

Knygos puslapiai (išsklotinė) – ekrano apačioje. Mėlynas puslapis – knygos viršelis. Antrasis puslapis – priešlapis. Toliau puslapiai sunumeruoti paeiliui, rodykle ar slankmačiu galima nukeliauti iki paskutinio, jį trinti arba pridėti papildomus puslapius, pats paskutinis puslapis – taip pat viršelis.

Viršelio kūrimas. Galima keisti jo spalvą (šalia – pasirinkimo galimybės), tekstūrą, užrašyti autoriaus vardą ir pavardę, pavadinimą, įterpti bet kokią norimą tekstą ar paveikslėlį iš Meniu juostos (kairėje).

Meniu juosta (kairiajame kampe) ir **turinio kūrimas:** 5 pagrindiniai mygtukai su ikonėlėmis ir rodyklėmis, jas išskleidus galime pasirinkti reikiamą teksto lauką (*text*), foną (*scenes*), veikėją (*props*), savo nuotrauką (*photos*) ir garsą (iš pateikto garsų albumo arba savo).

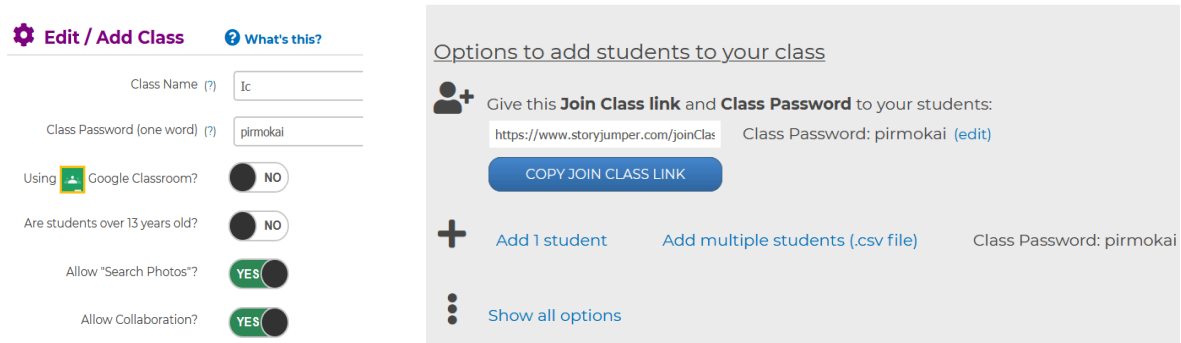

Violetine spalva paryškinamas langas, kuris koreguojamas ir kuriamas, tuo pačiu matome ir puslapių išklotinėje kurį knygos puslapį kuriame/koreguojame.

Baigus kurti knygą, spaudžiame viršutiniame dešiniajame kampe *Save&Exit*.

Mokytoja prisijungusi prie savo paskyros gali matyti kiekvieno mokinio darbą, jį taisyti, komentuoti, o mokinys bet kada gali knygą koreguoti, skaityti komentarus, bendrinti knygos nuorodą.

4. Mokiniais nusiunčiama prisijungimo prie svetainės nuoroda (ją mokytojas gauna sukūręs klasę), pasakomas klasės prisijungimo slaptažodis, kuriuos mokytoja sugeneravo prieš pamoką

5. Mokiniai spaudžia mygtuką *+Create book* ir bando kurti savo pirmąją knygą – įkelti tekstą, foną, veikėjus.

6. Prisimenamas pamokos tikslas – sukurti elektroninę lietuviškosios abėcėlės knygą taip, kad kiekvienas puslapis būtų skirtas vis kitai raidei, puslapius iliustruoti savo darbais ar veikėjais.

7. Spec. poreikių (itin gabiems mokiniams užduotį galima sunkinti siūlant įrašyti kiekvienos raidės tarimą, parinkti kiekvienai raidei iliustruoti vaisius, daržoves, gėles ar kt.)

Rekomendacijos mokytojui: Mokytojui reikia prisiregistruoti svetainėje <https://www.storyjumper.com/> ir sukurti savo klasę (*+add class*), sukūrus klasės slaptažodį, sukurti mokinių prisijungimo vardus (rekomenduojama nenurodant asmens duomenų). Mokiniai nesudėtingai jungsis įvesdami savo prisijungimo vardą ir klasės slaptažodį (vėliau jį galės keisti) arba jungdamiesi per sistemos automatiškai sugeneruotą nuorodą. Mokytoja gali stebėti kiekvieno mokinio darbą, komentuoti ir koreguoti.

Šaltinio nuoroda: <https://www.storyjumper.com/>

Mokinių (1 klasė) sukurtų elektroninių knygų pavyzdžiai

storyjumper Home Library Prices Help Search for books... Logout

BUY (from \$4.69+)

- EDIT
- COMMENT (1)
- SHARE
- PUBLISH

< BEGINNING END >

storyjumper Home Library Prices Help Search for books... Logout

BUY (from \$4.69+)

- EDIT
- COMMENT (1)
- SHARE
- PUBLISH

< BEGINNING END >

storyjumper Home Library Prices Help Search for books... Logout

BUY (from \$4.69+)

- EDIT
- COMMENT (1)
- SHARE
- PUBLISH

< BEGINNING END >

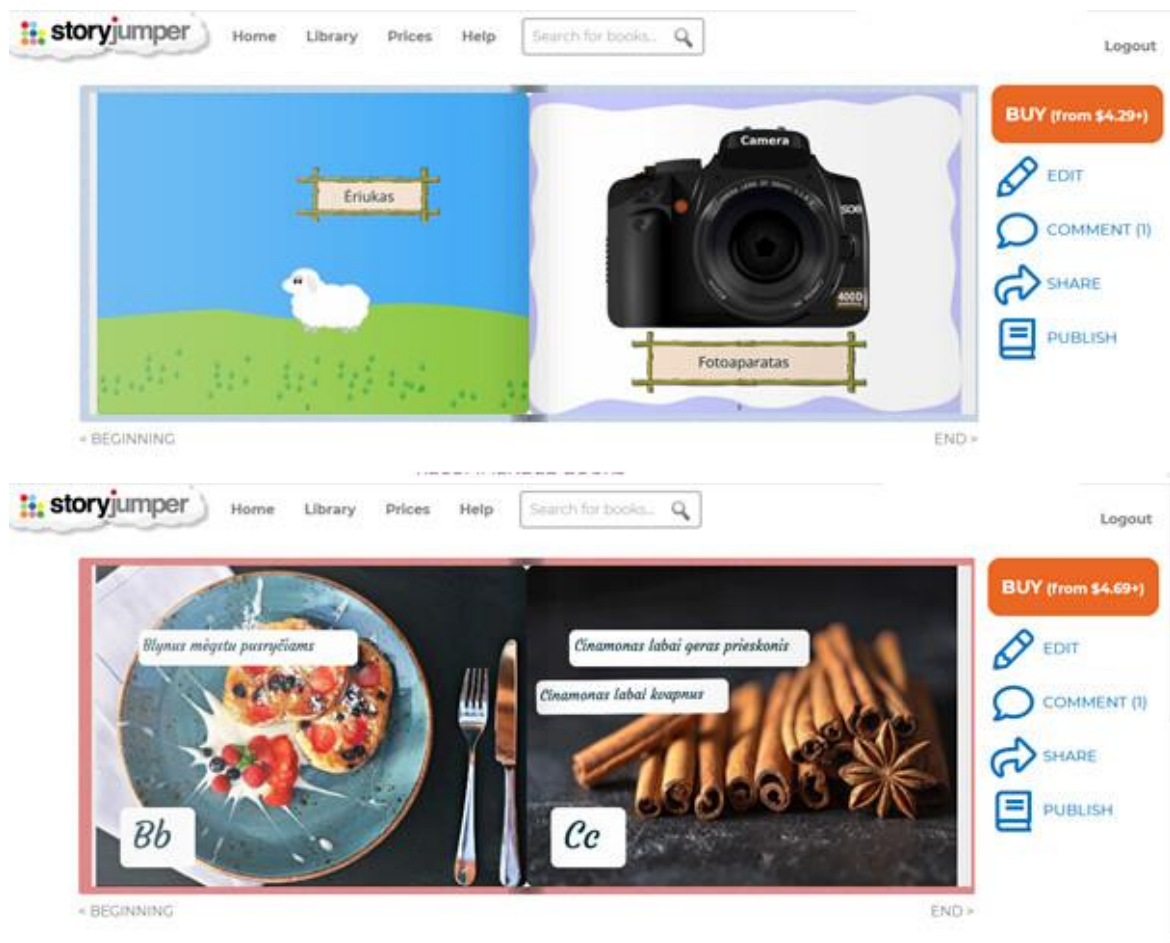
RECOMMENDED BOOKS

storyjumper Home Library Prices Help Search for books... Logout

BUY (from \$4.69+)

- EDIT
- COMMENT (1)
- SHARE
- PUBLISH

< BEGINNING END >

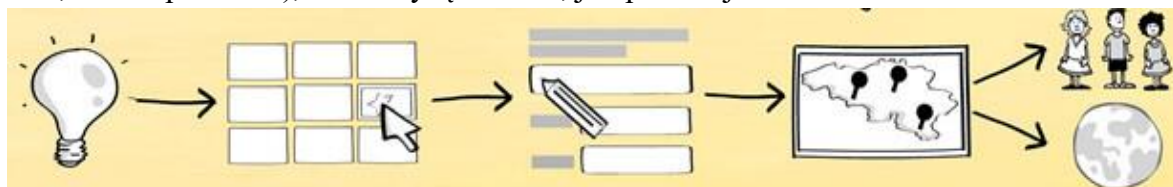

„LearningApps“ priemone

„LearningApps.org“ (<https://learningapps.org>) – interneto naršyklėje veikianti skaitmeninio turinio kūrimo priemonė, padedanti įtraukti į mokymosi procesą interaktyvias, atsaką mokiniams teikiančias veiklas. Priemonė nemokama, nenaudoja reklamos.

Priemonėje esami moduliai veikloms rengti leidžia sukurti įvairių tipų uždavinius, pateikiančius momentinį atsaką, turinčių žaidybinių elementų. Parengtus uždavinius galima integruoti į įvairių scenarijų pamokas, nuotolines arba vykstančias klasėje.

Priemonės veikimo principas: turint idėją, pasirenkamas labiausiai tinkamas modulis (uždavinio tipas), užpildomas uždavinio turinys (naudojama įvairialypis turinys: tekstas, paveikslai, vaizdo įrašai, garso įrašai, žemėlapiai ir kt.), uždavinys įrašomas, juo pasidalijama.

Priemonė turi daugiau kaip dvidešimt užduočių formatų, užduočių tematika pasirenkama laisvai, priemonė tinkama naudotis ir mobiliuose įrenginiuose, galima administruoti mokinių klasę, o turinį gali kurti ne tik mokytojai, bet ir mokiniai.

Priemonės saugykloje galima rasti daugybę pavyzdžių, suskirstytų pagal temas, kalbas. Nemažai pavyzdžių ir lietuvių kalba. Priemonės sąsaja iš dalies išversta į lietuvių kalbą.

Su „Learningapps.org“ galima kurti tokių tipų interaktyvius uždavinius:
Atitikmenų porų radimas.

Elementų grupavimas.

Elementų rikiavimas skaičių juostoje.

Elementų rikiavimas eilės tvarka.

Laisvo teksto rašymas kortelėse.

Atitikmenų radimas interaktyvioje paveikslų schemoje.

Klasikinis testas: klausimas su atsakymų variantais.

Praleistų žodžių įrašymo užduotis.

Užduočių modulių grupėje galima rasti šablonų interaktyvioms veikloms su žaidimo elementais, pavyzdžiui, žaidimo „Milijonierius“ imitacija, paveikslėlių dėlionė, kryžiažodžiai, žodžių tinkleliai, lenktynių žaidimas, kurio metu atsakoma į pateikiamus klausimus, atminties kortelės.

Žemiau pateiksime užduoties kūrimo pavyzdį naudojant rikiavimo eilės tvarka užduočių tipą. Naudosime drugelio vystymosi etapų eiliškumo pavyzdį.

Užduotis kuriama surinkus jos pavadinimą (pvz., „Drugelio vystymosi ciklas“), pateikus užduoties aprašą – instrukciją, ką reikia padaryti. Tada kuriamos kortelės tokia tvarka, kokia jos turi būti sudėliotos teisingam atsakymui gauti. Mūsų pavyzdyje pasirinktas vaizdinis kortelių tipas – įkelti 6 paveikslai. Galima

kurti ir kitokio tipo korteles: vaizdo įrašą, įkeltą iš „Youtube“, garso įrašą, tekstą. Prie kiekvienos kortelės galima pateikti užuominą, kuri padės vaikui pasirinkti eiliškumą.

Programėlės pavadinimas Rodyti kalbą

Drugelio vystymosi ciklas

Užduoties aprašymas

Pateikite užduoties aprašymą šiai programėlei. Jis bus rodomas paleidžiant. Jei Jums to nereikia, palikite lauką tuščią.

Surikiuokite drugelio vystymosi etapus vaizduojančius paveikslėlius eilės tvarka

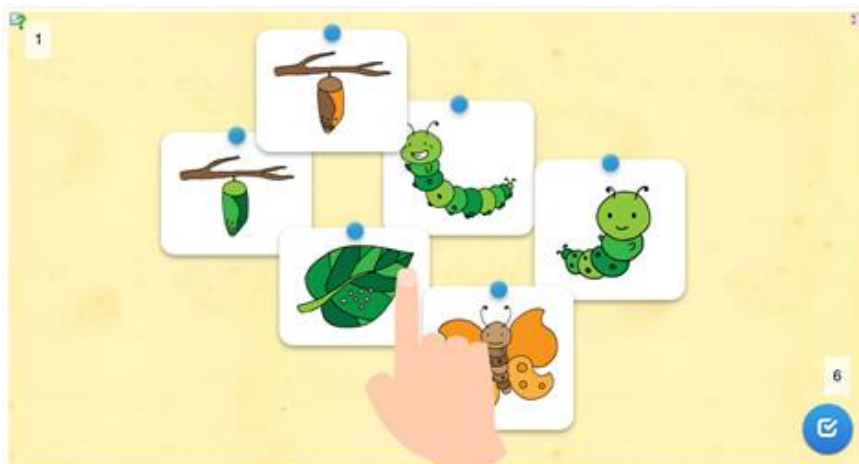
Kortelės

Pateikite korteles, kurios turės būti išrikuotos. Čia pateikiama tvarka bus teisingas sprendimas.

Kortelė 1:			Parinkti vaizdą		Dydis: 1119 x 814		Redaguoti vaizdą	Užuomina:	<input type="text"/>
Kortelė 2:			Parinkti vaizdą		Dydis: 735 x 672		Redaguoti vaizdą	Užuomina:	<input type="text"/>
Kortelė 3:			Parinkti vaizdą		Dydis: 1233 x 1068		Redaguoti vaizdą	Užuomina:	<input type="text"/>
Kortelė 4:			Parinkti vaizdą		Dydis: 1253 x 964		Redaguoti vaizdą	Užuomina:	<input type="text"/>
Kortelė 5:			Parinkti vaizdą		Dydis: 1228 x 941		Redaguoti vaizdą	Užuomina:	<input type="text"/>
Kortelė 6:			Parinkti vaizdą		Dydis: 1360 x 1279		Redaguoti vaizdą	Užuomina:	<input type="text"/>

[+ Pridėti kitą elementą](#)

Sukurtos užduoties pavyzdys atrodo taip:

Užduotyje naudojami drugelio vystymosi etapų paveikslai iš <https://cs-unplugged.appspot.com>

Sukurta ir įrašyta veikla galima pasidalinti nusiuntus adresą, rodomą „Link“ arba „Share“ laukuose, įterpti į tinklalapį „Įterpti“, sugeneruoti QR kodą.

„Learningapps.org“ saugykloje galima rasti nemažai idėjų, pavyzdžių įvairiomis kalbomis. Pavyzdžiui, vienas iš Lietuvos mokytojų sukurtų pavyzdžių, naudojančių atitikmenų porų radimo veiklos modulį, pavaizduotas paveiksle žemiau.

Pavyzdys pasiekiamas adresu <https://learningapps.org/display?v=pram5ag3320>

Veiklos plano pavyzdys:

1 klasė

Virtualioji komunikacija ir bendradarbiavimas

Tema: O – UO

Veiklos/užduoties tikslas:

1. Įtvirtinti sąvokas „Gyvūnai“, „Laukiniai gyvūnai“
2. Įtvirtinti garsų O ir UO tarimą žodžiuose.
3. Lavinti girdimąjį suvokimą.
4. Įsiminti žodines instrukcijas.

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, komunikavimo.

Ugdomi informatikos gebėjimai: mokytis naudotis vaizdine informacija, mokytis saugiai prisijungti.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, dėmesys.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: patenkinamas

Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta SUP turintiems vaikams.

Integracija: lietuvių kalba, pasaulio pažinimas.

Priemonės: kompiuteris, planšetės su interneto prieiga.

Eiga/užduoties aprašymas:

<https://learningapps.org/> – atsiversti užduotį „O – UO“.

<https://learningapps.org/display?v=peptjbync20>

Atliekant užduotį reikia taisyklingai ištarti rodomą paveikslėlį ir teisingai priskirti prie O ar UO. Užduotis bus atlikta, kai neliks raudonai degančių langelių. Klaidas reikia taisyti, nes neužfiksuoja atliktos užduoties.

Rekomendacijos mokytojui: Norint dirbti su šia programa, reikia užsiregistruoti su mokytojo paskyra. Ši užduotis turi būti iš anksto įkelta į klasės ar grupės aplanką. Užduotį tikslinga atlikti pamokos gale, kai per pasaulio pažinimą yra aptariama tema „Naminiai ir laukiniai gyvūnai“, taip pat per lietuvių kalbos pamoką, kai mokoma tema „O ar UO“. Atliekant šią užduotį, kiekvienas vaikas individualiai pakartoja gyvūnų pavadinimus ir įtvirtina įgūdžius skiriant garsus O ir UO.

Rekomendacijos mokiniui:

1. Kompiuteryje ar planšetėje atsiversti programą <https://learningapps.org/>
2. Teisingai suvesti nurodytą asmeninį vartotojo vardą ir slaptažodį.
3. Pasirinkti savo paskyroje nurodytą užduotį „O-UO“
4. Perskaityti arba išklaudyti užduoties instrukciją.
5. Atlikti užduotį iki galo (užduotis bus pilnai atlikta, kai neliks nei vienos klaidos).

„WordWall“ priemonė

Tai dar viena populiari, mokytojų pamėgta priemonė interaktyvioms užduotims su momentiniu atsaku kurti (pasiekama adresu <https://wordwall.net>). Turi 18 veiklų šablonų, galima kurti viktorinas, rungtynes, žodžių žaidimus, laimės ratą, anagramas, tiesos ir melo iššūkius (dalis funkcijų yra mokamos), galima nustatyti užduoties atlikimo laiko ribojimą. Tą pačią užduotį galima pateikti įvairiomis formomis.

„WordWall“ saugykloje galima rasti įvairių jau sukurtų veiklų. Pavyzdžiui, vienas iš rastų uždavinių „Pavasario požymiai“, <https://wordwall.net/resource/1164871/pavasaris>

Žemiau pateiktame paveiksle parodyta, kaip ta pati veikla gali būti keičiama taikant kitą uždavinio tipą (susiejimo veikla, testas su pasirenkamaisiais atsakymais (A–D), žaidimo šou imitacija, labirintas):

0:04

ŽOLĖ ŽALIUOJA
 SAULĖ SKAIŠCIAU ŠVIEČIA
 ŽIBUTĖS PRAŽYDO
 MEDŽIAI SKLEIDŽIA LAPUS
 UPELIS ŠNIOKŠČIA
 GANDRAS GRĮŽO
 DANGUS ŽYDRAS

Submit Answers

UPELIS ŠNIOKŠČIA

A B C D

3 of 7

UPELIS ŠNIOKŠČIA

A B C D

x2 Score 50:50 Extra Time

3 of 7

3...

ŽOLĖ ŽALIUOJA

Mokiniai atlikdami užduotis gauna atsaką ir renka taškus.

Interaktyvių užduočių susiejimas su vaizdo įrašais

Internete galima rasti daug vertingos mokomosios vaizdo medžiagos (vaizdo įrašų) arba įrašyti vaizdo įrašą patiems. Kaip užtikrinti, kad vaizdo įrašo peržiūra suaktyvintų mokinius, skatintų kelti klausimus ir ieškoti atsakymų, padėtų išlaikyti dėmesį, leistų patikrinti vaizdo įrašo turinio suvokimą realiu laiku? Skaitmeninės priemonės leidžia papildyti pasirinktą vaizdo įrašą interaktyviomis užduotimis, klausimais, komentarais ir kt. Toliau apžvelgsime vieną iš tokių priemonių – „Edpuzzle“.

„Edpuzzle“ priemonė

„Edpuzzle“ (<https://edpuzzle.com>) – tai interaktyvių vaizdo pamokų kūrimo platforma. „Edpuzzle“ leidžia išsirinkti ir pritaikyti pamokai vaizdo medžiagą iš įvairių svetainių, pavyzdžiui, „YouTube“, „Khan Academy“, „National Geographic“ ir kt. Galima atlikti tokius pritaikymo ir anotavimo veiksmus:

Vaizdo įrašą **sukarpyti** taip, kaip norima;

Įrašyti savo balsą ir **įgarsinti** pasirinktą vaizdo medžiagą;

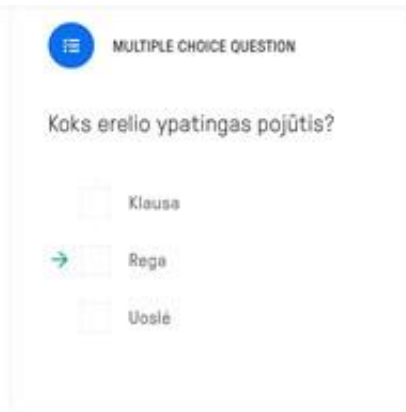
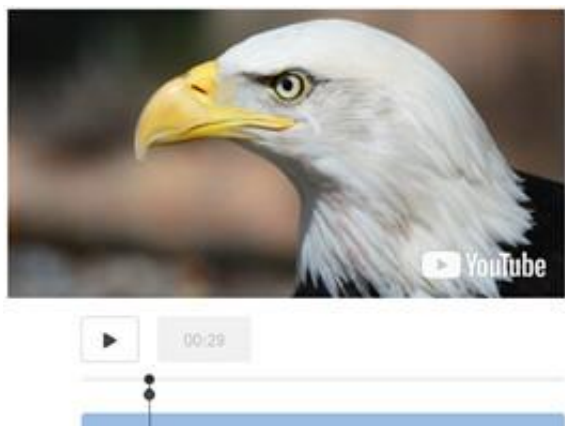
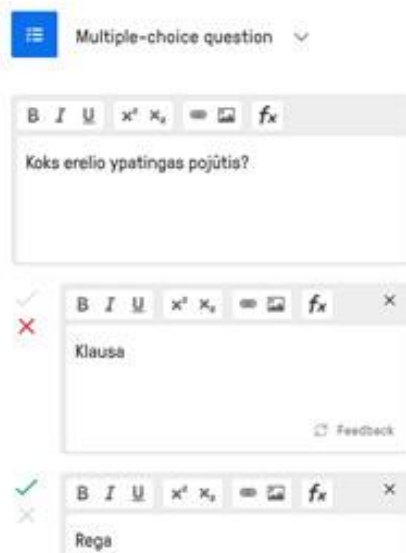
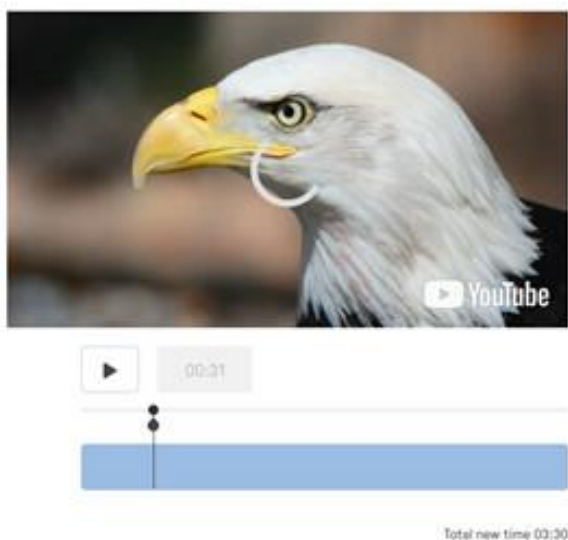
Į vaizdo medžiagą **įterpti klausimus** (atvirus, su pasirenkamaisiais atsakymais arba komentarus).

Priemonė tinkama formuojamam vertinimui: žiūrėdami vaizdo medžiagą, mokiniai atsako į mokytojo sugalvotus klausimus.

Žemiau parodytas vaizdo įrašo, rasto „National Geographics“ kolekcijos apie gyvūnų ypatingus pojūčius ir klausimo su pasirinkamaisiais atsakymais įterpimo procesas ir rezultatas.

Klausimą (komentarą) galima įterpti vaizdo įrašo laiko juostoje pasirinktai įrašo sekundei. Įterpus klausimą (komentarą) vaizdo įrašo laiko juostoje atsiranda žymė-taškas, kuri rodo, kad čia įrašas bus sustabdytas ir pateiktas įterptas interaktyvus elementas.

Sukūrus interaktyvią vaizdo pamoką, **gaunama nuoroda**, kuria galima lengvai pasidalinti su mokiniais. Mokiniais **nebūtina registruotis** prie platformos.

Assignment link

Provide your students with direct access

[Copy link](#)

Embed code

Embed this video on your LMS

Medium size ▾

[Copy code](#)

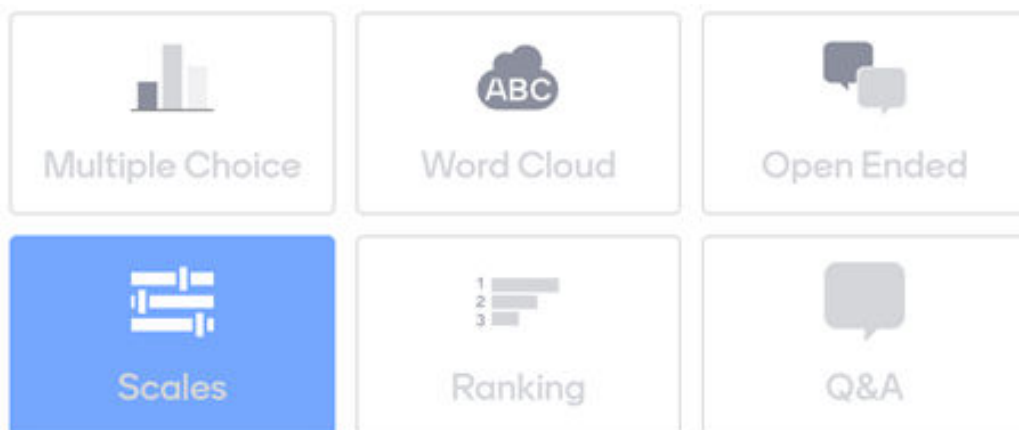
Sukūrus mokinių klasę (priemonė integruojama su „*Google Classroom*“), galima matyti kiekvieno mokino pažangą.

Refleksijos priemonės

Įvairaus tipo refleksijos taikymas mokymosi procese turi teigiamą poveikį mokymuisi. Skaitmeninės priemonės leidžia pateikti klausimus ar teiginius mokiniams, atsakymai ar vertinimai kurių pateikiami mokytojui, matomas visos klasės vaizdas.

Priemonių, kurias galima taikyti įvairaus tipo refleksijai, pasirinkimas didelis. Pavyzdžiui, „*Google Forms*“ leidžia sukurti apklausą, įsivertinimo anketą mokiniams, analizuoti gautus atsakymus.

„*Mentimeter*“ priemonė leidžia realiu laiku matyti visos klasės atsakymus. Joje leidžiama sukurti klausimą su atsakymų variantų pasirinkimais, žodžių debesį, atviro teksto rašymo veiklą, vertinimo skales, objektų eiliškumo, klausimų ir atsakymų.

Tokio tipo klausimai tinka mokinių refleksijai ir pamokos pradžioje (turimoms žinioms suaktyvinti), ir pamokos eigoje ar pabaigoje (įsivertinti).

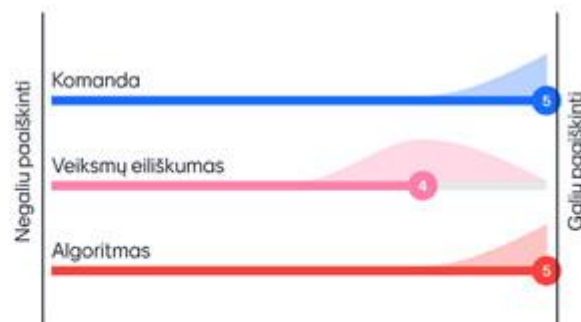
Pavyzdžiui, žemiau pateiktas mokytojų įspūdžių žodžių (frazių) debesys, formuojamas realiu laiku.

Prisijungus ir pasirinkus veiklos tipą, formuojamas turinys: rašomas klausimas, atsakymai (teiginiai) ir pan. Mokiniai gali pateikti atsakymus tada, kai mokytojas pasirenka demonstruoti klausimo skaidrę. Tuomet ekrano viršuje matomas adresas ir prisijungimo kodas mokiniams, kur jie gali pateikti atsakymus (žemiau pavaizduotas skalės tipo klausimo pavyzdys ir prisijungimo kodas, su vieno mokinio pateiktu atsakymu).

Go to www.menti.com and use the code 3630 2009

Po šios pamokos ar galėtum paaiškinti šias sąvokas?

Analogiškos skalės gali būti taikomos, pavyzdžiui, įsivertinant pagal mokytojo pateiktus kriterijus.

Minčių žemėlapių metodas

Minčių žemėlapių kūrimas – viena efektyviausių mokymosi veiklų. Mokyti bendradarbiaujant smagiau nei mokyti savarankiškai. Mokytojai ir mokiniai jais naudojami įvairiais tikslais:

- Idėjų kūrimui, apibendrinimui bei pristatymui,
- Sąvokų bei terminų klasifikavimui,
- Temų bei reiškinių iliustravimui,
- Kritinio mąstymo ugdymui,
- Sprendimų priėmimui,
- Skaitymo ir rašymo gebėjimų lavinimui,
- Tyrimų išvadų pristatymui bei analizei,

- Istorijų siužetų kūrimui,
- Projekto veiklos planavimui bei pristatymui;
- Savarankiškos mokymosi veiklos planavimui ir pan.

Šis metodas skatina mokinį vaizduoti tai, ko jis mokosi, susieti naują informaciją su platesniu kontekstu. Įprastas žemėlapis padeda mums lengviau susiorientuoti aplinkoje, rasti kelią į norimą vietą. Minčių žemėlapių paskirtis – padėti susiorientuoti informacijos gausoje, atrinkti svarbiausius dalykus, „nukeliauti“ iki mokymosi rezultatų pasiekimo, sklandžiai reikšti mintis.

Braižydami minčių žemėlapi, mokiniai, apibrėžtame centre pateikę nagrinėjamą temą ar sąvoką, sudaro pagrindinių idėjų ir svarbios informacijos tarpusavio ryšių vaizdinį planą, susieja naują medžiagą su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi.

Minčių žemėlapyje patartina naudoti ne tik įvairias geometrines figūras, linijas, rodykles, reikšminius žodžius, bet įvairias sąvokas išskirti spalvomis, papildyti vaizdais. Tai padeda geriau įsiminti ir tvarkyti informaciją, akivaizdžiai pamatyti pagrindinių sąvokų ir idėjų sąsajas.

Minčių žemėlapiai gali būti braižomi besimokant naujos medžiagos, ieškant informacijos, ją atrenkant bei sisteminant, rengiantis pranešimui, planuojant projektą ar tyrimą. Jei minčių žemėlapi mokiniai braižys nagrinėdami, aptardami naują medžiagą, mokytojas gali jiems pateikti jau sudarytą pradinį minčių žemėlapio variantą, išskirdamas pagrindinius faktus, naujas sąvokas. Mokiniai besimokydami jį papildys – tai galės padaryti individualiai ar poromis. Kartodami išmokus dalykus, mokiniai gali savarankiškai (individualiai, poromis) nubraižyti visą minčių žemėlapi, aptarti jį klasėje, pateikti išvadas.

Sąvokų ir minčių žemėlapiai iliustruoja ryšius tarp sąvokų ar terminų, nagrinėjamų analizuojamoje medžiagoje. Besimokantieji konstruoja sąvokų ir (ar) minčių žemėlapius, atskirus terminus jungdami linijomis, nurodančiomis tam tikrų susijusių terminų grupių tarpusavio ryšius. Dauguma terminų sąvokų žemėlapyje gali būti susiję daugybiniais ryšiais. Kurdami sąvokų ar minčių žemėlapi, besimokantieji nustato pagrindinius terminus, schematiškai organizuoja ir sukuria prasminius ryšius tarp atskirų informacijos dalių. Virtualiojoje erdvėje yra pateikta jam kurti skirtų atvirųjų įrankių, kuriais galima pasinaudoti mokant. Rekomenduojamos 2020 metais geriausiomis pripažintos sąvokų ir minčių žemėlapių platformos, puikiai tinkančios konspektuoti informaciją, naudojant spalvas, tekstą, paveikslukus: *MindMeister, Ayoa, Milanote, Miro, Microsoft Visio*.

Mindmeister platforma įprasta tiems, kurie kuria minčių žemėlapius naudodamiesi kompiuteriais. Norint ją naudoti, reikia prisiregistruoti ir susikurti paskyrą.

Veiklos plano pavyzdys:

4 klasė	A. Skaitmeninio turinio kūrimas C. Duomenų tyryba ir informacija
---------	---

Tema: Šiaurės Amerikos žemynas

Veiklos/užduoties tikslas:

- Tyrinėjant žemėlapi ir gaublį, nurodys 2-3 būdingiausius Šiaurės Amerikos žemyno bruožus;
- Įvardys žemyno krantus skalaujančius vandenynus, pasakys kur žemynai yra arčiausiai, kurie – labiausiai nutolę;
- Ieškos papildomos medžiagos apie pirmuosius Amerikos Šiaurės gyventojus, apibendrins rastą informaciją ir argumentuos savo nuomonę.

Ugdomos kompetencijos: Pažinimo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kūrybiškumo, kultūrinė, komunikavimo.

Ugdomi informatikos gebėjimai: skaitmeninio turinio kūrimas, duomenų tyryba ir informacija

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija: Pasaulio pažinimas

Priemonės: Planšetės/kompiuteriai, internetas, vadovėliai.

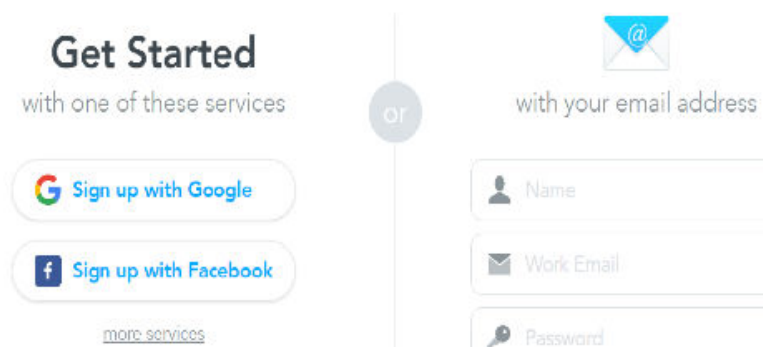
Eiga/užduoties aprašymas:

Mokiniai susipažįsta su vadovėlyje pateikta teorine medžiaga. Aptariamas Šiaurės Amerikos žemyno reljefas. Gaublyje randami Šiaurės Amerikos krantus skalaujantys vandenynai. Randami toliausiai nutolę ir arčiausiai esantys žemynai. Mokinių prašoma įsijungti mobiliuosius įrenginius ir suvesti rastus duomenys į MindMeister platformos minčių žemėlapi.

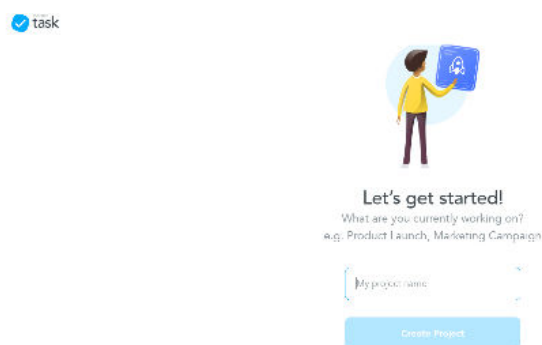
Greičiausiai atlikusių užduotį, prašoma rasti informaciją apie pirmuosius Šiaurės Amerikos gyventojus. Rasta informaciją apibendrinti, išskirti tai kas svarbiausia ir sukelti į MindMeister platformos minčių žemėlapi. Apibendrinant pamoką, pristatyti surinktą informaciją.

Rekomendacijos mokytojui:

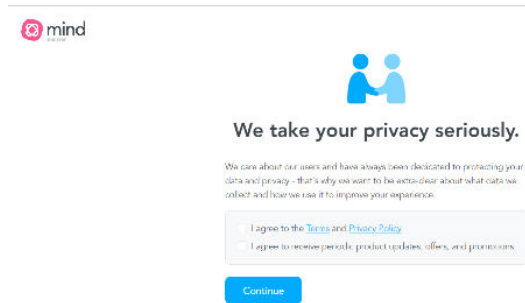
Naudojant google paštą, prisiregistruoti prie MindMeister platformos.

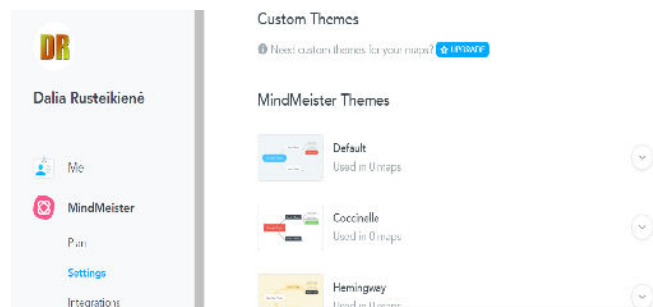
1 pav. Registracija, prisijungimas

2 pav. Pasijungimas

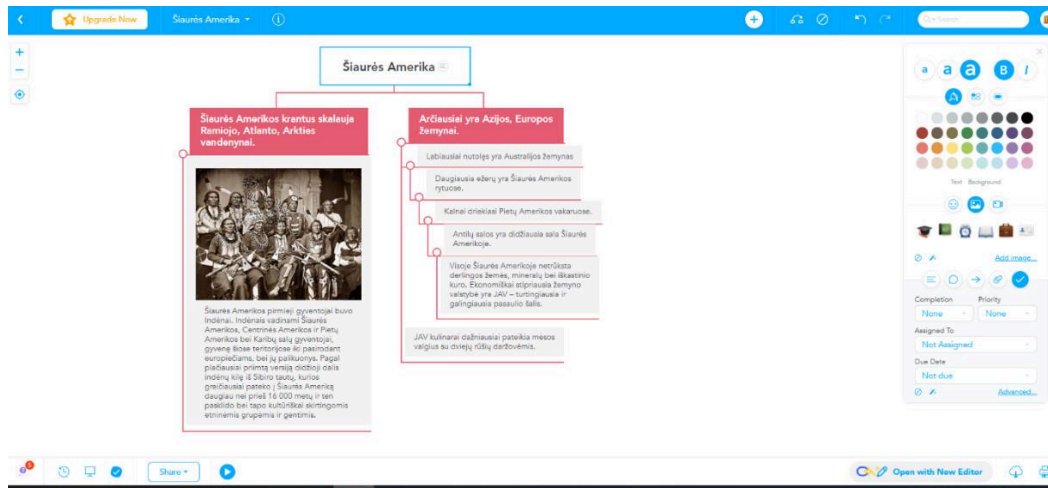
3 pav. Projekto pradžios langas

4 pav. Žemėlapių formos.

Rekomendacijos mokiniui:

Kūrybiškai tyrinėti duomenys, juos grupuoti. Atrinkti svarbiausius duomenys, faktus. Nebijoti eksperimentuoti. Rastus duomenys naudojantys mobiliuosius įrenginius, sukelti į MindMeister minčių žemėlapių platformą.

5 pav. 4 klasės mokinio projektas

Šaltiniai, nuorodos: www.mindmeister.com

Literatūros ir šaltinių sąrašas

Šiame skyrelyje pateikiamos trumpos anotacijos ir nuorodos į literatūros ir kitų šaltinių sąrašus, reikalingus įgyvendinant bendrąsias programas. Pateikti šaltiniai apima įvairią dalykinę ir metodinę su skirtingomis dalyko temomis susijusią medžiagą. Sąrašuose pateikiami šaltiniai ne tik lietuvių, bet ir kitomis kalbomis.

Turinys

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Užsienio kalba \(pirmoji\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Muzika](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Fizinis ugdymas](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Vaidogaitė, Pempienė (2020). Knyga mažutėliams. Vilnius.	
2.	Sereičikienė, Kuzmickaitė, Meškauskienė, Aškinytė (2020–2021). Mokymosi priemonių komplektai ETIKA: TAIP 1, 2, 3 klasėms, Šviesa.	
3.	Vaivorykštė. Vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, mokytojo knyga, garso įrašai 1–4 klasėms. Baltos lankos.	

Tikyba

Katalikų tikyba

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	YOUCAT vaikams. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai. 2018.	
2.	Sadauskas, V. SJ. (2014) Didieji klausimai vaikams . Vilnius: Všį Jėzuitų ekonomo tarnyba.	
3.	Saulaitis, A. (2019). Kaip pradėti tikėti? Nauji didieji mažųjų klausimai. Vilnius: Všį Jėzuitų ekonomo tarnyba.	
4.	Magnificat vaikams. Žurnalas, skirtas 7–12 metų vaikams.	
A pasiekimų sritis		
5.	Bethan James , B., Paula Doherty , P. (2017). Biblijos užduotėlių knyga. Vilnius: Lietuvos Biblijos Draugija .	
6.	Martin, P. (2018). Jėzaus kraštas. Kelionės laiku vadovas. Vilnius: Lietuvos Biblijos Draugija .	
7.	Wright, S.A., Round, G. (2019). Įdomioji Biblija: Skaityk ir žaisk visus metus. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.	
B pasiekimų sritis		
8.	Dubost, M., Lalanne, S., Perrier, J. (2013). Mažasis katekizmas vaikams. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.	
9.	Vecchini, S., Vincenti, A. (2013). 10 Dievo įsakymų. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.	
10.	Pasaulio religijos. (2018). Vilniu: Didakta.	
C pasiekimų sritis		
11.	Heme, E. (2017). Mano draugai šventieji. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai.	

Lietuvių kalba ir literatūra

Metodinė ir mokomoji literatūra

1.	3–4 klasių mokinių skaitymo gebėjimų ugdymas. Lietuvių kalbos metodinė priemonė (parengė V. Jonynienė, N. Kasperavičienė, E. Marcelionienė, N. Venskuvienė), Vilnius, Ugdymo plėtotės centras, 2015. Prieiga internete https://www.upc.smm.lt/naujienos/pradini/priemone/Metodine-priemone.pdf	Metodinė priemonė yra skirta pradinių klasių mokytojams padėti jiems sėkmingiau ugdyti mokinių skaitymo gebėjimus. Metodinėje priemonėje pateiktas skaitymo ugdymo užduočių paketas su metodiniais patarimais mokytojui, kaip, taikant šias užduotis, veiksmingai ir tikslingai ugdyti mokinių grožinio ir negrožinio teksto suvokimo, supratimo, apibendrinimo, išvadų darymo, interpretavimo, apmąstymo bei vertinimo ir kt. gebėjimus.
2.	Aldona Andrianova. Močiute, seneli, pažaiskim raidelėm , Šiauliai: Lucilijus, 2018.	Pagrindinis leidinio "Močiute, seneli, pažaiskim raidelėm" tikslas – padėti mokiniams, ypač pirmokams, antrokams, net ir vyresniems, įsitvirtinti rašymo ir skaitymo įgūdžius. Su šiuo siejami ir kiti tikslai: žodyno plėtotė, tikslinimas, gramatinių formų vartojimo tobulinimas, dėmesio, atminties lavinimas ir kt.
3.	Loreta Barzdonytė-Morkevičienė, Laima Tomėnienė, Mokausi lietuvių kalbos. Skaitmeninė specialioji mokymo priemonė 1–4 klasei , Kaunas: Šviesa, 2014	Skaitmeninė specialioji mokymo priemonė (toliau – SSMP) skiriama specialiojo pedagogo darbui su 1–4 klasių mokiniais, turinčiais lietuvių kalbos mokymosi sunkumų. Ji tinka mokiniams, turintiems skaitymo, rašymo, dėmesio, kalbėjimo ir kalbos, klausos sutrikimų. Interaktyvios užduotys padeda mokiniui ugdytis skaitymo ir rašymo gebėjimus, lavinti dėmesį, regimąjį suvokimą, atmintį, mąstymą, savistabos įgūdžius. Metodinės rekomendacijos specialiajam pedagogui darbui su kompiuterine lietuvių kalbos 1-4 klasei specialiąją mokymo priemone http://www.sppc.lt/wp-content/uploads/2018/09/SMP_Mokausi-lietuviu-kalbos-1-4-kl-Metod-ir-Vart-vad-1.pdf
4.	Alvyda Blockuvienė, Nadia Venskuvienė, Skaitymo dirbtuvės 1–2 klasei , Kaunas: Šviesa, 2017.	Skaitydami leidinyje pateiktus įvairius tekstus ir atlikdami užduotis mokiniai mokosi taikyti skirtingas teksto suvokimo strategijas ir geriau suprasti tekstą, diskutuoti apie tekstų turinį, prasmę, kontekstus ir savo patirtį.
5.	A. Chambers, Skaitymo aplinka: kaip suaugusieji galėtų padėti vaikams mėgautis knygomis , Vilnius: Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo Biblioteka, 2010.	Knygoje gausu patarimų kaip išmokyti vaikus pasirinkti knygą, į ką reikėtų atkreipti dėmesį rengiant knygų pristatymus bei parodas, taip pat apie garsinio skaitymo svarbą augančiam vaikui. Mokytojai ir kiti skaitymo vadovai ras informacijos apie tai, kokie procesai vyksta vaikų smegenyse

		skaitant, susipažins su knygos vieta skaitmeniniame amžiuje.
6.	Rasa Čepaitienė, Živilė Mikailienė, Pasaulis prasideda čia: paveldo ugdymo principai mokyklinio amžiaus vaikams , Vilnius: Didakta, 2018.	Autorėms bendradarbiaujant su Kultūros paveldo departamentu paveldo švietimo ir ugdymo srityje, paaiškėjo, kad mažiausiai dėmesio skiriama būtent vaikų ir jaunimo paveldo edukacijai. O juk kaip tik ši amžiaus grupė – būsimieji piliečiai – turėtų kuo anksčiau ir išsamiau susipažinti su savo gyvenamosios vietos, savo krašto paveldu ir išmokyti jį puoselėti bei gerbti. Todėl ši metodinė priemonė skirta padėti šią spragą užpildyti. Joje pateikiami ir nagrinėjami esminiai paveldo ugdymo mokykliniame amžiuje principai. Siūloma ir nemažai praktinių patarimų, kaip efektyviau pažindinti vaikus ir jaunimą su paveldu. Leidinio adresatas – bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai, tėvai (globėjai), kiti paveldo edukacija vaikams suinteresuoti asmenys (vietos bendruomenių atstovai, muziejininkai ir pan.).
7.	DIALLS, prieiga internetu	Lietuvių kalba pateikta medžiaga apie tarptautinį projektą „DIALLS“ (angl. <i>Dialogue and Argumentation for Cultural Literacy Learning in Schools</i>), skirtą dialogo ir argumentavimo gebėjimams lavinti. Pateikiami ištekliai mokytojams (bežodžių knygų ir animacinių filmukų sąrašas pagal vertybes ir mokinių amžių, programos, pamokų aprašai), rekomendacijos ir tyrimo rezultatai.
8.	Esu laimingas, nes skaitau : praktinis vadovas ugdantiems jaunuosius skaitytojus (sudarė Rūta Elijošaitytė, Kęstutis Urba, Inga Mitunevičiūtė, Asta Gustaitienė, Vytis Valantinas), Vilnius: Laikas skaityti, 2015.	Tai straipsnių rinkinys tiek specialistams, dirbantiems su vaikais, tiek tėvams, besirūpinantiems savo vaikų skaitymu, norintiems geriau suprasti, kodėl vaikams skaityti verta nuo pat pirmųjų dienų, kokią naudą vaikui teikia skaitymas, ką vaikų literatūroje randa suaugusieji. Leidinyje taip pat pateikiami praktiniai patarimai, kaip išsirinkti vertingą literatūrą, kaip skaityti ir kalbėti apie knygas su vaikais, kaip padėti įveikti skaitymo sunkumus.
9.	Vilma Garnionienė, Mindaugas Garnionis. Išmanojo skaitytojo užrašai 1–2 klasei , Kaunas: Šviesa, 2014.	„Išmanojo skaitytojo užrašai“ skiriami I–II klasės mokinių aktyvaus skaitymo gebėjimams formuoti ir įtvirtinti. Mokiniai pratinsis skaityti įvairią literatūrą, mokysis ją analizuoti, reikšti savo nuomonę, siekti tikslo ir įvertinti, kaip tai pavyko. Kartu pasitikrins ir pakartos įgytas žinias. Atlikę puslapio užduotis, į Išmaniukų erdvėlavį klijuos lipdukus. Suklijavę lipdukus, perskaitys slaptažodį ir įgis teisę gauti Išmanojo skaitytojo diplomą. Leidinys tinka savarankiškam darbui.
10.	Vilma Garnionienė, Mindaugas Garnionis. Išmanojo skaitytojo užrašai 3–4 klasei , Kaunas: Šviesa, 2014.	„Išmanojo skaitytojo užrašai“ skiriami III–IV klasės mokinių aktyvaus skaitymo gebėjimams formuoti ir įtvirtinti. Mokiniai pratinsis skaityti įvairių stilių literatūrą, mokysis ją analizuoti, reikšti nuomonę, kryptingai sieks tikslo ir vertins, kaip tai

		pavyko. Kartu pasitikrins ir pakartos įgytas žinias. Leidinys parengtas taip, kad mokiniai galėtų dirbti ir savarankiškai, ir bendradarbiaudami vieni su kitais. Už atliktas puslapio užduotis mokiniai gauna virtualius lipdukus, kurie suteikia teisę vertinti draugų parengtus knygų pristatymus. Atlikus visas užduotis pelnomas Išmanojo skaitytojo eksperto diplomai.
11.	Henrika Prosnikova, Mano abėcėlė, Vilnius: Ugdymo plėtotės centras, 2017.	Lietuvių kalbos mokymo(si) priemonė (). Ši mokymo(si) priemonė yra skirta pirmos klasės mokiniams, lankantiems bendrojo ugdymo mokyklą, ugdymo programas vykdančių tautinės mažumos kalba. „Mano abėcėlė“ padės pirmokui įgyti lietuvių kalbos (klausymo, kalbėjimo, skaitymo ir rašymo) pradmenis, ugdytis socialinius, pilietinius ir kultūrinius gebėjimus, būtinus mokinio visaverčiam asmeniniam ir visuomeniniam gyvenimui, sėkmingam tolesniam mokymuisi, pagrindus.
12.	Inga Mitunevičiūtė, Eglė Baliutavičiūtė, Vaikų ir jaunimo knygų klubai , Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka , 2016.	Vienintelis tokio pobūdžio lietuvių autorių metodinis leidinys. Jame išsamiai pristatomi knygų klubai, kaip kūrybinio skaitymo skatinimo būdas, pateikiama jų veiklos vizija, išryškinama reikšmė ir teikiama nauda. Leidinyje gausu praktinių patarimų, kaip organizuoti bei plėtoti knygų klubų veiklą, kokiais principais remtis, kad jie būtų patrauklūs ir naudingi įvairaus amžiaus vaikams bei jaunimui.
13.	Daiva Jakavonytė-Staškuvienė, Teksto skaitymas kaip pradinė klasių mokinių komunikavimo kompetencijos ugdymo pagrindas , Klaipėda: Klaipėdos universitetas, 2009.	Autorė tyrinėja teksto analizės svarbą ugdant mokinių komunikavimo kompetenciją, skaitymo ir teksto suvokimo gebėjimus, jų įtaką mokinio vystymuisi ir pasiekimams.
14.	Liucija Kanapeckienė, Vaidybinė raiška per neformaliojo ugdymo pamokas. Metodinės rekomendacijos pradinė klasių mokytojams ir 5–6 klasių vadovams , Vilnius: Didakta , 2008.	Mokytoja metodininkė Liucija Kanapeckienė pateikia neformaliojo ugdymo programą, kurios turinio esmė – vaidybinio meno raiškos formomis papildytas ir įprasminamas ugdymo procesas. Programos tikslas – atskleisti ir plėtoti mokinių kūrybines galias, ugdyti pradinę meninę ir estetinę kompetenciją, mokyti sklandžiai bei rišliai kalbėti. Knygoje pateikiamas 21 pamokos aprašymas, įvairių etiudų, pratimų vaizduotei, kūrybingumui, loginiam mąstymui, improvizacijai, kalbai lavinti, sudėtingiems garsams tarti. Tai idėjų bankas, medžiaga, kuria naudodamasis mokytojas gali ugdymo procesą padaryti veiksmingesnį, tobulesnį, o mokiniams suteikti papildomas motyvācijas, skatinti domėtis aplinka.
15.	C. King, J. Briggs, Literatūros būreliai: idėjos gimsta kalbant , Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka , 2009.	Tai metodinis leidinys, skirtas aptarti literatūros būrelių vaidmenį ugdant vaikų skaitymo įgūdžius. Knygoje pateikiama nemažai idėjų, kaip klasėje organizuoti literatūros būrelį, kaip jį pristatyti

	https://skaitymometai.lnb.lt/popup2.php?m_news_id=365&tmpl_name=m_news_print_form	vaikams, kaip jame dirbti plečiant vaikų supratimą bei nuostatas apie knygą ir skaitymą.
16.	Lietuvių kalbos mokymas pradinėse klasėse (parengė Tatjana Chruščiova, Veslava Černigovska, Nadia Venskuvienė), Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2018. https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/integruotos%20uzduotys_%20galutinis.pdf	Leidiny s skirtas pradinių klasių mokytojams, dirbantiems tautinių mažumų mokyklose. Jos tikslas – paskatinti pradinių klasių mokytojus integruoti lietuvių kalbos mokymąsi į visus mokomuosius dalykus ir kitas ugdymo veiklas, ieškoti idėjų, ne tik naudotis pateiktais pavyzdžiais, bet ir kurti savus.
17.	Teresė Lorenčienė, Mes vaidiname ir deklamuojame , Vilnius: Andrena, 2007.	Pedagogės ir tautodailininkės Teresės Lorenčienės knyga Mes vaidiname ir deklamuojame - didelis ramstis darželių darbuotojoms, mokyklų (pradinukų ir vyresniųjų klasių) pedagogams, ypač tiems, kuriuos domina teatras. Originalūs autorės eilėraščiai ir pjesės pajvairins dramos būrelių repertuarus, pagyvins šventes. Knyga iliustruota įspūdingais Teresės Lorenčienės karpiniais
18.	Mokiniam s rekomenduojamos knygos: 1–10 klase. (parengė Kęstutis Urba), Vilnius: „Rubinaičio“ žurnalo priedas, 2019. Prieiga internete https://www.ibylietuva.lt/naujienos/skelbiamas-dr-kestucio-urbos-sudarytas-sarasas-mokiniam s-rekomenduojamos-knygos-1-10-klasei/	Leidiny s, kuriame rasite rekomenduojamų knygų sąrašą 1–10 klasių mokiniams – puikus orientyras tėvams, mokytojams, bibliotekininkams ir patiems vaikams bei paaugliams, ieškantiems gerų knygų. Leidinio sudarytojas pabrėžia, kad tai nėra privalomųjų knygų sąrašas, atvirkščiai, šias knygas siūloma, patariama skaityti tiems, kurie nežino, ką skaityti, šiek tiek paklysta tarp didžiulių knygų lentynų ir tikisi pagalbos rankos.
19.	Rasa Praninskienė, Knygos, vaikai ir skaitymo džiaugsmas , Vilnius, Žuvėdra, 2016.	Autorė savo knygoje "Knygos, vaikai ir skaitymo džiaugsmas" dalijasi įžvalgomis, kodėl dauguma nebeskaito knygų, siūlo būdus, kaip paskatinti vaikus atsiversti ne tik vadovėlius, bet ir knygas, ir nebūtinai vien iš privalomos literatūros sąrašo. Autorė pateikia daugybę samprotavimų apie užklasinį skaitymą, siūlo daug konkrečių pastabų apie vadovėlių priežiūrą, knygų aksesuarus, įdomiais pavyzdžiais pataria, kaip rengti viktorinas bei konkursus apie knygų skaitymą.
20.	Rašymo ir skaitymo užduotys. Vaikams, turintiems rašymo ir skaitymo sutrikimų (sudarė Nijolė Budrytė), Šiauliai: Lucilijus, 2003.	Leidinio paskirtis – palengvinti logopedo, specialiojo pedagogo, mokytojo darbą pasirenkant reikalingus sakinius ir tekstus pratyboms. Visi tekstai pritaikyti mokiniams, turintiems rašymo sutrikimų.
21.	Liuda Ruseckienė, Literatūros pedagogikos studijos , Vilnius: Gimtasis žodis, 2001.	„Literatūros pedagogikos studijos" - atviro tipo mokomoji knyga, nepretenduojanti į žinyną, kuriame būtų suinventorinti visi literatūros mokymo proceso elementai: enciklopedinė informacija, metodai su konkrečiais jų taikymo receptais, stabilūs vertinimo kriterijai ir pan. Tai labiau svarbiausių šių studijų temų metmenys: ne visur išbaigti ir dažnai subjektyviai pateikti, tarpais

		daugiau klausimų negu numanomų atsakymų, kurie nėra vieninteliai ir galutiniai.
22.	Vaiva Schoroškienė, Lietuvių kalba ir vaiko kompetencijų ugdymas: tekstas , Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2010.	Metodinė priemonė skirta edukologijos (pradinio ugdymo) specialybės studentams, studijuojantiems kursą „Lietuvių kalba ir vaiko kompetencijų ugdymas: tekstas“. Leidinyje pateikiama šio kurso studijoms aktualiausia medžiaga: programa, pagrindinių paskaitų tezės ir dalijamoji medžiaga, pratybų užduotys ir literatūra, savarankiškų darbų užduotys, svarbiausios literatūros sąrašas.
23.	V. Smith, Kaip skaitymą padaryti pramingą , Vilnius: Lietuvos Nacionalinė Martyno Mažvydo Biblioteka, 2003.	Leidiny s skirtas daugiausia pradinių klasių mokytojams ir darželių vyresniųjų grupių auklėtojoms. Jame daug vertingų patarimų, pasiūlymų, kaip neužgožti vaiko smalsumo, pasirenkant tinkamą skaitymo ugdymo metodiką.
24.	Emili Teixidor, Skaitymas ir gyvenimas: kaip vaikus ir paauglius skatinti skaityti: gairės tėvams ir mokytojams , Vilnius: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, 2014.	Žinomas ispanų rašytojas kviečia susimąstyti apie knygų naudą ir skaitymo malonumą. Knygoje jis atskleidžia keletą paprastų skaitymą skatinančių gudrybių, pasidalija prasmingomis išvalgomis apie knygas ir skaitytojų ugdymą, apmąsto jaunimo literatūros žanro ir klasikinių kūrinių vertės klausimus. Ypatingą dėmesį autorius skiria teatrui – mažai išnaudojamai, bet itin efektyviai mokinių saviraiškos priemonei.
25.	Upelis. Skaitiniai 1—2 klasėms (sudarė Vaiva Juškienė, Džiuljeta Maskuliūnienė, Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė), Vilnius: Ugdymo plėtotės centras, 2018. Prieiga internete https://www.upc.smm.lt/naujienos/pradinis/skaitiniai/Skaitiniai-1-2-klasems.pdf	Skaitiniuose pateikiama dalis Lietuvių kalbos pradinio ugdymo bendrojoje programoje (2016) nurodytų privalomosios literatūros tekstų. Tekstų apačioje paaiškinti nežinomi žodžiai, trumpai supažindinama su kūrinių autoriais.
26.	Upelis. Skaitiniai 3—4 klasėms (sudarė Vaiva Juškienė, Džiuljeta Maskuliūnienė, Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė), Vilnius: Ugdymo plėtotės centras, 2018. Prieiga internete https://www.upc.smm.lt/naujienos/pradinis/skaitiniai/Skaitiniai-3-4-klasems.pdf	

Vaikų literatūros aktualijos ir tyrinėjimai

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Vincas Auryla, Lietuvių vaikų literatūra , Vilnius: Vaga, 1986.	Knygoje nušviečiama lietuvių vaikų literatūros raida nuo pirmųjų jos elementų nacionalinėje raštijoje iki 1982 m. Išryškintos istorinės sąlygos ir pagrindinės vaikų literatūros vystymosi tendencijos, charakterizuoti klasikų ir labiausiai žinomų

		šiuolaikinių vaikų rašytojų kūryba. Apžvalginuose skyriuose aptariami atskiri istoriniai vaikų literatūros raidos etapai ir jų sąveika.
2.	Asta Gustaitienė, Hansas Christianas Andersen , Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2009.	Komparatyvistinio pobūdžio monografija skirta Hansui Christianui Andersenui. Remiantis gausiais danų rašytojo fenomeno tyrinėjimais siekiama suformuoti ir pateikti savitą požiūrį į jo asmenybę ir kūrybą, atskleisti autoriaus daugiažanrio kūrybinio palikimo poveikį lietuvių ir pasaulinei kultūrai.
3.	Hansas Christianas Andersen ir Lietuva: straipsnių rinkinys , Vilnius: „Rubinaičio“ žurnalo priedas, 2006.	2005 m. balandžio 22 d., minint Hanso Christiano Anderseno 200-ąsias gimimo metines, Vilniuje Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje vyko tarptautinė konferencija „Andersen ir Lietuva“. Leidinys „Hansas Christianas Andersen ir Lietuva“ parengtas konferencijos pagrindu, nors leidinio ir konferencijos turinys nėra visiškai tokie patys.
4.	IBBY Lietuva Vaikų literatūros informacijos svetainė https://www.ibbylietuva.lt/	Puslapyje pateikiama informacija apie vaikų literatūrą ir jai skirtus renginius Lietuvoje ir pasaulyje, informacija apie rašytojus, skaitytojo ugdymo idėjos. Pateikiamas vaikų literatūrai skirtas žurnalo „Rubinaitis“ publikacijų archyvas, kuris padės parinkti leidinius ugdymo veikloms bei laisvalaikio skaitymui. „Rubinaityje“ publikuojami vaikų literatūros teorijos, istorijos ir kritikos straipsniai, supažindinama su lietuvių ir užsienio rašytojų, dailininkų iliustruotojų kūryba, recenzuojamos naujausios knygos, spausdinami pokalbiai su žymiais literatūros ir meno žmonėmis, pateikiama daug informacinės ir bibliografinės medžiagos.
5.	Lietuvių poezija vaikams: raidos tendencijos : mokomoji knyga (sudarė I. Baliulė), Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2008,	Knyga pradedama vaikų poezijos ištakų paieškomis XIX a. lietuvių poezijoje. Knygoje publikuojami straipsniai apie lietuvių vaikų poezijos raidą, aptariama konkrečių autorių kūryba. Straipsnių autorės – Lietuvos universitetų docentės, dėstytojos, magistrantės. Šis leidinys gali būti naudingas ikimokyklinio ir pradinio ugdymo įstaigų pedagogams ir visiems, kurie domisi vaikų literatūra, jos problemomis.
6.	Lietuvių vaikų dramaturgija: turinio ir formos linkmės : mokomoji knyga / Šiaulių universitetas. <i>Humanitarinis fakultetas</i> . Literatūros istorijos ir teorijos katedra; (sudarė Irena Baliulė], Šiauliai [i.e. Vilnius]: BMK leidykla, 2015.	Knygoje publikuojami Šiaulių, Vilniaus, Vytauto Didžiojo ir Lietuvos edukologijos universitetų mokslininkų tekstai apie lietuvių vaikų dramaturgiją ir jos raidą. Kartu pateikiama 1906 – 2014 m. lietuvių vaikų dramaturgijos knygų bibliografijos rodyklė. Skiriama studentams, pedagogams, vaikų literatūros ir teatro tyrinėtojams, visiems, besidomintiems vaikų dramaturgija, teatru, kultūra ir komunikacija.
7.	Jonas Linkevičius, Po giria vaikščiojo poetas: Anzelmo Matučio gyvenimas ir kūryba: apybraiža , Vilnius: Agora, 2001.	J. Linkevičiaus knygoje daugiausia dėmesio skiriama A. Matučio biografijai, jo pastangoms išsivirti vaikų literatūroje, asmenybės bruožams. Remdamasis straipsniais, artimųjų ir savo paties prisiminimais, A.

		Matučio laiškais ir kitais dokumentais, J. Linkevičius vaizdingai ir šiltai pasakoja apie poeto gyvenimą.
8.	Jonas Linkevičius , Iš gintarų vėrinio , Vilnius: Agora, 2002.	Knygoje pateikiamos apybraižos apie žymiausius vaikų rašytojus: penkios apie prozininkus – P. Mašiota, A. Giedrių, V. Tamulaitį, B. Buivydaiteį ir V. Dautartą, ir penkios apie poetus: M. Grigonį, Vyte Nemunėlį, K. Binkį, J. Degutyteį ir R. Skačkutę. Apybraižos struktūra kaip ir to paties autoriaus knygoje "Prie žalių krantų": viena dalis skirta vaikystei, antra – kūrybos vaikams apžvalgai, trečia – vienai knygai, žanrui ar atskiriems kūriniams.
9.	Jonas Linkevičius , Su volungėlės plunksna : poeto Martyno Vainilaičio gyvenimo ir kūrybos apybraiža, Vilnius: Žara, 2003.	Apybraižą sudaro trys dalys. Pirmoji dalis skirta poeto šeimai, jo vaikystei ir jaunystei. Antrojoje - apžvelgiamas studijų laikotarpis, kūrybinio darbo pradžia bei aptariama poezija vaikams. Trečioji dalis skirta M. Vainilaičio eiliuotoms pasakoms. Knygoje spausdinama daug nuotraukų iš poeto gyvenimo bei jo knygų iliustracijų.
10.	Jonas Linkevičius , Vytautas Račickas : monografija, Vilnius: Žara, 2007.	Monografiją sudaro trys dalys. Pirmoji dalis skirta rašytojo biografijai: šeimai, jo vaikystei ir jaunystei, studijų laikotarpiui, darbui "Lietuvos pionieriaus" ir "Genio" redakcijose. Antrojoje dalyje nagrinėjama Vytauto Račicko kūryba. Trečioji dalis - interviu su Vytautu Račicku. Knygoje spausdinama daug nuotraukų iš rašytojo gyvenimo bei jo knygų iliustracijų.
11.	Džiuljeta Maskuliūnienė, Peldų takais. Lietuvių vaikų literatūros tyrinėjimai . Straipsnių rinkinys, Šiauliai: Šiaulių universiteto leidykla, 2011.	Knygoje publikuojami lietuvių vaikų literatūros tyrimai. Laikomasi chronologinio principo: medžiaga išdėstyta pradėdant XIX a. lietuvių vaikų literatūrą analizuojančiais straipsniais (čia aptariama Simono Daukanto, Antano Tatarės, Motiejaus Valančiaus, Lauryno Ivinskio ir kitų autorių kūryba), toliau pateikiami XX a. lietuvių vaikų literatūros klasikų palikimą nagrinėjantys tekstai (Prano Mašiotas, Jono Biliūno, Petro Cvirkos, Bronės Buivydaite, Aldonos Liobytės, Janinos Degutyte, Vytautės Žilinskaitės, Kazio Sajos kūrybos analizė), o chronologinę seką užbaigia XXI a. pirmojo dešimtmečio lietuvių vaikų prozos kritinės apžvalgos. Ketvirtas skyrius „Vaikų literatūros paraštėse" skirtas mažiau analizuojamam vaikų literatūros reiškiniui - pažintinei (fakto, negrožinei) literatūrai - apžvelgti.
12.	Prano Mašiotas šviesa: straipsniai, laišakai, atsiminimai / sud. Reda Tamulienė ir Kęstutis Urba, Vilnius: Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos Lietuvos skyrius, 2013.	Knygoje pirmą kartą sutelkta iš įvairių periodikos leidinių - pradėdant "Aušra" ir "Varpu" - surinkta Prano Mašiotas publicistika ir pluoštelis archyvuose aptiktų laiškų. trečiame skyriuje perspausdinami straipsniai apie Mašiota, daugiausia skirti jo gyvenimo sukaktims, bei vėliau užrašyti Mašiotas artimųjų, draugų, mokinių atsiminimai. Iš šio leidinio Pranas Mašiotas atsiskleis kitaip, kitoks: tautinio atgimimo veikėjas, Lietuvos mokyklos kūrėjas, mokytojas, kultūrininkas.

13.	Grażina Skabeikytė-Kazlauskienė, Mitas–tautosaka–vaikų literatūra , Vilnius, „Gimtas žodis“, 2007.	Šioje knygoje aptariama tradicinio ir modernaus vaikų eilėraščių samprata, folkloriškumo problematika, mitologijos kritikos principai, archetipai, atskleidžiami saviti lietuvių vaikų literatūros kūrėjų portretai. Ieškoma senosios mitopoetinės tradicijos verstinėje vaikų literatūroje. Didžiąją Gražinos Skabeikytės-Kazlauskienės knygos dalį užpildo vaikų literatūros kūrėjų portretai (Vytės Nemunėlio, Leonardo Žitkevičiaus, Anzelmo Matučio, Martyno Vainilaičio, Janinos Degutytės, Sigito Gedos, Leonardo Gutausko, Juozo Erlicko ir kt.). Surastas savitas požiūris į kiekvieną autorių, ryškinamos rašytojų meninio įtaigumo paslaptys. Knyga parašyta lengvu, grakščiu stiliumi. Pasakojimas kuria nuotaikingą intriga.
14.	Kęstutis Urba, Vaikų literatūros patirtis: straipsnių rinkinys , Kaunas: Šviesa, 1995.	Jame plačioji visuomenė galės rasti B. Brazdžionio istorinę apybraižą „Lietuvių vaikų literatūra“, monografiniuose straipsniuose naujesniu žvilgsniu aptariama prieškarinio rašytojų kūryba, neretai anksčiau ignoruota dėl politinių priežasčių, savitai kultūros sričiai - vaikų periodikai - skirta G. Raguotienės studija.
15.	Kęstutis Urba, Šeši H. K. Anderseno medaliai / dail. Alfonsas Žvilčius, Kaunas: Šviesa, 1998.	Knygoje pasakojama apie 6 vaikų literatūros rašytojų gyvenimą ir kūrybą; A. Lindgren, E. Kestnerį, T. Janson, Dž. Kriusą, Dž. Rodarį, M. Gripė. Tai buvo pirmoji solidi knyga plačiau supažindinusi su užsienio vaikų rašytojų gyvenimais, kūryba.
16.	Kęstutis Urba, Pasisakymai apie vaikų literatūrą : straipsnių rinkinys, Vilnius: „Rubinaičio“ žurnalo priedas 2004.	Knygoje sudėti žinomo vaikų literatūros specialisto Kęstučio Urbos įvairiuose leidiniuose publikuoti straipsniai apie vaikų literatūrą.
17.	Kęstutis Urba, Parašyta vaikams: straipsnių rinkinys , Vilnius: Gimtas žodis, 2009.	Knygoje analizuojama septynių vaikams kūrusių užsienio rašytojų - E.T.A Hoffmanno, A. Pogorelskio, C. Collodi'o, R. L. Stevensonso, F. H. Burnett, B. Potter ir M. Norton - kūryba, supažindinama su jų gyvenimu.
18.	Kęstutis Urba, Auginančioji literatūra: XX a. lietuvių vaikų literatūros tyrimai , Vilnius: Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla, 2015.	Kęstutis Urba, žinomas vaikų literatūros specialistas, tyrinėja XX a. lietuvių rašytojų kūrybą, skirtą jauniems skaitytojams, daugiausia prozą ir dramaturgiją. Nagrinėjamų autorių ir jų kūrinių atranka, nuosekliai atskleidžiama nacionalinės lietuvių vaikų literatūros raida leidžia laikyti šį veikalą subjektyvia, bet įžvalgia ir įtaigia XX a. lietuvių vaikų literatūros istorija. Tai knyga, atverianti lietuviškų kūrinių vaikams išskirtinumą ir kartu sąsajas su europine ir pasauline vaikų literatūra.
19.	Vaikų literatūra – laisvė ir kontrolė : straipsnių rinkinys, Vilnius: VU leidykla, 2013.	Vilniaus universiteto docento Kęstučio Urbos sudarytame leidinyje lietuvių, rusų ir anglų kalbomis publikuojami įvairių šalių mokslininkų straipsniai, kuriuose analizuojami vaikų literatūros poetikos ir turinio pokyčiai per pastaruosius dvidešimt metų.

20.	Loreta Žvironaitė, <i>Žaidimas lietuvių vaikų poezijoje</i> , Kaunas: Šviesa, 2005.	<p>Vaikas žaisdamas kuria, poetas kurdamas žaidžia — tokį knygos motto pasirinko autorė, mėginanti teoriškai pagrįsti žaidimo poetikos sampratą, iširti, kaip žaidimas veikia poeto saviraišką ir kūrybą. Ji susistemino žaidimo interpretaciją užsienio mokslininkų veikaluose ir jos refleksijas lietuvių vaikų poezijoje, išanalizavo tos poezijos žaidybinių pobūdį bei savitumą, atskleidė vaiko žaidimo specifiką, jos įtaką poezijos įvairovei, išryškino estetinius žaidimo vaikų poezijoje akcentus, rodančius eilėraščio įtaigos vaikui kryptį.</p> <p>Skaitytojas turės progos susipažinti su daugeliu vaikams rašančių lietuvių poetų kūryba, pradedant nuo pačių pirmųjų — K. Aleknavičium, K. Sakalausku-Vanagėliu — ir baigiant šių dienų poetais S. Geda, M. Vainilaičiu, J. Degutyte, V. Kukuliu, L. Degėsiu, J. Erlicku.</p>
-----	---	--

Knygos vaikams ir paaugliams apie vaikų rašytojus ir jų kūrybą

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Gintarė Adomaitytė, Sparnuotos iškabos, Vilnius: Gimtasis žodis, 2002.	<p>Knygą sudaro 12 eseistinių pasakojimų apie XIX amžiuje gimusius rašytojus, kūrusius vaikams: H. K. Anderseną, Ž. Verną, L. Kerolį, M. Tveną, R. L. Stivensoną, O. Vaildą, S. Lagerliof, P. Mašiotą, O. Milašį, J. Korčaką, B. Buivydaite, A. de Sent-Egziuperi. Tai smagūs pasakojimai apie rašytojus. Visi knygos herojai gimė devynioliktame amžiuje, visi rašė vaikams, visi buvo ir tebėra žinomi, populiarūs. Knyga pirmiausia skiriama moksleiviams ir mokytojams. Ji bus įdomi kiekvienam, kas tik prisimena, kaip vaikystėje gali pagelbėti knyga.</p>
2.	Gintarė Adomaitytė, Gražuolės vaikai: pasakojimai apie rašytojus. Vilnius: Gimtasis žodis, 2006.	<p>„Gražuolės vaikai“ – 2002 metais pasirodžiusios knygos „Sparnuotos iškabos“ tęsinys. Tai pasakojimai apie rašytojus, gimusius XX amžiaus pradžioje, iki Pirmojo pasaulinio karo, kitaip tariant, laikotarpyje, skirti visiems, besidomintiems vaikų literatūra. Joje pagaviai aptariama iškiliausių XX a. vaikų rašytojų kūryba paskatins jaunąjį skaitytoją naujai pažvelgti į pažįstamus literatūrinius personažus ir pan.</p>
3.	Gintarė Adomaitytė, Už sidabro kalnų, Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla, 2012.	<p>Savitu stiliumi Gintarė Adomaitytė rašo apie savo mėgstamas knygas, jų autorius, pateikia ne tik biografijos detalių, bet ir originalų požiūrį į gerai žinomus ar primirštus tekstus. Rašytoja skaitytojams pasakoja apie garsiojo „Ežiuko rūkė“ autorių Sergejų Kozlovą, taip pat apie Dž. Radjardą Kiplingą, Aleksandrą Griną, Eleanorą Fardžen (Eleanor Farjeon), Michaelį Andrėją Helmutą Endę bei lietuvių autorius – Janiną Degutyte ir Gendrutį Morkūną.</p>

--	--	--

Metų knygos vaikams

Metai	Metų knyga	Apie knygą
2020	Vainius Bakas, „ Ką manė kamanė “, Kaunas: Žalias kalnas, 2019.	Eilėraščių vaikams knyga prasmingumu ir kalbos grožiu nė kiek nenusileidžia suaugusiųjų poezijai, švelniai besiliečianti prie mus supančio pasaulio, jaudinanti subtiliu gamtos pajautimu, nuspalvinta žaismingais nutikimais, juokingomis detalėmis, kupina lengvai suprantamų vaizdinių. Kiekvienas poeto eilėraštis – lyg trumpa, jauki ir jautri vaikystės pasaka, kurioje norisi nors trumpai pagyventi. O kad galėtumėte šiek tiek ilgiau užtrukti, dailininkė Marija Smirnovaitė sukūrė kerinčių vaizdų.
2019	Ignė Zarambaitė, Stebuklingi senelio batai , Vilnius: Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2019.	Pagrindinis knygos veikėjas Enrikas gyvena, kaip ir visi kiti pasaulio vaikai: nenoriai dalijasi kambariu su seserimi, mėgsta lakstyti mokyklos koridoriais per pertraukas, dievina ledus ir liūdi, susidūręs su neteisybe. Kai netenka senelio, Enrikui atrodo, kad jau niekada nebeturės tokio gero draugo, nebeišgirs įdomių istorijų ir fotelis svetainėje amžinai liks riogsoti tuščias. Bet tuomet jis atranda... senelio batus. Ir prasideda stebuklai! Balansą tarp pasakojimo rimtumo ir linksmumo padėjo išlaikyti stebuklingi senelio batai ir berniuko nuotykių, patirti juos avint. Knyga suskirstyta į dešimt skyrelių, kuriuose vis kita nuotaikinga, ko nors pamokanti istorija.
2018	Jurga Vilė, Lina Itagaki, Sibiro haiku , Vilnius: Aukso žuvis, 2017.	Rašytojos Jurgos Vilės ir iliustratorės Linos Itagaki komiksų knyga apie tremtį sukrečia paprastumu ir neišsemiamos vilties jausmu. O vaikiškas pasakojimo naivumas ir pasirinkta komikso forma suteikia knygai dar didesnio autentiškumo, kuris būdingas daugeliui ironijos ir kartais groteskiško humoro persmelktų tremtinių pasakojimų.
2017	Evelina Daciūtė, Laimė yra lapė , Vilnius: Tikra knyga, 2016.	Jautri rašytojos Evelinos Daciūtės parašyta ir Aušros Kiudulaitės nupiešta istorija pasakoja apie berniuko ir lapės draugystę, apie dosnumą, praradimo liūdesį ir atradimo džiaugsmą. Apie tai, kas svarbu kiekvienam – dideliui ir mažam. Apie laimę.
2016	Selemonas Paltanavičius, Maži ežiuko sapnai , Vilnius: Nieko rimto, 2015.	Selemonas Paltanavičius (g. 1956 m.) – ne tik žinomas gamtininkas ir fotografas, bet ir daugelio knygelių vaikams autorius. Jose rašytojas atskleidžia stebuklingo gamtos pasaulio paslaptis ir supažindina su jo gyventojais. Šįkart leiskimės į keliones po sapnus su svajokliu ežiuku. Juk sapnuose pasaulis visai kitoks... O kartais teks susimąstyti – ar čia sapnas, ar tikrovė? Jaukias knygos iliustracijas susapnavo dailininkė Lina Eitmantytė-Valužienė.

2015	Ramunė Savickytė, Adelės dienoraštis. Ruduo , Vilnius: Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2014.	Ramunės Savickytės apsakymas parašytas ketvirtokės dienoraščio forma. Tai pasakojimas apie namus, mokyklą ir keistą mokytoją, kuri, pasirodo, yra visai kitokia, nei Adelė manė iš pradžių.
2014	Danguolė Kandrotienė, Spintos istorijos , Kaunas: Terra publica, 2013.	Danguolės Kandrotienės knyga vaikams, nukelianti į paslaptinę spintos gyventojų pasaulį. Guvi mergaitė Emilija pabandė – užlipo į palėpę, kur prieš jos akis atsivėrė levandomis kvepiantis pasaulis, nušviestas pro du mažus langelius sklindančios saulės šviesos. Mažoji smalsutė iš karto susipažino su senosios spintos gyventojais – šilkinė palaidine, paltu, suknele, skrybėle ir daugybe kitų. Ir visi jie pasakojo savo gyvenimo istorijas, dalijosi paslaptimis ir netgi meilės atodūšiais.
2013	Ingrida Vizbaraitė, Karžygiuko istorija , Vilnius: Nieko rimto, 2012.	Ingrida Vizbaraitė – autorė, debiutuojanti vaikų literatūroje mažu, bet tvirtu žingsneliu. Tokiu kaip karžygiukas Bagulis, kuris nusprendžia ieškoti debesėlio pievose ir miškuose, kol suras. „Karžygiuko istorija“ – spalvingomis ir meniškomis iliustracijomis papuoštas pasakojimas mažiesiems apie tai, kad galbūt svarbiau ne surasti, bet išsaugoti, o tam kartais reikia mažo ar net didelio stebuklo.
2012	Kęstutis Kasparavičius, Sapnų katytė , Vilnius: Nieko rimto, 2011.	Dailininko ir rašytojo Kęstučio Kasparavičiaus paveikslėlių knyga „Sapnų Katytė“ – tai pasaka apie nuostabius sapnus, kuriuose mamos moka skraidyti, šunys kepa obuolių pyragus, o katinai kalba.
2011	Vytautas V. Landsbergis, Stebuklingas Dominyko brangakmenis , Vilnius: Dominicus Lituanus, 2010.	„Stebuklingas Arklio Dominyko brangakmenis“ – trečioji Vytauto V. Landsbergio knyga apie arklį Dominyką. Tai intriguojanti detektyvinė istorija apie pavogtą Dominyko mylimosios amžinai šildantį brangakmenį. Kartu tai ir kupinas graudžios ironijos pamokomas pasakojimas apie meilę, pavydą ir pasiaukojimą.
2010	Rimantas Černiauskas, Vaikai ir vaiduokliai , Vilnius: Versus aureus, 2009	Tai smagių istorijų knyga vaikams, kurie domisi neįprastais nuotykiiais. Joje pasakojama, kaip smagu būtų eiti į mokyklą, jei vaikų ten kasdien lauktų mažas vaiduokliukas. Su juo ne tik galima būtų pasitarti, jei nežinai atsakymo į mokytojos klausimą, bet ir pasikalbėti, nes jis – tikras draugas. O svarbiausia – jo niekas nemato.
2009	Kęstutis Kasparavičius, Kiškis Morkus Didysis , Vilnius: Nieko rimto, 2008.	Šmaikšti ir pamokanti dailininko Kęstučio Kasparavičiaus pasaka apie tai, kad gera ir sveika (!) būti savimi, net jeigu esi tik mažas Kiškelis Morkutis.
2008	Kęstutis Kasparavičius, Sodininkas Florencijus , Vilnius: Nieko rimto, 2007.	„Sodininkas Florencijus“ – labai stilingas ir originalus kūrinys vaikams apie mažo meškinų miestelio gyvenimą. Knyga yra paslaptingos nuotaikos, pasižymi painiu siužetu, iki pat atomazgos išlaiko skaitytojo dėmesį. Knygos teksto poveikį dar labiau sustiprina iliustracijos, išsiskiriančios realistiniais piešiniais ir siurrealistiniais elementais, sužmoginamais daiktais ir gyvūnais. Iliustracijos savo

		vizualia įtaiga skatina skaitytoją fantazuoti ir nepaprastai harmoningai dera su tekstais.
2007	Rimantas Černiauskas, Slieko pasaka , Vilnius: Versus aureus, 2007.	Nuotaikinga pasaka pasakoja apie tai, kas atsitinka, kai mokykloje nebegali mokytis nei vaikai, nei sliekai. Autorius kviečia pabandyti įsijausti į slieko Zigmučio kailį ir patirti kvapą gniaužiančių nuotykių.
2006	Selemonas Paltanavičius, Velniukas ir vieversiuksas , Vilnius: Žara, 2005.	Tai knyga apie mažąjį velniuką. Jis - padauža, bet geraširdis... Jis kitoks nei visi velniai. Tikra velniava jam su vyresniais ir įžūlesniais velniais gyventi. Toje velniavoje nutinka stebuklas... „Iš tikrųjų ši mano knygelė, – sako S. Paltanavičius, – yra ne apie velniuką ir vieversiuką. Ji yra apie gerumą, kurio taip trūksta ir vaikams skirtoje literatūroje, ir tikrame vaikų gyvenime“

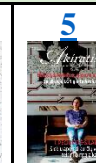
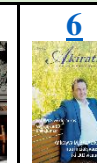

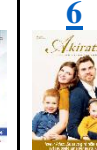

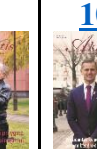

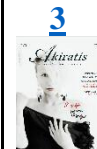

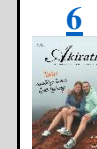

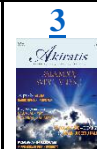

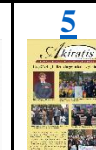

Metų knygos paaugliams

Metai	Metų knyga	Apie knygą
2020	Ignė Zarambaitė, Juodavandeniai , Vilnius: Nieko rimto, 2019.	Paslaptinga ir įtraukianti istorija paaugliams, su kurios herojais lengva susitapatinti. Knygoje nagrinėjamos draugystės, šeimos santykių, pirmosios meilės ir patyčių temos, aktualios daugeliui. Tai istorija apie šešiolikmetės Anos ir jos draugų gyvenimo pokyčius, teisingų sprendimų ieškojimą sudėtingose situacijose ir tarpasmeninių problemų sprendimus, apie asmenybės brendimą ir savęs atradimą. Tai pirmoji paaugliams skirta lietuvių rašytojos Ignės Zarambaitės knyga. Autorė skaitytojų ir literatūros kritikų jau įvertinta už vaikams skirtas knygas „Elzė ir senojo dvaro paslaptis“, „Emilio laiškas“, „Stebuklingi senelio batai“, „Skudurinukė“.
2019	Ilona Ežerinytė, Skiriama Rivai , Vilnius: Dominicus Litanus, 2018.	Apysaka paaugliams „Skiriama Rivai“ – ketvirtoji rašytojos Ilonos Ežerinytės knyga. Joje susipina dabartis ir praeitis, fantazija ir realybė, lyrinės istorijos ir detektyvo elementai. Įvykių centre – tėvas ir sūnus, ieškantys paslaptingo kūrinio, o randantys kur kas daugiau. Pasakojimą praturtina muzikinės iliustracijos, pasiekiamos mobiliisiais įrenginiais.
2018	Ilona Ežerinytė, Verksnių klubas , Vilnius: Dominicus Litanus, 2017.	Pagrindinė kūrinio veikėja Lina, sekmadieniais lankanti priklausomybių centre besigydančią tėvą, atsitiktinai susipažįsta su mergina, įkūrusia keistą paauglių klubą. Lina tampa to klubo nare, nors ir abejoja, ar gyvenimo filosofija, kuria vadovaujasi jos naujieji draugai, teisinga...
2017	Daina Opolskaitė, Ir vieną kartą, Riči , Vilnius: Alma littera, 2016.	„Pirmiausia – tai knyga apie tikrą draugystę. Antra – tai istorija, kurioje yra ne tik klausimai, bet ir atsakymai į juos. Bent jau galimi... Visa tai iš visos širdies dovanoju jaunam žmogui, kuris žino, ką reiškia kalbėtis ne tik su aplinkiniais, bet ir su savimi. Svarbiausia – su savimi“. Daina Opolskaitė

2015	Rebeka Una, Atjunk , Vilnius: Alma littera, 2015.	„Atjunk“ – knyga apie tai, kuo galime virsti netolimoje ateityje. Grytos istoriją netgi galima vadinti pirmąja lietuviška distopija, nes šio kūrinio veiksmas vyksta ne kur kitur, o modernizuotame netolimos ateities pasaulyje.
2014	Vytautas Račickas, Aš, dviratis, pirmoji meilė ir sumuštiniai su sliėkais , Vilnius: V. Račickas, 2014.	Rašytojas vėl sugrįžta į savo moksleiviškus metus ir stebi „Vieno pavasario istorijoje“ (2012) sukurtų personažų – Kaziuko Tilindžio ir Aliutės Šavalinskaitės – gyvenimo kelią, daugiausiai dėmesio skirdamas būtent paauglių kasdienybei, jų jausmams ir išgyvenimams. Ne mažiau patrauklūs pedagogų – Aldono Trumpicko ir Algirdo Žarckaus – paveikslai, jų neformalus santykiai su bręstančiu jaunimu. Pirmosios meilės istorija papasakota šiam autoriui būdingu stiliumi – žaismingai ir, be abejo, linksmai.
2012	Kristina Gudonytė, Ida iš šešėlių sodo , Vilnius: Tyto alba, 2012.	Ši knyga – tai paauglės mokslininkės Sofijos pasakojimas apie bendraamžę Idą, kuri netikėtai atsidūrė jų namuose ir sujaukė tvarkingą šeimos gyvenimą.
2011	Gendrutis Morkūnas, Iš nuomšiko gyvenimo , Vilnius: Niekio rimto, 2010.	Tai istorija, papasakota nuomšiko, arba vaiko, kuri galima išsinnuomoti, vardu – be galo tikra, parašyta neprilygstamu G. Morkūno stiliumi, šokiruojanti, kaip ir visos jo knygos, bet su laiminga pabaiga.
2010	Vytautas Račickas, Baltos durys , Vilnius: V. Račickas, 2010.	Tai romanas apie paauglius, jų svajones, ieškojimus ir klystkelius. Išties liūdna istorija, kuri gali paliesti kiekvieną iš mūsų. Tai - skaudi knyga. Joje rašytojas įtaigiai atskleidžia dramatišką Geno Narušio, jaunuolio narkomano, "aš" tapsmo bei žlugimo istoriją bendraamžių, šeimos, mokyklos aplinkoje.
2009	Kristina Gudonytė, Blogos mergaitės dienoraštis , Kaunas: Laisvos valandos, 2009.	Knygos herojė - maištaujanti 15-metė Kotryna. Herojės akimis autorė puikiai atskleidžia suaugusiųjų portretus, apnuogindama jų ego. Šmaikščiai, su kandžia paaugliška ironija Kotryna savo dienoraštyje pasakoja apie jų silpnybes, kurių vaikai turėtų nepastebėti, dažnai iškreiptus tarpusavio santykius.
2008	Edita Milaševičiūtė, Įsimylėjėlių stovykla , Vilnius: Alma littera, 2008.	Tai šmaikštus kūrinys, skirtas vidutinio ir vyresniojo amžiaus nuotykių ištroškusiems, ieškantiems savęs, tikrinantiems ribas, bandantiems draugystės ir pirmosios meilės ryšius paaugliams. Knygoje aprašyti pašėlusios Ugnės nuotyčiai „nelegalioje“ stovykloje šalia Čepkelių raisto.
2006	Daiva Vaitkevičiūtė, Trise prieš mafiją , Panevėžys: Magilė, 2006.	Bene pirmoji lietuvių detektyvinė apysaka, skirta paaugliams. Į nelengvą vaikų globos namų auklėtinių gyvenimą įsiveržia meilė ir išdavystė, apgaulė ir nuoširdumas. Tai, ką jie patyrė per vieną vasarą, pakeitusią jų likimus, bus įdomu sužinoti ir suaugusiam skaitytojui. Knyga iliustruota puikiais dailininko piešiniais.

Lietuvių gestų kalba

Nuorodos su trumpomis anotacijomis į literatūros ir turinio šaltinius, reikalingus įgyvendinant LGK BP, pateikiamos [čia](#) ir [čia](#).

Lietuvos kurčiųjų draugijos mėnraštis „Akiratis“												
Metai	Leidinio numeris											
2021												–
2020												–
2019												–
2018												–
2017												–
2016												–
2015												–
2014												
2013												

2012	<u>1</u> 	<u>2</u> 	<u>3</u> 	<u>4</u> 	<u>5</u> 	<u>6-7</u> 	<u>8</u> 	<u>9</u> 	<u>10</u> 	<u>11</u> 	<u>12</u>
2011	<u>1</u> 	<u>2</u> 	<u>3</u> 	<u>4</u> 	<u>5</u> 	<u>6-7</u> 	<u>8</u> 	<u>9</u> 	<u>10</u> 	<u>11</u> 	<u>12</u>
2010	<u>1</u> 	<u>2</u> 	<u>3</u> 	<u>4</u> 	<u>5</u> 	<u>6-7</u> 	<u>8</u> 	<u>9</u> 	<u>10</u> 	<u>11</u> 	<u>12</u>

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

Lenkų kalba

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Baran J., <i>Co robić, żeby dziecko sprawniej czytało i pisało, a dorosły przetrwał</i> . Opracowanie dla terapeutów i rodziców, Wydawnictwo HARMONIA, Gdańsk 2009.	
2.	Gąsiorek K., <i>O sposobach kształcenia sprawności językowych w edukacji wczesnoszkolnej</i> . Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne 2011.	
3.	Geben K. <i>Współczesny język polski. Swoistość języka polskiego na Litwie</i> . Vilnius : Vilniaus universiteto leidykla, 2019.	Prieiga per internetą: https://www.vu.lt/leidyba/images/eknygos/Geben_Wspolczesny_jezyk_polski.pdf
4.	Lorenc Z., Wróbel, T., <i>Nauka czytania i pisanie</i> . Praca nauczyciela i ucznia w klasach I–III, WSiP 1990.	
5.	Łukasik S., Micińska-Łyżniak I., Wiśniewski A., <i>Czytamy ze zrozumieniem</i> , WSiP, Warszawa, 1998.	
6.	Nagajowa M., <i>Nauka o języku dla nauki języka</i> . Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 1994.	
7.	Nagajowa M., <i>Sztuka dobrego pisanie i mówienia</i> . Wydawnictwo Oświata, Warszawa 2003.	
8.	Oszczyk S., <i>Lektury jak malowane. Graficzne karty pracy</i> , WiR 2019.	
9.	Saum T., <i>Skaitymo kompetencijų ugdyimo metodika</i> , IQESonline, Mokymasis bendradarbiaujant, metodika, 2010.	
10.	Sawa B., <i>Jeżeli dziecko źle czyta i pisze</i> , WSiP, Warszawa 1980.	
11.	Zdunkiewicz-Jedynak D., <i>Ćwiczenia ze stylistyki</i> , PWN, Warszawa 2012.	

Rusų kalba rengiama

Užsienio kalba

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Bendrieji Europos kalbų mokymosi, mokymo ir vertinimo metmenys. Vilnius, 2008. Atnaujinta versija (Companion Volume) anglų kalba, 2020.	https://www.coe.int/en/web/education/-/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching-assessment-companion-volume Europos tarybos leidinys, kuriame apibrėžiami kalbos mokėjimo lygiai ir pateikiamos jų aptartys. Pradinio ugdymo pakopoje aktualu Prieš-A1 ir A1 kalbos mokėjimo lygiai.
2.	Bentley K. Primary Curriculum Box. CLIL lessons and activities for young learners. Cambridge University Press, 2009.	Integruotam užsienio kalbos mokymui pradinio ugdymo pakopoje skirta medžiaga: pamokų planai ir metodiniai patarimai mokytojams, kopijuojami darbalapiai mokiniams. Integruojamos veiklos apima įvairias temas, pvz., gamta, aplinka, matematika, menai, knygos ir pan.
3.	Bleyhl W. Užsienio kalbos pradinėje mokykloje. Pagrindai ir praktiniai pavyzdžiai. Kronta, 2008.	Leidinyje išsamiai aptariami užsienio kalbos įsisavinimo ir mokymosi ankstyvajame amžiuje principai, rekomenduojami mokymo metodai, priemonės, aktyvių veiklų organizavimo, mokinių pasiekimų vertinimo būdai.
4.	Metodiniai patarimai užsienio kalbų mokymui pradinėse klasėse. ŠMM ir PPRC, 2009.	Leidinyje apibendrinta Lietuvos mokytojų praktikų patirtis mokant užsienio kalbų ankstyvajame amžiuje. Pateikiami praktinių veiklų aprašai, komentarai ir patarimai. Akcentuojamas natūralusis kalbos mokymo metodas, mokymasis visais pojūčiais, judrioji veikla ir pan.
5.	Ramonienė M. ir kt. Lingvodidaktikos terminų žodynas. Vilniaus universiteto leidykla, 2012.	Žodyne pateikiami užsienio kalbų mokytojams aktualių terminų paaiškinimai, išplėstiniai kalbos mokymo krypčių, metodų apibūdinimai, kalbinių gebėjimų, kalbos vartojimo strategijų aprašai ir pan.
6.	Read C. 500 Activities for the Primary Classroom. Macmillan Education, 2011.	Praktinių užduočių mokiniams rinkinys su teoriniais paaiškinimais, komentarais bei patarimais mokytojui. Detalūs veiklų aprašymai, atsižvelgiant į mokinių kalbos mokėjimo lygį, amžių, klasės dydį ir pan. Veiklos apima visas kalbinės veiklos rūšis, taip pat siūloma integruotam ugdymui skirtų žaidimų, vaidybinių veiklų, dainų, skanduočių, menų, darbelių, IT ir multimedijos panaudojimo užduočių

Matematika

Nr.	Pavadinimas	Trumpa anotacija
1.	Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių duomenų bazė https://www.emokykla.lt/bendrasis/vadoveliai	Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų bazė, kurioje kaupiama informacija apie įvertintus vadovėlius
2.	Svetainė „Informatika pradiniam ugdyme“ https://informatika.ugdome.lt	Svetainėje skelbiama įvairi medžiaga, skirta mokyti informatikos pradinėse klasėse.
3.	Aukštesniųjų gebėjimų turinčių vaikų atpažinimas https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departamentas/psichologijos-skyrius/istekliu-bankas/aukstesniuju-gebejimu-turinciu-vaiku-atpazinimas/	Didelį mokymosi potencialą turinčių mokinių įvertinimui skirta medžiaga. Metodiniai nurodymai mokyklų psichologams, mokytojams, tėvams.
4.	Specialieji moduliai aukštesniųjų gebėjimų turintiems vaikams. Mokytojo aplankas. https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departamentas/psichologijos-skyrius/istekliu-bankas/specialieji-moduliai-aukstesniuju-gebejimu-turintiems-vaikams-mokytojo-aplankas/	Mokytojo aplanke pateikti visų specialiųjų modulių užduočių atsakymai ir, kur reikia, sprendimai. Daliai užduočių pateiktos sprendimo užuominos – jos skirtos tiek mokytojui, tiek mokiniui. Užuominų paskirtis – pateikti mokiniui nuorodas, kuria linkme jam galvoti, jei mokinys per tam tikrą laiką negeba sugalvoti sprendimo būdo. Reikalinga registracija.
5.	Specialieji moduliai aukštesniųjų gebėjimų turintiems vaikams. Mokinio aplankas. https://www.nsa.smm.lt/svietimo-pagalbos-departamentas/psichologijos-skyrius/istekliu-bankas/specialieji-moduliai-aukstesniuju-gebejimu-turintiems-vaikams-mokinio-aplankas/	Parengtas 21 specialusis matematikos modulis. 5 moduliai (apie 37 ak. val.) skirti pradinio ugdymo 3–4 klasėms, 13 modulių (apie 78 ak. val.) pagrindinio ugdymo 5–8 klasėms ir 3 moduliai (apie 30 ak. val.) kartu pradinio ir pagrindinio ugdymo 3–8 klasėms. Modulių skirstymas klasėmis yra tik apytikslis. Specialieji moduliai nėra priderinti prie bendrųjų ugdymo programų, todėl juos galima naudoti mokant ir kitas temas. Moduliai yra skirti plėtoti aukštesniųjų gebėjimų turinčių mokinių potencialą, tačiau tam tikrais atvejais moduliai gali būti skirti ir visai klasei – ypač lengvesnieji klausimai arba žemesniosioms klasėms skirti moduliai.
6.	Zita Nauckūnaitė. Skaitymas per visų dalykų pamokas, 2016 https://www.youtube.com/watch?v=DMDKAINmfGg	Paskaita – „Mokytojo TV“ vaizdo įrašas (žr. nuo 38 min.)
7.	Zita Nauckūnaitė. Matematikos tekstų skaitymas, 2016 http://mokytojojtv.blogspot.com/2016/08/zita-nauckunaite-matematikos-tekstu.html	Paskaita – „Mokytojo TV“ vaizdo įrašas (žr. nuo 23 min.)

8.	<p>Vilija Targamadžė, Sigita Girdzijauskienė, Aida Šimelionienė, Palmira Pečiuliauskienė, Zita Nauckūnaitė. Naujoji (Z) karta – prarastoji ar dar neatrastoji? Naujosios (Z) kartos vaiko mokymosi procesų esminių aspektų identifikavimas: mokslo studija. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, Vilnius, 2015</p> <p>http://www.esparama.lt/documents/10157/490675/2015+Naujoji+Z+karta.pdf</p>	<p>Mokslo studijoje pateikiamas holistinis (didaktinės teorijos ir praktikos jungties) požiūris į naująją (Z) kartą pedagoginės psichologijos kontekste. Penkios studijos dalys nagrinėja naujosios (Z) kartos mokinių esminius pedagoginius, psichologinius bruožus ir mokymo(si) didaktinius principus, mokymosi pasiekimų veiksnius, mokymosi ypatumus R. Feuersteino teorijos požiūriu, taip pat naujosios kartos mokinių tarpasmeninės komunikacijos gebėjimus bei teksto suvokimo mokymo ir mokymosi strategijas.</p>
9.	<p>Vilija Targamadžė, Aida Šimelionienė. Naujosios (Z) kartos ugdymo pedagoginiai ir psichologiniai aspektai. Rekomendacijos pedagogams ir švietimo pagalbos specialistams. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras. Vilnius, 2015</p> <p>http://www.esparama.lt/documents/10157/490675/2015+Naujosios+%28Z%29+kartos+ugdymo+pedagoginiai+ir+psichologiniai+aspektai.pdf/8fdf162d-0d03-4b7e-b0c6-863b69d9ec06</p>	<p>Rekomendacijos skirtos mokinių mokymosi procesų esminiems aspektams identifikuoti ir Naujosios(Z) mokinių kartos mokymosi efektyvumui didinti.</p>
10.	<p>Skaitymo kompetencijų ugdymo metodika (IQES online Lietuva), 2010</p> <p>https://iqesonline.lt/index.cfm?id=78061c04-441e-a138-8254-6c441f7f59b5</p>	<p>Čia rasite patikrintų metodų, kaip mokiniai nuo pradinės mokyklos iki gimnazijos gali ugdytis savo skaitymo kompetenciją. Metodų rinkinyje pateikta, kaip individualiai ir bendradarbiaujant įsisavinti mokymosi strategijas. Skaitymo pratybų bendradarbiaujant tikslas – išmokyti silpniau ir geriau skaitančius mokinius naudoti praktiniais instrumentais, kurie padės geriau suvokti skaitomą tekstą.</p> <p>Būtina registracija.</p>
11.	<p>Renata Geležinienė, Laima Vasiliauskienė, Aušra Vyšniauskienė. Mokomės KARTU. Metodinės rekomendacijos mokytojams ir švietimo pagalbos teikėjams. Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras. Vilnius, 2011</p> <p>http://www.esparama.lt/es_parama_pletra/failai/ESFproduktai/2011_metodines_rekomendacijos_Mokomes_kartu.pdf</p>	<p>Rekomendacijos skirtos bendrojo ugdymo mokyklų mokytojams, dirbantiems su specialiuųjų ugdymosi poreikių (toliau – SUP) turinčiais mokiniais, taip pat mokytojams, kurie dirba didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams skirtose mokyklose (klasėse), švietimo pagalbos specialistams. Šiomis rekomendacijomis siekiama bendrojo ir specialiojo ugdymo dermės, į kompetencijų ugdymą orientuoto ugdymo turinio diferencijavimo, taip pat padėti mokytojams pritaikyti ugdymo turinį specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams.</p>
12.	<p>Agnė Lastauskienė. Apmastyk ir veik! Refleksijos metodai ir rekomendacijos mokymosi procese, 2015</p> <p>https://duomenys.ugdome.lt/saugykla/2015/04/01/Metodine-priemone-Apmastyk-ir-</p>	<p>Metodinėje priemonėje pateikta įvairių, skirtingo lygio ir paskirties refleksijos užduočių, kad mokytojo darbas būtų kūrybiškesnis, o mokymosi veikla mokiniams taptų įvairesnė ir aktualesnė. Refleksijos užduotys suskirstytos pagal refleksijos</p>

	veik.Refleksijos-metodai-ir-rekomendacijos.pdf	būdas: veiksmo refleksija, refleksija veikiant ir refleksija kaip veiksmas.
13.	Khan Academy https://www.khanacademy.org	Khan Academy –ilustruotos ir įgarsintos matematikos ir kitų dalykų pamokos anglų kalba.

Socialinis ugdymas

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Budrys B. (2021). Gamtos ištekliai: ar mūsų planeta gali pavargti?	Prieiga per internetą: https://blog.swedbank.lt/vi-suomene-video-pamokos-tvari-visuomene/bronius-budrys-gamtos-istekliai-ar-musu-planeta-gali-pavargti
2.	Cooper H. (1995). History in the early years. London: David Fulton.	
3.	Cooper H. (2016). Teaching History Creatively (Learning to Teach in the Primary School Series). New York: Routledge	
4.	Geros mokyklos koncepcija (2015). <i>Geros mokyklos koncepcija</i> (2015). Patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, 2015 m. gruodžio 21 d. Nr. V-1308.	Prieiga per internetą: https://www.smm.lt/uploads/documents/Pedagogams/Geros%20mokyklos%20koncepcija.pdf
5.	Hattie J. (2020). Visible Learning Effect Sizes When Schools Are Closed: What Matters and What Does Not.	Prieiga per internetą: https://www.educationreview.com.au/2020/04/education-expert-john-hattie-weighs-in-on-the-impacts-of-distance-learning/
6.	Lambert D., Morgan J. (2010). Teaching Geography 11–18. A Conceptual Approach. London: Open University Press.	
7.	Lambert D., Owens P. (2013). Geografija. Kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Eugrimas, p. 113-136.	
8.	Mąstymo gebėjimų vertinimo programa (2020).	Prieiga per internetą: https://sodas.ugdome.lt/me-todiniai-dokumentai/perziura/14200
9.	Nuotolinio mokymo(si) / ugdymo(si) vadovas (2020). Nacionalinė švietimo agentūra.	Prieiga per internetą: https://www.emokykla.lt/upload/nuotolinis/Nuotolinio%20mokymo%20Vadovas_3.pdf
10.	Patterson N.C., Lucas A.G., Kithinji M. Higher Order Thinking in Social Studies: An Analysis of Primary Source Document Use. Social Studies Research and Practice. 2012. Volume 7, Nr. 3. P. 68-85).	Prieiga per internetą: http://www.socstrpr.org/wp-content/uploads/2013/01/06437_no5.pdf
11.	Peck C., Seixas P. Benchmarks of Historical Thinking: First Steps // Canadian Journal of Education. 2008. Volume 31, Nr.4. P. 1015 – 1038.	Prieiga per internetą: http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ830511.pdf
12.	Regueira N., Rodríguez J. (2015). The digital textbook. A look at the current state of the art. Digital Textbooks: what's new?, IARTEM/Universidade de Santiago de Compostela.	Prieiga per internetą: https://clu.nl/wp-content/uploads/2020/10/1PMDigitaltextbooks-12.pdf

13.	Trojanowski T. Darnus vystymasis visuomenės geografinių ir kultūrinių skirtumų požiūriu. Geografija ir edukacija, 2015, t.3, 60-65.	Prieiga per internetą: http://www.ge.leu.lt/index.php/GE/article/view/33
14.	Turner-Bisset r (2005). Learning to Teach History in the Primary School. New York: Routledge	
15.	Ugdome Lietuvos pilietį. Patarimai mokytojui (2015). Vilnius: Ugdymo plėtotės centras.	
16.	Žemgulienė A. (2014). Šiuolaikinės didaktikos kaita: istorijos mokymo pradiniam ugdyme didaktinės tendencijos. Ugdymo paradigmos iššūkiai didaktikai [kolektyvinė monografija; 4,166]. Vilnius: Edukologija, p. 199-249.	
17.	Žemgulienė A. (2020). Istorinio laiko supratimas pradinėse klasėse: ugdymo lūkesčiai ir pasiekimai. Acta paedagogica Vilnensia. 2020, t. 44, p. 114-128.	

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

Nr.	BP tema	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.		Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių duomenų bazė	Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų bazė, kurioje kaupiama informacija apie įvertintus vadovėlius	https://www.emokykla.lt/bendrasis/vadoveliai
2		Vedlys	Gamtos ir technologinių mokslų mokymo priemonių ir veiklų aprašai 1–4 klasėms parengti įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“	http://www.vedlys.smm.lt/medziaga_mokytojams.html
3	Sveikas gyvenimas	Pradinuko dienos režimas.	Pateiktis.	http://rsveikata.lt/wp-content/uploads/2020/03/Mokinio-Dienos-re%C5%BEimas.pdf
4		Sveikos mitybos lėkštė	Filmukas vaikams.	https://sveikatostv.lt/sveikos-mitybos-lekste/
5		Žmogaus kūno dalys	Filmukas vaikams.	Žmogaus kūno dalys - filmukas vaikams
6		Dziudo meistrė: „Mokėjimas saugiai griūti pravers žiemą“.	Filmukas vaikams.	https://www.moteris.lt/lt/sveikata/g-65964-dziudo-meistre-mokejimas-saugiai-griuti-pravers-ziema
7		Mokyklinė kuprinė: kaip ją išsirinkti?	Specialistų komentarai ir vaizdo atmintinė.	https://www.zmones.lt/naujiena/mokykline-kuprine-kaip-ja-issirinkti-specialistu-komentarai-ir-vaizdo-atmintine.48669337-9adf-11e8-9f90-aa000054c883

8	Augalai	Artimoje aplinkoje augantys medžiai, krūmai ir žolės	Tyrimas	http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/1.html
9		Lietuvos medžiai.	Filmukas vaikams.	Lietuvos medžiai SmartkinderTV
10		Pamokos objektas pirmokams – medžiai.	Filmukas vaikams.	Pamokos objektas pirmokams - Lietuvos medžiai
11	Vandens būsenos	Kaip susidaro snaigės (pro mikroskopą)	Filmukas vaikams.	https://f.vimeocdn.com/p/images/badges/1.svg
12		Apie sniegą ir snaiges	Filmukas vaikams.	Sniegas Dabar žinai # 05
13		Apie tris vandens būsenas	Filmukas vaikams.	Les états de l'eau
14		Apie medžiagų būsenas	Filmukas vaikams.	Les états de la matière
15		Mikropasaulis: vienos snaigės gyvenimo istorija	Filmukas vaikams.	Mikropasaulis: vienos snaigės gyvenimo istorija
16	Judėjimas	Kaip juda daiktai (išmanieji robotai)	Filmukas vaikams.	Kaip juda daiktai www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse
17		Transporto rūšys	Filmukas vaikams.	Mode of transport for kids types of transportation Transportation video for kids
18		Transporto rūšys	Filmukas vaikams.	Transport for kids -Means and Modes

19		Transporto rūšys	Filmukas vaikams.	Modes of Transport for kids Learn Transport Vehicles Nursery Rhymes For Children
----	--	------------------	-------------------	--

2 klasė

Nr.	BP tema	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.		Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių duomenų bazė	Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų bazė, kurioje kaupiama informacija apie įvertintus vadovėlius	https://www.emokykla.lt/bendrasis/vadoveliai
2		Vedlys	Gamtos ir technologinių mokslų mokymo priemonių ir veiklų aprašai 1–4 klasėms parengti įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“	http://www.vedlys.smm.lt/medziaga_mokytojams.html
3	Saugus elgesys	Gamtiniai pavojai.	Patarimai. Filmukas	https://www.lt72.lt/?page_id=2023 GAMTINIAI PAVOJAI
4		Kaip elgtis žaibuojant?	Patarimai.	https://pagd.lrv.lt/lt/ugniagesiai-pataria/kaip-elgtis-zaibuojant
5		Kaip elgtis puolant bitėms, širšėms, vapsvoms ir kamanėms.	Patarimai.	https://www.lt72.lt/?page_id=2023

6		Saugus elgesys su gyvūnais.	Filmukas vaikams	Saugus elgesys su gyvūnais https://www.youtube.com/watch?v=en5TUFPT45o
7	Mitybos piramidės	Mityba ir matavimo vienetai	Filmukas vaikams	Mityba ir matavimo vienetai www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse
8		Sveika mityba	Filmukas vaikams	Sveika mityba https://youtu.be/3qQ-nxvLD2w
9	Augalai	Artimoje aplinkoje augantys medžiai, krūmai ir žolės	Tyrimas	http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/1.html
10		Lietuvos augalai	. Trumpametražis filmukas.	lietuvos augalai www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse
11	Gyvūnai	Lietuvos raudonoji knyga.	Informacijos šaltinis	https://www.raudojojiknyga.lt/#google_vignette
12		Saugomi varliagyviai Lietuvoje. Europinė medvarlė.	Vaizdo ir garso įrašas.	https://www.raudojojiknyga.lt/gyvunai/varliagyviai/82-europine-medvarle-hyla-arborea
13		Viskas apie arkli.	Informacijos šaltinis	http://arkliomuziejus.lt/viskas-apie-arkli/
14		Kuo skiriasi šernas ir karpuotis nuo naminės kiaulės	Filmukas vaikams (anglų kalba)	WILD BOAR VS WARTHOG - Who would win a fight?
15	Prisitaikymas prie aplinkos	Sėklos	Tyrimas	http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/15.html

16	Daiktai ir medžiagos	Popieriaus gamyba.	Filmukas vaikams	Popieriaus gamyba www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse
17		Papiruso gamyba.	Filmukas vaikams	Papiruso gamyba namų sąlygomis
18	Medžiagų savybių tyrimas	Įvairių medžiagų laidumas vandeniui	Tyrimas	http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/17.html
19		Medžiagų savybių tyrimas B dalis. Medžiagų grupavimas į lengvas ir sunkias.	Tyrimas	http://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/19B.html
20	Šiluma	Matavimo prietaisai	Filmukas vaikams (išmanieji robotukai)	Matavimo prietaisai www.ismaniejirobotai.lt 1-4 klasei .Dirba ir planšetėse
21		Matuojame vandens temperatūrą	Filmukas vaikams	Thermometer to measure temperatures Measurement Physics
22		Kaip patikrinti vandens temperatūrą be termometro	Filmukas vaikams (anglų kalba)	How to Check Water Temperature Without a Thermometer

3 klasė

Nr.	BP tema	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.		Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių duomenų bazė	Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų	https://www.emokykla.lt/bendrasis/vadoveliai

			bazė, kurioje kaupiama informacija apie įvertintus vadovėlius	
2		Vedlys	Gamtos ir technologinių mokslų mokymo priemonių ir veiklų aprašai 1–4 klasėms parengti įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“	http://www.vedlys.smm.lt/medziaga_mokytojams.html
3	Užkrečiamosios ligos	Vietos, kur susikaupia daugiausia pavojingų mikrobu	Informacijos šaltinis	https://www.delfi.lt/gyvenimas/seima/vietos-kur-susikaupia-daugiausia-pavojingu-mikrobu.d?id=71187252
4		Gripas	Informacijos šaltinis	http://www.ulac.lt/lt/ligos/G/gripas
5		Roto virusas	Informacijos šaltinis	http://www.ulac.lt/lt/ligos/R/rotavirusinis-enteritas
6		Vėjaraupiai	Informacijos šaltinis	http://www.ulac.lt/lt/ligos/V/vejaraupiai
7	Medžiagų būsenos	Ledas, vanduo, garai – Vaikų enciklopedija.		https://youtu.be/2tNOPxvH7dc
8		Vandens šiluminės savybės. STEAMuko eksperimentai	Filmukas vaikams	https://youtu.be/TMEimgMBIV4
9	Vandens apytakos ratas	Vandens apytakos ratas.	Filmukas vaikams	https://youtu.be/iDFZb_xO8dl
10		Vandens tarša.	Filmukas vaikams (www.mokinukai.lt)	https://youtu.be/RbkMPlu7Oo

11	Elektros grandinės	Biokuro nauda kovai su klimato kaita.	Informacijos šaltinis	http://www.biokuras.lt/koks-yra-energijos-taupymo-potencialas-pramones-procesu-srityje
12		Energijos taupymas namuose.	Informacijos šaltinis	https://youtu.be/qhWLZgEHNKg
13		Nafta. Kaip susidarė nafta.	Filmukas vaikams	https://youtu.be/8YHsxXEVb1M
14		Atsinaujinantys energijos šaltiniai.	Filmukas vaikams	https://youtu.be/Giek094C14
15		Neatsinaujinantys energijos šaltiniai.	Filmukas vaikams	https://youtu.be/MpEJnnpye-k
16	Magnetai	Magneto savybės	Tyrimas	https://www.vedlys.smm.lt/1_4_klasiu_pamoku_veiklu_aprasai/6.html

4 klasė

Nr.	BP tema	Pavadinimas	Trumpa anotacija	Nuoroda
1.		Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių duomenų bazė	Švietimo portalo informacinės sistemos duomenų bazė, kurioje kaupiama informacija apie įvertintus vadovėlius	https://www.emokykla.lt/bendrasis/vadoveliai
2		Vedlys	Gamtos ir technologinių mokslų mokymo priemonių ir veiklų aprašai 1–4 klasėms parengti įgyvendinant ES struktūrinių fondų finansuojamą	http://www.vedlys.smm.lt/medziaga_mokytojams.html

			projektą „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“	
3	Mitybos grandinės	Mitybos grandinių sudarymas	Žaidimas internete (anglų kalba)	https://www.sheppardsoftware.com/science/animals/games/food-chain/
4		„Iš kur augalai ir gyvūnai semiasi energijos“	Filmukas vaikams (anglų kalba)	https://youtu.be/8y1GiTdQDgE
5	Natūralių buveinių tarša	Vandens tarša	Filmukas vaikams	https://www2.lrt.lt/vaikams/pradinukams/1-mokslas/5521-vandens-tarsa
6		Kaip švaistome energiją?	Filmukas vaikams	https://youtu.be/p6DUSedo-xI
7	Medžiagų naudojimas	Taupymas.	Filmukas vaikams	https://youtu.be/OasbYWF4_S8
8		Sutvarkykite! Atliekos ir perdirbimas Waverley mieste.	Filmukas vaikams	https://youtu.be/0VKOVbD9LNg
9		Jūsų maisto likučiai gali būti itin vertingi: štai, kaip jie virsta energija	Filmukas vaikams	https://www.delfi.lt/projektai/eko-energetika/jusu-maisto-likuciai-gali-buti-itin-vertingi-stai-kaip-jie-virsta-energija.d?id=79897283
10	Medžiagų kitimai	Grįžtamieji ir negrįžtamieji medžiagų pokyčiai. Kas sukelia negrįžtamuosius medžiagos pokyčius	Informacijos šaltinis ir filmukas vaikams (anglų kalba)	https://www.twinkl.com/teaching-wiki/reversible-change-What-Causes-Irreversible-Changes-in-Matter? KS2

				Science Experiments
11		Grįžtamieji ir negrįžtamieji medžiagų pokyčiai.	Filmukas vaikams	Reversible and Irreversible Changes- Science Animation
12		Grįžtamieji ir negrįžtamieji medžiagų pokyčiai.	Filmukas vaikams	https://edu.rsc.org/primary-science/primary-science-demonstrations-changing-materials/913.article
13	Jėgos, inercija	Pagrindinės dviratininkų taisyklės	Filmukas vaikams	PAGRINDINĖS DVIRATININKŲ EISMO TAISYKLĖS (1)
14		Pagrindinės dviratininkų taisyklės	Filmukas vaikams	PAGRINDINĖS DVIRATININKŲ EISMO TAISYKLĖS (2)
15		Saugi kelionė dviračiu	Filmukas vaikams (anglų kalba)	Bicycle Safer Journey
16	Saulės sistema	Palydovai, skriejantys realiuoju laiku aplink Žemę	Filmukas vaikams	http://stuffin.space/?intldes=2016-025B
17		Mokslo sriuba: kosminės Žemės stebėjimo misijos	Filmukas vaikams	https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/kosmosas/mokslo-sriuba-kuo-uzsiima-daugybe-apie-zeme-skriejanciu-dirbtiniu-palydovu-651-932384
18		Pirmojo dirbtinio Žemės palydovo „Sputnik 1“ paslaptis: kodėl jis	Filmukas vaikams	https://www.15min.lt/mokslasit/straipsnis/kosmosas/pirmojo-dirbtinio-zemes-palydovo-

		taip ryškiai švietė?		sputnik-1-paslaptis-kodel-jis-taip-ryskiai-sviete-651-862446
19		Etnokosmologijos muziejuje – S. Koroliovo kosmonautikos muziejaus eksponatai.	Filmukas vaikams	https://www.15min.lt/mokslasit/straisnis/kosmosas/pirmojo-dirbtinio-zemes-palydovo-sputnik-1-paslaptis-kodel-jis-taip-ryskiai-sviete-651-862446?copied
20		Lietuvos kosminiai palydovai išbandė unikalų lietuvišką raketinį variklį – pirmasis tokio tipo eksperimentas visame pasaulyje	Filmukas vaikams	http://www.technologijos.lt/n/mokslas/astronomija_ir_kosmon

Technologinis ugdymas

Dailė

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Françoise Barbe – Gall. Comment parler d'art aux enfants. Societe nouvelle Adam Biro, 2002.	
2.	Victor Lowenfeld & W. Lambert Britain. Creative and mental Growth. Fourth edition, 2011.	https://archive.org/details/creativementalgr00/mode/2up
3.	Vizualinio mąstymo strategijų programos metodinė medžiaga. Atviros Lietuvos fondas, 2000.	
4.	Barbora Didžiokienė. Mažosios dailininkės prisiminimai II. Sudarytoja Ramutė Rachlevičiūtė. Vilniaus universiteto leidykla. 2015.	
5.	Savas margutis [apie tradicinį kiaušinių marginimo meną. Dalia Bazarienė, Eglė Bazaraitė]. Vilnius, Dvi tylos, 2019.	
Dailės mokytojo knygos:		
6.	Jovita Dilytė. Dailė I. Mokytojo knyga. Kronta, 2002.	
7.	Irena Staknienė, Rima Tuinylaitė, Elona Vizgirdienė. Dailės ir technologijų Mokytojo knygos 1, 2, 3 ir 4 klasei. „Šviesa“, 2006 - 2008.	
Papildoma literatūra:		
8.	Kultūringa pelė Stasė: [vaikams apie meną]. Monika Krikštopaitytė. Dalios Karpavičiūtės iliustracijos. Vilnius, Modernaus meno centras, 2016.	
9.	Sebastian Cichocki. M.E.N.A.S. Modernaus meno centras, 2013.	
10.	Aleksandra Mizielińska. N.A.M.U.K.A.S. Modernaus meno centras, 2012.	
11.	Piešiu pirštukais : gyvūnai. Parašė Fiona Watt [iš anglų kalbos vertė Živilė Andriūnienė. dizainą sukūrė ir iliustravo Erica Harrison] Vilnius, Alma littera, 2016.	
12.	Serialinis leidinys “Animacijos pasaulis” (žurnalas vaikams). Vilnius, Egmont Lietuva, 2020.	
13.	Birutės Mar knygų vaikams biblioteka. Vilnius, Kūrybos studija „Solo“, 2020.	
14.	Susie Brooks. Nerk į meną [48 meninių užsiėmimų užduotys!; iš anglų kalbos vertė Mindaugas Eidimtas]. Vilnius, Nieko rimto, 2019,	
15.	1000 piešimo idėjų / dizainą sukūrė ir iliustravo Ruth Russell ir Laura Hammonds ; parašė Kirsteen Robson ir Phil Clarke [iš anglų kalbos vertė Vaida Lovkienė] Vilnius : Alma littera, 2013.	
16.	Graphic Design For Kids. 1 min. 37 sek.	https://www.youtube.com/watch?v=B7Y1Jn9rLLE&t=1s
Tautodailės edukaciniai užsiėmimai internete:		
17.	Edukacinis užsiėmimas „Kryždirbystė Lietuvoje“.	Šios edukacinės veiklos metu kviečiame vaikus geriau pažinti Lietuvos kryždirbystės tradicijas,

		apie kurias pasakoja šios tradicijos puoselėtojas
18.	Robertas Ožalinskas. Vaikai sužino, kuo unikalūs Lietuvos kryžiai, kuo jie skiriasi įvairiuose šalies regionuose	16:31 min. https://www.youtube.com/watch?v=BOpex7NJm0s
19.	Edukacinis užsiėmimas „Pavelduko kelionė po Vilnių“	Mažiesiems paveldo tyrinėtojams pristatoma UNESCO Pasaulio paveldo vietovė – Vilniaus senamiestis. Drauge su atgijusiu UNESCO Pasaulio paveldo ženkliuku – Pavelduku (Patrimonito) – vaikai gali pasiklausyti paslaptinių senojo Vilniaus legend 18 min. 39 sek. https://www.youtube.com/watch?v=bKzaWUwZzVg
20.	Virtualūs edukaciniai užsiėmimai. Užgavėnių kaukės gamyba 19 min. 43 sek.	https://www.youtube.com/watch?v=sPkyp-YZ4zw
21.	Plungės kultūros centro virtuali edukacija - lipdymas iš druskinės tešlos 19:59 min.	https://www.youtube.com/watch?v=OCgziBP9eTA
22.	Edukacija. Kūrybinė programa „Katino figūrėlės lipdymas“. I dalis 6min. 67 sek. Lipdymas iš šamotinio molio, ar plastilino, modelino	https://www.youtube.com/watch?v=yg8x_aeuMAk
23.	Virtualus edukacinis užsiėmimas „Margučių marginimas vašku“ Plungės kultūros centras	https://www.youtube.com/watch?v=6U18iJT8B00 19 min. 23 sek. Sodauto sodai Šiaudinių žaisliukų vėrimas
24.	Šilutės krašto šiaudinių sodų kūrėja Julija Jauniuvienė kviečia visus norinčius išmokti ir pasipuošti namus savo suvertais šiaudiniais žaisliukais.	https://www.youtube.com/watch?v=Hz6n3dOtV9Y 14 min. 30 sek.
25.	Iš šiaudų pinami ne tik sodai, bet ir kalėdiniai eglių papuošalai, žaisliukai, suvenyrai. 3 min. 31 sek.	https://www.youtube.com/watch?v=gyaUQOvj2yY
26.	Kaip suverti šiaudinį žaislelį, 15 min. 12 sek.	https://www.youtube.com/watch?v=mtYX6pOn1HA

Muzika

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Bertulienė I. at all. <i>Vieversys</i> [vadovėliai, pratybų sąsiuviniai, mokytojo knygos, garso įrašai 1–4 klasėms].	
2.	Elliott D. <i>Music Matters: a New Philosophy of Music Education</i> . Oxford University Press, 1995.	
3.	Girdzijauskienė R. <i>Jaunesniojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas muzikine veikla</i> . Klaipėda: Klaipėdos universitetas, 2004.	
4.	Girdzijauskienė R. <i>Vaikas, muzika, kūryba</i> . Vilnius: Gimtasis žodis, 2003.	
5.	Jareckaitė S. <i>Muzikinis ugdymas Vakarų Europoje ir Lietuvoje</i> . Klaipėda: Klaipėdos universiteto I-kla, 2006.	
6.	Jareckaitė S. <i>Muzikinis ugdymas Vakarų Europoje ir Lietuvoje</i> . Klaipėda: Klaipėdos universiteto I-kla, 2006.	
7.	Jareckaitė S. Rimkutė-Jankuvienė S. <i>Šiuolaikinio muzikinio ugdymo sistemos</i> . Klaipėda: Klaipėdos universiteto I-kla, 2010.	
8.	Praxial Music Education: Reflections and Dialogues. Ed. by. David J. Elliott. Oxford University Press, 2005.	
9.	Velička E. <i>Lietuvių etninė muzika pradinio muzikinio ugdymo sistemoje</i> . Vilnius: LMTA, 2017.	

Teatras

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Anderson Chris, TED talks. Viešasis kalbėjimas, leid. Tyto alba, 2017.	
2.	Bladykaitė, Vida, Nuoma ir trys kiaušiniai, pjesės vaikams ir suaugusiems, Kaunas, leid. „Pasaulio lietuvių centras“, 2020.	
3.	Česnulevičiūtė, Petronėlė. Daugiaveidis dramos gyvenimas, Vilnius: LRSL, 1998.	
4.	Duškinas Donaldas, Retorika vaikams, leid. Vaga, 2020.	
5.	Duškinas Donaldas, Retorika. Retoterapija, leid. Vaga, 2019.	
6.	Ercmonienė, Rasa, Praktinės režisūros abėcėlė: knyga vaikų dramos būrelio vadovui ir dramos mokytojui, Vilnius: Naujoji Rosma, 2001.	
7.	Hartnoll, Phyllis. Teatras. Trumpa istorija, R. Paknio leidykla, 1998.	
8.	Kairaitienė Anelė, Laiko būgnas: pjesės vaikams, leid. Kronta, 2009.	
9.	Kancevičius Sigitas, Bendruomenė kaip teatras, Eglės leid., 2017.	
10.	Oginskaitė, Rūta. Jausmų repeticijos. Metai su aktoriumi Vladu Bagdonu, Vilnius: Tyto alba, 2011.	
11.	Ramanauskaitė-Antanaitienė Dalia, Legendų ir pasakų takais / scenarijai, leid. Lucilijus, 2020.	
12.	Skučaitė, Ramutė, Atsiprašau slibinuk / pjesės vaidinti vaikams, leid. Tyto alba, 2012.	
13.	Vasiljevas, Jurijus, Paveikus žodis. Mokykimės kalbėti viešai. Pratimai balsu., Vilnius, leid. „Gal meno“, 2020.	
14.	Wizard, Mantas, Kaip pradanginti dramblių ir kiti nesudėtingi triukai, Vilnius, leid. „Tyto alba“, 2013	
15.	www.menofortas.lt	E. Nekrošiaus teatras-studija „Meno fortas“
16.	www.okt.lt	Oskaro Koršunovo teatras
17.	www.teatrasutopia.lt	Gintaro Varno teatras „Utopia“
18.	www.vmt.lt	R. Tumino vad. Vilniaus valstybinis mažasis teatras
19.	http://lt.wikipedia.org/wiki/Drama#Istorija	
20.	http://www.youtube.com/watch?v=7LIYv6iytDY	
21.	http://www.youtube.com/watch?v=dRyLLTvs00c	
22.	www.menofortas.lt	
23.	www.okt.lt	

Šokis

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/07/Kodel-ir-kaip-keiciame-mokiniu-mokymosi.pdf	
2.	https://www.upc.smm.lt/tobulinimas/renginiai/medziaga/konsultantai/ekspertai6/Mokiniu_pasiekimu_vertinimas.pdf	
3.	https://sodas.ugdome.lt/metodiniai-dokumentai/perziura/4302	

Fizinis ugdymas

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Kudirka, J. (1993). Lietuvių sportiniai žaidimai. Vilnius, Lietuvos liaudies kultūros centras.	
2.	Povilaitis, R., Visagurskienė, K., Kaveckas A. (2017). Lietuvių liaudies tradicinių judriųjų žaidimų vadovas (mokomoji priemonė).	
3.	Steponaitis, V. (2019). Lietuvių liaudies žaidimai ir pramogos.	
4.	Daukantas, S. (1955). Rinktiniai raštai. Vilnius.	
5.	Grigonis, M. (1988). 200 žaidimų. Kambarėje ir tyrame lauke. Vilnius.	
6.	Vaikai, vaikai, vanagai. Žaidimų rinkinys. Lietuvių liaudies kultūros centras, 1997.	
7.	Dineika, K. (2000). Žaidimai. Vilnius.	
8.	http://www.ristynes.lt/	
9.	http://savadas.lnkc.lt/ristynes.html	
10.	https://www.etno.lt/images/Dokumentai/Lietuviu liaudies zaidimai.pdf	
11.	https://www.etnosportas.lt/	
12.	www.paralympic.org .	
13.	www.paralympics.lt	
14.	www.parateam.lt	

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Eil. nr.	Pavadinimas	Anotacija
1.	Bracket M., <i>Leidimas jausti</i> . Vilnius: Vaga, 2020.	
2.	Dweck C. S., <i>Tu gali. Atskleiskite savo galimybes</i> . Vilnius: Alma Littera, 2017.	
3.	Siegl D. J., Bryson T. P., <i>Smegenys, tariančios taip</i> . Vilnius: Vaga, 2018.	
4.	Slušnys L., Šukytė D., <i>Ką gali mokytojas</i> . Vilnius: Alma Litera, 2018.	
5.	Hoffmann K. W., Roggenwallner B., <i>Programa EQ vaikams. Emocinį intelektą ugdantys žaidimai</i> . Vilnius: Presvika, 2005.	
Naudota literatūra		
6.	The School Run. <i>Essential first aid skills for your primary school child</i> . Online. Accessed on 8 July 2021.	https://www.theschoolrun.com/first-aid-skills-for-children
7.	LIONS QUEST „Laikas kartu“ 1-2 klasės metodika, 2015.	

Informatikos ugdymas

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
<u>Danutė Kaklauskienė</u>	Darbo su kompiuteriu pradžiamokslis	Lucilijus, Šiauliai, 2010		Tai darbo su <i>Windows</i> programomis <i>Microsoft Word</i> ir <i>Microsoft Excel</i> pradžiamokslis. Joje taip pat trumpai apžvelgiami darbo internete ir su elektroniniu paštu pagrindai. Knyga parengta tarsi žinynas, kuriame pateikiami klausimai, kaip atlikti vieną ar kitą užduotį, o šalia duodami atsakymai, kuriuose nurodomi užduoties atlikimo žingsniai. Todėl skaitytojui lieka atlikti veiksmus nurodyta tvarka, ir bus gautas norimas rezultatas.
<u>Rosie Dickins, Jonathan Melmoth, Louie Stowell</u>	Programavimas pradedantiesiems. Scratch	<u>Alma littera</u> , Vilnius, 2016		Tai išsamus programavimo vadovas pradedantiesiems su „ <i>Scratch</i> “ kompiuterine kalba. Išmoksite kurti žaidimus, animaciją, muziką ir kitus smagius dalykus. Suprasite pagrindinius „ <i>Scratch</i> “ programos terminus. Rasite daugybę papildomų programavimo patarimų ir idėjų.
<u>Carol Vorderman</u>	Slaptasis kodas. Pradedu programuoti	Šviesa, Kaunas, 2015		Tai nuotaikingas programavimo pradžiamokslis su spalvinga grafika ir nuosekliais nurodymais, kuriuos lengvai perpras bet kuris programavimo naujokas. Skaitydami šią originalią programavimo knygą įsisavinsite programavimo pagrindus ir juos įtvirtinsite keletu linksmų programavimo projektų, naudodamiesi dviem pasaulyje populiariomis programavimo kalbomis – <i>Scratch</i> ir <i>Python</i> .
Linda Liukas	Labas, Rube	„Scriptus“, UAB „Balto print“, 2017		Tai knyga vaikams ir tėvams, supažindinanti su kompiuterio veikimo ir programavimo principais žaismingai ir paprastai. Rubė – tai maža mergaitė, kuri iš tiesų su kompiuteriais neturi nieko bendro, bet į jos gyvenimą, nuotykius ir žaidimus žiūrima iš algoritmavimo, programavimo perspektyvos. Iš viso knygoje yra 20 pratimų, suskaidytų pagal temas, ir kiekvienas iš jų sudarytas iš kelių žaismingų, vaikams suprantamų užduotėlių, kurios supažindina su kompiuterine logika, duomenų rūšiavimu ir kategorizavimu, šifravimu, programavimu ir kitais baziniais dalykais

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
				kompiuterijoje. Dalis užduočių gali pasirodyti gerai žinomos – bet visa tai pasakoja apie šiais laikais nepakeičiamo įrankio – kompiuterio – veikimo principą.
Valentina Dagienė	Žaidimo kortelės BEBRAS 6+, 1 dalis. Informatinio mąstymo ugdymas.	Žara, Vilnius, 2020		50 mąstymo užduočių, suskirstytų į 10 temų.
Valentina Dagienė	Žaidimo kortelės BEBRAS 6+, 2 dalis. Informatinio mąstymo ugdymas.	Žara, Vilnius, 2020		50 mąstymo užduočių, suskirstytų į 10 temų.
Valentina Dagienė	Žaidimo kortelės BEBRAS 10+ Informatinio mąstymo ugdymas.	Žara, Vilnius, 2019		42 įdomios „Bebro“ užduotys skirtos vaikams nuo 10 metų padės geriau susipažinti su informatinio mąstymo dėsniais ir išmokti juos teisingai pritaikyti.
Valentina Dagienė, Gabrielė Stupurienė	Informatika: Bebras 2014	Kūrybinių bendrijų licencija, 2015	https://bebras.lt/wp-content/uploads/2015/09/Bebro-knygele-2015-svetainei.pdf	„Bebro“ konkurso užduotys 2014 Ši knygelė – tai XI tarptautinio informatikos ir informatinio mąstymo konkurso „Bebras“ pirmojo etapo uždavinių apžvalga: pateikiamos uždavinių formuluotės, jų sprendimai ir paaiškinimai. Kiekvieną uždavinį apibūdina keli informatikos raktažodžiai ir informatinio mąstymo įgūdžiai.

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
				2014 m. pirmame etape Lietuvoje buvo pateikiama po 18 uždavinių kiekvienai amžiaus grupei: 3–4 kl., 5–6 kl., 7–8 kl., 9–10 kl., 11–12 kl. 2014 m. konkurse 1–2 klasių mokiniai dar nedalyvavo.
Valentina Dagienė, Lina Vinikienė	Informatika: Bebras 2015	Kūrybinių bendrijų licencija, 2016	https://bebras.lt/wp-content/uploads/2015/09/Uzdaviniu-2015-m.-knygele.pdf	„Bebro“ konkurso užduotys 2015 Ši knygelė – tai XII tarptautinio informatikos ir informatinio mąstymo konkurso „Bebras“ pirmojo etapo uždavinių apžvalga: pateikiamos uždavinių formuluotės, jų sprendimai ir paaiškinimai. Kiekvieną uždavinį apibūdina keli informatikos raktažodžiai ir informatinio mąstymo įgūdžiai. 2015 m. pirmame etape Lietuvoje buvo pateikiama po 18 uždavinių 5–12 kl. mokiniams, o 3–4 klasių mokiniams po 12 uždavinių. 1–2 klasių mokiniai 2015 m. konkurse dar nedalyvavo.
Valentina Dagienė, Gabrielė Stupurienė, Lina Vinikienė	Informatika: Bebras 2017	Kūrybinių bendrijų licencija, 2018	https://drive.google.com/file/d/1_7CbZAsG334SKrpKQH_Zxsmch51fNmVU/view	„Bebro“ konkurso užduotys 2017 Ši knygelė – tai XIV tarptautinio informatikos ir informatinio mąstymo konkurso „Bebras“ uždavinių apžvalga: pateikiamos uždavinių formuluotės, jų sprendimai ir paaiškinimai. Kiekvieną uždavinį apibūdina keli informatikos raktažodžiai ir informatinio mąstymo įgūdžiai. 2017 m. pirmame etape Lietuvoje buvo pateikiama po 18 uždavinių 5–12 kl. mokiniams, 3–4 klasių mokiniai sprendė 15, o 1–2 klasių – 12 uždavinių. Trečdalis yra lengvesnių (skiriama po 6 taškus), trečdalis – vidutinio sunkumo (po 9 taškus) ir trečdalis – sunkesnių (po 12 taškų). Nemažai uždavinių yra atvirojo atsakymo tipo arba interaktyvūs. Uždaviniams spręsti buvo skiriama 45 min.

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
Valentina Dagienė, Gabrielė Stupurienė, Lina Vinikienė	Informatika: Bebras 2018	Kūrybinių bendrijų licencija, 2018	https://bebras.lt/wp-content/uploads/2019/03/XV-Bebras-2018-knygele.pdf	2018 lapkričio 5–16 d. įvykusio 15-ojo mokinių informatikos ir informatinio mąstymo konkurso „Bebras“ užduotys
Valentina Dagienė, Gabrielė Stupurienė, Lina Vinikienė	Informatika: Bebras 2018 (II etapas)	Kūrybinių bendrijų licencija, 2019	https://bebras.lt/wp-content/uploads/2017/01/Bebras-2018-II-etapas.pdf	„Bebro“ konkurso užduotys 2018 Ši knygelė – tai XIV tarptautinio informatikos ir informatinio mąstymo konkurso „Bebras“ uždavinių apžvalga: pateikiamos uždavinių formuluotės pagal klases, jų sprendimai ir paaiškinimai. Kiekvieną uždavinį apibūdina keli informatikos konceptai ir informatinio mąstymo raktažodžiai. Aptariami antrojo etapo uždaviniai.
Valentina Dagienė, Vaidotas Kinčius	Informatika: Bebras 2019	Kūrybinių bendrijų licencija, 2019	https://bebras.lt/wp-content/uploads/2020/09/XVI-Informatika-Bebras-2019-I.pdf	2019 m. lapkričio 4–15 d. įvykusio 16-ojo mokinių informatikos ir informatinio mąstymo konkurso „Bebras“ užduotys
Valentina Dagienė	Mąstau ir kuriu. Integruotos informatikos užduotys 6-8 metų vaikams	Baltų lankų vadovėliai, Vilnius, 2019		Smagių uždavinių rinkinys, padedantis žingsnelis po žingsnelio ugdyti informatinio mąstymo įgūdžius, reikalingus būsimiems kompiuterių, robotų, naujų išmaniųjų įrenginių kūrėjams.
Valentina Dagienė, Natalija Bankauskaitė, Sonata Bružienė	Informatikos užduotys 1-2 klasei	Šviesa, Kaunas, 2019		Atlikdami užduotis mokiniai įgis informatikos pradmenų per teorines ir praktines užduotis, kurias paruošė autoriai, informacinių technologijų srities žinovai, specialistai ir praktikai.
Natalija Bankauskaitė,	Informatikos užduotys 3-4 klasei	Šviesa, Kaunas, 2020		Atlikdami užduotis mokiniai įgis informatikos pradmenų per teorines ir praktines užduotis, kurias paruošė autoriai, informacinių technologijų srities žinovai, specialistai ir praktikai.

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
Sonata Bružienė, Valentina Dagienė				
Valentina Dagienė	Logo pradžiamokslis	Žara, Vilnius, 2001		Knyga skirta jaunesniųjų klasių moksleiviams. Joje aprašoma vaikų ypač pamėgta Komenskio <i>Logo</i> programavimo sistema. Ji labiausiai tinka norint perprasti darbo kompiuteriu principus, ypač algoritmavimo ir programavimo. Šia programa galima piešti, kurti melodijas, braižyti įvairias figūras, atlikti įvairius skaičiavimus, modeliuoti įvairius fizikos, chemijos, biologijos, kalbos procesus, mokytis panaudoti multimedijos priemones.
Rūta Girdzijauskienė, Pranas Gudynas, Daiva Jakavonytė, Tatjana Jevsikova	Inovatyvių mokymo(si) metodų ir IKT taikymas (I knyga)	UPC, Vilnius, 2010	http://www.inovacijos.upc.smm.lt/uploads/1%20knyga.pdf	Metodinė priemonė pradinio ugdymo mokytojams ir spec. pedagogams.
Renata Dudzinskienė, Danguolė Kalesnikienė, Laima Paurienė, Inga Žilinskienė	Inovatyvių mokymo(si) metodų ir IKT taikymas (II knyga)	UPC, Vilnius, 2010	http://www.inovacijos.upc.smm.lt/uploads/2%20knyga.pdf	Metodinė priemonė pradinio ugdymo mokytojams ir spec. pedagogams
Tim Bell, Ian H. Witten ir Mike Fellows	Informatika be kompiuterio	Kūrybinių bendrijų licencija, 2015	https://informatika.ugdome.lt/wp-content/uploads/2017/05/KN YGA-Informatika-be-kompiuterio-2015-09-03.pdf	Šioje knygoje sudėtos Naujosios Zelandijos Kenterberio universiteto profesoriaus <i>Timo Bello</i> ir jo kolegų sugalvotos linksmos informatikos veiklos be kompiuterio. Joje aprašomos įdomios ir smagios įvairaus amžiaus mokiniams skirtos užduotys, vadinamos veiklomis, supažindinama su kompiuterio veikimo pagrindais. Daugelis veiklų grindžiamos matematika, pavyzdžiui, dvejetainiai skaičiai, žemėlapiai ir grafai, modeliai ar struktūros, rikiavimo užduotys ir, žinoma, kriptografija. Kitos veiklos labiau siejamos su informacinėmis technologijomis, kompiuterių veikimo pagrindais.

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
				Pateikiamas prasmingas kontekstas skatina mokinius aktyviai bendrauti, kartu spręsti problemas, atlikti kūrybinį darbą ir mąstyti. Šios veiklos ypač ugdo mokinių informatinį mąstymą, kurio siekiama moderniomis mokyklų programomis.
Åsa Kronkvist	<u>Leidinių rinkinys „Naršymas internete. Pirmieji žingsniai samoningo interneto naudojimo link / Supertyrinėtojai“</u>	UPC, Vilnius, 2015	https://duomenys.ugdome.lt/?/mm/dry/med=2/213/746	Leidiniai skirti darbui su priešmokyklinio amžiaus vaikais ir pradinėjų klasių mokiniais. Rinkinį sudaro pasaka „Supertyrinėtojai“ ir mokytojams skirtas vadovas su pokalbių, žaidimų ir veiklos pasiūlymais, papildančiais šią knygelę. Vadove taip pat pateikiama idėjų ir pasiūlymų, kaip dirbti kompiuteriu, praktinių patarimų suaugusiems dėl interneto panaudojimo, taip pat pasiūlymų, kaip tėveliai ir vaikai gali savarankiškai dirbti namie.
Šis vadovas grindžiamas leidiniu „Children and Media“, parengtu Suomijos nacionalinio audiovizualinio instituto „KAVI“, bendradarbiaujant su „Aikakausmedia“, „Lasten - linkit.fi“, Suomijos Lions klubų asociacija,	<u>Vaikai ir medijos</u>	UPC, Vilnius, 2015	http://duomenys.ugdome.lt/?/mm/dry/med=2/212	Šiame leidinyje apžvelgiami įvairūs aspektai, kuriuos būtina apsvarstyti, prieš leidžiant pradinio mokyklinio amžiaus vaikams naudotis medijomis.

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
Mannerheimo vaiko gerovės lyga ir Suomijos ryšių reguliavimo tarnyba.				
Indra Sudeikienė, Daiva Gaučytė	<u>Išmaniosios technologijos ir informatinis mastymas</u>	NŠA, Vilnius, 2020	https://sodas.ugdome.lt/meto-diniai-dokumentai/atsisiusti/11800/79277567-9b3d-41d4-b4b9-1f9f5f9eae25	Rekomendacijos: ką būtina žinoti ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų tėvams (globėjams) ir mokytojams. Supažindinama su informacinių technologijų naudojimu ankstyvajame ugdyme. Pateikiama pavyzdžių, kokia veikla ankstyvajame ugdyme padeda lavinti vaikų gebėjimus ir loginį mąstymą – tai svarbu informatiniam mąstymui ateityje, taip pat tai, ką reikia žinoti apie vaikų saugumą ir laiką prie telefonų, planšečių, kompiuterių ar televizorių ekranų.
Indra Sudeikienė, Daiva Gaučytė	<u>Išmaniosios technologijos ir informatinis mastymas</u>	NŠA, Vilnius, 2020	https://sodas.ugdome.lt/meto-diniai-dokumentai/atsisiusti/11801/aa08f225-a23f-4615-8969-9f4dbbc0909b	Rekomendacijos, ką būtina žinoti pradinukų tėvams (globėjams) ir mokytojams. Pateikiama patarimų, kaip padėti vaikams saugiai naudotis informacinėmis technologijomis, supažindinama su pradinio ugdymo informatikos bendrąja programa, jos turiniu ir pasiekimų sritimis, pateikiama paprastų ir suprantamų pavyzdžių, kaip ugdyti vaikų informatinį mąstymą.
<u>Andy Wyatt</u>	Skaitmeninės animacijos pagrindai	Žara, Vilnius, 2011		Mokomoji medžiaga nuosekliai paaiškina visą animacijos kūrimo procesą, o užduotys leidžia ką tik išmokus metodus išmėginti praktiškai. Mokysis kurti televizijai, filmams, kompiuteriniams žaidimams, mobiliems telefonams ir mp3 grotuvams pritaikytą animaciją, susipažinsite su dažniausiai sutinkama dvimatės ir trimatės animacijos kūrimo programine įranga.
Valentina Dagienė, Gintautas Grigas	Mokyklinis aiškinamasis informacinių technologijų žodynėlis	TEV, Vilnius, 2003		Šiame žodynyje pateikti informacinių technologijų svarbiausių sąvokų, su kuriomis susiduriama atliekant bet kokią darbą kompiuteriu, aprašymai.

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
Valentina Dagienė	Tavo bičiulis kompiuteris. Informacinės technologijos V–VI kl., I ir II dalys	TEV, Vilnius, 2008	Pratybos ir mokytojo knyga http://it.vadoveliai.lt/5-8/	Tai mokymo priemonė, kuri padeda išmokti rašyti ir apipavidalinti sudėtingesnius tekstus, naršyti, rinkti tvarkyti informaciją kompiuteryje, rengti elektroninius laiškus, piešti, konstruoti, kurti animaciją. Knygos pabaigoje pateikiamas lietuviškų–angliškų sąvokų žodynelis.
Valentina Dagienė, Inga Žilinskienė	Kompiuterinio raštingumo pagrindai	TEV, Vilnius, 2007		Knyga mokytojui
Roma Greičiūtė, Danutė Miklienė, Danguolė Zigmuntavičienė, Petras Lozda, Alvida Lozdienė, Honorata Malevska, Regina Jasiūnienė, Virgina Valentinavičienė, Valentina Dagienė, Viktoras Dagys, Inga Žilins	Mokinio žinynas	Alma litera, Vilnius, 2007		Leidinys 5–12 kl. mokiniams, kuriame glaustai pateikiama mokyklinio informacinių technologijų kurso medžiaga.
Valentina Dagienė, Gintautas Grigas, Tatjana Jevsikova	Enciklopedinis kompiuterijos žodynas 2-asis papild. leid. ISBN 9789955879428	Matematikos ir informatikos institutas, Vilnius, 2008	http://www.ims.mii.lt/EK%205%BD/	Svetainė skirta nagrinėti lietuvių kalbos problemas ir jų sprendimus informacinėse technologijose – tuo siekiama, kad lietuvių kalba funkcionuotų ir būtų užtikrintas visavertis jos vartojimas kompiuteriuose ir kituose įrenginiuose. Žodyne aprašomi ne tik kompiuterijos, informatikos terminai, bet ir įvairūs kiti žodžiai ar jų junginiai, paprastai matomi kompiuterio ekrane. Tai komandų, mygtukų pavadinimai, užrašai dialogų languose, trumpi programų pranešimai, nurodymai ir pan. Žodyne

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
				aprašyta apie 4600 terminų ir kitų leksinių vienetų. Pateikiama terminų apibrėžtys, paaiškinimai, iliustracijos.
Valentina Dagienė, Tatjana Jevsikova, Gintautas Grigas	Aiškinamasis kompiuterijos terminų žodynas	Vilniaus universiteto Matematikos ir informatikos institutas, Vilnius, 2015.		Žodyne pateikiami ir aprašomi pagrindiniai kompiuterijos ir informatikos terminai, dažniausiai matomi kompiuterio ekrane, sutinkami mokymo priemonėse.
Tatjana Jevsikova	<u>Informatikos sąvokų žodynelis pradinėms klasių pedagogams</u>	UPC, Vilnius, 2018	https://informatika.ugdome.lt/wp-content/uploads/2019/08/Informatikos-s%C4%85vok%C5%B3-%C5%BEodyn%C4%97lis-pradini%C5%B3-klasi%C5%B3-mokytojams.pdf	<u>Informatikos sąvokų žodynelis pradinėms klasių pedagogams</u>
	Projekto „Informatika pradiniam ugdyme“ svetainė	UPC, Vilnius, 2016-2018 m.	https://informatika.ugdome.lt/biblioteka/gerosios-patirtys/	Metodinė medžiaga pradinėms klasių mokytojams „ Informatika pradinukams. Vienerių metų patirtis “. Ugdomųjų veiklų pavyzdžiai 1–4 kl. Aprašytos edukacinės aplinkos, kuriose mokiniai mokosi programavimo pagrindų. Ilgalaikių planų pavyzdžiai. Pamokų su integruota IT planų pavyzdžiai.
	Virtualia realybe sustiprintas	Ateities mokyklos, naudojanči	https://www.vr-school.eu/uploads/io2/LT/M	Leidinyje pateikiama informacija apie virtualios realybės naudojimą švietime ir būdus, kaip kurti savo išteklius:

Autorius	Leidinio pavadinimas	Leidykla, metai	Nuorodą į skaitmeninį turinį	Anotacija
	mokymo(si) procesas. Vadovas mokytojams apie virtualią realybę mokymo(si) procese.	os virtualios ir papildytos realybės galia švietimui ir ugdymui projektas VR@SCH OOL ERASMUS + mokyklinio ugdymo strateginės partnerystės 2018-1-RO01-KA201-049411	odule%205 VR%20Enhanced%20Experience_LT.pdf	<ul style="list-style-type: none"> • Paaškinama, koks yra lengviausias būdas sukurti savo VR išteklius. • Pateikiamos sudėtingo vaizdo įrašų montavimo alternatyvos. • Pateikiama informacija mokytojams apie tai, kaip nustatyti ir naudoti virtualią realybę telefonuose, turinčiuose „Android“ operacinę sistemą. • Paaškinamos VR naudojimo pamokoje priežastys, pateikiami privalumai ir trūkumai.

Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai

Šiame skyrelyje pateikiami užduočių pavyzdžiai skirtingiems pasiekimų lygiams, skirtingoms kompetencijoms ugdyti, įvairių poreikių mokiniams, taip pat mokinių darbų pavyzdžiai. Užduočių pavyzdžiai suskirstyti pagal pasiekimų sritis. Kartu su dalies šių užduočių pavyzdžiais pateikiamos ir metodinės rekomendacijos (ko konkrečiai užduotimi siekiama, ką ugdomė, ko mokome, kaip ir kokiomis priemonėmis ugdomos kompetencijos). Dalyje užduočių pavyzdžių pateikiami pasiekimų lygių paaiškinimai, pritaikant Bendrosiose programose pateiktus pasiekimų lygių požymius konkrečiam mokymosi turiniui. Kartu su užduotimis, kurios skirtos mokinių tiriamajai veiklai, pateikiami ir mokinių veiklos lapai. Dalis pateiktų užduočių pavyzdžių padeda ugdyti ir vertinti kelis skirtingų sričių pasiekimus, todėl šalia jų skliaustuose nurodomi ir kitų pasiekimų žymėjimai pagal Bendrąsias programas, arba tokie pavyzdžiai pateikiami keliuose šių metodinių rekomendacijų pasiekimų sričių skyreliuose.

[Etika](#)

[Tikyba](#)

[Lietuvių kalba ir literatūra](#)

[Lietuvių gestų kalba](#)

[Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra \(baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių\)](#)

[Matematika](#)

[Socialinis ugdymas](#)

[Gamtamokslinis ugdymas](#)

[Technologinis ugdymas](#)

[Dailė](#)

[Teatras](#)

[Šokis](#)

[Gyvenimo įgūdžių ugdymas](#)

[Informatikos ugdymas](#)

Etika

1–2 klasės

Pasiekimų sritis C3. Aš ir bendruomenė

Klasė: 1

Tema: Brangus saldainio popierėlis

Užduotis:

- Perskaitykite istoriją:

Kartą Linas su tėvais nuvažiavo prie ežero. Norėjo pabėgioti, bet kiek bėgo, vis užkliūdavo už tuščio limonado butelio ir pargriūdavo. Kai atsistodavo, būdavo aplipęs saldainių popieriukais.

Linas nutarė prisėsti ir ramiai pasėdėti, bet nebuvo kur. Visur mėtėsi nešvarūs popieriai ir maišeliai nuo traškučių. O dar besižvalgydamas užlipo ant stiklo ir įsipjovė koją.

Linas sako:

-Nieko čia tokio, kad miškas toks nešvarus. Dar geriau – nereikia net savo kamuolio atsivežti. Gali tuščius butelius paspardyti. Ir puoštis atvažiuojant į mišką nereikia – prilips saldainio popieriukas, ir būsi pasipuošęs. Kuo tų popieriukų daugiau prilips, tuo gražiau atrodysi. Nieko čia tokio, kad nėra net kur prisėsti – aš jaunas, galiu ir pastovėti. Pasėdėsiu namie. Ir kad įsipjoviau, nieko baisaus – mama sutvarstys ir bus gerai. Tam fabrikai ir gamina tvarsčius, kad žmonės įsipjautų ir susitvarstyti.

- Padiskutuokite:
- Kaip manai, ar Linui tikrai patinka tokia gamta? O kitiems žmonėms? O tau ar patiktų?
- Ar tau yra tekę būti tokiam miške?
- Kas būtų, jei kiekvienas žmogus, nuvažiavęs į mišką ar prie ežero, numestų po vieną nedidelį saldainio popieriuką ar kokią kitą mažą šiukšlę? Ar būna "mažų šiukšlių"? Ar numesta nedidelė šiukšlė (pavyzdžiui, saldainio popierėlis) yra problema? Kodėl?
- Kas būtų, jei kiekvienas žmogus, nuvažiavęs į mišką ar prie ežero, pakeltų ir išmestų po vieną nedidelį saldainio popieriuką ar kokią kitą mažą šiukšlę?
- Ar jūs šeimoje rūšiuojate? Kaip?
- Ar žinai, kaip galima panaudoti daiktus, kurie iš pirmo žvilgsnio atrodo šiukšlė? Pateik pavyzdžių. Jei mokiniams sunku sugalvoti, padeda mokytoja/s (galima piešti ant abiejų lapo pusių, pasidaryti žaislų iš makaronų ar batų dėžučių, tualetinio popieriaus tūtelių ir t.t.).
- Susitarkite, kad klasėje rinksite saldainių popieriukus (galima jų atsinešti ir iš namų). Paskirkite popieriukams atskirą dėžutę.
- Projekto tikslas - iš surinktų saldainių popieriukų pasigaminti girliandą, kuria puošite klasę per šventes (gimtadienius ir t.t.). Kokia girlianda bus, nutarkite patys. Atskirus girliandos elementus mokiniai gali gaminti individualiai, tačiau visa girlianda turėtų būti bendras visų kūrinys. Išklausykite visų nuomones ir pasiūlymus, tuomet priimkite bendrą sprendimą.
- Kai pririnksite pakankamai popieriukų, galite pradėti gaminti. Nesvarbu, kas kiek popieriukų įdėjo į dėžutę, prieš darant popieriukus pasidalinkite po lygiai, kad kiekvienas mokinys turėtų tokį patį popieriukų kiekį.
- Kai baigsite, aptarkite, kaip sekėsi dirbti bendrai. Kaip pavyko susitarti, kokią girliandą darysite? Ar išklausėte visų nuomones? Kaip sekėsi pasidalinti popieriukus? Ar tau patiko kurti bendrą girliandą? Kodėl? Ar norėtum, kad visi mokyklos vaikai sukurtų bendrą girliandą ir ja papuoštų mokyklą? Kodėl?

Pasiekimų lygiai:

C3.1 Įvardija kas yra	C3.2 Kelia klausimus apie	C3.3 Įvardija kodėl svarbu priimti kitoki	C3.4 Įvardija keletą skirtingų
-----------------------	---------------------------	---	--------------------------------

bendruomenė, pavyzdžiui, mokyklos bendruomenė.	bendruomenės svarbą ir pateikia pavyzdžių, kada pasijuto bendruomenės nariu.	Kitą ir kaip jaučiasi kai pats yra priimamas. Padedamas domisi skirtingomis bendruomenėmis.	bendruomenių pavyzdžių. Reflektuoja bendruomenės svarbą savo gyvenime.
D3.1 Įvardija kodėl svarbu nešiukšlinti. Domisi kokios problemos kyla, kai yra šiukšlinama.	D3.2 Pateikia keletą žmogaus neigiamos įtakos gamtai pavyzdžių. Kelia klausimus apie ekologiją.	D3.3 Skiria kaip teisingai rūšiuoti pagrindines šiukšles.	D3.4 Samprotauja ir įvardija kodėl svarbu rūšiuoti šiukšles, kodėl šis veiksmas svarbus gamtai. Kuria šiukšlių rūšiavimo klasėje projektą su klasės draugais.

Užduoties įgyvendinimo ir pasiekimų lygiai:

C3.1 Mokinė,-ys įvardija, kas yra klasės bendruomenė. Skiria klasės bendruomenę nuo mokyklos bendruomenės.

C3.2 Mokinė,-ys įvardija kas yra klasės bendruomenė. Išklauso kitų nuomonę, eina į kompromisus, derinasi prie bendrų klasės interesų.

C3.3 Mokinė,-ys įvardija kodėl svarbu išklausti kitų nuomonę, rasti kompromisą. Įvardija, kaip jaučiasi, kai kas nors kitas ar pats/pati yra priimamas/nepriimamas į bendruomenę.

C3.4 Mokinė,-ys įvardija kodėl svarbu išklausti kitų nuomonę, rasti kompromisą. Įvardija, kaip jaučiasi, kai kas nors kitas ar pats/pati yra priimamas/nepriimamas į bendruomenę. Pateikia skirtingų bendruomenių pavyzdžių, įvardija savo patirtį jose.

D3.1 Mokinė,-ys įvardija kodėl svarbu nešiukšlinti, suvokia, kad numesta "maža šiukšlė" taip pat žalinga ir teršia aplinką.

D3.2 Mokinė,-ys įvardija kodėl svarbu nešiukšlinti, pateikia keletą žmogaus neigiamos ar teigiamos įtakos gamtai pavyzdžių.

D3.3 Mokinė,-ys įvardija kodėl svarbu nešiukšlinti, reflektuoja savo elgesį, pateikia keletą jo paties ar šeimos neigiamos ir teigiamos įtakos gamtai pavyzdžių.

D3.4 Mokinė,-ys įvardija kodėl svarbu nešiukšlinti, reflektuoja savo elgesį, pateikia keletą jo paties ar šeimos neigiamos ir teigiamos įtakos gamtai pavyzdžių. Supranta rūšiavimo ir pakartotinio daiktų naudojimo naudą, pateikia pavyzdžių.

Ugdomos kompetencijos: Pažinimo, pilietiškumo, kūrybiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, kultūrinė, komunikavimo.

Integraciniai ryšiai: dailė, technologijos, matematika.

Vertinama: pagal D3 pateiktus pasiekimų lygius vertinama pirma užduoties dalis (1–3 užduoties punktai), pagal C3 pateiktus pasiekimų lygius vertinama antra užduoties dalis (4-7 užduoties punktai).

Šaltiniai: I ir II pratimo žingsniai parengti pagal R.Aškinytė. "Filosofija vaikams. Mokytojo knyga", Tyto alba, 2003, p. 39-40.

III žingsnio užduotis parengta pagal pratimą "Kam galima panaudoti saldainio popierėlį? // J.Sereičikienė, V.Kuzickaitė, A.Meškauskienė, R.Aškinytė. Etika: Taip. Užrašai 1 klasei. Vilnius, Šviesa, 2020, psl. 48.

Pasiekimų sritis A Saviugda ir savisauga. Aš–Asmuo

Klasė: 2

Tema: Pasikalbėjim minutėlė...

Pokalbio tema - aš ir kiti. Mokinė,-ys mokosi save objektyvuoti ir apibūdinti tokiais ar panašiais žodžiais: „aš mėgstu“, „man patinka“, „aš nemėgstu“, „man nepatinka“ ir pan.

Veiklos užduoties atlikimo metu mokinė,-ys mokosi klausytis kitų.

Užduotis: Reikės ilgos virvės, kurios galai būtų surišti mazgu. Vaikai sėdi ratu, visi abiem rankom įsikibę į virvę. Leidžiame virvę per rankas, sakydami "sukasi, sukasi mazgas ratu, pasakyki draugams, kas esi tu". Mokytoja,-as paleidžia suktis suktuką (ar tiesiog kamuoliuką), virvę leidžiame tol, kol suktukas sustoja.

Mokytoja,-as pradeda pokalbį su tuo vaiku, kurio rankose sustojo virvės mazgas. Pokalbio tikslas - sužinoti apie vaiką, su juo/ja susipažinti. Klausimai gali būti įvairūs - apie pomėgius, svajones, įpročius ir t.t. Pokalbio trukmė - 1-2 minutės.

Sukame virvę toliau. Kai suktukas vėl sustoja, klausimus užduoda vaikas, kuris kalbėjo paskutinis, o atsakinėja tas, kurio rankose ši kartą sustojo mazgas. Viso pokalbio metu vienas vaikas tik klausinėja, kitas – tik atsakinėja. Jei klausiančiajam sunku tęsti pokalbį ir užduoti klausimus, padeda mokytoja. Mokytoja,-as skatina vaikus nuoširdžiai domėtis pašnekovu, megzti sklandų pokalbį, užduoti ne tik atskirus, bet ir iš pateikto atsakymo kylančius klausimus.

Jei mazgas sustoja vaiko, kuris jau atsakinėjo, rankose, žodžio teisę perduoti šalia sėdinčiam vaikui, kad pamokos metu visi pabūtų ir klausiančio, ir atsakinėjančio rolėje.

Atlikus užduotį aptariami šie klausimai:

Ar buvo įdomu pasakoti apie save? Ar įdomu klausyti apie kitų mokinių pomėgius, įpročius, svajones? Kodėl?

Ar tavo ir kitų mokinių pomėgiai, įpročiai, svajonės panašūs ar skiriasi? Ar tu turi tokių pomėgių, įpročių ar svajonių, kurių neturi joks kitas klasės mokinys?

Kodėl tau svarbūs tavo pomėgiai, įpročiai ir svajonės? Kaip manai, ar ir kitiems mokiniams jų pomėgiai, įpročiai ir svajonės yra tokie pat svarbūs?

Ar svarbu mandagiai ir pagarbiai bendrauti vieniems su kitais? Kodėl?

Ar atlikdami užduotį bendravote mandagiai ir pagarbiai?

Kas yra konfliktas? Kas yra patyčios? Koks skirtumas tarp konflikto ir patyčių?

Ar kilo konfliktų atliekant užduotį? Kaip juos sprendėte?

Kaip reikėtų bendrauti, kad konfliktai neperaugtų į patyčias?

Ar matome panašumus mūsų pomėgiuose ir nemėgstamoje veikloje? Kokie jie?

Ar matome skirtumus mūsų pomėgiuose ir nemėgstamoje veikloje? Kokie jie?

Ko yra daugiau – panašumų ar skirtumų? Kodėl taip yra?

Kaip galėtume vieną ar kitą panašumą ir skirtumą apibūdinti keliais žodžiais?

Pasiekimų lygiai:

A1.1 Atsakydamas į mokytojos,-jo keliamus klausimus pasakoja savo pomėgius, papasakoja kodėl šie pomėgiai jam svarbūs.	A1.2 Įvardija ne tik savo pomėgius, bet ir kelia klausimus apie save, savo autentiškumą.	A1.3 Kelia klausimus apie savo pomėgių skirtingumą nuo kito pomėgių.	A1.4 Savarankiškai pasirinkdamas mokytojo pasiūlytus pristatymo būdus, pristato save.
B3.1 Kelia klausimus kaip palaikyti trumpą	B3.2 Padedamas palaiko dialogišką santykį su Kitu,	B3.3 Savarankiškai palaiko mandagų ir pagarbų ryšį su Kitu,	B3.4 Reflektuoja mandagaus

pokalbį su Kitu. Padedamas svarsto kada konfliktas gali peraugti į patyčias.	pavyzdžiui, užduoda mandagius klausimus. Savarankiškai įvardija skirtumus tarp konflikto ir patyčių.	priimdamas Kito kitoniškumą. Svarsto būdus kaip bendrauti, kad konfliktinės situacijos neperaugtų į patyčias.	bendravimo svarbą su Kitu. Skiria patyčias kaip netinkamą bendravimo būdą.
--	--	---	--

Užduoties įgyvendinimo ir pasiekimų lygiai:

A1.1 Mokinė,-ys atsako į mokytojos,-jo ar kitų mokinių pateiktus klausimus apie savo pomėgius, pagrindžia, kodėl jam tai svarbu.

A1.2 Mokinė,-ys sklandžiai ir išsamiai atsako į mokytojos,-jo ar kitų mokinių pateiktus klausimus, pasakoja ne tik apie savo pomėgius, bet ir įpročius, svajones, pagrindžia, kodėl tai svarbu.

A1.3 Mokinė,-ys pastebi skirtumus tarp savo ir kitų mokinių pomėgių, įpročių ir svajonių.

A1.4 Mokinė,-ys pristato save kaip autentišką asmenybę, pagrindžia ir vertina savo bei kitų mokinių autentiškumą.

B3.1 Mokinė,-ys padedamas svarsto, kas padeda palaikyti pokalbį su kitu, kas yra konfliktas ir patyčios, koks tarp jų skirtumas.

B3.2 Mokinė,-ys padedamas palaiko pokalbį, domisi kito mokinio pomėgiais, įpročiais ir t.t., užduoda klausimus, tačiau jie yra padriki, nesusieti į vientisą temą, pokalbį. Savarankiškai apibrėžia kuo skiriasi konfliktas ir patyčios.

B3.3 Mokinė,-ys palaiko pokalbį, užduoda originalius klausimus, sekantį klausimą pateikia ta pačia tema, plėtoja ir gilina temą, pateikiami klausimai išplaukia iš atsakymų, jie yra susieti į vientisą pokalbį.

Nuosekliai domisi pašnekovais, stengiasi suprasti jų autentiškumą. Išlieka mandagus ir pagarbus, net jei nuomonės aptariamam klausimui nesutampa. Savarankiškai svarsto būdus kaip bendrauti, kad konfliktinės situacijos neperaugtų į patyčias.

B3.4 Mokinė,-ys palaiko nuoseklų pokalbį, domisi pašnekovais, stengiasi suprasti ir gerbti jų autentiškumą. Išlaiko dėmesį ir susidomėjimą pašnekovu ir jo asmenybe. Išklauso, nepertraukinėja, nepereina prie kitos temos, net jei tema, kuria kalba atsakinėjantysis, klausiančiajam neaktuali. Išlieka mandagus ir pagarbus. Savarankiškai svarsto būdus kaip bendrauti, kad konfliktinės situacijos neperaugtų į patyčias, bei praktiškai šiuos būdus įgyvendina.

Ugdomos kompetencijos: socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, komunikavimo.

Integraciniai ryšiai: -

Vertinama: pagal A1 ir B3 pateiktus pasiekimų lygius.

Šaltiniai: užduotis parengta pagal "Klausimų virvė" // V.Vaidogaitė, A.Pempienė. Knyga mažutėliams. Vilnius. 2020, psl. 38.

3–4 klasės

Pasiekimų sritis D4 Ekologinių problemų raiška virtualybėje

Klasė: 3-4

Tema: Ekologinių problemų raiška virtualybėje: Ar trumpas socialinės reklamos filmas man padėtų suprasti šiukšlių rūšiavimo principus?

Užduotis:

Pirma užduoties dalis:

Diskusija: ar pastebi pavyzdžių, kai reklamose ar animaciniuose filmuose siekiama atkreipti dėmesį į gamtos problemas? Ar gali pateikti pavyzdžių?

Antra užduoties dalis:

Diskusija: svarsto kodėl kuriami filmai apie gamtą? Kuo jie gali prisidėti prie gamtos išsaugojimo?

Trečia užduoties dalis:

Individuali užduotis: nupiešti ar aprašyti kokį filmą kurtum pats/pati, kaip jis atspindėtų gamtos problemas?

Ketvirta užduoties dalis:

Pristatymas: individualiai atliktų užduočių pristatymas, aptarimas.

Pasiekimų lygiai:

D4.1 Padedamas pateikia pavyzdžių kaip filmuose ar animacijoje siekiama atkreipti dėmesį į gamtos problemas.	D4.2 Kelia klausimus ir diskutuoja kodėl filmų kūrėjai kuria filmus apie gamtą, pateikia pavyzdžių kuo šie filmai yra naudingi.	D4.3 Įsivaizduoja ir aprašo ar nupiešia kokį pats kurtų filmą apie gamtą, į kokią gamtos problemą norėtų atkreipti žmonių dėmesį?	D4.4 Pristato klasės draugams savo idėjas apie filmą, kuris nagrinėtų gamtos klausimus.
--	---	---	---

Užduoties įgyvendinimo ir pasiekimų lygiai:

D4.1 Mokinys, ė atlieka pirmą užduoties dalį.

D4.2 Mokinys, ė atlieka pirmą ir antrą užduoties dalis.

D4.3 Mokinys, ė atlieka pirmą, antrą ir trečią užduoties dalis.

D4.4 Mokinys, ė atlieka visas užduoties dalis.

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, komunikavimo.

Integraciniai ryšiai: lietuvių kalba, dailė, pasaulio pažinimas.

Vertinama: Pagal D4 pasiekimų lygius.

Tikyba

Katalikų tikyba

Daugiau pavyzdžių Katalikų tikybos įgyvendinimo rekomendacijose (Nuoroda)

1–2 klasės

E1. Tema: Gyvybė neliečiama

1 klasė

Diagnostinė užduotis. Tu jau žinai, kad gyvybė - didžiausia Dievo dovana. Teisingai atversk dėlionės detales. Pirmiausia atversk tas, kuriose pavaizduota, kas saugoja gyvybę, po to - kas jai kenkia. Teisingai atlikęs užduotį rasi paveikslėlį. Kokį? Paslaptis <https://learningapps.org/20682701>

Slenkstinis lygmuo: padedamas atpažįsta sveikatą puoselėjančio ir žalojančio elgesio korteles.

Patenkinamas lygmuo: savarankiškai atpažįsta sveikatą puoselėjančio ir žalojančio elgesio korteles.

Pagrindinis lygmuo: savarankiškai atlieka užduotį ir įvardija, kad gyvybė yra Dievo dovana.

Aukštesnysis lygmuo: savarankiškai atlieka užduotį ir įvardija, kad gyvybė yra Dievo dovana, kuri leidžia pažinti pasaulį ir patį Dievą. Atvertę paveikslėlį, paaiškina, kas jame vaizduojama, papasakoja žmogaus sukūrimo istoriją.

3–4 klasės

B1 tema: Jėzus - žmogus ir Dievas

3 klasė

ASMENS TAPATYBĖ KORTELĖ	
“nuotraukos” vieta	
Vardas.....	
Pavardė.....	
Gimimo metai.....	
Gimimo vieta.....	
Tėvai:	
Mama.....	
Tėtis (Globėjas).....	
Tautybė.....	
Profesija.....	
Misija.....	
Dieviškos savybės	
.....	
.....	

Užduotis: Ar girdėjai, kad Jėzus niekada neturėjo asmens tapatybės kortelės. Turi neįtikėtinai įdomią galimybę - sukurti Jam šį dokumentą. Pasinaudok visa turima informacija apie Jį. Sėkmės!

Slenkstinis lygmuo: su pagalba užrašo Jėzaus vardą, gimimo vietą, tėvus, vieną dievišką savybę.

Patenkinamas lygmuo: įrašo Jėzaus vardą, pavardę, gimimo metus, profesiją, dvi dieviškas savybes.

Pagrindinis lygmuo: įrašo Jėzaus vardą, pavardę, gimimo metus, profesiją, tautybę, tris dieviškas savybes.

Aukštesnysis lygmuo: savarankiškai užpildo Jėzaus tapatybės kortelę.

Karaimų tikyba

1–4 klasės

Daugiau pavyzdžių karaimų tikybos įgyvendinimo rekomendacijose (Nuoroda)

C. Bendruomenė ir liturgija

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
<p>Pažiūrėti klasėje panoraminę vienos ar kitos kenesos nuotrauką www.panoramas.lt ir/ar apsilankyti kenesoje; aptarti, kokius ypatingus pastato bruožus mokiniai pastebi ir juos paaiškinti.</p> <p>Kitos galimos užduotys: - nežiūrint į nuotraukas ar video, pasiūlyti nupiešti ar nusakyti, kaip įsivaizduoja kenesą, paskui palyginti ir aptarti panašumus ir skirtumus su tikrove, - apsilankyti vienoje iš kenesų Lietuvoje, grįžus užpildyti klausimyną apie tai, kas matyta (pvz. su tokiais klausimais – ar ten kabo paveikslų? Kaip atrodo langai? Kokios formos kupolas?), - LDK žemėlapyje pažymėti (bent) Vilnių, Trakus, Haličą, Kijevaž, Eupatoriją, Bachčisarajų; suskaičiuoti kenesas</p>	<p>Vertinimo pavyzdys pagal pasiekimų lygius –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tik paskatinus išvardina bruožus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai); nepamini kitų valstybių, kuriose veikia kenesos, 2. Savarankiškai išvardina bruožus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai); nepamini kitų valstybių, kuriose veikia kenesos, 3. Savarankiškai išvardina bruožus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai); pamini kitas valstybes, kuriose veikia kenesos (pvz. Ukraina, Rusija) 4. Savarankiškai išvardina šiuos bruožus (altoriaus buvimas, ne kiekvienas gali link jo eiti, reikalavimas užsidengti galvą, niekas kitas tik pamaldos gali vykti tame pastate, moterys ir vyrai meldžiasi atskirai) ir kitus, kurie apibūdina kenesą kaip šventovę; pamini visas kitas valstybes, kuriose veikia kenesos (pvz. Ukraina, Rusija, JAV); visą pasakojimą susieja su matytomis 	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė, skatmeninė.</p>

	nuotraukomis ar apsilankymo kenesoje įspūdžiais.	
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>C3.1. Paskatinus apibūdina kenesą kaip šventovę, mini tik Lietuvą, kurioje jos veikia, neapsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje</p> <p>C3.2. Apibūdina kenesą kaip šventovę, mini tik Lietuvą, kurioje jos veikia, apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje</p> <p>C3.3. Apibūdina kenesą kaip šventovę, išvardina, kuriose valstybėse jos veikia, apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje</p> <p>C3.4. Išsamiai apibūdina kenesą kaip šventovę, išvardina, kuriose valstybėse jos veikia pasitelkdamas geografines sąvokas, aktyviai ir smalsiai apsilanko veikiančioje kenesoje Lietuvoje</p>		

3–4 klasės

A Šventojo Rašto (ST) pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)	Vertinimas	Ugdomos kompetencijos
Papasakoti savo sukurta istoriją biblinės Tymbyl chydžy istorijos pagrindu; paminėti Dievo siūstas bausmes, jas iliustruoti.	<p>Vertinimo pavyzdys –</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pasakoja paprastai, be palyginimų, naudoja mažai faktų iš Biblinės istorijos, pamini tik dvi Dievo siūstas bausmes 2. Pasakoja paprastai, naudoja palyginimus, veda paraleles su bibline istorija, pamini keturias Dievo siūstas bausmes 3. Pasakoja vaizdingai, naudoja palyginimus, veda paraleles su bibline istorija, pamini aštuonias Dievo siūstas bausmes 4. Pasakoja vaizdingai, išplėtotai, naudoja palyginimus, veda paraleles su bibline istorija, pamini dešimt Dievo siūstų bausmių. 	Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė

<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>A2.1. apibūdina karaimų religinį kalendorių be jo sudarymo principo, papasakoja tik vieną iš Bibliinių Tymbyl ir Aftalar chydžy siužetų</p> <p>A2.2. apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, papasakoja tik vieną iš Bibliinių Tymbyl ir Aftalar chydžy siužetų, jo pagrindu kuria vieną nedidelį tekstą, maišo krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu</p> <p>A2.3. apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, pasakoja Bibliinius Tymbyl ir Aftalar chydžy siužetus, jų pagrindu kuria nedidelius tekstus, įvardina krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu</p> <p>A2.4. išsamiai apibūdina karaimų religinį kalendorių ir jo sudarymo principą, tikslingai pasakoja Bibliinius Tymbyl ir Aftalar chydžy siužetus, įterpia savo pamąstymus, tekstų pagrindu kuria įvairius tekstus su savo pasamprotavimais, įvardina krikščionių ir judėjų šventes panašiu metu</p>		
---	--	--

Ortodoksų tikyba

1–4 klasės

Užduočių pavyzdžiai (rusų kalba)

Священная история Нового Завета

Священное Писание и Предание

Знания о Боге мы получаем из:

Священного
Предания

Священного
Писания

В
люди могли прямо
общаться с Богом.

После грехопадения они утратили
эту способность. Но Бог посылал
и через них напоминал о Себе.

Некоторые из
пророков
записывали то,
что им открывал
Бог.

Писание называется _____
потому, что писали его под влиянием _____

Поэтому мы называем его еще _____

То есть мы верим, что автор Священного
Писания - сам _____

Урок 1

стр 1

6
УРОК

КАИН И АВЕЛЬ

Побеседуем о даре Божиим. Подумаем и
обсудим, что такое благодарение, и узнаем,
почему важно беречь все живое вокруг.

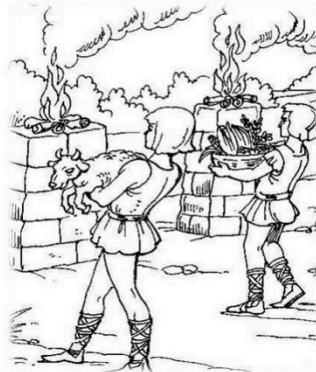
У Адама и Евы родились сыновья Каин и Авель. Каин возделывал землю, а Авель пас овец.

Однажды они стали совершать жертвоприношение Богу: Каин приготовил в дар Господу плоды земли, а Авель ягнят. Жертва Авеля была угодна Богу, а дар Каина Он не принял. Каин очень огорчился и смотрел в землю. «Почему ты огорчился и не поднимаешь глаз? – сказал Господь Каину. – Смотри, грех влечет тебя к себе, но ты побеждай его». Но Каин не послушался и не покаялся, его мучил гнев и ревность к брату. И он убил Авеля. «Где Авель, брат твой?» - спросил Господь Каина. «Не знаю, - ответил Каин, - что я, сторож ему?»

«За то, что ты убил своего брата, будешь изгнанником и скитальцем на земле», - сказал Господь. И Каин пошел прочь от лица Господня и поселился в земле Нод, к востоку от рая.

Как стали жить люди, когда рая для них не стало? Как жили люди, забывшие Бога?

1

Musulmonų -sunitų tikyba

Pasiekimų sritis A. Šventraščio pažinimas

Užduoties pavyzdys (-džiai)

Vertinimas

Ugdomos kompetencijos

<p>Mokytojas perskaito ar trumpai perpasakoja vieną Šv. Korano pasakojimą (pvz. pasaulio sukūrimo istoriją) ir vieną pasakojimą paremtą pranašo Muhammedo hadisais. Mokiniai apibūdina juos žodžiu arba nupiešia jų vaizdinius, atpažindami Šv. Korano ir pranašo hadisų pasakojimus. Primindamo ir išardindami, kokios konfesijos naudoja šiuos pasakojimus. Renkantis pasakojimus, svarbu, kad jie būtų vaizdingi, kad juose būtų ryški Dievo galios apsireiškimo simbolika, kurią būtų galima nupiešti (diena, naktis, šviesa, tamsa, gėris, blogis, duona, pastangos ar pan.) ir skirtingų veikėjų vardų. Hadisų istorijose rekomenduojama dažnai minėti pranašo Muhammedo vardą.</p> <p>Mokytojas pasitelkdamas vaizdingas priemones pateikia arabiškas raides. Paaiškina apie rašymo ypatybes ir skirtumus su lotynų rašmenimis. Pateikia pavyzdžius iš Šv. Korano ir supažindina su pirmomis raidėmis</p>	<p>Vertinama pagal išskirtus A.1 ir A.2 pasiekimų lygius.</p>	<p>Pažinimo, kultūrinė, kūrybinė,</p>
<p>Pasiekimų lygiai, nurodantys vertinimą</p> <p>A1.1. Atpažįsta ir nusako bent vieną iš Šv. Korane minimų pagrindinių istorijų.</p> <p>A.2.1. Padedamas atpažįsta arabiškas raides ir skiria jas nuo lotyniškų raidžių.</p> <p>A1.2. Atpažįsta ir įvardija Šv. Korano pagrindines istorijas ir padedamas geba priskirti jas atitinkamoms konfesijoms.</p> <p>A.2.2. Skiria arabiškas raides, padedamas nusako raidžių pozicijas.</p> <p>A1.3. Atpažįsta Šv. Korano pagrindines istorijas, skiria jas nuo kitų konfesijų pasakojimų ir geba priskirti siūlomomis kalbinėmis ir vizualiosiomis priemonėmis.</p> <p>A.2.3. Atpažįsta arabiškas raides, geba atskirti raides vieną nuo kitos, Skiria raidžių rašymo kryptį ir geba perkaityti atskirus žodžius šv. Korane.</p> <p>A1.4. Atpažįsta Šv. Korane minimas pagrindines istorijas, geba jas įvardinti ir aktyviai priskirti atitinkamoms konfesijoms, išsamiai pavaizduoja paties numatytomis kalbinėmis ir vizualios raiškos priemonėmis.</p> <p>4.2.4. Atpažįsta arabiškas raides, geba atskirti raides vieną nuo kitos. Skiria raidžių rašymo kryptį. Perskaito nesudėtingus sakinius šv.Korane.</p>		

Lietuvių kalba ir literatūra

1-2 klasės skaitymo ir teksto supratimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai Pelėno drąsa

Kai jau buvo visai netoli, Varlėnas, kuris ėjo priekyje, nustebe susustojo.

– Paklauskite, – tarė jis, – koks keistas garsas. Atrodo, lyg kas knarktų.

Iš tiesų, iš Pelėno urvo sklido keistas garsas. Tarsi kas šnpuotų, užsnūdęs po sočių pietų.

Sunerimę draugai pirštų galiukais prisėlino prie urvo ir nustėro, pamatę plačiai atlapotas ir subraižytas duris.

– Žinote, aš gal čia palauksiu, – sušnabždėjo Boružėnas Bobo. Jis taip virpėjo, kad net popierinė karūna ant jo galvos krūpčiojo.

Varlėnas su Pelėnu atsargiai prisėlino arčiau ir pažvelgė pro langelį. Jiedu išvydo Feliksą. Jis saldžiai miegojo išsidrėbęs ant sofos, apsikabinęs tuščią sausainių skardą. Jam buvo visai nė motais, kad nešvariomis letenomis teploja pagalves.

– Po šimts vėdrynų, – sušnabždėjo Varlėnas, – juk tai lapė!

– Taip, – niūriai atsiliepė Pelėnas. – Ir jis surijo sausainius, kuriuos buvau iškepęs Bobo gimtadieniui.

– Mano gimtadinio sausainius? – nusiminęs cypelėjo Bobo.

– Ššš! – nutildė jį Pelėnas. – Tuoju mes tam nenaudėliui iškrėsime mažytį pokštą.

Nuvyniojęs Boružėnui nuo kaklo šaliką, Pelėnas pirštų galiukais įsliūkinio į olą. Priėjo tiesiai prie Felikso ir mikliai supančiojo lapiuko letenas raudonuojau šaliku. Kol Feliksas atsipeikėjo iš miegų ir suprato, kas čia dedasi, buvo jau iki nosies galiuko susuktas į šaliką ir negalėjo nė krustelėti.

– Begėdžiai! – suriko jis. – Tučtuojau mane paleiskite!

– Jei kas čia yra begėdis, tai tu, – niūriai burbtelėjo Varlėnas. – Kas tau leido brautis į svetimą olą ir šlamšti svetimus sausainius?

– O aš buvau alkanas! – piktai atšovė Feliksas.

– Galėjai bent jau pasiklausti, – atsiduso Pelėnas. – Būtume pavaišinę.

– Paleiskite mane. – suinkštė lapiukas, – Pažadu nieko blogo daugiau neiškrėsti.

Feliksui skaudėjo pilvą, kaip būna, kai persivalgai svetimų sausainių. Be to, buvo labai gėda dėl to, ką pridirbo.

– Paleiskime, – pasiūlė Pelėnas, – jam turbūt jau visai kojos sustingo. Tegul eina namo.

Kai draugai atrišo Feliksą, jis pakilo, tylomis nusibraukė nuo kailio dulkes ir jau ruošėsi smukti pro duris.

– Palauk, – tarė jam Pelėnas kiek dvejodamas. – Gal vis dėlto susitaisykime ir išgerkime drauge arbatos?

Pagal E. Launikonytės knygos „Pelėnas, Varlėnas ir Bobo“ ištraukas, labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, Vilnius, 2018 m.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
B.1. Skaito įvairaus pobūdžio tekstus, daro teksto visumą apibendrinančias išvadas.	Slenkstinis	B.1.2.1. Skaito nedidelės apimties tekstus, randa tekste bent dalį aiškiai pateiktos informacijos.	(10) Kodėl Feliksas suvalgė sausainius? A. Norėjo paragauti, ar sausainiai skanūs. B. Jis išsikepė sausainių. C. Buvo jo gimtadienis. D. Jis buvo alkanas.

	Patenkinamas	B.1.2.2. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste aiškiai pateiktą informaciją.	<p>(3) <i>Koks garsas sklido iš urvo?</i></p> <p>A. <i>Kažkas braižė duris.</i></p> <p>B. <i>Kažkas cypė iš baimės.</i></p> <p>C. <i>Kažkas šnopavo ir knarkė.</i></p> <p>D. <i>Kažkas čepsėjo pietaudamas.</i></p>
	Pagrindinis	<p>B.1.2.3. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa/susieja tekste aiškiai pateiktą tiesioginę informaciją ir aiškiai numanomą netiesioginę informaciją.</p> <p>B.1.4.3. Suformuluoja teksto (grožinio ir negrožinio) temą ir aiškiai numanomą pagrindinę mintį. Aptaria aiškiai tekste atskleistas vertybes, susijusias su artimiausiu jam pažįstamu kontekstu.</p>	<p>(13) <i>Ką Pelėnas pasiūlė Feliksui?</i></p> <p>A. <i>Eiti pasivaikščioti.</i></p> <p>B. <i>Suvalgyti sausainį.</i></p> <p>C. <i>Išgerti arbatos.</i></p> <p>D. <i>Gražiai elgtis.</i></p> <p>(2) <i>Kur sustojo draugai?</i></p> <p>A. <i>Prie Varlėno urvo.</i></p> <p>B. <i>Prie Pelėno urvo.</i></p> <p>C. <i>Prie Bobo urvo.</i></p> <p>D. <i>Prie Lapino urvo.</i></p> <p>(7) <i>Iš ko Pelėnas suprato, kad tai Feliksas suvalgė sausainius?</i></p> <p>A. <i>Feliksas miegojo ant sofos.</i></p> <p>B. <i>Feliksas buvo apsikabinęs tuščią skardą.</i></p> <p>C. <i>Feliksas miegodamas knarkė.</i></p> <p>D. <i>Feliksas prišiukšlino Pelėno namus.</i></p> <p>(15) <i>Kodėl ši pasaka pavadinta „Pelėno drąsa“?</i></p> <p>A. <i>Nes viskas vyko Pelėno urve.</i></p> <p>B. <i>Nes Pelėnas iškepė sausainių.</i></p> <p>C. <i>Nes Pelėnas padarė karūną.</i></p> <p>D. <i>Nes Pelėnas pamokė lapiuką.</i></p>

	Aukštesnysis	B.1.2.4. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste pateiktą tiesioginę ir netiesioginę informaciją.	(8) <i>Kodėl Boružėnas Bobo buvo su karūna?</i> A. <i>Jis buvo karalius.</i> B. <i>Jis žaidė su karūna.</i> C. <i>Jis šventė gimtadienį.</i> D. <i>Jis slėpėsi nuo Felikso.</i>
B.2. Aptaria skaitomus tekstus, interpretuoja.	Slenkstinis	B.2.1.1. Įvardija ir apibūdina bent vieną veikėją.	(5) <i>Kas yra Feliksas?</i> A. <i>Pelė</i> B. <i>Varlė</i> C. <i>Lapė</i> D. <i>Boružė</i>
	Patenkinamas	B.2.1.2. Įvardija ir trumpai apibūdina bent du kūrinio veikėjus.	(1) <i>Užrašyk du veikėjus, kurie buvo paminėti tekste.</i>
	Pagrindinis	B.2.2.3. Nusako įvykių seką, nurodo aiškiai tekste įvardytą veiksmo vietą ir laiką; kūrinio nuotaiką.	(9) <i>Sunumeruok Pelėno veiksmus iš eilės.</i> <i>? Priėjo tiesiai prie Felikso.</i> <i>? Iki nosies galiuko susuko Feliksą į šaliką.</i> <i>? Šaliku surišo lapiuko letenas.</i> <i>I Nuvyniojo Boružėnui šaliką.</i> <i>? Pirštų galiukais įsliūkino į olą.</i>
	Aukštesnysis	B.2.1.4. Apibūdina veikėjus, vertina jų veiksmus, samprotauja apie jų santykius.	(11) <i>Remdamasis tekstu, užbaik sakinius.</i> <ul style="list-style-type: none">• <i>Feliksas pavadino draugus begėdžiais, nes...</i>• <i>Draugai pavadino Feliksą begėdžiu, nes...</i>
			(14) <i>Ar Pelėnas draugiškas? Taip Ne Parašyk vieną Pelėno veiksmą, rodantį, kad jis toks yra.</i>
	Pagrindinis	B.3.2.3. Randa tekste dažnai vartojamus vaizdingus	(4) <i>Tekste parašyta, kad Boružėnas Bobo taip virpėjo, kad net popierinė karūna ant jo</i>

B.3. Vertina skaitomų tekstų raišką.		žodžius ir frazes, paaiškina jų reikšmę.	<i>galvos krūpčiojo. Kaip tuo metu jautėsi Bobo?</i> <i>A. Pyko</i> <i>B. Bijoję</i> <i>C. Džiaugėsi</i> <i>D. Liūdėjo</i>
			<i>(12) Ką reiškia žodžiai pirštų galiukais įsliūkino?</i> <i>A. Tyliai įėjo.</i> <i>B. Greitai įbėgo.</i> <i>C. Garsiai išoko.</i> <i>D. Sunkiai išliaužė.</i>
	Aukštesnysis	B.3.2.4. Paaiškina teksto vaizdingus žodžius ir frazes, jų reikšmę ir paskirtį tekste.	<i>(6) Kurie žodžiai tinka pakeisti posakį „Po šimts vėdrynų“?</i> <i>A. Čia tai bent...</i> <i>B. Geras draugas.</i> <i>C. Kiek metų?</i> <i>D. Gražios gėlės!</i>

3-4 KLASĖS SKAITYMO IR TEKSTO SUPRATIMO PASIEKIMUS ILIUSTRUOJANTYS PAVYZDŽIAI

I testas

Iš dramblių gyvenimo

Pro vartus įvažiavo geltonas mokyklinis autobusas ir iš jo pabiro mokiniai žydromis uniformomis. Visi afrikiečiai. Prie juodos odos žydra spalva labai tiko.

Juos pasitiko drambliukų prieglaudos direktorė Patricija Lukombo, aukšta ponja. Ji buvo apsivilkusi žalios, auksinės ir raudonos spalvų afrikietišką suknelę, ant galvos – skarelė styrančiais kampais. Afrikos žemyno saulėje žmonės rengiasi ryškiai.

Atvažiavę vaikai pabiro tarp drambliukų, glostė juos, kalbino, vaišino atvežta duona ir bananais. Paskui visi susėdo duonmedžio, didesnio už namą, šešėlyje.

– Mes ilgai ieškojome, kuo galima pamaitinti likusius be mamos našlaičius. Bet tik vienas pienas tinka drambliukams. Moters, pagimdžiusios kūdikį. Bet ką daryti? Juk drambliukui per dieną reikia trijų kibirų pieno, o kai pauga – keturių. Pas mus būna po keliolika tokių, kuriems reikia duoti pieno. Iš kur jo tiek gausi.

Ponia Patricija apžvelgė pritilusius klausytojus.

– Daktaras Džozefas galų gale surado išeitį. Į karvės pieną pridėjo daug saldaus kondensuoto pieno, grietinės, vitaminų, sutrynė įvairių maistingų džunglių žolių, mišinį pašildė – ir drambliukai jį geria net pačepsėdami, žvygaudami iš malonumo kaip paršeliai.

Vaikai prapliupo juoktis ir mėgdžiotis – jie įsivaizdavo kaip tai atrodo.

Po trejų metų drambliukai pradeda ėsti ir žolę, jau patys nusilaužia sultingų medžių auglių ir lapų. Tada mes paieškome, kur džunglėse vaikšto laukinių dramblių būrys, atvežam savo augintinį ir paleidžiam kur nors netoli jo.

– Bet laukiniai drambliai sutryps svetimą ir žmogaus kvapu atsiduodantį ateivį! – sušuko viena mergaitė.

Direktorė nusišypsojo.

– Ką tu! Drambliai labai protingi. Ir geraširdžiai. Protingesni ir geresni už mus. Užuodę atvykėlių, jie apsupa jį ratu, glosto straubliais ir visi siusena. Drambliai visada, kai džiaugiasi, siusena. Paskui vedasi naują per džungles, rodo, kas skanu, ko geriau neliesti. Drambliai puikiai susikalba – kriuksėjimais, spygavimais, straublio ir uodegos mostais, jeigu reikia – trimitavimu. Daktaras Džozefas dalį jų kalbos supranta, bet ne visą. Nes drambliai susikalba dar ir ultragarsais.

Ponia Patricija apsidairė. Kažin, ar vaikai supranta?

– Ultragarsų žmogus negirdi. Bet juos girdi drambliai, šunys, dauguma grobuonių ir bitės. Mūsų auklėtinis, atvestas į bandą, jau kitą dieną nebenori grįžti į prieglaudą, nors pas mus maistas geresnis ir jo daug. Jis prieina prie žmonių, straubliu paglosto jiems veidus ir bėga atgal į laukinių būrį. Nes su žmonėmis jam jau nuobodu. Žmonės neis per džungles dieną ir naktį, po pusantro šimto kilometrų. O drambliai eina. Ir su žmonėmis jis negali susikalbėti. Būryje gali. Seniai visada ką nors išmintingo papasakoja.

Drambliai viską supranta, net apie gyvenimą ir mirtį, – kalbėjo toliau Patricija. – Ton vieton, kur žuvo jų šeimos narys, jie dar ilgai, kelerius metus, atneša žolės kuokštų ir šakelių. Manau, kad žmonių kalbą jie irgi supranta, net moka atspėti, ką žmogus galvoja. Jie supranta, kad juos medžioja dėl ilčių. Tai brangiausia, ką jie turi. Todėl, kai laukinis dramblis pamato žmogų, slepia savo iltis. Atsisuka į žmogų pasturgaliu. Ypač seniai, kurių iltys didelės ir dėl to labai brangios.

– Ir tokius drįsta šaudyti! – verkdama sušuko viena iš atvažiavusių mergaičių.

Pagal A. Čekuolio knygą „Keturi žiemos vėjai“, Vilnius, Alma littera, 2013.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
B.1. Sąmoningai skaito įvairaus pobūdžio tekstus, daro teksto visumą apibendrinan čias išvadas.	Slenkstinis	B.1.2.1.Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste aiškiai pateiktą tiesioginę informaciją ir aiškiai numanomą netiesioginę informaciją	(1.1.) Parašyk, kuriame žemyne gyvena mokiniai.
			(1.3.) Kelių kibirų pieno per dieną reikia drambliukui, kai jis paauga? A. Vieno B. Dviejų C. Trijų D. Keturių

	Pagrindinis	B.1.2.3. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, sieja/ palygina tekste tiesiogiai ir netiesiogiai pateiktą informaciją.	<p>(1.4.) Pažymėk visas sukurto pieno mišinio drambliukams sudedamąsias dalis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Karvės pienas • Moters pienas • Saldus kondensuotas pienas • Grietinėlė • Bananai • Džiunglių žolės • Vitaminai
			(1.10.) Remdamasis tekstu, parašyk, kas sieja kūdikius ir mažus drambliukus.
			(1.16.) Remdamasis tekstu, parašyk, kokio pavojaus norėdamas išvengti laukinis dramblys nosisuka nuo žmogaus.
	Aukštesnysis	B.1.4.4. Suformuluoja sudėtingesnio teksto temą ir pagrindinę mintį. Aptaria tekste atskleistas vertybes.	<p>(1.19.) Pažymėk posakį, kuris geriausiai nusako teksto pagrindinę mintį.</p> <p>A. Be namų negerai.</p> <p>B. Tu rodai širdį, o jis – uodegą.</p> <p>C. Gražus, kaip piene maudytas.</p> <p>D. Žiba kaip žaltys, ėda kaip dramblys.</p>
B.2. Aptaria skaitomus tekstus, interpretuoja.	Slenkstinis	B.2.2.1. Nusako įvykių seką, nurodo aiškiai tekste įvardytą veiksmo vietą ir laiką; kūrinio nuotaiką.	<p>(1.2.) Kur vyksta pasakojimo veiksmas?</p> <p>A. Drambliukų šėrykloje</p> <p>B. Laukinėse džiunglėse</p> <p>C. Drambliukų gydykloje</p> <p>D. Drambliukų prieglaudoje</p>
	Patenkinamas	B.2.1.2. Apibūdina veikėjus, vertina jų veiksmus, savybes.	<p>(1.9.) Parašyk, kuo Džozefas reikšmingas dramblių gyvenime.</p> <p>(1.15.) Tekste rašoma, kad drambliai, eidami per džiungles dieną ir naktį, gali nueiti net pusantro šimto kilometrų. Kokia savybė šiuo atveju būdinga drambliams?</p> <p>A. Ištvėringumas</p>

		<p>B. Smalsumas</p> <p>C. Rūpestingumas</p> <p>D. Gudrumas</p>
Pagrindinis	B.2.1.3. Apibūdina veikėjus, vertina jų veiksmus, samprotauja apie jų santykius.	<p>(1.11.) Iš ko prieglaudos darbuotojai supranta, kad drambliukai jau gali gyventi džiunglėse?</p> <p>(1.14.) Kodėl daktaras Džozefas nesupranta visos dramblių kalbos?</p>
	B.2.3.3. Nusako esminius grožinio ir negrožinio teksto požymius, argumentuodamas skiria prozos, poezijos, dramos kūrinis. Atpažįsta amžiaus tarpsniui aktualius kūrinių žanrus, pavyzdžiui, pasaka, eilėraštis, apsakymas, drama.	<p>(1.18.) Pažymėk visus požymius, tinkančius šiam tekstui.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprašomi įvykiai. • Vyksta stebuklai. • Faktai tik iš enciklopedijos. • Kalbasi veikėjai. <p>Yra vaizdingų posakių</p>
	B.2.4.3. Išsako įspūdžius ir nuomonę apie kūrinį. Argumentuotai paaiškina, kas ir kodėl tekste jam padarė įspūdį, sudomino, nustebino, suglumino ir pan. Remiasi asmenine patirtimi, perskaitytu tekstu, anksčiau skaitytais kūriniais.	<p>(1.5.) Kodėl, tavo nuomone, mokiniai pritilo, išgirdę pasakojimą apie tai, kiek pieno per dieną reikia augantiems drambliukams?</p> <p>(1.12.) Kaip manai, ar drambliukas, atvestas į laukinių dramblių būrį, jaučiasi vienišas? Pažymėk pasirinktą atsakymą. Taip ☐ Ne ☐</p> <p>Remdamasis tekstu, paaiškink savo pasirinkimą.</p> <p>(1.17.) Teksto pradžioje vaikai smagiai bendravo su drambliais, o pabaigoje viena mergaitė pravirko. Kodėl, tavo nuomone, taip pasikeitė vaikų nuotaika?</p>
Aukštesnysis	B.2.1.4. Apibūdina veikėjus, aptaria jų tarpusavio ryšius, argumentuoja savo sprendimus.	<p>(1.13.) Tekste rašoma, kad drambliai labai protingi. Remdamasis tekstu, pažymėk netinkantį šio teiginio įrodymą.</p> <p>A. Drambliai supranta apie gyvenimą ir mirtį.</p> <p>B. Drambliai nuspėja žmogaus ketinimus.</p>

			<p><i>C. Drambliai prisitaiko gyventi džiunglėse po vieną.</i></p> <p><i>D. Drambliai puikiai susikalba su kitais drambliais.</i></p>
B.3. Vertina skaitomų tekstų raišką.	Patenkinamas	<p>B.3.2.2. Randa tekste vaizdingus žodžius ir frazes, paaiškina jų reikšmę ir paskirtį tekste.</p>	<p><i>(1.6.) Ką tekste nusako šie žodžiai: kriuksėjimas, spygavimas, straublio ir uodegos mostai, trimitavimas?</i></p> <p><i>A. Dramblių žaidimus</i></p> <p><i>B. Dramblių bendravimą</i></p> <p><i>C. Dramblių maitinimąsi</i></p> <p><i>D. Dramblių pamėgdžiojimus</i></p>
	Pagrindinis	<p>B.3.2.3. Randa tekste vaizdingus žodžius ir frazes, paaiškina jų reikšmę ir paskirtį.</p> <p>Nusako, kaip tekste siekiama įtaigumo (pvz., vaizdingi žodžiai), tikslumo (pvz., išvardijimas), aiškumo (pvz., schema).</p>	<p><i>(1.7.) Parašyk vieną žodį, kaip tekste vadinami drambliukai, atėję į laukinių dramblių būrį.</i></p>
	Aukštesnysis	<p>B.3.2.4. Argumentuodamas paaiškina tekste pavartotų vaizdingų žodžių ir frazių reikšmę ir paskirtį.</p> <p>Diskutuoja, kaip tekste siekiama įtaigumo (pvz., vaizdingi žodžiai), tikslumo (pvz., išvardijimas), aiškumo (pvz., schema).</p>	<p><i>(1.8.) Tekste parašyta: Seniai visada ką nors išmintingo papasakoja. Parašyk, kas tie seniai.</i></p>

II TEKSTAS

Bulvių traškučiai

Įdomu...

Pasakojama, kad bulvių traškučiai buvo išrasti 1853 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose, Niujorko valstijoje, Saratogos mieste. Tai įvyko vienoje kavinėje prie ežero, kai išrankus klientas kelis kartus į virtuvę grąžino lėkštę keptų bulvių, pageidaudamas, kad jos būtų ploniau supjaustytos ir ilgiau kepamos. Virtuvėje šeiminkavo virėjas Džordžas Krumas. Jis buvo blogos nuotaikos ir nutarė pamokyti nepatenkintą pietautoją. Virėjas labai plonai supjaustė bulves ir kepė tol, kol jos virto banguotais

traškučiais. Tada dar užbėrė druskos ir pateikė svečiui manydamas, kad bulvės jam nepatiks. Visi labai nustėbo, kai lankytojas užsisakė dar daugiau taip pagamintų bulvių.

Greitai pasklido garsas apie tas traškias bulves. Jos buvo žinomos Saratogos traškučių vardu.

Ar žinai?

Kad ir kaip būtų reklamuojami bulvių traškučiai, juose nerasite baltymų, vitaminų, mikroelementų. Bet juose yra labai daug riebalų ir maisto priedo natrio glutamato, skirto apetitui žadinti.

Bulvių traškučių negalima valgyti vaikams iki septynerių metų, ypač tiems, kurie yra linkę priaugti svorio, sirgti skrandžio ir žarnyno uždegimais, kurių dantys jau yra pažeisti ėduonies.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
B.1 Sąmoningai skaito įvairaus pobūdžio tekstus, daro teksto visumą apibendrinančias išvadas.	Slenkstinis	B.1.2.1. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste aiškiai pateiktą tiesioginę informaciją ir aiškiai numanomą netiesioginę informaciją	(2.2.) Remdamasis tekstu, parašyk, kodėl traškios bulvytės buvo pavadintos Saratogos traškučiais.
	Patenkinamas	B.1.2.2. Skaito savo poreikius ir galimybes atitinkančius tekstus, randa tekste pateiktą tiesioginę ir netiesioginę informaciją.	(2.1.) Kas išrado bulvių traškučius? A. Kavinės šeimininkas B. Nepatenkintas pietautojas C. Kavinės virėjas D. Vietos poilsiautojai
	Aukštesnysis	B.1.2.4. Skaito įvairius tekstus, randa tekste tiesiogiai ir netiesiogiai pateiktą informaciją.	(2.4.) Remdamasis tekstu, įrašyk, ko trūksta, kad būtų pagaminti bulvių traškučiai. 1. Bulvės plonai supjaustomos. 2. 3. Pabarstomos druska.
			(2.6.) Remdamasis tekstu, parašyk, kodėl, suvalgius bulvių traškučių, jų norisi dar.

B.2. Aptaria skaitomus tekstus, interpretuoja.	Slenkstinis	B.2.4.1. Dalijasi nuomone ir įspūdžiais, patirtais skaitant kūrinį. Nurodo labiausiai patikusią (vaizdingiausią, įdomiausią, juokingiausią ar pan.) teksto vietą ir paaiškina, kodėl ji patiko. Remiasi asmenine patirtimi.	<i>(2.7.) Parašyk, ką sužinojai perskaitęs tekstą apie bulvių traškučius.</i>
	Patenkinamas	B.2.4.2. Dalijasi nuomone ir įspūdžiais, patirtais skaitant kūrinį, juos pagrindžia. Nurodo labiausiai patikusią teksto vietą ir samprotauja, kas ir kodėl jam patiko. Remiasi skaitytu tekstu.	<i>(2.3.) Kodėl Džordžas Krumas galėjo būti blogos nuotaikos? Atsakydamas remkis tekstu.</i>
	Pagrindinis	B.2.4.3. Išsako įspūdžius ir nuomonę apie kūrinį. Argumentuotai paaiškina, kas ir kodėl tekste jam padarė įspūdį, sudomino, nustebino, suglumino ir pan. Remiasi asmenine patirtimi, perskaitytu tekstu, anksčiau skaitytais kūriniais.	<i>(2.5.) Ar virėjui pavyko pamokyti išrankųjį klientą? Pažymėk (☐) pasirinktą atsakymą. Taip ☐ Ne ☐ Remdamasis tekstu, pagrįsk savo pasirinkimą.</i>

3–4 KLASĖS RAŠYMO PASIEKIMUS ILIUSTRUOJANTYS PAVYZDŽIAI

Užduoties aprašymas
<p>Įsivaizduok, kad iš popieriaus išlankstei lėktuvėlį ir paleidai pro langą. Kokius nuotykius lėktuvėlis galėtų patirti skrisdamas, kas jam galėtų nutikti? Prisimink, kad popierius pasižymi šiomis savybėmis: jis gali plyšti, degti, sušlapti, ant jo galima piešti, rašyti, jį galima glamžyti, kirpti, klijuoti.</p> <p>Sukurk apie tai pasakojimą.</p> <p>Parašęs pasakojimą, pasitikrink,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar parašei pavadinimą; • ar yra visos pasakojimo dalys (pradžia – įvykių raida – pabaiga); • ar nepadarei klaidų.

33 Mano lektuvėlio nuotykių (pavadinimas)

Tai lektuvėlis išskrido pro langą
aš jį sekiau.

Lektuvėlis pakilo labai aukštai ir
sutiko skrendantių žąsų pulkeli. Pasiteirau-
vo:

- Kur skrendate?

- Į žiltesnius kraštus, - sugaigavo vyriausioji
žąsis.

- O ką... - lektuvėlis norėjo paklausti
sakinio, nes jį nupūtė vėjas. Jis iš braimės
užsimerkė. Pasirė viena, aki, kita, ir pamatė,
kad yra traukė. Joms buvo labai daug
įvairiausių gyvūnų. Šie lektuvėlio pri-
siartinio stambus daiktas. Paklausi:

- Nėsusišeidei? + Tai buvo arklys.

- Ne. Tik susilankė vienas sparnas.

- Aš žinau, kas tave gali sutaisyti.

- Kas? Kas?!

- Ukininko vaikas. Jis dabar prižiūri
trauktį. Aš tik susivengsiu. Yhahahah!
Yhahahaha!

Jis kartą atėjo berniukas. Arklys
parišiūrėjo į lektuvėli. Vaikas pamatė jį
ir labai apsidžiaugė. Pasinėšė namo
ir pradėjo žaisti. Tik žaislas nekriudo.
Berniukas iškart suprato kur žuo pa-
kastas. Atsisėjo prie stalo pasiėmė klijų,
žirkles ir popieriaus. Iš popieriaus iškirpo
galvaliuką ir priklijo ant sparno. Na
sta štai lektuvėlis kaip naujas. Jais ber-
niukas jau žaidė kelias savaites.

Bet žaislas visos suriglamėsi, suplyšo.
Todėl jis buvo įmestas į krosnį ir sude-
gintas.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C.1.2.4. Rašo rišliai, išsamiai, siekdamas sudominti skaitytoją, laikydamasis susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Aukštesnysis	C.2.1.4. Rašo pasakojimą, kuriame yra pagrindinės struktūrinės dalys, jos grafiškai atskirtos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Aukštesnysis	C.3.1.4. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį, tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją; vartoja dažnai kalboje sutinkamus vaizdingus žodžius ir posakius (sinonimus, palyginimus, frazeologizmus, perkeltinės reikšmės žodžius ar posakius).
	Aukštesnysis	C.3.2.4. Sukuria tekstą, nuosekliai plėtodamas mintį; be reikalo nekartoja tų pačių žodžių, pasirenka tinkamus siejamuosius žodžius.
	Aukštesnysis	C.3.3.4. Rašo tekstą, tikslingai vartodamas tiesioginius, klausiamuosius, skatinamuosius sakinius.
	Aukštesnysis	C.3.4.4. Rašo be klaidų, laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka.

Pagrindinis lygis

21 popierius lektuvus

(pavadinimas)

Karta as istankšian lektuvij or paleidau skristi us skendia nučiamas vejo, užkliuvo už medžio šakos, paskui atsivairino, bet įplyšo. Paskui skrido skrido ir pradėjo trimpėti lynoti. Jus lauruvi nustapo, bet šouli ji nel greitai išdėlioncho. Tada jis skrido per pievą, perskrido didelę sodulybę, kur buvo didelis juo parūstas prie bėdos. Juo pradėjo ant jo lėti, bet lektuvelis skrido toliau. Tada jis atsikrilo prie mokyklos, kurai jis norėjo pagauti, bet nepasik. Tada jis nukrito ant žemės ir jis lektuvį rado para mergaitė, kuri je parūnėsi nomo ir suklijo-vo kur buvo įplėjęs o paskui paleido per savo langą. Ir jis nel skrido vejo

nučiamas... Paskui pradėjo smarkiai lyti. Lektuvelis labai nustapo ir daugiam niekur nebeekando tik pavirto įvinkė

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsizvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C.1.2.3. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs, pažįstamas, nepažįstamas) jį aiškiai suprastų, laikydamasis susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Pagrindinis	C.2.1.3. Rašo pasakojimą, kuriame yra pagrindinės struktūrinės dalys, jos gali būti grafiška neatskirtos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus vaizdingus žodžius ir posakius (mažybės formas, palyginimus).
	Pagrindinis	C.3.2.3. Rašo tekstą, pagal prasmę siedamas sakinius, pastraipas; daugeliu atvejų be reikalo nekartoja tų pačių žodžių, dažniausiai pasirenka tinkamus siejamuosius žodžius.

	Pagrindinis	C.3.3.3. Rašo tekstą, tikslingai vartodamas tiesioginius, klausiamuosius sakinius, kartais gali pavartoti skatinamuosius sakinius.
	Pagrindinis	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka

Pagrindinis lygis

20 Lekturėlis skrido po pasaulį
(pavadinimas)

Vieną dieną vyta mane pakilė mano
sules spinduliais. Man nebuvo kas
reikti ir pagalvojau parodyti lekturėli.
As pakildau ji nuo langa. Bet mano
katijos Micius nurodo, bet nepagaro
lekturėlio, jis skrido labai aukštai
ir vos jo nematėsi kitos lekturos.
Jelbėu jo vos nepagaro varninos.
Jis skrido metus ir du tris. Jis pūskrido
ragony nama, o kintik buvo Joniniu
naktis. Ragonos jo aplink leužą, bet
vėjas papūtė lekturėli tiesiai į leužą.
Tai tolia lekturėlio istorija.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C.1.2.3. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs, pažįstamas, nepažįstamas) jį aiškiai suprastų, laikydamasis susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Pagrindinis	C.2.1.3. Rašo pasakojimą, kuriame yra pagrindinės struktūrinės dalys, jos gali būti grafiška neatskirtos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus vaizdingus žodžius ir posakius (mažybines formas, palyginimus).

	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Patenkinamas	C.3.3.2. Vartoja tiesioginius sakinius.
	Pagrindinis	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skrybpos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka.

Patenkinamas lygis		
<p style="text-align: center;"> №. 13 skraidantis nuotikis (pavadinimas) </p> <p> Vieną kartą, vaikas padarė neporūnį lekturėli. Vieną dieną, jisai ji pakaida ir jisai labai toli nuskrido. Kadai jis labai aukštai pakyla ir tada nuskrido vi žmogaus namu. Po to jisai ta neporūnį lekturėli užmynė ne žinodama. Kai pa nate ir jisai išmetė. Po kiek laiko jisai atvirada išskrido iš žuėle dėšes ir pro balkoną išskrido. Ir jisai pagaliau nukrito ir žuėlano. Vėl po kiek laiko žmogaus ir jisai ji pajėmė. Po dienos jau žmogaus nupieše ant ja ir žmogaus ji pasiliko. </p>		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo	Patenkinamas	C.1.2.2. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs) jį suprastų, laikydamasis elementarių

tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.		susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas, laiškas, receptas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Patenkinamas	C.2.1.2. Rašo pasakojimą, kuriame ryškėja pagrindinės struktūrinės dalys (pradžią – įvykių raida – pabaiga).
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus žodžius ir posakius.
	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Patenkinamas	C.3.3.2. Vartoja tiesioginius sakinius.
	Pagrindinis	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka.

Slenkstinis lygis		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas

C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	C.1.2.2. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs) jį suprastų, laikydamasis elementarių susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas, laiškas, receptas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Slenkstinis	C.2.1.1. Sukuria kelių sakinių pagrindinę pasakojimo dalį – įvykio(u) raidą. Pradžia ir pabaiga sunkiai išvelgiamos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus žodžius ir posakius.
	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Slenkstinis	C.3.3.1. Vartoja tiesioginius sakinius, kai yra suteikiama pagalba.
	Nepasiektas slenkstinis lygis	C.3.4.1. Pritaiko vieną – dvi turinio apimtimi numatytų 3–4 klasės gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisykles; rašo įskaitomai ranka.

Slenkstinis
<p style="text-align: center;"> 2 Lektuvilis e-e (pavadinimas) </p> <p> / Vieną pavasarį dieną žūrijau pro laipiną. žūruu kaha m) kad skrenda be nedidelis baltas lektuvilis man galvoti kas jaim gali antikti nulikti ai. At jūruu? medys? be rubin ti. At labai norėjau j išgelbėti. At jūrijau iš namų į lauk,) let jū tet rylėjau: At jū vūm j mokykla ir jū man prie kojū) rubnito: At labai labai laimijau rubelėjau j ryling pradti ne man mokykla. </p>

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Slenkstinis	C.1.2.1. Naudodamasis pagalba arba pavyzdžiu rašo taip, kad skaitytojas gali suprasti parašytas mintis; laikosi vieno-kito susitarimo arba užduoties reikalavimo.
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Slenkstinis	C.2.2.1. Sukuria kelių sakinių pasakojimo dalį, išplėtodamas pradžią arba įvykį arba pabaigą. Neišplėtotos struktūrinės dalys gali būti sunkiai įžvelgiamos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus žodžius ir posakius.
	Slenkstinis	C.3.2.1. Rašo tekstą, daugumą sakinių siedamas su tema.
	Slenkstinis	C.3.3.1. Vartoja tiesioginius, klausiamuosius sakinius, kai yra suteikiama pagalba.
	Slenkstinis	C.3.4.1. Pritaiko vieną –dvi turinio apimtimi numatytų 3–4 klasės gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisykles; rašo įskaitomai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.

3–4 KLASĖS RAŠYMO (LAIŠKO) PASIEKIMUS ILIUSTRUOJANTYS PAVYZDŽIAI

Užduoties aprašymas		
<p>Vieną dieną, skaitydamas žurnalą, radai vaikų kvietimus susirašinėti laiškais. Perskaityk kvietimus ir vienam pasirinktam vaikui parašyk laišką.</p>		
<p>Sveiki. Esu Urtė. Gyvenu Biržuose. Man 11 metų. Lankau muzikos mokyklą, mokausi skambinti pianinu. Mėgstu piešti, skaityti, žiūrėti filmus, klausytis muzikos. Norėčiau susirasti draugų, galėtume susirašinėti. Laukiu Tavo laiško!</p>		<p>Seniai ieškau susirašinėjimo draugų... Esu Nojus, man 10 metų, esu iš Klaipėdos rajono. Patinka gamta. Labai myliu gyvūnus, todėl svajoju tapti veterinaru. Auginu katytę Murkę, šunį Barį ir daug mažų triušiučių. Gal ir Tu turi augintinių? Galėtume pasidalyti mintimis apie gyvūnus. Būtų smagu, jeigu man parašytum.</p>

Daugiausia laiko praleidžiu sportuodamas. Negaliu gyventi be futbolo! Šiais metais mūsų komanda iškovojo ne vieną pergalę. Visi mano draugai sportuoja – žaidžia krepšinį, tenisą, lanko karatė treniruotes. Jeigu ir Tu mėgsti sportą, parašyk.

Rokas iš Panevėžio, 10 m.

Labas, aš Rusnė iš Alytaus. Mokausi ketvirtoje klasėje. Man patinka keliauti. Mėgstamiausios pamokos – matematika ir pasaulio pažinimas. Jeigu Tu domiesi mokslo įdomybėmis, kelionėmis, parašyk man laišką.

Rašydamas laišką:

- parašyk datą, pasisveikink, parašyk kreipinį;
- užsimink, kodėl pasirinkai būtent šį draugą;
- pasidomėk savo naujuoju draugu;
- papasakok apie save, savo pomėgius;
- aprašyk kokį nors įvykį, susijusį su savo pomėgiu;
- laiško pabaigoje nepamiršk atsisveikinti, pasirašyti.

Aukštesnysis lygis

2015-04-23.

Sveika, Rusne,

Mano vardas Jurga. Aš ir kelianči ketvirtokė ir aš!
Manau mūsų charakteriai sutaps ir mes tapsime
geros draugės.

Ar tau patinka mokytis? Kurioje mokyklyje
mokaisi? Daug draugų turi? Ar plytus tavo miestas?
Ar jame tau patinka?

Aš gyvenu Joniškyje. Mokausi „Saulės“ vi-
durinėje. Čia man moko nuostabią mokytoją, tur
gerą draugų apsupimą. Turiu broli. Su juo bes
praktikuojant daug žaido. Man labai patinka spor-
tuoti. Saimailegiuosi mėgtu kurti eilraščius.

Sportuoti labai sveika. Rankau sporto bi-
relį. Vairuoju ir važiavau. Kartą apsilankėme Švi-
šiose. Tęsiajame tuosius vėta! Ji naujūšiausis, bet
reparuoti. Dar žaidinė su Slavicausko mokykla.
Išplėsiome pirmą vėta!

Smagu turėti draugę, su kuria gali pasiraši-
ti. Laukiu tavo atsakymo. Iki!

Su meile Jurga.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C.1.2.4. Rašo rišliai, išsamiai, siekdamas sudominti skaitytoją, laikydamasis susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Aukštesnysis	C.2.1.4. Rašo pasakojimą, kuriame yra pagrindinės struktūrinės dalys, jos grafiškai atskirtos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Aukštesnysis	C.3.1.4. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį, tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją; vartoja dažnai kalboje sutinkamus vaizdingus žodžius ir posakius (sinonimus, palyginimus, frazeologizmus, perkeltinės reikšmės žodžius ar posakius).

	Aukštesnysis	C.3.2.4. Sukuria tekstą, nuosekliai plėtodamas mintį; be reikalo nekartoja tų pačių žodžių, pasirenka tinkamus siejamuosius žodžius.
	Aukštesnysis	C.3.3.4. Rašo tekstą, tikslingai vartodamas tiesioginius, klausiamuosius, skatinamuosius sakinius.
	Aukštesnysis	C.3.4.4. Rašo be klaidų, laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka.

Pagrindinis lygis

2015-04-16

Iveikas, Rokai!

Vina

~~Vina~~ dieną, skaitydamas žurnalą, radau vaikų kvičimus susirašinti laiškuis. Iš pasirašau tavo dėlto, kad tu mėgti futbolą. Kiek kartų tau vyksta treniruotis į sąvaitę? Kaip sekasi mokslai? Kiek pas tavo klasija yra vaikų? Ka nors be futbolo sportuoti?

Pas mane klasija yra 22 mokiniai. Iš laukau rankini. Man treniruotis vyksta pirmadieniais 15:30 h, antradieniais 15:30 h, trečiadieniais 15:30 h. Dar aš mėgtu konstruoti robotus. Laukau robotų programavimo būrelį. Man svarbus irikis bruožai. Mes važiuojame į Molitus. Molitose buvo labai svarbus turnyras. Molitose buvome keturias dienas. Miegojome mokyklos sporto salyje.

Linkiu tau sekmes futbole ir moklose. Iki pasirašymo, laukiu tavo laiško.

Lauinas

128
128-2
128-128
128-128

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C.1.2.3. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs, pažįstamas, nepažįstamas) jį aiškiai suprastų, laikydamasis susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Pagrindinis	C.2.1.3. Rašo pasakojimą, kuriame yra pagrindinės struktūrinės dalys, jos gali būti grafiška neatskirtos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus vaizdingus žodžius ir posakius (mažybės formas, palyginimus).
	Pagrindinis	C.3.2.3. Rašo tekstą, pagal prasmę siedamas sakinius, pastraipas; daugeliu atvejų be reikalo

		nekartoja tų pačių žodžių, dažniausiai pasirenka tinkamus siejamuosius žodžius.
	Pagrindinis	C.3.3.3. Rašo tekstą, tikslingai vartodamas tiesioginius, klausiamuosius sakinius, kartais gali pavartoti skatinamuosius sakinius.
	Pagrindinis	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka

Pagrindinis lygis

2015-04-16.

Sabas, Rusnė,

[Tis Urtis is šiuo lietuviu. Mokausi Praprasia praprasimasiu. ⁷
 aciu uz laiska, man labai patiko. As tase pasirinkau, nes
 tu domisi mokete isomnglynis ir kelionimis. ⁷ Urtis
 paklausti ar tu turi broliu ar sese. Gal turi ggerina
⁷ kiki? ⁷ Is esu labai linksmas, ⁷ sivali, labai daug
 pataru ⁷ ziniu. As mystu piesti, raisti, sakineti ant
 batutu. ⁷ Buvau mokykloje ir man nusiemi ⁷ sese ⁷ zemu, ir
 ai ⁷ uideiniu pirmu vieta. ⁷ Tai va, papasakojau apie sese.
 nu ⁷ Tai tisk ⁷ tai lauksiu tavo faiska, bus idomu pasakoti. ⁷ 80.
 Is man labai patinki. ⁷ Labai fainu atrodai ir
 labai grazi esi, toluka. ⁷ Ate. Urtis.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C.1.2.3. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs, pažįstamas, nepažįstamas) jį aiškiai suprastų, laikydamasis susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., pasakojimas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Pagrindinis	C.2.1.3. Rašo pasakojimą, kuriame yra pagrindinės struktūrinės dalys, jos gali būti grafiška neatskirtos.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus

		vaizdingus žodžius ir posakius (mažybinės formos, palyginimus).
	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Patenkinamas	C.3.3.2. Vartoja tiesioginius sakinius.
	Pagrindinis	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka.

Patenkinamas lygis		
<p style="text-align: right;">2015-05-06.</p> <p style="text-align: center;"><u>Sveikas, Nijau.</u></p> <p> Šis apibūdina šunėla pamaičius nusikvėjęs įėjko draugų. ir pamaičius, kad tu jau seniai įėjko draugų. Tiesi, nusprendėsiu tau pamažinti. Mano vardas Karolina. Man 11 metų, gyvenu Kaune man patinka gyvūnai, taip pat žuvis šuniuką, trapių, jis labai mielas, turėjau 2 peliškus žuvis ir pupa, bet jie mirė. Kartojau, kad tu nori būti veterinarus kaip ir aš. Man labai patinka gyvūnai, aš juos labai myliu. Būna išgelbėjus šuniuką. Eilama iš parodavo, jei parosia, mania išgelbėti šuniuką tuip apy. ir jis gys. Ar būna išgelbėti ir žmones ji gelbėti. Šis šis kartojau ir jis išėjo. ir Muraius prisiminti būtų. Na tai tiek, laukiau tito laukiau ir laukiau. Iki sukurio. Karolina. </p> <div style="float: right; border: 1px solid red; padding: 5px; margin-top: 10px;"> k.št. m.š. dat. sat. it. sat. m. p.š. tr. d. </div>		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas

C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	C.1.2.2. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs) jį suprastų, laikydamasis elementarių susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., laiškas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Patenkinamas	C.2.1.2. Rašo pasakojimą, kuriame ryškėja pagrindinės struktūrinės dalys (pradžia – įvykių raida – pabaiga).
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus žodžius ir posakius.
	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Patenkinamas	C.3.3.2. Vartoja tiesioginius sakinius.
	Pagrindinis	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka.

Patenkinamas lygis

2015-04-23

Patruki

Sveikas! ^{es} esu Mantas. Man labiausiai patinka praleisti lauką sportuodamas ir žaidžiant kompiuterinius žaidimus. Man labai patinka gamta, gamtiniai, laukas ir atostogos. Mano geriausias pomėgis yra žaisti ledo ritulį ir ^{es} kai žaidžiu būnu laimingas daug ^{es} metų ir būnu, kad būčiau profesionaliu. Ji šiuo metu man draugai man padeda laimėti. Tikrai nori su manimi susibraunganti, parašyk man irgi.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	C.1.2.2. Rašo taip, kad skaitytojas (bendraamžis, suaugęs) jį suprastų, laikydamasis elementarių susitarimų/ užduoties reikalavimų (pvz., laiškas).
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Slenkstinis	C.2.2.1. Naudodamasis pagalbine medžiaga, rašo informacinį tekstą, išlaikydamas kelis atitinkamos struktūros elementus.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Patenkinamas	C.3.1.2. Rašydamas tekstą pasirenka raišką, atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam ir nepažįstamam; suaugusiam ir vaikui); vartoja dažnai kalboje sutinkamus žodžius ir posakius.
	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Patenkinamas	C.3.3.1. Vartoja tiesioginius sakinius.
	Patenkinamas	C.3.4.2. Pritaiko kelias turinio apimtimi numatytų 3–4 klasės gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisykles; rašo suprantamai ranka

Slenkstinis lygis

2015-04-24

Sabas, ai bonestas. Gyvenu
 valniu. Man dešimto metu. Mylis
 gyvenus. Turiu katin, jo vardas
 Tigris. Jis labai mielas.
 Jis turia senuka. Jis tai pat
 man isis, jo vardas džienukas.
 Jis su Ji Tigriska nepasako,
 jis draugis. Geros dienos
 Jis turia daug draugu.
 Geros dienos.

sat. r.
 Dž.
 (i)
 m. u.
 m. s. 4
 (m. 2)
 k. b. a
 ne-ta
 e-e
 sat. p.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C.1. Kuria tekstus atsižvelgdamas į rašymo tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Slenkstinis	C.1.2.1. Naudodamasis pagalba arba pavyzdžiu rašo taip, kad skaitytojas gali suprasti parašytas mintis; laikosi vieno-kito susitarimo arba užduoties reikalavimo.
C.2. Kuria tinkamos struktūros tekstus.	Slenkstinis	C.2.2.1. Naudodamasis pagalbine medžiaga, rašo informacinį tekstą, išlaikydamas kelis atitinkamos struktūros elementus.
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.	Slenkstinis	C.3.1.1. Rašydamas tekstą, pagal pavyzdį arba naudodamasis pagalbine medžiaga, pasirenka raišką, iš dalies atitinkančią teksto turinį ir adresatą (pažįstamam suaugusiam ar vaikui); vartoja artimoje aplinkoje dažniausiai

		sutinkamus vaizdingus žodžius (mažybinės formos, palyginimus).
	Patenkinamas	C.3.2.2. Rašo tekstą, siedamas sakinius su tema, tekste pasitaiko vietų, kuriose be reikalo nekartojami tie patys žodžiai.
	Slenkstinis	C.3.3.1. Vartoja tiesioginius sakinius; klausiamuosius sakinius, kai yra suteikiama pagalba.
	Nepasiektas slenkstinis	C.3.4.1. Pritaiko vieną –dvi turinio apimtimi numatytų 3–4 klasės gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisykles; rašo įskaitomai ranka.

Lietuvių gestų kalba

1–2 klasės

Pamokos tema: Kaip prisistatome kitiems

(<https://gestukas.ugdome.lt/labas/situacijos/kaip-prisistatome-kitiems/>)

Tikslas – papasakoti apie save arba kitą žmogų, įvardinti aktualiausius aspektus apie save arba kitą žmogų: vardą, vardą-gestą, gyvenamąją vietą, mokyklą, klasę, amžių ir pagrindinius pomėgius.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, informatika.

Priemonės: vaizdo kamera.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Praktinis darbas

Prisistatykite pagal pateiktą planą (planas iš situacijos).

Kalba Rokas. Labas! Aš Rokas, „garbanotasis“. Mes vėl susitinkame. Malonu. Jūs man patinkate.

Papasakokite man apie save daugiau pagal šį planą:

1. tavo vardas-gestas,
2. koks tavo vardas ir pavardė pirštų abėcėle,
3. tu esi kurčias, neprigirdintis ar su kochleariniu implantu,
4. tavo tėvai kurtieji, neprigirdintys ar girdintys,
5. kiek tau metų ir kurioje tu klasėje mokaisi,
6. kokiame mieste tu gyveni,
7. kokiame mieste tu mokaisi

Šaltiniai:

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/fa/4b/fa4b3eaa-65b2-4e53-b0e7-133bb8c4891e/1_tema_4_situacija_1.mp4

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/f4/53/f453d4de-8399-4905-95c5-f5e298575e7b/1_tema_situacija_4.mp4

- Praktinis darbas poromis

Pasirinkite sudėtingesnius vyriškus ir moteriškus vardus ir mokykitės juos tiksliai pasakyti pirštų abėcėle (PA). Parodykite pirštų abėcėle (PA) šiuos vardus vienas kitam. Vienas iš jūsų daktiliuoja, o kitas užrašo lentoje.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/3b/40/3b40ed4a-3165-476b-b198-65bdfad40ce3/1_tema_4_situacija_2.mp4

MINDAUGAS	KOTRYNA	LAISVYDAS	OKTAVIJA	EDMUNDAS
PELAGIJA	TAUTVYDAS	PRANCIŠKĖ	ULESTINAS	LEONARDA
RENALDAS	MARGARITA	IRMANTAS	JORŪNĖ	VINCENTAS
APOLONIJA	OSKARAS	KUNIGUNDA	GRAŽVYDAS	NEFERTITĖ

- Praktinis darbas

Eksperimentuokite su plaštakos formomis ir pirmosiomis savo vardo raidėmis kurdami gestus.

Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji vardo raidė – O. Su šia plaštakos forma rodomi gestai KAROLIAI, NESVARBU, LAISVAS, APIE ir kt. Taip pat galite pamėginti kurti poeziją gestų kalba.

Pavyzdžiui, mano vardas Ona. Pirmoji raidė – O. Galima pavaizduoti taip: SUNKVEŽIMIS RIEDA.

Antroji vardo raidė – N. Su šia plaštakos forma galime rodyti gestą TRAUKINYS. Su plaštakos forma A (paskutinė vardo raidė) – SUSTOTI. Visas sakinys: SUNKVEŽIMIS RAMIAI RIEDĖJO IR STAIGA SUSTOJO, KAI PRALĖKĖ TRAUKINYS.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/01/82/0182c140-4b86-4eb4-bf84-725c049e68c1/1_tema_4_situacija_3_2.mp4

- Praktinis darbas

Šeimos paveikslėlis. Pasirinkite vieną šeimos narį iš paveikslėlio ir papasakokite, kaip jis atrodo. Kiti spėja, apie kurį šeimos narį pasakojama. Kai atspėjama, to žmogaus apibūdinimas pakartojamas mokytojui padedant. Sugalvokite vardus-gestus aptartiems šeimos nariams ir pasakykite, kodėl šie vardai-gestai jiems tinka.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/d7/d5/d7d56e26-0023-40c4-8b9a-6a1d8a01610f/1_tema_4_situacija_4.mp4

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
A7.1. Padedamas pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Padedamas pasako svarbiausius duomenis apie save: vardą, pavardę, savo amžių.	A7.2. Skatinamas pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Pasako svarbiausius duomenis apie save: vardą ir pavardę, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje mokosi.	A7.3. Pagal pavyzdį kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Trumpai papasakoja apie save: pasako vardą ir pavardę, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje mokosi, apie savo šeimą, pomėgius.	A7.4. Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Papasakoja apie save: pasako vardą ir pavardę, vardą-gestą, amžių, kur gyvena, kurioje mokykloje, kelintoje klasėje mokosi, apie savo šeimą, pomėgius.
B3.1. Iš dalies supranta pirštų abėcėlę.	B3.2. Supranta, iš dalies moka pirštų abėcėlę.	B3.3. Moka pirštų abėcėlę ir tinkamai ją vartoja.	B3.4. Moka pirštų abėcėlę, laisvai ją vartoja.
B6.1. Atpažįsta, kuri kalba yra jo gimtoji, padedamas žaidžia kalbinius žaidimus.	B6.2. Atpažįsta, kuri kalba yra jo gimtoji, žaidžia kalbinius žaidimus.	B6.3. Domisi kalba: suvokia, kuri kalba yra jo gimtoji, žaidžia kalbinius žaidimus.	B6.4. Domisi kalba: pritaikydamas žinias ir patyrimą žaidžia kalbinius žaidimus.

3–4 klasės

Pamokos tema: Mano kambarys

(<https://gestukas.ugdome.lt/apie-save/situacijos/mano-kambarys/>)

Tikslas – plečiant teminį žodyną mokyti apibūdinti savo kambarį.

Galima tarpdalykinė integracija: lietuvių kalba ir literatūra, dailė.

Priemonės: rašymo priemonės, popierius.

Galimų užduočių, veiklų pavyzdžiai

- Praktinis darbas

Pagal Roko pasakojimą nupieškite jo kambario planą tarsi būtumėte kambario interjero dizaineris. Su mokytoju aptarkite, kaip piešiamas kambario planas – baldų ir kitų daiktų nebūtina vaizduoti tiksliai.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/0e/fc/0efc2b74-380a-49e0-ba64-d4052fa81273/5_tema_5_situacija_uzd_1.mp4

Kalba Rokas. Mano kambarys man labai patinka, jis įdomus. Sėdimasis hamakas, pritvirtintas prie lubų, ryškiai mėlyna spintelė su ratukais, kurioje mano mėgstamų knygų bibliotekėlė, ant ilgos lentynos sudėti stalo žaidimai, drabužių komoda, apvalus kilimas, ant jo – sėdmaišis, pailga žema palangė, ant kurios kelios minkštos pagalvėlės, galima patogiai atsisėsti ir paskaityti knygą. O mano lova aukšta, miegu antrame aukšte, po lova įrengtas rašomasis stalas. Kai svečiuose buvo klasės draugas Mykolas, pamatęs mano kambarį jis net išsižiojo ir pasakė, kad mano kambarys yra puikus.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/4a/90/4a9099a9-bd9d-406f-9eb2-a3bf81bfff92/5_tema_situacija_5a.mp4

- Praktinis darbas poromis

Papasakokite, kaip atrodo jūsų kambarys arba ta kambario vieta, kuri priklauso tik jums. O kiti klasės draugai arba porininkas (galite dirbti poroje) nupiešia jūsų kambarį arba jūsų kampelį. Jei dirbote poroje, klasei papasakojate, kaip atrodo porininko kambarys, kampelis.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/35/5d/355d9ae0-0772-4f75-bd60-edbdcccd02d16/5_tema_5_situacija_uzd_2.mp4

- Suraskite skirtumus: peržiūrėję teiginius, pasakykite, ar pasakojimas atitinka paveikslėlį, ar ne, įvardinkite skirtumus.
 - Ant lovos sėdi pliušinis meškiukas.
 - Ant rašomojo stalo atidarytas nešiojamasis kompiuteris.
 - Ant rašomojo stalo išjungtas šviestuvas.
 - Prie stalo tvarkingai pristumta sukamoji kėdė.
 - Lango roletas pakeltas.
 - Ant palangės tvarkingai sudėtos knygos.
 - Drabužių spinta uždaryta.
 - Ant sienos kabo paveikslai.
 - Ant lentynos sudėtos sporto taurės.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/bb/30/bb301575-b0aa-4099-a20e-07be236bb54c/5_tema_5_situacija_uzd_3.mp4

- Žaidimas

Pažaiskime žaidimą. Kas turėtų būti vaiko kambaryje / miegamajame? Susėdame ratuku. Tas, kuris pradeda, pasako kokį nors daiktą ar baldą, kuris turėtų / galėtų būti vaiko kambaryje, kitas vaikas – kitą daiktą, ir taip toliau, tik negalima kartoti to paties daikto. Iškreinta iš žaidimo tas, kuris tą patį daiktą kartoja arba ilgai nesugalvoja jokio kito daikto.

https://gestukas.ugdome.lt/media/filer_public/ef/f9/eff91bd8-1e42-488f-92b8-90440ceb446d/5_tema_5_situacija_uzd_4.mp4

Vertinimo kriterijai			
Slenkstinis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnysis lygis
A7.1. Padedamas kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Trumpai papasakoja apie save, prisistato.	A7.2. Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus. Papasakoja apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė.	A7.3. Savarankiškai kuria trumpus informacinio pobūdžio tekstus ir skaito juos klasės draugams. Įtaigiai papasakoja apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė.	A7.4. Savarankiškai kuria išsamius informacinio pobūdžio tekstus ir skaito juos klasės draugams. Įtaigiai papasakoja apie save, apie tai, ką matė, patyrė, jautė skirtingiems adresatams ir jų paklausia.
B5.1. Padedamas vartoja gestus su mimika, naudojasi erdve.	B5.2. Vartoja gestus su mimika, naudojasi erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba.	B5.3. Vartoja taisyklingos formos gestus su atitinkama mimika, tinkamai naudojasi erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba.	B5.4. Tinkamai vartoja taisyklingos formos gestus su atitinkama mimika, tinkamai naudojasi erdve, reikšdamas mintis lietuvių gestų kalba.
C2.1. Padedamas pagal išgales kuria pasakojimus. Neraiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką.	C2.2. Skatinamas pagal išgales kuria pasakojimus, pasakas ar pan. Perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas.	C2.3. Pagal išgales kuria pasakojimus, pasakas ar pan. Raiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas.	C2.4. Pagal išgales kuria vaizdingus pasakojimus, pasakas ar pan. Meniškai ir raiškiai perteikia personažų kalbą ir charakterius sekdamas pasaką, vaidindamas ar improvizuodamas.

Tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)

LENKŲ KALBA

Tema: Rašymo ir teksto kūrimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai (1-2 kl.)

MR rengėjos: Alina Balčiūnienė, Barbara Zinkevič

Įvadas

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti 2 klasės kurto kvietimo vertinimo pavyzdžiai.

Svarbu išmokyti mokinius gana sklandžiai ir gana taisyklingai reikšti mintis raštu, kad jie išmokytų parašyti svarbiausią informaciją apie save, gebėtų parašyti žinutę, kvietimą, trumpą laišką. Įvairūs pratimai padeda mokiniams pasiruošti sudėtingesnei veiklai – rašyti ir kurti tekstus. Svarbu, kad raštu kuriami tekstai būtų prasmingi ir susiję su vaiko poreikiais.

Išvystyta vaizduotė padeda vizualizaciją paversti istorija, asmens ar daikto aprašymu, laišku, kvietimu.

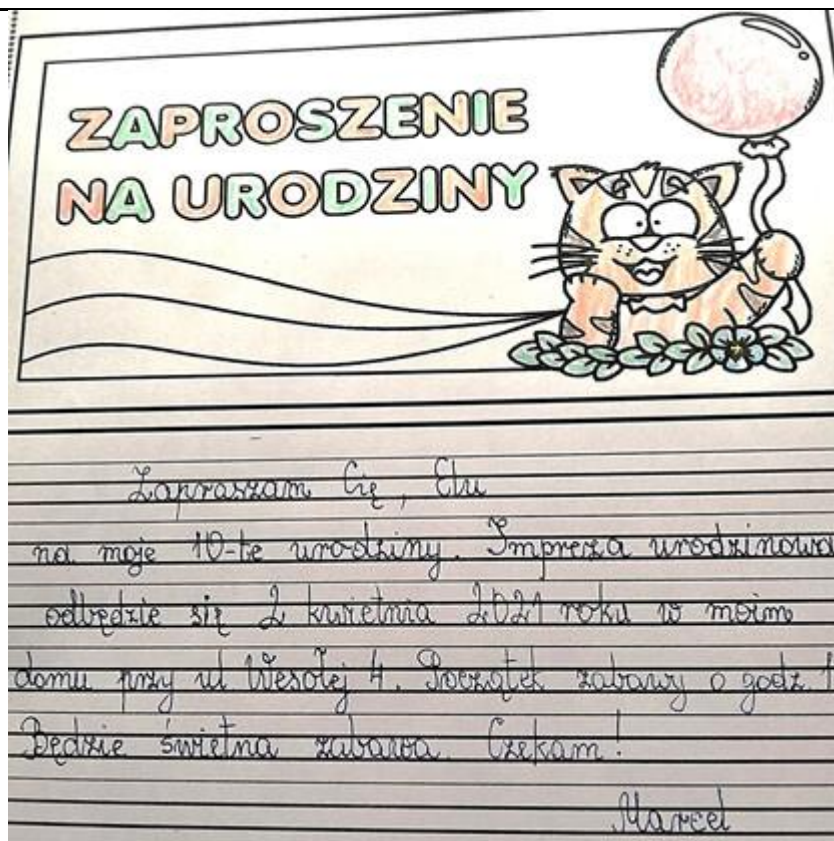
Užduoties aprašymas

Marcel, bohater książki „Cukierku, ty łobuzie!“ obchodził urodziny. Jak mogło wyglądać zaproszenie na tę uroczystość? Zapis jego treść, pamiętając o zamieszczeniu najważniejszych informacji (okazja, data, i godzina, miejsce, podpis), skorzystaj z podanego schematu.

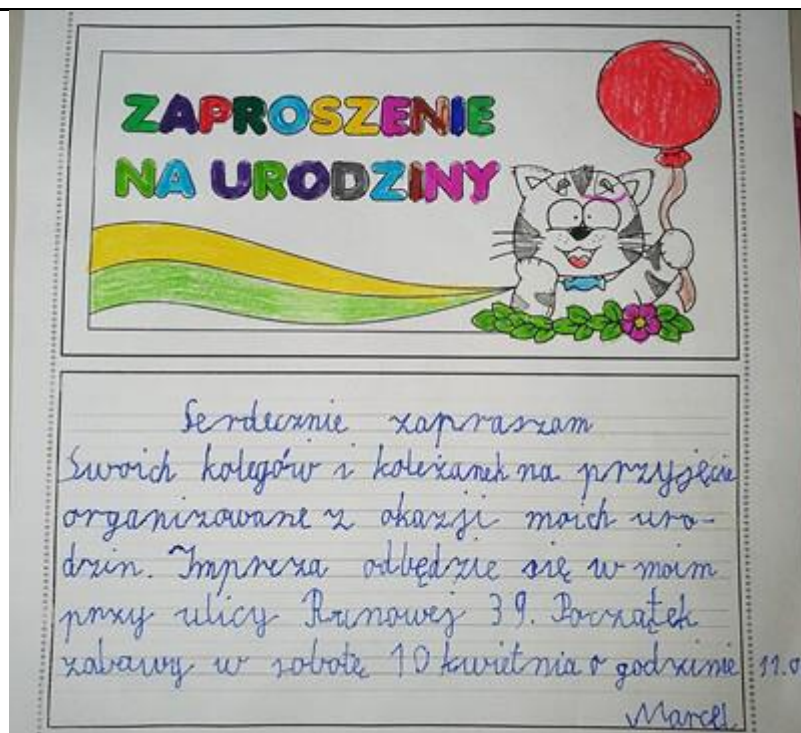
Rašymo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

Aukštesnysis

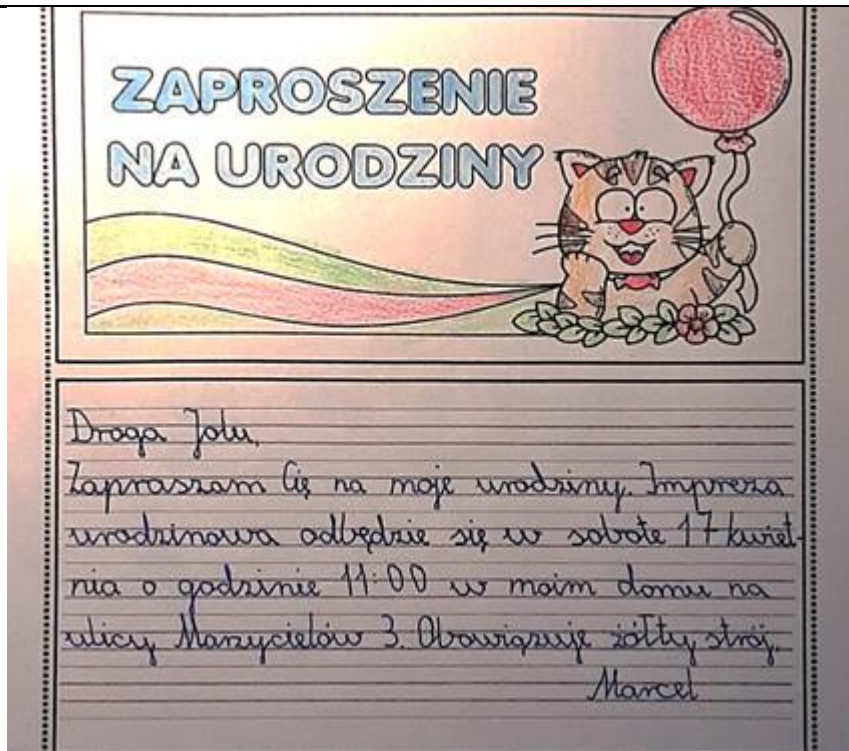
Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C 1.1 Kuria trumpą tekstą atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus. C 1.2 Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja vieno– dviejų sakinių įvadą. Kuria tekstą siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.	Aukštesnysis	C 2.1 Aiškiai, taisyklingai ir dailiai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus. C 2.3 Savarankiškai panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui.
C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Aukštesnysis	C 3.1 Kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją, taiso savo darbą. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą jį skaito, taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius 1-2 aspektus.

Pagrindinis

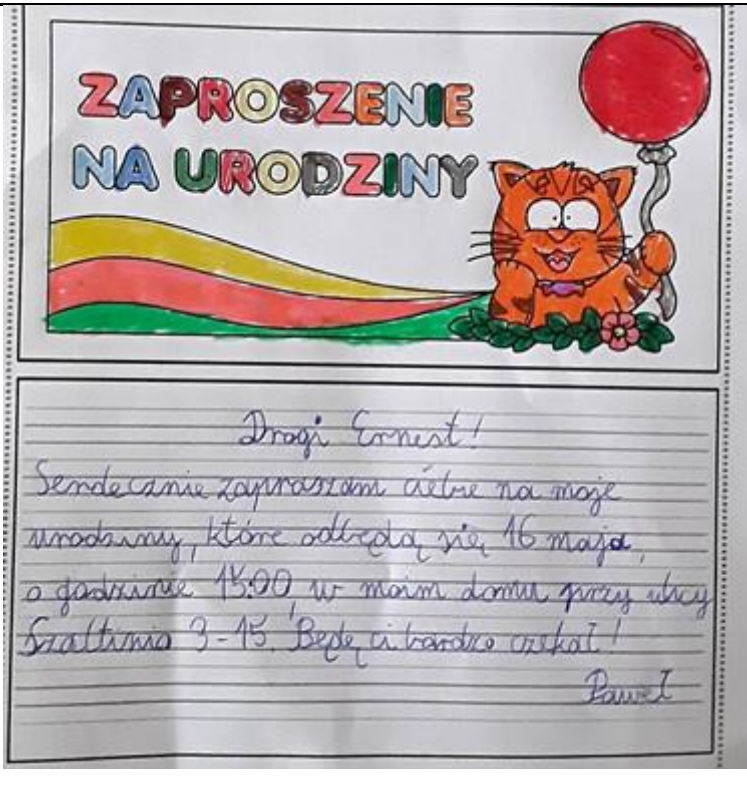
Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
<p>C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.</p>	<p>Pagrindinis</p>	<p>C 1.1 Kuria trumpą tekstą atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus.</p> <p>C 1.2 Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja vieno-dviejų sakinių įvadą. Skatinamas kuria tekstą siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.</p>
<p>C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.</p>	<p>Pagrindinis</p>	<p>C 2.1 Aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus. Paiso rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių, bet daro kai kurias sistemines ir atsitiktines klaidas iš turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p> <p>C 2.2 Aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus. Paiso rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių, bet daro kai kurias sistemines ir atsitiktines klaidas iš turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p>
<p>C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).</p>	<p>Pagrindinis</p>	<p>C 3.1 Kartais pasitardamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą jį skaito, retkarčiais pasitardamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius bent vieną aspektą, susitartus kriterijus.</p>

Pagrindinis

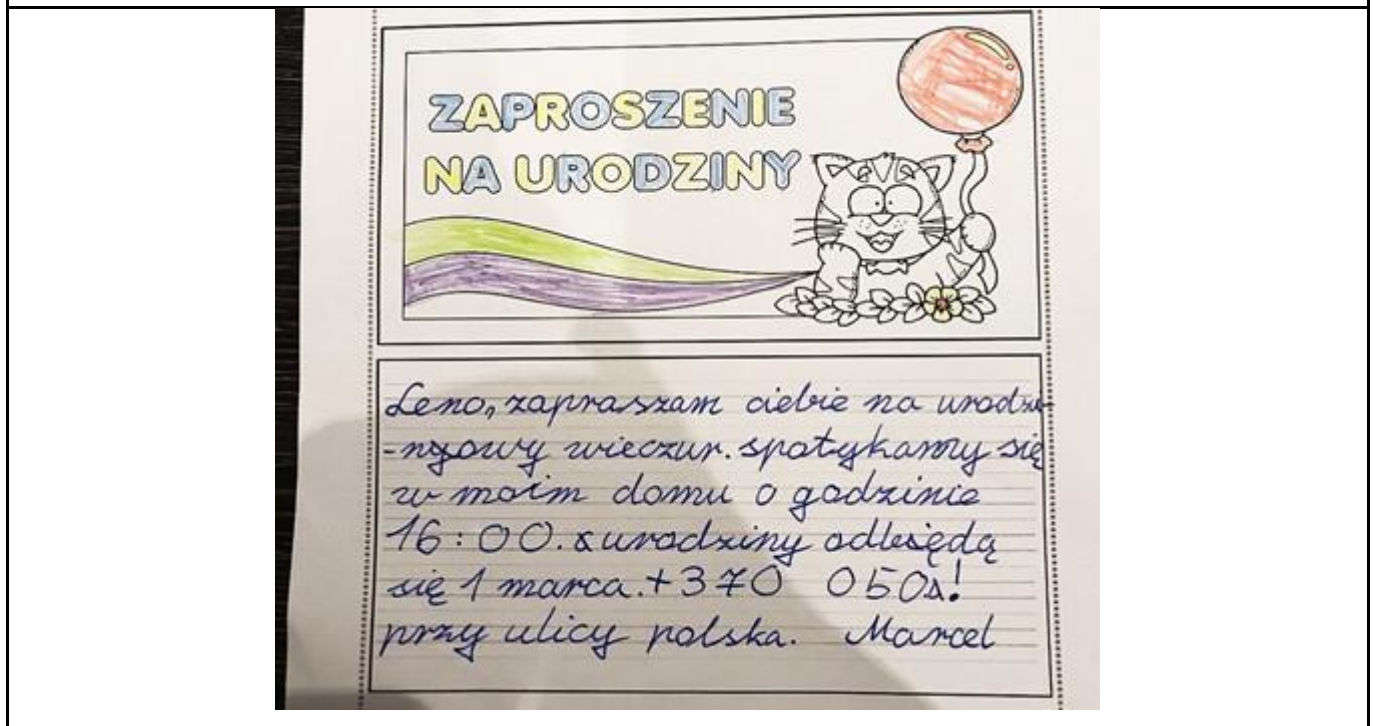
Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
<p>C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.</p>	<p>Pagrindinis</p>	<p>C 1.1 Kuria trumpą tekstą iš esmės atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus.</p> <p>C 1.2 Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja vieno-dviejų sakinių įvadą. Skatinamas kuria tekstą siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.</p>
<p>C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.</p>	<p>Pagrindinis</p>	<p>C 2.1 Aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus. Paiso rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių, bet daro kai kurias sisteminės ir atsitiktines klaidas iš turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p> <p>C 2.2 Aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus. Paiso rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių, bet daro kai kurias sisteminės ir atsitiktines klaidas iš turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p> <p>C 2.3 Kartais pasitardamas panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui.</p>

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Patenkinamas	C 3.1 Kartais pasitardamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą jį skaito, retkarčiais pasitardamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius bent vieną aspektą.
---	--------------	--

Patenkinamas		
		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	<p>C 1.1 Naudodamasis pagalba kuria kelių sakinių tekstą iš esmės atitinkantį svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo ir žanro reikalavimus.</p> <p>C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš dalies atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja įvadinį sakinį. Kurdamas tekstą kartais nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.</p>
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.	Patenkinamas	<p>C 2.1 Pakankamai aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus.</p> <p>C 2.2 Pakankamai aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus. Daro nemažai sisteminių bei atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p> <p>C 2.3 Naudodamasis pagalba panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui.</p>

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Patenkinama s	C 3.1 Skatinamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą jį skaito, skatinamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius vieną aspektą (pvz., turinys, struktūra, rašyba).
---	---------------	--

Slenkstinis

Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	<p>C 1.1 Padedamas kuria kelių sakinių tekstą pagal pavyzdį, užduotį ar nurodyta tema. Tekstas iš dalies atitinka svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus žanro reikalavimus.</p> <p>C 1.2 Tekste kartais trūksta rišlumo. Nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.</p>
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.	Slenkstinis	<p>C 2.1 Pakankamai aiškiai, nors ne visada taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinų pavadinimu</p> <p>C 2.2 Pakankamai aiškiai, nors ne visada taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinų pavadinimus. Padaro daug sisteminių bei atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.</p> <p>C 2.3 Padedamas panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui.</p>

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Patenkinamas	C 3.1 Padedamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją.
---	--------------	--

Tema: Rašymo ir teksto kūrimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai (3-4 kl.)
MR rengėjos: Alina Balčiūnienė, Barbara Zinkevič

Įvadas

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti 4 klasės kurto pasakojimo vertinimo pavyzdžiai.

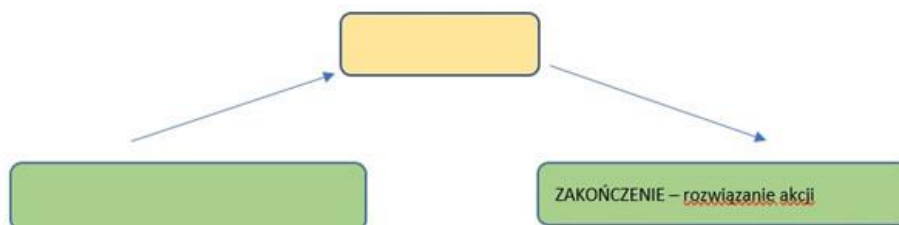
Trečioje ir ketvirtoje klasėse mokinių rašinių darbai tampa vis turtingesni, mokinys jau turi iš dalies parengtą teksto kūrimo strategiją. Jis skaito daugiau, o jo žodynas nuolat turtėja. Mokinys geba lengvai įvardyti ne tik daiktus ir reiškinius, bet ir savo jausmus, išsakyti savo nuomonę, požiūrį ir padaryti išvadas. Išvystyta vaizduotė padeda vizualizaciją paversti istorija, asmens ar daikto aprašymu, laišku, kvietimu.

Pasakojimo, kaip mokyklos raiškos žanro, objektyvus vertinimas yra sudėtingas, bet labai svarbus. Ne visiems suteikta ši kibirkštis, vadinama talentu, dėl kurios mes galime užburti žiūrovus pasakojimais. Todėl mokiniui pasakojimas yra nemenkas iššūkis, o darbas su tekstu gali užtrukti ilgai, gali būti varginantis, o jaunas autorius turi sukurti pakankamą motyvaciją, kad jo neatbaidytų nesėkmės, kurios neišvengiamai kils rašant. Jei prie viso to pridėsime ne visada teigiama vertinimą, tai atsiranda žanro vaizdas, kuris, švelniai tariant, nėra populiarus daugumoje mokinių.

Pirmasis žingsnis – visada tiksliai apibrėžti žanro reikalavimus. Pasakojimo atveju jie susiję tiek su teksto turiniu, tiek su struktūra.

Užduoties aprašymas

Napisz krótkie opowiadanie na dowolny temat. Zapisz tytuł opowiadania. Napisz plan, według którego będziesz tworzył opowiadanie. Pamiętaj o strukturze opowiadania – wstępie, rozwinięciu i zakończeniu. Przypomnij, na czym polega różnica między opisem i opowiadaniem. Opowiadanie musi zawierać jakieś **wydarzenie**. Skorzystaj z podanego schematu, który pokazuje, jak stopniowo rośnie, a następnie opada akcja opowiadania:

Rašymo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

Aukštesnysis

Marzenie Stiwa

Stiw miał jedno ogromne marzenie: zabić legendarnego smoka Endu. Wiedział, że aby go odszukać, trzeba znaleźć portal prowadzący do świata Endu.

Chłopiec odkrył tajemnicę zrobienia portalu do podziemnego świata. Do tego trzeba było znaleźć diamenty i zrobić diamentowy kilof, a potem wykopać trochę obsydianu. Jak się będzie już w podziemnym świecie, to trzeba pozabijać trochę płomyków, aby dostać ogniowe patyki. Następnie trzeba zrobić oko Enda, które po rzuceniu polecą do najbliższego portalu. Kiedy znajdzie się portal, to po prostu należy na niego wskoczyć i już będziecie w Endzie. Potem trzeba zniszczyć wszystkie wieże, żeby smok Endu nie mógł się leczyć. W końcu po prostu go można zabić i już.

To właśnie przeczytał w starej księdze Stiw. Teraz już wiedział, jak spełnić swoje marzenie.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C 1.1 Kuria rišlų tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Pagrindinis	C 1.2 Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Siekdamas aiškumo sieja sakinius pastraipoje, nuosekliai plėtoja mintį. Laikosi teksto struktūros logikos. Vartoja trumpą įvadą ir pabaigą. Nuosekliai sieja vieną sakinį su kitu pagal prasmę, pasirinkdamas tinkamus siejamus žodžius. Nepagrįstai nekartoja tų pačių žodžių.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja technologijas ir vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti.	Aukštesnysis	C 2.1 Rašo aiškiai, suprantamai, dailiai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Aukštesnysis	C 2.2 Paisy gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių numatytą mokymosi turinio apimtį.
C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Aukštesnysis	C 3.1 Savarankiškai kuria tekstą pagal planą. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, savarankiškai tobulina pagal iš anksto susitartus kriterijus.

Pagrindinis

Magiczna niespodzianka Tamai.

Młoda czarownica Weronika miała kotkę, która wabiła się Tamai. One mieszkały w małym pięknym domku. Gdy Tamai była małą koteczką to Weronika zaczarowała dla niej mały domek.

Pewnego dnia Weronika odwiedziła kotkę i zauważyła, że Tamai leżąc jakby kogoś broniła. Weronika zdziwiła się, kogo ma bronić? Czarownica ostrożnie pogłaskała Tamaię i zobaczyła obok dwóch małych, pięknych i kosmicznych kociąt. Tamai chowała i broniła swoje dzieci w domku, ponieważ podejrzewała, że Weronika nie będzie je kochała.

Małe, kosmiczne kocięta wyrosły na pięknych kotów, które wabiły się Kosmicz i Leos. Kotka uwielbiała swoich synków, a Weronika Tamaię, dlatego, że ma od niej wspaniałą niespodziankę.

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C 1.1 Kuria trumpą gana rišlų tekstą, iš esmės atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Pagrindinis	C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš esmės atitinka užduotį ir nurodytą temą. Siekdamas aiškumo sieja sakinius pastraipoje, tačiau pasitaiko trūkumų. Plėtoja mintį, laikydamasis teksto struktūros logikos, tačiau pasitaiko 1-2 trūkumai. Vartoja trumpą įvadą ir pabaigą. Sieja vieną sakinį su kitu pagal prasmę, pasirinkdamas tinkamus siejamus žodžius. Nepagrįstai nekartoja tų pačių žodžių.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Pagrindinis	C 2.1 Rašo aiškiai, suprantamai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Pagrindinis	C 2.2 Stengiasi laikytis gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių numatytų mokymosi turinio apimtimi, bet daro keletą sisteminių ir atsitiktinių klaidų.
C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Pagrindinis	C 3.1 Kuria tekstą pagal savarankiškai sudarytą planą, pateiktus esminius žodžius. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą skaito jį, naudodamasis pagalba tobulina pagal iš anksto susitartus kriterijus.

Pagrindinis

Przygoda Ani

Pewnego dnia Ania z rodzicami pływała statkiem. Dziewczynka bardzo mocno pokłóciła się z mamą. Ania wieczorem powiedziała sama do siebie, że chce żeby ona została sama. Gdy dziewczynka to mówiła z nieba spadła gwiazdka.

Kiedy Ania obudziła się na statku nikogo nie było. Dziewczynka ucieszyła się, bo myślała, że oni grają w chowanego. Ania zaczęła ich szukać, ale nikogo nie znalazła i przestraszyła się. Nagle przypomniała sobie, że wczoraj chciała zostać sama. Marzenie się spełniło? Zapytała siebie. Nagle nadeszła burza. Statek utopił się. Ania wypłynęła na brzeg.

Rodzice też byli na brzegu. Dziewczynka bardzo ucieszyła się. Od tego dnia rodzina nigdy więcej nie pływała statkiem.

Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamosis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamos į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C 1.1 Kuria trumpą gana rišlų tekstą, iš esmės atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Pagrindinis	C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš esmės atitinka užduotį ir nurodytą temą. Siekdamas aiškumo sieja sakinius pastraipoje, tačiau pasitaiko trūkumų. Plėtoja mintį, laikydamosis teksto struktūros logikos, tačiau pasitaiko 1-2 trūkumai. Vartoja trumpą įvadą ir pabaigą. Sieja vieną sakinį su kitu pagal prasmę, pasirinkdamas tinkamus siejamus žodžius. Nepagrįstai nekartoja tų pačių žodžių.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Pagrindinis	C 2.1 Rašo aiškiai, suprantamai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Pagrindinis	C 2.2 Stengiasi laikytis gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių numatytų mokymosi turinio apimtimi, bet daro keletą sisteminių ir atsitiktinių klaidų.
C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo)	Patenkinamas	C 3.1 Kuria tekstą pagal savarankiškai sudarytą planą, pateiktus esminius žodžius. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą skaito jį, naudodamasis pagalba tobulina pagal iš anksto susitartus kriterijus.

(koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).		
---	--	--

Pagrindinis

Urodziny Oli

Za trzy dni będą Oli urodziny. Ola była z tego zadowolona, ale Jakub nie wiedział co jej sprezentować.

Pewnego dnia mama zapytała Jakuba czy ma już prezent dla Oli, bo jej urodziny będą za dwa dni. Jakub powiedział, że nie ma jeszcze prezenta i nie może wymyślić. Mama powiedziała, że Ola lubi lalki, ale nie pokazuje tego dla Jakuba, bo się wstydzi. Wtedy on poszedł do taty i zapytał go czy może zrobić lalkę z drewna dla Oli. Tatuś zgłodził się zrobić lalkę, lecz spytał w czym pomoże mu Jakub. Chłopiec odpowiedział, że sam pomaluje i upiększy lalkę. Tata zgodził się, ale powiedział, że to będzie wspólny prezent.

Gdy tatuś z synkiem skączyli lalkę był już dzień urodzin dziewczynki. Mama przesykowała tort, Ola zgasiła świece. Jakub z tatą sprezentowali lalkę i ona była bardzo zadowolona.

Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C 1.1 Kuria trumpą gana rišlų tekstą, iš esmės atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Pagrindinis	C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš esmės atitinka užduotį ir nurodytą temą. Siekdamas aiškumo sieja sakinius pastraipoje, tačiau pasitaiko trūkumų. Plėtoja mintį, laikydamasis teksto struktūros logikos, tačiau pasitaiko 1-2 trūkumai. Vartoja trumpą įvadą ir pabaigą. Sieja vieną sakinį su kitu pagal prasmę, pasirinkdamas tinkamus siejamus žodžius. Nepagrįstai nekartoja tų pačių žodžių.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Pagrindinis	C 2.1 Rašo aiškiai, suprantamai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Pagrindinis	C 2.2 Stengiasi laikytis gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos pagrindinių taisyklių numatytų mokymosi turinio apimtimi, bet daro keletą sisteminių ir atsitiktinių klaidų.

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Pagrindinis	C 3.1 Kuria tekstą pagal savarankiškai sudarytą planą, pateiktus esminius žodžius. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą skaito jį, naudodamasis pagalba tobulina pagal iš anksto susitartus kriterijus.
---	-------------	---

Patenkinamas

Wymarzony rower

Żyła sobie w biednej rodzinie dziewczynka. Miała na imię Justyna. Jej największym marzeniem był rower.

Gdy dziewczynka podrosła do dwudziestu lat, pracowała w sklepie. Minął rok i już mogła pozwolić kupić sobie rower. Był on piękny, sportowy, czerwony. Gdy była na wyścigach, oppędzała każdego.

Justyna pokazała rower dla mamy i taty. Wszyscy oni byli zadowoleni i szczęśliwi. Spełniło się marzenie Justyny.

Pasiiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C 1.1 Padedamas kuria trumpa tekstą, iš esmės atitinkantį svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Patenkinamas	C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš dalies atitinka užduotį ir nurodytą temą. Tekste kartais trūksta rišlumo, minties plėtojimo nuoseklumo. Tekste trūksta vienos struktūrinės dalies (pvz. įvado arba pabaigos). Nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Patenkinamas	C 2.1 Rašo pakankamai aiškiai, suprantamai ranka, naudodamasis pagalba rašo mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Pagrindinis	C 2.2 Daro nemažai sisteminių ir atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Patenkinamas	C 3.1 Skatinamas kuria tekstą pagal savarankiškai sudarytą planą, pateiktus esminius žodžius. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą skaito jį, padedamas tobulina pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius vieną ar du aspektus.
---	--------------	--

Patenkinamas		
<p style="text-align: center;">Opowiadanie</p> <p style="text-align: center;">Była sobie żabka, miała dwóch dzieci. Pierwsze dziecko lubiło bawić się, drugie dziecko było niegrzeczne.</p> <p style="text-align: center;">Rodzina była bez taty, były biedne. Mama lubiła swych dzieci. Pewnego dnia nie grzeczne dziecko uciekło z domu.</p> <p style="text-align: center;">Mama była zaplakana, miała zły nastrój, ale przyszedł chłopiec i oddał dziecko i rodzina była wesola!</p>		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	C 1.1 Padedamas kuria trumpa tekstą, iš esmės atitinkantį svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Patenkinamas	C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš dalies atitinka užduotį ir nurodytą temą. Tekste kartais trūksta rišlumo, minties plėtojimo nuoseklumo. Tekste trūksta vienos struktūrinės dalies (pvz. įvado arba pabaigos). Nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Patenkinamas	C 2.1 Rašo pakankamai aiškiai, suprantamai ranka, naudodamasis pagalba rašo mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Patenkinamas	C 2.2 Daro nemažai sisteminių ir atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.

C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Pagrindinis	C 3.1 Skatinamas kuria tekstą pagal savarankiškai sudarytą planą, pateiktus esminius žodžius. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą dar kartą skaito jį, padedamas tobulina pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius vieną ar du aspektus.
---	-------------	--

Slenkstinis		
<p>Przygoda dziewczynek</p> <p>Były dwie najlepsze koleżanki one kolegowały z dzieciństwa teraz oni podrosły już im po piętnaście lat. Pewnego dnia koleżanki poszły do parku rozrywki tam było dużo karuzelów. Dziewczynki pokatały się na pięciu karuzelów. Potem dziewczynki zaowałyli babcią która potraciła się w parku rozrywki. Babcia zapytała się u dziewczynek drogę do małego miasteczka. Dziewczynki powiedziały jaką drogą trzeba iść. Babcia podziękowała i poszła do miasta.</p>		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1 Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Patenkinamas	C 1.1 Padedamas kuria trumpą tekstą, iš dalies atitinkantį svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, tipo ir žanro reikalavimus.
	Slenkstinis	C 1.2 Kuriamo teksto turinys iš dalies atitinka užduotį ir nurodytą temą. Tekste trūksta rišlumo, nuoseklumo. Mintis neišplėtotą. Tekste trūksta vienos struktūrinės dalies (pvz. įvado arba pabaigos). Dažnai nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.
C 2 Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Slenkstinis	C 2.1 Rašo pakankamai aiškiai, suprantamai ranka, naudodamasis pagalba rašo mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
	Slenkstinis	C 2.2 Padaro daug sisteminių ir atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.
C 3 Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo strategijas ir kt.).	Patenkinamas	C 3.1 Padedamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją, padedamas tobulina jį pagal iš anksto susitarta vieną kriterijų.

Tema: Skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai (1-2 kl.)

MR rengėjos: Alina Balčiūnienė, Barbara Zinkevič

Įvadas

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti 2 klasės skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinio testo klausimų paskirstymas pagal pasiekimų lygius bei 1 – 2 klasės skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinis testas su vertinimo instrukcija ir testo charakteristika pagal pasiekimų lygius.

Pirmos užduoties šaltinis yra 2019 m. NMPP 2 klasės skaitymo (teksto suvokimo) testas rusų kalba (https://www.nec.lt/failai/8058_Skaitymas_NMPP2019_2kl_RU.pdf).

Užduoties aprašymas

Testas I

I. NMPP 2019 Skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinis testas

Užduočių klausimai yra diferencijuoti, jų sudėtingumas atitinka slenkstinį, patenkinamą, pagrindinį ir aukštesnį lygius ir tikrina mokinių praktinius gebėjimus, išsiugdytus remiantis gautomis žiniomis. Tai suteikia galimybę ir silpnesniam mokiniui patirti sėkmę. Užduotys tikrina ne tik žinių taikymą ir teksto supratimą, bet ir aukštesniuosius mąstymo gebėjimus.

Na podstawie fragmentów książki E. Launykonytė „Pelėnas, Varlėnas ir Bobo“, Fundacja Dobroczynności i Pomocy „Švieskime vaikus“, Vilnius 2018.

Odważny Myszek

Gdy byli już zupełnie niedaleko, Żabek, który siedł na przedzie, zatrzymał się zdziwiony.

– Posłuchajcie – powiedział – jakie dziwne odgłosy. Jakby ktoś chrapał. Doprawdy, z nory Myszka wydobywały się dziwne dźwięki. Jakby ktoś ciężko sapał, drzemiąc sobie po sutym obiedzie.

Zaniepokojeni przyjaciele zbliżyli się na palcach do nory i osłupieli, gdy zobaczyli szeroko otwarte i podrapane drzwi.

– Wiecie co, może ja tu zaczekam – wyszeptał Biedronek Bobo, który tak dygotał, że trzęsła się nawet papierowa korona, którą miał na głowie.

Żabek z Myszkciem ostrożnie podeszli bliżej i zajrzeli przez okno. Obaj zobaczyli Feliksa. Słodko spał rozciągnięty na kanapie, tuląc do siebie puste pudełko po ciastkach. Wcale go nie obchodziło to, że nieczystymi łapami może zabrudzić poduszki.

– Do stu jaskrów – wyszeptał Żabek – przecież to jest lis!

– Tak – posępnie odezwał się Myszek. – I zjadł wszystkie ciastka, które upiekłem na urodziny Bobo.

– Moje urodzinowe ciastka? – zakwilił zmartwiony Bobo.

– Psyt! – uciszył go Myszek. – Zaraz zrobimy temu nicponiowi mały żart. Myszek ściągnął Biedronkowi z szyi szalik i wślizgnął się na palcach do nory. Podeszedł prosto do Feliksa i zwinnie związał łapy małego lisa czerwonym szalikiem. Zanim Feliks otrząsnął się ze snu i zrozumiał, co się dzieje, był już zakręcony do szalika aż po czubek nosa i nie mógł się nawet poruszyć.

– Łobuzy! – krzyknął. – Uwolnijcie mnie natychmiast!

- Jeżeli tu ktoś jest łobuzem, to właśnie ty – ponuro mruknął Żabek.
- Kto ci pozwolił wdzierać się do cudzej nory i wcinać cudze ciastka?
- A ja byłem głodny! – odciął ze złością Feliks.
- Mogłeś przynajmniej zapytać – westchnął Myszek.
- Poczęstowalibyśmy cię.
- Uwolnijcie mnie – zaskomlał mały lis. – Obiecuję nie robić więcej nic złego.

Feliksa bolał brzuch, jak zwykle bywa, gdy ktoś się obje cudzych ciastek. Poza tym było mu bardzo wstyd za to, co zrobił.

– Uwolnijmy go – zaproponował Myszek. – Nogi mu już chyba całkiem zdrętwiały. Niech idzie do domu.

Gdy przyjaciele go rozwiązali, Feliks się podniósł, po cichu otrzepał z futra kurz i już miał zmykać przez drzwi.

– Zaczekaj – powiedział do niego Myszek, nieco się wahając. – Może jednak się pogodzimy i napijemy razem herbaty?

Skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

Pasiekimas: B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
	Slenkstinis	B 2.1 Skaitydamas nedidelius lengvai suprantamus tekstus, išskiria nurodytą informaciją ir nurodytus žodžius.	5. Kim jest Feliks? a) Myszą b) Żabą c) Lisem d) Biedronką
			10. Dlaczego Feliks zjadł ciastka? a) Chciał spróbować, czy ciastka są smaczne. b) Feliks upiekł sobie ciastka. c) Feliks miał urodziny. d) Był głodny.
		B 2.2 Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.	
		B 2.3 Nusako aiškiai išreikštą tekste temą.	
		B 2.4 Padedamas sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio	

	<p>kasdieninėmis žiniomis. Padedamas pasako savo nuomonę apie tekste vaizduojamus įvykius, poelgius remdamasis asmenine patirtimi.</p>	
Patenkinamas	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa aiškiai pateiktą informaciją; atsakydamas į klausimus, atskleidžia elementarų teksto supratimą.</p>	<p>1. Wymień dwóch bohaterów, o których jest mowa w tekście.</p> <p>1. _____</p> <p>2. _____.</p>
		<p>3 Jakie odgłosy wydobywały się z nory?</p> <p>a) Ktoś drapał drzwi.</p> <p>b) Ktoś piszczał ze strachu.</p> <p>c) Ktoś mlaskał, jedząc obiad.</p> <p>d) Ktoś sapał i chrapał.</p>
		<p>13 Co Myszek zaproponował Feliksowi?</p> <p>a) Żeby poszedł na spacer.</p> <p>b) Żeby zjadł ciastko.</p> <p>c) Żeby napił się herbaty.</p> <p>d) Żeby grzecznie się zachowywał.</p>
	<p>B 2.2 Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.</p>	
	<p>B 2.3 Nusako aiškiai atpažįstamą temą.</p>	
	<p>B 2.4 Padedamas sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdieninėmis žiniomis. Padedamas pasako savo nuomonę apie tekste vaizduojamus įvykius, poelgius remdamasis asmenine patirtimi.</p>	
Pagrindinis	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa svarbiausią informaciją, atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Skatinamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.</p>	<p>2. Gdzie zatrzymali się przyjaciele?</p> <p>a) Przy norze Żabka.</p> <p>b) Przy norze Myszka.</p> <p>c) Przy norze Bobo.</p> <p>d) Przy norze Lisa.</p>

		<p>4. W tekście jest mowa o tym, że Biedronek Bobo tak dygotał, że trzęsła się nawet papierowa korona, którą miał na głowie. Jak się czuł w tym czasie Bobo?</p> <p>a) Gniewał się. b) Bał się. c) Cieszył się. d) Smucił się.</p>
		<p>12. Co znaczy połączenie wyrazowe wślizgnął się na palcach?</p> <p>a) Cicho wszedł. b) Szybko wbiegł. c) Energicznie wskoczył. d) Z trudem wpełzł.</p>
	<p>B 2.2 Padedamas randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Atpažįsta paprastą netiesiogiai pasakytą mintį ir bando ją paaiškinti.</p>	<p>7. Na podstawie czego Myszek zrozumiał, że to Feliks zjadł ciastka?</p> <p>a) Feliks spał na kanapie. b) Feliks tulił do siebie puste pudełko. c) Feliks chrapał przez sen. d) Feliks naśmiecił w domu Myszka.</p>
	<p>B 2.3 Nusako teksto temą. Padedamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p>	<p>9. Ponumeruj kolejne czynności Myszka.</p> <p>___ Podszedł prosto do Feliksa. ___ Okręcił Feliksa szalikiem aż po czubek nosa. ___ Szalikiem związał łapy małego lisa. _1_ Ściągnął szalik Biedronkowi. ___ Wszedł na palcach do nory.</p> <p>15. Dlaczego ten utwór nosi tytuł „Odważny Myszek“?</p> <p>a) Ponieważ wszystko się odbywa w norze Myszka. b) Ponieważ Myszek upiekł ciastka. c) Ponieważ Myszek zrobił koronę.</p>

		d) Ponieważ Myszek dał nauczkę liskowi.
	B 2.4 Skatinamas sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdienėmis žiniomis ir asmenine patirtimi, skatinamas pasako savo nuomonę apie tekstą ir perskaitytą informaciją.	
Aukštesnysis	B 2.1 Skaitydamas randa pateiktą informaciją (pvz. tekste ir iliustracijose), atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija ir prasmė.	6. Którymi słowami można zastąpić wyrażenie Do stu jaskrów? a) To dopiero... b) Dobry przyjaciel. c) Ile lat? d) Piękne kwiaty!
	B 2.2 Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Padedamas atpažįsta netiesiogiai pasakytą mintį ir ją paaiškina.	8. Dlaczego Biedronek Bobo miał na głowie koronę? a) Był królem. b) Bawił się koroną. c) Świętował urodziny. d) Chował się przed Feliksem.
		11. Dokończ zdania na podstawie tekstu. 11.1 Feliks nazwał przyjaciół łobuzami, ponieważ... 11.2 Przyjaciele nazwali Feliksa łobuzem, ponieważ ...
	B 2.3 Nusako teksto temą. Skatinamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.	

Užduoties aprašymas

Testas II

Michał gonił Lilkę, a ona wrzeszczała wniebogłosy. Nagle – dzyń, dzyń, - zadzwonił ktoś do drzwi.
- Ja otworzę – wyrwał się Michał i nacisnął klamkę. Spojrzał i odskoczył.

W drzwiach stała pani w średnim wieku, a dziwaczny kapelusz zasłaniał jej włosy. Trzymała śmieszna, różową parasolkę i mały kuferek.

- O, raju – wyszeptła Lilka i chciała coś dodać, ale pani w kapeluszu stanowczo uniosła parasolkę. Lilka zamknęła usta. Nieznajoma zdecydowanym krokiem weszła do środka i spojrzała na pokoje tak, jakby mieszkała tu co najmniej sto lat (a to przecież cały wiek).

- Jestem panna Klementyna, wasza nowa niania – rzuciła oschle.

Mama wychyliła głowę z łazienki i powiedziała do siebie: - Tylko ona zdecydowała się zaopiekować dziećmi na czas wyjazdu.

1. Gdzie ma miejsce opisywane wydarzenie:

- a. w mieszkaniu
- b. w parku
- c. w sklepie

2. Zapisz imiona dwóch osób, o których jest mowa w tekście.

1. 2.

3. Ponumeruj zdania zgodnie z kolejnością opisanych zdarzeń.

... Starsza pani w dziwnym kapeluszu.

... Dzwonek do drzwi.

... Mama przedstawia nową nianię.

... Michał goni Lilkę.

4. Podkreśl w tekście zdania opisujące pannę Klementynę.

5. Zaznacz zdania, które nie pojawiły się w tekście.

Nieznajoma zdecydowanym krokiem weszła do środka.

Nieznajoma stanowczo podniosła parasolkę i uderzyła nią Michała.

Nieznajoma nie weszła do środka.

6. Na podstawie słów mamy „Tylko ona zdecydowała się zaopiekować dziećmi na czas wyjazdu.” można wnioskować, że:

- a) nikt nie chciał opiekować się Michałem i Lilką
- b) tylko panna Klementyna zgłosiła się jako kandydatka na nianię
- c) było więcej kandydatek do roli niani dzieci

7. Niania czuła się w nowym miejscu jak:

- a) Czuła się jak u siebie.
- b) Wyglądała na przestraszoną.

8. Zaznacz, ile trwa wiek:

0 100 200 300

9. Podkreśl właściwe uzupełnienie zdania.

W opowiadaniu pojawiło się **dwóch / trzech / czterech** bohaterów.

10. Podaj najbardziej dokładny tytuł podanego fragmentu tekstu:

- a) Małe urwisy
- b) Sroga niania
- c) Wielka przygoda

11. Przeczytany fragment tekstu:

- a) przedstawia zakończenie przygód niani i dzieci.
- b) to dopiero początek tego, co przeżyją dzieci i niania.

Skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

Pasiekimas B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
Slenkstinis	B 2.1 Skaitydamas nedidelius lengvai suprantamus tekstus, išskiria nurodytą informaciją ir nurodytus žodžius.	1. Gdzie ma miejsce opisywane wydarzenie: <ul style="list-style-type: none">a. w mieszkaniub. w parkuc. w sklepie
		9. Podkreśl właściwe uzupełnienie zdania. ☐ W opowiadaniu pojawiło się dwóch / trzech / czterech bohaterów
Patenkinamas	B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa aiškiai pateiktą informaciją; atsakydamas į klausimus, atskleidžia elementarų teksto supratimą.	2. Zapisz imiona dwóch osób, o których jest mowa w tekście. 1. 2.
		4. Podkreśl w tekście zdania opisujące pannę Klementynę.
Pagrindinis	B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa svarbiausią informaciją, atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Skatinamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.	5. Zaznacz zdania, które nie pojawiły się w tekście. Nieznajoma zdecydowanym krokiem weszła do środka. Nieznajoma stanowczo podniosła parasolkę i uderzyła nią Michała. Nieznajoma nie weszła do środka.

	B 2.2 Padedamas randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Atpažįsta paprastą netiesiogiai pasakytą mintį ir bando ją paaiškinti.	7. Niania czuła się w nowym miejscu jak: a) Czuła się jak u siebie. b) Wyglądała na przestraszoną.
	B 2.3 Nusako teksto temą. Padedamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.	3. Ponumeruj zdania zgodnie z kolejnością opisanych zdarzeń. ... Starsza pani w dziwnym kapeluszu. ... Dzwonek do drzwi. ... Mama przedstawia nową nianię. ...Michał goni Lilkę.
		10. Podaj najbardziej dokładny tytuł podanego fragmentu tekstu: a) Małe urwisy b) Sroga niania c) Wielka przygoda
Aukštesnysis	B 2.1 Skaitydamas randa pateiktą informaciją (pvz. tekste ir iliustracijose), atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija ir prasmė.	8. Zaznacz, ile trwa wiek: 0 100 200 300
	B 2.2 Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Padedamas atpažįsta netiesiogiai pasakytą mintį ir ją paaiškina.	6. Na podstawie słów mamy „Tylko ona zdecydowała się zaopiekować dziećmi na czas wyjazdu.” można wnioskować, że: a) nikt nie chciał opiekować się Michałem i Lilką

		b) tylko panna Klementyna zgłosiła się jako kandydatka na nianię c) było więcej kandydatek do roli niani dzieci
	B 2.4 Sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdieninėmis žiniomis ir asmenine patirtimi. Pasako savo nuomonę apie tekstą ir perskaitytą informaciją.	11. <i>Przeczytany fragment tekstu:</i> a) przedstawia zakończenie przygód niani i dzieci. b) to dopiero początek tego, co przeżyją dzieci i niania.

Tema: skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai (3-4 kl.)

MR rengėjos: Alina Balčiūnienė, Barbara Zinkevič

Įvadas

Geras vertinimas yra tas, kuris sukelia refleksiją; suteikia grįžtamąjį ryšį ir reikalauja aiškiai apibrėžtų kriterijų. Tai įmanoma tik tuo atveju, jei mokytojas gerai žino apie tam tikrą mokinį, dabartinį jo lygį, vystymąsi ir galimybes, atsižvelgiant į tai, ko galima tikėtis iš mokinio tam tikrame ugdymo etape. Ketvirtos klasės mokiniai yra pilnai subrendę, kad galėtų priimti ideografinį vertinimą, kaip informaciją, padedanti jiems tobulėti mokomojo dalyko srityje.

Svarbiausios idiografinio vertinimo funkcijos:

Motyvacinė funkcija, kurią sudaro atitinkamos atmosferos, kurioje dominuoja rūpestis ir susidomėjimas kiekvienu mokiniu, sukūrimas. Todėl reikėtų pasirūpinti, kad mokiniai būtų žinotų kiekvieną savo pasiekimą ir kad jie didžiutąsi tuo, ką pasiekė.

Korekcijos funkcija, kuri parodys, ką mokinys dar turi siekti, ką tobulinti ir pakeisti.

Diagnostinė funkcija, kuri atskleis mokinio lankų kalbos pažinimo galimybes ir nustatys jo išsivystymo lygį, atsižvelgiant į pasiekimų standartus. Taigi reikia nustatyti kiekvieno mokinio individualius poreikius ir nesėkmių priežastis.

Informavimo funkcija, kurią sudaro informacijos apie tai, ką mokinys išmoko ir suprato. Mokinių žinių vertinimas turi būti veiksmingas. Ji turi suteikti mokiniams maksimalią informaciją apie jų darbo vertę, skatinti ir atsižvelgti į kiekvieną mokinį. Vertinimo kriterijai turi būti žinomi abiem šalims ir mokiniai turi juos žinoti.

Užduoties aprašymas

Testas I

Mokiniui pateikiamas žinomos Jadwigos Korczakowskos knygos „Spotkanie nad morzem“ fragmentas. Po perskaitymo mokiniai išklauso to fragmento audio įrašo. Užduočių klausimai yra diferencijuoti, jų sudėtingumas atitinka slenkstinį, patenkinamą, pagrindinį ir aukštesnįjį lygį ir tikrina mokinių praktinius gebėjimus, išugdytus remiantis gautomis žiniomis. Tai suteikia galimybę ir silpnesniam mokiniui patirti sėkmę. Užduotys tikrina ne tik žinių taikymą ir teksto supratimą, bet ir aukštesnius mąstymo gebėjimus.

Jadwiga Korczakowska SPOTKANIE NAD MORZEM

(Fragment)

Danusia stoi na opustoszałym peronie, namyśla się, co robić, skoro nikt nie przyszedł po nią na stację. Ale właśnie nadbiega wysoka pani w kolorowej sukni pod rozpiętym płaszczem, z torebką i wyładowaną siatką w jednej – a z bukietem róż w drugiej ręce.

– Nazywasz się Danusia Gawlikówna? – Przypada zdyszana do dziewczynki i nie czekając na odpowiedź, całuje ją w oba policzki.

– Jak się masz, kochanie, witaj! Przepraszam, że trochę się spóźniłam, ale ciągle jestem zagoniona. Dobrze ci się jechało? Jak się czujesz? A rodzice zdrowi? Bardzo się zmęczyłaś? No, jestem rada, że nareszcie przyjechałaś, mam nadzieję, że będziesz zadowolona z pobytu... To twoja walizka? Panie numerowy! Panie numerowy! Proszę to zanieść do autobusu! Sama bym wzięła, ale kupiłam po drodze trochę prowiantów.

– Proszę dać mi siatkę, poniosę.

– Nie trzeba, córeczko, dziękuję. Potrzymaj tylko bukiet, zapalę papierosa. Spotkałam pacjentkę, która ma piękny ogród, obdarzyła mnie kwiatami. Biedne róże, przywiędły z gorąca. Ale duża panna wyrosła z ciebie, ho, ho! Gdy ostatni raz cię widziałam, byłaś jeszcze niemowlęciem. Dobrze, co? Jeszcze kilka kroków do przystanku. Jak na złość miałam dzisiaj dużo pacjentów, nie mogłam się wyrwać. Zaraz musimy napisać do mamy, że szczęśliwie dojechałaś. U nas naprawdę jest pięknie. Przed willą rosną krzaki jaśminów. Franciszka czeka z obiadem, a Smok jak się ucieszy!

– Smok? – wreszcie udało się wtrącić Danusi.

– Kto to jest? – Mój najwierniejszy przyjaciel. Artur go tak ochrzcił. Czy lubisz psy?

– Nie bardzo.

– Jego na pewno polubisz, córeczko, jest przemiły. Biedakowi przykrzy się, nie ma się z kim bawić, rano wyjeżdżam do Ośrodka Zdrowia, a po południu przyjmuję u siebie. Oho, nadjeżdża nasz autobus! Dziękuję, panie numerowy, do widzenia panu! Wchodź pierwsza, kochanie... tak... weź siatkę, a ja wciągnę walizkę... dziękuję panu uprzejmie... O, tu jest miejsce, siadaj.

– Ja? Co znowu, proszę pani! Postoję.

– Widzę, że jesteś dobrze wychowana. Ale proszę, mów mi: ciociu, zgoda? Widzisz, serdecznie przyjaźniłyśmy się w szkole z twoją mamą, więc i ty jesteś dla mnie bliska. Trochę trzęsie, prawda? Ale to tylko kawałek złej drogi, dalej już będzie asfalt. Poproszę jeden bilet, ja mam miesięczny. Dziękuję! Bardzo jesteś podobna do mamy, ten sam kolor włosów, te same oczy. Tylko cera mi się nie podoba, blada jesteś, podobno przeszłaś ciężką anginę, no nic, morskie powietrze świetnie ci zrobi, u mnie się poprawisz, nabierzesz rumieńców.

Skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
B 1 Skaito ir suvokia įvairių tipų tekstus (verbalinius ir	Slenkstini s	B 1.1 Skaito garsiai ir tyliai pilnais sakiniais, supranta, ką perskaitė. B 1.2 Skaitydamos balsu stengiasi taisyklingai tarti garsus, tinkamai kirčiuoti žodžius.	<i>Czyta w bardzo wolnym tempie z licznymi potknięciami, wyrazami, często przekręca wyrazy, nie zwraca uwagi na znaki przestankowe, słabo rozumie czytany tekst.</i>

neverbaliniu s), taiko įvairias skaitymo strategijas, atsižvelgdamas į skaitymo tikslą.		B 1.3 Pagal nurodymus taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas.	<p><i>Na pytania do tekstu odpowiada wyrazami, nie tworzy pełnej odpowiedzi.</i></p> <p><i>Odpowiednio akcentuje sylaby, poprawnie artykułuje głoski.</i></p>
	Patenkinamas	<p>B 1.1 Sklandžiai skaito garsiai ir tyliai, supranta, ką perskaitė. Pasirenka tinkamą skaitymo tempą.</p> <p>B 1.2 Raiškiai skaitydamas balsu taisyklingai taria garsus, tinkamai kirčiuoja žodžius ir intonuoja sakinius.</p> <p>B 1.3 Kartais taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas.</p>	<p><i>Czyta wyuczony tekst płynnie, poprawnie, nie zawsze stosuje intonację lub nie zawsze zwraca, uwagę na znaki przestankowe.</i></p> <p><i>Odpowiada na pytania do tekstu urywkowo, z pomocą dodatkowych pytań.</i></p> <p><i>Odpowiednio akcentuje sylaby, poprawnie artykułuje głoski.</i></p>
	Pagrindinis	<p>B 1.1 Skaito sklandžiai, sąmoningai, įvairiais būdais (garsiai, tyliai, peržvelgdamas akimis). Pasirenka tinkamą skaitymo tempą.</p> <p>B 1.2 Raiškiai skaitydamas balsu taisyklingai taria garsus, tinkamai kirčiuoja žodžius ir intonuoja sakinius, pabrėžia svarbiausią prasminę sakinio vietą.</p> <p>B 1.3 Taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas derindamas jas su skaitymo tikslu.</p>	<p><i>Czyta wyraziście, płynnie, ze zrozumieniem różne teksty.</i></p> <p><i>Płynnie czyta różne teksty i rozumie je.</i></p> <p><i>Sprawnie czyta teksty i rozumie je.</i></p> <p><i>Odpowiada pełnym zdaniem na pytania do tekstu.</i></p> <p><i>Odpowiednio akcentuje sylaby, poprawnie artykułuje głoski.</i></p>
	Aukštesnis	<p>B 1.1 Skaito sklandžiai, sąmoningai, įvairiais būdais (garsiai, tyliai, peržvelgdamas akimis). Pasirenka tinkamą skaitymo tempą.</p> <p>B 1.2 Raiškiai skaitydamas balsu taisyklingai taria garsus, tinkamai kirčiuoja žodžius ir intonuoja sakinius, daro pauzes pabrėžia svarbiausią prasminę sakinio vietą.</p> <p>B 1.3 Visada taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas derindamas jas su skaitymo tikslu.</p>	<p><i>Czyta płynnie, poprawnie i biegle różne teksty bez przygotowania, w odpowiednim do treści tempie, intonuje dialogi, robi pauzy odpowiednie do znaków przestankowych.</i></p> <p><i>Argumentuje swoje odpowiedzi, wyciąga wnioski.</i></p> <p><i>Poprawnie artykułuje głoski.</i></p>
B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir	Slenkstinis	B 2.1 Skaitydamas nesudėtingą tekstą, randa tekste nurodytą aiškiai pateiktą informaciją. Padedamas aptaria, kokiais žodžiais perteikiama informacija. Padedamas sieja	<p><u>Odpowiedz na pytania pełnym zdaniem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak się nazywa główna bohaterka książki

kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.		<p>informaciją perskaitytą tekste su iliustracija.</p> <p>B 2.2 Padedamas bando daryti nesudėtingas išvadas, ieškodamas nurodytos netiesiogiai pateiktos informacijos ir minčių. Sieja tarpusavyje teksto dalis. Padedamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p> <p>B 2.3 Padedamas nusako teksto temą. Skatinamas formuluoja mintį apie teksto visumą.</p> <p>B 2.4 Pasako savo nuomonę apie teksto elementus ir paaiškina, kuomet remiasi.</p>	<p>„Spotkanie nad morzem”?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kto spotkał dziewczynkę na dworcu? • Jak się wabił pies pani Ady? • Jak pani Ada chciała nazywać Danusię? • O czym jest ten tekst?
	Patenkinamas	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamą tekstą, randa tekste nurodytą aiškiai pateiktą informaciją. Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Skatinamas sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, padedamas aptaria jų panašumus ir skirtumus. Padedamas skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p> <p>B 2.2 Padedamas daro nesudėtingas išvadas, ieškodamas nurodytos netiesiogiai pateiktos informacijos ir minčių. Sieja tarpusavyje teksto dalis. Skatinamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p> <p>B 2.3 Nusako teksto temą, padedamas formuluoja mintis apie teksto visumą.</p>	<p><u>Odpowiedz na pytania pełnym zdaniem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jak się nazywa główna bohaterka książki „Spotkanie nad morzem”? • Dlaczego Danusia musiała spędzić czas nad morzem? • Kto spotkał dziewczynkę na dworcu? • Jak się wabił pies pani Ady? • W jakim zawodzie pracowała pani Ada? • Jak pani Ada chciała nazywać Danusię? • Opisz, w jakiej sytuacji Danusia po raz pierwszy ujrzała Elżę?
	Pagrindinis	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamą tekstą, randa informaciją, kai ji pateikta skirtingose teksto vietose arba skirtinguose tekstuose. Padedamas bando grupuoti informaciją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Atpažįsta turinio apimtimi nurodytas kalbinės raiškos priemones. Skatinamas sieja</p>	<p><u>Odpowiedz na pytania pełnym zdaniem:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odszukaj w książce „Spotkanie nad morzem” fragmenty dotyczące wyglądu, zachowania i cech charakteru Danki i Elzy.

		<p>tinkamą informacją perskaitytą tekste su ilustracją, nesudėtinga schema ar su ilustracijos detalėmis, padedamas aptaria jų panašumus ir skirtumus. Skatinamas skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p> <p>B 2.2 Skatinamas randa nesudėtingą netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintį. Įžvelgia reikšmingiausius ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste akivaizdžių priežasties-pasekmės ryšių; nesudėtingų teiginių ir pavyzdžių sekos ryšius.</p> <p>B 2.3 Nusako teksto temą, tikslą, suformuluoja aiškiai išsakytą pagrindinę mintį ir keletą minčių apie teksto visumą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wymień miejscowości, w których rozgrywa się akcja „Spotkania nad morzem” • Posługując się mapą geograficzną, zapoznaj się z trasą Danusi Gawlikówny z Torunia na Półwysep Helski oraz z miejscowościami, które mijała po drodze.
	<p>Aukštesnis</p>	<p>B 2.1 Skaitydamas sudėtingesnio turinio tekstą, randa tiesioginę informaciją, kai ji pateikta skirtingose teksto vietose arba skirtingose tekstuose bet nėra aiškiai įvardyta. Skatinamas grupuoja ir lygina informaciją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniiais perteikiama informacija. Atpažįsta turinio apimtimi nurodytas kalbinės raiškos priemones ir siekia paaiškinti jų funkcijas. Sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su ilustracija, schema, lentele ar su ilustracijos detalėmis, aptaria jų panašumus ir skirtumus. Skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p> <p>B 2.2 Randa nesudėtingą netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintis. Įžvelgia ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste priežasties-pasekmės ryšius; teiginių ir pavyzdžių sekos ryšius.</p>	<p><u>Odpowiedz na pytania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Odszukaj w książce „Spotkanie nad morzem” fragmenty dotyczące wyglądu, zachowania i cech charakteru Danki i Elzy. • Wymień miejscowości, w których rozgrywa się akcja „Spotkania nad morzem” • Posługując się mapą geograficzną, zapoznaj się z trasą Danusi Gawlikówny z Torunia na Półwysep Helski oraz z miejscowościami, które mijała po drodze. • Określ czas akcji, znajdź fragmenty, które wskażą nam, kiedy i gdzie toczy się akcja. • Wymień bohaterów i określ związki, które ich łączą. • Ile lat może dzisiaj mieć Danusia? Jak ją sobie wyobrażasz? W jakim

			zawodzie pracuje? Jak wygląda jej rodzina?
B 3 Ieškodamas informacijos, tikslingai ir atsakingai naudojasi įvairiais šaltiniais ir technologijomis, vertina šaltinių patikimumą, rūšiuoja, atsirenka ir vertina informaciją.	Pagrindinis	<p>B 3.1 Padedamas nurodytuose įvairiuose šaltiniuose ieško ir atrenka aiškiai ir tiesiogiai pateiktą informaciją. Sieja ir palygina informaciją iš dviejų skirtingų šaltinių (pvz., grožinio ir negrožinio; dviejų tekstų, kuriuos sieja bendra tema).</p> <p>B 3.2 Skatinamas paaiškina atrinktos informacijos reikalingumą užduoties įvykdymui, bet nenuosekliai taiko informacijos rinkimo strategijas.</p> <p>B 3.3 Atpažįsta knygos struktūros elementus (autorius, pavadinimas, sutartiniai ženklai vadovėlyje, puslapiai, iliustracijos, antraštinis lapas, dailininkas, turinys, leidimo metai) ir aptaria jų funkcijas.</p>	<p><u>Wykonaj polecenia:</u></p> <p>a.Przeczytaj urywek z książki Jadwigi Korczakowskiej SPOTKANIE NAD MORZEM. Wykonaj Forms. (autor, ilustrator, wydawnictwo, rok wydania, miejsce akcji, czas akcji, główny bohater, inni bohaterowie, podstawowe zagadnienie).</p> <p>b.Posłuchaj urywek z książki Jadwigi Korczakowskiej SPOTKANIE NAD MORZEM (2 min).</p> <p><u>Odpowiedz na pytania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Co robiła Danusia na początku wysłuchanego fragmentu? • Jakie było zdanie babci w sprawie wyjazdu Danusi? • Dlaczego tatuś nie mógł odwiedzić Danusi nad morze? • Od czyich kroków skrzypiała podłoga? • Do kogo miała jechać Danusia?
	Aukštesnis	<p>B 3.1 Padedamas nurodytuose įvairiuose šaltiniuose ieško ir atrenka informaciją. Sieja ir palygina informaciją iš dviejų skirtingų šaltinių (pvz., grožinio ir negrožinio; dviejų tekstų, kuriuos sieja bendra tema).</p> <p>B 3.2 Įžvelgia ir paaiškina atrinktos informacijos reikalingumą užduoties įvykdymui, taiko informacijos rinkimo strategijas.</p> <p>B 3.3 Atpažįsta knygos struktūros elementus (autorius, pavadinimas, sutartiniai ženklai vadovėlyje, puslapiai, iliustracijos, antraštinis</p>	<p><u>Wykonaj polecenia:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeczytaj urywek z książki Jadwigi Korczakowskiej SPOTKANIE NAD MORZEM. Wykonaj Forms: autor, ilustrator, wydawnictwo, rok wydania, miejsce akcji, czas akcji, główny bohater, inni bohaterowie, podstawowe zagadnienie. • Posłuchaj urywek z książki Jadwigi Korczakowskiej

		<p>lapas, dailininkas, turinys, leidimo metai), atpažįsta ir aptaria jų funkcijas.</p>	<p>SPOTKANIE NAD MORZEM (2 min).</p> <p><u>Odpowiedz na pytania:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Co robiła Danusia na początku słuchanego fragmentu? • Jakie było zdanie babci w sprawie wyjazdu Danusi? • Dlaczego tatuś nie mógł odwiedzić Danusi nad morze? • O czym mówiła skrzypiąca podłoga? • Jaka różnica między odbiorem tekstu czytanego i nagrania?
--	--	--	---

Užduoties aprašymas

Testas II

Teksto suvokimo testas „Protas bei jausmai” skirtas 3-4 klasių mokiniams, sklandaus ir sąmoningo skaitymo įgūdžiams lavinti. Testą sudaro dalykinio stiliaus tekstai, kuriais galima pasinaudoti integruojant kalbos ir pasaulio pažinimo pamokų temas. Pateikti testo klausimai yra diferencijuoti, sukurti taip, kad atitiktų keturis lygmenis (slenkstinį, patenkinamą, pagrindinį ir aukštesnįjį) ir patikrintų mokinių praktinius gebėjimus, išugdytus remiantis gautomis žiniomis. Uždaviniai po kiekvieno teksto sudėlioti nuo paprastesnio iki sudėtingesnio. Tai suteikia galimybę ir silpnesniam mokiniui patirti sėkmę. Testu tikrinama ne tik žinių taikymas ir teksto supratimas, bet ir aukštesnieji mąstymo gebėjimai. Taip darbas su tekstu patikrina, kaip mokinys visais aspektais suvokia tekstą ir padeda mokytojui įvertinti mokinio gebėjimus analizuoti ir interpretuoti pateikta informaciją.

Testas papildytas užduoties, kuri atitinka atnaujintų Bendrųjų programų principus – tai savarankiška informacijos paieška virtualioje erdvėje.

<https://sodas.ugdome.lt/metodiniai-dokumentai/perziura/8851>

Tekst 1.

Mózg a zmysły

Mózg pracuje przez cały czas, bez przerwy, dniem i nocą. Dzięki temu, że mamy mózg, potrafimy myśleć, zapamiętujemy, mamy wspomnienia, odczuwamy smutek i radość.

Mamy pięć zmysłów, które informują mózg o tym, co dzieje się wokoło. Te zmysły to: dotyk, smak, węch, wzrok i słuch. Zmysł dotyku znajduje się w skórze. Dzięki niemu odczuwamy ból, a także lekki i przyjemny dotyk, ucisk, ciepło i zimno. Na języku mieści się zmysł smaku. Rozróżniamy smaki: słodki, gorzki, słony i kwaśny. W nosie występuje zmysł zwany węchem. Dzięki niemu rozróżniamy zapachy. Oczy są narządem wzroku. Dzięki temu zmysłowi widzimy światło, przedmioty, ludzi i wszystko, co nas otacza. Narządem słuchu są uszy. Nimi odbieramy wszystkie dźwięki z otoczenia.

Wszystkie zmysły nieustannie zbierają informacje o otaczającym nas świecie. Nerwy, które wyglądają jak białawe nitki, przebiegają przez nasze całe ciało, przekazują te informacje do mózgu, mózg na ich podstawie decyduje o tym, co należy robić. Mózg nigdy nie wyłącza się całkowicie. Najlepiej odpoczywa, gdy śpimy, ale nawet wtedy pracuje. Dzięki temu miewamy różne sny. Aby mózg dobrze pracował, potrzebny jest sen. Dlatego między innymi należy kłaść się spać odpowiednio wcześniej.

M. Barańska, K. Sirak – Stopieńska, Testy dla uczniów klas II–IV szkoły podstawowej

„Lubię czytać ze zrozumieniem” Wydawnictwo HARMONIA Gdańsk 2011

Tekst 2.

Mózg a zmysły

Wewnątrz głowy, chroniony przez twardą czaszkę, znajduje się twardy mózg, który sprawuje kontrolę nad całym organizmem człowieka. Jego powierzchnia jest pofałdowana jak włoski orzech. Serce pompuje do mózgu utlenioną krew przez całą masę przewodów, zwanych tętnicami. Pozbawione tlenu przez cztery minuty komórki w mózgu obumierają i nie mogą być zastąpione przez nowe. Mózg dzieli się na dwie połowy, zwane półkulami. Każda półkula kontroluje inne czynności.

Mózg pracuje przez cały czas bez przerwy, dniem i nocą. Dzięki temu, że mamy mózg, potrafimy myśleć, zapamiętujemy, mamy wspomnienia, odczuwamy smutek i radość.

Zdolności muzyczne podporządkowane są prawej części mózgu. Takie zdolności jak rysowanie i malowanie również podlegają prawej półkuli mózgu. Twoja prawa ręka jest kontrolowana przez lewą stronę mózgu. Zdolności językowe zależą od czynności lewej strony mózgu. Umożliwiają one mówienie, czytanie i pisanie.

Encyklopedia szkolna dla najmłodszych MUZA SA Warszawa 1996

Skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
B 1 Skaito ir suvokia įvairių tipų tekstus (verbalinius ir neverbalinius), taiko įvairias skaitymo strategijas, atsižvelgdama į skaitymo tikslą.	Slenkstini s	B 1.1 Skaito garsiai ir tyliai pilnais sakiniiais, supranta, ką perskaitė. B 1.2 Skaitydamas balsu stengiasi taisyklingai tarti garsus, tinkamai kirčiuoti žodžius. B 1.3 Pagal nurodymus taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas.	<i>Czyta w bardzo wolnym tempie z licznymi potknięciami, wyrazami, często przekręca wyrazy, nie zwraca uwagi na znaki przestankowe, słabo rozumie czytany tekst.</i> <i>Na pytania do tekstu odpowiada wyrazami, nie tworzy pełnej odpowiedzi.</i> <i>Odpowiednio akcentuje sylaby, poprawnie artykułuje głoski.</i>
	Patenkinamas	B 1.1 Sklandžiai skaito garsiai ir tyliai, supranta, ką perskaitė. Pasirenka tinkamą skaitymo tempą. B 1.2 Raiškiai skaitydamas balsu taisyklingai taria garsus, tinkamai kirčiuoja žodžius ir intonuoja sakinius.	<i>Czyta wyuczony tekst płynnie, poprawnie, nie zawsze stosuje intonację lub nie zawsze zwraca uwagę na znaki przestankowe.</i> <i>Odpowiada na pytania do tekstu urywkowo, z pomocą dodatkowych pytań.</i>

		B 1.3 Kartais taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas.	<i>Odpowiednio akcentuje sylaby, poprawnie artykułuje głoski.</i>
	Pagrindinis	<p>B 1.1 Skaito sklandžiai, sąmoningai, įvairiais būdais (garsiai, tyliai, peržvelgdamas akimis). Pasirenka tinkamą skaitymo tempą.</p> <p>B 1.2 Raiškiai skaitydamas balsu taisyklingai taria garsus, tinkamai kirčiuoja žodžius ir intonuoja sakinius, pabrėžia svarbiausią prasminę sakinio vietą.</p> <p>B 1.3 Taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas derindamas jas su skaitymo tikslu.</p>	<p><i>Czyta wyraziście, płynnie, ze zrozumieniem różne teksty.</i></p> <p><i>Płynnie czyta różne teksty i rozumie je.</i></p> <p><i>Poprawnie czyta teksty i rozumie je.</i></p> <p><i>Odpowiada pełnym zdaniem na pytania do tekstu.</i></p> <p><i>Odpowiednio akcentuje sylaby, poprawnie artykułuje głoski.</i></p>
	Aukštesnis	<p>B 1.1 Skaito sklandžiai, sąmoningai, įvairiais būdais (garsiai, tyliai, peržvelgdamas akimis). Pasirenka tinkamą skaitymo tempą.</p> <p>B 1.2 Raiškiai skaitydamas balsu taisyklingai taria garsus, tinkamai kirčiuoja žodžius ir intonuoja sakinius, daro pauzes pabrėžia svarbiausią prasminę sakinio vietą.</p> <p>B 1.3 Visada taiko mokymosi turinyje nurodytas skaitymo strategijas derindamas jas su skaitymo tikslu.</p>	<p><i>Czyta płynnie, poprawnie i biegle różne teksty bez przygotowania, w odpowiednim do treści tempie, intonuje dialogi, robi pauzy odpowiednie do znaków przestankowych.</i></p> <p><i>Argumentuje swoje odpowiedzi, wyciąga wnioski.</i></p> <p><i>Poprawnie artykułuje głoski.</i></p>
B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.	Slenkstinis	<p>B 2.1 Skaitydamas nesudėtingą tekstą, randa tekste nurodytą aiškiai pateiktą informaciją. Padedamas aptaria, kokiais žodžiais perteikiama informacija. Padedamas sieja informaciją perskaitytą tekste su iliustracija.</p> <p>B 2.2 Padedamas bando daryti nesudėtingas išvadas, ieškodamas nurodytos netiesiogiai pateiktos informacijos ir minčių. Sieja tarpusavyje teksto dalis. Padedamas</p>	<p><u>Obok każdego pytania podkreśl właściwą odpowiedź.</u></p> <p><u>TAK</u> lub <u>NIE</u>.</p> <p>Czy to prawda, że rozróżniamy tylko trzy smaki: gorzki, słony i słodki? TAK NIE</p> <p>Czy to prawda, że pozbawione tlenu komórki obumierają w ciągu czterech minut? TAK NIE</p>

	<p>randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p> <p>B 2.3 Padedamas nusako teksto temą. Skatinamas formuluoja mintį apie teksto visumą.</p> <p>B 2.4 Pasako savo nuomonę apie teksto elementus ir paaiškina, kuomet remiasi.</p>	<p>Czy to prawda, że ciepło odczuwamy smakiem? TAK NIE</p> <p>Czy to prawda, że dzięki pracy mózgu zapamiętujemy zdarzenia? TAK NIE</p> <p>Czy to prawda, że mózg jest nieco mniejszy od twoich dwóch pięści? TAK NIE</p>						
Patenkinamas	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamą tekstą, randa tekste nurodytą aiškiai pateiktą informaciją. Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Skatinamas sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, padedamas aptaria jų panašumus ir skirtumus. Padedamas skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p> <p>B 2.2 Padedamas daro nesudėtingas išvadas, ieškodamas nurodytos netiesiogiai pateiktos informacijos ir minčių. Sieja tarpusavyje teksto dalis. Skatinamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p> <p>B 2.3 Nusako teksto temą, padedamas formuluoja mintis apie teksto visumą.</p>	<p><u>Ktore twierdzenia są prawdziwe? Odpowiedz TAK lub NIE.</u></p> <p>Mózg wygląda jak białe nitki różnej grubości.</p> <p>Mózg jest pofałdowany jak włoski orzech.</p> <p>Mózgu nic nie chroni przed uszkodzeniami.</p> <p>Mózg umożliwia myślenie i zapamiętywanie.</p> <p>Mózg całkowicie się wyłącza, gdy śpimy.</p> <p>Gdy śpimy, mózg odpoczywa.</p> <p><u>Odpowiedz na pytania:</u></p> <p>Kiedy mózg rozpoczyna pracę?</p> <p>Napisz, za co odpowiada mózg?</p>						
Pagrindinis	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamą tekstą, randa informaciją, kai ji pateikta skirtingose teksto vietose arba skirtinguose tekstuose. Padedamas bando grupuoti informaciją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Atpažįsta turinio apimtimi nurodytas kalbinės raiškos priemonės. Skatinamas sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, nesudėtinga schema ar su iliustracijos detalėmis, padedamas</p>	<p><u>Wymień po dwie czynności, które kontroluje prawa i lewa półkula mózgu.</u></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Prawa półkula</th> <th>Lewa półkula</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Prawa półkula	Lewa półkula				
Prawa półkula	Lewa półkula							

		<p>aptaria jų panašumus ir skirtumus. Skatinamas skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p> <p>B 2.2 Skatinamas randa nesudėtingą netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintį. Įžvelgia reikšmingiausias ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste akivaizdžių priežasties-pasekmės ryšių; nesudėtingų teiginių ir pavyzdžių sekos ryšius.</p> <p>B 2.3 Nusako teksto temą, tikslą, suformuluoja aiškiai išsakytą pagrindinę mintį ir keletą minčių apie teksto visumą.</p>											
	<p>Aukštesnysis</p>	<p>B 2.1 Skaitydamas sudėtingesnio turinio tekstą, randa tiesioginę informaciją, kai ji pateikta skirtingose teksto vietose arba skirtingose tekstuose bet nėra aiškiai įvardyta. Skatinamas grupuoja ir lygina informaciją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Atpažįsta turinio apimtimi nurodytas kalbinės raiškos priemones ir siekia paaiškinti jų funkcijas. Sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, schema, lentele ar su iliustracijos detalėmis, aptaria jų panašumus ir skirtumus. Skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p> <p>B 2.2 Randa nesudėtingą netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintis. Įžvelgia ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste priežasties-pasekmės ryšius; teiginių ir pavyzdžių sekos ryšius.</p>	<p><u>Odpowiedz na pytania pełnym zdaniem:</u></p> <p>Napisz, jaka potrzeba jest ochrona dla mózgu, kiedy uprawiasz sport i po co?</p> <p>Wyobraź sobie, że siadasz do stołu, aby zjeść obiad. Jakimi zmysłami możesz poznawać potrawę, którą będziesz jeść?</p> <p>Wyobraź sobie, że za chwilę w telewizji rozpocznie się twój ulubiony program dla dzieci. Które zmysły wezmą udział w jego odbiorze?</p> <p><u>Napisz pięć nazw zmysłów, łącząc z odpowiednimi nazwami części ciała.</u></p> <table border="1" data-bbox="1062 1794 1522 2107"> <thead> <tr> <th>Zmysł</th> <th>Część ciała</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	Zmysł	Część ciała								
Zmysł	Część ciała												

B 3 Ieškodamas informacijos, tikslingai ir atsakingai naudojasi įvairiais šaltiniais ir technologijo mis, vertina šaltinių patikimumą, rūšiuoja, atsirenka ir vertina informaciją.	Pagrindi nis	<p>B 3.1 Padedamas nurodytuose įvairiuose šaltiniuose ieško ir atrenka aiškiai ir tiesiogiai pateiktą informaciją. Sieja ir palygina informaciją iš dviejų skirtingų šaltinių (pvz., grožinio ir negrožinio; dviejų tekstų, kuriuos sieja bendra tema).</p> <p>B 3.2 Skatinamas paaiškina atrinktos informacijos reikalingumą užduoties įvykdymui, bet nenuosekliai taiko informacijos rinkimo strategijas.</p> <p>B 3.3 Atpažįsta knygos struktūros elementus (autorius, pavadinimas, sutartiniai ženklai vadovėlyje, puslapiai, iliustracijos, antraštinis lapas, dailininkas, turinys, leidimo metai) ir aptaria jų funkcijas.</p>	<p>W wyszukiwarce internetowej wpisz wyraz „mózg człowieka“, wybierz https://pl.wikipedia.org/wiki/Mózgowie_czlowieka</p> <p>Przeczytaj. Porównaj z informacją w podanym tekście.</p> <p>Odpowiedź zawiera krótką informację, uczeń wskazuje, gdzie jest odpowiedź bardziej obszerna.</p>
	Aukštesn ysis	<p>B 3.1 Padedamas nurodytuose įvairiuose šaltiniuose ieško ir atrenka informaciją. Sieja ir palygina informaciją iš dviejų skirtingų šaltinių (pvz., grožinio ir negrožinio; dviejų tekstų, kuriuos sieja bendra tema).</p> <p>B 3.2 Įžvelgia ir paaiškina atrinktos informacijos reikalingumą užduoties įvykdymui, taiko informacijos rinkimo strategijas.</p> <p>B 3.3 Atpažįsta knygos struktūros elementus (autorius, pavadinimas, sutartiniai ženklai vadovėlyje, puslapiai, iliustracijos, antraštinis lapas, dailininkas, turinys, leidimo metai), atpažįsta ir aptaria jų funkcijas.</p>	<p>W wyszukiwarce internetowej wpisz wyraz „mózg człowieka“, wybierz https://pl.wikipedia.org/wiki/Mózgowie_czlowieka</p> <p>Przeczytaj. Porównaj z informacją w podanym tekście.</p> <p>Odpowiedź zawiera wyczerpującą informację, uczeń porównuje, wskazuje dodatkowe informacje o mózgu w Wikipedii.</p>

RUSŲ KALBA

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti 2 klasės kurto pasakojimo vertinimo pavyzdžiai. Užduoties šaltinis yra 2019 m. NMPP testas rusų kalba

(https://www.nec.lt/failai/8052_Rasymas_NMPP2019_2kl_RU.pdf).

6.2. Mokymosi turinys. 2 klasė

6.2.3. Rašymas ir teksto kūrimas

6.2.3.2. Tekstų tipai ir žanrai. Mokomasi kurti įvairaus pobūdžio tekstus, paisant žanro reikalavimų: trumpas informacinis tekstas (žodžiu ir raštu). Pasakojimas. Trumpas laiškas. Kvietimas. Sveikinimai (lenk. życzenia). Kūrybiniai bandymai (pvz., pasaka, eilėraštis ir pan.)

Iš lentelėje pateiktos ištraukos iš rašymo ir teksto kūrimo mokymosi turinio aprašymo matome, jog baigdamas antrą klasę mokinys turėtų gebėti kurti pasakojimą.

Užduoties aprašymas:

ПИСЬМО

Представь, что ты в библиотеке. Осматриваешься – как много книг вокруг! Всмотрись в обложки двух книг. Выбери одну, которая тебя больше заинтересовала. Отметь галочкой (✓) свой выбор.

Напиши рассказ о том, что произошло с действующими лицами выбранной тобою книжной обложки, когда они решили...

Приготовься писать рассказ. Посмотри на книжную обложку и ответь на вопросы.

Кто будет действующими лицами рассказа?

Что они решили делать?

Где всё происходит?

Когда всё происходит?

Когда будешь писать рассказ, обрати внимание на эти советы:

- запиши название рассказа;
- напиши, что задумали делать герои рассказа;
- напиши, что с ними произошло;
- напиши, чем все закончилось;
- пользуйся своими ответами на вопросы;
- свои мысли записывай предложениями;
- применяй изученные правила правописания.

Rašymo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai

1 pavyzdys

ПИСЬМО

Приветствие ответных друзей

Однажды встретились три друга: Кротова, Местенко, им Коротко и попухай Кема. Они было сучна. И вот они решили переехать на другой берег озера. Только как переехать без сапата? Тогда друзья решили сами его построить. Построили его друзья с большим парусом. Но сапата был просто вели сапата! Кема был капитаном, Местенко старшим капитаном, а Коротко младшим капитаном. И вот сапата отчалил. Друзьям было очень весело и интересно! Но когда сапата уже был на середине озера, их застал сильный ветер. Но они не испугались, сапата только двинулся вперед. Они дружили! Это был очень прекрасный остров!

Проверь, все ли указания к заданию ты выполнил(-а).

остров!
вспомни
и берега

Aukštesnysis		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C 1.1. Kuria trumpą tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus.
	Aukštesnysis	C 1.2. Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja 1–2 sakinių įvadą. Kuria tekstą, siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.
C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.	Pagrindinis	C 2.1. Rašo aiškiai žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus.
	Aukštesnysis	C 2.2. Paiso pagrindinių rašybos ir skyrybos taisyklių, bet gali pasitaikyti viena kita atsitiktinė klaida iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos,

		rašybos ir skyrybos atvejų arba apsirikimas.
C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Aukštesnysis	C 3.1. Kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją, taiso savo darbą. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius 1–2 aspektus.

2 pavyzdys

ПИСЬМО

Дети рассердились

В одном лесу жили друзья: белка, Мама, драконша Мила, мишка Увал и куница Маша. Был день рождения. Она позвала своих друзей в гости. Мишка и драконша подарили ей банку варенья. Друзья открыли банку и начали лакомиться. Вару прилетела пчела, увидела банку варенья. Она начала жужжать и просить варенье. Друзья не хотели делиться лакомством. Пчела обиделась и ужалела драконшу. Она начала плакать. Был Мама и Увал в кризис. Белка нашла варенье и пригласила пчелу. Они извинились за то, что не убили пчелу и обещали, что кушать не надо. Все подружилось и весело провели время. Драконша даже и забавил про то, что его ужалела пчела.

Проверь, все ли указания к заданию ты выполнил(-а).

2 класс 3

Aukštesnysis		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C 1.1. Kuria trumpą tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus.

	Aukštesnysis	C 1.2. Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja 1–2 sakinių įvadą. Kuria tekstą, siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.
C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.	Pagrindinis	C 2.1. Rašo aiškiai žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus.
	Aukštesnysis	C 2.2. Paiso pagrindinių rašybos ir skyrybos taisyklių, bet gali pasitaikyti viena kita atsitiktinė klaida iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų arba apsirikimas.
C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Aukštesnysis	C 3.1. Kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją, taiso savo darbą. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius 1–2 aspektus.

3 pavyzdys

Путешествие зверей.

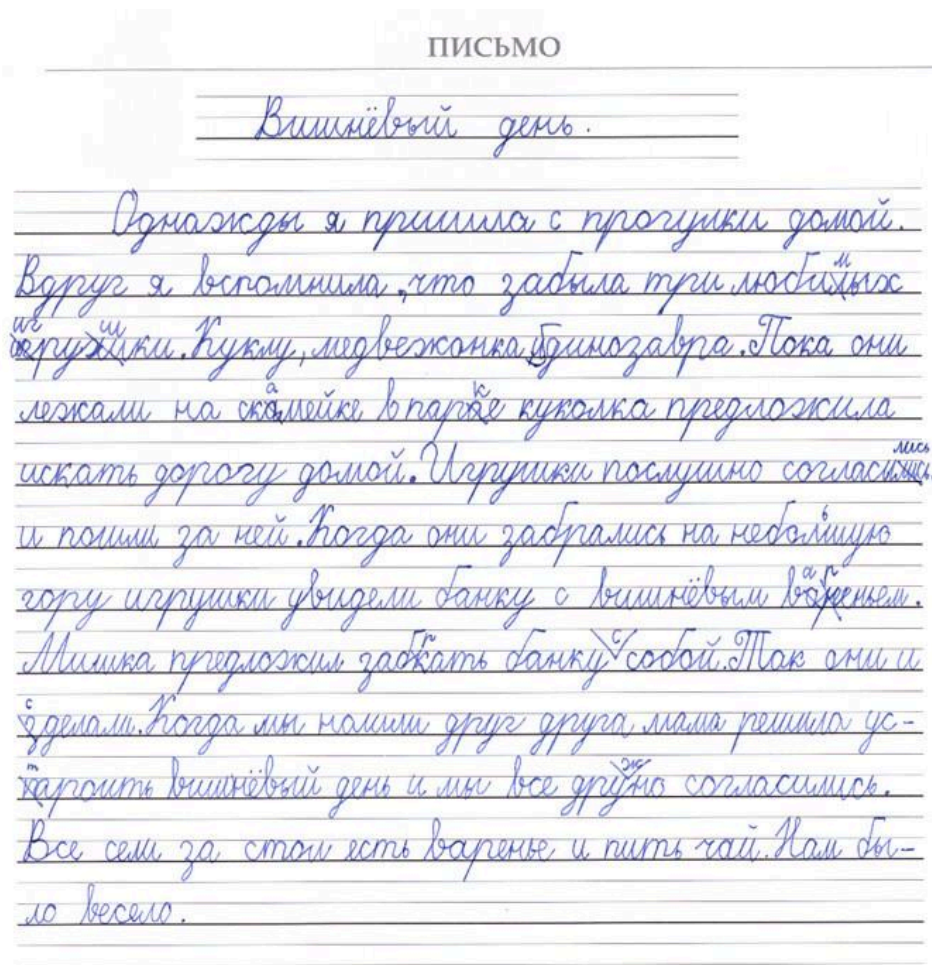
Мыш-были трое друзей: посто-
пный Мыша, жадный Уш и прита-
шонков Тук. Решили они переплыть
на урхургой берег озера. Придумал
Мыша построят корабль. Когда лодочка
с парусом готова, друзья поставили её
на воду и уплыли. Ветра была очень
таёжная и думая. Подул сильный ветер,
корабль качало во все стороны.
Надеялись, что он вот-вот утонет.
Но друзья не сдались. Мыша крутил
штурвал. А приташонков пародилвал
дотому. Так они уплыли до другого
берега. И на другом берегу звери
увидели тот же постопаев, притаек
и жадный. С ними они погрузились и
провели с ними целый день играли.
Путешествие и вечером уплыли
к себе домой.

Проверь, все ли указания к заданию ты выполнил(-а).

Pagrindinis		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Aukštesnysis	C 1.1. Kuria trumpą tekstą, atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus.
	Aukštesnysis	C 1.2. Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja 1–2 sakinių įvadą. Kuria tekstą, siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.
C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.	Patenkinamas	C 2.1. Pakankamai aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus.
	Pagrindinis	C 2.2. Paiso pagrindinių rašybos ir skyrybos taisyklių, bet daro kai kurias sistemines ir atsitiktines klaidas iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.

C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Pagrindinis	C 3.1. Kartais pasitardamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, retkarčiais pasitardamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius bent vieną aspektą.
--	-------------	--

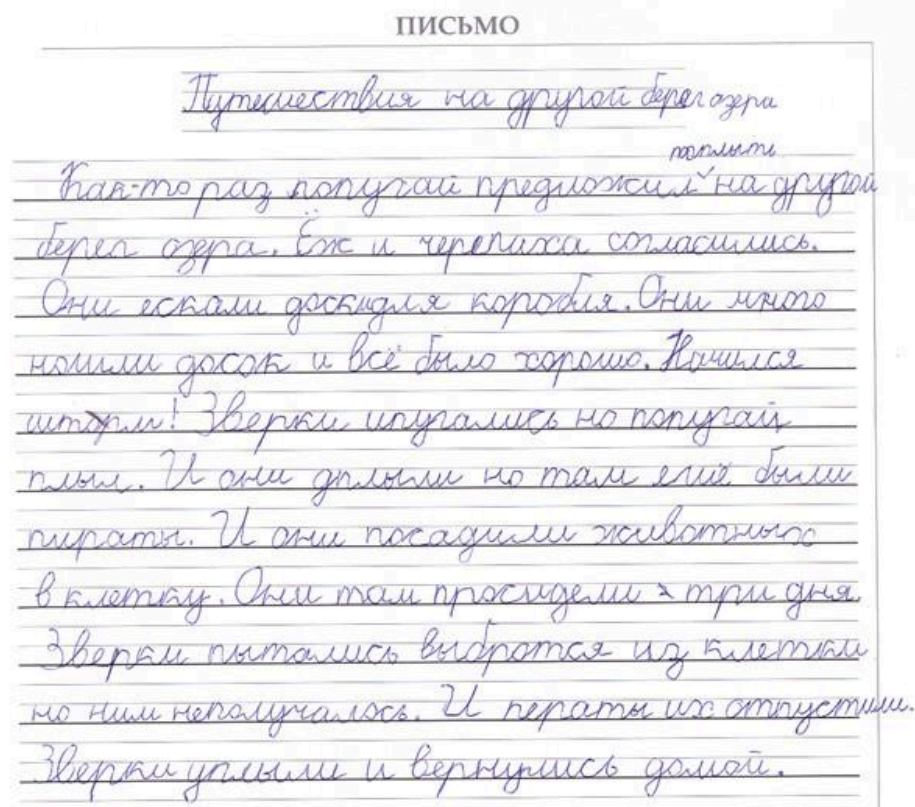
4 pavyzdys

Pagrindinis		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Pagrindinis	C 1.1. Kuria trumpą tekstą, iš esmės atitinkantį mokymosi turinyje nurodytus teksto rišlumo, žanro reikalavimus.
	Pagrindinis	C 1.2. Kuriamo teksto turinys atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja 1–2 sakinių įvadą. Skatinamas kuria tekstą, siedamas sakinius, nepagrįstai nekartodamas tų pačių žodžių.

C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurta tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementų iliustravimui pasitelkiant technologijas.	Patenkinamas	C 2.1. Pakankamai aiškiai ir taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus.
	Pagrindinis	C 2.2. Paiso pagrindinių rašybos ir skyrybos taisyklių, bet daro kai kurias sisteminės ir atsitiktinės klaidas iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.
C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Pagrindinis	C 3.1. Kartais pasitardamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, retkarčiais pasitardamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius bent vieną aspektą.

5 pavyzdys

Patenkinamas		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro	Slenkstinis	C 1.1. Padedamas kuria kelių sakinių tekstą pagal pavyzdį, užduotį ar nurodyta tema. Tekstas iš dalies atitinka svarbiausius

reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.		mokymosi turinyje nurodytus žanro reikalavimus.
	Slenkstinis	C 1.2. Tekste kartais trūksta rišlumo. Nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.
C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.	Pagrindinis	C 2.1. Rašo aiškiai žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrybinių pavadinimus.
	Patenkinamas	C 2.2. Daro nemažai sisteminių bei atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.
C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Patenkinamas	C 3.1. Skatinamas kurti tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, skatinamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius vieną aspektą (pvz., turinys, struktūra, rašyba).

6 pavyzdys

ПИСЬМО

Путешествие на озеро

Однажды папуля, черепаха и еще решили поплыть на другой берег озера. Они сели на лодку и поплыли. Папуля дал за штурвалом корабля а черепаха смотрела куда корабль плывёт.

Вдруг они увидели большую раку. Они испугались. Раба уплыла. Животные плавали, вдруг начался дождь. Ну он быстро закончился.

В тот вечер ребята говорили о том как прошёл день и спалили.

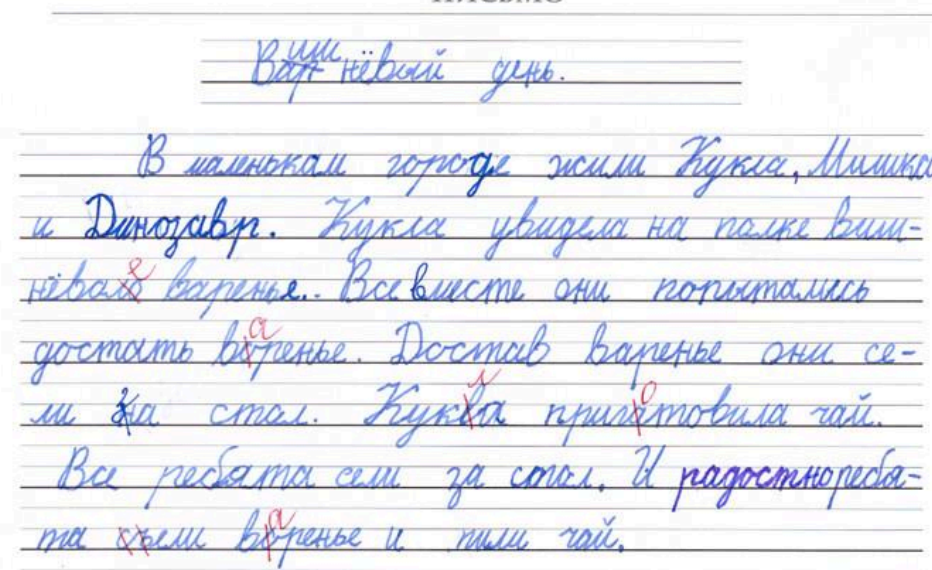
Проверь, все ли указания к заданию ты выполнил(-а).

2 класс 3

Patenkinamas		
Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Slenkstinis	C 1.1. Padedamas kuria kelių sakinių tekstą pagal pavyzdį, užduotį ar nurodyta tema. Tekstas iš dalies atitinka svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus žanro reikalavimus.
	Slenkstinis	C 1.2. Tekste kartais trūksta rišlumo. Nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.
C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.	Pagrindinis	C 2.1. Rašo aiškiai žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinų pavadinimus.
	Patenkinamas	C 2.1. Daro nemažai sisteminių bei atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.
C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Patenkinamas	C 3.1. Skatinamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją. Siekdamas tobulinti kuriamą tekstą, dar kartą jį skaito, skatinamas taiso pagal iš anksto susitartus kriterijus, apimančius vieną aspektą (pvz., turinys, struktūra, rašyba).

7 pavyzdys

ПИСЬМО

Slenkstinis

Pasiekimas	Lygis	Lygio aprašas
C 1. Kuria įvairių tipų tekstus, laikydamasis kalbos normų ir žanro reikalavimų, atsižvelgdamas į tikslą, adresatą ir komunikavimo situaciją.	Slenkstinis	C 1.1. Padedamas kuria kelių sakinių tekstą pagal pavyzdį, užduotį ar nurodyta tema. Tekstas iš dalies atitinka svarbiausius mokymosi turinyje nurodytus žanro reikalavimus.
	Patenkinamas	C 1.2. Kuriamo teksto turinys iš dalies atitinka užduotį ir nurodytą temą. Vartoja įvadinį sakinį. Kurdamas tekstą, kartais nepagrįstai kartoja tuos pačius žodžius.
C 2. Tinkamai ir estetiškai pateikia savo sukurtą tekstą, panaudoja vaizdinę medžiagą teksto elementams iliustruoti, pasitelkdamas technologijas.	Slenkstinis	C 2.1. Pakankamai aiškiai, nors ne visada taisyklingai rašo žodžius, sakinius, teksto ir kitų kūrinių pavadinimus.
	Patenkinamas	C 2.1. Daro nemažai sisteminių bei atsitiktinių klaidų iš mokymosi turinyje numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos atvejų.
C 3. Taiko rašymo strategijas (teksto planavimo, redagavimo, funkcionalumo, temos vientisumo, teksto rišlumo (koherencijos) išlaikymo ir kt.).	Slenkstinis	C 3.1. Padedamas kuria tekstą pagal planą ar paveikslėlių seriją.

1 - 2 KLASĖS SKAITYMO IR TEKSTO SUVOKIMO PASIEKIMUS ILIUSTRUOJANTYS PAVYZDŽIAI

MR rengėjas / rengėja: A. Kirkevič

Įvadas

Šiose metodinėse rekomendacijose pateikti 2 klasės skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinio testo klausimų paskirstymas pagal pasiekimų lygius bei 1 – 2 klasės skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinis testas su vertinimo instrukcija ir testo charakteristika pagal pasiekimų lygius.

Pirmos užduoties šaltinis yra 2019 m. NMPP 2 klasės skaitymo (teksto suvokimo) testas rusų kalba (https://www.nec.lt/failai/8058_Skaitymas_NMPP2019_2kl_RU.pdf).

I. NMPP 2019 Skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinis testas

Смелость мышатки

Когда было уже совсем недалеко, Лягуша, который шел впереди, в изумлении остановился.

– Послушайте, – сказал он, – какой странный звук. Кажется, будто кто-то храпит.

И действительно, из норы Мышатки исходил странный звук. Словно сопел кто-то, задремав после сытного обеда.

Обеспокоенные друзья на цыпочках подкрались к норе и замерли, увидев распахнутую настезь и расцарапанную дверь.

– Знаете, я, наверное, здесь подожду, – промямлил сын божьей коровки Бобо. Он так дрожал, что даже бумажная корона на его голове подрагивала.

Лягуша с Мышаткой осторожно подобралась поближе и посмотрели в окошко. Они увидели Феликса. Он сладко спал, развалившись на диване, в обнимку с пустым противнем из-под печенья. Его не беспокоило то, что он грязными лапами пачкает подушки.

– Чтоб тебя леший, – пробурчал Лягуша, – ведь это лис!

– Да, – хмуро отозвался Мышатка. – И он слопал печенье, которое я испек ко дню рождения Бобо.

– Печенье моего дня рождения? – расстроено пискнул Бобо.

– Т-с-с! – заставил его умолкнуть Мышатка. – Сейчас мы разыграем этого негодника.

Размотав шарф на шее Бобо, Мышатка на цыпочках прокрался в нору. Подошел прямо к Феликсу и быстро связал лапы лисенка красным шарфиком. Пока Феликс пробудился ото сна и понял, что здесь происходит, он был уже до кончика носа завернут в шарф и не мог даже пошевелиться.

– Бессовестные! – закричал он. – Сейчас же отпустите меня!

– Если кто-то здесь бессовестный, так это ты, – мрачно буркнул Лягуша. – Кто разрешил тебе лезть в чужую нору и лопать чужое печенье?

– А я был голоден! – сердито ответил Феликс.

– Мог хотя бы спросить, – вздохнул Мышатка. – Мы бы тебя угостили.

– Отпустите меня, – взвизгнул лисенок. – Обещаю ничего дурного больше не делать.

У Феликса болел живот, как это обычно бывает, когда чужого печенья съедаешь слишком много. Кроме того, было очень стыдно за то, что наделал.

– Давайте отпустим, – предложил Мышатка, – у него, наверное, ноги совсем затекли. Пусть идет домой.

Когда друзья развязали Феликса, он встал, молча отряхнул пыль с меха и уже собрался было скользнуть за дверь.

– Подожди, – сказал ему Мышатка, немного поколебавшись. – Может, все-таки помиримся и вместе поьем чаю?

По отрывкам из книги Е. Лауниконите «Мышатка, Лягуша и Бобо», Фонд благотворительности и поддержки «Švieskime vaikus», Вильнюс, 2018 г.

Pasiekimas: В 2 įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
	Slenkstinis	В 2.1 Skaitydamos nedidelius lengvai suprantamus tekstus, išskiria nurodytą informaciją ir nurodytus žodžius.	5. Кто такой Феликс? a Мышка b Лягушка c Лис d Божья коровка
			10. Почему Феликс съел печенье? a Хотел попробовать, вкусное ли печенье. b Феликс сам испек печенье. c У Феликса был день рождения. d Он был голоден

	B 2.2 Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.	
	B 2.3 Nusako aiškiai išreikštą tekste temą.	
	B 2.4 Padedamas sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdieninėmis žiniomis. Padedamas pasako savo nuomonę apie tekste vaizduojamus įvykius, poelgius remdamasis asmenine patirtimi.	
Patenkinamas	B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa aiškiai pateiktą informaciją; atsakydamas į klausimus, atskleidžia elementarų teksto supratimą.	1. Назови двух действующих лиц, которые упомянуты в тексте. 1. _____ 2. _____
		3. Какой звук исходил из норы? a Кто-то царапал дверь. b Кто-то пищал от страха. c Кто-то сопел и храпел. d Кто-то чавкал за обедом.
		13. Что Мышатка предложил Феликсу? a Прогуляться. b Съесть печенье. c Попить чаю. d Хорошо себя вести.
	B 2.2 Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.	
	B 2.3 Nusako aiškiai atpažįstamą temą.	
	B 2.4 Padedamas sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdieninėmis žiniomis. Padedamas pasako savo nuomonę apie tekste vaizduojamus įvykius, poelgius remdamasis asmenine patirtimi.	

Pagrindinis	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa svarbiausią informaciją, atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Skatinamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.</p>	<p>2. Где остановились друзья?</p> <p>a Возле норы Лягуши.</p> <p>b Возле норы Мышатки.</p> <p>c Возле норы Бобо.</p> <p>d Возле норы Лиса.</p>
		<p>4. В тексте пишется, что сын божьей коровки Бобо так дрожал, что даже бумажная корона на его голове подрагивала. Что в этот момент чувствовал Бобо?</p> <p>a Злился</p> <p>b Боялся</p> <p>c Радовался</p> <p>d Печалился</p>
		<p>12. Что значит на цыпочках прокрался в нору?</p> <p>a Тихо вошел.</p> <p>b Быстро вбежал.</p> <p>c С шумом заскочил.</p> <p>d С трудом заполз</p>
	<p>B 2.2 Padedamas randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Atpažįsta paprastą netiesiogiai pasakytą mintį ir bando ją paaiškinti.</p>	<p>7. Как Мышатка понял, что это Феликс съел печеньё?</p> <p>a Феликс спал на диване.</p> <p>b Феликс спал в обнимку с пустым противенем.</p> <p>c Феликс храпел во сне.</p> <p>d Феликс намусорил в доме Мышатки.</p>
	<p>B 2.3 Nusako teksto temą. Padedamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p>	<p>9. Пронумеруй действия Мышатки по порядку.</p> <p>___ Подошел прямо к Феликсу.</p> <p>___ До кончика носа завернул Феликса в шарф.</p> <p>___ Шарфом связал лисенку лапы.</p> <p>___ 1 Размотал шарф на шее Бобо.</p> <p>___ На цыпочках прокрался в нору.</p>
		<p>15. Почему эта сказка называется «Смелость Мышатки»?</p>

		<p>a Потому что действие происходит в норе Мышатки.</p> <p>b Потому что Мышатка испек печенье.</p> <p>c Потому что Мышатка сделал корону.</p> <p>d Потому что Мышатка проучил лисенка.</p>
	<p>B 2.4 Skatinamas sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdieninėmis žiniomis ir asmenine patirtimi, skatinamas pasako savo nuomonę apie tekstą ir perskaitytą informaciją.</p>	
Aukštesnysis	<p>B 2.1 Skaitydamas randa pateiktą informaciją (pvz. tekste ir iliustracijose), atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija ir prasmė.</p>	<p>6. Какими словами можно заменить выражение „Чтоб тебя леший?“</p> <p>a Вот те на...</p> <p>b Лесной дух.</p> <p>c Что с тобой?</p> <p>d Какая радость!</p>
	<p>B 2.2 Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Padedamas atpažįsta netiesiogiai pasakytą mintį ir ją paaiškina.</p>	<p>8. Почему сын божьей коровки Бобо был с короной на голове?</p> <p>a Он был король.</p> <p>b Он играл с короной.</p> <p>c Он праздновал свой день рождения.</p> <p>d Он прятался от Феликса.</p>
		<p>11. Пользуясь текстом, допиши начатые предложения.</p> <p>11.1 Феликс назвал друзей бессовестными, потому что...</p> <p>11.2 Друзья назвали Феликса бессовестным, потому что...</p>
	<p>B 2.3 Nusako teksto temą. Skatinamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p>	

	<p>В 2.4 Sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdieninėmis žiniomis ir asmenine patirtimi. Pasako savo nuomonę apie tekstą ir perskaitytą informaciją.</p>	<p>14. Дружелюбен ли Мышатка?</p> <p style="text-align: center;">Да Нет</p> <p>Запиши один поступок Мышатки, указывающий на это.</p>
--	--	---

II. Диагностический тест на понимание прочитанного (1 – 2 классы)

Работу рекомендуется проводить в конце 1 года обучения или в середине 2 года обучения. Каждый ученик получает лист с художественным текстом произведения и лист с заданиями к тексту. Ученики выполняют работу на листе с заданиями. При выполнении заданий с выбором ответа учащиеся отмечают правильный ответ знаком «X», который они ставят в специальном окошечке. При выполнении заданий с кратким и развёрнутым ответами учащиеся записывают свои ответы на специально отведённых для этого строчках, расположенных после формулировки задания.

Время выполнения работы – 40 минут.

Максимальное количество баллов – 12.

Собрались на озере птицы и звери. Декабрь судить. Все от него натерпелись. Потёр Ворон носище об лёд и каркнул:

– Декабрь нам день сократил. Засветло и червячка заморить не успеешь. Кто за то, чтоб осудить Декабрь за такое самоуправство?

– Все, все, все! – закричали все.

А Сова говорит:

– Я против! Я в ночную смену работаю. Мне чем ночь длиннее, тем сытнее.

Ворон судит дальше:

– Снега в декабре очень плохие: сверху не держат, и до земли не дороешься. Измучились все, отощали. Кто за то, чтобы Декабрь из леса выставить?

– Все, все, все! – кричат все.

А Тетерев высунул голову из-под снега:

– Мне в рыхлом снегу спится здорово: скрытно, тепло, мягко. Пусть Декабрь остаётся.

Ворон только крыльями развёл: что с Декабрём делать – неизвестно. Опять закричали все:

– А ничего с ним не делать. Месяц из года не выкинешь. Тянись, Декабрь, сам по себе! Да очень-то не затягивайся!

(по Н. Сладкову)

Задания.

1. Где происходят события? Отметь знаком верный ответ.

- в лесу
- на реке
- в поле
- на озере

2. Запиши двух действующих лиц, которые встретились в тексте.

1. _____ 2. _____

3. Почему Сова не захотела выгнать Декабрь? Выпиши предложение из текста.

4. Почему Тетерев заступился за Декабрь? Отметь верный ответ.

- потому что Декабрь день сократил
- потому что снега в Декабре очень плохие
- потому что в рыхлом снегу спится здорово
- потому что месяц из года не выкинешь

5. Восстанови правильный порядок событий в соответствии с текстом. Цифра 1 уже поставлена, поставь цифры 2, 3, 4 для остальных событий.

Ворон обвиняет Декабрь.

1 Собрались птицы и звери.

Принято общее решение.

Сова и Тетерев не согласны.

6. Что не нравится Ворону в Декабре? Отметь все верные ответы.

- снегá плохие
- шум
- сильный ветер
- короткие дни
- крепкий мороз

7. В тексте говорится: *червячка заморить не успеешь*. Напиши слово или слова, которыми можно заменить слова *червячка заморить*.

Не успеешь _____

8. Каким предложением можно заменить предложение «*Месяц из года не выкинешь*»?

- В природе всё идёт своим чередом.
- Не бывать апрелю раньше марта.
- Бережно относись к природе.

9. Смогли ли договориться птицы и звери?

ДА НЕТ

Напиши, почему ты так думаешь?

10. Выбери самое точное название текста.

- Суд над Декабрём
- Сова и Тетерев
- Строгий Ворон
- Лесной концерт

11. Отметь книгу, которая больше остальных подходит для прочитанного текста.

ОЦЕНИВАНИЕ РАБОТЫ

№ вопроса	Баллы	Правильный ответ
1	1	На озере
2	1	Записаны два действующих лица: Ворон, Декабрь, Сова, Тетерев.
	0	Записано одно действующее лицо или любой неправильный ответ.
3	1	Выписано предложение: <i>Мне чем ночь длиннее, тем сытнее.</i>
	0	Выписано любое другое предложение.
4	1	потому что в рыхлом снегу спится здорово
5	1	События пронумерованы в таком порядке: <div style="display: flex; align-items: flex-start; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px; text-align: center;">2</div> <div>Ворон обвиняет Декабрь.</div> </div> <div style="display: flex; align-items: flex-start; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px; text-align: center;">1</div> <div>Собрались птицы и звери.</div> </div> <div style="display: flex; align-items: flex-start; margin-bottom: 10px;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px; text-align: center;">4</div> <div>Принято общее решение.</div> </div> <div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin-right: 10px; text-align: center;">3</div> <div>Сова и Тетерев не согласны.</div> </div>
	0	Неправильная нумерация хотя бы одного события..
6	1	Отмечены два ответа: снегá плохие, короткие дни.
	0	Отмечен только один верный ответ или хотя бы один неверный ответ.
7	1	Перекусить, немного съесть или любой другой правильный ответ.

	0	Любой неверный ответ
8	1	В природе всё идёт своим чередом.
9	2	Отмечено ДА и дано верное объяснение, например: <i>Птицы и звери уважительно отнеслись к мнениям друг друга и приняли общее решение. Птицы и звери поняли, что месяц из года не выкинешь.</i> Примечания. Оценивается умение объяснить своё понимание прочитанного текста. Возможны другие варианты ответа, позволяющие сделать вывод о формировании мнения учащегося, соответствующего содержанию прочитанного рассказа.
	1	Отмечено ДА и дано нелогичное объяснение, не соответствующее содержанию прочитанного. Отмечено НЕТ и дано верное объяснение.
	0	Неверный ответ и неверное объяснение.
10	1	Суд над Декабрём
11	1	Сказки

Pasiekimas: B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

	Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
	Slenkstinis	B 2.1 Skaitydamas nedidelius lengvai suprantamus tekstus, išskiria nurodytą informaciją ir nurodytus žodžius.	1. Где происходят события? • в лесу • на реке • в поле • на озере
			3. Почему Сова не захотела выгнать Декабрь? Выпиши предложение из текста.
	Patenkinamas	B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa aiškiai pateiktą informaciją; atsakydamas į klausimus, atskleidžia elementarų teksto supratimą.	2. Запиши двух действующих лиц, которые встретились в тексте.
			4. Почему Тетерев заступился за Декабрь? Отметь верный ответ. • потому что Декабрь день сократил • потому что снега в Декабре очень плохие

		<ul style="list-style-type: none"> • потому что в рыхлом снегу спится здорово • потому что месяц из года не выкинешь
Pagrindinis	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamus tekstus, randa svarbiausią informaciją, atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Skatinamas aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 6. Что не нравится Ворону в Декабре? Отметь все верные ответы. • • снегá плохие • • шум • • сильный ветер • • короткие дни <ul style="list-style-type: none"> • крепкий мороз
	<p>B 2.2 Padedamas randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Atpažįsta paprastą netiesiogiai pasakytą mintį ir bando ją paaiškinti.</p>	<p>8. Каким предложением можно заменить предложение «Месяц из года не выкинешь»?</p> <ul style="list-style-type: none"> • В природе всё идёт своим чередом. • Не бывать апрелю раньше марта. • Бережно относись к природе.
	<p>B 2.3 Nusako teksto temą. Padedamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p>	<p>5. Восстанови правильный порядок событий в соответствии с текстом.</p> <p>___ Ворон обвиняет Декабрь.</p> <p>__1 Собрались птицы и звери.</p> <p>___ Принято общее решение.</p> <p>___ Сова и Тетерев не согласны.</p> <p>10. Выбери самое точное название текста.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Суд над Декабрём • Сова и Тетерев • Строгий Ворон • Лесной концерт
Aukštesnysis	<p>B 2.1 Skaitydamas randa pateiktą informaciją (pvz. tekste ir iliustracijose), atsako į klausimus, atskleidžiančius teksto supratimą. Aptaria, kokiais žodžiais ir iliustracijomis perteikiama informacija ir prasmė.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 7. В тексте говорится: <i>червячка заморить не успеешь</i>. Напиши слово или слова, которыми можно заменить слова <i>червячка заморить</i>. • _____ • Не успеешь • _____

	<p>B 2.2 Randa tekste netiesiogiai pateiktą informaciją. Padedamas atpažįsta netiesiogiai pasakytą mintį ir ją paaiškina.</p>	<p>9. Смогли ли договориться птицы и звери? ДА • НЕТ • Напиши, почему ты так думаешь?</p>
	<p>B 2.4 Sieja tekste esančią informaciją su bendro pobūdžio kasdienėmis žiniomis ir asmenine patirtimi. Pasako savo nuomonę apie tekstą ir perskaitytą informaciją.</p>	<p>11. Отметь книгу, которая больше остальных подходит для прочитанного текста.</p>

Šaltiniai

NMPP 2019/2 klasė (https://www.nec.lt/failai/8058_Skaitymas_NMPP2019_2kl_RU.pdf)
 СПЕЦИФИКАЦИЯ итоговой работы по литературному чтению в конце 1-го года обучения
https://schnpv.mskobr.ru/files/chtenie_1_klass.pdf
 Крылова О.Н. Чтение. Работа с текстом. 1 класс./Экзамен, 2020
 Крылова О.Н. Чтение. Работа с текстом. 2 класс./Экзамен, 2021
 Бойкина М. В. Литературное чтение: диагностические работы.1 класс/СМИО Пресс, 2018
 Бойкина М. В. Литературное чтение: диагностические работы.2 класс/СМИО Пресс, 2017

Tema: 4 klasės skaitymo ir teksto suvokimo pasiekimus iliustruojantys pavyzdžiai.

MR rengėjas / rengėja: Tatjana Chruščiova

Šiose metodinėse rekomendacijose pateiktas 4 klasės skaitymo (teksto suvokimo) diagnostinio testo klausimų paskirstymas pagal pasiekimų lygius.

Внимательно прочитай текст и выполни задания.

Из жизни слонов

В ворота въехал желтый школьный автобус, и из него посыпались ученики в голубых униформах. Все африканцы. К их черной коже очень подходил голубой цвет.

Их встретила директор приюта слонят Патриция Лукомбо, высокая, рослая госпожа. На ней было зеленое с золотым и красным отливом африканское платье, на голове – косынка с кончиками торчком. Под солнцем африканского материка люди одеваются ярко.

Приехавшие дети рассыпались среди слонят, гладили их, заговаривали с ними, угощали привезенным хлебом и бананами. Потом все уселись в тени хлебного дерева, величиною выше дома.

– Мы долго искали, чем можно покормить оставшихся без мамы сирот. Только один вид молока годится слонятам. Это молоко женщины, родившей ребенка. Но что делать? Ведь слоненку в день требуется три ведра молока, а как подрастет – четыре. У нас бывает несколько таких, кому необходимо молоко. Откуда столько и возьмешь.

Госпожа Патриция оглядела притихших слушателей.

– Доктор Джек в конце концов нашел выход. В коровье молоко добавил много сладкого конденсированного молока, сливок, витаминов, перетертые различные питательные травы из джунглей, смесь подогрел – и слонята пьют ее даже чавкая, повизгивая от удовольствия, как поросята.

Дети рассмеялись и стали разыгрывать друг друга – они изображали, как все происходило.

– Через три года слонята начинают есть и траву, сами обламывают сочные побеги и листья деревьев. Тогда мы ищем, где в джунглях ходит стадо диких слонов, привозим своего питомца и выпускаем его где-то неподалеку.

– Но ведь дикие слоны затопчут чужого, пахнущего человеком пришельца! – закричала одна девочка.

Директор улыбнулась.

– Что ты! Слоны очень умные. И добросердечные. Они умнее и лучше нас. Почуввав новоприбывшего, они окружают его, гладят хоботами и нежно лепечут. Слоны всегда, когда радуются, издают такие звуки. Потом ведут новичка по джунглям, показывают, что вкусно, а чего лучше не трогать. Слоны прекрасно общаются – хрюканьем, повизгиванием, взмахиванием хобота и хвоста, а если надо – трубя. Доктор Джек частично понимает их язык, но не весь. Потому что слоны переговариваются еще и ультразвуками.

Госпожа Патриция огляделась. Кто знает, понимают ли дети?

– Ультразвук человек не слышит. Но их слышат слоны, собаки, большинство хищников и пчелы. Наш воспитанник, доставленный в стадо, уже на другой день не желает возвращаться в приют, хотя у нас еда лучше и ее много. Он подходит к людям, хоботом погладит им лица и бежит назад в дикое стадо. Потому что с людьми ему уже скучно. Люди не пойдут сквозь джунгли день и ночь, по полторы сотни километров. А слоны идут. И с людьми он не может договориться. А в стаде может. Старики всегда что-нибудь мудрое расскажут.

Užduoties šaltinis yra 2019 m. NMPP 4 klasės skaitymo (teksto suvokimo) testas rusų kalba
(https://www.nec.lt/failai/8075_Skaitymas_NMPP2019_4kl)

Pasiekimas: B 2 Įžvelgia ir aptaria skaitomų tekstų turinio ir kalbinės raiškos elementus, teksto kontekstus, intenciją.

Lygis	Lygio aprašas	Klausimas/ Užduotis
Slenkstinis	B 2.1 Skaitydamas nesudėtingą tekstą, randa tekste nurodytą aiškiai pateiktą informaciją. Padedamas aptaria, kokiais žodžiais perteikiama informacija. Padedamas sieja informaciją perskaitytą tekste su iliustracija.	1. Напиши, на каком материке живут ученики.
		2. Где происходит действие? a. В кормушке для слонят b. В диких джунглях c. В лечебнице для слонят d. В приюте для слонят

	<p>B 2.2 Padedamas bando daryti nesudėtingas išvadas, ieškodamas nurodytos netiesiogiai pateiktos informacijos ir minčių. Sieja tarpusavyje teksto dalis. Padedamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p>	
	<p>B 2.3 Padedamas nusako teksto temą. Skatinamas formuluoja mintį apie teksto visumą.</p>	
	<p>B 2.4 Pasako savo nuomonę apie teksto elementus ir paaiškina, kuomet remiasi.</p>	
Patenkinamas	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamą tekstą, randa tekste nurodytą aiškiai pateiktą informaciją. Padedamas aptaria, kokiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Skatinamas sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, padedamas aptaria jų panašumus ir skirtumus. Padedamas skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p>	<p>3. Сколько ведер молока в день надо слоненку, когда он подрастет?</p> <p>a. Одно</p> <p>b. Два</p> <p>c. Три</p> <p>d. Четыре</p>
	<p>B 2.2 Padedamas daro nesudėtingas išvadas, ieškodamas nurodytos netiesiogiai pateiktos informacijos ir minčių. Sieja tarpusavyje teksto dalis. Skatinamas randa tekste įvykių sekos chronologinius ryšius.</p>	<p>6. О чем в тексте говорят все эти слова: хрюканье, повизгивание, взмахивание хоботом и хвостом, трубя?</p> <p>a. Об играх слонов</p> <p>b. Об общении слонов</p> <p>c. О питании слонов</p> <p>d. Об умении слонов подражать</p>
		<p>9. Напиши, чем Джозеф важен для жизни слонов.</p>

	<p>B 2.3 Nusako teksto temą, padedamas formuluoja mintis apie teksto visumą.</p>	
	<p>B 2.4 Padedamas susieja tekste esančią informaciją su žiniomis iš kitų šaltinių. Pasako ir dalinai pagrindžia savo nuomonę apie tekstą ar jo elementus remdamasis asmenine patirtimi.</p>	<p>15. В тексте пишется, что слоны, идя по джунглям день и ночь, могут пройти даже полторы сотни километров. Каким качеством они отличаются в этом случае?</p> <p>a. Выносливостью</p> <p>b. Любопытством</p> <p>c. Заботливостью</p> <p>d. Хитростью</p>
Pagrindinis	<p>B 2.1 Skaitydamas lengvai suprantamą tekstą, randa informaciją, kai ji pateikta skirtingose teksto vietose arba skirtinguose tekstuose. Padedamas bando grupuoti informaciją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Atpažįsta turinio apimtimi nurodytas kalbinės raiškos priemones. Skatinamas sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, nesudėtinga schema ar su iliustracijos detalėmis, padedamas aptaria jų panašumus ir skirtumus. Skatinamas skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p>	<p>4. Отметь (+) все составные части молочной смеси для слонят.</p> <p>ü Коровье молоко</p> <p>ü Женское молоко</p> <p>ü Сладкое конденсированное молоко</p> <p>ü Сливки</p> <p>ü Бананы</p> <p>ü Травы из джунглей</p> <p>ü Витамины</p>
	<p>B 2.2 Skatinamas randa nesudėtingą netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintį. Įžvelgia reikšmingiausias ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste akivaizdžių priežasties-pasekmės</p>	<p>7. Напиши одно слово, как называются слонята, которые пришли в стадо диких слонов.</p>

	<p>ryšių; nesudėtingų teiginių ir pavyzdžių sekos ryšius.</p>	<p>11. Как работники приюта понимают, что слонята уже могут жить в джунглях?</p>
	<p>B 2.3 Nusako teksto temą, tikslą, suformuluoja aiškiai išsakytą pagrindinę mintį ir keletą minčių apie teksto visumą.</p>	<p>14. Почему доктор Джозеф не понимает всего языка слонов?</p> <p>17. В начале текста дети весело общались со слонами, а в конце одна девочка расплакалась. Как думаешь, почему так изменилось настроение детей?</p>
	<p>B 2.4 Skatinamas susieja ir lygina tekste esančią informaciją su žiniomis iš kitų šaltinių. Išsako ir dalinai pagrindžia savo nuomonę apie tekstą ar jo elementus remdamasis konkrečia asmenine patirtimi. Lygina tekstą su kitais tekštais nurodytu aspektu.</p>	<p>5. Как думаешь, почему ученики притихли, когда услышали, сколько молока в день надо растущим слонятам?</p> <p>10. Напиши на основании текста, что общего у младенцев и маленьких слонят.</p> <p>12. Как думаешь, чувствует ли слоненок себя одиноким, попав в стадо диких слонов?</p> <p>Да Нет</p> <p>На основании текста объясни свой выбор.</p> <p>16. Основываясь на тексте, напиши, какой опасности старается избежать дикий слон, отворачиваясь от человека?</p>

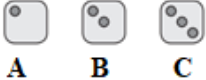

<p>Aukštesnysis</p>	<p>B 2.1 Skaitydamas sudėtingesnio turinio tekstą, randa tiesioginę informaciją, kai ji pateikta skirtingose teksto vietose arba skirtingose tekstuose bet nėra aiškiai įvardyta. Skatinamas grupuoja ir lygina informaciją. Aptaria, kokiais esminiais žodžiais ir sakiniais perteikiama informacija. Atpažįsta turinio apimtimi nurodytas kalbinės raiškos priemones ir siekia paaiškinti jų funkcijas. Sieja tinkamą informaciją perskaitytą tekste su iliustracija, schema, lentele ar su iliustracijos detalėmis, aptaria jų panašumus ir skirtumus. Skiria grožinius ir negrožinius tekstus.</p>	
	<p>B 2.2 Randa nesudėtingą netiesiogiai išreikštą informaciją ir mintis. Išvelgia ryšius tarp teksto dalių. Padedamas randa tekste priežasties-pasekmės ryšius; teiginių ir pavyzdžių sekos ryšius.</p>	<p>8.В тексте написано: Старики всегда что-нибудь мудрое расскажут. Напиши, кто эти старики?</p>
	<p>B 2.3 Daro teksto visumą apibendrinančias išvadas: formuluoja teksto tema, pagrindinę mintį ir nusako teksto tikslą (ko siekia adresantas – informuoti, paklausti, perspėti, patarti ar pan.).</p>	<p>18.Отметь (+) все признаки, свойственные этому тексту.</p> <ul style="list-style-type: none"> ÿ Описываются события. ÿ Происходят чудеса. ÿ Факты только из энциклопедии. ÿ Разговаривают действующие лица. ÿ Есть образные выражения. <p>19. Отметь высказывание, которое в большей степени выражает основную мысль текста.</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Хорошо тому, кто в своем дому. b. Есть молоко, да доставать далеко. c. Хвост голове не указка.

			<p>d. Мудрый, как черепаха, глупый, как слон.</p>
		<p>В 2.4 Тексте esančią informaciją susieja ir lygina su žiniomis iš kitų šaltinių. Išsako ir pagrindžia savo nuomonę apie tekstą ar jo elementus remdamasis konkrečia asmenine patirtimi. Lygina tekstą su kitais tekstais.</p>	<p>13. В тексте пишется, что слоны очень умные. На основании текста отметь неподходящее доказательство этого утверждения.</p> <p>a. Слоны понимают, что такое жизнь и смерть.</p> <p>b. Слоны догадываются о намерениях человека.</p> <p>c. Слоны приспособляются жить в джунглях в одиночку.</p> <p>d. Слоны прекрасно договариваются друг с другом.</p>

Matematika

1–2 klasės

Pasiiekimų lygiai			
I	II	III	IV
A. Gilus supratimas ir argumentavimas			
<p>A1. Tinkamai atlieka ir paaiškina matematinės procedūras.</p> <p>A2. Pastebi, nustato dėsningumus, panašumus ir analogijas, kelia hipotezes.</p> <p>A3. Argumentuoja ir vertina matematinės idėjas: sukuria nuoseklią, logiškai pagrįstą teiginių seką ar užduoties sprendimą, vertina pranešimo logiškumą.</p> <p>A4. Apmąsto, įsivertina matematikos mokymosi procesą ir rezultatus, planuoja mokymąsi.</p>			
A1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai atlieka paprasčiausias mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras, padedamas paaiškina, kaip jas atlieka.	A1.2 Tinkamai atlieka paprasčiausias mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras, padedamas paaiškina, kaip jas atlieka.	A1.3 Tinkamai atlieka paprastas mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras, konsultuodamasis paaiškina, kaip jas atlieka.	A1.4 Tinkamai atlieka ir paaiškina paprastas mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras.
<p>1 klasė. Sudėtis ir atimtis. <...> Atliekami sudėties ir atimties veiksmai šimto ribose: vienaženklių skaičių peržengiant dešimtį, dviženklį ir vienaženklį skaičių peržengiant dešimtį, dviženklių skaičių neperžengiant dešimties. <...> Mokomasi lygybėse $a + b = c$, $a - b = c$ nustatyti trūkstantį skaičių (žymimą pvz. langeliu), kai kiti du skaičiai žinomi. <...></p>			
Į langelį įrašykite tinkamą skaičių. $16 + 2 = \square$	Į langelį įrašykite tinkamą skaičių. $16 + 12 = \square$	Į langelį įrašykite tinkamą skaičių. $16 + \square = 24$	Į langelius įrašykite tinkamus skaičius. Pasiūlykite tris skirtingus variantus. $\square + \square = 18$ $\square + \square = 18$ $\square + \square = 18$

<p>A2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba paprasčiausiai atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą taisyklę, grupuoja objektus pagal vieną požymį.</p>	<p>A2.2 Paprasčiausiai atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą taisyklę, grupuoja objektus pagal vieną požymį.</p>	<p>A2.3 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą taisyklę, grupuoja objektus pagal vieną požymį.</p>	<p>A2.4 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą arba savo sugalvotą taisyklę, grupuoja objektus pagal vieną požymį.</p>
<p>1 klasė. Sekos. <...> Tyrinėjamos objektų sekos iš 2–3 pasikartojančių narių grupių (pvz. ABAB.., AABAAB...), mokomasi jas atpažinti ir apibūdinti, pratęsti, rasti trūkstamus narius, sudaryti seką pagal nurodytą taisyklę, sukurti savo. <...></p>			
<p>Taškai figūrose išdėlioti tam tikra tvarka. Nupieškite taškus paskutinėje figūroje.</p> 	<p>Taškai figūrose išdėlioti tam tikra tvarka.</p> <p>Kuri figūra turi būti vietoje klausuko?</p> <p>A B C</p>	<p>Taškai figūrose išdėlioti tam tikra tvarka. Nupieškite taškus tuščioje figūroje.</p> 	<p>Taškai figūrose išdėlioti tam tikra tvarka. Nupieškite taškus tuščiose figūrose.</p>
<p>A3.1 Sukuria paprasčiausios užduoties sprendimą, mintis perteikdamas nerišliai ir padrikai, pateikia nepilną atsakymą.</p>	<p>A3.2 Sukuria paprastos užduoties sprendimą. Bando perteikti matematinės mintis, tačiau trūksta aiškumo, nuoseklumo, rišlumo, mintys kartojasi arba nutrūksta, pateikia nepilną atsakymą.</p>	<p>A3.3. Sukuria nuoseklų paprastos užduoties sprendimą, jį paaiškina, tačiau trūksta tikslumo, išbaigtumo.</p>	<p>A3.4. Sukuria nuoseklų, pagrįstą paprastos užduoties sprendimą. Matematinės idėjas paaiškina ir pagrindžia.</p>

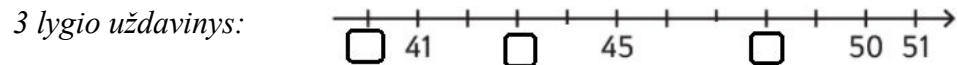
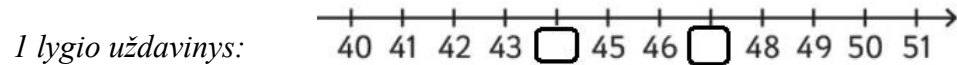
2 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Mokomasi uždavinio sprendimą užrašyti kaip klausimų ir atsakymų seką. <...>

<p><i>Rokas ir Laura žaidė kompiuterinį žaidimą. Rokas surinko 34 taškus, o Laura surinko 39 taškus. Keliais taškais Rokas surinko mažiau negu Laura?</i></p> <p>Komentaras. Pateikiamas galimas mokinio sprendimas.</p> <p>$39 - 34 = 5$</p> <p>Ats. 5</p>	<p>Parašykite klausimą, kuris derėtų su uždavinio sprendimu.</p> <p><i>Rokas ir Laura žaidė kompiuterinį žaidimą. Rokas surinko 34 taškus, o Laura surinko 39 taškus.</i></p> <p>.....?</p> <p>Sprendimas.</p> <p>.....?</p> <p>$39 - 34 = 5$ (tašk.)</p> <p>Ats. 5 taškais.</p>	<p>Tėja turi susitaupiusi 36 eurus smuikui. Seneliai jai davė 55 eurus. Ar Tėjai užteks pinigų nusipirkti smuiką, kainuojantį 80 eurų? Pateikite sprendimą.</p> <p>Sprendimas.</p> <p>Ats. (pasirinkite tinkamą).</p> <p>Užteks, nes.....</p> <p>Neužteks, nes.....</p> <p>Komentaras. Tikimasi, kad mokiniai išspręs uždavinį rašydami klausimus, įvardins matavimo vienetus, pateiks pilną atsakymą.</p>	<p>Tėja turi susitaupiusi 36 eurus smuikui. Seneliai jai davė 55 eurus. Ar Tėjai užteks pinigų nusipirkti smuiką, kainuojantį 80 eurų? Pateikite sprendimą.</p> <p>Komentaras. Tikimasi, kad mokiniai išspręs uždavinį rašydami klausimus, įvardins matavimo vienetus, pateiks pilną atsakymą.</p>
<p>A4.1 Paragintas ištraukia į matematikos mokymąsi. Naudodamasis tiesiogiai ar netiesiogiai teikiama pagalba nurodo, kas jam sekasi, ko dar reikia pasimokyti.</p>	<p>A4.2 Paragintas ištraukia į matematikos mokymąsi. Naudodamasis tiesiogiai ar netiesiogiai teikiama pagalba nurodo, kas jam sekasi, ko dar reikia pasimokyti, priežastis dėl kurių sekėsi arba nesisekė veikti.</p>	<p>A4.3 Noriai dalyvauja matematikos mokymosi procese, jaučia atsakomybę už mokymosi rezultatus. Nurodo, kas jam sekasi, ko dar reikia pasimokyti, priežastis dėl kurių sekėsi arba nesisekė veikti. Naudodamasis tiesiogiai ar netiesiogiai teikiama pagalba</p>	<p>A4.4 Domisi matematika, aktyviai dalyvauja mokymosi procese, pasitiki savo jėgomis mokydamasis matematikos, jaučia atsakomybę už savo daromą pažangą. Įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis mokantis matematikos, nurodo priežastis, dėl kurių sekėsi arba nesisekė veikti.</p>

		numato konkretaus laikotarpio matematikos mokymosi žingsnius.	Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba numato konkretaus laikotarpio matematikos mokymosi veiksmų planą.
--	--	---	--

1 klasė. Skaičiai nuo 0 iki 100. Mokomasi skaičiuoti pirmyn ir atgal nuo bet kurio skaičiaus, susieti objektų skaičių su skaičiumi. Aptariamos skaičiaus ir skaitmens sąvokos. Tyrinėjama, kaip sudaryta 100-o skaičių lentelė, skaičių tiesė. <...>

Pasirinkite ir atlikite vieną iš pateiktų uždavinių. Įrašykite praleistus skaičius.

Komentaras.

Baigę darbą mokiniai pasitiktina atsakymus, įsivertina atliktą darbą. Tuomet jų prašoma atsakyti į klausimus:

1. Kodėl pasirinkote šio lygio užduotį?

2. Ar pasirinkimas buvo tinkamas? Kodėl?

3. Ką reikia žinoti, kad galėtumėte atlikti aukštesnio lygio uždavinį?

B. Matematinis komunikavimas

B1. Paaiškina, perfrazuoja įvairiomis formomis (tekstu, paveikslu, schema, formule, lentele, brėžiniu, grafiku, diagrama) pateiktą matematinį pranešimą.

B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.

B3. Kuria, pristato matematinį pranešimą: atsirenka reikiamą informaciją, naudoja tinkamas fizines ir skaitmenines priemones, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.

B1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba iliustruoja, atpasakoja, paaiškina perskaitytą, išklaustą paprasčiausią matematinį pranešimą.

B1.2 Iliustruoja, atpasakoja, paaiškina perskaitytą, išklaustą paprasčiausią matematinį pranešimą.

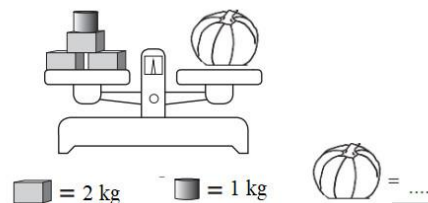
B1.3 Iliustruoja, atpasakoja, paaiškina perskaitytą, išklaustą paprastą matematinį pranešimą.

B1.4 Iliustruoja, atpasakoja, paaiškina perskaitytą, išklaustą nesudėtingą matematinį pranešimą.

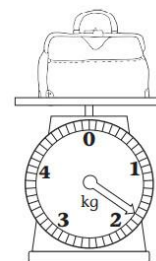
1 klasė. Masė, laikas. Susipažįstama su pagrindiniu masės matavimo vienetu kilogramu (kg). Atliekant įvairias praktines užduotis, mokomasi pajauti, kokių artimoje aplinkoje esančių daiktų masę tinka/netinka apibūdinti šiuo matavimo vienetu, kokie prietaisai gali būti tam naudojami. <...>

Kokia moliūgo masė?

Kokia moliūgo masė?

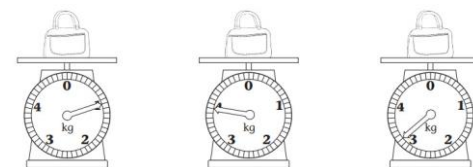

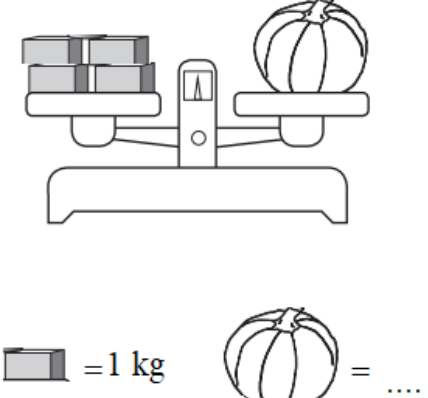
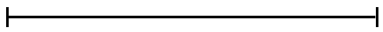
Pažymėk, kokia rankinės masė?

Mažiau negu 1 kg

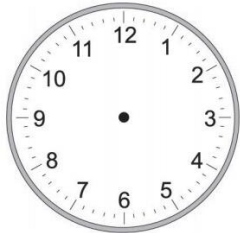
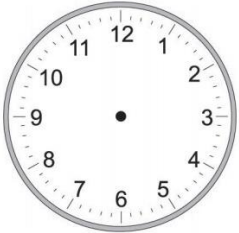
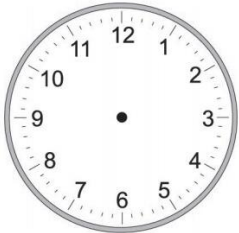
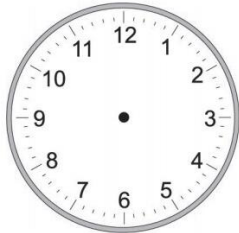
Rankinės yra vienodo dydžio, tačiau jų masė skirtinga. Apibrauk svarstyklės, ant kurių padėta sunkiausia rankinė?

		☐ Beveik 2 kg ☐ 1 kg ☐ 3 kg	
<p>B2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atpažįsta ir vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>	<p>B2.2 Atpažįsta ir naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>	<p>B2.3 Atpažįsta ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>	<p>B2.4 Tiksliai ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>
<p>2 klasė. Masė, laikas, temperatūra. <...> Diskutuojama, kokiais vienetais tiktų apibūdinti įvairių aplinkos daiktų masę. <...></p> <p>Ilgis, plotas, tūris. <...> Mokomasi nubraižyti ir išmatuoti, o taip pat „iš akies“ įvertinti atkarpos, kurių ilgis išreiškiamas cm ir mm. <...></p>			
<p>Morta išmatavo ir užrašė pieštuko ilgį. Kurį dydį, tavo manymu, užrašė Morta?</p> <p>A. 15 m B. 15 cm C. 15 Eur D. 15 min.</p>	<p>Išmatuokite ir užrašykite atkarpos ilgį.</p> 	<p>Įrašykite tinkamus matavimo vienetus.</p> <p><i>Dominykas yra antroklas. Jo ūgis 131, masė 30</i></p>	<p>Nubrėžkite dvi atkarpas, kurių bendras ilgis būtų 10 cm. Užrašykite jų ilgius.</p>
<p>B3.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atsirenka akivaizdžiai pateiktą reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kuria ir pristato paprasčiausią matematinį pranešimą, naudodamas</p>	<p>B3.2 Atsirenka akivaizdžiai pateiktą reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kuria ir pristato paprasčiausią matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas,</p>	<p>B3.3 Atsirenka reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kuria ir pristato paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas,</p>	<p>B3.4 Atsirenka reikiamą informaciją iš 1-2 nurodytų šaltinių, kuria ir pristato nesudėtingą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones,</p>

pasiūlytas fizinės ar skaitmeninės priemonės, formas, iš dalies atsižvelgia į adresatą (vaiką arba pažįstamą suaugusįjį).	dažnai atsižvelgia į adresatą (vaiką arba pažįstamą suaugusįjį) ar komunikavimo situaciją.	atsižvelgia į adresatą ar komunikavimo situaciją.	formas, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.
---	--	---	---

1 klasė. Masė, laikas. <...> Mokomasi suprasti laikrodžio su rodyklėmis ir skaitmeninio laikrodžio rodomą laiką, juo pasinaudoti, nusakant laiką pilnomis valandomis (val., h), 12 val. ir 24 val. laiko sistemose. <...>

Kur bus laikrodžio rodyklės antrą valandą po vidurdienio? Nupieškite jas.	Milda į žaidimų aikštelę atėjo antrą valandą po vidurdienio. Pasakykite, kur turėtų būti ilgoji ir trumpoji laikrodžio rodyklės.	Milda į žaidimų aikštelę atėjo 14 val. Pasakykite, kur turėtų būti laikrodžio rodyklės.	Milda į žaidimų aikštelę atėjo 14 val. Pasakykite, kur turėtų būti laikrodžio rodyklės po valandos.
			

C. Problemų sprendimas

C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykį, suformuluoja matematinį klausimą/užduotį.

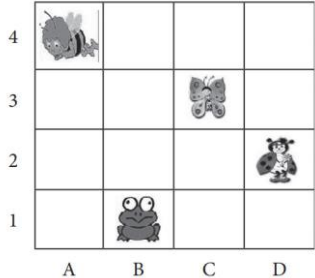
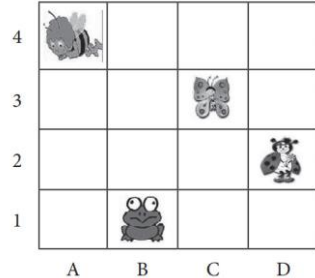
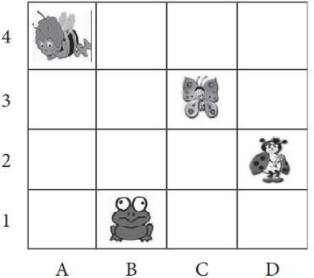
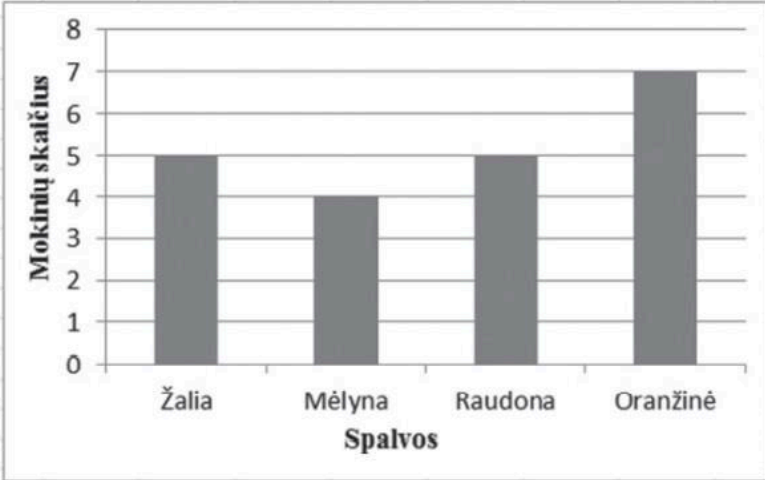
C2. Pasiūlo ir vertina alternatyvias probleminės užduoties sprendimo strategijas, sudaro užduoties sprendimo planą ir jį įgyvendina.

C3. Įvertina matematinės veiklos rezultatus, daro išvadas, jas interpretuoja nagrinėtos problemos kontekste.

C1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba suformuluoja bent vieną paprasčiausią matematinį klausimą apie nagrinėtą artimos aplinkos situaciją.	C1.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba suformuluoja bent du paprasčiausius matematinius klausimus apie nagrinėtą artimos aplinkos situaciją.	C1.3 Modeliuoja nagrinėtas artimos aplinkos situacijas, suformuluoja paprastus matematinius klausimus.	C1.4 Modeliuoja nagrinėtas ir nenagrinėtas artimos aplinkos situacijas, suformuluoja paprastus matematinius klausimus/užduotis.
--	---	--	---

1 klasė. Finansinis raštingumas. <...> Mokomasi atpažinti euro banknotus ir monetas pagal vertę, norimą pinigų sumą sudėlioti keliais skirtingais banknotų ir monetų deriniais. <...>

<p>Pagal paveikslėlį baikite kurti klausimus.</p> <p>Kajus Joris</p> <p><i>Kiek monetų turi</i>? <i>..... pinigų turi</i>?</p>	<p>Pagal paveikslėlį sukurkite du klausimus.</p> <p>Galite vartoti žodžius: <i>pinigai, monetos, banknotas.</i></p> <p>Kajus Joris</p>	<p>Pagal paveikslėlį sukurkite du klausimus.</p> <p>Kajus Joris</p>	<p>Sukurkite uždavinį, kurį sprendžiant reikėtų atlikti sudėties veiksmą.</p> <p>Kajus Joris</p>
<p>C2.1 –</p>	<p>C2.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.</p>	<p>C2.3 Vertina pasiūlytas alternatyvias paprastos probleminės užduoties sprendimo strategijas. Sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.</p>	<p>C2.4 Pasiūlo ir vertina alternatyvias paprastos probleminės užduoties sprendimo strategijas. Sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.</p>
<p>1 klasė. Transformacijos. Nagrinėjamos situacijos, kuriose mokomasi apibūdinti objektų ar žmonių vietą ar padėtį vienas kito atžvilgiu (pvz., pasisukti kairėn/dešinėn, pagal/prieš laikrodžio rodyklę; paeiti 3 žingsnius pirmyn/atgal). Mokomasi apibūdinti, schemoje pavaizduoti objektų ar žmonių judėjimą iki nurodytos vietos (pvz., rodyklėmis schemoje parodyti, kur buvo paslėptas lobis).</p>			
<p>–</p>	<p>Varlytė nupiešta langelyje B1. Kuriam langelyje yra drugelis?</p>	<p>Kas yra pavaizduota C3 langelyje?</p>	<p>Parašykite, kuriame langelyje yra drugelis?</p>

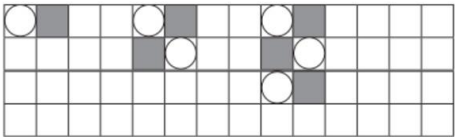
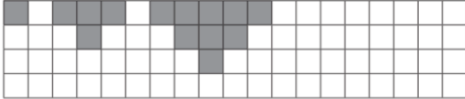
													
C3.1 –	C3.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste, daro išvadas.	C3.3 Konsultuodamasis įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste. Daro pagrįstas išvadas.	C3.4 Įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste, daro pagrįstas išvadas.										
1 klasė. Duomenys ir jų interpretavimas. <...> Mokomasi perskaityti piktogramoje, stulpelinėje diagramoje pateikiamą informaciją, ja remtis atsakant į pagrindinį tyrimo klausimą.													
<p>Morta klasės draugų paklausė, kokios spalvos dviratį jie pasirinktų. Draugų atsakymus pavaizdavo diagrama.</p> <table border="1" data-bbox="734 871 1496 1353"> <thead> <tr> <th>Spalva</th> <th>Mokinių skaičius</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Žalia</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Mėlyna</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Raudona</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Oranžinė</td> <td>7</td> </tr> </tbody> </table>				Spalva	Mokinių skaičius	Žalia	5	Mėlyna	4	Raudona	5	Oranžinė	7
Spalva	Mokinių skaičius												
Žalia	5												
Mėlyna	4												
Raudona	5												
Oranžinė	7												
–	1) Kokios spalvos dviratį pasirinko daugiausiai mokinių?	Remdamiesi diagrama įrašykite trūkstantį skaičių.	Kiek draugų apklausė Morta?										

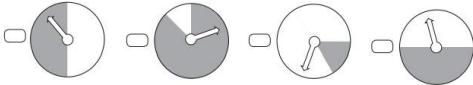

	<p><i>Ats.</i></p> <p>2) Kokių spalvų dviračius pasirinktų vienodas mokinių skaičius?</p> <p><i>Ats.</i></p>	<p><i>Oranžinės spalvos dviratį rinktųsi mokiniais daugiau negu mėlynos spalvos dviratį.</i></p>	
--	--	---	--

3-4 klasės

Pasiekimų lygiai

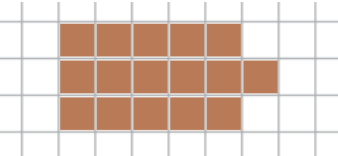
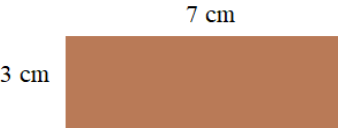
I	II	III	IV
A. Gilus supratimas ir argumentavimas			
<p>A1. Tinkamai atlieka ir paaiškina matematinės procedūras.</p> <p>A2. Pastebi, nustato dėsningumus, panašumus ir analogijas, kelia hipotezes.</p> <p>A3. Argumentuoja ir vertina matematinės idėjas: sukuria nuoseklią, logiškai pagrįstą teiginių seką ar užduoties sprendimą, vertina pranešimo logiškumą.</p> <p>A4. Apmąsto, įsivertina matematikos mokymosi procesą ir rezultatus, planuoja mokymąsi.</p>			
A1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai atlieka paprasčiausias mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras, padedamas paaiškina, kaip jas atlieka.	A1.2 Tinkamai atlieka paprasčiausias mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras, padedamas paaiškina, kaip jas atlieka.	A1.3 Tinkamai atlieka paprastas mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras, konsultuodamasis paaiškina, kaip jas atlieka.	A1.4 Tinkamai atlieka ir paaiškina nesudėtingas mokymosi turinyje numatytas matematinės procedūras.
<p>4 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Vizualizuojami, pagrindžiami ir taikomi sudėties ir atimties stulpeliu veiksmi, daugybos stulpeliu iš dviženkliai skaičiaus veiksmi.</p>			
Sudauginkite:	Sudauginkite:	Sudauginkite:	Sudauginkite:

$\begin{array}{r} \times 24 \\ \hline 12 \\ + \square\square \\ \hline \square\square\square \end{array}$	$\begin{array}{r} \times 24 \\ \hline 12 \end{array}$	$\begin{array}{r} \times 26 \\ \hline 32 \end{array}$	$\begin{array}{r} \times 43 \\ \hline 56 \end{array}$
<p>A2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą taisyklę, grupuoja objektus pagal du požymius.</p>	<p>A2.2 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą taisyklę, grupuoja objektus pagal du požymius.</p>	<p>A2.3 Paprastais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą arba savo sugalvotą taisyklę, grupuoja objektus pagal du požymius.</p> <p>Remdamasis konkrečių atvejų tyrinėjimo rezultatais, kelia paprasčiausias hipotezes apie bendras tyrinėtų matematinių objektų savybes.</p>	<p>A2.4 Nesudėtingais atvejais nustato panašumus ir analogijas, apibūdina ir pratęsia dėsningumą, konstruoja elementų sekas pagal nurodytą arba savo sugalvotą taisyklę, grupuoja objektus pagal du požymius.</p> <p>Remdamasis konkrečių atvejų tyrinėjimo rezultatais, kelia paprastas hipotezes apie bendras tyrinėtų matematinių objektų savybes.</p>
<p>4 klasė. Sekos. Pratęsimos, apibūdinamos, kuriamos sekos, kurių nariais yra trupmenos arba dešimtainiu pavidalu parašyti skaičiai. Nagrinėjamos objektų sekos, kai kiekvieną kitą sekos objektą sudaro vis daugiau (mažiau) elementų, kurie nebūtinai išdėstomi vienoje eilėje. Tyrinėjamos sekos, gautos suliejus dvi sekas.</p>			
<p>Pastebėję dėsningumą, nupieškite dar vieną figūrą.</p> 	<p>Pastebėję dėsningumą, nupieškite dar vieną figūrą.</p> 	<p>Įrašykite trūkstamą sekos narį.</p> <p>70, 61, 52, ..., 34, 23.</p>	<p>Nustatykite, kaip gaunamas vis kitas sekos narys.</p> <p>Parašykite dar vieną sekos narį.</p> <p>$\frac{1}{5}, \frac{2}{5}, \frac{3}{5}, \frac{4}{5}, 1, 1\frac{1}{5}, 1\frac{2}{5}, \dots$</p>
<p>A3.1 Sukuria paprasčiausias, o naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba ir paprastos, užduoties sprendimą. Matematinės mintis</p>	<p>A3.2 Sukuria paprastos užduoties sprendimą. Bando perteikti matematinės mintis, tačiau trūksta aiškumo, nuoseklumo, rišlumo,</p>	<p>A3.3. Sukuria nuoseklų paprastos užduoties sprendimą, jį paaiškina, tačiau trūksta tikslumo, išbaigtumo.</p>	<p>A3.4. Sukuria nuoseklų, pagrįstą nesudėtingos užduoties sprendimą.</p>

<p>perteikia nerišliai ir padrikai, pateikia nepilną atsakymą.</p>	<p>mintys kartoja arba nutrūksta, pateikia nepilną atsakymą.</p> <p>Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba vertina paprasto matematinio pranešimo logiškumą.</p>	<p>Vertina paprasto matematinio pranešimo logiškumą.</p>	<p>Matematinės idėjas paaiškina ir pagrindžia.</p> <p>Vertina nesudėtingo matematinio pranešimo logiškumą.</p>
<p>4 klasė. Tikimybės ir jų interpretavimas. Nagrinėjami atsitiktinumo principu paremti žaidimai su keliomis vienodai ir nevienodai galimomis 2–6 baigtimis. <...> Mokomasi formuluoti, vertinti teiginius apie baigčių tikėtinumą. <...></p>	<p>4 klasė. Tikimybės ir jų interpretavimas. Nagrinėjami atsitiktinumo principu paremti žaidimai su keliomis vienodai ir nevienodai galimomis 2–6 baigtimis. <...> Mokomasi formuluoti, vertinti teiginius apie baigčių tikėtinumą. <...></p>	<p>4 klasė. Masė, laikas, temperatūra, greitis. <...> Praktikuojamasi taikyti įvairius greičio matavimo vienetus (km/h, m/min, m/s), apskaičiuoti vieną iš trijų dydžių (kelį, greitį ar laiką), kai žinomi kiti du.</p>	<p>4 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Vizualizuojami, pagrindžiami ir taikomi sudėties ir atimties stulpeliu veiksmai, daugybos stulpeliu iš dviženkliai skaičiaus veiksmai.<...></p>
<p>Pasukama rodyklė ir stebima, ant kokios spalvos ji sustos. Ant kokios spalvos ji gali sustoti?</p> <p>☐ Baltos</p> <p>☐ Pilkos</p> <p>☐ Juodos</p> <p>☐ Ant bet kurios iš išvardytų</p>	<p>Rokas laimi, jei suktuko rodyklė sustoja ant baltos spalvos, o Auksė – jei ant pilkos spalvos. Kurį suktuką turėtų pasirinkti Rokas?</p> 	<p>Poilsiautojas ėjo iš Preilos į Nidą 5 km per valandą greičiu. Atstumas nuo Preilos iki Nidos – 11 km. Ar jis nueis šį atstumą per 2 valandas? Pagrįskite savo atsakymą.</p>	<p>25 ir didžiausio dviženkliai skaičiaus sandauga yra nelyginis skaičius</p> <p>Patikrinkite, ar teisu Zigmą. Pagrįskite savo atsakymą.</p>
<p>A4.1 Paragintas ištraukia į matematikos mokymąsi.</p> <p>Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba nurodo, kas jam sekasi, ko</p>	<p>A4.2 Paragintas ištraukia į matematikos mokymąsi.</p> <p>Nurodo, kas jam sekasi, ko dar reikia pasimokyti, priežastis dėl</p>	<p>A4.3 Noriai dalyvauja matematikos mokymosi procese, jaučia atsakomybę už mokymosi rezultatus.</p>	<p>A4.4 Domisi matematika, aktyviai dalyvauja mokymosi procese, pasitiki savo jėgomis mokydamasis</p>

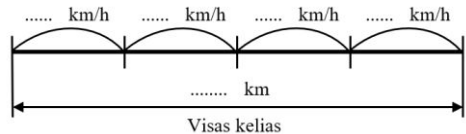
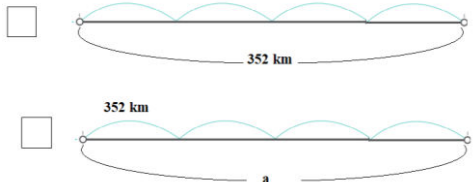
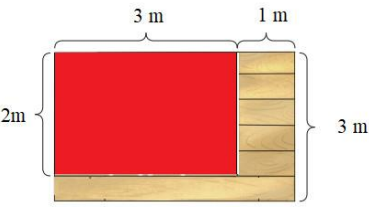
dar reikia pasimokyti, priežastis dėl kurių sekėsi arba nesisekė veikti.	kurių sekėsi arba nesisekė veikti. Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba numato konkretaus laikotarpio matematikos mokymosi žingsnius.	Įvardija savo stiprybes ir tobulintinas sritis mokantis matematikos, nurodo priežastis, dėl kurių sekėsi arba nesisekė veikti. Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba numato konkretaus laikotarpio matematikos mokymosi veiksmų planą.	matematikos, jaučia atsakomybę už savo daromą pažangą. Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba įsivertina matematikos mokymosi rezultatus, išsikelia konkretaus laikotarpio matematikos mokymosi tikslus ir numato veiksmų planą.
--	---	---	---

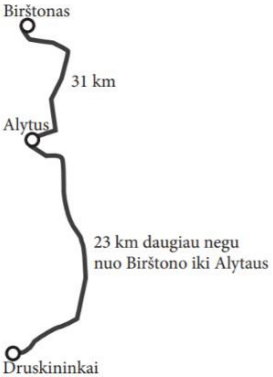
4 klasė. Ilgis, plotas, tūris. Apibrėžiami ploto matavimo vienetai kvadratinis centimetru (cm^2), kvadratinis metru (m^2). Praktikuojamasi apskaičiuoti kvadrato, stačiakampio plotą. O taip pat ir plotą figūros, sudarytos iš kelių stačiakampių/kvadratų. <...>

<p>1. Atlikite užduotį: <i>1 cm² sudaro 4 langeliai. Koks pavaizduotos figūros plotas?</i></p> <p>2. Aptarkite sprendimus su kitais. 3. Įsivertinkite pabaigdami sakinius: <i>Aš moku</i> <i>Sunkiau sekėsi</i> <i>Dar reikėtų</i></p>	<p>1. Atlikite užduotį: <i>Kiek daugiausiai kvadratų, kurių kraštinės ilgis 1 cm, tilptų į pavaizduotą stačiakampį?</i></p> <p>2. Aptarkite sprendimus su kitais. 3. Įsivertinkite pabaigdami sakinius: <i>Man pavyko, nes</i> <i>Sunkiau sekėsi</i> <i>Dar reikėtų</i></p>	<p>1. Atlikite užduotį: <i>Goda iškirpo 156 cm² ploto stačiakampį. Kokio ilgio šis stačiakampis, jei jo plotis 12 cm.</i></p> <p>2. Aptarkite sprendimus su kitais. 3. Įsivertinkite pabaigdami sakinius: <i>Aš žinau</i> <i>Aš galiu</i> <i>Dar reikėtų</i></p>	<p>1. Atlikite užduotį: <i>Nubraižykite 4 cm pločio ir 28 cm perimetro stačiakampį. Apskaičiuokite jo plotą.</i></p> <p>2. Aptarkite sprendimus su kitais. 3. Įsivertinkite pabaigdami sakinius: <i>Aš moku</i> <i>Aš galiu</i> <i>Norėčiau išmokti</i></p>
---	---	---	---

B. Matematinis komunikavimas

- B1. Paaishkina, perfrazuoja įvairiomis formomis (tekstu, paveikslu, schema, formule, lentele, brėžiniu, grafiku, diagrama) pateiktą matematinį pranešimą.
B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.

<p>B3. Kuria, pristato matematinį pranešimą: atsirenka reikiamą informaciją, naudoja tinkamas fizines ir skaitmenines priemones, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.</p>			
<p>B1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba išskiria, atrenka informaciją, susieja perskaitytą, išklaustyą paprasčiausią matematinį pranešimą su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi, pavaizduoja kitu būdu.</p>	<p>B1.2 Išskiria, atrenka informaciją, susieja perskaitytą, išklaustyą paprasčiausią matematinį pranešimą su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi, pavaizduoja kitu būdu.</p>	<p>B1.3 Išskiria, atrenka informaciją, susieja perskaitytą, išklaustyą paprastą matematinį pranešimą su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi, pavaizduoja kitu būdu.</p>	<p>B1.4 Išskiria, atrenka informaciją, susieja perskaitytą, išklaustyą nesudėtingą matematinį pranešimą su anksčiau įgytomis žiniomis ir patirtimi, pavaizduoja kitu būdu.</p>
<p>4 klasė. Masė, laikas, temperatūra, greitis. <...> Praktikuojamasi taikyti įvairius greičio matavimo vienetus (km/h, m/min, m/s), apskaičiuoti vieną iš trijų dydžių (kelią, greitį ar laiką), kai žinomi kiti du.</p>	<p>4 klasė. Raidiniai reiškiniai. Mokomasi paprastais atvejais tarpusavyje sieti žodinio uždavinio sąlygą, situaciją iliustruojančią schemą ir raidinį reiškinį, kai kintamasis (raidė) uždavinio sąlygoje ar schemoje nurodyti.</p>	<p>4 klasė. Masė, laikas, temperatūra, greitis. <...> Praktikuojamasi taikyti įvairius greičio matavimo vienetus (km/h, m/min, m/s), apskaičiuoti vieną iš trijų dydžių (kelią, greitį ar laiką), kai žinomi kiti du.</p>	<p>4 klasė. Masė, laikas, temperatūra, greitis. <...> Praktikuojamasi taikyti įvairius greičio matavimo vienetus (km/h, m/min, m/s), apskaičiuoti vieną iš trijų dydžių (kelią, greitį ar laiką), kai žinomi kiti du.</p>
<p>Papildykite schemą pagal uždavinio sąlygą.</p> <p><i>Garlaivis plaukė 20 km/h greičiu. Kelionė truko 4 val. Kokį atstumą garlaivis nuplaukė?</i></p> 	<p>Pažymėkite, kuri schema iliustruoja uždavinio sąlygą.</p> <p><i>Miestus skiria 352 km atstumas. Kokiu greičiu turi važiuoti traukinys, kad nuvažiuotų šį atstumą per a valandy, kai $a = 4$?</i></p> 	<p>Žaidimų kambaryje paklotas 2 m pločio ir 3 m ilgio kilimas.</p> <p>Išnagrinėkite paveikslą ir parašykite, kas apskaičiuota kiekvienu atveju.</p> <p>a) $2 \cdot 3 = 6 \text{ (m}^2\text{)} \dots\dots\dots$ b) $3 + 1 = 4 \text{ (m)} \dots\dots\dots$ c) $(3+1) \cdot 3 = 12 \text{ (m}^2\text{)} \dots\dots\dots$</p>	<p>Pavaizduokite uždavinį schema.</p> <p><i>Garlaivis per 10 valandų nuplaukė 280 km. Pirmąsias 4 valandas jis plaukė 25 km per valandą greičiu, o vėliau greitį padidino. Kokiu greičiu garlaivis plaukė likusias valandas?</i></p>

<p>B2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atpažįsta ir vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>	<p>B2.2 Atpažįsta ir naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>	<p>B2.3 Atpažįsta ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>	<p>B2.4 Tiksliai ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.</p>
<p>3 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Sprendžiami kelių žingsnių uždaviniai, kuomet atliekami keli veiksmai, gali tekti smulkinti/stambinti gretimus matavimo vienetus sveikais skaičiais.</p>	<p>3 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Sprendžiami kelių žingsnių uždaviniai, kuomet atliekami keli veiksmai, gali tekti smulkinti/stambinti gretimus matavimo vienetus sveikais skaičiais.</p>	<p>4 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Sprendžiami kelių žingsnių uždaviniai, kuomet reikia atsakyti į netiesioginį klausimą, o atsakant į jį taikyti sudėties, atimties, daugybos, dalybos veiksmus, sudaryti skaitinius reiškinius, kuriuose gali būti ir skliaustai.</p>	<p>4 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...> Sprendžiami kelių žingsnių uždaviniai, kuomet reikia atsakyti į netiesioginį klausimą, o atsakant į jį taikyti sudėties, atimties, daugybos, dalybos veiksmus, sudaryti skaitinius reiškinius, kuriuose gali būti ir skliaustai.</p>
<p>Šeima iš Birštono važiavo į Druskininkus per Alytų. Remdamiesi paveikslu, apskaičiuokite, kiek kilometrų nuvažiavo šeima.</p> <p><i>Komentaras. Tikimasi, kad mokiniai įvardins matavimo vienetų, pateiks atsakymą.</i></p>	<p>Vienas kilogramas agurkų kainuoja 3 Eur. Kiek kainuoja vienas kilogramas morkų, jei jos perpus pigesnės negu agurkai?</p> <p><i>Komentaras. Tikimasi, kad mokiniai išspręs uždavinį rašydami klausimus, įvardins matavimo vienetų, pateiks atsakymą.</i></p>	<p>Devynios vienodos šokdynės kainuoja 40 Eur 50 ct. Apskaičiuokite tokių pat penkiolikos šokdynių kainą.</p> <p><i>Komentaras. Tikimasi, kad mokiniai išspręs uždavinį rašydami klausimus, įvardins matavimo vienetų, pateiks atsakymą.</i></p>	<p>Rokas turi 3 monetas po 50 ct, o jo draugas – kažkiek monetų po 20 ct. Jie abu kartu turi 2 Eur 30 ct. Kiek monetų po 20 ct turi Roko draugas?</p> <p><i>Komentaras. Tikimasi, kad mokiniai išspręs uždavinį rašydami klausimus, įvardins matavimo vienetų, pateiks atsakymą.</i></p>

<p>B3.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atsirenka akivaizdžiai pateiktą reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kuria ir pristato paprasčiausią matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgia į adresatą ar komunikavimo situaciją.</p>	<p>B3.2 Atsirenka reikiamą informaciją iš nurodyto šaltinio, kuria ir pristato paprasčiausią matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgia į adresatą ar komunikavimo situaciją.</p>	<p>B3.3 Atsirenka reikiamą informaciją iš 1–2 nurodytų šaltinių, kuria ir pristato paprastą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas fizines ar skaitmenines priemones, formas, atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.</p>	<p>B3.4 Atsirenka reikiamą informaciją iš 1–3 nurodytų šaltinių, kuria ir pristato nesudėtingą matematinį pranešimą, naudodamas pasiūlytas ar savo pasirinktas fizines ar skaitmenines priemones, formas, tikslingai atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją.</p>
--	---	--	--

4 klasė. Duomenys ir jų interpretavimas. Mokomasi planuoti ir atlikti statistinį tyrimą apie artimą aplinką, pasirinktu būdu pristatyti tyrimo rezultatus, papasakoti, ką norėjo tyrimu išsiaiškinti, kokius rezultatus gavo, ką įdomaus ir naudingo išmoko, sužinojo. <...>

Atlikite tyrimą „Mėgstamiausia sporto šaka“.

<p>Apklauskite 10–12 klasės draugų ir išsiaiškinkite, kokia jų mėgstamiausia sporto šaka. Atsakymus žymėkite brūkšneliais.</p> <p>Gautus duomenis pateikite stulpeline diagrama, naudokite programą „PowerPoint“ arba programėlę „Chart Maker“.</p> <p>Pristatykite atliktą tyrimą klasės draugams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● pasakykite, kiek klasės draugų apklausėte, ● parodykite diagramą, ● paaiškinkite, ką reiškia kiekvienas diagramos stulpelis, ● padarykite išvadą. 	<p>Apklauskite 10–15 klasės draugų ir išsiaiškinkite, kokia jų mėgstamiausia sporto šaka. Pasirinkite duomenų rinkimo būdą.</p> <p>Gautus duomenis pateikite stulpeline diagrama, naudokite programą „PowerPoint“ arba programėlę „Chart Maker“.</p> <p>Pristatykite atliktą tyrimą klasės draugams.</p>	<p>Apklauskite 15–20 kitos klasės mokinių ir išsiaiškinkite, kokia jų mėgstamiausia sporto šaka. Pasirinkite duomenų rinkimo būdą.</p> <p>Gautus duomenis pateikite stulpeline diagrama, naudokite programą „PowerPoint“ arba programėlę „Chart Maker“.</p> <p>Pristatykite atliktą tyrimą apklaustos klasės mokiniams.</p>	<p>Apklauskite 15–20 trijų skirtingų klasių mokinių ir išsiaiškinkite, kokia jų mėgstamiausia sporto šaka. Pasirinkite duomenų rinkimo būdą bei pateikimą.</p> <p>Pristatykite apklausos rezultatus apklausos dalyviams.</p>
--	--	---	--

C. Problemų sprendimas

C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykį, suformuluoja matematinį klausimą/užduotį.

C2. Pasiūlo ir vertina alternatyvias probleminės užduoties sprendimo strategijas, sudaro užduoties sprendimo planą ir jį įgyvendina.

C3. Įvertina matematinės veiklos rezultatus, daro išvadas, jas interpretuoja nagrinėtos problemos kontekste.

C1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba suformuluoja bent du paprasčiausius matematinius klausimus apie nagrinėtą artimos aplinkos situaciją.

C1.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba suformuluoja bent du paprastus matematinius klausimus apie nagrinėtą artimos aplinkos situaciją.

C1.3 Modeliuoja nagrinėtas artimos aplinkos situacijas, suformuluoja paprastus matematinius klausimus/užduotis.

C1.4 Modeliuoja nagrinėtas ir nenagrinėtas artimos aplinkos situacijas, suformuluoja nesudėtingus matematinius klausimus/užduotis.

4 klasė. Finansinis raštingumas. Tyrinėjamos situacijos, kuomet prekių ir paslaugų kainos užrašytos dešimtiniu pavidalu. Mokomasi tokiais skaičiais nurodytas pinigų sumas perskaityti, palyginti, sudėti ir atimti. <...>

1 kg daržovių kaina

Svogūnai	0,39 Eur
Kopūstai	1,02 Eur
Paprikos	2,45 Eur
Morkos	0,57 Eur
Pomidorai	1,99 Eur
Bulvės	0,80 Eur

Paveiksle apibraukite informaciją, kuria turėtumėte pasinaudoti, kad atsakytumėte į šiuos klausimus:

- Kurių daržovių 1 kg kainuoja daugiau negu 2 Eur?
- Kiek kainuoja 2 kg morkų?

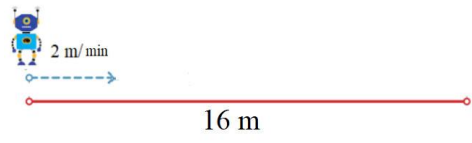
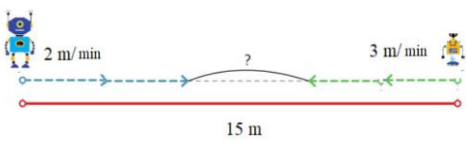
Inga pirks daržovių, kurių 1 kg kainuoja daugiau negu 1 Eur, bet mažiau negu 2 Eur.

Paveiksle apibraukite informaciją, kuria turėtumėte pasinaudoti, kad pasakytumėte, kurias daržoves pirks Inga.

Paveiksle apibraukite informaciją, kuria turėtumėte pasinaudoti, kad atsakytumėte į šiuos klausimus:

- Ar užteks 5 Eur nusipirkti po kilogramą paprikų ir pomidorų?
- Kiek kainuoja vienas kilogramas agurkų, jei jie perpus brangesni negu bulvės?

Remdamiesi paveiksle pateikta informacija sukurkite uždavinį.

Parašykite dar vieną klausimą, į kurį galima būtų atsakyti remiantis paveikslo informacija.	Parašykite dar vieną klausimą, į kurį galima būtų atsakyti remiantis paveiksle pateikta informacija.	Parašykite dar vieną klausimą, į kurį galima būtų atsakyti remiantis paveiksle pateikta informacija.	
C2.1 –	C2.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.	C2.3 Vertina pasiūlytas alternatyvias paprastos probleminės užduoties sprendimo strategijas. Sudaro ir įgyvendina paprastos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.	C2.4 Pasiūlo ir vertina alternatyvias nesudėtingos probleminės užduoties sprendimo strategijas. Sudaro ir įgyvendina nesudėtingos probleminės užduoties sprendimo planą, derindamas ir taikydamas mokymosi turinyje numatytų skirtingų matematikos temų/sričių faktus, metodus.
–	3 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...>Sprendžiami kelių žingsnių uždaviniai, kuomet atliekami keli veiksmai, gali tekti smulkinti/stambinti gretimus matavimo vienetus sveikais skaičiais.	4 klasė. Masė, laikas, temperatūra, greitis. <...> Praktikuojamasi taikyti įvairius greičio matavimo vienetus (km/h, m/min, m/s), apskaičiuoti vieną iš trijų dydžių (kelį, greitį ar laiką), kai žinomi kiti du.	4 klasė. Masė, laikas, temperatūra, greitis. <...> Praktikuojamasi taikyti įvairius greičio matavimo vienetus (km/h, m/min, m/s), apskaičiuoti vieną iš trijų dydžių (kelį, greitį ar laiką), kai žinomi kiti du.
–	<p>Statybininkai krovė tamsios ir šviesios spalvos plytas. Vienos tamsios plytos svoris 10 kg, šviesios 7 kg. Statybininkas Juozas vieną ant kitos sukrovė 6 plytas, bendras jų svoris yra 45 kg. Kurias plytas sukrovė Juozas?</p> 	<p>Rusnė norėjo sužinoti, ar per 5 min robotas įveiktų 16 m.</p> <p>Štai kaip ji skaičiavo:</p> <ol style="list-style-type: none"> $5 \cdot 2 = 10 \text{ (m)}$ $10 < 16$ 	<p>Rusnė norėjo sužinoti, koks atstumas bus tarp robotų po 2 min.</p> <p>Štai kaip ji skaičiavo:</p> <ol style="list-style-type: none"> $2 + 3 = 5 \text{ (m)}$ $5 \cdot 2 = 10 \text{ (m)}$ $15 - 10 = 5 \text{ (m)}$

		<p>Rašydami paaiškinimus kiekvienam veiksmui parodykite, kaip suprantate Rusnės mąstymo būdą.</p> <p>1)</p> <p>2)</p>	<p>Pasiūlykite kitą, nei Rusnės, šio uždavinio sprendimo būdą.</p>												
C3.1 –	C3.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste, daro išvadas.	C3.3 Konsultuodamasis įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste. Daro pagrįstas išvadas.	C3.4 Įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos nesudėtingos problemos kontekste, daro pagrįstas išvadas, jas interpretuoja nagrinėtos problemos kontekste.												
–	3 klasė. Masė, laikas, temperatūra. Apskaičiuojant laiko trukmę mokomasi naudoti tvarkaraščiu, kalendoriumi. <...>	4 klasė. Finansinis raštingumas. <...>. Nagrinėjamos situacijos, kuriose mokomasi priimti skaičiavimais grįstus sprendimus apie išlaidas ir taupymą, uždarbį, aukojimą <...>.	4 klasė. Sudėtis, atimtis, daugyba, dalyba. <...>Mokomasi iš perteklinės informacijos turinčio pranešimo pasirinkti tinkamą, kad atsakytų į klausimus <...>.												
–	<p>Lentelėje pateikta miesto autobuso Nr. 76 tvarkaraščio dalis. Kiek šiuo numeriu pažymėtų autobusų atvažiuoja į stotelę nuo 17:00 iki 18:00?</p> <table border="1" data-bbox="712 1134 1019 1390"> <thead> <tr> <th>Val.</th> <th>Min.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>14</td> <td>23 49</td> </tr> <tr> <td>15</td> <td>15 29 43</td> </tr> <tr> <td>16</td> <td>01 16 30 43 56</td> </tr> <tr> <td>17</td> <td>10 23 42 59</td> </tr> <tr> <td>18</td> <td>16 33 48</td> </tr> </tbody> </table>	Val.	Min.	14	23 49	15	15 29 43	16	01 16 30 43 56	17	10 23 42 59	18	16 33 48	<p>Kilogramas riešutų kainuoja 2 Eur. Kiek kilogramų riešutų galima nusipirkti už 4,5 Eur?</p>	<p>Kurio uždavinio negalėtum išspręsti dėl duomenų (informacijos) trūkumo?</p> <p>a) Akvilė yra 40 cm žemesnė už savo mamą. Mamos ūgis 1,70 m. Koks Akvilės ūgis?</p> <p>b) Julius su draugais susiruošė į kiną. Vaikiško bilieto kaina 11 Eur, o bilietas suaugusiajam kainuoja 18 Eur. Kiek vaikų eis į kiną?</p> <p>c) Kotryna į mokyklą išėjo 7 h 25 min. Į mokyklą ji atėjo 7 h 50 min. Kiek laiko Kotryna užtruko kelyje į mokyklą?</p>
Val.	Min.														
14	23 49														
15	15 29 43														
16	01 16 30 43 56														
17	10 23 42 59														
18	16 33 48														

			d) Naktī lauko termometras rodē 2°C. Dienā temperatūra pakilo 6 laipsniais. Kokiā oro temperatūra lauko termometras rodē dienā?
--	--	--	---

Socialinis ugdymas

Pateikiama užduotimi siekiama atskleisti kaip, atsižvelgiant į socialinio ugdymo programoje apibrėžtus pasiekimų lygių požymius, formuluoti mokinių pasiekimų vertinimo kriterijus, numatyti jų raiškos požymius.

Pavyzdyje pateikiamas bendradarbiaujančios grupės narių įsivertinimo lapo pavyzdys, kuris padeda mokiniui stebėti ir įsivertinti savo ir grupės narių veiklą pamokoje.

Mokinių darbų pavyzdžiai padeda suprasti kaip atnaujintose bendrosiose programose aprašyti mokinių pasiekimų lygių požymiai pritaikomi praktiškai.

PASAULIO PAŽINIMO PAMOKA

TEMA. GIMINĖS MEDIS

BENDRADARBIAUJANČIOS GRUPĖS NARIŲ ĮSIVERTINIMO LAPAS

Patarimai mokytojui:

Įsivertinimo lape pateikiamas mokomojo dalyko turinio ir bendradarbiavimo grupėje aspektas. Bendradarbiaujančioji grupė sudaroma taip, kad jos sudėtyje būtų skirtingų gebėjimų mokiniai. Mokiniam pateikiamos užduotys turėtų atitikti jų gebėjimus.

Žymėjimo paaiškinimai įsivertinimo lape:

Žalia – džiaugiuosi savo/grupės pasiekimais

Geltona – galėjau labiau pasistengti

Mėlyna – per mažai stengiausi, buvo sunku

Mokinių vardai	I UŽDUOTIS				II UŽDUOTIS			III UŽDUOTIS		
	Teksto skaitymas ir nagrinėjimas				Medžio dalys ir jų nauda medžiui			Giminės medžio kūrimas		
Mokinių vardai	Mokų perskaityti tekstą ir jį vertinti (pasakyti savo nuomonę,	Įvardiju teksto veikėjų giminystės ryšius (vaikas, tėvas,	Pagalba		Nurodau pagrindines medžio dalis ir paaiškinu, kam jos reikalingos	Pagalba		Atidžiau klausiau, ką apie medžio dalis sako draugai ir užpildžiau lentelę	Tariausi su kitais grupės nariais ir sukūriau giminės medį	Papasakoju grupės nariams apie savo giminės medį
			Man padėjo (papildė, patarė, kt.)	Aš padėjau (papildžiau, patariau, kt.)		Man padėjo išsiaiškinti, kam reikalingos medžio dalys	Aš padėjau išsiaiškinti, kam reikalingos medžio dalys			

	apibūdinanti veikėjus ir pan.)	senelis)								ir išklaušiau kitus
Povilas	Yellow	Yellow	Blue	Blue	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Green	Green
Arnas	Green	Green	Blue	Blue	Yellow	Blue	Blue	Yellow	Green	Green
Kotryna	Green	Green	Blue	Blue	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Green	Green
Laura	Yellow	Yellow	Yellow	Blue	Yellow	Green	Yellow	Yellow	Yellow	Green

PASIEKIMŲ LYGIŲ POŽYMIAI (iš BP projekto Socialinis ugdymas 1-4 kl.)

C.1.2. Mokytojui padedant sudaro giminės medį (vaikai, tėvai), nurodo tėvų, senelių vardus, įvardija giminystės ryšius.	C.1.2. Mokytojui padedant paaiškina, kas yra karta, sudaro giminės medį (vaikai, tėvai), įvardija giminystės ryšius.	C.1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip tarpusavyje yra susijęs skirtingų kartų gyvenimas. Sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.	C. 1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip jos keičiasi, sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai, proseneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.
---	--	--	---

Patarimai mokytojui
Mokinių atliktų darbų vertinimas atliekamas pagal iš anksto su mokiniais aptartus vertinimo kriterijus. Grįžtamasis ryšys apie atliktą užduotį mokiniams pateikiamas individualiai parašant vertinamąjį komentarą. Vertinimo komentaras parengiamas pagal užduočiai keliamus vertinimo kriterijus.

Mokinių darbų vertinimo pavyzdys

(pildo mokytojas Mokytojo užrašuose/Mokytojo dienoraštyje)

<i>Mokinio darbo vertinimo kriterijai</i>	<i>Atitinka</i>	<i>Atitinka iš dalies</i>	<i>Atitinka tik pagal keletą požymių, darbas tobulintinas</i>	<i>Neatitinka</i>
Vaizduojant giminės medį remtasi pavyzdžiu, yra pavaizduotos pagrindinės medžio dalys.				
Taisyklingai įvardijama medžio dalių nauda medžiui.				
Įvardijami giminės medyje pateikiami tėvų, senelių vardai, giminystės ryšiai.				
Giminės medis pristatytas kitiems nuosekliai pasakojant tai, kas jame vaizduojama.				
Dirbant grupėje demonstruojami bendradarbiavimo gebėjimai.				
Sukurtas giminės medis tvarkingas, taisyklingai užrašyti vardai, giminystės ryšius nusakantys žodžiai.				

Mokinių darbų ir vertinimo komentarų pavyzdžiai*

Giminės medžio pavyzdys (slenkstinis lygmuo)	<p>Vertinimo komentaro pavyzdys (slenkstinis lygmuo)</p> <p>Giminės medis parengtas mokytojui padedant. Savarankiškai įvardyti tėvų, senelių vardai, pateikiant klausimus - giminystės ryšiai. Pristatant giminės medį kitiems, jis parodytas, pasakyti keli sakiniai apie tai, kas jame vaizduojama. Giminės medyje pavaizduotos pagrindinės medžio dalys, tačiau ne visuose žodžiuose raidės jungiamos taisyklingai. Dirbant grupėje kilo sunkumų laikantis bendrų susitarimų.</p>
Giminės medžio pavyzdys (patenkinamas lygmuo)	<p>Vertinimo komentaro pavyzdys (patenkinamas lygmuo)</p> <p>Giminės medis parengtas mokytojui padedant. Savarankiškai įvardyti tėvų, senelių vardai, giminystės ryšiai. Pristatant giminės medį kitiems paaiškinti giminystės ryšiai. Giminės medyje pavaizduotos pagrindinės medžio dalys. Nurodyti</p>

	<p>tik giminystės ryšiai, neužrašyti vardai. Giminystės ryšius žymintys žodžiai užrašyti ir spausdintinėmis, ir rašytinėmis raidėmis. Dirbant grupėje bendrų susitarimų laikytasi iš dalies.</p>
Giminės medžio pavyzdys (pagrindinis lygmuo)	<p>Vertinimo komentaro pavyzdys (pagrindinis lygmuo)</p> <p>Giminės medis parengtas savarankiškai. Įvardyti tėvų, senelių vardai, paaiškinti giminystės ryšiai. Pristatant giminės medį kitiems, nuosekliai pasakojama, kas jame vaizduojama. Giminės medyje pavaizduotos pagrindinės medžio dalys, vardai užrašyti taisyklingai. Dirbant grupėje geba teikti pagalbą kitiems.</p>
Giminės medžio pavyzdys (aukštesnysis lygmuo)	<p>Vertinimo komentaro pavyzdys (aukštesnysis lygmuo)</p> <p>Giminės medis parengtas savarankiškai. Įvardyti tėvų, senelių vardai, išsamiai paaiškinti giminystės ryšiai. Pristatant giminės medį kitiems, nuosekliai pasakojama, kas jame vaizduojama. Giminės medyje pavaizduotos pagrindinės medžio dalys, nurodyti vardai ir giminystės ryšiai užrašyti taisyklingai. Dirbant grupėje demonstruojami bendradarbiavimo gebėjimai.</p>

*Mokinių darbų

pavyzdžius pateikė Vilniaus Medeinos pradinės mokyklos vyresnioji mokytoja A. Čičelytė Grybienė

Gamtamokslinis ugdymas

1 klasė

D. Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas

Tema. Judėjimas

Ištrauka iš mokomojo turinio. Mokomasi atskirti judančius ir nejudančius daiktus. Aiškinamasi, kaip priversti daiktą judėti greičiau ar lėčiau (nenaudojant jėgos sąvokos).

Potemė. Daikto judėjimo greičio priklausomybė nuo medžiagos, iš kurios daiktas pagamintas ir nuožulnios plokštumos aukščio.

Daiktų judėjimo greičio tyrimas

Užduotis. Atlik tyrimą „Daiktų judėjimo greičio tyrimas“ ir užpildyk veiklos lapą.

Mokytojo veikla.. Mokytojas pristato užduotį ir mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 30 min.

Pasiekimų lygio D3 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

D3.1 Atsakydamas į nukreipiamuosius mokytojo klausimus nurodo, kad daiktas nejuda, kai nuožulnioji plokštuma yra nejudinama (pasirenka A atsakymą).	D3.2 Atsakydamas į nukreipiamuosius mokytojo klausimus paaiškina, kad daiktas nejuda, kai nuožulnioji plokštuma yra nejudinama, kad daiktas pradeda judėti priklausomai nuo nuožulniosios plokštumos aukščio (pasirenka A, B atsakymus).	D3.3 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus paaiškina, kad daiktas nejuda, kai nuožulnioji plokštuma yra nejudinama, kad daiktas pradeda judėti priklausomai nuo nuožulniosios plokštumos aukščio, kad skirtingi daiktai juda skirtingu greičiu priklausomai nuo skirtingo nuožulniosios plokštumos aukščio (pasirenka A, B, D atsakymus).	D3.4 Paaiškina, kad daikto judėjimo greitis priklauso nuo daikto medžiagos, iš kurios jis pagamintas, ir nuožulniosios plokštumos aukščio (pasirenka A, B, D atsakymus ir atsako į papildomą klausimą).
--	---	--	--

1 priedas

Mokinio veiklos lapas Daiktų judėjimo greičio tyrimas

Darbą atliko _____

Data _____

Darbo trukmė 30 min

Priemonės tyrimui: liniuotė, panašios masės daiktai, pagaminti iš plastiko, gumos, popieriaus (pvz., trintukas, drožtukas, popieriaus lapelis 5x5 cm), nuožulnioji plokštuma (vietoj jos galima naudoti A4 formato knygą kietais viršeliais).

Tyrimo tikslas – ištirti daiktų judėjimo greitį.

Darbo eiga:

- Nustatyk 0 cm aukščio nuožulnią plokštumą;
- Padėk iš eilės vieną daiktą po kito ant plokštumos viršaus.
- Stebėk, ar jis juda, ar ne;
- Užpildyk 1 lentelę;
- Vieną plokštumos galą pakelk į 5 cm aukštį (po to – 10 cm, 15 cm);
- Padėk iš eilės vieną daiktą po kito ant plokštumos viršaus, stebėk, ar jis juda, ar ne;

- Tęsk lentelės pildymą;
- Atsakyk į klausimus.

1 lentelė. Daiktų judėjimo greičio tyrimas

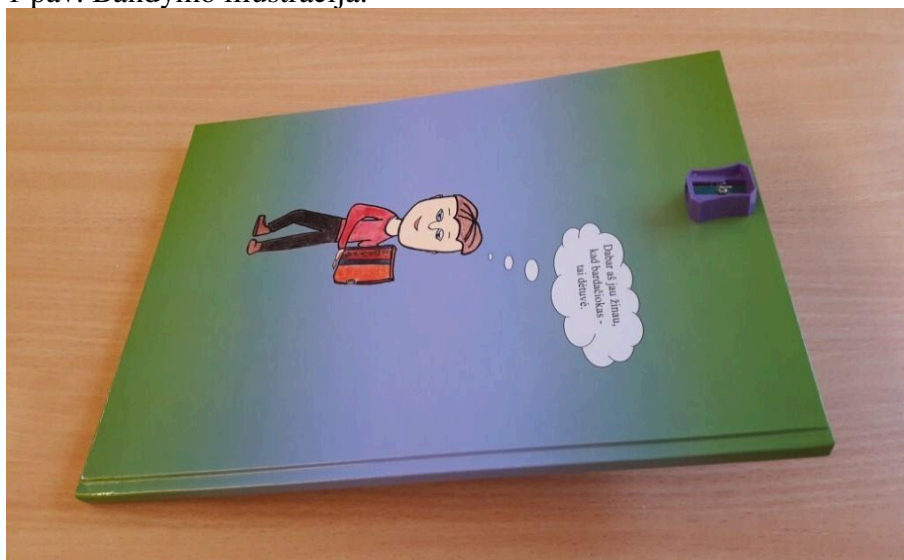
Plokštumos aukštis	Judėjimo greitis		
	Trintukas	Drožtukas	Popieriaus lapelis
0 cm	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI
5 cm	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI
10 cm	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI
15 cm	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI	NESLYSTA PRADEDA SLYSTI SLYSTA GREITAI

KĄ PASTEBĖJAI ATLIKDAMAS ŠĮ TYRIMĄ? APIBRAUK TINKAMUS ATSAKYMUS.

- A. Daiktas neslysta, kai plokštumos nejudini.
- B. Daiktas pradeda judėti, kai pakeli plokštumos galą.
- C. Daiktas pradeda judėti, kai jį pastumi.
- D. Daiktas juda greičiau, kai aukščiau pakeli plokštumos galą.

KODĖL DAIKTAI JUDA SKIRTINGU GREIČIU? PARAŠYK.

1 pav. Bandymo iliustracija:

a. Nuožulnios plokštumos aukštis 5 cm

b. Nuožulnios plokštumos aukštis 10 cm. Bandymo pradžia.

c. Nuožulnios plokštumos aukštis 10 cm. Bandymo pabaiga.

E. Problemų sprendimas ir refleksija

Tema. Augalai.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas ir vystymasis, dauginimasis ir sėklų išbarstymas).

Potemė. Atlikto tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatų aptarimas.

Užduotis. **Remdamasis atlikto tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatais atsakyk į klausimus** (ar atlik užduotis).

Mokytojo veikla: mokytojas pateikia užduotį. Silpnai skaitantiems mokiniams mokytojas perskaito klausimus (1 priedas).

Pastaba mokytojui : Užduotį mokiniai atlieka po tiriamojo darbo „Nuo sėklos iki sėklos“. Jo metu mokiniai pasėjo pupelės sėklą į žemę klasės kabinete ir stebėjo pupelės augimo ciklą (dygimas, augimas ir vystymasis, dauginimasis ir sėklų išbarstymas).

Užduoties atlikimo trukmė: 15 min.

Pasiekimų lygio aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

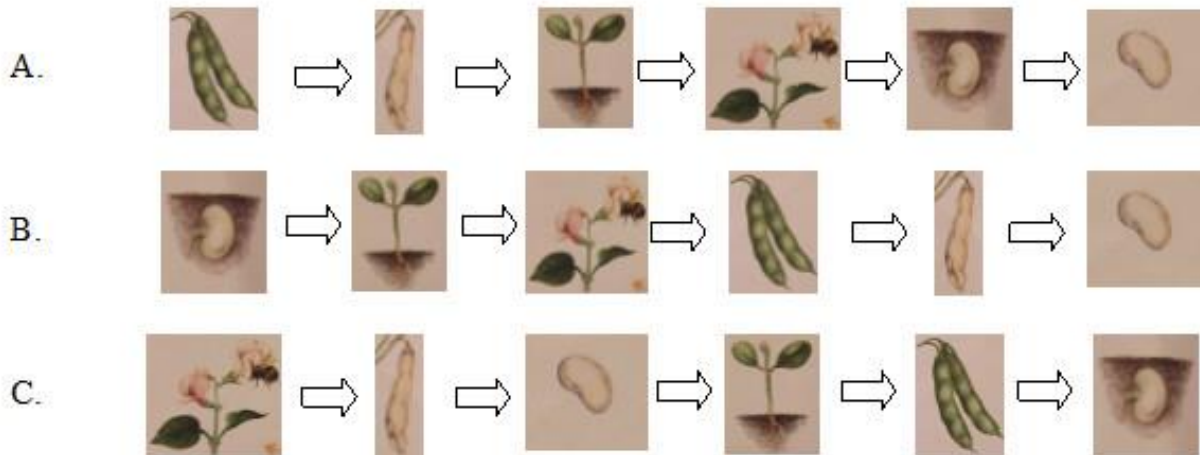
E3.1 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus nurodo, ar realu pastebėti visą	E3.2 Su mokytoju aptaręs gautus rezultatus, nurodo pupelės gyvenimo ciklas yra adekvatus.	E3.3 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus vertina, ar gali keistis pupelės	E3.4 Mokytojo padedamas vertina gautus rezultatus atsižvelgdamas į realų kontekstą, paaiškina, kodėl pupelės
--	---	---	--

pupelės gyvenimo ciklą per pateiktą laiką.		gyvenimo ciklo stadijos.	gyvenimo ciklas gali nutrūkti.
--	--	--------------------------	--------------------------------

1 priedas

Remdamasis atliko tyrimo „Nuo sėklos iki sėklos“ rezultatais atlik užduotis.

- Kiek laiko užtruko pupelės gyvenimo ciklas klasės kabinete? Pažymėk.
 - Per vieną parą esant pakankamam drėgmės, šilumos ir šviesos kiekiui.
 - Per 1-3 savaites esant pakankamam drėgmės, šilumos ir kiekiui.
 - Per 1-2 metus esant pakankamam drėgmės, šilumos ir kiekiui.
 - Per 1-2 mėnesius esant pakankamam drėgmės, šilumos ir šviesos kiekiui.
- Kuris pupelės gyvenimo ciklas realus? Pažymėk.

3. Kur pupelės gyvenimo ciklas bus ilgesnis: klasės kabinete ar darže? Parašyk ir savo atsakymą paaškind.

4. Kuriame teiginyje nurodytos sąlygos neturi įtakos pupelės gyvenimo ciklui? Pažymėk.

- Pakankamas kiekis šilumos.
- Pakankamas kiekis mėnulio šviesos.
- Pakankamas kiekis drėgmės ir dirvožemio.
- Pakankamas kiekis saulės šviesos.

5. Dėl kokių priežasčių galėtų nutrūkti pupelės gyvenimo ciklas? Parašyk.

2 klasė

A. Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas

2 klasė

Tema. Medžiagų savybių tyrimas.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Medžiagų savybių tyrimas: Tiriama ir aptariama žmogaus pojūčiai: klausa, rega, skonis, uoslė, lytėjimas. Tiriamos naudojantis pojūčiais medžiagų, daiktų savybės (pvz.: skaidrumas, plūduriavimas, paviršiaus tekstūra, kietumas, trapumas, tamprumas, skambesys ir pan.). Potemė. Medienos savybės – plūduriavimo – taikymas žmonių gyvenime.

Medienos savybė – plūduriavimas

Remdamasis paveikslėliais ir savo patirtimi atlik užduotis.

Mokytojo veikla. Mokytojas pateikia užduotį (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 10-15 min.

Pasiekimų lygio aprašas pritaikytas konkrečiai užduočiai

A4.1 Pateikia (atpažįsta) medienos plūduriavimo savybės pritaikymo gaminant kasdienės aplinkos daiktus pavyzdžius:	A4.2 Pateikia (atpažįsta) daiktų, palengvinančių žmonių gyvenimą, pavyzdžius ir nurodo, kad šiems daiktams gaminti	A4.3 Pateikia (atpažįsta) pavyzdžius ir paaškinda, kad šie sukurti daiktai ir technologijos palengvina žmonių	A4.4 Paaškinda gamtos mokslų svarbą įvairioms žmonių veikloms. Nurodo, kad gamtos mokslas svarbus
--	--	---	---

plaustas, valtis, plukdomi sieliai.	pritaikoma medienos plūduriavimo savybė.	gyvenimą: sutaupo laiko, žmonių jėgas ir gamtinius išteklius.	įvairioms žmonių veikloms ir savo nuomonę pagrindžia bent vienu teiginiu (pavyzdžiu).
--	---	---	---

1 priedas

Remdamasis paveikslėliais ir savo patirtimi atlik užduotis.

A

B

C

D

- Kuriame paveikslėlyje pavaizduoti daiktai (ar technologijos), sukurti remiantis medienos savybe – plūduriavimu? Apibrauk.
A B C D
- Nurodyk, kokiomis gamtos mokslo žiniomis remtasi gaminant šiuos daiktus (ar naudojant technologijas):
d. medis nepraleidžia šilumos,
e. medis neskęsta,
f. medis lengvesnis už vandenį,
g. medis gerai dega.
- Prisimink, kuriuos atsakymus pasirinkai pirmoje užduotyje. Parašyk, kaip šie, tavo pasirinkti žmonių sukurti daiktai (ar technologijos), palengvina žmonių gyvenimą.

A

B

C

D

- Kaip manai, ar svarbūs gamtos mokslai, jų atradimai įvairioms žmonių veikloms. Kodėl?

.....

.....

B. Gamtamokslinis komunikavimas

Tema. Šiluma.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Aiškinamasi, kad kaitinant medžiagą, didėja jos temperatūra, o karšti daiktai perduoda šilumą kitiems daiktams. Pateikiami ir aptariami žinomų medžiagų, gerai ir blogai praleidžiančių šilumą, pavyzdžiai.

Potemė. Medžiagų laidumas šilumai.

Užduotis „**Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami tyrimo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“ aprašymui**“.

Perskaityk tyrimo eigą. Kurie žodžiai (sąvokos ir terminai) netinkami? Išbrauk.

Mokytojo veikla. Mokytojas pateikia užduotį (1 priedas).

Pastaba mokytojui. Užduotį mokiniai atlieka po tiriamojo darbo „Laidžios ir mažai laidžios šilumai medžiagos“. Jo metu mokiniai naudodami verdantį vandenį tyrė stiklo, plastmasės ir molio laidumą šilumai.

Užduoties atlikimo trukmė 7–10 min.

Pasiekimų lygio aprašas pritaikytas konkrečiai užduočiai

B1.1 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą tinkamai vartoja bent 2-3 sąvokas ir terminus.	B1.2 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą tinkamai vartoja kai kurias sąvokas ir terminus, tinkamai nurodo bent vieną matą.	B1.3 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą tinkamai vartoja pagrindines gamtamokslines sąvokas ir terminus, tinkamai nurodo bent du (laiko ir temperatūros) matavimo vienetus.	B1.4 Skaitydamas atlikto tyrimo aprašymą skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus. Teisingai nurodo laiko, temperatūros ir talpos matavimo vienetus.
---	--	--	---

1 priedas

1. Perskaityk tyrimo eigą. Kurios sąvokos ir terminai netinka? Išbrauk.

Tyrimo eiga: Paimk tris skirtingų medžiagų (stiklo, kartono, medžio, plastmasės, molio) indus. Į kiekvieną indą įpilk po 200 (kg, ml, cm, 0C) verdančio vandens. (Liniuote, termometru, matavimo juostele) išmatuok vandens (temperatūrą, ilgį, masę) kiekviename inde. Duomenis surašyk į lentelę. Palauk 10 (kg, min, m, parų) ir dar kartą išmatuok vandens (temperatūrą, ilgį, masę) ir pabaik pildyti duomenų lentelę. Tyrimo pabaigoje padaryk (hipotezę, išvadą, dovaną), kurios medžiagos yra laidžios ir mažai laidžios šilumai.

Tema. Augalai.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Nagrinėjami pagrindinių augalo dalių funkcijos. Tyrinėjamas augalų augimas, aiškinamasi, kokių aplinkos sąlygų reikia augalo augimui. Mokomasi atpažinti artimiausius aplinkos krūmus (lazdyną, alyvą, ievą ir 2–3 kitus iš savo aplinkos) bei žoles (narcizą, kiaulpienę, dobilą, žibuoklę, gyslotį ir 4–5 kitus iš savo aplinkos).

Potemė. Augalų apibūdinimas mokslu pagrįstais faktais.

Užduotis „Informacijos apie augalus įvertinimas įvairiuose šaltiniuose“.

Įsižiūrėk į pateiktus augalų paveikslėlius ir atlik užduotis.

Mokytojo veikla. Mokytojas pristato užduotį, pateikia užduotis (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 10 min.

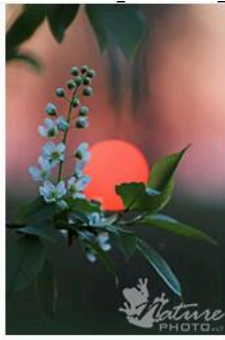
Pasiekimų lygio B3 aprašas pritaikytas konkrečiai užduočiai

B3.1 Nurodo, kuriame paveiksle tikroviškai vaizduojama paprastoji ieva, paprastasis lazdynas ir paprastoji kiaulpienė, o kuriame ne.	B3.2 Skiria, kad informacija „kiaulpienė yra žolinis augalas ir jos žiedas yra geltonos spalvos yra objektyvi, o grožinėje literatūroje paprastoji kiaulpienė gali būti su akimis ir lūpomis.	B3.3 Paaiškina, kodėl pateiktas paveikslas netinkamas pristatant paprastojo lazdyno požymius.	B3.4 Skiria, kuris teiginys apie paprastąją kiaulpienės yra asmeninė nuomonė, o kuris – faktas.
--	---	---	---

1 priedas

Atlik užduotis:

5. Žalia spalva apvesk tikroviškus augalų paveikslėlius, o raudona – išgalvotus.

- 6.
 7. **Kuri informacija apie paprastąją kiaulpienę yra tikroviška? Pažymėk.**
 8. Paprastoji kiaulpienė turi akis ir lūpas.
 9. Paprastoji kiaulpienė yra žolinis augalas.
 10. Paprastosios kiaulpienės žiedas geltonos spalvos.
- 11. Tomas su klasės draugais rengė plakatą apie paprastąjį lazdyną. Atsinešė du paveikslėlius. Apibrauk netinkamą paveikslėlį ir paaiškink, kodėl jis netinka.**

-
12. **Jūratė pagal iliustraciją parašė 4 faktus apie paprastąją kiaulpienę. Pažymėk, kur yra jos asmeninė nuomonė.**

13. Paprastosios kiaulpienės vaisių gali skraidinti vėjas.
14. Smagu paskraidyti su paprastosios kiaulpienės vaisiumi.
15. Paprastosios kiaulpienės pūkas gali pakelti mergaitę į padangę.
16. Peržydėjus paprastoji kiaulpienė atrodo kitaip.

C. Gamtamokslinis tyrinėjimas

2 klasė

Tema. Prisitaikymas prie aplinkos

Ištrauka iš mokomojo turinio: Augalų sėklų forma siejama su jų platinimo būdu: vėjas, vanduo, gyvūnai (paukščiai, žinduoliai, žmogus).

Potemė. Vaisių ir sėklų platinimo būdai.

Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas

Užduotis. Atlik tyrimą: „Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas“. Dirbant proje su draugu išsiaiškink, vaisių ir sėklų platinimo būdus. Apžiūrėk pateiktus vaisius ir sėklas, kelk hipotezę, kurias sėklas ir vaisius platina gyvūnai, o kurias – vėjas. Atlik bandymus, nurodytus veiklos lape. Duomenis surašyk 1 lentelėje.

Mokytojo veikla. Mokytoja pristato užduotį, pateikia medžiagą tyrimui, mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 35 min.

Pasiekimų lygio C2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

C2.1 Su mokytoju išsiaiškina, kad tyrinės vaisių ir sėklų savybes. Kartu su mokytoju atlieka bent 1 augalo vaisiaus ir sėklos	C2.2 Mokytojo padedamas išsiaiškina, kad tyrinės vaisių ir sėklų savybes, kelia tyrimo klausimą. Bando kelti hipotezę, bet jos nesuformuluoja.	C2.3 Mokytojo padedamas išsiaiškina, kad tyrinės vaisių ir sėklų savybes, kelia tyrimo klausimą ir pagal nurodytą tikslą formuluoja hipotezę,	C2.4 Mokytojo padedamas išsiaiškina, kad tyrinės vaisių ir sėklų savybes, kelia tyrimo klausimą. Savarankiškai formuluoja hipotezę,
--	---	--	--

savybių nustatymo bandymą. Nekelia hipotezės.	Mokytojui padedant atlieka bent 3 augalų vaisių ir sėklų savybių nustatymo bandymą. Savarankiškai suranda bent vieną sėklų ir vaisių platinimo būdą.	kad nuo vaisių ir sėklų savybių priklauso jų platinimo būdai. Savarankiškai atlieka bent 4 augalų vaisių ir sėklų savybių nustatymo bandymą. Savarankiškai suranda 2 vaisių ir sėklų platinimo būdus.	kad nuo vaisių ir sėklų savybių priklauso jų platinimo būdai. Savarankiškai ir teisingai suranda visų pateiktų vaisių ir sėklų platinimo būdus.
---	--	---	---

1 priedas

Mokinio veiklos lapas
VAISIŲ IR SĖKLŲ PLATINIMO BŪDO NUSTATYMAS

Darbą atliko _____

Data _____

Darbo trukmė 35 min

Priemonės tyrimui: lupa, lipni juostelė, vatos gumulėliai, žirkklės, pincetas, ažuolo gilės, lakišiaus sėklos, varnalėšos, liepos ir klevo vaisiai (mokytojai gali pasirinkti kitus vaisius ir sėklas).

Tyrimo tikslas – pagal vaisių ir sėklų savybes nustatyti jų platinimo būdus.

Hipotezė:

Darbo eiga:

- tyrinėk su lupa pateiktus vaisius ir sėklas, nustatyk jų formą bei paviršių,
- pasinaudok vata, pincetu ir nustatyk vaisiaus ir sėklos kibumą,
- mesdamas vaisių ir sėklą į viršų nustatyk sklandumą,
- vaisius ir sėklas priklijuok į lentelėje,
- užpildyk lentelės skiltis.

1 lentelė. Vaisių ir sėklų platinimo būdo nustatymas

ATLIKAU TYRIMĄ IR PADARIAU IŠVADĄ:

Sėklas ir vaisius, kurios turi skristukus platina Sėklas ir vaisius, kurie turi kibukus arba yra gyvūnų maistas, platina

PARAŠYK, AR PASITVIRTINO TAVO IŠKELTA HIPOTEZĖ:

.....

Tema. Medžiagų savybių tyrimas

Ištrauka iš mokomojo turinio: Mokomasi tirti kasdieniniame gyvenime sutinkamų medžiagų vandens sugėrimą, tirpumą ir degumą.

Potemė. Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui.

Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui

Užduotis. Atlik tyrimą „Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui“ ir užpildyk veiklos lapą.

Mokytojo veikla. Mokytojas pristato užduotį, pateikia priemones tyrimui ir mokinio veiklos lapą (1 priedas), kartu su mokiniais iškelia hipotezę.

Užduoties atlikimo trukmė 35 min.

Pasiekimų lygio C6 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

C6.1 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus daro akivaizdžią išvadą, kad	C6.2 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus daro akivaizdžią išvadą, kad	C6.3 Mokytojo padedamas ar savarankiškai daro akivaizdžią išvadą, kad popieriaus juostelės vandenį praleidžia	C6.4 Savarankiškai daro akivaizdžią išvadą, kad popieriaus juostelės vandenį praleidžia skirtingai. Mokytojo
--	--	--	---

popieriaus juostelės vandenį praleidžia skirtingai. Nurodo, ar pavyko atlikti tyrimą. Teisingai atlieka 1 ir 2 užduotis.	popieriaus juostelės vandenį praleidžia skirtingai. Aptaria atliktą tyrimą, nurodydamas, kas buvo sunkiausia. Atlieka 1, 2, 3 ir 4 užduotis.	skirtingai. Aptaria atliktą tyrimą, kas, nurodydamas, buvo sunkiausia, ką galima daryti kitaip. Atlieka 1, 2, 3, 4 ir 5 užduotis.	padedamas palygina gautus rezultatus su hipoteze, parašo pastebėjimus. Aptaria atliktą tyrimą, nurodydamas, kas buvo sunkiausia, ką galima daryti kitaip. Teisingai atlieka visas užduotis.
--	--	---	---

1 priedas

Mokinio veiklos lapas
ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ POPIERIAUS PRAL AidUMAS VANDENIUI

Darbą atliko _____

Data _____

Darbo trukmė 35 min

Priemonės tyrimui: 0,7 l stiklainis iki 1/3 pripildytas vandens, lipni juostelė, šaukštas, 2-3 mėlyno rašalo kapsulės, žirkklės, liniuotė, įvairių rūšių (sviestinio, rankšluostinio, piešimo, sąsiuvinio, laikraštinio) popieriaus juostelės.

Tyrimo tikslas – nustatyti, kuri rūšis popieriaus geriausiai praleidžia vandenį, o kuri silpniausiai.

Hipotezė – įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui yra skirtingas.

Darbo eiga:

- įvairių popieriaus rūšių juosteles lipnia juostele prikabink prie šaukšto koto, palik tarp jų mažus tarpelius,
- į stiklainį pripilk vandens,
- prakirpk rašalo kapsulę ir nuspalvink vandenį,
- vienu metu pamerk į vandenį popieriaus juosteles, kad jų galai panirtų maždaug 1 cm,
- palauk 2 min,
- ištrauk juosteles iš vandens ir išmatuok, kiek cm vandens sugėrė juostelė,
- užrašyk duomenis 1 lentelėje, pabaik ją pildyti, atlik užduotis.

1 lentelė. Įvairių rūšių popieriaus pralaidumas vandeniui

Popieriaus rūšys	Kiek cm vandens sugėrė	Laidumas vandeniui		
		Nepraleidžia (+, -)	Silpnai praleidžia (+, -)	Gerai praleidžia (+, -)
Rankšluostinis popierius				
Sviestinis popierius				
Sąsiuvinio popierius				
Piešimo sąsiuvinio popierius				
Laikraštinis popierius				

1. Ar pavyko atlikti tyrimą?
2. Ar popieriaus juostelės vandenį praleidžia skirtingai?
3. Atlikau tyrimą ir pastebėjau:

Geriausiai vandenį sugėrė, o silpniausiai –

.....

4. Parašyk, kas buvo sunkiausia atliekant tyrimą?

.....

5. Pasiūlyk, ką galima būtų daryti kitaip:

.....

6. Palygink gautus rezultatus su hipoteze. Ką pastebėjai?

.....

1 pav. Bandymo eiga.

F. Žmogaus ir gamtos dermės pažinimas

Tema. Daiktai ir medžiagos.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Medžiagų panaudojimas daiktams siejamas su jų savybėmis.

Aiškinamasi, kaip ir kodėl rūšiuojamos atliekos, įvardijamos medžiagos, kurios rūšiuojant atskiriamos.

Potemė. Atliekų rūšiavimo taisyklės.

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

F2.1 Pateikia kasdienės aplinkos pavyzdžių, kokį neigiamą poveikį žmogaus elgesys daro gamtinei aplinkai.	F2.2 Pateiktuose pavyzdžiuose nurodo, kokį poveikį gamtinei aplinkai daro žmogaus veikla.	F2.3 Pateikia artimos aplinkos pavyzdžių, kokį teigiamą ir neigiamą poveikį žmogaus veikla daro gamtinei aplinkai.	F2.4 Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką.
---	---	--	---

Užduotis **F2 pasiekimams** ugdyti ir vertinti

Užduotis „Atliekų rūšiavimas“.

Įsižiūrėk į pateiktus paveikslėlius ir atlik užduotis.

Mokytojo veikla mokytojas pateikia užduotis (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 10 min.

Pasiekimų lygio F2 aprašas pritaikytas konkrečiai užduočiai

F2.1 Atpažįsta kasdienės aplinkos pavyzdį, kuriame žmogaus elgesys daro neigiamą poveikį gamtinei aplinkai.	F2.2 Pateiktuose pavyzdžiuose nurodo, kokių atliekų netinkamas rūšiavimas gali padaryti neigiamą poveikį gamtinei aplinkai.	F2.3 Pateikia artimos aplinkos pavyzdžių, kokį teigiamą ir neigiamą poveikį tvarkymas daro gamtinei aplinkai.	F2.4 Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką.
---	---	---	---

1 priedas

Įsižiūrėk į pateiktus paveikslėlius ir atlik užduotis.

17. Kuriame paveikslėlyje žmogaus elgesys daro neigiamą poveikį gamtinei aplinkai? Pažymėk.

A

B

18. Netinkamai rūšiuojamos atliekos gali pakenkti gamtinei aplinkai. Pažymėk, kurių atliekų negalima mesti į buitinių atliekų konteinerį?

- E. Vaistų;
- F. Baterijų;
- G. Dėžučių nuo picos;
- H. Vienkartinių servetėlių.

19. Perskaityk teiginius, kuriuose aprašoma žmogaus veikla. Pažymėk rodyklėmis, kur yra teigiamas, o kur neigiamas veiklos poveikis gamtinei aplinkai.

Poilsivietėje susikaupusios šiukšlės sudeginamos. Poilsivietėje susikaupusios šiukšlės surenkamos ir išvežamos į konteinerį;		Teigiamai
Poilsivietėje susikaupusios šiukšlės užkasomos į žemę; Poilsivietėje susikaupusios šiukšlės sudedamos į maišus ir paslepiamos krūmuose;		Neigiamai

20. Prie pateiktų teiginių parašyk, kaip ši žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką.

Poilsivietėje susikaupusios šiukšlės sudeginamos.	Poilsivietėje susikaupusios šiukšlės surenkamos ir išvežamos į konteinerį

3 klasė

B. Gamtamokslinis komunikavimas

Tema. Fizinė, socialinė-emocinė sveikata.

Ištrauka iš mokomojo turinio:

Aiškinamasi priežasties – pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių (apšvietimas, garsis (garso stiprumas), švara ir tvarka, tinkamos priemonės) aplinkos sąlygų darbui ir poilsiui.

Potemė. Priežasties – pasekmės ryšių nustatymas tarp fizinio aktyvumo ir žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos.

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

B1.1 Pasakodamas apie kasdienės aplinkos reiškinius ir apibūdinamas objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus tinkamai vartoja kai kurias sąvokas ir terminus, nurodo ilgio (cm, m), masės (g, kg), laiko (h, min) ir temperatūros (°C) vienetus.	B1.2 Skiria ir tinkamai vartoja pagrindines gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdinamas artimos aplinkos reiškinius ir objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, taiko ilgio (cm, m, km), masės (g, kg), tūrio (ml, l), laiko (para, h, min) ir temperatūros (°C) matavimo vienetus.	B1.3 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdinamas reiškinius ir objektus pažįstamame kontekste, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko ilgio (mm, cm, m, km), masės (g, kg), tūrio (ml, l), laiko (para, h, min, s), greičio (km/h, m/s) ir temperatūros (°C) matavimo vienetus.	B1.4 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdinamas reiškinius ir objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko įvairius ilgio, masės, tūrio, laiko, greičio ir temperatūros matavimo vienetus.
--	--	--	--

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

D2.1 Taiko gamtos mokslų žinias	D2.2 Taiko gamtos mokslų žinias	D2.3 Taiko gamtos mokslų žinias	D2.4 Taiko gamtos mokslų žinias
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

paprasciausiose situacijose, taiko kitų mokomųjų dalykų žinias atlikdamas paprastas užduotis.	paprastose situacijose, atlikdamas nesudėtingas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.	nesudėtingose situacijose, atlikdamas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.	nesudėtingose situacijose pažįstame ir nepažįstame kontekste, atlikdamas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.
---	--	--	---

Užduotis B1 ir D2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlikti tyrimą „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“ ir užpildyk veiklos lapą.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduotį, tyrimo uždavinį ir pateikia mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 35-40 min.

Pasiekimų lygio B1 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

B1.1 Pasakodamas apie kasdienės aplinkos reiškinius ir apibūdinamas objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus tinkamai vartoja kai kurias sąvokas (adresas, maršrutas, laikas, terminus (trukmė, ilgis, kelias) ir nurodo bent vieną ilgio (žingsnis, m), laiko (min) matavimo vienetus.	B1.2 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas, terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdinamas objektus (nurodydamas teisingai bent vieną adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, taiko ilgio (žingsnis, m), laiko (min) matavimo vienetus.	B1.3 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas, terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdinamas objektus pažįstamame kontekste (nurodydamas teisingai adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko ilgio (žingsnis, m, km), laiko (para, h, min) matavimo vienetus.	B1.4 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas, terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdinamas objektus (nurodydamas teisingai adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko įvairius ilgio, laiko matavimo vienetus.
---	---	--	--

Pasiekimų lygio D2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

D2.1 Taiko gamtos mokslų žinias paprasčiausiose situacijose (bet kokio maršruto matavimui atlikti), mokytojui padedant atlieka nesudėtingas tyrimą ir jose taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.	D2.2 Taiko gamtos mokslų žinias paprastose situacijose (maršruto nuo namų iki mokyklos trukmę), atlikdamas nesudėtingas tyrimą ir pasitardamas su mokytoju taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.	D2.3 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose (sudarant mokinio dienos režimą), atlikdamas tyrimą taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.	D2.4 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose pažįstame ir nepažįstame kontekste (nustatant žmogaus fizinį aktyvumą), atlikdamas tyrimą taiko matematikos ir fizinio ugdymo dalykų žinias.
---	---	--	--

Darbo atlikimo data:

Uždavinys: pasirinkti maršrutą, fiksuok maršruto ilgį (žingsniais) ir trukmę (minutėmis).
Atlik užduotį „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“. Duomenis įrašyk į lentelę.

Šiam tyrimui atlikti gali būti naudojamos įvairios priemonės. Parašyk, kokiomis priemonėmis naudosiesi atlikdamas šį tyrimą.

Darbo priemonės:

Darbo eiga:

21. Pasirink maršrutą, kuriuo eidamas skaičiuosi žingsnius, pvz., nuo namo, kurio adresas yra Draugystės g. 1 iki mokyklos, kurios adresas yra Taikos pr. 21. (užpildyk 1 lentelės pirmą skiltį).

22. Eik savo pasirinktu maršrutu pirmyn ir skaičiuok žingsnius. Kiek žingsnių suskaičiavai? (užpildyk 1 lentelės antrą skiltį).

23. Grįždamas tuo pačiu keliu apskaičiuok, kiek laiko užtrukai. Naudokis pasirinkta priemone (užpildyk 1 lentelės trečią skiltį).

24. Parašyk tyrimo rezultatų apibendrinimą.

1 lentelė. Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką.

Pasirinktas maršrutas (maršruto pradžios adresas – maršruto pabaigos adresas)	Maršruto ilgis (žingsnių skaičius)	Maršruto trukmė (minutės)

Rezultatų apibendrinimas.

Eidamas maršrutususkaičiavau
..... Grįždamas tuo pačiu maršrutu užtrukau

25. Kokiais kitais matavimo vienetais galima būtų išmatuoti maršruto ilgį ir trukmę? Pabrauk tinkamus matavimo vienetus 2 lentelėje.

2 lentelė. Maršruto ilgio ir trukmės matavimo vienetai.

Maršruto ilgis	Maršruto trukmė
Kilometras (km), metrai (m.), metras (m), centimetras (cm), valanda (h), milimetras (mm), minutės (min), kilogramas (kg), Celsijaus laipsnis (⁰ C), litras (l), para.	Kilometras (km), metrai (m.), metras (m), centimetras (cm), valanda (h), milimetras (mm), minutės (min), kilogramas (kg), Celsijaus laipsnis (⁰ C), litras (l), para.

26. Kokioje veikloje tau padėtų šiame tyrime įgyti įgūdžiai? Pažymėk.

- I. Nustatant bet kokio maršruto ilgį žingsniais.
- J. Nustatant žmogaus fizinį aktyvumą.
- K. Tvardant klasės kabinetą.
- L. Nustatant maršruto nuo namų iki mokyklos trukmę.
- M. Gaminant migdolinius sausainius.
- N. Sudarant mokinio dienos režimą.

Tema. Prisitaikymas prie aplinkos.

Ištrauka iš mokomojo turinio: Nagrinėjamas augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos pagal atskirus kriterijus: aplinkos ypatybes, klimato sąlygas (sniego dangos), mitybos būdus, fizinius augalų ir gyvūnų požymius.

Potemė. Augalų ir gyvūnų prisitaikymas prie gyvenamosios aplinkos sąlygų (sniego dangos).

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

C3.1 Mokytojo padedamas nusimato paprasto tyrimo atlikimo eigą, kokių priemonių ir medžiagų reikės, kur ir kada reikės atlikti, kiek laiko užtruks, kaip reikės užfiksuoti duomenis.	C3.2 Nurodo paprasto tyrimo atlikimo eigą, pasirenka iš pateiktų tinkamas priemones ir medžiagas. Mokytojo padedamas nusimato tyrimo atlikimo vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą.	C3.3 Nurodo paprasto tyrimo atlikimo eigą, pasirenka tinkamas priemones ir medžiagas, nusimato vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą. Kartu su mokytoju aptaria, ką reikia daryti, kad rezultatai gautųsi patikimi.	C3.4. Nurodo nesudėtingo tyrimo atlikimo eigą, pasirenka tinkamas priemones ir medžiagas, nusimato vietą ir laiką bei trukmę, duomenų fiksavimo formą. Nurodo, ką reikėtų daryti, kad rezultatai gautųsi patikimi.
--	---	--	--

Užduotis C3 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Prisitaikymas prie aplinkos:

Užduotis: Tyrimas „**Matuoju sniego dangą**“.

Pasiruošk ir atlik tyrimą, nurodytą veiklos lape. Duomenis surašyk į 1 lentelę.

Užduoties pateikimo būdas: mokytoja pristato užduotį, pateikia mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė: 30-40 min.

Pasiekimų lygio aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

C3.1 Mokytojo padedamas nurodo paprasto tyrimo „Matuoju sniego dangą“ atlikimo eigą, kokių priemonių reikės, kur reikės atlikti, kaip reikės užfiksuoti duomenis.	C3.2 Nurodo paprasto tyrimo „Matuoju sniego dangą“ atlikimo eigą, pasirenka iš pateiktų tinkamas priemones. Mokytojo padedamas nusimato tyrimo atlikimo vietą, duomenų fiksavimo formą.	C3.3 Nurodo paprasto tyrimo „Matuoju sniego dangą“ atlikimo eigą, pasirenka tinkamas priemones, nusimato vietą, duomenų fiksavimo formą. Kartu su mokytoju aptaria, kokie veiksniai gali įtakoti rezultatų patikimumą.	C3.4. Nurodo nesudėtingo tyrimo „Matuoju sniego dangą“ atlikimo eigą, pasirenka tinkamas priemones, nurodo vietą, duomenų fiksavimo formą. Paaškina, kokie veiksniai gali įtakoti rezultatų patikimumą.
---	---	--	---

1 priedas

Veiklos lapas

Darbą atliko:

Darbo atlikimo data:

Atlik užduotis ir tyrimą „**Matuoju sniego dangą**“. Pabaik pildyti veiklos lapą.

Uždavinys: išmatuoti sniego dangos storį įvairiose vietose ir palyginti gautus rezultatus.

27. Kokių darbo priemonių reikės šiam tyrimui atlikti? Pabrauk.

Darbo priemonės: liniuotė, išmanusis telefonas, mažos svarstyklės, pipetė, pieštukas, veiklos lapas, termometras, rašiklis.

28. Nuo kokių veiksnių priklauso tyrimo rezultatų patikimumas? Pažymėk.

O. Liniuotė į sniegą įstatoma vertikaliai.

P. Liniuotės galas remiasi žeme.

Q. Nesvarbu, kuriuo galu į sniegą įstatyta liniuotė.

R. Matavimai atliekami vietoje, kur sniego dangos nėra.

29. Paaiškink, kodėl tavo pažymėti veiksniai svarbūs:

.....

30. Kokia šio tyrimo eiga? Sunumeruok.

	Parašyk išvadą.
	Pasirink vietą atviroje erdvėje (pievoje ar pan.) ir išmatuok su liniuote sniego dangos storį. Duomenis užrašyk į <u>2 lentelės skiltį</u> .
	Pasirink <u>vietą savo nuožiūra</u> (prie krūmo, ar prie namo, ar prie.....) ir išmatuok su liniuote sniego dangos storį. Duomenis užrašyk į <u>3 lentelės skiltį</u> .
	Pasirink vietą prie medžio ir išmatuok su liniuote sniego dangos storį. Duomenis užrašyk į <u>1 lentelės skiltį</u> .

31. Atlik tyrimą.

1 lentelė. Tyrimo duomenų fiksavimas.

	Vieta prie medžio	Vieta atviroje erdvėje	Vieta, kurią pasirinko mokinys:
Sniego dangos storis (cm)			

Išvada.

Didžiausias sniego dangos storis užfiksuotas Jis lygus....., mažiausias sniego dangos storis užfiksuotas Jis lygus

Nupiešk veidelį, ar patiko atlikti šią užduotį:

D. Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas

Tema. Fizinė, socialinė-emocinė sveikata.

Ištrauka iš mokomojo turinio:

Aiškinamasi priežasties – pasekmės ryšiai tarp žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos, palankių (apšvietimas, garsis (garso stiprumas), švara ir tvarka, tinkamos priemonės) aplinkos sąlygų darbui ir poilsiui.

Potemė. Priežasties – pasekmės ryšių nustatymas tarp fizinio aktyvumo ir žmogaus fizinės, socialinės-emocinės sveikatos.

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

B1.1 Pasakodamas apie kasdienės aplinkos	B1.2 Skiria ir tinkamai vartoja pagrindines	B1.3 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines	B1.4 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines
--	---	--	--

reiškinius ir apibūdindamas objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus tinkamai vartoja kai kurias sąvokas ir terminus, nurodo ilgio (cm, m), masės (g, kg), laiko (h, min) ir temperatūros (°C) vienetus.	gamtamokslines sąvokas, terminus apibūdindamas artimos aplinkos reiškinius ir objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, taiko ilgio (cm, m, km), masės (g, kg), tūrio (ml, l), laiko (para, h, min) ir temperatūros (°C) matavimo vienetus.	sąvokas, terminus apibūdindamas reiškinius ir objektus pažįstamame kontekste, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko ilgio (mm, cm, m, km), masės (g, kg), tūrio (ml, l), laiko (para, h, min, s), greičio (km/h, m/s) ir temperatūros (°C) matavimo vienetus.	sąvokas, terminus apibūdindamas reiškinius ir objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko įvairius ilgio, masės, tūrio, laiko, greičio ir temperatūros matavimo vienetus.
--	---	--	--

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

D2.1 Taiko gamtos mokslų žinias paprasčiausiose situacijose, taiko kitų mokomųjų dalykų žinias atlikdamas paprastas užduotis.	D2.2 Taiko gamtos mokslų žinias paprastose situacijose, atlikdamas nesudėtingas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.	D2.3 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose, atlikdamas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.	D2.4 Taiko gamtos mokslų žinias nesudėtingose situacijose pažįstamame ir nepažįstamame kontekste, atlikdamas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.
---	--	--	---

Užduotis B1 ir D2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlikti tyrimą „Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką“ ir užpildyk veiklos lapą.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduotį, tyrimo uždavinį ir pateikia mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 35-40 min.

Pasiekimų lygio B1 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

B1.1 Pasakodamas apie kasdienės aplinkos reiškinius ir apibūdindamas objektus, pristatydamas savo tyrimų rezultatus tinkamai vartoja kai kurias sąvokas (adresas, maršrutas, laikas), terminus (trukmė, ilgis, kelias) ir nurodo bent vieną ilgio (žingsnis, m), laiko (min) matavimo vienetus.	B1.2 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas), terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdindamas objektus (nurodydamas teisingai bent vieną adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, taiko ilgio (žingsnis, m), laiko (min) matavimo vienetus.	B1.3 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas), terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdindamas objektus pažįstamame kontekste (nurodydamas teisingai adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko ilgio (žingsnis, m, km), laiko (para, h, min) matavimo vienetus.	B1.4 Skiria ir tinkamai vartoja gamtamokslines sąvokas (adresas, maršrutas, laikas), terminus (trukmė, ilgis, kelias) apibūdindamas objektus (nurodydamas teisingai adresą), pristatydamas savo tyrimų rezultatus, tinkamai taiko įvairius ilgio, laiko matavimo vienetus.
---	---	--	--

Pasiekimų lygio D2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

D2.1 Taiko gamtos mokslų žinias	D2.2 Taiko gamtos mokslų žinias	D2.3 Taiko gamtos mokslų žinias	D2.4 Taiko gamtos mokslų žinias
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------

paprasciausiose situacijose (bet kokio maršruto matavimui atlikti), mokytojui padedant atlieka nesudėtingas tyrimą ir jose taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.	paprastose situacijose (maršruto nuo namų iki mokyklos trukmę), atlikdamas nesudėtingas tyrimą ir pasitardamas su mokytoju taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.	nesudėtingose situacijose (sudarant mokinio dienos režimą), atlikdamas tyrimą taiko matematikos ar fizinio ugdymo dalykų žinias.	nesudėtingose situacijose pažįstamame ir nepažįstamame kontekste (nustatant žmogaus fizinį aktyvumą), atlikdamas tyrimą taiko matematikos ir fizinio ugdymo dalykų žinias.
---	---	--	--

1 priedas

Veiklos lapas

Darbą atliko:

Darbo atlikimo data:

Uždavinys: pasirinkti maršrutą, fiksuok maršruto ilgį (žingsniais) ir trukmę (minutėmis). Atlik užduotį „**Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką**“. Duomenis įrašyk į lentelę.

Šiam tyrimui atlikti gali būti naudojamos įvairios priemonės. Parašyk, kokiomis priemonėmis naudosisi atlikdamas šį tyrimą.

Darbo priemonės:

Darbo eiga:

32. Pasirink maršrutą, kuriuo eidamas skaičiuosi žingsnius, pvz., nuo namo, kurio adresas yra Draugystės g. 1 iki mokyklos, kurios adresas yra Taikos pr. 21. (užpildyk 1 lentelės pirmą skiltį).

33. Eik savo pasirinktu maršrutu pirmyn ir skaičiuok žingsnius. Kiek žingsnių suskaičiavai? (užpildyk 1 lentelės antrą skiltį).

34. Grįždamas tuo pačiu keliu apskaičiuok, kiek laiko užtrukai. Naudokis pasirinkta priemone (užpildyk 1 lentelės trečią skiltį).

35. Parašyk tyrimo rezultatų apibendrinimą.

1 lentelė. Skaičiuoju žingsnius ir matuoju laiką.

Pasirinktas maršrutas (maršruto pradžios adresas – maršruto pabaigos adresas)	Maršruto ilgis (žingsnių skaičius)	Maršruto trukmė (minutės)

Rezultatų apibendrinimas.

Eidamas maršrutususkaičiavau
..... Grįždamas tuo pačiu maršrutu užtrukau

36. Kokiais kitais matavimo vienetais galima būtų išmatuoti maršruto ilgį ir trukmę?
Pabrauk tinkamus matavimo vienetus 2 lentelėje.

2 lentelė. Maršruto ilgio ir trukmės matavimo vienetai.

Maršruto ilgis	Maršruto trukmė
Kilometras (km), metrai (m.), metras (m), centimetras (cm), valanda (h), milimetras (mm), minutės (min), kilogramas (kg), Celsijaus laipsnis (°C), litras (l), para.	Kilometras (km), metrai (m.), metras (m), centimetras (cm), valanda (h), milimetras (mm), minutės (min), kilogramas (kg), Celsijaus laipsnis (°C), litras (l), para.

37. Kokioje veikloje tau padėtų šiame tyrime įgyti įgūdžiai? Pažymėk.

- S. Nustatant bet kokio maršruto ilgį žingsniais.
- T. Nustatant žmogaus fizinį aktyvumą.
- U. Tvarkant klasės kabinetą.
- V. Nustatant maršruto nuo namų iki mokyklos trukmę.
- W. Gaminant migdolinius sausainius.
- X. Sudarant mokinio dienos režimą.

4 klasė

A. Gamtos mokslų prigimties ir raidos pažinimas

Tema. Mitybos grandinės.

Ištrauka iš mokomojo turinio:

Aiškinamasi ir mokomasi sudaryti paprastas mitybos grandines iš miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių augalų ir gyvūnų. Apibūdinami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastoje mitybos grandinėje. Paaiškinama Saulės šviesos svarba mitybos grandinėms, nurodoma, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse.

Potemė. Mitybos grandinės komponentų (narių) ryšiai.

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

<p>A1.1. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Atpažįsta paprastus klausimus, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai.</p>	<p>A1.2. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Pateikia paprastų klausimų, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai, pavyzdžių.</p>	<p>A1.3. Remdamasis pateiktais pavyzdžiais paaiškina, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Pateikia nesudėtingų klausimų, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai, pavyzdžių.</p>	<p>A1.4. Paaiškina, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Pateikia klausimų, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai, pavyzdžių.</p>
---	---	---	---

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

<p>F2.1 Pateikia kasdienės aplinkos pavyzdžių, kokį teigiamą ir neigiamą poveikį žmogaus veikla daro gamtinei aplinkai.</p>	<p>F2.2 Pateikia artimos aplinkos pavyzdžių, kokį teigiamą ir neigiamą poveikį žmogaus veikla daro gamtinei aplinkai.</p>	<p>F2.3 Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmogaus veikla, jo sukurti produktai ir technologijos veikia gamtinę aplinką.</p>	<p>F2.4 Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmogaus veikla, jo sukurti produktai ir technologijos veikia gamtinę aplinką dabar ir ilgalaikėje perspektyvoje.</p>
---	---	---	--

Užduotis A1 ir F2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlik užduotis.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduočių lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 15 min.

Pasiekimų lygio A1 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

<p>A1.1. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria mitybos grandines ir jų požymius. Atpažįsta paprastus klausimus apie lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai.</p>	<p>A1.2. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria mitybos grandines ir jų požymius. Atpažįsta paprastus klausimus apie lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai ir pateikia paprastą pavyzdį.</p>	<p>A1.3. Remdamasis lapės, apuoko ir vilko mitybos grandinių pavyzdžiais paaiškina, kad gamtos mokslai tiria energijos judėjimo kryptį mitybos grandinėse.</p>	<p>A1.4. Paaiškina, kad gamtos mokslai tiria mitybos grandines. Pateikia klausimų apie lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai pavyzdžių.</p>
---	--	--	--

Pasiekimų lygio F2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

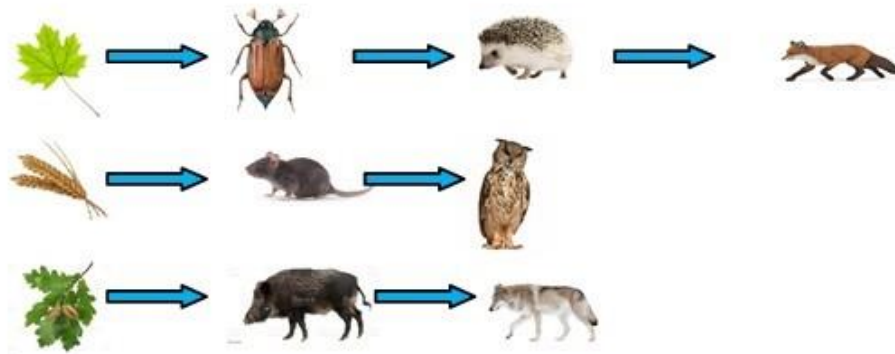
<p>F2.1 Pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį nurodo, kaip teigiamą žmogaus veiklos poveikį daromą gamtinei aplinkai.</p>	<p>F2.2 Pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį nurodo kaip teigiamą žmogaus veiklos poveikį daromą gamtinei aplinkai – jaunuolyno išsaugojimą.</p>	<p>F2.3 Pagal pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį paaiškina, kaip žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką.</p>	<p>F2.4 Pagal pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį paaiškina, kaip žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką dabar ir ilgalaikėje perspektyvoje.</p>
--	--	---	--

1 priedas

Užduočių lapas

Atlik užduotis ir atsakyk į klausimus.

Įsižiūrėk į pateiktas lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines ir atlik užduotis.

Kokie mokslai mitybos grandines tiria giliausiai? Pažymėk.

Menų mokslai.

Istorijos mokslas.

Gamtos mokslai.

Medicinos mokslai.

Į kokius klausimus gali atsakyti, remiantis mitybos grandine? Pažymėk.

Kuris mitybos grandinės narys yra plėšrūnas?

Kuris mitybos grandinės narys yra augalėdis?

Kuris mitybos grandinės narys yra gamintojas?

Kuris mitybos grandinės narys yra stebėtojas?

..... (sugalvok pats ir užrašyk).

Kaip gamtos mokslai aiškina energijos judėjimo kryptį mitybos grandinėse? Pažymėk tinkamus paaškinimus.

Mitybos grandinėse energija juda nuo didžiausio gyvo organizmo link mažiausio, nes mažesni suėsti didesnio negali.

Visos mitybos grandinės prasideda plėšrūnu, nes jis gali suėsti didesnę už save gyvūną ir energijos gauna daugiausia.

Visos mitybos grandinės prasideda gamintoju, nes jis energijos pasigamina pats, naudodamas Saulės šviesos energiją.

Mitybos grandinėse energija juda nuo gamintojo link augalėdžio, nuo augalėdžio link plėšrūno.

Atidžiai įsižiūrėk į paveikslą.

Kokią žmogaus veiklos įtaką gamtos aplinkai įžvelgi šiame paveiksle?

Teigiamą

Neigiamą

Kokiais gamtos mokslo tyrimais ir žiniomis remiantis sprendžiama jaunuolyno išsaugojimo problema? Pažymėk, kuris paaškinimas tinkamiausias.

Stirnos mėgsta apgraužti jaunų medelių viršūnėles.

Stirnos apgraužia jaunų medelių viršūnėles, todėl jie žūsta.

Stirnos neapgraužia jaunų medelių viršūnėlių, jie aptverti.

Remdamiesi stirnos mitybos grandine girininkai aptveria jaunuolynus, kad stirnos jų neapgraužtų.

C. Gamtamokslinis tyrinėjimas

4 klasė

Tema. Organizmų klasės

Ištrauka iš mokomojo turinio:

Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šiems pagrindinėms gyvųjų organizmų klasėms: vabzdžiams, paukščiams, žinduoliams, žuvims, ropliams.

Potemė. Mokymasis palyginti ir sugretinti išorinius paukščių ir žinduolių požymius (pėdsakus).

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

C2.1 Mokytojo padedamas kelia paprasčiausio tyrimo akivaizdų klausimą, prieš tai su mokytoju išsiaiškinus, kas bus tyrinėjama.	C2.2 Kelia paprasto tyrimo akivaizdų klausimą, prieš tai su mokytoju išsiaiškinus, kas bus tyrinėjama.	C2.3 Remdamasis turimomis gamtamokslinėmis patyriminėmis žiniomis kelia paprasto tyrimo klausimą, formuluoja hipotezę.	C2.4 Kelia nesudėtingo tyrimo klausimą, tikslą, formuluoja hipotezę.
--	--	--	--

Užduotis C2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlikti tyrimą „Matuoju pėdsakus sniege“.

Atlik tyrimą „Matuoju pėdsakus sniege“ ir užpildyk veiklos lapą.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduotį, tyrimo uždavinį ir pateikia mokinio veiklos lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 35-40 min.

Pasiekimų lygio C2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

C2.1 Mokytojo padedamas suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę, tačiau netiksliai.	C2.2 Mokytojui pateikus raktinius žodžius suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę. Bando atspėti, ar iškelta hipotezė pasitvirtino.	C2.3 Suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę, tačiau netiksliai. Nurodo, ar iškelta hipotezė pasitvirtino, bando pagrįsti savo nuomonę.	C2.4 Suformuluoja tyrimo „Matuoju pėdsakus sniege“ hipotezę. Nurodo, ar iškelta hipotezė pasitvirtino ir pagrindžia savo nuomonę.
--	--	--	---

1 priedas

Veiklos lapas

Darbą atliko.....

Darbo atlikimo data.....

Atlik užduotį „**Matuoju pėdsakus sniege**“. Duomenis įrašyk į lentelę.

Uždavinys: išmatuoti sniege paliktus pėdsakus (žmogaus, šuns, paukščio) ir palyginti gautus rezultatus.

Kelk hipotezę:

Darbo priemonės: liniuotė (ar matavimo juostelė), išmanusis telefonas.

Darbo eiga:

- Palik ant sniego savo bato atspaudą. Pridėk šalia liniuotę (ar matavimo juostelę). Nufotografuok. Išmatuok pėdsako ilgį. Duomenis užrašyk į 1 lentelės skiltį.
- Surask paliktą šuns pėdsaką sniege. Pridėk liniuotę. Nufotografuok. Išmatuok pėdsako ilgį. Duomenis užrašyk į 2 lentelės skiltį.
- Surask paliktą paukščio pėdsaką sniege. Pridėk liniuotę. Nufotografuok. Išmatuok pėdsako ilgį. Duomenis užrašyk į 3 lentelės skiltį.
- Parašyk išvadą.
- Pažymėk, ar tavo iškelta hipotezė pasitvirtino.
- Įsivertink, ar patiko atlikti darbą. Pateik mokytojai veiklos lapą ir pėdsakų nuotraukas.

	Žmogaus pėdsakas (mokinio bato paliktas atspaudas) 	Šuns pėdsakas 	Paukščio Pėdsakas
Pėdsako ilgis (cm)			

Išvada.

Ilgiausias pėdsakas užfiksuotasJis lygus (cm), trumpiausias pėdsakas užfiksuotasJis lygus (cm).

Mano iškelta hipotezė pasitvirtino, nepasitvirtino (nuspalvink tinkamą žodį).
Paiškink, kodėl taip manai:

Nupiešk veidelį, ar patiko atlikti šią užduotį:

F. Žmogaus ir gamtos dermės pažinimas

Tema. Mitybos grandinės.

Ištrauka iš mokomojo turinio:

Aiškinamasi ir mokomasi sudaryti paprastas mitybos grandines iš miško, pievos ar vandens telkinio natūralių buveinių augalų ir gyvūnų. Apibūdinami gyvųjų organizmų vaidmenys (gamintojai, augalėdžiai ir plėšrūnai) paprastoje mitybos grandinėje. Paaškinama Saulės šviesos svarba mitybos grandinėms, nurodoma, kokia kryptimi juda energija mitybos grandinėse.

Potemė. Mitybos grandinės komponentų (narių) ryšiai.

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

A1.1. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Atpažįsta paprastus klausimus, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai.	A1.2. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Pateikia paprastų klausimų, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai, pavyzdžių.	A1.3. Remdamasis pateiktais pavyzdžiais paaškina, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Pateikia nesudėtingų klausimų, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai, pavyzdžių.	A1.4. Paaškina, kad gamtos mokslai tiria objektyvias gamtos objektų ir reiškinių savybes ar požymius. Pateikia klausimų, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai, pavyzdžių.
--	--	---	---

Pasiekimų lygio aprašas pagal BP.

F2.1 Pateikia kasdienės aplinkos pavyzdžių,	F2.2 Pateikia artimos aplinkos pavyzdžių,	F2.3 Pateikia pavyzdžių ir paaškina,	F2.4 Pateikia pavyzdžių ir paaškina,
---	---	--------------------------------------	--------------------------------------

kokį teigiamą ir neigiamą poveikį žmogaus veikla daro gamtinei aplinkai.	kokį teigiamą ir neigiamą poveikį žmogaus veikla daro gamtinei aplinkai.	kaip žmogaus veikla, jo sukurti produktai ir technologijos veikia gamtinę aplinką.	kaip žmogaus veikla, jo sukurti produktai ir technologijos veikia gamtinę aplinką dabar ir ilgalaikėje perspektyvoje.
--	--	--	---

Užduotis A1 ir F2 pasiekimams ugdyti ir vertinti

Užduotis: Atlik užduotis.

Užduoties pateikimo būdas. Mokytojas pristato užduočių lapą (1 priedas).

Užduoties atlikimo trukmė 15 min.

Pasiekimų lygio A1 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

A1.1. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria mitybos grandines ir jų požymius. Atpažįsta paprastus klausimus apie lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai.	A1.2. Nurodo, kad gamtos mokslai tiria mitybos grandines ir jų požymius. Atpažįsta paprastus klausimus apie lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai ir pateikia paprastą pavyzdį.	A1.3. Remdamasis lapės, apuoko ir vilko mitybos grandinių pavyzdžiais paaiškina, kad gamtos mokslai tiria energijos judėjimo kryptį mitybos grandinėse.	A1.4. Paaiškina, kad gamtos mokslai tiria mitybos grandines. Pateikia klausimų apie lapės, apuoko ir vilko mitybos grandines, į kuriuos gali atsakyti gamtos mokslai pavyzdžių.
--	---	---	---

Pasiekimų lygio F2 aprašas pritaikant konkrečiai užduočiai

F2.1 Pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį nurodo, kaip teigiamą žmogaus veiklos poveikį daromą gamtinei aplinkai.	F2.2 Pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį nurodo kaip teigiamą žmogaus veiklos poveikį daromą gamtinei aplinkai – jaunuolyno išsaugojimą.	F2.3 Pagal pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį paaiškina, kaip žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką.	F2.4 Pagal pateiktą jaunuolyno apsaugojimo nuo stirnų pavyzdį paaiškina, kaip žmogaus veikla veikia gamtinę aplinką dabar ir ilgalaikėje perspektyvoje.
---	---	--	---

Technologinis ugdymas

Šioje rekomendacijų dalyje pateikiami užduočių skirtingiems mokinių pasiekimų lygiams ir kompetencijoms ugdyti, įvairių poreikių ir gebėjimų mokiniams pavyzdžiai, taip pat mokinių darbų pavyzdžiai. Mokinių darbų pavyzdžiai pateikiami pagal pasiekimų lygius ir sritis. Pavyzdžiuose pateikiami išsamūs darbo etapų, pasiekimų sričių ir konkrečių pasiekimų bei jų požymių ir rezultatų aprašymai keturiais lygiais. Pateikiamos rekomendacijos aukštesniųjų gebėjimų ugdymui.

Kartu su dalies šių užduočių pavyzdžiais pateikiamos ir metodinės rekomendacijos (ko konkrečiai užduotimi siekiama, ką ugdome, ko mokome, kaip ir kokiomis priemonėmis ugdomos kompetencijos).

Dalyje užduočių pavyzdžių pateikiami pasiekimų lygių paaiškinimai, pritaikant Bendrosiose programose pateiktus pasiekimų lygių požymius konkrečiam mokymosi turiniui. Daugumoje pateiktų užduočių ugdomi ir vertinami visų sričių pasiekimai, todėl nurodomi ir pasiekimų žymėjimai pagal Bendrąsias programas. Žemiau esančioje lentelėje pateikiama užduočių ir jomis ugdomų pasiekimų bei kompetencijų suvestinė. Mėlynos spalvos intensyvumas iliustruoja ugdomos kompetencijos stiprumą:

REKOMENDACIJŲ UŽDUOTYS		PASIEKIMŲ SRITYS				KOMPETENCIJOS					
Klasės	Tema/užduotis	A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	B. Sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.	D. Rezultato į(gi)vertinimas ir pristatymas.	silpnai			vidutiniškai		stipriai
						Pažinimo	Kūrybiškumo	Komunikavimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kultūrinė	Pilietiško
MITYBA											
1-2	Gėrimų iš vaisių/uogų/daržovių gaminimas	A1		C2, C3	D1						
3-4	Valgymas gamtoje	A1, A2, A3	B1, B2	C2, C3	D1						
TEKSTILĖ											
1-2	Drabužių priežiūra	A1		C2, C3	D1						
3-4	Vilnos vėlimas šlapiuoju būdu	A1		C1, C3	D1						
KONSTRUKCINĖS MEDŽIAGOS											
1-2	Drabužių lankstymo lentos konstravimas.			C2,C3	D1						
3-4	Konstruktinių medžiagų savybės. Konstrukcijų kūrimas.	A1	B1	C2,C3	D1						
ELEKTRONIKA											
1-2	Elementarios elektros grandinės jungimas ir valdymas.	A1		C1 C3	D1						
3-4	Elementų baterijos ir jų savybės.	A1	B2	C2,C3	D1						

1-2 klasės

Mityba

2 klasė „Gėrimų iš vaisių/uogų/daržovių gaminimas“

Tikslas: išmokti pasidaryti sultis/kokteilus/glotnučius iš vaisių/uogų/daržovių.

Uždaviniai: prisiminę gėrimų svarbą mitybos režime bei kokie gėrimai yra sveikatai palankesni, aiškinasi apie rekomenduojamą jų kiekį vieno gėrimo metu, per parą, galimus pateikimo/dekoravimo būdus, derina kokteilio/sulčių/glotnučio ingredientus, aptaria jų nauda organizmui, pasikartoję saugaus elgesio su įrankiais, indais, įranga (*pvz. peiliu, smulkintuvu, plaktuvu ar kt.*), higienos ir tvarkos palaikymo, buitinių/žaliųjų atliekų rūšiavimo, tvarkymo taisyklės, pasiskirstę į grupes praktinio darbo metu mokosi atlikti pirminio daržovių/vaisių/ uogų, paruošimo vartojimui technologinius procesus (*plauti, sausinti,*

lupti/skusti, jei reikia smulkinti, maišyti) ir vadovaudamiesi receptūroje nurodyta gaminimo eiga pagamina kokteilių/sultis/glotnutį ir jį patiekia, degustuoja, įsivertina darbo procesą, rezultatą.

Veiklos plėtotė

Aukštesniųjų gebėjimų mokiniams galima pasiūlyti būti darbo grupės lyderiais, apmąstyti/pasiūlyti gėrimo patiekimo, dekoravimo galimybes ir jas įgyvendinti.

Integracijos galimybės:

gamtamokslinis ugdymas (*mitybos režimas, mitybos piramidė, buitinių/žaliųjų atliekų rūšiavimas, tvarkymas*).

SEU (*laikosi saugos ir higienos reikalavimų*).

matematinis ugdymas (*tūrio vienetai: l, ml..., svorio vienetai: gr. ...*).

informatika ugdymu (*komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka pateiktą algoritmą ir gauną rezultatą, kurį pristato*).

technologinis ugdymas/ elektronika (*saugus elgesys su elektriniais prietaisais, eksperimentai ar pasirinktas vaisius -energijos šaltinis?*).

kalbinis ugdymas (*praplečia žodyną veiksmažodžių pjauti, plakti sinonimais, įvardinančiais atliekamus kokteilio gaminimo technologinius procesus*).

Kompetencijų ugdymas:

PASIEKIMŲ SRITYS			
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	B. Sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.	D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.
A1	C2, C3		D1
silpnai		vidutiniškai	stipriai
Pažinimo kompetencija	Ugdoma susipažįstant su daržovių/vaisių/uogų pirminio apdirbimo technologiniais procesais, mokantis atrinkti tinkamiausius įrankius, priemones, indus, prietaisus, reikalingus gaminimo ir patiekimo procesams atlikti. Gaminant mokiniai sieja įvairių sričių (<i>informatikos, matematikos, gamtamokslinio, SEU</i>) žinias ir įgūdžius, reflektuoja patirtį ir pažangą, mokosi iš klaidų, kelia naujus tikslus ir jų siekia. Praplečia žodyną naujais veiksmažodžiais, įvardinančiais/apibūdinančiais atliekamus technologinius procesus.		
Kūrybiškumo kompetencija	Skatinami generuoti originalias gėrimo papuošimo idėjas/sprendimus, atlikti ir valdyti technologinius papuošimo atlikimo procesus. Vertinti sprendimo rezultato išbaigtumą, kokybę ir estetiškumą, pritaikomumą ir vertingumą.		
Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Skatinami pagarbiai bendrauti ir bendradarbiauti, pažinti ir valdyti emocijas, elgesį, pasitikėti savo jėgomis atliekant ir valdant pasirinktus technologinius procesus, tikslingai kuriant norimą rezultatą ir jį pristatant. Veikti atsakingai, racionaliai, vadovaujantis saugaus darbo ir elgesio principais, formuoti tvaraus elgesio nuostatas, sveikatai palankesnės mitybos, gyvensenos ir tvaraus elgesio nuostatas.		
Pilietiškumo kompetencija	Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomonei, prisiima atsakomybę už savo mokymąsi, veiklą/pasirinkimus/rezultatus atliekant užduotį. Mokiniai skatinami racionaliai ir atsakingai vartoti.		

Pamoka „Gėrimų iš vaisių/uogų/daržovių gaminimas“

Pamoka „Gėrimų iš vaisių/uogų/daržovių gaminimas“, 2 klasė		
Darbo etapai	Pasiekimų sritys/pasiekimai	Pasiekimų požymiai/rezultatai
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas		
Aptarti turimus vaisius/daržoves/uogas ir pasvarstyti/pasiūlyti ką galima iš jų padaryti. Išsiaiškinti kuo skiriasi sultys, kokteilis, glotnutis, salotos. Kalbant naudoti veiksmažodžius (<i>skusti/lupti/smulkinti/pjaustyti/atpjauti/</i>	A1. Stebėdamas aplinką ir procesus joje identifikuoja problemą , jos sprendimo poreikį, tikslingai naudoja sąvokas .	A1. Aptaria turimus vaisius/daržoves/uogas, kelia klausimus , padedančius išsiaiškinti problemą (<i>ką galima su jais padaryti</i>), ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį .

<i>nupjauti/išpjauti/traiškyti/spausti/išspaušti/trinti/plakti/sukti/sumaišyti/išpilti/išpilstyti/ nupilti)</i> apibūdinančius technologinius procesus.		Žino bent 14 veiksmažodžių (<i>skusti/lupti/smulkinti/pjaustyti/atpjauti/nupjauti/išpjauti/traiškyti/spausti/išspaušti/trinti/plakti/sukti/sumaišyti/išpilti/išpilstyti/ nupilti)</i> ir naudoja juos apibūdinamas atliekamus technologinius procesus.
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.		
Susiskirstyti į grupes, pasirinkti receptūras (<i>ingredientai, darbo eiga</i>), atsirinkti produktus gėrimui ir jo papuošimui. Pasirinkti, suderinti darbui priemones, įrankius, indus, prietaisus gaminimui ir patiekimui.	C2. Problemos sprendimui pasirenka, taiko ir derina medžiagas/komponentus /priemones/sistemas, jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus.	C2. Atsižvelgdamas į turimus produktus, receptūras, pasirenka, derina darbo priemones, įrankius, indus, prietaisus gaminimui ir patiekimui.
Saugiai atlikti pirminius daržovių/vaisių/uogų apdirbimo procesus. Nuosekliai atliekant receptūroje nurodytus veiksmus pagaminti gėrimą, jį patiekti degustavimui.	C3. Saugiai, tikslingai atlieka ir valdo technologinius procesus, sukuria suplanuotą rezultatą.	C3. Saugiai atlieka pirminius daržovių/vaisių/uogų apdirbimo procesus, receptūroje nurodytus veiksmus ir pagamina gėrimą, patiekia degustavimui.
D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas		
Įsivertinti gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardinti pritaikymo (<i>gaminimo įgūdžių, pagaminto produkto</i>) galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	D1.Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, įvertina sąnaudas, vertę ir naudą asmeniui, visuomenei, aplinkai, formuluoja išvadas.	D1. Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina pritaikymo (<i>gaminimo įgūdžių, pagaminto produkto</i>) galimybes, naudą žmogui, aplinkai.

PASIEKIMŲ REZULTATAI	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas				
A1. A1. Aptaria turimus vaisius/daržoves/uogas, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą (<i>ką galima su jais padaryti</i>), ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį.	Apžvelgia turimus vaisius/daržoves/uogas, suformuluoja klausimą, padedantį išsiaiškinti problemą. Žino bent 6 veiksmažodžius ir naudoja juos apibūdinamas	Aptaria turimus vaisius/daržoves/uogas, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį.	Aptaria turimus vaisius/daržoves/uogas, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį.	Aptaria turimus vaisius/daržoves/uogas, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį.

<p>Žino bent 14 veiksmazodžių (<i>skusti/lupti/smulkinti /pjaustyti/atpjauti/nu pjauti/išpjauti/traiškyti/spausti/išspausti/trinti/plakti/sukti/sumaišyti/išpilti/išpilstyti/nupilti</i>) ir naudoja juos apibūdindamas atliekamus technologinius procesus.</p>	<p>atliekamus technologinius procesus.</p>	<p>Žino 7–9 veiksmazodžius ir naudoja juos apibūdindamas atliekamus technologinius procesus.</p>	<p>Žino 10–13 veiksmazodžių ir naudoja juos apibūdindamas atliekamus technologinius procesus.</p>	<p>Žino 14 veiksmazodžių ir daugiau ir naudoja juos apibūdindamas atliekamus technologinius procesus.</p>
	<p>A1.2.1. Stebėdamas objektus, artimiausią aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, konsultuodamasis ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį. Skiria sąvokas.</p>	<p>A1.2.2. Stebėdamas objektus, artimiausią aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį. Skiria sąvokas.</p>	<p>A1.2.3. Tyrinėdamas objektus, artimą aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja įvardina jos sprendimo poreikį. Naudoja sąvokas.</p>	<p>A1.2.4. Tyrinėdamas aplinką ir procesus joje, formuluoja tikslinius klausimus, identifikuoja problemą ir jos sprendimo poreikį. Tinkamai naudoja sąvokas.</p>
<p>C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.</p>				
<p>C2. Atsižvelgdamas į turimus produktus, receptūras, pasirenka, derina darbo priemones, įrankius, indus, prietaisus gaminimui ir patiekimui.</p>	<p>Konsultuodamasis pasirenka įrankius, indus gaminimui ir patiekimui.</p>	<p>Atsižvelgdamas į turimus produktus, receptūras, pasirenka darbo priemones, įrankius, indus gaminimui ir patiekimui.</p>	<p>Atsižvelgdamas į turimus produktus, receptūras pasirenka, derina darbo priemones, įrankius, indus, prietaisus gaminimui ir patiekimui.</p>	<p>Atsižvelgdamas į turimus produktus, receptūras pasirenka, derina darbo priemones, įrankius, indus, prietaisus gaminimui ir patiekimui, įvertina jų tinkamumą gamybos būdai/formai/paskirčiai.</p>
<p>C3. Atlieka pirminius daržovių/vaisių/uogų apdirbimo procesus, receptūroje nurodytus veiksmus ir</p>	<p>Pagal pažingsnines instrukcijas saugiai atlieka elementarių pirminį daržovių/vaisių/uo</p>	<p>Pagal aiškius nurodymus saugiai atlieka elementarius pirminius daržovių/vaisių/u</p>	<p>Pagal nurodymus, saugiai atlieka elementarius pirminius daržovių/vaisių/u</p>	<p>Pagal nurodymus, saugiai atlieka nesudėtingus daržovių/vaisių/uogų apdirbimo procesus,</p>

pagamina gėrimą, patiekia degustavimui.	gų apdirbimo procesą ar receptūroje nurodytą veiksmą ir prisideda gaminant gėrimą.	ogų apdirbimo procesus, receptūroje nurodytus veiksmus ir prisideda gaminant gėrimą.	ogų apdirbimo procesus, receptūroje nurodytus veiksmus ir prisideda gaminant gėrimą.	receptūroje nurodytus veiksmus ir iš grupės narių paruoštų ingredientų pagamina gėrimą, patiekia degustavimui. Pagelbėja/vadovauja klasės draugams darbo grupėje.
D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.				
D1. Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina pritaikymo (gaminimo <i>įgūdžių, pagaminto produkto</i>) galimybes, naudą asmeniui, aplinkai.	Konsultuodamasis įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybę, naudą asmeniui,	Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas įvardina jo pritaikymo, plėtojimo galimybes, naudą, vertę asmeniui, artimiausiai aplinkai.

PASIEKIMAS	Galimi balai	Mokytų įvertinimas	Slenkstinis lygis	Patentinis lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnis lygis
A1. Aptaria turimus vaisius/daržoves/uogas, kelia klausimus , padedančius išsiaiškinti problemą (<i>ką galima su jais padaryti</i>), ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį. Žino bent 14 veiksmažodžių (<i>skusti/lupti/smulkinti/pjaustyti/atpjauti/nupjauti/išpjauti/traiškyti/spausti/išspausti/trinti/plakti/sukti/sumaišyti/išpilti/išpilstyti/ nupilti</i>) ir naudoja juos apibūdinamas atliekamus technologinius procesus.	Iki 4					
C2. Atsižvelgdamas į turimus produktus, receptūras, pasirenka darbo priemones, įrankius, indus, prietaisus gaminimui ir patiekimui.	Iki 4					
C3. Atlieka pirminius daržovių/vaisių/uogų apdirbimo procesus, receptūroje nurodytus veiksmus ir pagamina gėrimą, patiekia degustavimui.	Iki 4					
D1. Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina pritaikymo	Iki 4					

(gaminimo įgūdžių, pagaminto produkto) galimybes, naudą asmeniui, aplinkai.						
	VISO		2–4	5–8	9–12	13–16

Tekstilė

Pamoka „Drabužių priežiūra“

TIKSLAS: išmokti sulankstyti kojines, marškinėlius.

UŽDAVINIAI: Apžvelgdami lankstymo užduoties (*marškinėlių/kojinių lankstymas*) pavyzdžius/instrukcijas paveikslėliais/tekstu/vaizdo formatu kartu su mokytoja aptars įvairių drabužių lankstymo eigas, galimus sunkumus, jų šalinimo būdus ir savarankiškai sekdami pasirinktą/pateiktą instrukciją sulankstys kojines/marškinėlius trumpomis rankovėmis, įsivertins darbo procesą ir rezultatą.

VEIKLOS PLĖTOTĖ: aukštesniųjų gebėjimų mokiniams galima pasiūlyti pagal pasirinktą instrukciją sulankstyti marškinėlius ilgomis rankovėmis, kelnes ar pagelbėti klasės draugams.

INTEGRACIJOS GALIMYBĖS:

matematinis ugdymas (*ilgio, pločio matavimai (mm., cm., m.), plokštumos dalys (pusė, ketvirtadalis, trečdalis ...), simetrija aplinkoje, simetrija tiesės atžvilgiu.*

technologinis ugdymas/konstruktinės medžiagos (*iš kartono pasidaryti drabužių lankstymo lentą, išbandyti ją lankstant drabužius).*

informatika (*komandų taikymas ir atlikimas, žingsnių numatymas. Atlieka vaizdu pateiktą algoritmą ir gauną rezultatą, kurį pristato).*

SEU (*mokosi prižiūrėti daiktus).*

kalbinis ugdymas (*praplečia žodyną veiksmažodžiais, jų sinonimais, įvardinančiais atliekamus drabužių lankstymo technologinius procesus).*

Kompetencijų ugdymas:

PASIEKIMŲ SRITYS			
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	B. Sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.	D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.
A1		C2, C3	D1
silpnai	vidutiniškai		stipriai
Pažinimo kompetencija	Ugdoma susipažįstant su drabužių (<i>kojinių, marškinėlių trumpomis rankovėmis</i>) lankstymo galimybėmis/alternatyvomis, atrenkant tinkamiausius lankstymo būdus konkrečiam drabužiui. Lankstant mokiniai sieja įvairių sričių (<i>tekstilės, informatikos, matematikos</i>) žinias ir įgūdžius, kritiškai reflektuoja patirtį ir pažangą, mokosi iš klaidų, kelia naujus tikslus ir jų siekia. Praplečia žodyną naujais veiksmažodžiais.		
Kūrybiškumo kompetencija	Skatinami generuoti naujas, įvairias, originalias drabužių lankstymo idėjas/sprendimus, atlikti ir valdyti technologinius lankstymo procesus. Vertinti sprendimo rezultato išbaigtumą, kokybę ir estetiškumą, pritaikomumą ir vertingumą.		
Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Skatinami pagarbiai bendrauti ir bendradarbiauti, pažinti ir valdyti savo emocijas, elgesį. Atliekant praktinius darbus skatinami pasitikėti savo jėgomis savarankiškai atliekant ir valdant pasirinktus technologinius procesus, tikslingai kuriant norimą rezultatą. Veikti atsakingai, racionaliai, vadovaujantis saugaus darbo ir elgesio principais, formuoti tvaraus elgesio nuostatas.		
Pilietiškumo kompetencija	Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomonei, prisiima atsakomybę už savo mokymąsi, veiklą/pasirinkimus/rezultatus atliekant užduotį. Mokiniai skatinami racionaliai ir atsakingai vartoti.		

Pamoka „Drabužių priežiūra“, 1-2 klasė		
---	--	--

DARBO ETAPAI	PASIEKIMŲ SRITYS/PASIEKIMA I	PASIEKIMŲ POŽYMIAI/REZULTATAI
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas		
<p>Aptarti ar reikalinga tvarka spintoje/lentynoje/sporto aprangos maišelyje.</p> <p>Įvardinti kokie veiksmai padeda palaikyti tvarką spintoje (<i>drabužių/daiktų/avalynės laikymas jiems numatytoje vietoje, drabužių sulankstymas/susukimas/pakabinimas...</i>).</p> <p>Kalbant naudoti veiksmažodžius apibūdinančius lankstymo technologinius procesus.</p>	<p>A1. Stebėdamas aplinką ir procesus joje identifikuoja problemą, jos sprendimo poreikį, tikslingai naudoja sąvokas.</p>	<p>A1. Tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą (<i>tvarka drabužių spintoje/lentynoje</i>), ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį bei veiksmus (<i>drabužių/daiktų/avalynės laikymas jiems numatytoje vietoje, drabužių sulankstymas/susukimas/pakabinimas...</i>) padedančius ją spręsti.</p> <p>Žino bent 10 veiksmažodžių (<i>sulankstyti/susukti/sumaigyti/įkišti/lenkti/nulenkti/sulenkti/perlenkti užlenkti/rikiuoti/pakabinti/išlyginti/ištempti</i>) ir naudoja juos apibūdinamas atliekamus technologinius procesus.</p>
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.		
<p>Pasirinkti lankstomą drabužį ir tinkamą jam lankstyti instrukciją.</p>	<p>C2. Problemos sprendimui pasirenka, taiko ir derina medžiagas/komponentus/priemones/sistemas, jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus.</p>	<p>C2. Pasirenka lankstomą drabužį (<i>kojinių/marškinėlių trumpomis rankovėmis/marškinėliai ilgomis rankovėmis</i>), lankstymo instrukciją.</p>
<p>Nuosekliai atliekant instrukcijoje nurodytus veiksmus sulankstyti kojine/marškinėlius trumpomis rankovėmis.</p>	<p>C3. Saugiai, tikslingai atlieka ir valdo technologinius procesus, sukuria suplanuotą rezultatą.</p>	<p>C3. Atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus ir sulanksto kojines/marškinėlius trumpomis rankovėmis.</p>
D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas		
<p>Įsivertinti lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</p>	<p>D1. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, visuomenei, aplinkai.</p>	<p>D1. Įsivertina lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</p>

PASIEKIMŲ POŽYMIAI/REZULTATAI	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
-------------------------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------	-------------------------

A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas				
<p>A1. Tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą (<i>tvarka drabužių spintoje/lentynoje</i>), ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį bei veiksmus padedančius ją spręsti (<i>sulankstyti drabužius, tvarkingai juos sudėti</i>). Žino bent 10 veiksmožodžių (<i>sulankstyti/susukti/sumaigyti/įkišti/i/lenkti/nulenkti/sulenkti/perlenkti užlenkti/rikiuoti/ /pakabinti/išlyginti/ištempti</i>) ir naudoja juos apibūdinamas atliekamus lankstymo technologinius procesus.</p>	<p>Padedamas tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, padedamas suformuluoja klausimą, padedančius išsiaiškinti problemą. Žino bent 6 veiksmožodžius ir naudoja juos apibūdinamas lankstymo technologinius procesus.</p>	<p>Tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį bei veiksmą padedantį ją spręsti. Žino 7–8 veiksmožodžius ir naudoja juos apibūdinamas lankstymo technologinius procesus.</p>	<p>Tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį bei veiksmus padedančius ją spręsti. Žino 9–10 veiksmožodžius ir naudoja juos apibūdinamas lankstymo technologinius procesus.</p>	<p>Tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį bei veiksmus padedančius ją spręsti. Žino 11 veiksmožodžių ir daugiau, naudoja juos apibūdinamas lankstymo technologinius procesus. Pagelbėja klasės draugams.</p>
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.				
<p>C2. Pasirenka lankstomą drabužį (<i>kojinių/marškinėlių trumpomis rankovėmis/marškinėliai ilgomis rankovėmis</i>), lankstymo instrukciją.</p>	<p>Pasirenka lankstomą drabužį (<i>kojinę</i>), lankstymo instrukciją.</p>	<p>Pasirenka lankstomą drabužį (<i>kojines</i>), lankstymo instrukciją.</p>	<p>Pasirenka lankstomą drabužį (<i>marškinėlius trumpomis rankovėmis</i>), lankstymo instrukciją.</p>	<p>Pasirenka lankstomus drabužius (<i>marškinėlius trumpomis rankovėmis, marškinėlius ilgomis rankovėmis</i>), lankstymo instrukciją. Pagelbėja klasės draugams.</p>
<p>C3. Atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus ir sulanksto kojines/marškinėlius trumpomis rankovėmis.</p>	<p>Padedamas atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, iš dalies pagal</p>	<p>Konsultuodamas atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, iš dalies pagal instrukciją</p>	<p>Nuosekliai atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, konsultuodamas koreguoja</p>	<p>Nuosekliai atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, koreguoja netikslumus,</p>

	instrukciją sulanksto kojine.	sulanksto kojines.	netikslumus, pagal instrukciją sulanksto kojines/marškinėlius trumpomis rankovėmis.	pagal instrukciją kokybiškai sulanksto marškinėlius trumpomis rankovėmis/ <i>marškinėlius ilgomis rankovėmis</i>). Pagelbėja klasės draugams.
D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.				
D1. Įsivertina lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	Padedamas įsivertina galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybę.	Įsivertina lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes ar naudą žmogui.	Įsivertina lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	Argumentuotai įsivertina lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą, komentuoja vertę žmogui, aplinkai.

PASIEKIMAS	Gali būti	Mokeytojo įvertinimas	Slenkstingis lygis	Patenkinamas lygis	Pagrindinis lygis	Aukštesnis lygis
A1. Tyrinėja drabužių spintą/lentyną/sporto aprangos maišelį, kelia klausimus , padedančius išsiaiškinti problemą (<i>tvarka drabužių spintoje/lentynoje</i>), ją identifikuoja , įvardina jos sprendimo poreikį bei veiksmus padedančius ją spręsti (<i>sulankstyti drabužius, tvarkingai juos sudėti</i>). Žino bent 10 veiksmožodžių (<i>sulankstyti/susukti/sumaigyti/įkišti/lenkti/nulenkti/sulenkti/perlenkti/užlenkti/rikiuoti/ /pakabinti/išlyginti/ištempti</i>) ir naudoja juos apibūdinamas atliekamus lankstymo technologinius procesus.	Iki 4					
C2. Pasirenka lankstomą drabužį (<i>kojinių/marškinėlių trumpomis rankovėmis/marškinėliai ilgomis rankovėmis</i>), lankstymo instrukciją .	Iki 4					

C3. Atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, koreguoja klaidas/netikslumus, pagal instrukciją sulanksto kojine/marškinėlius trumpomis rankovėmis.	Iki 4				
D1. Įsivertina lankstymo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	Iki 4				
	VIS O	4	5–8	9–12	13– 16

Konstruktinės medžiagos

Drabužių lankstymo lentos konstravimas.

Tema - Konstrukcinės medžiagos. Drabužių lankstymo lentos konstravimas. 1-2 klasė

Tikslas: Iš konstrukcinių medžiagų pasigaminti lankstymo lentą.

Uždaviniai:

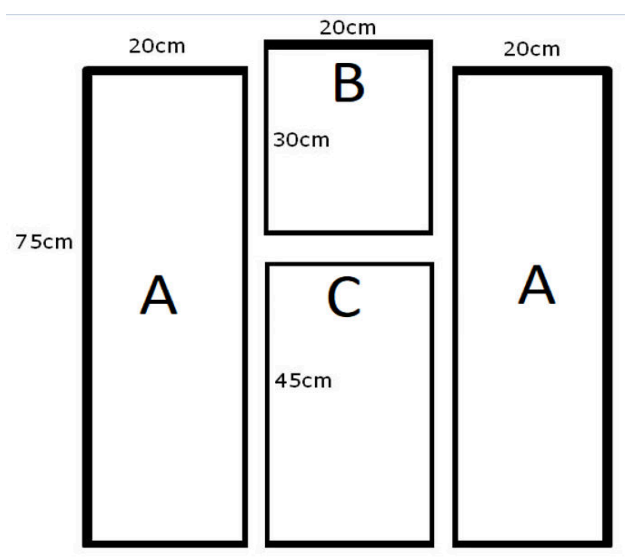
- Apžvelgdami lankstymo lentos pavyzdžius/instrukcijas paveikslėliais/tekstu/video formatu kartu su mokytoja aptarti įvairių drabužių lankstymo lentų konstrukcijas, galimus sunkumus, jų šalinimo būdus.
- Savarankiškai sekdami pasirinktą/pateiktą instrukciją pagaminti lankstymo lentą, įsivertinti darbo procesą ir rezultatą.

Vaizdo medžiaga:

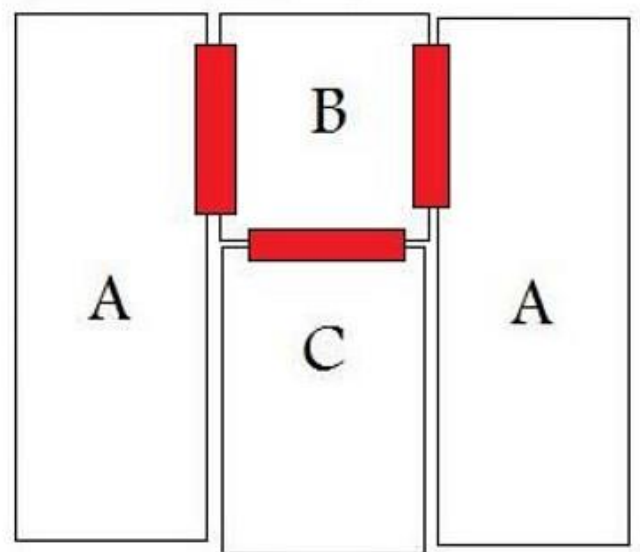
- <https://youtu.be/xIFnHnr8-Tk>
- <https://youtu.be/JMQHhfHFN5g>
- <https://youtu.be/jQIgheNHkOY>

Galima integracija:

- Meninis ugdymas (6.1.1.2)
- Gamtamokslinis ugdymas (6.1.1, 6.2.1, 6.2.6, 6.2.7)
- Matematinis ugdymas (6.1.3.1, 6.1.3.2, 6.1.3.3, 6.2.3.1, 6.2.3.3)

1 pav. Drabužių lankstymo lentos matmenys

2 pav. Drabužių lankstymo lentos detalių jungimas

Konstruktinės medžiagos	Tema	A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	B. Sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.	D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.	Integracija su	Pažinimo	Kūrybiškumo	Komunikavimo	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Kultūrinė	Pilietiškumo
1-2 klasė	Konstruktinės medžiagos. Drabužių lankstymo lentos konstravimas.			C2.1 C3.1	D1.1	Meninis ugdyimas Gamtamokslinis ugdyimas Matematinis ugdyimas						

1-2 klasė. „Konstrukcinės medžiagos. Drabužių lankstymo lentos konstravimas“		
Darbo eigos etapai	Pasiekimų sritys	Vertinimo kriterijai
<i>Pasirinkti drabužių lankstymo lentos gaminimui tinkamas konstrukcines medžiagas, darbo priemones ir išanalizuoti gaminimo instrukciją.</i>	C2.1. Problemos sprendimui parenka ir taiko medžiagas/komponentus/priemones/įrankius/įrangą, technologinius procesus.	Pasirenka drabužių lankstymo lentos gaminimui tinkamas konstrukcines medžiagas ir darbo priemones, naudojami gaminimo instrukcija.
<i>Nuosekliai atlikti instrukcijoje nurodytus veiksmus, pagal planą pagaminti, sukonstruoti drabužių lankstymo lentą.</i>	C3.1. Saugiai, pagal aiškius nurodymus, atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	Atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, pagal instrukciją, planą pagamina, sukonstruoja drabužių lankstymo lentą.
<i>Įsivertinti gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</i>	D1.1. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.

Vertinimas					
Kriterijus	Įvertinimas	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)

<i>Pasirenka drabužių lankstymo lentos gaminimui tinkamas konstrukcines medžiagas ir darbo priemones, naudojasi gaminimo instrukcija.</i>	C2.1	C2.1.1. Padedamas drabužių lankstymo lentos gaminimui parenka ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.	C2.1.2. Konsultuodamas iš drabužių lankstymo lentos gaminimui parenka ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.	C2.1.3. Drabužių lankstymo lentos gaminimui parenka ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.	C2.1.4. Drabužių lankstymo lentos gaminimui parenka, derina ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.
<i>Atlieka instrukcijoje nurodytus veiksmus, pagal instrukciją, planą pagamina, sukonstruoja drabužių lankstymo lentą.</i>	C3.1	C3.1.1. Padedamas saugiai, pagal pažingsnines instrukcijas atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas, sukuria suplanuotą rezultatą.	C3.1.2. Saugiai, pagal pažingsnines instrukcijas atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas, sukuria suplanuotą rezultatą.	C3.1.3. Saugiai, pagal aiškius nurodymus, atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	C3.1.4. Saugiai, pagal nurodymus, nuosekliai atlieka nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.
<i>Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</i>	D1.1	D1.1.1. Padedami į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui.	D1.1.2. Konsultuodamas iš į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	D1.1.3. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	D1.1.4. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina jo pritaikymo galimybes, vertę ir naudą asmeniui, artimai aplinkai, formuluoja išvadas.

Vertinimų skalė

Kriterijus	Galimi balai	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
C2.1	4				
C3.1	4				
D1.1	4				
	Viso	3	4-6	7-9	10-12

Elektronika

Elementarios elektros grandinės jungimas ir valdymas

Tikslas: atpažinti ir įvardinti elektros grandinės elementus, sudaryti elementarią elektros grandinę.

Uždaviniai:

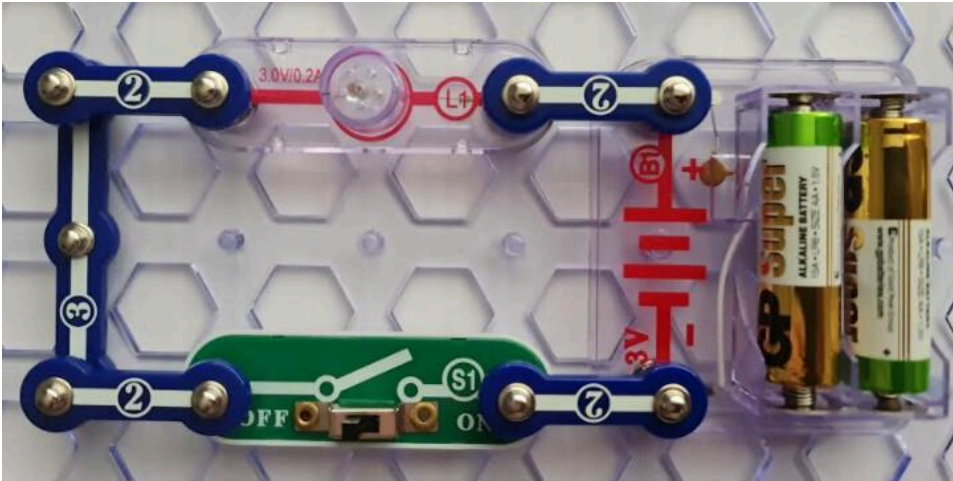
- Peržiūrint instrukcijas tekstu/vaizdu aptarti elektros grandinės elementus.
- Savarankiškai, vadovaujantis instrukcijomis, sujungti elektros grandinę, ją įjungti ir išjungti.

Vaizdo medžiaga

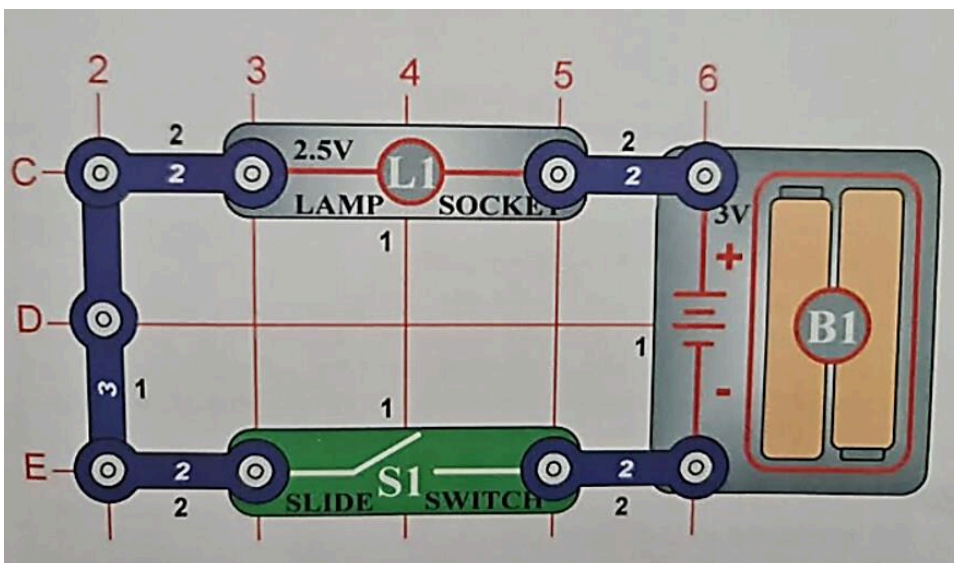
<https://youtu.be/ffQrGhs-k8>

<https://youtu.be/cvmc579YM6o>

Mokomasis rinkinys „Electronic snap circuits“ (gamtos mokslų laboratorijos mokyklose).

1 pav. Elektros grandinės jungimo pavyzdys

2 pav. Elektros grandinės jungimas su mokomuoju rinkiniu.

Konst rukci nės medži agos	Tema	A. Problem os identifik avimas, aktualiza vimas ir tikslinim as.	B. Sprendi mo idėjų generav imas, atrinki mas, vystym as.	C. Sprendi mo įgyve ndini mas/ proto tipavi mas.	D. Rezult ato į(si)ve rtinim as ir pristat ymas.	Inte gra cija su	Paž ini mo	Kūr ybiš ku mo	Ko mu nika vim o	Sociali nė, emoci nė ir sveiko s gyvens enos	Kul tūri nė	Pi lie tiš ku m o
--	------	--	--	--	---	---------------------------	------------------	-------------------------	------------------------------	---	-------------------	----------------------------------

1-2 klasė	Elementarios elektros grandinės jungimas ir valdymas	A1		C1 C3	D1	Gamta						
-----------	--	----	--	----------	----	-------	--	--	--	--	--	--

1-2 klasė „Elementarios elektros grandinės jungimas ir valdymas“		
Darbo eigos etapai	Pasiekimų sritys	Vertinimo kriterijai
<i>Identifikuoti elektros grandinę, naudoti sąvokas: elektros srovės baterija, elektros lemputė, jungiklis, sujungimai.</i>	A1. Stebėdamas aplinką ir procesus joje identifikuoja problemą, jos sprendimo poreikį, tikslingai naudoja sąvokas.	Identifikuota elektros grandinė. Jos apibūdinimui panaudotos sąvokos: elektros srovės baterija, elektros lemputė, jungiklis, sujungimai.
<i>Atpažinti ir įvardinti elektros grandinės jungimo pavyzdyje pavaizduotas elektros grandinės dalis, jų savybes.</i>	C1. Atpažįsta, skiria medžiagas/ komponentus/ priemones/ sistemas, jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus/sekas problemos sprendimui įgyvendinti.	Atpažintos ir įvardintos elektros grandinės dalys, jų savybės.
<i>Sudaryti elektros grandinę, ją įjungti ir išjungti.</i>	C3. Saugiai, tikslingai atlieka ir valdo technologinius procesus, sukuria suplanuotą rezultatą.	Sudaryta elektros grandinė, jungiklis ją įjungia ir išjungia.
<i>Įsivertinti grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</i>	D1. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, visuomenei, aplinkai.	Įsivertina elektros grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.

•

Vertinimas					
Kriterijus	Įvertinimas	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
<i>Identifikuota elektros grandinė. Jos apibūdinimui panaudotos sąvokos: elektros srovės baterija, elektros lemputė, jungiklis, sujungimai.</i>	A1	Mokytojo padedami tyrinėja aplinką, objektus joje, kelia klausimus padedančius identifiuoti elektros grandinę.	Mokytojo padedami tyrinėja aplinką, objektus ir procesus joje, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti apie elektros grandinę, ją identifiuoja, įvardina. Žino sąvokas.	Tyrinėja aplinką, objektus ir procesus joje, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti apie elektros grandinę, ją identifiuoja, įvardina. Žino sąvokas.	Tyrinėja aplinką ir procesus joje, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti apie elektros grandinę, identifiuoja ją ir jos jungimą. Naudoja sąvokas.
<i>Atpažintos ir įvardintos elektros</i>	C1	Tik mokytojo padedami pateikia	Mokytojo padedami pateikia artimiausioje	Mokytojo padedami pateikia artimiausioje	Pateikia artimiausioje aplinkoje

<i>grandinės dalys, jų savybės.</i>		artimiausioje aplinkoje taikomų elektros grandinių pavyzdį, įvardina jo savybę.	aplinkoje taikomų elektros grandinių pavyzdį, įvardina jo savybę ir/ar charakteristiką.	aplinkoje taikomų elektros grandinių pavyzdžių, įvardina bent po vieną jų savybę ir/ar charakteristiką.	taikomų elektros grandinių pavyzdžių. Mokytojo padedamas įvardina jų savybes ir/ar charakteristikas.
<i>Sudaryta elektros grandinė, jungiklis ją įjungia ir išjungia.</i>	C3	Mokytojo padedami atlieka elektros grandinės jungimo darbus, sukuria rezultatą.	Mokytojo padedami saugiai, atlieka elektros grandinės jungimo darbus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria rezultatą.	Mokytojo padedami saugiai, nuosekliai atlieka elektros grandinės jungimo darbus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	Saugiai, nuosekliai atlieka elektros grandinės jungimo darbus. Mokytojo padedami koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.
<i>Įsivertina elektros grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</i>	D1	Mokytojo padedami į(si)vertina elektros grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes.	Mokytojo padedami į(si)vertina elektros grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą sau.	Mokytojo padedami į(si)vertina elektros grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą sau, artimiausiai aplinkai.	Mokytojo padedami į(si)vertina elektros grandinės jungimo procesą ir galutinį rezultatą, pasiūlo pritaikymo galimybes, įvardina, kam jis naudingas/vertin gas.

Vertinimų skalė

Kriterij us	Galimi balai	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
A1	4				
C2	4				
C3	4				
D1	4				
	Viso	5-8	9-12	13-16	17-20

3-4 klasės

Mityba

„Valgymas gamtoje“

Pirma pamoka iš 2 pamokų ciklo

Pamoka „Valgymas gamtoje“ pirmą pamoką (iš 2), 3–4 klasė

TIKSLAS: išsiaiškinti valgymo gamtoje ypatumus, išsigryninti ir užsifikuoti informaciją, kuri padės priimti sveikatai/aplinkai palankesnius sprendimus, planuojant iškylos dalį, susijusią su patiekalų transportavimu, patiekimu, valgymu.

UŽDAVINIAI:

Diskutuojant išsiaiškinti į ką reikia atkreipti dėmesį planuojant valgyti gamtoje (*transportavimo pakuotės (palaikančios ir nepalaikančios šilumos/šalčio), vienkartiniai įrankiai, indai, tekstilė, jų rūšiavimo, perdirbimo galimybės, higienos palaikymo priemonės, higieniškas, estetiškas maisto patiekimas, kultūringas patarnavimas, drausmingas elgesys valgant*). Išsigryninus temas/potemes individualiai pasirinkti temą, kuria bus ieškoma informacijos, norint tinkamai susiplanuoti iškylos dalį, susijusią su patiekalų transportavimu, patiekimu, valgymu.

Aptariama, kaip ieškoti ir rasti informacijos apie vienkartinius įrankius/indus/tekstilę/higienos palaikymo priemonės nurodytame ar savarankiškai susirastame informacijos šaltinyje (*knygoje ar tinklalapyje*). Mokiniais priminus, kad ieškant informacijos internete, svarbu kuo tiksliau apibūdinti tai, ką norima rasti, aptariami reikšminiai (*raktiniai*) žodžiai, kur juos įrašyti, kaip sumažinti paieškos rezultatus, peržiūrėti ir analizuoti surastą medžiagą. Mokytojo padedami mokiniai ieško, atrenka, išsisaugo informaciją, įrašo failą į nurodytą kompiuterio vietą (*aplanką*), suranda ir atveria nurodytoje kompiuterio vietoje (*aplankė*) esantį failą, suranda ir parodo išsaugotą informaciją išmaniajame įrenginyje.

VEIKLOS PLĖTOTĖ: aukštesniųjų gebėjimų mokiniais galima pasiūlyti būti darbo grupės lyderiais, pristatymo/aptarimo moderatoriais, pagelbėti klasės draugams.

INTEGRACIJOS GALIMYBĖS:

- **gamtamokslinis ugdymas** (mitybos režimas, buitinių/žaliųjų atliekų rūšiavimas, tvarkymas).
- **SEU** (mokosi aktyviai dalyvauti siūlant idėjas ir išklausti kitus, kartu su mokytoju ir bendraklasiais kuria klasės bendruosius susitarimus, taisykles, planuoja ir įgyvendina trumpalaikį projektą. Mokosi argumentuoti, kaip susitarimai klasėje padeda sukurti palankią mokymuisi aplinką. Žino kada reikia plauti ir/ar dezinfekuoti rankas).
- **informatika** (siekiama ugdyti mokinių informacijos paieškos skaitmeniniuose ištekliuose įgūdžius, supažindinami su įvairiais algoritmais iš jų aplinkos, mokomi skaidyti uždavinį į mažesnes dalis).
- **kalbinis ugdymas** (praplečia žodyną indų/įrankių ir kt. transportavimo įrangos pavadinimais, skatinami žodžiu pristatyti rastą informaciją).
- **matematika** (tūrio, svorio vienetai).

Sekančioje, 2-oje pamokoje (vienu kartu vyksta 2 technologijų pamokos), mokiniai apibendriną rastą informaciją, apsitarę, išsaugo tolimesniame, iškylos organizavimo procese, reikalingą informaciją viename dokumente. Taip pat grupelėmis kuria higieniško, kultūringo patarnavimo, drausmingo elgesio valgant, būnant gamtoje su klasės draugais taisykles, pristato vieni kitiems, diskusijoje išsirenka kelias (priklausomai nuo skirtingų pasiūlymų skaičiaus), kurių privalu laikytis, teikia pasiūlymus ir apsisprendžia kas bus, jei jų bus nesilaikoma, susitarimus užfiksuoja pasirinktu būdu.

Kompetencijų ugdymas dalyke:

PASIEKIMŲ SRITYS			
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	B. Sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.	D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.
A1, A2, A3	B1, B2	C2, C3	D1
silpnai		vidutiniškai	stipriai
Pažinimo kompetencija	Ugdoma susipažįstant su transportavimo pakuočių (<i>palaikančių, nepalaikančių šilumą/šaltį</i>), vienkartinį įrankių, indų, tekstilės įvairovę, jų rūšiavimo, perdirbimo galimybėmis, higienos palaikymo priemonėmis valgant gamtoje, mokantis atrinkti tinkamiausius įrankius, priemones, indus, pakuotes, reikalingas gamtoje transportuojant, patiekiant, valgant maistą. Ieškodami, atrinkdami informaciją mokiniai sieja įvairių sričių (<i>informatikos, gamtamokslinio ugdymo, mitybos</i>) žinias, reflektuoja patirtį ir pažangą, kelia naujus tikslus ir jų siekia.		
Komunikavimo kompetencija	Skatinama naudotis įvairiais informacijos šaltiniais ir priemonėmis, ugdyti gebėjimą tikslingai ieškoti ir rasti informaciją apie vienkartinį įrankių, indų, tekstilės, pakuočių įvairovę, jų rūšiavimo, perdirbimo galimybes, higienos palaikymo priemones valgant gamtoje. Remiantis įvairiais šaltiniais kurti naują pranešimą siekiant pristatyti informacijos pasirinkta tema rezultata (<i>tekstu, vaizdu</i>). Ugdyti medijų raštingumą, gebėjimą tikslingai, atsakingai interpretuoti ir kritiškai vertinti pranešimus.		
Skaitmeninė kompetencija	Skatinamas saugus ir etiškas naudojimas šiuolaikinėmis komunikacinėmis technologijomis. Mokiniai, taikydami informacijos paieškos strategijas, skaitmenines technologijas naudoja duomenų, informacijos, turinio skaitmeninėje aplinkoje paieškai, atrankai, kaupimui, apdorojimui, ugdo gebėjimą pasiekti tinklalapius, tinklaraščius ir skaitmenines duomenų bazes, susipažinti su tema, naudodami bet kokią skaitmeninę aplinką, įprastą ar naująją (<i>OS, programas, įrenginius</i>), pasirinkti skaitmeninius įrankius ir technologijas, skirtas bendrauti ir bendradarbiauti, fiksuoti darbo procesą ir rezultata.		
Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Skatinami pagarbiai bendrauti ir bendradarbiauti, pažinti ir valdyti savo emocijas, elgesį, pasitikėti savo jėgomis atliekant informacijos paieškos/atrankos procesus, tikslingai kuriant norimą rezultata, bei dalyvaujant duomenų aptarime, atrankoje, reikalingos informacijos išsaugojime bendrame dokumente. Veikti atsakingai, racionaliai, vadovaujantis saugaus darbo ir elgesio principais, formuoti sveikatai palankesnės gyvensenos ir tvaraus elgesio nuostatas.		
Pilietiškumo kompetencija	Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomoni, prisiima atsakomybę už savo mokymąsi, veiklą/pasirinkimus/rezultatus atliekant užduotį. Mokiniai skatinami racionaliai ir atsakingai vartoti.		

Pamoka „Valgymas gamtoje“ pirma pamoka		
DARBO ETAPAI	PASIEKIMŲ SRITYS/PASIEKIMAI	PASIEKIMŲ POŽYMIAI/REZULTATAI
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas		
Diskutuojant išsiaiškinti į ką reikia atkreipti dėmesį planuojant valgyti gamtoje (<i>transportavimo pakuotės (palaikančios ir nepalaikančios šilumą/šaltį), vienkartiniai įrankiai, indai, tekstilė, jų rūšiavimo, perdirbimo galimybės, higienos palaikymo priemonės, higieniškas, estetiškas maisto patiekimas, kultūringas patarnavimas, drausmingas elgesys valgant, visos kelionės metu</i>).	A1. Stebėdamas aplinką ir procesus joje identifikuoja problemą , jos sprendimo poreikį, tikslingai naudoja sąvokas .	A1. Diskutuojant pasiūlyta tema, kelia klausimus , padedančius išsiaiškinti problemą (<i>į ką reikia atkreipti dėmesį planuojant valgyti gamtoje</i>), ją identifikuoja, įvardina jos sprendimo poreikį. Žino bent 14 indų, įrankių, pakuočių pavadinimų (<i>puodas/katiliukas/iešmas/grotelės/lėkštė/dubuo/puodelis/stiklinė/šaukšt as/šakutė/šaukštelis/termosas/daugkartinio naudojimo bei vienkartinio naudojimo indai/šaltkrepsis/maisto gabenimo konteineris</i>) maisto gaminimui, transportavimui, patiekimui ir naudoja juos kalbėdamas diskusijoje.
Užsirašyti temas, kuriomis bus ieškoma informacija. Išsirinkti temą. Aptarti kur galima rasti informaciją.	A2. Ieško, randa, atrenka ir kaupia informaciją, reikalingą problemos sprendimui.	A2. Pasirenka temą iš sudaryto sąrašo ir įvardina kur ieškos informacijos (<i>spausdintame leidinyje ar tinklalapyje</i>).

<p>Prisiminti/aparti kaip ieškoti informacijos spausdintame leidinyje ir tinklalapyje.</p>	<p>A3. Taiko ir paaiškina problemos sprendimui reikalingą informaciją, tikslina ir apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją grafine/aprašomąja forma.</p>	<p>A3. Žino, kad spausdintame leidinyje orientuotis padeda turinys, o ieškant tinklalapyje užrašo reikšminius žodžius paieškos sistemoje.</p>
<p>B. Idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas</p>		
<p>Ieškoti informacijos pasirinkta tema</p>	<p>B1. Ieško problemos sprendimo idėjų ir jas generuoja.</p>	<p>B1. Ieško ir randa informacijos pasirinkta tema.</p>
<p>Atrinkti esminę (sutartą) informaciją.</p>	<p>B2. Atrenka ir paaiškina tinkamiausią problemos sprendimą, sudaro ir pristato jo įgyvendinimo planą.</p>	<p>B2. Atrenka esminę (sutartą) informaciją.</p>
<p>C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.</p>		
<p>Apibūdinti pasirinktą vienkartinį įrankį, indą (<i>iš ko padarytas, per kiek suvra gamtoje, ar rūšiuojamas, pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas) kt.</i>), transportavimo pakuočių savybes (<i>tvirtumas, lengvumas, šilumos/šalčio palaikymas ir pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>).</p>	<p>C1. Atpažįsta, skiria medžiagas/komponentus/priemones/sistemas, jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus/sekas problemos sprendimui įgyvendinti.</p>	<p>C1. Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio, indo (<i>iš ko padarytas, per kiek suvra gamtoje, ar rūšiuojamas ir pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>), transportavimo pakuočių savybes (<i>tvirtumas, lengvumas, šilumos/šalčio palaikymas ir pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>).</p>
<p>Išsaugoti atrinktą informaciją faile, failą išsaugoti sutartu pavadinimu, įrašyti į nurodytą kompiuterio vietą (<i>aplanką</i>).</p>	<p>C3. Saugiai, tikslingai atlieka ir valdo technologinius procesus, sukuria suplanuotą rezultatą.</p>	<p>C3. Išsaugo atrinktą informaciją faile, failą išsaugo sutartu pavadinimu, įrašo į nurodytą kompiuterio vietą (<i>aplanką</i>).</p>
<p>D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas</p>		
<p>Įsivertinti informacijos paieškos/atrankos procesą ir galutinį rezultatą, pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai, visuomenei.</p>	<p>D1. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, įvertina</p>	<p>D1. Įsivertina informacijos paieškos/atrankos procesą ir galutinį rezultatą, pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai, visuomenei.</p>

	sąnaudas, vertę ir naudą asmeniui, visuomenei, aplinkai, formuluoja išvadas.	
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.		
Diskutuoju palyginti vienkartinio ir tokio pat daugkartinio naudojimo įrankio/indo savybes (<i>svoris, atsparumas smūgiams, higienos palaikymo, formos keitimo galimybės</i>). Atsirinkti ir užsirašyti kokios pakuotės, indai, įrankiai, higienos palaikymo prekės tinkamos/reikalingos norint iškyloje saugiai transportuoti, higieniškai patiekti ir valgyti numatytus produktus/patiekalus.	C2. Problemos sprendimui parenka, derina ir taiko medžiagas/komponentus/priemones/įrankius/įrangą/sistemas, technologinius procesus.	C2. Palygina vienkartinio ir tokio pat daugkartinio naudojimo įrankio/indo savybes (<i>svoris, atsparumas smūgiams, higienos palaikymo, formos keitimo galimybės</i>). Atsirenka ir užsirašo kokios pakuotės, indai, įrankiai, higienos palaikymo prekės tinkamos/reikalingos norint iškyloje saugiai transportuoti, higieniškai patiekti ir valgyti numatytus produktus/patiekalus.

PASIEKIMŲ REZULTATAI	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.				
C1. Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio, indo (<i>iš ko padarytas, per kiek suvartojama, ar rūšiuojamas ir pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>), transportavimo pakuočių savybes (<i>tvirtumas, lengvumas, šilumos/šalčio palaikymas, pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>).	Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio/indo/transportavimo pakuotės 1 savybę.	Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio/indo/transportavimo pakuotės 2 savybes.	Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio/indo/transportavimo pakuotės 3 savybes.	Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio/indo/transportavimo pakuotės 4 ir daugiau savybių.
C3. Išsaugo atrinktą informaciją faile, failą išsaugo sutartu pavadinimu, įrašo į nurodytą kompiuterio vietą (<i>aplanką</i>).	Pagal pažingsnines instrukcijas išsaugo rastą informaciją faile, failą įrašo automatiškai sugeneruotu pavadinimu į darbalaukį.	Pagal aiškius nurodymus išsaugo atrinktą informaciją faile, failą išsaugo automatiškai sugeneruotu, įrašo į darbalaukį ar kitoje pasirinktoje vietoje.	Pagal nurodymus išsaugo atrinktą informaciją faile, failą išsaugo sutartu pavadinimu, įrašo į nurodytą kompiuterio vietą (<i>aplanką</i>).	Išsaugo atrinktą informaciją faile, failą išsaugo sutartu pavadinimu, įrašo į nurodytą kompiuterio vietą (<i>aplanką</i>). Padeda klasės draugams.

D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.				
D1. Įsivertina informacijos paieškos/atrankos procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo (<i>gaminimo įgūdžių, pagaminto produkto</i>) galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	Konsultuodamas įsivertina informacijos paieškos rezultatą, įvardina pritaikymo galimybę.	Įsivertina informacijos paieškos rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes ar naudą žmogui.	Įsivertina informacijos paieškos/atrankos procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą, vertę žmogui.	Įsivertina informacijos paieškos/atrankos procesą ir galutinį rezultatą, įvardina ir komentuoja pritaikymo galimybes, naudą, vertę žmogui, aplinkai.

PASIEKIMAS	Gali mi balai	Mok ytojo įverti nima s	Slenk stinis lygis	Paten kinamas lygis	Pagri ndinis lygis	Auk štes nysi s lygis
C1. Įvardina pasirinkto vienkartinio įrankio, indo (<i>iš ko padarytas, per kiek suyra gamtoje, ar rūšiuojamas ir pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>), transportavimo pakuočių savybes (<i>tvirtumas, lengvumas, šilumos/šalčio palaikymas, pasiekiamumas (kaina, galimybė įsigyti, jau turimas)</i>).	Iki 4					
C3. Išsaugo atrinktą informaciją faile, failą išsaugo sutartu pavadinimu, įrašo į nurodytą kompiuterio vietą (<i>aplanką</i>).	Iki 4					
D1. Įsivertina informacijos paieškos/atrankos procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo (<i>gaminimo įgūdžių, pagaminto produkto</i>) galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	Iki 4					
	VIS O		2–3	4–6	7–9	10–12

Tekstilė

„Vilnos vėlimas šlapiuoju būdu“

2 pamokos

Uždaviniai:

Organizuojantis darbo vietą prisimenami reikalavimai saugiai, ergonomiškai, higieniškai (*apšvietimas*) darbo aplinkai. Peržiūrint instrukcijas tekstu/vaizdu/video formatu aptariami muilo apvėlimo su vilna technologiniai procesai, darbui reikalingos medžiagos, priemonės, indai. Savarankiškai, vadovaujantis instrukcijomis veliant vilną šlapiuoju būdu apveliamas muilas, išsiaiškinama, kad vilnos gaminiai gali būti marginami ne tik dažais, bet ir maišant viename gaminyje spalvotus vilnos pluoštus jau produkto gaminimo eigoje.

Veiklos plėtotė

Aukštesniųjų gebėjimų mokiniams galima pasiūlyti šlapiuoju būdu nusivelti juostelę ar kitą dekoratyvią detalę muilo/ muilo dėžutės dekorui.

Integracijos galimybės su:

- **Meniniu ugdymu/daile** (*koloritas*).
- **SEU** (*reflektuoja ir įsivertina, ką galėtų padaryti geriau, kad pavyktų pasiekti sėkmę, analizuoja, kas yra sveiki ir nesveiki su sveikata susiję įpročiai (pvz. rankų plovimas), mokosi teisingai plauti rankas ir paaiškinti kodėl ir kada reikia plauti ir/ar dezinfekuoti rankas*).
- **INFORMATIKOS UGDYMU** (*supažindinami su įvairiais algoritmais iš jų aplinkos, mokomi skaidyti uždavinį į mažesnes dalis*).
- **Technologiniu ugdymu, konstrukcinėmis medžiagomis** (*galima pasiūlyti pasidaryti dovanų dėžutę iš kartono muilo įpakavimui*).

Kompetencijų ugdymas dalyke

PASIEKIMŲ SRITYS			
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	B. Sprendimo idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.	D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.
A1		C1, C3	D1
	silpnai	vidutiniškai	stipriai
Pažinimo kompetencija	Ugdoma susipažįstant su šlapiam vilnos vėlimui reikalingomis medžiagomis (<i>aiškinantis kuo skiriasi vilnos pluoštas, karšinis, vilnos sluoksna</i>), priemonėmis, indais bei muilo apvėlimo su vilna technologiniai procesais. Praktinio darbo metu mokiniai sieja įvairių sričių (<i>informatikos, dailės, SEU</i>) žinias, reflektuoja patirtį ir pažangą, kelia naujus tikslus ir jų siekia.		
Kūrybiškumo kompetencija	Skatinant kūrybinę projektinę veiklą ugdomas gebėjimas kūryboje išvėlgti prasmę, galimus sunkumus, problemas ir galimybes, analizuoti analogus ir alternatyvas, generuoti naujas, įvairias, originalias, sau ir kitiems reikšmingas idėjas/sprendimus, atlikti ir valdyti vilnos vėlimo šlapiuoju būdu technologinius procesus. Vertinti kūrybinio sprendimo rezultato naujumą, išbaigtumą, kokybę ir estetiškumą, pritaikomumą ir vertingumą, atitikimą užduočiai. Išradingai dalintis/įprasminti kūrybos rezultatais.		
Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija	Mokiniai skatinami pagarbiai bendrauti ir bendradarbiauti, pažinti ir valdyti savo emocijas, elgesį, pasitikėti savo jėgomis atliekant praktinius darbus, tikslingai kuriant norimą rezultatą. Veikti atsakingai, racionaliai, vadovaujantis saugaus darbo ir elgesio principais, formuoti sveikatai palankesnes gyvensenos ir tvaraus elgesio nuostatas.		
Pilietiškumo kompetencija	Demonstruoja pagarbą kitokiai nuomonei, prisiima atsakomybę už savo mokymąsi, veiklą/pasirinkimus/rezultatus atliekant užduotį. Mokiniai skatinami racionaliai ir atsakingai vartoti.		

Pamoka „Valgymas gamtoje“ pirmą pamoką, 3–4 klasė		
DARBO ETAPAI	PASIEKIMŲ SRITYS/PASIEKIMAI	PASIEKIMŲ POŽYMIAI/REZULTATAI
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.		
Apibūdinti turimą vilnos pluoštą, karšinį, sluoksna (<i>kvapas, paviršiaus tekstūra (pojūčiai liečiant), svoris, spalvos, struktūra</i>).	C1. Atpažįsta, skiria medžiagas/komponentus/ priemones/sistemas, jų savybes ir/ar charakteristikas, technologinius procesus/sekas problemos sprendimui įgyvendinti.	C1. Apibūdina turimą vilnos pluoštą, karšinį, sluoksna (<i>kvapas, paviršiaus tekstūra (pojūčiai liečiant), svoris, spalvos, struktūra</i>).
Apibūdinti muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas,		C1. Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (<i>neperšlampamas užtiesalas stalui, dubuo,</i>

priemones, indus (neperšlampamas patiesalas stalui, dubuo, karštas vanduo, muilas, tinklinis audinys ar kaproninė kojine, vilnos karšinys/sluoksna).		karštas vanduo, muilas, tinklinis audinys ar kaproninė kojine, vilnos karšinys/sluoksna).
Prisiminti muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.		C1. Įvardina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.
Apvėlti muilą su vilna šlapiuoju būdu.	C3. Saugiai, tikslingai atlieka ir valdo technologinius procesus , sukuria suplanuotą rezultatą.	C3. Apvelia muilą su vilna šlapiuoju būdu (muilą apvynioja vilnos karšiniu/sluoksna maišydamas spalvas ir vilnos vyniojimo kryptis, tinkliniu audiniu ar įvelka į kaproninę kojine, sušlapina karštame muiluotame vandenyje, trina, po kelių minučių aktyvaus trynimo išima iš kojinės/nuvynioja audinį, deda įvairių spalvų sluoksna, mirko karštame muiluotame vandenyje ir trina tol, kol nebus įmanoma atkelti vilnos nuo muilo).
D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas		
Įsivertinti muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą ir galutinį rezultatą, pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	D1. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, visuomenei, aplinkai.	D1. Įsivertina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą ir galutinį rezultatą, pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.

PASIEKIMŲ REZULTATAI	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.				
C1. Apibūdina vilnos pluoštą, karšinį, sluoksna (kvapas, paviršiaus tekstūra (pojūčiai liečiant), svoris, spalvos, struktūra).	Apibūdina vilnos pluoštą, karšinį, sluoksna pagal 2 savybes.	Apibūdina turimus vilnos pluoštus, karšinį, sluoksna pagal 3 savybes.	Apibūdina turimus vilnos pluoštus, karšinį, sluoksna pagal 4 savybes.	Apibūdina turimus vilnos pluoštus, karšinį, sluoksna pagal 5 savybes.
C1. Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (neperšlampamas užtiesalas stalui, dubuo, karštas vanduo, muilas, tinklinis audinys ar kaproninė kojine, vilnos karšinys/sluoksna).	Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (2).	Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (3).	Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (4).	Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (5 ir daugiau).

C1. Įvardina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.	Padedamas įvardina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesus.	Konsultuodamas įvardina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.	Įvardina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.	Tiksliai, nuosekliais įvardina, apibūdina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.
C3. Apvelia muilą su vilna šlapiuoju būdu	Konsultuodamas saugiai velia muilą su vilna šlapiuoju būdu.	Saugiai apvelia muilą su vilna šlapiuoju būdu.	Saugiai, laikydamasis tvarkos apvelia muilą su vilna šlapiuoju būdu.	Saugiai, laikydamasis tvarkos kokybiškai apvelia muilą su vilna šlapiuoju būdu, padeda klasės draugams.
D. Rezultato į(si)vertinimas ir pristatymas.				
D1. Įsivertina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą ir galutinį rezultatą, pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.	Padedamas įsivertina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą, įvardina pritaikymo galimybę (<i>(gaminimo įgūdžių ar pagaminto produkto)</i>).	Konsultuodamas įsivertina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą, įvardina pritaikymo galimybes ar naudą žmogui.	Įsivertina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą, vertę žmogui.	Įsivertina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą, vertę žmogui, aplinkai, sąnaudas.

PASIEKIMAS	Gali mi balai	Mok ytojo įverti nima s	Slenks tinis lygis	Patenki namas lygis	Pagrin dinis lygis	Aukš tesny sis lygis
C1. Apibūdina vilnos pluoštą, karšinį, sluoksna (<i>kvapas, paviršiaus tekstūra (pojūčiai liečiant), svoris, spalvos, struktūra</i>).	Iki 4					
C1. Apibūdina muilo apvėlimui su vilna reikalingas medžiagas, priemones, indus (<i>neperšlampamas užtiesalas stalui, dubuo, karštas vanduo, muilas, tinklinis audinys ar kaproninė kojine, vilnos karšiny/sluoksna</i>).	Iki 4					
C1. Įvardina muilo apvėlimo su vilna šlapiuoju būdu technologinių procesų seką.	Iki 4					
C3. Apvelia muilą su vilna šlapiuoju būdu	Iki 4					

Konstruktinės medžiagos	Tema	identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas.	idėjų generavimas, atrinkimas, vystymas.	o įgyvendinimas/prototipavimas.	į(si)vertinimas ir pristatymas.			kumo	ikavimo	nė ir sveikos gyvensenos		ku mo
3-4 klasė	Konstruktinių medžiagų savybės. Konstrukcijų kūrimas	A1.2	B1.2	C2.2 C3.2	D1.2	Meninis ugdymas Gamtamokslinis ugdymas Matematinis ugdymas						

3-4 klasė. „Konstrukcinių medžiagų savybės. Konstrukcijų kūrimas“		
Darbo eigos etapai	Pasiekimų sritys	Vertinimo kriterijai
<i>Išanalizuoti geometrines formas ir figūras.</i>	A1.2. Tyrinėdamas objektus, artimą aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja įvardina jos sprendimo poreikį. Naudoja sąvokas.	Išanalizuotos geometrinės formos ir figūros.
<i>Sumodeliuoti 3 ir daugiau detales iš geometrinių figūrų.</i>	B1.2. Pateikia ir apibūdina idėjas problemos sprendimui, įvardina naudingumą asmeniui ir kasdieniui aplinkai.	Sumodeliuotos 3 ir daugiau detalių iš geometrinių figūrų.
<i>Ant konstrukcinės medžiagos kartono nubraižyti detales, detalių sujungimus. Detales iškirpti.</i>	C2.2. Problemos sprendimui parenka, derina ir taiko medžiagas/komponentus/priemones/įrankius/įrangą, technologinius procesus.	Nubraižytos detalės, detalių sujungimai. Iškirptos detalės.
<i>Iš pasigamintų detalių sukonstruoti erdvinę skulptūrą.</i>	C3.2. Saugiai, pagal nurodymus, nuosekliai atlieka nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/ netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	Iš detalių sukonstruota erdvinė skulptūra.
<i>Įsivertinti konstravimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardinti pritaikymo galimybes, naudą.</i>	D1.2. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina jo pritaikymo galimybes, vertę ir naudą asmeniui, artimai aplinkai, formuluoja išvadas.	Įsivertina konstravimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą.

Vertinimas					
Kriterijus	Įvertinimas	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)

<i>Išanalizuotos geometrinės formos ir figūros.</i>	A1.2	A1.2.1. Stebėdamas objektus, artimiausią aplinką, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti konstrukcijas iš geometrinių formų ir figūrų, konsultuodamasis jas identifikuoja, įvardina. Skiria sąvokas.	A1.2.2. Stebėdamas objektus, artimiausią aplinką, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti konstrukcija iš geometrinių formų ir figūrų, jas identifikuoja, įvardina. Skiria sąvokas.	A1.2.3. Tyrinėdamas objektus, artimą aplinką, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti konstrukcijas iš geometrinių formų ir figūrų, jas identifikuoja, įvardina. Naudoja sąvokas.	A1.2.4. Tyrinėdamas aplinką, formuluoja tikslinius klausimus apie konstrukcijas, identifikuoja geometrines formas ir figūras, jas įvardina ir apibūdina. Tinkamai naudoja sąvokas.
<i>Sumodeliuotos 3 ir daugiau detalių iš geometrinių figūrų.</i>	B1.2	B1.2.1. Konsultuodamiesi pateikia idėjų, įvardina naudingumą asmeniui ir šeimai.	B1.2.2. Pateikia idėjų, įvardina naudingumą asmeniui ir šeimai.	B1.2.3. Pateikia ir apibūdina idėjas, įvardina naudingumą asmeniui ir kasdienei aplinkai.	B1.2.4. Pateikia ir paaiškina idėjas, įvardina jų naudingumą asmeniui, bendruomenei.
<i>Nubraižytos detalės, detalių sujungimai. Iškirptos detalės.</i>	C2.2	C2.2.1. Konsultuodamasis parenka ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.	C2.2.2. Parenka ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.	C2.2.3. Parenka, derina ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus.	C2.2.4. Parenka, derina ir taiko medžiagas, priemones, įrankius, technologinius procesus, įvertina jų tinkamumą gamybos būdui/formai/paskirčiai.
<i>Iš detalių sukonstruota erdvinė skulptūra.</i>	C3.2	C3.2.1. Saugiai, pagal pažingsnines instrukcijas atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas, sukuria suplanuotą rezultatą.	C3.2.2. Saugiai, pagal aiškius nurodymus, atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	C3.2.3. Saugiai, pagal nurodymus, nuosekliai atlieka nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	C3.2.4. Saugiai, nuosekliai atlieka ir valdo nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.
<i>Įsivertina gamtinio proceso ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo</i>	D1.2	D1.2.1. Konsultuodamasis į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui,	D1.2.2. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui,	D1.2.3. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina jo pritaikymo galimybes, vertę ir naudą asmeniui,	D1.2.4. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina ir paaiškina kelias jo panaudojimo ir pritaikymo

<i>galimybės, naudą.</i>		artimiausiai aplinkai.	artimiausiai aplinkai.	artimai aplinkai, formuluoja išvadas.	galimybės, vertę ir naudą asmeniui, visuomenei, aplinkai, formuluoja išvadas.
--------------------------	--	------------------------	------------------------	---------------------------------------	---

Vertinimų skalė

Kriterijus	Galimi balai	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
A1.2	4				
B2.2	4				
C2.2	4				
C3.2	4				
D1.2	4				
	Viso	5-8	9-12	13-16	17-20

Elektronika

Elementų baterijos ir jų savybės

Tema - Elementų baterijos ir jų savybės. 3-4 klasė

Tikslas: susipažinti su elektros srovės šaltiniais ir sudaryti vaisių, daržovių bateriją, eksperimentuoti su ja.

Uždaviniai:

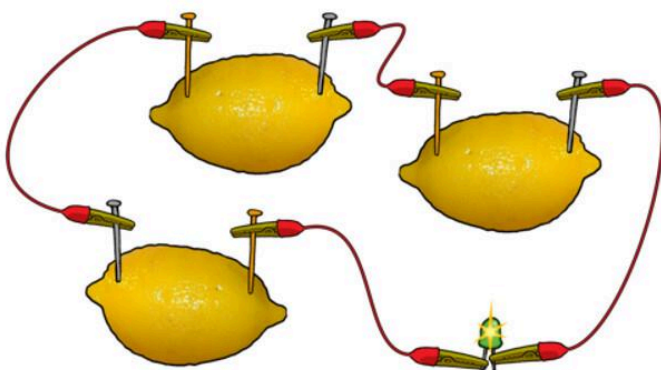
- Susipažinti su elektros srovės šaltinių pavyzdžiais.
- Sudaryti vaisių bateriją ir eksperimentuoti su ja.
- Sudaryti daržovių bateriją ir eksperimentuoti su ja.

Vaizdo medžiaga:

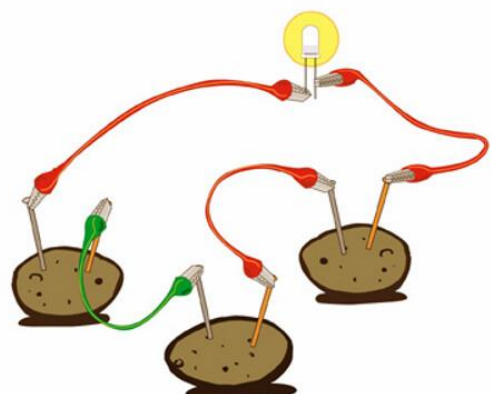
- <https://youtu.be/WNx-bwITATI>
- <https://youtu.be/wZcQyTZJIs>

Darbo priemonės: citrinos (apelsinai, obuoliai...), bulvės, cinkuotos vinys, varinės monetos (varinė viela, skardos juostos), laidai „krokodilai“, šviesos diodas (iš rinkinio).

Galima integracija: Gamtamokslinis ugdymas (6.3.8, 6.3.9)

1 pav. Citrinų baterijos sudarymas.

2 pav. Bulvių baterijos sudarymas.

3-4 klasė. „Elementų baterijos ir jų savybės“		
Darbo eigos etapai	Pasiekimų sritys	Vertinimo kriterijai
<i>Aptarti turimus vaisius/daržoves/uogas ir pasvarstyti/pasiūlyti ką galima iš jų padaryti.</i>	A1.2. Tyrinėdamas objektus, artimą aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti problemą, ją identifikuoja įvardina jos sprendimo poreikį. Naudoja sąvokas.	Aptarti turimi vaisiai, daržovės. Identifikuotos jų savybės, įvardintos jų pritaikymo galimybės.
<i>Sudaryti baterijos gamybos planą: išvardinti medžiagas, priemones, nupiešti elektros grandinės jungimo schemą.</i>	B2.2. Atrenka ir paaiškina problemos sprendimą, sudaro ir pristato įgyvendinimo planą.	Sudarytas baterijos gamybos planas: išvardintos medžiagos, priemonės, nupiešta elektros grandinės jungimo schema.
<i>Elektros baterijos gamybai pasirinkti medžiagas ir darbo priemones: citrinos, bulvės, obuoliai, 1 vaisius ar daržovė (pasirinktinai), varinės monetos ar viela, skardos juostelės, cinkuotos vinys, laidai „krokodilai“.</i>	C2.2. Problemos sprendimui parenka, derina ir taiko medžiagas/ komponentus/ priemones/ įrankius/įrangą, technologinius procesus.	Elektros baterijos gamybai pasirinktos medžiagos ir darbo priemonės: citrinos, bulvės, obuoliai, 1 vaisius ar daržovė (pasirinktinai), varinės monetos ar viela, skardos juostelės, cinkuotos vinys, laidai „krokodilai“.
<i>Sudaryti elektros baterijas ir jas išbandyti:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Iš citrinų • Iš bulvių • Iš obuolių • Iš pasirinktų vaisių ar daržovių. 	C3.2. Saugiai, pagal nurodymus, nuosekliai atlieka nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/ netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	Sudarytos elektros baterijos ir išbandytos su šviesos diodu (ir/arba išmatuota sukaupta energija su multimetru)
<i>Įsivertinti gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, jo pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</i>	D1.2. Į(si)vertina procesą ir galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina jo pritaikymo galimybes, vertę ir naudą asmeniui, artimai aplinkai, formuluoja išvadas.	Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.

Vertinimas					
Kriterijus	Įvertinimas	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
<i>Aptarti turimi vaisiai, daržovės. Identifikuotos jų savybės, įvardintos jų pritaikymo galimybės.</i>	A1.2	A1.2.1. Stebėdamas objektus, artimiausią aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti jų savybes,	A1.2.2. Stebėdamas objektus, artimiausią aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti vaisių, daržovių	A1.2.3. Tyrinėdamas objektus, artimą aplinką ir procesus, kelia klausimus, padedančius išsiaiškinti vaisių, daržovių savybes, jas	A1.2.4. Tyrinėdamas aplinką ir procesus joje, formuluoja tikslinius klausimus, identifikuoja vaisių, daržovių savybes, jų

		konsultuodamasi s jas identifikuoja, įvardina pritaikymo galimybes. Skiria sąvokas.	savybes, jas identifikuoja, įvardina pritaikymo galimybes. Skiria sąvokas.	identifikuoja, įvardina pritaikymo galimybes. Naudoja sąvokas.	pritaikymo galimybes. Tinkamai naudoja sąvokas.
<i>Sudarytas baterijos gamybos planas: išvardintos medžiagos, priemonės, nupiešta elektros grandinės jungimo schema.</i>	B2.2	B2.2.1. Konsultuodamiesi išvardina baterijos gaminimui reikalingas medžiagas ir priemones, paaiškina pasirinkimą, įgyvendinimo etapus.	B2.2.2. Išvardina baterijos gaminimui reikalingas medžiagas ir priemones, paaiškina pasirinkimą, įgyvendinimo etapus.	B2.2.3. Išvardina baterijos gaminimui reikalingas medžiagas ir priemones, paaiškina pasirinkimą, sudaro ir pristato įgyvendinimo planą.	B2.2.4. Išvardina baterijos gaminimui reikalingas medžiagas ir priemones, paaiškina pasirinkimą, pagal instrukciją sudaro ir pristato įgyvendinimo planą.
<i>Elektros baterijos gamybai pasirinktos medžiagos ir darbo priemonės: citrinos, bulvės, obuoliai, 1 vaisius ar daržovė (pasirinktina), varinės monetos ar viela, skardos juostelės, cinkuotos vinys, laidai „krokodilai“.</i>	C2.2	C2.2.1. Konsultuodamasi s parenka ir taiko medžiagas, priemones, technologinius procesus elektros baterijos gamybai.	C2.2.2. Elektros baterijos gamybai parenka ir taiko medžiagas, priemones, technologinius procesus.	C2.2.3. Elektros baterijos gamybai parenka, derina ir taiko medžiagas, priemones, technologinius procesus.	C2.2.4. Elektros baterijos gamybai parenka, derina ir taiko medžiagas, priemones, technologinius procesus, įvertina jų tinkamumą gamybos būdui, paskirčiai.
<i>Sudarytos elektros baterijos ir išbandytos su šviesos diodu (ir/arba išmatuota sukaupta energija su multimetru)</i>	C3.2	C3.2.1. Saugiai, pagal pažingsnines instrukcijas atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas, sukuria elektros bateriją.	C3.2.2. Saugiai, pagal aiškius nurodymus, atlieka elementarius technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria elektros bateriją.	C3.2.3. Saugiai, pagal nurodymus, nuosekliai atlieka nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria elektros bateriją.	C3.2.4. Saugiai, nuosekliai atlieka ir valdo nesudėtingus technologinius procesus. Koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria elektros bateriją.
<i>Įsivertina gaminimo procesą ir galutinį</i>	D1.2	D1.2.1. Konsultuodamasi s į(si)vertina	D1.2.2. Į(si)vertina procesą ir	D1.2.3. Į(si)vertina procesą ir	D1.2.4. Į(si)vertina procesą ir

<i>rezultatą, įvardina pritaikymo galimybes, naudą žmogui, aplinkai.</i>		procesą ir galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	galutinį rezultatą, įvardina jo pritaikymo galimybes, naudą asmeniui, artimiausiai aplinkai.	galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina jo pritaikymo galimybes, vertę ir naudą asmeniui, artimai aplinkai, formuluoja išvadas.	galutinį rezultatą, sąnaudas, įvardina ir paaiškina kelias jo panaudojimo ir pritaikymo galimybes, vertę ir naudą asmeniui, visuomenei, aplinkai, formuluoja išvadas.
--	--	---	--	--	---

Vertinimų skalė

Kriterij us	Galimi balai	I lygis (slenkstinis)	II lygis (patenkinamas)	III lygis (pagrindinis)	IV lygis (aukštesnysis)
A1.2	4				
B2.2	4				
C2.2	4				
C3.2	4				
D1.2	4				
	Viso	5-8	9-12	13-16	17-20

Dailė

Vertinimo ypatumai kiekvienoje klasėje / konkcentre

1 klasė

Pirmoje klasėje dar sunku numatyti, kokia bus vaikų dailės kūrinių kokybė, nes mąstyti abstrakčiai ir įsisavinti galiojančias dailės raiškos nuostatas vaikams dar yra sudėtinga. Dailės raiškos lygis labai priklauso nuo vaiko pasirengimo mokyklai, ko ir kaip jis buvo mokomas prieš atėjimą į mokyklą, ar jis kūrybiškas, nesukaustytas draudimų ir kritikos, nebijo piešti savitai, kaip pats įsivaizduoja. Pirmokas tik pradeda pažinti su kūrybos reikmenimis, mokosi saugiai ir tvarkingai jais naudotis. Jie mėgsta fantazuoti, pasakoti apie savo nupieštus vaizdinius. Turėtume leisti jiems kurti laisvai, negalvojant apie galutinį rezultatą.

9 pavyzdys. 1 klasės užduoties pavyzdys:

Užduotis: Mano herojus. Pasirinkti mėgstamus kūrybos reikmenis ir pavaizduoti teigiamą arba neigiamą pasakų herojų.

Turinio temos: *Idealai, vertybės, asmenybės.* Aptaria gėrio ir blogio, šviesaus ir tamsaus prado apraiškas gyvenime ir pasakose, legendose, teigiamus ir neigiamus herojų charakterius dailės kūriniuose. S. Eidrigevičius ir simbolinės metaforinės jo kūrinių prasmės.

Ugdomos kompetencijos: Pažinimo, Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos, Kūrybiškumo.

Pasiekimai:

A1. Impulsyviai kelia vizualias idėjas. Trumpai nusako idėją, kurią norėtų pavaizduoti.

A3. Intuityviai pasirenka norimo storio linijas, patikusias spalvas, kuria erdvines formas. Išgauna savitą ritmą ir nuotaiką, horizontaliame ir vertikaliame lape.

B2. Apibūdina dailės kūrinių keliamą įspūdį, nuotaiką, išsako savo nuomonę, ką autoriai norėjo pavaizduoti.

Dailės medžiagos ir įrankiai: laisvai pasirinkti dailės reikmenys (spalvoti pieštukai, flomasteriai, vandeniniai dažai, aliejinės kreidelės ir kt.).

Trukmė: 2 pamokos

Mokinių veikla: pirmokai diskutavo, kokių teigiamų ir neigiamų pasakų (filmų, skaitytų knygų ir kt.) herojų žino, ką mano apie juos. Vaikai žiūrėjo įžymaus lietuvių dailininko Stasio Eidrigevičiaus iliustracijas lietuvių liaudies pasakai „Devyni broliai ir jų sesuo Elenytė“, prisiminė pasakos turinį ir aptarė, kaip dailininkas nupiešė teigiamus ir neigiamus herojus: Elenytę, jos brolius, raganą, kiškėlį ir kt. Vaikai nekopijuoja dailininko iliustracijų, o laisvai pasirinkę jiems įdomų teigiamą arba neigiamą herojų, stengiasi jį pavaizduoti. Baigę piešti, klasės draugams pristato savo kūrinių.

Kadangi užduotis kūrybinė, galėtume pagirti pirmoko pastangas, originalumą ir įvertinti patį pasakojimą, kaip jis sklandžiai pasakoja apie savo piešinį:

- ką nupiešė, ką savo piešinyje pavaizdavo, kodėl,
- ką veikia herojus,
- kas vyksta aplinkui,
- kas jam svarbu buvo piešiant,
- kaip pavyko,

- apie ką dar norėtų nupiešti piešinį.

Pastaba: jei šios dailininko iliustruotos pasakų knygos neturite, iliustracijų vaizdų yra internete. Pasirinkite paieškos žodžius: Stasys Eidrigėvičius, pasakų iliustracijos.

10 pavyzdys. 2 klasės užduoties vertinimo pavyzdys:

Užduotis: Tamsių spalvų paveikslas. sukurti labai tamsių (ryškių, šiltų arba šaltų) spalvų kūrinį pasirinkta tema. Išgauti kaip galima daugiau jų atspalvių.

Turinio temos: *Dailės technikos: raiška plokštumoje.* Mokosi saugiai tapyti guašu ir akvarele, maišyti dažų spalvas ir išgauti naujų spalvų.

Meninės išraiškos bruožai. Kuria savitas kompozicijas horizontaliame ir vertikaliame lape. Tapo grynomis spalvomis ir išgauna įvairių atspalvių. Skiria šiltas ir šaltas spalvas.

Ugdomos kompetencijos: Kūrybiškumo.

Pasiekimai:

A3. Intuityviai pasirenka norimo storio linijas, patikusias spalvas, kuria erdvines formas. Išgauna savitą ritmą ir nuotaiką, horizontaliame ir vertikaliame lape.

Dailės medžiagos ir įrankiai: laisvai pasirinkti dailės reikmenys (spalvoti pieštukai, flomasteriai, vandeniniai dažai, aliejinės kreidelės ir kt.).

Trukmė: 2 pamokos

Mokinių veikla: mokiniai žiūri tamsių spalvų tapybos darbus ir aptaria, ką vaizduoja šie kūriniai, kuo ypatingos šių kūrinų spalvos, kokių spalvų daugiausia matome. Mokiniai pasako, kokią temą galėtų pavaizduoti labai tamsių (ryškių, šiltų arba šaltų) spalvų deriniais. Laisvai pasirenka kūrinio temą, mėgstamus dailės reikmenis ir kuria (piešia, tapo) tamsių spalvų paveikslą.

11 pavyzdys. 3 klasės užduoties vertinimo pavyzdys:

Užduotis: Paveikslas iš geometrinių figūrų. Pavaizduoti fantazijos pasaulį, primenantį geometrinių figūrų formas.

Turinio temos: *Vaizdavimo būdai ir galimybės.* Vaizduoja daiktus, primenančius geometrinių figūrų formas.

Aplinkos stebėjimas ir vaizdavimas. Tyrinėja ir apibūdina vienas kitą užstojančius vaizdus, primenančius geometrines figūras ir formas.

Ugdomos kompetencijos: Kūrybiškumo. Kultūrinė. Pažinimo.

Pasiekimai:

A2. Pasirenka ir naudoja jau žinomas dailės technikas, kūrybiškai ir saugiai jomis naudojasi.

A3. Pasirenka linijas ir/ar spalvas, ir/ar erdvines formas. Pastebi fono ir vaizduojamų objektų / figūrų dermę, kūrybiškai perteikia norimą ritmą, emocijas.

Dailės medžiagos ir įrankiai: spalvotas popierius, žirklutės, klijai, A4 arba A3 formato piešimo popierius, flomasteriai (arba guašo dažai, teptukai).

Trukmė: 2 pamokos

Mokinių veikla: Prisimenama, kokių geometrinių figūrų žino mokiniai, apibūdinamos jų formos. Aptariama, kur savo aplinkoje ar gamtoje galima jų pamatyti (kokias geometrines formas primena saulė, gėlių žiedai ar medžių kamienai). Žiūrimi ir aptariami Paulio Klee kūriniai, ką, kokius vaizdus dailininkas sukūrė iš geometrinių figūrų. Laisvai pasirinkę temą (ką vaizduos, apie ką pasakos savo kūrinyje) mokiniai kuria paveikslą iš geometrinių figūrų: išsikerpa iš spalvoto popieriaus norimo dydžio ir formos geometrines figūras, jas priklijuoja ir flomasteriais nupiešia (ar guašo dažais nutapo, jei kuria A3 formate), ko trūksta. Užbaigtą kūrinį vaikai pristato klasės draugams, papasakoja, kas jame pavaizduota, kaip sekėsi atlikti užduotį.

Teatras

Užduočių ar mokinių darbų, iliustruojančių pasiekimų lygius, pavyzdžiai.

Daugelyje mokyklų naudojama panaši vertinimo kriterijų aprašo struktūra, kurioje nurodyti: vertinimo tikslas, vertinimo uždaviniai bei taikomi: Formuojamasis vertinimas, kuris yra grindžiamas mokinio ir mokytojo bendradarbiavimu, nuolat įvertinant situaciją ir teikiant grįžtamąjį ryšį – stebint, kaip mokiniai elgiasi, bendrauja ir bendradarbiauja, kokių pastangų jiems reikia užduočiai atlikti, tikslui pasiekti; formuojamojo vertinimo strategijos – stebėjimas, klausinėjimas, diskusijos, užduočių analizavimas bei aptarimas ir pan.);

Diagnostinis vertinimas, kuris taikomas pabaigus temą, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes ir suteikti pagalbą įveikiant sunkumus; atsižvelgiant į vertinimo tikslą gali būti taikomi įvairūs diagnostinio vertinimo metodai – praktinės, kūrybinės užduotys, kontroliniai, projektiniai darbai, testai, tačiau per dieną neturėtų būti atliekamas daugiau nei vienas diagnostinis darbas);

Apibendrinamasis / sumuojamasis vertinimas, kuris taikomas ilgesnio ar trumpesnio ugdymo ciklo – projekto, trimestro, semestro, metų ugdymo programos pabaigoje, kai vertinama mokinio per mokykloje nustatytą ugdymosi laikotarpį padaryta pažanga. Atliekant apibendrinamąjį / sumuojamąjį vertinimą remiamasi Pradinio ugdymo programoje aprašytais mokinių pasiekimų lygių požymiais.

Mokantis neakademinių dalykų faktinės žinios yra mažiau svarbios už psichomotorinius, metakognityvinius, emocinius, asmeninius ir kt. gebėjimus, kuriuos tradiciškai įvertinti nėra paprasta. Pasak „Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tobulinimo rekomendacijų“ (2010) autorių, norint įvertinti gebėjimus, reikia mokėti juos išskaidyti į paprastesnius komponentus ir tuo pat metu stebėti vienokią ar kitokią tam tikro gebėjimo raišką įvairiais aspektais, rekonstruoti visumą. Tuo pačiu vertinimas labiau individualizuojamas, nes mokiniui keliami ne tik bendri visiems, bet ir su jo konkrečiais gebėjimais susiję ugdymosi tikslai bei užduotys. Kadangi pamokoje keliami ne tik dalyko mokymosi, bet ir bendrųjų kompetencijų ugdymo tikslai, svarbu suderinti tiek veiklas, tiek grįžtamąjį ryšį, įsivertinimą ir vertinimą, su mokiniams aptariant dalyko ir bendrųjų gebėjimų bei nuostatų pažangą. Atlikus mokyklose tyrimą apie vertinimo sunkumus meninio ugdymo procese, prieita prie išvadų, kad reikalinga diagnostinėmis užduotimis grįsta vertinimo sistema-metodika, kuri leistų formalizuoti, labiau pagrįsti bei objektyvizuoti (pvz., raiškos) vertinimo kriterijus. Tiesa, mokymosi eigoje galima taikyti tiek neformalųjį vertinimą (pagyrimą, paskatinimą, padėką ir pan.), tiek formuojamąjį, taip pat pasirinkti formaliojo vertinimo pobūdį – pažymius, kaupiamuosius balus, pliusus, „įskaityta“ ir pan.

Raiškos užduočių vertinimo kriterijai turi būti aptariami ir išsiaiškinami kartu su mokiniams, kai kuriuos jie gali patys siūlyti (dažniausiai vertinami veiklos tikslingumas, gebėjimai, žinios ir supratimas, minčių originalumas ir kūrybingumas, grupinio ir individualaus darbo rezultatai). Formalizuojant raiškos kaip veiklos vertinimą, atsižvelgiama į keturis formaliojo veiklos vertinimo bruožus: aiškus veiklos tikslas; aiškūs veiklos kriterijai; tinkama aplinka rezultatui parodyti ir įvertinti; nustatoma vertinimo sistema ar skaičiavimo būdas, kuriuo bus įvertintas veiksmas.

Viena iš veiklos vertinimo formų gali būti rubrikos kaip aiškių nuorodų, ko tikimasi iš mokinio, ir kriterijų, kaip pasiekti vieną ar kitą tikslą, rinkinys. Rubrikos, kaip ir visos vertinimo formos, grindžiamos nuosekliais veiklos atlikimo kriterijais ir sudaromos atsižvelgiant į mokinių skirtingus gebėjimus (laipsniuojamos). Rubrikos, pasak E. Sakadolskienės, įveda nuoseklumo, padeda mokiniams įsivertinti, o

mokytojui – daugiau dėmesio kreipti į mokymąsi, bet ne į galutinį rezultatą. Rubrikos gali būti sukurtos vienai konkrečiai užduočiai. Naudojant rubrikas, galioja 3 principai: abipusis sutarimas tarp mokytojo ir mokinių dėl svarbiausių mokinio [sukurto] produkto savybių; kriterijai skelbiami iš anksto, yra žinomi prieš atliekant veiklą; mokiniai yra įtraukiami, kuriant ir naudojant kriterijus savęs įvertinimui ir vertinant vienas kitą. Vertinimo ir įsivertinimo rubrikos pateikiamos 4 lygiais: slenkstiniu, patenkinamu, pagrindiniu ir aukštesniu.

Rubrikų naudojimo pavyzdys aprašant pamoką.

Teatro raiškos pamokų ciklas 2 klasėje; naudojame rubrikas: ciklas, tikslas, uždaviniai, ugdomos kompetencijos, kūrybinės užduotys.

Ciklas: Etiudų vaidinimas, kūrimas ir parodymas / pristatymas aptariant bei įsivertinant savo pasiekimus.

Tikslas: Padėti mokiniams suprasti ir praktiškai išbandyti, kas yra etiudas, kaip jis vaidinamas, kuriamas ir parodomas.

Uždaviniai: ugdyti mokinių gebėjimus bendrauti, pažinti aplinką ir save per teatrinės raiškos priemones; ugdyti psichomotorinius ir kalbinius mokinių gebėjimus per teatrinės raiškos priemones; ugdyti dėmesį, pastabumą, gebėjimą reaguoti ir veikti sąlyginėse / sutartose aplinkybėse.

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, kūrybiškumo, komunikavimo, skaitmeninė bei socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos.

Kūrybinės užduotys 8 pamokoms:

- Aplinkybių „diktantai“;
- Psichofiziniai pratimai;
- Artikuliacinė mankšta „Mano namelis“ ir kt.;
- Etiudai „Zoologijos sode“.

Pamokų metu vertinama:

- a) susikaupimas į užduotį, dėmesio koncentracija ir reakcija į garsus, aplinką;
- b) judesių, gestų koordinacija, gebėjimas išreikšti nuotaiką judesiu ir / ar gestu;
- c) natūralus, laisvas elgesys / veikimas sąlyginėse aplinkybėse, tikėjimas jomis ir reagavimas į įvyki;
- d) aplinkos, partnerio jautimas, girdėjimas ir matymas, jam adresavimas savo ir priėmimas jo žodžių, veiksmų;
- e) veiksmų ir reakcijų nuoseklumas, pagrįstumas aplinkybėmis ir įvykiais;
- f) gebėjimas savarankiškai kurti etiudo aplinkybes, įvyki, pasitelkiant originalias, netikėtas situacijas;
- g) supratimas ir gebėjimas paaiškinti, ką scenoje veikė, jautė, kodėl taip reagavo – gebėjimas įvardyti / nusakyti teatrinės raiškos pasiekimus;
- h) iniciatyvumas, noras ir motyvacija dalyvauti raiškos užsiėmimuose.

Pasiekimų lygiai			
I slenkstinis	II patenkinamas	III pagrindinis	IV aukštesnysis

A1.1 vaidina nesudėtingą etiudą grupėje, skatinamas reaguoti į sutartas aplinkybes, įvyki.	A1.2. vaidina nesudėtingą etiudą poroje ar grupėje, judesiais arba mimika reaguodamas į sutartas aplinkybes, įvyki.	A1.3 vaidina nesudėtingą etiudą poroje ir grupėje, mimika ir judesiais reaguodamas į sutartas aplinkybes, įvyki.	A1.4. vaidina nesudėtingą etiudą vienas, poroje ir grupėje, perteikdamas reakcijas į sutartas aplinkybes bei įvyki mimika, judesiais ir balsu.
A2.1. Kuria trumpą etiudą grupėje, pasiūlo aplinkybę arba įvyki.	A2.2. Kuria nesudėtingą etiudą poroje ir / arba grupėje, pasiūlo / sugalvoja vieną, dvi aplinkybes, įvyki.	A2.3. Kuria nesudėtingą etiudą poroje ir grupėje pagal savo pasiūlytas / sugalvotas aplinkybes, įvyki.	A2.4. Kuria nesudėtingą etiudą vienas, poroje ar grupėje pagal savo sugalvotas aplinkybes, įvyki; siūlo aplinkybes / įvyki kitiems grupės nariams.
A3.1. Dalyvauja, atlikdamas pasiūlytą užduotį, parodant nesudėtingą grupinį etiudą artimoje aplinkoje, bendraamžiams.	A3.2. Parodo nesudėtingą grupinį etiudą artimoje aplinkoje, bendraamžiams.	A3.3. Parodo nesudėtingą porinį ir grupinį etiudą artimoje aplinkoje, bendraamžiams.	A3.4. Parodo nesudėtingą individualų, porinį ir grupinį etiudą artimoje aplinkoje, bendraamžiams.
A4.1. Atsakydamas į klausimus nusako [vieną] savo teatrinės raiškos išpūdį, [vieną] pasiekimą.	A4.2. Atsakydamas į klausimus nusako savo teatrinės raiškos išpūdžius, įvardija vieną arba du pasiekimus.	A4.3. Nusako savo teatrinės raiškos išpūdžius, pasiekimus.	A4.4. Nusako ir išsamiai pakomentuoja savo teatrinės raiškos išpūdžius, pasiekimus.

Kūrybinių užduočių pavyzdžiai 1-2 klasei

Pamoka	Veikla	Kompetencija	Pasiekimai
--------	--------	--------------	------------

<p>Pirmos 2 pamokos</p>	<p>Pažintis su teatru 1 kl.</p> <p>Tema: Kas yra teatras?</p> <p>Mokytojas parodo 3,31 min. trukmės filmuką „Pirma teatro pamoka su „Teatriuku“. Kas tas teatras?“ (3:31)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=bGatlhMoxCU</p> <p>Mokiniai apklausiami – kokius žino teatrus, kokių spektaklių yra matę.</p> <p>Mokytojas pasakoja kokias raiškos priemones naudojant gimsta spektaklis, supažindina su saugaus elgesio taisyklėmis</p> <p>Teatro apšilimo pratimai 1 klasei / Theater Warm-up for Grade 1 (7:40)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=laF94U-1x0k</p> <p>Tema: aktorius ir teatrinis veiksmas – vaidyba. Mokytojas įjungia muziką jaukiam mikroklimatui sukurti ir praveda muzikinį veiksmo aplinkybių „diktantą“. Mokiniais diktuojamos aplinkybės (pvz. miške, prie jūros, virtuvėje, žaidimų aikštelėje kieme, ant ledo pakeliui į mokyklą, zoologijos sode, kt.), jie improvizuoja.</p> <p>Mokytojas kiekvienai</p>	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos</p>	<p>A1.Vaidina pasitelkdamas teatrinės raiškos priemones.</p> <p>A1.3. Vaidina nesudėtingą etiudą poroje ar grupėje, mimika ir judesiais reaguodamas į sutartas aplinkybes, įvyki.</p>
-------------------------	---	---	---

	<p>aplinkybei skiria po 0,5 – 1 minutę, patardamas, kad visi reaguotų į pasikeitusias aplinkybes.</p> <p>Patariama elgtis saugiai (detalيزuoja) ir gerbti individualią draugo raišką. Mokiniai vaidina grupelėmis po 3-5 mokytojo pasiūlytose aplinkybėse. Vaidinimų (improvizacijų) metu, mokytojas nurodo įvykį (pvz., nugriaudi griaustinis, pasiklydo, sudaužė indą ir pan.), į kurį mokiniai raginami reaguoti. Mokytojas akcentuoja, kad šie trumpi vaidinimai vadinami etiudais. Paprašoma įsiminti tris pagrindines etiudo dalis – pradžia, įvykį ir pabaigą.</p>		
2 pamokos	<p>Vaidybos gebėjimų ugdymas teatro raiška 2 kl.</p> <p>Tema: Psichofiziniai pratimai. Teatro pamoka pradedama žaidimais ir pratimais, pažadinančiais balsą, kūną, emocijas, vaizduotę. Dėmesį lavinantis pratimas – mokiniai stovi porose vienas priešais kitą ir paeiliui skaičiuoja iki trijų, vietoj dvejeta trepteldami. Pratimas aktyvina darbui abu smegenų pusrutulius.</p>	Kūrybiškumo Komunikavimo	A1.4. Vaidina nesudėtingą etiudą vienas, poroje ir grupėje, perteikia reakcijas į sutartas aplinkybes bei įvykį balso ir kūno raiška.

Scenos kalbos pratimas:
artikuliacinė mankšta
„Mano namelis“ (4:08)
<https://www.youtube.com/watch?v=FSAoiJjXT>
Ew

Vaizduotę ir girdimąją
atmintį ugdantis teatro
pratimas: mokiniai
užsimerkia, mokytojas
sukuria įvairių garsų
junginį – paploja,
pabeldžia, sugroja
keletą natų, pliaukšteli
liežuviu, šūkteli ir pan.).
Atsimerkę mokiniai
paprastai pasakyti, ką
įsivaizdavo.

Scenos judesio pratimas
– dešine pėda ore rašomi
skaičiai nuo 1 iki 10, po
to kaire (arba rašomi
savo vardai, žodis
„labas“, kt.)

Tema: Etiudo kūrimas.
Gyvūno vaidinimas.
Vienas, poroje ar
grupelėje mokinys
vaidina pasirinktą
gyvūną, perteikdamas
reakcijas į
įsivaizduojamas
aplinkybes ir įvyki kūno
raiška, balsu. Sąlyga,
padedanti mokiniams
nebijoti scenos ir
viešumos: mokytojas
pasako taisyklę – po
kiekvieno pasirodymo
aktoriai nusilenkia,
žiūrovai ploja ir pasako
kiekvienam aktoriui po
vieną komplimentą,
pvz. už drąsą vaidybą,
už gyvūną atitinkančius

	judesius, už etiudo siužetą, už įdomią pradžią, pabaigą ar įvykį, už tai, kad prajuokino ir t.t.). Kita taisyklė – negalima kritikuoti.		
2 pamokos	<p>Etiudo kūrimas 1 kl.</p> <p>Tema: Improvizacija. Pratimas, ugdantis kūrybiškumą: mokytojas sustato dekoracijas (naudoja kėdes, kubus, kas turima) ir paprašo mokinių išivaizduoti, kur vyksta veiksmas – kokią tos dekoracijos diktuoja mintį. Mokiniai poromis ar grupėse improvizuoja, po to sustato savo dekoracijų variantą kitai grupei, kol pratimą išbando visi.</p> <p>Tema: Vaidybinis etiudas. Mokiniai kuria trumpus etiudus. Kūrimui pasirenka iš kasdienio gyvenimo atpažįstamą situaciją arba pasaką su nesudėtingu siužetu ir veikėjais. Susipažįstama su personažais, jų savybėmis, bandoma juos išivaizduoti ir suvaidinti improvizuojant. Žaisdami, veikdami sutartose aplinkybėse mokiniai pasitelkia elementarias, tinkančias aplinkybėms raiškos priemones: kalbą</p>	Kūrybiškumo, Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos Komunikavimo	<p>A2. Kuria vaidybinį etiudą pasirinkdamas teatrinės raiškos priemones.</p> <p>A2.3. Kuria nesudėtingą etiudą poroje ar grupėje pagal savo pasiūlytas aplinkybes, įvykį.</p>

	<p>(intonaciją), gestą, judesį.</p> <p>Mokiniai pasitaria poroje ar grupelėje – koks bus etiudo įvykis ir kaip po to pasikeis personažų/aktorių veiksmas. Mokytojas akcentuoja, kad įvykis visada paveikia personažo nuotaiką ir elgesį.</p> <p>Mokiniai naudoja rekvizitą, dekoracijas, kostiumų detales. Kuria etiudus pagal savo pasiūlytas laiko, vietos aplinkybes ir įvykius.</p>		
2 pamokos	<p>Psichofiziniai teatro pratimai ir etiudo kūrimas 2 kl.</p> <p>Mokytojas praveda pratimus, lavinančius režisūrinį mąstymą, pozityvaus lyderio savybes: kūrybiškumą, organizuotumą, viešą kalbėjimą, drąsą, pakantumą.</p> <p>a) Skulptoriai. Mokiniai sugrupuojami po keturis, visi iš eilės tampa skulptoriumi ir „lįpdo skulptūrą“ mokytojo paskirta tema iš kitų trijų grupelės draugų.</p> <p>b) Mokiniams pasiūloma tapti mokytoju/ būrelio vadovu/treneriu ir praveisti dvi minutes</p>	<p>Kūrybiškumo, Komunikavimo</p> <p>Socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos</p>	<p>A2.4. Kuria ir vaidina nesudėtingą etiudą vienas, poroje ar grupėje pagal savo sugalvotas aplinkybes, įvyki.</p>

	<p>pamokos / repeticijos / treniruotės. Mokytojas akcentuoja, kad visi turi priimti žaidimo taisyklę, kad jų draugas tapo mokytoju ir jo klausyti.</p> <p>c) Kuriami etiudai mokytojo paskirta tema (pvz. „Kitos planetos mokykla“), paskirsčius mokinius grupėmis.</p> <p><i>Rekomendacija kaip sugrupuoti mokinius:</i></p> <p>1) skaičiuotė, kita sakytinė tautosaka, „vaskinimas“.</p> <p>2) mokytojas pakviečia kelis „režisierius“, kurie pasirenka į savo grupę aktorius. Režisieriai renkasi paeiliui, pagal vardo pirmą raidę abėcėlės tvarka;</p> <p>3) traukiami burtai „iš kepurės“ su pažymėtos grupės numeriu ir kt.</p>		
2 pamokos	<p>Vaidmens, etiudo pristatymas 1 kl.</p> <p>Pristatant klasėje (pvz., kalendorinės šventės, metų baigimo proga) porinius / grupinius etiudus ar etiudų spektaklį, mokiniai pasiskirsto renginio/spektaklio kūrėjais, organizatoriais ir žiūrovais – vertintojais.</p>	<p>Kūrybiškumo, Kultūrinė, Komunikavimo, Pažintinė Skaitmeninė</p>	<p>A3.3. Pristato nesudėtingą porinį ar grupinį etiudą klasei ar bendraamžiams (pvz., baigus pamokų ciklą), artimoje aplinkoje.</p>

<p>2 pamokos</p>	<p>Vaidmens, etiudo pristatymas 2 kl.</p> <p>Rekomenduojama aptarti visas įmanomas vaidinimo kūrėjų, organizatorių funkcijas, įskaitant vairuotoją, kostiumų skalbėją ir lygintoją, teatro kritiką. Mokiniais pagal poreikius skiriamos renginio vedėjo/pranešėjo, bilietų pardavėjo, durininko, kostiumų dizainerio, apšvietėjo, garso operatoriaus, rekcizitoriaus, grimerio, žurnalisto ir kiti vaidmenys. Aukštesnis pasiekimas – renginio iniciatoriaus, organizatoriaus, režisieriaus ir kiti, apimantys teatrinio pavyzdžio organizavimo, pristatymo visumą, spontaniškas improvizacijas, vaidmenys.</p> <p>Teatrinės raiškos rezultatas pristatomas tiek klasės, tiek mokyklos bendruomenei, kitoje erdvėje.</p>	<p>Kūrybiškumo, Kultūrinė, Komunikavimo, Pažintinė</p> <p>Skaitmeninė</p>	<p>A3.4. Pristato teatrinės raiškos rezultata klasės, mokyklos aplinkoje.</p>
	<p>Įspūdžiai, asociacijos, įsivertinimas 1 kl.</p> <p>Grupėje aptariami žaidimai, etiudai, kurių metu mokiniai nusako, ką labiausiai įsiminė ir kodėl, kaip tai galėjo paveikti jų asmenybės</p>	<p>Komunikavimo Pažintinė</p>	<p>A4. Apmąsto ir įsivertina teatrinės raiškos patirtį.</p> <p>A.4.3 Nusako savo teatrinės raiškos įspūdžius, pasiekimus.</p>

	<p>tobulėjimą. Aptariami pasirodymai. Mokiniai papasakoja, kas vaidinant sekėsi lengviau ir kas sunkiau, įvardija priežastis, kokias užduotis suprato, ko nesuprato, ką norėtų patys išbandyti.</p>		
	<p>Refleksijos pratimas „Asociacijos“ 2 kl.</p> <p>Vaikams pasakomas žodis „raudona“ ir paprašoma pasakyti, ką jis primena. Tuomet paaiškinama, kad skirtingi „raudonos“ apibūdinimai vadinasi asociacijomis, tai, kas „ateina į galvą“ išgirdus kokį nors žodį ar frazę. Mokytojas vardija kūrybinio mokinių proceso momentus (pvz. aktorius, nuotaika, etiudas – gimtadienis, šviesa, triukšmas, ritmas, žaidimas užsimerkus, pirmadienio pamoka, etiudas dviese, režisierius, tylą, dekoracija, kėdė ir t.t.), vaikai paprašomi pasakyti savo asociacijas, ką jiems tai primena / su kuo asocijuojasi.</p>	<p>Kūrybiškumo Pažintinė</p>	<p>A4.4. Nusako ir įvertina savo teatrinės raiškos išpūdžius, pasiekimus.</p>
<p>2 pamokos</p>	<p>Stebėto teatro pavyzdžio elementai 1 kl.</p> <p>Mokiniai stebi teatre arba virtualioje aplinkoje teatro pavyzdį</p>	<p>B1. Analizuoja teatro elementus ir priemones. B1.3. Išvardija labiausiai įsiminusius stebėto teatrinio pavyzdžio elementus</p>	

	<p>(pvz. pasakos inscenizaciją „Lėlės” teatre). Išvardija personažus, scenografijos elementus (dekoracijas, kostiumus, butaforiją (pagamintus teatrui daiktus – pvz., netikrus akmenis) ir rekvizitą (daiktus, su kuriais aktorius veikia), vardija (spėlioja ir pagrindžia nuomonę) medžiagas, iš kurių pagamintos lėlės / marionetės.</p> <p>Pažinimo Kultūrinė Skaitmeninė</p>	<p>(pvz., personažus, dekoracijas, kostiumus, spalvas, medžiagas, daiktus, objektus ir pan.)</p>	
1 pamoka	<p>Stebėto teatrinio pavyzdžio analizė 2 kl.</p> <p>Mokiniai analizuoja vieną mokytojo rekomenduotą vaidinimą teatre arba virtualioje erdvėje.</p> <p>a. pavyzdys: „Padavimai ir legendos” – šešėlių spektaklis. Vaikų meninės studijos Diamedis pradinukai seka ir vaidina lietuviškus padavimus ir legendas (10:32) https://www.youtube.com/watch?v=r4ziYxoaH-I</p>	<p>Pažinimo Kultūrinė Skaitmeninė</p>	<p>B1.4. Išvardija labiausiai įsiminusių stebėto teatrinio pavyzdžio elementus, juos pakomentuoja.</p>

	<p>b. Aptariama šviesos ir šešėlio reikšmė dekoracijose. Išvardijamos medžiagos, iš kurių (numanoma) kurtos dekoracijos. Nupasakojami ir komentuojami personažai, jų santykiai bei kaip šešėlių teatre atskleidžiami veikėjų charakteriai (šviesa, rškumas, greitis, muzikos panaudojimas, kt.)</p> <p>c. b) Kitas pavyzdys: „Pelėnė“ – šešėlių teatras (5:21) https://www.youtube.com/watch?v=0j4hR08T0Bs</p> <p>d. Refleksijos žaidimo pavyzdys – mokiniai piešia dovanas vestuvių proga Pelenei, Princui ir Pamotei – raganai. Išrenkami trys mokiniai, juos vaidinsiantys. Jie turi susirinkti</p>		
--	--	--	--

	<p>sau skirtas dovanas (piešinius).</p>		
2 pamokos	<p>Stebėto teatrinio pavyzdžio interpretavimas 1 kl.</p> <p>Mokiniai nusako lėlių/marionečių teatro spektaklio temą (apie ką?) ir papasakoja siužetą.</p> <p>Lėliu spektaklis vaikams „Buvo buvo kaip nebuvo“ (33:43) https://www.youtube.com/watch?v=oNuSLUiPcQY</p> <p>Refleksijos žaidimas: pasakos/istorijos sekimas. Mokiniai susėda ratu ir kuria naują istoriją su jau matytais teatre (ar iš stebėto įrašo) personažais a) sakydami po žodį; b) sakydami po sakinį; c) sekdami pasaką tol, kol mokytojas sustabdo ir perduoda žodį kitam.</p> <p>Išrenkama viena pastekta istorija ir suvaidinama.</p>	<p>Pažinimo Kūrybiškumo Komunikavimo</p>	<p>B2. Interpretuoja teatro kūrinį.</p> <p>B2.3. Nusako stebėto teatrinio pavyzdžio istoriją ir temą (apie ką?).</p>

<p>2 pamokos</p>	<p>Stebėto teatrinio pavyzdžio interpretavimas 2 kl.</p> <p>Mokiniai nusako stebėto kūrinio temą, panaudotas teatrinės priemonės.</p> <p>Vilniaus „Lėlės“ teatro spektaklis „Aitvaras teisėjas“ – pagal B.Sruogos pjesę (58:54)</p> <p>https://www.lrt.lt/media/teka/irasas/13487/spektaklis-balys-sruoga-aitvaras-teisejas</p> <p>Mokiniai nusako spektaklio temą, siužetą ir susieja su matytais teatriniais elementais: lėlių ir aktorių vaidyba, scenovaizdžio spalva, dekoracijomis, muzika, kt.</p> <p>Mokiniai piešia savo Aitvarus – teisėjus. Jie gali tapti eskizais tikriems aitvarams, kuriuos pasigamintų, padedami mokytojo.</p>	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Skaitmeninė</p>	<p>B2.4. Nusako stebėto teatrinio pavyzdžio temą, siedamas su išvardytais elementais.</p>
<p>1 pamoka</p>	<p>Stebėto teatrinio pavyzdžio vertinimas 1 kl.</p> <p>Mokiniai išsako savo nuomonę apie stebėtą teatro kūrinį, pasakoja įspūdžius apie personažus (kaip aktorius perteikė charakterį, kaip kostiumas atskleidė</p>	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p>	<p>B3. Vertina teatro kūrinį.</p> <p>B3.3. Išsako matyto teatrinio pavyzdžio įspūdžius, aptaria personažus.</p>

	<p>personažo charakterį, kokios buvo dekoracijos, kokią nuotaiką sukūrė naudojama muzika ir kt.).</p> <p>Refleksijos žaidimas – fotografijų paroda „Aktorių nuotaikos“.</p> <p>Mokiniai prisimena stebėto teatinio pavyzdžio veikėjų nuotaikas, pasirenka vieną ir apibūdina ją lyg nuotrauką, kurią atnešė į parodą.</p> <p>Žaidimas – fotografas ir fotoaparatas. Žaidžiama porose. Fotografas priveda užsimerkusį draugą – fotoaparata prie pasirinkto objekto, paliečia delnu viršugalvį, tuomet fotoaparatas atsimerkia, įsimena ką fotografuoja ir vėl užsimerkia. Nuotraukos pristatomos „galerijoje“.</p>		
2 pamokos	<p>Stebėto teatinio pavyzdžio vertinimas 2 kl.</p> <p>Mokiniai komentuoja stebėtą teatro pavyzdį, ar jame panaudotos teatro priemonės atitinka temą.</p> <p>Baletas „Pelenė“ / Carolina Ballet's Cinderella (1:13:41) https://www.youtube.co</p>	Pažinimo Kultūrinė Skaitmeninė	B3.4. Dalijasi stebėto teatinio pavyzdžio įspūdžiais, juos komentuoja.

	<p>m/watch?v=xVeF9w6wtrs</p> <p>Pvz. ar baletu spektaklyje „Pelenė“ buvo suprantami visi aktorių-šokėjų veiksmai, kas ir kodėl įsiminė labiausiai, ar personažų kostiumai atskleidė jų charakterį, kaip dekoracijomis atskleidžiama veiksmo vieta, ar muzika padėjo suprasti veikėjų nuotaiką.</p>		
1 pamoka	<p>Teatriniai elementai kasdienėje aplinkoje 1 kl.</p> <p>Mokiniai nurodo pavyzdžių iš asmeninės aplinkos, kur naudojami teatriniai elementai (šeimos, kalendorinių švenčių metu), mokytojo paraginti pasiūlo teatrinių žaidimų savo gimtadienio svečiams. Žaidimo pvz.: „Aš tau dovanuju“. Visi sustoja ratu. Mokytojas pradeda, dovanodamas menamą dovaną vienam mokiniui, įvardydamas kas tai ir kokia proga. Tas mokinys neša dovaną pasirinktam ir taip, kol visi gauną dovanų.</p>	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p>	<p>C1. Tyrinėja teatrinis reiškinis.</p> <p>C1. 3.Nurodo teatrinis elementus kasdienėje aplinkoje.</p>

<p>4 pamokų ciklas</p>	<p>Teatras gyvenime ir gyvenimas teatre 2 kl.</p> <p>Etiudų kūrimas Kalėdų tema. Mokiniai paskirstomi „šeimomis“, kuria etiudus tema „Ką gyvuliai kalba Kalėdų naktį“. Etiudai repetuojami ir pristatomi tėvams gruodžio mėnesį. Mokiniai apibūdina, kokios dekoracijos, kaukės naudojamos Kalėdų, kitų švenčių metu. Pakomentuoja savo kūrybines veiklas namuose, kuriant kalėdines dekoracijas, dovanėles, kaukes, kt. Karnavalinio kostiumo kūrimas ir panaudojimas klasėje / namuose.</p>	<p>Pažintinė</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Kultūrinė</p>	<p>C1.4. Nurodo ir apibūdina teatrinis elementus kasdienėje aplinkoje.</p>
<p>2-4 pamokos</p>	<p>Užgavėnių šventė 1 kl.</p> <p>Mokiniai vardija, kokias žino šventes savo mieste/kaime ir kokie teatro elementai jose naudojami.</p> <p>Aptariamas Užgavėnių šventės siužetas ir prasmės, personažai, kaukės.</p> <p>Kaukės gamyba Užgavėnėms.</p> <p>Dalyvavimas Užgavėnių šventėje (klasėje, mokykloje, bendruomenėje).</p>	<p>Pažintinė</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Kultūrinė</p> <p>Pilietiškumo</p>	<p>C2.Nagrinėja teatrinės kūrybos kontekstus.</p> <p>C2.3. Nurodo renginių, švenčių teatralizacijos elementus.</p>

<p>1 pamoka</p>	<p>Renginio teatralizacijos elementai. Debatai – „Už ir prieš“ 2 kl.</p> <p>Peržiūrimas vaizdo įrašas: „Šiurpnaktis – Lietuviška Helovyno laida“ (3:20)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=ASWVu-qb6HQ</p> <p>Vaidybinis žaidimas. Klasė padalijama į tris dalis. Viena pasisako už Helovyno šventės rengimą, kita – prieš. Trečioji – televizijos laidos darbuotojai. Žaidimo sąlyga – kiekvienas debatų dalyvis turi pasakyti bent po vieną priežastį, kodėl Helovyno šventė turėtų/neturėtų būti švenčiama. TV darbuotojai taria „lemtingą žodį“, pagrįsdami kodėl. Žaidimas ugdo kritinį mąstymą.</p>	<p>Pažintinė</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Kultūrinė</p> <p>Pilietiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Skaitmeninė</p>	<p>C2.4. Nurodo ir pakomentuoja renginių, švenčių teatralizacijos elementus.</p>
	<p>Ilgalaikis ugdymo(si) metodas – „Kurdami stiprėjame“ 1-2 kl.</p> <p>Visų mokslo metų bėgyje teatro pamokose mokiniai dalyvauja žaidimuose ir kūrybiniuose užsiėmimuose, stebi teatro pavydžius, mokosi atpažinti teatrinius elementus buitinėje, visuomeninėje ir</p>	<p>Pažintinė</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Kultūrinė</p> <p>Pilietiškumo</p> <p>Skaitmeninė</p> <p>SESG</p>	<p>C3. Susieja teatro pažinimą su asmenine patirtimi, poreikiais ir vertybėmis.</p>

	<p>skaitmeninėje aplinkoje, gamtoje, panaudoja juos žaisdamas ir mokydamasis.</p> <p>Informacinių technologijų pagalba mokiniai supažindinami su aktualiomis bendraamžių problemomis kitose šalyse (migracijos, pabėgėlių), skatinami kurti jų sprendimo būdus teatro pamokose. Mokytojas užtikrina saugią mokinių veiklą tiek fizine, tiek socialine, tiek emocine prasme.</p> <p>Ilgalaikis ugdymo(si) metodas – „Kurdami stiprėjame“</p> <p>Metodas apima:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Vaidybinę trenąžą – psichofizinius teatro pratimus, žaidimus.2. Pagarbų bendravimą, pakantumą kitoniškumo atžvilgiu, saugaus ir palankaus kūrybinei veiklai aplinkos mikroklimato palaikymą. <p>Praktinis metodo įgyvendinimas. Mokytojas pasiūlo kiekvieną pamoką pradėti nuo trumpos mankštos (gali būti įvairūs fiziniai pratimai, kalbos padargų, balso apšilimo, vaizduotės</p>		
--	--	--	--

pratimai). Pasiūloma kiekvienam vaikui turėti galimybę būti mankštos vadovu. Sudaromas planas kokia eilės tvarka vaikai veda mankštą (eilės tvarka vis kitai pamokai, prieš tai buvęs mankštos vadovas paskiria kitą mokinį). Tokiu būdu kiekvienam suteikiama galimybė išbandyti save lyderio pozicijoje.

Mokiniai gali teikti pasiūlymus kokiomis grupėmis dirbama, kaip galima susiskirstyti (grupės kapitonai išsirenka komandos narius, vaikai susiskirsto patys, mankštos vadovas paskiria komandas, atsitiktinumo pagalba ir t.t.). Siekiama kad atliekant užduotis grupės būtų kuo įvairesnės, vaikai mokintųsi dirbti komandinio darbo pagrindų, būtų draugiškai vieni su kitais, mandagūs.

Po kiekvieno etiudo kartu aptariama: kaip sekėsi, kas buvo gerai, kas buvo įdomiausia, kas buvo ne taip gerai, ko trūko etiudui, kaip sekėsi suvaidinti. Mokiniai mokosi žiūrovo etiketo taisyklių, argumentuotai bei mandagiai išreikšti

	savo nuomonę, gerbti kitaip mąstantį.		
--	--	--	--

Kūrybinių užduočių pavyzdžiai 3-4 klasei.

Pamoka	Veikla	Kompetencija	Pasiekimai
2 pamokos	<p>Pojūčių atmintis 3 kl.</p> <p>Susiskirstę į poras ar grupeles, mokiniai <i>kuria personažus</i> mokytojo pasiūlyta arba savo tema įsivaizduojamose aplinkybėse, išreiškdami pojūčius dialogais, kūno kalba, reaguodami į sutartus arba netikėtus (improvizuojant) įvykius, organiškai vertindami visas aplinkybes (vietos, laiko, situacijos).</p> <p>Elementarūs pojūčių etiudai įgauna pradžią, plėtotę ir pabaigą, mokiniai <i>kuria ir vaidina etiudus</i>, veikdami sutartose aplinkybėse, reaguoja į įvykį, situacijos kaitą.</p> <p>Pratimai pojūčių atminčiai.</p> <p>„Paslaptingojo krepšio“ metodas – tai pojūčių atminties pratimai, padedantys ugdyti vaidybos gebėjimus.</p> <p>Lytėjimas. Vaikai užrištomis akimis liečia</p>	<p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Pažinimo</p>	<p>A1.Vaidina pasitelkdamas teatrinės raiškos priemones.</p> <p>A1.3. Vaidina trumpą etiudą ir / arba personažą pagal sutartą temą ir aplinkybes, išreiškdamas pojūčius kalba, mimika ir judesiais.</p>

daiktus krepšyje ir juos identifikuoja. Tai gali būti: šukos, monetos, nepripūstas balionas, kriauklė, švitrinis popierius, kailis, plunksna ir t.t.

Uoslė. Pagal kvapą vaikai turi surasti krepšyje esančius daiktus: kvepalų buteliuką, lupto česnako skilteles medžiaginiame maišelyje, džiovintas uogas, pipirus, lauro lapus,

cinamoną

Skonis. Skonio receptoriams tiks razinos, javainiai, įvairių grūdų dribsniai, traškučiai, šokoladas, džiovintų obuolių skiltelės ir ko tik dar negaila mokytojais „Paslaptingojo krepšio“ galime išimti atviruką ar lapelį su užrašytu daiktu, reiškiniu.

Klausa. Prisiminkime kaip pučia šiltas švelnus vėjas, įsivaizduokime garsus po vandeniui; išgirsime mintyse perkūnijos trenksmą, stiprų lietu, žolės šnaresį, paukščio sparnų plazdesį, durų girgždesį, švilpuko garsą kūno kultūros pamokos metu, pravažiuojantį automobilį ir pan. Rega.

	<p>Pamatykime savo vaizduotėje dramblių, skruzdėlytę, juodą vorą kryžiuotį, vakarinio miesto gatvėse šviečiančias reklamas, giedrą dangų, plaukiančius baltus debesis, ryškiai šviečiančią vidurdienio saulę, žvakės liepsnelę ant gimtadienio torto ir t.t. Uoslė. Užuoskime įsivaizduojamą pjaustomą svogūną, česnaką, marinuotą agurką, laužo dūmus, jūros vėją, rožę, kvėpalus, šviežią batoną, duoną, benzina ir pan.</p>		
4 pamokos	<p>Etiudų kūrimas 3 kl.</p> <p>Mokiniai, pasiskirstę poromis ar grupelėmis, savarankiškai kuria siužetą, kuriame yra pagrindinės etiudo dalys (pradžią, įvykis, pabaiga). Etiudų metodas padeda vaikams ugdytis empatiją, vaizduotę, kūrybiškumą. Paprastai išryškėja lyderiai, kurie imasi organizuoti / režisuoti bendraklasius į bendrą veiklą. Mokytojas turėtų stebėti, kad nebūtų užgožiami kiti klasės vaikai, leisti atverti savo talentus visiems. Tai derėtų koreguoti subtiliai, ugdant</p>	<p>Kūrybiškumo Komunikavimo Pažinimo</p>	<p>A2. 3. Kuria trumpą etiudą ir / arba personažą pagal savo pasiūlytą temą, pasirenka teatrinės raiškos priemones (pvz., dekoracijos, kostiumo detales).</p> <p>A2.4. Kuria trumpą etiudą ir / arba personažą pagal savo sugalvotą temą, atsirenka ir pritaiko teatrinės raiškos priemones.</p> <p>C3. Susieja teatro pažinimą su asmenine patirtimi, poreikiais ir vertybėmis.</p>

pozityviąją lyderystę (pagarbą kitaip mąstančiam, pakantumą kitai nuomonei).

Kuriant ir vaidinant etiudą mokiniai skatinami savarankiškai pasirinkti raiškos ir / ar pagalbines teatrines priemones (kostiumų detales, rekvizitą, grimą).

Etiudų pagrindas „Aš – įsivaizduojamose aplinkybėse“.

Temų pavyzdžiai: emocinė atmintis (gimtadienis, ačiū, atsiprašau ir t.t), aplinkybės (lietus, žiema ir t.t.), menami daiktai (virtuvė, Kalėdinės dovanos, mano kambarys ir t.t.).

Mokiniai skatinami dalintis savo patirtimi, kartu fantazuoti, konstruoti istorijas, atsižvelgiant į sudėtinges etiudo dalis.

Kartu su vaikais nusprendžiama kokia eilės tvarka pasirodo komandos.

Po kiekvieno etiudo kartu aptariama: kaip sekėsi, kas buvo gerai, kas buvo įdomiausia, kas buvo ne taip gerai, ko trūko etiudui, kaip sekėsi suvaidinti.

Mokiniai mokosi žiūrovo etiketo

	<p>taisyklių, argumentuotai bei mandagiai išreikšti savo nuomonę.</p> <p>Pamokos kūrybinės užduoties aptarimas. Visi kartu aptaria užduotį, kaip pavyko ją įgyvendinti, ką naujo išmoko.</p>		
1 pamoka	<p>Etiudo, vaidinimo pristatymas 3 kl.</p> <p>Pristatomas nesudėtingas, nedidelės apimties spektaklis. Mokiniai šio proceso metu gali išbandyti save ne tik kaip aktoriai, bet ir kaip vadybininkai, reklamos atstovai. Jeigu kuriamas lėlių / objektų spektaklis, esant galimybei pasikviečiamas tokio teatro menininkas ar atstovas, galintis supažindinti mokinius su lėlių teatro specifika.</p> <p>Etiudų spektaklio temų pavyzdžiai: „Naujokas“, „Atsitikimas parduotuvėje“, „Išplėstas knygos lapas“, „Po pamokų“, „Pertraukos nuotaikos“, „Kai žaislai (knygų herojai, kino ar animacijos herojai) atgyja“, „Išmestų daiktų istorijos“, „Nematomas draugas“, etc.</p>	<p>Pažintinė</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Skaitmeninė</p>	<p>A3.3. Suvaidina savo sugalvotą trumpą etiudą ir/ar personažą klasės, mokyklos aplinkoje (pvz., dalijantis gerą patirtimi tarp klasių).</p>

<p>1 pamoka</p>	<p>Refleksijos pratimas – „Spalvoti žirneliai“ 4 kl.</p> <p>Mokiniai aptaria savo vaidintus personažus: kokios jų savybės, kaip jie elgiasi esant vienoms ar kitoms aplinkybėms, kaip vaikšto, kalba. Aptaria savo vaidybos patirtis – kaip sekėsi, kas buvo sunkiausia ir kaip galėtų pasiekti geresnių rezultatų. Įvardina raiškos priemones – balsą, mimiką, reakcijas į įvykius kūno plastiškumu, vaidybos tempu, bendravimą su kitais personažais – sėkmes, nesėkmes ir jų priežastis.</p> <p>Mokytojas atneša maišelį su trijų spalvų saldainiais – žirneliais. Mokiniai paeiliui traukia po vieną žirnelį. Balta spalva – turi pasakyti, kas patiko/prajuokino, ruda (šokoladinė) – kas taisytina, spalvotas žirnelis – palinkėjimas visiems.</p>	<p>Komunikavimo</p> <p>Pažintinė</p>	<p>A4. Apmąsto ir įsivertina teatrinės raiškos patirtį.</p>
<p>8 pamokos</p>	<p>Pamokų ciklas – Marionečių / lėlių teatro paslaptys 3 kl.</p> <p>Mokiniams primenama, kad marionetė – virvelėmis judinama teatro lėlė</p> <p>Gyvai arba naudojantis skaitmeninėmis</p>	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p> <p>Skaitmeninė</p>	<p>B1.3. Išskiria stebėto teatrinio pavyzdžio teatrinės raiškos priemones (pvz., kalbą, judesius, dainavimą, šokį, šviesas, vaizdus), nurodo veiksmo vietą, laiką.</p>

	<p>technologijomis, mokiniai supažindinami su marionečių /lėlių teatro spektakliu senovės lietuvių pasakos motyvais.</p> <p>LRT televizijos įrašas: lėlių spektaklis Sigito Gedos pjesės ir lietuvių liaudies pasakos motyvais „Ką senelis padarys, viskas bus gerai“. Spektaklio režisierius ir dailininkas R. Driežis. (35,34 min.): https://www.lrt.lt/media/teka/irasas/8433/spektaklis-sigitas-geda-ka-senelis-padarys-viskas-bus-gerai</p> <p>Kūrybinė užduotis: Peržiūrėti spektaklį arba jo ištrauką. Atsakyti į klausimus: 1. Iš ko, jūsų nuomone, padarytos marionetės? 3. Kur vyksta veiksmas? 4. Kaip spektaklio personažams padeda apšvietimas ir aktorių balsas?</p> <p>Scenarijaus marionečių teatrui kūrimas. Mokiniai grupelės kuria istorijas: sugalvoja temą, siužetą, įvyki. Aptariami personažai, pasiskirstoma, kas kurį personažą gamins. Marionečių gamyba.</p> <p>Peržiūrimas vaizdo įrašas: „Lėlės marionetės</p>		<p>B1.4. Savarankiškai nurodo ir išsamiai apibūdina stebėto pavyzdžio teatrinės kūrybos elementus ir priemones (apibūdina ir susieja tekstą, aktorių vaidybą, dekoracijas, muziką, kostiumus, rekvizitą, šviesas, vaizdus ir pan.), aptaria ir pakomentuoja žiūrovų funkcijas.</p> <p>A1.4. Vaidina trumpą etiudą / personažą pagal sutartą temą ir aplinkybes, pasitelkdamas tinkamas išraiškos priemones.</p> <p>A2. 3. Kuria trumpą etiudą ir / arba personažą pagal savo pasiūlytą temą, pasirenka teatrinės raiškos priemones (pvz., dekoracijos, kostiumo detales).</p>
--	---	--	---

	<p>gamyba, visas procesas” (12:29)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=vF_LFIkB M2M</p> <p>Pasiruošę reikiamas medžiagas, mokiniai gamina marionetes.</p> <p>Repeticijos grupelėse su pasigamintomis marionetėmis.</p> <p>Pristatymas ir aptarimas.</p> <p>Papildomas vaizdo įrašas – marionetė gatvėje (2:10):</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=txiucVjW0lA</p>		
4 pamokos	<p>Spektaklio „Ką senelis padarys, viskas bus gerai“ interpretacijos 3 kl.</p> <p>Mokiniai išskiria stebėto spektaklio (pvz. „Ką senelis padarys, viskas bus gerai“) temą ir idėją, atsako į klausimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dėl ko teatre rodomas šis spektaklis? 2. Kodėl keturi vaidinę aktoriai apsirengę juodai? 3. Kokią nuotaiką kuria spektaklyje naudojama muzika? 	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Komunikavimo</p>	<p>B2. 3. Išskiria svarbiausią stebėto teatrinio pavyzdžio mintį (idėją).</p> <p>B2.4. Savarankiškai įvardija, kokie teatrinės kūrybos elementai vyrauja stebėtame pavyzdyje, pakomentuoja, kaip ir kokią nuotaiką bei atmosferą jie kuria. Pastebi ir nurodo labiausiai patikusius, įstrigusius epizodus, priemones.</p>

	<p>4. Ko galima pasimokyti iš šios suvaidintos senovės lietuvių pasakos?</p> <p>Reflektuodami savo darbą, stebėdami ir dalindamiesi įspūdžiais apie matytą spektaklį ar teatrinį renginį, mokiniai skatinami atskirti teatrinės raiškos elementus, prisiminti ir nupasakoti labiausiai įstrigusius epizodus, detales: kodėl jas prisimena, kokias emocijas šios detalės (personažai, istorija) sukėlė, ką jos galėtų reikšti? Mokytojo padedami mokiniai mokosi suprasti, iš kokių elementų susideda spektaklis, kaip tie elementai padeda suprasti spektaklio temą, idėją.</p>		
2 pamokos	<p>Vaidinimo stebėjimas, analizė, refleksija 3 kl.</p> <p>Vaidinimo pavyzdys:</p> <p>Vilniaus teatro „Lėlė“ spektaklis Grybų karas Pagal Justino Marcinkevičiaus poemą Rež. A. Mikutis, ištraukos (0:51)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=k-1NcZbq99Y</p> <p>Mokiniai išsako savo nuomonę apie stebėtą</p>	Pažinimo Kūrybiškumo Skaitmeninė	B3. Vertina teatro kūrinį. B3.3. Nusako stebėto teatrinio pavyzdžio nuotaiką, sukeltas emocijas ir paaiškina, kas juos sukėlė (pav., raiškos priemonės, personažai ir jų santykiai, personažų savybės ir elgesys ir pan.).

	<p>teatro kūrinį arba savo sukurtą etiudą, pasakoja įspūdžius apie personažus (kaip aktorius perteikė charakterį, reagavo į įvykius, kaip kostiumai papildė charakterius, kokią nuotaiką spektaklyje sukūrė muzika, kokios kitos teatro priemonės buvo panaudotos personažų charakterių atskleidimui stebėtame pavyzdyje (stebėtame kūrinyje – grimas, perukai, aktorių plastika, balso ypatybės, kt.</p> <p>Meninio skaitymo užduotis.</p> <p>Mokiniam pasiūloma skaityti poemą vaidmenimis.</p> <p>Skaitovės, skaitančios visą „Grybų karą“ vaizdo įrašas (8:23): https://www.youtube.com/watch?v=SYpHpjmlkwY</p> <p>Išbandę patys deklamuoti kūrinį, pagal kurį žiūrėjo spektaklį, mokiniai geriaus supras personažų nuotaiką, kas sukėlė emocijas, kokie personažų santykiai, kodėl jie vienaip ar kitaip elgiasi.</p>		
4 pamokos	Pamokų ciklas „Kas buvo po to?“ 4kl.	Pažinimo Kūrybiškumo	B1. Analizuoja teatro elementus ir priemones.

	<p>Stebimas teatrinis pvz. – Kauno valstybinio lėlių teatro spektaklis „Ažuolo vaikas“</p> <p>Po spektaklio – aptarimas, nusakant sukeltas emocijas, išvardijant raiškos priemones, personažų santykius, elgesio priežastis.</p> <p>Vaidinimo interpretacijos. Kuriamas žodinis ir veiksminis siužeto tęsinys (rate žodžiu ar individualiai raštu).</p> <p>Kuriamas poistorės etiudas.</p> <p>Individualių potyrių ir grupinių etiudų „Kas buvo po to“ pristatymas klasei, kurio metu mokiniai paaiškina, kodėl pasakos tęsinio metu personažai elgiasi būtent taip, kodėl istorija baigiasi kitaip.</p> <p>Tai išsamus ir gilus teatrinio pavyzdžio nagrinėjimas, personažų charakterių ir veiksmo analizė per pojūčių atmintį, originalios interpretacijos, kūrybinis bendravimas ir bendradarbiavimas.</p>	<p>Komunikavimo</p>	<p>B2. Interpretuoja teatro elementus ir priemones.</p> <p>B3.4. Savarankiškai įvardija ir apibūdina stebėto teatrinio pavyzdžio sukeltus išpūdžius ir emocijas, pakomentuoja jų poveikį sau.</p>
	<p>Aktorius – režisierius – žiūrovas 3 kl.</p> <p>Mokiniai stebi vieni kitų etiudus, išsiaiškina, kuo jie skiriasi (teatrinėmis</p>	<p>Pažinimo Komunikavimo</p>	<p>C1. Tyrinėja teatrinis reiškinius.</p> <p>C1.3 Nusako matytus teatrinis reiškinius, žiūrovų elgesį</p>

	<p>priemonėmis, tikslu). Jeigu stebimas lėlių, marionečių teatro pavyzdys, paaiškina, kuo skiriasi lėlių teatras nuo kitų teatro rūšių, kaip tokiam teatre bendraujama su lėle ir lėlės pagalba.</p> <p>Aptariami teatro etikos klausimai. Rekomenduojama akcentuoti šias teatro etikos taisykles</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Blogų vaidmenų nėra. 2. Nedirbk kito sąskaita. 3. Visus nesutarimus kaip nešvarius batus palik už durų. <p>Aptariamas žiūrovų elgesys teatre. Žiūrovas – vienas iš spektaklio kūrėjų, padedantis / nepadedantis aktoriui vaidinti, o režisieriui tobulinti spektaklį.</p>		teatralizuotuose renginiuose.
1 pamoka	<p>Marionečių teatras Lietuvoje ir užsienyje – 4 kl.</p> <p>Mokiniai supažindinami su marionečių teatro spektakliais, kitais teatro reiškiniais Lietuvoje, Europos ir pasaulio šalyse.</p> <p>„Sniego karalienė“ (Panevėžio Lėlių vežimo teatras) (1:19)</p>	Pilietiškumo Pažinimo Skaitmeninė	C2.4. Savarankiškai išvardija ir išsamiai pakomentuoja teatrines priemones, naudojamas kitų šalių ir tautų šventėse, karnavaluose, teatralizuotomis pilietiškumo akcijomis, palygina su vykstančiomis Lietuvoje. Pateikia pavyzdžių iš mieste, regione rengiamų švenčių

<https://www.youtube.com/watch?v=nza1g2R1J8>

„Anderseno sapnas"
(Panevėžio Lėlių
vežimo teatras) (1:48)

<https://www.youtube.com/watch?v=VVNyg4YjLk>

Panevėžio Lėlių vežimo
teatras. Panevėžys
Puppet Wagon Theater
(3:09)

<https://www.youtube.com/watch?v=y8rIZEC4wtU>

Filmo „Muzikos garsai”
marionečių teatro scena
/ The Sound of Music-
The Lonely Goatherd
(3:38)

<https://www.youtube.com/watch?v=3qU2jGVdjZI>

Brilliant and Moving
Puppet Theatre (6:35)

<https://www.youtube.com/watch?v=1V4ZnoYhwgg>

Mokiniai stebi, lygina,
pateikia savo
pavyzdžių.

*Rekomendacija
parašėte: Aptariama
savokos „marionetė“
perkeltinė prasmė – tai*

	<p><i>valdomas / priklausomas nuo kitų, savo nuomonės neturintis žmogus (mokytojas nustato aptariamą kontekstą – turėk savo nuomonę, nelauk, kol draugas nuspręs už tave)</i></p>		
4 pamokos	<p>Šešėlių teatras 3 kl.</p> <p>Mokiniai peržiūri šešėlių teatro pavyzdį gyvai arba virtualioje erdvėje.</p> <p>Pavyzdys:</p> <p>The Carnival of the Animals (18:16)</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=dX9HoJ2nA_E</p> <p>Tai vien rankų šešėliais kuriami gyvūnų personažai.</p> <p>Mokiniai išsako įspūdžius iš šešėlių teatro pavyzdžio, su mokytojo pagalba sukuria šešėlių teatro etiudų „Žvėrių karnavalo“ tema.</p> <p>Mokytojas pasiūlo išbandyti juos namuose ir papasakoti kaip sekėsi. Mokiniam priemenamos saugaus elgesio taisyklės, naudojant apšvietimą šešėlių teatrui, patariama pasitelkti suaugusiųjų pagalbą.</p>	<p>Pažinimo</p> <p>Kūrybiškumo</p> <p>Kultūrinė</p> <p>SESG</p> <p>Skaitme</p> <p>ninė</p>	<p>C1. Tyrinėja teatrinius reiškinius</p> <p>C3. Susieja teatro pažinimą su asmenine patirtimi, poreikiais ir vertybėmis.</p> <p>A2.4. Kuria trumpą etiudą ir / arba personažą pagal savo sugalvotą temą, atsirenka ir pritaiko teatrinės raiškos priemones.</p> <p>A3. Pristato savo teatrinės raiškos rezultatus tradicinėse ir skaitmeninėse erdvėse.</p> <p>B3.3. Nusako stebėto teatrinio pavyzdžio nuotaiką, sukeltas emocijas ir paaiškina, kas juos sukėlė (pav., raiškos priemonės, personažai ir jų santykiai, personažų savybės ir elgesys ir pan.).</p>

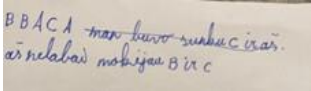
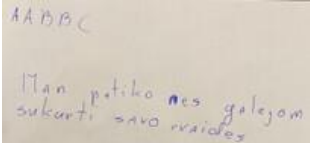
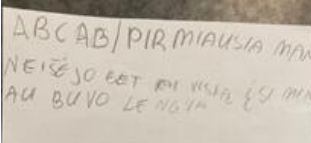
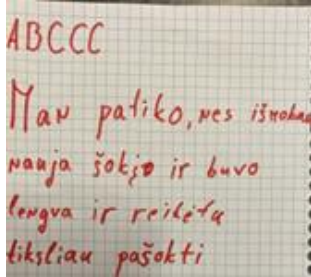
	<p>Rekomenduojama mokinius suskirstyti grupelėmis ir sukurti scenarijų šešėlių teatrui. Šešėlių kūrimui naudojant ne tik rankas, bet ir kūno raišką, įvairias medžiagas, daiktus, atsiranda platesnės raiškos ir pasirenkamų temų įvairovė.</p> <p>Galima pasitelkti sakytinę tautosaką idėjoms šešėlių teatrui: „Rats ratą vytų, kad pavytų – sudrąskytų“; „Verkia duonytė tinginio valgoma“; „Ilgą iešmą bedrožiant, šuo kepsnį nuneša“; „Iš didelio debesio mažas lietus“ ir kt. Patarlės ir priežodžiai: https://mintys.lt/pamokymai/patarles-ir-priezodziai</p>		
--	--	--	--

Šokis

1-2 klasė. Užduotis sukurti judesių seką, perteikiančią ugnies stichiją, išreiškiant šokio elementus.

I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas lygis)	III (pagrindinis lygis)	IV (aukštesnysis lygis)
A2.1 Pavieniui kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, naudodamas vieną judesių tempą ir dydį bei vieną erdvės lygį.	A2.2 Pavieniui kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką, naudodamas du kontrastingus judesių tempus ir dydžius bei erdvės lygius.	A2.3 Pavieniui ar poroje kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ar temą, naudodamas įvairių judesių tempą, dydį ir erdvės lygius.	A2.4 Pavieniui ir poroje kuria paskiras natūralių šokio judesių sekas, atsižvelgdamas į šokio nuotaiką ir temą, naudodamas įvairių judesių tempą ir dydį bei erdvės lygius.
Pavieniui sujungti 2-4 judesius, atlikti savo tempu, aukštai, vidutinio dydžio judesius.	Pavieniui sujungti 4-6 natūralius judesius, atlikti juos žemai ir aukštai, greitai ir lėtai, didelius ir mažus judesius.	Pavieniui sujungti 6-8 natūralius judesius, atlikti juos žemai, kilti į viršų, atlikti aukštai, atlikti greitai, vidutiniškai ir lėtai, didelius ir mažus rankų judesius.	Poroje sujungti 6-8 natūralius judesius, atlikti juos žemai, aukštai, per vidurį, kelis kartus pereinant iš vieno erdvės lygio į kitą, keisti judesių tempą greitai-vidutiniškai-lėtai, perteikti linksmą ir liūdną nuotaiką.

3-4 klasės mokiniams skirta užduotis sugalvoti raidei judesį, užrašyti raidžių seką ir atlikti raidėms priskirtus judesius. Vėliau turėjo mokiniai įsivertinti, kaip sekėsi atlikti užduotį (panaudota Vilniaus Jeruzalės progimnazijos šokio mokytojos Karolinos Auglytės atlikta užduotis)

I (slenkstinis lygis)	II (patenkinamas lygis)	III (pagrindinis lygis)	IV (aukštesnysis lygis)
A4.1 Padedamas įvardija artimiausio laikotarpio savo šokio pasiekimus.	A4.2 Padedamas įvardija per artimiausią laikotarpį įgytą šokio patirtį.	A4.3 Įvardija per artimiausią laikotarpį įgytą šokio patirtį ir pasiekimus.	A4.4 Apibūdina įgytą šokio patirtį ir pasiekimus.
			

Gyvenimo įgūdžių ugdymas

Užduočių (mokinių darbų) pavyzdžiai

Pasiūlymai mokinių užduotims:

SAVĖS PAŽINIMAS, KĖLIMAS IR SIEKIMAS ASMENINIŲ TOBULĖJIMO TIKSLŲ

Atpažįsta, įvardija ir valdo emocijas, elgesį.

Potemės. Emocijų atpažinimas ir žodyno plėtojimas, Patiriamų emocijų atpažinimas ir įvardijimas

1. Pažaiskite su vaikais mimų žaidimą. Vienas asmuo garsiai perskaito vieną pavadinimą iš jausmų žodžių sąrašo. Žaidėjai savo veidu ir visu kūnu turi šį jausmą pademonstruoti. Pavyzdžiui, trypti kojomis, rodant pyktį, drebėti – demonstruojant išgastį ir kita.

2. Sukurkite vaidinimą „Viena... gyvenimo diena“, naudodamiesi vaikų istorijomis. Tegul vaikai sukuria scenarijų iš savo istorijų ir suvaidina vaidinimą savo klasės draugams. Vaidinimo metu turi aiškiai matytis, kokias emocijas jautė veikėjas.

TARPUSAVIO SANYUKIŲ KŪRIMAS IR MOKYMASIS BENDRADARBIAUTI

Demonstruoja įtraukiojo elgesio įgūdžius

Potemė. Santykio kūrimas

1. Paprašykite vaikų pagalvoti apie vieną iš gautų komplimentų, kuris jiems labiausiai patiko. Tegul jie nupiešia, kaip tuomet jautėsi.

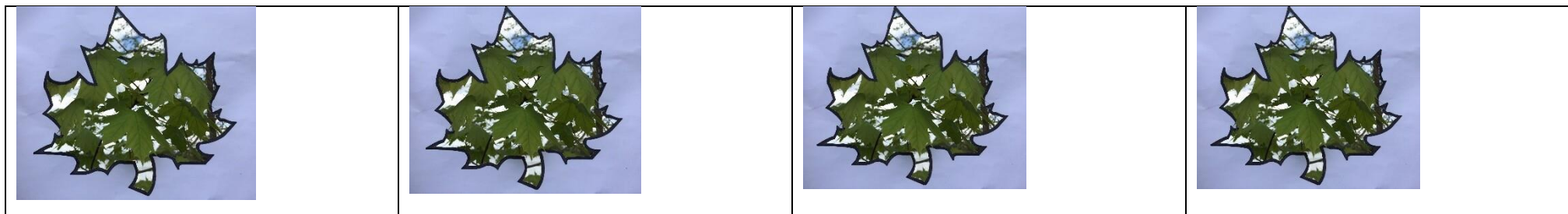
2. Paprašykite vaikų suvaidinti visus jiems žinomus būdus, kaip priimti komplimentą. Po to vaikai grupėse aptars, kuris iš būdų jiems labiausiai patiko.

Informatikos ugdymas

1–2 klasės

Pasiiekimų lygiai			
I	II	III	IV
A. SKAITMENINIO TURINIO KŪRIMAS			
A1. Naudoja skaitmeninį turinį mokymuisi, atpažįsta ir vartoja tinkamas sąvokas. A2. Kuria skaitmeninį turinį, naudoja įvairias priemones. A3. Tobulina skaitmeninį turinį, vertina ir įsivertina.			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
C.2.3. Aprašydamas objektą pateikia bendrą vaizdą ir detales.			
1-2 klasės. Teksto kūrimas. Mokomasi elementariai taisyti, tobulinti parašytą tekstą, papildyti vaizdinėmis priemonėmis (pvz., piešiniu, rodyklėmis, lentele).			
C.2.3.1. Aprašydamas objektą pateikia kelias aiškiai pastebimas detales.	C.2.3.2. Aprašydamas objektą glaustai pateikia bendrą vaizdą ir kelias detales.	C.2.3.3. Aprašydamas objektą pateikia bendrą vaizdą ir detales.	C.2.3.4. Aprašydamas objektą išsamiai pateikia bendrą vaizdą ir detales
Naudodamasis pasirinktu minčių žemėlapiu kūrimo įrankiu (<i>Popplet, Mindly</i>) sukurk girdėtos pasakos „Meškiukas Rudnosiukas“ minčių žemėlapi – užrašyk pasakos veikėją, parašyk koks jis.	Naudodamasis pasirinktu minčių žemėlapiu kūrimo įrankiu (<i>Popplet, Mindly</i>) sukurk girdėtos pasakos „Meškiukas Rudnosiukas“ minčių žemėlapi, kurio centre – pagrindinis veikėjas, apibūdink veikėją bent 3–4 žodžiais.	Naudodamasis pasirinktu minčių žemėlapiu kūrimo įrankiu (<i>Popplet, Mindly</i>) sukurk girdėtos pasakos „Meškiukas Rudnosiukas“ minčių žemėlapi – įvardink veikėjus, kurie buvo pasakoje, kiekvieną jų apibūdink.	Naudodamasis pasirinktu minčių žemėlapiu kūrimo įrankiu (<i>Popplet, Mindly</i>) sukurk girdėtos pasakos „Meškiukas Rudnosiukas“ minčių žemėlapi. Stenkis užrašyti visus pasakos veikėjus, girdėtus ir „matytus“ vaizdus, veikėjus apibūdink bent keliais žodžiais.
Matematika			
B. Matematinis komunikavimas. B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules. B3. Kuria, pristato matematinį pranešimą: atsirenka reikiamą informaciją, naudoja tinkamas fizines ir skaitmenines priemones.			
1 klasė. 1. SKAIČIAI IR SKAIČIAVIMAI 1.1. Natūralieji ir sveikieji skaičiai. Skaičiai nuo 0 iki 100. Pasitelkiant įvairius praktinius modelius mokomasi skaičius perskaityti, užrašyti skaitmenimis /../.			
B2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atpažįsta ir vartoja mokymosi turinyje numatytus	B2.2 Atpažįsta ir naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai vartoja mokymosi turinyje	B2.3 Atpažįsta ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus	B2.4 Tiksliai ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus

matematinus terminus, simbolius, žymėjimus.	numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus	matematinus terminus, simbolius, žymėjimus.	matematinus terminus, simbolius, žymėjimus.
Pagal pavyzdį (popieriaus lape) su draugo ar mokytojo pagalba programėle www.pixilart.com užrašyk žinomus skaitmenis nuo 0 iki 9.	Su draugo ar mokytojo pagalba programėle www.pixilart.com užrašyk išmokus skaitmenis nuo 0 iki 9.	Savarankiškai programėle www.pixilart.com užrašyk išmokus skaitmenis nuo 0 iki 9.	Savarankiškai programėle www.pixilart.com užrašyk žinomus skaitmenis nuo 0 iki 9. Stenkis, kad skaitmenys būtų rašomi kuo taisyklingiau.
Gamtamokslinis ugdymas			
B4. Savais žodžiai pasakoja apie artimiausioje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius. Mokytojo padedamas aprašo ir savais žodžiais pristato atliktus tyrimus. Informaciją pateikia keliais sakiniais, piešiniais, paprasčiausiomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.			
1 klasė. Mokomasi skirti medžius, krūmus ir žoles, atpažinti artimiausius aplinkos medžius (klevą, ąžuolą, beržą, eglę, pušį ir 3–4 kitus iš savo aplinkos). Aptariama augalų nauda žmonėms. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla).			
B4.1 Mokytojo nukreipiamas savais žodžiais fragmentiškai pasakoja apie kasdienės aplinkos reiškinius ir objektus. Informaciją pateikia trumpais sakiniais ar žodžių junginiais, piešiniais, skaitmenines technologijas naudoja su mokytojo pagalba.	B4.2 Savais žodžiai pasakoja apie kasdienėje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius. Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus pristato savo atliktus tyrimus. Informaciją pateikia trumpais sakiniais, piešiniais, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.	B4.3 Savais žodžiai pasakoja apie artimiausioje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius. Mokytojo padedamas aprašo ir savais žodžiais pristato atliktus tyrimus. Informaciją pateikia keliais sakiniais, piešiniais, paprasčiausiomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.	B4.4 Pasakodamas ar rašydamas apie artimiausios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, pristatydamas raštu ar žodžiu tyrimų rezultatus aiškiai reiškia mintis, nurodo, kokius šaltinius naudojo (be tikslaus citavimo). Informaciją pateikia nedidelės apimties tekstais, piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.
Iš balto popieriaus lapo iškirpk pasirinkto medžio lapą. Kieme surask medį, atpažink. Ištiesk popieriaus lapą ir nufotografuok. Darbeliu pasidalink su klasės draugais.	Iš balto popieriaus lapo iškirpk pasirinkto medžio lapą. Kieme surask, atpažink lapuotį arba spygliuotį medį. Ištiesk popieriaus lapą ir nufotografuok. Darbeliu pasidalink su klasės draugais.	Iš balto popieriaus lapo iškirpk pasirinktų medžių lapus. Kieme surask, atpažink 1–2 lapuočius ir spygliuočius medžius. Ištiesk popieriaus lapą ir nufotografuok. Darbeliu pasidalink su klasės draugais.	Iš balto popieriaus lapo iškirpk pasirinktų medžių lapus. Kieme surask, atpažink 2–3 lapuočius ir 1–2 spygliuočius medžius. Ištiesk popieriaus lapą ir nufotografuok. Darbeliu pasidalink su klasės draugais.

Socialinis ugdymas

C. 1. Istorinės raidos supratimas

1-2 klasės. Istorinės raidos supratimas.

C.1.1. Remdamasis šeimos, gyvenamosios vietovės istorijos įvykiais, apibūdina žmonių gyvenimo kaitą, jos tęstinumą.

C.1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip tarpusavyje yra susijęs skirtingų kartų gyvenimas. Sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.

C.1.3. Nurodo keletą reikšmingiausių šeimos, giminės įvykių, švenčių, šeimos tradicijų, nusako kai kurių įvardintų įvykių, tradicijų reikšmę šeimos gyvenime.

C.1.4. Pateikia pavyzdžių apie žmonių gyvenimo kaitą praeityje, nurodo kai kurias šios kaitos priežastis.

C.4.1. Mokytojui padedant pasakoja apie praeities įvykius panaudodamas nagrinėto istorijos šaltinio informaciją.	C.4.1. Remdamasis nagrinėtų istorijos šaltinių informacija pasakoja (žodžiu, naudoja skaitmenines technologijas, sukuria rišlų 2–3 sakinių tekstą, nupiešia piešinį kt.) apie praeities įvykius.	C.4.1. Remdamasis keleto istorijos šaltinių informacija pasakoja (žodžiu, naudoja skaitmenines technologijas, sukuria rišlų 2–3 sakinių tekstą, nupiešia piešinį ir kt.) apie praeities įvykius.	C.4.1. Remdamasis istorijos šaltinių informacija pasakoja (žodžiu, naudoja skaitmenines technologijas, sukuria rišlų 2–3 sakinių tekstą, nupiešia piešinį) apie praeities įvykius.
Panaudodamas nagrinėto istorijos šaltinio informaciją, papasakok apie praeities įvykius	Panaudodamas nagrinėto istorijos šaltinio informaciją, papasakok apie praeities įvykius, sukurk nedidelį 2-3 sakinių Word dokumentą ir įkelk piešinį	Panaudodamas keleto nagrinėtų istorijos šaltinių informaciją, papasakok apie praeities įvykius, sukurk nedidelį 2-3 sakinių Word dokumentą ir įkelk piešinį	Panaudodamas keleto nagrinėtų istorijos šaltinių informaciją, papasakok apie praeities įvykius, sukurk nedidelį 2-3 sakinių Word dokumentą ir įkelk piešinį

Meninis ugdymas (muzika)

B. Muzikos kūryba (improvizavimas, komponavimas, aranžavimas)

1-2 klasė. Tema - ketvirtinės natos. Skaitmeninėje muzikos priemonėje "Mažasis Mocartas" sukurti trumpą 4/4 metro melodiją. Melodijai geba parinkti akompanimentą.

B1 Improvizuoja muzikinius darinius	B2 Komponuoja (vienas ar su kitais), taikydamas muzikinės kalbos elementus ir struktūras.	B3 Pristato ir vertina savo bei kitų kūrybą
-------------------------------------	---	---

Mokytojui padedant, skaitmeninėje muzikos priemonėje „Mažasis Mocartas“ sukurk trumpą iki 16 taktų 4/4 metro melodiją. Melodijai parink akompanimentą.

Programos „Mažasis Mocartas” langas .
http://lom.emokykla.lt/public/object_view.php?object_id=5110

Skaitmeninėje muzikos priemonėje „Mažasis Mocartas“ sukurk trumpą iki 16 taktų 4/4 metro melodiją. Melodijai parink akompanimentą.

Skaitmeninėje muzikos priemonėje „Mažasis Mocartas“ sukurk ilgesnę 16 taktų 4/4 metro melodiją. Melodijai parink akompanimentą. Įvertink savo ir kitų sukurtą melodiją.

B. ALGORITMAI IR PROGRAMAVIMAS

- B1. Įžvelgia algoritmų, programų naudą, atpažįsta ir vartoja pagrindines sąvokas.
- B2. Naudojasi algoritmavimo, programavimo kalbos konstrukcijomis, programavimo aplinkomis.
- B3. Kuria ir vykdo algoritmus, programas.
- B4. Testuoja, derina, tobulina programas.

Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba

D.1.1. Skiria lietuvių kalbos garsus kalbos sraute, užrašo juos atitinkamomis raidėmis; paaiškina, kuo raidė skiriasi nuo garso

1-2 klasės. Teksto kūrimas. Mokomasi kurti prasmingus tekstus raštu (ranka ir klaviatūra), iš pradžių derinant paskirus žodžius su paveikslėliais, o išmokus rašyti visas raides – reikšti mintis sakiniiais ir kurti rašytinius tekstus be paveikslėlių.

D.1.3.1. Naudodamasis pagalbine medžiaga, skiria balsius, priebalsius (nevarojant terminų), taisyklingai juos taria.

D.1.3.2. Skiria balsius, daugumą priebalsių, (nevarojant terminų), taisyklingai juos taria.

D.1.3.3. Skiria balsius (ilguosius, trumpuosius) priebalsius, dvibalsius; dažniausiai teisingai žodžiuose atskiria dvibalsius (nevarojant terminų), taisyklingai juos taria.

D.1.3.4. Grupuoja balsius (ilguosius, trumpuosius) priebalsius, dvibalsius; teisingai žodžiuose atskiria dvibalsius (nevarojant terminų), taisyklingai juos taria.

Robotukas Tukas pasiklydo. Rask jo vardo pirmąją raidę ir nupiešk robotukui kelią prie tos raidės (sujuk robotuką su jo vardo raide).

Darbalaukyje nupiešk robotuko Tuko kelią iki jo pirmosios vardo raidės.

Kokiu keliu reikėtų keliauti robotukui Tukui, jei norėtų parašyti savo vardą? Darbalaukyje parašyk rodyklėles.

Suprogramuok robotuką Tuką taip, kad jis keliaudamas paeiliui „aplankytų“ visas raides, kurios reikalingos užrašui „Robotukas Tukas“.

<table border="1"> <tr><td>s</td><td></td><td></td><td>k</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>a</td><td>u</td><td></td></tr> <tr><td>u</td><td>T</td><td></td><td>t</td><td>o</td></tr> <tr><td>k</td><td></td><td>a</td><td></td><td>b</td></tr> <tr><td></td><td>s</td><td></td><td>o</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>R</td><td></td><td></td></tr> </table>	s			k				a	u		u	T		t	o	k		a		b		s		o				R			<table border="1"> <tr><td>s</td><td></td><td></td><td>k</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>a</td><td>u</td><td></td></tr> <tr><td>u</td><td>T</td><td></td><td>t</td><td>o</td></tr> <tr><td>k</td><td></td><td>a</td><td></td><td>b</td></tr> <tr><td></td><td>s</td><td></td><td>o</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>R</td><td></td><td></td></tr> </table>	s			k				a	u		u	T		t	o	k		a		b		s		o				R			<table border="1"> <tr><td>s</td><td></td><td></td><td>k</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>a</td><td>u</td><td></td></tr> <tr><td>u</td><td>T</td><td></td><td>t</td><td>o</td></tr> <tr><td>k</td><td></td><td>a</td><td></td><td>b</td></tr> <tr><td></td><td>s</td><td></td><td>o</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>R</td><td></td><td></td></tr> </table>	s			k				a	u		u	T		t	o	k		a		b		s		o				R			<table border="1"> <tr><td>s</td><td></td><td></td><td>k</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>a</td><td>u</td><td></td></tr> <tr><td>u</td><td>T</td><td></td><td>t</td><td>o</td></tr> <tr><td>k</td><td></td><td>a</td><td></td><td>b</td></tr> <tr><td></td><td>s</td><td></td><td>o</td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	s			k				a	u		u	T		t	o	k		a		b		s		o						
s			k																																																																																																																								
		a	u																																																																																																																								
u	T		t	o																																																																																																																							
k		a		b																																																																																																																							
	s		o																																																																																																																								
		R																																																																																																																									
s			k																																																																																																																								
		a	u																																																																																																																								
u	T		t	o																																																																																																																							
k		a		b																																																																																																																							
	s		o																																																																																																																								
		R																																																																																																																									
s			k																																																																																																																								
		a	u																																																																																																																								
u	T		t	o																																																																																																																							
k		a		b																																																																																																																							
	s		o																																																																																																																								
		R																																																																																																																									
s			k																																																																																																																								
		a	u																																																																																																																								
u	T		t	o																																																																																																																							
k		a		b																																																																																																																							
	s		o																																																																																																																								
																																																																																																																											

1-2 klasės. Sakinys. Praktinėje veikloje susipažinama su sakinių įvairove.

Nagrinėjant neilgus spausdintus sakinius, mokomasi kelti sakinio žodžiams klausimus ir suprasti, kad sakinio žodžiai vieni su kitais susiję ir yra derinami tarpusavyje.

D.3.3.1. Pagal pavyzdį sakinyje randa žodžius, atsakančius į klausimus kas?, ką veikia?	D.3.3.2. Sakinyje randa žodžius, atsakančius į klausimus kas?, ką veikia?	D.3.3.3. Atpažįsta sakinio žodžius, nusakančius veikėją ir jo atliekamą veiksmą.	D.3.3.4. Susieja sakinio žodžius, nusakančius veikėją ir jo atliekamą veiksmą; kelia klausimus kitiems sakinio žodžiams.
Pirmas žodis atsako į klausimą kas?, rask žodį atsakančią į klausimą ką veikia? ir paspausk ant jo. Likęs žodis užbaigs sakinį.	Pirmiausia rask žodį atsakančią į klausimą kas?, po to - ką veikia? Likęs žodis užbaigs sakinį.	Surask žodį reiškiantį veikėją, o po to jo atliekamą veiksmą. Likęs žodis užbaigs sakinį.	Surask žodį reiškiantį veikėją, o po to jo atliekamą veiksmą. Į kokį klausimą atsako likęs žodis?
			

Matematika

B. Matematinis komunikavimas.

B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.

2 klasė. Masė, laikas, temperatūra. Remiantis laikrodžiu ar jo modeliu mokomasi nusakyti laiką *minutės* (min) tikslumu, tą patį laiką pasakyti keliais būdais (pvz., 10 val. 50 min arba žymėjimus be 10 minučių 11-a valanda, pusvalandis po pusiaudienio ir pan.).

B2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atpažįsta ir vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.

B2.2 Atpažįsta ir naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.

B2.3 Atpažįsta ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.

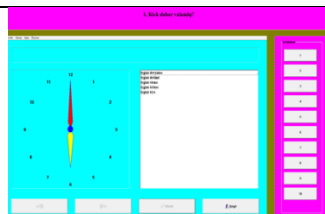
B2.4 Tiksliai ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.

Kiek laikrodis rodo valandų?
Laikrodis rodo lygias valandas.
Reikia pasirinkti teisingą iš 5 variantų.

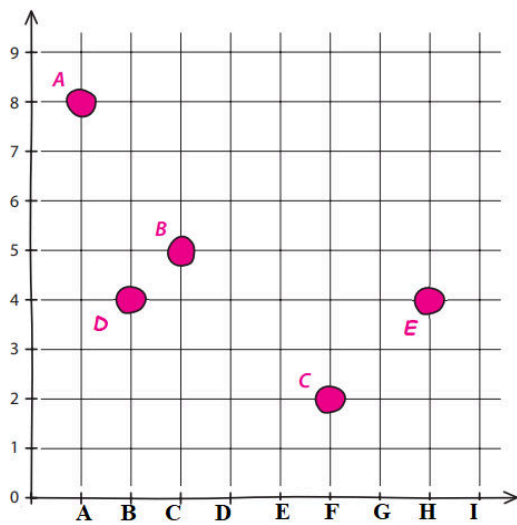
Kiek laikrodis rodo valandų?
Laikrodis rodo pusvalandžius.
Reikia pasirinkti teisingą iš 4 variantų.

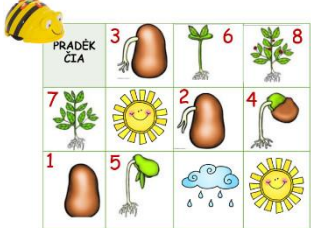
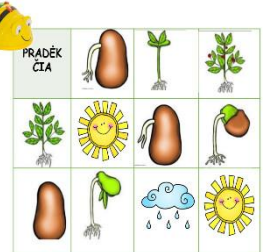
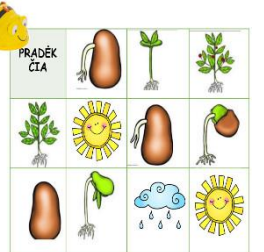
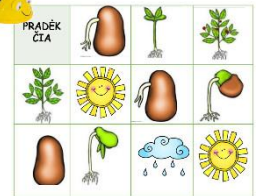
Kiek laikrodis rodo valandų?
Laikrodis rodo penkiolikos minučių intervalus.
Reikia pasirinkti teisingą iš 3 variantų.

Kiek laikrodis rodo valandų?
Laikrodis rodo penkių minučių intervalus.
Reikia pasirinkti teisingą iš 3 variantų.

SMP „Pasakyk, kiek laiko“
Nuoroda: http://lom.emokykla.lt/public/object_view.php?object_id=4010

C. Problemų sprendimas .			
C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykį, suformuluoja matematinį klausimą/užduotį.			
1 klasė. Transformacijos. Nagrinėjamos situacijos, kuriose mokomasi apibūdinti objektų ar žmonių vietą ar padėtį vienas kito atžvilgiu (pvz., pasisukti kairėn/dešinėn, pagal/prieš laikrodžio rodyklę; paeiti 3 žingsnius pirmyn/atgal). Mokomasi apibūdinti, schemoje pavaizduoti objektų ar žmonių judėjimą iki nurodytos vietos (pvz., rodyklėmis schemoje parodyti, kur buvo paslėptas lobis).			
C1.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba suformuluoja bent vieną paprasčiausią matematinį klausimą apie nagrinėtą artimos aplinkos situaciją.	C1.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba suformuluoja bent du paprasčiausius matematinius klausimus apie nagrinėtą artimos aplinkos situaciją.	C1. 3 Modeliuoja nagrinėtas artimos aplinkos situacijas, suformuluoja paprastus matematinius klausimus.	C1. 4 Modeliuoja nagrinėtas ir nenagrinėtas artimos aplinkos situacijas, suformuluoja paprastus matematinius klausimus/užduotis.
Koordinatės rodo, kurių linijų sankirtose pavaizduotas taškas. 			
Kokios taško E koordinatės? Apibrauk: A8 B4 C5 F2 H4	Taško B koordinatės yra C5. Kokios taško E koordinatės?	Koks taškas pavaizduotas koordinatėse H4?	Parašykite, taško E koordinatės?
Gamtamokslinis ugdymas			
D5. Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus nagrinėja kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius, pastebi ir savais žodžiais įvardija paprasčiausius dėsningumus kasdienėje aplinkoje.			
1 klasė. Augalai. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla). Stebimas augalų augimas, nagrinėjamas augalo gyvenimo ciklas (dygimas, augimas, vaisių brandinimas).			

<p>D5.1 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus atpažįsta dažnai sutinkamų reiškinių ar procesų paprasčiausių modelių elementus.</p>	<p>D5.2 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus nagrinėja kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius.</p>	<p>D5.3 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus nagrinėja kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprasčiausius dėsningumus kasdienėje aplinkoje.</p>	<p>D5.4 Paaiškina kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprastus dėsningumus kasdienės aplinkoje.</p>
<p>Parašyk Bitutei programą (komandų seką) taip, kad Bitutė keliautų paveikslėliais tokia tvarka, kad jie vaizduotų, kaip dygsta pupa. Tau padės skaičiai.</p> 	<p>Parašyk Bitutei programą (komandų seką) taip, kad Bitutė keliautų paveikslėliais tokia tvarka, kad jie vaizduotų, kaip dygsta ir auga pupa.</p> 	<p>Parašyk Bitutei programą (komandų seką) taip, kad Bitutė keliautų paveikslėliais tokia tvarka, kad jie vaizduotų, kaip dygsta ir auga pupa.</p> 	<p>Parašyk Bitutei programą (komandų seką) taip, kad Bitutė aplankytų visus paveikslėlius tokia tvarka, kad jie vaizduotų, kaip dygsta, auga, žydi pupa.</p>

Socialinis ugdymas

C. 1. Istorinės raidos supratimas

1-2 klasės. Istorinės raidos supratimas.

C.1.1. Remdamasis šeimos, gyvenamosios

yra susijęs skirtingų kartų gyvenimas. Sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.

C.1.3. Nurodo keletą reikšmingiausių šeimos, vietovės istorijos įvykiams, apibūdina žmonių gyvenimo kaitą, jos tęstinumą.

C.1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip tarpusavyje giminės įvykių, švenčių, šeimos tradicijų, nusako kai kurių įvardintų įvykių, tradicijų reikšmę šeimos gyvenime.

C.1.4. Pateikia pavyzdžių apie žmonių gyvenimo kaitą praeityje, nurodo kai kurias šios kaitos priežastis.

C.1.2. Mokytojui padedant sudaro giminės medį (vaikai, tėvai), nurodo tėvų, senelių vardus, įvardija giminystės ryšius.

C.1.2. Mokytojui padedant paaiškina, kas yra karta, sudaro giminės medį (vaikai, tėvai), įvardija giminystės ryšius.

C.1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip tarpusavyje yra susijęs skirtingų kartų gyvenimas. Sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.

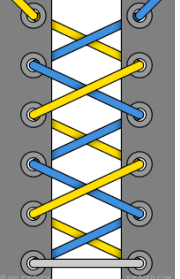
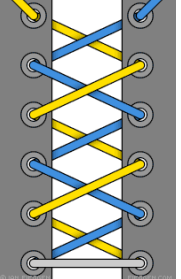
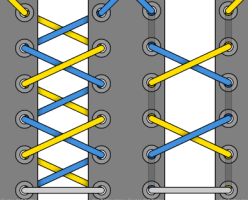
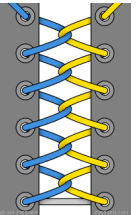
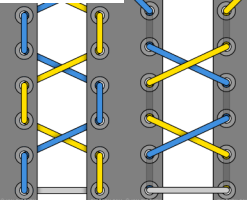
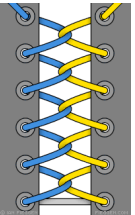
C.1.2. Paaiškina, kas yra karta, kaip jos keičiasi, sudaro giminės medį (vaikai, tėvai, seneliai, proseneliai), nusako šeimos narių giminystės ryšius.

Sudaryk savo giminės medį (Tu, Tavo broliai, sesės, Tavo tėveliai),

Sudaryk savo giminės medį (Tu, Tavo broliai, sesės, Tavo tėveliai),

Sudaryk savo giminės medį (Tu, Tavo broliai, sesės, Tavo tėveliai),

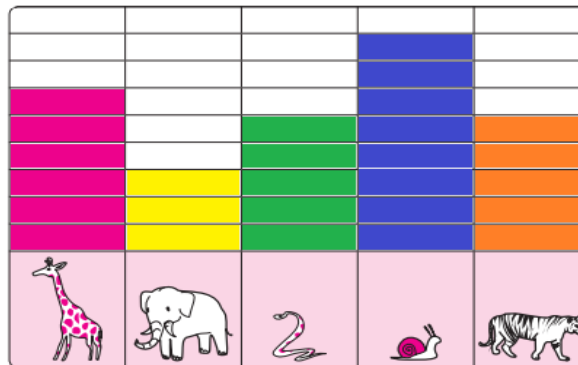
Sudaryk savo giminės medį (Tu, Tavo broliai, sesės, Tavo tėveliai),

įvardyk giminystės ryšius. Jei reikia, paprašyk mokytojo pagalbos	įvardyk giminystės ryšius, nurodyk, kur yra karta. Jei reikia, paprašyk mokytojo pagalbos	seneliai), įvardyk giminystės ryšius, nurodyk, kur yra karta ar kelios kartos, papasakok, kaip jos susijusios.	seneliai, proseneliai), įvardyk šeimos narių giminystės ryšius, nurodyk, kur yra karta ar kelios kartos, papasakok, kaip jos keičiasi.
Technologinis ugdymas			
C. Sprendimo įgyvendinimas/prototipavimas.			
C3. Padedami saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria rezultatą.			
I klasė. Drabužių, avalynės priežiūra. Praktiškai išbandomi avalynės suvarstymo būdai.			
C3. Padedami atlieka technologinius procesus, sukuria rezultatą.	C3. Padedami saugiai, atlieka technologinius procesus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria rezultatą.	C3. Padedami saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus, koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.	C3. Saugiai, nuosekliai atlieka technologinius procesus. Padedami koreguoja klaidas/netikslumus. Sukuria suplanuotą rezultatą.
Atidžiai įsižiūrėk į batų varstymo schemą. Nustatyk, kokia seka reikia varstyti raištelius. Mokytojo padedamas suvarstyk savo batus pagal duotą schemą.	Atidžiai įsižiūrėk į batų varstymo schemą. Nustatyk, kokia seka reikia varstyti raištelius. Mokytojo ar klasės draugų padedamas suvarstyk savo batus pagal duotą schemą.	Atidžiai įsižiūrėk į batų varstymo schemas. Pasirink vieną schemą, nustatyk, kokia seka reikia varstyti raištelius. Savarankiškai arba su draugų pagalba, pasirinktu būdu, suvarstyk savo batus.	Atidžiai įsižiūrėk į batų varstymo schemas. Pasirink vieną schemą, nustatyk, kokia seka reikia varstyti raištelius. Savarankiškai pasirinktu būdu suvarstyk savo batus. Pasitikrink, ar sėkmingai pavyko atlikti darbą, o jei reikia ištaisyk klaidas.
 <p>Nuoroda: https://pasmama.tv3.lt/straipsnis/pata-rimu-kraite-40-batu-varstymo-budu-2009</p>	 <p>Nuoroda: https://pasmama.tv3.lt/straipsnis/pata-rimu-kraite-40-batu-varstymo-budu-2009</p>	 <p>Nuoroda: https://pasmama.tv3.lt/straipsnis/pata</p>	 <p>Nuoroda: https://pasmama.tv3.lt/straipsnis/pata</p>

		rimu-kraite-40-batu-varstymo-budu-2009	rimu-kraite-40-batu-varstymo-budu-2009
Sveikatos ir fizinis ugdymas			
A. Asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda			
A2. Įvardija mokymosi / poilsio režimo aspektus, atpažįsta nerimą.			
1–2 klasė. Mokymosi / poilsio režimas. Dienotvarkė.			
A2.1 Su mokytojo pagalba įvardija, kas yra mokymosi / poilsio režimas ir nerimas.	A2.2 Įvardija ir paaiškina, kas yra mokymosi / poilsio režimas, nerimas.	A2.3 Apibūdina mokymosi / poilsio režimo aspektus, atpažįsta nerimą.	A2.4 Demonstruoja, kad yra susipažinęs su mokymosi / poilsio režimo aspektais, atpažįsta nerimą.
Padedant mokytojui išsiaiškink, koks turi būti mokymosi ir poilsio režimas, kokia jo įtaka tavo sveikatai ir nuotaikai. Mokytojo padedamas sukurk savo dienotvarkės plakata.	Padedant mokytojui išsiaiškink, koks turi būti mokymosi ir poilsio režimas, kokia jo įtaka tavo sveikatai ir nuotaikai. Sukurk savo dienotvarkės plakata.	Išsiaiškink, koks turi būti mokymosi ir poilsio režimas, padedant mokytojui išsiaiškink, kokia režimo įtaka tavo sveikatai ir nuotaikai. Sukurk savo dienotvarkės plakata valandų tikslumu.	Įvardink mokymosi ir poilsio režimo įtaką tavo sveikatai ir nuotaikai. Kokią dalį tavo dienotvarkėje užima fizinė veikla? Sukurk savo dienotvarkės plakata minučių tikslumu.
B. Judamųjų gebėjimų formavimasis			
B1. Mokosi nesudėtingų paprastosios motorikos (judėjimo) būdų: ėjimo, bėgimo, šuoliavimo, šliaužimo, slydimo, ropojimo; tiksliosios motorikos (judėjimo) būdų: ridenimo, gaudymo, atmušimo, kėlimo, sukimo. Stebi ir išbando mokytojo rodomus paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) derinius. Susipažįsta su judėjimo galimybėmis: a) pagal sparta; b) pagal kryptį.			
1–2 klasė. Koordinuotas judesių atlikimas erdvėje ir laike.			
B1.1 Demonstruoja nesudėtingos motorikos judesius ir judėjimo būdus, netiksliai atlieka ir daro ryškias klaidas atlikdamas mokytojo demonstruojamus judesius ir jų derinius (pratimus) įvairia sparta ir skirtingomis kryptimis.	B1.2 Demonstruoja nesudėtingos motorikos judesius ir judėjimo būdus, netiksliai atlieka ir daro nežymias klaidas atlikdamas mokytojo demonstruojamus judesius ir jų derinius (pratimus) įvairia sparta ir skirtingomis kryptimis būnant įvairiose padėtyse.	B1.3 Demonstruoja nesudėtingos motorikos judesius ir judėjimo būdus, tiksliai atlieka mokytojo demonstruojamus judesius ir jų derinius (pratimus) įvairia sparta ir skirtingomis kryptimis.	B1.4 Demonstruoja nesudėtingos motorikos judesius ir judėjimo būdus, tiksliai atlieka mokytojo demonstruojamus judesius ir jų derinius (pratimus) įvairia sparta ir skirtingomis kryptimis. Savarankiškai derina nesudėtingos motorikos judesius.
Su mokytojo pagalba pagal ant žemės sudėtas 10 kortelių su nupieštomis rodyklėmis per 10 minučių taisyklingai nueik (nubėk)	Su mokytojo pagalba pagal ant žemės sudėtas 15 kortelių su nupieštomis rodyklėmis per 10 minučių taisyklingai nueik (nubėk)	Savarankiškai pagal ant žemės sudėtas 20 kortelių su nupieštomis rodyklėmis per 10 minučių taisyklingai nueik (nubėk) nuo starto	Savarankiškai pagal ant žemės sudėtas 30 kortelių su nupieštomis rodyklėmis per 10 minučių taisyklingai nueik (nubėk) nuo starto

nuo starto iki finišo (informatika be kompiuterio).	nuo starto iki finišo (informatika be kompiuterio).	iki finišo (informatika be kompiuterio).	iki finišo (informatika be kompiuterio).
C. DUOMENŲ TYRYBA IR INFORMACIJA			
C1. Ižvelgia duomenų ryšį su algoritmais, išmano ir vartoja šių sričių sąvokas. C2. Tyrinėja duomenis ir atlieka veiksmus su jais. C3. Vertina duomenų ir informacijos patikimumą, privatumą.			
Dorinis ugdymas (etika)			
D3. Aš ir ekologija. Ar suprantu kas yra šiukšlių rūšiavimas?			
1 klasė. Internete rasti plakatą apie tai kaip reikia rūšiuoti atliekas.			
D4.1 Domisi kaip ekologinės problemos pateikiamos vaizdinėse priemonėse (plakatuose, socialinėse reklamos, animacijoje).	D4.2 Kelia klausimus kodėl svarbu apie ekologines problemas kalbėti ir vaizdinėmis priemonėmis (plakatuose, socialinėse reklamos, animacijoje).	D4.3 Diskutuoja su klasės draugais kaip galima atkreipti žmonių dėmesį į ekologines problemas per vaizdines priemones.	D4.4 Kartu su klasės draugais kuria vaizdines priemones, kurios atkreipia žmonių dėmesį į ekologines problemas.
 <p>Pav. nuoroda: Šiukšlių rūšiavimas by Arūnė Lapinskaitė https://prezi.com/vgo5rrgmjkr/siuksliu-rusivimas/ Mokytojui padedant geba įsijungti internetą. Paieškos lauke suvesti užklausą</p>	 <p>Pav. nuoroda: PTO Apklausa: Lietuvius rūšiuoti paskatintų baudos http://pto.lt/wp-content/uploads/2015/10/DSC_3301.jpg Savarankiškai įsijungia internetą, paieškos lauke įveda užklausą.</p>	 <p>Pav. nuoroda: Šiukšlių išvežimą kontroliuos iš kosmoso Alkas.lt https://alkas.lt/wp-content/uploads/2013/01/Vidaus-patalp%C5%B3-atliek%C5%B3-r%C5%AB%C5%A1iavimo-d%C4%97%C5%BEut%C4%97s.jpg</p>	 <p>Pav., nuoroda: Nemėžio komunalininkas (nkom.lt) http://www.nkom.lt/uploads/images/head2_It.jpg Savarankiškai įsijungia internetą, pasirenka tikslingą užklausą – vaizdai, paieškos lauke įveda užklausą, pasirenka tinkamą paveikslėlį.</p>

		Savarankiškai įsijungia internetą, pasirenka tikslingą užklausą – vaizdai, paieškos lauke įvedą užklausą.	
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
A.1.3. Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi, vertina pagal nurodytus kriterijus			
1-2 klasė. Tekstų atranka. Skaitoma ir aptariama tautosakos ir grožiniai (apie 70 proc.) ir negrožiniai (30 proc.) tekstai. Iš negrožinių tekstų skaitomi publicistiniai, informaciniai ir įvairialypės informacijos tekstai (pvz., filmas, paveikslėlių istorija, skaitmeninis tekstas, internetinis žurnalas, vaizdo klipas, žemėlapis).			
A.1.3.1. Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi, atsako į su vertinimu susijusius klausimus.	A.1.3.2. Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi, vertina pagal vieną nurodytą kriterijų.	A.1.3.3. Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi, vertina pagal nurodytus kriterijus.	A.1.3.4. Išgirstą informaciją sieja su sava patirtimi, vertina pagal susitartus kriterijus.
Pelė – darbo su kompiuteriu įtaisas, naudojamas grafinės aplinkos valdymui – programų paleidimui, lango matmenų ir padėties keitimui, bylų kopijavimui, meniu punktų išrinkimui. (https://lt.wikipedia.org/wiki/Kompiuterio_pel%C4%97)			
Kas yra pelė? • minkštas žaislas • kompiuterio valdymo įrankis • laukinis gyvūnas	Ar naudojant kompiuterio pelę galima keisti lango matmenis?	Kompiuterio pelė reikalinga tam, kad ir	Išvardink visus sakinyje nurodytus veiksmus, kuriuos galima atlikti su kompiuterio pele.
Matematika			
C3. Įvertina matematinės veiklos rezultatus, daro išvadas, jas interpretuoja nagrinėtos problemos kontekste.			
1 klasė. Duomenys ir jų interpretavimas. Mokomasi perskaityti piktogramoje, stulpelinėje diagramoje pateikiamą informaciją, ja remtis atsakant į pagrindinį tyrimo klausimą.			
C3.1 –	C3.2 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste, daro išvadas.	C3.3 Konsultuodamasis įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste. Daro pagrįstas išvadas.	C3.4 Įvertina matematinės veiklos rezultatų prasmingumą nagrinėtos paprastos problemos kontekste, daro pagrįstas išvadas.
Simas klasės draugų paklausė, apie kokius gyvūnus jie galėtų sukurti pasaką. Draugų atsakymus pavaizdavo diagrama.			

Kokius gyvūnus pasirinko daugiausiai mokinių?

Ats.

Kokius gyvūnus pasirinktų vienodas mokinių skaičius?

Ats.

Remdamiesi diagrama įrašykite trūkstamą skaičių.

Pasakas apie sraigę kurs
mokiniais daugiau negu apie tigrus.

Kiek draugų apklausė Simas? arba Kiek pasakų galima sukurs Simo draugai?

Ats.

Gamtamokslinis ugdymas

D4. Lygina ir grupuoja kasdienės aplinkos objektus ir reiškinius, atsižvelgdamas į jų aiškiai pastebimas savybes ar požymius.

1-2 klasės. Mokomasi atpažinti augalo dalis (šaknys, stiebas / kamienas, lapai, žiedas, vaisius, sėkla).

D4.1 Nurodo, kuo panašūs ir skiriasi kasdienės aplinkos objektai ir dažnai stebimi reiškiniai.

D4.2 Lygina ir grupuoja kasdienės aplinkos objektus ir reiškinius, pagal pateiktus kriterijus, kai kriterijus yra aiškiai pastebimos savybės ar požymiai

D4.3 Lygina ir grupuoja kasdienės aplinkos objektus ir reiškinius, atsižvelgdamas į jų aiškiai pastebimas savybes ar požymius.

D4.4 Lygina, grupuoja ir klasifikuoja artimos aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, remdamasis savybėmis, požymiais ar pateiktais kriterijais.

Atidžiai įsižiūrėk į paveikslėlius ir sugrupuok įvairių medžių lapus į spygliuočius ir lapuočius.

Atidžiai įsižiūrėk į paveikslėlius ir sugrupuok įvairių medžių lapus į spygliuočius ir lapuočius. Mokytojo padedamas, įvardink medžių pavadinimus, medžių vaisius.

Atidžiai įsižiūrėk į paveikslėlius ir sugrupuok įvairių medžių lapus į spygliuočius ir lapuočius. Konsultuodamasis su mokytoju, įvardink medžių pavadinimus, medžių vaisius.

Atidžiai įsižiūrėk į paveikslėlius ir sugrupuok įvairių medžių lapus į spygliuočius ir lapuočius. Savarankiškai dirbdamas, įvardink medžių pavadinimus, medžių vaisius.

Socialinis ugdymas

B.1. Orientavimasis rinkoje ir asmeninių finansų tvarkymas			
B.1.1. Apibūdina, kas yra pinigai, kaip jie uždirbami ir kokia jų paskirtis.			
B.1.2. Remiantis patirtimi nusako skirtumą tarp norų ir galimybių prekei ar paslaugai įsigyti.			
B.1.3. Nusako, kodėl žmonės skolinasi pinigus ir daiktus.			
B.1.2. Pateikus klausimus įvardija, ką norėtų ir galėtų nusipirkti.	B.1.2. Remiantis patirtimi papasakoja, ką norėtų ir galėtų nusipirkti.	B.1.2. Remiantis patirtimi nusako skirtumą tarp norų ir galimybių prekei ar paslaugai įsigyti.	B.1.2. Remiantis patirtimi argumentuotai paaiškina skirtumą tarp norų ir galimybių prekei ar paslaugai įsigyti.
Atsakyk į pateiktus klausimus, ką norėtum ir / arba galėtum įsigyti.	Iš savo patirties papasakok, ką norėtum ir / arba galėtum įsigyti.	Iš savo patirties papasakok, ar visada gali įsigyti tai, ką nori.	Iš savo patirties papasakok, ar visada gali įsigyti tai, ką nori. Kaip manai, kodėl?
D. TECHNOLOGINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAS			
D1. Pateikia skaitmeninių priemonių pavyzdžių			
D2. Atsakingai naudojasi programomis ir programėlėmis skaitmeniniuose įrenginiuose.			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
B.4.4. Atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius, suaugusiųjų padedamas naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.			
1-2 klasės Tekstas. Nagrinėjami medijose pateikti neilgi tekstai, jų struktūra, palyginama su ranka rašytais ir spausdintais tekstais.			
B.4.4.1. Naudodamasis pagalba naudojasi klasės arba mokyklos biblioteka.	B.4.4.2. Naudodamasis pagalba, atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius naudojasi klasės arba mokyklos biblioteka, interneto svetainėmis.	B.4.4.3. Atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.	B.4.4.4. Pagal skaitymo tikslus naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis
Klasės bibliotekėleje rask mįslių/ patarlių knygelę, nurašyk vieną mįslę ir ją iliustruok.	Reikia rasti vieną mįslę/patarlę, ją nurašyti ir iliustruoti. Kur galėtum rasti mįslę?	Reikia rasti vieną mįslę/patarlę, ją nurašyti ir iliustruoti. Pažymėk įrankius, kurie tinkami darbui atlikti: w google w enciklopedija w paint piešimo programėlė w MSWord	Reikia rasti vieną mįslę/patarlę, ją nurašyti ir iliustruoti. Parašyk kelias elektronines svetaines, kuriose ieškotum mįslių. Kokias elektronines piešimo priemones galėtum pasirinkti mįslės iliustravimui?

Socialinis ugdymas

D.4. Geografinių tyrimų gebėjimai

1-2 klasės Tekstas. Nagrinėjami medijose pateikti neilgi tekstai, jų struktūra, palyginama su ranka rašytais ir spausdintais tekstais.

D.4.3. Su mokytoju aptaria, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti iš turimų natūralių ir skaitmeninių vaizdinių informacijos šaltinių, aplinkos objektų.

D.4.3. Nurodo, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti iš turimų natūralių ir skaitmeninių vaizdinių informacijos šaltinių, aplinkos objektų.

D.4.3. Apibūdina, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti iš turimų natūralių ir skaitmeninių vaizdinių informacijos šaltinių, aplinkos objektų, pateikia pavyzdžių.

D.4.3. Apibūdina, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti iš turimų natūralių ir skaitmeninių vaizdinių informacijos šaltinių, aplinkos objektų, pateikia pavyzdžių; savais žodžiais paaiškina, kaip informaciją galėtų panaudoti.

Naudodamasis skaitmeniniu vaizdiniu informacijos šaltiniu, su mokytojo pagalba, pakomentuok, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti, juo remiantis

Naudodamasis natūraliu ir skaitmeniniu vaizdiniu informacijos šaltiniu, pakomentuok, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti, juo remiantis. Parodyk, kur Tu gyveni.

Naudodamasis natūraliu ir skaitmeniniu vaizdiniu informacijos šaltiniu, apibūdink, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti, juo remiantis. Nurodyk, kur Tu gyveni, kur gyvena seneliai.

Naudodamasis natūraliu ir skaitmeniniu vaizdiniu informacijos šaltiniu, apibūdink, ką vaizduoja ir ką galima sužinoti, juo remiantis. Nurodyk, kur Tu gyveni, kur gyvena seneliai. Ar toli nuo Tavo namų jūra?

Gamtamokslinis ugdymas

A4. Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmonių sukurti daiktai ir technologijos palengvino/-a žmonių gyvenimą.

A4.1 Pateikia gamtos mokslų žinių pritaikymo gaminant kasdienės aplinkos daiktus pavyzdžių.

A4.2 Pateikia daiktų, palengvinančių žmonių gyvenimą, pavyzdžių ir nurodo, kad šiems daiktams gaminti pritaikomos gamtos mokslų žinios.

A4.3 Pateikia pavyzdžių ir paaiškina, kaip žmonių sukurti daiktai ir technologijos palengvino/-a žmonių gyvenimą.

A4.4 Paaškina gamtos mokslų svarbą įvairioms žmonių veikloms.

<p>Mokytojo padedamas, parašyk šių skaitmeninių įrenginių pavadinimus. Kuriuos iš šių prietaisų naudoji tu?</p> 	<p>Mokytojo konsultuojamas, parašyk šių skaitmeninių įrenginių pavadinimus. Pagalvok, kam naudoji šiuos įrenginius?</p> 	<p>Parašyk šių skaitmeninių įrenginių pavadinimus. Kuriuos iš šių prietaisų naudoji tu? Kam naudoji?</p> 	<p>Parašyk šių skaitmeninių įrenginių pavadinimus. Pagalvok, kaip jie pakeitė žmonių gyvenimą? Parašyk 2 teigiamus ir neigiamus dalykus.</p>
---	---	--	--

Sveikatos ir fizinis ugdymas

A. Asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda

Aptaria teigiamą fizinio aktyvumo poveikį sveikatai. Aiškinasi pagrindinius fizinio aktyvumo principus.

1–2 klasė. Netradicinio fizinio aktyvumo formų įvairovė. Fizinio aktyvumo svarba žmogaus sveikatai ir darbingumui.

<p>A1.1 Bendrais bruožais paaiškina, kas yra fizinis aktyvumas.</p>	<p>A1.2 Paaiškina, kas yra fizinis aktyvumas.</p>	<p>A1.3 Argumentuotai paaiškina pagrindinius fizinio aktyvumo principus.</p>	<p>A1.4 Argumentuotai paaiškina pagrindinius fizinio aktyvumo principus, geba pateikti pavyzdžių.</p>
<p>Su mokytojo pagalba naudodamasis išmaniuoju įrenginiu fiksuos per fizinio ugdymo pamoką nueitų žingsnių skaičių.</p>	<p>Naudodamasis išmaniuoju įrenginiu fiksuos per fizinio ugdymo pamoką nueitų žingsnių skaičių. Paaiškins fizinio aktyvumo naudą.</p>	<p>Naudodamasis išmaniuoju įrenginiu fiksuos pamokų ir pertraukų metu (nuo 8 val. iki 13 val.) nueitų žingsnių skaičių. Paaiškins fizinio aktyvumo naudą.</p>	<p>Naudodamasis išmaniuoju įrenginiu fiksuos visą dieną nueitų žingsnių skaičių. Palygins gautą žingsnių skaičių su klasės draugų žingsnių skaičiumi. Paaiškins fizinio aktyvumo naudą.</p>

E. VIRTUALIOJI KOMUNIKACIJA IR BENDRADARBIAVIMAS

E1. Komunikuoja skaitmeninėmis technologijomis ir bendradarbiauja virtualiosiose erdvėse, laikosi etikos principų.

E2. Įsivertina gebėjimus virtualiai komunikuoti ir bendradarbiauti

Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba

A.2. Dalyvauja įvairiose komunikavimo situacijose, klausosi ir kalba, atsižvelgdamas į situaciją, tikslą, adresatą.

A.2.3. Klausydamas ar kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją, kai yra suteikiama pagalba; leidžia pašnekovui išsakyti savo mintis, laikosi mandagaus bendravimo susitarimų			
1-2 klasės. Teksto kūrimas. Mokomasi ranka ir klaviatūra parašyti trumpą žinutę, kvietimą, skelbimą, sveikinimą draugui, namiškiams, užsirašant svarbiausią informaciją, pvz., kur ir kada įvyks koncertas; parašyti trumpą laišką pažįstamam adresatui. Mokomasi rašyti tikslingai, atsižvelgiant į situaciją ir adresatą.			
A.2.3.1. Klausydamas ar kalbėdamas iš dalies atsižvelgia į adresatą (vaiką arba pažįstamą suaugusįjį); stengiasi laikytis tam tikrų mandagaus bendravimo susitarimų.	A.2.3.2. Klausydamas ar kalbėdamas dažnai atsižvelgia į adresatą (vaiką arba pažįstamą suaugusįjį) ar situaciją; stengiasi laikytis svarbiausių mandagaus bendravimo susitarimų.	A.2.3.3. Klausydamas ar kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją; leidžia pašnekovui išsakyti savo mintis, dažniausiai laikosi mandagaus bendravimo susitarimų.	A.2.3.4. Klausydamas ar kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją, laikosi mandagaus bendravimo susitarimų.
<p>Laura Liną nutarė pakviesti į savo gimtadienį. Kvietimą reikia nusiųsti elektroniniu paštu.</p> <p>Pažymėk varnytę, ten, kur reikia rašant elektroninį laišką parašyti temos pavadinimą</p>	<p>Laura Liną nutarė pakviesti į savo gimtadienį. Kvietimą reikia nusiųsti elektroniniu paštu.</p> <p>Pažymėk temos pavadinimą, kuris šiuo atveju visai netiktų:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Gimtadienis ☐ Kvietimas ☐ Myliu Liną ☐ Gimtadienio šventė 	<p>Laura Liną nutarė pakviesti į savo gimtadienį. Kvietimą reikia nusiųsti elektroniniu paštu.</p> <p>Parink pavadinimą, kurį užrašytum tu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ kvietimas ☐ Laura ☐ Šventė ☐ Kvietimas 	<p>Laura Liną nutarė pakviesti į savo gimtadienį. Kvietimą reikia nusiųsti elektroniniu paštu.</p> <p>Sugalvok ir parašyk tinkamą elektroninio laiško temos pavadinimą</p>
Socialinis ugdymas			
A.1. Artimiausios socialinės aplinkos pažinimas			
1-2 klasės. Artimiausios socialinės aplinkos pažinimas. Bendraudami ir bendradarbiaudami sprendžiant artimiausios aplinkos problemas, dalyvaujant klasės, mokyklos, bendruomenės veiklose, mokiniai mokosi taikyti skirtingas komunikacijos priemones (komunikuodami individualiai bei grupėje).			
A.1.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais ir suaugusiais laikosi susitarimų, atsakydamas į nesudėtingus	A.1.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais ir suaugusiais laikosi susitarimų, nurodo, kad nuomonė, išvaizda, elgesys gali skirtis.	A.1.1.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais ir suaugusiais laikosi susitarimų, paaiškina, kad nuomonė, išvaizda, elgesys gali skirtis.	A.1.2. Bendraujant ir bendradarbiaujant su bendraamžiais ir suaugusiais laikosi susitarimų, argumentuotai paaiškina, kad

klausimus įvardija, kad nuomonė, išvaizda, elgesys gali skirtis.			nuomonė, išvaizda, elgesys gali skirtis.
Pažymėk, kaip elgtis negalima? a) Bendraujant virtualioje erdvėje, susitarimų laikytis nebūtina; b) Bendraujant virtualioje erdvėje susitarimų laikytis reikia; c) Išvaizda, elgesys gali skirtis d) Nuomonės gali skirtis.	Išrink, kuris elgesys yra tinkamas (galimi keli teisingi atsakymai): a) Bendraujant virtualioje erdvėje, susitarimų laikytis nebūtina; b) Bendraujant virtualioje erdvėje susitarimų laikytis reikia; c) Išvaizda, elgesys gali skirtis d) Nuomonės gali skirtis.	Išrink, kuris elgesys yra tinkamas (galimi keli teisingi atsakymai): a) Bendraujant virtualioje erdvėje, susitarimų laikytis nebūtina; b) Bendraujant virtualioje erdvėje susitarimų laikytis reikia; c) Išvaizda, elgesys gali skirtis d) Nuomonės gali skirtis, tad reikia į tai atsižvelgti.	Išrink, kuris elgesys yra tinkamas (galimi keli teisingi atsakymai): a) Bendraujant virtualioje erdvėje, susitarimų laikytis nebūtina; b) Bendraujant virtualioje erdvėje susitarimų laikytis reikia; c) Išvaizda, elgesys gali skirtis d) Visi žmonės skirtingi, todėl nuomonės gali skirtis, tad reikia į tai atsižvelgti.

F. SAUGUS ELGESYS

F1. Pateikia sveikata tausojančio darbo skaitmeninėmis technologijomis pavyzdžių.

F2. Kalba apie skaitmeninių technologijų įtaką aplinkai.

F3. Saugo asmens duomenis ir skaitmeninę tapatybę, pateikia ir aptaria pavyzdžius.

Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba

A.2.3. Klausydamas ar kalbėdamas atsižvelgia į adresatą ir komunikavimo situaciją, kai yra suteikiama pagalba; leidžia pašnekovui išsakyti savo mintis, laikosi mandagaus bendravimo susitarimų

D.2.2. Atpažįsta ir vartoja asmenvardžius (žmonių vardus, pavardes).

1-2 klasės. Kalbėjimo ir klausymo paskirtis ir tikslai. Mokomasi suprasti kalbėjimo paskirtį ir įvairių komunikavimo priemonių teikiamas galimybes, komunikuoti įvairiomis priemonėmis (telefonu, internetu). Aptariama, kokiais tikslais, kodėl žmonės kalbasi: siekia sudominti, pasidalyti, apsieisti informacija arba nuomonėmis, ieško informacijos, žinių, bendrauja, naudojami įvairiomis informavimo ir komunikavimo priemonėmis (pvz., televizija, radijas, internetas).

D.2.2.1. Atrenka asmenvardžius (žmonių vardus, pavardes), pagal pavyzdį atrenka gyvūnų vardus, vietovardžius (jam žinomos vietovės pavadinimą).	D.2.2.2. Atpažįsta ir grupuoja asmenvardžius (žmonių vardus, pavardes), atrenka jo aplinkoje vartojamus gyvūnų vardus, vietovardžius (miesto ar jam žinomos vietovės pavadinimus).	D.2.2.3. Atpažįsta ir grupuoja asmenvardžius (žmonių vardus, pavardes), gyvūnų vardus, vietovardžius (miesto, kaimo, ežero, upės ar jam žinomos vietovės pavadinimus).	D.2.2.4. Skiria ir taisyklingai vartoja tikrinius daiktavardžius (be termino) įvairiuose kontekstuose.
Pažymėk bent vieną eilutę, kurioje yra asmens duomenys - vardas ir pavardė	Pažymėk visas eilutes, kuriose yra asmens duomenys, nuspaldok tas	Pažymėk visas eilutes, kuriose nėra asmens duomenų, išrink iš lentelės	Pažymėk visas eilutes, kuriose yra asmens duomenys ir parašyk dar

<table border="1"> <tr><td>Esu Saulė Padangytė</td></tr> <tr><td>Mėlynas šeimos automobilis</td></tr> <tr><td>Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys</td></tr> <tr><td>Geltonkasė gražuolė</td></tr> <tr><td>Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21</td></tr> <tr><td>Mano tėtis Elijus Pušaitis</td></tr> <tr><td>8-68612345</td></tr> </table>	Esu Saulė Padangytė	Mėlynas šeimos automobilis	Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys	Geltonkasė gražuolė	Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21	Mano tėtis Elijus Pušaitis	8-68612345	eilutes, kuriose yra asmenvardžiai (vardai ir pavardės)	ir parašyk žodžius, kurie visada rašomi didžiąja raide	bent vieną asmens duomenį, kurio negalima skelbti viešai ..(adresas)..																					
Esu Saulė Padangytė																															
Mėlynas šeimos automobilis																															
Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys																															
Geltonkasė gražuolė																															
Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21																															
Mano tėtis Elijus Pušaitis																															
8-68612345																															
<table border="1"> <tr><td>Esu Saulė Padangytė</td></tr> <tr><td>Mėlynas šeimos automobilis</td></tr> <tr><td>Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys</td></tr> <tr><td>Geltonkasė gražuolė</td></tr> <tr><td>Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21</td></tr> <tr><td>Mano tėtis Elijus Pušaitis</td></tr> <tr><td>8-68612345</td></tr> </table>	Esu Saulė Padangytė	Mėlynas šeimos automobilis	Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys	Geltonkasė gražuolė	Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21	Mano tėtis Elijus Pušaitis	8-68612345	<table border="1"> <tr><td>Esu Saulė Padangytė</td></tr> <tr><td>Mėlynas šeimos automobilis</td></tr> <tr><td>Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys</td></tr> <tr><td>Geltonkasė gražuolė</td></tr> <tr><td>Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21</td></tr> <tr><td>Mano tėtis Elijus Pušaitis</td></tr> <tr><td>8-68612345</td></tr> </table>	Esu Saulė Padangytė	Mėlynas šeimos automobilis	Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys	Geltonkasė gražuolė	Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21	Mano tėtis Elijus Pušaitis	8-68612345	<table border="1"> <tr><td>Esu Saulė Padangytė</td></tr> <tr><td>Mėlynas šeimos automobilis</td></tr> <tr><td>Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys</td></tr> <tr><td>Geltonkasė gražuolė</td></tr> <tr><td>Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21</td></tr> <tr><td>Mano tėtis Elijus Pušaitis</td></tr> <tr><td>8-68612345</td></tr> </table>	Esu Saulė Padangytė	Mėlynas šeimos automobilis	Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys	Geltonkasė gražuolė	Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21	Mano tėtis Elijus Pušaitis	8-68612345	<table border="1"> <tr><td>Esu Saulė Padangytė</td></tr> <tr><td>Mėlynas šeimos automobilis</td></tr> <tr><td>Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys</td></tr> <tr><td>Geltonkasė gražuolė</td></tr> <tr><td>Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21</td></tr> <tr><td>Mano tėtis Elijus Pušaitis</td></tr> <tr><td>8-68612345</td></tr> </table>	Esu Saulė Padangytė	Mėlynas šeimos automobilis	Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys	Geltonkasė gražuolė	Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21	Mano tėtis Elijus Pušaitis	8-68612345
Esu Saulė Padangytė																															
Mėlynas šeimos automobilis																															
Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys																															
Geltonkasė gražuolė																															
Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21																															
Mano tėtis Elijus Pušaitis																															
8-68612345																															
Esu Saulė Padangytė																															
Mėlynas šeimos automobilis																															
Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys																															
Geltonkasė gražuolė																															
Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21																															
Mano tėtis Elijus Pušaitis																															
8-68612345																															
Esu Saulė Padangytė																															
Mėlynas šeimos automobilis																															
Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys																															
Geltonkasė gražuolė																															
Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21																															
Mano tėtis Elijus Pušaitis																															
8-68612345																															
Esu Saulė Padangytė																															
Mėlynas šeimos automobilis																															
Vilniaus Gudručių mokyklos 2c klasės mokinys																															
Geltonkasė gražuolė																															
Mano gimtadienis 2015 – 10 - 21																															
Mano tėtis Elijus Pušaitis																															
8-68612345																															

Gamtamokslinis ugdymas

F1. Nurodo, kad žmogus yra gyvas organizmas ir įvardija jo gyvybinius poreikius. Paaškina asmeninės higienos, fizinio aktyvumo, dienos režimo, sveikų produktų svarbą sveikatai. Laikosi kasdieninių gyvenimo įpročių, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą.

2 klasė. Aiškindamiesi stuburo ir raumenų reikšmę organizmui, mokomasi taisyklingos laikysenos – taisyklingai stovėti, sėdėti, nešioti kuprinę, aptariamą netaisyklingos laikysenos pasekmės.

<p>F1.1 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus įvardija ko reikia žmogui, kad jis gyventų. Nusako, iliustruodamas pavyzdžiais iš savo aplinkos, kas stiprina sveikatą, o kas jai kenkia. Pateikia pavyzdžių, ką daro kasdien, kad gerai jaustųsi ir būtų sveikas.</p>	<p>F1.2 Įvardija, ko reikia žmogui, kad jis gyventų ir paaškina, kuo skiriasi žmogus nuo negyvų daiktų. Nurodo, kokią įtaką žmogaus sveikatai turi fizinis aktyvumas, asmeninė higiena, sveikas maistas. Įvardija kasdieninių gyvenimo įpročius, padedančius saugoti ir stiprinti sveikatą, ir jų laikosi.</p>	<p>F1.3 Nurodo, kad žmogus yra gyvas organizmas ir įvardija jo gyvybinius poreikius. Paaškina asmeninės higienos, fizinio aktyvumo, dienos režimo, sveikų produktų svarbą sveikatai. Laikosi kasdieninių gyvenimo įpročių, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą.</p>	<p>F1.4 Nurodo, kad žmogus ir gyvūnai priklauso tai pačiai organizmų grupei. Paaškina priežasties – pasekmės ryšius tarp žmogaus sveikatos ir dienos režimo, higienos laikymosi, fizinio aktyvumo, sveikos mitybos. Laikosi kasdieninių gyvenimo įpročių, padedančių saugoti ir stiprinti sveikatą.</p>
<p>Peržiūrėk filmuką. Mokomojo filmuko adresas internete: https://video.link/w/h7gxc Mokytojo padedamas, sukurk plakatą apie taisyklingą sėdėjimą prie kompiuterio.</p>	<p>Peržiūrėk filmuką. Mokomojo filmuko adresas internete: https://video.link/w/h7gxc Grupėje su draugais sukurk plakatą apie taisyklingą sėdėjimą prie kompiuterio.</p>	<p>Peržiūrėk filmuką. Mokomojo filmuko adresas internete: https://video.link/w/h7gxc Grupėje su draugais sukurk plakatą apie taisyklingą sėdėjimą prie kompiuterio. Paaškinink, kodėl svarbu laikytis šių taisyklių.</p>	<p>Peržiūrėk filmuką. Mokomojo filmuko adresas internete: https://video.link/w/h7gxc Grupėje su draugais sukurk plakatą apie taisyklingą sėdėjimą prie kompiuterio. Paaškinink, kodėl svarbu laikytis šių taisyklių. Paaškinink, kokios pasekmės būtų nesilaikant šių taisyklių.</p>
			

Socialinis ugdymas			
A.1. Artimiausios socialinės aplinkos pažinimas			
1-2 klasės. A.1.3. Mokytojui padedant atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis, nurodo kylančias grėsmes, įvardija, kur kreiptis patarimo, pagalbos.			
A.1.3. Mokytojui padedant atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis.	A.1.3. Mokytojui padedant atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis, įvardija kylančias grėsmes, pasako, kur kreiptis pagalbos.	A.1.3. Mokytojui padedant atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis, nurodo kylančias grėsmes, įvardija, kur kreiptis patarimo, pagalbos.	A.1.3. Atsakingai ir saugiai naudojasi virtualia erdve ir jos galimybėmis, nurodo kylančias grėsmes, įvardija, kur kreiptis patarimo, pagalbos.
Papasakok, kaip saugiai ir atsakingai elgtis virtualioje erdvėje. Jei kažko nežinai, paklausk mokytojo.	Papasakok, kaip saugiai ir atsakingai elgtis virtualioje erdvėje, naudotis jos galimybėmis. Įvardyk, kokios grėsmės gali kilti. Jei kažko nežinai, paklausk mokytojo.	Papasakok, kaip saugiai ir atsakingai elgtis virtualioje erdvėje, naudotis jos galimybėmis. Įvardyk, kokios grėsmės gali kilti. Nurodyk, kur kreiptis pagalbos, patarimo. Jei kažko nežinai, paklausk mokytojo.	Papasakok, kaip saugiai ir atsakingai elgtis virtualioje erdvėje, naudotis jos galimybėmis. Įvardyk, kokios grėsmės gali kilti. Nurodyk, kur kreiptis pagalbos, patarimo
Technologinis ugdymas			
A. Problemos identifikavimas, aktualizavimas ir tikslinimas			
A3. Taiko ir paaiškina problemos sprendimui reikalingą informaciją, tikslina ir apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją grafine/aprašomąja forma.			
1-2 klasė. Įrankiai/prietaisai/ įranga. Mokomasi atpažinti ir apibūdinti taisyklingą laikyseną dirbant kompiuteriu.			
A3. Tik padedami taiko informaciją problemos sprendimui, apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją grafine/aprašomąja forma.	A3. Padedami taiko problemos sprendimui tinkančią informaciją, apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją sutarta grafine/aprašomąja forma.	A3. Padedami taiko ir paaiškina problemos sprendimui tinkančią informaciją, apsibrėžia problemą, atvaizduoja ją sutarta grafine/aprašomąja forma.	A3. Taiko ir padedami paaiškina problemos sprendimui reikalingą informaciją, apsibrėžia ir tikslina problemą, atvaizduoja ją sutarta grafine/aprašomąja forma.

<p>Su mokytojo ar klasės draugų pagalba įvardink 1-2 dalykus, kurių turėtume paisyti dirbdami kompiuteriu.</p> <p>Atsakymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kėdė ant kurios sėdi, turi būti su atlošu; - nugara turi būti atremta į atlošą; - kojos visomis pėdomis turi būti ant grindų; - ekrano viršus turi būti akių lygyje arba truputį aukščiau; - dirbant klaviatūra alkūnės turi būti sulenktos stačiu kampu. 	<p>Su mokytojo ar klasės draugų pagalba įvardink 3-4 dalykus, kurių turėtume paisyti dirbdamas kompiuteriu.</p> <p>Atsakymų pavyzdžiai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kėdė ant kurios sėdi, turi būti su atlošu; - nugara turi būti atremta į atlošą; - kojos visomis pėdomis turi būti ant grindų; - ekrano viršus turi būti akių lygyje arba truputį aukščiau; - dirbant klaviatūra alkūnės turi būti sulenktos stačiu kampu. 	<p>Savarankiškai ar su pagalba (mokytojo, draugų, naudojantis iliustracijomis) nurodyk, kuriuose paveikslėliuose pavaizduoti taisyklingai dirbantys kompiuteriu vaikai.</p> <p>Iliustracijos nuoroda: https://image.shutterstock.com/image-vector/correct-incorrect-activities-posture-daily-260nw-597305594.jpg</p>	<p>Naudodamasis iliustracijomis ir taisyklingos sėdėsenos apibūdinimais, nurodyk, kas dirbančiojo kompiuteriu laikysenoje yra taisytina.</p> <p>Iliustracijos nuoroda: https://image.freepik.com/free-vector/right-position-work-computer-instructions-set-man-desk-with-monitor-beneath-eyesight-wrong-right-way-sit_91248-649.jpg</p>
--	---	--	---

3–4 klasės

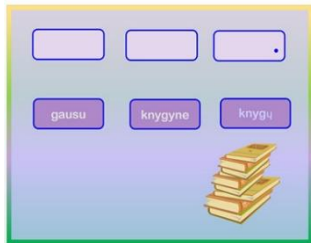

Pasiiekimų lygiai			
I	II	III	IV
A. SKAITMENINIO TURINIO KŪRIMAS			
<p>A1. Ieško ir pritaiko skaitmeninį turinį dalykų mokymuisi, tinkamai vartoja sąvokas.</p> <p>A2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį.</p> <p>A3. Tobulina sukurtą skaitmeninį turinį, siekia išbaigto rezultato.</p>			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
<p>D.1. Atpažįsta lietuvių kalbos garsus ir raides, tobulina tartį.</p>			

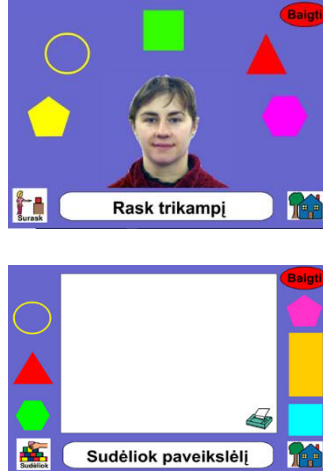
Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
3 klasė. Rašyba. Mokomasi taisyklingai užrašyti: asmeninius įvardžius, asmenvardžius ir vietovardžius; žodžius su mišriaisiais dvigarsiais, su dvibalsiais, su minkštumo ženklu.			
D.1.3.1. Skiria balsius, daugumą priebalsių, (nevarojant terminų), taisyklingai juos taria.	D.1.3.2. Skiria balsius (ilguosius, trumpuosius) priebalsius, dvibalsius (nevarojant terminų), taisyklingai juos taria.	D.1.3.3. Skiria lietuvių kalbos garsų rūšis: balsius, priebalsius, dvigarsius (dvibalsius, mišriuosius dvigarsius), taisyklingai juos taria, vartoja terminus.	D.1.3.4. Skiria lietuvių kalbos garsų rūšis: balsius, priebalsius, skirsto dvigarsius į dvi grupes (dvibalsius, mišriuosius dvigarsius), taisyklingai juos taria, vartoja terminus.
Nufotografuok reklaminę iškabą ant pastatų ar dalį reklaminio bukletų, rasto pašto dėžutėje. Nuotraukoje turi būti žodis, kuriame bent du balsiai ir du priebalsiai.	Nufotografuok reklaminę iškabą ant pastatų ar dalį reklaminio bukletų, rasto pašto dėžutėje. Nuotraukoje turi būti žodis, kuriame bent vienas ilgasis ir vienas trumpasis balsiai ir du priebalsiai.	Nufotografuok reklaminę iškabą ant pastatų ar dalį reklaminio bukletų, rasto pašto dėžutėje. Nuotraukoje turi būti žodis, kuriame bent vienas dvibalsis, vienas balsis ir vienas priebalsiai.	Nufotografuok reklaminę iškabą ant pastatų ar dalį reklaminio bukletų, rasto pašto dėžutėje. Nuotraukoje turi būti žodis ar žodžių junginys, kuriame būtų mišrusis dvigarsis, vienas ilgasis balsis ir keli priebalsiai.
Gamtamokslinis ugdymas			
B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikosi esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reiškia mintis, be tikslaus citavimo nurodo, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateikia tekstais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudoja skaitmenines technologijas.			
4 klasė. Aiškinamasi, kaip žmogaus elgesys gali teigiamai arba neigiamai paveikti miško, pievos ir vandens telkinio natūralias buveines, pateikiami ir aptariami pavyzdžiai, kokiais būdais galima išvengti aplinkos (oro, vandens, dirvožemio) taršos arba ją sumažinti.			
B4. Savais žodžiais pasakoja apie artimiausioje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius. Mokytojo padedamas aprašo ir savais žodžiais pristato atliktus tyrimus. Informaciją pateikia keliais sakiniais, piešiniais, paprasčiausiomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.	B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikosi esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reiškia mintis, be tikslaus citavimo nurodo, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateikia tekstais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudoja skaitmenines technologijas.	B4. Tekstu, piešiniais ar schemomis sklandžiai ir suprantamai perteikia gamtamokslinę informaciją, naudoja skaitmenines technologijas, nurodo informacijos šaltinius.	B4. Sklandžiai ir suprantamai, laikydamasis etikos ir etiketo perteikia gamtamokslinę informaciją. Pasirenka ir tiksliai taiko faktų, idėjų, rezultatų ir išvadų pateikimo būdus – grafikus, diagramas, lenteles, modelius, tekstus. Atsižvelgia į adresatą. Tinkamai cituoja šaltinius. Naudoja skaitmenines technologijas.
Mokytojo padedamas, ieškok	Mokytojo padedamas, ieškok	Ieškok skaitmeniniuose ištekliuose ir	Ieškok skaitmeniniuose ištekliuose ir

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
<p>skaitmeniniuose ištekliuose ir atrink informaciją apie 1–2 saugomas Lietuvos teritorijas ir sukurk Lietuvos interaktyvų rezervatų žemėlapi. Kurk naudodamas <i>Genially</i> aplinką. Infografikos įrankio – <i>Genially</i> adresas internete: https://www.genial.ly/</p>	<p>skaitmeniniuose ištekliuose ir atrink informaciją apie 2–3 saugomas Lietuvos teritorijas ir sukurk Lietuvos interaktyvų rezervatų žemėlapi. Kurk naudodamas <i>Genially</i> aplinką. Infografikos įrankio – <i>Genially</i> adresas internete: https://www.genial.ly/</p>	<p>atrink informaciją apie 4–5 saugomas Lietuvos teritorijas ir sukurk Lietuvos interaktyvų rezervatų žemėlapi. Kurk naudodamas <i>Genially</i> aplinką. Infografikos įrankio – <i>Genially</i> adresas internete: https://www.genial.ly/</p>	<p>atrink informaciją apie 4–7 saugomas Lietuvos teritorijas ir sukurk Lietuvos interaktyvų rezervatų žemėlapi. Kurk naudodamas <i>Genially</i> aplinką. Infografikos įrankio – <i>Genially</i> adresas internete: https://www.genial.ly/</p>
 <p>Saugomos teritorijos. REZERVATAI</p> <p>Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas – saugoma teritorija Vairėnos rajone. Rezervato teritorijoje daug pelkių. Jas supa žemyninės kopos, smėlinga lyguma. Auga apie 600 aukštesniųjų augalų rūšių, iš jų daugiau kaip 40 retų, keletas labai retų, įrašytų Lietuvos raudonąja knyga. Tai kalinė arnika, piactalapė klumpaitė, svogūninė dantazolė.</p>	 <p>Saugomos teritorijos. REZERVATAI</p> <p>Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas – saugoma teritorija Vairėnos rajone. Rezervato teritorijoje daug pelkių. Jas supa žemyninės kopos, smėlinga lyguma. Auga apie 600 aukštesniųjų augalų rūšių, iš jų daugiau kaip 40 retų, keletas labai retų, įrašytų Lietuvos raudonąja knyga. Tai kalinė arnika, piactalapė klumpaitė, svogūninė dantazolė.</p>	 <p>Saugomos teritorijos. REZERVATAI</p> <p>Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas – saugoma teritorija Vairėnos rajone. Rezervato teritorijoje daug pelkių. Jas supa žemyninės kopos, smėlinga lyguma. Auga apie 600 aukštesniųjų augalų rūšių, iš jų daugiau kaip 40 retų, keletas labai retų, įrašytų Lietuvos raudonąja knyga. Tai kalinė arnika, piactalapė klumpaitė, svogūninė dantazolė.</p>	 <p>Saugomos teritorijos. REZERVATAI</p> <p>Čepkelių valstybinis gamtinis rezervatas – saugoma teritorija Vairėnos rajone. Rezervato teritorijoje daug pelkių. Jas supa žemyninės kopos, smėlinga lyguma. Auga apie 600 aukštesniųjų augalų rūšių, iš jų daugiau kaip 40 retų, keletas labai retų, įrašytų Lietuvos raudonąja knyga. Tai kalinė arnika, piactalapė klumpaitė, svogūninė dantazolė.</p>
B. ALGORITMAI IR PROGRAMAVIMAS			
<p>B1. Pateikia ir apibūdina algoritmų, programų pavyzdžius iš aplinkos. B2. Naudoja ir paaikšina pasirinkimo ir kartojimo komandas. B3. Sprendžia uždavinį, sudaro ar pritaiko algoritmą, skaido į mažesnes dalis. B4. Tikrina, ar algoritmas, programa pateikia numatytus rezultatus. Ieško, aptinka ir taiso klaidas komandų sekose, algoritmuose.</p>			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
<p>D.2.3. Pradedą vartoti reikšminių žodžio dalių sąvokas (giminiški žodžiai, šaknis, galūnė, priesaga, priešdėlis); skirsto paprastos darybos žodžius reikšminėmis žodžio dalimis, žymėdamas jas sutartiniais ženklais.</p>			

Pasiekimų lygiai

I	II	III	IV																																																																																																																								
<p>4 klasė. Žodis. Kalbos dalys: veiksmažodis, daiktavardis, būdvardis, prieveiksmis; sinonimai, antonimai, perkeltinės reikšmės žodžiai. Supažindinama su sąvokomis: giminiški žodžiai, priešdėlis, kamienas, šaknis, priesaga, galūnė. Mokomasi sudaryti naujus priešdėlinius, priesaginius žodžius pagal pavyzdį, juos tinkamai vartoti tekste.</p>																																																																																																																											
<p>D.2.3.1. Naudodamasis pagalbine medžiaga, vartoja reikšminių žodžio dalių sąvokas (giminiški žodžiai, šaknis, galūnė); sutartiniais ženklais pažymi jas žodžiuose, kuriuose šios dalys aiškiai surandamos.</p>	<p>D.2.3.2. Naudodamasis pagalbine medžiaga, vartoja reikšminių žodžio dalių sąvokas (giminiški žodžiai, šaknis, galūnė, priesaga, priešdėlis); sutartiniais ženklais pažymi jas žodžiuose, kuriuose šios dalys aiškiai surandamos.</p>	<p>D.2.3.3. Vartoja reikšminių žodžio dalių sąvokas (giminiški žodžiai, kamienas, šaknis, galūnė, priesaga, priešdėlis); skirsto paprastos darybos žodžius reikšminėmis žodžio dalimis, žymėdamas jas sutartiniais ženklais.</p>	<p>D.2.3.4. Vartoja reikšminių žodžio dalių sąvokas (giminiški žodžiai, kamienas, šaknis, galūnė, priesaga, priešdėlis); skirsto sudėtingesnės darybos žodžius reikšminėmis žodžio dalimis, žymėdamas jas sutartiniais ženklais.</p>																																																																																																																								
<p>Varliukas į namus nušuoliuoti gali tik šuoliuodamas giminiškais žodžiais. Padėk jam nusigauti namo. Langelius, ant kurių šuoliuos varliukas nuspalvok.</p> <table border="1" data-bbox="165 804 441 1027"> <tr> <td></td> <td>A</td> <td>B</td> <td>C</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>SAULETA</td> <td>PASAU LIS</td> <td>SAULAŠA-RE</td> <td>AŠOTIS</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>AŽUOLAS</td> <td>MEDINIS</td> <td>SAULĖLY-DIS</td> <td>SVEČIAS</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>SAUSRA</td> <td>SAULIUS</td> <td>AUKSAS</td> <td>GELTONI</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>ŠIANDIEN</td> <td>SAULEGRĄŽA</td> <td>SAULE</td> <td>ŠIAULIAI</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>MISLĖ</td> <td>VARLYTĖ</td> <td>SALIUTAI</td> <td></td> </tr> </table>		A	B	C	D	1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS	2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS	3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI	4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI	5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI		<p>Varliukas į namus nušuoliuoti gali tik šuoliuodamas giminiškais ir sudurtiniais žodžiais. Padėk jam nusigauti namo. Langelius, ant kurių šuoliuos varliukas nuspalvok.</p> <table border="1" data-bbox="667 804 891 1027"> <tr> <td></td> <td>A</td> <td>B</td> <td>C</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>SAULETA</td> <td>PASAU LIS</td> <td>SAULAŠA-RE</td> <td>AŠOTIS</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>AŽUOLAS</td> <td>MEDINIS</td> <td>SAULĖLY-DIS</td> <td>SVEČIAS</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>SAUSRA</td> <td>SAULIUS</td> <td>AUKSAS</td> <td>GELTONI</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>ŠIANDIEN</td> <td>SAULEGRĄŽA</td> <td>SAULE</td> <td>ŠIAULIAI</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>MISLĖ</td> <td>VARLYTĖ</td> <td>SALIUTAI</td> <td></td> </tr> </table>		A	B	C	D	1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS	2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS	3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI	4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI	5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI		<p>Varliukas į namus nušuoliuoti gali tik šuoliuodamas giminiškais ir sudurtiniais žodžiais. Padėk jam nusigauti namo. Langelius, ant kurių šuoliuos varliukas surašyk pagal pavyzdį: C4.</p> <table border="1" data-bbox="1173 842 1442 1082"> <tr> <td></td> <td>A</td> <td>B</td> <td>C</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>SAULETA</td> <td>PASAU LIS</td> <td>SAULAŠA-RE</td> <td>AŠOTIS</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>AŽUOLAS</td> <td>MEDINIS</td> <td>SAULĖLY-DIS</td> <td>SVEČIAS</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>SAUSRA</td> <td>SAULIUS</td> <td>AUKSAS</td> <td>GELTONI</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>ŠIANDIEN</td> <td>SAULEGRĄŽA</td> <td>SAULE</td> <td>ŠIAULIAI</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>MISLĖ</td> <td>VARLYTĖ</td> <td>SALIUTAI</td> <td></td> </tr> </table>		A	B	C	D	1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS	2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS	3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI	4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI	5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI		<p>Varliukas į namus nušuoliuoti gali tik šuoliuodamas giminiškais ir sudurtiniais žodžiais. Padėk jam nusigauti namo. Nubrėžk varliuko kelią namo rodyklėmis (vertikaliomis, horizontaliomis ir įstrižomis).</p> <table border="1" data-bbox="1675 880 1944 1120"> <tr> <td></td> <td>A</td> <td>B</td> <td>C</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>SAULETA</td> <td>PASAU LIS</td> <td>SAULAŠA-RE</td> <td>AŠOTIS</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>AŽUOLAS</td> <td>MEDINIS</td> <td>SAULĖLY-DIS</td> <td>SVEČIAS</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>SAUSRA</td> <td>SAULIUS</td> <td>AUKSAS</td> <td>GELTONI</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>ŠIANDIEN</td> <td>SAULEGRĄŽA</td> <td>SAULE</td> <td>ŠIAULIAI</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>MISLĖ</td> <td>VARLYTĖ</td> <td>SALIUTAI</td> <td></td> </tr> </table> <div data-bbox="1684 1152 1930 1193" style="border: 1px solid black; height: 26px; width: 110px; margin-top: 10px;"></div>		A	B	C	D	1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS	2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS	3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI	4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI	5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI	
	A	B	C	D																																																																																																																							
1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS																																																																																																																							
2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS																																																																																																																							
3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI																																																																																																																							
4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI																																																																																																																							
5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI																																																																																																																								
	A	B	C	D																																																																																																																							
1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS																																																																																																																							
2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS																																																																																																																							
3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI																																																																																																																							
4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI																																																																																																																							
5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI																																																																																																																								
	A	B	C	D																																																																																																																							
1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS																																																																																																																							
2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS																																																																																																																							
3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI																																																																																																																							
4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI																																																																																																																							
5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI																																																																																																																								
	A	B	C	D																																																																																																																							
1	SAULETA	PASAU LIS	SAULAŠA-RE	AŠOTIS																																																																																																																							
2	AŽUOLAS	MEDINIS	SAULĖLY-DIS	SVEČIAS																																																																																																																							
3	SAUSRA	SAULIUS	AUKSAS	GELTONI																																																																																																																							
4	ŠIANDIEN	SAULEGRĄŽA	SAULE	ŠIAULIAI																																																																																																																							
5	MISLĖ	VARLYTĖ	SALIUTAI																																																																																																																								
<p>D.3.2. Sudaro tiesioginius, klausiamuosius, skatinamuosius sakinius, taisyklingai juos intonuoja; vartoja neišplėstinius ir išplėstinius sakinius.</p>																																																																																																																											
<p>4 klasė. Sakinys. Mokomasi kelti klausimus visiems sakinio žodžiams, t. y. rasti ryšius tarp sakinio žodžių. Mokomasi savarankiškai sakinyje rasti veiksnį (išreikštą daiktavardžio ar asmeninio įvardžio vardininku), tarinį (išreikštą asmenuojamąja veiksmažodžio forma) ir juos tinkamai pažymėti sutartiniais ženklais. Mokomasi nagrinėti sakinį, tinkamai keliant klausimus sakinio žodžiams.</p>																																																																																																																											
<p>D.3.2.1. Sudaro tiesioginius sakinius; klausiamuosius sakinius,</p>	<p>D.3.2.2. Sudaro tiesioginius, klausiamuosius sakinius,</p>	<p>D.3.2.3. Sudaro ir dažniausiai tikslingai vartoja tiesioginius,</p>	<p>D.3.2.4. Sudaro ir tikslingai vartoja tiesioginius, klausiamuosius</p>																																																																																																																								

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
kai yra suteikiama pagalba. Sudaro ir užrašo sakinį, derindamas žodžių galūnes.	taisyklingai juos intonuoja; kai yra suteikiama pagalba. Sakiniu perteikia mintį	klausiamuosius sakinius, taisyklingai juos intonuoja; vartoja neišplėstinius ir išplėstinius sakinius. Sakiniu perteikia išplėtotą mintį.	sakinius, taisyklingai juos intonuoja; vartoja neišplėstinius ir išplėstinius sakinius.
Sudaryk taisyklingus sakinius (spaudžiant ant žodžių) ir juos užrašyk apačioje esančioje lentelėje (pagal pavyzdį).	Sudaryk rišlius sakinius (spaudžiant ant žodžių) ir juos praplečiant vienu žodžiu užrašyk apačioje esančioje lentelėje perteikdamas taisyklingą mintį (pagal pavyzdį).	Sudaryk rišlius sakinius (spaudžiant ant žodžių) ir juos praplečiant dviem žodžiais užrašyk apačioje esančioje lentelėje perteikdamas taisyklingą mintį (pagal pavyzdį).	Sudaryk rišlius sakinius (spaudžiant ant žodžių) ir juos praplečiant dviem-trimis žodžiais užrašyk po du sakinius apačioje esančioje lentelėje (pagal pavyzdį).
 <p>Knygyne gausu knygų.</p>	 <p>Knygyne gausu įdomių knygų.</p>	 <p>Dideliame knygyne gausu įdomių knygų.</p>	 <p>Dideliame knygyne gausu įdomių knygų. Miesto knygyne gausu storų, įdomių knygų.</p>
Matematika			
B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.			
3 klasė. Figūros. Mokomasi skirti geometrines figūras, praktikuojamasi atpažinti jas nupiešti, atrasti jų skirtumus ir panašumus. Iš turimų detalių kuriami ornamentai, ieškoma trūkstančių jų dalių.			
B2.1 Naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba atpažįsta ir vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.	B2.2 Atpažįsta ir naudodamasis netiesiogiai teikiama pagalba tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.	B2.3 Atpažįsta ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.	B2.4 Tiksliai ir tinkamai vartoja mokymosi turinyje numatytus matematinius terminus, simbolius, žymėjimus.

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
<p>Rask nurodytas geometrines figūras ir iš jų, pagal pavyzdį, sudaryk ornamentą.</p> 	<p>Rask nurodytas geometrines figūras ir iš jų sudaryk ornamentą.</p> 	<p>Rask nurodytas geometrines figūras, iš jų, pagal pavyzdį, sudaryk ornamentą ir jį nupiešk sąsiuvinyje.</p> 	<p>Rask nurodytas geometrines figūras, iš jų sudaryk ornamentą ir jį nupiešk sąsiuvinyje.</p>
Gamtamokslinis ugdymas			
<p>D5. Paaiškina paprastus žinomų reiškinių ir procesų modelius, pasitardamas su mokytoju modeliuoja paprasčiausius reiškinius ar procesus. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprastus dėsningumus artimoje aplinkoje.</p>			
<p>4 klasė. Aptariami augalų skirtingų dauginimosi būdų pavyzdžiai. Skirtingi vystymosi būdai priskiriami atitinkamoms gyvūnų klasėms. Palyginami ir sugretinami žinomų augalų bei gyvūnų gyvenimo ciklai. Apibūdinamos drugio ir varlės vystymosi stadijos.</p>			
<p>D5.1 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus atpažįsta dažnai sutinkamų reiškinių ar procesų paprasčiausių modelių elementus.</p>	<p>D5.2 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus nagrinėja kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius.</p>	<p>D5.3 Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus nagrinėja kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprasčiausius dėsningumus kasdienėje aplinkoje.</p>	<p>D5.4 Paaiškina kasdienės aplinkos reiškinių ar procesų paprastus modelius. Pastebi ir savais žodžiais įvardija paprastus dėsningumus kasdienės aplinkoje.</p>

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
<p>Sunumeruok paveikslėlius tokia tvarka, kad jie vaizduotų drugelio vystymosi ciklą. Tau padės paveikslėlio apačioje parašyti žodžiai.</p> <p>☐ ☐ ☐ ☐</p> <p>Kiaušinėlis — Lėliukė — Vikšras — Drugelis</p>	<p>Sunumeruok paveikslėlius tokia tvarka, kad jie vaizduotų drugelio vystymosi ciklą. Įrašyk žodžius į teksto laukelius.</p> <p>☐ ☐ ☐ ☐</p> <p>____—____—____—____</p> <p>Lėliukė Vikšras Drugelis Kiaušinėlis</p>	<p>Sunumeruok paveikslėlius tokia tvarka, kad jie vaizduotų drugelio vystymosi ciklą. Į teksto laukelius surašyk drugelio vystymosi ciklą.</p> <p>☐ ☐ ☐ ☐</p> <p>____—____—____—____</p>	<p>Sunumeruok paveikslėlius tokia tvarka, kad jie vaizduotų drugelio vystymosi ciklą. Į teksto laukelius surašyk drugelio vystymosi ciklą. 2–3 sakiniais aprašyk kiekvieną drugio ciklo etapą.</p> <p>☐ ☐ ☐ ☐</p> <p>____—____—____—____</p>

Sveikatos ir fizinis ugdymas

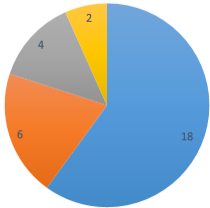
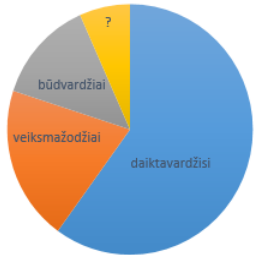
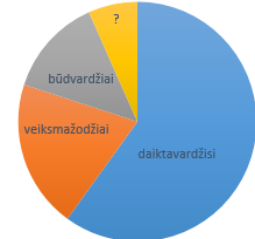

B. Judamųjų gebėjimų formavimasis

B1. Su mokytoju aiškinasi koordinuotų judesių svarbą, mokosi koordinuotai juos atlikti vietoje ir judant erdvėje. Judėdami, neprarasdami koordinacijos mokosi greitai keisti judesių kryptį ir spartą.

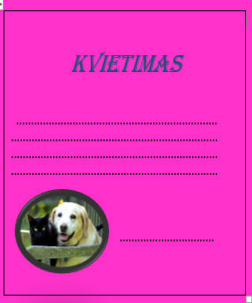

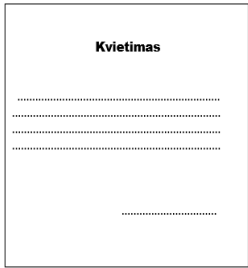
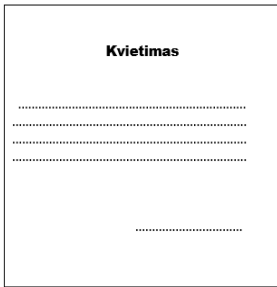
3–4 klasė. Koordinuotas judesių atlikimas erdvėje ir laike.

<p>B1.1. Stovint vietoje koordinuotai atlieka nesudėtingus judesius, bet judant judesius daro netiksliai. Su mokytojo pagalba derina nesudėtingus judesius su muzika.</p>	<p>B1.2. Mokytojui padedant paaiškina koordinuotų judesių svarbą, koordinuotai juos atlieka vietoje ir lėtai judant, keisdamas judesių kryptį. Su mokytojo pagalba derina paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) būdus su muzika.</p>	<p>B1.3. Apibūdina koordinuotų judesių svarbą, koordinuotai juos atlieka vietoje ir judėdamas vidutiniu greičiu, keisdamas judesių kryptį. Derina paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) būdus su muzika.</p>	<p>B1.4. Paaiškina koordinuotų judesių svarbą ir koordinuotai juos atlieka vietoje ir judant. Ritmingai derina paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) būdus su muzika.</p>
<p>Su mokytojo pagalba padaryk 20 kortelių su nupieštomis rodyklėmis, skambant muzikai pagal ant žemės sudėtas savo korteles per 5 min. taisyklingai perbėk nuo starto iki finišo (informatika be kompiuterio).</p>	<p>Su mokytojo pagalba padaryk 30 kortelių su nupieštomis rodyklėmis, skambant muzikai pagal ant žemės sudėtas savo korteles per 5 min. taisyklingai perbėk nuo starto iki finišo (informatika be kompiuterio).</p>	<p>Paaiškink, kodėl svarbu koordinuotai judėti. Savarankiškai padaryk 40 kortelių su nupieštomis rodyklėmis, skambant muzikai pagal ant žemės sudėtas savo korteles per 5 min. taisyklingai perbėk nuo starto iki finišo (informatika be kompiuterio).</p>	<p>Paaiškink, kodėl svarbu koordinuotai judėti. Savarankiškai padaryk 50 kortelių su nupieštomis rodyklėmis, skambant muzikai pagal ant žemės sudėtas savo korteles per 5 min. taisyklingai perbėk nuo starto iki finišo (informatika be kompiuterio).</p>

Pasiiekimų lygiai			
I	II	III	IV
A. Asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda			
3-4 klasė. Mokymosi / poilsio režimas. Dienotvarkė.			
A2.1. Su mokytojo pagalba įvardija, kaip reikia rūpintis mokymosi / poilsio režimu ir valdyti stresą.	A2.2. Mokytojo padedamas paaiškina, kaip reikia rūpintis mokymosi / poilsio režimu ir mokosi, kaip valdyti stresą.	A2.3. Rūpinasi mokymosi / poilsio režimu, mokosi valdyti stresą pažįstamose situacijose.	A2.4. Rūpintis mokymosi / poilsio režimu, mokosi valdyti stresą nepažįstamose situacijose.
Su mokytojo pagalba įvardyk, kaip reikia rūpintis mokymosi / poilsio režimu ir valdyti stresą.	Mokytojo padedamas paaiškink, kaip reikia rūpintis mokymosi / poilsio režimu; išvardink 1-2 streso valdymo būdus.	Paaiškink, kaip reikia rūpintis mokymosi / poilsio režimu; išvardink 2-3 streso valdymo būdus.	Paaiškink, kaip reikia rūpintis mokymosi / poilsio režimu; išvardink 3-5 streso valdymo būdus.
C. DUOMENŲ TYRYBA IR INFORMACIJA			
C1. Pateikia duomenų pavyzdžių ir aptaria skaitmeninių technologijų taikymą duomenis verčiant informacija. Nagrinėja duomenų vaizdavimo kompiuteriuose pavyzdžius.			
C2. Pastebi ir tyrinėja dėsningumus duomenyse, nustato pasikartojimus, trūkstamus duomenis. Vaizduoja duomenis piešiniais, diagramomis, schemomis.			
C3. Susipažįsta su duomenų ir informacijos saugumu, nagrinėja šifravimo pavyzdžius.			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
B.4.1.2. Tikslingai sieja žodinę ir nežodinę informaciją.			
B.4.2.2. Sieja tekstą su jau žinoma informacija. Remdamasis asmenine patirtimi ir tekstu samprotauja apie informacijos patikimumą			
4 klasė. Žodis. Kalbos dalys: veiksmažodis, daiktavardis, būdvardis,rieveiksmis; sinonimai, antonimai, perkeltinės reikšmės žodžiai.			
D.2.1.1. Atpažįsta ir skiria kalbos dalis (veiksmažodį, daiktavardį), kai pateikti šių kalbos dalių klausimai, pagal pavyzdį juos kaito; atpažįsta kalbinės raiškos priemones (sinonimus), nevertodamas termino.	D.2.1.2. Atpažįsta ir skiria kalbos dalis (veiksmažodį, daiktavardį), naudodamasis pagalbine medžiaga, juos kaito; atpažįsta kalbinės raiškos priemones (sinonimus, antonimus), nevertodamas terminų.	D.2.1.3. Atpažįsta ir skiria kalbos dalis (veiksmažodį, daiktavardį, būdvardį,rieveiksmį), naudodamasis pagalbine medžiaga, kaito būdvardį; kalbinės raiškos priemones (sinonimus, antonimus, dažniausiai vartojamus perkeltinės reikšmės žodžius), vartoja jų terminus.	D.2.1.4. Atpažįsta ir skiria kalbos dalis (veiksmažodį, daiktavardį, būdvardį,rieveiksmį), juos kaito; kalbinės raiškos priemones (sinonimus, antonimus, perkeltinės reikšmės žodžius), vartoja jų terminus.

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
<p><i>Mažoji sraigytė Leokadija dažnai apsilankydavo storojo vabalo Jeronimo pilaitėje. Bičiuliai smagiai leisdavo ilgus vasaros vakarus - skaitė juokingas pasakaites, gėrė rasos lašų arbatą. Jeronimas nebegraužia kopūstlapių. Leokadija po kopūstų lapais įsirengė slėptuvę.</i></p>			
<p>Ištink iš teksto ir ant diagramos užrašyk bent po vieną skirtingos kalbos dalies žodį.</p> 	<p>Nagrindėdamas diagramą parašyk kokia spalva kokią kalbos dalį atitinka:</p> <p>Veiksmažodžiai - Daiktavardžiai - Būdvardžiai - Prieveiksmai -</p> 	<p>Remdamasis tekstu nustatyk, kokia kalbos dalis pažymėta klausuku.</p> 	<p>Pakeisk tekstą (nepakeisdamas konteksto) taip, kad jis atitiktų diagramos duomenis.</p>
Gamtamokslinis ugdymas			
<p>D4. Lygina, grupuoja ir klasifikuoja artimos aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, remdamasis savybėmis, požymiais, funkcijomis /vaidmenimis ar pateiktais kriterijais.</p>			
<p>4 klasė: Mokomasi palyginti ir sugretinti išorinius požymius bei elgseną, būdingą šioms pagrindinėms gyvųjų organizmų klasėms: kirmėlėms (sliėkamams), moliuskams (sraigėms), vabzdžiams, voragyviams (vorams, erkėms), varliagyviams (varlėms), paukščiams, žinduoliams, žuvims, ropliams. Aptariami šių organizmų klasių pavyzdžiai. Mokomasi įvardyti ir grupuoti stuburinius ir bestuburius gyvūnus.</p>			
<p>D4.1. Nurodo, kuo panašūs ir skiriasi kasdienės aplinkos objektai ir dažnai stebimi reiškiniai.</p>	<p>D4.2. Lygina ir grupuoja kasdienės aplinkos objektus ir reiškinius, pagal pateiktus kriterijus, kai kriterijus yra aiškiai pastebimos savybės ar požymiai.</p>	<p>D4.3. Lygina ir grupuoja kasdienės aplinkos objektus ir reiškinius, atsižvelgdamas į jų aiškiai pastebimas savybes ar požymius.</p>	<p>D4.4. Lygina, grupuoja ir klasifikuoja artimos aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, remdamasis savybėmis, požymiais ar pateiktais kriterijais</p>
<p>Mokytojo padėdamas, naudodamas <i>Veno</i> diagramą ir remdamasis</p>	<p>Konsultuodamasis su mokytoju, naudodamas <i>Veno</i> diagramą ir remdamasis duotais kriterijais,</p>	<p>Konsultuodamasis su mokytoju, naudodamas <i>Veno</i> diagramą ir remdamasis duotais kriterijais,</p>	<p>Konsultuodamasis su mokytoju, naudodamas <i>Veno</i> diagramą ir remdamasis duotais kriterijais,</p>

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
pateiktais požymiais, priskirk juos skirtingiems gyvūnams.	palygink du gyvūnus pagal 2–4 požymius.	palygink du gyvūnus pagal 2–4 požymius.	palygink du gyvūnus pagal 2–4 požymius.
D. TECHNOLOGINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAS			
D1. Apibūdina naudojamus skaitmeninius įrenginius, vartoja tiksliai sąvokas. Atpažįsta skaitmeninių įrenginių sutrikimo problemas, laikosi saugaus darbo taisyklių.			
D2. Pasirenka atliekamai veiklai tinkamas programas ir programėles.			
D3. Ugdosi technologinius gebėjimus įvairiems dalykams mokytis.			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
B.4.1.2. Tikslingai sieja žodinę ir nežodinę informaciją.			
B.4.2.2. Sieja tekstą su jau žinoma informacija. Remdamasis asmenine patirtimi ir tekstu samprotauja apie informacijos patikimumą.			
4 klasė. Kalbėjimo ir klausymosi veiklos pobūdis. Mokiniai ugdo dialoginio ir viešo monologinio kalbėjimo gebėjimus. Mokomasi tinkamai dalyvauti įvairiuose pokalbiuose, diskusijose, debatuoti (iš anksto pasirengus) įvairiose aplinkose.			
B.4.4.1. Atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.	B.4.4.2. Pagal skaitymo tikslus naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.	B.4.4.3. Atsižvelgdamas į skaitymo tikslus ir poreikius naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.	B.4.4.4. Sistemingai ir tikslingai naudojasi bibliotekomis, interneto svetainėmis ir kitomis informacinių technologijų teikiamomis galimybėmis skaityti.
Lankydamasis mokyklos bibliotekoje, vartydamas skaitomą knygą ar naršydamas internete rask užrašytą dialogą, nufotografuok ir	Mokyklos bibliotekoje ar internete rask komiksą/komiksų knygą, nufotografuok ir atsiųsk mokytojui elektroniniu paštu.	Naudodamas komiksų kūrimo programėlę (Comicshead, Storyboardthat.com ar kt.), sukurk bet 2 dalių komiksą, kuriame	Naudodamas komiksų kūrimo programėlę (Comicshead, Storyboardthat.com ar kt.), sukurk bet 4 dalių komiksą, kuriame

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
atsiųsk mokytojai elektroniniu paštu.		veikėjai bendrautų tarpusavyje (vyktų dialogas).	veikėjai bendrautų tarpusavyje (vyktų dialogas).
E. VIRTUALIOJI KOMUNIKACIJA IR BENDRADARBIAVIMAS			
E1. Tikslingai bendrauja ir mokosi pasitelkdamas skaitmenines technologijas, atsakingai dalijasi skaitmeniniu turiniu E2. Įsivertina gebėjimus mokytis virtualiai, laikytis etikos taisyklių.			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
C.3. Tinkamai pasirenka raišką, laikosi kalbos normų.			
4 klasė. Teksto kūrimas Taikomi 4 klasės turinio apimtimi numatyti rašybos ir skyrybos atvejai. Laikomasi kalbos etiketo (tinkamai pasirenkami žodžiai ir posakiai) atsižvelgiant į adresatą ir komunikavimo situaciją.			
C.3.4.1. Pritaiko vieną – dvi turinio apimtimi numatytų 3–4 klasės gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisykles; rašo įskaitomai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.	C.3.4.2. Pritaiko kelias turinio apimtimi numatytų 3–4 klasės gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisykles; rašo suprantamai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.	C.3.4.3. Daugeliu atvejų rašo laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.	C.3.4.4. Rašo be klaidų, laikydamasis 3–4 klasės turinio apimtimi numatytų gramatikos, leksikos, rašybos ir skyrybos taisyklių; rašo aiškiai, suprantamai ranka, mobiliųjų įrenginių klaviatūra.
			
Sukurk kvietimą į tavo klasės draugų naminių gyvūnėlių parodą. Nepamiršk nurodyti renginio	Sukurk kvietimą į tavo klasės draugų naminių gyvūnėlių parodą. Nepamiršk nurodyti renginio	Sukurk kvietimą į tavo klasės draugų naminių gyvūnėlių parodą. Laikykis kvietimo rašymo taisyklių.	Sukurk kvietimą į tavo klasės draugų naminių gyvūnėlių parodą. Laikykis kvietimo rašymo taisyklių. Pakeisk titulinio užrašo šriftą bei jo

Pasiiekimų lygiai			
I	II	III	IV
vietos, datos, laiko, reikiamų priemonių, pasirašyk.	vietos, datos, laiko, reikiamų priemonių, pasirašyk. Pakeisk titulinio užrašo šriftą.	Pakeisk titulinio užrašo šriftą, foną, įkelk tekstą atitinkantį paveikslėlių.	spalvą, pakeisk kvietimo foną, įrėmink jį, įkelk tekstą atitinkančių paveikslėlių.
Gamtamokslinis ugdymas			
B4. Pasakodamas ar rašydamas apie gamtinius objektus ir reiškinius pažįstame kontekste, pristatydamas tyrimų rezultatus, laikosi esminių etiketo reikalavimų, sklandžiai reiškia mintis, be tikslaus citavimo nurodo, kokius šaltinius naudojo. Informaciją pateikia tektais ir piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, naudoja skaitmenines technologijas.			
3-4 klasė. Mokomasi pagrįsti taisyklingos laikysenos, sėdėsenos, sveikos mitybos , fizinio aktyvumo, dienos ir poilsio režimo svarbą remiantis žiniomis apie organų sistemas.			
B4.1 Mokytojo nukreipiamas savais žodžiais fragmentiškai pasakoja apie kasdienės aplinkos reiškinius ir objektus. Informaciją pateikia trumpais sakiniais ar žodžių junginiais, piešiniais, skaitmenines technologijas naudoja su mokytojo pagalba.	B4.2 Savais žodžiais pasakoja apie kasdienėje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius. Atsakydamas į mokytojo nukreipiamuosius klausimus pristato savo atliktus tyrimus. Informaciją pateikia trumpais sakiniais, piešiniais, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.	B4.3 Savais žodžiais pasakoja apie artimiausioje aplinkoje stebimus gamtos objektus ir reiškinius. Mokytojo padedamas aprašo ir savais žodžiais pristato atliktus tyrimus. Informaciją pateikia keliais sakiniais, piešiniais, paprasčiausiomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.	B4.4 Pasakodamas ar rašydamas apie artimiausios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, pristatydamas raštu ar žodžiu tyrimų rezultatus aiškiai reiškia mintis, nurodo, kokius šaltinius naudojo (be tikslaus citavimo). Informaciją pateikia nedidelės apimties tektais, piešiniais, paprastomis diagramomis ir lentelėmis, skaitmenines technologijas naudoja konsultuodamasis su mokytoju.
Produkto etiketės analizė. Naudodamas virtualaus bendravimo ir bendradarbiavimo skaitmeninį įrankį <i>Padlet</i> , mokytojo ar draugų padedamas įkelk nufotografuotą produkto nuotrauką. Mokytojo padedamas perskaityk ir parašyk, kiek produkte yra angliavandenių, riebalų, baltymų, cukraus.	Produkto etiketės analizė. Naudodamas virtualaus bendravimo ir bendradarbiavimo skaitmeninį įrankį <i>Padlet</i> , mokytojo ar draugų padedamas įkelk nufotografuotą produkto nuotrauką. Mokytojo padedamas perskaityk ir parašyk, kiek produkte yra angliavandenių, riebalų, baltymų, cukraus.	Produkto etiketės analizė. Naudodamas virtualaus bendravimo ir bendradarbiavimo skaitmeninį įrankį <i>Padlet</i> , įkelk nufotografuotą produkto nuotrauką. Parašyk, kiek produkte yra angliavandenių, riebalų, baltymų, cukraus. Peržiūrėjęs klasės draugų produktų etiketes, palygink maistinių medžiagų kiekius ir padaryk išvadą, kodėl turime valgyti, kuo įvairesnį maistą.	Produkto etiketės analizė. Naudodamas virtualaus bendravimo ir bendradarbiavimo skaitmeninį įrankį <i>Padlet</i> , įkelk nufotografuotą produkto nuotrauką. Parašyk, kiek produkte yra angliavandenių, riebalų, baltymų, cukraus. Peržiūrėjęs klasės draugų produktų etiketes, palygink maistinių medžiagų kiekius. Išanalizavęs etikečių duomenis, padaryk išvadą

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
			apie cukraus kiekį įvairiuose produktuose. Kodėl svarbu skaityti produkto etiketes?
<p>Šokoladinis batonėlis</p> <p>Riebalai 23,00 g Angliavandeniai 60,20 g Cukrus 50,80 g Baltymai 8,60 g Druska 0,60 g</p> 	<p>Ekologiška varškytė su mangais</p> <p>Riebalai - 6 g Angliavandeniai - 12,1 g iš kurių cukrus - 11,5 g Baltymai -10,1 g</p> <p>Justas</p> 	<p>Lydytas sūris "Memel Blue"</p> <p>Energetinė vertė 228 kcal. Riebalai 17,1 g. Angliavandeniai 5,9 g. Cukrus 5,7 g. Baltymai 12,9 g. Druska 1,4 g. Edgaras</p> 	<p>Varškės sūrelis</p> <p>Svoris 100g Energetinė vertė 378 kcal Riebalai 23 g Angliavandeniai 30,5 g Cukrus 28,4 g Baltymai 11,7 g Druska 0,1 g</p>
F. Saugus elgesys			
F1. Aptaria ir laikosi sveikatą tausojančio darbo skaitmeninėmis technologijomis taisyklių.			
F2. Pateikia skaitmeninių technologijų poveikio visuomenei ir aplinkai pavyzdžių.			
F3. Aptaria ir laikosi saugaus darbo virtualiojoje erdvėje taisyklių, gerbia asmens privatumą.			
Kalbinis ugdymas. Lietuvių kalba			
C.1.3. Rašo saviraiškos tikslais (pvz., eilėrašį, pasakojimą / pasaką) ir siekdamas perduoti esminę informaciją ir detales (pvz., informacinė žinutė, skelbimas, plakatas), perteikti argumentuotą nuomonę (pvz., pasiūlymas, knygos aprašymas, reklama).			
4 klasė. Teksto struktūra ir tekstų tipai. Naudojantis įvairiomis technologijomis mokomasi kurti įvairių tipų sakytinius tekstus – pasakojimą, aprašymą, aiškinimą, argumentavimą – pavyzdžiui, sukuria vaizdo ir garso įrašus. Mokomasi kurti išplėtotą pasakojimą pasirinkta tema laikantis chronologinio principo, atskleidžiant įvykius, aptariant veikėjus, išsakant pagrindinę mintį. Nagrinėjami ir kuriami įprasti ir skaitmeniniai sakiniai aprašomojo tipo tekstai: susipažįstama su jų komponavimo ypatumais.			
C.1.3.1. Naudodamasis pagalbine medžiaga (paveikslėlių serija, pasakojimo pradžia) kuria kelis	C.1.3.2. Rašo kelių sakinių tekstus saviraiškos tikslais (pvz., ketureilį, pasakojimą/ pasaką), siekdamas	C.1.3.3. Rašo saviraiškos tikslais (pvz., eilėrašį, pasakojimą/ pasaką), siekdamas perduoti esminę	C.1.3.4. Išsamiai rašo saviraiškos tikslais (pvz., pasakojimą/ pasaką), siekdamas tiksliai ir aiškiai perduoti

Pasiekimų lygiai			
I	II	III	IV
sakinių tekstą; siekdamas perduoti informaciją (pvz., žinutę, kvietimą), pateikia kelias esmines detales.	perduoti esminę informaciją (pvz., raštelis, žinutė, skelbimas), perteikti nuomonę (pvz., pasiūlymas, reklama).	informaciją ir detales (pvz., informacinė žinutė, skelbimas, plakatas), perteikti argumentuotą nuomonę (pvz., pasiūlymas, knygos aprašymas, reklama).	informaciją (pvz., informacinė žinutė, skelbimas, plakatas), perteikti vertinimus (pvz., apie pasiūlymus, knygas, reklamas).
<i>Toontastic</i> įrankio pagalba sukurk trumpą pamokymą, kaip reikia elgtis internete, kad būtum saugus.	<i>Toontastic</i> įrankio pagalba sukurk trumpą filmuką - pamokymą, kuriame papasakok, kokie pavojai tyko internete.	<i>Toontastic</i> įrankio pagalba sukurk filmuką. Filmuko veikėjai turėtų papasakoti, patarti kaip saugiai elgtis internete.	<i>Toontastic</i> įrankio pagalba sukurk filmuką, kuriame veikėjai supažindintų su saugaus darbo internete taisyklėmis.

Veiklų pavyzdžiai:

I klasė	Duomenų tyryba ir informacija C2. Tyrinėja duomenis ir atlieka veiksmus su jais Algoritmai ir programavimas
---------	---

Tema: Geometrinių figūrų rūšiavimas.

Veiklos/užduoties tikslas: Mokyti grupuoti geometrines figūras pagal vieną ar kelis nurodytus požymius (spalvą, dydį, formą).

Ugdomos kompetencijos: atrinkti duomenis pagal vieną požymį, gretinti, grupuoti objektus, apibendrinti elementarią informaciją.

Ugdomi informatikos gebėjimai: Duomenų tyryba ir informacija – duomenų grupavimas ir rūšiavimas.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: pagrindinis

Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija: matematika, dailė

Priemonės: spalvotų geometrinių figūrų komplektas, *Bee-Bot* ar *Blue-Bot* robotai, figūrų kilimėlis.

Eiga/užduoties aprašymas: Mokiniai sėdi poromis arba grupėmis. Mokytojas kviečia atsistoti mokinius, turinčius tam tikrus požymius (supintomis kasytėmis, apsirengusius raudonai, turinčius brolių ir pan.). Kai atsistoja maždaug pusė dalyvaujančių mokinių, mokytojas prašo pamąstyti – kuo skiriasi mokytojo pakviesti mokiniai, nuo tų kurie liko savo vietose – vieni sėdi, kiti stovi. Taigi, galima mokinius suskirstyti į grupes pagal tam tikrą požymį.

Mokytojas išdalina mokinių poroms arba grupėms po geometrinių figūrų komplektą ir prašo suskirstyti figūras į tris grupes taip, kad visos vienos grupės figūros turėtų bendrą požymį. Užduočiai atlikti skiriama iki 5 minučių. Praėjus skirtam laikui mokiniai pristato rezultata – parodo figūrų grupes ir įvardina bendrą požymį. Figūras į tris grupes buvo galima suskirstyti pagal formą ir pagal spalvą. Mokiniams siūloma pagalvoti, pagal kokį požymį nepavyktų suskirstyti figūrų į 3 grupes. Atsakymas – pagal dydį (pateiktos 2 dydžių figūros).

Grupė mokinių gauna po figūrų kilimėlį ir *Bee-Bot* ar *Blue-Bot* robotą. Užduotis – užprogramuoti robotą, kad šis pereitų kilimėlį nuo starto iki finišo:

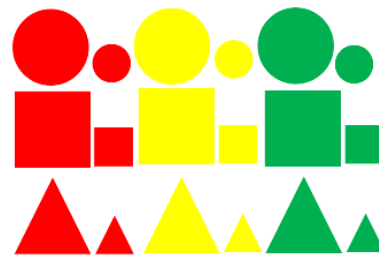
1. Eidamas tik per žalias (raudonas, geltonas) figūras.
2. Eidamas tik per trikampus (skritulius, kvadratus).
3. Eidamas tik per mažas (dideles) figūras.
4. Eidamas per mokinio pasirinkto požymio figūras.

Prieš įvesdami komandas robotui, mokiniai pasižymi komandų seką popieriaus lape rodyklėmis

(pvz.,) Neturint *Bee-Bot* ar *Blue-Bot* robotų, galima kilimėlį pasigaminti mažesnę ir naudoti kaip stalo žaidimą. Vienas mokinsys užrašytą rodyklėmis kelią, kitas su žaidimo figūrele, naudodamasis užrašytais nurodymais, keliautų per kilimėlį.

Rekomendacijos mokytojui: Pamokai reikia pasiruošti tiek figūrų komplektą, kiek bus mokinių porų arba grupių. Figūras gali pasigaminti patys mokiniai per dailės pamoką pagal duotus šablonus. Spalvos gali būti bet kokios, svarbu, kad būtų trys skirtingos spalvos, trijų formų ir dviejų dydžių geometrines figūras. Tą patį figūrų komplektą galima panaudoti sekoms mokyti.

Taip pat reikėtų pasigaminti kilimėlį *Bee-Bot* ar *Blue-Bot* robotams. Vieno langelio kraštinės ilgis – 15 cm.

▲	●	●	■	■	FINIŠAS	
▲	▲	■	■	●		
■	▲	●	●	●	▲	■
●	●	●	●	■	▲	■
●	●	■	●	●	▲	■
●	●	▲	●	▲	▲	■
●	●	▲	▲	▲	●	■
▲	●	▲	■	■	■	■
STARTAS		▲	■	●	●	▲
		■	■	▲	●	▲

Rekomendacijos mokiniui: Reikia pakartoti *Bee-Bot* ar *Blue-Bot* robotų programavimo principus – rodyklė kairėn arba dešinėn robotą tik pasuka, o paspaudus rodyklę pirmyn ar atgal – robotas pajuda per vieną langelį.

Šaltiniai, nuorodos:

<https://informatika.ugdome.lt/wp-content/uploads/2017/05/KNYGA-Informatika-be-kompiuterio-2015-09-03.pdf>

[1-2, 3-4]	Algoritmai ir programavimas B1. Įvardija, kaip kas daroma, nusako žingsniais ar komandomis. B1. Pateikia ir apibūdina algoritmų, programų pavyzdžius iš aplinkos.
------------	---

Tema: Pasakojimas „Pinigų apytakos ratas“

Veiklos/užduoties tikslas: Įtvirtinti finansinio raštingumo pamokos metu įgytas žinias sekant – vaidinant pasaką apie pinigų apytakos ratą, suprogramuoti robotus taip, kad atliktų numatytas funkcijas sekant pasaką.

Ugdomos kompetencijos: kūrybingumo ir iniciatyvumo, komunikavimo kompetencijos

Ugdomi informatikos gebėjimai: algoritmavimas ir programavimas

Kognityvinių gebėjimų sritis: taikymas, aukštesnio lygio mąstymo gebėjimai.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: Pagal mokinių gebėjimus gali būti priskiriami vaidmenys ir atitinkamos užduotys.

Integracija: informatika – gimtoji kalba – matematika – finansinis raštingumas – muzika – dailė ir technologijos

Priemonės: Eiliuota daina - pasakojimas „Pinigų apytakos ratas“, daina „Pinigai“, *Photon* ar kiti robotukai, planšetiniai kompiuteriai su programine įranga, kilimėlis.

Eiga/užduoties aprašymas:

1. Mokiniai prisimena kaip pinigai keliauja ratu: vienas mokinys rankoje laiko iš popieriaus iškirptą Euro monetą, pasakojimo veikėjai (robotukai, kurie įgyja pasakojimo veikėjų vardus) sustoja ratu, pasakodami (žr. 1 priedas „Pinigų apytakos ratas“), veikėjai vis perduoda (išleidžia) vienas kitam Euro monetą.
2. Iš kartono, buitinių atliekų ar kt. gaminami pastatai, kuriuose gyvens/dirbs pasakojimo veikėjai, aptariama Euro kelionės eiga.

3. Ant kilimėlio ar klasės grindų sustatomi pagalinti statiniai, prie jų statomi robotai – tų statinių gyventojai. Matuojamas atstumas tarp pastatų, atstumas perverčiamas į roboto žingsnius, programoje nustatomas žingsnio ilgis. Blokelių pagalba programuojami Photon robotukai, taip, kad nukeliautų nuo vieno pastato prie kito, perduodami monetą vis kitiems pasakojimo veikėjams.
4. Autoriui skaitant pasakojimą, veikėjai - mokiniai „paleidžia“ savo sukurtą programą, kad robotas atliktų numatytą veiksmą.
5. Dainuoja dainą (žodžiai 2 priedas), įrašas: <https://youtu.be/E1CW3c0jvZk>

Rekomendacijos mokytojui: pasakojimui kurti tinka bet kokie robotai, įmonės, veikėjus galima susikurti savo pagal rajono, miestelio, kaimo vietovėje veikiančias įmones.

1 priedas. Pasakojimas – daina „Pinigų apytakos ratas“

Seniai seniai, nuo neatmenamų laikų
kai dar nebuvo žemėj pinigų,
žmonės pirko, mokėjo, derėjos,
keitėsi prekėm ir garsiai kalbėjo
kad būt patogu ką reikia daryti,
kad nereikėtų taip sunkiai mainytis.

Taip buvo sukurtas įdomus dalykas –
Banknotai ir smulkios monetos kalykloj.
Dabar visi žmonės pinigus skaičiuoja.
Už juos perka, parduoda, kartais net juos
dovanoja..
O mes susirinkę į šitą salę
Papasakosim istoriją apie euro kelią.

Kaip žinot, brangieji, euro moneta
Pradėjo gyvenimą, kai buvo nukalta
Monetų kalykloj ji ruošės kelionei,
Žinojo, kad rankose ją laikys žmonės.

Visai nedaug truko ir euro moneta
Atsidūrė kitam dideliam pastate.
Tas didelis pastatas - Lietuvos bankas
Daugybė žmonių kasdien jame lankos
O banko darbuotojai Pranas ir Vaiva
Eurus vis skaičiuoja, dalija ar paima.
Vos laikui atėjus ir algą jie gauna,
Todėl į kišenę tas euras keliauja.

Kai Prano kišenėj euras atsirado,
Vakarieniavo jis picerijoje Saulės ir Algio,
Skaniai prisivalgęs jis ištiesė ranką
Juk už kiekvieną pirkinį sumokėti tenka-
Ir padavė eurą už picą kepėjams.
Taip euras pas Saulę ir Algį atėjo.

O Saulė ir Algis uždirbė pinigų,
Keliavo pas Danutę su tuo euru abu.
Jie pirko daug prekių ponios parduotuvėj
Ir euras dabar jau Danutės lėkštutėj.

Skaičiuoja Danutė pinigus laiminga
Daug prekių pardavus dabar jų nestinga.
Bet veidrodin vargšė netyčia sužiuro -
Net amo neteko – suknelė prakiuro.
Kad griebė vargšėlė tą euro monetą
Ir lėkė delne ją suspaudus be svieto.
Niekur neužėjo, su niekuo nekalbėjo,

Kaip mat pas siuvėją Aidą atėjo.
Delne žėrėjo euro moneta – monetų kalykloj
nukalta.
Aidas nedelsiant suknelę pataisė.
Ir euras dabar - siuvėjo kišenėj ramiai
įsitaisęs.

O Aidas taip greitai monetos neleis,
Jis turi planų ir jie nesikeis.
Vaikinas be galo myli gėles
Bet gėlės – nepigios, pinigų neužteks.
Bet vos susitaupęs čiupo eurą dėtuvėn
Ir nuskubėjo Rasos gėlių parduotuvėn.

Dabar pinigėlis Rasos gležnoj saujoj
O ji – suplanavus sau pirkinį naują.
Senokai gražuolė užmačius batus,
Skaičiavo kelis sykį ji savo eurus
Ir euro monetą iš Aido gavus,
Pas poną Antaną Rasa atvažiavo.

Antanas pardavė Rasai batus,
Ir gavo prekeivis uždirbtus eurus.
Taip euro moneta toliau keliauja,
Neils, neverkia, judėt nepaliauja.

Ponas Antanas turi anūką
Regis vadina visi jį Mantuku.
Uždirbęs senelis daugiau pinigų,
Visad pasidalija jais su Mantuku.
O Mantas – protingas, jis pinigus taupo,
Neleidžia jų šiaip sau, o kaupia ir kaupia.

O štai vieną rytą paėmęs monetą,
Atėjo į banką ją saugiai padėti.
Ir taip keliauninkė euro moneta
Vėl banke pūpsio lyg nieko dėta.

Ar jau dabar viskas, jos darbas baigtas?
Ne ne, patikėkit, ji vėl ruošias eiti –
Keliaus ji ir vėl į kažkieno piniginę,
kažkas už monetą nupirkęs citriną ją
atiduos....
Ir taip be pabaigos...
Visai nežinia, gal ta moneta jau ir tavo
delne...

PINIGAI KELIAUJA BENDRUOMĖNEJE

1 Paklauskite pinigų istorijos.
Ponai ir ponios, įvairios kategorijos.
Kalbam apie vieną euro monetą
Naują naujutėlę, neapčiupinėtą.

Ar žinote, broliai, kur ji pagaminta?
Net negaminta, o nukaldinta.
Jau beveik teisūs, jei sakot fabrikė.
O jei tiksliau – tai monetų kalykla.

Kai monetų skaičiuoti nepakako rankų,
Jos greitai atsidūrė Lietuvos banke, banke, banke.

Ir kasininkai šaunuoliai skaičiuot jas emė uoliai:
Pranas – Vaiva, Vaiva – Pranas tiesia ranką tartum kraną.
Deda monetas į puodą – suskaičiuota, antspauduota.

Priedainis

Tik už puikiai atliktą darbą gausi pinigų,
O turint pinigų, gyvent labai labai smagu.
Gali pirkti, virti, keisti, parduoti, skolintis, investuoti ar padovanoti.
Todėl net negalvoki, rankoves pasiraizotki,
Jei savo darbą gerai išmanai – tikrai, broliau, tavo kišenėje šlamės pinigai, pinigai.
Suskaityk, pasidalyk, sutaupyk arba atsiskaityk
Tik nestabdyk, suk pinigų ratą, nestabdyk, sakau, pavaryk.
Suk pinigų ratu, sukis ir tu ir tu...

2 Pranas praalko, jam reikia užkąsti,
Kaip Algio ir Saulės piceriją surasti?
Tarė jis Vaivai: „Nieko nelausiu,
Turiu pinigų ir skaniai papietausiu“.
Vaiva dar liko skaičiuot monetas,
O Pranas akimirksniu tepė slidės.

Ilgai netruko, picerijon nurūko
Iš Algio ir Saulės paprašė sūriuko.
Sutriko Algelis – kai kepė jis picą,
Visai netyčiom baigė sūrį visą visą.

Ką daryt, ką daryt, kaip sūrio prasimanyt? 2k.

Algį Saulė vaduoja ir rankom vis ploja,
Ji turi pinigų, tikrai nebus bėdų.

Visai šalia, kvartalo gale –
Maža parduotuvėlė su iškaba ruda.
Už prekystalio stovi linksmasis Kęstutis,
Dažnai ji sulaukia kaimynės Saulutės.

Kai Saulėi ir Algiiu produktų pristinga,
Kęstutis būna labai maloningas.
Monetą dedi – bėdų neturi –
Akimirksniu produktai Saulės krepšy.

Pried.

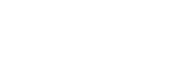
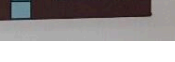
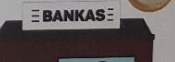
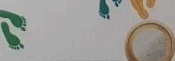
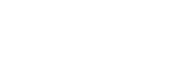
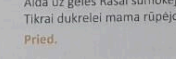
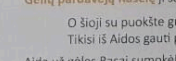
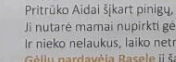
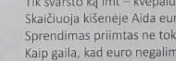
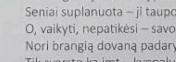
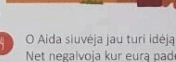
3 Kęstutis laimingas – kišenėje jo euras.
Galetų išėstis dabar dienas kiauras,
Bet veidrodin vargšas netyčia sužuro.
Net amo neteko – jo kelinės prakiuo.

Kad griebė Kęstutis tą euro monetą
Ir lėkė delne ją suspaudęs be svieto.
Niekur neužėjo, su niekuo nekalbėjo,
Žaibu pas siuvėją Aidą atėjo.

Atlėkęs ištiesė ranką, tarsi papūklą tanko,
Delne žėrėjo euro monetą – monetų kalykloj nukalta.
Aida nedelsiant kelnes pataisė.
Kur euras????

Nedvejokite, ponai, jis Aidos kišenėje seniai įsitaise.

Pried.

Rasa tuoj uždarė gelių parduotuvę.
Sau batų naujų ji ieškoti iškūrė.
Vienintelio euro gražuolei tetrūko –
Seniai nužirėjus vitrinų batukus.

Ponas Antanas – batų karalius
Padavė Rasai lakuotus batelius.
Gelių parduveja iš džiaugsmo nukaito –
Antanas delnuos jau monetas savo skaito.

Taip monetų kalykloj gimęs euras
Emė ir atsidūrė Antano saujoj.

O ponas Antanas ne šiaip sau vyršišks.
Jis dėl anūkių gerokai pamišęs.
Mažuosius dažnai saldumynais vaišina,
O didįjį Mantą vis pamokina:

„Nereikia, vaike, mėtyt pinigų,
nes be jų labai labai sunku.
Miela mergaitė pirko kurpaites
Ir euro monetom už jas atsiskaitė.
Tavo senelis daug ką išmano,
Imki, Mantai, uždarbį mano...“

Gali pats sugalvoti ką su juo daryt,
Bet nuoširdžiai patariu – siūlau pataupyti.

O Mantas euro monetą vos gavo,
Emė reikšti nuomonę savo,
Kad pinigų ner ko namuose laikyti,
Juos geriausia banke banke uždaryti.

Taip euro monetą iš monetų kalyklos
vei atsidūrė banko saugykloj.

Ir, mielos ponios ir ponai, patikėkit,
Nelemta tai euro monetai išsėstis.
Kelias ir veį ji ratu ratu,
Taip, kaip ir tu, kaip ir tu.

Pried.

PINIGAI

Banke pinigus skaičiuoja, leidžia, keičia,
supakuoja.
Čia parduoda, čia išsiunčia, investuoja, nesustoja.
Nepavargsta, nemeluoja, nesuklysta, neveluoja.
Leidžia eurą į kelionę, sukas euras net raudonas
Viską gali pakartoti, dieną, naktį nemiegoti
Programuoti, neveluoti, nesuklysti, pakartoti.

Priedainis

Palauk, palauk, vaikuti,
Leisk eurui apsisukti.
Kaipmat apsuks jis ratą,
Ištars, tau, labas, labas.

Sakys, tau, euras labas
Kartoja jis, kartok tu!
Taupyk, nupirk!
Taupyk / 2k.

Euras vėl visur keliauja, dirbti, dirbti nepaliauja
Į piceriją, kepyklą, parduotuvę ir siuvyklą.
Pirkt gėlių, naujų batelių, jau žiūrėk delne senelio,
Tas senelis rūpestingas, jam minčių gerų nestinga,
Siūlo eurą pataupyti, o paskui- žiūrėk, brolyti,
Galim visko, visko ko tik norim įsigyti.

3 klasė	<p style="text-align: right;">B. Algoritmai ir programavimas</p> <p style="text-align: center;">B2. Naudoja ir paaiškina pasirinkimo ir kartojimo komandas. B4. Tikrina, ar algoritmas, programa pateikia numatytus rezultatus. B4. Ieško, aptinka ir taiso klaidas komandų sekose, algoritmuose.</p>
---------	---

Tema: Kalbos dalys.

Veiklos/užduoties tikslas: Pakartoję, kas yra kalbos dalys, iš pateiktų žodžių be klaidų atrinks nurodytos kalbos dalies žodžius ir suprogramuos Blue-bot robotus taip, kad jie judėdami stabtelėtų tik ant tam tikros kalbos dalies žodžio.

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, socialinė, emocinė, komunikavimo, kūrybiškumo.

Ugdomi informatikos gebėjimai: išvelgia algoritmų, programavimo naudą, naudojasi algoritmavimo, programavimo kalbos konstrukcijomis; atpažįsta ir vartoja pagrindines sąvokas; kuria ir vykdo algoritmus, testuoja, derina, tobulina.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas, aukštesnio lygio mąstymo gebėjimai.

Sudėtingumo lygis/Pasiekimų lygis: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija: IT, lietuvių k.

Priemonės: užduočių lapai, įsivertinimo lapai, Blue-bot robotai, skaidrus kilimėlis su kvadratinėmis (15 x 15 cm) kišenėlėmis, į kurias įdėtos didelės kortelės su atspausdintais žodžiais.

Eiga/užduoties aprašymas:

1. Pakartoja, kokias žino kalbos dalis (daiktavardį, veiksmažodį, būdvardį,rieveksmį), jų požymius, į kokius klausimus atsako.

2. Mokiniai suskirstomi poromis arba į grupes, pvz., į 6 grupes po 4 mokinius (priklauso nuo to, kiek yra robotų).

3. Kiekvienai grupei išdalijami skirtingų užduočių lapai.

4. Pasitarę nuspalvina reikiamus žodžius. Mokytojas patikrina.

5. Mokiniai lapo apačioje rodyklėmis pasižymi komandų seką, koku keliu eis robotas.

6. Suprogramuoja Blue-bot robotą.

7. Atsineša jį prie kilimėlio, kuriame tokia pat tvarka kaip užduočių lape į kišenėles sukištos didelės kortelės su žodžiais, padeda ant namelio, įjungia ir stebi, ar tinkamai robotas važiuoja, ar nepraleido nė vieno žodžio.

8. Įsivertina (pildo įsivertinimo lapą).

9. Refleksija (komandos pasako, kaip sekėsi sutarti, ar greitai rado reikiamus žodžius, kaip sekėsi programuoti, ar nesuklydo ir pan., mokytojas apibendrina visų grupių darbą).

Rekomendacijos mokytojui.

Pamokai reikia pasiruošti užduočių ir įsivertinimo lapus (tiek, kiek bus mokinių porų arba grupių), skaidrų kilimėlį su kišenėlėmis arba kieto plastiko lentą, kurioje nubraižyti kvadratai, o po ja sudėtos žodžių kortelės, Blue-bot robotus (po vieną mokinių porai ar grupei). Galima naudoti ir kitokius: Photon robotus arba Ozobot robotukus. Tada reikės kilimėlio su kitokio dydžio langeliais.

Žodžiai kortelėse gali būti surašyti arba atsitiktine tvarka, arba pagal kokią nors temą, arba pagal skaitomą kūrinį ir pan.

Atvykusiems iš užsienio vaikams, mokiniams, turintiems įvairių kalbinių poreikių ar SUP turintiems mokiniams užduotį galima palengvinti: šalia žodžių parašyti klausimus, į kuriuos jie atsako, pvz.:

Kas? stalas

Koks? gražus

Ką veikia? bėga

Kaip? greitai

Žodžiai turi būti trumpi, dažnai vartojami kasdieninėje kalboje.

O gabiems vaikams galima duoti užduotį su sudėtingesniais, ilgesniais, retai vartojamais žodžiais, pvz.:

Kas? slenksčiai (arba žodis, atsakantis į klausimą ką?, kur?, ko? ir pan., vienaskaita arba daugiskaita, moteriška arba vyriška giminė).

Koks? žūtbutinis (arba žodis, atsakantis į klausimą kokią?, kokiems?, kokiose? ir pan.).

Ką veikia? risnoja (arba žodis, atsakantis į klausimą ką veiksime?, ką veidavote?, ką veiki?, ką veikia? ir pan.).

Kaip? balkšvai.

Papildomai dar galima: paprašyti mokinių tuos žodžius paaiškinti; sugrupuoti po du žodžius, kad jie sudarytų junginį; sugalvoti su jais po sakinį; sukurti rišlų tekstą. Daiktavardžiuose, būdvardžiuose, veiksmažodžiuose,rieveiksmiuose sutartiniais ženklais gali pažymėti žodžių dalis.

Kuriant užduotį, reikia nepamiršti, kad kai kurie žodžiai gali būti irrieveiksmis, ir būdvardis, pavyzdžiui, „greitai“, „gražiai“, „nuostabiai“.

Mokiniai gali ir patys sugalvoti bei užrašyti žodžius ant didelio balto lapo, kuriame nubraižyti 15x15 cm kvadratai. Tada lapais grupėse susikeisti ir atlikti užduotį.

Jei mokiniai dirba poroje arba mažoje grupelėje, tai šią užduotį gali atlikti kiekvienas atskirai. Tada jie pildys kitokią įsivertinimo lentelę (priedas Nr. 3).

Rekomendacijos mokiniui. Pakartoti Blue-Bot robotų programavimo taisykles: rodyklė „kairėn“ arba „dešinėn“ robotą pasuka nurodyta kryptimi, rodyklė „pirmyn“ ar „atgal“ – robotas pajuda per vieną langelį nurodyta kryptimi. Rekomenduojama robotą užprogramuoti taip, kad atsistojęs ant reikiamo langelio (pvz., daiktavardžio) jis kelias sekundes stabtelėtų, t. y. paspausti pauzės mygtuką.

Priedai.

1 priedas: užduoties pavyzdys.

Robotukas gyvena namelyje. Padėkite jam aplankyti visus langelius, kuriuose parašyti daiktavardžiai. Po to robotukas turi grįžti atgal į namelį.

svajoja	pamoka	išradingai		ilsisi	biblioteka
sumanus	vejasi	tyla	puiki	mokykla	įspūdingai
juokas	sparčiai	greitos	grožisi	gražiai	smagūs
kukliai	linksma	galvoja	triukšmas	greiti	mokosi

2 priedas: lentelė įsivertinimui.

Kiek kartų atlikote užduotį?	Ar atpažįstate reikiamą kalbos dalį?	Ar tinkamai suprogramavote <i>Blue-Bot</i> robotą?	Įsivertinkite
1			
2			
3			
4			
5			

3 priedas: lentelė įsivertinimui.

Kas atliko užduotį?	Ar atpažįsti nurodytą kalbos dalį?	Ar tinkamai suprogramavai <i>Blue-Bot</i> robotą?	Įsivertink

3–4 klasės	<p style="text-align: right;">B. Algoritmai ir programavimas B2. Naudojasi algoritmavimo, programavimo kalbos konstrukcijomis, programavimo aplinkomis. B3. Kuria ir vykdo algoritmus, programas.</p>
------------	---

Tema: Daugiakampių braižymas.

Veiklos/užduoties tikslas: taikydami uždaro kelio teoremą, sukurs komandų sekas (algoritmus) daugiakampiams braižyti.

Ugdomos kompetencijos: Pažinimo kompetencija. Ugdomas informatinis mąstymas - gebėjimas spręsti įvairias aplinkos problemas (uždavinius), pritaikant algoritmavimo metodą, modeliavimą, gilinantis į automatizavimo sprendimą.

Ugdomi informatikos gebėjimai:

- ◆ Mokiniai kuria nesudėtingas programas, naudodami edukacinę Scratch aplinką.
- ◆ Susipažįsta su kartojimo komanda, sudaro komandų seką (algoritmą) daugiakampiams braižyti.
- ◆ Tikrina, ar algoritmas, programa pateikia numatytus rezultatus.
- ◆ Ieško, aptinka ir taiso klaidas komandų sekose, algoritmuose.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas, loginis mąstymo, dėmesio.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotį galima pritaikyti įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija:

Matematika:

◆ **B. Matematinis komunikavimas.**

B2. Tiksliai ir tinkamai vartoja matematinę kalbą: terminus, simbolius, žymėjimus, formules.

◆ **C. Problemų sprendimas.**

C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykį, suformuluoja matematinį klausimą/užduotį.

Priemonės: kompiuteris su interneto prieiga, žaidybinė mokymosi aplinka Scratch.

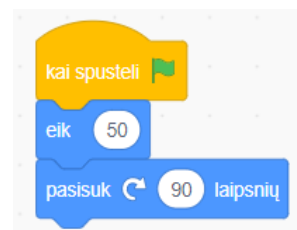
Eiga/užduoties aprašymas:

Mokiniai supažindinami su Vėžliuko (ar kito veikėjo) uždaro kelio teorema:

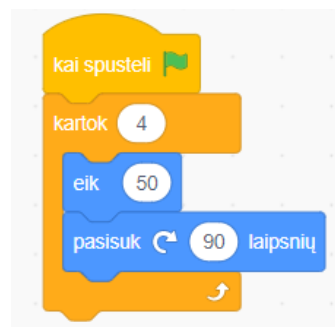
Jei Vėžliukas (Katinėlis ar kitas veikėjas), keliaudamas kokios nors figūros kontūru, baigia savo kelionę toje pačioje padėtyje, kurioje ir pradėjo, tuomet visų jo posūkių suma lygi 360 laipsnių.

1. Primenama, kokios figūros vadinamos plokščiomis figūromis. Aptiriamos sąvokos kampas, daugiakampis, daugiakampio kampas. Išsiaiškinama, nuo ko priklauso konkretaus daugiakampio pavadinimas. Tyrinėjant konkretų daugiakampį įsitikinama, kad jis turi tiek kampų, kiek ir kraštinių.
2. Mokiniai atveria Scratch programą. Naršyklės adreso lauke įrašo adresą <https://scratch.mit.edu/> arba naudojant interneto paieškos (pavyzdžiui, Google) langą paieškos laukelyje įrašyti „Scratch“. Atsidariusioje Scratch aplinkoje reikia paspausti mygtuką Sukurti (Create). Jei mokiniai jau turi susikūrę paskyrą aplinkoje Scratch, gali prisijungti prie savo paskyros su prisijungimo duomenimis.
3. Mokiniai kuria komandų sekas (algoritmus) geometrinėms figūroms (trikampiui, kvadratui, penkiakampiui, šešiakampiui ir t.t.) braižyti.

Sudaroma komandų seka kvadratui nubraižyti:

Atkreipiamas dėmesys, kokios komandos kartojamos. Sudaromas algoritmas kvadratui nubraižyti, naudojant CIKLĄ (KARTOK):

Paaiškina, kad posūkių kampas gaunamas, apskaičiuojamas $360/\text{kampų skaičius}$, pvz.,

4-kampis	$360 : 4 = 90$	
5-kampis	$360 : 5 = 72$	
6-kampis	$360 : 6 = 60$	
8-kampis	$360 : 8 = 45$	

5. Priskiria įvykius komandoms:

kai paspaudi žalią vėliavėlę → PIŠTUKAS pradeda piešti pasirinkta spalva ir pieštuko dydžiu	
kai paspaudi <i>k</i> → nubraižomas KVADRATAS	
kai paspaudi <i>p</i> → nubraižomas PENKIAKAMPIS	

kai paspaudi s → nubraižomas ŠEŠIAKAMPIS	
ir t.t.	
Kai paspaudi tarpą → viskas ištrinama	

Slenkstinio, patenkinamo lygio pavyzdys:

<https://scratch.mit.edu/projects/520904835>

Mokinys sudaro komandų seką kvadratui nubraižyti, naudojant komandų seką (nenaudojant ciklo).

Pagrindinio, aukštesniojo lygio pavyzdys:

<https://scratch.mit.edu/projects/520862165>

Sudaro algoritmus daugiakampiams braižyti, apskaičiuoja posūkio kampus. Gabesnieji mokiniai gali sudaryti algoritmą skrituliui nubrėžti.

Šaltiniai, nuorodos:

Papertas, S. (1995). Minčių audros: vaikai, kompiuteriai ir veiksmingos idėjos, Vilnius: Žara, p. 75–76

3–4 klasės	<p style="text-align: right;">B. Algoritmai ir programavimas</p> <p style="text-align: right;">B2. Naudojasi algoritmavimo, programavimo kalbos konstrukcijomis, programavimo aplinkomis.</p> <p style="text-align: right;">B3. Kuria ir vykdo algoritmus, programas.</p>
------------	---

Tema: Žvaigždynai

Veiklos/užduoties tikslas: naudodami programavimo kalbą Scratch ir taikydami taško padėties nustatymo plokštumoje žinias, gebės sukurti programą žvaigždynui nubrėžti.

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, komunikavimo, kūrybingumo.

Ugdomi informatikos gebėjimai: kuria ir vykdo algoritmus, programas; naudojasi algoritmavimo, programavimo kalbos konstrukcijomis, programavimo aplinkomis; tikrina, ar algoritmas, programa pateikia numatytus rezultatus; pasirenka atliekamai veiklai tinkamas programas ir programėles.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas, loginis mąstymo, dėmesio.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: pagrindinis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotį galima pritaikyti įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija:

Gamtamokslinis ugdymas.

Gamtamokslinis komunikavimas.

Gamtos objektų ir reiškinių pažinimas.

D1. Atpažįsta gamtos mokslų objektus ir reiškinius, juos apibūdina.

D2. Taiko gamtos mokslų žinias paprastose situacijose, atlikdamas nesudėtingas užduotis taiko ir kitų mokomųjų dalykų žinias.

Matematika.

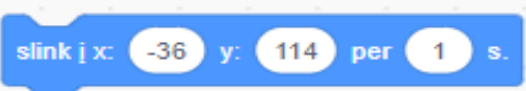
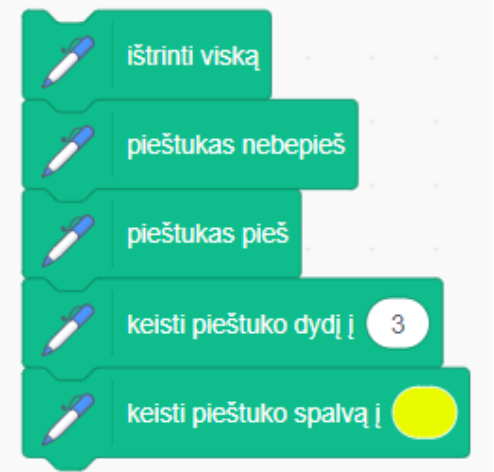
C. Problemų sprendimas.

C1. Modeliuoja įvairaus konteksto suprantamas ir prasmingas situacijas: skaido problemą į dalis, nustato jų tarpusavio santykį, suformuluoja matematinę klausimą/užduotį.

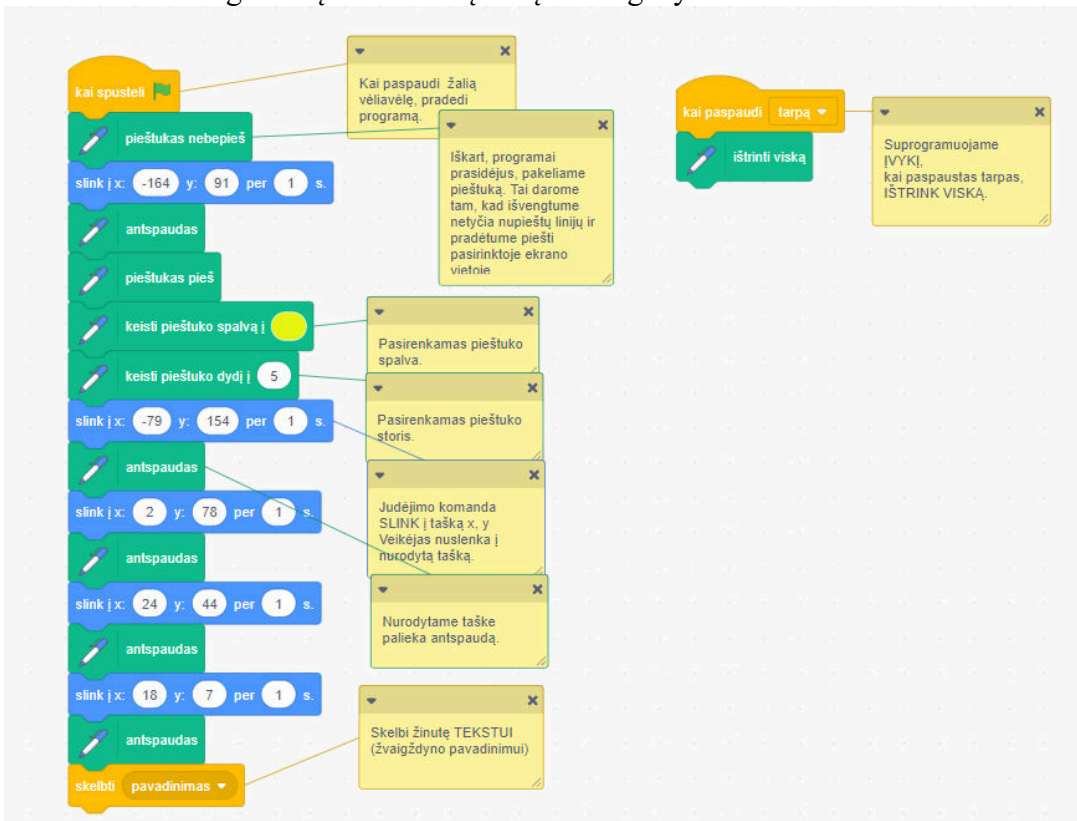
Priemonės: kompiuteris su interneto prieiga, žaidybinė mokymosi aplinka Scratch, padalomoji medžiaga su žvaigždynais (Priedas 1).

Eiga/užduoties aprašymas:

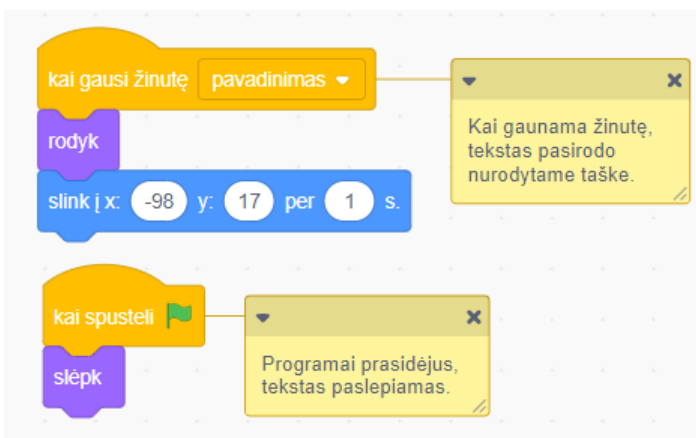
1. Mokiniai iš padalomosios medžiagos pasirenka vieną iš 12 žvaigždynų. Galima pasiūlyti mokiniams pasirinkti žvaigždyną pagal savo horoskopą.
2. Mokiniai atidžiai įsižiūri į žvaigždžių išsidėstymą, jų skaičių. Gali žvaigždyną persibraižyti į sąsiuvinį.
3. Galutinis rezultatas: <https://scratch.mit.edu/projects/511936514> (1 pav.)
<https://scratch.mit.edu/projects/511951224> (2 pav.)
4. Mokiniai atveria *Scratch* programą. Naršyklės adreso lauke įrašo adresą <https://scratch.mit.edu/> arba naudojant interneto paieškos (pavyzdžiui, *Google*) langą paieškos laukelyje įrašyti „Scratch“. Atsidariusioje *Scratch* aplinkoje reikia paspausti mygtuką Sukurti (*Create*). Jei mokiniai jau turi susikūrę paskyrą aplinkoje *Scratch*, gali prisijungti prie savo paskyros su prisijungimo duomenimis.
5. Sudaryti algoritmui reikalingos komandos:

	Veikėjas nuslenka į nurodytą tašką x, y.
	Piešimo komandos – pieštuko storis, spalva, būseną – piešia, nepiešia.

1. Mokiniai kuria algoritmą – komandų seką – žvaigždynui nubrėžti.

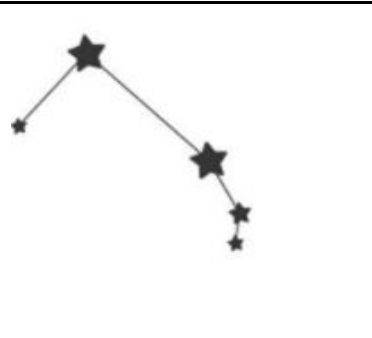
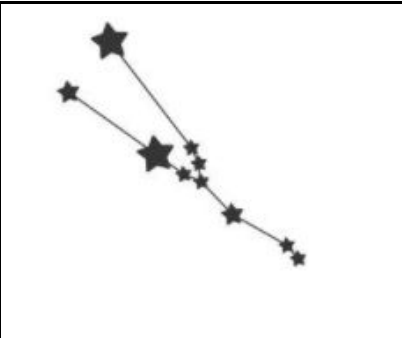
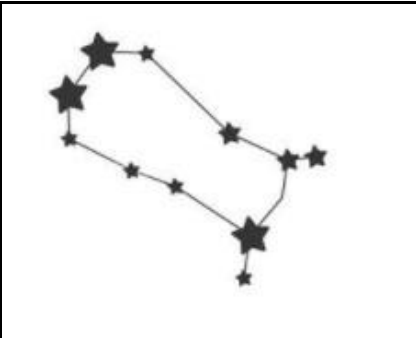

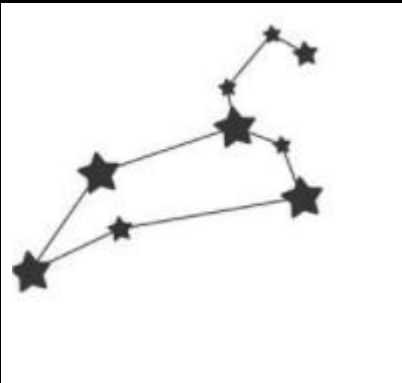
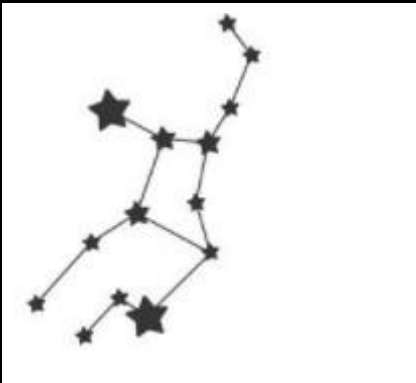
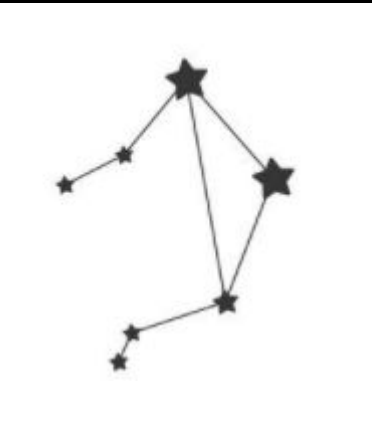

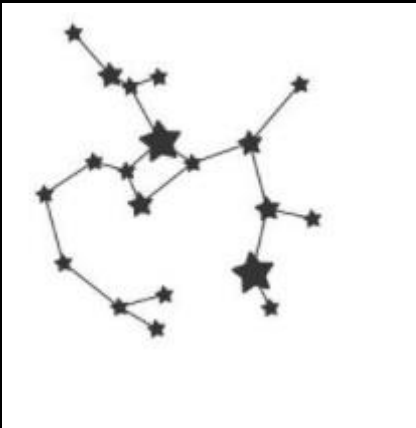
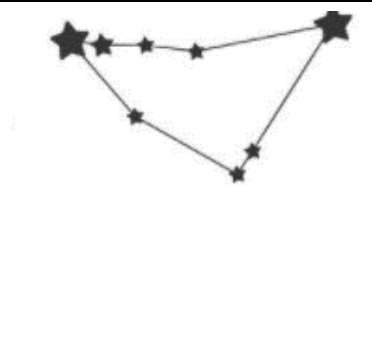
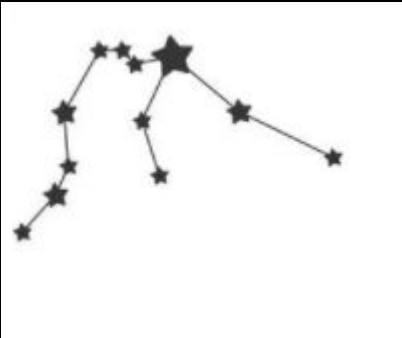
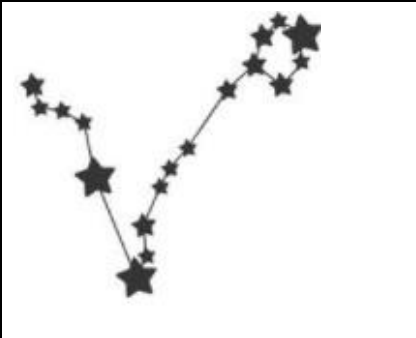

2. Mokiniai sukuria algoritmą tekstui (žvaigždyno pavadinimui):

Rekomendacijos mokytojui: užduotį galima pritaikyti atlikti porose – tai efektyvus būdas programuoti. Mokytojas ir mokiniai turėtų būti susipažinę su *Scratch* programavimo aplinka.

Rekomendacijos mokiniui: Mokiniai turi būti susipažinę su *Scratch* programavimo aplinka.

		
Avinas	Jautis	Dvyniai
		
Vėžys	Liūtas	Mergelė
		
Svarstyklės	Skorpionas	Šaulys
		
Ožiaragis	Vandenis	Žuvis

3–4 klasės	<p style="text-align: right;">A. Skaitmeninio turinio kūrimas</p> <p style="text-align: center;">A2. Pasirenka priemones ir kuria skaitmeninį turinį.</p> <p style="text-align: center;">A3. Tobulina sukurtą skaitmeninį turinį, sieks išbaigto rezultato.</p>
------------	---

Tema: Rašinėlis „Mano augintinis“ su gyvūno aprašymu.

Veiklos/užduoties tikslas: Pakartoję pagrindines aprašymo dalis, parašys rašinėlį „Mano augintinis“, įterpdami jame gyvūno aprašymą, pagal rašinėlį svetainėje <https://www.storyjumper.com/> sukurs e-knygą.

Ugdomos kompetencijos: pažinimo, socialinė, emocinė, komunikavimo, kūrybiškumo.

Ugdomi informatikos gebėjimai: kuria ir tobulina savo sukurtą skaitmeninį turinį, siekia išbaigto rezultato.

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas, aukštesnio lygio mąstymo gebėjimai.

Sudėtingumo lygis/Pasiekimų lygis: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis, aukštesnysis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija: IT, lietuvių kalba, pasaulio pažinimas.

Priemonės: sąsiuviniai, enciklopedijos, gyvūnų nuotraukos, mokinių sukurti PowerPoint pristatymai apie gyvūnus, svetainė <https://www.storyjumper.com/>.

Eiga/užduoties aprašymas:

1. Pakartoja, kaip rašomas gyvūno aprašymas.
2. Sąsiuvinyje parašo rašinėlį „Mano augintinis“ su gyvūno aprašymu.
3. Pasikeičia rašinėliais porose, pataria vienas kitam, išsitašo klaidas.
4. Pagal savo rašinėlį svetainėje <https://www.storyjumper.com/> sukuria e-knygą.
5. Pristato ją klasės draugams.
6. Refleksija (pasako, kaip sekėsi ne tik parašyti rašinėlį, įterpti į jį gyvūno aprašymą, bet ir kaip sekėsi kurti e-knygą, su kokiais sunkumais susidūrė, ar reikėjo pagalbos...), mokytojas apibendrina visų darbą).

Rekomendacijos mokytojui.

Pamokai reikia pasiruošti keletą gyvūno aprašymo pavyzdžių.

Pamoka vyks sklandžiau, jei mokiniai jau bus dirbę svetainėje <https://www.storyjumper.com/>. Jei vaikams tai nauja, tai reikėtų jiems pristatyti, kaip kurti e-knygą. Lentoje pakabinti lapą su pagrindinėmis komandomis (kaip atmintinę).

Priminti, kad kiekvieno e-knygos puslapio iliustracija turi kuo tiksliau atitikti parašyto teksto dalį.

Atvykę iš užsienio vaikai, spec. poreikių arba turintys įvairių kalbinių poreikių mokiniai rašinėlį rašo ir e-knygą kuria su mokytojos pagalba. Jie gali rašyti tik trumpą rašinėlį apie gyvūną arba tik jo aprašymą.

Gabūs mokiniai gali rašyti rašinėlį su kelių gyvūnų aprašymu, su veikėjų dialogu, panaudojant kuo daugiau vaizdingų žodžių ir posakių.

Rekomendacijos mokiniui.

Pasirašyti rašinėlį sąsiuvinyje. Jame, naudojantis enciklopedijomis, savo ar kitų mokinių sukurtais PowerPoint pristatymais apie gyvūnus, mokytojos duotomis ar pačių atsineštomis nuotraukomis įterpti kuo tikslesnį pasirinkto gyvūno aprašymą.

Priedai: užduoties pavyzdžiai.

Visada labai norėjau pamatyti leopardą. Kaip aš džiūgavau, kai mama užsakė kelionę į Afriką! Aš taip jai dėkojau.

Kai atvykome buvo labai karšta. Aš pamačiau leopardą, prisiartinau, norėjau paglostyti, bet jis pradėjo mane vytis. Leoparas taip greitai bėgo! Man taip stipriai ėmė plakti širdis. Galvojau, jog apalpsiu.

Kai pribėgau prie mašinos, greitai į ją įšokau ir ėmiau tėvams pasakoti kas man nutiko ir kaip leopardas atrodo.

BUY (from \$2.99+)

- EDIT
- COMMENT
- SHARE
- PUBLISH

Vos tik priėjau prie močiutės namo, mane užpuolė šuo. Jis taip aršiai lojo. Net nespėjau įsiziūrėti, kaip jis atrodo. Baimės akys didelės...

Bet šuo tik lakstė aplinkui ir lojo. Pamažų mano baimė dingo. Atidžiau apžiūrėjau šuniuką. Jo kojos buvo baltos, nugarą juoda, likusi kūno dalis ir galva aukso spalvos. Nosytė juoda ir drėgna. Ausys nuleipusios. Letenėlės tvirtos. Akys rudos ir be galo geros.

Tikras gražuolis.

BUY (from \$2.99+)

- EDIT
- COMMENT
- SHARE
- PUBLISH

3–4 klasės	Duomenys ir tyryba Vaizduoja duomenis piešiniais, diagramomis, schemomis
------------	---

Tema: Salomėja Nėris „Senelės pasaka“

Veiklos/užduoties tikslas: Pavaizduoti skaityto/girdėto eilėraščio „Senelės pasaka“ vaizdus schema

Ugdomos kompetencijos: mokėjimo mokytis, pažinimo, asmeninė

Ugdomi informatikos gebėjimai: duomenų vaizdavimas piešiniais, diagramomis

Kognityvinių gebėjimų sritis: žinios ir supratimas, taikymas,

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygmuo: slenkstinis lygis, patenkinamas lygis, pagrindinis lygis.

Pritaikymo galimybės: užduotis tinkama atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

Integracija: lietuvių kalba - informatika

Priemonės: lietuvių kalbos vadovėlio puslapis arba Salomėjos Nėries eilėraščių rinkinys, kompiuteriai, Popplet.

Eiga/užduoties aprašymas:

1. Mokytoja prašo mokinių užsimerkti ir skaito Salomėjos Nėries eilėrašį „Senelės pasaka“.
2. Aptariama kokius vaizdus mokiniai matė girdėdami eilėraščio žodžius.
3. Skaitomas eilėraštis dar kartą, aptiriamos darbo detalės, pildomi projektiniai lapai (mokinių darbų pavyzdžiai prisegami).
4. Popplet minčių žemėlapiu kūrimo įrankio pagalba mokiniai kuria minčių žemėlapi, kurio pagrindinė ašis – eilėraščio pavadinimas. Aplink dėliojami vaizdai ir mintys, kuriuos „matė“ girdėdami ir nagrinėdami eilėrašį.
5. Dalijamasi sukurtais darbais, jie aptariami.

Rekomendacijos mokytojui: Popplet įrankis veikia ir planšetiniuose, ir stacionariuosiuose kompiuteriuose, galima įdiegti mobilią aplikaciją

Rekomendacijos mokiniui: Kiekvienas naujas laukas pridamas spustelėjus burbuliuką, esantį rėmelyje.

Šaltiniai, nuorodos: <https://www.popplet.com/>

PROJEKTYNĖ-TIRIAMOJI VEIKLA (3-4 klasė)

3 d. kl. mokinio (-ės) Guodas Pranciškaitės

DARBO TEMA Salomėja Noris, „Sėnelis pasaka“, minčių žemėlapis, popplet.

DARBO PRIEMONĖS
Žadovėlis, kompiuteris, internetas, popplet.

DARBO EIGA

- 1) Skaitom eileraštį ir jį aptariama.
- 2) Kalbame apie žemę.
- 3) Planuojam kaip kursim minčių žemėlapi.
- 4) Turim minčių žemėlapi.
- 5) Padarėmsi darba dalinuosi su draugais.

DARBO REZULTATAS

Sukurtas minčių žemėlapis.

3 d. kl. mokinio (-ės) Šepa Anušašaitė

DARBO TEMA Salomėja Noris „Sėnelis pasaka“ minčių žemėlapis popplet.

DARBO PRIEMONĖS
Žadovėlis, kompiuteris, internetas ir įrankis popplet.

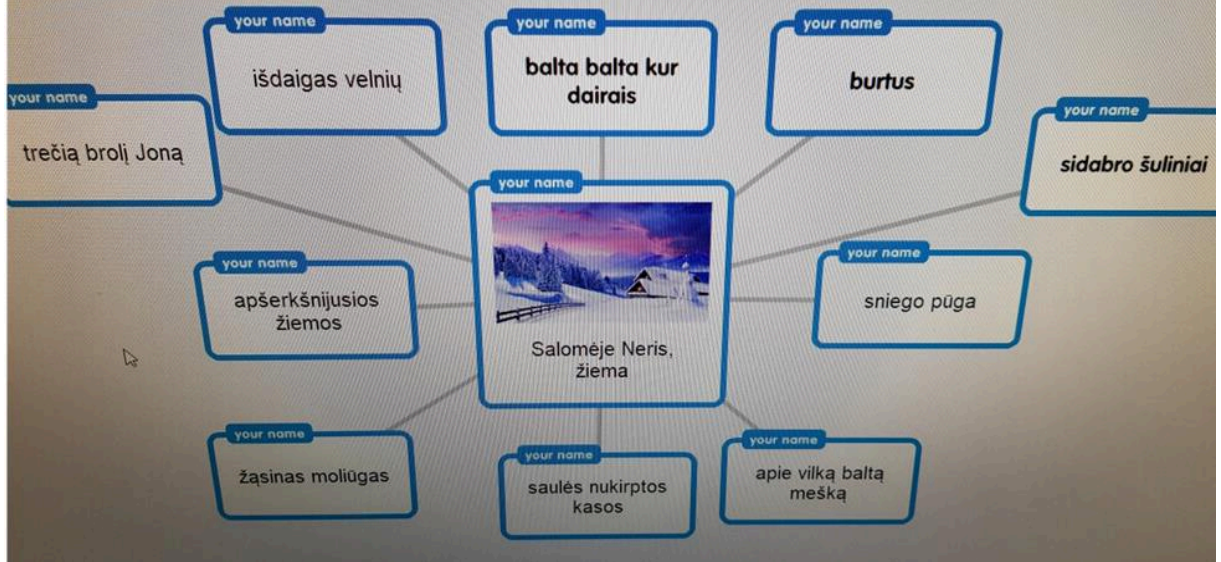
DARBO EIGA

1. Skaitau tekstą ir jį aptariama.
2. Kalbame apie žemę ir pasaką.
3. Planuojam kaip kursim minčių žemėlapi.
4. Turiam minčių žemėlapi.
5. Dalinuosi savo darbu su draugais.

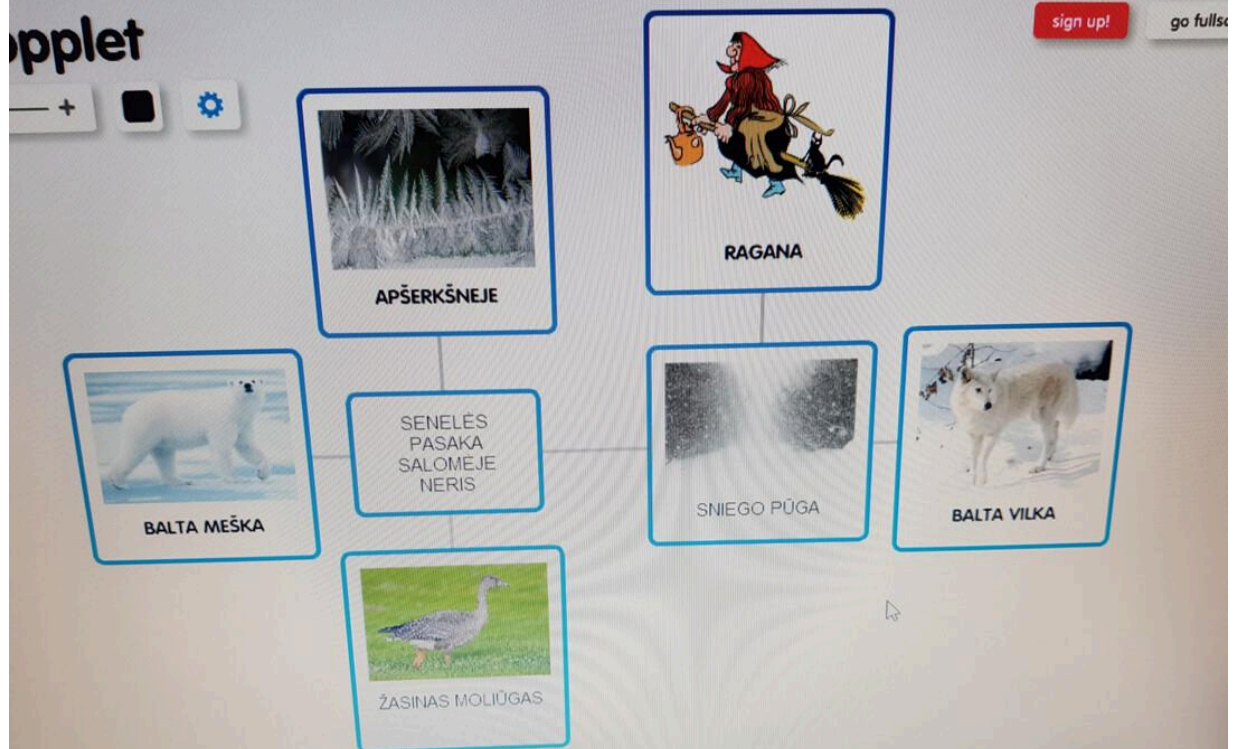
DARBO REZULTATAS

Sukurtas minčių žemėlapis.

opplet

opplet

Tema: Geometriniai kūnai.

Veiklos/užduoties tikslas: naudodami klasikinę piešimo programą „Piešimas 3D“ kurs skaitmeninį turinį – piešia stačiakampį gretasienį, kubą, kvadrata, piramidę, ritinį

Ugdomos kompetencijos: Atpažinti kubą, stačiakampį gretasienį, ritinį, piramidę. Modelyje ir brėžinyje parodys kubo, stačiakampio gretasienio, prizmės briaunas, viršūnes, sienas. Taikys žinias apie erdvės geometrinės figūras paprastiems uždaviniams spręsti.

Ugdomi informatikos gebėjimai: Naudotis skaitmeninėmis technologijomis, tvarkyti informaciją, sukurti skaitmeninį turinį.

Kognityvinių gebėjimų sritis: vizualinė-vaizdinė, pažintinė.

Sudėtingumo lygis/ Pasiekimų lygis: aukštesnysis

Pritaikymo galimybės: užduotis pritaikyta įvairių ugdymosi poreikių turintiems mokiniams, įskaitant gabių vaikų ugdymą, atvykusių iš užsienio vaikų ugdymui, mokinių, turinčių įvairių kalbinių poreikių, ugdymui; SUP turintiems mokiniams.

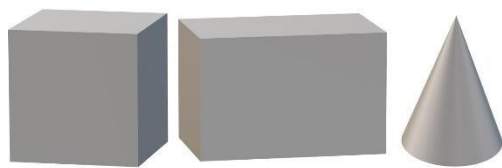
Integracija: Matematika, dailė, pasaulio pažinimas

Priemonės: Projektorius ar išmanioji lenta „Smart“, kompiuteriai ar planšetės su įdiegtu MS ne senesniu nei 2010 metų ofisu bei piešimo programa „Piešimas 3D“.

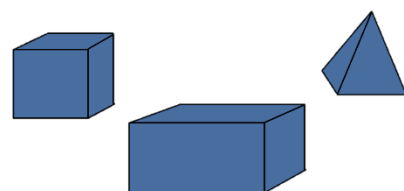
Eiga/užduoties aprašymas: aptarti geometrinių kūnų modelius, pakartojus briaunos, viršūnės, kraštinės sąvokas, žinių įtvirtinimui geometrinių kūnų vizualiniam-vaizdiniam gebėjimams įtvirtinti įsijungti kompiuterių/planšečių taikomąją piešimo programą Paint bei pasirinkti komandą – redaguojant naudojant Piešimas 3D.

Rekomendacijos mokytojui:

Supažindinti mokinius su taikomosios piešimo programos Piešimas 3D įrankių funkcijomis ir galimybėmis, parodyti taikomosios piešimo programos Piešimas 3D galimybes, pasiūlyti atlikti kubo, stačiakampio gretasienio, piramidės vaizdavimo užduotį.

1 pav. Piešimas 3D

2 pav. Piešimas Paint

Rekomendacijos mokiniui: nupiešus kubo, stačiakampio gretasienio, piramidės piešinį, atlikti pasukimo ir apvertimo veiksmus. Pasinaudojus šiomis funkcijomis galima sukomponuoti figūrų kompozicijas. Pažymėtą piešinio dalį laisvojo sukimo rankenėle galima sumažinti ar padidinti figūrą.